

Sermoones

Aestivales

S. Vincent.

Loi de Sagarraga
Con los onin dos tomos q.
Componen toda la obra

BEATI ^{6^{to}}
VINCENTII ^{F. 12}

NATIONE HISPANI,
professione sacri Prædicatorum or
dinis, Theologiæq; doctoris,
& Evangelicæ doctrinæ
prædicatoris cele
bratissimi,

*

SERMONES AESTI-
VALES.

LUGDVNI,
Apud hæredes Iacobi Giunta
M. D. L.

TABVLA

INCIPIT TABVLA AL-
phabética sermonum magistri Vincen-
tij ordinis predicatorū partis estivalis,
omnium in hoc volumine con-
tentorum prompte
indicatiua.

A Bominatio siue blasphemio dei peior inter oēs septē modos male uite. Patet sermone ferie sexte Pente. 93
Abstinencia cum moderamine & discre-
tione pñcienda est. patet sermone se-
cundo dñice in albis. 42. Et Ser.
ferie quinte Pentecostes. 189
Abstinencia corporalis necessaria est. patet
Ser. vij. dñice in albis circa finē. 60
Abundantiā quadruplicē habebunt qui
uitā bonā inducere nituntur. Ser. vj.
dominice infra octa. Ascens. scilicet,
Ante omnia. 156
Actio Christi, item oīs Christi actio nra
est instructio. Ser. iij. dñice. iij. post o-
cta. Pasche. 100
Adoratio Eucharistie. i. hostie consecra-
te qñlis erit. Ser. j. festi corporis xpi. 216
Adam per pñm suum traxit nos omnes
ad plures defectus siue plura mala.
Ser. j. dominice. iij. post Trinitatem
265. Ibidem nota. Humiliatione pos-
sumus recuperare que Adam super-
biendo amisit.
Aduentus Messie gñalis duplex est. Ser.
j. dñice tertie post octa. Pasche. 91
Aduentus spñs sancti tria bona nobis con-
fert. Ser. iij. ferie post Pente. 181
Affectio celestialis siue desideriu ad pa-
radisum. i. ad celū empyreū, est opti-
mus modus lachrymarū. Ser. ij. dñice
scdē post octa. Pasche. 79
Afflictio pñialis in nobis modica est, sed
peccata sunt multa, magna, & grauia.
Ser. j. do. ij. post octa. Pasche. 75
Agilitas corporis glorificati quanta est
post resurrectionē. quere in die Pa-
sche Ser. ij. post medium. 6
Alleluya canticū letitie, qñ cātari debet,
& unū dicitur. Ser. ij. diei Pasche. 6

Altaris sacrificium duas habet cōditiōes
seu pñriates. patet Ser. ij. festi cor-
poris Cbisti. in principio. 220
Altitudines siue secreta mirabilia sacri
Eucharistie patent in E. de Eucharis-
tia.
Ambulamus ad paradisum celestem uel
equitando, uel pedibus ambulando,
uel nauigando, uel natando, uel uolā-
do. Ser. v. dominice sexte post Trini-
tatem. 316
Amor siue amicitia fraternalis omnis
interpretatur ad bonū. Ser. j. domini-
ce. iij. post Trinitatem. 272
Amor pñmi fundamentum est totius
legis xpi, & principium omnium bo-
norū. Ser. vj. dominice secunde post
Trinitatem. 263
Amor xpi ad nos tāt est, q. accepit oēm
iniuriā & crudelitātē nostrā ad se. pa-
ter Ser. iij. do. post octa. Pasche. 91
Angeli cantant nobis cantilenā triplicē
uirtutem in se continentē. patet sab-
bato post Ascensionem. 135
Angelorū chori seu ordies qui, & quot
sunt. patet in Ser. Ascensiois dñi. 127
Angelorū preeminentiā & etiam ordi-
nationem, uide Ser. ij. dñice prime
post octa. pasche. 67. & in Ser. vj. dñi-
ce. ix. post Trinitatem. 365
Animarum purgatorij quatuor sunt cō-
ditiōes a nobis ualde diuerse. Ser.
ij. dñice. xj. post Trinitatem. 390
Anime damnate. uide in D. litera, & di-
ctiōne Damnatorum.
Animarū defectus siue mala proneneft
ex peccato protoplasti. Ser. j. dñice.
ij. post octa. pasche. 91
Apparuit xps post resurrectionem mul-
tis modis. patet Ser. ij. diei Pasche. 6
Et amplius quere in R. de resurre-
ctione.
Apparuit Christus post resurrectionem
in triplici forma. Ser. ferie quarte Pa-
sche. 26
Appellare debemus confidenter de iu-
dicio iustitie dei ad iudicium miseri-
cordie eius. Ser. iij. ferie secunde Ro-
gationum. 121

Arbitri

ALPHABETICA

Arbitriū reperit in pluribus creaturis,
sed solū in hoībus reperit liberū. Ser.
iij. dñice quarte post Trinitatē. 279
Arbitriū liberum quomodo p quatuor
ligatur. patet ibidem. 279
Ardēs erit desiderium nostrum in ora-
tionibus nostris. patet Ser. ij. ferie se-
cunde rogationum. 117
Arguet dñs mundum de multiplici pec-
cato cū uenerit ad iudiciū. patet Ser.
ij. dñice tertie post octa. Pasche. 95
Argumenta multiplicia diaboli, p que ar-
guit trahēdo nos a bono proposito.
patet Ser. v. dominice. xxv. post Tri-
nitatem. 624
Argumentis multis. i. apparitionibus di-
uersis patuit resurrectio Christi. sab-
bato post Pascha. 35
Arma que induere debemus ut fortes si-
mus in resistēdo contra diaboli sug-
gestionē. patet Ser. iij. & iij. dñice.
xxj. post Trinitatem. 568. 565
Artes diaboli q̄ uarie, multiplices, & fal-
laces sunt. Et artes xpi q̄ uere sunt in
oppositū. patet Ser. v. dñice. xxv. post
Trinitatem. 624
Articulus resurrectionis maioris fuit dif-
ficultatis, nō solum fidelibus, sed etiā
infidelibus ad credendum Ser. tertie
ferie, & sermone sabbati post Pascha.
23. & 35
Articulus resurrectionis ad omnes sen-
sus hominis declaratus est. patet ibi-
dem, hoc est sermone fe. tertie 23
Articulos fidei scire tenemur, & sepe in
petitionibus & orationibus nostris
exprimere ad minus mane & sero,
quia mire uirtutis sunt. Ser. ij. ferie. ij.
Rogationum. 117
Ascēdit nemo ad celum nisi qui de celo
descendit, qñ intelligitur hoc. Ser.
iij. in festo Trinitatis. 112
Ascendimus celum per nouem gradus.
patet ibidem.
Ascendimus montē dñi. i. celestē curiā,
cum ornati sumus quatuor uirtutibus
quas David narrat per spiritum sc̄m.
Ser. iij. dñice. xj. post Trinitatē. 394
Ascensio xpi gñosa nobis fuit expediēs,
conueniens, & utilis. patet in sermo-
ne diei Ascensionis. 127
Ascensionis xpi nota sex circūstantias
seu conditiones, que etiam erūt in de-
scensione eius ad iudiciū. sermone
ferie sexte post Ascensionem. 132
Auaritie pñm assimilāt statere inique,
& ponderi dolofo. Ser. iij. dñice. ij.
post octa. Pasche post medium. 85
Auaritia cōparatur latrocinio, & avarus
latroni. Ser. ij. dñice tertie post octa.
Pasche circa medium. 95

B Aptismus mundat a pñtō originali.
uide Ser. vj. do. in albis. & Ser. iij.
dñice infra octa. Ascensiois. 56. & 149
Baptismus, quo mūdāmur & purgamur,
est quintuplex. Ser. iij. dominice in-
fra octa. Ascen. 149
Baptizatus si crederit saluabitur. uide
pulchrum sermonē. Ser. iij. do. infra
octa. Ascensionis. 149
Baptismus aque est primū sacramentum
ecclēsie principalis & cōius. Et dicitur
hoc baptisma unū tripliciter, cum
canit ecclesia, Confiteor unum ba-
ptisma. & c. patet ibidē.
Baptizandi modus & forma patet eodē
sermone.
Baptizandi modū uide etiā in Ser. ij. di-
ei Trinitatis, Dico scdō & c. 205
Beatorū locus est inestimabilis. s. celum
empyreū. Ser. ij. dñice. j. post Tri. 236
Beati qñ uisiter loca dānatorū, & uidēt
penā eorū. Ser. j. do. j. post Tri. 231
Beneficia xpi generalia quatuor sunt, de
quibus retributionē honoris & lau-
dis tenemur ei facere. Ser. v. dñice in
fra octa. Ascensionis per totum. 153
Blasphemia siue abominatio peior est
inter nouos modos male uite. sermo
ne ferie. vj. Pente. 189
Blasphemia iracūndorum notabiliter ex-
primitur. Ser. ij. domi. iij. post octa Pa-
sche. 95
Bonum quod habemus a deo quotuplex
est, & qñ unum ab altero differt. pa-
tet Ser. iij. dominice. xij. post Trini-
tatem. 433

T A B V L A

A L P H A B E T I C A.

Camera in qua xps faciet & prepara-
bit cenam suam quoduplex est, &
quot angulos habet illa. patet Ser. j.
do. ij. post Trini. 244
Cantilena qua angeli cantant p nostra
saluatione tres habet uirtutes. sabba-
to post Ascensionem. 135
Capitanei infernales omnium diabo-
rum qui & quot sunt in inferno, & un-
tentant. patet Ser. ij. do. xxij. post Tri-
nitatem. 594
Captiuitas peccati quo detenti sumus q
periculosa est. uide Ser. iij. dnice sex-
te post Trinitatem. 310
Character qui datur presbyteris in sacra-
mento ordinum est indelebilis. Ser. vj.
dominice in albis post mediu. 53
Charitas cordialis q necessaria & utilis
est. patet Ser. ij. domi. xxxij. post Tri-
nitatem. 606
Charitas supernalis est optimus gradus
bone uite. Ser. ij. dnice. j. post oct. Pa-
sche. circa finem. 67
Charitatis obiectu deus est. Item chari-
tas alias uirtutes theologicas exce-
dit. Itē donū charitatis uinculu est p-
fectionis. patet Ser. vj. dnice infra o-
cta. Ascensionis. f. Ante omnia. 156
Charitatis nota tres gradus. ibidem.
Charitatis deifice nota etiā tres gradus.
Ser. iij. do. xxij. post Trinitatis. 601
Christus orando quadruplicem modū
seruauit. uide s. de ofone in litera O.
Christi resurrectio quomodo & quādo
fiebāt, quare Christus suam resurre-
ctionem non retardauit usq; ad gene-
ralem omnium resurrectionem. Qui
bus resurrectionē suam Christus per
ordinem manifestauit, quare Christ⁹
omnia ista fecit. uide s. de resurre-
ctione in litera R.
Christi uulnera quinque quere i litera V.
Christi quelibet actio nostra est instru-
ctio. Ser. iij. do. post oct. Pasche. 91
Christi humiliatio sub tribus est creatu-
ris, scilicet sub angelis, sub homini-
bus, & sub diabolo. quere supra de hu-
militate. uide in litera H.

Carnaliter loqui & cōuersari est quart⁹
gradus quo itur ad infernum. Ser. iij.
dominice. xj. post Trinitatis. 398
Caro subijci debet imperio anime. uide
in do. in albis. Ser. ij. 42
Caro nostra dicitur ancilla, anima uero
filia. ibidem.
Caste uiuere in gulositate & ebrietate
est magis miraculosum q mortuos su-
scitare. Ser. iij. do. j. post octa. Pasche.
ibi, Quintum opus &c. 71
Catholica fides quomodo teneri debet.
quere in do. j. post pascha. fin albis.
Ser. quinto per totum. 89
Cautele quedā sunt ambulātibus pere-
gre necessarie. patet Ser. vj. dnice. xx.
post Trinitatis. 547
Celebratio misse. uide de Missa in M.
Celebrādo quidā errāt, uide in Errore.
Celi pprietates que & quot sunt. Et in
quo celo nos hic uiuētes corpali mē-
te conuersari debemus. Ser. iij. do.
xxij. post Trinitatem. 601
Cena xpi que est, & qui sunt ad eam no-
cati. Ser. j. domi. ij. post Tri. ibidē. de
quarto &c. 244
Cēlus siue numisma quē uel qd deo te-
nemur, q̄lis uel quale est. patet Ser. ij.
& iij. do. xxij. post Trin. 578. & 583.
Cibamur spūaliter quādoq; missam
debite audimus. Ser. j. do. j. post oct.
Pasche. 63
Cibus quē comedim⁹ hic cōuiuando &
prandēdo cū rege xpo multiplex est.
patet Ser. ij. do. xx. post Tri. 634
Ciuitatis fortitudo consistit in septē. ui-
de in Ser. ij. domi. j. post Trinitatis
circa finem. 236
Claritas corpis glōsi excedit claritatem
oīm planetarū. Ser. iij. do. in albis. 45
Claudi uocant ad cōuiuium xpi, quare
hoc, & quid designat p eos. Ser. j. dnice
secūde post Trinitatis. in fine. 244
Cogitationes quatuor habebimus in mē-
te per quas trahi possumus ad patrem
nostrū celestē. Ser. fe. iij. Pēteco. 185
Collocamur in optimo loco a xpo tanq̄
oues a uero & bono pastore. Ser. j.
dnice. j. post octa. Pasche. 63
Collucta

Colluctatio multiplex perhibetur nobis
ab ap̄o. Ser. iij. dnice. xxj. post Trini.
post medium. 558
Cōicare uolens cōtra quatuor reges ma-
los uictoria habebit, qui de omni pec-
cato tentant. Ser. iij. dominice infra
octa. Ascensionis. in secunda excellen-
tia. 145
Cōicare obligamur semel ad minus in
anno realiter, sed i qualibet dnica spi-
ritualiter. Ser. j. do. j. post octa. Pasche.
63. Item in octaua sacramenti. 240
Compensio fraternalis quō ad proximū
optima est elemosyna. Sermo. j. do-
minice secūde post octa. Pasche. 67
Conclusiones tres subtiliter ostendunt
de opere dei bono, quod in nobis in-
cipit, continuat, & perficit. Ser. v. do.
xxij. post Trinitatem. 589
Concordia siue pax in triplici statu ho-
minum seruari debet, sed diuersimo
de. quere hoc in dnica in albis Ser. j.
& secūdo. 38. & 42. Amplius de con-
cordia quere in litera P. de Pace.
Concordia fraternalis necessaria est ad
acquirendum spiritum sanctum. Ser. j.
diei Pente. 167
Conditiones septem male ipsius infer-
ni nocte sūt, per dictum Iob. Sermo.
ij. dnice. ij. post Trinitatē. ibi, Quan-
tum ad secundam uillam &c. 249
Conditiones peccatorū octo. uide Ser.
v. dnice. ij. post Trini. ante finem. 259
Confessio sacramentalis est gradus qui-
dam per quē ascendimus in celū Ser.
j. diei Trinitatis. 199
Cōfessio fit in inferno, non deo, sed dia-
bolo ex uehementi angustia dānato-
rum. Ser. ij. dominice. xj. post Trinita-
tem. ibi, Dico quarto &c. 390
Confessorem eligamus nobis magis dif-
cretū. Ser. j. dominice. iij. post Trini-
tatem ante finem. 272
Confirmatio quia est quoddam sacm̄,
querēda est in litera S. de sacramētis.
Cōsidere nemo debet ex se tanq̄ ex se a-
liquid facere, quia oīa a deo sunt. Ser.
iij. dnice. v. post Trinitatem. 292
Confortatiuum triplex eundi ad para-

disum celestem. patet Ser. v. domini-
ce. vj. post Trini. 297
Consciētia nostra dicitur liber dei, q̄a ex
consciētia deus noscit opera nostra,
& nos nosmetipsos. Ser. j. dnice infra
oct. Ascensionis. ibi, Dico primo &c. 139
Consolatiōes tres magnas fecit nobis
xps. Ser. j. do. iij. post oct. Pasche. 106
Cōuersatio nostra erit in celis, quō hoc
intelligitur. Ser. quarto. dnice. xxij.
post Trinitatis. 601
Chorde decē in psalterio designāt decē
pcepta decalogi. Ser. j. in die Pasche. 1
Coronari uoluit xps, ut superbiam que
est radix omniū malorum, & initium
nostre perditionis, nos nitare doceret.
Ser. iij. dnice. j. post oct. Pasche. ibi,
Quantum opus &c. 71
Corpus dominicu q differenter dat no-
bis hic & in eterna gloria. Ser. ij. diei
Pasche. 6
Corpus xpi post resurrectionē quatuor
dotibus fuit dotatum, scilicet nobili-
tate, agilitate, claritate, & impassibili-
tate. patet ibidem. etiam Ser. iij. domi-
nice in albis. 45
Crapula quot defectus & morbos cor-
poris adducit. patet Ser. j. dnice. xvj.
post Trinita. 486
Creaturarū diuersarū diuersū nota gra-
dū. Ser. iij. do. iij. post Tri. i prin. 282
Creaturarū nouarū xv. in aīa sunt condi-
tiones. Ser. v. dominice. xxij. Tri. 589
Creationē mūdi. uide infra de litera M.
Credere deo, credere deum, & credere
in deum, quō differunt. patet Ser. ij.
dominice. xxj. post Trinita. 578
Credere quid tenemur, & quō, & quod
credētia simplex est necessaria & me-
ritoria. Ser. v. in albis. 53
Credere tenemur articulos fidei. hoc di-
ctū est supra in lfa A, de articulis. uide
ibi.
Christi dicimur oēs Christiani, & ei per-
tinemus triplici iure. Ser. iij. domini-
ce xij. post Trinita. 596
Christus orando quadruplicem obser-
uauit modum. f. oculos subleuando,
manus extendendo, genua flectendo.

TABVLA

Ad terram procidendo. Ser. in uigilia Ascensionis. per totum. 125
Crudelitatem quintuplicem peccatorum nota in Ser. iij. dominice. iij. post oct. Pasche. 100
Crucis signum quomodo facimus signando nos, exprimendo hec uerba, in nomine patris, & filij, & spiritus sancti. patet in Sermo. ij. diei Trinitatis circa medium. 205
Curauit Christus lepram quintupliciter. patet Ser. ij. dominice. xiiij. post Trinitatis. 606
Curia siue palatium xpi in extremo iudicio erit duplex. scilicet misericordia & iustitia. Ser. iij. fer. ij. rogationum. ibi. Dico sexto &c. 121
Custodias duas habent angeli de nobis principales. uide Ser. j. dnice. j. post octa. Pasche. 63
D
Damnatorum facies uel forma quam turpis est, & quam horribilis, requirit Ser. iij. do. in albis. 45
Damnatorum tristitias & dolores confidera, & unde causantur. Ser. ferie. v. Penteco. in prin. 189
David propheta manifestissime locutus est de mysterijs Christi, precipue de resurrectione Christi, & eius hora. Ser. j. diei Pasche. 1
Defectus siue error clericorum in celebrando missas. uide de missa in litera M. de errore in litera E.
Debitores sumus tribus, scilicet deo, proximo, & nobis ipsis. Sermo. v. dominice. viij. post Trini. 340
Decipiunt nos diuitie multipliciter. uide de deceptiones notabiles Ser. iij. dominice. xv. post Tri. 617
Denario septuplici emitur uilla infernalis. uide Ser. ij. dnice. ij. post Tri. post medium. 249
Descendimus ad infernum gradibus septem. hoc require Sermo. quarto dominice undecime post Trinitatis. 398
Deuetio nostra spiritualis quam modica & quam parua est. Sermo. primo dominice secunde post octaua. Pasche. 75
Diabolorum septem nomina de septem peccatis mortalibus tentantium, patet Ser. j. dominice. xv. post Trinita. circa medium. 436
Diaboli potestas tripliciter annihilata est in passione Christi in die Pasche. Ser. secundo. ibi. Secundo debemus &c. 6
Dies sex sunt quibus pro corpore laboramus, & solum una die pro anima. Ser. j. dominice. ij. post octa. Pasche post principium. 75
Dies octo sunt quibus octies penitere debemus. dominica in albis. Sermo. primo. 38
Dies in qua letemur & exultemus, patet ibidem.
Digiti quinque in manu quomodo nominantur, & quid designant. quere in litera M. de manu.
Dimensiones charitatis quatuor sunt, scilicet longitudo, latitudo, sublimitas, & profundum. Sermo. sexto dominice infra octauas Ascensionis circa finem. 156
Dilectio fraternalis siue proximi patet in litera P. ibi. Proximum nostrum.
Dilectionem exercebimus generalem quo ad omnes homines sine personarum exceptione. Sermo. tertio. diei Trinitatis. 210
Dilectionem adhibebimus uirtuale semper cum recta intentione. ibidem.
Diligere tenemur quinq; per ordinem, primo deum, secundo proximum, tertio animam nostram, quarto corpus nostrum, quinto bona temporalia. Sermo. iij. dominice. iij. post Trinitatis. in prin. 279
Diligere tenemur & obligamur deum quatuor de causis. Ser. iij. dominice infra octa. Ascen. 149
Dilectionis probatio est operis exhibitio. Ser. j. dominice. iij. post octa. Pasche. circa finem. 106
Discipulus discere cupiens quales questiones potest magistro suo mouere sine

ALPHABETICA

fine reprehensione. Ser. j. de sancta Trinita. circa prin. 199
Dispositiones quatuor que disponunt nos ad recipiendum spiritum sanctum. In die Pentecostes. Ser. j. 167
Diuitijs dominari & eis seruire, nota differentiam. Ser. j. dominice. xv. post Trinitatis. 612
Diuitie quatuor conditiones malas habent, quibus trahunt hominem ad perditionem. patet sermone tertio dominice. xv. post Tri. 617
Dinitiarum & diuitum huius seculi probationes patent Ser. j. dominice. j. post Tri. 231
Diuitie tripliciter dicuntur Mamona iniquitatis. Ser. j. dominice. ix. post Tri. ibi. Dico tertio &c. 348
Doctrinas xpi bonas & multas, uide Ser. j. do. v. post Tri. 287
Dolores damnatorum quere in tristitia.
Dolores & fletus maximi erunt peccatoribus in separatione corporis & anime coram iudice Christo. Ser. ferie. v. post Ascen. 131
Dolores plurimos xpi in cruce, quere Sermo. iij. dominice prime post octauas Pasche. 71
Dominica in albis dicitur dominica. j. post festum Pasche scilicet post octauas Pasche. 38
Dominica die cessare debemus ab occupatione corporali, & solum insistere negocijs spiritualibus anime nostre detinentibus. Sermo. j. & iij. dnice. ij. post octa. Pasche. 75. 82
Domus siue locus ab hoc seculo decedentium quatuorplex est. patet Ser. j. do. j. post Trini. 231
Domus universalis est Christus. patet Sermo. secundo & tertio dnice. iij. post Trini. 268. & 270
Donum charissimum & optimum dedit nobis Christus quando fuit uiuus, scilicet corpus suum, quomodo conuenit cum pane nostro materiali. uide mirabilia Sermo. quarto corporis Christi. 227
Dotibus quatuor fuit corpus Christi datum post resurrectionem. quere in die Pasche. Ser. ij. 6
Dubitans in fide, fluctui maris assimilatur, & quomodo reprehenditur. Ser. v. dnice. j. post Pascha. 53
Dubiū multi habent de illo uerbo Christi cum dicit, Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit. Nota pulchras solutiones illius in Sermo. quarto dominice infra octaua. Ascensionis. 149
Dubia sunt semper in melius interpretanda. Sermo. primo dominice quarte post Trinitatis. ibi. Secundo ostenditur &c. 272
Duratio uirtutis siue uirtutis in nobis breuis & modica est. Sermo. j. dnice. ij. post octa. Pasche. 75
E
Ebrietas & gulositas inimicant omni operi bono, & quod ebrius caste uiuat maius miraculum est quam suscitare mortuos. Sermone tertio dominice prime post octauas Pasche. 75
Effectus finales sunt a deo, dispositiones uero per nos, scilicet arbitrium nostrum liberum. in uigilia Pentecostes. 163
Eleemosyna quot modis fit, uide quid pulchrum Ser. secundo dominice. xv. post Trin. 615
Eleemosyna optima est compassio fraternalis ad proximum. Ser. ij. do. ij. post octa. Pasche. 79
Equus multiplex, scilicet pallidus, rufus &c. hostem multiplicem aduersus animam nostram militantem designat. Ser. quarto dominice secunde post octa. Pasche. 85
Errare nolens in uia quatuor considera bit signa peregrinis conuenientia. Sermo. primo ferie secunde Pasc. circa medium. 16
Error clericorum uel sacerdotum in deuote celebratum. patet Ser. ij. do. iij. post octa. Pasche. 95
Idem patet per pulchre Ser. ij. dnice. vj. post Trinitatem. 306

a * * 4 E tatis

TABVLA

Etates mundi & hoīs q̄ & quot sunt, patet Ser. j. dominice. ij. post Trini. ante medium. 244
 Etates mundi septem cōiter assignatur, & in sex & per sex etates clausa fuit ianua celi. Ser. iij. dñice. xvj. post Trinitatem. 467
 Eucharistia quinq; mirabilia secreta siue altitudines in se cōtinet. Ser. j. corpis xpi. Item sex mirabilia eius. patet Ser. iij. eiusdem festi. 225. Itē nouē mirabilia patent Ser. iij. eiusdē post medium. 227
 Eucharistia per presbyterū sumpta sepe proficit missam audientibus plus quā missam celebrantibus. in octa. corporis xpi. 240
 Eucharistiā sumere uolēs uictoriā habebit contra quatuor reges diabolicos de omni genere uitiorum tentantes. Ser. iij. dominice infra octa. Ascensionis. 139
 Eucharistiā accedētes quō habebunt se in sumēdo. Ser. iij. festi corpis xpi. 227 & Ser. ij. die Pasche. 6
 Eucharistia quinq; magnas cōfert nobis utilitates in hac uita. Ser. ij. diei Pasche. 6
 Eucharistiā sumere tenemur omni anno, ad min⁹ semel realiter, sed in qua liber dñica die spūaliter. Ser. j. dñice. j. post octa. Pasche. 63
 Exaltans se in hoc seculo quō humiliabitur. patet Ser. j. dñi. xvij. post Tri. 486
 Excellentie siue dignitates xpi tres patent Ser. j. dñice. vij. post Tri. 320
 Excellentie corporis gloriosi patēt Ser. ij. diei Pasche. 6. & Ser. iij. dominice in albis. 45
 Excellentia sanguinis xpi. Vide in. S. 45
 Excultationes illorū ad cenā xpi non uenientium. Ser. j. dñice. ij. post Trinita. circa medium. 244
 Exēplo uxoris bonē uir sepe cōuertitur ad emēdationem. uite. uide in Vxor. 244
 Exemplo Achab iniqui demonū inuocatoris, & innocētium occisoris, homines mali ad pñiam reuocāt. Ser. iij. fer. ij. rogationum. 121
 Exēpla duo dedit Aug. p q̄ credētiā & fir mā fidē possumus habere de trinitate psonarū in unitate essentie, cōsequēter dōib⁹ articulis fidei. Ser. j. diei Trini. circa finem. 199
 Exemplū pulchrū de charitate q̄ in paucis uera reperit. Ser. iij. dñice. xxij. post Trini. 609
 Exitus dei ab hoīe triplex est, quō intelligit, cū deus ubiq; est. patet Ser. j. dñice. v. post Trini. 287
 Explicare debemus patenter, palā, & manifeste. s. corde, ore, & ope, nil occultando in confessione. Ser. iij. fer. ij. rogatio. 121
 Extraneus siue peregrinus per quatuor cognoscitur. Ser. vj. do. xx. post Trini. in princip. 547
 Extraneo peregrino quot cautele sunt necessarie. patet ibid. eod. 6
Facies & apparētia dānatorum q̄ turpis & horribilis est. patet Ser. iij. in albis. 45
 Falorum prophetarum differētiā uide in Propheta. 45
 Fallūt diuitie diuitem. uide in litera D. 45
 Fama bona q̄ uilis est, & quō restitui debet postq̄ fuerit ablata. Ser. j. dñice in albis. 38
 Fama bona ablata citius & diligētius est recuperanda q̄ furtū latronis uel furis. Ser. ij. dñice. ij. post octa. Pasche. 95
 Idem patet fer. iij. Trini. 212
 Festi obleruātia cōfert nobis omne bonū. festi yō fractio adducit oē malū. Ser. vj. dñice. ij. post Tri. ibi. dico. iij. 263
 Festiuat in ciuitate celesti de quintuplicibus personis sanctis. Ser. fer. v. Pentecostes. 189
 Fornicatio simplex peccatū gñrale est. patet dñica. j. post Pasce. s. in albis. Ser. v. in primo puncto. 53
 Forma dānatorum patet in Facies. 53
 Forma triplici xps post mortē suā apparuit. Ser. fe. iij. Pasche. 26
 Fides a principio mundi fuit necessaria ad salutē, sed differenter in antiq̄ testō & in nouo. Ser. v. do. i. albis pri. 53
 Fidei

ALPHABETICA.

Fidei articuli q̄ & quot sunt, & a quibus compositi sunt. patet Ser. iij. do. xxij. post Tri. 596
 Filius dei efficitur quilibet xpianus, per quid, uide Ser. fer. vj. post Pasce. ibi. Pri ma potestas &c. 32
 Filij dei efficitur p gñam, quō possum⁹ hoc percipere & cognoscere. Ser. vj. do. vij. post Trini. per totum. 344
 Fletus seu lachrymationis quinq; sunt modi, & quō fiet⁹ nō cōuertet in gaudiū. patet Ser. ij. do. ij. post oct. Pa. 79
 Fletus siue ploratio nostra i oratiōibus nostris erit lachrymabilis. Ser. iij. fer. ij. rogationum. 121
 Frater noster q̄s dicit, & quō ei recōciliari tenemur. Ser. iij. do. vj. post Tri. 310
 Fraternalitate spūali oēs xpiani dicuntur fratres. Ser. ij. do. j. post Tri. 236
 Fraternalitate multiplicē uide ibidem. 236
 Fraternalis cōcordia sine rācore inuidie & desiderio uindictē necessario requirit ad percipiēdū spūalē. Ser. j. die pē. 167
 Fraternalis siue pñimalis dilectio qualis & quāta erit. uide in. P. de proximo. 167
 Fraudulēta mēdositas siue furtū lingue excedit oē furtū manus. patet Ser. ij. do. iij. post octa. Pasche. 95
 Fructū adipiscimur si ociositatem subterfugere uelimus. Ser. iij. do. iij. post octa. Pasce. 100
 Frustr⁹ ex quibus cognoscitur an sit bonus uel malus. patet Ser. j. domi. octa. post Trini. 329
 Funiculus quadruplex est quo trahimur ad amandū celestia. feria. iij. Pentecostes. 185
Galline se xps cōparat pp quasdā cōdōnes. patet Ser. iij. domi. xxij. post Tri. ibi. Quinto uult &c. 609
 Gaudiū magnū orit cū puer nascit i mūdū, qnq; rōnibus. Sicut cū scūs hic ascēdit ad celū, q̄a uterq; p dolores acqrit gaudiū. uide cōueniētiā & dñiam utrūsq; Ser. v. fer. Pente. 189
 Gaudere & letari qñ & quō debemus. uide in litera. L. ibi. Letari. 189
 Gaudiū hui⁹ mūdi uertet in luctū, sed gaudiū celeste pfectissimū semp durabit. Ser. iij. do. ij. post octa. Pasce. 82
 Grad⁹ digne pñe sunt decē. Ser. iij. do. xj. post Tri. ibi. Dico secūdo &c. 394
 Grad⁹ p quos ascēdemus in celū nouem sunt. patet Ser. iij. Trini. 112
 Gradus qdā in qbus cōsistit bona uita septe. Ser. iij. do. xvij. post Tri. 493
 Gradus seu modi bone uite nouē. Ser. ij. do. j. post octa. Pasce. 67
 Grad⁹ mīe dei erga nos sex. Ser. ij. d. iij. post Trini. 276
 Gradus septē sunt qbus descēditur ad infernū. Ser. iij. do. xj. post Tri. 398
 Gramatica xpi, & gramatica diaboli quō differunt. uide in litera. A. artes. 176
 Gratiarū spūaliū distinctio siue diuisio est sextuplex. Ser. fe. ij. Pente. 176
 Gulosos & ebrios caste uiuere maius mīraculū est quā sulcitare mortuos. Ser. iij. do. j. post octa. Pasce. 71
 Gulositas quot mala administrat. patet supra in. C. scilicet crapula. 71
Hereticus sunt illi q fornicationē simplicem dicunt non esse peccatū. dñica in albis. Ser. v. 153
 Hominis etates quō durant, & cōputantur per diuersa tpa. patet Ser. ij. do. xv. post Trini. in prin. 440
 Homo, quare dicit dignissima creaturā, nota triplicē gradum in creaturis. Ser. iij. Trini. post prin. 210
 Honorare nos oportet deū ex quatuor. Ser. v. do. infra octa. Ascen. 153
 Hore diei sex sunt. s. prime, tertie, sexte, none, uesperorum, & cōpletorij. Ser. ij. do. xv. post Trini. 459
 Itē hoīs etates p tpa diuisa, uide ibidē. Hostiū terā die igredit pegrin⁹. feria. ij. pasce. Ser. j. ibi. Tertio dicit &c. 16
 Hostie cōsecrate adoratio. patet. s. in. A. Humili cōpatitur deus, & contentatur, durum autem & recalcitrantem rigore corrigit. Ser. ij. do. ij. post Trini. ibi. Quantum ad tertiam &c. 249
 Humiliavit se xps sub angelis, sub hominibus, & sub demonibus, quare merito exaltatus est. Ser. ij. do. infra octa. 249
 a a * * s Ascen

TABVLA

Ascensionis. post prin. 143
Humilitatis fuerit in xpo quatuor gradus.
feria. vij. pasche. Et quo humilitas con-
trariatur superbie. Ser. iij. dom. j. post
octa. Pasche. 71
Humilitatis uere sunt quinque species. nota
in Ser. j. do. iij. post Trini. 265
Humilitatio profunda ex quatuor causa-
tur. Patet Ser. vij. do. xvj. post Tri. an-
te finem. 479

I

Iacula diaboli quae uaria sunt, uide in-
fra in litera T. ibi, tentationes.
Iacula siue tela nequissima anti xpi qua-
tuor sunt. patet Ser. iij. dom. i. xvj. post
Tri. ibi, Quarto &c. 568
Ieiunium & prout occulte facienda sunt, ne
in uana gloria penitus cadat. Ser. in
die Ascensionis post princ. ibi, Tertio
opus. 127
Ieiunium non erit nimium, sed fiet cum di-
scipline. uide supra de abstinentia.
Ignis purgatorij dici potest baptismus. uide
in Ser. iij. do. infra octa. Asc. 149
Imago & superscriptio uere & bone mo-
nere. patet Ser. j. do. xxiii. post Tri-
nita. 614
Imago anime nostre deturpatur per pecca-
tum mortale. Ser. eodem eiusdem do-
minice. 614
Imagines anime nostre sunt memoria,
intellectus, & uoluntas, que reforman-
tur per uite emendationem. patet ibi.
Imaginis ueritas requiritur necessario
in omni bona moneta. patet Ser. iij.
eiusdem dominice. 609
Imaginem trinitatis quelibet anima ha-
bet in se per creationem, tamen ultra
hoc necessario requiritur in anima si salua
ri debeat uirtutis Christi imitatio. pa-
tet ibidem in prima proprietate.
Imitatio Christi doctrinam efficitur eius
discipuli. patet in lra D. de discipulis.
Immundicia luxuriosorum. uide de ea in
litera L. de luxuria.
Imprudenter efficitur per septem stul-
ticias. nota in Ser. vij. do. xx. post Tri-
nitatem. 555
Inclinationes quaque facit per syber in mis-

sa. patet Ser. v. do. xvj. post Tri. 472
Incredulitas quo reprehenditur. uide in
dominica in albis. Ser. v. 53
Infidelitas quintuplex reperitur in ho-
mine peccatore. scilicet cordis, oris, manuum,
pedum, & totius corporis. Ser. iij. do.
iij. post octa. Pasche. 100
Infirmitates & dolores corporis appetere
debemus, quia purificant nos. patet Ser. vj.
do. xvj. post Tri. 456
Innocentia baptismalis filiorum diligenter
custodiri debet per bonam doctrinam
parentum. do. in albis. Ser. vj. in prin.
puncto. 56
Iniuriarum remissio designatur nobis per
plagam lateris Christi. do. in albis. Ser.
mo. iij. circa fi. 48
Inquinari non potest corpus nisi ex consen-
su mentis. patet Ser. vj. do. xxj. post Tri.
ibi, Tertia est &c. 574
Intellectualis cognitio siue discretio in
nobis modica est. Ser. j. do. ij. post oct.
Pasche. circa prin. 75
Intentio nostra dicitur oculus noster.
Ser. j. do. vj. post Tri. 303
Inuitatio qua nos inuitatur ad conuiuium
xpi, in qua inuitatur ad conuiuium diabo-
li, & alia & alia. Ser. j. d. ij. post tri. 244
Inuidia excedit omnia peccata mortalia. Ser.
iij. do. j. post octa. Pasche. circa fi. 82
Irreprehensibile faciunt aliquae octo. ui-
de in Ser. fer. ij. post Pentec. ibi, Quin-
ta est scientia &c. 176
Iudicium extremum quam rigore examina-
bit hominem cuiuscunque status huius mun-
di, uide pulcherrimas doctrinas & opti-
ma exempla, Ser. ij. do. ix. post Tri. 351
Iudicium extremum in quatuor excellen-
tijs debet preeminere. Ser. j. dom. iij.
post octa. Pasche. 91
Iudices in hoc seculo iudicantes, rectum
obseruabunt iudicium, tamen cum passione cor-
dis, patet exemplo xpi Aetis super Hie-
rusalem. Ser. j. do. x. post Tri. 369
Iuramentum falsum plus punietur coram deo
quam homicidium, quauis in mundo sit con-
trarium. patet Ser. v. do. infra octa. Asc.
s. In omnibus honorificetur. 153
Iustitia diuina quaque habet puncta, que-
re in

ALPHABETICA.

re in Ser. ij. do. secunde post octa. Pa-
sche. in fi. 79
Iustitia queuis ordinata tam in lege, quam
in canone, uel in constitutionibus re-
gum & ciuitatum a deo est. 95
Ite quo iustitia pauperibus non est protra-
henda uel procrastinanda. Ser. ij. do.
iij. post octa. Pasche. 95

K

Kyrie eleyson quare cantatur, & quo-
ties cantando uel legendo replica-
tur. patet Ser. j. fer. ij. rogationum. 115

L

Lachrymatiois siue fletus nostri qu-
tuplex est modus. s. in litera F. ibi,
Fletus, siue &c.
Lanceatio lateris xpi inuidiam nos uitare
docet. Ser. iij. d. xiiij. post tri. cir. fi. 433
Latitudinem charitatis petit apostolus quod ha-
beamus. i. beneuolentiam & dilectionem
generalem. patet Ser. vij. dom. xvj. post
Tri. 479
Lectiones tres docuit nos Christus. Require
in Ser. do. v. post Tri. 287
Lepra Christus curauit quintupliciter. patet
Ser. ij. do. xiiij. post Tri. 428
Legatos fecit apostolus suos Christus. Ser. ij.
do. in albis. 42
Letanie quatuor sunt, & quo obserua-
ri debent, & quomodo & quare institute sunt.
uide Ser. ij. ferie. ij. rogationum. 117
Letari debemus, quare & quomodo, patet Ser.
iij. diei Pasche. 6
Letitia nascitur & etiam ab hoc seculo de-
cedenti. patet s. in G. in gaudium.
Lex Moyse & lex Christi quomodo differunt. patet
Ser. fe. iij. pasche. ibi, Secundo osten-
dit &c. 23
Liber septem sigillis clausus, quem nemo
aperire poterat nisi agnus occisus, quia
designat mysterium sancte trinitatis.
Ser. j. diei Trini. 199
Liberum arbitrium solum reperitur in crea-
turis humanis. Ser. iij. dom. iij. post
Trini. 282
Ligati liberi arbitrii per quatuor. patet ibid.
Liquorum omnium melior est sanguis Christi in
huitu. uide in litera S. scilicet, Sanguis.
Lis siue discordia angelorum & demonum

in agone hominis diuersa & magna.
patet sabbato post Ascen. 135
Locus quadruplex est in terra, ubi reci-
piuntur ab hoc seculo decedentes. pa-
tet Ser. vj. do. ix. post Tri. 365
Idem patet Ser. ij. do. xv. post tri. 440. &
Ser. j. do. xxv. post Tri. circa fi. 436
Locus nouissimus in quo recumbere de-
bemus quis est, & quid designat. Ser.
ij. do. xvij. post Tri. 489
Loqui rationabiliter debemus sine alicuius
offensione. Ser. iij. Tri. 210
Loqui stulte & contra deum unde pro-
uenit. patet Ser. iij. do. xj. post tri. 398
Lucifer quare dicitur draco, & quare omnes
dignitates eius sunt uitia & deformi-
tates mutare. Ser. fer. vj. Pen. 193
Lucrum & usura exigit deus a nobis de
omnibus bonis quod dedit unicuique, secundum
statum rationis de corporalibus quam spiritualibus.
Ser. j. do. xj. post Tri. 387
Luxurie multa sunt incitamenta & occasio-
nes. Ser. ij. do. iij. post octa. Pasche. 268
Luxurie quinque species docuit nos uita
re Christus in cruce. Ser. iij. do. j. post octa.
Pasche. 71
Luxuriosi dicentes fornicationem simpli-
cem non esse peccatum, in heresim ca-
dunt. Ser. v. do. in albis. 53

M

Magistros tres inuenimus in sacra
scriptura. Ser. iij. do. iij. post Tri-
nita. 270
Magdalene facta est precipue apparitio
resurrectionis. Ser. ij. diei Pasche. cir-
ca medium 6
Maior erit in celo qui in hoc mundo se
humiliando minorauit. Ser. iij. do. in-
fra octa. Ascen. 145
Mala duo sunt, que nos precipue retra-
hant a bono. Sermo. fer. iij. Pentec. in
principio. 185
Mala quinque, scilicet fames, pestilentia,
gladius, captiuitas, & destructio, quod si
peruenerunt Hierusalem, que nobis
propter peccata contingunt. Sermo. iij.
do. x. post Tri. 377
Manet Christus nobiscum tribus observationis con-
ditionibus. Ser. ij. ferie. ij. Pasche. 18
2 a * * 6 Manus

TABVLA.

Manus hominis quinq; habet digitos. & quid per quilibet eorum designatur. Ser. viij. do. xij. post Tri. 483
 Mandata dei decem. Require in litera. P. de preceptis.
 Mansiones in celo multe sunt. patet ser. diei Ascensionis ante finem. 127
 Marie matri xpi pmo ostia fuit resurre- ctio do. Ser. j. diei Pas. ibi. Dico secū. i. Martyr uerus decē pugnas. i. decē tribu- lationes sustinet. Ser. iij. domi. xj. post Tri. ibi. Dico quarto. 394
 Martyr corā deo multipliciter qs efficit. patet do. infra octa. Ascensionis. Ser. iij. Qui crediderit. ibi. Tertio est &c. 149
 Medius illorū est xps, q in oīe ei sunt co- gregati. Ser. iij. do. i. albis. 60. Itē mul- tipliciter xps tenet medium. ibidem.
 Medium participat naturā suorū extre- morū. Ser. iij. do. ij. post octa. Pasce. in principio. 82
 Medicus spūalis dicit xps. Ser. do. iij. post Trini. ibi. Secūdo xps &c. 266
 Messie duplex est aduētus generalis. pri- mus p reparatione aīarū solū. scd's p reparatione corporū & aīarū simul. Ser. mo. j. do. ij. post octa. Pasce. 91
 Militat aduersus animā & spū quatuor mortalia mala. Ser. iij. do. ij. post octa. Pasche. 85
 Miracula diuersimode fiunt a creatore & a creaturis. Ser. j. diei Pasce. & Ser. j. do. xij. post Trini. in prin. 404
 Misericordie & pietatis differentiā. uide in litera. P. de pietate.
 Mīa & compassio xpi ad nos magna. pa- tet in. Ser. j. do. vij. post Tri. 329
 Misericordia suel mīa proximalis fit tripliciter. Ser. j. do. ij. post octa. Pasche. 75. & Ser. mo. j. do. iij. post Trini. 272
 Mīe dei erga nos peccatores sex sunt gradus. Ser. ij. do. iij. post Tri. 276
 Missa nō debet fieri p pecunia tāquā p pēcio, sed tāquā p stipēdio uidē & a- mīc. Ser. vij. do. i. albis post prin. 60
 Missam celebratū defectū & errores re- gre Ser. ij. do. iij. post octa. Pasche. 95
 Missam quis male celebrat, & quis bñ. require Ser. ij. do. vij. post Tri. 306

Mysteria xpi cūcta que fecit fuerūt no- bis ad exēplū remittēdi peccata. Ser. iij. do. iij. post octa. Pasce. in prin. 100
 Mysteriū mirabile sacramēti eucharis- tie quere. s. in līa E. de eucharistia.
 Modi uocationis qbus xps uocauit nos ad paradisi conuiuium quatuor sunt. Ser. iij. do. ij. post Tri. 254
 Modi seu gradus bone uite noui sunt. s. in litera G. scilicet Gradus.
 Modicū septuplū nota, qñ xps dixit to- ties modicū, qd designatur per hoc. Ser. j. do. ij. post octa. Pasce. 75
 Modos petendi siue orandi habes octo infra in litera O. de oratione.
 Monumētū xpi tripliciter clausum fuit. Ser. ij. diei pasche. ibi. Tertio &c. 6
 Monete uere & bone cōdōnes, & pprie- tates nō. Ser. iij. do. xxij. post Tri. 596
 Montē dñi. i. celeste regnū qs ascendere debet qñt D d' & rñdit sibi ipsi. Inno- cēs manib' &c. tagēdo quatuor uirtu- tes seu cōdōnes ptonarū q stabūt i lo- co sancto dei. Ser. iij. do. xj. post Tri. post prin. 394
 Mors quadruplex accedit nobis ex dese- ctu dilectionis. quere. s. Dilectio.
 Morientium & ab hac uita decedentū tres sunt conditiones. Ser. vj. domi. ix. post Tri. post principium. 365
 Mundus unde dicitur, & quot modis ca- pitur, & mūdani non possunt recipe- re spūcū. patet in uigilia Pentec. 163
 Mundus ali' quē post mortē acquirimus quatuor diuersa habet loca sed in me- rita uel demerita nra nobis pparata. patet Ser. ij. do. xij. p' tri. cir. pri. 489
 Mundū creauit deus duplici rōne. Ser. v. do. infra octa. Ascen. in prin. 153
 Mūdicia cordis dicit pnia duplici rōne. Ser. ij. d. p' tri. ibi. Dico scd'o &c. 290
 Mulier honesta & bona reducit sepe ui- rum ad emendationem uite sue. Ser. iij. domi. albis in fine. 45
 Mulieribus congruit ut in itinere nō se- paratim discurrāt. Ser. ij. diei Pasce. an- te medium. 6
 Multitudo pisciū ab apīs detenta quid significat. Ser. ij. do. v. post Tri. 290
 Mutua

ALPHABETICA.

Mutuare debemus proximo large sine spe lucri. Ser. j. do. xv. post Trinitatē. circa medium. 436

N

Queras per alias literas, ut cum dicitur, Nascitur puer. in litera P. Item nomen xps in litera C. Itē dum nascitur infans, gaudet mater post dolorem, quere in li- tera G. de Gaudio. & sic ulterius finge o- mnia incipientia ab N. in alias literas.

O

Obediētia requiritur ad omnia decē precepta. Ser. j. domi. iij. post Trinita. ibi. Secunda species &c. 266
 Obedientie duplex est gradus. Ser. j. diei Pasche in fine. 1.
 Obedire & subijci debet caro humana spiritui & anime. Sermo. ij. do. in al- bis. 42
 Obiectum charitatis. uide supra in Cha- ritis.
 Oblationem deo faciemus tunc qñ cum proximo nostro sumus reconciliati. Ser. j. do. vij. post Trinitatem. ibi. Dico tertio &c. 320
 Ocium uitare debemus, & occupationē precipue spirituale semper arripere. Ser. iij. circa finem dominice. j. & ij. post octa. Pasche. post prin. 71
 Idem patet ferm. iij. dominice. iij. post octa. Pasche. 100. & 82
 Odium cui nocet, & q detestabile est. re- quire in ser. ij. dominice. iij. post Tri. ante. Dico tertio. 268
 Offerre uolens deo munus primo de- bet se reconciliare proximo suo. Ser. j. do. vij. post Trini. 303
 Officium diuinum in duobus uel tribus perficiendum est. Ser. j. domi. vij. post Trini. 320
 Opus bonum fit in nobis p xpm tripliciter. s. incipiendo, cōtinuādo, & perficiēdo. patet i ser. v. dom. xxij. post Tri. 582
 Opera bona nō sunt dimittēda quis fa- ciens esset in peccato mortali. Ser. j. dom. v. post Trin. ante. Dico scd'o. 285
 Opera xpi oīa fuerūt bona. Ser. j. domi. xij. post Trini. in j. parte. 404
 Opa penitētie sunt octo. patet in litera

P. de penitentia.

Opera misericordie septē. uide in Ser. iij. dñice. iij. post Trini. 279
 Opera mīe possunt cōprehēdi sub qua- tuor. Ser. ij. dñice. xvj. post Tri. 459
 Opera xpi quedā sēbāt manifeste, & que dā occulte. ratio nē illius uide in Ser. Ascensionis dñi. 125
 Opera pietatis & mīe qñ differunt. Itē opera mīe corporalia sunt quatuor. Et totidē opera pietatis aīe. in Ser. v. dñi ce. iij. post Trin. 284
 Opera septē ualde notabilia xps opera- batur in passione sua. Ser. iij. dñice. j. post octa. Pasche per totum. 71
 Opera siue mysteria xpi septē nos dō- cēt, oēm iniuriā nobis illatā remitte- re. Ser. iij. dñice. iij. post octa. Pasche in prin. 100
 Ordines angelorum. uide supra Ange- lorum.
 Orandum quō est. se quo animo mane- & sero. Ser. iij. dñice secū. post octa. Pa- sche. ibi. Tertia tristi. 82
 Ordinati & dispositi erimus in uita bōa quadrupliciter. Serm. j. dominice. xvj. post Trini. 486
 Orandi siue petendi octo sunt modi. pa- tet Ser. iij. fe. ij. rogationū. 121. & Ser. v. dñice. xvj. post Tri. 471
 Orandi xps tenuit quatuor modos. s. subleuando oculos in celū, extenden- do manus, flexendo genua, & proci- dendo in terram. patet in Ser. Ascen- sionis dñi. 125
 Oratio pro alio facta multū utilis est. do- minica in albis. Ser. iij. 45
 Oratio semper a deo exauditur, seruatis quibusdā cōditionibus. Serm. j. dñice. iij. post octa. Pasche. 106
 Idem patet in Serm. v. dominice. xj. post Trinita. 402
 Oratio nostra erit, Pater noster &c. per quem est illa oīo ordinata, quō debet dici, & q petitiones cōtinent in eadē. Ser. ij. dñice. iij. post octa. Pasche. 110
 Orationes tres breues ēt magnē frutis reperiunt i sacra scriptura, pter Pf nī, Ave Ma. req. Ser. j. dñi. xxj. p' Tri. 558
 Oratio

TABULA

Orationes in unanimitate & concordia
fient. Itē atrente, humiliter, & cōfiden-
ter, & ordinate. 4
Orationes bone nota sex conditiones.
Ser. vi. dñi. v. post Tri. 300
Orare Credo in deum mane & sero ma-
xime necessarium est, & utile. Ser. iij.
dñi. xj. post Trini. in fine. 398
Oratio pharisei habebat tres defectus, q̄
uitari debēt in omni bona oratione.
Ser. v. dñice. xj. post Trin. ibi, Quantū
ad secundum &c. 402
Originale p̄m̄ derivat ad oēs ab Adam
seminatē descendētes. quere in Ser. vj.
dñice in albis. ibi, Primo xps &c. 56
Ostensio n̄sualis corā sacerdote est opti-
mus modus curādi leprā. f. confessio.
Patet Ser. ij. dñice. xij. post Trin. ibi,
Tertius modus &c. 428
Oves xpi dicimur, & per p̄ciosum ei⁹ san-
guinē redēpti. Ser. j. post octa. Pas. ibi,
Dico primo &c. 38

P

Pacē necessario servabit hic q̄ in po-
sterū eadē frui desiderat. dñica in
albis Ser. j. & secundo. 38. & 42
De Pace uide in loco suo. ibi. f. pax.
Paradisum celestē quidā intrant ambulā-
do, quidā equitādo, quidā nauigādo,
quidā natādo, quidā uolādo. Ser. v. dñi.
vj. post Tri. per totum. 300
Paradisum intrare cōpellimur, & rigoro-
se ad eū trahimur. Ser. iij. dñice. ij. post
Trinita. 256
Parentes summa diligentia tenent cūsto-
dire pueros in innocentia & bonis mo-
ribus. Ser. vj. dñice in albis. ante, Secū-
do dat deus &c. 56
Partui infantiū mors sanctorū merito cō-
paratur, quia tā hūc q̄ illā gaudiū ma-
gnū sequit. Ser. fe. v. Pēte. ibi, Dico q̄
magnum &c. 189
Passio xpi tripliciter nos liberauit a pote-
state diaboli. Ser. ij. diei Pasche. ibi,
Secundo debemus. 6
Pastor bonus & uerus quis dicitur. Ser. j.
dñice. j. post octa. Pasche. 63
Pastoris bonitas erga oves patet q̄dru-
plici rōne. uide ibidē. patet ēt Sermo.

ij. & iij. dñice. iij. post Tri. 276. & 279
Patientia sustinere tenemur hic tpālē cū
uera exultatiōe. Ser. iij. diei Tri. 210
Patientia in tribulatiōe est quinta spēs hūi-
latis. Ser. j. dñice. iij. post Tri. 266
Pax septuplex necessaria est i hoc mūdo.
Ser. iij. dñice. ij. post octa. Pasche circa
medium. 85
Pax siue cōcordia q̄tuplex est, & q̄tupl-
seruari debet. Ser. ij. do. in albis. 42
Pacē & cōcordiā quo tpe anni maxime
petere debem⁹ & desiderare. Ser. ij. fe.
ij. rogationū. ibi, Dico tertio &c. 117
Pax tripliciter pōt etiā diuidi, q̄a est q̄dā
pax ethica, q̄dā economica, q̄dā politi-
ca. Ser. ij. diei Pente. 173
Pedes quibus gradimur quomodo cru-
cifigēdi sūt. patet Ser. ij. dñi. xij. post
Trinita. 609
Peccatū originale ad nos descendit. patet.
S. in litera O. ibi, Originale p̄m̄.
P̄m̄ totius mundi pertulit xps in cruce.
Ser. ij. dñice. j. post octa. Pasche. 71
Peccata uenialia uide in lsa V.
Pn̄a perficit octo modis, qui modi pul-
chre designantur per octo dies. Ser. j.
dñice in albis. 38
Pn̄a quare latius & remissius fiet infra
Pascha & Pente. hoc plene notat. Ser.
iij. eiusdē do. ibi, Sexta ratio &c. 48
Penitentia digna continet in se octo gra-
dus. Ser. iij. do. xj. post Tri. ibi, Dico se-
cundo &c. 324
Pn̄a ut sit deo grata habebit duo. Ser. fe.
v. Pente. ibi, Tertia conditio. 189
Penitentia octo opera. patet Ser. j. dñi.
in albis. 38
Pn̄e decem opa patent Ser. ij. do. ij. post
Tri. ibi, Quātum ad primam. 249
Penitentia sunt quatuor partes. f. cordis
contritio, emendandi propositū, oris
confessio, & operis satisfactio. Ser. j.
do. ij. post octa. Pasche. 91
Penitentialis afflictio per septē durabit
annos uno p̄m̄ mortali. Ser. j. do. ij.
post octa. Pasche. 74
Peregrinus uerus tria incommoda susti-
net. Ser. j. fe. ij. Pasche. 16
Peregrinus uerus fuit xps ex multiplici
ratio.

ALPHABETICA.

ratione. patet ibidem consequenter.
Peregrini ne errēt ambulāt uia quatuor
signis notatā. Ser. j. fe. ij. Pasche. 16
Peregrini ter in die solēt intrare hospi-
tiū, sic xps in hoc mūdo triplex habuit
hospitiū. patet ibidem.
Personalia bona & spūalia siue essentia-
lia que habem⁹ a deo patre, patēt Ser.
iij. do. xij. post Trini. 419
Petitiones septē cōtinētur in ofōne do.
Ser. ij. do. iij. post octa. Pasche. 110
Petitio de petitionibus. uide amplius. f.
in litera O. de orationibus.
Philosophorū dicta sunt deficientia, sed
theologorū uera, patēt Ser. v. do. viij.
post Tri. in principio. 340
Pietas & m̄a quintupliciter differūt. Ser.
fe. ij. Pente. 176
Pisces in tā magna multitudine ab apo-
stolis capti quid designant. Ser. ij. dñi.
v. post Tri. 290
Plage siue uulnera quinque; que xps post
resurrectionē sibi retinuit, minores
fuerūt q̄ in cruce, quid per hoc desi-
gnat, quere Ser. iij. do. in albis. 48
Platee & māsones regni celestis sunt ex
auro purissimo, & quotuplices sunt,
uide in Ser. Ascensū. dñi. ibi, Quantū
ad tertium. 127
Planctus & dolores horribilissimi erūt
nobis in p̄m̄o decedētib⁹. Ser. fe. vj.
post Ascensū. 132
Plenitudine triplici fuerunt apostoli re-
pleti de spū sctō. Ser. j. diei Pen. 167
Ploratio siue fletus noster erit lacryma-
bilis in orādo. Ser. iij. fe. ij. roga. 121
Plorationis siue fletus quinque; sunt mo-
di. f. in litera F. f. Fletus.
Porte ciuitatis Hierusalē quot fuerūt, &
quid per eas notatim designat. requi-
re Ser. iij. do. xvj. post Tri. 467
Potestates quatuor dedit deus cuilibet
homini. Ser. fe. vj. Pasche. 32
Potestas qualis & quāta data est Christo.
patet ibidem.
Prādiū Christi ad quod nos sumus no-
cati, & quod est nobis paratū, quale &
quotuplex est. uide Ser. ij. domice. xx.
post Trini. 134

Precepta dei decē consistunt in obediē-
tia. patet. Ser. j. dñice post Trin. 231. &
Ser. j. do. xij. post Trin. 424
Preciositas sanguinis Christi, uide in li-
tera S.
Predestinationis subtilem questionē. re-
quire in Ser. j. diei Pente. post secun-
dam conditionem. 167
Premium eternū. quere in S. de salario.
Presbyteri quid operabuntur. uide in li-
tera S. f. sacerdotes.
Presumptio ipsius intellectus ualde ma-
la triplex est. Sermo. ij. do. vj. post Tri-
nita circa medium. 306
Propitiationem Christi magnam. Sermo.
iij. dominice. j. post octa. Pasche. 71
Promissiones ualde consolatorias fecit
Christus apostolis suis. Sermo. primo
dominic. iij. post octauas Pasche per
totum. 106
Prophetarum falsorum nota differen-
tiam. Ser. ij. dominice. viij. post Tri-
nitatis. 332
Proprietates celi quot & que sunt, in
quo semper mentaliter sit conuersa-
tio nostra. Sermo. iij. do. xxxij. post
Trinita. 601
Proximum nostrum quomodo diligere
tenemur. Sermo. j. dominice secunde
post octaua. Pasche. ibi, Quantum ad
sextum. 71
Proximus noster quis esse dicitur. Sermo.
j. domi. xij. post Trinitatem. ibi, Dico
tertio &c. 387
Prudentia dicendorum dicitur sextus
gradus bone uite. Ser. ij. domin. xvij.
post Trini. 493
Pueri in iuuetute summa diligētia custo-
diendi sunt in innocentia baptismali.
Ser. vj. do. in albis. 56
Purgatorij ignis dicitur baptismus mis-
ericordie dei. Ser. iij. do. infra oct. Ascē.
circa finem. 142
Purgatorij pena triplex est, & ostenditur
nobis per similitudinē. Ser. ij. do. xxv.
post Trini. 615
Purgatorij locum cōiter dicimus esse in
terra, uide questionē Ser. j. dñice. xxv.
post Trinitatis. 612

Questio

TABVLA

Questiones siue interrogationes di-
scipuli ad magistrum quandoq;
possunt fieri sine reprehensione, & quæ
non. Ser. j. de Trini. 129
Querere debemus p̄rio regnū dei. Ser.
primo. dominice. xv. post Trinitatis.
per totum. 436
Questio bona in theologia, an aliquis de
scripto uel etiam de alio possit cogno-
scere q̄ sit filius dei participatiue. s.
per gratiam dei. Ser. vj. dom. vij. post
Trini. in prin. 344
Questio est inter doctores ubi locus
purgatorij & inferni situatus est. Ser.
j. do. xxv. post Trini. in fi. 612

Rationem de omni uerbo & opere
reddemus in extremo iudicio.
uide horribilia exempla & documen-
ta. Ser. iij. do. ix. post Trini. 355
Redemptionis nostre opera. uide tria in
Ser. do. viij. post Tri. ibi, Quartum se-
cretum &c. 329
Regnum dei querimus primum. i. primi-
tus ante omnia opera. Ser. ij. do. iij.
post octa. Pasche. ibi, Secunda peti-
tio. 110
Religionem mutare, scilicet exire unam
& intrare aliam, periculosum, & uti-
perabile est, require exemplum de
beato Benedicto, & quodam canonico
regulari. Ser. iij. do. viij. post Tri.
ibi. ij. dico &c. 338
Religiosi que & quot tenentur obser-
uare. Sermo. ij. dom. xiiij. post Trini.
in fine. 428
Renouamur in anima & uita tribus mo-
dis. Ser. iij. do. vj. post Trini. 310
Resurrectionis articulus maioris diffi-
cultatis fuit ad credendum. feria. iij.
& sabba. post Pascha. 23. & 35
Resurrectio Christi duas habuit excellen-
tias super omnes alias resurrectiones
mortuorum que unquam erunt uel
fuerunt. Sermo. primo in die Pasche
in principio. 1
Resurrectio Christi fuit celebrata affe-
ctuose, demonstrata gratiose, & pu-
blicata uirtuose. patet ibidem conse-
quenter.

Resurrectionis hora patet ibidem.
Resurrectio Christi quibus primo mani-
festata fuit. patet ibidem. & Sermo. ij.
eiusdem diei. 6
Resurrectionis Christi dies quare maxi-
me desiderabilis est. Sermo. ij. diei
Pasche. 6
Resurrectionis Christi die quare Letari
& Alfa cantare debemus. ibi.
Resurrectionis mysterium inter omnia
mysteria xpi fuit nobis magis utile.
Ser. ij. diei Pasche. 6
Resurrectio xpi quare Petro & quare
mulieribus ostensa fuit. patet. ibi.
Resurrectio Christi patuit multis argu-
mentis & multis modis pas. sabba. Pa-
sche. 35
Resurgere uolens cum Christo ornat
se quatuor dotibus in presenti uita.
Ser. ij. diei Pasche. 6
Retributionem quadruplicem acquiri-
mus pro bona mensura qua proximo
hic mensuramus. Sermo. j. dominice.
iij. post Trinitatis. ibi, Quarta uir-
tus &c. 272
Retributiones tam de bonis quam de
malis operibus a deo recipimus, &
hoc in tribus uicibus. patet Ser. ij. do.
xij. post Trini. per totum. 415
Rex diabolus est, quem superare nos
oportet quadrupliciter. ut patet Ser.
ij. do. infra octa. Ascensionis. 143
Rogationes siue rogationum dies, quo
tempore anni sunt instituti, quomo-
do obseruandi, quid nobis confertur
a deo cum debite faciamus orationes
& processiones. patet in sermoni-
bus pro secundo & tertio ferie secun-
de Rogationum. 117. & 121

Sabbata sanctificans multa bona adi-
piscitur in hac uita, qui uero eade
uiolauerit, multiplicia pericula incur-
rit. Ser. vj. dominice. ij. post Trini. ibi.
Dico tertio &c. 244
Sacerdos consecrans munditiam men-
tis & corporis seruabit, quia excedit
omnes

ALPHABETICA.

omnes angelos in dignitate officij. Ser.
j. corporis Christi. 216
Sacerdotum errores siue defectus circa
missarū celebrationē. uide. 3. errore.
Sacerdotes retinere debent & uitare ru-
sticorū societates. dom. in albis. Ser.
vij. circa finem. 60
Sacerdotes angeli dicuntur. ibidem. Ser.
sexto. 56
Sacramentū confirmationis quibus de-
bet dari. Ser. vj. dominice in albis. cir-
ca medium. 56
Sacramentū primū inter sacramēta ec-
clesie est baptismus aq. Ser. iij. do. in
fra octa. Ascē. i. Qui crediderit. 149
Sacramenti eucharistie mirabilia. uide
supra de eucharistia in litera E.
Salariū qm̄ a xpo recipimus, magnū &
eternū durabile erit. Ser. vij. do. xvj.
post Tri. Dico. ij. &c. 479
Salariū gl̄ie eterne si digne p̄mereri uo-
lum⁹, quatuor obseruari oportet. Ser.
iij. do. xiiij. post Trinitatis. 433
Saluos fieri uult deus oēs hoīes. Ser. iij.
dominice octa. post Tri. 377
Saluari uolens tria necessaria habebit in
se. Ser. j. do. xij. post Trinita. 411. idē
uide Ser. j. do. vj. post Tri. 303
Sancti quō descendūt ad loca dānatorū,
& uident penas eorū. Ser. j. do. j. post
Tri. ibi, Dico tertio &c. 231
Sanguinis effusio p̄ xpi nomine opti-
mus est baptismus. Ser. iij. do. infra
octa. Ascē. 149
Sanguinis xpi effusio preciositas & digni-
tas infinita fuit. Ser. j. dom. post octa.
Pasche. 63
Sapientia & stultitia opponuntur, sicut
uirtus & uitium. Ser. vij. dom. xx.
post Trinitatis. 555
Satisfactio & restitutio que sunt, & quo
modo differūt. Ser. iij. Tri. ibi, Quin-
tus gradus &c. 294
Scientie philosophorum & theologorū
quomodo differūt. Ser. v. do. xxxv.
post Trinitatis. 624
Scientia uel ars patet supra in A. de
arte,
Scuto fidei resistendum est quatuor

iaculis antixpi. Sermo. iij. do. xxi. post
Trini. ante, Quintus est &c. 568
Secreta septem per que falsarum pecto-
narum errores extirpantur. Sermo. iij.
post Trini. 270
Secreta eucharistie. uide supra in Eu-
charistia.
Secretum omnium mysteriorum Chri-
sti, & totius scripture tam ueteris quā
nouī testamenti, declaratum fuit apo-
stolis. Sermo. j. dom. iij. post octa. Pa-
sche. 106
Semita est uia stricta, & quid nobis desi-
gnat. patet Ser. iij. do. xiiij. post Trini.
ante medium. 419
Sepulture mortuorum comparatur dā-
natio inferni ex tribus similitudinibus.
Ser. ferie. vj. Pentecostes. 193
Sepultura inferni septuplex est. patet
ibidem.
Sermones discipulorum euntium in
Emaus qui fuerunt, nota quedam q-
busdam inaudita. Sermo. ij. ferie secū-
de Pasche. 18
Seruitus peccati, quere de peccato in li-
tera P.
Sigilla septem illius libri clausi Ioannis
euangeliste ostensi, designant septem
signacula quibus liber sancte Trini-
tatis personarum in una essentia clau-
sus est, quem nemo aperire uel intel-
ligere poterat nisi agnus occisus, scilicet
filius dei. Ser. j. die Trini. circa
medium. 199
Signa duo p̄ que fidei Trinitatis excel-
lentiam considerare possumus patet
ibidem in fine.
Signum sancte crucis qualiter faciendū
est a nobis quo nos signare debem⁹.
Ser. ij. ibi, Dico secundo. 205
Signa multiplicia & reuelationes osten-
dit nobis deus tam corporalia quam
spiritualia pro corroboratione fi-
dei. Sermone sexto dominice in al-
bis. 56
Simoniam committit, qui diuina per-
ficit ad thesaurizandum temporalia.
Sermone primo dominice. j. post
octa. Pasche. 63
Situs

T A B V L A

Situs ordinis angelorum secundum sub & super praebent nobis tradiderunt. patet Ser. iij. do. infra octa. Asc. 145. uide amplius supra de angelis in litera A.
Solitaria uita quibus cognuit, & quibus uita cois. Ser. j. dnice. xix. post Trinitatem, in principio. 513
Societas in quibus commendabilis est, & quicquid necessaria. Ser. ij. diei Pasche ante medium. 6
Societas laicorum presbyteri uitare debent. Ser. vij. do. in albis. 60
Sonia apparent uera, sed plerumque falsa sunt, & coiter decipiunt somniantes. Ser. iij. do. xv. post Trin. ibi, Dico secundo &c. 617
Somnianti diues huius mundi comparat, quia nihil de diuitiis suis sibi retinebit. habetur ibidem.
Spes humilitatis uere, quare de humilitate. in H. Spus sanctus de spūs ueritatis duplici ratione. In uigilia Pentecostes. 153
Stat hominum septem sunt, & quilibet obligatur ad obseruationem mandatorum dei. Ser. j. do. vij. post Trinitatem. 320
Status hominum quadruplex est benedictio ne gratie hereditarie possidentium. Ser. v. dominice. v. post Trinitatem. 297
Status hominum per uiam ad paradysum ducentem entium triplex est. Ser. vij. infra octa. Asc. 161. G. illo, Hec locutus sum. 161
Stat hominum per totum seruientium periculosissimum est. Ser. iij. do. vij. post Trin. 332
Stulti efficiuntur & imprudentes per septem. Ser. iij. do. xx. post Trinitatem. 542
Superbia abominabilis est detestanda, quia initium omnis perditionis est. patet Sermo. tertio dominice prime. & Sermo. iij. dominice. ij. post octa. Pasche. 85. 71
Substantie. iij. sunt in Christo. Ser. iij. do. minice. vij. post Trinitatem. ibi, Secundum secretum &c. 334
Sublimitas charitatis est sapientia uel intentio supernaturalis. Ser. vij. do. xv. post Trinitatem. 479
Subiectio nostra diuinalis ualde exigua & modica est. Ser. j. dnice. ij. post octa uas Pasche. 67

Subiecti erim deo triplici timore. Ser. v. do. ij. post octa. Pasche. 89
Super scriptio bone monete qualis erit. Ser. iij. do. xxij. post Trin. 569
Supplicare tenemur in orationibus nostris humiliter. Ser. ij. ferie secunde rogationum. 121
Supplicatio patrum in limbo detentorum pro liberatione multiplex fuit. Sermo. primo diei Pasche. 1
Supplicationes quere de orationibus in litera O.
Suscitare mortuos aliter conuenit deo, aliter sanctis aut angelis. Sermo. j. diei Pasche in prin. 1
Sustinere & sufferre debemus libenter tribulationes & aduersitates in hoc mundo propter tres rationes. Ser. vj. domi. xvj. post Trinitatem. 476

Tabula in qua plantantur boni mores quadruplex est. Ser. v. ferie Pasche. 30
Tactus christi triplex inuenitur in sacra scriptura. uide declarationem huius perlucidam, Sermo. vj. domi. xvj. post Trinitatem. 476
Theologice uirtutes & morales que sunt, & quomodo inter se differunt. Ser. vj. do. infra octa, Asc. 132. & Ser. v. do. xv. post Trin. 452
Temperantia humanalis est sacerdotibus necessaria. Sermo. vij. domini. in albis. 56
Tentatio diaboli inuadit homines cuiuscunque status mundi. Ser. iij. do. vij. post Trin. 338
Tentationes, tribulationes, siue pugne, quas perfecti martyres sustinebant, sunt decem. Ser. iij. do. xj. post Trin. ibi, Dico quarto &c. 394
Tentationes quam multiplices & quam uarie sunt. Ser. iij. domi. ij. post octa. Pasche. 85
Terra diuersa continet in se loca, in quibus purgantur anime peccatrices. supra in litera L, scilicet Locus.
Testimonium quodlibet erit in ore duorum uel trium. Ser. j. dnice infra octa. Alced

A L P H A B E T I C A.

Ascensionis in prin. 139
Testis & iudex simul erit Christus in iudicio suo. patet Sermo. ij. infra octa. Ascen. 143
Thuribulum quinque habet similitudines cum corpore christi. Ser. ij. corporis christi post medium. 220
Timor triplex est, per quem subijcitur deo, scilicet naturalis, filialis, & reuerentialis. Sermo. v. domi. ij. post octa. Pasche. 89
Tributum quod deo tenemur quale est, patet Ser. j. & ij. do. xxij. post Trinitatis. 591. & 594
Trinitatem personarum in unitate essentie dei inquirere peruersa curiositas est. tenere & credere ut docet ecclesia, fides & securitas est, uidere eam sicut est, felicitas est. Ser. j. diei Trinitatis ante medium. 199
Trinitatem personarum in unitate essentie. Sermo. ferie. ij. post Pentecostes. scilicet, Gratia spiritus sancti. 176
Tristitia uere penitentium conuertitur in perfectissimum gaudium, quod nunquam remouebitur ab eis. Ser. ij. do. iij. post octa. Pasche. 95
Tristitia damnatorum qualis & quanta est, & unde causatur. uide Ser. v. ferie Pentecostes, in prin. 189

Vadant homines per uiam paradisi tribus modis. Ser. iij. dominice. ij. post Trinitatem. 256
Vbi que est deus tripliciter. Ser. j. do. v. post Trin. 287
Velocitas Christi ad dandum testimonium contra peccatores. Ser. ij. do. infra octa. Ascensionis. 143
Venialia peccata sunt triplicia, que per tria. lignum, fenum, & stipulam designantur. Sermo. ij. domi. ij. post trinitatem, in fine. 249
Verbum patris eternum. i. filius in diuinis, & uerbum a nobis prolatum differunt multum. Item uerbum dei est duplex. scilicet eternum quod est eius uerbum proprium, & temporale quod est uerbum eius commune. Item uerbum

dei temporale siue coe digne predicatum, & deuote auditum, tria bona operatur. scilicet illuminat, inflamat, & purificat. Ser. iij. domini. tertie post octa. Pasche. 103
Via ducens ad paradysum secunda & bona triplex. Ser. vij. domi. infra octa. Ascen. scilicet, Hec locutus sum &c. 161. Et ser. iij. dominice. ij. post Trinitatem. 256
Via peregrinorum quomodo signata erit. quere Ser. j. ferie. ij. Pasche. ibi, Secundo dicitur &c. 16
Viaticum spirituale dicitur sacramentum Eucharistie. Ser. in octa. corporis christi, post principium. 240
Videre & audire Christum quomodo prophete & sancti patres antiqui testamenti desiderabant, & quomodo nos eum uidere debemus. Ser. j. do. xij. post Trinitatem. 411
Vile tres sunt in alio mundo quas homines per bona huius mundi emere possunt. Sermo. ij. domi. ij. post Trinitatem. 249
Vinum superbie detestabilissimum est, quia initium omnis perditionis. uide in litera S. De uitio inuidie supra in litera I. &c.
Victoriam nos habere oportet contra quadruplicem regem de omni uitio instigantem, antequam ad communionem accedamus. Ser. iij. do. infra octa. Ascen. 145
Vir tenetur uxori dilectionem & prouisionem. patet Ser. ij. in die Petri. ibi, Dico secundo, &c. 173
Virginitatem seu castitatem tenere in comestationibus & ebrietatibus impossibile est. Ser. iij. do. j. post octa. Pasche. ibi, Quantum opus &c. 82
Vite spiritualis perfectio consistit in quatuor. patet in Ser. ij. diei Trinitatis. 210
Vitam bonam quadruplicem confert nobis spiritus sanctus. Ser. ferie. iij. Pentecostes. 181
Vite bone sunt plures gradus. scilicet I Gradus.
Vite male sunt nouem modi. Ser. ferie, vj. post Pentecostes. 189

Viuere

Vivere nostrum in hoc seculo nō est, ni
si mori, quia continue tendimus ad
mortem. Iabbato post Ascensionem,
post principium. 134
Vivere incipiens deinceps tres similitudi
nes sibi maxime deseruientes nota
bit. Ser. do. infra octa. Ascensionis. f.
Ante omnia. 139
Vocati & electi ad cenam xpi. uide in ce
na. patet Ser. j. do. ij. post Trinitatem.
244. & Ser. ij. do. xx. eiusdem. 534
Vocati sumus omnes ad cōuiuium xpi.
Item uocationis quatuor modos, ui
de in Ser. iij. do. ij. post Trinitatē. 254
Voluntas est una p̄ris, & filij, & spiritus
sancti. Ser. iij. do. viij. post Trinitatē.
in principio. 338
Vox dñi super aquas multas, quomodo
intelligitur. Et quedam mulier extol
lens uocem, quomodo exponit. Ser.
iij. do. xxv. post. Tri. 618
Vnitas essentie trium personarum. pa
tet s. de Trinitate in litera T.

Vsurā superlucratā exigit a nobis deus
de omnibus tam corporalibus quam
spiritualibus que dedit nobis. Ser. j.
do. xj. post Trinitatem. 387
Vtilitates quinq; proueniunt nobis ex
sacramento Eucharistie digne sum
pte. in octa. sacramenti. 240
Vulnera xpi post resurrectionem mino
ra fuerunt quā in passione. quid hoc
signat, patet Ser. iij. dñice in albis. 45
Vulnera xpi & cicatrices non deformati
tatem, sed magnam pulchritudinem
ostendunt in eius corpore glorio
so. Ser. eodem eiusdem dñice. 45
Vulnera quinq; perfoſsa habuit & habet
xps. Ser. j. dominice. iij. post Trinita
tem. 266
Vxor deuota sepe conuertit uirum suū
de mala uita. Exēplum Ser. iij. domi
nice in albis circa finem. 45
Vxor uiro suo tenetur duo obseruare. f.
reuerentiā & diligentiam. Ser. ij. Pen
tecostes. 173

F I N I S.

Diuini uerbi preconis, interpretis, &
professoris subtilissimi, sancti Vincētij
Ferrarij de regno Arragonie, cōuētus
Valentie diui predicatorū ordinis, ser
mōnes uberrimi estiuales de tēpore, in
cipiunt feliciter.

In die sancto Pasche. Sermo primus.

SVrrexit nō est hic.
Marci xvj. Vt in p̄nti ser
mōe resurrectionis dñi
nfi Iesu xpi, deus uelit ī
cordibus nris aliquid
spirituale sc̄timētū dul
cedinis & bñdictionis hui⁹ festi p̄ aiarū
cōsolatiōe, & uite reformatiōe īstudere,
recurrā⁹ ad uirginē Mariā, iā letissi
mā de filij sui resurrectione, dicēdo sibi,
Aue Mar. &c. Nota, uerbū p̄positū bona
noua insinuat de glōsa resurrectione Ie
su xpi, q̄ annūciat angelus bon⁹ istis
trib⁹ Marijs, q̄ cū maxima deuotiōe fre
q̄nter currēdo sepulchrū xpi adierūt, di
cēs eis, Surrexit. q. d. Iā suū corp⁹ exiuit
de monumēto, iā nō est aīa in limbo, q̄
iā exiuit. Itē sua humilitas nō est hic, nec
corp⁹, quia iā surrexit. q. d. nō q̄ratis ip
sū hic. Pro hui⁹ vbi declarationē sciēdū,
q̄ xpi resurrectio sup̄ oēs alias resurrecti
ones mortuorū q̄ unq̄ aū fuerūt, uel e
rūt, habuit duas excellētiās magnas. Priā
q̄a fuit uirtuosa. Secūda q̄a fuit glōsa.
Multi enī surrexerūt de morte ad uitā,
tā ī ueteri testamēto q̄ ī nouo: sed non
surrexerūt p̄ p̄priā potētā, sed alienā.
Christ⁹ v̄o surrexit de morte ad uitā p̄
prio posse, & nō alieno, sicut uer⁹ deus,
q̄ ei⁹ corp⁹ in monumēto habebat īfi
nitū posse ex diuinitatis cōiunctiōe ad
suscitādū seipm, & etiā aīa in limbo, ut
dicit sc̄tus Tho. iij. pte. q. liij. ar. iij. Nūq̄
sic fuit de alio mortuo: q̄a corp⁹ mortu
um alteri nō habet posse, nec etiā aīa
ad suscitādū se. immo dicit Dauid, Spūs
uadēs, supple ad mortē, & nō rediēs, p̄
prio supple posse ad uitam. De Helia &
Heliseo legit, q̄ suscitauerūt mortuos ī
ueteri testamēto. Similr legitur, q̄ Ap̄li
& alij sancti diuos suscitauerūt mortu
os: sed quomodo? orādo & supplicādo,

nō uirtute p̄pria nec mortuorū, sed v̄
tute dei, & solū ministeriā. Dicit enī. f.
Tho. j. p. q. cx. ar. iij. ubi cōcludit q̄ sol⁹
de⁹ miracula facere p̄t, in solutione ad
primū argumētū, q̄ āgeli aliq̄ dicūt mi
racula facere, uel q̄a ad eorū desideriū
de⁹ miracula facit, sicut & sancti hoīes
dicunt miracula facere: uel q̄a aliq̄d mini
steriū exhibēt in miraculis q̄ fuit, sicut
colligēdo pulueres ī resurrectione cōi: uel
aliq̄d h̄mōi agendo. Hec ille ubi supra.
Dicit et idē. f. Tho. ij. ij. q. vij. c. lxxviij.
ar. j. ad primū argumētū. & iij. pte. q. lxx
xviij. iij. ar. ad quartum. Et in de potētia.
q. vj. iij. ca. q̄ sancti faciūt miracula du
pliciter. f. postulariōe & p̄tate. i. non p̄ce
dēte orōne manifesta. tū in utrisq; de⁹
opatur principaliter: sancti aut̄ īstrumē
taliter. Ex quib⁹ v̄bis patet, q̄ sancti non
faciunt miracula p̄pria uirtute uel pote
state, sed dei: q̄a solū faciūt miracula uel
impetrādo & ministrādo siue īstrumē
taliter. Sed xpi resurrectio hodierna nō
fuit nisi p̄ p̄priū posse: iō dicebat xps,
Ego pono. i. dimitto aīam meā, & iterū
sumo eā. Nemo tollit eā a me. f. uiolē
ter, sed ego ponā eā a meipso. P̄tātē ha
beo ponēdi eā. f. per mortē, & potētātē
habeo iterū sumēdi eam. f. p̄ resurre
ctionē. Io. x. Secūda excellētia fuit, q̄a
ista resurrectio fuit glōsa. surrexit enī
xps ad uitā glōsā, īmortalē & īpāsi bilē.
Alij aut̄ q̄ suscitabātur in ueteri & nouo
testamēto, & q̄ postea resuscitati sūt, de
cōmuni lege & cursu suscitabāt ad uitā
mortalē, & ad miseriam pāsi bilē huius
mūdi, & post itē morituri. Sed xps ex
singulari priuilegio de morte ad uitam
glōsā. Autoritas, Xps resurgēs ex mor
tuis iā nō mori, mors illi ultra nō dñā
bit. ad Ro. vj. Hui⁹ aut̄ resurrectionis glō
se ponit b̄tus Thomas triplicē cām. iij.
pte. q. liij. artic. ij. Tū q̄a sua resurrectio
fuit exēplar & causā nostre resurrectio
nis, ut patet. j. Cor. xv. Tū secūdo, ratio
ne humilitatis pāsiōis, ex qua meruit
gloriā resurrectionis. Tum tertio, q̄a p
acto mysterio redemptionis ex gloria
aīe in corpus gloria redūdabat, quīs an

rea dispensatione illa redundancia impedi-
bat, ut mysterium nostre redemptionis sua passi-
one impleteretur. Ille due excellentie christi re-
surrectionis subtiliter tanguntur in themate.
Prima scilicet quod fuit uirtuosa, tangit in illo
uerbo quasi actiue, surrexit, non dicit sus-
citatus est ab alio, ut fuit Lazarus: sed sur-
rexit, scilicet per proprium posse. Surrexit christus
a mortuis per gratiam peris ad Rom. vi. quod est
et gratia cum filio & spiritu sancto. Secunda
excellencia, scilicet quod fuit gloriosa, ostendit
ibi non est hic. scilicet corpus in sepulchro: nec ali-
qua in libro: nec humanitas in hac uita mor-
tali, sed sacramentaliter in altaris sacra-
mento. Iohannes dixit angelus mulieribus christum
in sepulchro querentibus. Scio enim quod Iesum
qui crucifixus est uisitis. Non est hic: surre-
xit enim sicut dixit. Venite & uidete locum
ubi posuit erat dominus. Et cito euntes dicite
discipulis eius quia resurrexit: & ecce pre-
cedet uos in Galilea. Ibi enim uidebitis: ecce
predixi uobis. Mat. ul. Patet thema. De
huiusmodi gloriosa resurrectione notauit tria prin-
cipia, in quibus consistit tota practica huius
benedicte resurrectionis christi.

Resurrectio Christi fuit celebrata af-
fectuose.

Demonstrata gratiose.

Publicata uirtuose.

In his tribus punctis seu conclusioni-
bus stat tota practica sermonis. Primo
dico quod resurrectio christi fuit celebrata af-
fectuose. Tot enim sancti patres quasi innu-
merabiles, qui erant in limbo, ardenter de-
siderabant uidere illud gloriosum corpus,
quod sustinuit ictus & totum onus passionis.
Videntes autem sancti patres, quod iam transiit
dies Veneris sancta & sabbatum, in ista no-
cte desiderabant christi resurrectionem uide-
re & eius uulnera: quemadmodum cupit homo
uidere equum, cum quo rex triumphauit. San-
cti per hoc concordes deo supplicauerunt, ut
resurgeret: quia licet deo ab eterno predesti-
nauerit filij sui resurrectionem, predestina-
uit etiam quod per orationes & supplicationes
sanctorum patrum fieret. Ideo anima fide-
lis hic dulciter contemplari poterit inte-
sum desiderium sanctorum patrum in libro,
quo concorditer christo per ordinem & modum

hic notatum pariter supplicare potuerunt
ut resurgeret. Primo Ad primus patriarcha
cum Noe, Mathusalem, Melchisedech,
Abraham, Isaac, Iacob, & alij qui habuerunt
primum locum proponendi, & genibus flexis co-
ram christi anima, proposuerunt suas supplicationes
quas registrantur David in libro eie. scilicet
in psalterio: & dixerunt christo, Surge domine
in requiem tuam, tu & arca sanctificationis
tue. ps. cxxxij. Nota, tu anima sanctissima sur-
ge in requiem tuam. scilicet carne, quam nunquam repugna-
uit spiritui: & tu anima & arca sanctifica-
tionis tue. scilicet caro plena omnibus sanctis & uirtutibus.
Secunda supplicatio fuit sanctorum prophetarum.
scilicet Moysi, Samuel, Helie, Helisei, Esaie,
Hieremie & aliorum dicentium ps. lxxvij. Exur-
ge deus & dissipet inimici eius, scilicet de
mones & milites qui custodierunt sepulchrum
eius, & fugiant & oderunt eum a facie eius, ut
Iudei, qui etiam fugiunt hodie a facie christi.
Tertia fuit sanctorum sacerdotum, Aarō, Ele-
azar, Ithamar, Phinees, & aliorum dicentium
illud ps. vij. Exurge domine deus meus in precep-
to quod mandasti, & synagoga populi circum-
dabit te. Nota in precepto quod mandasti: scilicet
se humiliat exaltabitur. Luc. xlvij. Ideo
domine, quia tuum te humiliasti exurge &c. &
synagoga. i. congregatio discipulorum
tuorum, qui perdidit fidem circumdabit te, cre-
dendo tuam resurrectionem. Quarta suppli-
catio fuit sanctorum regum, ut David, Eze-
chie, Iosue, Iosaphat: & sanctorum iudicum
& ducum, ut Gedeonis, Iephte, Sampsonis,
Iude Machabei, & aliorum dicentium, Exurge
domine, adiuua nos, & redime nos propter
nomen tuum. ps. xliij. Nota adiuua nos, quia
licet haberent gratiam essentialem tantam
quantam hodie tunc non habebat locum gratie.
Iohannes dicebat: & redime nos quantum ad lo-
cum: quia adhuc quantum ad locum, non erant re-
depti, quia adhuc erant in carcere libi, & in
de non poterant exire sine adiutorio Dei.
Quinta fuit sanctarum mulierum: scilicet ma-
tris nostre Eue, qui post peccatum fecit mag-
nam penitentiam, & Sare, Rebecce, & Rache-
lis, Lye, Iudith, Hester, Anne, Elizabeth,
& aliarum dicentium, quod Eua proposuit dicens,
Exurge & intende iudicio meo deus meus
& dominus meus in causam meam. ps. cxxxij.
Dum

Dum Eua uiuebat in hac uita, dicere po-
tuerunt sibi quod tunc uiuebant, quam patiebantur
aliquid malum: propter te habemus ista
mala. Etiam in libro dicebant sibi non cum
iniuria seu indignatione: propter te sumus
hic omnes. Propter hoc Eua dicebat & suppli-
cabat ut resurgeret, ut eos inde educeret,
ut de cetero sibi talia non diceret. Sexta
fuit sanctorum noui testamenti: ut Ioan-
nis Baptiste: & sanctorum Innocentium, Io-
seph & latronis boni dicentium, Exurge
deus, iudica causam tuam, memor esto in pre-
sentem tuorum, eorum qui ab insipientibus sunt tota
die. ps. lxxij. Nota, Eua dixit iudica causam
meam, & Io. & alij dicunt causam tuam: quia libet di-
cit uerum diuersis respectibus. quia ut dixi, Ioan-
nes & sancti noui testamenti dixerunt, Exur-
ge deus, & iudica &c. Nam Iudei qui audie-
runt dici quod christus resurgeret tertia die: de-
ridebant & deridendo dicebant, De cruce
non potuit descendere, & modo exibat de
monumento. & posuerunt custodes, ne
discipuli furarent corpus eius. Et dicebant
christo multa in prophetia: propter hoc dicebant, Exur-
ge deus, iudica causam tuam, & tunc tacebunt
Iudei, qui credunt te non habere potestatem resur-
gendi. Et quare Eua dixit causam meam: iam di-
citur est in quinta petitione. Septima suppli-
catio fuit sanctorum angelorum, qui associabant
animam christi, qui uidentes quod sancti per supplica-
uerunt christo ut resurgeret, etiam ipsi ostendit
deus eorum bonum desiderium humiliter
supplicauerunt dicendo, Exurge quare
obdormis, domine exurge, & ne res-
pellas in finem. ps. xliij. Loquuntur sancti an-
geli ut amicos loquuntur amico excitando eum
a somno. Sciebant enim angeli generale
resurrectionem esse futuram in fine mundi:
io dicebant, Exurge quare obdormis. i.
ualde dormis, quia hodie est tertia dies, &
ne repellas in finem. i. tardes tuam resurre-
ctionem usque in finem. scilicet in generale resurre-
ctionem quam omnes resurgent in etate. xxx. an-
norum uel circiter. Dicit tunc. Tho. in. iij.
di. xliij. q. j. ar. iij. quod omnes resurgent in etate
iuuentilis, non tunc quo ad numerum annorum,
sed quo ad staturam. Quia autem iste septem sup-
plicationes sic cum magno desiderio fue-
runt christo, propositae aurora, christus omnibus circum-

existebat: respondit dicens, Propter miseriam
in opibus & gemitum pauperum nunc exurgam, di-
cit dominus. ps. xj. Saluum me fac. Nota, propter
miseriam. scilicet localem sanctorum, & gemitum
pauperum. i. discipulorum suorum. scilicet tunc,
exurgam. Ecce quod uoluit quod sua gloriosa
resurrectio per sanctorum supplica-
tiones, licet ab eterno esset predestinata, &
anima christi cum omnibus sanctis patribus exiit de
limbo, & ille locus remansit solus: quia tunc
nullus mansit ibi. Et anima christi assumpsit illud
corpus gloriosum, & surrexit. In cuius resur-
rectione terra tremuit, & custodes facti
sunt uelut mortui, & christus exiit de mo-
numento sine eius captura, quemadmodum na-
turaliter fuit de uirgine sine coniugationis fractu-
ra: & statim supra sepulchrum ostendit suum
corpus gloriosum, uulnera & plagas omnibus sanctis
per filios, quod genibus flexis adorando dix-
erunt, Gratia tibi domine, qui surrexisti a mor-
tuis, cum patre & sancto spiritu &c. Ecce primus
pulsus huius benedicte resurrectionis Iesu
christi hodie facite. Dico secundo, quod est de-
monstrata gratiose singulis uirginibus Marie.
Conclusio est plurimum theologorum dicentium,
quod christus in sua resurrectione primo apparuit
uirgini Marie sue matri. Hoc expresse dicit
Ambrosius in libro de uirginibus. di. Maria resurre-
ctionem christi uidit & prima uidit: sed Euange-
liste non curant hoc ponere, solum curauerunt
ponere testes idubitos, quia testi-
monium matris per filij fauore posset calumnia-
ri. Et quod primo apparuit matri uirgini, ad hoc
credendum cogit nos triplex ratio. Prima, propter
diuinum preceptum, quia in passione filij super omnes
alios fuit tribulata, christus ex speciali priuile-
gio precepit matri ut sine dolore pareret
& contra eam cursu nature. Item ne senti-
ret dolores in sua morte, quod excedit omnes
huius uite dolores, ut dicit dominus Albe. super
missus est. Finitis omnibus tribulacionibus est mors,
quia anima tota simul eradicat ut arbor, sed
omnes dolores per mortis uenerunt super
eam in passione filij sui. Cum ergo dicat scri-
ptura, Honora premen tuum, & gemit matris
tue ne obliuiscaris. Ec. vij. Cum ergo
christus precessisset, seruauit legem de honora-
tione parentum, sequi quod primo apparuit matri, quod
alijs omnibus fuit tribulatio. Secunda, propter

IN DIE SANCTO PASCHE.

fidei meritū. Nā p certo habet, & ostēdit
fatis clare extet. q tēpore passiōis Chri
sti p dederūt fidē christianā oēs Aposto
li & discipuli totaliter; aliq dubitando
an esset uer? deus & Messias, licet om
nes reputarent eum sanctissimum pro
phetā: solā ygo Maria illo sabbatho san
cto inuariabiliter credidit, propter hoc
obtinuit, ut quolibet sabbatho fiat offici
um de eā ecclesia Dei. Cū ergo dicat
scriptura, Apparet autē dñs eis, qui fidem
habent in illum. Sapient. j. Videtur ergo
hoc pro premio meriti sue fidei, q pri
mo ei appareat. igitur &c. Tertia ppter
amoris intentionē. Nam certum est, q
nunq fuit mater, que tantū diligeret fi
lium suū sicut uirgo Maria Christū. Cū
ergo ipse dixit, Qui diligit me, diliget a
p̄ meo, & ego diligā eū, & m̄ifestabo
ei meip̄m. Io. xiiij. igitur &c. Ex his tribus
rōnib? pater, q primo apparuit ygini
m̄i, licet sc̄ti doctores hoc exp̄sse tace
āt. Dicat practica q mō seq̄nti fieri potu
it, & aia deuota pie cōtēplari poterit, ut
det i cordib? De? sc̄tire dulcedinē hui?
apparitiōis. Virgo autē Maria certissima
erat q fili? su? resurgeret die t̄tia, ut ip̄e
p dixerat, sed forte nesciebat horā sue re
surrectiōis, qā nō legi? q xps dixerit ho
rā sue resurrectiōis, si hora priā, uel ter
tia &c. Io ygo Maria i nocte p̄nti, q fuit
sibi lōga nox, expectabat resurrectionē
filij sui, & cepit cogitare, qua hora resur
geret, & nesciuit. Et sc̄ciēs q iter alios p
phetas Dauid pl? locut? fuit de xpi pas
siōe & resurrectionē, posuit se ad legēdū
psalteriū, ut inueniret si Dauid dixisset ali
qd de hora: & legit primū psalmū, & se
cundū, & t̄tiū &c. & nihil inuenit de hora: t̄
dē legēdo fuit i ps. lvi. ubi legit, & loq̄t
Dauid in p̄sona patris ad filiū dic. Exur
ge gloria mea. Exurge psalteriū & citha
ra. Rñsio filij ad patrē, Exurgā diluculo.
Nota q p̄ uocat filiū suū tripliciter. s. f.
gloriā suā, psalteriū & citharā, prop̄
t̄ria q xps habuit i hac uita. Primo Deus
pater uocat xpm gloriā suā, & hoc quia
xps i hac uita in oib? q fecit & dixit, di
ligeat & pcurabat honorē p̄fis. Ideo

dicebat, Ego gloriā meā nō qro, sed ho
norifico patrē meū. Io. viij. Io pater dix
it, Exurge gl̄ia mea. Secūdo uocat ip̄m
psalteriū. Psalteriū enī habet decē chor
das, & est istrumentū camere secretū, &
nō sonat multū, & signat legē Moisaicā,
q̄ quasi instrū camere fuit solū datū illi
pp̄fo Iudaico. q̄ i decē p̄ceptis quasi de
cē chordis cōsistit. Hinc fuit xps ualde
obediēs. Io dicebat, Nō ueni soluere le
gē sed implere. Mat. v. Ex hmoi obediētia
uocat a p̄se psalteriū. Tercio uocat ip̄m
citharā. Cithara enī signat legē euāgeli
cā. rō, qā habet uocē clariorē, & magis
audibilē. talis fuit lex euāgelica, q̄ p̄ to
tū mūdū fuit audita. In oēm frā exiuit
son? eorū &c. Rñdit fili? p̄fi, Exurgā di
luculo. Cogitate qū uirgo Maria sc̄iuit
horā resurrectionis, quō surrexit de orō
ne, ad uidendū si erat aurora, & uidit q
nō. Et iterū redijt ad legēdū, si inueniret
alibi aliū testē de hora resurrectionis, & i
cōtinuādo lectionē fuit i ps. cvij. f. Para
tū cor meū De? &c. ubi inuenit p̄dictū y
sum iterū, Exurge gl̄ia mea. & iterū respe
xit p fenestrā si erat aurora. Et uidit q
nō, & p̄fecit psalteriū. Deīde uoluit ui
dere si aliq aliorū pphetarū dixisset ali
qd de hora resurrectionis, & inuenit O
see. vj. q loq̄t i p̄sona Ap̄lorū, Viuificabit
nos post duos dies, & tertia die suscita
bit nos, & uiuem? i cōspectu ei?, seiem?
seq̄murq; ut cognoscām? dñm, quasi di
luculū p̄parat? est egressus ei?. No. uiui
ficabit nos, qā mortificati erāt Ap̄li, p̄p̄
incredulitatē. Tūc ygo Maria surrexit
dicēs, Sufficit mihi habere tres testes de
hora resurrectionis. & parauit camerā &
cathedrā p filio dicēs, Hic sedebit filius
me?, & hic loquar ei. & respexit p fene
strā, & uidit sc̄ipe anorā, & quia est di
cēs, Mō resurget fili? me?. Et genib? fle
xis orabat dicēs, Exurge dñe i occursum
meū, & uide, & tu dñe De? yturū, Deus
Israel. ps. lvij. Ex xps misit statim uirginē
Gabrielē nunciū dicēs, Sicut nunciasti
matri mee incarnationē, nūcia sibi etiā
meā resurrectionē. & incōtinenti cū ma
gno gaudio uenit ad yginē dicēs, Regi

na cē

SERMO PRIMVS.

na celi letare alleluia. quia quem merui
sti portare alleluia. resurrexit sicut dixit
alleluia. ut fuit reuelatū beato Greg. qui
addidit, Ora p nobis deum alleluia. Et
statim post uenit ad eā filius benedictus
cum omnib? sanctis patrib? &c. Si di
cat, quomodo poterant recipi in illa par
ua camera? Dico, q̄ tāta est eorū magni
ficentia, q̄ si uellent, mille millia possēt
recipi in ea, imo & in minori loco, per
uirtutē diuinā ad nutū eius assistentē.
ut tangit. f. Tho. in. iij. di. xliij. & xps sa
lutaui matrē dicēs, Pax uobis. Virgo au
tem flexis genib?, & plena lachrymis p
gaudio, adorauit eū osculando man? &
pedes dicēs, O uulnera benedicta, & tā
tū dolorē mihi dedistis die Veneris &c.
& xps osculādo matrē dixit, Mater mea
gaudete, quia iam de cetero nō habebi
tis nisi gaudiū & letitiam, tergēdo ei la
chrymas. & sedit in cathedra & loq̄bant
simul ualde dulciter. O qui fuisset in il
lo parlamēto. Dixit uirgo filio, Fili ego
cōsueui facere festū in die sabbathi,
ad significandū requiē creatiōis mūdi,
sed de cetero faciā festū in die dñica, in
memoriā uestre resurrectionis & getis &
glorie, & placuit xpo. Xps autē dixit ma
tri ea que egit in inferno, quō ligauerat
diabolū, & ostendit sibi sanctos patres,
quos inde extraxerat, q̄ fecerunt ygini
Marie magnā reuerentiā. Cogitate quo
modo Adam & Eua dixerunt ygini Ma
rie, Benedicta uos estis illa filia n̄ra &
dominā, de qua dominus dixit diabolo
serpentī, Inimicitias ponam inter te &
mulierem. Gen. iij. Dixit Eua, Ego ex
culpa clausi ianuam paradisi, sed uos ex
gratia aperuistis. Itē ppheta quilibet di
cebat ygini Mariē, Ego prophetaui de
uobis in tali loco dicēs, & humiliter eā
salutādo dixerunt oēs simul ygini Ma
rie, Tu gloria Hierusalem, tu letitia Is
rael, tu honorificentia populi n̄stri. Lu
dith. xv. & uirgo Maria eos salutans dix
it, Vos estis genus electum, regale sacer
dotium, gens sancta, populus acquisitio
nis, ut uirtutes eius annūciētis, qui de te
nebris uos uocauit in admirabile lumē

suū. j. Pet. ij. Deīde sancti angeli dixe
runt sibi ut prius, Regina celi &c. quia
istud fuit unū de septem gaudijs princi
paliorib? uirginis Marie. Virgo autem
humiliter resalutans eos dixit, Vos oēs
estis ad ministratoriū spiritus in ministe
rium missi, propter eos qui hereditatem
capiunt salutis. Heb. j. Patet quomodo
resurrectio xpi fuit demonstrata gratio
se. Dico tertio, q̄ publicata fuit ytuose.
Postq̄ enim xps cōsolatus est uirginē
Mariam, uirgo mater consolationis ro
gauit filiū, ut etiam dignāretur cōsolari
dilectricē suā Mariām Magdalēnā, q̄ tū
doluīt de passiōe suā dicēs, Quāuis
Apostoli habuerūt magnū dolorē de ue
stra passiōe, Maria tū Magdalēnā habu
it maximū, ideo placeat uobis eā cōsola
ri, & sorores meas, q̄ hodie sumo manē
iuerūt ad monumentū, ut figerēt corp?
uestrum, & ualde mane una sabbathorū
nenerunt ad monumentū orto iā solē.
Et introeuntes in monumentū, uiderūt
iuuenē sedentē in dextris, coopertū flo
la cādida, & obstupuerūt, qui dicit illis,
Nolite expauescere, Iesum queritis &c.
Mar. xvj. Nota ualde mane. i. in aurora
orto iā solē, quia claritas anore est ad
uētus solis. Ideo fili cōsolamini eas. Illa
enim Magdalena philocapta uestra, mo
ritur amore uestri. Itē Apostoli etiā plo
rant, singulariter Petrus, qui existens in
quodā monumento, non facit nisi flere.
Statim xps misit angelū ad monumentū,
ut annūciaret trib? Marijs suā resurre
ctionē, quas inuenit cū capis ungueto
rū, dicēs sollicitē, quis reuoluet nobis
lapidē &c. Itē quia custodes nō pmittēt
nos intrāre. Et quādo fuerunt ad monu
mentū, secūda uice uiderunt reuolutū
lapidē. Erat quippe magnus ualde. Et in
troeuntes in monumentū, uiderūt iue
nē &c. ut habet ubi. f. Et dū recesserūt a
monumento, xps apparuit eis, q̄ adō
ran
tes tenuerunt pedes eius, forsan dicēdo
sibi, Dñe, ibim? ad matrem uestā, q̄ tot
dolores sustinuit in passiōe uestra. Re
spondit eis. Non oportet uos ire, quia
iam uidi eā, & cōsolatus sum eam. Sed

missit eas ad discipulos, ut eis nūciaret suā resurrectionē, & post ipse appuit discipulis, q̄ gaudī sunt uisō dñō, & nō crediderūt mulierib⁹. Ecce quō fuit publicata ytuose. Moraliter, ut patet, xpi resurrectionē fuit publicata & manifestata trib⁹ cōditionib⁹ psonarū. Priō ygini Marie. Secūdo trib⁹ Marijs. Tertio discipulis. Vbi ostēdit mystice, q̄ ipse appetit p̄grā i paradiso innocētib⁹, q̄ p̄ yginē designat, q̄ semp fuit innocēs ab oī p̄cto, iō dicebat xps, Sinite puulos uenire ad me, & nolite eos phibere, taliū est em̄ regnū celorū. Mat. xix. Secūdo apparet penitētib⁹, q̄ p̄ mulieres significat. Penitētes em̄ portat caplās unguetorū. i. corpa, i q̄b⁹ sunt ungueta medicinalia penitētie curatiue plagarū ex infirmitate p̄cto. iō dicebat xps, Penitētiā agite, appropinquat em̄ regnū celorū. Mat. iij. Tertio, apparebit i ḡra obediētib⁹, q̄ significat p̄ discipulos. Nota, duplex est grā d⁹ obediētie. Prim⁹ est obedire p̄ceptis seu mādatīs dei, ad q̄ tenēt oēs ḡnā, & obedire oīb⁹ p̄ceptis ecclesie singulr, p̄cepto de cōione hodie fīda ex ecclie p̄cepto, nisi de cōsilio boni cōfessoris anticipet uel p̄logēt. extra de peni. & re. oīs. q̄ xps hodie triumphauit & leuauit capū, ideo hodie uult intrare castrū quod tāto labore acquiuit. iō dicebat, Si uis ad uitā ingredi, serua mādata. Mat. xix. Iō apparuit Ap̄s i mensa, ad significādum q̄ hodie apparet cū ḡra digne cōicātib⁹. Secūdo grad⁹ obediētie est obedire cōsilijs, sed ad istū gradū tenēt illi, q̄ se obli garūt p̄ uotū ad obseruādā paupertatem, castitatem, obediētā &c. ut religiosi. De isto gradu dicebat xps, Si uis p̄fect⁹ esse, uade & uēde oīa q̄ habes &c. Mat. xix.

In die sancto Pasche. Sermo. ij.

Alleluia. Tobie. xij. Et Apoc. xix. Ista dies est multum desiderabilis, ad quē multi anhelaueūt, & utinā p̄p̄ sanctitātē diei, & nō poti⁹ p̄pter tedū p̄nīe i ieiunijs, uel q̄d̄ pei⁹ est, p̄pter desiderū redeūdi ad p̄stā pristina, sicut canis redit ad uomi-

tū. de q̄b⁹ dicit Ap̄s ad Hebreos. vj. Rursū crucifigētes sibi metipsis filiū dei, & ostēti habētes. Nō ergo sic desiderabilis est, sed p̄pter s̄cificatiōē hui⁹ diei, & ei⁹ magnitudinē. Vnde sciēdū, q̄ oīa festa anni agunt i memoriā b̄nficiōrū dei, q̄ cōtulit ecclie s̄c̄e sue, ut de his laudet deū, & regratiet. Vnde Esa. lxij. Miserationū dñi recordabor, laudē dñi sup oīb⁹ q̄ reddidit nobis dñs, & sup multitudinē bonorū dom⁹ Israel q̄ largit⁹ est eis, secūdū multitudinē misericordiarū suarū. Quāto b̄nficia sūt collata maiora, tāto mai⁹ festū est. De hoc uide. f. Tho. sup Ioan. x. Magna fuit dies dñice annūciatiōis, q̄ tūc suscepim⁹ b̄nficiū i choatiōis n̄re salutis, deo assumēte naturam humanā in utero uirginis. Maior dies natiuitatis sue, q̄ tunc salus nostra palam manifestata est, diuinitate uisa in carne uel humanitate. ad Titū. ij. Apparuit gratia dei saluatoris n̄ri &c. ad Titū iij. Apparuit benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Et ps. Viderūt oēs fines terre salutē dei n̄ri. Adhuc maior est dies dñice passionis, q̄ tūc p̄ mortē xpi precū solutū est, p̄ q̄d̄ redēpti sumus ab eterna morte. j. Cor. vj. Empti estis precio magno &c. & j. Pet. j. Nō corruptibilis auro & argēto &c. Nihil em̄ nobis nasci p̄fussit, nisi redēptio subsecuta fuisset. Sed sup oēs magna est dies pasche, dies dñice resurrectionis, q̄a nobis hodie securitas data est etne & imortalis uite obtinēde i aīa & corpe, quā nobis tribuit xps p̄ resurrectionē suā, q̄ cā est & securitas resurrectionis n̄re. Iō hodie maxie letari debem⁹, & ipm laudare dicēdo alleluia, nam alia d̄r ab allelu, q̄ est laus, & ia, q̄ est nomē dei, secūdū q̄ est inuisibilis. Vñ alia. i. laus dei secūdum Hugnitionē. Papias dicit, Alleluia Latine dicit, laudate dominū. Debemus igitur hodie laudare dominum. ps. Laudate dominū oēs gentes &c. hodie enim omnes creature laudant dominum, & gaudent. f. supiores, mediocres, & in fine, ut patet ex sermone p̄cedēt. f. Surrexit nō est hic. Est autem multiplex ratio, quare

hodie

hodie spiritualiter debem⁹ gaudere, & deum laudare. Primo, quia de⁹ nos suo corpore cibauit, & sanguine in sacramēto altaris, nam famelicus multū gaudet de comestione. Vnde corp⁹ quod hodie nobis sacramentaliter cōtulit, est idē corp⁹ q̄d̄ de ygine sumpsit, in quo xxxij. annis uixit, in quo pati uoluit & sepeliri & resurgere. Dedit autē cū hoc corpe animā & diuinitatē ex naturali cōcomitantia. Secūdū enim. f. Thomam. iij. parte. q. lxxvj. artic. j. in hoc sacramento est aliquid dupliciter. Ex ui sacramēti. i. significatū p̄ formā. & ex naturali cōcomitantia. i. realiter coniunctū xpo. Vñ i hoc scōaīa xpi & diuinitas ei⁹. Secundo modo tantū sub utraq; specie sunt similiter & quantitas & anima xpi. Caro autē & os & huiusmodi sunt sub specie uini secundū mō tñ, & sub specie panis primo mō. Sanguis yō ecōuerso est sub specie uini ex ui sacramēti, & sub specie panis ex naturali cōcomitantia, ut etiā dicit sanctus Tho. in. iij. scrip. di. x. Vnde p̄ hoc donū significat status beatitudinis, in qua dabit seipm̄ inseparabiliter, & rām̄sibiliter immediate inuisibiliter, nō sub specie panis. Et hec est differentia huius dationis ad eternā, q̄a hic dat se corporaliter, ibi totaliter: hic tēpaliter, ibi eternaliter: hic sub specie panis latēter, ibi sine oī medio apparenter. O quale donum, ubi deus dat semetipsum, nunq̄ tale donū recipiens pauper pōt fieri, q̄a i ipso est quicqd̄ desiderabile est, nunq̄ turbārī aut tristārī pōt, q̄a ipm̄ est gaudium sine fine: nunq̄ pōt infirmārī nec atīquārī, q̄a de⁹ uita est. O uere paup̄ est ille, q̄ hodie nō est hoc cibo cibār⁹. Sed anteq̄ possit digne recipi, oportet q̄ recipiens sit bñ dispositus, nā sicut medicina q̄to est ytuosior, tāto recipiēs debet magis timere ut sit bñ par⁹, q̄a sicut medicina sanat bñ parū, ita in terfici i dispositū. Corp⁹ xpi est medicīa tāte ytuosior, q̄ recipiētē bñ dispositū curat ab oī p̄cto, q̄a cum tanta deuotione potest hō cōicāre, q̄ erit sine oī p̄cto, sicut puer mox baptizār⁹. Magn⁹ em̄, ut inquit sanctus Thomas. iij. par. q. lxxix.

p̄ totam questionem. & in. iij. di. xij. est Eucharistie fructus. Nā scelerū remissio nē causat tripliciter. f. ignotorū futurorū, inquātū robur nobis cōfert ad scelerā futura, uitādo & causādo cōtritiōnē, & hoc dupliciter cōtingit. Vno mō, nō p̄ceptū adu sed uoto, sicut cū q̄s pri⁹ iustificat a p̄cto. Alio mō etiā p̄ceptū ab eo qui est in p̄cto mortali, cui⁹ consciētia am & affectū non habet. Forte em̄ priō nō fuit sufficiēter cōtrit⁹, sed deuote & reuerēter accedēs cōsegr p̄ hoc sacramētū gratiā charitatis, q̄ cōtritiōnem pficit & iustitiā peccati tā mortalis q̄ uenialis. Penā etiā debitā p̄ peccatū delet nō totā, sed secūdū mēsurā peccatorū & de uotiōis. A purgatorio isup Eucharistia liberat secūdū eūdē. f. Tho. iij. p. q. liij. art. viij. ad secūdū, iquātū est sacrificiū satisfactoriū pro peccatis. Insup & alios habet effectus. Nam qm̄ est effectiū uite spiritalis, ad similitudinē cibi corporalis facit, q̄a sustētat, auget, restaurat & delectat, imo & i beatis auget gloriā accidētalē, sed non esētiāle. Propri⁹ tñ effect⁹ Eucharistie secūdū. f. Tho. in. iij. di. xij. est trāsformatio hoīs in deum, ad quā seq̄r augmētū uirtutū & restauratio perditorū. Consequens uero effect⁹ & min⁹ p̄cipalis est diminutiō fomitis. Notat etiā idē. f. Th. Esa. x. Eucharistia dat quinq; , scilicet ueniā culpe, uitā gratie, cōfirmationē i pugna, cōfortationē i uia, & p̄gu stationem glorie. Confortat enim a peccato, & p̄seruat dupliciter, ut dicit br̄s Tho. in tertia parte, & iij. scrip. ubi. f. i. interiori roborādo per gratiā, & exteriori repellēdo oēm impugnationē demonū per passionē xpi, cuius est signū. Potest etiā quis cū tāta deuotione accedere, q̄ damnationem acquirat. Vñ. j. Cor. xj. Qui indigne manducat & bibit, iudiciū sibi manducat & bibit. Sumēs em̄ Eucharistiā cū consciētia peccati mortalis, peccat mortaliter, ut dicit. f. Tho. iij. di. ix. & iij. p. q. lxxix. ar. ij. ad tertiū & viij. & iij. Ideo cum magno timore & reuerentia debemus nos preparare. unde ibidē, Prober autem seipsum homo. f. p̄remedi-

22 4

tando

tando, & sic de pane &c. Mod^o māducā di tradit sub figura. Exo. xij. de agno paschali &c. Non &c. Secūdo debem^{us} gaudere & ipm laudare, qā nos de iferni captiuitate liberauit. Nā captiu^s multū gaudet de liberatiōe, & nos gaudere debem^{us} de liberatiōe ifernali. Nā carcer ille iferni est igne^s & ignis etern^{us}, & pena est ibi sine numero illata diabolo & membris ei^{us} ibidē existētib^{us}. Istū carcerē De^{us} destruxit, quādo ad inferos descendit. ps. cvj. Quia cōstruit portas ereas, & uer^{itates} ferreos cōfregit &c. Porte erē in ferni sunt cupiditates & uitiofe cōsuetudines hoīm, q̄ nō sinunt clausos exire. Vices autē xps sua fortitudine fregit. Huius figuram habem^{us} Iudicunt. xvj. de Sampsonē qui abiit in Gazā, & uidit ibi mulierē meretricē, & ingress^{us} est ad eā. Quod cū uidisset Philistei, posuerūt in porta ciuitatis custodes ibi tota nocte p^{er}stolātes cū silētio, ut facto mane exeuntes occiderēt. Dormiuit autē Sampson usq^{ue} ad mediū noctis, & inde surrexit & apprehēdit ambas fores porte cū postib^{us} suis & sera, impositisq^{ue} humeris, portauit ad uerticē motis. Vbi glo. Greg. Quid ī hoc facto significatur? Sampson redēptor significat. qd Gaza nisi infernū? quid Philistei nisi perfidia Iudeorū? q̄ cū xpm mortuū uiderūt, & corp^{us} ei^{us} ī sepulchro positū, custodes ilico deputauerūt, & auctorē uite letati sunt se dephēdisse. Sed xps destruxit inferni claustra recte, sicut Sampson fores in Gaza. Sampson uero media nocte nō solū exiit, sed etiā portas tulit, qā redēptor noster ante lucē resurgēs, nō solum de inferno liber exiit, sed etiā claustra inferni destruxit, portas tulit, & montis uerticem subiit, quia resurgēdo claustra inferni dirupit, & ascēdēdo regna celorū penetrat, nō solū etiam Christ^{us} destruxit infernū, sed etiā diaboli potentiam minuit. Nā ante passionem xpi diabol^{us} libere circūibat terrā ab initio mundi, ut seduceret omnes gentes, & ideo hunc Christus ligauit. Apoc. xx. Apprehendit angelus draconem serpentem antiquū, qui est diabolus & Sa-

thanas, & ligauit eū per annos mille, & misit eū in abyssum, & clausit & signauit super illum, ut non seducat amplius gentes, donec cōsummētur mille anni. Glo. interli. Ange. xps apprehendit draconē p^{er} uiolentiā nocēdi. serpētē p^{er} fallacia. antiquū, qā ab initio mūdi nocuit. q̄ est diabolus deorū flūēs. & Sathanas. i. aduersarius. & ligauit eū. i. priori potestate priuauit, & misit in abyssum. & clausit & signauit sup^{er} illū. i. sigillū posuit signū fidei crucis, ut nō seducat ampli^{us} gentes, donec cōsummētur mille anni. donec Antichristus ueniat. Nota secūdu^m sanctum Tho. in. iij. parte. q. xlix. ar. ij. q. p^{er} passionem xpi tripliciter liberati sumus a potestate diaboli. Tria enim sunt consideranda circa potestatem quam diabolus exercebat in homines ante xpi passionē. Primū est ex parte hoīs, q^{ui} suo peccato meruit ut in potestate traderet diaboli, p^{er} cui^{us} tētatōnē fuerat separāt^{us}. Secūdu^m est ex parte Dei, q̄ hō peccando offenderat, q^{ui} suā iustitiā hoīem relige potestati diaboli. Tertiū est ex parte ipsi^{us} diaboli, q^{ui} sua nequissima uolūtate a cōsecutione salutis impediēbat. Quātū ergo ad primū, hō est a potestate diaboli liberatus p^{er} passionē xpi, inquantū passio xpi est cā remissionis peccatorū. Quātū autē ad secūdu^m, etiā sumus liberati, inquantū passio eius nos Deo recōciliat. Quātū etiā ad tertiū, sum^{us} liberati p^{er} passionem xpi a diaboli potestate, inquantū in passione xpi excessit modū p^{er}itatis sibi tradite a Deo, machinando ī mortē xpi q̄ nō habebat meritū mortis, cū esset absq^{ue} peccatō. Dicit Aug^{ustinus}. xiiij. de trinitate. Iustitia Christi uidet^{ur} est diabol^{us}, qā cū ī eo nihil mortis dignū inueniret, occidit eū, & inde utiq^{ue} iustū est, ut debitores quos tenebat, libere dimitterent in eum credētes, quem sine ullo debito occidit. Tertiū, gaudere debemus & ipm laudare, qā p^{er} resurrectionem suam dedit nobis certitudinē cognitionis. Nam multum gaudet, qui diu desideratum uidet. Pri^{us} enim non poterat apparere nec clare uideri. Ratio est, qā in libro subtilis littere nō bene le-

bene legit subtilis oculus, etiā superposito sibi crasso corpe & obscuro, sed qū supponit corpus clarum & lucidum, melius legitur, quia bene apparet grossior, sicut quādo superponitur crystallus uel uirum. Filius Dei est liber continens in se quod est necessarium humane salutis. Etiā est liber uite, & testamentum altissimi, & agnitio ueritatis. Sed ille liber subtilis, est sua diuinitas, ita quod nullus intellectus creatus potest ibi legere ī uita presentis. Exod. xxxij. Nō uidebit me homo & uiuet. Post incarnationem iste liber fuit coopertus pelle grossā & rudī. s. corpore mortali. Ideo non poterat legi nec uideri diuinitas latēs sub tali corpore. Ideo Iudei uolebant ipsum lapidare dicentes, Io. x. De bono opere non lapidam^{us} te, sed de blasphemia &c. Sed hodie in beata resurrectione qū corp^{us} gloriosum, clarum, lucidum, fuit positū supra diuinitatem, tunc liber fuit cognit^{us}, & apparuit. Io. xij. Hoc non cognouerūt discipuli eius primū, sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt, qā hec scripta erant de eo. Ergo p^{er} resurrectionem dat nobis cognitionē. In signum cuius pluries legitur in die resurrectionis sue apparuisse. Prima apparitio facta est beate Marie ygini, licet de hoc euangelium non faciat mentionem. Et hoc potest ostendi autoritate Sedulij dicentis, Semper uirgo manens, huius se uisib^{us} astans. Lucē propriā pri^{us} dominus obtulit. Secūdo ex consuetudine ecclesie. Sumus enim pontifex in die Pasche ad sanctam Mariam maiorem primā celebrat stationem, p^{er} hoc innuens primam apparitionem factam beate ygini. Tertiū p^{er} precepti obseruationē. De^{us} enim precepit, Honora patrem & matrē &c. Sic enim esset aliquis in partibus ultramarinis, de quo mater intellexisset q^{ui} mortuus fuisset, & tandem sanus rediēs extraneas personas uisitare, & ad matrem tribulatam ultimo ueniret, iste nō esset bonus filius, nec matrem honorasse uideretur. Sed si Christus prius alias de sua resurrectione letificasset, & tandē

matri desolate apparuisset, sic non uideretur obseruasse preceptum de parētib^{us} honorandis. De hoc uide in sermone p^{re}cedenti alias rationes. Secūda apparitio facta fuit Marie Magdal. de qua loquitur Euangel. hodiernū dicens, Maria Magdalena, & Maria Iacobi, & Salome emerrunt aromata &c. Sed queris, quare iste mulieres precipue quesierunt Christū? Ratio, quia Christo erant plus obligate, eo q^{ui} plura officia ab eo receperāt. Maria enim Magdal. multum Christo tenebatur, quia ab ea septem demonia eiecerat, Mar. ult. Martham sororem suam a fluxu sanguinis liberauit, & fratrem suū Lazarum quatuor dūm suscitauit, & eā semper excusauit. s. apud Phariseum, qui dicebat ipsam immundā. & apud sororē, quē dicebat eam esse ociosā. & apud Iudam, qui dicebat eā esse prodigā. Secundo Maria Iacobi, mater Iacobi minoris ei multum tenebatur. Tū quia nepos suus erat, tum quia duos filios eius. s. Iacobum & Ioannem Apostolos fecerat. Secundo queritur, quare in similes uenerunt? Ratio prima, propter maiorem testimonij ueritatē, quia in ore duorum uel trium testium stat oē uerbum. Secundo propter decentiā & honestatem, decet enim matronas ire bene associatas. Tertiū propter mysticā significationem, ut ex hoc daretur intelligi, q^{ui} illi ad Christum ueniunt, qui fidē, charitatem, & opera habent. Quarto, ad commendandum societatem. Meli^{us} enim est seruire Deo in societate, q̄ in singularitate. Eccl. iij. Melius est esse duos similes, q̄ unū. habent enim emolumentū societatis sue. Tales enim aliquando merito sue societatis liberantur a malo culpe perpetrando. ideo subditur, Si quisq^{ue} preualuerit aduersus unum, duo resistūt ei. aliquando mutuo se accendunt in amore Dei. ideo subditur, Si dormierint duo simul, fovebuntur mutuo, unus ab

ab alio calescit, aliquando protegunt a tentationib⁹ diaboli. unde dicitur, Funiculus triplex difficile rumpitur. Diabol⁹ non potest rumpere seruos Dei in similit⁹ ter congregatos. ps. cxxij. Ecce q^obo. & q^o io. &c. Nec potest innadere unitos. j. Regum. xvj. Eligite uobis uirum, & descendat ad singulare certamen. De istis tribus mulieribus ostenditur magna deuotio in tribus. Primo in hoc uoluerunt xpm inungere. unde dicitur, quod emerunt aromata. i. unguenta aromatica; ut uenientes ungerent Iesu. ex magna deuotione corpus Christi uolebat inungere. Cōsuetudo enim erat Iudeorum, ungere corpora mortuorum, ut conseruaretur ab incineratione, & a fetore, & a uermis corruptione. Sed iste mulieres decepte erant, quia corpus Christi in diuinitate erat balsamatum, & ideo si per mille milia annorum in terris acuisset, non potuisset putrefieri, aut incinerari, nec potuissent uermes generari. ps. Non dabis sanctum tuum in corruptione. In hoc tñ bene ostenderunt dilectionē xpo mortuo, quam habuerunt ad Christum uiuū. Pauci enim sunt amici, qui uere diligunt uitā, quia fere omnes diligunt ppter suā, non propter se. Ecclē. vj. Est amicus socius mense, & non pmanebit in tēpe necessitatis. Pauciores sunt in morte q diligunt, imo sepe parentes filijs, & filij parentibus aduersantur in morte, quando p salute uolunt aliqua ordinare. Paucissimi sunt qui diligunt post mortem, quia post modicū & filius patris, & p^o filij, & amicus amici obliuiscitur. ps. Obluioni datus sum, tanq^o &c. Et alibi. Perijt memoria eorum cum sonitu. Iste autem sancte mulieres dilexerunt xpm in uita que sequebantur ipsum predicantē. Lu. viij. Sequebatur Maria Magdal. & alie mulieres, que ministrabant ei de suis facultatibus, dilexerunt eum in morte, qā associabant eum in cruce. Ioan. xix. Stabat iuxta crucē Iesu, mater eius, & soror matris eius, Maria Cleophe, & Maria Magd. Dilexerunt eum etiam post mortem quia uoluerunt eum ungere in mo-

numento existentem. Secundo, deuotio istarum mulierum ostenditur in hoc, q ualde tempestiue noluerunt uenire. iō dicitur, Et ualde mane &c. Sed si ualde mane erat, quō tunc ortus erat sol? & si sol iam ortus, quō erat ualde mane? Ratio, quia iste mulieres in ciuitate habitabāt, sepulchrum autem Christi extra ciuitatē erat. Ipse autē ualde mane surrexerat, sed quia uia longa erat, & honestas matronas non decet currere, sed mature incedere, iō iā ortus erat sol, quando uenerūt ad sepulchrū. Est ergo sens⁹, ualde mane ueniunt. i. uenire incipiunt, orto iam sole. Iqñ puenerunt. Vel ueniunt orto sole, quantum ad fulgorē suū, qui dicitur aurora, non quantum ad spherā suā. Vnde dicit Aug. Orto iam sole. i. cū celum ad partē orientis iā albesceret. Vel nomine solis intelligitur Christ⁹, q fuit ortus de matris utero per natiuitatē carnalē, & de tumulo p natiuitatem quodammodo gloriosam. Est ergo sensus, ualde mane ueniunt. i. cum uer⁹ sol. si Christ⁹, qui fuerat ortus in hoc mūdo de matris utero natiuitate carnali, iā ortus erat resurgendo de tumulo natiuitate celesti. Quod autē dicitur, una sabbathorum, intelligitur prima die sabbathi, que nunc dominica dicitur. Dies enim aliter nomināt Iudei, aliter Romani, aliter Ecclesia. Iudei enim nomināt eos a sabbatho di. prima sabbathi, secunda sab. &c. & hoc propter reuerentiā sabbathi, i quo Deus requieuit ab opere, quod & sanctificauit. Romani nominant dies a planetis, & maxime ab illo, qui horā p^oma illius dominatur, quia sol dominatur prima hora dominice, illam uocant diē Solis. & sic de alijs. Ecclesia nominat dies a ferijs, di. Feria. j. iij. & sic de alijs. Et idem est feria quod cessatio. Vnde antiqui diē solennē feriam appellabant, quia ibi opere feruili cessabant. Vel dicit feria ab offerendis uictimis, quia in diebus festiuis sacrificia offerebant. Sed nūc Ecclesia econuerso omnē diē appellat feriam, quia i omni tempore a uictimis est cessandum: quis enim pcepta cerimonialia

nialia ueteris legis fuerint uiua usq; ad passionem Christi, tamē deinceps fuesit mortua, & post diuulgationē Euangelij mortifera: ut dicit. b. Tho. j. ij. q. c. ij. arti. iij. & ij. q. lxxxvij. art. j. & q. xcij. ar. j. & in. iij. di. j. & ij. Tercio deuotio istarum mulierum ostenditur in hoc quod monumentū desiderabant uidere apertum. unde dicebāt, Quis reuoluet nobis lapidē &c. Nā monumentū tripliciter clausum erat, scilicet aduolutione grandi lapidis ad os eius, sigilli impositione, & militū armatorum deputatione. Ideo mulieres non sperabant se posse intrare, quia tam grandē lapidē mouere non possent, cum fragiles essent, & milites eas fugarent, & sigillū p^osidis frangere non auderent. Xps autē, qui exiuit de utero uirginis clauso, & q ianuā clausis ad discipulos intrauit, ipse exiit de monumento lapide clauso, saluā sigillis, custodibus expauescētis. Post quā autē resurrexit, angelus lapidē reuoluit, ut sic daret mulieribus aditū ad introeundum. Sed quia adhuc milites facti sunt sicut mortui, & quasi amētes, & ex hac subita apertione monumenti, & terre magna concussione. Terremotus enim factus est magnus, ut milites exterreret, & ut de resurrectione Christi terra letitiā demonstraret. Sicut autē in passione Christi mota est terra in signū tristitie. Sic in resurrectione mota est i signū letitie. Vel terremotus ideo fact⁹ est, ut p hoc signaretur quod corda terreno rū p fidē passionis & resurrectionis ad fidē essent promouenda. Mulieres igitur accedentes & respicientes, uiderūt reuolutum lapidē. Sed quare iste mulieres uolebat appropinquare monumento, cū nullam haberēt de reuolutione lapidis certitudinē? Ratio, quia credebāt adhuc corpus Christi esse in monumento. unde dicebant, Et si non possumus eū ungere, saltē poterimus monumentū eius tagere, & ibi eum flere, & associare. Ecce mirabilis dilectio & deuotio mulierū erga mortuum suū, sed hodie apud multos perijt memoria eorum cū sonitu. Hodie multi sunt porci, qui ad clamorē unius

porci propter mortē rugietis currunt, & cū ipi uiderunt poni porcū in alueolo, statim recedunt, & illius obliui sunt: sic multi mortuum desentes, dū sepulture est traditus, eius obliuiscuntur. Mulieres ergo introcutes in monumentum, uiderunt iuuenē. i. angelū, qui uidebat quasi iuuenis, ad innuēdū, quod in etate iuuenili omnes resurgemus, nō quo ad numerum annorū, sed quo ad staturam, ut dicit. f. Tho. iij. scrip. di. xliij. ar. ij. Et iij. p. q. xlvj. ar. ix. ad secundum. Hic sedebat in dextris. Greg. Quid p sinistra nisi uita p^ons? qd uero p dextrā nisi uita eterna designat? quia ergo redēptor noster p^osentis uite corruptionē trāserat, recte angelus qui nunciare eius pennē uitam uenerat, i dextra sedebat, & hic cooptus erat stola candida. Reuera stola ista non est ex mortali uellere, sed ex uitali splendens celesti lumine, non terreno colore, dicēte propheta, Amittis lumine sicut uestimēto. Et de iustis dicit Mathei xij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorū. Greg. Stola candida cooptus apparuit, quia festiuitatis gaudia annunciat. Candor enim uestis splendorē denunciat nostre festiuitatis. Mathe. etiam dicit, quod aspectus eius erat sicut fulgur, & uestimēta sicut nix. Fulgur est de celo, nix de terra, p quod datur intelligi quod in xpi resurrectione, terrena celestibus sunt cōiuncta. Secundum autē Greg. in fulgore terror timoris, in niue blandimētum cāoris signatur. p qd datur intelligi, quod Christus in iudicio terribilis peccatoribus, & blandus iustis apparebit. Iste angel⁹ allocutus est mulieres primo eas confortando, di. Nolite expauescere. in hoc enim dinoscitur bonus angelus a malo: quia bonus in principio terret ex fulgore, in medio confortat ex sua allocutione. in fine letificat ex immensa consolatione, & sua iocunda uisione. Malus autē econuerso, quia in principio terret ex sua horribili uisione, in medio ex sua allocutione magis terret, in fine cōtristat ex subsecuta deceptione. ut dicit, f. Tho. iij. p. q. xxx. ar. iij. ad. iij. &

ad. iij. & super Iob. iij. & iij. Cor. xj. & ibi
dicitur quod omnis angelus apparere hortatur
ad bonum, sed bonus angelus preuerat, malus
autem se nunciat ad malum. Secundo ipsas
confirmando & certificando de resurrectione
domini Iesu Nazareni queritis crucifixum.
Non est hic &c. Greg. Non est hic pro
punita carnis, sed tamen ubique est pro punita
maiestatis. Quod autem hoc sit uerum, ecce
locus ubi posuerit eum. Nam propter hoc
reuoluerat lapidem, ut locum ostenderet. q.
d. Si meis uerbis non creditis, uacuo
credatis sepulchro. Tercio, angelus misit
eas ad Apostolos, dicens, ite dicite &c. No
tandum est, quod prima mulier fuit me
dia inter serpentem & hominem, trahens ad pa
ditionem. Secunda scilicet uirgo Maria fu
it media inter deum & hominem, faciens
nostram reconciliationem. Iste autem mulie
res fuerunt medie inter angelum & Apo
stolos, nuntiantes eis nostram salutem & sal
uationem. Iam homo non potest conquiri de
muliere, quia si prima damnavit, secunda
saluauit, tertia nuntiavit. Si prima fuit
causa mortis nostre, secunda fuit causa
uite nostre, tertia annunciatrix salutis
nre, ideo angelus fecit istas mulieres nun
cias nre resurrectionis. Sed quare dixit
& Petro? Rursus, propter tria. Primo, quia
Petrus per negationem delinebat esse disci
pulum, & adhuc non erat certus, utrum
restitutus fuerit ad gratiam. unde si non
fuisset nominatus, remansisset confusus,
& forte desperasset. Et ideo ut sciret quod
per fletum fuerat peccatum dimissum, & quod
restitutus ad officium discipulatus, fuit pro
prio nomine nominatus. Secundo, ut an
gelus sibi tanquam summo potestati deferret.
Si quis enim Papa & collegio cardinalium
litteras mitteret, Papa nominatim ex
primeret, cardinales uero in generali pro
ferret. Angelus igitur nominatim expre
ssit Petrum tanquam summum pontificem, dis
cipulos autem generaliter tanquam collegium.
Tercio, quia Petrus interpretatur agno
scere uel dissoluere, pro quod datur intelligi
quod illi ad christum uenienti, qui ab amore
carnali se dissoluit, & qui peccata sua
cum contritione agnoscunt, & humili

ter se nihil esse existimant. Quarto, angelus istis mulieribus apparitione xpi i Galilea denunciavit di. Precedet uos in Galileā, ibi eū &c. Apparitio facta i Galilea fuit. Tū ppter mysteriū i ipsa speci aliter nominatum. Galilea enim interp retatur transmigration. Xps dū esset in hac mortali uita, triplicē defectum patiebat. s. quantum ad corpus mortalitatē, quan tum ad animā passibilitatem, quantum ad utrunq; penalitē & multiplicē miseri am. Sed in resurrectione facta est trans migration, quia corpus migravit de mor talitate ad immortalitatē, animā de pas sibilitate ad impassibilitatē, corp^s & aīa de miseria & penalitate ad gloriā & feli citatē. Vñ Leo papa, post passionē iu ptis uinculis mortis, infirmitatē i uirtu tē, mortalitates i eternitatē, cōtumelia transiuit in gloriā. Ille autē mulieres exeuntes denunciā Apostolis quod sur rexist. sed ipsi Apostoli reputauerunt tā q̃ deliramēta, & non credebant illis. Tūc Petrus & Iohannes cucurrerunt ad mo numentū, & uiderunt linteamina & stu dāriū &c. Et abierūt ad alios discipulos. Maria autē stabat ad monumentū foris plorans &c. ibi xps in specie hortulani ei apparuit. Et hec fuit prima apparitio, de qua loquitur Euangelium, licet primo matri apparuerat, ut dictum est. Sed qua re Christus primo Marie Magdalene ap paruit? Ratio, propter quatuor. Primo, quia ardentius diligebat, unde stabat ibi plorans. Secundo, ut ostēderet se mortu um pro peccatoribus. Mat. ix. & Luc. v. Nō ueni uocare iustos, sed peccatores. Tercio, ut sicut mulier fuerat nūcia mor tis, ita esset nūcia uite, secū dū gl. Quar to, ut ubi supabundauit delictū, supabun daret & gratia. Ro. v. Secunda apparitio facta fuit mulierib⁹ redeuntibus de mo numēto, quando dixit eis, Auete. Tertia Petro, sed ubi aut quādo, Euangeliste nō dicunt. Quarta discipulis euntib⁹ in E maus. Quinta discipulis in unū cōgrega tis. Debemus igitur letari de eius resur rectione, sicut Apostoli & mulieres leta ti sunt, quia uiderunt quē mortuū puta bant. Vñ

bāt. Vnde si uolumus xpm uidere, oportet qd seruamus diligēter ī seruire charitatis succēssī, sicut Maria Magdalena. Nam uidemus qd humor abundans maxime impedit claritatē solis uidere, sed sicci oculi bene uidēt. Sic homo habēs oculos cordis plenos humore uoluptatis carnalis, non pōt Christū uidere. Vñ Maria Magdalena qđiu uidit uoluptuose, Christū non uidit interior, quia oculus interior plenus erat humore impediēte eā. Sed postq̄ seruor diuīe dilectōis eā excitauit, tunc Christ' ī apparuit. Iō uolētēs quod xps eis apparet, debent oēm humorē prauū remouere, & seruor diuīe dilectionis ī seipfos excitare. Rom. xij. Spiritu seruētēs, domino serui ētes. Quarto debem' gaudere & letari, quia p' resurrectionē suā nobis ianuā celi apuit. Nam multū gaudēt, qui ad societate principum assumuntur, sic &c. Vñ si cur xps in resurrectione quatuor dotes habuit, licet non secūdū ppriā rationē dotis, sicut nec angeli, ut dicit doctor. i. iij. dist. xlix. q. iij. ar. iij. & iij. sic beati in futura resurrectione dotabuntur quatuor dotibus in corpore, ut etiā doctor. i. tangit in. iij. dist. xliij. & iij. pt. q. xlv. ar. j. ad. iij. Fuit enim corpus xpi subtile, agile, clarum & impassibile. Istis quatuor erit corpus nostrum dotatum. Que ideo uocāt dotes, quia dabit eas dominus in dotē sanctis, qui sibi copulabuntur hic per ueram fidē & dilectionē, & in futuro per eternā fruitionē, sicut sponsa daturat a sponso. Prima dos uel nobilitas est subtilitas quam recipiet corpus ab anima, q̄ faciet corpus totaliter subditū anime, & eleuabit spīritū in quādā similitudinē anime, sicut & ipsa eleuata erit in similitudinē Dei, ita ut corpus uideatur quasi unus spīrit' cū anima. Et hoc dicit Apostolus. j. Cor. xv. Seminatur corp' aiāle. i. habēs bestiales motus inordinatē concupiscētie, sicut in alijs animalibus: sed resurget corpus spirituale. i. totaliter spīritui subiectū & conforme, ita quod in nullo prestat impedimētū aīe, quominus Deum contēpletur, amet, & inh-

reat ei, quod non habet anima i statu hu
ius uite. Nunc enim corpus quod corrū
pitur aggrauat animā. Sap. ix. Et caro cō
cupiscit aduersus spiritum. Gal. v. & im
pedit animā, ne possit Deum continue
meditari, nec ad pfectā eius notitiā at
tingere ne amore, & hoc facit grossities
& pond⁹ corporis animam deprimē
tis. Et signum huius accipi potest in som
no, dum anima non occupatur ulit sensu
um exteriorum sicut uigilando, tunc cō
sueuerunt fieri reuelationes. Mens enī
habet duos respectus. sc. ad superiora a q
bus illustratur, & ad corpus respectu cu
ius ligatur in somnis, non aut respectu
primi, sed sit liberior q̄ in uigilia ut di. b.
Tho. in de yitate. q. xij. ar. ij. ad secundū.
& q. xxvij. ar. ij. ad sextum. Videmus in
super q grossities corporis impedit, q
non pōt transire ad libitū, quia aliqua cor
pora sibi resistent, sicut mur⁹ uel paries.
Sed corpus gloriosum ita subtile erit, q
oē corpus penetrabit sine resistētia. Cu
ius simile uidemus in natura. Nam oleū
penetrat uas continens ipsum sine uasīs
diuisione. Per oleum enim intelligitur
gratia. Sicut enim nauta descendēs in ma
re, portans oleum in ore, mediante quo
illuminatur uidēs maris pericula, sic grā
Dei illuminat & dirigit nauigātes inter
mundi pericula ne peant. ij. Cor. xij. Suf
ficat tibi gratia mea. Ideo corpus glorio
sum est plenum non solū gratia, sed po
tius gloria, q̄ est grā consummata. Om
ne corpus etiā celum penetrat sine diui
sione. Prouerb. xxix. Humilē spiritu sus
cipiet gloria. Secūda dom⁹ est agilitas, q̄
etiā prouenit de gloria anime in corp⁹,
ut statim ubi uelit spiritus, ibi erit corp⁹
absq; ullo impedimento. Nam propter
ponderositatem corporis in hac uita nō
potest anima esse ubi uult. Vnde quan
do anima putat pondus corporis secum
leuare & ducere ad bona opa, seipam fre
quenter precipitat, sicut simia cū credit
globū sibi alligatū sup tectū leuare, pōd⁹
globi simiam in lutum precipitat, sic cor
pus precipitat animam i lutum peccati.
Sed in resurrectione corp⁹ omnino obe
diēt a

14
 diat anime. Aug. Vbiq; uoluerit spiritus, proutus erit & corpus. Ideo dicit Apostolus ibidē. j. Cor. xv. Seminatur in infirmitate, resurgēt in uirtute. Cuius simile uidemus in natura. Nam aliquis lapis iacens in terra non potest moueri a decem, qui mouebatur tamē a puero extra terrā siue locum proprium existens. Sic corpus quod non potest moueri ab anima quandiu iacet in terra, in resurrectione eleuabitur ad celum, & mouebitur ab anima ad nutum. Hanc uirtutē dedit Deus ipsi corpori glorioso. Ecclē. xvij. Deus de terra creauit hominem, & secundum imaginem suam fecit illum, & iterum conuertit illum in ipsam, & secundum se uertit illū uirtute. Nam si cutradius subito ptransit ab oriente in occidēte, & oculus subito de terra uidet stellā, sic subito ad nutū corpus erit ubi anima uoluerit. Tertia dos erit claritas, q̄ etiam fluet de gloria anime. Et secundum quod quilibet sanctus erit maioris meriti, sed hoc erit maioris claritatis in corpore. j. Cor. xv. Stella differt a stella in claritate, sic & resurrectio mortuorū, q̄a erit & apparebit unus, splendidior altero, nihilominus quilibet habebit claritatē corporis excedentē septies claritatē solis, quia erit tunc lux solis sicut lux septē dierum, & tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Mat. xij. Et licet nunc lux solis non sit proportionata oculis, tamē sic non erit ibi, quia erit claritas demulcens, & oculi erunt fortiores & nobiliores. Hec etiā claritas secundum Greg. erit puia, ita ut sine impedimēto corporis unus sanctorum uidebit quid est in corpore alterius, & quāto ab undabit in lumine glorie, tanto clari⁹ uidebit sicut in claro fonte. Ideo Apostolus ubi supra. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. non tamē in illa gloria, de qua. j. Mach. ij. Gloria eius stercus & uermis est. Sicut serpens totam uirtutē suam ponit in pelle pulchra & colorata, & sub pelle non habet nisi putredinē & uenenum. Sic quidam tantum curant de pulchritudine corporali, quod interius

non remanet nisi putredo peccati. Talis pulchritudo non erit ibi. Sed quia pulchritudo corporis gloriosi ueniet ab aīa ps. xliij. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Ideo semper durat. Non sic de pulchritudine moderna, de qua Iac. j. Exortus est sol cum ardore, & arefecit fenū, & flos eius decidit, & decor uultus eius deperijt. Tunc autem omnes defectus corporales cessabūt, & quicquid pulchritudinis est, habebit corp⁹. Quarta dos erit impassibilitas & immortalitas, ita ut neq; fames aut sitis, frigus aut estus, nec aliquod lesuum a quo corpus modo patitur, ibi locum habebit. Et hoc etiā erit in gloria anime, quia sicut tunc ipsa tota erit eleuata in diuina similitudine, ita & corpus per animam consequetur impassibilitatem & immortalitatem. Aug. Tā potētī uirtute fecit Deus animam, ut recludet in corpus incorruptionis uigore. Ratio est, mutatio alterat naturam, si cut patet, arbor sita in terra mala nō fructificat, sed sublata ad terram bonā, statim fructificat, quia arbor trahit alimentum a terra, ideo fructus sequitur conditionem terre in qua sita est. Propter q̄ dicit Aug. q̄ primi parentes si stetit in innocentia, corpora eorū fuissent immortalia & incorruptibilia, propter esū ligni uite quod icorruptibile erat. Hoc pro tanto dico: Nunc comedimus cibū corruptibile & putribile, ut patet de pane & uino, & ideo corpus modo tali cibo nutritum, habet corrumpi, imo q̄ pl⁹ comedit & delicatius, citius putrescit & moritur. Sed post resurrectionē in paradiso edemus cibum uite, in quo nulla corruptio seu putredo est. Apo. ij. Vincenti dabo edere de ligno uite, quod est in paradiso Dei mei. Itē bibemus in fōte uite. Apo. vij. deducet eos ad fontes aquarū uite. Bibere de deliciis huius mundi, est bibere de fōte mortis. Ideo sicut oportet nunc corp⁹ nostrum corrumpi propter corruptionē cibi quem sumit, ita in paradiso erimus immortales propter cibum quo utemur. Io. vj. Qui māducat ex hoc pane, uiuet in eternum. Igitur propter conditionem

conditionē cibi in paradiso oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. j. Cor. xv. Hoc est quod Apostolus dicit ibidē. s. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. He sunt quatuor dotes uel nobilitates quas recipiet corpora nostra a Deo, mediante gloria aīe. Et ut nos assecuraret, in p̄feti uoluit eas in corpore suo monstrare ad tēpus, cum adhuc in mundo esset. Nam subtilitatē habuit, quando de clauso uirginis utero exiuit. Agilitatē, quando sup undas maris ambulauit. Mat. xij. & Io. vj. Claritatē, quando in monte Thabor transfiguratus gloriā claritatis sue discipulis ostēdit. Mat. xvj. Impassibilitatē, quādo de manibus Iudeorum ipsum precipitare seu lapidare uolentium euasit. Luc. iij. & Io. viij. Si ergo in resurrectione renouari desideramus secundum has nobilitates corporis, quas ante resurrectionē domin⁹ in suo corpore ostēdit, & post resurrectionem perpetuo conseruauit, oportet quod sic in nouitate uite ambulemus, & nos hac ī uita eas spiritualitē aīa representemus, ita ut habeamus subtilitatē & agilitatem &c. Subtilitatem habemus, quādo cor nostrum purgatum est ab inordinato amore terrenorū, in quibus impuritatem & grossitiem contrahit. Amor enim inordinatus impuritatem facit ī aīa per hoc, quod eā extra se effluere facit ī id quod amat, & cum eo uniti. ps. xxj. Factum est cor meum tanq̄ cera liquefēs &c. Sicut enim argentum p liquefactionē mixtum cū cupro impuri efficit, ita anima per inordinatū amorē mixta terrenis, impura efficitur. Igitur quāto pl⁹ anima eleuatur sup terrena ea contemendo, tanto subtilior est. Sicut enim aer dicitur subtilis quādo nō est ingrossatus nebula grossa, & uinū subtile, quādo est eleuatum supra feces & depuratum: similiter homo dicitur subtilis ingenio, cuius mens non est depressa sup sensibilia & grossa, & ī spiritualia possit & latentia comprehendere. Sicut etiam uidemus in omnibus bene ordinatis, q̄

id quod subtilius est supeminet, ut flos ī arbore, ignis inter elemēta. Sic & anima quādo superferetur istis terrenis, subtiliatur, ex hoc quod tūc unitur Deo, q̄ est in termino omnis subtilitatis. Quolibet enim res quanto magis appropinquat suo perfectio, & illi a quo recipit suam p̄fectionē, tanto plus nobilitatur, sicut aer illuminatus nobilior est quam obscurus, & similiter corpus coniunctū anime q̄ separatam. Cū igitur anima soli Deo inherens, que sursum sunt querit, non que super terram, ut dicat cum Apostolo, Nostra conuersatio in celis est. tunc subtilis est, & etiam habilis, & etiam meretur subtilitatē in corpore. E conuerso autē quādo conuertitur ad terrena, qui desideria corporis p̄fecit ingrossata efficitur, ut patet in auaro, q̄ animā habet terrenā, quia totā uoluptatem ponit in acquirendo terrena. Similiter luxuriosus animam habet luteam, quia in luto per luxuriam iacet. Supbus habet animam de uento. & sic de alijs. Ideo si anima uelit subtilitatē habere, oportet et huiusmodi remouere, & ab inordinato amore terrenorum se extrahere, & ad celestia contemplanda eleuare p̄ hac subtilitatē. Sequitur alia nobilitas. Agilitas. Dum enim mente abstracti sumus ab amore & grossitie desideriorum terrenorum & mente totaliter elati in amorem Dei, & desiderii celestium, tunc efficiuntur agiles & prop̄ti ad currendum p incrementa bonorū opum illuc quo amor noster & desiderium tendit. Aug. Amor meus, pondus meū, eo feror quocunq; feror. Ad hanc agilitatē proficiendi hortatur nos Apostolus di. Sic currite, ut comprehendatis. j. Cor. ix. & dat īdē exemplū Phil. iij. dic. Sequor autē si quo modo comprehendā. Et per hūc cursum & sequelam nihil aliud intendit, q̄ p̄fectum in bono & uirtutibus p exercitium bone operationis, & ad hoc obligamur quādiu sumus in hac uita. Quia secundum Hieron. Greg. Aug. & Bern. nemini concessum est stare, nec in corpore nec anima, quia ī uia Dei

Dei non progredi, regredi est. Tercio, oportet nos habere claritatē p̄ uia, si uere uelimus resurgere cum xp̄o. Et uoco p̄ uia claritatē, q̄n hō clar⁹ est intus & extra. Intus p̄ testimoniū bone consciētie, extra p̄ redolentiā bone fame. De primo dicit Apost. ij. Cor. j. Gloria n̄ra. i. gaudium, hec est testimoniū cōsciētie n̄re, & merito, quia naturaliter clara & lucida leuificat, ut patet in auius, nam cōsurgēte aurora leuificantur & carāt. Et iā hoies in locis tenebrosis existētes timēt, & uisio lumine cōfortat. Si talia extrinseca leuificat, q̄to magis claritas intrinseca q̄ lucet i cōsciētia: Proverb. xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuui. Et sicut cōsciētia pura leuificat, sic ecōuerso cōsciētia obumbrata p̄dis cōturbat & cōtristat. Sap. xvj. Sēp p̄sumit seu pturbata conscientia. Quarto oportet nos habere impasibilitatē. i. nō extolli p̄ p̄p̄a, & deprimi per ad̄yā, sed omnes tribulationes. i. ad̄yātes patiēter sufferre, p̄pter xp̄m, non tñ debemus patiētia habere asinā. Nā dicunt naturales, quod asin⁹ quādo uidet lupū ueniētē, abscondit caput sub uepribus, & permittit se a lupo morderi, quousq; ad p̄p̄inuat ad cor, & tunc uult resistere. Ita plures, nā lup⁹. i. diabol⁹, asinus. i. homo, in p̄ctis gr̄es delectationē. Talē patiētia nō debem⁹ h̄re, sed fortiter resistere diabolo in suggestionibus malis & in p̄cipio tētationū, sed cōtumelias & op̄bria gratatē & hilariter p̄pter xp̄m, & exēplo sui sustinere, orare p̄ malefactoribus nostris, ut tandem impasibilitate anime qua aia xp̄i cū corpore i resurrectione sua uestita est, in generali resurrectione indui mereamur.

Feria ij. Pasche. Sermo. j.

TV solus peregrinus es in Hierusalem. Luc. ult. Quamuis xp̄s in p̄pria uenerit, & dñs oīm fuerit, tamē i mundo uoluit cōfari sicut pegrinus. Vnde nullā domū habuit in hoc mundo. Si aliq; nasceretur i pegrinatiōe, operet q; in aliena domo nutrietur, & postq; creuisset, operet q;

in aliena domo cōfaret, & si moreret, operet q; in alieno monumēto sepeliret. Isto modo xp̄s fuit pegrinus. Nam i aliena domo fuit natus, in aliena domo cōfatus, & i alieno sepulchro sepultus. Ideo uere fuit pegrinus. Nā ipse dicit, Luc. ix. Vulpes foueas habent, & uolucres celi nidos, filius autē hoīs non habet ubi caput suū reclinet. Ac si diceret, Ego non habui in uita nidū. i. domū sicut uolucres ubi possem habitare, ego in natiuitate mea non habui ceruicā, ubi aurē meā potuissē reclinare, in morte etiā foueā nō habui, sed in alieno sepulchro sepultus fui. Ut tamē melius uideamus quomodo xp̄s fuit pegrinus, dicēdū q; peregrinus fuit.

Quantum ad habitū quem assumpsit.
Quantum ad uias quas fecit.
Quantum ad hospitā que intrauit.
Quantum ad pericula que sustinuit.
Quantum ad signa que reportauit.

Primo igit dī pegrin⁹, quātū ad habitū quē assumpsit. Xp̄s em̄ habuit sc̄lauiam, scartellā, baculū & pileū. Per sc̄lauiā significat eius caro, quā xp̄o beata i utero sibi ministravit. Dicit enī sc̄lūs Thomas in. iij. pte. q. xxxij. artic. iij. ad quintū. & iij. scrip. di. iij. q. ij. ar. j. q. beata xp̄o se habuit actiue i p̄paratione materie, sed nō in cōceptione xp̄i, q̄a ut idē dicit i textu ubi. s. & iij. dist. iij. q. cōceptio xp̄i attriuit spiritui sancto efficiētē, licet sit a tota trinitate & a singulis psōis. Ista sc̄lauia p̄rio fuit albiſsima. i. purissimis guttis sanguinis beate xp̄ginis facta sine oī peccato. Vñ xp̄s dicit de se & de alijs qui hnt sc̄lauias. i. corpa sua pura. Apoc. iij. Ambulabunt meū in albis, quia digni sunt &c. Deinde ista sc̄lauia facta est tota rubea in cruce, q̄a tota ipsa fuit asp̄sa sanguine. Vñ admiratē angeli dixerūt, Esa. lxxij. Quare rubrū est indumētū tuum, & uestimēta tua sicut calcētiū in torculari? Rndit, Torcular calcāui sol⁹ &c. Ultimo facta est ista sc̄lauia tota nigra, q̄n remansit in cruce mortua & liuorib⁹ plena. Apoc. vi. Sol. i. xp̄s factus est niger tanq; saccus cilicinus. Per scartellā intel-

ligitur

ligitur eius aia. Peregrini enim in scartella solēt portare argētū, anima autē xp̄i plena fuit argēto triplici, argēto. s. gr̄ie, gr̄e, & sapiētie. Io. j. Vidimus gloriam eius, ecce primum argētū. plenū gratie, ecce secūdū. & ueritatis, ecce tūm. Xp̄s em̄ i primo istati sue cōceptiōis habuit plenitudinē gratie, ut dicit. s. Tho. iij. p. q. vij. ar. iij. & iij. sep. di. xij. & xij. Nam hoies erāt a celesti regno exclusi, ideo apportauit xp̄s argentum gr̄ie & gr̄e, per quod eos patri recōciliaret. Erāt cecī & tenebris inuoluti, nesciētes uia uenire q̄ ducit ad uitā. iō apportauit argētū sapiētie, p qd uia celestis patrie demonstraret. Tercio, assumpsit pileū sine capellū, i. coronā spineā. Solēt em̄ pegrini portare capellū cōtra estū, uētū, & pluuiā. Sic cōsideratio coronę spineę debet nobis esse i umbraculū diei, ab estu carnalis uoluptatis, ut refrigeremur, q̄a sicut dicit Augu. Nō decet sub spineo capite mēbrū fieri delicatū. Debet esse i dēfensionē a pluuiā tribulationū, ut alleniemur. q̄a sicut Gre. dicit, Si p̄sio xp̄i ad memoriā reduci, nil est oīo qd nō equo aīo toleret. Debet esse in absconditiōe a uento tētationū, ut p̄pulsent. Hec significant Num. xxj. ubi dicit, q̄ ad uisionē serpētis enei i patibulo suspēsi, sanabāt illi q̄a serpētib⁹ p̄curiebant. De his trib⁹ dicit Esa. iij. Tabernaculū erit i umbraculū diei ab estu, & in securitatē & absconditiōe a turbine & a pluuiā. Per baculū itelligit crux. Peregrini em̄ utunt baculo ad sustentationē, & ad trāseundū flumē, & ad malarum beftiarū p̄cursionē. Sic xp̄s fuit crucis baculo hoies tribulatos sustentauit, ne fatigarent. Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit a p̄ctōrib⁹ aduersus semetipm̄ contradictionē, ut ne fatigemini animis uestris deficientes. Ipse etiā xp̄s p baculum sue crucis flumē ist⁹ mundi transiuit, & ad patriam uenit. Gen. xxxij. In baculo meo transiui Iordanē istū. Luc. ul. Oportebat xp̄m pati, & ita itare i gl̄iam suā. Tercio, p baculū crucis diabolū p̄cussit. Esa. xxx. A uoce dñi pauebit Assur uirga

p̄cussus. i. diabol⁹. timēt enim demones nimis baculū crucis. Vñ ubicunq; demones baculū crucis uident, territi fugiūt, timentes baculū quo plagā acceperunt. Secūdo dicit pegrin⁹, p̄pt uias quas fecit. Solēt pegrini diligere uias planas & mundas, & odisse ascens⁹ & descens⁹. Ipse autē pegrin⁹ nihil habuit. s. de plano, sed tota uia fuit ascensus & descensus. Primo em̄ fecit magnū descensum & saltū, q̄n scilicet uenit de celo i hūc mūdū. Io. xvj. Exiui a p̄fe, & ueni in mūdū. Deinde de fecit magnū ascensum, q̄n de mūdō ascendit ad patibulū crucis. Io. iij. Sicut Moyses exaltauit serpentē i deserto, ita exaltari oportet filiū hominis. Etiam fecit magnū descensum, q̄n a cruce descēdit in tumulum & in limbum. Et inde fecit magnū ascensum, q̄n scilicet de libo rediens & de sepulchro, & resurgēs ascēdit in celum. Ephe. iij. Qui descēdit ipse est, & qui ascendit super omnes celos. Notate, uita p̄fens est quedam uia, in qua nullus ferre uult aliquam difficultatem in ascendendo ad aliqua sublimia, nec in descendendo & in sustinendo alia qua aduersa, sed tantum ire uult per planū, id est habere omnia prospera & delectabilia. Sed q̄cunq; uadit post xp̄m, non errat, cum ipse sit uia, ueritas, & uita. Io. xiiij. Quatuor sunt, q̄ non p̄mittunt aliquem errare in uia, scilicet ferramentorū impressio. Vnde cōmuniter dicitur, Te ne uia ferratā, si uis habere bonam uia. Secundum est crucum erectio, quando cruces in uia recta eriguntur. Tertium est ramorū & plantarū reflectio. Quartum est lapidū congregatio. Et ista quatuor signa uoluit habere xp̄s. Habuit ferramenta, id est, uulnera in corpore suo ferramentis impressa. Habuit crucem quam super humeros suos portauit, super quā ascendit. Habuit reflectionē platarum, id est, coronam spineam. Habuit cōgregationē lapidū, q̄a ipm̄ Iudei pluries lapidare uoluerūt. Io. viij. & x. Qui ergo nō uult errare, sequat ista quatuor signa, q̄ xp̄s in uia posuit ne erremus. Et hoc fuit necessariū, q̄a uie eius non fue-

bb runt

unt plane sed aspere. Qui ergo nō uult sustinere aliqua aspa, sed oīa uult habere p̄pera, donat q̄ multū errat a uia. Tercio, dicit p̄s pegrin⁹ p̄t hospitia q̄ intrauit. Solēt pegrini ter in die intrare hospitū. s̄ in tertia ad pradiū, uel ad pradiū. In meridiē ad bibendū & q̄scendū. In sero ad cenandū & dormiendū. Sic iste pegrin⁹ habuit tria hospitia. Primū fuit uir⁹ yginis, & istud intrauit in tertia. i. in Martio, q̄ est terti⁹ mensis a lanuario. uel tertia. i. terti⁹ tēpore. s̄ gr̄e. Precesserat enī duplex tps̄. s̄ nature & legis scripte. In terti⁹ tēpore. i. gr̄e. In isto hospitio xps̄ pradiū fecit, hūc carnē yginē p̄ cibo & sanguinē p̄ potu, & istum potū & cibū etiā dat nobis. Io. vj. Caro mea nere est cib⁹ &c. Secūdu hospitū fuit patibolū crucis. Et istud hospitū ingress⁹ est i meridiē, ibi bibit q̄ dixit, s̄rio. Sed tū q̄ iudei obtulerūt ei acetū, cū gustasset, noluit bibere. ut patet Matt. xxvij. Ibi etiā regnuit, & inclinato capite tradidit spiritum. Luc. xxij. Ideo dicit sponsa Canticorū. j. Indica mihi ubi pascas, ubi cubes in meridiē. Tertium hospitium fuit sepulchrum ubi dormiuit. ps̄. iij. Ego dormiui, & soporatus sum. Secundo, anima Christi in triduo mortis in limbo fuit, ubi xps̄ etiā cenā fecit oībus sc̄is. Hester. j. Assuer⁹ terti⁹ anno impij sui. i. tēpore gr̄e, fecit grāde cōiuiui cū oīs hoīb⁹. i. patriarchis & p̄phetis, & Ap̄lis & pueris suis. i. yginitatē seruātib⁹ & puritatē. fortissimis Persarū. i. martyrib⁹, & Medorū. i. cōfessori b⁹, & p̄fectis puiciarū. i. angelis. Quarto xps̄ dicit pegrin⁹ quātū ad picula. Sunt enī pegrini i m̄tis piculis, q̄q; a socijs, q̄ eos p̄dūt, q̄q; ab hospiti b⁹ q̄ eos occidūt, q̄q; a latronib⁹, q̄ eos spoliāt. Sic xps̄ a suo socio. s̄ Iuda, fuit tradit⁹. Mat. xxvj. Amē dico uobis q̄ un⁹ uirum me tradit⁹ est. A Iudeis, inter quos fuit hospitat⁹, fuit uulnerat⁹ & occisus. Zach. xij. Quid sunt plage iste in medio manuum tuarū? Et dicit, His plagat⁹ sum i domo eorū q̄ diligebāt me. A militib⁹, a quibus fuit uestib⁹ spoliat⁹. Io. xix. Milites cum

crucifixissent eū, acceperūt uestimēta sua, & fecerūt quatuor ptes, unicuiq; militi pte. ps̄. Diuiserunt sibi uestimēta mea. Quito dicit pegrin⁹ p̄t signa q̄ reportauit. Solēt pegrini i sclauia sua reportare quedā signa, ad ostendendū q̄ suam peregrinationē perfecerunt, & ut hoīes citius moueantur ad b̄nfaciendū eis, ut securi⁹ per uiam incedāt. Sic xps̄ ad patriam rediēs, quas habuit i cruce cicatrices retinuit, triplici ratione. Primo, p̄t ostētionē paterne obedientie. P̄t enī sibi commisit, ut gen⁹ humanū suā p̄sione redimeret. Ut igit ostēderet patri, q̄ opus sibi iniunctū cōsummauit, cicatrices retinuit. Io. xvj. Op⁹ consummaui, qd̄ dedisti mihi ut facerē. Secundo, p̄t prouocationem paterne m̄e, ut his ostēsis patri, eū ad m̄iam, puocaret, ut nobis beneficiat, & nobis m̄iam suā sp̄tialit. Ioan. ij. Aduocatum habemus apud patre Iesum xpm̄ iustū, & ipse est p̄pitiatio p̄ peccatis nostris. Tercio i signū securitatis nobis acq̄site, ne scilicet hostes de cetero in uia teneam⁹, sicut hostes timē & fugiūt, q̄ uident crucis signaculum. Esa. xij. Sup̄ montē caliginosum. i. diaboli, leuate signū &c. Alias rōnes uide in. iij. pte sc̄i Thome. q̄. liij. ar. ult. &c. FERIA. ij. post Pascha. Sermo ij.

MAne nobiscū Domine, quoniam aduersa speras. Lu. xxij. Sermo noster erit de sancto euāgelio hodierno, i quo agit de quedā notabili apparitione xpi manifestatis suam gl̄iosam resurrectionē, quō apparuit duob⁹ discipulis suis euntibus per uiam in Emaus. Ista apparitio continet magna secreta, & speculationes, ad illuminationem intellectus nr̄i. Sed saluetur prius uirgo Maria &c. Verbum p̄positum est quedā breuis oratio, sed deuota, quam frequēter sancta mater Ecclesia isto tēpore resurrectionis dicit, Mane nobiscū dñe. Pro pleniori declaratione, & matie introductione sciēdū, q̄ tā in uet⁹ q̄ i nouo testamēto xps̄ dicit sol. Rō, q̄ sicut sol naturalis per suā p̄ntiā illuminando

nādo & calefaciēdo causat diē in mundo, & p̄ suā absentia obtenebrādo & in frigidando reliquit noctē. Sic xps̄ q̄ diu est p̄ns creature p̄ gr̄am, causat in ea diē gr̄e, illuminādo cōtra errores, dubitationes, falsas apparitiones, & calefaciēdo i diē amoris, cōfortat ad uitādū uitia & delectationes carnales &c. & facit fructificare i opibus misericordie, penitētie & iustitie, & sic de alijs bonis operibus. Et sicut sol naturalis absentatur & occidit per interpositionē terre iter ipm̄ & nos: Sic xps̄ sol iustitie, q̄ homo inter xpm̄ & se interponit terrā. s̄ terrenas affectiones honore, diuitiarum, officiorū, dignitatum, & h̄mōi, xps̄ absentat, & relinquit noctē tenebrosam culpe, & hō ambulat cespitādo de p̄tō in p̄tū. Ecce rō quare dicit sol. Autoritas, Oriet uobis timētibus nomen meū sol iustitie, & sanitas i pennis ei⁹. Malach. iij. Nota, uobis timētib⁹ nomē meū, q̄ nō timētib⁹ deū licet eis oriat sol nature, nō tū eis oritur sol gr̄e. Itē & sanitas in p̄nis ei⁹, gratia & gloria sunt due ale eius. Gratia enim cōfert sanitatē cōtra infirmitates culpax mortalij, & uulnera peccatorū. Gloria est ala, q̄ confert sanitatē miseris temporalibus. Item in nouo testamento dicitur sol. Nam ecclesia dicit uirgini Marie, Ex te ortus est sol iustitie xps̄ de⁹ nr̄ &c. Itē sol in quadragesima erat super nos, quia eramus in penitētia, & ieiunijs & oīonib⁹ & uigilijs &c. Sed modo uideo q̄ uadit ad occidentē, q̄ iā multi redeunt ad uanitates ornamentorum &c. dimittendo bonā uitam. Multi credunt q̄ nō debēt tenere bonā uitā, nec facere p̄niam nisi i quadragesima. Quia ergo i cordib⁹ m̄storū ipse dies gr̄e p̄ excessus uite iā incipit i uel p̄e culpe declinare. Iō eccl̄ia petit in themate, Mane nobiscū dñe &c. Mō uidēdi sunt modi, quibus retinet xps̄. Et noui i Euāgelio hodierno tres modos q̄b⁹ xps̄ manebit nobiscū, ne cadamus in noctē culpe. s̄.

Loquendo uerba spiritualia.
Audiendo documenta celestia.
Faciendo misericordie opera.

Dicit thema, Mane nobiscū dñe &c. Dico pri⁹ q̄ xps̄ manet nobiscū loquēdo uerba sp̄ualia. Ratio naturalis, quia oē simile naturaliter attrahit & retinet a suo simili, ut patet de magnete, q̄ trahit & retinet ferrū, nō ex aliq̄b⁹ qualitatib⁹ caliditatis uel siccitatis, sed ex similitudine & cōueniētia quā habet a tota sp̄e, ut dicit philosophi. Idē de Agesteyn attrahēt paleā ex similitudine naturali quā habet a tota sp̄e. Idē de aialib⁹ si sint hic diuersa mixtim cōgregata, statim ad unā partē separabunt se boues, ad aliam equi, ad aliā asini, & ad aliam oues, & sic de qualibet specie. Idē de hoībus, q̄ sibi sibi cōiungunt, uan⁹ cū uanis, pauper cū paupib⁹, diues cū diuitib⁹, bonus cū bonis. In hoc cōcordat scriptura. Omne animal diligit sibi sise, sic & oīs homo p̄ximū sibi. Oīs caro ad similem sibi coniungēt, & oīs hō sibi sociabit. Eccl̄. xij. Patet ergo q̄ sicut uisus est rō attractionis seu cōiunctionis. Modo uideamus quā similitudinē habet xps̄ cū ybis sp̄ua lib⁹. Dico q̄ magnā, q̄ ipse est ybū nō corporale nec trāsitorij, sed spirituale & eternū. De quo David, Verbo dñi celi firmati sunt. & Apo. xix. Vocabat ybū dei. s̄ ante incarnationē. Si ergo sise attrahitur a suo sibi, cū xps̄ sit ybū sp̄uale, rōnabiliter trahit & retinet a loquētib⁹ yba sp̄ualia. Autoritas, Vbi sunt duo uel tres cōgregati i noīe meo, ibi sum ego in medio eorū. Mat. xvij. Istud ostēditur i principio euāgelij usq; Oculi autē eorū tenebant ne eū cognoscerēt. Vn⁹ istos discipulos uocabat Cleophas. Alius, ut dicitur a q̄busdā, erat Lucas. Sed Hieronymus dicit q̄ Lucas nunq̄ fuit discipulus Iesu, sed ap̄los, p̄sertim beati Pauli. Et exeūtib⁹ de Hierlm̄, incēpūt loqui uerba sp̄ualia de xpo & ei⁹ p̄sione, & statim xps̄ fuit cū eis. Si dicat, & unde uenerat xps̄? nō legat ubi stabat illo tēpore, nō in celo, inq̄tū hō. Sed dicit doctores aliq̄ q̄ stabat in paradiso terrestri cū sc̄is p̄rib⁹. Rō q̄ fundatur i ph̄a est, q̄a locus & locatū claret p̄portionari, ut dicit i. iij. Physicorū. Cū ergo post resur-

reccionē xpi habuisset corpus glosom, imortale, & impassibile, & icorruptibile, decebat eū habere locū cōuenientē. De hoc Dauid in ps. Dñe pbasti me, in persona xpi dicit, si p qā, Si sumpsero pennas meas diluculo, & habitauero i extre mis maris. Etenim illuc man⁹ tua deducet me, & renebit me dexta tua. ps. cxxxviii. Penne sunt corp⁹ gloriosum, & aīa sanctissima. Sctūs Tho. dicit in. iij. pte. q. lv. ar. iij. in solutiōe secūdi argumēti. q. incognitū est i qb⁹ locis tēpore in medio, scilicet inf⁹ resurrectionē & ascensionem corporalē esset xps, cū hoc scriptura nō tradat, & i oī loco sit dñatio ei⁹. Cū ergo illi duo discipuli irent de Hierusalē ad castellū Emaus, qd⁹ erat in spacio stadiorum. lx. ab Hierlm. Sicut nos cōputam⁹ nīā p leucas, Italici cōputant p miliaria, Greci aut cōputant p stadia. Stadiū dicitur quantum curuebat Hercules gygas uno anhelitu, & xv. stadia faciunt leuca. Ita q. lx. stadia sunt quatuor parue leuce, & sic incedebat tristes, loquētes de pāsione xpi magist^r eorū, & statim qñ fuerūt extra murale Hierlm, soli ambulantes loquebant^r adinuicē de his oībus q acciderant. Ecce materia de qua loquebantur. Ego si uobis dico aliqd de his q loquebantur, non possum errare, qā si de oīb⁹ loquebantur, ergo & de aliquib⁹, arguēdo ab uniuersali ad particulare. Et factū est dū fabularent^r. Fabulari est loqui cū dubitatione, cū hō nō firmat cor suū in aliquo. Et secū quererēt, ergo ibant. Dicitur practica. Qñ ipi fuerunt extra murale ciuitatis Hierlm, dixit unus alfi, Socie quid tibi uidet de isto nostro magis Iesu. Rñdit alius, Nescio qd dicam. Credebā ipsum esse filiū dei, ppter miracula q faciebat, sed modo nō credo, qā ita crude^r mortu⁹ est, nunqd si fili⁹ dei esset, pā iuuisset filiū positiū in tali pssura? Rñdit alter, Nec ego credo ipm esse dei filiū. Et ipse Iesus adpropinquās, ibat cum illis. Dixit alius, Si non esset filius Dei, quō potuisset Lazari⁹ suscitasse? nunqd ibi fuisti, & uidisti qñ suscitauit Lazarū quatrduanū? ita etiā & ego fui & uidi.

Itē de illo ceco a natiuitate, cui dedit uisum. Et sic loquēdo & fabulādo ibant & sēdo. Post modū dicebat alter, O socie, nūqd Helias & Helise⁹ suscitauerūt mortuos? tñ nō ex hoc credunt filij dei fuisse, nec ipi dicebāt se esse filios Dei. Xps aut^r retro seqbāt eos, audiēdo yba eorū, sed ipi calefacti de ybis nō curabāt de eo, qā nec ipm cognoscebāt. Dicebat alfi, Verū est q mlti pphetarū fecerūt miracla mltā, sed quō nō p se nec yntute, p p^ria, sed aliena. Sed Iesus uirtute p p^ria faciebat imperando, alij autem faciebāt orando. Dixit alter, Verum dicis, pro certo ista ratio est bona. Et post modū dixit alius socius. Nescis tu socie, q in nocte pāsionis sue orauit ne morerēt^r si fuisset filius dei, nunqd p adiunisset eū? Rñdit alfi, Verū dicis, tñ si noluisset mori, bñ potuisset ipm lapidare, sed ipmet uenit ad pāsionē uoluntarie & nō uolēter, imo dixit nobis, Ecce ascendimus Hierosolymā &c. Mat. xx. Dixit alfi, Modo ponam⁹ q nō sit fili⁹ dei, tñ nō possum⁹ negare, qñ sit Messias. Nā oēs doctores ponūt & dicūt q tps Messie est completū, & iste habuit oīa signa data & posita a pphetis de Messia, qā cecis dedit uisum, claudis gressum &c. Rñdit alfi, O socie, rex Messias debuit nos liberare a captiuitate, & iste non liberauit nos, sed mortu⁹ est, & nos remanem⁹ hic in captiuitate sub imperio Romano &c. Dixit alter socio, Ecce qd ego cogito. Nunq⁹ iste predicauit de dominio istius mundi, nec de bonis temporalibus. Ideo qñ pphete dicūt, q Messias debuit nos liberare & redimere a captiuitate, non intelligit de ista captiuitate Impatoris Romanorū, sed diaboli, ut credo. Dixit alfi, O q bona rō est ista, uerū dicis. Et alfi dixit, Ponam⁹ q nō sit fili⁹ Dei nec Messias, tñ ipse fuit sanctissim⁹ ppheta & bon⁹. Tu scis q nunquā uidim⁹ in eo aliquē defectū, nec Pilat⁹ q examinauit eū, inuenit in eo aliquā causam, p qua ipse esset dign⁹ mori, imo erat plen⁹ uirtutib⁹, humilitate, scititate, castitate, patiētia, abstinentia, ieiunijs, uigilijs &c. Rñdebat alfi, Si ipse fuit ita sanct⁹ & amic⁹ dei, quō in cruce dixit, Hely Hely. i. de⁹ me⁹ de⁹ me⁹, ut qd &c. Nūqd de⁹ omps iuuat & cōseruat suos? nūqd dicit Dauid de amicis dei, Cū ipso sum i tribulatiōe, eripiā eū &c. Si forte scūs fuisset, nō reliqisset eū. Ecce quō ibāt, & loqbāt de oīb⁹, & int⁹ ipm amabāt, & dubitabāt. Dixit alter, Videtur mihi q quando dixit, Hely Hely &c. q hoc dicebat de amicis, aphs & discipulis q eū derelinqbant, & de hoc dicebat p^ri, qui ordinauit ita fieri. Rñdit alter, Vere bñ dicis, & non recordaris de sole obsecrato, & de terra q tremit, itē de mortuis q surrexerunt. Item de multis q cōuerfi fuerūt, ut Lōgin⁹, & alij de simplicib⁹, q pcutientes pectora sua reuertebant^r. Et xps seqbāt eos. Ideo Greg. De se ergo loquentib⁹ p sentiam exhibuit, sed de se dubitātib⁹ cognitiōis sue spēm abscondit. Ex his faciā rōnem, qā isti discipuli non habebant fidem, & si hominibus nō credentib⁹ per solam loquelā uerborū spiritualiū se iunxit Iesus, quō magis nobis qui sumus credentes, si loquamur uerba spiritualia? Considerādum est aut^r hic, quare xps istis duobus discipulis euntib⁹ in uillā noīe Emaus, apparuit i aliena effigie, sicut dicit Mar. ulti. Ad illā questionē rñdet sctūs Tho. iij. parte. q. lv. artic. iij. q resurrectionē xpi manifestanda fuit hoībus p modū quo eis diuina reuelant^r. Innotescunt aut^r diuina hoīb⁹, secūdu q diuersimode sunt affecti. Nā illi qui habēt mētem bñ dispositā secūdu yntatē, diuina pceptiūt. Illi autem qui habēt mēte nō bene dispositā, diuina percipiūt cū quadā cōfusione dubietatis uel erroris. Animalis em hō nō pceptit ea que sunt spūs Dei, ut dicitur. j. Cor. ij. Et iō xps quibusdam ad credēdu dispositus per resurrectionē apparuit in sua effigie. Illis aut^r in alia effigie apparuit, q iā uidebant circa fidē tepescere. Vnde dicebant, Nos sperabam⁹ qā ipse esset redēpturus Israhē. Vnde Greg. dicit in homil. q talē se exhibuit eis i corpore, qualis apud illos erat i mēte. Quia

em adhuc in cordibus eorū peregrinus erat a fide, ire se longius finxit, ac si esset peregrinus. Nec illa fictio fuit mēdaciū, qā secūdu Aug. lib. q. euangelij. Nō oē qd fingim⁹ mēdaciū est, sed qñ illud fingimus qd nihil significat. Cū autē fictio nostra refert in aliquā significationē, nō est mēdaciū, sed aliqua figura yntatis. Alioquin oīa que a sapiētibus, & etiā ab ipso dño figurate dicta sunt, mēdacia reputabunt^r, qā secūdu usitatū itellectū nō cōstitit yntas in talibus dictis. Sicut aut^r dicta illa etiā finguntur facta sine mendacio ad aliquā rem significandā, & ita factum est hic. Clarum est ergo qd dixi ex nobis spūalibus attrahit & retinetur xps. Iuxta qd dicit thema, Mane nobiscum dñe &c. ne scilicet eadēm i noctē peccati. Habemus hic exemplū morale, ut loquamur uerba spiritualia, non carnalia, nec mundana, nec mendacia. Turpius est mendaciū in ore q stercus, quia aufert officiū lingue. Ideo caueat a falsis iuramentis, a diffamationib⁹, a blasphemijs. Propter hoc Apłs dicebat, Depōnētes mēdaciū, loquimini ueritatē uniusq⁹ cū pximo suo. Et oīs sermo mal⁹ ex ore uestro nō procedat &c. ad Ephes. iij. Dico secūdo, q est ali⁹ modus attrahendi & retinendi xpm per gratiam. Iuxta dñe uerba celestia, sicut modo me predicāte, uobis audiētib⁹, nunc Iesus est in medio nostrū. Ideo dicunt naturales philosophi, q sicut sifitudo est causā societatis & dilectiōis, ita & uacūū. Secūdu em philosophos ut impleret uacūū si esset, citius descēderet celū, q ut pmaneret uacūū i aere. Si em uas plenu a parte attrahit uentū, alias non euacuaret^r. Sic qñ cor hominis audiētis doctrinas celestes euacuat^r, & cogitationib⁹ mundanis trahit ad se pñum dei. Act. x. Adhuc loquēte Petro yba hec, cecidit spūs sanct⁹ super oēs qui audiebant uerbum. Nota cōsequēter secūdā partem euangelij. Et ait dñs ad illos, Qui sunt hi sermones quos &c. usq⁹, i oībus scripturis que de ipso erāt. Nota, nos aut^r sperabam⁹. Glo-

122
 ia. ia nō speram. Ad quos dicit xps, Et nos fuistis discipuli sui? Dixerunt, Imo. Et audistis eius sermones? Ita. Et dixit, O stulti & tardi corde ad credēdū. Stulti ria sumit hic p cecitate secūdu literā. In oibus que locuti sunt prophete. O dixerunt illi, Et nō scis quid dicunt pphete? Ita, audite. Text. Qui incipies a Moyse & oibus prophetis interpretabatur illis in oibus scripturis que de ipso erant. Ergo si dico vobis de aliquibus nō potero errare. Alia practica. Dixit eis xps, Non scitis q a principio qm creauit de mūdum, in medio Paradisi cōstituit arbore uite, que habebat tale uirtutē, q qui comederet de illo fructu, nullā haberet senectutē, & euaderet mortē. Vnde hoc? Nūquid sine arbore potuit deus preferuare gētes in uita corporali? Rūderunt illi, Nescim, credimus q sic. Et xps, Immo potuit, sed illa arbor fuit figura Iesu Christi, qui in medio mundi operatur est humani generis salutem. De quo Dauid, Deus autem rex noster ante secula operatus est salutem in medio terre. ps. lxxij. Medium terre est tibi, ubi crux magistri usi fuit posita. Ibi enī est cētrū terre sue mūdi. Ecce ibi arbor uite, q comedit de illo fructu cū duabz mādibulis. i. credēdo & obediēdo, nō morietur eterna lit. Dixerūt illi, Nūq audiuim tale secrete. & dixerūt, Dicatis nobis plus. Et dixit, Postq de formauit Adam, & uoluit formare mulierē, quō fecit? Rūderunt, Misit soporē i Adā, cūq; obdormisset, tulit unā de costis eius &c. Gen. ij. Et xps, Nunq de alio potat formare mulierē? imo, sed figura fuit, q sic de latere xpi dormiētis p mortē debuit formari ecclesia spōsa sua p sanguinē redēptiōis, & aqua regenerationiōis. Itē qm de tempore Noe uoluit destruere mūdum per aque diluuiū ex abundantia peccatorum, nonne mandauit fieri arcam, in qua saluaret semen. i. Noe, & alij. Nunquid poterat aliter eos saluare? imo, sed hoc fuit figura. Figurabat enī diluuiū pētoz, qd submergit aīantia. i. hoīes aīales & mūdānos, & uolucres. i. mītos cōtēplatiuos

& nō hnt remediū saluationis nisi p arcā crucis, cui porta apta est in latere xpi. De quo illi admirantes dicebāt, Verum dicit p certo. Ille scit pl q magister nri, & filia uerba. Itē cū Abrahā nō haberet nisi unū filiū de Sara, i. Isaac, & deus precepit sibi ut sacrificaret filiū sibi. Gen. xxi. quare de pcepit hoc maxime, q nō fuit factū sacrificiū de eo, sed de arietē, nisi q fuit figura passiōis xpi. i. qua diuinitas figurata p Isaac nō fuit passa, sed humanitas figurata p arietē. Itē de patriarcha Iacob qm debuit mori, & Ioseph collocauit corā pfe suo Iacob duos filios ut bñdiceret eos, & Iacob cācellatis manibz i modū crucis bñdixit eis. i. Manassē & Effraim. Et illa bñdictio figurabat xpi passiōem. Duo filij Ioseph figurabant duos ppos, Manassē maior fili, q idē est q obliuio, significabat ppsm Iudaicū q ppter scelera & pēta sua nō meret bñdici cū dextera, imo bñdictio trāstata est in xpianos. Effraim uero fili iunior, q idē est q augmētū, significabat populū xpianū. Xpianitas enī creuit, & amplius creuet sine mūdi. Itē filij Israel q remediū habuerūt in deserto cōtra serpētes? Num. xxi. erectū fuit lignū cū serpente eneo i modū crucis, & figura fuit crucis, q est remediū cōtra serpētes iferni. Post q declarauit eis figuras, dixit eis quō xpi passio fuit a pphetis pphetizata. Dauid fecit de ea totum illum psalmum, Deus meus respice in me. In quo cōprehēdit fere totā ei passiōē. Itē Esa. liij. Ve relāguores nōs ipse tulit &c. Item Danielis. ix. Post hebdomadas lxxij. occidetur xps. Et sic interpretabat illis scripturas. O dicere potuerūt illi, Magister nri nō p̄dicabat nobis ista, imo, sed erat culpa eoz, q nō intelligebant. Patet ergo quō audiēdo doctrinas attrahit & retinetur xps. Moralit. Ergo audiēdi sunt sermones, misse, & yba dei. Propter hoc dicit Hier. Tu i nobis es dñe, & nomē sanctū tuū inuocatū est sup nos &c. Hiere. xliij. Aures enī sunt porte, p quas intrat xps, qm hō audit doctrinas celestes. Ideo magnū malū faciūt sibi illi, q nolūt audire

dire sermones. Iō Ap̄s dicit, Fides est ex auditu, audit aut p ybū xpi. ad Rom. x. Nota p uerbum xpi, nō dicit Ouidij, nec Philosophorū, nec poetarū. Et iō maius malū qd fecit Machomet fuit, p̄cipiēdo suis q nō audirēt p̄dicatiōes xpianorū, p hoc claudēs eis portā saluationis, q est audit ybi dei, q si audissent, idubie oēs pene essent xpiani. Vnde nullus est, qui iugiter audiat uerbū dei, quin cōuertat, sibi bñ prediceat. Dico tertio, q est aliū modus attrahendi & retinēdi xpm ne recedat a nobis. i. faciendo opa mīe. Nam secūdu Philosophos tria attrahūt. Primū est sūstitudo. Scdm est uacūū, ut dixi. Tertiu est calidū, qd etiā habet yntē attrahētiā, sicut patet i lāpade, ubi oleū trahit ab igne, sic calor charitatis & mīe trahit pntiā dei. Autoritas. Qui manet i charitate, i deo manet, & de i eo. i. Iō. iij. Et hāc tria rationē ostēdit euāgelij i fine. Et appropinquauerunt castello, usq; ad finē. Et nota q ipsi ibāt ad castellū, & ipse dñs sinxit se lōgi ire, q non uenit solū ad saluādū illos, sed etiā alios mītos. Et coegerūt illū dicētes, Mane nobiscum dñe, qm aduēspasceit. Potuit cogitare, Ita cogitis me, bñ placet mihi. & intrauit cū illis. Pōt aut imaginari q ipsi uoluerunt soluere cenā, & facere sibi mīam & eleemosynā, et si alieno erāt hospitio, & sic retinuerūt eū. Patet ergo q eleemosynis de retinet a creatura. Qm aut fuerūt in hospitio, p̄babile est, q rogauerunt hospitē ut pararet bonā cenā, bene poterat admirari hospes, q hoīes paupes uel lēt tñ expēdere. Qui dixerūt q ille pegrin licet sic cederet, erat lītissim, q plus ostēdit nobis in ista uia in uno sermone, q magister noster i tot sermonibus. Ideo uolum eū inuitare ad cenā. Ideo paratis nobis bonam cenam. Et illa quasi iam parata, dederunt aquam ad manus, honorando ualde peregrinū. Et xps incepit benedictionē mēse iuxta suā cōsuetudinē di. Oculi omniū i te sperāt dñe &c. Et illi admirantes quō sciebat ipse benedictionē eoz & magistri, respiciēbāt eū, nec cognoscebat. Et cū fuisset

in mensa, xps fregit panem ac si cultellū esset diuisus, & in hac fractione panis cognouerūt eū, & subito disparuit. Albertus tñ dicit sup Lucā, q Cleophas in propria domo parauit sibi cenā, & eadē hora reuersi sunt in Hierlm. Morat. Ergo faciatis eleemosynā paupibz, frangatis eis panē, recipiatis p uobis necessitatē, & nō supfluitatē, de alijs aut subueniatis pauperibz, uerecundis, uiduis, pupillis, hospitalibus, & sic retinebitis xpm per gratiā. Ideo dicebat xps. Mat. v. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur &c.

Feria tertia Pasche. Sermo. j.

Peruit eis sensum, ut in telligent scripturas. Luc. xxiiij. Sciēdū q inter oēs difficultates & yitates fidei xpiane articulus resurrectionis fuit maioris difficultatis ad credēdū nō solū ifidelibz, paganis, & Philosophis, sed etiam Apostolis, & discipulis xpi. De Philosophis legit Acl. xviij. q cū Ap̄s Paulus predicaret Athenis articulos fidei, Philosophi ipm libent audierūt, quousq; fuit puentū ad articulū resurrectionis, q tūc ipm deridēdo dixerūt, qd uult seminātor yborū hic dicere? Alij dixerūt, Nouorū demoniorū mīcē annunciātor esse, qā Iesum & resurrectionē nē annunciābat eis. Ratio, qā Philosophi habebāt p regulā & p p̄cipio, q a pura prinatiōe nō est p̄cess ad habitū, sicut a cecitate ad uisum, uel a surditate ad auditum. Cum ergo mors sit priuatio oīm sensuum &c. Ideo articulus resurrectionis fuit maxime difficultatis ad credēdū. De hoc pphetia, Aspicite i gētibz, & uidete, & admiramini, & obstupefcite, qā op factū est in diebus uris, qd nemo credet cū narrabit. Abacnch. j. Et loquitur de opere passiōis & resurrectionis. Item Esa. liij. Quis credidit auditui nostro, & brachiū domini &c. i. regē Messiam, qā sicut miles brachiū defendit se, ita de p regē xpm defendit nos a diabolo. Patet ergo difficultas credulitatis huius articuli. Propter hoc xps multipli-

eter ostendere uoluit, & manifestare Apostolis suā gloriosam resurrectionē.

Primo per auditum.

Secundo per tactum.

Tertio per uisum.

Quarto per gustum.

Quinto per odoratum.

Sexto per intellectum.

De sexto dicit thema, Aperuit eis sensum, ut intelligerēt scripturas. Dico primo, qd xps ostendit suā resurrectionē per sensum auditus, ibi, Stetit Iesus in medio discipulorū suorū, & dixit eis, Pax uobis, ego sum, nolite timere. Discipuli omnes erant cōgregati, q loquebantur inter se, nec credebant xpi resurrectionē, quam audierant a tribus Marijs. Et xps intrauit ianuis clausis dicens, Pax uobis, Ego sum, nolite timere. Dico qd hic per auditum xps ostendit discipulis suis ueram suā resurrectionē, quia dubitabant ne forte esset spiritus malignus, qd sic intrauerat ianuis clausis. Ideo xps ipso certificatio locutus est discipulis di, Pax uobis. Ego sum &c. q. d. spūs malignus non affert pacē, sed guerram, diuisiones, inimicitias, & fugit pacē. Ideo qn xps misit Aplos ad predicandū, dixit eis, In quancunq; domū intraueritis, primū dicite, Pax huic domui. Lu. x. dixit eis, Pax uobis &c. Que qdē yba ueniebant ad aures Aplos cum infinita dulcedine mellis, ostendēdo auditui Aplos qd nō erat spūs malus, sed bonus. De hoc pphetia. Cant. v. Anima mea liqfacta est, ut dilectus locutus est. Et loquit in psona cuiuslibet Apfi xpi. Questio. Si aliquis diceret, Frater, & si yba xpi ueniebāt cū tanta dulcedine, quare Iudei non credebant in eū? Rñsio qd qn infirmus habet palatū inordinatū, & infectū aliquo malo humore, dulce uidet sibi amarū, secus de sanis & bñ ordinatis & dispositis. Ideo sani & bene ordinati crediderūt xpm, & nō Iudei malitiosi. Augustin⁹, Impius nō sentit dulcedinē dei &c. De hoc prophetia, Nōne uerba mea bona sunt cum eo q recte graditur? Mich. ij. Et loquit ī psona xpi, & ideo q sine obstinatioe

ueniunt ad audiendū sermones, illuminant uerbo dei, alias nō. Secundo ostēdit xps suam resurrectionē per tactū. Postq discipuli crediderūt q nō erat malus spiritus, opinati sunt aliud. I. q anima esset xpi sola sine corpore. Tunc dixit eis Iesus, Palpate & uidete, qd spūs carnem & ossa non habet, sicut mē uidetis habere. Ecce quō per tactū ostendit suā resurrectionē. Ipse q uidebat corda eorū & falsam opinionē, per tactū uoluit eis ostendere ueritatem di. Palpate & uidete &c. Dic praecepte quō uocauit Petrū di. Veni Petre palpa, & uide nūqd sunt hic carnes & ossa. Idem de alijs Apfis. Ex isto tactu trahitur una talis cōsideratio uel distinctio iter uetus & nouū testamētū. Quia deus antiquitus noluit qd arca testamētī tangeret, imo si tangebāt ab aliquo, statim moriebatur, ut patet de Oza. ij. Reg. vj. Sed arca uite noui testamētī, s. corpus uoluit tangi & palpari. Ecce qualis differētia, sicut iter amorē & timorē, qd tūc uolebat timeri, nūc aut amari. Iō de⁹ tūc assumpsit formā terribilē ignis, sed nūc assumpsit formā amabilem hoīs. Et sicut tūc adorabat in forma arce, sic nō adorāt in hostia. Et sicut in arca erant tria. s. yga Aarō, tabule legis Moyfi, & urna manne. Virga significat passionē & regnū regale Dauid. Tabula yga aīam xpi, qua ostēdit sciētia dei. Manna aut diuinitatē sapidā. Et mō pōt tāgi hostia. Et sicut tūc ex tactu arce moriebantur, ita modo de tactu xpi uiuunt, & saluātur. Marci. vj. Quotquot tangebant eū salui fiebant. Tertio per uisum. Quid turbati estis, & cogitationes ascēdunt ī corda uestra? Videte manus meas & pedes meos & latus, qd ego ipse sum. Depressa illa opinio falsā, qd erat sola aīa Christi, receperunt aliam falsam opinionē. Cogitabāt enī qd xps assumpsit aliud corpus, qd corpus suum erat ita clausum & custoditum in sepulchro, qd credebāt ipsum non posse exire de sepulchro. Contra hoc xps dixit eis, Quid turbati estis? nūqd uidistis uulnera? qd illud idē corpus qd uidistis, est. Tūc ex uisu discipuli credi

crediderūt. Ecce differētia inter legē ueterē & nouā, qd in ueteri lege nō uidebāt eū, ut patet Exod. xxxij. de Moyse, qd stetit in mōte quadraginta diebus, & loquebatur cū deo, tū nō uidit eū, imo petijt, p gratia dicēs, Si inueni gratiam in cōspectu tuo, ostēde mihi faciem tuam. Vnde dixit deus Moyfi, Nō uidebit me homo & uiuet. Idem de arca, que si uidebatur ab aliquo, statim moriebatur. Ideo precepit de⁹ Moyfi, ne intraret Leuite ad uidēdū arcam, ne morerent. Ideo legitur. j. Regū. vj. de illis qui ex uisu arce mortui sunt. Ratio, qd illa tota lex fuit uelata & cooperta, & figura. Iō de⁹ nō lebat uideri, sed modo uult uideri, qd iā sunt figure manifeste & clare. Ideo petebat Dauid dicēs, Reuela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua. Reuela. s. figuras, sed modo uidetur & tangitur in hostia. De hoc prophetia, Paraui Dominus brachium sanctum suū in oculis omnium gētiū, & uidebunt omnes fines terre salutare dei nrī &c. Esaie lij. Quarto, per gustū, ibi, Adhuc aut illis non credentibus & mirantibus dixit, Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerūt ei partem piscis assī, & fauum mellis. Et cū manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. Depositis primis opinionib⁹ falsis, opinati sunt quarto, quod xps non surrexit a mortuis ueraciter, sed phantastice & similitudinarie. Propter hoc xps uolens pbare & ostēdere suam uerā resurrectionē dixit, Habetis hic aliquid quod manducetur? Si dicatur hic, Quō corpus gloriosum potest comedere? Dico qd corpus gloriosum perdidit necessitatē comedēdi, sed nō perdidit potestātē, qd nō indiget cibo, tū si uult, potest comedere. Ideo Christ⁹ comedit uere & realiter, & cib⁹ descēdit in stomachū, sed nō fecit ibi digestionē. Quid ergo factum est de illo cibo? Dico qd sit de gutta aque, q cadit circa ignem uel solem, q euaporat. Idē de illo cibo. Et fuit cōpleta pphetia Sāpionis, Iudicū. xiiij. Dichistoria de leone quē occidit &c. & quō pposuit pblemā socijs di

cēs, De comedēte exiuit cib⁹, & de forti egressa est dulcedo. Totū hoc fuit figura xpi, qd leo mortu⁹ nō erat comedēs, nec fortis, sed uult dicere de comedēte. i. Christo, qui quādo comedit cū Apostolis in cena, exiuit cib⁹. s. uite. De quo dicit ipse, Caro mea uere est cibus, & sanguis meus &c. Io. vj. Ecce sacramentum altaris. Et de forti. i. xpo mortuo, qd corpus xpi mortuum ex coniunctione diuinitatis tantā habuit fortitudinē, quantā habet nūc egressa dulcedo. s. gloriose resurrectionis. Quinto per olfactū. Et de hoc nihil dicit Luc. sed Ioan. xx. dicitur, insufflauit. Quare? Responso, Vt ex illo odore suam ueram resurrectionē probaret, ppter quāntā opinionē falsā, quā multi habēt. Opinatur nōnulli, qd post resurrectionē non habebim⁹ intestina. Dico qd imo habebim⁹ uentrē & intestina, sed nō sicut modo, sed erūt plena optimo liquore odorifero aromatico. Iō xps ad pbandū hoc, insufflauit ī discipulos suos anhelitū odoriferū, neq; mirū. Legitur in Iob. xl. de Leuiathan seu cete, de quo beatus Tho. ibi ad literā dicit, qd habet anhelitū odoriferū & clarū, & clarificat mare, & quādo uult comedere, emittit multum de anhelitu, ad cuius odoris fragratia ueniūt pisces, & absorbet eos. Modo fiat ratio per locum a minori. Si illa fera bestia habet anhelitum odoriferū & clarū, & clarificat mare, & quādo uult comedere, emittit multū de anhelitu, quanto magis corpus xpi gloriosum, qui est de⁹ & homo? Et sic exiit discipulos ex illa falsa opinioe, & fuit cōpleta pphetia de Isaac. Ecce odor filij mei, sicut odor agri plenī, cui benedixit deus. Gene. xxvij. Non dicit odor de monstris, uel de cineta, uel algalia, sed sicut odor agri plenī. Nota differētia inter agrū & hortū, quia hortus est claus⁹, & ager nō. Ecce differentiam inter legē Moyfi, & legē xpi, qd lex Moyfi fuit tāq hortus clausus & strict⁹, qd solū data fuit illi pprio Israel. Iō Can. v. Descēdat dilectus me⁹ in hortū suū, nō dicit agrū suū, ut comedat fructū. Descēdit in incarnatiōe,

26
 tione, ut colligeret fructus obedientie. Sed lex Christi euangelica est tamquam ager aptus, quia non solum uni populo & in una patria, sed in omni terra exiuit sonus eorum, & in omnes gentes. Et sicut Iacob iunior abstulit benedictionem Esau antiquioris, ita populus christianus qui uenit post populum Iudaicum, abstulit populo Iudaico benedictionem. Lex euangelica dicit ager plenus. Quia in lege euangelica completur lex Moysi & cessat, sicut portus completur & phisic navigationem naui & cessat. Item sicut completio domus dat complementum edificatiois, & sicut uirilitas dat complementum homini, sic & lex euangelica dat complementum legi Moysi. Ideo dicebat Christus Iudeis, Non ueni soluere legem, sed adimplere. Mat. v. Sexto, ostendit Christus suam resurrectionem per intellectum. Nam dubitauerunt Apostoli, an Christus surrexisset uerus deus & homo. Ideo ad illud probandum Christus aperuit illis sensum. in intellectu, ut intelligerent scripturas, quia nullus alius potest cito scientiam dare ignoranti & rudi, nisi solus deus. Apostoli autem omnes erant ignorantes & idiote & sine literis, & Christus subito ostendit eis scripturas, prophetias, & figuras, quas intellexerunt melius quam prophete. Quis potuit illuminare Salomonem in tanta scientia nisi deus? Sed maiorem illuminationem cognouerunt Apostoli. Et sic Apostoli cognouerunt uere quod Christus surrexit a mortuis, uerus deus, & uerus homo. Et fuit completa prophetia David in persona cuiuslibet Apostoli dei. Benedicam dominum, qui tribuit mihi intellectum, in super & usque ad noctem increpauerunt me renes mei. ps. xv. Iudei dicuntur renes. Dicunt Philosophi, quod uirtus generatiua hominum maxime est in renibus. Et quia Iudei genuerunt Apostolos, ideo dicunt Iudei renes. Vult ergo dicere renes. in Iudei usque ad noctem, id est ad finem mundi. Verbo & scripto increpant, id est reprehendunt Christum, & Christianos, sanctos & sanctas dei, sed in fine debent destrui. Zacharia. v. Et conuersus sum, & leuaui oculos meos & uidi, & ecce uolunt uoluntas. Et dixit ad me, Quid tu uides? Et dixi,

Ecce ego uideo &c.

Feria quarta Pasche. Sermo unicus.

Manifestauit se iterum Iesus. Io. xxj. Sermo erit de festo euangelii. hodierno, quod continet unam gratiam & mirabilem apparitionem, quam fecit Christus discipulis suis post suam resurrectionem. In qua continentur multa secreta speculatiua ad illuminandum intellectum nostrum et moralia per bona instructionem uite nostre. Sed primo salutem ergo Maria. Manifestauit se iterum &c. In sacro euangelio sunt quatuor moralia circa apparitionem quam fecit Christus discipulis suis. scilicet.

Occasio necessitosa.

Operatio miraculosa.

Cognitio uirtuosa.

Refectio gratiosa.

De omnibus istis dicitur thema, Manifestauit se iterum Iesus &c. scilicet istis quatuor modis. Dico primo, quod de ista apparitione Christi ostenditur in euangelio occasio necessitosa. scilicet ex qua necessitas hec apparitio fuit facta. Pro quo sciendum est, quod Christus ante suam passionem quando ibat predicando de uilla in uillam, non solum ipse, sed etiam ipsum sequentes inueniebant puisionem propter deuotionem, quam populus habebat ad doctrinam Christi & eius conuersationem, intantum quod quando misit Apostolos predicare, precepit eis ne portarent sacculum, neque peram, & bene prouidebantur. Io. dixit Christus eis in nocte passionis, Quando misi uos sine sacculo & pera & calciamentis, nunquid aliquid defuit uobis? Et dixerunt, Nihil. Lu. xxij. sed post Christi passionem maiores Iudeorum ad se iustificandum, dabant intelligere populo, quod ideo crucifixus esset Christus, quia erat magnus incitator, ideo populus amittit deuotionem de Christo. Propter quod eius discipuli non inueniebant ad comedendum, propter hoc quilibet ipsorum redibat ad suum officium mechanicum, ut haberet uitam, sicut Christus predixerat eis in nocte passionis dicens, Percutiam pastorem, & dispergentur oues gregis. Mat. xxvj. Item Io. xvj. Ecce uenit hora ut dispergami unusquisque in propria, & me solum relictum. Ideo propter necessitatem uite redibant

redibant ad officia sua. Petrus & alij iuerunt ad piscandum. Ecce occasio necessitosa quare uenit miraculum. De hoc dicitur prima pars euangelii. Manifestauit se iterum Iesus, usque ad eum qui non nominant, crederunt fuisse Andreas & Philippus. In hoc enim quod ibi nominat Petrus, innuit quia alius erat frater eius Andreas: in hoc quod nominat Nathanael, innuit quia alius erat frater eius Philippus. No. practice quod dixit, Vado piscari, nunquid debemus mori fame? R. Unde runt alij, Venimus & nos tecum, Et iuerunt ad mare Galilee, quod est Tyberia dis, sic dictum ab illa ciuitate. Et per totam noctem piscando, laborando nihil prederunt. Ideo hodie mane erant tristes & famelici, tunc apparuit eis. Sed notanda sunt hic duo secreta. Primum, cum dixit Petrus, Vado piscari. Querit beatus Gregorius in homelia hodierna, Vnde fuit licitum & sine peccato redire ad officium dimissum ex sequela Christi: Hec questio habet difficultatem ex uerbo Christi. Luc. ix. dicentis, Nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno dei. Aratrum est penitentia, uel significat penam, quia sicut aratrum frangit terram ad fructificandum, sic penitentia colit terram corporis, ut faciat fructum spiritualis. Ergo non respicere retro potest intelligi dupliciter. scilicet redire ad officium, quod includit uel inducit peccatum, uel ad officium quod fieri potest sine peccato. Primo modo nullus debet retro respicere. scilicet redeundo ad officium, quod includit uel inducit peccatum, sed post uitam spirituales licitum est redire ad officium quod non includit peccatum. Verbi gratia, De religioso qui intrauit religionem, talis mittit manum ad aratrum ex obligatione, sed respicit retro dimittendo habitum, non est aptus regno dei. Idem de presbytero quando recipit sacros ordines, tunc mittit manum ad aratrum, ad uiuendum caste & honeste, & dicendo officium distincte, sed respicit retro, retinendo concupiscentiam, uel dimittendo horas, uel iurat, ludit, mentitur, non est aptus regno dei. Idem de uobis, qui in sacra quadragesima

ma misistis manum ad aratrum, faciendo penitentiam, coterendo, consistendo, bonum propositum assumendo. Si autem modo respicitis retro dicentes, Vere nimis esset, reuertamur ad ludendum, iurandum, & ad malas uoluptates &c. non apti estis regno dei. Idem de illis qui dimiserunt officia que includunt peccata, ut latrones, uel facientes taxillos, tales non debent redire. Io. beatus Mat. quod ante conuersionem fuit cabiator, quod includit peccatum, uel peccatum ad peccatum iuxta illud, Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Eccli. xij. Ideo Gregorius in homelia hodierna. Sunt enim plura officia & negotia quod uix &c. Sed ad officia que non includunt, nec prouocant peccatum, licitum est & bonum redire, sicut est officium piscationis. Idem legitur de apostolo Paulo, qui erat scenofactorie artis. Actuum. xviij. dicit glossa a scenos Grece, id est corda uel tecta Latine. Et quod ibat ad aliquem locum, ubi non prouidebatur sibi, ipse operabatur cum aliquo magistro de officio suo certis horis diei, ut inde uiueret, & in alijs horis predicabat uel disputabat. Ideo dicit ipsemet Actuum. xx. Argentum & aurum aut uestem nullius concupiui, sicut ipsi fecistis, quoniam ad ea que mihi opus erant & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istae. Io. persone deuote sicut domicelle, quod nolunt nubere propter deum, debent certis horis diei operari manibus, & certis horis orare & audire missam. Isto modo tenet uita tam beate uirginis Marie. Et talis uita est benedicta tam pro hominibus, quam pro mulieribus. Etiam pro religiosis scribere, uel libros ligare, uel habere provisionem. Idem de presbyteris, tunc non oportet facere simonias, nec uedere concubinas, nec &c. Ideo Apostolus, Rogamus uos fratres ut abundetis magis, & operamini, ut quieti sitis, & ut uestrum negotium agatis & operemini manibus uestris sicut precepimus uobis. j. Thessal. iij. Dicunt dominus Iuriste, quod ubi apponitur precipimus, obligat ad mortale. Ecce quare Petrus & alij redierunt ad officium piscationis, sed ex hoc non dimiserunt officium spirituale iceptum.

Secundū secretū est tibi, Illa nocte nihil prēdiderunt, ideo debebāt esse tristes. Nota q̄ nocte hui⁹ uite multi laborant rā per mare, q̄ per totā terrā, tam de die q̄ de nocte negotiādo cū magnis periculis, cōgregādo bona temporalia, domos magnas edificando, castra & villas emēdo. Sed trāfacta nocte. s. post mortē multū p̄ totā noctē laborātes nihil prēdiderūt nisi stercora. s. bona tēporalia, q̄b⁹ dicet xps, Vbi sunt illa que cōgregastis? Respondebunt illud uerbū Luc. v. Preceptor. s. qui precipis operari. s. meritorie, per totam noctē laborantes nihil cepimus. Iō sapiēs ille est qui in nocte hui⁹ uite ut apphēdat pisces opatur opera meritoria, ieiunia, orationes, eleemosynas, opa mīe & penitētie. Ideo xps cōtulit dicēs, Opamini nō cibū qui perit. s. in hoc mundo per mortē, sed qui p̄manet in uitā eternā. Io. vj. Secundo, ostenditur in euangelio p̄senti apparitio miraculosa, ibi, Mane aut factō uenit Iesus & stetit i littore, usq; p̄re multitudine piscium. Dic p̄actice quō Apostoli erāt tristes & famelici, & nō cognouerūt dñm, q̄ apparuit eis i littore maris, & forte in spē mercatoris uolētis emere pisces, dicens, O pueri habetis pisces? Qui respōderunt, Non habemus pisces. Dixit eis Iesus, Mittite in dexteram nauigij rete &c. Potuit dicere Petr⁹, Et unde uos scitis tātū de arte piscādī? Et iuxta cōsiliū suū ita fecerunt, & prendiderunt clij. magnos pisces &c. Nota hic quomodo Christus post suā resurrectionē apparuit discipulis & amicis suis in tribus formis seu figuris. Primo in forma peregrini. Lu. xxiij. Secundo i forma hortulani. Io. xx. Tercio i forma mercatoris, ut hodie. Nec inuenitur q̄ in alia forma apparuit, quod fecit dñs ad ostendendū uitā quā tenuit in hoc mūdo. Quoniam ipse fuit peregrinus in sua cōuersatiōe, fuit hortulanus in sua predicatione, fuit mercator in sua passione. Quantū ad primum, instar peregrini noluit habere i hoc mūdo domū, nec camerā, nec cellā p̄priā, sed noluit ire ut peregrinus de domo in

domum. iō dicebat Mat. viij. Vulpes forueas habent, & uolucres celi nidos &c. Ecce uita peregrini. Secundo fuit hortulanus in sua predicatione. Officiū aut hortulani est, malas herbas eradicare, & bonas plantare, sicut fecit Christus, qui ligone lingue sue predicauit, & cū ligone bone uite sue de cordibus gentiū eradicaui malas herbas errorum, peccatorū, falsarū opinionū, & plantabat uirtutes. Ideo dicebat de⁹ pater, Ecce dedi uerba mea in ore tuo, quantum ad p̄dicationē. Ecce cōstitui te super gētes & regna, ut euellas, & destruas, & disipas, & disipes, & edifies, & plantes. Hier. j. Tercio fuit mercator i sua passiōe, q̄a i hoc mūdo emit totū gen⁹ humanū p̄tio sāguinis sui dicēs p̄ri, Pater, recipiatis hoc p̄tiū, p̄ redēptiōe. Iō. j. Pe. j. Redēpti estis de uana uitā cōuersatiōe p̄ne traditionis p̄tio sāguinis sanguine agni immaculati Iesu xpi. Ecce quō i his formis oñdis tota uita xpi. In q̄ bustropologice oñdis nobis, q̄ i hac uita debem⁹ esse pegrini cōuersādo, hortulani opādo, & mercatores p̄seuerādo. Iuxta illud Gregorij, Oīs xpi actio, nra est instructio. Mundus iste est ad instar domus, que habet duas portas, unā ad intrandum. s. natiuitatē, aliam ad exeundum. s. mortem. Nullus decipiatur, quia in hoc mundo sum⁹ oēs peregrini & uiaiores, ideo nō debemus facere superfluitatem, qm̄ peregrini non faciūt excessus in uestib⁹, nec superfluitates, nec nanitates, sed solū curāt de necessitate. Vñ, Peregrini em̄ sum⁹ corā te, & aduene sicut omnes patres nostri. j. Paraf. ul. Et talentū se reputabat ille magnus rex David, potens & gloriosus di. Qm̄ aduena ego sū apud te & pegrin⁹, sicut oēs patres mei. ps. xxxvij. Nota sicut oēs patres, q̄a non legi de patribus antiquis, q̄ edificarent domos, ut patet de Noe, q̄ uixit nō gētis quinquaginta annis. Gen. ix. Et non edificauit domum &c. modo qlibet edificat domū &c. Et in alio mūdo nō faciūt nā parua cellā. Tales se nō reputāt peregrinos, sed habitatores hui⁹ mundi. Quib⁹ dixit Ap̄ls, Obsecro uos fratres tāq̄ aduenas

uenas & pegrinos, abstinere uos a carnalib⁹ desiderijs q̄ militāt aduersus animā, cōuersationē uestā inter gētes habētes bonā. j. Pe. ij. Item Ap̄ls, Quādiu sumus in hoc mūdo corpore peregrinamur. ij. Cor. v. Secūdo debemus esse hortulani, quilibet nostrū habet unū hortū. s. corpus propriū, seu uitā p̄sentē. Ideo diligēter attendendum est & notādū, si sint ibi male herbe. s. illa mala herba. s. supbia &c. eradicare debem⁹ ligone discretionis, & plātare ibi illā bonā herbā, plantā humilitatis. & sic de alijs. Tercio debem⁹ esse boni mercatores p̄seuerādo in bona uita, ut in fine qm̄ aīa debet se parari a corpore, intremus possessionē glorie. Angelus est creditor, xps uenditor, & homo mercator, & i fine uenit angel⁹ & ut creditor dicit, Quid dabis xpo pro gloria habenda? Respondet bonus religiosus, Vitā bonā quā tenui iuxta regulā &c. De quo pretio de⁹ est cōtentus & sufficit. Idem de bono clerico, qui dat xpo tot annos bone uite. Idē de laicis, q̄ dant xpo tot annos de penitētia, ideo dicit ipse Ioh. x. Sequuntur me, tenendo. s. bonā uitā quod est p̄ciū iustū, & ego uitā eternā dō eis. Secūdo secretū est morale, ibi, Mittite i dexterā nauigij rete, & inuenietis &c. Dextra aut & sinistra significāt uitā eternā & tēporalē, siue statum gratie & culpe. Autoritas. Leua eius sub capite meo, hoc est status uite p̄sentis, & status culpe, & dextra illius amplexabitur me, hoc est status gratie, siue status glorie. Canti. ij. Illi mittunt rete, & piscant ad sinistram, q̄qd faciunt, faciunt ad habendū tēporalia, ut diuitias, honores & dignitates, uel illi qui in statu culpe mortalis faciūt bona opera de genere, nō cōprehēdūt pisces meritorū pro gl̄ia & honore dei. Verbi gr̄a, de illo qui mittit filiū suū in religionem, ut seruiat deo, ut oret. p̄ se & p̄ eo, & sic tales piscant ad dexterā. Secus, q̄ mittit filiū suū i religionē, ut sit Abbas uel Eps. Idem de religioso, q̄ suā intentionē ordinat in oīs suis operibus & predicationibus, ut fiat p̄ honore dei & salute animarum, ta

lis piscatur ad dexterā. Secus de illo, qui ordinat totā intentionē suā ad bona tēporalia habēda, uel ut reputetur subtilis &c. Idē de cīcīs, q̄ quasi oēs piscant ad sinistram, uendētes sacra eccl̄ia. Idem de laicis, qm̄ dimittunt iniurias amore dei, tūc apphēdūt pisces meritorū. Iō. j. Pet. j. In oīsbus honorificet de⁹. Sec⁹ qm̄ remittit amore dñorum tēporalium, uel pro pecunia. Ideo dicit deus Mat. vj. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Propter hoc scriptura sacra, Vias que a dextris sunt nouit dñs, approbatiue. s. p̄uerse uero sunt, que sunt a sinistris. Pro uerb. iij. Tercio ostēdit in sancto euangelio cognitio uirtuosa, quomodo xps fuit cognitus a suis discipulis. De hoc dicit euangelium. Dixit ergo discipulus ille quē diligebat Iesus, Petro, Dñs est &c. usq; trahentes rete pisciū. Beatus Ioannes admirans q̄ esset homo ille, q̄ tantū sciebat de arte piscādī, & curiosius in spē xit illū: & cognouit illum esse dñm Iesū xpm, & dixit Ioānes Petro, Dñs est. Dic quō Petrus uenit ad Iesum. Notanda sunt hic duo secreta. Primū, quare Ioānes pre alijs xpm cognouit? R̄sio, quia Ioānes inter alios habebat illā excellentiā, q̄ erat uirgo purissimus. Ideo p̄ alijs habebat oculos aīe clariōres. Iō primo cognouit xpm, iuxta illud Mat. v. Beati mundo corde, quoniam ipsi deū uidebūt. Oppositū est de luxuriosis, q̄ habēt oculos aīe lippos. De quibus Sapien. j. In maleuolam aīam non intrabit sapientia. Ideo religiosi uel presbyteri q̄ uolūt intelligere arcana sacre scripture, debent se conseruare in pura castitate. Secundū secretū, cum Ioannes prius cognouit dñm, quare ergo Petr⁹ uenit ad xpm? Responso, Simon Petr⁹ significat obediētem & penitētem. Simon obediens, Petrus est dolor meroris. Ecce penitentes, i quo inuitur, q̄ obediētes & penitētes citius ueniūt ad xpm q̄ uirgines, qm̄ uirgines multe damnant ex inobedientia, obediētes uero saluantur. Iō xps, Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Mat. xix. Idem de penitentibus. Mat. iij. Penitent

30
 nentiam agite, appropinquabit enim regnum celorum. Quarto, ostenditur in euangelio resurrectio gloriosa, ibi, ut ergo descenderunt in terram, usque in finem. Dic praecepta, quomodo quoniam omnes discipuli fuerunt in terra, uiderunt quod Christus eis parauerat prandium, fecerat ignem, & posuit pice super prunas, & parauerat mensam, & panem & uinum, sciens famem & laborem discipulorum. Unde dicit de ipso David, Tu solus laborem & dolorem consideras. Nam dicit ipsemet Mat. xj. Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis. Nota duo secreta. Primum traxerunt ceterum quinque quingenta tres pisces magnos. Quidam dicunt, quod hoc figurabat, quod post Petrum erant ueteri centum quinquaginta summi pontifices. Hec opinio diu durauit, sed non est uera, sed ista est ueritas. Nam tres sunt perfectiones necessarie, ut perueniamus ad littus celestis glorie. scilicet obedientia ad decem precepta, quod significatur per numerum centenarium, quia decies decem faciunt centum, quod est numerus perfectus. Secundo, necessaria est obseruantia quinque sensuum corporaliu, quod figuratur per numerum quinquagenarium. Tertio, est necessaria triuinitas theologicum. Obseruantie tales ueniunt ad littus glorie, iuxta illud Mat. xij. Simile est regnum celorum sagene misse in mare &c. Secundum secretum. Christus parauit prandium discipulis, quod significat, quod postquam nos laborauimus in nauibus mundi in opibus misericordie & merito rursus in seruitio dei & in penitentia, Christus parauit nobis prandium dicens, Ecce prandium meum paraui, tauri mei & altaria mea occisa sunt, uenite ad nuptias. Mat. xxij. Item Luc. xxij. Ego dispono uobis sicut disposuit michi pater meus regnum, ut edatis &c. Deo gratias.

Feria. v. Pasche. Sermo unicus.

Vidi dominum, & hec dicit michi. Io. xx. Quia sanctum euangelium facit mentionem quod Christus Marie Magdalene apparuit in forma hortulani. Ideo in presenti sermone uolo tenere modum hortulani, qui primo parat

terram, deinde seminat, & plantat hortum. Sic faciam de horto euangelice historie, deinde plantabo moralitates. Dicam historia euangelica, sicut recitatur a Ioanne, quando die resurrectionis summo mane Maria Magdalena uenit ad monumentum cum unguento, ut ungeret corpus Iesu, & stabat ad monumentum foris plorans &c. Questio literalis, quare conuersa fuit retrorsum? Responsum, quod angeli quibus Maria loquebatur, exhibuerunt reuerentiam Christo uenienti in forma hortulani, tunc Maria Magdalena conuertebat se, ad uidentem cui angeli fecerunt reuerentiam, & uidens Iesum in forma hortulani, non cognouit eum, sed credidit hortulanum esse & sanctum hominem, quia angeli faciebant sibi reuerentiam. Dixit Marie, Mulier quare ploras? quem queris? Illa estimans quod hortulanus esset, dixit ei, Domine si sustulisti eum, dicito michi ubi posuisti eum, & ego eum tollam. Nota quomodo hic sunt tria relatiua sine antecedente aliquo. Ceditio est amantis, quia credit quod oes teneant in corde id quod ipse amat, sicut mulier quod perdidit filium, quem perquirendo dixit, Vidisti eum &c. O qualis amor. Deinde conuertit se ad angelos, tunc Christus uocauit eam suo nomine Maria. Tunc ipsa cognouit eum, uoluit eum tenere, & osculari pedes eius, & Christus noluit dicens, Noli me tangere, non dum ascendi. scilicet in corde tuo ad patrem. sper in immortalitate, noli dicere, tu non credis adhuc meam resurrectionem, uade ad fratres meos, & dic eis, Ascendat ad patrem meum. scilicet per eternam generationem, & pater unum. scilicet temporalem adoptionem, deum meum per unitatem essentie, & deum unum. scilicet per creationem. Tunc Maria festinater uenit ad Apostolos di. Vidi dominum, & hec dicit michi. Patet historia. Nota quod in isto sancto euangelio sunt quatuor tabule, in quibus poterimus seminare uel plantare bonas moralitates. Diuisio sermonis hec est. Prima est diligentia spiritualis. Secunda est confidentia cordialis. Tertia credentia generalis. Quarta audientia diuinalis. De quarta dicit thema. Vidi dominum, & hec dicit michi. De prima dicit principium euangelij, Ma-

ria stab

ria stabat ad monumentum foris plorans. Ecce hic diligentia, quia Petrus & Ioannes & alie Marie fuerunt ad monumentum in die resurrectionis in aurora. Et non uento corpore, redierunt ad domos, sed Magdalena sola remansit dicens, quod ibi maneret, quousque sciret ubi esset, & fletet quousque inueniret Christum. Iohannes quod conuincit in Pascha, est monumentum & sanctum sepulchrum Christi. Ratio, quia sicut quando corpus Christi fuit possum in sepulchro, primo fuit unctum unguentis preciosis, deinde inuolutum fuit in sindone. Sic & in communione primo dolet de peccatis, & proponit de peccatis abstinere hominem, & confitetur, sic ungit corpus Christi inter nos aromatibus. Secundo ungit aloem quod multum confortat, quoniam homo restituit & remittit iniurias, orat &c. audit missas, sermones &c. Tertio inuoluit ista illam cortinam albam hostie, & ponit in sepulchro digni & sanctius, quod sepulchrum in quo semel corpus Christi fuit possum, sed in corpore hominis non solum semel, sed pluries ponitur. Item quia in illo sepulchro fuit corpus Christi sine anima, & sine sanguine, quia fuit corpus mortuum, sed in sepulchro corporis hominis ponitur cum anima & sanguine, & corpus est uiuum & gloriosum. Nota, in die illa. resurrectionis, quia tunc ex precepto & ordinatione ecclesie debetis conuincere. Qui illa die non recipit deum, anima eius non recipiet a deo in paradiso, nec ei corpus debet recipi ad sepulturam ecclesiasticam, & habetur extra de penitentia. & re. c. omnis. De illa dicit David, Hec dies &c. Exultemus & letemur in ea. Et dicit scriptura tropologice Esaie. xj. In die illa radix Iesse que stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur. Et erit sepulchrum eius gloriosum. Radix Iesse uocat Christus, propter eius diuinitatem, & flos quatuor ad eius humanitatem, quod stat in signum populorum. scilicet in missa, quod eleuat hostiam, sicut in passionem fuit eleuatus in cruce. Et erit sepulchrum eius gloriosum, non intelligit de illo sepulchro materiali, quia non est capax glorie. Nota, quod diu Maria Magdalena uidit monumentum clausum, non credidit corpus Christi furatum, secus quoniam uidit ipsum

aptum. Sic post conuersionem si uultis ne Christus tollat a uobis, faciatis quod sepulchrum sit clausum. scilicet oculis, auribus, & ore. Quoniam quoniam sentimenta & sensuum organa sunt sic bene gubernata, non oportet timere quod Christus fure a nobis. Sed quoniam monumentum est aptum oculis, auribus, & ore, uacuum remanet, David ps. v. Quoniam non est in ore eorum ueritas, cor eorum uanum est. Remedium ergo est diligentia spiritualis, quam ostendit Maria Magdalena persequendo Christum, plorando & plangendo. i. penitentiam faciendo. Dic quod pueri. xij. annorum conuincere debet, ut dicunt doctores, concordat textus euangelij. Luc. viij. Surrexit puella, & dominus iussit ei dare ad maducandum. Iohannes xps lo. vj. Amen amem dico uobis, nisi maducaueritis carnem filij hominis &c. Secunda tabula est confidentia cordialis. Ista etiam ostendit Magdalena, quoniam dixit Christo, credens ipsum hortulanum fuisse, Dne si sustulisti eum, dicito michi &c. Nota, Ego eum tollam. Cum esset mulier nobilis & delicata, & Christus magnus homo, quod una mulier posset portare unum corpus hominis mortui? ostendit hic confidentiam cordialis. Pavidus & timidus nunquam faciet aliquid boni, de corde enim procedit fortitudo uel metus. Ideo legitur Deuter. xx. quod antiqui quoniam debebant ire ad bellum, preconizabant, Quis est homo formidolosus & corde pavidus, uadat & reuertatur in domum suam &c. Idem in prelio spirituali, quoniam confessor dicit, Potestis facere hoc uel illud? Dicunt, Non possum. Ratio, quia corde pauent. Ideo nullum bonum faciet, sed quoniam dicunt, Pater, bene possum facere. Iohannes dixit Christus cuidam, Si potes credere, oia possibilia sunt credenti. Marci. ix. Confide ergo in deo de oibus & in oibus, nec est recurrendum ad diuinos per aliquam modum necessitate, sed ad deum, tamen per filijs habedis, quod per salutem &c. Tertia est credentia generalis, quod ostendit in hoc quod Maria Magdalena uoluit tenere pedes domini, & ipsos osculari, sicut fuerat assuefacta in uita, & Christus sibi dixit, Noli me tangere. Secundum hunc textum Maria Magdalena dubitabat in sexto articulo fidei. scilicet tertia die resurrectionis a mortuis. Dicatur, Credo in deum. Iohannes xps non

32
 xps nō pmissit ut eū tangeret, tāq̃ minus credentem in illo articulo. Habem⁹ hic doctrinā q̃ eandem⁹, ne in aliquo articulo fidei dubitem⁹, q̃a xps nō pmitteret q̃ sibi uniremur in gl̃a. Iō addiscatis Credo in deum, & in tēpore Antixpi eritis armati, q̃a ei⁹ nūcij uenient dicendo, Quā credetū habetis nobis dicatis. Si nescitis Credo, decipiet, uos & facient credere errores. Item de aia qñ exijt de corpore, statim ueniet corā xpo ad iudicium, & dicet xps, Quis es tu? Respōdebit, Dñe, Christianus sum. Et ipse, Que est fides Christianorum? Nescio. Et xps, Nescio te. Vñ scriptura dicit, Qui ignorat, ignorabitur. j. Cor. xiiij. Sed quando dicit, Ista est, & dicit Credo ī deum &c. tunc dicit Christ⁹, Euge serue bone & fidelis &c. Roman. x. Si confitearis in ore tuo dñm Iesum, & ī corde tuo credideris q̃ de⁹ illū suscitauit a mortuis, saluus eris &c. Quarta est audientia diuinalis, quādo Maria dixit, Vidi dñm, & hec dixit mihi &c. Moraliter, hoc potest dicere quilibet nostrum in dñica postq̃ audierit missam, Vidi dñm. s. in manib⁹ presbyteri, & hec dicit mihi. s. uerba misse. Nota de dominica seruanda & de completa missa audienda, non sicut faciunt multi, q̃ in die festo non possunt stare in ecclesia p horam in saluationem anime, sed stant extra, locutionibus uacantes, & qñ pulsāt p corpore xpi, tūc ueniunt ut porci. Tales possunt dicere, Vidi dominū, sed nihil dixit mihi, q̃a non audiui missam. Quomodo creditis q̃ de⁹ det uobis puisionem, si nō facitis sibi seruitiū quod tenemini? Nullus dominus puideret seruitoribus nec uas fallis non feruiantibus sibi.

Feria sexta Pasche. Sermo unicus.

Data est mihi oīs pōtas. Mat. ul. Hoc est uerbū xpi pprie, appropriate uero pot esse uerbū cuiuslibet xpiani. Dixit xps, pprie, tāq̃ dñs & saluator, Data est mihi oīs potestas. Hoc dicit discipulis suis, qñ eis apparuit postq̃ surrexit a mortuis. Data

est mihi omnis potestas. s. super omnes creaturas merito passionis. Rō, nam lex dei est, qui uult in hac uita p honore dei humiliare seipsum, in alia uita exaltabitur. Dixit ergo Apostolis cōtendētib⁹ de maiortate regni celorum, Quicunq̃ humiliauerit se sicut paruul⁹ iste, hic maior est in regno celorū. Mat. xviij. Ecce lex dei. Modo uideam⁹ quō xps merito sue humilitatis meruit exaltari super omnes creaturas. Nota quatuor gradus humilitatis xpi. Primus quia uoluit humiliari sub creaturis corporalibus. s. sub elementis corporalibus, que dabant ei tedium, calorem, frigus, pluuiam, uentum & siccitatem. Iō secundū legē dei meruit inquantū homo dñum & exaltationem sup omnes creaturas corporales, iō omnes subijciunt impio suo, ita q̃ si pceperet mōri ut se mutaret, statim esset factū. Idē si pceperet soli, lune, uel stellis ut starent. Et sic hoc meruit, quia sub eorū influentijs uoluit humiliari. Secundus gradus est, q̃a uoluit humiliari sub creaturis angelicis, assumēs nō angelos, sed carnē passibilē & mortalem. Item q̃a uoluit ab angelis gubernari, quia qñ erat paruus, per angelum q̃ apparuit Ioseph, uoluit ī Egyptū fugere, & redire de Egypto. Itē ab angelo uoluit cōfortari, licet nō idigeret, q̃a maior est angelis, sed uoluit humiliari. Iō meruit habere dñum super angelos, intantum q̃ statim faciūt quicquid preceperit eis. Tertius gradus est, quia uoluit humiliari sub creaturis humanis, singulariter in sua passione, in qua fuit humilis & obediens sagionibus & ministris, eorum imperio exponendo & ponēdo se in cruce &c. extēdēdo brachia. Iō meruit habere dñum sup oēs hoīes mūdi q̃ sunt, & fuerūt, & erūt. Quartus gradus est, q̃a uoluit humiliari sub creaturis infernalib⁹, qñ a demonio uoluit tētari ī tēplo, ī deserto & ī mōte. Iō meruit habere dñum sup oēs demones, q̃ fugiūt qñ audiūt nomē ei⁹. Patet ergo ex lege dei, quō in alia uita exaltat⁹, q̃ in hac uita p deo uult humiliari. De quo autoritas ad Philip. ij. Humiliauit semetip

sum fact⁹ obediens. Nota humiliavit semetipsum, sub his predictis quatuor gradib⁹ creaturaz. Ideo pprie dominus Iesus potest dicere thema, Data est mihi oīs pōtas. Secūdo q̃ appropriate quilibet xpian⁹ pōt dicere aliquo mō, Data est mihi oīs potestas. Et hoc propter quatuor potestates, quas Deus dedit cuilibet homini.

Prima est de generatione diuinali.

Secunda de reconciliatiōe spirituali.

Tertia de sanatione corporali.

Quarta de saluatione celestiali.

Ex his dicit xpian⁹, Data est mihi omnis potestas &c. Prima potestas data cuilibet homini est de generatione diuinali, q̃a quilibet homo efficit fil⁹ dei, scilicet in baptismo, baptism⁹ em̃ est spiritualis generatio. Semē est ybum dei, qd̃ mittitur a deo per os sacerdotis baptizantis, isto modo efficit homo fil⁹ dei. Magna potestas est ista q̃ de filio rustici uel pastoris subito efficit filius dei, & habeat ius in regno dei, qd̃ nō habuit ante baptismū. Rō, q̃a nōdū est fil⁹ dei, sed post baptismū puer intrat paradysum ita secure, sicut fil⁹ ī domo patris. Ecce magna potestas. De ista potestate dicit Ioānes, Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his q̃ credunt in noīe eius. Io. j. Et ad Roman. viij. Spūs, supple, sanct⁹, reddit testimonium spūi nostro, q̃ sum⁹ filij dei. Moraliter. Ex quo oēs boni sunt filij dei & regis Iesu xpi, patet quantū debent cauere de tribus maxime pccis. Primo ne bibant in tabernis, q̃a nō decet hoc filios regis, licet uiatores pñt, nō tñ debēt hoc facere illi q̃ habēt ibi domos, uxores & filios. Ideo Ap̃s. j. Cor. xi. Nunqd̃ domos non habetis ad manducandum & bibendum? Secundo, ne ludant cum taxillis. Non em̃ cōuenit filijs regis, q̃ sunt lufiores, imo oēs mirarent⁹, si uiderēt filiū regis cū luforibus. Idem de xpianis, qbus nō licet. Rō, q̃a ludus taxillorū est fons iurandi p deū, & furādī: q̃a ex ludo nihil pōt lucrari, q̃a oportet restituere, sed q̃ p dī hoc est p dī. Vñ talis lud⁹ est inuētus a diabolo ad damnandū aīas, qm̃ ex

ludo cōdēnānt septē cōditiones gētiū, & hoc cōnditur taxillis, q̃a inter duas partes semp ostēdit unā, & aliā deprimit, & illa pars depressa significat damnandos. Primo dānānt illi, q̃ inuitant alios dicēdo, ludam⁹. Secūdo cōsentiētēs. Tertio iuuātēs. Quarto, taxillos prestantes, uel pecunias. Quīto, q̃ intrant domū uel tabernā. Sexto, dñs domus. Septimo, retores cōtatis, q̃a sciūt, & nō corrigunt. Qd̃ est tam magnū peccatū? Hinc dixit Sara Tho. iij. Mūdā seruānt aīam meam ab oī concupiscentia. Nunq̃ cum ludētib⁹ misui me, neq̃ cū his q̃ in leuitate ambulabāt, participē me pñi. Est em̃ ludus aleē phibitus. dist. xxxv. c. Eps. quare uitand⁹. Sed bon⁹ ludus est lud⁹ baliste & cū pila. Tertiu⁹ peccatum, cauēdū est deū iurare uel renegare, qd̃ est tā magnū peccatū, q̃ tra nō potest sustinere. Dicā uobis unum magnū miraculum de biblia. Legit iij. Regu. xix. de quodam rege Assyriorū uocato Sennacherib, qui habebat centum octuaginta qñq; milia hoīm armatorū, q̃ dixit unā blasphemā cōtra deū dicēs, Et nō pōt de⁹ tu tñ q̃ liberaret te de manib⁹ meis. Hoc dixit regi Iff. Ex ista blasphemā oēs sui homines armorū fuerūt incinerati illa nocte. Modo attēde quoties lufiores dicāt, nō posset deus q̃ aū ueniat quater q̃ cink. Ideo cauete uos ab istis blasphemijs. Iō est bonum affirmare p aduerbia, & honorare nomē dñi. Vñ dicit scriptura, Maledicti erūt q̃ cōtempserint te, & cōdemnati erunt oēs, q̃ blasphemauerint te. Thob. xiiij. Cauetis ergo ab illis &c. Secunda potestas nobis a deo data, est de reconciliatiōe spirituali. Dic postq̃ sum⁹ filij dei p baptismū, tanq̃ filij mali & ingrati per malā uitam & peccata, efficiamur inimici xpi, & perdimus primā pñtem. Ideo oportet nos refugīū q̃rere ad secundam potestatem, q̃ est de reconciliatiōe spirituali. s. per pñiam, p quā possum⁹ pñi nostro Iesu xpo reconciliari. Nullus est in mundo ita magn⁹ peccator & mal⁹, qñ si dolet de peccatis, xps statim parcet ei, q̃a pñ est, & non obliuiscitur

34
 venit filios suos. Ideo qñ filij humili pe-
 tūt ueniam, & pponit emēdare se, sta-
 tim pius pater parcat eis. Nota miracu-
 lū Mat. xix. de illo paralytico qñ nihil po-
 terat facere, amici ꝑo eius portauerunt
 ipsum xpo: sciēdo qñ suā infirmitatem. Ad
 quē dixit xps, Confide fili, remittuntur ti-
 bi pēta tua. Et ecce quidā de scribis di-
 xerunt intra se, Hic blasphemāt. Et cum
 uidisset Iesus cogitationes eorum, dixit,
 Vt quid cogitatis mala in cordibus ue-
 stris? Quid est facili⁹ dicere, remittuntur ti-
 bi peccata tua, an dicere, surge & ambu-
 la? Vt autē sciat qñ fili⁹ hominis &c. ul-
 q; Vidētes autē turbe, glorificauerūt de-
 um, qñ dedit talem pātē hoībus. Hic para-
 lyticus est peccator, qñ nullum op⁹ meri-
 toriū pōt facere, licet posset ieiunare, o-
 rare, & eleemosynas dare, nō tñ est me-
 ritoriū ad glām. Si dicat, ergo dimittā.
 Rñdeo, qñ iō hmōi opera non sunt dimit-
 tenda. de pe. di. v. falsas pe. quia licet nō
 ualeāt ad glām, tñ ualent ad multa alia
 bona, & finaliter ad habendum cōtritio-
 nem. Iō quantūcūq; sit peccator, & sit in
 peccato, bona non sunt dimittenda, imo
 tunc sunt magis necessaria, sed non sunt
 meritoria. Autoritas, Ioan. xv. Sine me,
 dicit Christus, nihil potestis facere. Sed
 hic paralyticus curatur, si in lecto pñe
 per quatuor ante ipsum portatur. Duo
 portatores a parte ante sunt contritio, &
 propositum abstinendi a pēis. Duo a
 parte post sunt oris confessio, ut exeant
 immūditie, sicut sanies de apostemate.
 Secūd⁹ est penitētie a confessōre iniun-
 cte obseruatio. Talis peccator si sic por-
 tatur ante xpm, reconciliabitur cum xpo,
 & xps uocat eum filium, dicens, Confi-
 de fili, remittuntur tibi &c. Tertia po-
 testas nobis a deo collata, est de sana-
 tiōe corporali. s. si habem⁹ infirmitates,
 plagas, dolores, & sic in corporibus no-
 stris possum⁹ curari, etiam si nō esset ali-
 qua medicina in mundo. Rō, Christ⁹ nō
 solum est dominus & medicus animarū
 nostrarum, sed etiam corporū, que ipse
 format, quia pater & mater modicū ibi
 faciunt. s. uile. Mater nescit quid por-

tat, sed de⁹ est ille qñ suis manib⁹ format
 corp⁹, deinde creat aīam. Ideo xps curat
 de aīabus, quib⁹ prouidet p baptismum,
 & per alia sacramēta ecclē, & dedit etiā
 remediū & medicinā p corporibus. s.
 in die ascensionis, qñ debuit ascendere
 in celū. Prio ordinauit medicinā p cor-
 poribus nris, dicens, Signa autē eos qui
 crediderūt hec sequent⁹ &c. Mar. ult. Nota
 eos qui crediderint, non eos. qñ scē
 uiuūt. Nota in noīe meo, cuius nomen
 est Iesus xps, & alia oīa sunt cognōmīa.
 Linguis loquentur nouis. i. mutis dabit
 ybū, si sit utile aīe, sed multis esset utili⁹
 qñ essēt muti, ut mulieres loquaces. De i-
 firmitatib⁹, nota qñ multis utilis est infir-
 mitas, qñ humiliant⁹ & sequunt⁹ ecclesias.
 Dic practice de noīe Iesu cū signo crucis
 &c. Si habere m⁹ fidē, non oportet nos
 ire ad medicos, nec diuinos, nec fortile-
 gos. Dic de illo hoīe curato in Sabaudia
 a uulnere cū noīe Iesu. Ideo xps Lu. x.
 Ecce dedi uobis pātē calcādi supra ser-
 pentes & scorpiones, & sup oēm yrtutē
 inimici, & nihil uobis nocebit. Quarta
 ptā a xpo nobis data, est de saluatione
 celestiali. Hec est alij melior. s. habere
 pātē regnādi i paradiso. De hac pātē di-
 cit scriptura, Tob. j. Dedit illi pātē quo-
 cūq; uellet. Nota quocūq; uellet. In alio
 mūdo sūt due ciuitates. s. paradysus & i-
 fernus. In paradiso est glā, in inferno
 est pena &c. Dedit autē de⁹ pātē hoībus
 ex libero arbitrio alcēdere quocūq; uel-
 lēt, si uis ad ciuitatē paradisi ire, pātē ha-
 bes eūdi, si uis ad ciuitatē iferni ire, pātē
 habes eūdi ad eādē. Ecclē. xv. apposui
 tibi ignē & aquā, ad qd uolueris porri-
 ge manū tuā. An hoīem uita & mors, bo-
 nū & malū, qñ placuerit ei dabit illi. Di-
 ceret alijs, ergo oēs ibim⁹ ad paradysū,
 qñ oēs uolunt illuc ire. Nota quō licet
 dicat ore, uolum⁹ ire ad paradysū, tñ o-
 pere & facto oppositū faciūt, & iō recipi-
 unt i alia ciuitate. s. i inferno. Iō mēdaciū
 dicūt, sicut si qs dicit se uelle ire i Betha-
 niā, & cepit uia ad Valētiā, sic oēs dicunt
 qñ uultis ire ad paradysum, & recipitis uia
 inferni, scilicet uia supbie &c. que ducit
 ad infer-

ad infernum, dimissa uia plana humili-
 tatis, que ducit ad paradysum. Idem de
 alijs uitijs & uirtutibus. Ecce quare di-
 cit, Dedit illi pātē &c. Si dicat, pātē
 repugnāt pdestinatiōi. Rñdeo, qñ hoc
 est erroneū, qñ pdestinatio non aufert
 liberū arbitriū. Etiā si pdestinat⁹ & fi-
 nis uitam tuā in peccato mortali, dāna-
 tus es, qñ pdestinatio includit, ut implea-
 tur per bonā uitam. Iob. xxxvj. Annun-
 ciat de ea. i. de uita eterna, amico suo qñ
 possēssio ei⁹ sit, & ad eā possit alcēdere.
 De his potest dicere quilibet, Data est
 mihi omnis potestas &c.

Sabbato post Pascha. Sermo unicus.

Monumētū uidit, & cre-
 didit. Ioan. xx. Verbū p-
 positū declarat nobis mo-
 dū, quō Ioannes euāgeli-
 sta credidit xpi resurrecti-
 onem. s. qñ uidit monumentum apertū,
 & sudaria. Hoc dicit thema. Monumen-
 tū uidit, scilicet apertum, & credidit xpi
 resurrectionem. Sciendū qñ xpi resurre-
 ctionē credere fuit ualde difficile gēti-
 b⁹ mūdi, & etiā discipulis xpi. Rō. Nam
 in sacra scriptura inuenit resurrectio mul-
 torū, ut. iij. Reg. xvj. de Helia, qñ suscita-
 uit unū mortuū, nō yrtute ppria, sed dei.
 Itē. iij. Reg. iij. de Heliseo, qñ suscita-
 uit unū mortuū, & post mortē etiā susci-
 tauit aliū. iij. Reg. xij. Itē de nouo testa-
 mento legit⁹, qñ multi surrexerunt a mor-
 tuis, nō tñ ppria yrtute, sed dei. Sed xps
 ppria yrtute & pātē surrexit a mortuis
 p pti cōiunctionē diuinitatis cū corpore
 & etiā cū aīa. De quo uide scīm Tho. iij.
 parte. q. liij. ar. iij. & ex hoc habebat pos-
 se iūnitū, iō fuit quoddā singulare & ual-
 de difficile ad credendū de xpi passione
 & resurrectione. De hoc pphetia Iacob
 Gen. xlix. Ad predā alcēdisti fili mi, re-
 quiescēs accubisti ut leo, & quasi leona
 quis suscitabit eum ad predam. Ascendit
 xps in cruce brachijs extensis. Brachijs
 em sapientie & iustitie amplexatus est to-
 tū mūdum, qñ quieuit in passione. Leo
 dormiens tantā fortitudinē habet & uir-
 tutē quātā uigilans. Idē de aīa. Quia er-

go xpi resurrectio fuit ita difficilis & mi-
 rabilis, & ad uitā imortale, qñ aliq qñ re-
 surgebāt, itē morituri resurgebāt, xps
 uero surrexit ad uitā gloriosā & imor-
 talē. Iō fuit ita difficilis eius resurrectio
 ad credendū. Propter hoc xps multipli-
 citer uoluit ostēdere & manifestare suā
 resurrectionē, ut dicit Lucas Actum. j.
 Prebuit seipsum uiuū post passionem
 suā in multis argumētis p dies quadragi-
 ta apprensus eis, & loquēs de regno dei.
 Nota nouē argumēta, qñ inueni in euan-
 gelijs, ex quibus argui potest etiam nra
 resurrectio a morte pēti mortalis ad ui-
 tā gfe. Primū argumentū fuit thema p-
 positū. Monumētū uidit, & credidit &c.
 Nō credatis qñ in xpi resurrectione mo-
 numētū aperiret ut posset inde exire, qñ
 in suo exitu de monumento ipm nō fuit
 apertum. Qñ sicut exiuit uterū uirginis
 ut radius solis transiens per fenestram
 uitreā, ita exiuit de monumento clauso &
 signato sine aliqua aptura. Sed post exi-
 tū de monumento angel⁹ dñi descēdit
 de celo, & accedens reuoluit lapidem, &
 sedit sup eum. Mat. ul. Quia alias nō po-
 tuissent uidere, si corp⁹ erat intra uel ex-
 tra monumētū. Et sic Ioannes monumē-
 tum uidit, & credidit xpi resurrectionē.
 Ecce primū argumētū quo Ioānes credi-
 dit. Moraliter. Sic peccator primo pōt
 cognoscere ex aptura monumēti, si sur-
 rexit de morte peccati ad uitam gratie.
 Dic quō corpus peccatoris est ut monu-
 mentum depictū foris, intus ꝑo plenum
 corruptionib⁹. Sic pētores extra sunt pi-
 cti & ornati &c. int⁹ ꝑo fetēt ex malis co-
 gitatiōib⁹, desiderijs, odijs &c. qñ dicit
 xps, Ve uobis hypocrite, qñ siles estis se-
 pulchris dealbatis, qñ foris apparēt spe-
 ciosa, int⁹ ꝑo plena sunt ossib⁹ mortuorū
 & oī spurcitia, sicut & nos. Mat. xxij. Pa-
 tet ergo rōne & autoritate, qñ peccato-
 res sunt monumenta, & anima iacet in
 tus mortua, sed potest resurgere p aper-
 turam sepulchri. s. confitendo peccata,
 aperiendo os, & projiciendo peccata ex-
 tra. Isto modo pētor resuscitat de mor-
 te culpe ad uitam gratie, per aperturam

monumēti. **Io. Esa. xxxviij.** Vivens vivēs
ipse cōfitebit tibi, sicut & ego hodie &c.
Nota vivēs. s. uita nature, vivens. s. uita
grē. cōfitebit tibi &c. Et vivēs ī inferno
nō cōfidentur deo, sed diabolo ut tormē
torum. Sicut ille qui torquet, confitetur
suum peccatū, sic in inferno qñ supbus
calcatur a demonibus, & avar^o mittitur
in metallo liquefacto: & sic de alijs, cōfi
tētur sua peccata dicēdo, O miser, male
dicta dies in qua fui superbus, vel avarus,
vel luxuriosus &c. sed illa cōfessio nihil
valet eis, sed cōfessio q̄ fit ab hoīe vivēte
te uita nature & grē, illa est optima. Ideo
Prou. xxviij. Qui abscondit scelera sua,
nō diriget, q̄ autē cōfessus fuerit, & re
liquerit ea, misericordiam consequetur.
Secundum argumentum fuit p̄ testimo
nium angelorū, qui mentiri nō possunt,
nec fallere, iō eorum testimonio voluit
xps ostendere & probare suam resurre
ctionem. Dicit beatus Mattheus, q̄ qñ
ille Marie venerunt ad sepulchrū, ut im
gerent Iesum, angel^o dixit eis, Scio em̄
q̄ Iesum queritis crucifixū. Non est hic,
surrexit em̄ sicut dixit, venite & videte
locum &c. Mat. ultimo. Ecce secūdū ar
gumentum. Moraliter, sic quilibet nrm̄
ex testimonio angeli boni potest cogno
scere si surrexit &c. Angelus bonus est
confessor. Ratio, q̄a sicut angelus bonus
est pur^o & honest^o, talis debet esse sacer
dos. Item angel^o non curat de pecunijs,
sic nec confessor &c. Ideo bonus sacer
dos dicit angelus in sacra scriptura, La
bia sacerdotis custodiunt scientiam, &
legem requirunt ex ore eius, q̄a angelus
domini exercitū est. Malach. ij. Sacer
dos bonus cōputatur pro angelo bono,
malus vero pro diabolo. Tunc em̄ hō
habet testimonium, s. in confessione bo
ni sacerdotis, qñ cōfessor dicit, Audiui
cōfessionē nram, & video q̄ doletis de
peccatis, & pponitis abstinere. Iō auto
ritate mihi cōmissa absolvo te. Isto testi
monio patet, q̄ aīa nra surrexit de mor
te culpe ad vitā grē. Et potest tūc dicere
peccator, Vitam & mīam tribuisti mihi,
& vīstatio tua custodiuit spm̄ meū. Iob

x. Nota, vitam & misericordiam tribui
sti mihi, tanq̄ uicarius dei. Sicut em̄ vi
carius regis remittit & absoluit reū, q̄a
null^o alius posset remittere crimina cō
tra legem regis facta. Item solus sacer
dos est uicarius dei, qui potest remitte
re peccata, q̄a solis presbyteris xps di
cit, Quos remiseritis peccata, remittun
tur eis. Io. xx. Tertiū argumentum, alijs
melius fuit p̄ vulnere cōfessionē. Dic qñ
xps post suā resurrectionē noluit retine
re signa qñq; plagarū principalū, non q̄
habeat man^o pforatas, nec pedes, nec la
tus, sed sunt ad instar stellarū. Sed san^o
Tho. dicit in. iij. pte. q. liij. ar. vi. ad se
cundum, q̄ illa aptura vulnērū post re
surrectionē quis sit cū quadā solutione
cōtinuitatis, totū tñ hoc recōpēlat p̄ ma
iorē decorē grē, ut corp^o nō sit min^o in
tegrū, sed magis pfectū. Et subdit, Tho.
non solum vidit, sed & vulnere tenigit.
Quia ut dicit Leo papa, Sufficit sibi ad fi
dē p̄p̄riā vidisse qd̄ viderat, sed nobis
opat^o est ad salutē, ut tangeret quē vide
bat. Et ad primū arg. dicit q̄ cicatrices il
le q̄ ī corpore xpi permanserunt, non p̄
tinent ad corruptionem vel defectum,
sed ad maiorem cumulum glorie, in qñ
sunt quedā virtutis insignia, & in illis
locis vulnere qdā specialis decor ap
parebit. Oñdit discipulis man^o & pedes
& latus, q̄ nolēbat credere resurrectionē.
Tunc gaudiū sunt discipuli vīso dño.
Io. xxi. Morat^o, sic nos habem^o vulnere
aīarum. s. p̄ctā mortalia, q̄ sunt septem. s.
supbia, & sic de alijs. Si ista vulnere mu
tant in signa clara. s. virtutes oppositas,
signū est, q̄ surrexistis de morte culpe
ad vitā grē. vbi grā, Qñ vuln^o supbie &
vanitatis mutat ī humilitatē, signū est q̄
surrexistis. Idē de plaga avaritiae, quan
do fur vel usurari^o restituit &c. Sicut il
le q̄ recepit sup̄fluas & īordinatas por
tiones, si vult sanari, oportet ipm̄ uomita
re, ita q̄ recepit iuste aliqua bona, q̄ sunt
tāq̄ īordinate & sup̄flue portiones, ea opo
tet restituere, al^o oportet mori efna^o.
Qñ ergo fit restitutio, est signū resurre
ctionis. Idem de vulnere luxurie. Vir &

uxor

uxor seruādo debitū modū, nō faciūt lu
xuriā, sed aīa totū est luxuria. Quādo er
go mutat in signū clarum castitatis, si
gnū est, quod aīa surrexit a mortuis, &
sic de alijs. Io. j. Pet. ij. Conuersionem
uīam iter gētes hñtes bonā, ut in eo qd̄
detractāt de vobis tanq̄ de malefactori
bus, ex bonis opib^o uos cōsiderātes, gfi
ficent deū. Quartū argumētū fuit p̄ ta
ctū. Dicit Luc. q̄ discipuli estimabant se
spm̄ uidere, qñ xps apparuit eis. Quibus
dixit xps, Palpate & uidete, q̄a spūs car
nē & ossa nō habet, sicut me videtis habe
re. Luc. ul. Morat^o, isto mō tactū pbat, si
hō surrexit a morte p̄cti &c. Nō bñ est p
babile uīsu. Nā mlti vident boni, & sc̄ti,
& benigni &c. Vis^o em̄ bonū argumētū
est, sed nō pbat sufficient^o, q̄a mīta lucēt
ut aur^o q̄ nō sunt aurū. Iō florenus non
pbat solo uīsu uel sono, sed etiam tactu.
Ita de mltis hoīb^o, q̄ nō bñ pbat uīsu, q̄a
vident sc̄ti, & sunt pleni supbia & hypo
crisi, nec bñ pbat sonū, q̄a hñt bona
& pulchra vba. Multi p̄dicant humilita
tem q̄ sunt supbi, & sic de alijs. Sed qñ tā
gunt aliquo vbo iniurioso, vbum iurio
rum est tanq̄ lapis dur^o, & si non tenent
vīrūtē patiētiē, nihil valet. Persona hypo
crita nō pōt se tenere ad tactū. Exem
plū de Iob, q̄ faciebat mīta bona, de quo
dixit de^o Sathane, Nunquid cōsiderasti
seruū meum Iob, q̄ nō sit similis ei in tē
ra? homo simplex & rect^o & timēs deum
&c. Iob. j. Rndit Sathanas, Extende pau
lulū manū tuā, & tange cūctā q̄ possidet,
nisi in faciē bñdixerit tibi. De^o vō ad p
bandū dedit licentiā diabolo ut tange
ret eū. Sed Iob habuit patientiā in oībus
dicens, postq̄ oīa p̄diderat, Dñs dedit,
dñs abstulit, sicut dñs placuit ita factum
est, sit nomē dñi benedictum. Iob. j. Iste
erat de p̄batis. Sic multi creduntur esse
iusti, boni, & perfecti, sed qñ tangunt, ipi
deturpāt seipsos. Iō pōt dicere quilibet ta
lis, O miser, parū de bono est ī me. Quin
tū argumētū fuit p̄ māducactionē. Quā
do angeli apparēt, nōnūq̄ vident come
dere, ut patet Gen. xviij. de Abraā, q̄ iui
tauit tres angelos, & videbant comedē

re, sed nō erat uera comestio. Thob. xij.
dixit Raphael angel^o, Cū em̄ nobiscū, p
uolūtate dei erā, videbar qdē nobiscū
māducare & bibere, sed ego cibo uīvisibi
li, & potū q̄ ab hoīb^o uideri nō pōt, uitor;
Sed xps post resurrectionē x̄e comedit
ad pbandū suā resurrectionē, q̄a habebat
os, guttur, & stomachū, q̄a ī his trib^o
cōsistit cōestio, sed nō faciebāt digestiō
nē, q̄a hoc est facere nutrimentū, quo ipē
nō idigebat, q̄a habebat corp^o gñsum.
Et istud rāgit doctōr. S. Tho. j. p. q. li. art.
iij. ad qñtū argumētū. & iij. p. q. liij. art. iij.
ad iij. arg. ubi ponit q̄ Aug. dicit in. xij.
de ciuitate dei. Saluator nrm̄ post resurre
ctionē iā qdē spūali carne, sed tamē uerā
cibum & potū cū discipulis sumpsit nō
alimētōrū idigētia, sed ea qua hoc pote
rat p̄tate, ut em̄ Beda dicit sup̄ Lucam,
Aliter absorbet aquā terra sitiens, aliter
solis radius calens. Illa indigentia, iste
potentia. Manducauit ergo xps post re
surrectionē nō quasi idigēs cibo, sed ut
eo mō naturā corporis resurgētis astrue
ret. Et p̄ hoc nō seq̄t q̄ fuit ei^o corpus
aīale, qd̄ est idigēs cibo, sed spūale, ut p̄
tet. j. Cor. xv. Sic nec nos post resurrecti
onē comedem^o cibū corporale. De isto
argumēto Luc. ult. Habetis hic aliqd̄ qd̄
māducatur? At illi obtulerūt ei &c. Mo
raliter, sic nos etiam p̄ comestionem po
testis p̄bare nēstram resurrectionem. Si
comedistis agnū paschalē cōmunicādo
digne, signū est q̄ surrexistis &c. Quia
de^o ordinauit, q̄ sicut totū nrm̄ malū ue
nit ex comestioe cibi &c. sic uult etiā q̄
ex comestione fruct^o uētris v̄ginis Ma
rie ueniat totū nrm̄ bonū. Dicat quō in
hostia cōsecrata est xps uer^o de^o & hō, &
uirtute illius cibi, uiuemus uita nature,
gratie, & grē, & cōfortat intellectū, me
moriā, & uoluntatem. Ideo xps inquit,
Panis quē ego dabo, caro mea est &c. Io.
vj. Sextū argumētū fuit p̄ ambulationē,
qñ ambulauit cū duob^o discipulis eūtib^o
in castellū Emaus. Luc. xxij. Quia am
bulare est signum resurrectionis. Iō xps
postq̄ suscitauit Lazarū dixit, Soluite eū
& finite abire, in signum resurrectionis.

cc 3 Moral

Moralit. Iſto argumēto patet ſi uere ſurreximus ambulādo ſecūdu q̄ dicit Dauid in ps. lxxiij. Abundet de uirtute in uirtutem &c. in ſion. i. i gloria celeſti. Præſtate, & incipiamus a religioſis. Dicatis uos dñe religioſe, modo eſt annus qñ eratis deuotus, & modo quomodo uerecūdor dicere, q̄a non continue ꝑfecit in uirtutib⁹, & ſic alio anno ambulauit, ſed magis ſtetit & retroceſſi. Quia ſcđm Ber. i. uia dei ſtare & nō ꝑgredi, retrogradi eſt. Idē de clericis, quomodo dixiſtis miſſam, eratis deuoti? ꝑ ꝑta. & mō quō pater uerecūdor dicere, q̄a mō nō dico officiū, teneo cōcubinā &c. Idē de ſecularib⁹, anno preterito non fui conſeſſus, nec mō. Dicatur quomodo miraremini, ſi eūdo & redeundo per uia, inueniretis aliquē in eodē loco &c. Videtis periculū nō ambulare, cū dicat ſcriptura, Ambuletis di-gne, deo per oia placētes, i omni ope bo no fructificātes. ad Col. j. Septimum argumētū fuit ꝑ locutionē, qñ illis duob⁹ diſcipulis interpretabatur ſcripturas. Luc. xxiiij. Loq̄ em̄ rōnabiliter eſt opus hoīs uiui. Iō dixerunt diſcipuli poſtq̄ ipſum cognouerūt, Nōne cor nſm ardens erat in nobis, dum loqueret in uia, & apiret nobis ſcripturas? Moraſt iſto argumēto ꝑbat noſtra reſurrectio. Si loquimur rōnabiliter, orādo, uſ legēdo, uſ ꝑximū corrigēdo, ſignū eſt reſurrectionis. Loq̄ uerba dei, ſignū eſt uite aīe. Qñ enim arbor facit flores, folia, & fruct⁹, ſignū eſt q̄ radix uiuit. Sic qñ hō loq̄ de deo cū reuerētia, & orat, nō mētū, nec diffamat ꝑximū, ſignū eſt q̄ aīa uiuit. Sec⁹ qñ hō nō curat, & loq̄ malū de ꝑximo, ſignū eſt mortis aīe. Ideo xps ait, Bonus hō de bono theſauro cordis ꝑfert bona, malus hō de malo theſauro cordis ſui ꝑfert mala. Mat. xij. Dicit Philoſ. i Ethicis, Qualis unuiſquisq; eſt, talia loq̄ & operatur. Itē primo Perihermenias, Voces ſunt note. i. ſigna earū q̄ ſunt in aīa ꝑſſionum. Octauū argumētū fuit ꝑ fractio nē panis, qñ illi duo diſcipuli inuitauerūt ipm ad cenā, credētes ipm fuiſſe peregrinū, parauerūt bonā cenā, & ipē iux

ta modū ſuū dixit uerſum ꝑ bñdictionē mēſe, Oculi oīm i te ſperat dñe, & tu dās eſcā illorū &c. In fractiōe panis cognouerūt eū. Luc. xxiiij. Cognouerūt q̄ uere ſurrexerat a mortuis. Moraſt, in hoc poſſumus cognocere, ſi uere ſurreximus a morte culpe. Panis em̄ in ſacra ſcriptura ſignificat ꝑuſionē corporālē. Vñ dixit deus Adē, Gen. iij. In ſudore uultus tui uelceris pane tuo. Sumitur hic panis ꝑ totā ꝑuſione. Si ergo frangitis panē de bonis ueſtris, dādo paupibus uerecundis &c. ſignū eſt q̄ uiuitis. Vñ ſcriptura Tob. xij. Eleemoſyna a morte liberat, & ipa eſt q̄ ꝑctā purgat, & facit inuenire uitā eternā. Nonū argumētū fuit ꝑ teſtimoniū ſcripturæ. ſ. ſcripturarū impletionē, qñ aperuit illis ſenſum ut intel ligerēt ſcripturas. Luc. ult. Quia ſic oportebat ꝑti xpm, & ita iſtrare i gſam ſuam. Quia ita fuerat figuratū, q̄a qñ de ꝑformauit Adā, obdormiuit, & tūc accepit coſtā de qua formauit Eua. Ita xps debuit dormire i cruce, & apire lat⁹, de quo exiuit ſanguis & aqua, un̄ formata eſt eccleſia. Itē tempore Noe ſaluati ſunt aliq̄ hoīes, aues, & iumēta i arca a diluuiio. Arca fuit crux, ut ſaluēt gētes a diluuiio ꝑctōrū & uitiorū, i qua & ꝑ quā ſaluant hoīes literati, & aues. ſ. cōtēplatiui, & iumēta. ſ. hoīes terreni. Idē de ſerpēte eneo. Num. xxj. Signū fuit xpi, ut gētes euaderēt a morib⁹ ſerpētis inferni &c. Moraſt, ſic ꝑ ſcripturarū impletionē patet nſa reſurrectio ſpūalis. Tota ꝑfectio ſcripturæ cōſiſtit in obſeruatiā decē preceptorū legis. Si ergo ſeruamus decē precepta, ſignū eſt uite. Ideo xps Mat. xix. Si uis ad uitam ingredi, ſerua mandata &c.

Dñica in Albiſ. ſin octauis Paſche.

Sermo primus.

Oſt dies octo iterum uenit Ieſus. Ioan. xx. Verbū ꝑpoſitū ſcđm̄ itellectū hitoricū uſ ſcđm̄ itellectū aduētū xpi & de apparitiōe ne quā fecit, ut cōuerſet Thomā apm̄ i credulū. Iō ne dānaret, xps iterū poſt di es octo apparuit ei, hoc dicit the. Poſt di

es octo

es octo iteſt &c. Scđm̄ iō itellectū myſticū & ſpūalē thema loq̄ de aduētū xpi i aīam ad iuſtificādū eadē de ꝑctō, & ad dādū gſam ſibi & bñdictionē. Et iſtos duos itellect⁹ uolo nūc declarare i ꝑnti ſer mone. Iuxta primū itellectū ſcđm̄ itellectū dicat hitoria euāgelij ſcđm̄ itellectū. Nota iſufflauit, dicēs, Accipite ſpū ſanctū. Anhelit⁹ habet duas cōditiones, q̄a eſt calid⁹ & humid⁹. Hec duo dat ſpūs ſctūs. Priō dat caliditatē amoris & deuotiōis. Secūdo dat humiditatē cōtritiōis & lachrymarū. Hi duo ſunt effect⁹ ſpūs ſctūs nō ſolū ꝑcedit a ꝑre, ſed etiā ab ipō, dās apm̄ & ꝑsbyte ris ꝑtatem remittēdi ꝑctā, dicēs, Quorū remiſeritis ꝑctā &c. Ex iſta xpi cōmiſſione ſacerdotes ꝑnt remittere ꝑctā iſtru mentaliter, q̄a xps remittit ꝑncipalr. In iſta xpi apparitiōe Thomas nō erat cū alijs diſcipulis, qui dixerunt Thome, Vi dim⁹ dominum. Qui reſpondit dicens, Niſi uidero i manib⁹ &c. Ac ſi uellet dicere, reſurgat ipē nūc? Certe nō credo, q̄a cū ꝑꝑedit adhuc uiuus i cruce, & Iudei dicebāt ſibi, Si rex iſrlē &c. offerebant ſibi cōuerſionē ſuā, nō potuit deſcēdere de cruce. Quō ergo mortu⁹ potuit exire de clauſo monumēto & cuſtodito? Dico uobis q̄ niſi uidero &c. Ecce quō Thomas erat dubi⁹ & min⁹ credēs, intū q̄ ſi i incredētia tali fuiſſet mortu⁹, fuiſſet etnāl dānat⁹. Cogitate, ego & uobis hoc dico, fortaſis ꝑ ꝑ totā hebdomadā apm̄ laborauerūt ad ipm̄ cōuertēdū. Et iā iō Maria & Magdalena, & Thomas uerecūdabāt forte corā ygine Maria negare, ſed retro forte dicebat, Nūqd̄ mī diceret unū mēdaciū ꝑ filio ſuo? Videns xps q̄ nec apm̄ nec mī ſua ꝑſat ipm̄ cōuerſe, ipemet xps mīa mot⁹, poſt octo dies. ſa ꝑia apparitiōe uenit, & ianuis clauſis iſtrauit dicēs, Pax uobis. Secretū huius nota, q̄ Ieſus trib⁹ nicib⁹ ſalutauit apm̄s in euāgelio hodierno, ad docēdū q̄ omne bonū coitatis ſi debet cōſeruari i bono, tres paces debet hſe. Priā iter maioris & minores. ſ. ſupportādo minores, & honorādo maiores. Scđm̄ inter maio

res & maiores debet eſſe concordia & charitas, ut i charitate bona iſtādāt bonū cōe. Tertia pax int̄ minores & minores, ut in ſe cōcordēt, ideo dixit trib⁹ nicib⁹ Pax uobis, pax uobis, pax uobis. No. quō potuit xps dicere Thome, Nōne tu es iſle q̄ noluisti credere meā reſurrectionē? Rndit Tho. Imo dñe ego credo, tu es deus me⁹, & dñs meus. O qualē ꝑcedūdiā habuit de ſua incredulitate Tho. qñ uidit xpm̄, & xps uocauit eū dicēs, Infer digi tū tuū &c. & Tho. credidit. Dicit gl. Au, q̄ Tho. nobilet tūgēre, q̄ iā firmiſt crea debat ſtati qñ uidit xpm̄. Sed dicit beat⁹ Greg. q̄ xps noluit oīo q̄ tangeret loca clauorū, ne de cetero aliq̄ dubitaret. Et dicebat Tho. Credo dñe. Cui dixit xps, Quia uidisti me Thoma, credidisti &c, nō dicit q̄a tetigisti. Dico tibi q̄ bri q̄ nō uiderūt & crediderūt. Patet thema iuxta itellectū hitoricū & ſcđm̄ itellectū. Mō oportet declarare iuxta itellectū myſticū & ſpūalē. Pro quo ſcđm̄ q̄ duo opa ſūt i ſūma ꝑ q̄ xps uenit i creaturā ꝑ gſam. Priō uenit ꝑ baptiſmū. Scđm̄ o ꝑ ꝑniam. Si em̄ ꝑdit xps poſtq̄ uenit ꝑ baptiſmū i creaturā, iterū uenit ꝑ ꝑniam poſt dies octo. Dico ꝑrio q̄ xps ꝑ gſam uenit i creaturā ꝑ baptiſmū, q̄a nō baptiſmū xps nō eſt i creatura ꝑ gſam, imo dico uobis, q̄ aū baptiſmū creatura eſt hitatio demonū. Dico quō Adā & Eua ex ꝑctō ſcđm̄ ſūt captiui diabolī. Sic qñ duo milites i cāpo clauſo faciūt duellū, & un⁹ di. Heu me, reddo me tibi, efficit captiu⁹ alt⁹, ita iter illos duos milites. ſ. Adā & diabolū i cāpo clauſo ꝑadiſi terreſtris fuit duellū, ubi Adam fuit uict⁹, & reddidit ſe diabolo ꝑ cōſeſſū. Iō fuit ipē captiu⁹ cū uxore ſua. Et eſt lex talis, q̄ captiu⁹ generat filios, & filij ſūt captiui. ita de Adā. Aut. Ec. v. Propterea captiu⁹ duet⁹ ꝑ ꝑm̄ me⁹. i. gen⁹ humanū, q̄a nō habuit ſcđm̄, & loq̄ ꝑ ꝑhera i ꝑſona dei. No. q̄a nō habuit ſcđm̄, qñ ꝑctā Adē uenit ex deſiderio ſcie, q̄a terpens dixit, Eritis ſicut diſ ſcđm̄ bonū & malū. Gen. ij. Patet ergo q̄ omnes erāt captiui diaboli. Quomodo diabolus expelli tur? Reſpondeo, quod ꝑ baptiſmū.

10 qd creatura debet baptizari, nō pmit-
tit sacerdos qd itret eccliam, quouq; est
cōiurata nō exorcizata dī. Exorcizo &c.
Exi maledicte diabole. Ex hoc ifert con-
fessio, qd oēs Iudei & ifideles sūt demoni-
aci, qd nō sūt exorcizati. Ergo i baptismo
expellit, quo expulso & mūdāta camera,
uenit xps p gām. Ecce prim⁹ aduēt⁹ xpi
i creaturā. Aut. Hic est q uenit p aquā &
sanguinē Iesus xps, nō i aqua solu, sed i a-
qua & sanguine. j. Ioā. v. No. p aquā & san-
guinē. Si dicat, Ego fui i baptismo mul-
troties, & nō uidi sanguinē ibi. Rūdeo, qd
yrtute sāguis xpi baptism⁹ habet yrtutē &
efficaciā. Aug. Que est tāta uis aq, ut cor
p tātāt, & aīam abluat, q. d. sanguis xpi.
Sed ecce post baptismū qn peccam⁹, ex-
pellim⁹ a nobis xpm ex imūdijs pētōz,
qd nō est porc⁹, ut uelit stare i luto luxu-
rie. Et tūc diaboli porci iferni redeūt il-
luc, & xps recedit, ut ipse dicit, Cū imū-
d⁹ spūs exierit ab hoīe &c. Mat. xij. & Luc.
xj. Nota, & fuit nouissima hoīs illi⁹ peio-
ra priorib⁹, qd peiora sunt pētā actualia
intēfue q originale pētū, ut dicit scītūs
Tho. iij. pte. q. j. ar. iij. qd pl⁹ habet de rō-
ne uoluntarij, licet originale sit mai⁹ mo-
lū extēfue. Mod⁹ iterū expellēdi diabo-
lū est p cōuersionē pñalē. Ecce diuina
puidētia quō puidit ut p pñiam humi-
lē & deuotā cōfciām depurē & mūde-
f, & diabol⁹ expellat. Iō lac. iij. Resistite di-
abolo, & fugiet a uobis, Iō dicit thema,
Post dies octo iter⁹ &c. Hic octo dies sūt
opa pñalia, qb⁹ cōpletis iter⁹ uenit xps.

Prim⁹ dies est peccatorum cognitio.

Secundus cordis contritio.

Tertius oris confessio.

Quartus uite correctio.

Quintus iniuriarum remissio.

Sextus debitorum restitutio.

Septimus fame reparatio.

Octauus eucharistie communio.

De his dicit thema, Post dies octo iterū
uenit Iesus. Dico primo qd primus dies
est pētōz cognitio, qn ex claritate diuīe
grē hō cognoscit pētā sua dicēdo, O mi-
ser ego sum religios⁹, & nō tenui obedi-
entiā, paup̄tatē, nec castitatē, nec cerimo-

nias nri ordinis i uictu & uestitu, & i cō-
fessioib⁹ & silētiō &c. Ecce prim⁹ dies. Idē
de clericis & laicis. Et pnt dicere post re-
cognitionē cū Apō ad Rom. xij. Nox p
celsis, dies aut ad ppinquauit. Sed dies
est cordis cōtritiō. Quid ualeret cogno-
scere grauissima pētā, nisi displicerent?
Hoc est cōtra illos q glīant cū malefice-
rit &c. Oportet ergo post cognitionem
pētōz dolere & flere ex cōtritione, exē-
plo pueri cadētis i lutū, q plorat, qd de-
turbauit tunicā &c. Sic & tu q pētis de-
turbasti tunicā tuā nouā inocētiē, qd p
tu⁹ xps fecerat tibi i baptismo, qd cecidi-
sti in luto luxurie, uel auaritiē, uel gula-
e. Iō debes flere & accusare teipm. Iuxta il-
lud Prouerb. vj. Zel⁹ & furor uiri nō par-
cet i die iudiciē, nec acquiescet cuiusq; p-
cib⁹, nec suscipiet p redēptiōē dona plu-
rima. Not. zel⁹, sicut q habet pulchrā u-
xorē uel filiā, est zelotypus, & hoc ex ni-
mio amore, multo magis debet esse ze-
lotyp⁹ de aīa sua, ne tāgā a demonib⁹ uel
pētis. Furor est illa rephēsiō quā hō ha-
bet de se ex cōtritione, dicēs, O miser,
qntū offendi deum &c. Tert⁹ dies est or-
is cōfessio, ex qua psona cognoscit pētā
& dolet, iō piciantur extra, sicut ancilla
portat uel piciit sterē de camera dñi sui
p fenestrā. Ista scopa cū qua scopā came-
ra cōfciē, est memoria pētōz. David, Me-
ditat⁹ sum nocte cū corde meo, & exer-
citabar, & scopabā spm meū, ps. lxxvj. Iō
piciēda sunt p fenestrā oris i sterqūio
cōfessionis. De isto cātāf mō, Hec dies. i.
cōfessionis, quā fecit dñs, exultem⁹ & le-
temur i ea. Cōfessio dñs dies ppter clari-
tatē grē dei. Et dñs dies dñs, qd xps ordi-
nauit cōfessionē, sed Iacob⁹ cū dicit, Cō-
fitemini alterutrum pētā uīa. Iac. v. Sed
hoc est error, qd nec Iacobus nec bñs
Petrus poterāt ordinare aliqd scīm, sed
xps ordinauit septē scīa. Sed Iacobus re-
citāt istud. Quia dicit scītūs Tho. in. iij. p.
q. lxxij. ar. ad tertium, qd Apostoli & eo-
rum successores sunt uicarij dei, quantū
ad regimen Ecclesie, constituti per
fidem & fidei sacramenta. Vnde, si-
cut non licet eis constituere aliam eccle-

siam

siam, ita non licet eis tradere aliā fidem
neq; istituere alia scīa, sed p scīa q de la-
tere xpi pēdētis in cruce fluxerūt, dicit
esse fabricata ecclia xpi. Et in corpe ar-
ticuli dicit, qd sol⁹ de⁹ est sacramētōz in-
stitutor, & admonet ad hoc qd xps ordi-
nauit. Ecce quare dicit, Hec est dies quā
fecit dñs, quia ordinauit cōfessionē, exul-
tem⁹ & letemur in ea, & post cōfessionē
hō remanet letus ualde, quia remanet
deoneratus ab onere pētōz. Quart⁹ die-
es ē uite correctio. Facta cōfessio ē opor-
tet corrigere & emēdare uitā uā p de-
uotioratiōes. Et utile est cuilibet mane-
& sero cogitare, qd uidetis xpm in cathe-
dra sue maiestatis iratum ad uos. Idē de
uirgine Maria. Itē castigare carnē, occa-
sio ē cuius sunt oīa pētā, per ieiunia, uel
ciliciū, uel disciplinā. Itē facere eleemo-
synas aliquas maxie in dñica qn uenietis
ad missā cogitādo, modo ego uado ad
petēdū eleemosynā a deo. Iō ut optimā
habeā eleemosynā, dabo ēr eleemosynā
corrīgēdo uitā, quia si ante eratis iup-
bus, uan⁹ de cetero humiliamini, & sic
de alijs pētis. De isto die dicit apłs, In die
f. correctiōis uite, honeste āulemus, nō
in comestatiōib⁹ & ebrietatib⁹. ad Ro.
xij. Quint⁹ dies est iniuriarū remissio.
f. qd uelitis remittere iniurias inimicis,
& nolle recipere uindictā, sed amore Iesu
parcere, dicēdo deo. Dñe talis iniuriā mi-
hi intulit, sed dñe maiores iniurias ego fe-
ci uobis. Iō ne uos recipiatis uindictā de
me, nolo recipere uindictā, sed amore ufi
totū remitto. De isto die dicit xps, si qs
ābulauerit i die nō offēdit, qd lucē hui⁹
mundi uidet. Si autē ābulauerit in nocte,
offēdit, qd lux nō est in eo. Io. xj. Offē-
dit. f. cadēdo in infernū, qd lux dei. f. pax
& amicitia nō est in eo. Quia qn ille qui
nō uult remittere mori, aīa q uellet ce-
lū ex naturali desiderio ascendere, tunc
offēdit & cadit in infernū. Sext⁹ dies est
debitorum restitutio, f. qd qlibet q habet
pulchrā domū uel tasseā debet reipicere
si est aliqd ibi de furto, rapina, deceptio-
ne, retētiōe iniusta, aut inuētiōe, & re-
stituere. Bñdicta est dies talis restitutio-

nis. De qua dicit scriptura, In die em̄ bo-
na uenim⁹ ad te. j. Reg. xxv. Septim⁹ di-
es est fame reparatio. Multi sunt q nō fu-
rarent bona, nec pecunias, & tamē furā-
tur plus. f. bonā famā, q ualeat plus. Pro-
uer. xxij. Melius est nomē bonū q diui-
tie multe. Fama em̄ bona nobis necessa-
ria est, & propter nos & ppter alios. Pro-
pter nos, qd est pēpū bonū iter extērio-
ra bona. Quia facit idoneū ad officia hu-
mana, & pseruat a pētis. Et ppter alios
ne scādalizentur, & malū exēplū sumant
ad peccādū, ut dicit. f. Tho. de yta. q. iij.
ar. ij. & secūda secūde. q. lxxij. ar. ij. Sicut
em̄ fur tenet ad restitutionē, sic q furat
famā, pxiimi ex malicia, etiā si sit uerum
quod dixit, & erat secretū, tenet ad resti-
tutionē fame, alīs nō poterit intrare pa-
radisum. Sed queritis quō restituat? Rū-
deo, qd corā oīb⁹ corā quibus fuistis ma-
le locuti, tenemini reuocare, dicēdo qd
nō credāt, qd maliciose locuti fuistis, &
si ille qui est diffamat⁹ scit hoc, oportet
etiā ab eo petere ueniā, alīs non oportet.
De isto uide ad longū. f. Tho. secūda se-
cūde. q. lxxij. f. p. totū. Multi dānant ex
his diffamationib⁹, qd uerbū trāsūt, dein-
de non curant nec consentunt, nec inde
faciunt sibi cōsciētiām. De isto die di-
cit David tropologicē. Ordinatio tua
pseruat dies. ps. cxvij. No. pseruat in-
tū qd si i hoc mūdo nō restituat famam,
uel qd non habet oportunitatē, & mori-
cū cōtritiōe & pposito petendi ueniā,
aīa ut interdū cōtingit, redit de alio mū-
do ad petēdū ueniā. Vnde nota qd erāt
duo q quēdā diffamauerūt, & diffamat⁹
& un⁹ diffamās adhuc uiuūt, & unus dif-
famatōr obiit, & stetit per aliquod tps
in purgatorio. Et cū exiuit, credidit statū
ire ad paradisum. Et dixit de⁹, Nō intra-
bis, qd primo habes facere restitutionē
fame ist⁹. Et ego scio istud esse uerum
qd aīa redijt, qd ego ipse fui per ipm dif-
famatus, & a me ueniā petiuit. Qm̄
omnia seruiunt tibi quia nō solum boni
xpiani seruiunt xpo, sed etiā bona fama.
Qm̄ si predicator uel sacerdos sit male fa-
me, nihil appreciatur. Iō bona fama mul-

tu ieruit Christo. Octau^a dies est eucharistie coio, postq^{ue} em psona cognoscit p^{er} a sua & coteritur, confitetur, corrigit uitā suā, remittit iniurias, restituit debita, reparauit famam, & finaliter cōicat deuote, tunc uisificatur thema post dies octo. i. per octo opa penitentialia predicta, iterū uenit Iesus. De isto die dicit David, Melior est dies una in atrijs tuis. i. ecclesijs, ubi est cōicadum super milia. Ergo post dies octo iterum uenit Iesus &c.

De eadem dñica. Sermo secundus.

PAx uobis, pax uobis, pax uobis. Ioan. xx. Thema propositum colligitur ex sancto euangelio huius dñice. In quo dicit Christ^{us} apostolis ter, Pax nobis. primo cōsolando eos, quia quando apparuit eis timuerunt ualde, ut habetur Luce. xxiii. Tunc consolando eos dixit, Pax uobis. Ego sū, nolite timere. Secundo dixit eis, Pax uobis, exaltando eos, faciendo eos suos legatos, dicens pax uobis. Sicut misit me p^{er} f, & ego mitto uos. Tertio dixit eis, Pax uobis ad firmandum eos. Qñ quidā eorum non erant bene firmi in credentia, ideo dixit eis, Pax uobis. Beati qui non uiderunt & crediderunt. Ecce unū colligitur thema. Et quia Christus ter dixit, Pax uobis, innuitur q^{ue} triplex pax est nobis necessaria in hoc mundo: si uolumus uenire ad patrem glorie.

Prima est pax interior. scilicet cum seipso.

Secūda est pax exterior. scilicet cū pximo.

Tertia est pax superior. scilicet cum deo.

Et pro qualibet dicitur thema, Pax uobis &c. Dico primo q^{ue} prima pax nobis in hoc mundo necessaria, est pax interior, scilicet cum seipso. Si dicatur & habet guerram cum seipso, Rñdeo, q^{ue} omnes. Vñ guerra naturalis est in quolibet homine, scilicet inter corpus & spū, siue inter carnem & animam. Quia quicquid placet uni, displicet alteri. Anima enim de sua natura semper uellet contemplari deum, quia est de substantia spūali ut angelus. Sed caro q^{ue} de terra ē, ut dicitur Gen. ij. Formauit deus hominem de

limo terre, & inspirauit in faciem eius spiraculum uite. Iō trahit animam & inclinatur ad terrā, ad uilitates, & corruptiones. Aīa trahit sursum, & caro deorsum. Ecce guerra in hoīe. Vultis istam guerram bñ intelligere, cogitate, ille qui torturatur in quali guerra est & tribulatione, qñ sursum trahitur chorda, deorsum lapide, nōne uidetur uobis q^{ue} ē ibi guerra? Talis guerra est in quolibet homine, trahitur sursum chorda cōditionis naturalis aīe, deorsum uero pondere carnis ad terrena inclinantis. Ecce guerra in scriptura. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum mītra cogitantem. Sap. ix. Verbi grā. Si incipitis orare, aīa ascendit cōtemplando, sed statim corp^{us} trahit eā inferius ad cogitādū de coquina uel de taberna. Ideo dicit, deprimit sensum. i. spū mītra cogitantē. De ista guerra dicit Apłs, Caro cōcupiscit aduersus spiritū, spū aut aduersus carnē, hec em sibi inuicem aduersantur, ut nō qñq^{ue} uultis illa faciatis, ad Gal. v. Mō uideam^{us} & respiciamus nos in ista tā forti guerra qñ fiat pax. Dico q^{ue} uno duorū modorū. Vñ quod aīa subijciatur corpori, iste modus est mal^{us} reprobatus & indecōs, ac si dñā domus nobilis & prudens subijceret captiue farue, cū qua haberet guerrā, talis dom^{us} nō esset bene ordinata. Sic in domo corporis nobilis dñā & prudens filia creatoris ē aīa. Ancilla & fatua de se & fetida & immunda est caro. O q^{ue} fetida est caro, quilibet q^{ue} aduertit, bñ scit licet pluries mō lateat, publicabitur tamē finaliter. Nota de domicella Parisiensi, q^{ue} noluit deponere cornua de capite ppter admonitionē mariti, q^{ue} tādē deposuit sibi uiolenter, & tūc apparuit caput scabiosū, ita &c. Iō nō ēēt bona pax si aīa subijceret carni. Ber. Nō decet dñā acillari, nec ancillā dñari. Ali^{us} mod^{us} faciēdi istā pacem est q^{ue} ācilla. scilicet caro humiliet & subijciat dñe. scilicet. Et fit hoc p^{er} nōiam. Ecce quare est necessaria pñia. Quia sicut equ^{us} pinguis & lasciuius hūiliat^{ur}, qñ sibi amouet anona, ita & corp^{us}, amouēdo sibi anona &c.

nā &c. Isto mō ācilla subijciat dñe. Et hoc modo scit pñes nři Dñic^{us} s. Tho. & s. Petr^{us}, Frācisus, Bñdict^{us}, Bernard^{us}, Augustin^{us} &c. subijciēbāt carnē aīe, & habebāt pacē secū. Et hūc modū ponit Augustin^{us}. Carnē uestā domate ieiunijs & abstinentia esce & pot^{us}, qñ ualētudo permittit. Nō domate, nō dicit occidite. Iō discrete fiat abstinentia. Iō dicit notāter. Augustin^{us}. Quātū ualētudo pmittit, qlibet scit qñ pōt portare animal suū, nec ultra sibi imponeret, quia pderet animal. Idē de corpore. Quilibet debet cogitare & attēdere fortitudinē suā & longitudinē uite. i. qñ pōt uiuere &c. De ista pace dicit scriptura, Pacē habeat tabernaculū tuum & uisitans speciē tuā, nō peccabis. Iob. v. Et cōsequēter dicit idē Iob, & scies qñ multiplex erit semē tuū & pgenies tua quasi herba terre. Ingredieris in abūdātia sepulchrū sicut inferi aceruus tritici in tempore suo. Ecce hoc ut inuestigauim^{us} ita est, quod auditū mente ptracta. Nota tabernaculū tuū. i. personā tuā. Et uisitans speciē tuā, scilicet aīam, nō peccabis. i. defendēdo partē aīe. Sed oppositum faciunt multi, qui in ista guerra fouent & iuuāt carnē cōtra aīam. Nota ad hoc similitudinē de illo rege q^{ue} habebat filiam ualde dilectā sibi. Qui uolens ire ultra mare ad uisitandum loca scā, cōmisit filiā suā uni militi, promittens sibi facere magnū honorē si filie sue seruiret bñ, & ipam custodiret. qui dedit etiam sibi ancillā seruitricem. Post recessum regis miles admauit ancillā, intātū q^{ue} non curabat de filia, imo ibat nuda, discalciata & improuisa &c. Et flens dicebat militi, Nunquid ego filia regis sum? qñ hoc facerem? &c. Ad quam dicebat ancilla. Si uis diligi a milite, cōsentias sibi corpus tuum. Que omnino cōtradicebat. Sed finaliter uicta tedio consensit sibi. Sed quando uenit rex pater eius, ipsum militē, ancillam & filiam meretricem proiecit in ignem ad comburendum. Rex iste est dñs Iesus xp̄s. Apo. xix. Rex regum & dñs dñantium. Filia huius regis est aīa, q^{ue} in nihil agit parētes, sed sol^{us} de^{us} cre

at ipsam ad imaginem suam, eum tanta pñitudine q^{ue} mirū ē &c. Ancilla est caro. Rex aut Iesus transfretauit ī die ascensionis ad illā Ierlm q^{ue} sursum est, ad Gal. iij. Miles cui de^{us} cōmisit filiam suā. scilicet aīam est qlibet nostrum cui dicit de^{us}, Custodi te metipm & aīam tuā sollicitē. Deu. iij. Sed si adamatis ancillā. i. carnē, quia pro ipsa paratis magnas escas, gallinas &c. q^{ue} illud non est cib^{us} aīe. Itē expēditis in uestib^{us} totum pro ancilla dimitte do filiā nudā, quia uestes aīe sunt uirtutes. Itē paratis bonū lectū p ancilla, non curando filiā, quia lecti aīe sunt Christi uulnera, ubi contemplando qescit. Idē de equis, scutiferis & alijs. Et filia regis est rit, quia cibi ei^{us} sunt uerba dei, missē, sermones. Mat. iij. Non in solo pane uiuit hō, sed in oī uerbo quod pcedit de ore dei. Et moritur fame. Finalit^{er} ancilla dicit aīe ut cōsentiat, & uicta tedio cōserit & simul faciunt multa mala & pñā. Sed qñ uenit xp̄s. i. in iudicio particulari, uel uñ, quid faciet rex? Dico q^{ue} totum simul projiciet in infernū, quia talis pax multū displicet deo, iuxta illud David in persona dei, Celau sup iniquos pacē peccatorū. scilicet hoīs cum ancilla & filia, quā corrupit uidēs, ps. lxxij. Non est respectus. scilicet mie, nec firmamentum in plaga eorum, quia in eternū ardebūt. Iō necessaria ē in terrior pax, ut caro subijciat aīe. De qua dicitur thema. Sed a pax necessaria ad saluationē est pax exterior. scilicet cum pximo. Primo debēt habere pacē dñi cū uasallis ipos defendendo & nihil aliud ppter suos redditus ab eis recipiēdo, & in pace & iustitia eos cōseruādo. Et uasalli cū dñis eis obediēdo & fidelitatē seruando. Itē diuites debēt habere pacē cū pauperib^{us}, ipis dādo uel mutuādo sinelusura, & ecō uerso pauperes diuitib^{us} seruēdo, dictā cōpletā faciēdo, alīs nō debēt recipere salariū. Itē debet esse pax inter sanos & infirmos. Sani infirmis seruēdo, & ecō yso infirmi patiēt sustinēdo. Itē intūm & uxorē sibi inuicē fidelitatem seruando, q^{ue} aīa nō est pax. Itē int^{er} filios & parētes honorādo corde, ore, & ope & iuuādo, & ecō uerbo

uero patres filijs, puidēdo, nutriēdo, & instruēdo, maxie qñ sunt parui ne irēt, ne mētiant, ne furēt aliqd, ut ore cōfiteantur & cōsent. Itē cū inimicis nolēdo uindictā, sed committendo totum deo. Rō, qā nullus qñcūq; esset audax in palatio regis pñte rege reciperet uindictā, licet dicat i corde. O si istū iuenirē extra. Si tot⁹ mundus est dom⁹ dei. Baruch. iij. O lūf, q̄ magna est domus dei, & ingēs loc⁹ possēsiois eius. Et omnes sumus intra suū palatiū & in pñtia sua, Iō in hoc mūdo debemus habere pacem cum inimicis. Sed quādo inuenis inimicū tuū extra, scilicet in inferno, tunc audacter recipias uindictā, quia tunc incipiet tempus rixe, sed nunc dimitte totū, & nō aufer ei uerbū, sed ei loqui debes & salutare &c. Itē habere pacē cū oībus, nihil ab eis recipiēdo, nec etiā fructus. Rō, qā nō placet pñi, ex quo dedit partē filijs, q̄ unus recipiat partē alterius. Sic deus diuisit oīa bona huius mūdi, & uni dedit multū, alteri parū, ut sibi placet. Ideo sitis cōtenti, quia ipse diuisit & precipit nō tangere partē alterius. Iō furtum est peccatū mortale, quia est contra ordinationē dei. Iō apostolus ad Ephe. iij. Qui furabatur iam non furef, magis autē labore operādo manibus suis, quod bonū est, ut habeat unū tribuat necessitatem patienti. Itē nō diffamare aliū. de ista dicit scriptura sc̄ta. Solliciti seruare unitatē spūs in uinculo pacis. Vñ corp⁹ & unus spūs sicut uocati estis in una spe uocationis uestre. Ad Ephe. iij. Nota solliciti, nō dicit dispositi. Quidam sūt dispositi ad faciēdū pacē cū pximo, sed nō sūt solliciti dicēdo si petat ueniā, & faciat emendā, ut si aliq̄ dñs interponat se, uel prelatum amore sui, parcā, alis non. Tales dispositi sunt, sed non sūt solliciti, qā nō curant de pace. O quātū bonū perdit talis. Sic qñ aīa talis uenit coram xpō ad iudiciū, & xps ostēdit sibi uulnera di. Ecce qd feci pro te, uideam⁹ quid tu fecisti pro me. Si uellet dicere aīa, Dñe, remisi mortem pñis &c. Et xps, Amore cuius &c. Iō quando aliquis dñs dicit alicui ho

mini, Amore mei faciatis pacem: qā ego do uobis &c. Debet talis ridere, plus uolo ego remittere sibi amore xpi, q̄ uestri, quia consequi regnum suum ex hoc uolo, quod non possitis mihi dare, sed xps. Ideo non amore uestri, sed amore dñi nostri Iesu Christi ego remitto, & facio pacem. Et tali anime dicit xps in iudicio. Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituā, intra in gaudiū domini tui. Mat. xxv. Iō David concordans cum ap̄lo, ps. xxxij. dicit, Quis est hō q̄ uult uitā. i. eternam &c. Rñdet ipsemet di. Ingre pacē & persequere eam. Ecce sollicitudo. Nō expectes q̄ inimicus ueniat ad te, ut q̄ aliquis dñs te roget, & persequere eum. Continue quere pacem quonq; habeatur. Nota nūc corpus, scilicet christi unitatis, in quo multa sunt mēbra. Caput est xps, ad Ephe. iij. Oculi sunt contemplari, aures sunt iudices tpales & confessores. Nares sunt deuoti sentientes odorē xpi uirtutum & sc̄tōr. Os q̄tū ad officiū loquēdi sunt predicatoris. Quātū ad officiū comedendi sunt sacerdotēs q̄ recipiūt escas corporis & sāguinis dñi nostri Iesu xpi. Brachia sunt milites. Vterus burgenfēs & diuites. Tibie sunt Christi laboratores, qui portāt onus. Aut. ad Ro. xij. Sicut in uno corpore multa membra habemus, oīa autē mēbra non eūdē actū habēt, ita multi unū corp⁹ sumus in Christo, singuli autē alter alteri⁹ membra &c. Et q̄ diu membra corporis sunt coniuncta & unita, ibi manet spūs, secus qñ sūt diuisi. Ista est rō quare oēs esse debemus uniti, quia sic manet in nobis spūs qui uiuificat. Ideo si uolumus ad pacem glorie peruenire, habeam⁹ hic pacem. Qñ deus in paradiso non uult aliq̄ brigolū, immo si aliquis uellet intrare, diceret. Nolo, qā tu poneris hic guerā. Ideo Ap̄s ad Heb. xij. Pacem sequamini cum omnibus & sanctimoniam, sine qua nemo uidebit Deum. Tertia pars, nobis necessaria est pax superior. i. cum deo, q̄ pax est faciēda & habenda ad instar uatallorum qui habēt pacē cū dño si sunt

sūt sibi obediētes. Idē de nobis erga deū seruādo sua precepta. Et sicut prima pax habet pñiam, secunda per amicitiam, sic hec tertia habet p obediētiā. Autori. Acquiesce ei, & habeto pacem cū eo, & p hec habebis fruct⁹ optimos. Iob. xxij. Acquiescit hō corde p fidelitatē deo, nō frangendo iuramentū quod facimus in baptismo. Dic modū. Frangitur autē fides hui⁹ homagij, qñ hō recurrit ad diuinos &c. ut p̄dator, quia in suis necessitatibus nō debet recurrere ad diuinos. Pax autē seruatur, qñ homo tenet fidelitatē pmissam sibi. Secundo ore loquēdo de eo cū honore & reuerentia. Contra hanc faciunt iuratores & blasphemij, qñ emendo uel uendēdo iurāt falsē. Iō ipse defendit se mittendo lapides & tēpestates. & qñ creditis colligere bladum & uinum, nihil est &c, qā ipse uastat totum. Ideo non debetis iurare, sed per aduerbia affirmare. Tercio habet pax cū deo in opere soluendo sibi redditus, qñ uasalli non haberent pacem cū dñis suis. Deus autē sibi retinuit redditus de fructibus, decimas & primitias, iō soluere debetis. Itē de tpe quod currit per septem dies retinuit sibi unam diē. i. dñicam. Iō soluere debetis, nō tāgere partem suā, faciendo aliquod opus tpale &c. sed spūale, audire missam cū silētio, sermones &c. Et dicit q̄ per hoc habebitis fruct⁹ optimos. Boni fructus sunt abūdantia bonorū temporalium q̄ dant a deo. Meliores fructus sunt bona spūalia, scilicet remissio peccatorū, gratia dei, sanctitas & hmōi. Sed optimi fructus sunt fruct⁹ glorie q̄ dant illis q̄ habēt deū. Iō David, Fiat pax in uirte tua, & abundantia in turribus tuis. i. ut simus sibi obediētes, quia ista est uirtus sua. Deo gratias.

De eadem Dominica. Sermo. iij. Venit ianuis clausis & stetit in medio. Io. xx. Sermo noster erit de glia corporis dñi nostri Iesu xpi p resurrectionē. Materia erit alta in theologia. Sed pñio saluteretur uirgo Maria. Pro huius uerbi de

claratione & materie p̄dicāde introduciōe sciēdū est, q̄ cōis doctrina est theologie, q̄ dñs noster Iesus xps diuersimo de habuit, & recepit gloriā anime & corporis, quia in uno tpe recepit gloriā aīe, & alio, gloriā corporis. In cōceptione em qñ xgo Maria dixit angelo, Ecce ancilla dñi, fiat mihi &c. in ultimo uerbo. s. tuum, aīa xpi tunc habuit & recepit tāā gloriā a deo quantā habet nūc in celo. Ratio, quia aīa xpi ex unione diuinitatis habuit & recepit inestimabilē claritatem gratie & glorie. Sicut si crysallus uniretur soli, maximam in se recipet claritatem. Ita de aīa xpi cum diuinitate unita. Ideo Ioānes dicit, Vidim⁹ gloriā eius gloriā quasi unigeniti a patre. Io. j. Videbāt gloriā anime Christi intellectione, quia per opera Christi miraculosa, uidebant in xpo diuinitatem. Sed corp⁹ Christi nō fuit gloriosum, qñ fuit formatum, licet esset factū & purum, immo fuit passibile & mortale usq; ad resurrectionem pro nostra redemptione, qā aliter nō fuisset passibile, ideo uoluit q̄ eius corpus nō haberet gloriā usq; post resurrectionem. Patet ergo q̄ diuersimo de xps habuit gloriā in aīa & corpore. De gloria corporis. Lu. xxij. Nōne hec oportuit pati Christum, & ita &c. Gloria autē corporis ostenditur subtiliter in the mate cū dicitur, Venit Iesus ianuis clausis &c. Dicit autem apostolus. j. Cor. xv. & glōfā, & doctores etiam ponunt hoc q̄ gloria corporis gloriosi cōsistit quatuor excellentijs. Et omnes ostenduntur in themate.

Prima est agilitas uigorosa, ibi, Venit Iesus.

Secunda subtilitas uirtuosa, ibi ianuis clausis.

Tertia ipassibilitas rigurosa, ibi, stetit.

Quarta claritas glōfā, ibi in medio.

Prima ergo excellentia corporis glōfā est agilitas uigorosa, qā subito. i. impceptibili tpe, nō autē instāt de uno loco uenit ad aliū sicut uult. Magna est agilitas equorū currentiū, maior autē uolucrū & auiū uolātium, & maior sagittarū. Et adhuc ma-

huc maior est agilitas, & leuitas solis, q̄ subito impetibili siue p̄uo tpe trāsit magnum spaciū, sed pre oibus maior est agilitas corporis gl̄iosi. Ratio, q̄a sol in suo cursu uidet multis horis, sed corp⁹ gloriosū subito trāsit, & uadit de oriēte i occidentē, nec uidet una hora. Dicat quō imaginatio subito uadit quo uult, & in p̄cto, sic & corp⁹ gl̄iosū ex excellentia agilitatis corporis gl̄iosi. Et ponit ab ap̄lo. j. Cor. xv. Sic erit resurrectio mortuorū. Seminat corp⁹ in infirmitate, surget i uirtute. No. seminat. s. i sepultura. Sepelire uocat ap̄s seminare, q̄a sicut granū seminā ut faciat fructū, ita seminat corp⁹ ut resurgat gl̄iosum. Ista excellentia corporis gl̄iosi tāgitur in themate, cū dicit. Venit Iesus. Et un̄ uenit de paradiso terrestri. Quā doctrina est cois, q̄ xps post resurrectionē stetit cū sc̄tis p̄ribus in paradiso terrestri usq; ad diē ascēsis. De hoc dicit rō & autoritas. Rō est ista, q̄a sc̄m Philo. loc⁹ & locatū debet p̄portuari, & q̄a xps p̄ resurrectionē habuit corpus gl̄iosū & ipassibile, cōueniēs ergo fuit q̄ stetit in excellentiori loco huius mūdi. Igitur uenit Iesus. s. de paradiso terrestri ad discipulos i Hierl̄m subito. Autoritas. Dauid in persona xpi, Quo ibo a spū tuo, & quo a facie tua fugiā? Si ascēdero in celū tu illic es, si descēdero ad infernū ades. Si sup̄ero pēnas meas diluculo, & habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dexterā tua &c. ps. cxviii. Verbū est xpi apud deū patrē de gloriosa sua resurrectione. No. si sumptero pēnas meas. Xps i sua resurrectione recepit duas alas. Dextera. s. aīam sc̄tissimā, & sinistra. s. corp⁹ gloriosū & ipassibile. Patet ergo rōne & autoritate q̄ xps post suā resurrectionē stetit i paradiso terrestri. Iō cū dicit, Venit Iesus, ostēdit ei⁹ agilitas uigorosa, q̄a in p̄cto, hoc est in paruo & impetibili tpe ueniebat de tāta distātia. Morali ter aut hāc uirtutē possum⁹ habere nos merito diligētie spūalis in bonis opib⁹, Verbi gratia, Religiosus q̄ cū diligentia seruat ea atq; tenet, hic talis merito hui⁹

uirtutis consequet agilitatē corpis post diē iudicij. Idē de presbytero q̄ cū diligētia dicit officiū suū, surgit ad maturitatem, & cū diligētia cōstitetur & dicit missā suā, & diligenter procurat salutē animarū &c. Idē de laicis qui diligēter exercent officiū suū, qui habēt officiū iudicandi ut iudices, assessores, pcuratores, notarij, nō dilatādo questionēs, nec protrahendo sententiā, tales merito huius diligētie cōsequenter excellentiam agilitatis. Idē de alijs, si diligentes sint in orādo mane & fero, & cum diligentia ueniunt ad missam in dñica. Item confitetur pro tpe & cōicant cum diligentia, & dant elemosynas pauperi, uel dant congeriū sibi, & non faciunt ipsum expectare, merito huius consequetur excellentiam agilitatis i die iudicij. Ideo dicit scriptura, Confortamini & agite diligēter, & erit dñs uobiscum in bonis. ij. Paral. xix. ibidem paulo ante. Sit timor dñi uobiscum: & cū diligētia cuncta facite. Per oppositum, quando hō est negligens in operibus spiritualibus, ut religiosus &c. uel presbyter & iuriste &c. & laici licet i die iudicij suscitētur, tamen corpora eorū erunt grauiā & pōderosa, q̄ ad eundū mediā leucam indigerent tota die, ibit ut ligati &c. & hoc propter eorū negligentiam quam habuerūt. Iō dicit scriptura Hie. xlviii. Maledictus q̄ facit opus dñi fraudulenter. Secūda excellentia corporis gloriosi est subtilitas uirtuosa, q̄a nihil eo subtilius. Subtilis est aer uel uent⁹ trāsies p̄ parua foramina, subtilior est lux que trāsit p̄ fenestrā uitreā, p̄ quā nō pōt uetus trāsire, sed adhuc subtilior est uox hoīs, uel son⁹ cāpane, quā uos auditis in camera & ianuis clausis intrat eo. Pre omnibus his subtilius est corp⁹ gloriosum. Quia licet sit uer⁹ corp⁹, tāta est tñ eius subtilitas q̄ etiā de capla ferrea exiret si in ea clauderetur, sine eius aptura, cum tñ inde non posset exire uentus nec lux, nec aqua nec uox. Hec excellentia subtilitatis ponit. j. ad Cor. xv. Sic erit resurrectio mortuorū. Seminat corp⁹ aīale, surget corp⁹ spūale, q̄a habet cō

ditio

dictiones spūs. Hoc ostēditur de corpore xpi glorioso cū dicitur, ianuis clausis. Intrauit ad discipulos. Dic quō discipuli timore ludeorū erant in cenaculo ianuis clausis. Io. xx. cū fores essent clausae &c. Sicut em̄ exiuit uer⁹ uirginis sine fractura & exiuit de monumēto sine ei⁹ aptura, ita intrauit ad discipulos ianuis clausis. Morali istā excellentiā subtilitatis possum⁹ nos habere merito abstinentie corporis. s. abstinendo a nimio cibo & potu, & a delectationibus, q̄a p̄sona abstīnēs attenuatur, & subtiliatur in corpore. O q̄ bonū est in hoc mundo attenuari, ut in die iudicij resurgamus cū illa excellentia subtilitatis. Iō dixit xps, Attēdite uobis ne forte grauentur corda uestra in crapula & ebrietate. Luc. xxi. Per oppositū p̄sona q̄ nolūt abstīnere a sup̄fluitate cibi & pot⁹, delinquit, nec ieiunāt ieiunia eccl̄ie, i resurrectionē eorū corpora eorum ita grossa q̄ uix poterunt se mouere & cū magna uiolentia aer p̄mittit eos trāsire. De illis dicit Apostolus, Quorū de⁹ uenter ē, ad Philip. ij. q̄a sicut deberent seruire deo, sic seruiunt uentri. Tertia excellentia corporis gloriosi est ipassibilitas rigorosa, q̄a non poterunt pati decetero aliquod malū seu dolorem, & erūt semper in etate triginta annorū, in qua oēs resurgemus, tam senes q̄ iuuenes, ac etiam pueri in utero matris mortui resurgent in etate triginta annorū, nec senescēt, & erimus ipassibiles. Sicut radius solis nō pōt sc̄di gladio, nec submergi aqua, nec cōburi igne, nec etiā coīgnari turpitudine. Sic nec corpus gl̄iosū ense pōt sc̄di, nec aqua submergi, etiā si descēderet in p̄fundū maris, nec igne pōt comburi, nec etiam ignis inferni pōt sibi nocere, si uult illuc intrare ad uidendū dānatos, nec ignis, nec demones possunt sibi nocere uel aliquod facere tediū, nec aliqua immunditia pōt coīgnari. De hoc dicit sacra scriptura, Sic erit resurrectio mortuorū. Seminatur corpus in corruptione. Surget in incorruptione. j. Corin. xv. Hec excellentia ostēditur de Christo, cū dicitur Stetit. Nos in hoc

mūdo nō stam⁹, sed cōtinue fluim⁹, sicut aqua cōtinue fluit per flumē usq; ad mare, sic nos oēs cōtinue uadimus in mare amare mortis. ij. Reg. xiiij. Oēs morimur & quasi aque dilabimur in terrā q̄ non reuertuntur. Corpus uero gloriosū fluit cōtinue ipassibiliter. Iō de corpore xpi glorioso dicit, Stetit. Autoritas allegorice. Deus stetit in synagoga deorū. i. angelorum. ps. lxxxj. Morali istam excellentiam ipassibilitatis possum⁹ nos habere. s. merito patientie, quod aufert sentimētum doloris & passibilitatis. Nā gl̄uere est patiens, nō sēnti iniurias, sicut impatiens q̄ statim ascēdit ad quintā. Si occiditur amicus patiens dicit, Fecit deus hoc. Sicut dixit Iob speculum patientie post tot iniurias sibi illatas ab inimicis, Dñs dedit, dñs abstulit, sicut dñs placuit ita factū est. Sit nomē dñi bñdictū. Iob. j. Patiens sēper dicit, Deus fecit hoc & non talis, quia solum fuit minister. Ideo dicit scriptura sacra, Patientia uobis necessaria est ut uoluntatem dei facientes reportetis promissionem, ad Hebr. x. Nota promissionem. s. huius excellentie ipassibilitatis. Oīa mala pene sunt a deo, iō nō impatienter debem⁹ tētere. Mala aut culpe sunt a nobis. Per oppositum impatientes, q̄ de nihilo statim, ascēdunt ad quintam, resurgēt in iudicio, non tamen ipassibiles, sed passibiles, quia totum corpus erit plenum doloribus a capite usq; ad pedes. Et nihil corporis erit ipassibile, & quilibet eorum dicet, Infelix ego homo, q̄s me liberabit de corpore mortis huius? ad Rom. viij. Quarta excellentia corporis gloriosi est claritas gloriosa. Non solum erit corp⁹ agile, subtile & ipassibile, immo etiam erit ita clarū, q̄ in mūdo nihil est ita clarū, nec stelle, nec luna, nec sol. Clarū ē uitrū, clarius cristallū, adhuc clarior est ignis, sed sol est clarior. Oēs doctores dicunt, q̄ septies erit clarius sole corpus gloriosum. Ex hoc sequitur, q̄ si de loco solis poneret corp⁹ gl̄iosū, magis mundū illuminaret q̄ sol. Vñ si nos possemus uidere unū corpus gl̄iosum, nolemus

sem comedere nec bibere &c. De ista excellentia dicit scriptura sc̄a, Sic erit resurrectio mortuorū. Semiat corpus in ignobilitate, surget in gl̄a. j. ad Cor. xv. Hec excellentia ostendit de xpi corpore glorioso cū dicitur, In medio. Dicunt astrologi q̄ sol est in medio planetarum.

Primus est Luna.

Secundus Mercurius.

Tertius Venus.

Quartus est Sol.

Quintus est Mars.

Sextus Iupiter.

Septimus Saturnus.

Sol igitur est in medio planetarū q̄ illuminat omnes alios planetas. Ita & xps in medio discipulorum. Iō cum dicitur in themate, in medio, notatur claritas corporis Christi gloriosi. Est tñ i uolūta te corporis Christi gl̄iosi ostēdere suā claritatē qñ uult, al̄s nō uidet. Iō qñ xps apparebat ap̄s nō uidebant suā claritatē. De ista dicit scriptura, Tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorū. Mat. xiiij. Moraliter, ista excellentia claritatis habetur merito castitatis. Clara & pulchra est persona casta, siue sit religiosus, siue clericus &c. Auto. O q̄ pulchra est casta gñatio cū claritate, al̄s charitate. Sap. iij. No. cū charitate, quia quidā sunt casti cū timore. s. diffamationis, ut multi religiosi clerici & mulieres timore piculi, sed habent desideriu, talis castitas nihil ualet. Sed qñ sunt casti amore Christi dicendo, Sicut uos dñe q̄ nūq̄ gustastis de illo &c. amore mei, sic nec ego uolo gustare amore uestri. Talis castitas dicitur cum charitate eē & deuotiōe. Per oppositum persona luxuriosa est ita uilis, & resurget in iudicio, sed ita infūda & fetida, q̄ si mō nos uiderem⁹ unū corpus tale, statim moreremur. No. hic miraculū de malo quodā hoīe q̄ habebat bonā uxore & deuotiā, q̄ inducebat uirū suū ad cōfessionē, nec uolebat se continere a suis ribaldarijs. Ip̄a tñ cōtinue orabat pro eo di. Dñe ex quo ego nō possum corrigere, uos dñe faciatis ne damnetur. Accidit semel q̄ ipse ueniebat de lupanari

& a deo mutata est facies eius in turpissimā figurā & horribilē, intñ q̄ uxor ianuū clausis ascendit ad fenestrā nolēs ibi apire. et oēs de uico fugiebant ei⁹ aspectū ac si demonē uiderēt. Qui de hoc admirans transiit p̄ domū barbitōsorū & in speculo uidit suā horribilē formā, & etiā terruit seipm, q̄ statim iuit ad curatū ut cōfiteret, & curat⁹ fugiebat. Sed p̄cipiens ad nocē clamoris ei⁹ eē suū subditum, cōfessionē eius audiuit. Et cōfessus recupauit pristinā formā. In hoc ostēdebat qualē faciem debēt habere dānati, intñ q̄ null⁹ poterit sustinere eorū aspectū. Iō caute a corruptiōib⁹ & a concubinis &c. De quibus Dauid, Corrupti sūt, & abominabiles facti sunt &c. ps. xliij. De istis dotib⁹ quatuor uide sc̄m Th. ad longum i. iij. dist. xliij.

De eadē dñica, Sermo iij.

Stendit eis manus & laus. Iō. xx. Hoc uerbum dat mihi motiū & rationem predicādi de quadā materia ualde utili & deuota. s. de qñq; plagis xpi. Si placet deo erit materia magne cōsolatiōis aīarē nostrā. Sed primo salutetur uirgo Maria. Doctrina est generalis & certa in sacra theologia, q̄ qñ xps surrexit in die resurrectionis de morte ad uitam gloriosus in corpore & aīa, uoluit resurgere cū quinq; plagis, quas etiam retineret & retinebit eternā. Nō tñ intelligatis uos quod xps habet man⁹ & pedes perforatos, nec latus perforatum sicut habuit in cruce, immo perfecte, fuit curatus gloria resurrectionis & impassibilitatis. De hoc Dauid in persona Christi dicit, Dñe de clauauit ad te, & sanasti me. Dñe eduxisti ab inferno animā meā, saluasti me a descendētib⁹ in lacum. ps. xxix. Sed remanserunt signa illarū plagarū sicut curato uulnere a p̄ito medico, remanet tñ signū. Sic in Christo post resurrectionem remanserunt signa plagarum, non cū aliqua deformitate, seu turpitudine, sed resplendentia ad instar stellarum, & uulnus lateris ad instar medie lune, & in-

ternum retinebit ista signa. Ego amore uestri quesui quare, & inueni sex rōnes cōfirmatas autoritatibus sacre scripture ueteris & noui testamēti, quare Christ⁹ uult signa plagarū in suo corpore glorioso retinere, scilicet,

Prima, p̄pter cōfirmationē de credentia. Secunda, p̄pter demonstrationem de beneuolentia.

Tertia, p̄pter cōmemorationē de uictoria.

Quarta, p̄pter impetrationem de uenia.

Quinta, p̄pter manifestationē de iustitia.

Sexta, p̄pter informationē de penitētia.

Vel sic & breui⁹, Propter fidei cōfirmationē, Beniuolētie demonstratiōem, Vi-

torie cōmemorationē. Venie ipetratiō-

nē, iustitię manifestatiōē, Penitētie in-

formationē. His sex rationibus uoluit

xps resurgere cū signis qñq; plagarū. Et

de prima loquitur thema dicēs, Ostendit

eis manus & latus & etiā pedes. Luc.

ult. f. p̄pter cōfirmationē credentie disci-

pulorū incredulorum. Pater thema. Di-

co primo, q̄ prima rō quare xps uoluit

resurgere cum signis plagarū, fuit, p̄pter

cōfirmationē de credētia, ut fides & cre-

dentia esset cōfirmata in ap̄s & conse-

quēter in nobis. Hoc declarat sic, Inter

oēs articl⁹ fidei maioris difficultatis fuit

ad credendū articulus resurrectionis q̄ a-

lij articuli. Nota nō solū infideles paga-

ni, & philosophi nō potuerunt credere

hūc articulū, imo etiā nec ap̄s. Rō, qm̄

regula est philosophię, q̄ a pura priua-

tiōe nō est regress⁹ ad habitū. s. naturalē,

qm̄ cec⁹ nullo posse naturali pōt reduci

ad habitū ut uideat, nec surd⁹ ad auditū,

nec mut⁹ ad loquēdū. Modo maior pri-

uatio q̄ pōt esse est mors, q̄ ip̄m priuat

homo nō solū uisū uel auditū, sed etiā

oib⁹ sētib⁹. Si ergo a priuatiōe cecita-

tis nō est regress⁹ ad habitū, multo

min⁹ a pura priuatiōe oīm sensū &c. Iō

legit de ap̄o Paulo in actib⁹ apostolorū

q̄ pdicādo iuit in Greciā ad pdicādū in

ciuitatē Atheniēsū, ubi erat tunc maxi-

mū studiū philosophorū, q̄ patiēter & cū

magno silentio audierūt Apostolū, quo

uq; uentū fuit ad articulū resurrectionis,

tunc qdam dixerūt, Quid uult seminator uerborū hic dicere? Alij uero dicebāt, Nouorū demoniorū uidet annūcia tor esse, q̄a Iesū & resurrectionē annūcia uit eis. Act. xviij. Vñ nō solū philosophi nō poterāt credere xpi resurrectionē, iam etiā nec apostoli xpi. Luc. xxiiij. legit qd⁹ tres Marie regressē a monumento, nunciauerūt apostolis quō xps surrexit a mortuis. Et uisa sunt aī illos quasi deliramentū uerba ista, & nō crediderūt illis, itñ q̄ Thomas ap̄s, q̄ nō fuit cū alijs ap̄s qñ eis apparuit Ies⁹, qñ dixerunt sibi ap̄s, Vidimus dñm. Iō. xx. Rūdit Thomas, uultis me deludere. Nisi uidero in manib⁹ ei⁹ fixurā clauorū, & mittā digitum meum in locum clauorum, & mittā manum meā in latus eius, nō credā. Qñ erat in cruce & Iudei sibi p̄mittebant q̄ conuerterentur, si descēderet de cruce, & nō potuit descēdere, & q̄ mō surrexit nō credo. Iō. Marci ul. nouissime recubētib⁹ undecū apparuit eis Ies⁹, & ex p̄bra uit incredulitatē illorū & duritiā cordis, q̄a his q̄ uiderāt eū resurrexisse a mortuis nō crediderat. Nota nouissime q̄a in die ascensionis, q̄ fuit appitiō ultia, exprobrauit incredulitatē eorū, q̄a primo non crediderunt. Dicit Ambr. in lib. de uirginib⁹, q̄ uirgo Maria post q̄ Christ⁹ surrexit & sibi apparuit, uocauit ap̄os, & noluerunt sibi credere: imo dicebāt, bonum est dñā corā ea, sed retro dicebāt, q̄ uult credere credat. Iō mō rideo ad q̄stionem quam multi faciunt in articulo resurrectionis, & resurrexit tertia die &c. quare additur sc̄m scripturas, & nō in alijs articulis fidei. Dic quō sc̄ti patres ordinauerunt Credo in consilio Nyceno, & de alijs articulis fidei gentes credebāt simp̄r eis, sed in articulo resurrectionis addiderūt secundum scripturas, ad maiorem confirmationem, & hūc modum habuerunt de biblia ab ap̄o Paulo dicente, Tradidi uobis in primis quod & accepi, qm̄ xps mort⁹ est, p̄ petis nostris sc̄cū d scripturas, & q̄a sepult⁹ est, & q̄a resurrexit tertia die sc̄m scripturas. q. d.

dd

nō so-

non solum dico sed in intellectum meum
& credentiam meam, sed sed in scripturas.
Et quia uisus est Cephe, & post hoc unde
Corn. xv. Sciens ergo xps difficultatem
credendi huius articuli propter du-
ritiam & minus credentiam discipulorum
suorum, uoluit resurgere & retinere signa
plagarum p confirmatione credentie.
Ideo dicit Ioanes, q apparuit eis dicens,
Pax uobis, & ostendit eis manus & latus,
quia dixit, Credite ego sum. Deinde uo-
cauit Thomam dicens, Infer digitum tuum
&c. & Thomas credendo dixit, Dominus
meus & deus meus. Non solum hoc fuit
confirmatio credentie Thomae & aliorum
apostolorum, sed etiam p confirmatione no-
stra & oim xpianorum, & quando audi-
unt uel legunt totam probationem. Grego-
rius. Plus nobis contulit Thomae incre-
dulus, q Marie credulus. du enim ipse
uulnera tangit carnis, in nobis uulnera
sanat infidelitatis. Ecce prima ratio. De
ista autoritas, Surge prope amica mea
& sponsa mea. Veni columba mea in fora-
minibus petre, in cauerna macerie. Cant.
ij. Nota hic ecclesia uel christianitas uoca-
tur xpo amica, sponsa & columba. Primo
uocat ipsam amicam, & bene, cum sibi oste-
dit maximam amicitiam, nuq aliquis tunc fe-
cit pro uxore sua. Io dicit, Surge amica
mea. s. de infidelitate & minus creden-
tia in quam cecidisti, quia omnes perdi-
derat fidem in xpi passione. Deinde uo-
cat eam sponsam, quia ex ea generat xps filios.
Tertio uocat eam columbam, ppter simplici-
tatem gentium. In primitiua ecclesia non facie-
bat rapina &c. dicit ergo xps ecclesie, Sur-
ge &c. in foraminibus petre illius. s. de
quo dicit Aplos, Petra autem erat xps. j. Cor.
x. In cauerna macerie. Humanitas est pa-
ries siue maceries. Nam sicut maceries
cooperit & abscondit, sic humanitas di-
uinitatem cooperiebat. Latus ei dicitur
cauerna. Quia dicit Io. xix. Vnus militum
lancea latus eius apert, non dicit uulnera-
uit, sed apert. Ecce hic prima ratio. Mora-
liter cogitate hic xpi benignitatem, qui
amore pauperum uoluit resurgere cum si-
gnis plagarum, ut citius crederet. In quo

nobis dedit exemplum habendi pietatem &
compassionem de miserabilibus personis.
pupillis, uiduis &c. ut eis subueniamus.
Vidue & pupillo non nocebitis. Si leseris
eos, uociferabuntur ad me, & ego au-
diam clamorem eorum, & indignabitur fa-
ror meus &c. Exodi. xxij. Secunda ratio
est propter demonstrationem beneuolentie
quam habet erga nos. Hoc potest declarari
quodam experientia mundana de mili-
te diligente aliquam domicellam, amore
ius portat clenodium ex auro, ad ostendendum
suum amorem, & gratiam de ea intum, q si ali-
tangit clenodium illud, sequitur duellum
&c. Sic miles xps philocaptus est de illa
domicella. s. ecclesia seu xpianitate uel de
natura humana. Nuq aliquis homo cum tan-
to ardore amaret aliquam mulierem, sicut
xps naturam humanam, p cuius amore recepit
clenodium in ueste humanitatis. s. quoniam
uulnera, quasi quinque stellas q uoluit re-
tinere post resurrectionem. Vnde si aliquis
interrogaret, dnm amore cuius portatis
stud clenodium? Rnderet, Amore philo-
capte mee. De hoc autoritas, Esa. in per-
sona xpi dicit, Dixit Syon dereliquit mu-
dus, & dñs oblitus est mei. Rnderet xps
Nuquid obliuisci potest mulier infantem
suum, ut non misereatur filio utero sui? Ecce
illa oblita fuerit, ego tamen nuq obliuisci
tui. Ecce in manibus meis descripsi te, mu-
ri tui coram oculis meis semper. Esa. xlii.
Nota. Dixit Syon. i. xpiana ecclesia specu-
latiua in die ascensionis dixit, dereliquit
me dñs, & dñs oblitus est mei. Cui rñd
xps dicens, Quare dicis hoc? Nuquid ob-
liuisci potest mulier infantem suum &c.
quasi dicat, plus diligo te, scilicet sponsam
meam, q mater filium, quia ecce in manibus
meis descripsi te, scilicet calamitas clauoru
rui. Nullus sustineret amore sue dilecte
q nomen suum dilecte scriberetur fero
ro ignito i carne sua. Et muri tui. s. uul-
nera, quia sicut muri defenduntur uul-
ab inimicis, sic nos cruce Christi defen-
dimur ab inimicis. s. demonibus. Mora-
liter sicut Christus amore nostri portat di-
uissimam, sic nos amore sui debemus por-
tare aliquam diuissimam. Dic quod quod
bet op

bet op penitentialia est diuissa Christi, q
ergo amore xpi ieiunat, & est discolora-
tus, diuissimam Christi portat. Idem de il-
lo, qui portat cilicium, uel se disciplinat.
Idem de hominibus uel mulieribus qui
amore Christi dimittunt uanitates orna-
mentorum, & uadunt humiliter. Greg. enide
tissimum signum reproborum est superbia, &
electorum humilitas. Nam quod illorum quis-
q supra se portat, sub quo rege militat
declarat. Tertia ratio est propter come-
morationem uictorie de bello qd habuit
in die ueneris ista. Vult enim qd tunc nego-
cium non tradatur obliuioni. Ideo reti-
nuit signa plagarum. Hoc potest declarari p
parabolam de nobili ciuitate ab infideli-
bus inimicis obfessa crudeliter, ita q nul-
lum recipiebant nisi ad mortem. Sed ue-
nit nobilis fortis miles & ualens, q p libe-
rationem bellauit cum inimicis, & finast
habuit uictoria, sed fuit in prelio graui-
ter uulneratus. Rex autem ciuitatis habuit
pitissimum medicum, q poterat ipsum
totum curare, ne in eo apparent signa
plagarum, sed miles noluit, imo uoluit
q taliter curaretur, q remaneret signa
plagarum ad commemorationem uicto-
rie. Hec magna & nobilis ciuitas est natu-
ra humana, q fuit ab illo magno princi-
pe Lucifero obfessa ultra quinque milia an-
norum. s. ab Ada usq ad xpm, intum q nemi-
ne recipiebat captiuum, sed oes ducebant
ad mortem in infernum. Quis est homo qui
uiuuit & non uidebit mortem, eruet aiam su-
am de manu inferi? Nec poterant habere
remedium. Sed uenit ille nobilis miles
filius uirginis Marie armatus humanitate
ut posset recipere ictus, quia in sua diui-
nitate non poterat pati, & in die ueneris
sancta intrauit prelium contra luciferum,
& sibi liberauit ciuitatem, sed fuit graui-
ter uulneratus p totum corpus. Rex autem
deus p poterat ipsum totum curare, q nullum
signum remaneret in suo corpe, sed xps
uoluit retinere signa quinque plagarum
principalium in signum & commemorationem
uictorie. De hoc autoritas & prophe-
tia Esa. lxij. in persona angelorum di. Quis
est iste qui uenit de Edom, tinctis uestibus

de bosra. Iste formosus in stola sua, gradi-
ens in multitudine fortitudinis sue. Ego
q loquor iustitiam, & propugnator sum
ad saluandum. Quare ergo &c. In die as-
censionis quando Christus ascendit, ange-
li qui erant in celo uidentes signa plaga-
rum in xpo qrebant, Quis est iste q uenit
de Edom, No querebat hoc angeli ex dubi-
tatione, sed ex admiratione. Tinctis uesti-
bus. s. membris humanitatis de bosra. i. de
tribulatione. Rndit xps, Ego qui loquor iu-
stitiam, quia cum possum liberare ciuita-
tem humane nature p potentiam & uolentiam,
nolui nisi per iustitiam liberare eam. Ecce
tertia ratio. Moratur dicit Aug. quia sicut xps
retinuit signa plagarum in commemorationem
uictorie, sic & in die iudicii oes mar-
tyres resurgent cum signis plagarum & dolo-
rum, in signum commemorationis & glorie
ipsorum. Dicit enim S. Aug. xxij. de ciui. dei.
ut doctor sanctus dicit. iij. p. q. liij. ar. ult.
q fortassis in illo regno in corporibus
martyrum uidebimus uulnerum cicatrices, q
p xpi nomine puterunt. Non enim deformitas
eis, sed dignitas erit, & qda qualitas i cor-
pe, non corporis, sed virtutis, fulgebit pulchri-
tudo, xbi gratia de bea. Tho. cant. q in capi-
te fuit uulneratus, in die iudicii resurget
cum illo signo speciali rutilanti & perlu-
cido in capite, ita quod omnes cognos-
cent signum martyris in commemorationem
sua. Idem de beo Petro martyre. Idem de b.
Paulo & Dionysio, q fuerunt decapitati
ppter xpm. Idem de illis q seceperunt phiam,
apparebunt uestigia cilicij disciplinarum
&c. Autoritas, Semper mortificationem
Iesu xpi in corpore nro circulerent.
ut & uita Iesu manifestetur in corporibus
nris. iij. ad Cor. iij. & ad Gal. vi. De cete-
ro nemo mihi molestus sit. Ego enim stig-
mata domini Iesu in corpore meo por-
to. Secretum quoniam aliquis uult facere peni-
tentiam, non statim reperit socios, sed q facit
peniam portabit splendorem glorie. Quar-
ta ratio est propter impetrationem uenie,
seu misericordie p nobis apud patrem, supplican-
do, in quantum homo, quia in quantum deus non
conuenit sibi supplicare, quia supplicatio
sit maiori, & xps in quantum deus est equa-
lis patri

lis pñi & spñi scō, sed in quātū hō suppli-
cat pñi & orat p nobis & bñ expedit no-
bis, qā aīa fuisse cōsumpti ex pñis.
Autoritas, Xps Iesus q mortuus est, imo
qui & resurrexit, qē ad dexteram dei, q
etiā interpellat p nobis. Ad Ro. viij. Ad
declaranđum modū huius interpellatio-
nis, notat hīstoriā quā recitat Iosephus
de Antipatre pñe Herodis Ascalonite, q
occidit innocētes, quia pro imperatore
fuit vulnerat⁹ in multis prelijs. Qui fuit
ab inuidis accusatus apud imperatorem
de proditiōe. Et citatus ab imperatore
cōparuit, & rñdit, nō uerbo, sed facto, qā
nudat⁹ oñdit vulnera imperatori dicēs,
Non sunt ista signa proditiōis, sed fide-
litatis. Tunc amplexatus est eū impera-
tor & osculatus. Sic miles Christus p ho-
nore dei patris bellauit. Et in domo xpi,
ecclesia, & in genere suo. Chūano sunt
multa mala & proditiōes contra deum
patrem recurrendo ad diuinos inimicos
dei &c. Et clamores, qrimōie & accusa-
tiones ueniunt quotidie corā deo pñe,
qui dicit filio, Fili in domo uestra susti-
neris uos proditiōes cōtra me &c. Xps
rñdet pñi oñdēdo uulnera di. Et quare
recepī ego ista uulnera? Nūquid ut exci-
teretis eos ad pñiam? Et de⁹ pater licet sci-
at, ipsū iterrogat, Que sunt iste plage in
medio manū tuarū? rñdet xps, His pla-
gat⁹ sum. i. pro honore ufo i domo eorū
q diligebant me. Zacharie. xij. Nota in
domo eorū. i. patriarcharū & propheta-
rū qui dilexerāt xpm, sed eorū filij fue-
rūt mali, & ipm odio habuerūt, & ipm uul-
nerauerunt. Ecce quarta rō. Morā pñe
tū quō secure possim⁹ cōfidere, si uolu-
m⁹ corrigi de pñis, q de⁹ parcat nobis,
qā talem aduocatū ibi habem⁹. Vñ si mi-
les in terra regis haberet aduocatū elo-
quentem, sapientem, & a rege ualde di-
lectum, posset securus esse de gratia regis.
Falis aduocatus est xps in curia dei.
Miser est eū qui defendit se in pñis, uel
desperat, & non corrigit se. Iō. j. Io. ij. Fi-
lioli mei hec scribo uobis, ut nō peccetis,
sed & si quis peccauerit, aduocatū
habemus apud patrem Iesum Christum,

& ipse est propitiatio pro peccatis no-
stris. Quinta ratio est, ppter manifestati-
onē iustitię. Quī xps in die iudiciij de-
scendet & stabit in aere, & oēs gentes in
circuitu ei⁹. Dicit Chrysō, sup Mat. xx.
iij. q tūc xps oñdet signa plagarū. d.
Ecce qd ego feci p uobis ut uos redime-
rem, & ianuā padili aperire. Ecce mani-
festatio iustitię. Quid fecistis uos p me?
Benedictus erit ille, qui poterit oñdere
aliquid opus notabile fctū p xpo. pñe
gfa, Dicent illa die deuoti religiosi, Dñs
nō feci tñ pro uobis qñ uos fecistis p
me, sed amore uestri renūciaui libero-
bitrio, cui naturā inclinabar p notū
obedientie. Itē dimisi diuitias tpales
uotum paupertatis. Idē de bonis cler-
icis & laicis dicētibz, Domine uos amo-
re mei fuistis plagatus in capite, & ego
amore ufi dimisi ornāmēta & uanitatē
capitis. Item sicut uos habuistis faciē
turpatā &c. amore ufi amisi pulchritud-
nē faciei, i. ieiunando &c. Itē uos amo-
re mei extēdistis manus in cruce, & ego
amore uestri extēdi manū dexterā dādo
elemosynā, & sinistrā faciēdo restituti-
onē. Item habuistis latus apertū, & ego re-
misi de corde inimicis. Item habuistis
pedes clauatos, & ego abstini a malis pa-
sibus. Tunc dicit xps, Ex quo fuistis mi-
hi siles in doloribz, eritis mihi similes
in gloria. Venite benedicti &c. Mat.
xxv. Deinde dicit xps his qui erunt a se-
nistis, Ecce quid feci pro uobis oñdēdo
signa plagarū, qd fecistis p me? At illi
li tacebūt. Et tūc xps dicit. Ecce sustinui
p uobis dolores in capite, & uos habu-
istis caput plenum uanitatibus, pñis, su-
perbia &c. Ego habui manus pforatas, &
uos fecistis rapinā. Idē de alijs &c. Iō. Ite
maledicti &c. Discedite a me ma, Mat. xxv.
De hoc pphetia, Apiciēt ad me quē cō-
xerunt & plangent cliplanū quasi sup
uigēnitū, & dolebunt super eū sicut do-
leri solet in morte primogeniti. In illa
die magnus erit plāctus in Hierusalē, q
ibi erit iudiciū, sicut plāctus Adremō in
campo Magedō. Zach. xij. Sexta ratio est
propter iformatiōē siue cōtinuatiōē
pñe.

pñe. Dñs Iesus in tpe pñe. i. die uene-
ris scīa recepit quinq; plagas principales
& post resurrectionē in tpe paschali, ipas
uoluit retinere, sed nō ita magnas sicut
quī ipas recepit, sic nos in tpe pñe. i. xl.
recipimus quinq; plagas, in quib⁹ cōfi-
fuit tota pñia, & mō tpe quadragesimali
& paschali debem⁹ eas retinere, licet nō
ita magnas & fortes. Prīa plaga fuit cōtri-
tio dolorosa de pñis cōmissis. si bonus
xpianus es in xl. doluisti de pñis. De ista
plaga debet nūc remanere signū. i. ppo-
fitum non redeundi ad pñā. sunt mlti
qui credunt q solū in xl. dñt facere pe-
nitentiā &c. imo oī tpe necessarii est ca-
uere a pñis. Iō xps dixit, Vade & iā am-
plius noli peccare. Io. viij. Secūda plaga
fuit cōfessio pudorosa, & illa plaga dicitur,
quia dolorosa est seipso dissimulare.
De isto est tenēdū signū q die dñica fi-
tis in cōfessione misse, qm illa cōfessio
signū est illi⁹ plage. i. cōfessionis in qua-
dragesima. iō pro uobis dicitur añ missā
cōteor. Nā sacerdos debet esse cōfess⁹
sacramentali, si mortali cōmissit &c. Iō
David ps. xcix. Pñs ei⁹ & oues pascue ei⁹
ius introite portas ei⁹ i cōf. Tertia pla-
ga est afflictio dolorosa. i. ieiunare, nō
comedere carnes, plaga est dolorosa nō
consuetis &c. Signū retentionis huius
plage est tēperātia in cibo & potu. Itē ut
ieiuni ueniat in cibo & potu. Itē ut
ber loq cū rege uel papa nō bibat añ &c.
& talis pōt dicere, Dirigat dñe oī me
sicut incē. i. cōspe. tuo. ps. cxl. Quarta pla-
ga est restitutio copiosa. Signū retinēdi
huius est decetero nō facere usurā nec si-
moniā, nec rapinā, nec furtū, nec retine-
re mercedē eis debita, nec rē iuetā, nec
decimas, nec primitias, nec bona ecclie,
nec hospitaliū, nec defūctorū, iuxta illd⁹
Apłi, Qui furabatur iā non furetur, magis
aut laboret opando manibus suis quod
bonū est &c. ad Ephe. iij. Quinta plaga
est remissio iniuriarū. i. remittere iniuri-
as. Ista est plaga lateris q respicit cor, &
dolorosa plaga est. Signum retinēdi hu-
ius est, ne decetero portemus odium, rā-
tōrē &c. sed pacē & amorē & unitatē &

cōcordiā. In hoc em cognoscēt oēs q
discipuli mei estis, si dilectionē hētis ad
uicē. Io. xij. Vñ hec mando uobis, ut dili-
gatis inuicē sicut dilexi uos. Ioā. xv. De
his signis dicit Ber. Data sunt qdā signa
& indicia manifesta, saltē ut indubitabi-
le sit eū esse de nūero electorū, i. quo hec
signa pmanerint. Nota hāc materiā de
cicatricibus, & rōnes, ppter quas cicatri-
ces seruauit xps in eternū in eo pman-
ras, quas ut Beda super Lu. dicit, Non ex
impotentia curādū seruauit, sed ut in p-
petuū uictorie sue circumferat triūphū.
Tāgit. b. Tho. iij. p. q. liiij. ar. ul. p. totum.

De eadem dñica. Sermo. v.

Noli esse incredulus, sed
fidelis. Io. xx. Sermo no-
ster erit de fundamēto ba-
ne uite. i. de fide catholica.
Sed primo salutetur uirgo
Maria. Pro cui⁹ declaratione & materie
introductione sciendū, q doctrina com-
munis est & certa & uera in sacra theolo-
gia, q a principio mundi semper fuit ne-
cessarium ad saluationem, fidem hñe de
deo, sine qua nullus poterit hic habere
grām dei, nec in alio mūdo gloriam,
sed diuersimode, qm tēpore legis natu-
re sufficit fides explicita, q poterat habe-
ri in intellectu naturali sine libris, scilicet
credere pño unum deum, quia intelle-
ctu naturali pōt cognosci sicut cognoscit-
ur potētia dñi i edificio magne dom⁹.
Secundo ipse est deus iustus retributor
&c. Hi duo articuli fuerunt semper ne-
cessarii ad credendum. Autoritas. Sine
fide impossibile est placere deo. Cre-
dere em oportet accedentem ad deum,
quia est, & inquirentibus se remunera-
tor sit, ad Heb. xj. qm iustus dominus bo-
nis seruitoribus retribuit bonā, & malis
dat pñitionem. Tempore autem legis
Moysi debuerunt habere maiorem fidē
explicitam triū articulorū. i. predicto-
rū duorū, q deus est, & q remuneratōr.
Tertio credere q deus deberet mittere
filium saluatorem mundi, quia hoc fuit
clare reuelatū in lege scripture. De hoc
David, Qui annūciat uerbum suum la-

14
 eob, iusti. & iudi. sua lra lra. ps. cxlvij. Nota ybum fuit. illud de quo loā. j. In principio erat uer. &c. Et ybū caro factū est. Alia secreta fidei non tenebātur scire nisi magni lra, sed mō tpe legis gfe tene mur credere pl. f. xij. articulos fidei, iam publicatos & declaratos in ecclia dei. Iō Athanasius, Quicunq; uult salu⁹ esse, an oia opus est ut te. ca. fidem. Quam nisi quisq; integrā inuolamq; seruauerit, absq; dubio in eternū pibit. Ex quo fides est ita necessaria ad saluationē, iō dicit thema cuilibet Christiano, Noli esse incredulus, sed fidelis, patet thema. Fides catholica est a nobis credēda tripliciter. f. Si ppter sine disputatione. Plenarie sine diminutione. Firmiter sine dubitatione. Et pro quolibet dicit thema, noli esse incredulus. &c. de primo quod debemus credere fidem catholicā. f. ppter sine disputatione uel cōtradictione. Credere simpliciter, est qñ hō credit alicui simpliciter uerbo sine iuramento, sine testibus de re mirabili, i quo sibi sit magnus honor. Hunc honorem debem⁹ nos facere dño nostro Iesu xpo credēdo simpliciter suo simplici uerbo, sine probatione, iuramento, demonstratione & testibus q falli non pōt, nec fallere, nec mēdaciū dicere, talis simplex credentia est multum meritoria, & necessaria. Rō, quia ueritates fidei, seu ueritates fidei sunt altissime & transcendētes, intellēctū naturalē nō pōt cōprehendi, iō oportet credere simpliciter sine disputatione. Stultus esset cec⁹, si uellet disputare de coloribus quos nunquā uidit, sed oportet eū credere qd dicitur sibi. Sic nos cecī sumus in hoc q nunquā uidim⁹ ueritates fidei, iō nō oportet disputare, sed credere dño Iesu xpo. Dicit namq; ij. Metaphilosophus. Sicut se habet oculus noctue ad lumē solis, ita se habet intellectus noster ad manifestissimā naturā. Qd autē oculus noctue non posset clare intueri solē, non est defectus solis sed noctue. Sic ueritates fidei clarissime sunt in se, sed ex defectu intellectus nostri comprehendere non possunt. Iō dicit scriptura, Qui confidunt in domino in

telligent ueritatem, & fideles in dilectione acquiescent illi. Sap. iij. Nota q confidunt in dño. f. qd non pōt mentiri nec fallere in dilectione, acquiescent illi, nō dicit in disputatione, qm cum aliq uult secum disputare in fide, diabolus facit sibi argumētum, & tunc nō scit rōdere, iō cadit in errorem, sicut cadunt multi dicētes, Quō xps pōt esse in tā parua hostia? & quō stat, nunquid frangitur in fractione hostie? Cogitate q oēs ueritates fidei iā sunt disputate, ergo oportet credere, cū dicit Apłs ad Cor. qui disputabant de fide, Timeo ne sicut serpēs Euā seducit astutia sua, ita corrumpantur sensus uři, & excidāt a simplicitate fidei que est in Christo Iesu. j. ad Cor. xj. Dic prae tice quō Eua disputante cū diabolo diabolus, Cur pcepit uobis deus ut non comederetis ex o ligno paradisi? Gen. iij. Ecce priā qō mundi. Et p hanc cecidit i dubitationem di. Ne forte moriamur cum tñ de⁹ sine dubio dixisset, moriemini. Rñdit diabolus, nequaq; moriemini. Scit em de⁹, q in quacūq; die comederitis ex eo, aperient oculus uestri &c. Eua debuit rōdere diabolo, O proditor tu facis mihi qstionem de uoluntate dei, recedas &c. & nō fuisset uicta. Sic debuit rōdere qstionib⁹ quas uobis facit diabolus de fide, loquēdo imaginationi uestre, & non disputare, sed dicere, Credo. Ecce quare dicit Apłs, Timeo &c. Morāstr ex disputatione fidei sunt in mundo multi increduli. Verbi grā, Priō usurarij dicentes, quare de pecunia mea quam ille tenet cum qua luca, & facit sibi cōmodū, non potero recipere lucrū? Ecce error cōtra fidē, qā recipere aliquid ex mutuo, usura est. Vñ si p mutuo mille florenorū recipitis obolū, usura est. Et qñ dicitur, Est de mea pecunia &c. Error est. Pecunia non est uestra sed dei, qui est dñs. Et dñs nō tenetur dare computū nec rōnē, sed uos habetis dare rōnē de omnib⁹ creatam obolis, quāsi acquisitis, custo diuistis & expendistis, quia domini est terra & plenitudo eius. Diuites em solū sunt dispensatores. Sic nos existimet hō ut

mini

ministros Christi & dispensatores. j. ad Corinth. iij. iō tenentur dispensare iuxta uoluntatē dñi. Et alibi ipe iam dedit regulam iuxta suā uoluntatē di. Nō fenerabis fratri tuo ad usurā, nec pecuniam, nec fruges, nec quālibet aliā rē &c. Deut. xxij. Sed usurarius magis confidit de instrumento alicui⁹ notarij falsi quā dei. Ecce in hoc est defect⁹ fidei, quia est articulus fidei. Credere scām eccliam catholicam, q. f. determinat q usura est peccatū mortale. Est enī cōtra preceptū, Nō furaberis. xij. q. v. penale. Alij diffamāt eccliam di. q papa licentiat uiduis, pupillis, hospitalibus &c. Error est. Qm nō sunt faciēda mala, ut eueniant bona. Ro. iij. Secundo luxuriosi disputant qd fornicatio simplex non est peccatū, & cadūt in heresim dicendo, cui facimus iniuriam &c. Si cum filia regis faceres, nunquid faceres iniuriam regi &c. Sic oēs sunt filie regis xpi, iō &c. Iō dicit scriptura, Abominatio facta est i Ierl & in Hierusalem, quia cōtaminauit iudas sanctificationē dñi, quā dilexit, & habuit filiam dei alieni. Malach. ij. quanto ergo maius periculum est disputare de altissimis. Sunt & alij disputantes & reprobantes imagines dicentes, q est peccatum idolatrie, uel q est idolatrare. Ecce ignorātia ex qua cadūt i heresim. Imagines em sūt i ecclia dei nō ad adorādū eas, ut res qdā sūt, sed ad repñtādū, & sunt libri laicorū &c. Nota q sed m. s. Th. i. iij. scrip. di. ix. q. j. ar. ij. q. ij. ad tñū. & ij. q. xciij. ar. ij. ad primū. Triplici de cā imagines xpi & scōrū sunt in ecclia. Vñ sic etiam error & peccatū amouere imagines laicis. In ueteri tē lege precepit de⁹ ne fierēt imagines. i. ad adorādū. Nō facies tibi sculptile &c. Exo. xx. Primus hō q in nouo testō inuenit imaginem, fuit xps. Dicitur storiā quō milit imaginem suā regi Abagaro, ut dicit S. Tho. iij. scrip. di. ix. q. j. ar. ij. q. ij. ad tñū. Dico secundo, q debemus credere fidem catholicā plenarie sine diminutione. Vñ conclusio est bñ Tho. doc. i. ij. q. v. art. ij. q si aliq credit oēs articulos fidei pñt unū, dicit q

de nullo articulo habet fidē, sed solū opñtionē. Rō, qm omnes articuli fidei hñt unū fundamētū. f. ytatē diuinā infallibilē. Qui ergo nō credit unū articulū fidei, nō credit fundamētū, iō de nullo habet fidē. Nota similitudinē de domo. xij. ca. meras fūdata sup colūmā unā. qā deficiente colūna fundamētū nō solū una cadit, sed oēs cadūt. Sic de fundamento fidei. De quo Apostolus, Fundamētum aliud nemo pponere &c. j. ad Cor. iij. iō credere sine diminutione debemus. Et charitas oia credit. j. ad Cor. xij. Credēdi sūt magni articuli sicut parui & ecōyso. Vñ xps, Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis est. Et q in modico iniqu⁹ est, & in maiori iniqu⁹ est. Luc. xvj. iō ad melius seruādū hāc fidelitatē fidei est cōsiliū ecclie. f. dicere quolibet die mane & sero, Credo. ad instar militis q fecit homagium regi. ad Ro. x. Si credideris in corde tuo dñm nostrum Iesū xpm, qā de⁹ illū suscitauit a mortuis, salu⁹ eris &c. Rō, quā oportet ut ore dicat, qā sicut lucerna in laterna extinguit nisi spiret &c. Sic si des i corde est ut lucerna accēsa in laterna. Autoritas. ps. xvj. Qm tu illuminas lucernā meā. f. credētiā fidei, dñe de⁹ me illumina tenebras meas. f. ne cadā in errores cōtra fidē. iō nisi spiret p foramē oris extinguitur paulatim. Iō Apłs, Vosmetipsos tēte si estis in fide, ipsi uos probate. ij. ad Cor. xij. Probatur fides in ore cōfite do, sic ut firmat in corde credēdo, sicut trabs qto fortius pēntis, tāo magis in terra firmatur. Isto mō David qui ipū propheta fecit uis oēs articulos fidei, ore hilariter cōfitebat. Autoritas. ps. cxv. Credidi. f. ppter q lo. sum. i. ore. Et quō rñdit, Ego aut hū. sum nimis. Qui hoc cōsiliū seruauerit diligēt, saluabitur uirtute fidei, q non permittit ipsum mori sine pāpnā & cōtritione. Ergo noli esse incredulus. Dico tertio, q debemus credere fidem catholicā firmiter sine dubitatione. Vñ cum maiori certitudine credendi sunt articuli fidei q illa q uidentur oculis proprijs. Rō qā sensus pñt leuiter decipi ex aliquo defectu, uel in dispositione obie

ad 4 et uel

quod subiecti, siue medij, ut patet de se
suus debet, & de gustu iherosolymis. Ideo
Apłs. Postulet in fide nihil hesitans. Qui
em hesitat, sius est fluctui maris, q̄ a uen
to mouet & circumfert. Iaco. j. Sicut enim
unda maris agitur uentis hinc inde, sic
p̄sona q̄ dubitat in fide, agitur hincin
de argumētis & rōnibus, & nihil pōt ob
tinere a deo. Sec^o in fidei in nullo dubi
tante. Ideo Apo. ij. Esto fidelis usq; ad
mortē, & dabo tibi coronā uitę. Nota q̄
tā fortis & fidelis est tenēda fides catho
lica, q̄ citius deberet hō amittere bona
tēporalia, diuitias &c. & famā etiā, & ui
tā, q̄ fidē usq; ad mortē. Inclūsiue. Et qd
hō cōsequi ex hoc, dicit xps Apo. ij. Dabo
tibi coronā uitę. De qua coronā habet
Apo. xij. Signū magnū apparuit in celo.
Mulier amicta sole, & luna sub pedi
b^{us} ei^{us}, & icapite ei^{us} coronā stellarū duo
decim. Hec autoritas intelligit ad literā
de ecclia, allegorice de uirgine Maria,
tropologicē de aīa beata. Et secūdu hūc
intellectū modo loquor. Hec mulier est
quelibet aīa deo fidelis & deuota, amicta
sole. xpo. Vnde ecclia, Sol iustitię xps
de^{us} nŕ. Induit em p̄ ueram fidē & creden
tiā. Et luna. i. sciētia Philoſophie sub pe
dib^{us} ei^{us}, q̄ q̄ secūdu principia & regulas
Philoſophie se uellet gubernare i hīs q̄ si
dei sūt, caderet. Dicit em p̄cipiū Philo
ſophie, q̄ multiplicatis suppositis multi
plicat & esētie. Sub pedibus ponat, q̄
nō tenet i creatore. Itē q̄ finiti ad infinitū
nulla est p̄portio, fallit i xpo deo & ho
mine. Itē q̄ loc^{us} & locatū debēt p̄porti
onari. Itē q̄ ip̄osibile est deū mori &c.
& sic de alijs. Iō Apłs. Videte ne q̄s uos
decipiat p̄ Philoſophiā & tanē fallaciā. f.
Logica &c. ad Cor. ij. Ex tali fidelitate da
tur coronā stellarū duodecim i alio mū
do. Sicut sūt duodecim articuli fidei, sic
coronā glorie est duodecim beatitudinū
eis correspondentiū. Tres stelle a parte
ante sūt. Prima, credere deū patrem,
secunda, credere deū filiū equalē patri,
tertia, credere spiritū sanctū a patre & fi
lio procedentē in equalitate. Tres a fi
nistris. Prima, credere xpi incarnationē,

secunda, xpi passionem, tertia, sancti
patris liberationē. Tres a dextris. Prima,
credere xpi resurrectionē: secunda, xpi
ascensionē: tertia, ecclesie gubernationē
uirtute sacramentorū. Tres retro sūt. Prima,
q̄ xps uenturus est iudex: secunda,
q̄ oēs resurgemus: tertia, q̄ dabit oib^{us}
tributōne secūdu opa sua. Ex his
duodecim credentijs coronā est glorie.
Duodecim stelle sūt duodecim articu
li fidei, quibus aīa coronatur iam in hoc
mundo p̄ gratiā, & in alio p̄ gloriā, q̄
bus correspondēt duodecim beatitudi
nes. Iō Apłs. ij. ad Ti. iij. Bonū certamē
certaui, cursū cōsummaui, fidē seruauit
in reliquo reposita est mihi coronā ius
titie &c.

De eadem dñica Sermo. vj. notabilis
de quatuor signis q̄ de^{us} dat i animā.

Volta quidem & alia si
gnificat Iesus. Ioan. xxi.
Pro declaratione hui^{us} uer
bi iuxta intellectum quem
uolo praticare, sciendū q̄
deus in hominū saluatione tenet mo
dum, quem tenuit i eorum formatiōe,
quia primo format corpus in utero ma
tris, deinde creat animā, & creando in
fundit. Isto modo fecit de Adam, qui
primo creauit corpus eius de luto, & de
creauit animā eius, & in corpus in
fundit. Genesis. ij. Formauit igitur domi
nus deus hominem de limo terre, & in
spirauit in faciem eius spiraculum uitę,
& factus est homo in animā uiuentē.
Dico similem modum tenet deus in sal
uatione. Quoniam i uesti lege primo de
dit legem ad solum corpus pertinentē.
Ideo Apostolus, Non prius quod spiri
tuale est, sed quod animale est, deinde
quod spirituale est. j. ad Cor. xv. Verbi
gratia. In ueteri lege primo deus popu
lo suo dedit ad distinctionem & differē
tiam aliorum Apostolorum signa carna
lia, sicut sūt signa circumcisionis. Gen.
xvij. Dixit de^{us} Abraę, Circumcideris car
nem preputij uestri, ut sis in signum fede
ris inter me & uos. Nota, quod Abraam
fuit primus homo qui unquam recepit
circumci

circumcisionem. Sed quia hoc signum
erat secretū, ideo uoluit deus dare p̄p̄o
suo signū notoriū extra. Sin pilis & i ca
pite & in barba, q̄ nullus de populo suo
raderet pilos capitis nec barbe, sicut fa
ciebāt alij populi. Levit. xix. Nō in rotun
dum attōdebitis comā, nec raderis bar
bā. Ecce signū corpale. Itē dedit signum
p̄p̄o suo ad differētiā in uestib^{us}, de qua
tuor uittis hyacinthis, que dicuntur fim
brie. Num. xx. Dixit quoq; dñs ad Moy
sen. Loq̄re filiis Israel, & dices ad eos, ut
faciāt sibi fimbrias p̄ angulos quatuor
pallioꝝ ponētes in eis uittas hyacinthi
nas. Itē dedit eis etiā signū in cibis. Le
uit. xj. nē comederēt &c. Sed oīa ista si
gna fuerūt corporalia, q̄ p̄uidit solum
corpi, & p̄ tūc nō curauit aīam. Iō sapiēs
orabat dñ. Dñe in noua signa, & imuta mi
rabilia. Glorifica manū & brachiū dextę.
Eccl. xxxvj. Nota, in noua signa. q̄ d. q̄
ista carnalia sūt. Manū. i. potentiā, &
brachiū dextrū. i. nouū testm. Brachium
sinistrū est uet^{us} testm, modicā habēs uir
tutem. Deinde de^{us} dedit illa signa spūa
lia, de quib^{us} dicit thema, Multa quidem &
alia signa. f. a corporalibus uel carnalibus
signis fecit Iesus q̄ dedit p̄p̄o suo xpia
no. Patet thema. Amore nŕi q̄ uiui quot
sunt signa, & q̄ sūt, q̄ xps dat in nouo te
stamēto aīabus nostris. Et inueni q̄ sicut
dedit quatuor signa i ueteri testō, sic dat
quatuor signa spūalia i nouo testamēto.

Primum de innocentia baptismali.

Secundum de militia spirituali.

Tertium de penitentia spirituali.

Quartum de penitentia sacramentali.
Ideo dicit thema, Multa quidem & alia
signa &c. Primo xps suis fidelib^{us} i nouo
testō dat signū spūale de innocentia bap
tismali, q̄ d. a doctorib^{us} uocat character
Grece, q̄ d. est signū Latine. Aīa em aīa ba
ptismi p̄pter p̄ctm originale est imūda
& abominabilis, intantū q̄ si p̄sona mo
rit ante baptismū, nō pōt intrare paradi
sum, sed in baptismo aīa mundat & reci
pit ibi illud pulcherrimū signū characte
ris. Ad hoc melius intelligendum, dic si
militudinē de imagine facta, ut ponat in

tēplo &c. & dū portat ad templū, cadit i
lutū, nec ponit in altari nisi prius lauet.
Sic aīa rationalis est imago dei a magno
argentario trino deo facta ad imaginē
suam. Gen. ix. Ad imaginem quippe dei
factus est homo, que i quantū est ad ima
ginē dei pulcherrima est, sed in genera
tiōe carnali cadit i lutū, q̄a in utero crea
tur, & creādo ifundit, ut dicit Augu. Vñ
si aliter crearet aīa sine illa gnatione car
nali, nō haberet p̄ctm originale, sicut aīe
Ade & Eue nō habuerūt p̄ctm originale,
ut ostendit pulchre. f. Tho. j. ij. qd. xxxj.
ar. iij. ubi querit, Vtrū si aliq̄s formaret
ex carne humana miraculose, deriuaret
ad eū p̄ctm originale. Et rñdet & cōcludit
q̄ nō, q̄a talis nō fuisset i Adā secūdu
seminalē rōnem, q̄ d. solum causat tradū
ctiōnem peccati originalis, ut Aug. dicit
supra Gen. ad literā. Sed illi soli pecca
tū originale cōtrahunt, q̄ ab Adā descen
dūt secūdu seminalē rōnem. Et ideo nisi
talis sic descendens ab Adā, & i p̄ctō ori
ginali existēs, pri^{us} lauet aqua baptismi,
non recipit in tēplo paradisi. Et si uellet
dicere, q̄a nunq̄ peccati, nec feci aliq̄d
p̄ctm, permittatis me intrare, diceret si
bi xps, Respicias quō es immunda, q̄d fa
ceres tu inter istas mundissimas: De ista
materia dicit scriptura, Quid est homo
ut imaculat^{us} sit, & ut iust^{us} appareat natus
de muliere, usq; q̄to magis abominabi
lis & inutilis hō &c. Iob. xv. Nota abo
minabilis & inutilis homo. f. ad gloriā.
Quia sicut meretrix nuda si ueniret, abo
minaret a uobis, sic & aīa non baptizata
abominat a scīs. Sed in baptismo mun
dat, cū dicitur, Ego te baptizo &c. & dat
sibi a xpo illud signū in fronte ad instar
stelle fulgide. Vnde si tūc aīa posset a no
bis uideri, tāta est pulchritudo q̄ &c. Et
si ante q̄ peccet recedat a corpore, recta
uia uadit ad paradisu, ut dicit scītus Tho.
ij. par. q. lxxvij. ar. ij. ad scđm. & iij. scri
ptur. di. iij. q. ij. ar. j. q. ij. ad quartum. Et
oēs angeli uolunt ipam osculari. De isto
signo dicit Apłs, Credentes signati estis
spū promissionis sancto, qui est pignus
hereditatis nostre. ad Ephe. j. Nota cre
dd & dentes

descentes, quia requiritur credentia propria, sicut adultus, uel credentia ecclesie in paruulis. Hoc signum est glorie. Huius signi existentis in anima datur capida si ue mitra, que datur pueris immediate post baptismum extra tota picta, que signat uestem innocentie, qua anima induitur, quousque peccat mortaliter, quia tunc perditur uestis innocentie, & signi characteris deturpatur, sed non perditur, imo remanet semper in damnatis, quia indelebilis est. iij. dist. iij. q. j. ar. iij. q. iij. & iij. parte. q. l. ar. iij. ad tertium. & q. lxxij. & lxxvj. & lxxij. Ideo Ioannes Apocal. xvj. Beatus qui uigilat & custodit uestimenta sua ne nudus ambulet, & uideant turpitudinem eius. Quia anima nuda magis est abominabilis quam corpus nudum. Moraliter. Dic quomodo parentes debent providere ne filij eorum perdant hanc uestem innocentie, nutriendo eos, & dando bonas doctrinas. Primo, ut sciunt se signare. Secundo, uirginem Mariam salutare tanquam reginam &c. Item ne iurent, ne mentiantur &c. Quoniam magna est culpa parentum, si filij sunt mali. Quia quando sunt parui, & iuuenes ad instar uirgule, dirigi possunt &c. Ideo dicit Christus beato Ioanni, Habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinauerunt uestimenta sua, & ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. Apoc. iij. Nota. Sardis interpretatur principatus uel pulchritudo. Ecce innocentia baptismi, in qua pauci sunt. Ideo dicit, Habes pauca nomina in Sardis. Unde dicit Apostolus, Nolite contristare spiritum sanctum. Qui habitat in uobis, in quo signati estis in die redemptionis, scilicet baptismi, ad Ephe. iij. Secundo dat deus signum de militia spirituali, & hoc in sacramento confirmationis, que non potest dari nisi ab Episcopo, imo est questio, Vt Papa posset committere simplici sacerdoti ut confirmet? & aliqui doctores tenent quod non: beatus Thomas tamen in iij. scrip. dist. vij. q. iij. ar. j. q. iij. & dist. xxv. q. j. ad tertium. & iij. parte. q. lxxij. ar. xj. ad primum, dicit quod confirmatio co-

ferri potest a simplici sacerdote ex commissione solius Pape, non autem a diacono. Hoc signum datur a Christo, quando Episcopus dicit, Consigno te signo crucis &c. & dat sibi alapam ut recorderetur. Sic etiam percutitur miles alapa uel ense, quando fit miles. Ideo dicitur signum militie, quia in ea datur robor pugnam spirituale, ut dicit sanctus Thomas iij. parte. q. lxxij. ar. iij. ad tertium. & ar. v. vij. ix. & x. hoc signum est ad instar molis aurei in fronte, intantum quod quando anima intrat Paradisum, statim cognoscit quomodo unus fuit confirmatus & non alius, ex illo signo militie spiritualis. Ideo faciat confirmari filios uestros, quia confirmati habent maiorem gloriam in celo quam non confirmati, ut dicit sanctus Thomas iij. parte. q. lxxij. ar. vij. ad quartum. Et in confirmatione confertur plenitudo gratie spiritus sancti, in dicto art. j. & confirmatio roborat animam contra alias impugnaciones quoad fidem, ut in iij. dist. vij. in literali expositione. & iij. c. q. artic. ix. De illo signo dicit scriptura, Nolite nocere terre & mari, neque arboribus, quoad usque signent seruos dei nostros in frontibus eorum. Et audiui numerum signatorum cxliij. millia signati. Apoc. vij. Nota. Nolite nocere, preceptum est Christi ad Antichristum & suos di. Nolite nocere terre. i. laicis laborantibus pro terrenis: neque mari. i. peccantibus, qui dicuntur mare ob contritionis amaritudinem: neque arboribus. i. personis perfectis in bonis operibus fructificantibus. Ideo ex isto sacramento confirmati Christiani confirmantur intantum, quod tempore Antichristi fortior erit confirmatus quam alter non confirmatus. Ideo precepit Apostolus Luc. ult. Sedetis in Hierusalem, donec induamini uirtute ex alto, id est, donec sitis confirmati. Quod licet Apostoli fuerunt a Christo baptizati baptismi Christi, ut dicit sanctus Thomas iij. scrip. di. xxix. & ar. iij. ad tertium, non tamen fuerunt confirmati usque ad diem Penthecostes. Iohannes dixit eis, Sedetis, id est, non intretis bellum predicationis, quod non estis

non estis fortes, donec induamini &c. Fuerunt enim Apostoli confirmati a Christo. Sed sine materia, ut dicit sanctus Thomas dist. vij. q. j. ar. ij. q. j. ad tertium. iij. parte. q. lxxij. ar. ij. ad primum. Sic in quatuor preliis Antichristi multi erunt non fortes, quia non sunt confirmati, qui timore negabunt fidem.

Primum prelium erit per dona placetia. Secundum per miracula apparentia. Tertium per insolubilia argumenta. Quartum per durissima tormenta.

Sed illi qui erunt confirmati erunt fortes in omnibus istis preliis, dicentes illud Act. xij. Per multas tribulationes &c. Ecce quare dicit, Nolite nocere terre &c. Et sequitur, Et audiui numerum signatorum, cxliij. millia signati. Vbi ponit tria composita, quia tres conditiones personarum debent recipere sacramentum confirmationis. Centum millia, id est, senes: quadraginta millia, id est, iuuenes: quatuor millia, id est, pueri. Millia autem significat perfectionem confirmationis, que potest dari senibus, iuuenibus, & pueris quatuor annorum & supra. Dicit enim sanctus Thomas iij. parte. q. lxxij. dist. v. art. vij. & iij. scrip. dist. vij. q. iij. art. ij. De hoc quod confirmatio debet dari cuilibet baptizato cuiuscunque etatis, sexus, & conditionis, & etiam morienti. O qualis honor est habere hoc signum, quia sicut in curia regis, licet omnes sint domestici, tamen magna differentia inter milites & scutiferos &c. Sic omnes Christiani sunt domestici regis ipsius Christi, tamen nobiliores sunt confirmati, quia sunt milites qui dicere possunt, arma militie nostre non sunt carnalia. Quilibet nostrum magis uellet quam filius suus esset miles in curia regis quam scutifer tantum. Idem de curia regis Christi. Ergo labora sicut bonus miles Christi. ij. ad Tim. ij. Tertium signum est de presidentia spirituali. Hoc signum datur presbyteris in sacramento ordinum, quod ordinatur ad sacerdotium, quod signum dicitur esse character indelebilis, unde magna presidetia est, remittere peccata.

Quis potest remittere peccata nisi solus deus? Hoc posse commisit deus sacerdotibus. Item posse apere celum in consecratione. Quis enim fidelium habere dubium possit ipsa in orationis hora ad sacerdotis uocem celos apiri, & in illo Iesu Christi mysterio angelos choros adesse, summa ac ima sociari, ut dicit Greg. i. iij. dialogorum de consuetudine. dist. ij. Quid sit sanguis, uerbi gratia. Angeli autem dicere possunt cantando, Panis angelicus sit panis hominum, dat panis celis figuris terminum. O res mirabilis, madducat dominum seruum pauperum & humilis. De isto signo dicit scriptura, Vidi alter angelum ascendere ab ortu solis, habentem signum dei in uirgine. Apo. vij. Nota, quod alter angelus dicit sacerdos, quia licet non sit angelus in natura uel persona, debet tamen esse angelus similitudine, ut bonus tracter predicator dicit alter Dominus similitudine. Dic quod debet tenere uitam angelicam &c. Iohannes Exod. xix. Sacerdotes qui accedunt ad dominum, sanctificantur, ne percutiat eos. Dic quando sunt boni sacerdotes, quomodo ad angelis comedantur, quando uero sunt mali detestantur. Ecce quare dicit, Vidi alterum angelum. De sacerdote Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirit ex ore eius, quia angelus domini exercituum est. Nota, ascendere ab ortu solis, quia missa non est celebranda ante ortum solis. i. lucis, nisi de speciali licentia Pape. Vnde dicit sanctus Thomas iij. parte. q. lxxxij. art. ij. ad quartum. & iij. scrip. di. xij. q. j. arti. ij. q. iij. quod missa potest dici quando incipit apparere aurora, non autem de nocte nisi in natiuitate Christi, & in uigilia Pasche, tunc enim est digna celebratione missae sacerdos ascendit in scala gratie plusquam aliquo alio opere. Per oppositum, mali sacerdotes ex illo descendunt usque ad profundum inferni. David. ps. cvj. Ascendunt usque ad celos, scilicet boni, & descendunt usque ad abyssos mali presbyteri, anima eorum in malis tabescebat. Nota, habentem signum dei in uirgine. Presidentie spiritualis, seu presidentie sacerdotalis. Hoc signum habuit etiam dominus Iesus, non sub ratione characteris, quia dicit sanctus Thomas iij. di. iij. q. j. ar. iij. & iij. parte. q. lxxij. ar. ii. v. q.

que xps nullum habuit characterem. David iuravit dñs & nō penitebit eum, tu es sacerdos in eternū scđm ordinem Melchisedech. Quartū signū est de pñia sacramentali. Vñ qñ aliq̃s eum cordis cōturbatione cōstet pñia sua, qñ sacerdos absoluit ip̃m, in illo puncto datur in aīa signum quod dicitur ornat⁹, & nō dicitur character, sed ornatus, intm q̃ qñ dō aīa sic penitens recedit a corpore, demones q̃ ueniunt ad mortē cuiuslibet, uidentes hoc signum, fugiunt. Secus de aīa impenitenti q̃ nō uult exire de corpore, sicut nec cap⁹ de carcere ad audiendā sniam dānationis. De hoc signo dicit scriptura. Preceptum est illis ne lederēt fenū terre, neq; oē uiride, neq; oēm arborē, nisi tm̃ hoīes qui non hnt signum dei in frōtibus suis. Apoc. ix. Preceptum est illis. f. demonibus. Ideo David orando hoc signū petebat, dicēs. ps. lxxxv. Fac meū signum in bonū, ut uideant qui oderunt me, scilicet demones, & cōfundāt, qm̃ tu dñe adiunxisti me, & cōsolatus es me. f. p̃ gloriam. Ecce quare dicit thema, Multa quidem & alia signa fecit &c. Deo gratias.

De eadem dñica, qualiter xps stat in medio presbyterum. Sermo. vij.

Stat Iesus in medio discipulorum suorum. Io. xx. Scđm q̃ clare iueniri potest rōne & autoritate, sacerdotes noui testamēti & etiā oēs ecclīci dicunt, pprie discipuli xpī. Rō. Illi em̃ qui continue student & cogitant, loquuntur & ratiocinant de doctrina alicuius doctoris, recte dicuntur eius discipuli, ut grāmatici dicuntur discipuli Prisciani. Philosophi etiam de doctrina philosophi. Idē qui corde cogitat & ore loquuntur doctrinā & legē doctoris Iesu Christi, & seruāt eius precepta, recte dicuntur eius discipuli. Auto. Liga testimoniū, signa legē in discipulis meis. Ela. viij. No. liga testimonium. Lex euāgelica dicitur testimonium. f. de secretis celestibus testificando. Io. iij. Quod sci-m⁹ loquimur, & quod uidim⁹ testamur.

Signa legē, scilicet ueterē q̃ nō debet uari, quia figura fuit noue legis. Itē alia autoritas, Si manseritis in sermōe meo, uere discipuli mei eritis. Io. viij. No. Si manseritis. f. studēdo, cogitādo, loquēdo, cōuersando, tales sunt ecclīci q̃ continue cogitant, studēt, loquuntur, & rōcinant doctrinā xpī i officio. Ideo dicit thema, Stat Iesus in medio discipulorum suorum. Modo uidendum est ex q̃bus operibus xps stat in medio discipulorum. Et inuenio ex tribus scilicet.

Primo per collaudationē angelicā. Scđo p̃ consecrationē sacramentalē.

Tertio p̃ conuersionē spiritualē.

Ergo stetit in medio discipulorū suorū. Dico primo q̃ xps stat in medio presbyterorū p̃ collaudationē angelicā. Officia enim ecclesiastica dicuntur collaudatio, a con quod est finis, & laudatio, quia angeli nobiscum laudant dñm. Nunq̃ sit officium in aliqua ecclesia quin angeli sint presentes nobiscum. Autoritas. ps. lxxvij. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus in medio iuencularū tympanistrarum. Principes dicuntur scđi angeli, ut exponit Bern. Rō. quia sicut quilibet rex huius mundi dicitur princeps, ita angel⁹, immo magis, eo, q̃ minor angelus celi est maior quolibet rege huius mundi in honore & dignitate. Preuenerunt em̃ principes scilicet angeli, quia ante q̃ dicatis psalmos, iam sunt coniuncti nobiscum ad psalmodiā dicendam, ut exponit Bern. No. in medio iuencularū tympanistrarum, non dicit uetularum. Synagoge dicuntur uetule, sed ecclesie Christiāe dicuntur iuencule tympanistrarum. Non solum angeli, sed & etiam ipse rex angelorum est in medio, quod patet ex suo testimonio. Matt. xvij. Vbi sunt duo uel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. In hac autoritate Christus ostendit nobis tria que debemus habere faciendo officium diuini. Primo, q̃ sumus duo uel tres & nō p̃ses neq; pauciores, duo sūt chorus dexter & sinister, uel tres pro illis qui sunt in pulpito, uel duo sunt, cogitando, & os loquēdo.

os loquendo, quia officium nō debet dici solum contēplando, sed simul contēplando & loquendo, unde si os dicit officium, & cor cogitat aliud, iam sūt duo. Ideo dicit Aug. Psalmis & hymnis cum oratis deū, hoc uersetur in corde quod profertur in ore &c. Alias Christus dicit Mat. xv. Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum lōge est a me &c. Duo representant duas Christi substantias, scilicet diuinitatem & humanitatem, tres aut, tres personas trinitatis. De his trib⁹ dicit scriptura, In tribus beneplacitum est spiritui meo que probata sunt coram deo & hominibus. Ecclī. xxv. Corā deo & hominibus comprobatur, quādo chorus dexter & sinister cantant ordinate. Sed hodie taliter cantant contendendo &c. q̃ reprobatī sunt coram deo & hominib⁹. Io. auisitis uos &c. Nota cum dicitur in nomine meo. Lu. ij. Vocatum est nomen eius Iesus. i. saluator. Tunc clerici sunt congregati in nomine Iesu, quando procurant honorem dei, & saluationem animarum uiuentium & defunctorum. Multi tamen cōgregātur in ecclīa non in noīe Iesu, sed denarij, quia ap̃s nō uenirent, nisi sint ibi pñte. Dicit aliqui, Nō introducā malam consuetudinem surgendi ad matutinas &c. Vñ raro uisitat ecclīa a plurib⁹ nisi amore denarij, nec audiunt cōfessiones, & sic de alijs sacris. tales receperunt mercedē suā. Mat. vi. Et ex ista rōne dicebat Ap̃s, Omne qd̃cunq; facitis, in uerbo aut in opere, in noīe dñi nostri Iesu xpī facite. ad Col. iij. Nota ibi ego sum in medio, qñ opus fit pro suo honore certitudinaliter, ip̃e est in medio, ex hoc signo sequitur q̃ i quo libet sermone facto in noīe Iesu Christi, ip̃e est ibi. Ideo sitis auisati, & considerate, quia ibi est Papa Iesus & Cardinales, scilicet angeli, q̃ debetis compositē stare in choro, quomō staretis si rex uel papa esset in uesp̃eris &c. Dic quomodo sunt dicende deuote septem hore canonicę. De quo loquitur ca. dolētes, extra, de cele. missarū, ubi p̃cipit ecclīa q̃ officium diuinū diurnū pariter & nocturnū.

num, q̃tum deus dederit, deuote p̃soluatur. Dico scđo q̃ xps stat in medio p̃ consecrationē sacramentalē. Iam uidetis q̃ in missa sacerdos tenet hostiam consecratam in medio manuum suarum, & ipsam recipit in medio corporis. David in ps. De⁹ stetit in synagoga. i. cōgregatione deorum. i. angelorum qui dicuntur dii non essentialiter, sed participatiue. In medio autem deos. i. sacerdotes dii iudicat. i. diuersimode iudicat & condemnat, propter defectus quos faciunt in missa. Primo iudicat sacerdotes, & ipsos reprehendit de materia sacrificij, si non est ita preparata ut decet, scilicet q̃ hostia sit mūda, alba, & sine macula, & rotunda, quia significat eternitatem dei. Item de materia sanguinis, q̃ sit uinū purum & bonum & nō acetolum. De quo s. Tho. uide. iij. scrip. di. xi. q. ij. ar. iij. q. ij. & iij. pte. lxxij. ar. v. ad scđm. ubi dicit q̃ de aceto nō potest confici sanguis, sed de uino aceto sō bene, licet sit p̃cū. Secundo iudicat ip̃os de forma, si dicitur ut debet dici. Dic contra illos qui anhelant, & cum capite faciūt signum crucis. Item de forma consecrationis sāguinis, & quomodo aliqui dicunt festināter nimis, aliqui nimis spaciose. Tertio iudicat de instrumentis immundis. f. corporalibus, pannis seu mappis, & calice & candelis. Itē qd̃ illud quod seruit altari, ut candelabra &c. non seruiat uobis in domo uestra uel in mensa, q̃a ut dicit regula iuris li. vj. Quod semel dicat⁹ est deo, amplius ad usus humanos non est transferendum. Quarto iudicat intētionē, si celebrant p̃ pecunia, ut Iudas uendendo xp̃m, quia accipere pro missa aliqd̃ quasi p̃cū ei⁹ est simonia. nō aut si sumatur quasi stipendiū. dicit s. Tho. ij. q. c. ar. ij. ad scđm. & iij. di. xxv. q. iij. ar. ij. q. j. ad quartū. Et tales cōiter dāt missas p̃ pñia in confessionē. Quia dicit s. Tho. iij. p. q. lxxxij. ar. ix. & quolibeto. x. q. viij. & iij. scri. di. xij. q. j. ar. ij. & di. xxiij. q. j. ar. iij. quod celebrans missam in peccato mortali, uel inducens talem scienter, peccat mortaliter. Quinto, iudicat utrum ce-lebra-

lebrar male parati, & sine deuotione. Ecce quæse dyndicat. i. diuersimode & ex diuersis causis iudicat. Ideo Apostolus. j. ad Cor. xi. Probet autem seipsum homo, & sic &c. Probet. f. motuum celebrandi quod habet, & sic de pane illo edat &c. Dictis uerbis nihil remanet ibi de pane, nisi solum accideria, ut dicit Doctor. iij. script. dist. xij. & est de necessitate fidei. Si dicatur, De quo ergo sunt uermes in hostia? &c. Respondeo, quod illud sacra mentum est miraculis plenum, ita quod illa accidentia habent uigorem substantie, quia per se subsistunt. Ideo de illis accidentibus generantur uermes, quia habent uirtutem substantie. De hoc uide sanctum Thomam. iij. script. dist. xij. q. j. art. ij. & iij. parte. q. lxxvij. art. ij. Et dicitur panis non materialis, sed celestialis. Iuxta illud, Ego sum panis uiuus, qui de celo descendit, si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in eternum. Io. vj. Nota, iudicium sibi manducat. i. damnationem. Dicitur glossa Ambro. Ita punietur, ac si Christum propriis manibus interfecisset. Nota de hoc sanctum Tho. in iij. q. art. ij. & iij. script. dist. ix. dicentem, quod peccatum indigne sumentium eucharistiam est minus graue peccatum commissis in deum, & grauius peccatis contra proximum, uel contra seipsum, & est etiam minus graue peccato occisionis Christi, & prodicionis eius, & etiam minus graue proiectione eius in lutum. Ideo antiqui sancti dubitabant & ualde timebant si essent digni sacerdotio &c. Tertio, Christus est in medio per conuersationem spiritualem. omnes debemus spiritualiter conuersari, & dicet nobis Christus, Ego in medio uestrum sum, sicut qui ministrat. Luc. xxij. Sed conuersatio spiritualis debet esse per quatuor uirtutes, quas debemus habere in uita nostra, que sunt,

Continentia personalis.

Abstinencia corporalis.

Temperantia humaualis.

Sufficiencia temporalis.

Primo enim in nostra conuersatione

debemus habere continentiam personalem, scilicet uiuere caste. Dic contra illos qui dicunt, Luxuria minimum peccatum est mortale, uerum est in laicis per respectum ad spiritualia peccata. Et dicit tamen sanctus Thomas. ij. q. cliij. art. iij. & in. q. de malo. q. j. art. j. ad. xij. q. xxxij. q. j. art. ij. & ij. ubi s. art. ij. concubinatus, & quilibet coitus extra matrimonium est contra legem nature, & peccatum mortale. In sacerdotibus tamen & religiosus est de maioribus peccatis carnis, quia sacrilegium est, ergo ratio ne istius magnum peccatum & furtum, maius est homicidium, & adhuc maius periculum. Et dicit sanctus Thomas in ij. q. lxxxvij. quod maius est adhuc fractio uoti simplicis, & maius fractio uoti solennis uel expressi, ut i religio sine uel annexi, ut in presbyteris ex ordinatione ecclesie. Ideo oportet habere continentiam personalem. Ideo dicit Christus sacerdotibus, Sint lumbi uestri precincti, & lucerne ar. &c. Luc. xij. Et nullus & presertim sacerdos habere debet concubinas, nec suspectas familiaritates. Secundo, necessaria est abstinentia corporalis, quia aliter non potest homo uiuere caste. Luc. xxj. Attendite ne grauentur corda uestra &c. Ideo hodie tot sunt luxuriosi, quia non habent abstinentiam, quia secundum Hieron. Venter meo est uas de facili i luxuria spumat. Tertia uirtus necessaria est temperantia humaualis. f. ne nimis uelitis conuersari cum laicis. Ratio, Nam habemus conditiones imaginum, que de longe apparent pulchre, secus de prope, quia tunc uident defectus imaginum. Idem de ecclesiasticis, antiqui enim qui presbyteri uel religiosi ibant per uillam tarde, & ex magna necessitate honorabatur ab omnibus &c. Io. Aplos. Exite de medio eorum, & separamini dicit dominus. ij. ad Cor. vj. Quarta est sufficiencia temporalis. Habentes enim alimentum

ta & quibus tegamur, his contenti sumus. j. ad Timo. vj. Non facere debetis simonias, usuras, nec tenere pecunias in possessione Iudeorum, nec facere mercatias. Presbyter qui bene facit officium suum, nunquam egebit, quia dicit Christus, Primum querite regnum dei &c. Luc. xij. & Mat. vj.

Dominica prima post octauam Pasche. Sermo primus.

Ego sum pastor bonus. Ioannis decimo. Sermo noster erit de sancto euangelio huius dominice. Et habebimus multas bonas doctrinas pro intellectus illuminatione & uite reformatione. Sed primo salutetur uirgo Maria. Verbum propositum pro themate & fundamento nostri sermonis est uerbum domini Iesu Christi de se loquentis, dicens, Ego sum pastor bonus. Bonitas huius benedicti pastoris erga oues, scilicet fidelium Christianorum, ostenditur in sancto euangelio hodierno quadruplici ratione.

Prima ratio, quia comparauit oues pretiosas.

Secunda, quia custodiuit eas studiose.

Tertia, quia pascit eas copiose.

Quarta, quia collocat eas secure.

Dico primo quod Christus ut bonus pastor emit suas oues pretiosas, scilicet pretio sanguinis sui, non habet eas de furto uel rapina, siue ex deceptione, sed emit eas pretio iusto & superabundanti. De hoc dicit ipse in principio euangelij, Ego sum pastor bonus. Ratio, Quia bonus pastor animam suam, id est uitam corporalem dat pro ouibus suis. Ratio, Quare dat tam pretiosum pretium, est ualor in comparabilis anime, quia nulla creatura corporalis comparabilis est anime in ualore. Vnde si in statera diuine iustitie que est iusta & equa, in parte una ponerentur omnes creature corporales, scilicet aurum, & argentum, margarita, elementa, sol, luna, & omnes stelle: & in alia parte una anima rationalis, plus ponderaret in ualore anima rationalis, quam omnes creature. Autoritas, Quid enim

pdest hoi si mudi uniuersu lucret, aie uero sue detrimetu patiat? Aut quam dabit ho comutatione p aia sua? Matr. xvj. quasi dicat, nulla sufficiente. Paru lu cratur qui perdit anima. Si ergo pro redemptione unius anime non sufficit totus mundus, quanto magis pro oibus animabus? Ideo nullus erat precium sufficiens, nisi sanguis xpi infiniti ualoris, ex coniunctione diuinitatis. Vnde si in statera diuine iustitie in una parte essent oes anime, & i alia minima gutta sanguinis xpi, plus ponderaret in ualore sanguis xpi, quam omnes anime, ex coniunctione diuinitatis, nec aliud pretium sufficiens poterat dari. De hoc dicit scriptura, Scientes quod non corruptibilibus auro & argento redempti estis de uana uestra conuersatione paterne traditionis, sed pretioso sanguine quasi agni incontaminati & imaculati Iesu xpi. j. Pet. j. Nota, pascit traditionis. i. ueditionis. Dic quomodo pascit Adā uē didit se, & totū genus humanum pretio unius pomi, licet non legatur cuius erat speciei, & fuit captiuus diaboli ipse, uxor, & consequenter omnes filij. Autoritas, A quo em qd superat? est. s. duello, huius & seruus est. ij. Pe. ij. Sic Adā & Eua consētiētes peccato, reddiderūt se diabolo. Si ergo captiuū generāt filios, filij etiam sunt captiuū. Sed tenet xps optimus mercator de celo i terrā, scilicet ualorē animarū, dedit nō pomū, nec aurū &c. sed solū sanguinē pretiosissimū inestimabilis ualoris, q redemit nos. Iō dicit, redēpti estis. Nota redēpti. i. itē. empti. Vñ cōclū sio est theologie, q minima gutta sanguinis xpi erat pretiū sufficiens & superabundans, p mille mūdis redimendos uirtute diuinitatis & infinite charitatis. Mō cogitate quot guttas sanguinis xps p nobis dedit. Primo adhuc puer in circumcissione & in prima gutta redemit nos. Idē in scd'a &c. Scd'o in nocte passionis quot guttas sanguinis emisit. Lu. xxij. Pascit est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrētis in terrā &c. quilibet gutta fuisset precium sufficiens. Tertio quā fuit adductus in domo Pilati &c. Quarto quā fuit corona

tus

tus spinis, totum caput fluxit sanguine. Quinto quoniam fuit crucifixus in manibus & pedibus, quot gutte sanguinis caderunt super caput uirginis Marie. Item quot lachrymas, quot guttas sudoris, quot labores dum iret predicando. Iam non dicit empti estis, sed redempti. id est pluries empti. Ideo apostolus habet redemptionem, non dicit emptionem, per sanguinem eius remissionem peccatorum secundum diuitias gratie eius que superabundauit in nobis. ad Eph. j. Ecce preterea quare Christus est pastor bonus, quia oues suas emittit preciose. Moratur. Hic perari potest si animalis est anima, & Christus tantum precium dedit, quod quilibet debet animam suam custodire. Quoniam est digna magna reprehensione ille qui pro aliqua utilitate mundana, uel pro aliquo bono terreno consequendo, dat animam suam diabolo peccando mortatur, quia tunc animam uendit diabolo modico precio superbie uel auaricie, & sic de alijs peccatis, tunc animam careat Christo emptam das pro tam uili precio. Dicat parabola de mercatore ditissimo, qui in nudis exposuit totam suam pecuniam, & emit unam preciosam margaritam, & dedit illam uxori, que posuit ad bursam suam, & transiuit quedam mulier portans lactucas, & dedit illam pro lactucis. Nunquid iudicatis uos ipsam fore stultam uel fuisse? Similiter uos estis in hac uitali fatuitate. Iste mercator est Christus qui uenit de celo ad forum & feriam huius mundi, & emit preciosissimam margaritam, scilicet animam, pro qua dedit totum suum sanguinem, & commisit eam mihi meam, tibi tuam. Vetula cum lactucis transiens est tentatio, dicens, O qualis delectatio &c. Et quando sibi consentis, tunc tradis sibi margaritam. id est animam. Verbi gratia. Quando tentatio tentat te de uana gloria, superbia, & sic de alijs peccatis, tunc uendis animam, uel quando pro modico lucro iuras false. Alij dant pro modica delectatione, sicut luxuriosi. Alij pro uno pradio uel taceam uini, ut gulosi frangendo ieiunia. Alij pro una dormitione, ut pigri quando dimittunt missam &c. Ideo scriptura dicit Deuter. iij. Custodite metipsum, & animam tuam sollici-

te, scilicet ne redeat in seruitutem diaboli. Quando reuertetur mercator, id est Christus in morte hodie uel cras, quid dicit uobis? Videte ergo quomodo est cauendum a peccatis. Dicit ille doctor Leo papa in sermone passionis domini. Agnosce, o Christiane dignitatem &c. Dico secundo, Bonus pastor Christus custodit oues suas studiose. Iam uidetis quomodo quilibet dominus qui habet oues in terra ubi sunt lupi, bene custodit. Sic facit Christus Christianis ne a lupis inferni dentur. De hoc dicit ipsemet in secunda parte euangelij. Mercenarius autem & qui non est pastor &c. usque, me mee, ubi ponit differentiam inter uerum pastorem & mercenarium. Nota quomodo dominus qui habet oues in desertis dat eas custodias ouibus, scilicet pastorem & canem contra lupum latrantem. Sic Christus custodiam ouium suarum dat duas custodias. scilicet pastorem & ministrorum. Pastores sunt sancti angeli. Unde doctrina sacre theologie, quod quilibet ab ortu natiuitatis sue habet angelum ad custodiam deputatum. De hoc uide Theod. j. parte. q. cxij. Dic praeceptor. Quando mulier debet parere, Christus in celo uocat unum angelum nomine suo, quia omnibus nominibus uocat, di. Committo tibi filium uel filiam, custodias &c. Proles nascendo per prius recipitur per angelum in manibus angelici. id est in custodia & diligentia, quod obstericis, quicunque sit presto. Et quod sequitur quod nunquam aliqua mulier parit sine obsterice. Dicit Hiero. super illo uerbo, Angeli eorum. id est hominum, semper uidetur faciem patris mei qui in celis est. Mat. xviij. Dicit hic glo. Hiero. Magna est dignitas animarum, ut unaqueque angelum ad custodiam deputatum. Non unaqueque, nullus dominus dat unum pastorem quilibet omni, sed committit. e. uel. cc. uni pastori. Christus uero tantum diligenter eas custodit dat suum pastorem sine custode. Ecce quod custodit oues, Cogitate hic &c. Si rex haberet oues sicut antiqui habebant. Dauid & alij reges, & diceret militibus suis &

ronibus, committo uobis illas oues deserti, ut ipsas custodiatis, quod idignarent ipsi, nec haberent patientiam, & sancti angeli quorum minor est maior quod sit hic Papa, rex, uel imperator, reputant sibi ad honorem, quod deus uelit eis committere creaturas, quas fecit ad imaginem & similitudinem suam, & redemit sanguine suo, & regratiantur deo. Nec unquam angelus deleat creaturam sibi commissam usque ad mortem, quam tunc ducit ad paradisum si sit perfecta, uel ad purgatorium, uel ipsam dimittit in manibus demonum, si sit impenitens & mala. De hoc Dauid, Angelis suis mandauit de te, ut custodiant te in omnibus, & per mare & per terram &c. Moraliter habetis hic doctrinam, quando habetis aliquam tentationem uel occasionem peccandi, quod cogitatis peccatum angeli. Nullus enim fur faceret furtum alio uidete, nec luxuriosus luxuriam. Cogita quod angelus semper te uidet &c. Item Ber. In quolibet angulo & quolibet diuersorio da reuerentiam angelo, & noli presente eo facere quod me presente facere non auderes. Secundo, Christus ad custodiam ouium suarum dat canes qui latrant contra lupos inferni. Sed canes sunt omnes qui habent officium predicandi, magis enim timet & terrent demones clamore & latratu predicationis, quam lupi latratu canum. Maior dignitas est esse tale ministrum & canem, quia est officium apostolicum omnium Christi, quod esse patriarcham uel prophetam. Autoritas, Iob in persona Christi crucifixi dicit. Nunc deridet me iuniores, tempore quorum non dignabar presere ponere cum canibus gregis mei. Iob. xxx. Nota, Nunc. scilicet articulo passionis deridet me iuniores tempore. scilicet Iudei qui tunc erant, quorum patres, qui sunt patriarche & prophete, non dignabar ponere cum canibus gregis mei. scilicet cum apostolis, quia maioris dignitatis fuerunt apostoli & uiri apostolici, quam patriarche & prophete. Nota ergo quod est magnus officium predicatoris, & cum quanta uigilantia exercendum uirum latrando. Iam Dauid ps. lxxvij. Dicit dominus ex Basan, conuertamur, conuertamur in perfidum maris, ut itingat pes tuus in sanguine, lin-

gua canum tuorum ex inimicis ab ipso. No. Dixit dominus, ex Basan. id est confusione, conuertamur. scilicet peccatorum, conuertamur in perfidum maris. id est amare contritionis. Et quod fiet istud? Rndet Dauid, Vt intingat pes tuus. scilicet corpus, in sanguine. scilicet passionis, & lingua canum tuorum, scilicet predicatorum, de Christi passione predicantium: ex inimicis supple, liberentur oues, ab ipso scilicet Christo, & non uirtute predicationis. Moraliter. Modo canes dati a Christo ad custodiam ouium fecerunt pacem cum lupis inferni. Ideo oues male custodiuntur. Nota hic parabolam de Esopo de canibus & lupis uolentibus bellare. Quidam lupus antiquus qui multa uiderat & audierat dixit, Rogo quod ante periculum permittatis me loqui cum canibus. Qui dixit canibus, Magni malum erit uobis bellare nobiscum, quoniam uel eritis uicti, & sic male per uobis, uel uictores, & si morimur, uos perditis uitam, quia nobis mortuis non indigent uobis. Hoc audito canes dissimulauerunt & fecerunt pacem. Significatum huius parabole est bonum. Lupi sunt demones, canes autem predicatorum, qui debent bellare, sed pacem fecerunt, quia iam predicatorum non latrant contra demones pro custodia ouium, sed ut uideantur clerici, aut habeant familiaritates, pecunias &c. predicant doctrinam Poetarum & non Christi. Ideo iam uerificatur illud Esa. lvi. Omnes bestie agri uenite ad deuorandum, uniuersae bestie salus. Speculatores eius ceci omnes nescierunt, uniuersi canes muti non ualentes latrare, uidentes uana, dormientes, & amantes somnia, & canes impudentissimi nescierunt saturitatem. Ipsi pastores ignorauerunt scientiam, alias intelligentiam, omnes in uiam suam declinauerunt unusquisque; ad auaritiam suam a summo usque; ad nouissimum. Ideo deuorant lupi, scilicet demones, tot oues. Si dicatur, Mirum est quod aliqua ouis peat, quia habet angelum custodem &c. Rndet deo, quod de per angelos custodit oues, sed non cogit liberum arbitrium. Christus precipit, angelus pro consilio dat, & inducit, sed non cogit

66
 cogituerbi gra, Xps ut dñs & pastor pñ
 cipalis precipit humilitatem, & angelus
 te inducit ad eandem, sed es ita malus
 & induratus in malitijs tuis &c. qd nō uis
 credere Christo precipienti, nec angelo
 cōsultenti, sed uis facere supbiam, pom-
 pā &c. Itē de alijs uirtutibus & uitijs op-
 positis. Ecce quare perduntur oues xpi,
 quā nolunt stare sub cura seu regimine
 pastoris. Iō David, Errauit sicut ouis que
 perijt &c. Dico tertio, qd bōitas pastoris
 Christi ostenditur in hoc, qd oues suas
 pascit copiose, scilicet in sacramento al-
 taris. Multum est em qñ dñs perimitit
 comedere oues i horto suo, multo magis
 quando in sua mensa & de sub pane. Pñ
 facit xps in ouibus suis, quas permittit
 comedere in domo. scēlesia, & in men-
 sa sua. saltari, quibus dat non panem, sed
 corpus suum in cibum, & sāguinē suum
 in potum, non unū frustū, sed totū cor-
 pus. De hoc dicit euangelium, Sicut no-
 uit me pñ, & ego nosco patrē, & animam
 meam pono pro ouibus meis. Dicit hic
 Greg. qd hoc dicit de sacramento altaris.
 Fecit xps quod monuit, oñdit quod ius-
 sit. Bon⁹ pastor aīam suā p ouib⁹ suis po-
 suit, ut in sacramento nro corpus suum
 & sāguinē uerteret, & oues quas rede-
 merat, carnis sue alimento satiaret. De i-
 sta pastura prophetia. Ezech. xxxiiij. Hec
 dicit dominus. Ego pascam oues meas
 in montibus Israel. In pascuis uberrimis
 pascam eas & in montib⁹ excelsis. In tri-
 bus substantijs altissimis q̄ sunt in hostia
 consecrata. Vñ altior mōs seu creatura
 mundi corporalis, & melior est corpus
 Iesu Christi, quod ibi est in hostia. Mat.
 xxvj. Accipite & manducate, hoc est cor-
 pus meum. Dixit Christus in cena apłs.
 Sed⁹ mōs altissim⁹ super oēs creaturas
 spūales melior & excellentior est sanguis
 xpi, q̄ ibi est etiam in hostia consecrata p
 naturālē cōcomitātiā. Tertius mōs al-
 tissim⁹, qd de omnib⁹ substantijs liquo-
 rosus melior & excellentior est sanguis
 xpi, q̄ ibi est per naturalem cōcomitanti-
 am. Iō non datur uobis in calice. Itē su-
 per oēs creaturas corporales & spūales

& liquores est diuinitas, q̄ est tota in ho-
 stia consecrata. Ecce qualis bolus. Ecce
 quare dicit ego pascā oues meas &c. Ma-
 rati. Si ergo uultis esse cum angelis in
 pascuis paradisi, cum communicate quolibet
 anno in pascha bene parati, aī nūq̄ reci-
 piemini in paradiso. Et est magna ratio
 qd qui nolunt recipere Christum in do-
 mo sua, non recipiantur a xpo in paradiso.
 Amen amen dico uobis, nisi manduca-
 caueritis carnem filij hoīs, & biberitis ei-
 us sāguinem, non habebitis uitam
 uobis. Iō. xvj. Qui autē cōmunicat, recipi-
 piūtur a xpo di. Dignum est, qd me reci-
 pisti, ut te recipiā in domo mea. Mat. xvj.
 Euge serue bone & fidelis. Nota qd
 quolibet anno xps debet recipi sacramē-
 taliter, sic in qualibet dñica debet recipi
 spiritualiter in missa, i qua sacerdos ip-
 se recipit sacramentatē, & tot⁹ pps ip-
 se recipere debet spiritualiter. Iō dicit sacer-
 dos in cōicādo, Refecti cibo potuq; &c.
 Iēsti &c. Non dicit refectus, quia facit
 omnia membra corporis reficiuntur ei-
 bo ab ore sumpto, sic de corpore ecclē-
 siā membra coniuncta reficiuntur &c.
 Dic quomodo seruatis quatuor condi-
 tionibus debent xpm recipere in missa
 spiritualiter. In dñica prima ne sint pota-
 ti. ad Cor. xj. Cum conuenitis ad man-
 ducandum inuicem expectate. i. non bi-
 batis qñ &c. Secunda ut sint in confessio-
 ne, qd quādo homo inuitauit, sepe de-
 bet esse in manuū ablutione. David. Po-
 pulus eius & oues pascue eius introi-
 unt portas ei⁹, scilicet ecclē, in cōfessione.
 Non dicit in epistola, uel in euangelio.
 Tertia ne loquantur in ecclē. Hec di-
 cit dñs deus scūs Israel. Si reuertamini
 & quiescatis, salui eritis. In silentio & in
 spe erit fortitudo uīa. Elā. xxx. Nota si re-
 uertamini, scilicet a laboribus & nego-
 tijs temporalibus. Quarta, ne recedant
 quousq; datur cōgerium benedictionis,
 iuxta illud Deuter. xxxij. Date magnificen-
 tiam deo nostro, dei perfecta sunt opera
 &c. Dico quarto, qd xps tanq̄ bonus pa-
 stor oues suas collocat secure. Sicut pa-
 stor in securo collocat oues suas &c. Idē

facit Christus. De hoc quarta pars euan-
 gelij. Alias oues habeo, q̄ nō sunt ex hoc
 ouili &c. usq; in finem. Vnde bona gens
 uideo qd uos qui habetis oues in monte
 in pascuis, cum uenit nox, ponitis eas in
 aliquo ouili, ne lupi deuorent eas. Sic
 facit Iesus de nobis quādo uenit uesper,
 scilicet dies mortis, Iesus collocat ani-
 mas in paradiso, si bene uixerunt, ne lu-
 pus. i. diabolus eas deuoret. Et loquitur
 Christus angelis dicens, Alias oues ha-
 beo, scilicet homines & mulieres, & illas
 oportet me adducere, scilicet per inno-
 centiam, uel per obediētiā, uel per pe-
 nitentiam. Ouile seu locus ouium harū
 ubi nocte mortis securissime requiescēt
 est celum empyreū, scilicet societas an-
 gelorū & sit unū ouile & un⁹ pastor &c.
 De eadem dominica. Sermo se-
 cundus.

Et unum ouile & unus
 pastor. Iō. x. In pñti sermo-
 ne iuxta motiū thematis
 uolo uobis predicare & de-
 clarare quō aīc sūt collo-
 cantur, & ordinantur in paradiso, & si
 uultis tenere bonam uitam, sciētis cum
 quibus angelis eritis collocandi in para-
 diso. Credo qd erit materia deo gra-
 tiōsa & acceptabilis, & nobis proficuosa
 & meritoria. Sed primo salutetur uirgo
 Maria. Pro huius uerbi declaratione &
 ueniendo ad materiam predicādā, Sei-
 endum qd inter antiquos doctores & ma-
 gistros fuerunt due magne questiones,
 de ordinatione animarū & angelorū
 in paradiso. Questio prima erat de pree-
 minentia. Secunda de residentia. Prima
 de preeminentia, Vtrū angeli in celo
 sint supiores & altiores aīab⁹, uel econ-
 uerso, uel sint equales. Sed⁹ de residentia,
 Vtrū angeli oēs in gloria sint ad dex-
 terā xpi, & aīc ad sinistrā, uel p oppositū,
 uel si stent simul. He questiones erant
 difficiles ad sciendum, sed xps eas decla-
 rauit respondendo ad unam questionē
 quam sibi fecerunt Iudei, de qua loquū-
 tur tres euangeliste, scilicet Mat. xxij.
 Mar. xij. & Luc. xx. Dic historiam de que

stione facta Christo de muliere q̄ habuit
 septem uiros, in resurrectione cuius ei-
 set uxor. Quibus xps rñdens dixit, Filij
 huius seculi nubunt, & traduntur se-
 culo illo in resurrectione ex mortuis, nō
 nubent, neq; ducent uxores, neq; ultra
 mori poterunt. Equales em angelis sūt.
 Luc. xx. Patet rñsio ad primam questio-
 nem de preeminentia, qd angeli non sūt
 superiores animabus, nec ecouerso, sed
 anime & angeli sunt equales, scilicet in
 puritate, dignitate, & glā. Secunda que-
 stio est de residentia, qd patet ex alia xpi
 rñsione, quam fecit Iudeis dicens, Erratis,
 nesciētes scripturas, neq; uirtutem
 dei. In resurrectione em neq; nubūt neq;
 nubentur, sed erunt sicut angeli dei
 in celo. Mat. xxij. Nota ly sicut est aduer-
 bium, & dicit similitudinem, ergo ange-
 li non erunt ad dexteram, & anime ad si-
 nistrā uel econuerso, sed erunt simul.
 Et hoc dicit thema propositum, Fiet unū
 ouile, scilicet de hominib⁹ bone uite, &
 de angelis, sub uno pastore, scilicet xpo
 regnante super omnes. Modo ex doctri-
 na Christi, & Apostoli Pauli, & Iōannis e-
 uangeliste qui hoc uidebunt ex xpi ostē-
 sione eis facta, nos scimus ordinationē
 paradisi quomodo ibi sunt nouem ordi-
 nes angelorū, ut expresse hic ponit Dio-
 nysius q̄ habuit a Paulo, quos ordines be-
 atus Ioannes uocat plateas. Et platee ci-
 uitatis autrum mundum, tanq̄ uitrum p-
 lucidum. Apoc. xxj. Nota corporālē pul-
 chritudinem platearum. Intū qd si pos-
 sent uideri &c. In prima platea sunt an-
 geli sic dicti. Et de isto ordine quilibet
 nostrum habet unum angelum ad custo-
 diam sibi deputatum, ubi sunt plures q̄
 sunt in mundo folia arborum. Dicit tan-
 ctus Tho. qd sicut quantitas cōtinua isto-
 rum inferiorum non est nisi punctus re-
 spectu quantitatē celi: Sic grātas discreta-
 rum mūdānarū nihil est respectu quanti-
 tatis discrete illorum qui sunt in celo. Et
 in hac prima platea est capitaneus Ra-
 phael. Secunda platea altior est archan-
 gelorum, capitaneus est Gabriel. Ter-
 cia pla-

platea est principatui, Capitaneus est Michael autoritas. Dan. x. Ecce Michael unus de principibus primis. Quarta omnibus predictis excellentior est potestatis. Nescitur quid sit ibi capitaneus, quia deus non reuelavit nisi de tribus predictis. Quinta pulchrior est uirtutum. Sexta dignationum. Septima thronorum. Octaua cherubin. Nona omnibus alijs maior, nobilior, & pulchrior seraphim. Atque autem collocantur quedam in primo ordine, quedam in secundo &c. Nulla autem est super omnes ordines angelorum, nisi solus Christus cum uirgine Maria a dextris eius. Hieronymus, Non est fas credere aliquem sanctorum omnes ordines angelorum transcendere, nisi solam uirginem Mariam, de qua dicit ecclesia, Exaltata est sancta dei genitrix super choros angelorum ad celestia regna. Et sic sit in celo empyreo unum ouile & unus pastor. Modo declarabo uobis quod autem uadit in primo ordine, & quod in secundo &c. Et dum ego dicam quilibet uestrum cogitet de se & uideat si teneat talem modum uiuendi. Unde sicut sunt in celo noue platee seu ordines angelorum, sic sunt in hoc mundo noui modi bone uite correspondentes nouem ordinibus angelorum, & qui sunt in primo gradu bone uite, collocantur in primo ordine. Primus modus seu gradus bone uite est afflictio penitentialis. scilicet de peccatis, de quibus nullus potest se excusare, facere penitentiam, pro tempore conuerti ad deum, conteri cum proposito non redeundi ad peccata, confiteri, uitare occasiones peccandi, affligere carnem aliquo modo uel ieiunio, uel cilicio, uel disciplinis &c. quia occasio carnis peccamus. Tales quando decedunt, facta condigna penitentia, quia aliter complebitur in purgatorio, quando talis est in articulo mortis, subito angelus custos ascendit in celum. Et Christus interrogat, Que noua? licet sciat omnia, tamen ipse interrogat iustum & impium. ps. x. Respondet angelus dicens, Domine modo sunt tot anni quod uos commisitistis mihi talem, & modo est in articulo mortis, & domine dixit sic &c. Et uirgo gaudet, & dicit filio, Fili honoratus

est ex quo amore nestri fecit hoc, & non ex uana gloria. Tunc Christus uocat Michaellem dicens quod uocet angelos & mittat ad sociandum & liberandum a demonibus. De hoc autoritas, Si fuerit pro eo angelus loquens unus de milibus ut annunciet hominibus equitatem, miserebitur eius & dicet, Libera eum ut non descendat in corruptionem. Inueni in quo ei propicietur. Iob. xxxij. Hoc uidentes & scientes filij uestri parati ui, petunt pro gloria christi ut honoretur pater uel mater &c. Et descendunt cum angelis, ut hoc patet ex multis miraculis. Atque statim sentit presentiam angelorum, & separata a corpore statim uidet angelos & animas, & cognoscit omnes, & salutat eos dicens, O angeli benedicti & unum hec mihi. Deinde uocat filios nobis dei, & ubi frater tuus maior? Respondet in inferno est. Nequaquam de magnis pauci saluantur, qui sunt pleni superbia. Quamuis anima dum est coniuncta carni, non potest uidere carnalia uel corporalia &c. Deinde ascendunt in celum, & anima ascendit in medio angelorum ad instar nobilis spose, qui in die nuptiarum associatur a baronibus &c. De hoc autoritas, Factum est ut moreretur me dicis, & portaretur ab angelis in sinum Abrahe in gloriam paradisi. Luc. xvj. Et qui sunt in porta paradisi, portarii aperiunt, & intrant, & statim in prima platea fit magnum festum ab angelis. Autoritas, Dico uobis quod gaudium est coram angelis dei super uno peccatore penitentiam agentem. Luc. xv. Bis ponitur hec autoritas in dicto capitulo. quia gaudent tam angeli quam sancti. Quanto ergo magis gaudent & angelus & sancti super uno peccatore penitentiam coplente, & celum introeunte? Deinde uenit anima usque ad christum & ibi coronatur ab ipso christo. O qualis amor. Autoritas, Iussu autem in perpetuum uiuent & apud dominum est merces eorum & cogitatio eorum apud altissimum. Io accipient regnum decoris & diadema spiritus de manu domini. Sap. v. Quantum gaudet rex in die coronationis sue quando coronatur, qui coronatio nihil est respectu illius corone que amittitur non potest. Tunc de anima coronata dicit

christus,

christus, Collocetur in ordine angelorum in cathedra. Ergo bonum est facere penitentiam de peccatis. Io christus, Penitentia agit, appropinquabit enim regnum celorum. Mat. iij. Secundus gradus seu modus bone uite est melior. scilicet deuotio spiritualis per additionem, quia ultra afflictionem penitentialem habet deuotionem spirituales quod est melior. Respondeo, quia melior est anima quam corpus. afflictio penitentialis tangit corpus, sed deuotio tangit animam quod est melior corpore. Spiritus est qui uiuificat, caro non prodest quicquam. Io. iij. Corpus enim omnia bona habet ab anima. scilicet uidere, audire &c. Deuotio spiritualis est, quando homo libenter & cum gaudio facit spiritualia, ut orare. Quod religiosi & clerici dicunt suum officium deuote & distincte, surgunt ad matutinas de nocte, quas dicunt in memoriam passionis seu captivitatis christi. Idem de alijs horis canonicis. Secus de illis qui dicunt matutinas albas, uel rubeas, nec celebrant nisi pro pecunijs. Idem de deuotione spirituali secularium, facere orationem quod libet die deuote non induendo &c. audire missam & sermones in domo cum silentio, confiteri & comicare &c. Quod tales decedunt collocantur in secundo ordine. scilicet angelorum, scilicet in practicum prius dictam, & hic eis maior honor, quia ultra afflictionem penitentialem habuerunt deuotionem spirituales. Et in qualibet platea fit magnum festum dicendo, Felix dies, felix hora, felix tempus, felix mora in qua penitentia completi cantando. Respondeo est, quia decet qui in hoc mundo magis approximat deo, quod etiam in alio sit propinquior. Io dicebat David, Ecce qui elongant se ad te. scilicet per deuotionem spirituales, pribunt in corpore & anima. Mihi autem adherere deo. scilicet per deuotionem spirituales, bonum est. ps. lxxij. Tertius modus est melior. scilicet miseratio fraternitatis semper intelligitur per additionem, quando ultra afflictionem & deuotionem spirituales habent miserationem fraternalem. Dicitur doctor theologie, quod bonum est ieiunium, quod est afflictio. Melior est oratio que est deuotio. Sed adhuc melior est elemosyna quod est miseratio fraternalis. Quando homo copat pauperem, tunc dat sibi

de corde. Quando innat eum dando sibi cibum uel potum tunicam &c. tunc dat sibi elemosynam de bursa. Dic modum dandi elemosynam portando pecunias in manu &c. Sic enim uitatur uana gloria in te, & uerecundia in paupere. Seneca, Nichil carius emitur, quam quod precibus obtinetur. Cogitate quod quando uaditis ad ecclesiam, uadatis ad petendum elemosynam a christo &c. uel sanitatem uel pacem. Io date & dabitur uobis, uel mutuando sine usura. Vnde in aliquo casu maior elemosyna est mutua re quam dare &c. Item secrete mittere pauperibus & ceteris blatum uel uinum uel vestes. Item puellis ad maritandum. Item soluendo pro captiuis, quando tales moriuntur, anima collocatur cum maximo honore in tertio ordine. scilicet principatus, non sine ratione. ergo dixit christus, Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Mat. v. Quartus modus omnibus alijs predictis melior est patientia uirtualis. Respondeo, quia sunt multi qui libenter faciunt presentiam, & orant deuote, & faciunt elemosynas, sed iam aduersitate nesciunt habere patientiam, quando deus dat eis aliquam tribulationem, quia omnia mala pene sunt a deo, ut infirmitates quas habemus, & paupertatem patienter sustinere, non indignari in corde, murmurare contra deum. De hoc dico uobis mirabile de illo sancto homine Iob ditissimo, qui habebat septem filios nobiles, & tres filias, septem milia ouium, mille boues, tria milia camelorum, quingentas asinas, & multas possessiones & redditus, & una die perdidit omnia. Dic practice quomodo ueniebant serui nuntiantes sibi quomodo Caldei ceperunt boues &c. Qui in fine patienter respondit, & dixit, Nudus egressus sum &c. Dominus dedit, dominus abstulit, sicut domino placuit ita factum est. Sit nomen domini benedictum. Iob. i. & ii. ca. Et quando uos perditis unum animal uel aliud quid, maledicitis &c. io patienter sustinete. hec est dei uirtus ita uocata magna. Act. viij. Quando tales decedunt, collocantur in quarto ordine altiores Michaelis. scilicet in ordine potestatis cum tanto honore quod non

70
sufficiunt uerba ad exprimendum, sed cogitate, Iō Apłs, Patientia uobis necessaria est. Pro ista gloria habenda, ut uoluntatem dei facientes, reportetis promissionem, scilicet illius glorie. ad Heb. x. Quintus modus melior est concordantia proximalis q̄ est maior. Ratio, quia habere patientiam in hoc quod deus facit, est de necessitate facere uirtutem, quia non potes te uindicare de deo, sed de iniurijs q̄ sunt a pxio, de quo hō potest se uindicare, & non uelle uindictam ppter deū, hec est magna uirtus, qn̄ nec indignatur in corde, nec aufert uerbū, immo orat pro eis. qn̄ tales decedūt, collocātur in quinto ordine. scilicet uirtutum. Cogitate q̄ festa sunt in quolibet ordine qn̄ transit &c. Ideo Apostolus, Si fieri potest, quantum ex uobis est cum omnibus hoibus pacem habentes. Nō uosmetipsos defendentes. i. uindicantes charissimi, sed dare locum ire. Scriptum est em̄, Mihi uindictam & ego retribuam dicit dominus. ad Ro. xij. & Deut. xxxij. Nota, si fieri potest. scilicet quātū est ex parte uestra requirendo pacem, etiam si estis iniuriatus, q̄ibi est meritum. Sextus modus alijs melior est presidentia humanalis. scilicet prelatorum ecclesie & dñorū temporalium. Hec est maior. Rō, quia non solum respicit utilitatem proprie persone, ut alij quinq; modi predicti, sed utilitatem etiam totius ppfi sibi subiecti, quia nō solū gubernat se bene in persona sua & ytuose, sed etiā totū ppfm sibi commissum. Verbi gr̄a, de bono papa &c. usq; ad rectorē, & de bono imperatore usq; ad rectorē ciuitatis, quando habuit iustum titulū &c. Et quādo sunt in dño, nō solū gubernāt psonā in afflictione penitentiali, et deuotione spiritali, & miseratione fraterna, & in patientia uirtuali, & concordantia proximali, immo ultra hoc regunt ppfm in iustitia, quia nec amore, nec odio, nec penia faciunt contra iustitiam, contentantur de suis redditibus, non faciunt oppressiones &c. Idē de prelati ecclesie sticis, q̄ corrigunt pctā notoria, quia ex predictis secretis q̄ nō cadūt in iudicio

hoim, sed dei, nō puniūt siue ciuitas siue cōitas. Qn̄ tales decedūt, collocantur in magno festo & honore in sexto ordine. scilicet dñationū. Dic quō ibi sit magnū festū in quolibet ordine transiēdo. Dicit uirgo Maria filio, magnum festum debet fieri, quia tot anni sunt q̄ nullus ascēdit de talibus, quia oēs se male gubernāt. Dicit de illo qui post mortē apparuit amico suo dicens, Si fuisset de numero prelatorum, nō fuisset de numero saluandorum. Ideo dicit scriptura, Si delectamini in dilectionibus, & sceptris o reges ppfi, diligite sapientiam, ut in perpetuum regnetis. Diligite lumē sapientie oēs q̄ preestis ppfi &c. Sap. vj. Septimus semper ascendēdo est maior. scilicet paupertatis apicalis, qn̄ amore Christi homo despicit & amittit omnia bona tēpalia, & est ita philocaptus de paupertate, q̄ nihil uult habere nisi necessitatem, & pcurat honorem dei & saluationem animarum. Qn̄ tales decedūt, cum magnis honoribus collocantur in septimo ordine. scilicet cū thronis. Autoritas. Beatus Petrus p se & p alijs de uita aplica q̄siuit a xpo dicens, Ecce nos reliquimus &c. Matth. xix. Rūdit xps, Amen dico uobis q̄ uos q̄ secuti estis me, in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue, sedebitis & uos super sedes. Lucas dicit, Sedebitis super thronos in duodecim tribus Isrl̄. Luc. xxij. Octauus gradus melior est sapientia diuinallis, quando ultra paupertatem aplica habent sapientiam diuinam, & sunt illuminati, & in se hnt intellectum clarum, & illuminant alios in ueritate fidei catholice predicando contra tenebras pctōrū. Qn̄ tales decedunt, collocantur in octauo ordine, scilicet Cherubin, q̄ interpretatur plenitudo scientie. Autoritas. Quod si fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & q̄ ad iustitiam erudiūt multos, quasi stelle in perpetuas eternitates. Dan. xij. Non gradus, oib; alijs supradictis melior est charitas supernalis. Quia maior horū est charitas. i. ad Cor. xij. Sit alij sed pauci ita ardentes & inflammati in amore dei, q̄ oīno sunt igniti, quod

nihil aliud uolūt, nec desiderāt nisi deū, amore cui oēs labores sunt dulces, semper desiderant esse cū xpo. Vñ si deo diceret eis, Adhuc oportet p annū expectare, & uiuere in mundo. Rnderent, O domine, & quare non statū &c. Nota contra illos q̄ fugiūt mortalitates exēplo duorum captorum. Iustus gaudet qn̄ dicitur sibi q̄ exeat de carcere, secus de illo qui est cōsciū sibi &c. Sed pauci sunt sic inflammati diuino amore, sed heu maior pars de uanitatibus mundi, ut miles de pulchro equo, sacerdos de pingui bñficio, religiosus de aliquo libro, sed nō de libro uite. scilicet xpo, mulieres de pulchra veste, uel ornatu, laboratores de pulchra possessione, uel uinea. Inflammatur istis uisuerijs statū dimittendis, & non curant de istis bonis perpetuis, de xpo, de uirgine Maria, & de scīs. Qui uero in perpetuis & futuris, & dei amore inflammati fuerit cū Paulo, qui ait, Cupio dissolui &c. qn̄ tales decedūt, cū honore & festis in dicibilibus collocantur in nono ordine. scilicet Seraphinorū. Dicitur quomodo illa aīa euas a scīs angelis, ut depingit de Magdalenā, cū cāticis & istrumentis, & angelī respiciūt per fenestras suas, & ipam salutāt dicendo, O benedicta dies in qua incepisti seruire deo. Iō apłs, Super omnia charitatem habete, qd̄ est uinculum perfectionis, ad Col. iij. Auertis uos, quia nūc teneatis aliquem modum uiuendi de nouem predictis, non intrabitis paradisum, quia non sunt alij modi bene uiuendi. Ecce quomodo sit unum ouile & unus pastor.

De eadem dominica. Sermo. iij.
Peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum. i. Pe. ij. Sermo noster erit de fructu passionis Christi. scilicet uirtutis, destruendi, & expellendi peccata. Sed primo saluetur xgo Maria. Verbum propositum habet subtilitatem & difficultatem in theologia. Itē uolo ipm declarare dupli intellectum scdm̄ duas rōnes, ppter quas xps pctā nra ptulit in corpore suo

sup lignū. Prima p satisfactionē gñalē, & hoc ut pctā pterita sint indulta. Scd̄a p instructionē uirtualē, & hoc ut pctā futura sint defensata & ppulata, uel eiecta. Iō dicit thema, Pctā nra ipse pertulit, id est, pfecte tulit. Dico primo q̄ xps ptulit pctā nra in corpore suo sup lignū crucis p satisfactionē gñalē, iō ut pterita dimitterentur, q̄a on⁹ & penā quā nos debebamus portare pro pctis nris, ipse portauit. Pro declaratione dic casum de cōitate seu uniuersitate, q̄ comisit crimē magnū cōtra suū pncipē & dñm, ppter qd̄ fuit data sententia contra eos cōdēnationis, uel q̄ intra certum tps mille milia florenorum soluerent, & non poterāt nec cētū, uel q̄ hoies & mulieres & pueri suspēderent. Sed uenit hō qdā diues, & soluit pncipi pro uniuersitate, & sic illa cōitas fuit libera a pena & solutione. Sic est de facto dñi nri Iesu xpi. Nā iā uniuersitas seu cōitas generis humani ex peccato primi hois & aliorū post obligata erat, & data sententia fuerat contra eam in iudicio diuino, uel q̄ satisfacerent deo, uel q̄ suspenderentur in furca inferni. Et totum genus humanum non posset deo satisfacere pro uno peccato mortali. Rō, quia peccatum contra deum factum est infinite offēse, propter dignitatem dei qui offēditur. Vnde offēdere laboratorem est peccatum, sed maius pctm̄ est militē, maius peccatum est comitē, & sic ascendendo in infinitum, quo offēditur deus. Sed uenit ille diues hō. scilicet xps, portans infinitum thesaurū in gazophylacio corporis sui, dicens deo pfi, Pater cōpator huic uniuersitati, quod omnes suspendantur. Ad quē pater, Fili sicut sum misericors eternaliter essentialiter, ita sum & iustus. Iō &c. Et filius, Iō pater ego soluiam, ego solus suspendam in furca crucis, ne aliquis mihi credens & obediens suspendatur in furca inferni. & placuit deo pfi. Iō Christus soluit precium sanguinis de capite per coronam, de manibus & pedibus ex clauis &c. Ecce quō peccata nostra. scilicet pterita ipse xps ptulit per satisfactionē & redēptionē gñalem.

ut dimittant. De hoc autoritas, Christus semel pro peccatis nris mortu⁹ est iust⁹ p in iustis, ut nos offerret deo, mortificatos quidē carne, uiuificatos autē spū. j. Pe. iij. Nota uiuificatos spū. Sunt hic due qstiones, Prima, diceret aliquis qualem redemptionem fecit xps, cū tñ adhuc multi dāmnētur, ut infideles, iudei & agareni, & multi alij. Secunda questio de nobis xpianis. Si xps sufficienter & abundanter redemit nos, & pro nobis soluit precium, quid ergo oportet me soluere & facere penitentia de pēis meis ex quo xps abundanter soluit, quare ergo confessorēs dāt pñā. Hic dico istam ueritatē, q^d xps sufficiētur & abundanter, imo & superabundanter soluit p oib⁹ pēis pteritis pēntibus & futuris q^d pñt heri, non solū p peccatis xpianorū, imo etiā oīm infidelium, non solū p isto mūdo, imo etiam p mille milibus mūdīs si essent. Autoritas. Ipse est, p piciatō p pēis nris, nō pro pēis nris tñ, sed etiā pro totius mūdi, sup. pēis. j. Io. ij. Rñdeo ad questioēs, q^d licet pēiū redemptionis sit solutū abundanter p oib⁹ & superabundanter, tñ oportet q^d illa redēptio uel solutio sit aliquo mō applicata. Quod sit dupl^r, uel p lōne baptismalē, uel per afflictionē penitētiā. De primo qñ aliquis baptizatur paru⁹ uel adultus. q. d. xps soluit. iō uenio ad baptismū gaudēs de sua solutione & in signū huius recipio baptismum, talē nihil oportet soluere p pēis suis, etiam si fecisset oīa pēiā mūdi, nullā eū oportet facere pñiam, ex quo diues hō soluit p cōitare. Si uos q^d estis de cōitate ptestatis dicendo, Nolo gaudere illa solutiōe, remanetis in illa obligatione. Ita faciunt infideles ut iudei & agareni. Sed si uos protestatis & dicis q^d uultis gaudere illa solutione, non remanetis obligati. Patet ratio, quia iudei & agareni dāmnantur. Diceret aliquis quare solutio & redemptio xpi executatur & applicatur nobis per lauentum aq baptismalis. Dicatur quō xps fuit lot⁹ & baptizatus in sanguine, sed q^d homo nō pōt lauari in illo sanguine xpi, iō lauat hō in signum

lotionis illius sanguis xpi, p tute cuius lauentum aq baptismalis habet uirtutē & efficaciam lauādi aīam. Ecce quare dicit autoritas. Xps mortuus est &c. ut non offerret deo per baptismū. Patet solutio ad primam questionem. Ad secundā questionē de nobis xpianis quid dicemus q^d si xps abundanter & superabundanter satisfecit pro nobis, quare ergo dicit cōfessor, soluatī satisfaciendo pñiam &c. Rñdeo hic & dico q^d in prima applicatione solutionis xpi p baptismum quem receperitis, non oportet q^d uos soluatī aliquid. f. faciendo pñiam de pēis. Sed q^d post baptismū iterū uos obligatis ad supplicium inferni ex pēis q^d post baptismū fecistis, iō oportet q^d iterū uobis applicetur illa solutio & redemptio xpi, non p baptismū, q^d non habet p tute nisi semel. Sic & xps non est mortuus pro nobis nisi semel, ideo oportet q^d applicet nobis per afflictionē pñiā. Quā sicut xps tñ dolores i passioe sua, ita & nos i pñia debemus sentire dolores in corpore nro, ieiunando, ciliciū portando, orando, uigilando, disciplinando se &c. Sic applicatur in nobis scdō modo. Et sicut xps i passioe habuit multos dolores, sic iste mod⁹ penitētiē pōt iterari multoties, q^d toties quoties. Ideo quando aliquis dicit, Nolo confiteri nec facere pñiam, talis est ut iudeus, q^d dicit, Nolo gaudere de Christi solutione & redemptione, propter hoc mod⁹ non uult recipere baptismum. Idem de impenitente, & licet hoc non dicat, dicit tñ scdō & ope. Patet prima rō. Dico scdō q^d xps p tuit pēiā mūdi in corpore suo sup lignū crucis p informationem uel instructionem uirtualē, & hoc ut peccata futura uidentur. Dic quō oīa pēiā mortalia mundi includuntur & reducunt ad septem pēiā mortalia que dicuntur capitalia, propter hoc dñs noster Iesus xps in cruce fecit septem opā, & in quolibet ope dedit nobis exemplum & instructionem uitandi unum pēiā mortale. Primū op⁹ notabile q^d xps fecit est, quia qñ debuit poni i cruce, ipsemet uoluit se denudare, quia null⁹ poterat eum

cogere

cogere, si uoluisset. Est hic questio, quare sic nudus uoluit crucifigi, q^d sicut uideris nullus malefactor suspēditur totus nudus. Cū ergo xps esset nobilis homo de genere Dauid, & hoc iudeis erat notum, quare ergo uoluit nudari? Rñdeo q^d hoc fecit xps ut daret nobis exemplum & instructionem uitandi & expellendi a nobis unum pēiā mortale quod dicitur pēiā auaricie. Voluit nudari anteq^d se poneret in lecto crucis, dando exemplum q^d si tenetis aliquid per auariciam uel p rapinā coactā, ut dñi tpales uel maiores contra minores, uel p furtū secretū, ut faciūt uasalli cōtra dños & cōtra ecclīā retinendo decimas uel pmitias &c. uel per usurā, ut faciunt usurarij mutuando uel emēdo &c. uel per fraudē, ut faciunt aliqui mercatores, uel per calumniam, ut faciunt iuriste, iudices, assessores, aduocati, pcuratores, uel per retentionē, ut faciunt dñi q^d retinent soldatas feruorum, uel heredes bona defunctorū, uel alij retinēdo rē inuētā uel quocūq⁹ mō. Si uis saluari fac ut xps. Vñ añq⁹ ponas te in lecto per infirmitatem denuda te ut xps satisfaciendo & restituendo. O qualis instructio pro usurarijs q^d dicunt confessori, Pē dimittā in testamento ut heres satisfaciāt &c. Non credas te ex hoc euadere dānationem eternam, ex quo tu non uis satisfacere in uita tua, licet dimittas in testamēto, q^d tua uoluntas nō est satisfacere si uiuis, & cōdēnas filium uel heredē q^d etiā nihil faciet de satisfactioe, ut patet ad octm de omnib⁹. Immo dicit, Ipse fecit usuram & furta, & dicit q^d ego satisfaciām, bñfaciām &c. Iō multi sunt in hoc decepti. De diuitijs taliū dicit scriptura scdā. De mercedibus meretricis cōgregata sunt, & usq⁹ ad mercedē meretricis reuertentur. Super hoc plangam & ululabo, uadam spoliatus & nudus. Michee. j. Nota de mercedibus meretricis. Hec meretrix est auaritia q^d omnibus se cōicat, & dñis temporalibus & prelatis ecclesiasticis, religiosi & clericis, iudeis & Agareni. Pecunie ergo de malo iusto, de mercedibus meretricis

congregate sunt, & usq⁹ ad mercedē meretricis reuertētur, q^d qñ moriuntur de depredantur ex auaricia, primo a scutiferis, amicis & parentibus &c. Idē de prelatis, clericis & religiosi. Quia de mercede meretricis. f. symonie cōgregate sūt, & usq⁹ ad mercedem meretricis reuertētur, q^d collectores totū recipiunt &c. Rē medium est ergo illud quod dicit ppheta, Super hoc. f. malū quod feci cōgregādo pecunias, plāgā p cōtritionem & ululabo p cōfessionē, uadā spoliatus & nud⁹ p satisfactionē. Si ergo aliquis uim est indutus ista mala ueste auaricie, denudet se, ut xps, ne dānetur. Secundum op⁹ notabile quod Christus fecit, est conclauatio. Postq^d fuit denudatus dixerunt sibi iudei, Ponas te hic & clauabimus manus & pedes, & posuit se super lectum crucis asperum & durum. Cogitate cum quanto dolore fuit illa conclauatio, q^d manus sunt neruose & etiam pedes. Est hic questio quare hoc, q^d oēs doctores theologie dicunt q^d minim⁹ dolor su⁹ sufficeret ex cōiunctione diuinitatis, quare ergo uoluit tot dolores sustinere? Rñdeo q^d hoc fecit ut daret nobis exemplum uitandi pēiā luxurie, quod fit ad delectādū corpus, ut cogiter luxuriō⁹ dolores corporis Iesu xpi quos uoluit pro eo sustinere, ut dicat, ego nolo delectari. Nota q^d xps in cruce in quinq⁹ partibus sui corporis maxime sustinuit dolores. f.

Prima in toto corpore quando iacuit super crucem duram & grauem.

Scdā in clauatione manus dextre.

Tertia sinistre.

Quarta pedis dextri.

Quinta sinistri.

Quare hoc? Rñdeo q^d ad exemplū uitandi quq⁹ species luxurie. Prima dicit simplex fornicatio, ista est minor. Dic quid est & quō dicit multi q^d nō sit pēiā &c. Et deī rō de filiab⁹ regis. Scdā spēs est adulteriū, qñ alī ipōr uel abo sūt de mī monio, mar⁹ q^d iā est pēiā, q^d nō solū sit iniuria deo, sed etiā pxio. Tertia spēs dicitur incestus, qñ ibi est affinitas carnalis uel spūalis, iam est manus pēiā. Quarta

ce 5

ipēs

74
 spēs est sacrilegium, qñ persona est sacra
 ta, quia religiosus uel clericus uel monia
 lis maius pccm facit, qā contra uotū facit
 &c. Quinta spēs contra naturam tam
 magnū peccatū est q̄ non debet nosari.
 Contra naturam est, qñ fit tali modo q̄
 nō pōt sequi generatio quocunq; fiat.
 Ecce quare xps in quinq; locis sui corpo
 ris uoluit sustinere dolores, ut he quin
 q; spēs peccati luxurie uidentur. Ideo A
 p̄s, Qui xpi sunt ut xpiani, carnem suam
 crucifixerunt cum uitijs & concupiscen
 tijs. Ad Gal. v. Tertium opus notabile
 xpi fuit in cruce, ppitatio. Postq̄ fuit cru
 cifixus, erexerunt crucem. Cogitate do
 lorem totius corporis, q̄ solū i clauis pē
 debat. Tunc xps uidit deum patrē ad re
 cipiendū uindictā de crucifixorib⁹ filij,
 si filius uoluisset, p quib⁹ orauit dicens,
 Pater dimitte illis, quia nesciunt quid fa
 ciunt. Luc. xxij. Nota hic exēplum & in
 structionē quā dat nobis, quia non solū
 non uoluit recipere ipse uindictā, sed nec
 sustinuit quod alius. s. pater reciperet, p
 eo uindictā. Quare hoc? Rñdeo, q̄ ad
 dandū exemplū uitandī pccm ire seu uin
 dicte, quod pccm multū & nimis regnat
 in mundo. Dicit em̄ nonnulli, p caput uel
 per corpus dei ego me uindicabo &c.
 Quid dices in iudicio quando xps dicet
 tibi, quare non remisisti mortem p̄tis uſ
 filij &c. Si dices, dñe, quia certe malo mō
 & iniuste fuit interfectus &c. & cum fal
 so processu sn̄atus. Dicit xps, Et nūq̄
 ego q̄ sum dñs, rex, & papa, maior mūdo,
 iniuste & cum falso processu fui sn̄atus?
 tñ peperi. Dicit contra aliquas mulieres
 duriores hominibus, quid dicetis cū uir
 go Maria remiserit mortem filij sui, qui
 tñ & plus ualebat q̄ filius uester, & quan
 do audiuit q̄ fili⁹ peperit, etiam & ipsa
 peperit, & quādo uidebat illos qui cru
 cifixerant filium suum, salutabat eos di
 cens, Dñs sit uobiscū, quia diabol⁹ erat
 cum eis, ideo orabat p eis. Oportet re
 mittere. Vnde dicit xps. Mat. xviij. Pater
 meus celestis tradet uos tortoribus, si
 non remiseritis unusq; fratri suo de
 cordib⁹ uſis. & ad Ephē. iij. Estote inui

cē benigni, misericordes, donantes inini
 cem, sicut & deus in xpo donauit uobis.
 No. benigni in loquendo, misericordes
 in remittendo, sicut deus in xpo. s. exstē
 te in cruce donauit uobis exemplū.
 Quartum opus fuit coronatio. Dic quo
 modo iudei portauerunt coronam spi
 neam, quā sibi imposuerant in domo
 lati, & dixerunt, Rex ueni huc & pone
 mus tibi coronā quam mereris. Quare
 uoluit sic coronari? Rñdeo ut daret nobis
 exemplū & instructionē uitandī
 pccm supbie. Superb⁹ em̄ cōter uadit ca
 pite erecto, sed humilis uadit capite de
 misso, & stat simp̄r. Supbus autē pompo
 se &c. Contra quos dicit scriptura, Ve co
 rone superbie, ebrijs Effraim, & flori de
 cidenti glorie exaltationis eius. Esaiē.
 xxvij. Nota, ue corone superbie. Quem
 admodum corona habet quatuor flores
 lilij, sic corona superbie uenit in capite
 ex quatuor. Flos an̄ superbia ex genere,
 flos retro ex bonis spiritualibus, flos a
 dextris supbia de officio uel dignitate,
 flos a sinistris superbia q̄ uenit ex bonis
 tēporalib⁹ siue ex diuitijs. Ebrijs Effrai
 m, q̄ interpretatur crescens uel abundans,
 qm̄ superbia uenit uel ex abundantia bo
 norum, iō faciunt uanitates, uel ebrietate
 ambitionū & honorū. Et sic licet sint
 pauperes, oīa expendunt in uanitatibus
 ornamento. Iō Maria x̄go cōmendatur
 de hūili capite. Cant. iij. Quā pulchra es
 amica mea, q̄ pulchra es, oculi tui colut
 barū, non falconum, q̄ hincinde respici
 unt, sequitur, Absq; eo q̄ intrinsecus la
 tet. Humilitas cordis. Itē Tob. iij. A su
 perbia initium sumpsit oīs perditio. Can
 gelorum & hominū, ut pater i Luciferi
 & in primis parentibus, qui prius pecca
 uerunt per superbiā q̄ gulam. Nota in le
 gēda facti Ludonici regis, quomō m̄ter
 sua docuit eum sextis ferijs non por
 tare crinilia. Et dicit contra illos, qui or
 nāt se plis. Quintum opus xpi fuit pota
 tio. Quia xps in cruce propter perditio
 nē sanguinis & p̄ter malā noctē quam
 habuerat, & p̄pter calorē habuit sitim, &
 clamauit dicens, Sitio, & tñ sciebat bene

p otum

potū sibi dādū, & licet peteret potū, eti
 am dederūt sibi cibum. Mensa fuit arun
 do. Mappa folia. Cibus spongia. Potus a
 cetum. Quare hoc? Rñdeo ut daret
 nobis exemplū uitandī peccatum gu
 le. Cogitandum est quale prandium fuit
 datū domino nostro Iesu Christo, ideo
 de cibis noli recipere nisi necessitatem.
 Idem de uino bñ limphato, & non come
 dere in dominica ante missam maiore.
 Ratio, quia qui habet loqui cum rege uſ
 Papa &c. Item seruate ecclesie ieiunia. I
 tē nō bibere in taberna, sed in loco uſo.
 Persona gulosa semper uel frequēter est
 luxuriosa. Iō sunt tot mali ecclesiastici
 in mundo, quia dicit beatus Bern. q̄
 gulosis personis & ebriosis uiuere ca
 ste est maius miraculum q̄ suscitare mor
 tuos. Ideo xps, Attendite ne grauentur
 corda uestra crapula & ebrietate. Luc. x
 y. Sextum opus xpi notabile fuit spū
 alis occupatio. Qm̄ existens uiuens in cru
 ce continue orauit. Dicit Hiero. cui fuit
 reuelatum quod dixit xps, & incepit, De
 us deus meus respice &c. usq; ad psal
 mū. In te domine speraui, ubi dicitur, In
 manus tuas cōmendo spm̄ meū. Dixit de
 cem psalmos, ubi sunt centum quinquag
 nta uersus in commendationem psal
 terij, in quo sunt centum quinquaginta
 psalmi. Nota quare xps sic uoluit occu
 pari. Rñdeo ut daret nobis exemplū & in
 structionē uitandī pccm acidie, ne ocio
 se dimittamus tps trāsire nobis concess
 um ad operandum, nō solū tpaliter, sed
 etiā spūaliter orando. Dicit modum orā
 di denote. Ociofi sunt multi q̄ credūtur
 esse diligentes. Dicit quō indicatur ille o
 tiolus, q̄ in sero non portat lucrū, licet
 laborauerit per totam diē, sed qui portat
 lucrum in sero dicitur diligens, etiam si
 fuerit sedens per totam diē. Sic in se
 ro mortis oportet nos ire ad portam pa
 radisi. Et dicit xps cuilibet, Videamus
 qd portas de quo uiues hic, qd lucratus
 es. Si nō portas lucrum meritum bo
 norū opere, dicit xps, In quo tu expendi
 sti tot annos quos tibi cōceſsi: Rñdebis,
 Dñe in laboribus mundanis &c. Tales

indicabūtur ociosi apud xpm, qui hic iu
 dicantur diligentes apud mūdū. Diligen
 tes indicabuntur tūc ad xpm illi, q̄ orant,
 audiunt missas, sermones &c. qui in sero
 portabant manus plenas thesauro meri
 torū, qui cum gaudio recipiēt a xpo,
 otiosi uero mittentur ad hospitale mise
 rorum. s. in infernum. Ideo dicit scriptu
 ra, Quodcunq; pōt manus tua instanter
 operare, quia nec opus, nec rō, nec sapiē
 tia, nec scientia erunt apud inferos quo
 tu pperas. Eccl. ix. Septimum opus xpi
 in cruce fuit lanceatio. Dicit quomō post
 mortē unus militum aperuit lancea lat⁹
 eius. Io. xix. Quare uoluit hoc fieri? Rñ
 deo q̄ ad dandū nobis exemplū & in
 structionē uitandī pccm inuidie. Alia uul
 nera uoluit xps recipere dū uiueret, sed
 uulnus lateris post mortem. Rō, qm̄ alia
 pccā mortalia oīa habēt quid boni uel ap
 parens bonum. Dicit uerbi gr̄a de oībus.
 Primo de superbia, quia delectabile uide
 tur superbo qm̄ honoratur &c. & sic de a
 lijs. Sed pccm inuidie nullā habet rōnem
 boni, totum est mors, quia inuidia nō est
 nisi dolor de bono alterius qui in corde
 cōsistit, licet etiam ostēdatur lingua. Qm̄
 cor inuidi habet linguam diffamatrice.
 Vnde si homo loquit inuido de aliqua
 bona persona, statim dicit, non cognos
 citis eam sicut ego &c. Item de alijs pla
 gis xpi exiuit solum sanguis, de ista san
 guis & aqua. Ratio, quia inuidus calefit
 gaudēdo de malo pximi, iō exiuit aqua
 ad refrigerādum. Sec⁹ frigidit in amo
 re & bono pximi, ideo sanguis exiuit ad
 calefaciēdū. Iō dicit scrip. Deponentes
 oēm maliciā & oēm dolū, & similitudines,
 & inuidias & oēs detractiōes, sicut mō ge
 niti ifātes rōnales & sine dolo, lac cōcu
 piscite, ut i eo crescat is salutē. j. Pet. ij.
 lac. s. charitatis, dilectiōis cōcupiscite &c.

Dñica. ij. post octa. pasche. Sermo. j.

Vid est hoc quod dixit
 nobis, Modicum & nō
 uidebitis me, & iterum
 modicum & uidebitis
 me. Io. xvj. Sermo noster

erit de sancto euangelio, & habebimus

mulica

multas bonas doctrinas, sed primo salu-
tes ygo Maria &c. scdm euangelium ho-
dierm cōmet quoddā pūi parlamentū
& gratiosum, quod fuit inter Christum
& discipulos suos in nocte passionis, in
quo fit mēto non solum de Christi pas-
sione, sed etiam de eius resurrectione
& ascensione. Ideo hoc euangelium legi-
tur modo inter resurrectionem & ascen-
sionem. In quo, secundum quod uidebi-
tis, dicitur septies modicum non sine
mysterio. Ideo recepi p themate, Quid
est hoc quod dixit nobis &c. Quoniam
in nocte passionis Christ⁹ dixit, modicū
& non uidebitis me &c. usq; ad patrem.
Primum notat tempus passionis, quia
tunc modicum, id est, tribus diebus non
uiderunt eum. Modicum tempus fuit,
quia solum per quadraginta horas dura-
uit. Secundum modicum fuit a resurre-
ctione usq; ad ascensionem, & de isto di-
xit, Iterum modicū, & uidebitis me.
Tertiū modicū fuit, qd discipuli ipsū nō
intelligentes dicebant ad inuicē, Quid
est hoc quod dicit nobis modicum? ne-
scimus quid loquitur. Quartum, quādo
eis declarauit dicens, De quo queritis in-
ter uos? quia dixi uobis, modicum & nō
uidebitis me, & iterum modicum &c.
Dicatur similitudo mulieris parturien-
tis, quia tempus partus uidetur sibi lon-
gum propter dolores, licet sit modicū.
Sic postq; terra peperit filium dei per re-
surrectionem gloriosā gaudebitis &c.
Patet euangelium ad literam, in quo pa-
tet quod septies dicitur modicum. Mirū
est quomodo tam paruo parlamento to-
ties dicitur modicum. Ideo habemus ra-
tionē querēdi & faciēdi questionē the-
matis. Quid est hoc qd dicit nobis &c. i
quo dñs noster Iesus xps oñdit secrete
q; nos habemus modicū de septē bonis
spiritualibus que debemus habere.

Primo habemus modicū de discretio-
ne uel cognitione intellectuali.
Secundo modicū de deuotione spūali.
Tertio modicū de dilectione fr̄nali.
Quarto modicū de afflictione pñali.
Quinto modicū de subiectione diuiali.

Sexto modicū de miseratione p̄ximali.
Septimo modicū de duratiōe ytuāli.
Ecce ratio moralis, quare toties dicit
modicū. Quibus declaratis habemus tri-
sionē ad thema, qd dicit, Quid est hoc qd
dicit nobis modicū? Quātū ad primū ha-
bemus modicū de discretione intellectuā-
li, qd ut bestie gubernam⁹ nos, qd scimus
& cognoscim⁹ corporalia & carnalia q
tāgūt carnē, sed nō spūalia q tāgūt aīam.
Verbi grā, qd statim scim⁹ lapidē i ore,
qñ comedim⁹ legumina &c. sed nō scim⁹
m⁹ sūū diaboli aīa, qñ recurrim⁹ ad di-
uinos &c. statim scim⁹ calorē febris cor-
poralis, sed non febrē luxurie. Itē statim
sentimus modicū pulueris in oculo, sed
non terram auaricie &c. Item rustici bñ
sciunt quot solidi sunt in uno flore, no-
sed non quot sunt precepta dei. Itē mu-
lieres bene sciunt incantationes & forti-
legia & coniurationes, sed non sciunt
Credo in deum &c. Ideo Christus Ioh.
xij. Adhuc modicum lumen est in uobis.
Ambulate dñ lucem habetis, ut non uos
tenebre comprehendant &c. Not. modicū
cum lumen, scilicet discretionis siue co-
gnitionis intellectualis. Quantum ad
secundum habemus modicum de deuoti-
one spirituali, quia cum modica deuoti-
one facimus spiritualia, ut ieiunia, ora-
tiones, sed totam diligentiam & feruorē
spiritus ponimus in rebus tēporalibus.
Dic quomodo deus diuisit totum tempus
in septem dies. De quibus dedit nobis
sex ad laborandum & lucrandum, &
retinuit sibi septimum diem ut pro ani-
ma laboremus. Et adhuc nō uult totum.
Nam in die sunt. xxiij. hore. da solum u-
nam deo audiēdo missā, alias horas po-
teris dare ad placita corporis licita & ho-
nesta. Sed de isto tempore modicum da-
mus deo, frāgendō festa &c. Vñ in heb-
domada sunt. clxviij. hore, & de istis so-
lūm datur una deo, in missā modicū est
& expectando usq; ad benedictionem.
quid facitis? non nisi loqui de mercātijs,
ferijs, quid dicis de papa, de rege &c. ui-
detur uobis si habemus modicum de de-
uotione spūali, qd quasi nihil. imo defraudamus

damus deū de suis regalibus, quia nesci-
m⁹ seruare festa. Ad intelligendum hoc
pctā nota parabolam de rege diuidēte
gallinā cū suis, qui solū sibi retinuit cap-
put. Qui ceperunt de manibus regis ca-
put galline, & ipsum dederunt canibus,
sic gallina dicitur hebdomada, cuius ca-
put est dies dñica, & datur per nos cani-
bus. i. demonibus &c. Iō qd nos deū de-
fraudam⁹, fraudamur ab eo, qm modicū
p̄ficiunt agri nři. Dic quō p̄ficiūt oīa no-
stra magis ex parte dei hymnū dādo deo
q ex nři laboribus, qd ex fraude festiui-
tātū ueniunt siccitates, tempestates, lapi-
des &c. De isto modico autoritas. Occu-
patio magna est omnibus hominibus, &
iugū graue super filios Adam a die exit⁹
de uētre matris eorū usq; in diē sepultu-
re in matrem oīm. Sequitur. Modicū au-
tē tāq; nihil, in requie. Ecclesiastici qua-
dragesimo. Nota iugum graue est labor
sex dierum hebdomade. q incipit a die
natiuitatis & durat usq; ad diem mortis.
In quo die mortuus homo redit in ute-
rū matris. i. terre, que est modo gruida
modicū in requie. i. spirituali, quasi ad ni-
hilū uenit. Patet primum modicū cū di-
citur, Quid est hoc qd dicit nobis modi-
cum? Cōsiliū bonū do. s. qd istud modicū
diuidat in quatuor partes. i. qd istud mo-
dicum de quolibet die. i. orare mane &
sero &c. Secūm modicū de qualibet heb-
domada. i. in dñica cessare a labore tem-
porali, & occupare se in labore spūali, &
dare illā horā deo, audiēdo missā &c.
Tertiū modicū de quolibet mēse cōfite-
ri quasi ablūdō camisā aīe ut camisā
corpis &c. Quartū modicū de quolibet
anno cōdicare i pascha &c. Hoc cōsiliū est
beati Petri ap̄li. Deus oīs gfe q uocauit
nos in eternā suā gloriā in xpo Iesu mo-
dicum passos, ip̄e p̄ficiet, cōfirmabit soli-
dabitq; j. p. e. v. Quātū ad tertium habemus
modicū de dilectione fr̄tali, qd nō
diligimus proximos nisi amore be-
stie, qd diu facitis eis bonum, diligunt uos
ut canis, q licet sit rabid⁹, diligit uos qd diu
facitis sibi bonum, sed latrat si facitis sibi
malum. Sic de nobis qui nescimus dili-

gere nisi parentes & benefactores, sed si
nocent nobis aliquid, statim ut canes la-
tramus scilicet uindictam minando. Nul-
lus cum hac dilectione potest intrare pa-
radisum, oportet ut diligamus plusq; be-
stie, scilicet diligere etiam inimicos. Vñ
de in iudicio qñ xps dicit, Quid fecisti
pro me, si dicis, Domine dilexi amicos,
parentes & benefactores. Dicit xps nec
grates nec gratias, hoc modicū est. Sed si
dicis, Domine amore uestri, qd uos p̄ce-
pistis dilexi inimicos, licet non mererē-
tur hoc apud me. tunc dicit xps, Non est
hoc modicum, hoc est meritum, & reci-
piet te in paradisum. De isto modico di-
cit xps ore bti Iohannis. Scio opera tua,
& ecce dedi coram te ostiū apertum quod
nemo p̄t claudere, qd modicā hēs ytuē.
Apo. iij. no. Scio opera tua, q bona feci-
stis amicis, & mala inimicis, modicam
hēs uirtutē. i. charitatē, q p̄ excellentiam
dicitur ytuē simp̄r. qd maior horum est
charitas. Hostiū aptū dicitur uulnus late-
ris xpi. Iō. xix. Vnus militū lācea latus ei⁹
aperuit quod nemo p̄t claudere. ita ma-
nifestum est, qñ xps orauit nō solum p
amicis, sed etiā pro inimicis. Rō quare
inimici sunt diligendi, declaratur p simi-
litudinem. Quidā hō tenebatur soluere
mille florenos sub pena suspēdiōis, Cūq;
in crastinū esset suspēdēd⁹, qd non habe-
bat unū soluere, de nocte qdā diues pro-
iecit sibi unā bursā p trapā captiōis cum
mille florenis, & quasi fregit sibi caput.
Qui sentiens dolorē maledicebat, p̄iiciē-
ti bursā. Inuēta aut bursā letatus est &
soluit & liberatus est di. Benedictus sit q
dedit mihi bursā &c. Idem est de quo-
libet pctōre, cum certum sit nobis quod
snā sit data qd non habemus soluere debi-
tum deo p pñiam sub pena mortis, aliter
restat furca inferni. Lu. xij. Dico uobis
qd nisi pñiam egeritis, oēs sūt peribitis, &
non possumus soluere, tot sunt pctā. Iō
qñ uenit tribulatio. i. qñ occidunt tibi
fratē, filium uel patrē. Ecce aurū quod
frāgit tibi caput, sed respice & attēde qd
est int⁹ intra tribulationē. Nā licet tribu-
lationes ueniāt ultra cor, tñ si patiēter reci-
piuntur

78
 primum de illis, hō pōt solvere deo plus
 q̄ cū ieiunij & ofonib⁹ &c. remittēdo
 inimicis ut de⁹ remittat, tibi. De hoc au-
 toritas. Bñdictum est nomē tuū deus pa-
 tris noster, q̄ cū iratus fueris, mīam fa-
 cies, & in tpe tribulationis p̄tā dimittis
 his qui invocant te. Tho. iij. lō. lo. vj. V-
 nūquāq; modicū quid accipiat, s. de pa-
 nēria &c. Quātū ad quartū, habemus mo-
 dicū de afflictione p̄niali, & p̄tā sunt mul-
 ta & magna & graua, p̄nā uero modi-
 ca. Determinatio est scōrū doctorū q̄, p
 quolibet peccato mortali hō obligatur
 in septem annis de penitentia. Tps est e-
 quale siue pro magno peccato mortali
 siue pro modico. Sed qualitas peni-
 tentie est arbitraria sed in arbitriū cōfē-
 foris, ut iuxta quātū p̄tā sit qualitas
 penitētie. Sed quātitas tps p quolibet
 p̄tō mortali est septē añorū. Rō, in quo-
 libet p̄tō mortali fit iniuria cōtra septē
 dona spūs scti. Modo uideas quoties pec-
 casti mortālē, quotiescūq; recurristi ad
 diuinos, iurasti &c. cōputa pro quolibet
 septem annos, & si nō cōplē hic, cōple-
 buntur in purgatorio in alio mundo. Re-
 mediū est ergo lucrari indulgentias, ie-
 iunare, orare, eleemosynas dare, & alia
 bona opera facere, & sic rescat tps. Iō di-
 co, q̄ respectu p̄tōrū modicū habemus
 de afflictione p̄niali, imo q̄libet excusat
 se dicendo cōfēssori q̄ non possit ieiu-
 nare, nec ciliciū portare &c. sed modicā
 p̄niam detis. Ecce de isto modico qd di-
 cit Ap̄s Petrus, Modicū nūc si p quia, o-
 portet cōtristari in uarijs tētaonib⁹, ut
 p̄batio fidei uestre multo p̄ciosior sit au-
 ro qd p ignē probat. j. Pet. j. No. q̄ tēta-
 tiones uocat p̄nias. Rō, quia hodie ille qui
 uult facere p̄niam, ponit se in tētaonē,
 q̄ q̄libet deridet ipm, sed modicū cura-
 re debet de talibus. Quātū ad quintū ha-
 bemus modicū de subiectione diuinali,
 q̄a moderno tpe pauci & modici subijci-
 untur deo. Probatur, qm null⁹ dñs mūdi
 est qui habet minore subiectionē in sub-
 ditis & uasillis q̄ de⁹. Verbi grā, si dñs fa-
 cit proclamationē penitentialem sub pe-
 na quinq; solidorum, q̄ nullus dicat ma-

lum de tali Iudeo, optime seruabitur. Ite
 proclamatio & ordinatio dei est q̄ nollit
 dicat malū de creatore iurando &c. sub
 pena mortis aīe & corporis &c. nihil ser-
 uatur &c. Deus precepit q̄ nullus uadat
 ad diuinos sub pena perdendi oīa bona
 corp⁹ & aīam &c. Itē q̄ nullus operetur
 aliqd tpale in die festo sub pena &c. ni-
 hil seruatur. Itē q̄ nullus ponat offendic-
 culum corā ceco &c. sub pena &c. & uo-
 ponitis meretrices in hospitio in laqueū
 aīarū &c. Itē q̄ nullus ludat ad taxillos, &
 nihil seruatur. Creditis q̄ de⁹ non uidet
 ar istos despectu eius. Ecce modicum de
 subiectione diuinali. Itē xps rex cum ge-
 te armorū. s. siccitatis, tēpestatis, lapidum
 mortalitatis, locustarū &c. terremot⁹ &
 hmoi. De hoc pphetia, Manda, remāda,
 manda, remāda. expecta, reexpecta, ex-
 pecta, reexpecta, modicū ibi & modicū
 ibi &c. Esa. xxvij. Nota manda. s. i. uetere
 lege, remāda in noua, in qua cōfirmatū
 p̄cepta moralia. Māda. s. p teipm, remā-
 da. s. p p̄dicatores, Ap̄s, & alios. Expec-
 ta. s. i. iuuētutē, reexpecta. s. senectutē.
 Expecta. s. tpe carnali, reexpecta. s. i. qua-
 dragesima, sed modicum ibi, & modicū
 ibi. L. ubiq; Quātū ad sextū, habem⁹ mo-
 dicū de miseratione p̄ximali, quia quā-
 si nihil est opus mīe qd facimus. Ista mīa
 p̄ximalis fit tripliciter, scilicet dādo, mu-
 tuādo, & p̄donando. Sed de quolibet ha-
 bem⁹ modicū. Prius nō dādo, q̄a talē mo-
 dū tenem⁹ dādo eleemosynā, faciēdo
 autē sūdā pauperi, qd quātū nihil uale-
 q̄a das malo corde propter importunita-
 tem petentis, modicū ualeat. Nota modū
 dandi eleemosynā. Sicut ille q̄ ponit pec-
 unia suā in mēsa cābū ut lucet. Auto.
 Da pauperibus, & habebis thesaurū in ce-
 lo. Mat. xix. Itē mutuare est magna mīa,
 quandoq; in casu maior est q̄ dare. Verbi
 gratia. Si datur duo solidi mīa est, sed
 si mutantur. xij. floreni pauperi rustico
 ut possit se iuuare &c. maiorem mīam fa-
 citis sibi. Ideo David ps. cxj. locū dū hū-
 mo qui miseretur, & commodat, dispo-
 nit sermones suos in iudicio, quia in e-
 ternum non commouebitur. Sed miseri-

cordia

De eadem dominica. Ser. ij.

Ico uobis quia plorabi-
 tis & flebitis uos. Io. xvj.
 Ser. noster erit de utilitate
 lachrymarum hui⁹ mūdi,
 ex tribulationibus & mise-
 rijs, sed primo salutetur uirgo Maria. Di-
 co uobis quia plorabitis &c. Magna utili-
 tas que sequitur ex lachrymis, potest ui-
 deri & declarari ex similitudine, & utili-
 tate que sequitur ex pluuia quādo descē-
 dit in terra. Quia postq̄ hō seminauit, si
 de⁹ dat pluuia & rorē, hō colligit abun-
 dāter, aīa nō. Ita est de lachrymis. Qm hō
 facit bona opa. s. opa mīe & p̄nīe & c. hoc
 dī seminare in hoc mūdo ut colligamus
 tpe messis. Messis est cōsummatio secu-
 li. Messores autē angeli sunt. Si ergo col-
 liguntur zizania, & igni comburuntur,
 sic erit in &c. Mat. xij. Si ergo deus dat
 pluuia. i. lachrymas, abundanter collige-
 mus. Sed quando hō facit multa bona o-
 pera, si sine aqua lachrymarū, nō ita abun-
 dāter homo colligit. De hoc autoritas.
 Esa. xxx. Dabitur pluuia semini tuo ubi-
 cūq; seminaueris in terra, & panis fru-
 gum terre erit uberrimus & pinguis. No-
 ta in terra, quia nec in celo, nec in infer-
 nō possumus seminare. Item alia autori-
 tas, David, Euntes ibant & flebant, mitte-
 tes semina sua. Venientes autem neniēt
 cum exultatione, portantes manipulos
 suos. ps. cxxv. Euntes quia uita nostra
 est nisi nīa eundū ad mortem, & sic ibant
 ad uitam eternam. Et quomodo ibant di-
 cit, Mittentes semina sua, scilicet bona o-
 pera faciēdo, uenientes scilicet ad di-
 em iudicii, uenient ad gloriam, portan-
 tes manipulos suos. s. bonorū operū, mi-
 sericordie, iustitie, penitentie, castitatis
 &c. Patet ergo utilitas lachrymarum. I-
 deo dicebat Christus bonis personis, Di-
 co uobis quia plorabitis & flebitis uos
 &c. Patet thema. Amore ufi ego quesui
 quot sūt modi plorandi. Et ueni q̄ in
 hoc mundo iniqui; sunt modi flendi seu
 lachrymandi.

Primus est de temporali afflictione.

Secd⁹ est de fraternali compassione.

Tertius

cordia ista iā ad modicū uenit ppter u-
 suram. Nota practica uisurariū diu-
 tum, quādo pauperes rustici ueniunt ad
 eos mutuando. x. p. xij. uel uendēdo pl⁹
 ppter spem, uel emendo minus ppter
 pecuniam promptā. Itē perdonādo ini-
 micis, sed multi sunt qui nolūt parcere
 propter xpm, sed &c. Si papa uel rex dice-
 ret, amore mei parcatis, quia ego possū
 uobis facere hec & illa &c. Tūc dicunt,
 Domine, amore uestri faciā. Talis mīa
 parcēdi modicū ualeat, q̄a qm eritis corā
 xpo in iudicio, dicet, Quid fecistis amo-
 re mei? &c. Remisistis mortem patris uel
 fratris, sed non amore mei, sed talis dñi.
 Iō uadas ad eum, ut det tibi paradysum.
 Iō amore dei & pro eius honore remitte-
 re debetis ut habeatis paradysum. De
 isto modico autoritas. Semetētem multā
 iacies in terra, & modicum congregabis,
 quia locuste deuorabunt omnia. Deut.
 xxvij. Magnum semen est dare eleemo-
 synas, & mutuare, & parcere, & remitte-
 re iniurias, sed locuste. i. mali modi deuor-
 rant totum. Quantum ad septimum mo-
 dicum habemus de duratione uirtuali.
 Qm si aliquis incipit uitam uirtuosā &
 bonam, modicum durat in ea, statim di-
 mittit, sed si incipit uitam malam & in-
 pētis, ita firmatur in illa, q̄ nec moniti-
 onibus nec hmoi talibus uult malam uitā
 dimittere. Verbi grā. Credo q̄ multi sūt
 tacti in corde, & receperunt bonum pro-
 positum remittendi iniurias, & faciēdi
 pacem, sed ad uerbum alicuius mali ho-
 minis nihil boni faciēt. Ecce modicū uir-
 tutis. Itē de rectoribus cōitatus q̄ propo-
 nunt corrigere peccata notoria, sed in
 consilio aliquis aduocatus diaboli cōtra
 dicit, & nihil fit. Patet qm bona uita sta-
 tim dimittit. Idē de multis q̄ pponūt re-
 cedere a mala societate, sed nō pnt &c.
 magis nolunt. Idem de multis qui pro-
 ponūt restituere, sed qm uidēt pecunias,
 ppositū mutāt & nō restitunt. Patet er-
 go qm habem⁹ modicū de duratione uir-
 tuali. Auto. Que est uita ufa. s. bona &
 uirtuosa, uapor ad modicū parēs, & dein-
 ceps exterminabitur, Jac. iij.

Tertius est de iernali cōpunctione.

Quartus est de spiritali deuotione.

Quintus de celestiali affectione.

Et quilibet est meritorius si bene ordinetur, secundum quod ego declarabo vobis de his. Dicit Christus in themate, Dico vobis quod plorabitis & flebitis uos. Prius fletus est de temporalis afflictione. Unde quando homo perdit amicum charum, sicut patrem uel matrem, filium uel fratrem: uel hō perdit bona temporalia, & uenit ad paupertatem, tunc ultimum remedium est flere. Ratio est naturalis, Quia letitia & tristitia contraria sunt, & habent effectus contrarios. Letitia autem dilatat & hilarat cor, ideo homo tunc ridet. Sed tristitia astringit cor, & faciem, & oculos, & cerebrum. Et ideo homo tunc plorat, sicut quā spōgia humida stringitur deguttat, sic quando stringitur cerebrum a tristitia deguttat per oculos. Ideo legitur **Trenorū. j.** de quadam muliere, que una die perdidit omnes filios & filias suas, & amicos. Et cum non haberet remedium, flevit. De qua dicit Hierem. Plorans plorauit in nocte, & lachryme eius in maxillis eius. Non est qui consoletur eā ex omnibus charis ei. Oēs amici eius spreuerunt eā, & facti sunt ei inimici. Migravit Iudas propter afflictionē & multitudinē seruitutis habitauit inter gentes, nec inuenit requiē. Oēs persecutores ei apprehēderunt eā inter angustias. **Trenorū. j.** Patet fletus ex temporalis afflictione, & licet hic fletus sit naturalis, tamē si homo gubernat se in hoc fletu, est meritorius. Verbi gratia. In morte amicorum homo naturaliter plorat, sed tunc homo debet cogitare, intra se dicendo, Ista pena fecit mors unde uenit: nōne a deo? Quia omne malum pene est a deo, licet actio peccati sit a diabolo. Exemplum in multis, in quibus culpa est a diabolo, & hanc non facit deus, sed malum pene: quod ego uerberer passus, hoc est a deo: quia tu das uendidit Christum est opus diaboli, sed quia Christus fuit uenditus, hoc erat opus dei & ordinatio dei omnipotentis patris. Item quia fuit captus, ligatus, spinis

corouat, crucifixus, & passus actus, hoc erat a diabolo, passus autē totum erat a deo, quantum ad penam. Actio displicuit, passio grata fuit. **Autoritas. Actū. iij.** Conuenerunt ergo uere in ciuitate ista aduersus puerum sanctum tuum Iesum quem unxisti, Herodes & Pontius Pilatus cum gentibus & populis Israel facere. Ecce passionem a deo. Ideo de dāni nobis datus uel illatus in bonis tollēdus, uel in personis percutiendū, actus est a diabolo, sed quia tu sis dānicatus, percutus uel celsus, hoc est a deo quantum ad penam. Quando ergo homo plorat ex afflictione temporalis, cogita quia ista pena & passio est a deo, quia uult quod habes istum laborē, & tūc debes te cōformare cū diuina uoluntate dicēs, Domine, ex quo uobis placet, placet mihi, tūc totū est meritorium. De hoc **autoritas de alia muliere. q. p. dederat oēs filios, & plorabat, cui dixit propheta, Hec dicit dominus, Quiescat uox tua a ploratu, & oculi tui a lachrymis, quia est merces operi tuo, ait Dominus. Hierem. xxxj.** Et isto fletu plorauerunt Apostoli, & alij sancti naturaliter, sed cogitabant. Hoc uult deus, & ideo. Secundus modus lachrymarū est melior de fraternali cōpunctione, quādo homo non habet in se afflictionem. Sed quādo homo uidet proximū in dolore & miseria, & homo cōparat ei in corde, & incipit plorare cū illo, iste modus est melior primus. Rō, quia iste fletus non uenit ratione naturalis ut prior, sed ratione morali ex dilectione fraternali, que secundum Dionysium est uis unitiua, quā dilectio facit unum quid ex amante & amato. De hoc **autoritas Actū. iij.** Multitudinis crederetur erat cor unum, & anima una. Quando ergo diligo aliquam personam uere, facim⁹ unū cor & unā uoluntatē. Iō quia ille patitur, ego recipio malū suū ut melius nō sic de inimico. Iō hō plorat ex cōpunctione. Hoc dicit **Ap̄s ad Ro. xij.** Gaudete cū gauderēt, flete cū flet. &c. Quia gaudium amici est gaudium meū. Idem de malo.

Io. Iste lachryme sunt magis meritorie quā prime. Ratio, quia hec est maior elemosyna que potest fieri proximo, scilicet cōpactio cordis, quia pl⁹ dat pauperi tribulatio ille qui compatitur ei in corde quā ille qui dat sibi elemosynā sine cōpactione. Ratio quia maior est in cōspectu dei elemosyna de bursa cordis quā de bursa corij sine cōpactione cordis. Sed si totum cōcurrit simul, scilicet cōpactio cordis & elemosyna de bursa, talis elemosyna est ualde meritoria. Iō quā portat aliquē ad sepulturā, & ploratus cum illo qui plorat, inuatis ipm ad portandū on⁹ doloris & dulcius transit. Ideo uos diuites cōpatiāmini pauperib⁹, sani infirmis, prudentes stultis, & ignorantibus, uos de matrimonio uiduis. Iō dicebat Iob, Flebā quondā super eo qui afflic⁹ erat, & cōpariebat aīa mea pauperi. **Iob. xxx.** Sic xps cōpariebat Marie Magdalene & Marthe sup mortē Lazari flevit. **Io. xj.** Idē super ciuitatem Hierosolymam dicit text⁹. Vidēs Ierosolyma ciuitatē flevit super illā. **Ex cōpactione. Lu. xix.** Tertius modus lachrymarum est melior. de iernali cōpunctione. Ex contritione. Et hic fletus uenit quādo homo cogitat peccata que fecit, & malā uitam quam tenuit di. Omiser si modo morerer, quid dicerē in iudicio diuino. Et ex illa parte cogitat penā inferni, tūc ueniūt lachryme, quia ponit cor inter duas molas ad instar oliuarum, & distillat oleum lachrymarum cōpunctionem. Et iste lachryme sunt meliores, quia ueniūt p aīam. Quā cogitat quod est religiosus &c. uel clericus uel laicus uel dñs uel iudex, & nō fecit quod debuit. Ideo distillat oleum lachrymarum, quia contrahitur inter duas molas ut oliua. De hoc **David. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei quia non custo dierunt legem tuā. Iustus est dñs, & rectum iudiciū tuum. Ecce hic due mole. prima ibi, Iustus est dñs. Secūda ibi, & rectū iudiciū tuum. Ideo est optimum flere pro peccatis, quia tāta est uirtus talium lachrymarū quā minima gutta lachrymarum uere contritionis lauat oīa peccata quā ad culpas, immo dico quā**

si aīa uni⁹ dānati posset habere unā gutta lachrymarū uere contritionis, de illā saluaret, sed non potest, quia tales lachryme solū in hoc mundo possunt haberi. Iō preciosissime sunt lachryme contritionis, oleū est mīe sanās aīas. **David. Qui sanat contritos corde, & alligat oēs contritiones eorū. Quartus modus est melior. scilicet plorare de spūali deuotione, iste lachryme ueniunt quando homo cōtēplatur opera uite dñi nostri Iesu xpi. scilicet humilitatē incarnationis, & statim persona plorat ex ardore & feruore deuotionis. Sicut cera liquefit ad ignem, sic fit quando persona deuota se applicat ad xpm cogitando humilitatem incarnationis & puritatem natiuitatis & puritatem uirginis matris, quō trāsluit xps ut radius solis per fenestram uitream non rūpendo, & persona plorat. Item cōtēplado xpi cōuersationē, predicationē, passionē, & sic aīa liquefit, & persona plorat. Tales lachryme sunt deuotionis spūalis. De isto fletu dixit xps in euāg. Beati qui lugent. scilicet ex deuotione spūali, quā ipsi consolabūtur. **Mat. v.** Nota quō in omnibus operibus Christi magna debemus habere deuotionem, sed singulariter in sacramento altaris, quia illa opera Christi iā transiuerunt, & solum semel facta fuerunt, sed istud opus quotidie. Nota quomodo factum fuit quādo uirgo Maria dixit. Ecce ancilla dñi, fiat mihi scd m uerbum tuum. **Lu. j.** In ultimo uerbo effecta est grauida & mater dei. Ita dictis istis uerbis, Hoc est em corpus meū, xps deus & hō est in hostia consecrata. Nō hic q̄te honestatis debēt esse sacerdotes &c. Ite nota contra cōcubinos. Quō em tripliciter pōt corrigi illud pēcū. Primo intimando pape &c. Secūdo modo non audiendo missam cōcubinario &c. Tercio modo quia uilla faceret ordinationem quia nulla mulier notoria meretrix sit aīa stare nisi in lupanari. Quintus modus lachrymarū est melior. scilicet de celestiali affectione. Quā persona cogitat quod exul in hoc mūdo, & desiderat paradisi, & ex illo desiderio plorat, ta-**

rat, tales lachryme sunt optime. Vñ deus in initio fecit tres habitationes. Vñ p angelis & aīab⁹ scīis, celū. scī. empyreum. Aliam p hominibus. scī. paradīsum terrestrem. Aliā p iumentis siue bestiis, scī. cet istū mūdū, ubi sumus nos mō, qā in paradīsum terrestrem nulla bestia nec aīus pōt intrare. Sed ex pēto Ade homines fuerūt exulsi de paradīso terrestri, & fuerunt positi inter bestias tanq̃ pscripti siue exules. Quādo ergo hō cogitat intra se di. O miser, ubi sum ego mō? Qū ibo ad patriā meā &c. & plorat, tales lachryme sunt de celestiali affectione. Isto modo flebat David, qui tñ erat ditissim⁹, q dimisit filio suo Salomoni centū milia quintalia auri, & mille milia de argento. Qui habebat ex diuina dispensatione. xij. uxores sine peccato, & tñ cognoscendo suum exilium plorabat dicēs, Quēadmodū desiderat ceru⁹ &c. Nota. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Dic quomodo cum esset in mēsa, incipiebat flere & lachryme miscebātur cum escis. Dicebant milites, Domine, quid ploratis? Respondebat, O miser, iste escē sunt corruptibiles, sed celestes sunt incorruptibiles. Idem de nocte in lecto in quo dicebat se iacere ut bestia. Sed nō ploramus pro desiderio paradīsi, immo nullus uellet de hoc mundo exire. Sed istud prouenit ex mala uita quam tenemus, sicut captus uellet stare semper in carcere fetido timore iudicis. Ita anima peccatrix in carcere fetido corporis, unde timet exire, fecus de personis perfectis & beatis que cupiunt exire, intantum q si deus diceret eis, adhuc uiuētis per annum. Responderent, O dñe tantum stabimus? De isto exilio dicitur uirgini Marie, Ad te clamamus exules filij Eue. Ad te suspiramus gementes & flentes. Cogiteis uos esse de paradīso, & nō de hoc mundo, quia oportet ipsum dimittere. Ideo Christus Mat. vj. Primum querite regnum dei & iustitiā ei⁹, & hec omnia &c. No. Hec omnia, scī. pax, pluuia, sanitas &c. quam petitis, adiicientur uobis. Nota & iusticiam eius, que habet quā-

q puncta. Primus punctus diuine iustitię est pro conseruatione cōitatum, nō sustinere diuinos nec sortilegos. Secundus punctus non sustinere blasphemos, nec iuratores, nec renegatores &c. Tertius non sustinere fractiones festiuitatis notorie. Quartus non sustinere triffatres de taxillis, hic ludus est fons renegationum. Quintus non sustinere meretrices in uicis seu hospitij, que sunt laquei animarum ad instar putei in ingressu domus.

De eadem dominica. Sermo. iij.

Risitia uestra uertetur in gaudium. Io. xvj. Primum uerbi declaratio est, in hoc mundo oīa gaudia sunt mixta cum tristitijs & tribulationibus, in hoc mundo non sunt uera gaudia. Rō est & sumitur per regulam philosophi dicentis, q omne medium naturę participat naturam extremorum, ut patet de elementis, de aere calido ab igne & humido ab aqua. Item de aqua humida ab aere, & frigida a terra. Sic ad propositum uita huius mundi est media inter duo extrema. scī. paradīsum & infernum. In paradīso em est gaudium purum. Esa. xxxv. Non erit ibi leo, & mala bestia non accedet per eam nec inuenietur ibi. Et ambulabunt qui liberati fuerint, & redempti dño, conuertentur & uenient in Syon cum laude & letitia sempiterna super caput eorum. Gaudiū & letitiam obtinebūt, & fugiet dolor & gemitus. In inferno autē est totū oppositum, qā ibi dānam nō habēt nisi purā tristitiā, dolorē & desolationē, de nullo gaudent, sed tristitia.

Primo de eorum damnatione.

Secundo de bonorum saluatione.

Tertio de aliorum damnatione.

Quarto de malis & pēis que fecerūt.

Quinto de bonis q fecerūt & pōt de peccato plangendo dicunt, Defecit gaudium cordis nostri, uersus est in luctum chorus noster. Trenorum. v. Si ergo oī medium participat naturam extremorum, cum ergo uita nostra sit media inter ista

contra-

contraria, iō participat de utriq; . Iō Boeti⁹, Oīs dulcedo felicitatis humane multis amaritudinibus est respersa. Sed personis bonis & deuotis tristitia huius mundi uertetur in gaudium ex diuina prouidentia. Hoc dicit xps in themate, Tristitia uestra uertetur in gaudiū. Sed malis gaudiū huius uertetur in luctū. Et amore uestri uolui uidere in sacra scriptura quot sunt tribulationes huius mūdī, & inueni q sūt in quadruplici gradu, & hoc experientia docet, scī. licet,

Prima de occupatione temporali.

Secunda de contritione cordiali.

Tertia de tribulatione mundanali.

Quarta de morte corporali.

Et omnia diuina prouidentia ordinante uertitur in gaudiū, nisi sit culpa nostra. Et de qualibet dicit thema, Tristitia uestra uertetur in gaudium. Prima tristitia huius mundi est de occupatione temporali, quia q diu hō uiuit, oportet occupari in diuersis laborib⁹ corporalibus, qui dāt tristitiā in corde. Sic em occupat dicit, O miser quotidie habeo laborare, ut prouidere possim domui mee &c. Hec tristitia fuit data Ade & i psona sua omnibus alijs hoīb⁹ post ipm futuris in hoc mūdō. Gen. iij. In sudore uultus tui uesceris pane tuo, donec reuertaris i terrā de qua sumptus es, qā puluis es & in puluere reuerteris. Nota quō sicut conressor facta cōfessione dat pñiam pētori, sic fecit de⁹ Ade dicēs, In sudore uult⁹, tui uesceris pane tuo &c. Si dicatur ab aliquo, imo sunt multi q sine tali occupatione uiuunt ut magni dñi & diuites q sine sudore uult⁹ hnt suā pñionē, ergo uidet q ista tristitia & pñia nō tāgit omnes generaliter? Rñdeo q imo omnes tāgit si uolum⁹ loq solū de facie corporali, uerū est q solū tāgit laboratores, sed si uolum⁹ loq de facie aīe spūali, plus laborat & sudat magni dñi q rustici, qā quotidie sunt in magnis negocijs & cū magnis tristitijs & angustijs. Rustic⁹ uero i sero letatur, & gaudet & comedit cū uxo re & filijs. Dic quō i quadā ciuitate erat qdā laborator, q suis manib⁹ pcurabat si

bi uitā, q morabatur corā palatio regis, q in sero post cenā letabatur cū filijs. Quod attēdēs rex uocauit eū di. Quō ita letabatur cū rex ipse nō haberet tātā letitiā. Qui rñdit, ex quo in die laborauerat, in sero gaudebat de quiete. Cui compatiēs rex dedit sibi magnos redditus. Qui extunc non letabatur ut cōsueuit, sed cogitabat qd de illis pecunijs faceret. Si mutaret ad usuram, uel faceret se mercatorē &c. Propter qd rex uocauit eū iterū di. Quare non letaris ut pri⁹? Qui rñdit, O dñe in magna imaginatione seu angustia me posuisti. scī. quō augmētābo istos reddit⁹. iō reddo uobis redditus &c. Ex quo sequitur q maior est labor mentis, scī. sed in facie aīe dñorū & diuitū, q labor rusticorū, q comedunt & bibunt & dormiūt firmiter etiā in malo lecto. Patet ergo reglā gñā, q oēs i sudore uultus corporis uel aīe uiuūt. Aliud argumentum in oppositum est de platis q hnt suos reddit⁹ q nō hnt laborē &c. Rñdeo q imo. Qm sibi bon⁹ plat⁹ est cuius cūq; potestatis siue status sit, magnos habet labores & tristitias & angustias plusq aliquis rusticorū, cogitando qualem cōputum reddet deo non solū de aīa sua & de domo, sed etiam de oīb⁹ aīabus sibi cōmissis. Vñ Aug. cōsueuit dicere, Quid dicturus sum cū redditurus sum rationē de aīab⁹ q pendent ad collū meū, immo mirū est quō cū gaudio possunt uiuere cogitādo tñ on⁹ qd supra se portant. Si ȳo est mal⁹ plat⁹ tūc qñq; dicit de⁹, Qm tu etiam seruabis penitentiā quā ego dedisti, & dat sibi infirmitates, bonos ȳo platos custodit ab infirmitatib⁹ qñq; ex quo curā habent de aīab⁹. Nota de illo sancto heremita, de quo in uitipatrum dicitur, q laborabat in heremo & nunq ibi fuerat infirmus, qui ex sua sanctitate fuit electus in epm, qui coactus recepit, qui statim fuit infirmus de podagra & dolore lateris, qui timens ne deus ipsum dimississet, siēdo dicebat, O domine quid est hoc, cum ante in heremo semper essem sanus? Cui angelus dixit, Ista infirmitas uenit tibi hac de causā, quia cum

ff 2. esses

elies in heremo deus te conseruabat, q̄a nō habebas seruitore, sed modo habes seruitores, ut ipsi & tu q̄ habetis unde uiuere potestis sitis occupati, de^o mittit tribu hanc &c. Patet regula gñalis. In sudore &c. Eccl. xl. occupatio magna creata est oībus hoībus, & iugū graue super oēs filios Ade. A die exitus de uentre matris eorum, usq; in diem sepulture. Sed deus preiudicat, quia ista tristitia occupationis temporalis uertitur in gaudium, scilicet in die festo quando homo gescit. Qm̄ postq̄ laborastis sex dies in dñica, illa occupatio laboris ytiū in gaudiū getis cessando ab oī labore tpali. Manus cessent ab omni labore, non lauent amplius neq; nēt neq; &c. pedes etiam debent gescere nō ambulare, nisi p̄ magna necessitate. lingua ne loquatur de negocijs tpalibus, quia nō solū manus & pedes, sed etiā lingua debet gescere a tpalibus. Dic contra illos q̄ credunt solum manus debere abstinere & nō linguam. Itē cor debet gescere nō cogitando nec pensando in negocijs. Rō quia xps q̄ totam suā uitā habuit plenam laboribus redēptionis in dñica resurrectionis quēuit, nō solum in corpore, sed etiā in aīa. Iō uult quod xpian⁹ req̄scat in dñica. Isto modo tristitia occupationis uertitur in gaudium getis in illis q̄ bñ colunt dñicā. Iō dicit scriptura. Quia scīus dies dñi est nolite cōtristari. Gaudiū etem dñi est & fortitudo n̄ra. Neemie. viij. No. duas clausulas, prima ibi, scīus dies dñi est. Quare dicit dies dñi cū oēs sint dies dñi, & nullus sit malus? No. contra illos q̄ dicunt tali die nō est faciendū hoc, dies egyptiac⁹ est &c. Solū in negocijs tpalibus, naturalibus obseruandi sunt dies propter lunam sicut in munitione &c. In alijs autem operibus non sunt obseruandi, imo est error & p̄ctm̄ magnum, quia oēs dies sunt boni & a deo facti. Sed singulariter dies dñica dicitur dies dñi. q̄a ipsum fecit so lēnē propter suā gñolā resurrectionem. de cōse. di. iij. pronūciandū. Oēm diem dñicā ob reuerentiā resurrectionis Iesu xpi a uespera in uesperā p̄cipimus obser

uari. De ista dicit David. Hec dies quam fecit dñs &c. Nō solū p̄ creationē ut alios dies, sed etiā p̄ resurrectionē. Iō gaudendū est de illo die cessando ab oī op̄erui. Sed a ibi, Gaudiū dñi est & fortitudo n̄ra, q̄a q̄ bñ custo diūt dñicā custodiuntur a dño ad infirmitate corporis, custodit eis agrū, uineā, gregē & oīa bona. Sed illis q̄ nō seruāt dñicā est dñs in debilitate. Nota contra illos q̄ colūt sabbatū & nō dñicā, credentes uirgini Marie. Sed aliq̄ miseri gaudiū festi conuertunt in tristitiā ludendo q̄cqd̄ lucrati sunt in hebdomada. Iō nō sustineatur In dñica Maledict⁹ est locus & dñs q̄ sustinet ludū. Alij miseri i taberna inebriāt & ebrii reuertunt ad domū, & uxor & filij nō berūt forte p̄tilanas, & cōplect in eis illa maledictio scripture. Dies festi ufi conuertuntur in lamentationē & luctum. Thob. ij. Alij miseri currunt ad lupanar. Iō dicit dies festi &c. Sed a tristitia huius mundi est melior. f. tristitia de cōtritiō cordiali, qm̄ hō cogitat de p̄ctis & malis q̄ fecit, & de tpe quod amisit, & tristatur ad instar militis qui ex culpa sua uenit in odiū & irā regis q̄ cogitat, O miser peccator occidet me, & perdat oīa bona, & tristatur. Ita quilibet p̄ctōr est in ira regis xpi. Superbus em̄ ex supbia sua est ira regis, auarus ex sua auaritia. & sic de alijs. Intus q̄ mirū est quō aliq̄s pōt letari uel uiuere cū sciat se esse in ira tati regis. De ista tristitia dicit scriptura. ij. ad Cor. vij. Qui em̄ scd̄m̄ deū tristitia est, p̄niam stabili in salutem opat, scī aut tristitia morte opat. No. q̄ scd̄m̄ deū tristitia est. Quidā tristat de p̄ctis, sed non scd̄m̄ deū, sed scd̄m̄ mūdū uel scd̄m̄ piculū uel scd̄m̄ penā, q̄ tristitia nihil ualet, imo dicit, scī tristitia mortē opat. Sed tristitia q̄ est scī cūdū deū qm̄ hō tristatur & dicit, O miser tm̄ offendi deū meū &c. talis penitentia in salutē opatur. Hec tristitia conuertitur in gaudiū in cōfessione sacramentali, qm̄ p̄ciit extra p̄ctā de qbus tristatur, sicut ancilla p̄ciit de domo imūditatē dom⁹, sic cū scōpa cōtritiōis peccata cōgregant in angulo memorię & p̄ciunt extra

extra portā cōfessionis. Dicat quō scīa cōfessione hō sentit gaudiū & letitiā in corde. Sic ille q̄ obligat ad soluēdū sub pena mortis, qm̄ sibi remittitur debitum a dño, quō gaudet & letat, ita in cōfessione dimittuntur debita p̄ctōrum. Io. xx. Quorū remiseritis p̄ctā &c. Et facta absolutione totū debitū est remissum. Iō sequitur gaudiū in corde. Iō dicit scriptura Proue. xiiij. Cor qd̄ nouit amaritudinem aīę sue, in gaudio ei⁹ non miscebitur extraneus. Nota non miscebitur extraneus. f. diabol⁹, sed dñs proprius per cōiōnē, & post cōfessionē debet hō cōicare. Tertia tristitia est de tribulatione mūdānali, q̄a in hoc mundo multū abundat ut infirmitatū, paup̄tatū & miseriae &c. q̄ dant tristitiā. Rō naturalis & regula est, q̄ oē mediū p̄cipat naturā extremā. Modo uita p̄ns est inter duo extrema. f. paradisiū & infernū. Ideo scd̄m̄ illā participamus de cōditione extremorū. In paradiso est gaudium sine tristitia & sine infirmitate. Apoc. xxj. Absterget deus oēm lachrymā ab oculis sanctorum & mors nō erit ultra neq; luct⁹ &c. In inferno autē est dolor & tristitia. Nos uero sumus hīc in medio p̄cipites cū utrisq; cū em̄ gaudeamus & letamur, participamus cum illis de paradiso, quia nihil aliud est nisi de melle celesti. Quando tristamur participamus cum illis de inferno. Iō dicit scriptura, Exiguum & cū tedio est tps uite nostre & nō est refrigerium in fine hoīs. Sap. ij. Sed conuertitur in gaudiū in deuota oratione. Qm̄ quādo hō habet tediiū sumū remediū est recurrere ad orationem eleuatis oculis & manibus uersus celū, & sic descendit dulcedo mellis spūscī. Autoritas, Tristatur aliquis uestrum? oret equo aīo & psallat. Iaco. v. No. equo aīo, hoc dicit contra alios qui orant, sed non equo aīo, quia os loquitur unum & cor cogitat aliud. Sed in oratione quando homo dicit, Pater noster in ore, cor debet cogitare cū quo loquitur homo, q̄a cū rege celesti &c. I. dē q̄ dicitur, Ave Maria. aīo modicum ualet oratio. Nota q̄q̄ orat mane & sero

quotidie uiuit ī gaudio & prosperitate. Dic miraculū de milite Normāno eūte ad peregrinationē &c. Iō xps. Oportet sc̄ per orare & nō deficere. Luc. xviij. Quarta tristitia est de morte corporali. Magna tristitia est hōi in morte parentum & amicorum charorū, sed in morte propria ibi est tristitia maxima, q̄a totum simul amittitur. Dic similitudinem de arbore si eradicaretur per aliquam potentiam. Ita est de aīa q̄ habet radices in qualibet parte corporis, in neruis, oīsibus, uenis &c. & mors ipam eradicat, iō ibi est maxima tristitia, nec est aliqua sūsis. Iā uidetis qm̄ aliqd̄ mēbrū scinditur q̄nticum q̄ paruū, quō homo tristatur, q̄to magis ī morte qm̄ aīa separatur a toto corpore. Iō xps ante mortē cepit cōtristari & mestus esse, ut habetur Mat. xxvj. q̄to magis nos p̄ctōres. Sed hec tristitia cōuertitur in gaudium bonis p̄sonis qm̄ aīa egressa a corpore, statū uidet scōs angelos ipam comitantes honorifice ad instar sponse nobilis in die nuptiarū qm̄ ducitur ad misam, uel sicut depingitur beata Maria Magdalena quando ab angelis eleuabatur. Isto mō tristitia uestra. f. mortis corporalis, t̄tetur in gaudium. Iō xps. Nunc qdem tristitiam habetis. Iterum autē uidebo uos, & gaudebit cor uestrum, & gaudium uestrum nemo tollet a uobis. Ioā. xvj.

De eadem dñica. Sermo. iij.

Militant aduersus aīam. j. Pet. ij. Hoc thema dat motiū predicandi de prelijs q̄ nobis dāt demōes ut dānemur cum illis. Iō auisādo uos uolo nūc eorū p̄lia declarare, sed primo salutetur ygo Maria. Militat aduersus animam &c. Sancta scriptura uolens nobis oñdere cōditionem uite nostre in hoc mundo, breuiter declarat, dicens, Militia est uita hoīs super terrā, & sicut mercenarij dies eius. Iob. vij. Rō. quare dicit q̄ uita nostra est militia, quia sicut demones sunt dānati, sic bellat contra nos ut peccemus & danemur cum ipsis. Et sicut mercenarij dies eius. f. hōff 3 minis,

minis, q̄a sicut mercenarius q̄ diligenter & fide laborat, meret salarium, al̄s &c. Sic de nobis. Sed si fortiter bellam nō cōfictō demonib⁹, meremur magnū salarium gl̄ie, sed si sum⁹ uicti meremur suppliciu eternū. Istud plū declarat Dauid in ps. xix. di. Hi in curribus & hi in equis, nos aut̄ in noīe dei nfi inuocabim⁹. No. hic quare non uult ip̄os noīare, iuxta illud, Nec memor ero noīe eorū p labia mea. Nīa defēio est cū dicit. Nos aut̄ in nomine dei nfi inuocabim⁹. Nota hic in curribus, s. rotundis. Currus signat tentationes q̄ ad instar rotarū uolunt de una in aliam. Qñ diabolus nō pōt p unā, tētāt p aliā. Et hi in equis. Equi demonum sunt pētā mortalia. iō de demonib⁹ dicit the. Militant aduersus &c. s. eq̄stres aduersus aīam. Hanc militiam declarat. b. iō. in Apoc. scđm intellectu morale, iuxta reuelationē sibi factā di. Vidi & ecce equus albus, & qui sedebat super illum habebat arcū, & data est ei corona & exiuit uincens ut uinceret. De scđo dicit, Et exiuit alius equ⁹ ruff⁹, & q̄ sedebat super illum datum est ei ut sumeret pacē de terra, & ut inuicem se interficerent, & datus est ei gladius magnus. De tercio milite dicit, Et ecce equus niger, & qui sedebat sup illū hēbat staterā in manu sua. Et de quarto milite dicit, Ecce equus pallid⁹, & q̄ sedebat super eum nomē illi mors, & infern⁹ seq̄bat eū. Et data est illi potestas super quatuor partes terre, & interficere gladio, fame, & morte, & bestiis terre, & cum aperuisset &c. Apoc. vj. Hi quatuor equi sunt quatuor pētā mortalia super que demones equitant & militant contra nos.

Primum est superbia & uanitas.

Secundum luxuria & carnalitas.

Tertium auaritia & cupiditas.

Quartum inuidia & malignitas.

Cū his demōes militant aduersus aīam. Primus equus dicit erat albus. Hoc designat superbiam & uanitatem. Ratio, color albus pre ceteris magis apparet, sic superbus super alios uult apparere & uideri. Si uis cognoscere si es superbus.

Si habes aliquod bonum temporale spūale & uis ut uideatur & appareat, bus es, ybi ḡra. Si es gnōsus & uis ut loatur, signū est supbie, hūilis abscondit & non curat. Idem si es diues, statim uis cere uanitates in uestib⁹. Et cogitas sūt isti, ego possem emere oēs. Idē sūt na spūalia q̄ habet uult ut uideantur, sūt rat uel ieiunat, uel si portat cilicium, statim uult uideri, signū est qđ pētā supbie est in corde, sed hūilis oīa abscondit pōt. Ecce rō quare equ⁹ alb⁹ signat pētā superbie. iō dicit xps superbis, Opera tua faciunt ut uideantur ab hominib⁹. Mat. xxij. Sed quare dicit q̄ miles q̄ sedebat super eū habebat arcū in manu sua? Rūdeo q̄ iste miles est demō qui tāt de superbia q̄ sagittādo facit bellum. O quot sunt isto arcu sagittati & percuti ybi ḡra. Oēs hoīes q̄ proponūt in corde suo ascēdere, tales sunt pculsi iam & uenerati isto arcu. ybi ḡra. dicat de religio seruante regulas, cerimonias &c. Rēta uia uadit talis ad paradysum. Sed diabolus dicit nō, q̄a ego sagittabo eum, & facit eum cogitare ut ascēdat & uadat ad studium, quia poterit esse mag⁹ & cōfessor regis &c. Factū est, talis iā uulnerat, est sagitta diaboli. Idē de presbyteris simpliciter inueniuntur. Sed diabolus sagittat, quando facit eum cogitare dicēdo, Si tu sic uiuis, non poteris inuare simonij uel usuris uel fœuitijs &c. Ideo de laicis simp̄r inueniuntur recta uia uadit ad paradysum, nec pro filiis faciunt ibi uanitates &c. sed nutriunt eos bonis moribus. Sed dicit diabolus, sagittabo eū, & facit eum cogitare, quare tu non esses iuratus siue consul ut te his, quia de pecunijs uille te poteris inuare, tenere famulos &c. Cum tñ ad regem deberet hō uenire sicut ad forem. Sunt multi qui ne sciunt regere domum suam, & uolunt regere cōitatem. iō destruitur uille & cōitates & ciuitates & ambitione ascēdēdi. Idē de mulieribus q̄ deferunt uiris suis honorē, amorē & obediētiā, pter q̄ in pētis, tales recta uadunt

uadunt ad paradysum. Sed quando cogitāt pēctis opposita, & cōficti sūt, factū est, iā sūt sagittati a diabolo. iō dicit Dauid de diabolo, Arcū suū tetendit & parauit illū. Et in eo parauit uasā mortis, sagittas suas ardentibus effecit. ps. vij. No. ardentibus. s. in hūdis officijs, honorib⁹, p̄e minentijs & dignitatibus. Tertio dicit & data est ei corona & exiuit uincēs ut uinceret, q̄a demon q̄ tētāt de supbia, coronā regis portat. iō iob. xli. Ip̄e est rex sup uniuersos filios supbie. Nec aliquis rex habet tot uasallos ut ip̄e. Et exiuit. s. de celo. Dic casū ip̄s ex superbia dicē te deo. Nō habitabit in medio dom⁹ mee q̄ facit supbiā. ps. c. Vincēs. s. angelos malos, ibi, cōficientes, ut uiceret. s. hoīes in mundo isto. Ecce primum prelium. iō gl̄iet auiser se ut caueat a sagittis superbie q̄a magnum periculum est ire per altissimos mōtes, q̄a periculosus est casus ab alto. Quādiu eīn homo uadit plane p uiam humilitatis, uadit hō secure sine periculo, iō xps, Discite a me q̄a mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem aīabus uestris. Mat. xj. Discite. s. lectionē quā docuit ybo & exemplo. Secunda militia est cū dicit, Vidi & ecce equ⁹ ruff⁹, & qui sedebat super illū datū est ei ut sumeret pacem de terra, & ut inuicem se interficerent, & datus est illi gladius magnus. Hoc plū dant demones p pētā luxurie, quod inuit in hoc q̄ equus erat ruff⁹. In signum huius qñ plona cogitat de illo peccato, efficitur rubea. Et sicut domus & omnia bona ibi congregata comburantur quādo incēditur igne, ita ex illo peccato perduntur merita cōgregata & bona. iō de isto peccato dicit scriptura, ignis est usq; ad perditionem. i. cōsumptionem deuorans, & omnia erradicans genimina iob. xxxj. O miser, p modica delectatione bestiarum q̄ statim trāsit, non dubitatis amittere tantam gloriam & incurrere tātam penam. Item dicit q̄ miles equitans super equum ruffū habebat potestatem sumendi pacem de terra. Nota septem paces.

Prima est inter deum & homines.

Secunda est inter homines & āgelos.

Tertia est inter animam & corpus.

Quarta inter uirum & uxorem.

Quinta inter clericos & populum.

Sexta inter dominos & uasallos.

Septima inter uasallos adinuicem.

Prima pax est inter deū & personā qñ uiuit caste & honeste, q̄a cū ip̄a de⁹ habitat, q̄a de⁹ nō est porc⁹, ut uelit in luto habitare. Sed quando persona cogitat de illo pēctō, & consentit ad faciendum, dñs indignatur, & p̄ditur pax & fit guerra & diuisio. Secundo ex isto peccato tollitur pax q̄ est inter angelos & hoīes. Dic quō q̄libet habet angelū custodē, q̄a al̄s demones nos destruerent, & angelus bon⁹ diligit sibi commissos sinceriter, & plus q̄ mater filium sibi charum. De ista custodia autoritas, Angelis suis deus mandauit de te. p. xc. Sed qñ persona uult facere illud pētā cogitationē uel tactū, uel locutionē, uel operationē, angelus indignatur dicēdo, O iste ribald⁹ qđ facit. Dic quō non fieret illud pētā corā puero ex uerecundia, multo magis deberet homo uerecundari de angelo p̄nte & dicente, O de isto ribaldo &c. & claudit nasum. Tertia pax est inter carnem & spm quā hnt persone q̄ uiuunt in p̄ntia, quia per p̄ntiam caro subiicitur anime ut captiua dñe, & sic habent pacem. Sed pax tollitur quādo captiua rebellat & resistit contra dominam. Sic quādo caro contra animam facit illud peccatū, pax dicta tollit. Quarta pax est inter uirum & uxore, qñ seruant sibi mutuo fidelitatem, q̄ pax tollitur & soluitur p peccatū luxurie. Vide m⁹ q̄ qñ uir sentit uxore adulterari, non bñ portat nec econuerso. Quinta pax est inter clericos & populum alicuius uille uel cōitatis, quia laici debent honorare clericos ut patres & soluere decimas &c. Sed hec pax tollitur per luxuriam &c. Clerici autem debent uiuere honeste &c. Sexta pax est inter dominum & uasallos. Sed hec tollit quādo dñs uult habere uxorem uel filium uasalli, q̄a nō seruant sibi fidelitatem, imo occiderēt eū. Septima pax est inter nos laicos ad

in iudicio q' ut fratres debetis uos diligere & habere pacē. Sed hec pax tollitur per luxuriam qm un' curat de uxore uel filia alterius. Ex quo sequuntur multa inter uos mala. De hoc peccato dicit propheta, Impij quasi mare feruens, quod gescere nō potest, & redundant fluctus eius in concalcationem & lutum. Non est pax ipiis dicit dñs de'. Esa. lvij. Impij dicuntur luxuriosi. Rō, quia ut dent delectationem captiue id est carni, dānāt animā. Sed dicitur q' datus est militi gladius magno. Non eū bellat cum arcu, sed gladio magno, quia tot' mundus quasi comprehendit peccatum. Hoc etiā in religiosis &c. Nota exemplum de demone in corpore obfesse, dicente se non inde exire nisi dicerentur tres misse a tribus clericis uirginibus &c. Totus mundus est isto peccato corruptus, & completa est iam prophetia David. Corrupti sunt & abominabiles facti sunt in stu. su. non est qui faciat bonum. scilicet castitatis, non est usq; ad unum. scilicet de adultis cōparatiue loquendo. Ecce quō hic gladius est bñ magnus, q' tot occidit. Ideo custodiam' nos ab isto gladio custodiendo corda a luxuria, q' ita uult deus. Hec est uoluntas dei scilicet castitatis uestra ut abstineatis uos a fornicatione. j. ad Thessa. iij. De tertio p'lo dicit. Et ecce equus niger, & qui sedebat super illum habebat stateram in manu sua. Ecce p'ctm auaricie & cupiditatis. Dicit q' equus erat niger, & significat peccatum auaricie. Vñ sicut color albus pre alijs oñdit, ita color niger pre alijs absconditur, quia auarus semper abscondit pecunias, & facit se pauperem quando petunt ab eo' elemosinam pro aliqua pia cā. & uadit semper male indutus ut uideatur pauper. Item abscondit ad decipiendū, q' fingit se amicū uerbo ut decipiat facto in ore suo pacē cum amico suo loquitur, & occulte ponit ei insidias. Hier. ix. No. insidias, ut. scilicet hēat pecunias & bona uestra. Itē dicit q' miles hēbat staterā in manu sua. i. quo oñditur modus p'cti auaricie, qm ad instar falsē statere peccatū auaricie facit, q' illud quod est magis

ponderans & infiniti ualoris. scilicet paratū &c. p'ctm pōderatur in cōspectu & corā oculis auari. Et illud quod parum modicum ualeat, ut pecunia, bona temporalia, ponderat & reputat esse infiniti ualoris. Ecce statera falsa & dolosa, quia uim qui est infiniti ualoris & honoris diabolus facit q' corā auaro non ponderat unā fabā, qd' sit qm lucro un' solū iuras falsē dicēdo, p' deū tāti cōstat. Nō hic contra falsitates q' sūt inter emptores & uenditores. Item hec falsa statera cit q' palea uanitatū multū ponderat cōspectu diuitum, & gl'ia & gaudia & fauri paradisi q' sunt inestimabilis ponderis nihil ponderant. Itē dicit scriptura Nunquid iustificabo stateram impiam, scilicet sacelli. i. oculi sacci in quo occultatur falsum pondus, pondera dolosa. In quibus diuites eius repleti sunt iniquitate. Mich. vi. Nota stateram impiam & dolosa sacelli. Staterā impiam uocat peccatum simonie in qua uenditur spūssū. Itē doctores uocant simoniam heresim. Simoniaci pōderando uendunt grām dei. Nota hic de fratribus simonie. Primo in missis sancti Amatoris quibus committuntur multe impietates. Prima quia dicunt q' debent dicere continue sine interuallo, cum tamen pauci sunt talis uite q' continue &c. Secunda quia frangitur ordinatio ecclesie q' quilibet die habet suam missam determinatam & certam. Tertia impietas est precum certum quod faciunt clerici, quia debent celebrare sine interuallo petendo plus. Item tot candelae tot denarij. Quia est error, quia licet btūs Amatoris missis extraxit animā missis de purgatorio, creditis q' etiam uos. Nam licet infirmitates non sunt eodem, nec etiam pene &c. Dic de medico qui applicat medicinas iuxta infirmi conditiones. Ecce quare dicit, Nunquid iustificabo stateram impiam. Scd'o dicit, Et sacelli pondera dolosa. Hoc dicit cōtra laicos usurarios q' mutant decē pro duodecim, non est pondus equale. Dicit usurarius rōne temporis non ualeat, quia tps est dei, iō tñq' tanto

tanto & non amplius. Itē uendunt pluris rōne dilatiōis solutionis uel emēdo minoris rōne pecunie parate. Ecce sacelli pondera dolosa. In quibus diuites &c. De quarto prelio dicit, Ecce equus pallidus & q' sedebat super eū nomen illi mors & infernus sequebatur illum. Ecce quartum preliū diaboli ex p'ctō inuidie. Nā color pallidus siue glauc' signat p'ctm inuidie. Rō, q' est amaricatus siue mortificatus, q' inuidia aīam mortificat & occidit. j. Io. iij. Nos scimus qm translati sum' de morte ad uitā, qm diligim' fratres, q' nō diligit manet in morte. Oīs q' odit fratrem suū homicida est. scilicet sui ipsi. Sed quare dicit q' infern' sequebatur eū, declaratur per questionem quā faciunt doctores dicētes, Quare demones nos tēnt, cū tñ ex qualibet tēntatione augmētatur eis pena? Rñdeo q' inuidia cogit eos quā hñt contra nos, quia habebimus locū quē ipi p'diderūt, nec ualuit eis xpī incarnatio seu passio, iō inuidet nobis, iō dicit q' infern' sequebatur eū, q' oēs demones habent istam inuidiam. Nota hic exemplum de inuido & auaro, quō rex dixit inuido, ut primo peteret donū &c. Qui intra se cogitauit, O miser si peto unū equū, alius habebit duos &c. q' ista est conditio inuidi. Idem de demonib', q' licet hñt penā tentando, tñ inuidia cogit eos. Sap. ij. Inuidia diaboli mors introiuit in orbē terrarū, imitatur alit illū q' sunt ex parte illi'. Itē alia autoritas Iob. v. Paruum. scilicet in dilectione occidit inuidia. Deo gratias.

De eadem dominica. Sermo. v.

Subditi estote in omni timore. j. Pet. ij. Quia sacra scriptura tam ueteris q' noui testamenti multum laudat & commendat timorē dei, & quia thema loquitur de timore dei, ideo uolo uobis modo declarare bonos modos timendi deum. Sed primo salutetur ygo Maria. Subditi estote &c. Pro declaratione &c. Sciendum q' inter alia per q' homo in hoc mundo potest habere abundantiam & affluentiam bono

rum tēporalium, & in alio bonorum celestium, est timor dei. Itē timor dei comparatur fonti emananti. Qui habet in domo sua fontem aque uiue, nō habet de fectū aque. Ita qui in corde suo habet timorē dei, habet in se fontē dantē abundantiam omnium bonorum temporalium & spiritualium. Hoc dicit David. ps. xxxij. Timete dominum oēs sancti ei', qm non est inopia timentib' eū. Diuites eguerunt &c. usq; omni bono. multum ergo ualeat timor dei. iō dicit thema, Subditi estote, &c. in omni timore. Nota in oī, inuit ergo q' sunt multi timores. Ego amore urī q' hui quot timores sint, & inueni q' sunt tres, in quibus deo debem' subijci, & habebimus multa bona.

Primus est timor naturalis, & iste est rigorosus.

Scd's est timor filialis, & iste est gratiosus.

Terti' est timor reuerentialis, & iste est gloriosus.

De istis dicit thema, Subditi estote in omni timore &c. Dico q' prim' timor in quo debemus subijci deo est timor naturalis, & iste est rigorosus, q' non possumus uitare hic timorem de malo pene, quia naturaliter quilibet timet malū pene, ut infirmitates, perditionem bonorum, honorum, officiorū &c. casus & mortem, quia talis est natura nostra & conditio. Sancti angeli non hñt hunc timorem, q' confirmati sunt. De isto timore dicit scriptura, Timor penam habet. scilicet p' obiecto. j. Ioā. iij. Etiam xps habuit hunc timorem ex naturali conditione carnis. Sed in isto timore debemus esse subditi deo. Quia pro fugiendo seu uitando quodcumq; malum pene, non debemus facere aliquod peccatum contra deum, nec in illud cōsentire. Verbi gratia. Qui libet timet naturalit' perdere bona, pecunias &c. Modo ponatur casus q' perdidit aliquid tale &c. & nescitisq; habere, & uos timetis ne illud amittatis totaliter & nunq' ipsum inueniatis, & dicitur nobis, uadatis ad talē diuinū si uultis inuenire & recuperare. Mō apparebit si in isto timore eritis subditi. Qm ex una

parte uos timetis illud amittere, & ex alia precepit de^o ne p aliqua re mudi hō re currat ad diuinos. Si ergo uos uadatis ad diuinū nō estis subditi deo, sed peccatis mortalit. Sed si nō uultis ire, tūc estis subditi deo, ad quē debetis recurrere in oratione dicendo, Domine nos scitis qd habet, iō ponatis in corde suo ut mihi reddat, uel uolo perdere magis illud q̄ animam meam &c. Idē de mulieribus de matrimonio q̄ timent sterilitatem. bon^o est timor, quia iō inuētū est m̄timoniū. Modo quando aliqua mulier nō potest concipere, & dicitur sibi q̄ recurrat ad talē sortilegū &c. si recurrat, timor eius nō est deo subiect^o, q̄a deus precepit oppositum. s. q̄ p nulla re hō recurrat ad sortilegos &c. Dic quō null^o potest dare filios nisi solus deus, q̄a necessaria est ibi datio anime &c. Itē quilibet timet mori de infirmitate quam habet ipse uel filius &c. & dicitur nobis q̄ recurratis ad talē incantatorē &c. & xps p̄cipit oppositum, q̄a ad deū debet hō recurrere in om̄i necessitate, & ad ei^m m̄sem yginē Mariam &c. Si nō recurratis ad incantatorē sed ad deū, timor ille mortis deo est subiectus. si yō recurratis ad incantatorē nō est deo subiectus. Itē aliquis amicus noster est captus, & uos timetis ne puniatur uel occidatur, & estis requisitus in testē cū iuramēto ut dicatis si fecit istud malū, & uos timetis &c. Dicat quō quilibet debet subijci deo, iurādo uerē & dicere ueritatem, q̄a dicit de^o, Nō assumes in uanū nomē dñi dei tui. Exo. xx. Ecce dicit thema, Subditi estote &c. De hoc timore dicit xps. Nolite timere eos qui occidunt corpus, animā autē nō pnt occidere, sed potius timete eū qui pōt & aīam & corpus perdere in gehennā. Mat. x. Hoc p̄dicabat xps ap̄lis & discipulis dicens. Nolite timere. s. taliter, ut ex isto timore faciatis contra deum, quia alias talis timor naturalis esset malus. dicatur hic miraculum de sacra scriptura, quod legitur. j. Regū. xxvii. & xxv. de illo magno rege Saul, q̄ semel congregauit multas gentes armatum ut bellaret contra inimicos & infi-

deles Philisteos. Qui uidens exercitum inimicorū magnū ne moreretur in prelio cum filiis timuit, & fuit sibi datū cōsiliū ut recurreret ad phytonisā, ut sciret finem belli. Dicatur quō iuit. ex isto p̄cepto q̄a in isto timore non fuit subditus deo, in dicto prelio fuit uulneratus, & per impatientiam occidit se, & perdidit regnū, intū q̄ nullus de suo gñe regnauit post eum, & creditur q̄ sit damnatus. Iō dicit xps, Dico uobis amicis meis ne terreamini ab his q̄ occidunt corpus, & post hec non hnt amplius quid faciant. Oñdā autē uobis quē timeatis. Timete eū q̄ potest occiderit, habet potestatem mittere i gē hennā. Ita dico uobis hunc timete. Lxxij. Scd^o timor est melior. s. timor filialis & iste est gratiofus. Hic timor est q̄ hō timet deū, nō rōne pene, sed rōne culpe, q̄ timet hō peccare ne perdat amorē & grām dei & deuotionem, talis timor dicitur filialis. Rō, q̄a cōditio boni filij est timere ne p̄i suo displiceat in aliquo. Nō quādo dicit sibi, Facias hoc, Rōdet. Nō faciam, q̄a p̄i meo nō placeret uel m̄i. Non timet p̄rem rōne pene q̄ uapulet a p̄e, sed timet sibi displicere ne ip̄m grauet & conturbet. Dico q̄ in isto timore magis debemus deo subijci, q̄ p̄i carnali. Rō, q̄a pl^o facit nobis deus. Dicatur q̄a facit p̄ carnalis in filio, modicū & uile. M̄i etiā, q̄a nescit qd portat, modicum ibi facit, sed deus facit totū. Ip̄e format corp^o &c. & creat aīam. Iō Iob. x. Manus tue do. fe. me. Nō dicit p̄i me^o fecit manus tue &c. ac si de luto uel de terra. Itē dē cōseruat in uita in utero clauso ne suffocetur. Itē deus causa natiuitatis est, & dat lac m̄i. Ille ergo est proprius p̄i. Mat. xxij. Ergo patrem nolite uocare uobis super terrā. Vnus est em̄ pater noster qui in celis est &c. q̄tū ad formationem corporis dicit hoc & creationem anime. Iō uult ut timeatur timore filialis. Sicut ergo bonus filius timet offendere patrem, ita nos deum. Licet sis inclinatus ad aliquod p̄ctū uel uitū, dicas, hoc displiceret meo patri celesti, ideo non faciam. Verbi grā. Aliquis inclinatur ad super-

biā, pompā, gulā, inuidiā, luxuriā, uanitates, ornatiū &c. Cogitate si hoc displicet p̄i uestro Iesu xpo q̄ uult & precipit humilitatem. Item cogitate si displicet matri uestre yginī Marie. Ideo amore eorum dimittere debetis. Idem de illis qui inclinatur ad auariciā, usuras, & furta, ad retinendum decimas &c. Cogitate si hoc displicet p̄i xpo q̄ p̄cipit oppositū. Nota de sua paupertate aliqd. Idē de uitio luxurie. Cogitate si displicet dño Iesu xpo, q̄ omnia uidet q̄tūcūq̄; fiant secrete, q̄ uoluit nasci de Virgine matre & uiuere caste ut daret nobis exemplū. Idē de illis q̄ inclinatur ad gulā ad bibēdū de mane, respice si displicet p̄i xpo. Idem de illis qui inclinatur ad uindictā. Cogitate si displicet xpo patri, qui sibi soli retinuit uindictā. ex isto timore dicit propheta David in ps. Bñdicam dominū &c. Venite filij audite me, timorem dñi. s. filiale docebo uos. ps. xxxij. Dicatur hic miraclū qd^o legit. ij. Mach. vj. de Eleazaro scdō homīe quādo Antioch^o rex iniqu^o persequabatur Iudeos, & precepit omnibus ut comederēt carnes porcinas, quomodo Eleazarus qui noluit comedere i tormentis dixit, Domine qui habes sanctā sciam manifeste tu scis q̄a cū a morte possem liberari, duos corporis sustineo dolores, scd^o m̄i animam uero propter timorem tuum libenter hec patior. Iō dicit scriptura Eccl̄ia. j. Timor dñi expellit p̄ctū. Nam q̄ sine timore est, nō poterit iustificari. Tertius timor est reuerentialis, & iste est gloriosus. Hic timor est q̄ hō timet se equare maiori, ut si rex ueniret & uellet sedere i scāno tuo, tu statim surgeres, & quare non timore pene nec culpe, sed timore reuerentie, & talis timor est glorios^o, quia etiam angeli isto timore timent. Autoritas. Cum sublatus fuerit timebūt angeli, & territi purgabūt. Iob. xli. qui tñ nō timēt primo, nec secundo timore. Sed isto tertio timore debemus subditi esse deo in tribus.

In orationibus specialibus.

In officiis diuinalibus.

In missis sacramentalibus.

Primo quomodo quilibet debet tenere certā oronem in die, & uacare oronibus specialib^o. Et dicuntur orationes speciales, q̄a ultra horas, & in istis debetis timere deū reuerentia, ne uelitis loqui cū deo sicut loquimur inter nos, sed cū magna reuerentia flexis genibus, quēadmodū loquitur hō regi uel pape supplicando &c. hoc dicit scriptura, Timete dñm & date illi honorē. s. reuerentiā, q̄a uenit hora iudicij eius, & adorare eū q̄ fecit celū & terrā &c. Apo. xiiij. De secundo in officiis diuinalib^o. Hoc tāgit clericos & religiosos. Dicatur cū iūta reuerentia debent stare in choro. Rō, quia xps papa & rex p̄ns est in medio. Autoritas. Vbi sunt duo uel tres cōgregati in nomine meo, in medio eorū sum. Mat. xvij. De tertio in missis sacramentalibus. Rō, q̄m in qua libet missa est xps yē sicut est i celo. Nō ergo cū quāta reuerentia stare debet celebrans & ne uēdatur missa. Dic q̄ nō faciāt precij quando uolunt dicere missas &c. Dic modū & precij dādi p̄ missa. s. p̄ prouisione unius diei. De isto timore reuerentiali dicit David in ps. xvij. Timor dñi san. perma. in scām scām. Deo grās.

Dñica. iij. post octa. pasche. Sermo. j.

Vm uenerit ille, arguet mundum. Ioa. xvj. Hoc uerbum indiget declaratione maxime amorē Iudeorum. Sciendū q̄ in sacra scriptura tā in ueteri testamento q̄ in nouo inueniuntur duo aduentus generales messie, scd^o m̄ q̄ genus humanū requirebat duas reparationes. Primus aduentus fuit pro reparatione animarū solum. Secundus aduentus fuit pro reparatione animarum & corporum simul. De primo aduentu sciendum quod ex peccato Ade & Eue inciderunt homines in peccata & mala. Primum malum fuit ignorātia de reb^o spiritualibus & celestibus, de quibus non sciebant gentes aī aduētū xpi, nec p̄ philosophiā, q̄a solū curāt de rebus, motib^o, & de istis cor porū supercelestiū, nec p̄ legē Moyſi q̄ solū loq̄t de hoc mundo. Iō ignorabamus spūalia

spualia & celestia. David loquens de anti-
q̃s dicit, Nescierunt, supple philosophi,
nec intellexerunt. s. Iudei, in tenebris a-
bulant. Sed uenit messias. i. xps uer⁹ mes-
sias qui reparauit istā ignorātiā, declarās
quō ille de⁹ un⁹ quē philosophi uocant
primū p̃ncipiū siue primā causā seu pri-
mū motorē est trin⁹ i personis, pat̃, fili⁹
& sp̃s s̃c̃t⁹. Sed⁹ declarauit quō in ce-
lo sunt nonem ordines angelorū. Ter-
tio de aīab⁹ que sc̃d̃m gradū bone uite
quē tenuerūt collocantur in illis ordini-
bus angelorū. Quarto declarauit purga-
toriū nobis, quo uadūt aīe q̃ nō fecerūt
hic cōdignā p̃niam. Itē de aīab⁹ puerorū
q̃ discedūt cū originali p̃ctō quō uadūt
ad limbū. Sed⁹ defect⁹ siue malū aīarū
est īclinatio ad p̃ctā ex p̃ctō Ade, qdā ad
superbā, quidam ad auaritiā, & sic de a-
lijs. Iō dicit scriptura. Sensus em̃ & cogi-
tatio hūani cordis ad mala p̃na sunt ab
adolescētia sua. Gen. viij. Sed uenit xps
& reparauit per exempla ytrūtū sue sc̃tē
uite. Tertium malū erat abundantia pec-
catorum. Iō scriptura, non est homo ius-
tus i terra qui faciat bonū & nō peccet.
Eccl̃s. vij. Sed uenit xps qui contra pla-
gas ordinauit medicinas sacramentorū.
Quartū malū erat debilitas bonorū, quia
nō possum⁹ perseuerare in bonis. Iō pro-
uidit xps ut p̃nā reparemur & emen-
dem⁹ nos. Quint⁹ defect⁹ erat dānatio
inferni, quia nullus poterat euadere q̃tū
cūq; sc̃t⁹ & bon⁹. De hoc etiā David in
ps̃. Quis est homo q̃ uiuet & nō uidebit
mortem, eruet aīam suā de manu inferi,
quasi dicat nullus. Sed uenit xps & repa-
rauit. Quia mō p̃sona bona & sc̃tā i mor-
te euolat &c. Sed remanēt p̃sionis cor-
poris. Iō in sc̃d̃o aduentu q̃n ueniet xps
ad iudiciū, tunc reparabuntur mala cor-
porū, q̃a tunc resurgēt corpora bonorū
ipsa s̃c̃tū, incorruptibilia, clara &c. Ecce
quare sunt duo aduēt⁹ xpi. Rō iam satis
patet, q̃a mala & p̃ctā in mūdo primo ue-
nerunt in anima q̃n Adā & Eua desidera-
bant equari deo in scientia, & tñ adhuc
non patiebantur in corpore. Sed post ue-
nerunt mala corporis, quando Adam in

sudore uult⁹ &c. & Eua peperit cum do-
re. iō Christus primo uoluit reparare ma-
la aīarū, q̃ primo fuerūt. Deinde uenit
ad reparandū mala corporū q̃ postea ue-
nerunt. Patet hic r̃sio ad q̃onem iudeo-
rum dicētiū, Quare uenit messias, q̃
bonum fecit? quia ita patimini mō &c.
De his duobus aduentibus autoritas. A-
bacuc. ij. dicatur historia de uisione, &
r̃ndit dominus. Apparebit in finē & nō
mētiētur. si moram fecerit expecta eū
ueniēs ueniet & nō tardabit. Abacuc.
ij. quia ueniēs. s. in primo aduentu p̃
reparatione animarū, ueniet in secūdo
pro reparatione corporū. Et de isto se-
cūdo aduētū dicit thema, Cum uenerit
ille arguet mundum. de isto iudicio fac-
iam duos sermones. Hodie erit predica-
tio de ordinatione g̃nali, & cras erit de
executiōe effectuali. De illa ordinatione
dicit euangelista, Cū uenerit filius homi-
nis in maiestate sua & oēs angeli eius cū
eo, tunc sedebit super sedem maiestatis
sue & cōgregabuntur ad eū oēs g̃eres, &
separabit eas ab inuicem sicut pastor se-
gregat oues ab heidis, & statuet oues que
ad dextris, hedos autē a sinistris. Mat.
xxv. Hec ordinatio cōsistit in quatuor
conclusionibus. Prima quia iudex uisus ma-
festabitur illa die omnibus g̃nālī, ibi, cū
uenerit filius hoīs in maiestate sua. Secūda
quod illa die iudex erit associat⁹ mū-
tū solēniter, ibi, Et oēs angeli cū eo. Ter-
tia q̃ illa die iudex uisus erit collocatur
multum alte. ibi, sedebit super sedē mai-
estatis sue. Quarta q̃ illa die totum g̃-
nus hūanū p̃ntabitur corā xpo iudice
sonālī. ibi, Et cōgregabūtur ad eū oēs g̃-
tes &c. Prima conclusio dicit qd⁹ iudex
uisus manifestabit illa die omnib⁹ g̃nālī.
Nā doctrina est g̃nālī q̃ xps in iudicio
uidebitur ab omnibus tā bonis q̃ malis
q̃tū ad humanitatem, & cognoscet⁹ q̃
est deus & hō, sed solum boni uidebunt
diuinitatem. De ista manifestatione di-
cit euangelista, Cum uenerit filius homi-
nis in maiestate sua. Nota in maiestate
magno statu. non ueniet in simplicitate
& paupertate, ut in primo aduētū uenit
Ideo

Ideo fuit refutat⁹ a iudeis q̃ expectabāt
& expectāt h̃fe a messia uanitates mūdi
&c. Iō q̃n b̃tūs Ioannes oñdit ipsum di-
cens, Ecce agnus &c. dixerunt Iudei, Ille
pauper est, nolumus hunc regnare super
nos. Luca teste. xix. c. Sed ad iudiciū ue-
niet cum tanta maiestate, q̃ celum & ter-
ra & oīs creatura tremet. Nota ad hoc si-
militudinem de arbore ubi sunt auicule
cantantes & ludentes, sed quando nifus
uel accipiter uolat oēs tacēt & timēt. Sic
arbor est iste mundus, cuius fructus sunt
honores, deuities, delitiae, & quilibet uult
colligere &c. Aues ludentes sunt creatu-
re q̃ non faciunt nisi ludere. Primo sol
uidetur ludere currendo ab oriente in
occidentē & ecōuerso. Item luna, stelle
aer etiam qui q̃nq; est clarus, quandoq;
est tenebrosus. Idem de mari, quia sem-
per uidetur ludere. Idem de terra que in
uere floret &c. & in autūno omnia depo-
nit, uolucres etiam ludunt in uere, que-
libet ducit uxorem & in hyeme nō curat
de ea. Hoīes etiā uidēt⁹ ludere hinc in
de discurrendo, sed quando ueniet ille
falco siue aquila nobilis, sc̃ilicet xps i iu-
dicio oēs creature stabūt, sol in oriente,
luna in occidente, nec de cetero moue-
buntur immo soluēt⁹. Ideo eccl̃ia in p-
sona cuiuslibet xpiani orādo dicit, Libe-
ra me dñe de morte eterna in die illa tre-
mēda quādo celi mouendi sunt & terra,
dū ueneris iudicare seculum p̃ ignē. Mo-
ra. Cogitate hic si creature corporales
q̃ nūq̃ peccauerunt, nec contra mandata
dei fecerunt tñ timebunt in xpi aduētū,
quid faciēt p̃ctōres q̃ tot offēsas fece-
runt contra deum, quid faciēt tñ infide-
les Iudei & Agareni, qd faciēt falsi xpia-
ni, qui licet habeant fidē non habent bo-
nam uitam, sed aut sunt superbi aut aua-
ri &c. Cogitate ergo illum diē. Ideo de
Iudeis & malis xpianis dicit scriptura in
persona Christi &c. Aspiciet ad me quē
confixerunt. Et plangent eum planctu
quasi super unigenitum, & dolebunt su-
per eum sicut doleri solet in morte pri-
mogeniti. Zach. xij. De planctu malorū
xpianorū. Apo. j. Ecce uenit cū nubibus

& uidebit eū omnis oculus, & qui eum
pupugerunt. Et plangēt se sup eū omnes
trib⁹ terre etiam amen. i. eternaliter. pa-
tet prima cōclusio. Super hoc do uobis
cōsiliū optimum, & benedictus erit q̃
illud seruabit, q̃a tunc licet celum & ter-
ra & omnis creatura timeat, uos autem
nō timebitis. Quia sicut habetis duos pe-
des in corpore ad stādū firmiter, ita i aīa
habetis duos pedes. Pes dexter est uera
credētia, sinister bona uita. Et in ista die
stabitis firmiter & sine timore. Ideo b̃tūs
Greg. orando i collecta uigilie natiuita-
tis petebat dicens. Presta quesum⁹ ut u-
genitum tuum quē redēptorem leti su-
scipimus, uenientem quoq; iudicem se-
cūri uideamus. Secunda conclusio dicit
q̃ illa die iudex uniuersalis erit assōcia-
tus multum solēniter, quia omnes ange-
li eius cum eo. Mirum est cum in primo
aduentu uenit solus, sed ad iudiciū ue-
niet cum omnibus angelis qui sunt plu-
res q̃ folia arborū in toto mūdo. Si stel-
le celi sunt innumerabiles q̃tomagis an-
geli. Questio, quid dicem⁹ de sc̃tīs, quia
euangelista non loquitur nisi de ange-
lis. Quid de patriarchis, ap̃lis &c. R̃sio deo
q̃ non solum angeli, sed etiam omnes
sancti uenient cū eo, sed de sc̃tīs nihil di-
citur hic, quia iā dictum fuerat a prophe-
ta in ueteri testō, Stat ad iudicandū dñs
& stat ad iudicandum p̃p̃os. Dñs ad iu-
diciū ueniet cum seniorib⁹ p̃p̃i sui &
principibus eius. Esā. iij. Nota seniores
dicuntur sc̃tī. Rō, quia ad instar senū gu-
bernauerunt se prudenter in hoc mun-
do. Principes autē dicūt⁹ angeli. Item a-
lia autoritas Zach. xiiij. Veniet dñs deus
meus, oēsq; sancti eius cum eo. Dic pra-
tice quomodo xps in die iudicii q̃n uo-
let descendere ad iudiciū, dicet m̃i,
sue, Mater mea hodie est dies iudicii. I-
deo descēdamus, & uos angeli & archan-
geli precedatis, & uos patriarche & pro-
phete &c. sequimini. Et ipse cum matre
in medio. Moraliter cogitate hic in qua
platea & corā qb⁹ ostēdēt⁹ oīa mala &
p̃ctā & oīa bona q̃ fecim⁹, q̃a ibi oīa ma-
nifestabunt ytrute diuina, ubi boni de bo-
nis laus

nis laudabuntur, mali vero detestabuntur. **N**am cōis est doctrina theologorū, quia omnia mala etiam cogitationes ibi manifestabuntur diuina virtute, sicut ille qui ponitur in scala & ostenduntur oīa mala sua. Ita illa die in libro conscientie virtute diuina quilibet ostendet oīa mala quæ fecit. **A**utoritas. Iudicium sedet & libri aperti sunt. Dan. vii. Secundo modo cogitate quot mala ibi manifestabuntur, quanta mala occulta ibi aperientur, quot mali clerici religiosi & laici qui nunc reputantur boni, sed secrete faciunt multa mala, sed tunc oīa videbunt. Nota præterea quod dicetur, Et quis est ille & nunquid est quæ &c. Cogitate si ego dicerem modo oīa peccata alicuius vestri, quanta esset sibi confusio, ita tunc. Dic de quolibet statu. Iō dicit Ap̄s, Nolite ante tēps iudicare quoadusque ueniat dñs qui & illuminabit abscondita tenebrarū & manifestabit cōsilia cordiū, & tūc laus erit unicuique supple bono a deo. j. Cor. iiii. Nota ante tēps. i. iudicij iudicare, quia modo multi uidentur boni uel mali, & est oppositum. Consilium super hoc do uobis, quod si uultis ipsum tenere in illa die, nullum malum seu peccatum uestrum apparebit in cōfusione uestrā. Recipiat quadratū. s. p̄nam, quæ habet quatuor angulos, scilicet quatuor p̄tes p̄nie. Primū est cordis cōtritus, secūdū est emendatū, p̄positū, tertium oris cōfessio, quartū operis satisfactio. & in illo iudicio nullū peccatū apparebit in cōfusione uestrā. De hoc propheta Dauid. Beati quorū remisse sunt iniquitates & quorū tēta sunt peccata. Glo. uelō p̄nie. Tertia cōclusio dicit, quod illa die iudex uisus xps erit collocatus alte, quia sedebit sup sedē maiestatis sue. Iā scitis quod iudex dādo s̄miam se det. Dicatur quō illa die in aere alti⁹ xps sedebit, ut possit ab omnib⁹ uideri. Questio si Christus sedebit, quomodo sancti stabunt, uirgo Maria & alij. Quidam credunt & ita pingunt p̄ctores quod illa die uirgo Maria ab una parte & Ioannes ab alia genibus flexis orabunt pro peccatoribus. Falsum est, nec illa die orabunt, p̄ aliquo, sed sedebunt cum Christo. Auto-

ritas, dixit Petrus xpo pro se & pro aliis. Ecce nos reliquimus oīa &c. Matt. xix. respōdit xps, Amen dico uobis. In regeneratione cū sederit filius hominis in sedē maiestatis sue, sedebitis & nos sup sedes iudicantes. nō dicit iudicādū, & nō solum ap̄si sedebunt, sed etia oēs de uita apostolica. Moraliter. Dic pro religiosis, quanta diligentia debent seruare uitam ap̄licam pro tanto honore habendo. Dic quātū laboraret miles, si sciret quod ex suo labore posset fieri rex, & sacerdos si posset ex suo labore esse papa. Idem de muliere si posset fieri regina, uel magna domina alicuius patrie. Si iste honor & dignitas a nobis cogitaretur, omnes labores religionis nre & p̄nie essent dulcesimi. Dic quomodo respicit inferius. Atoritas & p̄phetia Dauid. Quis sicut dominus deus noster qui in altis habitat & humilia respicit in celo & in terra &c. p̄. cxij. Quarta conclusio dicit, quod illa die totum genus humanum presentabitur coram Christo iudice uniuersali personatē, quia in omni iudicio criminali me oportet comparere p̄sonaliter, ita dicit, & cōgregabuntur ad eum omnes gentes. Questio ubi tunc congregabuntur? R̄ uideo quod in illis partib⁹ ubi xps facit pro nobis iudicatus & sententiatus, ubi uult facere iudicium & dare s̄miam. R̄ quare quia omnis quod se humiliat. s. p̄ deo exaltabitur. Luc. xviij. Ideo oportet non ire illuc. De hoc p̄phetia Iohe. iij. In die b⁹ illis, & in tēpore illo cū cōuerterō p̄tuitatē Iuda & Hierl̄m, cōgregabo oīes gentes & deducā eas in uallē Iosaphat. disceptabo ibi cum eis. Dic quomodo ues scilicet boni erunt a dextris, & mali a sinistris. Si ergo illa die uultis esse dextris, sitis modo oues Christi. Dic conditionis ouis, sic quod non nocent cornibus potentie, iustitie, & scientie, nec dentibus ut lupi mordendo famam uel uelando occultum. Item dat benedictionem lane, i. substantie temporalis & laicorum correctionum. Item sunt obediētes. De quib⁹ dicit Christus Io. x. Oues meam uocem meam audiunt.

De eadem dñica.

Sermo. ij.

Arguet mundū de peccatō. R̄guet mundū de peccatō. Io. xvj. originaliter & recte in euangelio hodierno scribitur p̄is uerbū. Pro declaratione huius ybi & introductione materie predicande sciendū quod inter oēs bonas condiciones & necessarias persone quod uult corrigere peccata & reprehendere, oportet quod sit sine peccatis & ytuosus & bonus. Istud fundatur per unā regulā quod dicit. Contraria cōtrarijs curantur, quā infirmitas uenit ex calore, dantur medicine frigide, & econuerso. Ideo qui infirmitates peccatorū uult corrigere & reprehendere, oportet quod ipse habeat qualitates cōtrarias, scilicet quod sit bon⁹ & ytuosus. Verbi ḡsa. Qui uult corrigere infirmitatē superbie, p̄p̄e, & uanitatē, necessariū est quod sit humilis & sic de alijs. Si forte uident illum qui uult alios corrigere uel arguere ipsē peccatis, nō sequitur correctio sed indignatio, & erit despectus in cordibus audientū qui statim dicunt. O ille deberet seipsum tenere per nasum primo & post &c. Ipse dicit quod sumus humiles, & ipse est superbus; quod sumus liberales, & ipse est auarus &c. Ideo dicit poeta, Turpe est doctōri. i. correctori, cū culpa redarguit ipm. Nec cessariū est ergo arguēti peccatū ut sit sine peccatis. Modo uideamus quod est ille qui est sine peccato & defectu. Dico quod si perquiritis a p̄cipio mūdi usque ad finē, nō inuenietis nisi xpm lesūm quod nūq̄ peccauit nec peccatū habuit, & hoc sedm cōem legem. Dicit Aug⁹ de natura & ḡsa, quod oēs patriarche & p̄phete, ap̄si, martyres, doctores &c. essent simul interrogati an esset sine peccato, oēs respōderēt. Si dixerimus quod peccatū nō habem⁹, ipsi nos seducim⁹ & ueritas in nobis nō est. Io. j. nisi xps. Qui peccatū nō fecit nec iustus est dolus in ore eius. j. Pet. ij. Ideo dicebat xps Iudeis quod predicabat, Quis ex uobis arguet me de peccatō? q. d. nullus. Io. viij. Ergo p̄prie sibi soli cōuenit arguere mundū de peccatō. Ideo de eo dicit thema, Ille. s. i. xps qui est sine peccatō arguet

mundū de peccatō. Patet thema. Inuenio in sacra scriptura quod decem peccata sunt de quibus xps singulariter arguit & increpat mundum & personas mundanas. & omnia inueni in quadam autoritate. Dauid & in sex uersibus psalterij. Peccatori autem dixit deus usque; arguam te. ps. xli. ix. De omnibus istis arguit Christus mū. dū per os suum quod est scriptura, ideo dicit thema. Ille arguet mundum de peccato. s. de quolibet istorum. Primo tangitur unum peccatum quod est in iustitia dominorum, ibi, Quare tu enarras iustitias meas. Hoc uerbum dicit deus cuilibet domino seu principi uel rectori cōtatis, & cuilibet qui habet aliquod officiū regendi p̄p̄m. quare tu enarras &c. Oīs iustitia ordinata tā in lege quā in canone uel in constitutionibus regum & ciuitatum a deo est, ipse enim ordinauit omnes iustitias. Hoc dicit ipsemet, Per me reges regnāt & legum conditores iusta decernūt. Per me principes imperant & potentes decernunt iustitiam. Prouer. viij. Omnes ergo leges & canones & omnes bone ordinationes sunt iustitie dei. Rep̄hēdēdo ergo dominos qui non seruāt iustitiam, dicit deus cuilibet, quare tu enarras iustitias meas. s. extra in ore, & opere nihil facis. Quia hoc seruatur in mūdo quod intrāt ad regendū iurāt, quod respicient honorem dei & utilitatē cōtatis, quod se gubernabunt secundum iustitiā, & quādo sunt intus nihil faciunt. Vbi inuenies rectorem cōtatis qui se gubernat secundum iustitiā quā iurauit, sed secūdū amorē uel fauorē uel donū uel affectionem declinat iustitiam, iō dicit, quare tu enarras &c. Si autem iustitia dei seruaretur, totus mundus haberet bonum. Sed hodie uidue, pupilli & orphani & pauperes non p̄nt inuenire nec obtinere iustitiam. Si ad minus diceretur eis, uadatis quia non habebitis iustitiam, bonum esset, sed faciunt eos placitare & perdere tempus & labores, et uexant pauperes quod diu sentiunt in eis pecunias, et in fine dicitur eis, nō habebatis bonū ius. O quod peccatū est, p̄ una hora qua tu prahis iustitiā,

instituta, & facis stare unā uiduā aut pupillum uel aliquē pauperem ante portam tuam, tu stabis ad portam paradisi mille annis pulsans dicendo, dñe dñe aperī nobis. Mat. xxv. nec unq̄ intrabis. Dicit tibi xps, & nō recordaris de tali uidua, & faciet te ibi stare, nec intrabis. Ecce quare dicit, quare tu enarras &c. Iō David. in ps. Si ye iustitiam loquimini, recte iudicate filij hoim. Tunc est uera iusticia, quando sicut dicitur & loquitur ore p dñm iudicē uel afflorem, & sic concordat in ope, qā nec amore nec fauore &c. sit contra iustitiā. Ecce primum pñm de quo dicit thema, Ille. f. Christ⁹ arguet mundū de pctō. Secūdu dicitur symonia ecclasticorū, ibi, Et assumis testm̄ meū p os tuū. Quando aliquis dñs facit testamentū unū in uita sua, & i morte facit aliud, scđm cōfirmat per mortē, & primū annullatur & cassat. Ita fecit de⁹, q fecit primum testamētum ordinando de bonis huius modi, que dimisit Iudeis q̄diu fuissent obediētes & non idolatrarēt. Sed de bonis paradisi nullum legatum fecit extunc, sed ex quo deus fuit factus homo, ex tūc fecit aliud testamētum, & ordinauit de bonis celestibus & nihil de terrenis, quia nihil terrenum legauit, immo dicit q despicerentur, sed legauit gloriā paradisi dicens, Beati paupes spū, qm̄ ipōr est regnū celoz. Mat. v. Item qui fecerit uolūtātē pñs mei qui in celis est &c. Mat. ij. Itē Bti q persecutionem patiuntur propter iustitiā. Mat. v. Ecce legata q fecit in secūdo testō qd per mortem fuit confirmatum, primo cassato & annullato. Sed ecclastici omnes uolunt gaudere de primo testamēto, licet ore assumant scđm testm̄ pñs ep̄las & euangelia. Sed in corde & ope non curant de testō nouo, nisi spalia pmitteret &c. Tu plate uel curate &c. nō uis nisi spalia, pecunias & bona. Quando nacat ep̄atus, rectoria uel bñficiū, statim dicitur, & quantum ualeat tū importatis. O mō potero tenere tot scutiferos. Idem de istis qui predicant, uel de clericis qui ministrant sacra. Oēs uadūt

ad primum testm̄, diuitias &c. Quis est modo q solū pro honore dei & saluatione animarum intendat laborare? nullus. Ecce quare dicitur, Peccatori autem dixit dñs, quare tu enarras iusticias meas & assumis testamentum meum per os tuū, imo dico uobis unū magnum defectū cōicō de mīsis sc̄ti Amatoris. q̄ licet de se sint bone, multi defectus tñ cōicō eas cōmittūt. Primus q dicant sine interuallo. Iō oportet dimittere missā p eccliam ordinatas. quolibet die sunt iā certe misse, ut i magnis festiuitatib⁹ & despiciūt tā magnum cōsiliū, sicut et sc̄te mīs ecclie ordiatū a sc̄to spū. Scđm defect⁹ q est ibi q dicāt quotidie. Et inuenies mō unū sacerdotem, q xxx. dieb⁹ cōtinuū sit parat⁹ ad celebrādū? Ap̄l⁹ & sc̄ti q nō tenebāt, faciebāt magnas penitēcias & orabāt & poterāt celebrare quolibet die. Sed scđm uitā quā nūc nēc cōicō, cōdēdo, bidēdo, truffādo, & q̄ndo de mīserib⁹ forte quolibet die faciunt nōnulli. xxx. pctā mortalia & celebrabūt i dānationē aie sue, & illi q facit ipos celebrare. Terti⁹ error siue defect⁹ est qñ ex quo habet continue celebrare petiit pl⁹ p illis mīsis. Ecce symonia parā quā facit qā uēdit xpm̄ cū Iuda dicebat. Iō cū Iuda ibitis. Quart⁹ error seu defect⁹ est, qaut scitis dicit certe missa nō nō ego dixero missā de trinitate debet offerre tres cādelas cū trib⁹ denarijs quolibet, & illa de bñ uirgine. vij. denarios ppter reuerentiā septē gaudios &c. Quint⁹ defect⁹, qā uel sacerdos erit corat⁹ uel bñficiat⁹ & tūc misse sue sunt omnes assignate, & habet cātare p illis q b⁹ tenet, quō ergo poterit cantare p Sext⁹ defect⁹ qā seq̄ error. Credit cōter gētes q ex illis mīsis extrahat unā nima de purgatorio. Verū est q S. Amator cum. xxx. mīsis extraxit animā suā de purgatorio, sed nō seq̄ q si ip̄s cicit, tu facias, qā tu nō ita sc̄tus & iustus sicut ip̄s. Licet misse habeant magnā utilitē, tñ etiā requiritur deuotio celebratū

Itē qā pctā mīs bñ Amatoris & mīs tue uel pñs nō sunt eadem, nūqd eadē medicina erit utilis in qualibet infirmitate? Talibus accidit ut cuidā rustico qui curauit se de quadā infirmitate seu inflaturā quā habebat in tibia, qui uidēs hoc fecit se medicū, & oib⁹ infirmitatib⁹ ministrabat unū cepā assam, & excecavit aliquos q patiebāt i oculis. Ita creditis uos q ille misse q fuit utiles mīsi sc̄ti Amatoris, q forte nō habebat nisi unū pctm̄ ueniale, sint etiā utiles pñi ufo q fuit magnus usurarius. Sed hoc fit pro pecunijs gaudētes de primo testamēto in opere, & de scđo i ore. Iō dicit, Quare assumis testamētū dei, & in lege eius noluerunt ambulare. ps. lxxvij. Iō ille. f. xps q est sine pctō, arguet mundū &c. Tertiū est impenitēcia pctōr, qd t̄gitur cū dicitur ibi, pctōri autē dixit de⁹. Tu uero audisti disciplinā &c. f. pñe q dicit disciplina. Rō, qā disciplina facta est ad similitudinē stelle habentis radios. Itā recte est de pñia. habet em̄ vij. radios. Prim⁹ est cordis corritio, scđs est emēdādū ppositū, terti⁹ oris cōfessio &c. Isti radij sunt mīsi pūgētes ad modū discipline. Ista disciplina pñe nō debet esse odiosa alicui, qā de magno pctōre inimico dei facit in sū & amicū & filiū dei. Iō Ap̄l⁹, In disciplina p̄seuerate, tā q filijs uobis se offert de⁹. ad Heb. xij. Ille. f. xps arguet illos q nolūt facere pñiam. Quart⁹ est negligētia diuinorū, ibi, pctōri autē dixit de⁹, Proieci sermones meos retrorsum. Vos mō qñ auditis sermonē hētis yba dei cōfacto uobis audiēdo & cogitādo, sed utinā factō sermone non p̄iciatis retrorsum nō ponēdo in op̄e qd̄ audistis, iō dixit, Proieci sermones meos retrorsū. f. negligētiā. Nō est paruū pctm̄, maxime qñ sermo est correctiuus cōitatis cōtra pctā notoria. Iō dicit de⁹ pctōri, Proieci sermones meos retrorsū, Corrupti per diuitias uel fauores &c. Iō dicit sapiens, Fili mi ausculta sermones meos &c. De negligētib⁹ dicit prius thema, Ille arguet mundū de pctō. Quintū est de

auaricia cupiditū, ibi, pctōri autē di. de⁹. Si uidebas furē currebas cū eo. f. in societate. Latro & fur cū quo oēs uolūt curre re est usurarius, quilibet em̄ usurarius est latro, qā sicut latro tenetur ad restitutio nē si uult saluari, & oēs uolunt currere cū eo dicēdo, Quid est hoc q talis q erat pauper, & pater suus erat tutor unus, & mō est ita diues? O qā mutuat. x. pro. xij. & ita ponitur i charta. Itē mutuat frumē tū ad lucrū. Itē emebat pro parata pecunia pro minori precio, & uendebat pluris, qñ dabat ad terminū, & sic accēdit & multiplicauit pecunias, totum est usura & dānatio. Si uultis cōualia hētis duo, primo q sit uera emptio. Secūdo q precii sit iustum, sed mō oēs uolunt currere cum latrone. f. usurario dicendo, sicut ille fecit, ita ego faciā, & multiplicabo pecunias. Ecce quare dicit. Si uidebas furē &c. sed aliqui uolūt ita se excusare dicēdo, Nolo esse usurarius, sed ponā centū florenos in manu Iudei, & ille faciet usurā, quia Iudei pñt facere usuras, & dabit mihi &c. Talibus accidit ut Pilato, q nolens cōdēnare Christum, qā sc̄m & iustū ipm̄ inuenit, sed tradidit ipm̄ uolūtati Iudeorū, & lauit manus suas. Ita facis tu ponēdo pecunias &c. cū tñ nec Iudei pñt facere usurā, imo decipiuntur in illa autoritate. Nō feneraberis fñi tuo ad usurā pecuniā nec fruges, nec q̄libet aliā rē, sed alieno. Deu. xxij. Hoc uocabulū alieno decipit eos, qā nō intelligūt quare dixit Moyses alieno. Pro rñsione nota historiam de Loth. qui recepit in hospitio duos angelos. Et homines illius ciuitatis Sodome credentes angelos fuisse homines carnales, uoluerunt peccare cum eis, & obsederunt domum Loth. Quibus obtulit duas filias uirgines ut abuterentur eis, & non abuterentur sanctis angelis. Si illi Sodomitae cognouissent filias Loth, fuisset utiq; peccatum, & quis diceret cōtrarium? O diceret tu, Ille sanctus homo Loth dicebat. Hoc uerū est ad uitādū mai⁹ pctm̄ siue malū. Ita de Moyse q dixit Iudeis, Nō feneraberis fñi tuo, sed alieno, nō q non esset pctm̄,

sed ad uitādū mai⁹ pētū. Vñ dñi. b. Tho. ij. q. lxxvij. ar. i. i solutioe ad scd'm. q. iu deis phibitū fuit ne acciperet usurā. Iudeis p qd' daf intelligi q accipere usu rā a quocūq; hoīe est simp'r malū. Debe m⁹ em oēm hoīem habere quasi p'mū & frēm, precipue in statu euāgelij ad qd' oēs uocātur. Vñ in pō absolute dicitur, Qui pecuniā suā nō dedit ad usuram. & Esa. xviij. Qui usurā nō acceperit. q. autem ab extraneis usuram acciperent, nō fuit eis concessum quasi licitum, sed permissum ad maius malum uitandū, ne. Iudeis deū colētibz usuras acciperet ppter auariciā cui dediti erant, ut hñ Esa. lvi. Oēs i uia suā declinauerunt, unusq; q; ad auariciā suā & c. Ecce quare dicit, Si uidebas furē & c. De qb⁹ dicit Esa. Pedes eorū ad malum currunt. Esa. lix. Sex tum est immundicia luxuriosoz, ibi, Pec catori aut dicit deus, Et cū adulteris portione tuā ponebas. Adulteriū est qñ uir ut p'ditor curat de alia muliere, uel uxor de alio homine. Iō ut proditores dānabuntur in inferno, quia frangunt sibi fidem. Et sunt multi qui licet nō faciant adulterium, tū ponūt cū adulteris portio nē. Nota x. portiones, & un⁹ ponit unā, & alī⁹ aliā. Verbi grā, Aliqui ponūt portione suā cū adulteris. i. corde, ut aliqui religiosi uel clerici q ex timore infamationis seu periculi uel scādali nō audent facere pētū opere, quā ubi sit ignis, fum⁹ habet exire. iō nō faciunt opus. Sed ponūt cor cogitando, O qualis delectatio esset cum tali & c. Iō dicit, cum adulteris. Aliqui ponunt os turpiter loquendo de illa materia scilicet de mulieribus, uel cātando cātilenas q continent tot uanitates, uel disputando de pulchritudine mulieris & c. Iō dicit, cū adulteris & c. Aliqui ponūt oculos si possent uidere partes discooptas q puocāt ad pētū, uel libeter respiciūt qñ gall⁹ agit cū gallia, co lūb⁹ cū colūba, asinus cū asina, uel respiciēdo se. Iō dicebat. b. bñdīct⁹ ad sorore suā q nūq; respiceret corpus suum. Sed qñ uellet mutare ciliciū suū, q mutaret in tenebris & c. qā mīte sunt q quando

uidēt ubeta, dicūt, O quomodo ego habeo pulchra ubera. Aliq ponunt aures, loquūt de deo statim attediāt audire, sed si loquūt de illa materia dicunt qd' est hoc? resumite siue dicatis iter, & sic delectātur audiēdo turpia. Iō dicit, & cū adulteris. Alij ponūt nares in odoribz & c. Alij ponūt gulā bene comedēdo lūcetes, ista inclināt, qā p'sona gulosa semper est luxuriosa. Aliqui ponunt manus tāgendo se uel aliū & c. Alij pedes ponūt affociando alios dicēdo. Ego non facio pētū, sed fociabo uos. Iō cū adulteris ponitis partē uestiā. Alij ponunt uestes, q est bonus hō uel mulier que habet tāta scissuras uel uestes, & ornatus orūdunt q sunt putane uel meretrices. Alij ponunt corpus faciēdo pētū ope. Ecce quare dicit, Cum adulteris portione tuā ponebas. In meliori loco ponebat Dauid portione suā dicens, Tu es dñe spes mea portio mea dñe in terra uiuētū. ps. cxij. Septimū blasphemia iracūdoz, ibi, O tuū abūdauit malicia. ista malicia est blasphemia in deū q est inter xpianos quādo sunt irati iurādo p caput, p cor, & c. Scūdo renegādo maledicā & c. Tertio cēdo yba enormia cōtra xpm & uirginē Mariā q celū & terra deberēt subintrare. dico q si nō esset alia pētā in mundo, istd⁹ est sufficiens ad destruedū uillas, ciuitates, & totū mūdū, nisi corrigat. No. hñ historiam de Sēnacherib rege Alsirion q uenit cōtra ciuitatē Hierusalē, regnante illo scō rege Ezechia, cui Sennacherib dicebat, Quis deus liberabit uos de manu Cēnacherib? Ex ista blasphemia occisi sunt. clxxxv. milia hoīm armoz. Sēnacherib. Auc. Egressus est aut angel⁹ dñi & percussit in castris Assyriorū clxxxv. milia. Esa. xxxvij. & ista blasphemia dicitur quotidie si sunt duo ludentes ad taxillos. Dicit unus, Nō pōt deus facere q p'dā ludū istū, etiā si nō p'icerē nisi deus. Si dicat, qd hoc ad nos q nō ludim⁹? Rūdeo uobis q sustinetis, qā sicut si lup⁹ intraret uillā, oēs clamaret sup eū, ita contra illos debetis clamare traditores, ribaldi & c. sed mō totū ponitur ad trof. fā. Qñ

fā. Qñ est aliq magn⁹ iurator, dicitur ab alijs, Faciam⁹ sibi aliqd & irremus eū, & ipse blasphemabit. & qā istud pētū nō corrigitur, reuertitur i caput illorū q hñt corrigere. Dicit scrip. Dñatores ppli mei iniq agūt dicit dñs, & ingiter tota die nō me meū blasphemāt, p pthoc sciet pps me⁹ nomē meū in die illa qā ego ipse q loqbar. i. p'cipiendo, ecce adsū. i. puniēdo. Esa. liij. Octauū est fraudulētia negociatorū, ibi, P'tōri at dixit de⁹. Ligna tua cōcinabāt dolos. Cōcinare dolos. i. sif cātare fallacias, hoc fit inter ēptorē & uēdi torē, qā gliber conat deciperē aliū. Primo incipit ēptor di. Pro qto dabis mihi istd⁹? Vēditor at si illd⁹ ualet tres solidos, petit x. Et ēptor rīdet di. Vultis. xviij. solidos denariorū. Et truffat ipse de altero. Dicit uēditor, Per corpus dei constat mihi tñ & c. Antiquitus xpiani habebant magnā conscientiam mentiēdi, & qñ emptor dicebat, Pro quāto dabitis mihi istud? Rūdebat uēditor. Secure cōstat tñ, iō detis mihi tñ ut lucrer aliqd uobiscū. Sed mō nō fit, imo un⁹ decipit aliū & c. Iō de isto tēpore pphetando dixit Hiēre. Do cuerūt lingua suā loqui mendaciū, ut inique agerent laborauerunt. Hie. ix. Intñ mētuntur q nō pōt hō credere eis in aliquo. Iō ille arguet mundum de p'tō. Nōū est obloquētia ociosoz, ibi, Pec catori aut dixit deus. Sedēs aduersus fratē tuū loquebaris. Infra hebdomadam nullus seder ad portā, quia quilibet laborat in negocijs suis, alius in cāpo, alius in uinea, alius in foro. Sed in die festo tunc sedent ociosi ad portā iudicando transeuntes, quādo transitaliquis diues dicit, Iste est magnus usurarius. Dicit alter, Etiam pater suus erat usurarius. Item de alijs qui transeunt, quilibet habet suū motū de ipis, uel q est latro uel homicida. Si transeunt religiosi uel clerici, dicunt, O quomodo est iste pinguis & c. Iste si transeunt mulieres dicunt, Ecce quō sociat se ista cū illa q est meretrix. Dicit aliter, Iā mī sua amica alterius est q etiā nō fuit bona. Ecce quare dicit, Sedens aduersus fratē tuū loqbaris. deberēt se

dere in ecclesia, & occupare se i bonis spiritualibus, audire sermones, uesperas, cōpletoriū, & ipi iudicāt. iō pōt dicere ille q est per eos iudicatus, Aduersum me loquebantur q sedebant in porta, & in me. i. contra me p'sallebāt q bibebāt uinum. ps. lxxvij. Nota q bibebāt, quia talis obloquutio cōiter fit post prandium. Dico q plures dānetur ex furto lingue q manuū, cū lingua foratur fama, & cū manu bona, primū est maius furtum, dicit em. b. Tho. ij. q. lxxvij. arti. ij. q. detractio scd'm suū genus est maius pētū q furtū, qā iter bona exteriora fama peminet diuitijs. Vñ Salomon dicit, Melius est nomen bonū. i. bona fama, q diuitie multe. puerb. xxij. Et sicut latro nō pōt saluari nisi restituat bona, sic nec diffamator nisi restituat famā corā oīb⁹ illis corā quibus diffamauit dicēdo, Ego dixi hoc de tali, nō credatis, quia ego male dixi, etiā si sit uerum qd' dixi, sed erat secretū. De ista restitutione fame quomodo est necessaria uide. b. Tho. ij. q. lxxij. arti. ij. & q. lxxij. ar. ij. De mō aut restituendi famam uide. b. Tho. ij. q. lxxij. arti. ij. in solu. ad scd'm. ubi ponit q aliquis pōt auferre famā tripfr & c. uide de doctorē ubi. s. Decimū est resistentia bonoz, ibi, Aduersum filium matris tue ponebas scādali. Hoc pōt declarari tripfr si expediat. primo de Iudeis q mō sunt filij alterius matris. i. synagoge, sed qñ cōuertitur & baptizatur fiūt filij matris nre. i. eccle. Sed sunt aliq miseri & mali xpiani q aduersus tales ponunt scandalum uituperando eos despiciendo, O quod peccatum est, & scandalizāt & p'dūt hīde. iō dicebat xps, Qui scādalizauerit unū de pusillis istis. i. i hīde q in me credūt, expedit ei q suspendat mola asinaria in collo eius & demergatur in profundum maris. Mat. xvij. Secunda declaratio est, qd' uidemus hodie in mundo quod quando aliquis religiosus uel clericus est bene dissolutus & non seruat ea ad que tenetur, nullus dicit sibi aliqd, imo commēdatur & laudatur, sed si nult seruare regulā suā quā uouit & ordinē, talis statim deridetur ab alijs. uerbi

Si in aliqua religione aliquis uult incipere bonā uitā & seruare suū ordinē, talis uadit ad paradysum. Sed statim alij quā dunt ad infernum ponūt corā eo scandalū dicendo, O traditor &c. hypocrita &c. intū q̄ faciunt ipm cadere. Idem de clericis & laicis, multi uellent incipere bonā uitā q̄ isto timore non recipiūt dicētes, O ipū trussantur de me. iō dicebat xps, Ve mundo ab scādalis. Necessē enī est ut ueniāt scādala. s. ppter malā uitam quā tenent. Veruntū uē homini illi per quē scādalū uenit. Mat. xviij. Tertia declaratio est qn̄ alique persone uel cōitates hnt guerrā & diuisionē, & aliqui trahant pacē &c. Sunt aliqui miseri maledicti qui impediūt ponētes scandalū dicētes, Dicitur q̄ estis Iudei, & nihil ualeatis, uel q̄ timore facitis, & sic ponūt disturbū. Vel dicēdo, Satisficiāt & soluāt dāna, & expēlas, cū se adinuicē dānificauerunt. Illi ponūt scādalū. Ecce quare dicit, aduersus filiū mris tue. s. ecclesie uel cōitates ponebas scandalum. Hec supple peccata fecisti & taci. Existimasti inique q̄ ero tui similis, arguam te. Ecce quare dicit thema, Ille. s. dñs Iesus Christus arguet mundum de peccato.

De eadem dominica. Sermo. iij.

Cum uenerit ille arguet mundum de peccato. Io. xvj. Si subtiliter uolum⁹ uitam xpi contēplari, manifeste inueniemus q̄ ab incarnatione sua usq; ad ascensionem suam omnia opera q̄ fecit fuerunt ad expellēdū uitā, & pccā remittēdū. Ad praeclā. Primū opus quod fecit pro nra redemptione, fuit eius incarnatio, quia de palatio p̄f̄s uoluit descendere & humiliari & includi in utero unius puelle. Hoc opus fecit ad expellēdū pccm supbie de mundo, q̄ si ipse qui est rex & dñs oīm tm̄ uoluit humiliari, quis homo debet extolli & superbiendo exaltari supalios? Sedm̄ opus fuit natiuitatis, quādo de uero puro, incorrupto uoluit nasci, & in puritate & uirginitate semper uoluit uiuere, & hoc ad expellendum & corrigē

dū peccatū luxurie. Tertiū opus fuit ei⁹ conuersationis in hoc mundo in maxima paupertate, q̄ statim nat⁹ non in lecto delicato, sed in p̄cep̄io fuit posit⁹, ex tūc nūq̄ habuit domū p̄priā. Item semp̄ portauit unā uestē quā sibi fecit x̄go Maria, cum esset puer triū annorū, quē ipso crescente augmentabatur, nec portabat pecuniam. Hoc fuit ad expellendum peccatum auaricie. Si rex uoluit esse ita pauper, qd̄ curādū est congregare p̄ uisuras, furta & hūmōi⁹. Quartum op⁹ fuit magni amoris erga nos laborādō pro nobis p̄dicādō ut procuraret nostrā saluationē. Hoc fuit contra peccatum inuidie, ut cogites, si tantū Christus dilexit nos, & etiam nos debemus nos diligere ad inuicē. Quintū opus fuit, q̄ ieiunauit. xl. diebus & noctib⁹ nihil comedēs nec bibēs, tota uita sua fuit ut quadragesima. hoc fecit ad expellēdū pccm gulae. Sextū op⁹ fuit ei⁹ dura passio, uoluit enī capi, ligari &c. cū magna potentia remittendo & orando pro crucifixorib⁹. Hoc fuit contra peccatū ire & uindictē, q̄ si rex noluisset uindictā de tanta iniuria, & nec tu debes recipere uindictā de tuo inimico. Septimū op⁹ fuit, qn̄ tertia die uoluit resurgere a mortuis. Hoc fecit cōtra peccatum acie, q̄ multi sunt mortui peccatis, qui resurgere nolunt per penitentiam. Tres dies habet penitētia. s. cōtritionē, cōfessionē, & satisfactionē. Item ordinauit sacramenta ecclesie in remissionē pccōrū. Patet ergo q̄ totus labor xpi fuit ad expellēdū & remittēdū pccā. Idcirco sup̄ hoc dimittetur iniquitas domui Iacob, & iste oīs fruct⁹, ut auferatur peccatū ei⁹. Esa. xxvij. Nota idcirco sup̄ hoc, faduētū xpi. Duo aduentus xpi inueniuntur in sacra scriptura. Prim⁹ fuit ad redimēdū humanum genus. Sed⁹ erit ad iudicādū. Et sic primus aduentus fuit ad expellendum & redimendum peccatum siue remittendum. Secundus erit ad arguendū & puniendū peccatores. Hoc dicit thema, Cū uenerit ille, arguet mūdū de pccō. Cū uenerit, sup̄. in sc̄do aduentu ad iudicādū, arguet mundum. i. homi-

nes mun

nes mundanos de peccato. In aduentu Christi ad iudiciū de tribus peccatis maxime sunt arguendi homines mundani.

Prim⁹ de ociositate contra seipsum.

Sed⁹ in de crudelitate cōtra proximi.

Tertiū de infidelitate contra deum.

Et de tertia simpliciter loquitur thema.

Quantū ad primū &c. Ociositas est qn̄ hō siue religiosus siue clericus siue laic⁹ permittit transire tps mane. Nā deus dat tps ad acquirēdū merita & uirtutes, & ociosus non curat, sed congregat bona tēporalia. Modo si homo nō cōgregat spiritalia, merita & uirtutes, licet congregaret, oīa bona tēporalia hui⁹ mūdi, ociosus iudicabitur & tāq̄ ociosus i iudicio cōdēnabitur. De ratio p̄ similitudinem de patre familias habente multos captiuos quos mittit ad plateā ad lucrādū denarios in messe &c. dicens eis, laboretis taliter q̄ in sero portetis lucrū, quādo illi captiui ueniunt in sero ad domū cū lucro, cū gaudio a dño recipiuntur. Si uero non portant lucrū, quīs laborauerit & sudauerunt currendo &c. ociosus iudicatur & dure reprehenduntur, nec dat eis cenā, sed ponūt in captione. Idem in p̄posito. Xps est dñs & p̄familias. nos uero sum⁹ seruitores & captiui eius p̄ ocioso sanguine suo empti. Autoritas, Em p̄i estis precio magno. j. Cor. vj. Et misit nos ad plateas huius mundi ad lucrādū merita & uirtutes. Ego posui uos. s. in mūdō, ut eatis per bona opera, & fructū. s. lucrū afferatis, & fructus uester. s. spiritalis maneat, q̄ temporalis trāsīt. Ioh. xv. In sero autē. s. in morte. tunc enī cōplētur dies uite nre, & uadimus ad domum dñi. s. ad iudiciū. & xps licet omnia sciat, ipse tñ interrogat iustū & impium, Quis es tu? oportet sibi rñdere. dñe ego sum talis. Et qd̄ uis, Dñe ut intrē paradysum. Et xps. Videamus quid portas. Portas lucrum. Tunc apparebunt qui fuerunt diligentes uel ociosi. Illi autē q̄ solū curant de laboribus huius mūdi & negocijs, q̄ omnia hic remanent, nullum lucrū portabunt. Iō mittet eos ad hospitale miferorū, ad carcerē inferni. Sed illi qui non

solū curabāt de bonis huius mūdi ut uiuerēt, sed magis curabāt de factis aīe, orabant, ieiunabant, cōfitebant, cōcabant &c. tales portāt lucrū & fructus merito rū & bonorū op̄rū. Ideo gaudiose a xpo recipiuntur ad glām. Multi credunt mō esse diligētes, quia laborant & negociantur, q̄ tūc cōdēnabūt tāq̄ negligentes & ociosi. Et multi iudicāt mō ociosi & cōtēplatiui & q̄ faciūt p̄niam, q̄ tūc reputabūt diligētes fuisse. Ecce quare dicit, Ego posui uos. s. in platea hui⁹ mūdi, ut eatis de uirtute in uirtute, continue meliorādō uitā & fructū afferatis. Mō ne sitis ociosi, ostēdā uobis quales fructus debetis afferre q̄ placēt xpo, & inueni q̄ sunt qnq;. Primus quē debetis portare est de oratione spūali. s. de quolibet die in mane & sero facere orationē genib⁹ flexis, cogitādō q̄ uideris illū q̄ minas uobis ex peccatis que fecistis, tunc incipiat orationē humiliter dicēdo, P̄f̄ n̄. Ave Maria. Credo in deū &c. Scūdus fructus est de sc̄fificatione tpali. s. seruare dñicā. Rō q̄ xps uenit in resurrectione. Terti⁹ fruct⁹ est de cōfessione sacramentali ex p̄cepto dei i qualibet quadragesima, sed de bono cōsilio quolibet mense debet mūdārī camisia aīe. s. cōfeciētia, sicut camisia corporis. Quartus fructus est de cōtione eucharistie. In illa hostia nō est panis, sed ibi est fruct⁹ ille de quo dicit x̄gini Marie, Bñdict⁹ fruct⁹ uētris tui. Quī⁹ fruct⁹ est de afflictione p̄niali. Quēadmodū enī colit terra ut faciat fructū, q̄ alif nō esset apta ad fructificādū. Ita corpus nrm de terra formatum ad hoc q̄ habeat cōditiones terre, oportet q̄ aret uel cum ieiunio uel cū cilicio &c. ut faciat fructū p̄ciosum p̄nīe. De p̄sona q̄ facit istos fruct⁹ pōt dici, Et erit tāq̄ lignū qd̄ plātū est sec⁹ decur⁹ aquas. s. p̄dicationū. qd̄ fructū suū dabit in tpe suo. ps. j. Inuites autē & ociosi seu infructuosi dure arguentur a xpo. Nota hic parabolam de seruo pigro & inutili & ocioso. Post multū uero tps uenit dñs seruorū illorum, & posuit rationē cū illis. Mat. xxv. Et loq̄batur xps de se qn̄ debuit celum ascendere, q̄

cupere peregre pfectus est. Quātū ad scd'm pētū de crudelitate cōtra p̄ximū. Tātus est amor xpi ad nos, q̄ iniuriā q̄ fit cōtra p̄ximū xps recipit in suā. Amen dico uobis, q̄ uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Mat. xxv. Ista rō deberet nos cogere ne simus crudeles p̄ximo, sed benigni & misericordes. Nota quinq; crudeles in hoībus mūdi. Prima est dando. Eleemosynā, quādo pauper petit eleemosynā stat, & ille a quo petit nō rīdet, pauper itē q̄rit quia est indigens, & ille dure & creduliter dicit, uadatis laboretis &c. Dicat quō eleemosyna est dāda, iō ap̄s, unusquisq; p̄ut destinauit in cor de suo. f. dare nō ex tristitia aut ex necessitate. Hilarē em̄ datorē diligit deus. ij. Cor. ix. Scd'a crudelitas est uendēdo. f. pluris p̄pter sperā, hoc est p̄pter solutionis dilationem, usura est & dānatio. Tertia crudelitas est in mutuādo. Mutuare em̄ est mīa & in casu maior q̄ dare eleemosynam. Sed modo totum uertitur in crudelitatem. Qm̄ enim pauper habet necessitatem, quia habet p̄uide filiis, mulieri & filab' & seruitoribus dom', uenit ad diuitem ad mutuandū, statū sequitur crudelitas de usura &c. Quarta crudelitas est in soluēdo. Sunt multi crudeles qui nolunt soluere soldātū seruis & ancillis laborantibus. Cuilibet tali dicit dñs, Quicūq; tibi aliquid operatus fuerit, statū mercedē ei' ei restitue, & merces mercenarij tui apud te oīno non remaneat. Thob. iij. Et Leui. xix. dicit, Nō morabit op' mercenarij tui apud te usq; mane. Quinta crudelitas est. sin retinendo bona defunctorum, non complendo testamēta & ordinationes eorū. Quā crudelis esles si uideres patrē tuum uel matrē i igne, & nolles eos iuuare cū posses. Maior crudelitas est de animabus q̄ cōburuntur in igne purgatorij calidiore isto incomparabiliter & clamant ad dominum, O dñe iustitia de filio meo proditorē sine de herede &c. Autoritas. Audite dixit xps quid iudex iniquitatis dixit. Deus non faciet uindictā electorū suorum clamantium ad se die ac nocte

& patientiam habebit in illis. Dico autē uobis q̄ cito faciet uindictā illorū. Luc. xviij. & xij. q. ij. Qui oblationes defunctorū aut negat ecclesijs aut diffultat reddūt tāq̄ egentium necatores excōcent. xij. q. ij. Qui abstulerit aliquid patris uel matris, dicetq; hoc p̄tū non esse homicide particeps est &c. De istis crudelitatibus arguet mūdū xps in iudicio. Autoritas. Cum uenerit filius hoīs in maiestate sua, & oēs angeli eius cū eo. Mat. xxv. Quantum ad tertium pētū de infidelitate contra deum est. Illud p̄tū est maius alijs, q̄ cōtra deū immediate de hoc loquitur singl'r thema. Cū uenerit ille arguet mūdū de peccato. Subdit de peccato q̄dē, quia nō crediderunt in me. Nihil tā reprehensibile est in subdito seu uasallo q̄ infidelitas q̄ multiplex inuenitur. Prima est infidelitas cordis aliorū xpianorū, q̄ solo nomine dñi xpianī, sed in corde suo nō hnt firmā fidem nec claram credentiā dicētes, Quid sit hō qd est in alio mūdo. Alius dicit, Quid sit possibile q̄ in tā parua hostia sit totus xps &c. Nō est impossibile apud deū oī uerbū &c. Ex p̄tis enim & mala uita dñi continuata perditur fides in corde, & licet i ore nō audeat dicere ex timore, tamen in corde titubāt. Autori. Bonam conscientia quidā repellētes circa fidē naufragauerūt. j. Thimo. j. Iō quolibet mane & sero debetis dicere, Credo in deum genitū flexis cū p̄estatione, & sic cōfetur fides in corde. Scd'a est oris iurando crudeles, renegādo, blasphemādo &c. qui renegat dñm suum infidelis est. O quoties renegat deus maxime in ludis. Iō p̄uideatur ne maledictio & damnatio incurrat. Vnde dicit scriptura sancta. Dñe maledicti erunt qui contempserint te, & cōdēnati erūt omnes q̄ blasphemauerint te. Thobi. xij. Tertia est manus recipiendo uindictā de inimicis, quia facere uindictā ad regē pertinet, q̄ ergo aufert regalia regi infidelis est. Vindictā em̄ facere regale est dei. Mihi uindictā, supple referuauit, & ego retribuam dicit dñs. Rom. xij. Quarta est pedum

eundo

eundo ad demones. f. diuinos, fortilegos, cōuatores, inimicos xpi. Qualis infidelitas est seruorū qui in suis necessitatibus recurrunt ad inimicos, cum eis habentes sua colloquia & cōsilia. Talis est xpianorū recurrentium ad demones, p̄sanitate habēda uel inuentione eius qd perdidistis, nec ualet excusatio dicentiū, Non habemus hic medicos nec apothecarios, permittam ergo mori filium meū patientē &c. Falsum est, q̄ xps medicus magn' ubiq; est, ad ipm ergo currendū est qui uirtute noīs sui curat oēm infirmitatem. Quinta infidelitas est toti' corporis, qm̄ illi de matrimonio & alij faciunt luxuriam. Quod sit infidelitas, clarū est, q̄ qm̄ uir curat de uxore alterius uel de alia muliere, fidem promissam uxori frangit & econuerso. De illis q̄ non sunt de matrimonio q̄ luxuria sit infidelitas, probatur sic. Nā ille q̄ imaginem xpi erit cixi uel uirginis Marie, piecerit in latrinā, esset infidelis & proditor. Modo nulla imago est magis propria imagini dei q̄ homo. Autoritas. Ad imaginem dei factus est homo. Gen. ix. Nō sol nec luna nec aliqua stellarū habet imaginem dei, quādo ergo tu facis luxuriā, tu pijcis imaginem dei in latrinā & lutū luxurie. Dicatur cōtra illos q̄ dicunt simplicē fornicationē non esse peccatum. De luxuriosis aut dicitur, Gnatio enim pueris est & infideles filij. Deute. xxxij. Ergo cū uenerit ille arguet mūdū de p̄tō. f. infidelitatis. Taliter ergo uiuamus ut cōtra ista tria peccata deus det nobis tres uirtutes eis oppositas, contra ociositatem diligentia spiritalē, contra crudelitatem dilectionem p̄ximalem, & contra infidelitatem credentiā cordiale hic per gratiā.

De eadem dominica tertia post octa. pasche de epistola. Sermo. iij.

Uerbū pōst saluare aīas uestras. lac. j. Istud uerbū dat mihi motiū p̄dicādi de effectu uerbi dei in saluatione animarū. Materia erit bona & utilis. Sed primo salutetur uirgo Maria &c. Istud uerbū indiget

breui declaratione pro introductione materie. Pro quo sciendū q̄ in sacra scriptura uerbū dei accipit dupliciter. Quia inuenit' ybū dei primo p̄p̄riū & eternale. Scd'o inuenitur uerbū dei cōe & temporale. Quātū ad primū, illud ybū est fili' dei, nō est ybū trāsitorij ut meū ybū uel tuū qd' nō durat nisi q̄dū fit, sed uerbū dei est eternū & durabile sine principio & sine fine. Vñ btūs Tho. multiplicē ponit differētiā inter uerbū diuinū & nrm ybū. Verbū em̄ diuinū ut dicit i de potentia. q. ix. art. v. est tāq̄ unū p̄fectū & idē q̄ essentia diuina, iō est fili'. Non aut nrm, q̄ est multiplex, imperfectū & accidēs. Idē in de potētia. q. viij. ar. j. in corpore articuli dicit q̄ ybū nrm nō permanet in intellectu nro, nisi durāte actu intelligendi, sed clarū est q̄ uerbū diuinū nō est trāsitorij nec tēporale, sed eternū. Dicatur de illo magno alphasquino, f. sacerdote sarracenorū, q̄ petijt a magistro Vincentio, quō pōt fieri qd' de' habeat filium? Cui rēdit magister Vincentius, Tu credis q̄ de' sit etern' ? Rēdit q̄ sic. Et credis q̄ sit mut' uel loquatur? Rēdit q̄ nō credebat ipm mutū esse, sed q̄ loquebatur. Et magister, Et illud ybū dicitur filius dei. De quo uerbo Io. j. In principio. f. mūdū erat uerbū, & uerbū erat apud deum. f. patrē, quia pater non est suum uerbū, sed distinguitur personā. Et de' erat uerbū. Si thema intelligatur de isto uerbo, certū est q̄ pōt saluare aīas nostras. f. causaliter & principaliter, q̄ ipse cā totalis & principalis est nostre saluationis. Ideo dixit angelus Ioseph spōso uirginis Marie, Postq̄ uirgo concepit filium dei, Vocabis nomē eius Iesum. i. saluatorē. Ipse em̄ saluum faciet popolū suū. f. credentes & obediētes a peccatis eorū. Mat. j. Si de isto uerbo nolumus loqui clarum est thema. Dico secundo, quod inuenitur in sacra scriptura uerbū dei cōe & temporale, quia habuit principium, & istud est uerbū sacre scripture tam in ueteri q̄ in nouo testamento, & uerbū predicationis. Sed quare sacra scriptura dicitur uerbū

dei & nō pphetarū uel euangelistarū aut apostolorū uel p̄dicatorū. Et dico hic q̄ p̄p̄riū dicit ybū dei q̄ p̄dicatorū dei. Rō. q̄ si organum, cythara, phyla uel fistula facit bonū sonū & gratū audientib⁹, ille son⁹ cuius erit organū an fistule? nunq̄ organū nō fistulatur? certū est q̄ sic. q̄ ipse mouet organū & c. Iō dē est bon⁹ p̄dicator, pphete & apostoli & euāgeliste & p̄dicatores sunt organa uel fistule, & simpliciter sunt instrūta, sed deus est ita bonus magister q̄ cū malo instrūto facit sonum bonū. Nō enī uos estis qui loquimini, sed spūs patris uestri q̄ loquitur in uobis. Ma. x. Ista est rō quare uerba facere scripture dicunt uerba dei. Vnde dicit scriptura, Cū accepissetis a nobis uerbum auditus dei, accepistis illud non ut uerbum hominū, sed sicut est uere uerbum dei. j. ad T. ij. Istud uerbum est cōe multis & tēporaliter. De isto uerbo ego uolo pertractare thema propositū, quia de isto uerbo est difficultas quomodo potest saluare animas. Istud uerbum quando est digne predicatum & deuote auditum, facit tria.

Primo illuminat in cognitione de rebus spiritualibus.

Secundo inflammat in dilectione de bonis celestibus.

Tertio purificat de infectione de culpis mortalibus.

Ista tria sufficiunt ad saluationē aīarū, ergo uerbum pōt saluare animas nostras. Dico primo q̄ uerbū istud q̄n est p̄dicatū digne & auditū deuote, illuminat auditores in cognitione spūalium, q̄ illa q̄ sunt fidei, p̄ aures hñt intrare in corde, nō per oculos, nec aliter. Ita sunt alta & transcendentia illa que fidei sunt, q̄ non possunt intrare in corde nisi per aures. uerbi gratia. Vos creditis q̄ quando homo moritur & anima separatur a corpore, q̄ uiuit & uadit uel ad paradysum si fuit bone uite, uel ad purgatorium uel ad infernum si fuit impenitens. Ista ueritas non intrat in corde uestro per oculos, q̄ uos non potestis uidere aīam q̄n recedit a corpore q̄tuncq̄ respiciat

tis. Sed ista ueritas intrauit per aures, q̄ ita dicit Ap̄s, Fides est ex auditu, auditū autē p̄ ybū xpi. ad Ro. x. Si enī uideretur oculū, nō haberemus meritū. Si credidistis uos q̄ hostia sit alba uel rotūda, nec grates, nec gr̄as meremini. Sed credere q̄ xps dē & hō sit int⁹, ut dicit ybū dei, meritū, ista x̄itas p̄ aures intrat, auditū autē p̄ ybū dei intrat. Itē q̄n creatura baptizatur, ab ea expellit diabol⁹. Iō exorizat, q̄ ante baptismū inhabitat a diabolo. I baptismū autē exit & uenit spūsalis. & uos nō uidetis q̄tūcūq̄ attēte respiciatis, quō ergo scitis istā x̄itatem? per uerbū dei. Itē quādo sacerdos dicit illa ybū a xpo ordinata, xps uenit in hostia, uos nō uidetis ipsum uenire, tū creditis ipsum ibi esse ex ybo xpi, quia multoties audistis predicare. Sed diceretis, Vnde est q̄ nos non possum⁹ ista spūalia percipere. Dico q̄ ex carne impediēte. Sicut si ego tenerem ocularia de uitro rubeo uel colore alio, oīa q̄ uideret eisēt ei⁹ sicut coloris in mea apparētia, licet esset falsū uel dicitū. Quia audiui & ita est q̄ ille est indutus de albo & ille de nigro & c. Ita est de oculis aīe, q̄ diu uidet per ocularia corporis nō uidet nisi corporalia, iō per auditū habet indicare de spūalibus. Sed quando est separata a corpore, quomodo uadit ad paradysum uel ad purgatorium uel ad infernum, uidet xpm in hostia cōsecrata, uidet diabolum recedentē a creatura q̄n baptizatur, & spū sctū uenientē. Ecce rō quare p̄ uisum nō possum⁹ cognoscere spūalia, ergo p̄ auditū uerbi dei. iō dicebat David. Lucerna pedibus meis uerbū tuū & lumē semitis meis. ps. cxvij. Nō passus eundi ad paradysum uel ueritates fidei & bona opera. Si orastis hodie, iā fecistis unum passum, alium si dedistis eleemosynā, alium si audiuitis missam & c. Iō David. Ibunt de uirtute in uirtutem, uidebitur deus deorū in Syō. Sed multi sunt qui errant circa istos passus, quē admodū ille qui uadit de nocte per uiam periculofam, lutosam & lapidib⁹ plenā, indiget lumine. ap̄s & c. Ita q̄ diu nos sumus in uia huius mundi periculo

sa & luto

sa & lutoſa, in qua sunt moles lubricæ im munde de luxuria & alijs multis p̄ccis. Iō indigem⁹ lumine lucerne ybi dei. Si enī istud lumē precederet, nō impigerem⁹ int⁹. Verbi gratia. q̄n iuuenes interrogantur a cōfessore, dicit q̄ fecerūt luxuriam cū publicis mulierib⁹ & excusant se dicēdo & c. q̄ p̄ccat⁹ est. Ecce quō ledū, iō est nobis necessariū uerbū dei ut illuminet. Nā si cū filia regis peccaretis, q̄ peccatum esset, nōne esset p̄ditio, & nōne omnes mulieres sunt filie dñi tui regis Iesu xpi? sibi ergo facis iniuriā & pro ditionem. si uero ipse rex dat tibi filiam suam in uxore, tunc habes solatiū cum ipsa. O quot cadūt in luto isto periculoſo, p̄pter hoc necessariū est lumen uerbi dei. Diceret aliquis, Ego non peccaui cū mulierib⁹, sed mecū iagēdo & c. nō potestis dicere q̄ fecerim iniuriā alicui, imo q̄ qui pijcit calicē cōsecratū in luto sciet, magnū peccatū facit. Noueritis q̄ magis cōsecratū est corp⁹ xpiani q̄ calix ad recipiendū corp⁹ xpī. Qñ ergo tagen do facit illud p̄ccatū, pijcis calicē corporis in latrinā, & grauius peccas. O quot cadūt ibi, q̄ nō precedit eos uerbū dei. Alij impingunt in lapides duos ut usurarij. Qui quando a cōfessore interrogantur si faciūt usuram, dicūt nō. Et nūquid mutuatis? imo. & qualiter? Ego mutuo decē florenos & in instrūto ponūt duo de cim. & dicunt nūqd hoc est usura. Et qua res? Nonne de meis pecunijs possum recipere lucrū? Dicat quō recipiūt, quia pecunie non sunt sue, ipsi solum sūt thesaurarij. Si ergo thesaurarius regis cōtra uolūtatem & ordinationem suam dispē saret pecunias regis, qd faceret de ipso rex & c. Ita solus xps est dñs pecuniarum, bladi, uini, & oīm fructuum & aliarum oīm rerum. Autoritas. David. Domini est terra & plenitudo eius. Diuites autē sunt eius administratores & thesaurarij & non domini, quia ille q̄ est dominus alicuius rei, nō tenet alteri reddere cōputum. Sed uos tenemini reddere cōputum, imo de oībus q̄ habuistis & expendistis quōcūq̄ & quātcūq̄ & c. Au

toritas. Sic nos existimet homo ut ministros xpī, & dispensatores ministeriorū dei & c. j. Corin. iij. Multi errant ergo p̄pter defectū luminis. Ecce quare dicit David. Lucerna pedibus meis uerbum tuum, quo homo regitur in hoc mūdo. Secūdo dicit, Et lumē semitis meis. Nō differentiam inter uīā & semitā. Via generalis est credentia que habetur de deo naturalit⁹ q̄ est unus deus creator & gubernator oīm, una prima causa, primus motor, & primum principium & c. Semite uero sunt secreta fidei, q̄ naturalit⁹ non pōt sciri nec uideri, sed solum sciri p̄ diuinam reuelationē. Iō dicit, & lumē semitis meis. Patet prima uirt⁹ uerbi dei. Secunda uirtus uerbi dei est q̄ inflammat in dilectione celestium. Iā scitis q̄ omnia bona huius mundi finem habebunt & dimittenda sunt, sicut sunt honores, diuitie, dignitates, etiam si essetis rex uel papa, oportet dimittere & perdere omnia, sepeliri & corrumpi, & tūc perdūt delectationes corporis & solatia, quia nec uxor nec filia uellent ire uobiscū, iō necessarium est inflammare se, & desiderare bona spūalia & esse cum deo & cum sctis, & stare cum ipis. O qualis honor & qualis dignitas hīe societatem cum patriarchis & pphetis, ap̄s & c. Itē de diuitijs. Nūqd aliquis in hoc mūdo quantū cūq̄ diues habuit q̄qd uoluit, p̄fecto non. Et in paradiso q̄libet habet q̄quid uult & desiderat, & sunt immortales, im p̄sibiles, & c. De his bonis ergo hō debet se inflammare, & nō de bonis huius mūdi. Hoc fit per uerbū dei q̄ inflammat cor. Autoritas. Nunqd nō yba mea sunt quasi ignis ardens dicit dñs, & quasi mal leus conterēs petrā? Hi. c. xxij. Verba dei sunt quasi ignis ardēs. hoc ad oculū potestis uidere, q̄ multi ueniunt ad sermonem frigidi, qui audiendo sermonē calefiunt. Frigidus est superbus, sed cale fit quādo humiliatur. Idē de alijs p̄ccis. In uerbo enī predicationis calefiunt, & ille qui predicat sufflat & incendit ignē, & gentes calefiunt. Vnus recedit ita calefactus & inflamatus ut uiuat caste, ali⁹

gg s remp-

remittendo iniurias inimicis, alius satisfaciendo. Ioh. xps Luc. vij. Ignem ueni mittere in terram. amoris & charitatis, quia gentes erant frigide ualde & coëgelate, & non curabant de bonis paradisi, sed de bonis huius mundi. Dicit secundo, & quasi malleus conterens petram. Sicut enim uerbum dei dicitur ignis, quia inflammatur cor in dei amore, ita dicitur malleus conterens petram duram cordis in amore proximi. multi hunc cor lapideum dicendo non parceret inimicis, sed malleo ubi dei fragit cor, & facit pacem per amore dei & non hominum in saluatione animarum. De illo autem quod non uult remittere dicit Iob. xli. Cor eius idurabit tam lapis, & striget quasi mallea toris in eo. Tertia ubi dei est quod purificat de infectione de culpis criminalibus, quia uerbum dei quando deuote auditur, totam animam purificat, intellectum, memoriam, & uoluntatem. Nota hoc exemplum in uitis patrum de quodam homine qui ex deuotione iuit ad uisitandum unum sanctum heremitam, querens ab eo regulam & modum bene uiuendi, ut posset saluare animam suam cum esset letis & ignorans quid deberet facere. Respondit heremita, Audias sermones euangelicales non questionales. Et ille, Libenter audio & multum delector in audiendo, sed post non recordor de aliquo uerbo sermonis. id quod mihi perderunt. Tunc sanctus homo uolens sibi ostendere ad oculum effectum ubi dei in purificando a culpis & maculis perditur, misit eum ad fontem cum una cistella foraminibus plena & immunda ut portaret sibi aquam in cistella. Ille autem nolens sancto homini contradicere iuit & impleuit cistellam, sed quando extrahebat ipsam de fonte, statim cistella euacuabatur, sed fuit purificata. Qui ueniens de fonte dixit se aquam non posse portare &c. Et heremita, quando tu iuisti ad fontem cistella erat immunda. Respondit quod sic, & modo est pulchra. Ita pari modo quando tu uadis ad sermonem uadis ad fontem. De quo Ecclesi. i. Fons sapientie uerbum dei in excelsis. Cistella immunda est conscientia & uagabunda & crapulosa, & quando

audis sermonem impletur tota, & memoria nihil retineat, tamen purificatur. Ecce pulchra similitudo & confirmatur autoritate Christi dicentis, Iam uos estis propter sermonem quem locutus sum uobis &c. Ioh. xv.

Diffusa. iij. post octa. pasche. Sermo.

Ater amat uos, quia uos me amastis. Habebat uerbum istud textualiter Ioh. xvi. & officium in euangelio hodierno. & si per cet deo habebim bonas doctrinas. prius salutetur uirgo Maria &c. Tota sanctum euangelium hodiernum est uerbum Christi consolatorium quod Christus dixit Apostolis consolando eos, quia ualde tristes, quia Christus dixerat eis quod in Iouis sequenti erat ab eis recessurus, quo erant ualde tristes. Nec mirum, quod amore sui dimiserant patriam, bonam matrem & parentes, & quod recederet ab eis non uisuri eum unquam in hoc mundo, hoc erant multum desolati. Quando amicus chara dilectus recedit ab aliquo amico cum quo habuit magnam familiaritatem, stando, comedendo, bibendo, dormiendo &c. alter remanet ualde tristis & desolatus, imo etiam bestie irrationabiles si una fuerit diu cum alia in stabulo & alia recedit, altera non potest comedere nec quiescere, hoc naturale est. Idem de Apostolis. Autoritas. Ioh. ad eum qui misit me, & nemo ex uobis interrogat me quo uadis. Sed quia locutus sum uobis, tristitia impleuit uestrum. Ioh. xv. Ideo Christus dedit magnas consolationes.

Prima de exauditione generalis.

Secunda de declaratione spirituali.

Tertia de acceptione diuinali.

De tertia autem quod de pater habet conceptos, loquitur thema dicens, Pater amat uos, quia uos me amastis. Quantum ad primum Christus consolando Apostolos promittit eis eruditionem generaliam de omnibus que peterent in oratione. Maxima consolatio debuit esse Apostolis

his ista promissio, ac si rex diceret militibus suis pietatis gratias, priuilegia, dona, quia ego promitto uobis dare. Bene esset magna consolatio militum. Vel si papa diceret clericis, Sciatis petere beneficia, dignitates, episcopatus, quia ego uobis promitto quod uobis dabo, qualis consolatio esset clericis? Quanto magis Apostoli debuerunt esse consolati, quia rex & papa indubitatus Iesus qui non potest mentiri, fallere, nec falli, promittebat eis quod exaudiret omnes petitiones eorum. Ista promissio consolatoria tangit in principio euangelij Ioh. xvi. Amice dico uobis si quid petieritis preme in nomine meo dabit uobis, usque huc, gaudium ustrum sit plenum. Et Mar. xj. Quicquid orantes petitis, credite, quia accipietis & euenient uobis. Nota modum loquendi Christi in euangelio cum dicitur, Amen amice. nunquam iurauit aliter. primum amice, id est secure. secundum amice, id est certe de eo uobis, dando nobis exemplum ne iuremus unquam nisi ex necessitate quando iudex cogit iurare, & tunc dicere ueritatem quicquid sequitur, & ueritas pura debet dici, uel habemus iurare cum magna utilitate. Aliqui iurant solum per aduerbia, & ita debetis ostendere filijs uestris. Questio est hic, An ista promissio facta sanctis apostolis per Christum extendatur ad nos. Dicunt sancti doctores quod sic, si in nostris petitionibus seruemus tres condiciones, que tres subtiliter tanguntur in Christi promissione predicta, quibus concurrentibus in tribus conditionibus uide sanctum Thomam secundum secundam secundam. q. lxxxij. ar. vij. Et in quart. distinc. xv. q. iij. ar. vij. q. iij.

Prima ut petamus perseueranter.

Secunda ut petamus confidenter.

Tertia ut petamus utiliter.

Quantum ad primam, Perseueranter petite illud quod petitur quolibet die & multoties petatur. Ista perseuerantia tangit in hoc uerbo coniunctio petieritis quod significat coniunctionem seu continuationem petitionis de una die in aliam, de una septimana in aliam. id non dicit, Si quid petitis, sed si quid petieritis

is, scilicet multoties & perseueranter. Apostoli statim obtinebant, sed nos non, & hoc propter nostrum defectum & instabilitatem perseuerantie, sed perseueranter petendo & orando recipimus amicitiam & familiaritatem a deo, sicut homo cum homine uel mulier loquendo efficiuntur familiares. Alij autem incipiunt petere, & quia non statim exaudiuntur, dimittunt orationem & petitionem. Male faciunt tales, quia oportet perseuerare. Hoc declaratur Christus per quadam similitudinem de duobus amicis. Luc. xj. Nota historiam quomodo ex defectu panis iuit ad alium dicens, Amice accommoda mihi tres panes postulando & pulsando ad portam eius. Qui respondit, Ego sum in lecto cum pueris meis, id noli mihi esse molestus. Non possum surgere & dare tibi. Et ille pulsabat iterum & iterum, intus ille dixit deintus, Iste non dimittit me dormire, melius est ut surgam & dem ei. Et ita fecit. De quo dicit Christus. Dico uobis. Et si non dabit illi, eo quod amicus eius sit, propter importunitatem eius surget & dabit illi quotquot habet necessarios. Luc. xj. ita de nobis. Amicus noster est Christus qui nos chara diligat, quando nobis deficit panis, qui signat necessitates quas habemus, debemus ire ad eius portam & ibi pulsare. Porta est misericordia sua, ipse enim qui iam est in lecto glorie cum filijs suis, scilicet patriarchis, prophetis, apostolis &c. si pulsatur ad eius portam orando & suspirando, si non dat tibi eo quod amicus sit, propter importunitatem tamen. scilicet ex perseuerantia dabit tibi. Ideo dicit ipsemet, Petite scilicet ore, & dabitur uobis, querite, scilicet corde, & inuenietis, pulsate scilicet per seueranter. Omnis enim qui petit accipit, & qui querit inuenit, & pulsanti aperietur. Luc. xj. Secunda conditio est petere confidenter, que tangitur ibi cum dicitur, pater. non dicit dominum nec deum nec creatorem, imperatorem uel regem uel oia simul, sed dicit preme. Respondeo, quia de quo potest magis filius confidere quam de patre? Ipse enim est pater noster qui genuit nos in utero spose tue. scilicet ecclesie. Ioh. se cure possum petere, quia pater habet in di

se secure uadit ad iudiciū. Iō oſo quam xps ordinauit, q̄ est melior oib⁹ alijs, incipit. Pater noster &c. ut cōfidamus de eo quāti filij de pfe carnali, qui totā curā imponunt pfi. Si grāa puero unū habeat laniā, tunicā qñ illa fuerit lacerata? Rñdet. Pfi meus dabit mihi. Idē de ſotularib⁹. Idem de quo prandebit. Ita uult deus ut cōfidamus de eo. Sed diceret aliquis, Tunc non laborabo & expectabo necessaria a deo. Nō sic, sed sicut fili⁹ obedit patri & facit qd sibi pcepit, ita tu obedias deo, & fac officium quod pfi tu⁹ deus docuit. Si es laborator uel mercator, notarius uel sartor &c. labora in officio tuo, & obedias pfi, quia ipse tibi prouidebit, quia nullus pōt dare bladū in cāpis, nec unū in uineis, nec fruct⁹ in arboribus, nec pecuniā in marsupio, nisi deus. Idē de clericis & religioſis, faciant officium suū diligenter, quia non deficiēt eis indumēta, nec eſcē, q̄a pater p uidebit. Sed modo plus cōfidimus de uno infideli Iudeo q̄ de deo pfe nostro. Si em Iudeus cum instrumēto publico promiſit uobis cētū florenos dare quolibet āno, dicitis uos, O bñ est mihi, pluat uel non ſecurus ſum ego, & non cōfiditis de deo q̄ uobis pmiſit & uolūtariē ſe obligauit ad dandū uobis, non ſolū centum florenos, ſed oīa neceſſaria. Instrumētū receperūt quatuor notarij maiores. ſ. quatuor euangeliste. Ecce clauſula, Petite & dabitur, q̄rite & inuenietis. Omnis em qui petit accipit, & qui querit inuenit. Luc. xj. Et non cōfiditis cum tanto instrumēto. Dicatis uos uſurarij quare congregatis tot pecunias &c. Nūquid promiſit uobis deus prouidere? Rñdet. ponēdo ciſtam plenā de bonis florenis, de hoc cōfido eo. Idem ſi dicatur clerico, O quare facitis tot incoſuenientia uendendo ſacramenta, negociando, mutando &c. faciatis bene officium ueſtrum, quia deus prouidebit. Beatus qui tenebit uitam ſuam taliter q̄ nō faciat tales excuſationes in peccatis. Idē de religioſis. Si dicitur, O quare congregatis pecunias &c. Rñdet, O quia ordo

non prouidebit bñ, nec dat neceſſaria &c. faciatis officium ueſtrum diligenter & ſeruetis regulam, quia citius prouidebit de⁹ celum cadere q̄ uobis deus cōfidamus ergo de deo patre nostro. De hac confidentia dicit Ioannes. Confidam ſi cor noſtrum non reprehendat. Si cor noſtrum non reprehendat, fiduciam habemus ad deum ut mandata eius cuſtodimus. ecce ratio. ma canonica, loā. iij. Nota. Si cor noſtrum nō reprehenderit nos, ſcilicet de alio peccato. Qñ uultis petere aliquā grāa, primo uideatis ſi cor ueſtrum reprehendat uos, quia ſi in peccato eſtis, non petitis filij, ſed inimici dei. Inimicus uobis debet cōſidere de inimico q̄ det neceſſaria, ſed aduerſa. iō qñ tempore tatis, mortalitatum uel alterius inceditis, ſunt proceſſiones, petunt neceſſaria, ſed multoties non recipiunt, quia mittunt illud qd eſt principale. ſ. cōſeſionē & correptiones pēōrū publicā. iō dicit ſcriptura, Petitis & non accipitis, eo q̄ male petatis. Iaco. iij. Quia em ferrū eſt in uulnere ſeu in corpore nihil ualebit medicina. Ita q̄d in corpore eſt in homine, nihil ualebit medicina. Propter quod ter proceſſionū &c. Ecce quare dicitur noſtrum &c. Tertia conditio eſt poſt illa enim inſirmitas erat quali frenū quo humiliabatur. de qua inſirmitate dicit Beatus in nomine Ieſu. ſ. utiliter, & tunc non poſſet. Neceſſarium eſt ergo q̄ petamus in nomine Ieſu. ſ. utiliter, & tunc Quodecunq; nota utiliter petieritis patrem in nomine meo, hoc faciam. Iō xij. Quantum ad ſecundam conſolationē, Chriſtus promiſit apſis declarationē ſcripturę t̄a ueteris q̄ noui teſtamenti & ſerutatio notitiam. O qualis conſolatio eſt t̄iſtico ignorantia ſi promitteretur ſi bi, Cras uos ſciatis tñ q̄tū unus magi in theologia uel q̄tū Aug. ſciuit. Maior fuit iſta Chriſti promiſſio quando dixit apſis in ſecunda parte euangelij, hec ſci-

licet ſecreta fidei in prouerbijs. ſ. ſignis & figuris locutus ſum uobis. ſ. in ueteri teſtamento. Venit hora. ſ. noui teſtamenti, cum iā non in prouerbijs loquar uobis. Sed palā de pfe meo annūciabo uobis. Dicatur ſi expediat quomodo oīa ſecreta & uirtutes fidei xpiane fuerunt figurate & ſignificate in ueteri teſtamento ſecreto modo. Rō, quia ille pps erat rudis & dure ceruicis & nō poterat ſpiritalia intelligere. Primo ſuit ibi ſignum trinitatis in principio biblie, quādo dixit Moyses Gen. j. In principio creauit deus celū & terrā. Iudei hñt eloim. ſ. dij. in plali, non dicit clare, ſed in prouerbijs. Itē Gen. j. Faciamus hominem ad imaginē & ſimilitudinem nrām, & pſit pſicibus maris & uolatilibus celi & beſtijs uniuerſe; terre omni; reptili quod mouetur in terra. Et creauit deus hominem ad imaginē & ſimilitudinem ſuā. Ad imaginē dei creauit illum, maſculū & feminā creauit eos. Bñdixitq; illis deus, & ait, Creſcite & multiplicamini & replete terrā, & ſubijcite eā & dñamini &c. Itē Deut. vj. Audi Iſrl dñs de⁹ tu⁹ un⁹ eſt. Vbi ponitur tria noīa trinitatē perſonarū ſignificantia. Hec in prouerbijs locutus ſum uobis. Sed o ſecretū incarnationis. ſ. q̄debebat aſſumere naturā humanā & eſſe deus & hō, ut hñ Gen. xvj. Quādo deus dixit Abrahe, Ego dñs ops. Ambula coram me & eſto perfect⁹. Ponāq; fed⁹ meū inter me & te. ſ. pactū circūciſionis. Eſa. xlvij. Audi me Iacob & Iſrael, quē ego uoco. Ego ipſe, ego prim⁹ & ego nouiſſimus. Qd deus ſit prim⁹ clare eſt, ſed q̄ ſit nouiſſimus hoc eſt difficultas. In principio mundi in prima die fecit deus lumen. In ſecunda firmamētum. In tertia planetas. In quarta ſolem. In quinta piſces & animalia. Vltima die fecit hominē qui ultimo fuit formatus. Hec in prouerbijs locutus ſum uobis. Et ſic de alijs ſecretis fidei. Sed uenit hora &c. Iſtam promiſſionem cōpleuit xps tripliciter. Primo poſt reſurrectionem quando apparuit eis dicens, Neceſſe eſt impleri omnia q̄ ſcripta ſunt in lege Moysi & pphetis & pſal-

mis de me. Tūc aperuit illis sēsum, ut intelligerent scripturas. Luc. xxiij. Secūdo post ascēsiōē qm̄ misit eis sp̄m̄ sctm̄ q̄ illos illuminauit secūdu q̄ eis p̄miserat dicēns, Adhuc multa habeo uobis dicere, sed non potestis portare mō. Cū autē uenerit ille sp̄s v̄tatis docebit uos oēm ueritatem. Io. xvj. Tercio post mortē a p̄lōr quando intrauerunt paradysum, uideat oia clare facie ad faciē. Querit an ista promissio extēdatur ad nos? Dico q̄ sic, si tenem⁹ bonā uirā. Iā em̄ in hoc mūdo existēs scimus secreta fidei p̄ fidem clarā, & in paradiso uidebimus manifeste, quando aīa intrat paradysum deus ostendit sibi unū librū in quo solum sunt due charte, & subito aīa est ita illuminata q̄ scit plus q̄ scierunt in hoc mundo philosophi uel doctores ut Aug. Hiero. Bernar. Iste est liber uite. I. Iesus hūc duas chartas. I. diuinitatis & humanitatis. Laborem⁹ ergo ut in scholā paradysi possumus intrare ubi sola uisione illius libri erimus optimi magistri. Sed oportet iā in hoc mūdo continuare scholā dei que est ecclesiā adminus in dñicis diebus, & ibi audire cū silentio lectionem misse & sermonem, alis uapulabimus a magistro per aduersitates siccitātū, mortalitatum & h̄mōi. Quantum ad tertiā promissionem de acceptione diuinali ostendit eis quō erant accepti & dilecti per deum patre, qm̄ dixit eis, Pater amat uos, q̄a uos me amatis. O qualis consolatio, ac si miles q̄ uenit de rege diceret alicui uestri, certe rex amat uos, qualis cōsolatio esset uobis? Maior cōsolatio fuit ap̄forū qm̄ xps dixit eis, Pater amat uos. Moraliter si uolumus amari a deo patre, diligamus Christum, quia patres multū amant dilectores filios. Si dicatur quare est amandus xps. Dico q̄ sup oia. Vos potestis diligere uxore, filios & filias, sed plus Christum. In lāpade cordis humani amor xpi debet nare super omnes alios amores tam corporales q̄ spirituales. Auto. xpi. Qui amat patrem aut matrem plus q̄ me non est me dignus, & qui amat filiū aut filiam sup me nō est me dign⁹. Mat. x. Si

ego quererem modo a uobis an diligitis xpm̄ super oia. Ita dñe rīderet Grego. p̄batio dilectionis exhibitio op̄is. Ponatur casus q̄ filius uester sit firmus & dicitur uobis a uicinis, uadite ad talē diuinatorem uel coniuratorem & xps dixit oppositum q̄ non uadite qd̄ facietis? si uaditis ad diuinum, plus amatis filium. Si x̄o amore filii non uultis ire dicendo, Ego diligo uos, sed magis diligo xpm̄ q̄ uos q̄ non uadamus. Item si perdidistis qd̄ & recurritis ad diuinū, ostendit plus diligitis illā rē q̄ xpm̄. Item si amicus uester sit captus pro aliquo crimine & uox uocat uos medio iuramento & scitis factum. Si uos ut iuuetis amicum iuratis falsum, signum est q̄ plus diligitis eum q̄ Christum qui docet non iurare falsum pro toto mundo. Item si pater aut mater aut frater dicat uobis q̄ recipiatis uindictā de aliqua iniuria ei dicta, & xps dixit quod nullus recipiat dicta, quid facietis uos? Ecce quōd pater si hō diligit xpm̄ sup omnia uel non, ergo uolumus amari a deo patre sermone m̄ mādāta xpi & amemus eū. Si quis diligit me, sermonem meū seruabit, & pater meus diliget eum. Ioā. xxiij.

Sermonem meū seruabit, & pater meus diliget eum. Dñica. iij. post octa. pasche. Sermonem meū seruabit, & pater meus diliget eum. I quid petieritis patrem in nomine meo dabo uobis. Io. xvj. Sancta mater ecclesiā i his tribus ante ascēsiōē p̄lōr in alio tempore puocat xp̄ianos ad leuatiōē orationē, & istis dies uocant letanie & rogationes. Rō est, q̄a qm̄ ascendit in celum dixit discipulis & uobis in persona discipulorū, ut petamini oremus. Ideo in presenti uolo de leuatiōe orationē dominicā que est excellentissima oratio. Pro quo sciendum quod omnibus orationib⁹ & petitionib⁹ possunt fieri, potētior & principiorum oratio dominica. Ratio, quia si aliquis uellet impetrare officium a papa aut a rege & c. haberet supplicationes

ordinatas per notarios, aut doctores uel secretarios, quas pręstabit pape uel regi. Si papa uel rex ordinauit supplicationē p̄ officio uel bñficio obtinēdo, nōne dimittende sunt alie supplicationes notariorū & c. & presentanda illa quam papa uel rex ordinauit & dicta uel Nam magna stultitia esset dimittere illam p̄ alijs & c. sic est in proposito, plures orationes facimus & supplicationes ad deum pro beneficijs obtinendis. Item alique orationes sunt & bone sunt que fuerunt ordinate per sanctas personas & deuotas, sicut per Gregorium, Augustinum & c. Item alia oratio est ordinata p̄ ecclesiā uniuersalem. Orationes que sunt in missa sunt ualētiores quam alie. Alie sunt ordinate per creaturā immortalem, sicut Aue Maria per Gabrielem archangelum, & ille sunt adhuc meliores. Sed oratio ordinata per uerum patrem & regem dominum dñantium scilicet Iesum Christū, uidelicet oratio uel supplicatio que est Pater noster, est deo magis acceptabilis & nobis magis meritoria & utilis quam omnes alie orationes. Ideo est magna stultitia aliquorū q̄ dimittunt dñicā orationem & accipiunt alias orationes ordinatas per creaturā, quia illi qui sciunt orationem istam & deuote orauerint eam, consequuntur ea que petunt. Autoritas, Quę p̄cedunt de labijs meis non faciam irrita. ps. lxxxvij. Itē alibi. Omne quod locut⁹ fuero fiet. Et hec est oīo. Pater n̄r. Iō dicit thesaurizans, Si quid petieritis patrem meum in nomine meo dabo uobis. Not. quōd xps dixit istā orationē, q̄a ut dicitur Luc. xi. Dñs stans in oratione flexis genibus & leuatis oculis ad celum inq̄t hō orabat. Dixit discipuli, Dñe doce nos orare sicut Ioannes baptista docuit orare discipulos suos. R̄ndit Iesus, Cum oratis dicite Pater noster & c. Quam etiā orationem Mat. vj. c. recitat. Iō preceptum habemus ut dicamus Pater noster & c. In ista oratione sūt septem petitiones. quarum prime petunt bona, alie tres petunt elōgationē mali. Prima petitio est, Pa-

ter n̄r q̄ es in celis sctificetur nomē tuū. Hic est quōd quare dicit pater noster & nō rex n̄r uel dñs n̄r. Rō est, q̄a p̄ noster est nomē m̄e, & rex & princeps noīa dominorū sunt. Dicit prouerbiū q̄ secure uenit ad iudiciū q̄ habet patrē iudicē, iō oīo dñicā sic incipit, Pater noster, ut habeam⁹ cōfidentia. Cōfidentia em̄ habemus q̄ ea q̄ petim⁹ habebim⁹. Autoritas. Si uos cū sitis mali nostis bona data dare filijs uestris, q̄to magis pater uester de celo dabit sp̄m̄ bonū petētib⁹ se. Luc. xi. Sequitur post, Sctificetur nomē tuū. ibi est gl̄ificatio diuinalis. Sūt nomē dei qd̄ est benedictū ab oib⁹ personis sctificetur & gl̄ificet & benedicatur, ideo petim⁹ honorē dei. Ista petitio est contra peccatū blasphemie, q̄a per multos nomē dei nō est sanctificatum nec glorificatū, sed blasphemāt Iudei, sarraceni & infideles. Si blasphemāt nō est usq̄, quia multi falsi xp̄iani blasphemant, negat & cōspuit, ideo petim⁹ gratiā ut deus auferat illā malā cōsuetudinē ab ore hominum. Doctrina est sacre scripture ut legitur quod Dauid habebat plures filios, & de mane quando exibat de camera, filij sui & filie faciebant sibi magnā reuerentiam. Vñ Dauid dicebat illis, Laudate pueri dñm, laudate nomen dñi, in psalmis. Et sic docebat filios suos laudare dominum. Et ipsi dicebant, Sit nomen dñi benedictum ex hoc nunc & usq̄ in seculū. Hoc ostēdēdū est in p̄speritatib⁹ & ad uersitatibus & c. ut Iob dicebat, Dñs dedit. I. in prosperitatibus, dñs abstulit. I. in aduersitatibus, sicut domino placuit ita factum est, sit nomē domini benedictū. Iob. j. Et sic sūt uos debetis facere. I. docere filios uestros ne deū blasphement, sed ut benedicāt & laudent, quia nō est nomē dñi blasphemādū, imo etiā nec in uanū est nomē dñi assumēdū. Autoritas. Non assumes nomē dñi dei tui in uanū. Exo. xx. nō dicit in falsum, sed in uanū. Nā assumere nomē dñi falsē est maximū peccatū, sed assumere nomen domini in uanum est peccatū. Verbi gratia, si ego dicerem qd̄ cappa mea nigra, esset alba, dicē

ba dicendo per deū est alba, hoc est magnū peccatū, quia est falsum. Sed si iuret per deū sic est, & est uerū qd̄ dicitur, p̄tū est, q̄a non est ibi utilitas nec necessitas. Quidā tamē q̄n reprehēduntur de iuratione, dicūt q̄ iurant in ueritate, sed hoc est sine cā, ideo peccāt. Q̄n autē q̄s producit in testē, tūc habet iurare per deū uel sanctos & diceret ueritatē, & scēdū hoc est necessitas & tūc nō peccat, iō cogitate q̄tū sit p̄tū iurare p̄ deū i uanū & sine cā eū in testē p̄ducere. Sed fortius & diligentius penlandum est, q̄ maius p̄tū est intrare fraudulenter aut blasphemare aut iurare enormiter. Renegare est iurare infideliter, iō xps scīs oīa & quod xpiani sunt in istis blasphemis, ostēdit nobis primā petitionem dicēs, Pater noster qui es in celis sc̄ificet nomē tuū. Propter hoc erunt dñi tēporales & rectores uillarū cōdēnati, q̄a nō corrigūt blasphemātes. Prophetia. Dñatores p̄p̄i mei inique agūt, & iugiter toto die nomē meū blasphematur. Esa. liij. Rex Frācie sc̄tus Ludouicus bene corripbat istos blasphemos. Nā fecit ordinationē in suo regno, q̄ si quis blasphemaret aut renegaret deum, signaretur in lingua uel in facie cum ferro calido, & haberet signū. Accidit in ciuitate Parisiensī q̄ quidam magnus burgenfis blasphemauit deum, statim rex sc̄iuit & burgenfis captus fuit, & rex mandauit q̄ cum ferro calido ei fieret crux in facie. Qui burgenfis habebat plures amicos supplicantes pro se & presentantes regi magnam pecuniam. Et rex nolens uendere iustitiā, fieri iussit punitionem de illo burgenfi. Et dixit rex, Vellē portare signū illud ut ista mala cōsuetudo auferretur a regno meo. Not. de pena eorum extra de maledicis. c. statum. & .xxij. q. j. si quis per capillum. Secunda petitio est, Adueniat regnum tuum. In ista petitione petimus pro nobis saluationem celestialem, & aliud non petimus nisi ut regnum tuum ueniat in nobis. Secretum hic est quando petimus, Adueniat regnū tuum. Nōne melius peteremus dicendo q̄ uenire

mus ad regnū tuū, q̄ ueniat regnum nostris sc̄itis q̄ q̄n uenit in fine. i. in morte hoīs, & hō est impenitens, tunc uenit diaboli cū cathena inferni in inferno. i. cā, & q̄a exit a corpore immediatē capitur aīa q̄ habet membra sp̄talia tota ora q̄ corporalia, q̄a mēbra sp̄talia dant uigorem mēbris corporis. Quia aīa retraheret se ab uno mēbro, nō posset se mouere. Oculi non possent uidere nisi essent oculi aīe, si tūc persona esset p̄tō mortali, capitur a diabolo & hominibz clamat. Autoritas, Vir qui errauit in uia doctrine, in cetū gigatū cōmorbitur. Prouer. xxi. Nota hic quare diaboli uocantur gigantes, quia diabolum maior uel pōt hēri q̄ ciuitas. Per contrarium si homo fuerit penitens, tunc uenit angeli boni, & aliquando Christus angelus portat corā eo aīam penitentem & ibi est regnū. Autoritas. Ecce aduenit dominator dominus, & regnum ī manu eius & potestas & imperiū. Ideo regū celeste habet uenire ad nos priusq̄ ueniamus ad ipsum. Iō petimus, adueniat regnū tuum, ut postea ad ipsum ueniamus. Ista petitio est contra peccatū auaritię, q̄a auar⁹ nō curat petere regnū sed semper ad terram respicit. Si quis habet pulchram uxorem, dñum, redditū & possessiones, habet cor ad terram, non ad celū. Et de istis dicunt aliqui tui, Si deus non habet curam de me, ego de ipso. Ideo quia auarus non curat de regno celesti, sed de rebus temporalibus, iō deus ostēdit istā petitionē. Adueniat regnum tuum. In articulo mortis. Querite primū regnū dei & iustitiam eius, & hec omnia adijcentur uobis. Lu. xij. Item, Nolite timere pauperes, quia complacuit p̄i uestro uolū dare regnum. Ibidem. Nota. Primum aduerbium. i. primitus, quia continue principio diei debemus petere regnū celeste. dicendo, Pater noster placeat uobis q̄ tali modo ego uiuam, ut possim uolūtatē uestrā & in fine uenire in regnū celeste. i. in die dñica, quia tūc dimissis reb⁹ tēporalibus debemus q̄

tere regnū dei continue dicēdo, Dñe sc̄ificet pater, q̄a totā hebdomadā expēdi in rebus tēporalib⁹, sed hodie uenio ad q̄ tendū regnū dei. Ideo magnū inconueniens est hodie in aliquib⁹ qui dimittūt istum diē & accipiūt cōtra hoc sabbatū, & hoc est op⁹ iudaicū, q̄a primū opus qd̄ faciet antixps est qd̄ faciet colere sabbatū, & faciet laborare in dñica die. Vñ dicunt doctores q̄ qui colunt sabbatū, debent puniri sicut infideles. Etiam uotum factum de festinatione sabbati non debet teneri, sicut qui facit uotum qd̄ fiet infidelis. Si quis iret ad regē, p̄ petendo regnū suū, mirū esset si rex eū non de collaret, paritur tūc benignus rex Iesus, & uult & precipit ut queramus primum regnū eius, ideo dicit, Nolite timere pauperes grex &c. s. petere regnū. Tertia petitio est, Fiat uoluntas tua sicut in celo & in terra, ubi est conuersatio spiritualis, q̄a petimus ut uolūtas dei fiat in nobis sicut facta est ī celo & in terra, ubi nō est creatura que non facit uoluntatem dei nisi nos miseri homines. Quia si deus alicui columbe mandaret sibi dare plumas, in conuenienti columba sibi obediret &c. pro dolor, q̄a deus precepit nobis simplicitatem, & non accipimus nec acceptamus, sed cōtrarium facimus. i. superbiam. Item aquila que ieiunauit p̄ quatuor uel quinq; dies, si deus preciperet sibi qd̄ dimitteret gallum, immediate dimitteret. Sed deus p̄cepit usurarijs & depredatoribus ut restituant & nolunt facere. ideo fiat uoluntas tua sicut in celo & in terra. Item si esset equus infrenatus & de⁹ preciperet ei ut non faceret illud opus in continentem non iret, sed cessaret. Sed luxuriosi uadunt ad lupanar & nolunt abstinere. Idem si leo per unam septimanā ieiunaret & caperet unam capram aut alud animal, & preciperetur ei a deo ne comederet, uere non comederet. Et nos nolimus ieiunare ieiunia quatuor temporum, sed nos facimus contrarium in omnib⁹ que facere debemus. Itē si uulso uel lupo esset facta iniuria q̄tācūq; magna, & deus preciperet ei ne faceret uin-

dictam, non sumeret uindictam, & nos facimus contrarium, ideo nos petemus in tertia petitione, Dñe oēs creature faciunt uoluntatem tuā, & nos sibi facim⁹. & si deus preciperet monti q̄ iret ultra mare, incontinenti mons iret, & non est creatura aliqua inobediens nisi hō. Autoritas. Dñe rex omnipotēs in ditione tua cōnecta sunt posita, & nō est q̄ possit resistere uoluntati tue. Hester. xij. Item, Tu terribilis es & quis resistet tibi inq̄ ps. nisi supple homo, iō xps, Non omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celorum, sed q̄ facit uoluntatem p̄is mei q̄ in celis est, ipse intrabit in regnū celorum. Mat. vij. Oēs xpiani dicunt dñe dñe corde credēdo & ore loquēdo, sed non faciunt opere obediendo, ideo oportet dicere ter dñe, & sic per obedientiam habebimus regnū celorum, iō caueat sibi unusq; ne uadat ad fortilegos. Item ne iuret nomē dei in uanū. Itē conetur ut colat festa, & sic de alijs. Pone practicā de decē preceptis. Iō dicit xps, Si uis ad uitam ingredi serua mādāta. Mat. xix. & istud est quo ad laicos, psbyteri habent acriorem uitam que stat in tribus. Primo qd̄ surgāt nocte ad laudādū deū deuote & distincte dicendo horas suas, recte p̄nūciando, & habēdo cor ad deū. Secundo digne celebrādo missam. Tercio sc̄ificando, ut edificēt subditos. Aug. In omnibus motibus uīs nihil fiat qd̄ cuiusq; offendat aspectū &c. Non sint concubinarij nec inhonesti uestibus, sed of ficiare debent digne & reuerenter. Religiosi autē adhuc strictiores sunt, quia ultra precepta & tria alia supradicta habēt quatuor principia obseruare. Primo paupertatem apostolicam. Secundo castitatē. Tercio obedientiam. Nā sc̄tus Benedict⁹ dicit, quod licet precipitur impossibile religioso, nō debet se excusare, sed obedire debet & tētare facere. In oib⁹ tñ licitis & honestis, sicut si abbas diceret monacho, transfer monasterium istud, forte per obedientiam fieret qd̄ non posset fieri per naturam. Quarto debent religiosi seruare regulam & ceremonias. Autoritas.

foritas. Hec est uia, ambulate in ea, & nō declinetis, neq; ad dexteram neq; ad sinistram. Esa. xxx. No. quando aīa religio si uenit ad alium mundum dicens domine domine, tunc deus dicit, Quid petis. Autori. Dñs iterrogat iustum & impiū. ps. x. inquit deus, seruasti regulā? Rñdet, Nō dñe. quare? qd alij nō seruabāt, & qmōdō fecisti p̄fessionē tuā sed m q alij faciebāt. Nō dñe, sed eā, p̄misi uere seruare, quare &c. Quarta petitio est. Panē n̄m quotidianū &c. Ibi petitur, p̄uissio tp̄alis. Cōmuniter dicit de homine, p̄uissio, bene lucrā panē suū. i. p̄uissio. Autoritas. In sudore uult⁹ tui. Gen. iii. iō panē nostrū quotidianū &c. In his quatuor supradictis petitionibus petimus bona. Et ista quarta petitio est contra gulositatem, q̄a gulosi nō contentantur de prouisione necessaria, sed petunt abundantiam. Ideo x̄ps, Attendite ne grauentur corda ustra crapula & ebrietate. Luce. xxi. Quarta petitio. Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus &c. Et hec est ut mala euitemus. Doctrina theologie est q̄ hō p̄ quolibet p̄ctō mortali debet de eo septē annos p̄niam facere, sed tū hō nō requirit. Iō purgatorium est in quo cōplebūt satisfactions. Iō dicitur, Dimitte nobis debita nostra. Et reddit rationē, sicut & nos dimittimus debitoribus &c. Si quis tibi fecerit nel dixerit iniuriā, est debitor tu⁹, & tu dimittis ei, p̄ certo tūc deus dimittet tibi p̄ctā tuā. Iō dimitte nobis debita &c. Quod si nō uultis dimittere debitorib⁹ uestris, uere de⁹ nō dimittet uobis, sed dicit, Serue nequā, omne debitum dimisi tibi qm rogasti me. Non ne ergo oportuit & te misereri conferui tui, sicut & ego tui miserus sū? Mar. xviij. Et ista quinta petitio est contra peccatum ire. Autoritas. Si enim dimiseritis hominib⁹ p̄ctā eorum, dimittet & uobis pater uester celestis delicta uestra. Si autē non dimiseritis hominibus, neq; pater uester dimittet uobis p̄ctā uestra. Mar. vi. Imo omnes scī non impetrarent indulgentiam peccati uenialis, si hō stat in malitia. Aug. in li. de uerbis dñi, Vnusq; s-

q; talē indulgentiam accepturus est a domino deo, qualem ip̄e dederit p̄m. Sexta petitio est. Et ne nos inducat in tationem. Et hic petimus ne labamur p̄ctā. Nota qd deus nullum tentat ad peccandum. Autoritas. Nemo cū tentatur dicat qm a deo tentatur. Deus em̄ tentator malorum est. Ip̄e autem nemo tentat. Vnusq; uero tēatur a seipso. Cupiscentia abstract⁹ & illectus. Iac. i. inclinatio carnis, occasio mundi & uolubus tentant. Iō petimus, & ne nos petitio est contra p̄ctm pigritie, quia cōfiliū qd hō possit habere qm offendit dñm suū, est qd se humiliet & petat ueniam ab eo. Rō est qd nō posset cōtra fortissimū resistere nec per suas cautelas euadere. Iō nō est aliud remedium, nisi qd se eius mīe committat. Hoc nobis ostenditur in brutis. Legitur de p̄prietate leonis qd quis sit multum fortis & astutus & maliciosus, qm capitur, statim humiliat se quasi mīam petendo. Si hec probatio nō sit sufficiens, habetur figura. ij. Reg. xxiij. de David qui multum offenderat deum, qui iratus uoluit eum grauitate punire, & misit ad eum Gad prophetā dicēte, David tibi datur optio, elige tibi unū quod uuleris ex his tribus. Aut septem annis ueniet fames i terra tua, aut tribus mēsi bus fugies aduersarios tuos & ip̄i te persequentur, aut tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Rñdit David, Coartor n̄m̄s undiq; sed melius est mihi incidere in manus dñi, multe em̄ sunt mīe eius, q̄ incidere in manus hominū. Iste uidit qd nō poterat resistere potentie dei, nec abscondere se ei⁹ sapientie. Vñ dicit, Quo iō a spū tuo, & qd &c. Iō se submisit iue mīe. Sic si persona cadit in p̄ctō mortali, aut cadit in magnā offensam dei per fragilitatem, & sic offendit patrem cui attribuitur potentia, uel per ignorantiam, & sic offendit filium cui attribuitur sapientia, uel per malam uoluntatem, & sic offendit spiritum sc̄m cui attribuitur bonitas. Ista tria scilicet posse & scire & uelle, sūt in qualibet persona, in diuinis tamen patri attribuitur posse, filio scire, spiritui sancto uelle, secundum aliquas proprie-

Feria. ij. in Rogationibus. Sermo. j.

Kyrīe eleyso x̄pe eleyso. Kyrīe eleyson. Nō possumus assignare librum nec capitulum ubi hec uerba scripta sint, tñ frequenter cantantur in ecclesia, & sp̄aliter istis diebus rogationum. Et sunt tante autoritatis, qd b̄tus Grego. ordinauit cantari in missa, quia est uerbum multum approbatū propter illud qd figurat. Et iō ad intellectum uerborū est sciendū qd melius cōfiliū qd hō possit habere qm offendit dñm suū, est qd se humiliet & petat ueniam ab eo. Rō est qd nō posset cōtra fortissimū resistere nec per suas cautelas euadere. Iō nō est aliud remedium, nisi qd se eius mīe committat. Hoc nobis ostenditur in brutis. Legitur de p̄prietate leonis qd quis sit multum fortis & astutus & maliciosus, qm capitur, statim humiliat se quasi mīam petendo. Si hec probatio nō sit sufficiens, habetur figura. ij. Reg. xxiij. de David qui multum offenderat deum, qui iratus uoluit eum grauitate punire, & misit ad eum Gad prophetā dicēte, David tibi datur optio, elige tibi unū quod uuleris ex his tribus. Aut septem annis ueniet fames i terra tua, aut tribus mēsi bus fugies aduersarios tuos & ip̄i te persequentur, aut tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Rñdit David, Coartor n̄m̄s undiq; sed melius est mihi incidere in manus dñi, multe em̄ sunt mīe eius, q̄ incidere in manus hominū. Iste uidit qd nō poterat resistere potentie dei, nec abscondere se ei⁹ sapientie. Vñ dicit, Quo iō a spū tuo, & qd &c. Iō se submisit iue mīe. Sic si persona cadit in p̄ctō mortali, aut cadit in magnā offensam dei per fragilitatem, & sic offendit patrem cui attribuitur potentia, uel per ignorantiam, & sic offendit filium cui attribuitur sapientia, uel per malam uoluntatem, & sic offendit spiritum sc̄m cui attribuitur bonitas. Ista tria scilicet posse & scire & uelle, sūt in qualibet persona, in diuinis tamen patri attribuitur posse, filio scire, spiritui sancto uelle, secundum aliquas proprie-

tates, de quibus loqui esset ualde longū & extra propositum. Sed hoc est dictum qd quicunq; peccat contra istas tres proprietates, est dignus illas pestilentias habere que fuerunt promisse Dauid. Verbi gr̄a, Si hō peccat per non posse, sibi debetur fames & sitis. Rō, quia aīa est talis cōditionis, semper uellet orare & deo se humiliare, sed corpus semper optat in delictis esse. Ita anima uellet ieiunare, & corpus in delictis esse, aīa uellet in bonis operibus se exercere, & corpus uult semper quiescere, unde dicit corpus qd hoc nō posset facere. Pone in practica, & sic peccat per non posse. Ideo talis meretur habere famē in alio seculo. Sed illi peccat per non scire, qd qm nolunt aliquid boni facere, dicunt qd nescirent recipere modū addiscendi. Credo in deū, cōtra quos mittit deus persecutionem, sed alij sunt qui peccant per certam maliciam, sicut sūt cōcubinarij, falsi mercatores. Ex quo fit p̄ctm deū offendimus, & non fugere possumus, nec scimus resistere quin puniat nos sic p̄ suā potētā & suā sapientiā. Vñ bonū cōfiliū est qd faciamus sicut Dauid. f. qd reddamus nos oīno sue mīe, & petamus ut miseretur n̄i. Quia si uellemus cōtradidere, essemus fatui, ubi nullum est remedium, quia potentissimus est, si astutia uellemus euadere, sicut aliquando aduocati qui subtiles sunt per suā astutiā euadunt & euitant iudicium humanum, nō possem⁹, quia sapientissim⁹ est. Et iō ecclesia ordinauit qd isto tempore quo facit in p̄ctm labimur, ne illa tria ad nos ueniant, dicamus letanias & rogationes in quib⁹ mīa dei inuocatur. quāsi dicerem⁹, illud. ij. Para. xx. In nobis qdem nō est tāta fortitudo ut possumus huic multitudini resistere. sequitur, Sed cum ignoramus qd agere debeam⁹, hoc solū habem⁹ reliquū, ut oculos n̄os dirigamus ad te. Et primo inuocat p̄f, sed dō filius, t̄tio spūs sc̄s, q̄rto ygo Maria. Et cōfueuit ibi cantari p̄cipalit in p̄cipio ybi asūptū, uidelicet Kyrīe eleyso. Vbi imploram⁹ dei mīam cōtra tres modos peccādi. Priō cōtra n̄fam ip̄otētā inuocam⁹

patre ut miseretur nři p suū posse . Secū
dō cōtra nostrā ignoratiā inuocamus
filiū benōfici miseretur p suū scire. Ter
tio cōtra nřm maliciā inuocam̃ spūm
scđm, ut miseretur nři p suū uelle. Propter
prīmū dicim̃ Kyrieleyson. Propter
scđm dicimus Christe eleyson. Propter
tertium dicimus Kyrie eleyson. Circa
prīmū dico q inuocamus mām dei. Spū
tris cōtra nostrū impōsse, quod maxime
manifestabitur in hoc qđ dicit infra, Pa
ter de celis de⁹ miserere nobis. Vbi alle
gamus tres rōes quare debet misereri,
prīmā qā pater, scđā qā de celis, tertiā qā
de⁹. Prīmū cātām Kyrie eleyson. scđm
Xpē eleyson. tertū Kyrie eleyson iplo
rādo auxiliū dei qđ qđqđ sit in alijs diebus
tñ spāliter mō, & hoc rōnabiliter. Vos
em̃ uidetis q; q uult eleemosynā petere
a diuite, obseruat locū & tps in q̃ tenet
bursā apertā, & habet manus plenas pec
unia. tunc instanter petit & nō expectat
q reponat pecunias in bursā, qā tunc nō
reciperet. Sic in uita presenti est tps pe
tendi dei mām, qā mō bursa est aperta.
Ideo q mō petis, accipit. Vnde, Tu exur
ges miserere Syon, qā tps & C. David
in ps. c. j. Sed post in alia uita non erit tps
mīe, sed iustitie. tunc em̃ fiet iustitia sine
mīa. Qđ tñ etiā debite intelligendū est,
qā tunc manifestus apparebit iustitia q̃
mīa. Exemplū habemus in diuite epulo
ne, qā postq̃ bursa fuit clausa, petijt ele
mosynam dī. Pater Abraā miserere mei.
Lu. xvi. Dic historiā suīs, & tñ nūq̃ po
tuit obtinere nec obtinebit. Ista bursa
maxime fuit aperta in die ueneris sancta
cū latus xpī lācea fuit apertum, & exinde
fluxit sāguis & aqua, & oīa facta que sūt
mīe cōcēntinā trahuntur de ista burā, &
iō ad talē burām recurramus tēpore p
sentis uite dō est aperta, & non expecte
mus q sit clausa, qā tunc nihil obtinere
mus. Vñ tñc persōna priuilegiata, ut cle
ricus qui habet rādere in curia ecclesia
stica, q cōiter est misericors aut debet ei
se, reputaretur bene fatuus si renūciaret
priuilegio suo & uellet sententiare iudi
cem secularem q cōdemnaret eum ad

mortē. Christ' rex regū q est pōfiter
 apud p̄rem scd'm ap̄m duplicē habet
 riā. f. p̄fētē q est mīe, & iudiciū finis
 qua fiet mera iustitia, & igitur qui
 indiget mīa, fatuus est si renūciat & ne
 uellet eā recipere in hac uita, mō enī
 p̄ modica & tpali p̄nā. atq̄ habebit mīam
 am̄m strictā & mortē eternā. Vñ. Quia
 scondit scelera sua non dirigitur. q
 cōfiteretur & reliquerit ea, mīam cōsequi
 tur. p̄uer. xxviii. Circa scd'm dico, q
 uocamus dei mīam. f. filij dei Iesu Christi
 contra nostrā ignoratiā, ut ipse mīsereretur
 nostri per suam sapientiam. Hoc mī
 xime infra exponitur qn̄ dicitur. Fili
 dēptor mūdi deus mīserere nobis. Et
 legamus tres rōnes, p̄p̄t quas debet
 exaudire & nobis mīsereri. Prima quia
 ter noster. scd'a quia redēptor. tertia
 deus. Iō oportet nos exaudire & nobis
 mīsereri. Ideo in missa ter dicimus
 eleysōn. Et licet fili' sit eiūdem sub
 stantie cum patre & spiritu sancto, tñ in
 incarnato sunt due nature. f. diuina & hu
 mana. Iō quodāmodo & aliquāter
 sim inuocatur. Primo em̄ dicitur Chris
 ti nos exaudire, & post hoc dicitur Pater de
 us mīserere nobis. Quo dicto
 iungitur, Fili redemptor mūdi. Non
 de patre & spū sancto, fili redemptor
 mūdi & spū sancto, fili redemptor
 mūdi & c. q̄ nō diuersificatur in eis natura
 Si igitur quis peccauit contra filium
 ignoratiā, petat mīam sicut Dauid, Mī
 serere mei deus. Et licet mīa patris & spū
 sancti magna sit, imo & eadem est mīa
 p̄ris & filij & spū sancti, mīa tñ filij ap̄
 p̄t maxima. Rō. Vna chorda potest
 magnā quando longe attingit, maxime
 si sit ita fortis q̄ rē magnā & pondero
 sū sit trahere de. p̄fūdo. Vñ mīa nihil
 aliud est nisi miserorum chorda. Mīa Ie
 xpi fuit talis, q̄ transmissa captiuīs in p̄
 fundissimo carcere existētibus eos edu
 xit. Fecit em̄ xps sicut facere solēt dñi
 porales, qui festum facientes cōp̄tū
 captiuīs & eos educūt de carcere sub
 mēdo chordā ad p̄fundū carceris cui mī
 seri adherēt, & sic trahēdo chordā ad
 captiuos educunt & liberantur. Et
 tu dñe
 trahere, & ne duritia eum grauaret cōsu
 luit ut p̄anos ueteres & putridos pone
 ret sub iē inter manus & chordā & c. Di
 cit text' Hiere. xxviii. Extraxerunt Hie
 remiam funibus & eduxerunt eū de la
 cu. Sic filius dei incarnatus est funicu
 l' triplex, q̄ ut dicitur Eccl's. iiii. difficile
 rūpūt. Quia xpo tres sunt substantie. f.
 diuinitas, aīa & caro. Hūc deus p̄f submi
 sit in hūc mundum ad educēdum nos de
 carcere p̄cti, in quo p̄pter p̄ctū primorū
 partē fueram' p̄ quq; mīlia annorū uel
 circa. Vbi cōsidero humiliatā diuinitatē
 q̄ debet trahere sup̄bos. Vñ Aug. Humi
 liarum deus, tumēscit ymiculus. Mūdissi
 mā aīam xpi q̄ debet trahere luxuriosos.
 Et corp' paup̄rimū qd' debet trahere cu
 pidos & auaros. Et qui uolūt carcerē pec
 catorū exire, debent huic chordē mīe adhe
 rere cū deuotiōe, corde, ore, & ope, ip̄m
 inuocādo dicēdo, Fili redēptor mundi
 de' mīserere nobis. Hec est chorda mīe
 de qua Ozee. xj. In funiculis Adam. i. Ie
 su xpi trahā eos in funiculis charitatis.
 Sed bene aduertēdū est quō quidam in
 deuoti huic chordē non adherent nec
 curant eam inuocare, quia uidetur eis ni
 mī dura & ledit eos, quia dura est super
 bis humilitas, luxuriosis castitas, auaris
 liberalitas & c. Iō talibus consilium q̄ cū
 uestibus putridis & ueteribus. i. cū uita
 sua atiqua & peccatis putrida, peccatis re
 memoratis cum contritione & displicē
 tia peccata sua ponant de quibus dolēt,
 tunc tales cum deuotione hanc inuoca
 bunt mīam & facilius obtinebūt. Greg. ij.
 li. morā. Ille deo ueram orationem ex
 hibet qui semetipsum quasi puluis sic se
 humiliat, q̄ nihil sibi uirtutis tribuit. Cal
 siodorus super ps. Ad dominum cum tri
 bular, dicit, Dñs nescit differre qd' cō
 pūcto corde senserit supplicare. Et talis
 scit in sua supplicatione exauditus pote
 rit dicere, Quia mīa tua magna est super
 me, eruisi aīam meam & c. ps. lxxxv. Cir
 ca tertium dico q̄ inuocamus dei mīseri
 cordiam. f. spū sancti contra nostram ma
 liam ut nobis mīseret per suum uelle.

Hoc magis exponit ecclia di. Spūsanctē
deus miserere nobis. Vbi ponit tres rati-
ones propter q̄s debet nobis misereri.
Primo q̄a dat se sine uolentia, quia spūs.
Scd'o, q̄a dat se sine p̄cio, quia sc̄tus. Ter-
tio quia dat se s̄t & oīa, q̄a deus. Hui' rei
gratia ter cantam' Kyrie eleysion, quia
cū magna fiducia propter illa tria peti-
mus mīam. Rō, quia quilibet facit trahi
tur ad illud ad qd' naturā inclinatur. I-
deo spūs sc̄tus miseris p̄tōribus propicia-
tur, cui bonitas attribuitur. Est em̄ amor
patris ad filiū, cui p̄pitiū est misereri. Au-
toritas. ad Ephe. ij. Deus qui diues est in
mīa, p̄pt nimīa charitatem suam quia di-
lexit nos, cū essem' mortui peccatis inui-
ficauit nos. Videmus q̄ dñi temporales
suis subditis qui aī rebellarunt ad ser-
uitiū suū reuertentibus sunt misericor-
des & pij, ut eos magis alliciant &c. Sic
legitur fecisse Dauid, qui cuidā prostrato
& cognoscenti peccatū suū & mīam
postulanti, benigne locutus est. S̄t ce-
teris reuertētibus q̄ eū fuerāt persecuti
ij. Reg. xij. de Absalone. Sic de p̄tōri-
b' q̄ multiplex eū offēderunt reuertētib'
ac mīam postulantibus ut benign' inter-
ponit benignitatem spūsancti cui cōue-
nit p̄tā remittere. Mat. ix. Murmurabāt
Pharisei dicētes, Quare cum publicanis
& p̄tōribus manducat magister uester.
Respondit dñs, Nō est opus ualentibus
medicus, sed male habentibus. Eantes di-
cite quid est, Misericordiam uolo & nō
sacrificiū. Olee. vj.

Feria.ij.rogationum. Sermo.ij.

Petite & dabitur uobis,
querite & inuenietis,
pulsate & aperietur uo-
bis, Lu. xj. Isti tres dies ho-
die, cras & post cras dicen-
tur letanie grece, quod idem est quod
rogationes uel preces latine, quia hodie
gentes in omni loco uadunt processio-
naliter cantando letanias & orando. Sed
quare fit hoc erit sermo presens. Sed pri-
mo salutetur uirgo Maria &c. Dicit Chri-
stus uobis, Petite & dabitur &c. Subtili-
ter punctando uerba in themate, ostendit

dundur tres rationes quare istis tribus diebus sunt iste processiones, & cantamus letanias.

Primaria ratio est ad obtinendum prosperitatem temporalem.

Secunda ad possidendum sanitatem corporalem.

Tertia ad retinendam unitatem amabilem.

Prima ratio tangitur in prima clausula thematici, cum dicitur, petite. Secunda cum dicitur, querite. Tertia cum dicitur, pulsate & aperietur uobis. Ecce hic summarie tota materia predicanda &c. Dico primo &c. ad obtinendum prosperitatem temporalem ut. habeamus abundantiam bonorum temporalium. scilicet bladium in capis, uinum in uineis, & fructus in arboribus, & uelit nobis etiam conservare greges. Iam facimus modo istas processiones, & magis in isto tempore paschali quam in alio, duplici ratione. Prima est naturalis. Secunda theologica. Quatuor ad primam, quia in isto tempore sol ascendit per zodiacum, & sic ascendendo trahit ad se uapores terre, quia terra nunc calefit & feruet & mittit sursum uapores, & uapores in media regione aeris quod est frigida, quia non est ibi reuerberatio radii solis ut in terra, ingrossantur, condensantur, & congelantur in lapides, generant tonitrua & fulgura, & tunc lapides cadunt & destrunt & deuestant bona terrena, blada, uineas, fructus &c. Iam est ordinatum a sanctis patribus quod in isto tempore maxime christiani faciant istas processiones, & oratio currant ad dominum quod super totam naturam habet dominum, ut uelit naturam refrenare & bona terrena nobis concedere. Ecce ratio naturalis quare facimus hec. Sed ut ratione melius intelligamus, declarabo eam uobis per quandam similitudinem. Erat quidam dominus diues & potens quod habebat multos filios paruos & magnos, & habebat unam captiuam seu ancillam cui commiserat clauem panis, uini & fructuum & omnium, intantum quod filij non poterant habere panem nec uinum nec aliquid nisi per manum eius. scilicet captiue. Que aliquando erat ita crudelis quod non dabat dare filijs domini panem nec uinum. Filij autem nescientes quid aliud facerent, recurrerant ad patrem ut cor-

rigeret captiuam. Ita est de nobis. Dominus deus huius mundi est deus qui eam habet in stabulo. De ista dicit Baruch, O Israel, magna est domus dei, & ingens locus possessionis eius. Magnus est & non habet finem, supple in duratione. Baruch. xij. filij eius legitimi sunt christiani. Iudei & infideles sunt spurij, ideo non habent hereditatem paradisi. Videte qualem qualitatem dedit nobis deus pater ut filij dei nominemur, & simus. j. lo. iij. Captiua siue ancilla cui deus commisit clauem panis & uini & aliorum, est natura. Per manus eius oportet nos habere panem & omnia bona terrena, quia ita ordinauit pater noster deus, que aliquoties est crudelis nimis filia domini. Quia quando putamus colligere blada multa & bona, & uinum &c. ipsa non uult imo aufert & mittit lapides, locustas, & ciuitates &c. Propter hoc nos recurrimus ad dominum patrem nostrum supplicantes ei & orantes ut corrigat & refrenet captiuam, & mandet sibi quod det panem, & alia necessaria nobis. Ecce ratio quare facimus istas processiones. Auctor dominus deus omnipotens in ditione tua eruditus sunt posita, & non est quod possit resistere uoluntati tue. Hester. xij. Secunda ratio est theologica & secundum sanctam theologia. In initio postquam deus in celo empyreo creauit sanctos angelos, Lucifer qui erat magnus peccauit contra dominum cum magna multitudine angelorum. Credo quod plures sunt angelus folia arborum in mundo, qui ex parte sunt demones, quos deus eiecit de paradiso. Et aliqui ceciderunt in infernum ad cruciandum animas dannatas, aliqui autem remanserunt circa nos ad tentandum. Sed tot manserunt in media regione aeris & in tanta spissitudine sicut sunt atomi in radio solis. Et quid faciunt ibi? Tentant consilium contra nos, quando blada sunt colligenda, & uinum, impediunt naturam, quod possunt ex posse naturali deo permittente destruere totum orbem, & mittunt lapides, & destrunt omnia bona, ut christiani peccent contra dominum per inpatientiam & blasphemias. Propter hoc modo

modo oramus ut dominus comescat demonum malicias. Et ista est ratio theologica. Sed ut melius eam intelligatis, declarabo eam per tale similitudinem. Quendam magnam ciuitatem semel erat in magna egestate de charistia & fame, ad quam ueniebant naues onerate per mare, & currus per terram. Latrones autem uoluerunt capere omnia illa quod ciuitati ducebantur per mare & per terram. Sed quid fecerunt illi de ciuitate? hoc sciens habuerunt recursum ad regem eorum potentem ut iuuaret eos. Ita de nobis qui sumus in ciuitate huius mundi qui habet multas indigentias & necessitates ad quam ueniunt naues onerate. scilicet possessiones, uinee, bladi &c. Sed latrones. scilicet demones uolunt illa capere & destruere, propter hoc nos recurrimus ad dominum regem nostrum petentes eius auxilium. Iam quando appareret male nubes & tonitrua, pulsant capane & crucis extrahunt, & gentes orant dominum genibus flexis. campane sunt tube quod sonitu suo terrent inimicos. Crux christi eius uexillum est & imago, & tunc quilibet debet orare genibus flexis. Sed quod omnes sunt diuidentes? quia multe persone tunc faciunt multas stultitias maxime mulieres, quando uenit illud malum tempus faciunt solum in caldario uel in pelui ad terrendum demones, sed ipsi nihil curant, sicut nec equus tubicinarij terre ad sonum tube, quia assuefactus est. Alij comburant herbas fetentes, sed ipsi sunt iam assueti de inferni fetoribus. Alij ponunt albas trossas &c. stultitie sunt. Sed orationes deuote quas facere debetis, sunt quatuor seu in quadruplici gradu. Prima letania in qua inuocantur patres, filij, & spiritus sanctus, ygo Maria & omnes sancti. Hoc maxime pertinet ad clericos, quia non omnes laici sciunt letaniam. Secunda oratio optimi est canticum de Quicquid; uult salus esse, faciendo crucem contra tepestatem in quolibet spiritu. Probaturum est quod si deuote dicatur genibus flexis per mala nube uel spargatur uel nadit ad desertum locum ne nocent, & reuertit bonum tempus. Tertius modus est dicere Credo in deum, quia omnes tenemini sciire quo sunt duodecim articuli fidei

faciendo magnam crucem contra tepestatem in quolibet articulo. Quartus gradus est de quo nullus potest se excusare, quando iam incipit tepestas genibus flexis cum signo crucis contra tepestatem sic dicendo, Iesus Iesus Iesus, & sic expelluntur demones & malum tempus. Autoritas. David in psalmo. xliij. Deus auribus nostris audiuit. In te inimicos nostros uelimus cornu. scilicet crucis quod habet quatuor cornua. Et in nomine tuo, scilicet Iesu spiritum. id est expellemus insurgentes in nobis, supple demones. Iste sunt omnes quas debemus facere deo petentes auxilium eius. Iam dicit Petite. scilicet libertatem & dabitur uobis. Amem dico uobis, si quod petitis patrem in nomine meo dabit uobis. Ioh. xvj. Dico secundum &c. ad possidendum sanitatem corporalem. Considerate in isto tempore ueniunt infirmitates & mortalitates, & incipiunt duplici ratione. Prima est naturalis. Secunda est theologica. Quatuor ad primam, quia ex ascensu solis modo humores multiplicantur, & arbores emittunt flores, & fructus, uolucres uolunt generare, & ideo currunt uxores, proprias, sed aliqui homines sunt deteriores bestiis. scilicet quando uadunt ad alienas &c. Iam modo sunt maiores tepestates quam alio tempore anni, quia gentes nesciunt facere penam nec abstinentiam. Iam ueniunt infirmitates, glandule, & alie corruptiones sanguinis. Propter hoc nos modo his tribus diebus recurrimus ad illum magnum medicum dominum nram Iesum christum, ut custodiat nos & perseruet ab his infirmitatibus, ipse enim quando debuit cellum ascendere post quadraginta annis, procurauit salutem animarum, tunc ordinauit unum aphorismum siue receptam per sanitatem corporis dicens, Signa autem eos qui crediderint hec sequentur. In nomine meo demonia eiciet &c. Mar. ult. Nota, qui crediderit, non dicit apostolus uel scilicet fuerint, sed loquitur generaliter, qui crediderit &c. Si sanitas sit utilis anime, deus dabit. Ecce naturalis ratio quare facimus istas processiones. Secunda ratio est theologica. Nos in quadragesima recipimus a deo multas gratias, quia nobis penitentibus dimisit peccata, & seipsum nobis commisit in pascha. Nos uero in isto tempore

petra sui cordis desiderium ostendere. Sed deus index clarius intuetur corda hominum quam tu visdes faciem meam. Homo enim uidet ea quae patet, dominus autem intuetur cor. Reg. xvj. Iste desiderium mouet & inclinatur deus ad dandum gratiam. Non similitudinem, affectum autem affectum filij ad patrem sedentem in mensa est clamorosa petitio in auribus patris, prouocans patrem ad dandum filio carnes uel pisces &c. Ita deus per eam regina uirgine Maria sedet in mensa glorie. Nos uero in oratione stamus coram eo quasi dicendo, Domine non audeo petere, sed uos scitis desiderium meum, quasi dicendo cum David, Domine ante te omne desiderium meum. Non ad hoc historiam de filijs Israel est tibi de deserto quod Egyptij insequabantur & non poterant fugere, quia ab una parte erat mons altissimus, & ad aliam partem mare rubrum, & ceperunt murmurare contra Moysen dicendo, Nuncquid erat sepulchrum in Egypto, id est tulisti nos ut moreremur in solitudine &c. Moyses uero uidens necessitatem stetit coram domino. Non legitur quod dixerit aliquid, sed desiderabat in corde auxilium diuinum. Cui dixit deus, Quid clamas ad me? Exodi. xiiij. Dicunt glossae quod desiderium Moysi erat clamor in auribus dei, & obtinuit quod mare diuideretur. Ecce quod est iste bonus modus. Dico secundum quod secundus modus est plorare lachrymabimur, quoniam enim persona est in aliqua tribulatione, angustia uel tetatione, cor restingit & cerebrum uelut sponsia distillat lachrymas, quod deum pungit. Unde Bernardus. O homo deum ungit, sed lachryma deum pungit. Res aspera, dura & rigida si ungitur, mollis efficitur & suauis. Sic, propter peccata nostra deus est nobis rigidus, asper & durus. Sed oratio deuota ipsum ungit & efficit suauis, mollis & benignus. Nota exemplum de euangelio, ubi Christus loquens de se in persona cuiusdam regis, dixit quod quidam rex petijt computum a suo thesaurario, & facta adaequatione inuenit quod thesaurarius tenebatur reddere decem milia talenta. Qui dixit, Domine non habeo nunc unum denarium. Et rex, Tu expendisti pecuniam meam cum uxore, & filiis tuis &c. Idem precepit ut ipse caperetur cum uxore & filiis & quod uenderentur. Ecce hic duritia re-

gis & asperitas. Sed dicitur textus quod thesaurarius procidens ad pedes regis rauit humiliter deum. Domine patientiam habebis in me & omnia reddam tibi. Et misericors est ei. Mat. xviij. Et dimisit sibi totum debitum. Ecce o homo quod deum ungit, est plus. Sicut enim oratio deum ungit ad dandum gratias. Idem est bonus modus personis deuotis & tribulatis & uiduis pupillis & orphanis quod non habent aliud remedium nisi recurrere ad deum, & flere coram eo, & iste lachryme pungit deum ad dandum gratiam, & ad faciendum misericordiam de persecutoribus. Autoritas. Non despiciet deus peccata pupilli, nec uiduam fundat loquela gemitus. Nonne lachryma uidue descendit ad maxillam, & exclamatio eius super deducet eas? A maxilla enim ascendunt usque ad celum & dominus exauditor non delectabitur in illis. Qui autem oratur deum in oblatione suscipitur, & peccato illius usque ad nubes appropriabit. O homo humiliter se nubes penetrabit, donec propinquet non consolabitur, & non discedet donec altissimum aspiciat. Et non elongabit, sed iudicabit iustos, & faciet iudicium. Eccli. xxxv. Omnis ergo qui petit, scilicet plangendo lachrymabitur accipit. Et tertio, quod tertius modus est explicitio, tunc fore dicendo deo suas necessitates, miseria, tribulationes & tetationes. Iste modo dicendo, Domine ego sum in tetatione, angustia, miseria, seu tribulatione uel infirmitate uelitis me iuuare. Intelligitur quod talia sunt deo explicanda, quasi ipse nesciat, quia melius scit quod nos habemus tribulationes, sed dicit ad humiliter cor, quia quoniam tales tribulationes dominus oratur humiliter & deuotio augmetur. Iste modus ostendit David dixit. Reuela domino uiam asperam & duram, & ipsa in eo, & ipse faciet. ps. xxxvj. Legitur in uitis patrum quod quidam heremita mirabatur habebat gratiam orandi & aliqui querunt ab eo ut doceret eos orare. Qui respondit eis, Illi qui docuerunt me, docebant uos modum orandi. Respondit, pauperes ostendentes pla-

stas dicendo, uidete &c. mouent pias personas ad dandum. Ita ego ostendo plagas peccatorum meorum, uilitates, miseria mea & necessitates dicendo, Domine, totum sum corruptus de luxuria, cor meum, os meum &c. Idem deus iuuat me dando uirtutem castitatis, & sic de alijs peccatis, & isto modo, Omnis qui petit accipit. Dico quarto &c. scilicet supplicando. Qui enim uult obtinere gratiam a rege seu papa, quod modum tenet? Nunquid supplicat humiliter genibus flexis, capite distincto? Immo. Item quando facitis orationes, tunc supplicatis regi Christo uel pape Iesu, quando dicitis, Aue Maria, supplicatis regi celi. Idem humiliter genibus flexis debent fieri orationes quod non sunt nisi supplicationes. Sed in hoc multi deficiunt, quia quoniam surgunt & induunt se, dicunt orationes, id est de mulieribus quoniam pingunt se dicunt Aue Maria. Dicunt quod debent orare cogitando quod uidetur Christum iratum ex peccatis, tunc incipitis orationem de uote, talis supplicatio est humilis, & tunc papa Iesus signat supplicationem dicendo fiat. Non historiam de rege Achab ini quo & malo & idolatra & demonum inuocatore & innocenti occidere & sine iustitia, ad quem uenit Helias propheta, ex parte dei dicit. Tu fecisti hoc & hoc, idem hec dicit dominus deus. Si mortuus sis in ciuitate, canes comedent carnes tuas, si in capto aues celi, nec remanebit de Achab usque ad miget ad parietem. Achab uero timens humiliavit se scissis uestibus regalibus, & induit est cilicium & in terra comedeat panem & aquam, & depositis ornamentis lecti regalibus fecit ornamenta de saccis, & ibat humiliter. Achab humiliter coram me. Respondit, imo domine. Vade ergo ad eum & dices ei quod quia humiliatus est mei causa, non induca malum in diebus eius. Reg. xxi. & de pe. dist. iij. Achab rex impius esset malus & peccator. Idem in uitis orationis de tali oratione dicit scriptura, O homo humiliter se nubes penetrabit, & non discedet donec altissimum aspiciat. Eccli. xxxvj. Dico quinto &c. Allegando prudentem. scilicet leges, canones, privilegia, consuetudines,

ut faciunt iuriste coram principe uel iudice, multi tamen allegant in oratione quod condennatur ex eorum allegatione, ut legitur de quodam Luce. xviij. quod ascendit ad templum ut oraret, petens a deo gratiam, & incepit allegare dicens, Non sum sicut ceteri homines &c. Iste allegationes fuerunt cause sue condennationis. Respondet, quia appropriauit sibi bona opera & male, quia creatura in bonis operibus non est nisi instrumentum, & deus est operarius, & sicut non est regradum calamo de bona litera, sed notario. Ita nec nobis de bonis operibus, sed deo. Ideo prudenter allegandum est dupliciter, scilicet per credentiam & per obedientiam. Per credentiam obsecrando & allegando quod homo credit de deo, tali uel simili modo, Domine uos qui estis prouisor omnium, prouideatis mihi per credentiam in uita bonitatem, & sic de alijs que credimus de deo. Per sanctam uitam quam tenuistis, detis mihi gratiam ut teneam bonam uitam. Sed quod per obedientiam & gratiam actionem allegando ex parte dei & non tui, dicendo, Domine ex quo mihi tot gratias fecistis, quia sum redemptus & baptizatus, placeat uobis etiam hanc gratiam mihi facere, quia ego sum inclinatus ad superbiam, detis mihi cor humile, & sic de alijs, de istis duobus modis allegandi autoritas. In omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione petitiones uestre innotescant apud deum. Et pax dei quod exuperat omnem sensum custodiat corda uestra & intelligetias uestras in Christo Iesu. Decetero fratres quoniam quod sunt uera, quicquid pudica, quicquid iusta, quoniam sancta, quicquid amabilia, quicquid bone fame &c. ad Philip. iij. Iste modo omnis qui petit &c. Dico sexto &c. scilicet appellare confidenter. Et nunquid potest homo appellare a rege seu imperatore? Dico quod sic non de eodem ad alium, sed de una curia ad aliam ut fit sepe, quia de curia officialis appellatur ad curiam episcopalem, & ab illa curia ad curiam archiepiscopalem. Idem de curia regis dei. Deus habet duas curias in quibus datur sententie. Prima est iustitie. Secunda est misericordie. De quibus inquit David in psalmo. Misericordia & iudicium cantabo tibi

ubi dñe. Et q̄ diu sum⁹ in hac uita, curia
m̄e est maior. Autoritas. Superexaltat
m̄ia iudiciū. Iaco. ij. Idē David. Misera-
tiones eius super oīa opera eius. ps. cxliij.
Post mortē aut curia iustitie est maior.
Quandū ergo uiuimus si datur sn̄ia con-
tra nos in curia iustitie possumus confi-
denter appellare ad curiam m̄e debito
modo, quia maior est nunc, & obtinebi-
mus reuocationem sententie. Nota ad
hoc duo exempla de biblia de ueteri tes-
tamento. Primum de David. q̄ licet sit
sanct⁹, tñ grauer peccauit. Cum em̄ se-
mel respiceret de palatio suo & uideret
uxorē Vrie pulchram ualde, debuit auer-
tere statim oculos suos, sed nō fecit, sed
stabat figendo oculos, statim aliquis seu-
tifer dixit sibi, Domine talis mulier est,
& uir eius non est in p̄ria &c. & peccauit
eum ea & gaudauit eam, & ad operien-
dū p̄tū interfecit uir̄ eius Vriam, quia
unum p̄tū trahit ad se aliud. Greg. Pec-
catum qđ per p̄niam non abluatur mox
suo pondere ad aliud trahit. Statim ī cu-
ria dei fuit data sn̄ia cōtra David, & Na-
thā p̄pheta nūciauit sibi sn̄iam dicēs, Vi-
uit dñs, q̄a filius mortis es tu. ij. Reg. xij.
Nota ibi textum, q̄a satis pulcher. David
aut fuit ille q̄ intelligebat f̄tū, & appella-
uit statim ad curiā m̄e. Forma appella-
tionis sue fuit hec, quia statim dixit, Pec-
caui. Miserere mei deus scđm magnam
m̄iam tuā. Statū propheta redijt ex parte
dei dicēs. Non morieris. Patet ergo qđ
sententia data in curia iustitie pōt reuo-
cari in curia m̄e. Scđm exemplū est de
Ezechia rege cōtra quē fuit data sn̄ia in
curia iustitie ut moreretur. & Esaias pro-
pheta legit sibi sn̄iam ex parte dei dicēs,
Hec dicit dñs deus, Dispone domui tue,
quia morieris tu & nō uiues. iij. Reg. x-
x. & Esa. xxxviii. Qui conuertit facie suā
ad parietē & appellauit ad curiā m̄e orā-
do dicēs, Obscuro dñe memento que-
so quō ambulauerim corā te in corde
perfecto, & qđ bonū est in oculis tuis
fecerim &c. Statim dixit deus Esaiē rece-
denti, Reuerte & dic Ezechie. Hec di-
xit dominus, audiui orationem tuā &c.

Etenocauit sn̄iam & addidit sibi quā-
decim annos uite. Patet ergo qđ sn̄ia re-
uocatur in curia m̄e que datur in curia
iustitie, si ab ea appellatur confidenter.
Autoritas, Si dixerō impio morte mori-
eris, & egerit penitētiā a peccato suo
ceperit; iudiciū & iustitiam, & pignu-
rit qđ in iustitiā uita uiuet & nō mori-
eris. Oīa peccata eius que peccauit non im-
putabūt ei. Iudiciū & iustitiam fuit
uita uiuet. Et in eodē cap. Cū em̄ rece-
sserit iustus a iustitiā sua, fecerit; iniqui-
tates, morietur in eis. Et cū recesserit
pi⁹ ab iniquitate sua, fecerit; iudiciū
& iustitiam uiuet ī eis. Autoritas autē
Eze. xxxiii. No. q̄ tria dicit in predica-
tione. Primo si egerit p̄niam, ecce con-
fessio. Secundo fecerit; iudiciū, & con-
fessio in qua confessor est iudex
sedere debet. Tertio iustitiā. Satisfac-
torem uel punitionem de p̄tis ieiunium
disciplinando, uel alit. Isto mō oīs q̄
tit accipit. Dico septimo &c. s. memento
re fiduciā. S. petere hostiatum. Istū mō
dū seruamus istis tribus diebus in eodē
In processionibus em̄ uadimus per
cos & plateas ciuitatis paradisi mē-
do hostiatū scđs dēp̄cādo. Primo re-
mus ad palatium scđs trinitatis &c.
modū tenere debent persone scđs, &
re letaniā quolibet fero, q̄a oīo est in-
tum bona in qua inuocantur omnes
scđi &c. iō amici Iob qñ fuit tribulatus
derunt sibi de consilio ut teneret
modum dicentes, Voca igitur si est q̄
bi respōdeat & ad aliquem scđm
uertere. Iob. v. Oīs q̄ petit, sup. isto
accipit. Dico octauo & ultimo. s. memento
re perseveranter, scilicet perseverare
oīone, qualiter hmoi importunitas
molestia est facienda declaratur. Et
quis uestrum habebit amicū, & ad
illum media nocte, usq; quoties
bet necessarios. Qui em̄ continuat
Nota hic miraculum de illo milite
tanco latronū, in cuius domo scđs

bolus quatuordecim annis in forma hu-
mana, & erat coquinarius, ubi uenit ille
sanctus religiosus & fugauit diabolum.
nū si miles non dixisset quotidie saluta-
tionem angelicam, diabolum eum iugu-
lasset &c. Deo gratias.

In iugilia ascensionis dñi. Sermo.

Subleuatis Iesus oculis
in celum dixit. Io. xvj. I-
stud thema & tps presens.
Rogationū dat mihi mo-
tuum de modis orationum
qualiter debemus orare dñm. Materia
erit ualde subtilis. Sed primo salutetur
go Maria &c. Verbū propositum, p̄ the-
mate & fundamento nostri sermonis de-
clarat modū orandi quē xps tenuit qñ
debit recedere ab hoc mūdo, & orauit
pro nobis. Dicit Ioannes q̄ subleuatis le-
sus oculis in celū dixit, supple orationē
suam. Pro hui⁹ uerbi declaratione & mā-
terie p̄dicande introductione, sciendū
qđ xps super oēs homines habebat istam
excellētiā, quod inter aīam & carnē,
sue inter sp̄m & corpus, rōnē & sensua-
litatē nullā habuit cōtradictionē seu re-
pugnantiam. Imo illud qđ aīa uolebat,
uolebat etiā & corp⁹. Idē de rōne & sen-
sualitate. In nobis autē est oppositū, quia
cōtinuū bellū habemus inter aīam & car-
nē, sp̄m & corp⁹, rōnē & sensualitatem.
Multi reges & magni dñi postq̄ diu ha-
buerūt guerrā faciūt pacē, sed inter aīam
& carnē nō pōt fieri pax, imo si aīa uult
unū, caro uult aliud. Idē de rōne & sen-
sualitate. Autoritas. Caro concupiscit ad
uersus sp̄m, sp̄s autē aduersus carnē. Hec
uultis illa faciatis. ad Gal. v. In xpo autē
non sic, imo erat tanta concordia & con-
formitas iter carnē & aīam q̄ quicquid
uolebat aīa etiā & caro, rō & sensualitas.
De hoc dixit David in persona Christi,
Cor meum, ecce spiritus, & caro mea ec-
ce sensualitas exultauerunt in deum ui-
uenti sibi domū, & turtur nidum ubi re-
ponat pullos suos. Passer uolans dicitur
esse spiritus. Turtur casta est caro. Tur-

tur enim ex quo perdidit masculum, nul-
li alteri associatur, nec ponit se in arbo-
re uiridi sed arida, nec bibit aquam cla-
ram, sed turbidam, & dat gemitum pro
cantu, & significat carnem xpi. Dicit er-
go, Passer. s. sp̄s xpi inuenit sibi domum
celi & turtur nidum. s. in celo ubi repo-
nat pullos suos. s. desideria, iō quādo xps
eleuabat mentem in altum etiam corp⁹
eleuabat oculos in altum. Hoc dicit the-
ma, Subleuatis Iesus oculis &c. Legim⁹
in sacris euangelij qđ Christus tenuit
quatuor modos in suis orationibus, &
non leguntur plures. Primus modus, o-
culos uersus celum eleuando. Secundus
manus extendendo. Tertius genua flecten-
do. Quartus super terram prociden-
do. Et quilibet modus habet suam p̄prie-
tatem quare fit, siue propriam rationem
quare fit. Primus per confidentiam diui-
nalē. Secundus per nostram indigentiam
humanalem. Tertius per reuerentiā p̄ci-
palem. Quartus per definitiā corpo-
ralē. Primus mod⁹ quē xps tenuit ille
de quo loquitur the. Subleuatis Iesus o-
culis in celum &c. Iste modus habet rō-
nem. s. cōfidentia diuinalem. Quia oīs cre-
atura in suis necessitatibus & aduersitati-
bus etiā si sit destituta oī auxilio & dere-
lictā ab oīb⁹ confidentia cordis in deum
dat sibi motuum eleuandi oculos in ce-
lū. Nota exēplū de Susanna in tribulatio-
ne posita q̄ fens suspexit in celum. Erat
em̄ cor eius fiduciā hñs in dño. Dan.
xij. Etiam iumenta sine ratione in suis
necessitatibus tenent istum modū. Legi-
mus Iohe. i. de quadam magna bestia
que fuit in terra Iuda, intū q̄ bestie nō
inueniebant herbam ad comedēdū nec
aliquid. Et ibant cōgregatim quasi face-
rent processionem ululādo, & eleuabāt
capita uersus celum, gentes etiā faciebāt
processiones petētes m̄iam dei. De hoc
autoritas, Ad te dñe clamabo, quia ignis
comedit speciosa deserti, & flamma lucen-
dit oīa ligna regionis. Sed & bestie
agri quasi area sitiens imbrem, suspexe-
runt ad te. Iohe. j. cum dicitur, Ad te
domine clamabo, loquitur de gentibus
q̄ pete-

petebant auxiliū, & cū dicit, sed & be-
ne loquitur de iumentis. Si ergo aīalia te-
nēt istū modū, multo magis nos, iō mo-
do sciamus letanias, qā isto tēpore con-
fuerunt venire siccitates & malū tps.
Morā autē sentur hic multi ut corrigat
unū pētm qd claudit ianuam mīe dei ne
eā obtineamus. s. pētm de blasphemijs di-
uinalibus. Declaretur hoc pētm p simili-
tudine ac si cōtra suū dñm naturalē hō i-
ret cū balistis tensis & cū ensibus euagi-
natis, nūqd hoc esset magnū pētm & p-
ditio? Tale pētm & pditionē faciūt xpia-
ni cōtra deū qñ iurāt & blasphemāt. Lin-
gua em̄ hoīs ad instar ensis est facta, &
quā iurant tūc scindūt xpm, & nō credūt
se aliqd facere, imo quādo cōfiteūtur & i-
terrogātur a confessore an iurāt, dicunt
p cōfuetudo est. Itē cū balistis xpm pfe-
quūtur, qā os hoīs ad instar baliste est du-
orū lignorū, que sunt duo labia. Sagitta
est lingua. Ictus uel uulneratio est blas-
phemia. Istud pētm est tā magnū q clau-
dit ianuā mīe dñi, qā licet clamem⁹ mi-
sericordiā dñi, nō obtinebimus eā, imo
oppositū. Rō, quādo em̄ castrū īpugna-
tū cū balistis, illi de castro defendūt se lapi-
dib⁹, ita facit de⁹. iō corrigat hoc pētm,
& erit bonū illi domui ubi corrigitur.
Pro cui⁹ correctione esset necessariū ne
lud⁹ taxillo sustineretur, qā ibi est fōs
blasphemiarū, & post poterimus dicere
cū David. Ad te leuaui oculos meos qui
habui in ce. Ecce sicut oculi seruorū ī ma-
nib⁹ dñorū suorū & c. usq; donec misere-
atur nostri. Scd⁹ mod⁹ xpi fuit man⁹ ex-
tendendo. Istū modū tenuit in die ascen-
sionis cū iā ascēderet, & xgo Maria & ap-
pli & discipuli stētes ex una parte pre gau-
dio de suo honore, & ex alia tristes de
suo recessu. Xps eleuatus manibus bñdi-
xit eis. Luc. ult. Rō hui⁹ modī orādī est
pro nostra indigentia humana naturali.
Nam in hoc mundo habemus indigen-
tiam de bonis spiritualibus, de uirtuti-
b⁹ & meritis, & de bonis terrenalib⁹, to-
tum habet venire de celo. Autoritas. O-
mne datum, optimum & omne donum
perfectum, de sursum est descendens a

pfe luminū. Iaco. j. iō orādo extendi-
duas manus. s. dexterā p bonis spūalib⁹
& sinistrā p bonis tpalib⁹ habēdis. Istū
modū docet nos pauperes mendicā-
quādo petunt elemosynas a diu-
Diuēs est xps qui preconizauit dicens.
Petite & dabitur uobis, querite & in-
nietis, pulsate & aperietur uobis. Qui
petit accipit, & qui querit inuenit.
Pulsanti aperietur. Quis autē ex uobis
petit panē, nunquid lapidem dabit
illi? Mat. vij. & Lu. xj. Nos uero sumus
pauperes mendicantes. Iō mō cū letanias
orationibus uadimus ad eum exten-
tes manus nostras petentes elemosynas
de bonis spūalib⁹ & tēporalibus. Iō
remias, leuemus corda nra cū manū-
dñm in celos, ut hī Treñ. iij. Morā
est aduertēdū ut manus uestre sint
de, qā alī non obtinerem⁹ elemosynas
sed irā dei. Nā si pauper extendere
nus suas stercore plenas coram dñ-
non obtineret elemosynā sed plagas
ita de nobis apud dñm. Iō si uultis
dijs impleat man⁹ uestras, lauēt eas
sint maculate a luto auaricie, uirtu-
pine, furtorum & c. Lauantur em̄ ma-
restituendo. Item auisitis uos ut me-
uestre sint munde & pure a stercore
do luxurie. Vir & uxor non faciunt
riā seruantes modum & ea que seru-
sunt. Sed aliter quocūq; uelis dele-
nē hīe per illas partes luxuria est &
natio. Propter hoc dicit sacra scriptura.
Tim. ij. Volo uiros orare in oramēti-
leuantes puras manus sine ira & discen-
tione. Et Esā. j. Cum extenderitis man-
uestras auertā oculos meos a uobis.
Subdit, Manus enim uestre sangui-
plene sunt. Tertius modum quem xps
rando tenuit, fuit genua flectēdo, &
in nocte passionis, flexis genibus ore
dicens, Pater si uis transfer calicem
a me. Lu. xxij. Istum modum xps no-
ondit. Ratio huius modī orandi est
rētia principalis. s. diuine dñationis.
super omnes dominos mundi deus
bet istam excellentiam, qd est domi-
tā

tā corporis q aīe. Alij dñi hnt dominium
super corp⁹ solū & nō sup aīam. Propter
hoc dicebat xps, Nolite timere eos qui
occidunt corpus, aīam autē nō pnt occi-
dere. Sed potius timete eū q pōt & aīam
& corpus pdere in gehēnam. Mat. x. Iō
dñs tpalibus solū unū genu. s. sinistrum
est flectēdum, qā solum hnt dñum supra
partē minus principalem. s. corp⁹ solum,
prelatis autē ecclesiasticis, ut pape uel e-
piscopis cum genū dextro exhibēda est
reuerētia, qā habent dñum supra aīam
q est pars principalis. Deo autē q est dñs
utriusq; utrumq; genu flectēdū est, quia
tā corpori q aīe dabit gaudium in para-
diso, uel penā in inferno. Dicatur contra
illos q in ofone uel corporis xpi eleua-
tione solū flectunt unū genu. Autoritas.
Viuo ego dicit dñs qñ mihi flectetur oē
genu, & omnis lingua cōfitebitur deo.
Rom. xij. Nota omnis lingua, quilibet
nrm habet duas linguas. s. corporis & a-
nime. Corporis est ista qua loquimur. a-
nime autē est memoria uel intellectus, &
cū tali loquuntur angeli in celis & aīe bñe.
Iō Apłs de se dicebat, Si linguis hōim lo-
quar & angelorū. j. Cor. xij. Dicat cōtra
multos clericos & religiosos & laicos, q
in ofone solū loquūtur lingua corporis
dicēdo yba, sed cū lingua aīe. s. memoria
uel intellectu loquūtur cū coquina uel
taberna uel meretrice & c. uel cū negoti-
is mundi. De tali ofone non contēatur
deus, imo dicebat xps, Ppłs hic labijs me-
honorat. s. lingua corporali, cor autē eo-
rū longe est a me. Sine eā colūt me. i. si-
ne utilitate. Mat. xv. Ista est causā quare
modo ofones nostre non sunt efficaces
apud deū, imo quando oramus claudit
sibi aures. Iō attendatis q in ofonib⁹ ue-
mini eleuando intellectum, cogitando
cui loquimini quando dicitis, Pater no-
st̄r uel Ave Maria. Et talis oratio est ef-
ficax. Ideo Apostolus, Si orem lingua, sup
ple tñ, mens mea sine fructu est. Quid
ergo? Orabo spū, orabo & mente. Psallā
spū, psallam & mente. j. Cor. xij. Quar-
tus modus quem Christus tenuit, fuit su-

per terram prosternendo se humilr. Et
istū modū tenuit xps in nocte passionis,
qñ debuit capi a Iudeis, procidit sup ter-
rā & orabat. Mar. xij. Iste mod⁹ orandi
habet rōnē q est desinentia corporalis.
s. necessitas moriēdi quā iā mortuos nos
reputamus, sicut de illo q ducitur ad su-
spendii snatus irrenocabit, dicitur fa-
ctū est, iam est mortuus, ex quo iā fit exe-
cutio. Ita est de nobis qñ facimus pecca-
ta, morimur morte spūali, clarum est, &
pcessus factus est & sententia est iā da-
ta in curia iustitie dei. Sententia est, Aīa
que peccauerit, ipa morietur. Ezech. xv-
ij. Ita Apłs, Stipendia pñi mors. ad Ro.
vj. Et iam fit executio eñdo ad mortem.
Equis q ducit nos est sol. Dicatur de ei⁹
curū. Iō quilibet prudens debet se repu-
tare iam mortuum. Iō quādo psterim⁹
nos in oratione hoc figuramus. Iō ad si-
gnificandū hoc xps in nocte passionis p-
cidit supra terrā & orabat. Iō dicit Apłs,
Si i uobis xps est, corp⁹ qd mortuū est
ppł pētm, spūritus uiuit, ppter iustificati-
onē. ad Ro. viij. Morā ita debemus fa-
cere sicut sententiat⁹ ad suspēdiū, uel in-
firm⁹ derelict⁹ a medicis, q petit cōfessi-
onē, facit testamētū, parcit inimicis, fa-
cit restitutionē, petit ueniā, ordinat uitā
suā. Ita debet facere quilibet nrm. Nullus
nostrū est cert⁹ q in tero sit uiu⁹. Iō cōfi-
teamini, remittatis iniurias, restituatis de-
bita, respiciatis bursam, si est ibi aliquid
de iniustus bonis, qā iam fit executio de
uobis. Continue uadimus ad mortē, p-
p hoc dicebat Apłs, Existimate uos mor-
tuos quidē esse peccato, uiuentes autem
deo in xpo Iesu. Non ergo regnet pecca-
tum in uestro mortali corpore ut obedi-
atis concupiscentijs eius. Roma. vj.

In die ascensionis domini, Ser-
mo unicus.

Identibus illis eleuatus
est. Verbum istud habetur
textualiter in actibus A-
postolorum, capite pri-
mo. & officiat in Epi-
stola hodierna. Scdm quod scitis ho-
die est solennitas mirabilis ascensionis
domini.

domini nri Iesu xpi, qñ cõpleto opere
nre redẽptionis, de hoc mundo ascendit
in celum patenter coram uirgine Maria
& apostolis & discipulis. Et de hac bene-
dicta ascensione erit sermo nř. Sed pri-
mo salutetur uirgo Maria. Pro declarati-
one fundamentali huius uerbi & intro-
ductione materie sciendum qđ dñs no-
ster Iesus xps i uita qđ tenuit i hoc mũ-
do, seruauit talẽ ordinẽ & modũ uiuẽdi
in suis operibus, qđ aliqua opera uoluit
facere secreta & occulte, alia publice
& manifeste, & hoc duplici rõne. Prima p
nřa instrũctione, ut faciam' opera bona
secrete, ut fugiamus uanã gloriã, ut sicut
hõ abscondit thesaurum, ita & bona ope-
ra sunt abscondẽda. Autoritas. Attende
ne iustitiam uřam. i. bona opera faciatis
corã hoĩbus ut uideamini ab eis, alioqn
mercedẽ nõ habebitis apud přem uřm q
in celis est. Mat. vj. Secunda rõ est de il-
lis que faciebat publice & manifeste, ut
de př laudaretur & sanctificaretur. In-
struimur nos ut bona qđ facim' publice,
ut predicare ut celebrare & alia que nõ
pnt fieri absconfe, sint ad laudẽ & hono-
rẽ & glĩam dei. Iõ dixit ipsẽmet. Sic lu-
ceat lux uestra corã hoĩbus ut uideant o-
pera uřa bona & glorificent patrẽ uřm
q in celis est. Mat. v. Ecce quare xps in ui-
ta sua fecit aliqua opera secreta & occul-
te, & aliqua publice & manifeste. Verbi
grã. Primũ op' qđ xps fecit in hoc mun-
do, p nřa redẽptione fuit eius benedicta
incarnatio in utero uirginali, ut forma-
tur granũ itra auellana que fuit secreta,
qa nulla persona humana nisi xgo Ma-
ria fecuit, iuxta prophetiam Dauid. Descẽ-
dat sicut pluuia in uellus, & sicut stillici-
dia stillãtia super terrã. inquit plasmista.
ps. lxxj. Deus iudicium tuũ regi da. Se-
cũdũ op' fuit eius natiuitas, & istud fuit
publicũ & manifestũ, qa in uico publi-
co xps uoluit nasci, ut oēs uiderent eum.
angeli in aere cãtauerunt, & aialia ipm i
presepio adorauerunt, stellareges per-
duxit statim & nox uidebatur dies. iuxta
prophetiam, Populus qui ambulabat i te
nebris uidit lucẽ magnam, habitantibus

in regione umbræ mortis lux orta est. **Esa. ix.** Tertium opus fuit opus sue conuersationis & uite, aliqua opera fuerunt fuerunt occulta, & aliqua manifesta. Vnde etiam circa triginta annos in domo Ioseph & uirginis Maria matris sue quæ faciebat miracula, nec cognoscebatur diuinitas, licet omnes gentes reputarent eum uirum castum, sanctum & bonum, non omnes reputabant ipsum dominum, quia diuitas erat absconsa, iuxta prophetiam. **Veretur es deus absconditus deus saluator.** **Esa. xlv.** Sed in baptismo notum publicari & manifestari intus opus celum fuit apertum, & spiritu sanctus in uentis collumbe super eum descendit & uocem patris intonuit dicens, Hic est filius meus, electus in quo mihi complacuit. Tunc Ioannes incepit dicere, Ecce agnus dei, qui tollis peccata mundi. **Io. i.** Deinde statim trauit desertum & fecit ibi quadraginta diebus, nihil comedens nec bibens in illis diebus. **Mat. xvi.** Et istud opus fuit secretum dando nobis exemplum facere de secreta penitentiam. **Sic iunior, orationes, elemosynas & filia.** Deinde deus notum exiit & incepit publice predicare toti populo. Ideo dixit coram Anna, Ego, Iam locus sum mundo. Ego semper fui in synagoga & in templo quo omnes dei conuenerunt & in occulto locutus nihil. **Io. xii.** Aliud opus fuit occultum eius transfiguratio in qua ostendit suam diuinitatem. Hoc uoluit esse secretum, nullus discipulorum fuit ibi nec apostoli nisi Petrus, Iacobus, & Ioannes, quibus precepit, Nemini dixeritis uisionem, donec filii hominis a mortuis resurgant. **Mat. xvi.** Aliud opus uoluit esse publicum, operationem miraculorum, curam infirmos, suscitando mortuos. Ideo dicitur, Opera que ego facio testimonium perhibent de me. **Io. v.** Aliud opus occultum fuit sacramentum altaris, quo ipse dixit, Caro mea uere est caro & sanguis meus uere est potus. **Io. vi.** Aliud opus publicum fuit eius dolorosa passio iuxta prophetiam in persona Christi, O uos omnes qui transitis per uiam

S E R M O

attendite & uidete, si est dolor sicut dolor meus. Tren. j. Aliud opus occultum fuit eius gloriosa resurrectio, quia nec ergo Maria, nec alij uiderūt ipsum resurrecto. Sed statim sequitur opus publicū & manifestū. I. sue gloriose ascensionis, quia ergo Maria & .lxx. discipuli, apłi, & mulieres sancte inter oēs erāt. cxx. quasi, & oēs uiderūt ipm ascendere. Ideo dixit ipse, Vado ad eū qui me misit, & nemo interrogat me quo uadis. Io. xvj. Super quo dicit gl. Bede. Ac si apte dicat, Reuertar ascendēdo ad eū qui me incarnari cōstituit, & tanta tanq; manifesta erit eiusdē ascensionis claritas, ut nemini uestrū opus sit interrogare, quo uadis, q̃a uidentibus cunctis ad celum pergā. Et hoc dicit thema, Videntibus illis. I. yggine Maria, apłis, & discipulis, ad oculum publice, & manifeste eleuatus est. Ecce qualiter primū op⁹ nostrae redemptionis fuit secretum & occultū, & finis publicus & manifestus. Operāq; media aliqua fuerunt occulta & aliqua manifesta. De ista glorioa ascensione uolo uobis in pñti predicare tria puncta, in quib⁹ stat tota materia hui⁹ festi.

Primum est ratio theologalis, quare ista ascensio fuit expediens.

Secundū de practica historie, quō ipsa fuit conueniens.

Tertium est utilitas finalis, de ista ascensione proueniens.

Primario ratio theologicalis quare Christi ascensio fuit expediens, fundatur in qua dā regula philosophie dicētis, Quelibet res ardentē dilecta trahit ad se cor & cogitationes amantis. Sicut calore solis trahuntur sursum uapores terre. Et lux in lāpade trahit ad se totum oleum paulatim. Ita persona ardētē amata trahit ad se animē ad cogitandum de ea in corde, os ad loquēdū, oculus ad uidēdum, quia talis est natura amoris. Licet hoc sit uerū, tñ dabo uobis auctoritatem xpi dicentis, Vbi thesaurus uester est, ibi & cor uestrū erit. Lu. xij. Quia igitur apłi & alij discipuli ardentissime amabant corporealem presentiam Christi, nec mirum, quia nimium amoroſus fuit ex uerbi dulcedi-

ne & conuerſationis gratiſſime, & in alijs. Iſo plurimum a dilectione & receptione celeſtium bonorum quãdiu Chriſt⁹ fuit in terra impediēbantur, & nō curabāt eleuare cor nec deſiderium in celū. O dicit xp⁹, Ego faciā uos eleuare cor & intellectum in altum, & cogitationes ueſtras, q̃a ego aſcēdā in celū. Iſo poſt aſcenſionem totum cor, & deſiderium, & cogitationes eleuabāt ſuſſū. Ecce rō quare fuit expediēs non ſolum ipliſ apłiſ & diſcipuliſ, ſed etiam nobiſ, ut aſcēderet, q̃a nulluſ curareſt de celo, ſed de xpō ubi eſſet. Iſtā rōnē ponit ipſemet dicēſ apłiſ ſtentib⁹ de ſuo reſeſſu, Ego ueritatem dico nobiſ. Expediſ nobiſ ut ego uadam, ſi em̄ non abiero paracletuſ nō ueniet ad uoſ. Io. xvj. Sup̄ quo dicit gl. Bede, Expediſ nobiſ ut forma ſerui nriſ aſpectib⁹ ſubtrahatur, quatenuſ amor diuinitatiſ arcū⁹ ueſtriſ imprimatur cordib⁹. Patet ratio hui⁹ benediſte aſcenſionis. Moraſt habemuſ hic doctrinam arguēdi p̄ locū a minori. Si apłi impedi bātur a receptione gratiā ſp̄aliū ex dilectione xpī, qd̄ erit de nobiſ miſeriſ, q̃ ita ardēt nō diligimuſ xp̄m ut apłi, ſed bonā tranſitoria hui⁹ mundi. ſ. diuitiaſ, honoreſ, officia, dignitateſ, delectationeſ carniſ, q̃ nō permittūt eleuare in reſectū in altū, ſed inferiuſ in negocijſ terreniſ. Ecce quaſt ſum⁹ impediti a receptione bonorū ſp̄aliū & gratiā. Propter hoc bona hui⁹ mūdi diligenda ſūt cō ſale temperante. uerbiſ grauā. Diuitie hui⁹ mūdi taliter diligende ſunt ne ex hiſ perdam⁹ diuitiaſ paradifiſ incorruptibileſ, que nūq̃ deſiciant. Idē de honorib⁹, ne ex hiſ perdam⁹ honoreſ paradifiſ. O qualis honor eſt eſſe in ſocietate ſāctorum angelorum, archangelorum, & ſupra, & eſſe cum patriarchiſ & c. Idem de officijs & dignitatib⁹. Idem de delictiſ hui⁹ mundi, ne ex delictiſ beſtiarū perdam⁹ delictiaſ, & honoreſ, & delectationeſ angelorū & ſāctorum. Si uoſ habetiſ bonam uxorem, uel ipſā mulier bonum uirum, debetiſ ipſum diligere tēperate, ne ex ipſiuſ amore in corde ue-

atro minuatur amor dei. Idem de dilectione filiorum, & sic de omnibus istis. Auctoritas. Nolite diligere mundum, supplemimis, nec ea que in mundo sunt, quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est. Ecce hic perit luxurie, & concupiscentia oculorum. Ecce hic perit auaritie, & superbia uite. Ecce hic perit superbie, ex honoribus, officiis &c. j. lo. ij. Quatum ad secundum peritum, scilicet de practica historiali, quomodo ascensio fuit conueniens. Ex quo enim. Scimus rationem quare ascendit, uideamus modum quo ascendit. Non enim uoluit statim post resurrectionem in celum ascendere, sed quadraginta diebus uoluit in hoc mundo remanere, ut suam resurrectionem per multa argumenta probaret, & apostolos instrueret, & doceret, & quadragesima die a sua resurrectione uoluit ascendere in celum. Propter quod hodie bis apparuit apostolis. De prima apparitione loquitur euangelium. De secunda epistola hodierna. Recubentibus undecim discipulis apparuit illis Iesus. Mar. ult. Salutans eos iuxta morem suum dicens, Pax uobis. Et dixit eis quod hodie uolebat ascendere celum, ex quo compleuerat opus nostrae redemptionis. Hoc audientes apostoli, inceperunt flere. Et Christus, Si diligeretis me, gauderetis utique, quia uado ad patrem. Io. xiiij. Domine, gaudemus de honore uestro, sed tristamur, quia dimittitis nos orphanos, nec poterant comedere pre tristitia. Ideo Christus amore eorum comedit, ut ipsi comederent. Et conuescens precepit eis, ab Hierosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem patris. Act. j. & surrexerunt omnes, & processionaliter inierunt ad montem Olueti secundum quod dixerat eis Iesus. Propter hoc in multis locis fuit hec processio. Cum autem fuissent in monte, Christus uisibiliter apparuit eis, & salutauit matrem & omnes alios, dicens, Pax uobis. Et dixit eis quod profecerat opus propter quod uenerat. Idem uolebat ascendere in celum ad patrem. Virgo autem Maria que sentiebat presentiam sanctorum, quod cum Christo debebat ascendere, dicebat filio cum lachrymis, ut placeret sibi quod ipsa ascendere

ret cum eo. Christus uero tergens sibi lacrimas dixit, Mater benedicta uos remanetis loco mei, consolabitur apostolos. Et propter sapientiam quam uobis destruetis hereses quae insurgent. Propter hoc dicitur uirgini Marie, Gaude Maria uirgo, cunctas hereses sola interemisti in uerso mundo. Item apostoli rogauerunt eum, ne relinqueret orphanos. Qui dixit, Eritis doctores baptizantes eos in nomine patris & filii & spiritus sancti. Docentes eos seruare euangelium quod mandauit uobis. Mat. ult. Non dimittam uos orphanos, ecce ego uobiscum usque in finem seculi. Mat. ult. Dominus dixit sibi Maria Magdalena, O dñe, eram magna baronissa, & modo sum pauper. Idem placeat uobis quod ascendam uobiscum. Et Christus, uos eritis socii mei in terra &c. Cum autem Iesus sic eleuaretur a terra & cepisset ascendere, apostoli interrogauerunt eum dicentes, Dñe si in tempore hoc tu es regnum Israel. Act. j. Dñe uenit tu ad dandum regnum Israel? Responsum est, Non est uestrum nosse tempora & momenta que pater posuit in sua potestate. Accipietis uirtutem superuenientis spiritus sancti in uos, & eritis mihi testes in Hierosolymis, &c. Nota, non est uestrum scire de terminis diem iudicii, sed indeterminate possumus dicere quod cito & bene cito &c. aut iam ascenderet, & ipsi in altum euoluerent, dixerunt, Dñe detis nobis benedictionem. Et eleuatis manibus benedixit eis. Sicut sacerdos post missam dat benedictionem populo. Tunc nubes subleuauit eum ab oculis eorum. Non quod ea inderet ad ascendendum, sed ad inueniendum quod omnis creatura est sibi subiecta. Dicit de deo patre, Omnia subieci sibi. Dicit de deo filio, Cum autem Christus fuisset in celis, subito ascendit, ex quo apostoli non uiderunt eum, misit duos angelos ad apostolos intuentes in celum, qui dixerunt eis, Virgilei quod statis aspicientes in celum. Iesus qui assumptus est a uobis in celum, sic ueniet quemadmodum uidistis eum ire in celum. Act. j. Ecce practica

realis, quomodo ista benedicta ascensio fuit conueniens, & quare ascendit, & sedet ad dextram dei, & fuit completa prophetia Esaiæ, Vidi dominum sedentem super solium excelsum, & eleuatum, & plena erat omnis terra maiestate eius, & ea quae sub ipso erant, replebant templum &c. Esai. vi. Tunc apostoli & discipuli adorantes repressi sunt in Hierosolimam cum magno gaudio, & erant semper in templo laudantes & benedicentes deum. Lu. ult. Morati hic cum dicitur adorationes &c. habemus exemplum & instructionem moralis eundem ad ecclesiam, & colendi festum, ut Christus genuit in die resurrectionis. Et sunt colenda perfecte, quod innuit cum dicit, Erant semper in templo. Idem perfecte, plus enim proficiunt bona uestra ex bona obseruatione festi, quam ex uestris laboribus. Tertio sunt colenda deuota mente, cum dicit laudantes & benedicentes deum. Scilicet silentio audiendo missam. extra de immuni. ecci. lib. vi. de gressibus, sit in eis quæta conuersatio, deo gratia, inspicere uobis placida &c. Dicat contra loquentes in ecclesia &c. Quantum ad tertium, de utilitate finali ab ipsa, prueniunt, ex ipsa. scilicet ascensione. Ista utilitatem suam fructum declarauit ipsemet dicens, In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quomodo. id est aliquid minus dixisset uobis, & parauero uobis locum, iterum uenio, & accipiam uos ad me. Io. xiiij. Ecce hic utilitas finalis prueniunt. Non mansiones multae, sunt quatuor ordines angelorum, quos locum uocat plateas. Apo. xxi. Et platea ciuitatis aurum mundum tanquam uitrum perlucidum. Primus ordo seu prima platea statim ingressus est sanctorum angelorum. Secunda archangelorum. Tertia principatum. Quarta potentatum. Quinta uirtutum. Sexta dominationum. Septima thronorum. Octaua Cherubimorum. Nona Seraphinorum. Ista mansiones Christus parauit. Ideo dicit, Vado parare uobis locum. Nota

maximam Christi humilitatem. Reges communiter premittunt nuncios & scutiferos, ut preparent locum, sed Christus rex glorie ipsemet uoluit ire ad parandum uobis locum. Posset hic fieri argumentum in oppositum. Cum Christus dicat, uenite benedicti patris mei, possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Mat. xxv. Quod dicit ergo, Vado parare uobis locum? Rursus, quod hoc potest intelligi dupliciter. scilicet per differentiam le distinctionem, uel per reale possessionem. Quantum ad primum, a constitutione mundi iam paratum erat, iuxta auctoritatem Mat. xxv. Venite benedicti. Secundum autem modo. scilicet per reale possessionem hodie parauit propter realem distributionem sanctorum, quod cum Christo ascendit in ordinibus angelorum iuxta merita uniuscuiusque, quod nunquam antea intravit aliquis usque hodie. Ante Christi ascensionem. Dicat practice, quomodo quod fuit in celo cum sanctis patribus, tot milia collocauit in prima platea. Angelorum. Collocauit enim ibi illos qui in hoc mundo seruierunt sibi in presentia, quem libet in sua cathedra. Iam erat ibi nomen cuiuslibet scriptum, & cuiuslibet imponendo suam coronam in capite. In ordine archangelorum collocauit eos qui sibi seruierunt in operibus spiritualibus. In tertio ordine. scilicet principatum, collocauit illos, qui sibi seruierunt in operibus misericordie. In quarto ordine, scilicet potentatum, illos, qui sibi seruierunt in magna patientia in aduersitatibus. In quinto ordine. scilicet uirtutum, illos qui sibi seruierunt in patientia, non habendo malam uoluntatem alicui &c. In sexto ordine. scilicet dominationum, collocauit dominos terrenales, rectores, & iudices, qui cum iustitia magna rexerunt communitates &c. In septimo ordine, scilicet thronorum, illos qui amore sui tenuerunt uitam pauperem. In octauo ordine, scilicet Cherubim, contemplatiuos, qui habuerunt sapientiam diuinam. In nono ordine, scilicet Seraphim, charitatiuos ardentis in dei amore. Ecce quomodo intelligitur, Vado parare uobis locum, quantum ad realem possessionem. Christus uero super omnes ordines angelorum

sedet in folio suo ad dextrā, qui clare uidet ab oib⁹. Et sic patet terti⁹ pūct⁹, & p^o cōsequē totus sermo. Deo gratias. &c.

Feria sexta post ascensionē. Ser. unie⁹.

Sic ueniet quēadmodū uidistis eū ascendentē in celum. Act. j. Heri pre dicaui uobis, quomodo xps ascendit in celū. Modo autem uolo uobis declarare, quomodo descendet cito ad iudicium. Materia erit utilis. Sed primo saluteretur ego Maria &c. Pro declaratione huius & introductione materie predicande, sciendum quod in sacra scriptura inueniuntur duo xpi aduēt⁹, scđm q^o erant due reparatio nes uecessarie. Ex peccato enim Ade hu manum genus incurrit duo mala.

Primum in anima.

Secundum in corpore.

Primo enim quando anima perdidit gratiam dei, incurrit ignoratias. Secundum in corpore, quia cum labore oportet uitium acquirere, habere miseras, tribulationes, & finaliter oportet nos mori. Propter hoc duo aduēt⁹ xpi leguntur. Primus est preteritus, qū uenit ad reparandū mala aīarū. Primo enim reparauit mala animarum, sicut prius uenerant mala aīe q^o corporis, qā oīa peccata & culpas & defect⁹ reparauit per sacm baptismi, & per alia sacramenta ecclesie. Ignorantias aīe reparauit per legē euangelicam & spiritualem, quam dedit dando anime diuersas gratias & uirtutes. In isto autem aduentu non reparauit mala corporis, sed adhuc cum labore & sudore uiuim⁹, & etiam morimur. Sed in secundo aduēt⁹ tu, scilicet quando ueniet ad iudicium cito in breui, tunc ueniet ad reparandū mala corporis, quia tunc resurgemus tū corporib⁹ gloriosis iuuenes etatis. xxx. annorum, sine omni defectu & labore & dolore, immortales, impassibiles. De istis autoritas. Apparebit in fine & nō mētiatur. Si morā fecerit expecta eum, quia ueniens. s. in primo aduentu, ueniet, supple in secundo, & non tardabit. Aba. ij. Qualiter aut ueniet huc, declarat thema

dicens, sic ueniet quemadmodum &c. Christi ascensione notauit sex circūstantias seu conditiones.

Prima associatio gloriosa.

Secunda cōclamatio uiscerōsa.

Tertia congregatio copiosa.

Quarta allocutio gratiosa.

Quinta increpatio rigorosa.

Sexta retributio uirtuosa.

Omnes iste conditiones sūt erunt xpi descensione ad iudicium: igitur ueniet quemadmodum &c. Patet tota materia in summa. Prima ergo conditio uel cūcunstia que fuit in Christi ascensione fuit associatio gloriosa, quia non ascendit solus, sed cum magna societate gloriosa omnium sanctorum angelorum qui descenderunt ad sociandum regerorum & omnium sanctarum animarum a primo iusto. s. Abel qui mortuus fuit usq; ad ultimum mille milia quis possit numerare, & aliqui precedebant & alii qui sequebantur, & xps ibat ī medio. quemadmodum fit in processio nibus. Hec associatio gloriosa, de q^o dicit Beatus in sermo. ascensionis. Quam digna est ista processio fratres charissimi, quia tūcū animarū sanctarum & celestium tūcū triūphali pōpa deductus est ad patrem. Sic ueniet in die iudicii, quia non descendet solus, sed oēs angeli descēdēt cū eo, & oēs sancti & sctē, quia in ista die euacuabitur celū totū. Dicatur practica. q^o in die iudicii de mane xps dicet uirginī Marię matri sue, Mater mea, hec est dies iudicii, iō descēdam⁹ ad iudicandum mundū, & uos angeli, picipat⁹, & potestates precedatis, & uos patriarche, ppositi, apostoli, martyres, cōfessores, regni &c. sequimini. Et xps cū uirgine Maria medio descēdet, sic ueniet &c. De hoc prophetia, Dñs ad iudiciū ueniet cū seniorib⁹ ppi sui & principibus. Eia. iij. Nota in senioribus. i. sctis, qā licet multi eorū uenies fuerunt mortui, tū dū uiuerēt bernauerūt se ut senes. Itē cū picipib⁹ i. angelis sctis q^o sunt principes ad gubernandū ppiū suū, ergo sic ueniet &c. Nota itē ecce qū plane manifestabunt opes

uestra, nō sōlū bona, sed etiam mala, oēs cogitationes, locutiones, operationes, & omisiones. O quanta mala tunc discoperientur, quia uoluntate diuina solo intuitu uidebuntur oīa peccata, & dicetur, O ecce traditor ille, & qualia operatus est iste iuste dānatus est. Et qualis uerecūdia erit? Multi reputantur boni & iusti, qui tunc erunt dānati. Propter hoc dicebat apłs, Nolite ante tps iudicare, quoadusq; ueniat dñs, qui & illuminabit abscondita tenebrarū, & manifestabit consilia cordiū. j. Cor. iij. Tunc em respicient & dicent, Et quis ille non est ille talis religiosus? Immo. O ribalde, hypocrita, uidebatur deuotus, & ecce quod erat, ppropriarius, inobediens, & malus. Idem de cñcis, de militibus, de doctoribus & de diuitibus usurarijs. Idē de mulieribus parientibus secrete, uel añq^o ueniant ad matrimonium. Ecce quō tūc iudicabuntur a bonis. iō dicit, Nolite ante tps iudicare. Regratiamini mihi, si dē uobis modū & remedium coopiendi pēā uestra, ne illa die appareant in confusione uestra. Cooperiatis uos uelo pñie, q^o quatuor spēs habet, siue quatuor frustra, uel angulos, scilicet contritio ē, confessio &c. De hoc auto f. David. Beati q^o remissē sunt iniquitates, & quorū testā sunt pēā. i. pallio pñie. Beati supple erūt in illa die. Ista remissio fit in cōfessione dicēte xpo. Quorū remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorū retinueritis, retenta sunt. Ioan. xx. Secūda cōditio siue circūstantia fuit cōclamatio uirtuosa siue uiscerōsa. Dicatur similitudo de rege qui misit primogenitum suum ad Barbariam. Qua capta cum magnis periculis & prelijs finaliter redijt ad patrem. In cuius occursum fit cōclamatio tubarū & gentium dicentium, uiuat, uiuat. Ita proprie sunt de domino Iesu Christo dei patris primogenito, & unigenito, quem misit ad Barbariam huius mundi, sicut radius solis mittitur a sole. Ut obtineret genus humanum, bellauit contra demones, & contra infideles, & peccatores, & fuit grauius uulneratus, finaliter hodie

uictoriosus redijt ad patrē. Ideo cogitate qualis clamatio facta fuit. s. angelorū & sanctorum. De hoc David in po. xlvj. dicit, Ascendet deus in iubilo, & dñs in uoce tube. Grego. Iubilis est exultationis mentis que nō pōt exprimi nec taceri. Patet, Sic ueniet quēadmodū &c. Nā in die iudicii quando cum uirgine Maria & omnib⁹ sanctis angelis & alijs sanctis descendet in aere, omnes mortui subito resurgent diuina uirtute. Dicit em Christus Michaeli, Citentur partes ad iudicium, & statim tuba sonabit. Non intelligatis, q^o illa tuba sit alicuius metalli uel eris, uel argenti, sed dicitur similitudinarie: quia sicut tube habent voces terribiles, & mouēt sanguinē hominū & equorū, & animatur, ita erit tunc una uox terribilis q^o ad quatuor partes terre clamabit dicens scđm Hiero. Surgite mortui, uenite ad iudicium. In primo puncto omnes mortui a primo usq; ad ultimū tam boni q^o mali resurgent in etate. xxx. annorum, siue mortui fuerint senes uel iuuenes, siue pueri in utero matris mortui, uel quilibet anima tam bona quam mala assumet suum corpus uirtute diuina. De hoc auto. Ipse dñs in iussu & in uoce archangeli & in tuba dei descēdet de celo. j. The. iij. Moraliter. Rogo uos q^o cogitatis pro bono statu uite uestre, quō erit terribile audire illam uocem, quē in celo & in inferno audietur, & oēs terre bit. Quid erit de peccatore ī illa die, qua iter timebit? Sanctus Hiero. dicebat de se qui cogitabat de his, Siue comedam, siue bibā, siue quid aliud faciam, semper uidetur sonare in auribus meis illa uox terribilis tube, Surgite mortui &c. O boni homines, de quibus cogitatis in taberna, si ibi est bonū uiuū, & alter in coquina qd comedet, & alter ī bordello si est ibi aliq^o pulchra purana, & alit⁹ quō poterit decipere alter. Et sic uadim⁹ ad mortē inferni sine timore ut capra ad macellum. Qualiter daret bonum computum thesaurarius regis, qui. iij. uel. v. annis dispendit pecunias regis, cui diceret rex, Cras sub pena mortis reddas mihi bonū

bonū computum, & iste non haberet ali-
quid scriptis. Sic de nobis qui ministra-
uim⁹, plusq̃ thesaurarius regis. Primo em̃
cogitationes cordis, ex quo habuisti usū
liberi arbitrij. De oībus oportet te red-
dere cōputū. Itē de ore. Itē de oī ybo, bo-
no, uel malo, siue ocioso, q̃a uerbū ocio-
sum dicitur qd̃ non est bonum nec ma-
lū, de omnibus oportet te reddere cōpu-
tū deo. Auto. Dico uobis, qm̃ oē uerbū
ociosum qd̃ locuti sūt homines, reddēt
rōnē de eo in die iudicij. Mat. xij. Itē de
omnib⁹ q̃ audiuitis, de omni passū quē
fecistis, de omni motu manūū, pedū &c.
de quolibet bolo panis, de qualibet ta-
cea uini, & de omnibus bonis terrenis,
diuitijs, hereditatibus &c. de omnib⁹ gra-
tijs a deo datis. De oib⁹ habebimus red-
dere cōputum deo, & de omnibus istis
habebitis aliquid in scriptis: nihil. Quare
ergo debemus timere, q̃a illa die celū &
tremet. Iō orat ecclia di. Libera me
dñe de morte eterna in die illa tremen-
da, qm̃ celi mouendi sunt & terra. &c. Re-
mediū est, si uultis esse sine timore ī illa
die, custodiatis festa, ex quo laboratis sex
diebus, quiescatis in septimo die, quia sic
geuit de⁹. Iō David. In memoria eterna
erit iust⁹, ab auditione mala nō timebit.
ps. cxj. Tertia conditio siue circumstan-
tia fuit congregatio copiosa. s. hoīm &
mulier⁹ in mōte Oliuēti, p̃ns fuit uirgo
Maria cū alijs sc̃is mulierib⁹, ap̃lī & a-
lij discip̃lī. Dicit ap̃lī. j. Cor. xv. q̃ uis⁹ est
plusq̃ quingentis fratrib⁹ simul q̃ conue-
nerat. Act. j. Nā in die iudicij oēs tā boni
q̃ mali cōgregabūt in ualle Iosaphat.
Auto. In diebus illis & in tpe illo cū con-
uertero captiuitatē Iuda & Hierl̃m con-
gregabo oēs gētes, & deducā eas in ual-
le Iosaphat, & ibi disceptabo cū eis. Iohē
lis. iij. Boni aut̃ erūt a dextris, mali aut̃ a
sinistris. Cū uenerit fili⁹ hoīs in maiesta-
te sua & oēs angeli cū eo, tūc sedebit sup
sedē maiestatis sue, & cōgregabunt ante
eū oēs gētes, & separabit eas ab inuicē si-
cut pastor segregat oues ab hedīs, & sta-
tuet oues a dextris ei⁹, hedos aut̃ a sini-
stris. Mat. xxv. Morafr̃ iuxta dñam oīū

& hedorum dilata sicut tibi placuerit.
uis, uide de ista materia in sermonib⁹
de aduentu dñi. Quarta circumstātia fuit
allocutio gratiosa, q̃a dicit ap̃lī, Accipite
uirtutē sup̃ueniētis sp̃s sc̃i in uos. &c.
eritis mihi testes in Hierl̃m &c. Act. j. &
illud, Eūtes in mūdū uni. &c. Mat. ul. &
illud, Ecce ego uobiscū sum usq̃ ad con-
summationē seculi. Mat. ul. Dico qd̃
ueniet, quia tūc multum gratiose loquē-
tur bonis qui erunt a dextris, leta fiet
dicit eis, ut mater filio, ueni fili mi, &
& dabo tibi fruct⁹. Sic xps dicit, Veni
benedicti patris mei, possidete paratū
uobis regnum a constitutione mundi.
Mat. xxv. Ecce allocutio xpi gratiosa. Mo-
rafr̃ nota applausum xpi ad bonos dñe
simode, iuxta diuersos status hoīm, dicit
tis, O benedicite ueni tu q̃ seruasti tui
religionē, & sic de alijs. Etia boni eleu-
buntur in altum &c. in aere cum sc̃is, &
hoc ap̃lī, Hoc em̃ uobis dicimus in ue-
bo dñi, q̃a nos q̃ uiuimus q̃rescūti sum⁹
in aduentu dñi. Et seq̃tur, Deinde nos
uiuim⁹, q̃ relinquitur, simul rapiemur
illis in nubib⁹ obuiā xpo in aera, &
semper cum dño erim⁹. j. Thes. iij. Quā-
ta conditio fuit reprehendendo increpā-
tio rigorosa, & increpādo p̃tā. De his
dicit euangeliū, Apparuit illis Iesus &c.
probrauit incredulitatē illorū & durici-
cordis, q̃a his qui uiderant eum surre-
re a mortuis, non crediderāt. Mar. ul. &
sic ueniet & arguet dure, & increpā-
bit malos q̃ erūt a sinistris eius, dicens, Dis-
cite a me ma. &c. Mat. xxv. Sicut dicit
illi quem uult expellere de domo sua
discedite &c. Morafr̃. Nota exprobratio
nē xpi ad malos diuersimode, in iuxta
uersitatē p̃tōrū, ibi tunc erunt tres plan-
tē & flebiles. Prim⁹ erit Iudeorū, sc̃d̃ de
Agarenorū, terti⁹ malorū xpianorū. de p̃-
mo Zach. in persona xpi, Aspiciet ad me
quē cōfixerūt, & plāget eū &c. Zach. xij.
Sc̃d̃o q̃a Agareni nō obedierūt xpo, &
tñ dicat Machomet⁹ q̃ credēt euangeliū
xpi. O qualis planēt⁹ & dolor erit tūc
eos. De tertio dicit xps p̃tōrib⁹
malis xpianis, Discedite a me maledicti
q̃ fuistis

q̃ fuistis superbi, uani &c. cū ego fuerim
humilis, & dederim uobis exemplum hu-
mitatis. Idem de auaris, luxuriosis, ira-
cundis & uindictariis &c. Pater exurget
cōtra filiū, & ecōyso, uxor cōtra uirū, &
ecōyso. Et q̃to amores fuerūt hic maio-
res, tāto pl⁹ iter eos erūt dolores, flet⁹,
& adiuuicē p̃sentationes. Iō auisem⁹, & bo-
na hora corrigamus nos. ergo esto te pa-
rati, q̃a qua hora nō putatis, fili⁹ hoīs ue-
niet. Lu. xij. Sexta conditio fuit retributio
uirtuosa, q̃a qm̃ fuit ī celo, collocauit san-
ctos patres in suis cathedris, in ordinib⁹
angelorū. Ap̃lī, Ascēdens xps ī altū, capti-
ua duxit captiuitatē, dedit dona hoīb⁹.
Eph. iij. Sic ueniet. Prio em̃ retribuet ma-
lis, di. In inferno aperi os tuum, & degluti-
oēs istos ipios. hoc facto terrare dicit in
primū statū, in quo fuit in p̃cipio mun-
di. Tūc xps cū ygine Maria ascēdet in ce-
lū p̃cedētib⁹ angelis, & oēs b̃i sequētur.
Et q̃a irabūt celū sc̃i q̃ nō dū oclis cor-
poris uiderūt celū, dicit, O dñe tā pul-
chra res. Et xps, Cogitate q̃a ego cū p̃e
& sp̃s sc̃i certauim⁹, & p̃cio sāguinis mei cha-
re emi uobis regnū ist⁹. O dñe nō pote-
rām cogitare, & collocabūt inter oēs ā-
gelos siue inter ordines āgelorū in suis
cathedris. Auc̃. Fili⁹ hoīs uenturus est in
gl̃ia p̃ris sui cū angelis suis, & tūc reddet
unicuiq̃ sc̃d̃m opa ei⁹. Mat. xvj. Dū ergo
tps habem⁹ operemur bonū ad oēs, ma-
xime aut̃ ad domesticos fidei. ad Gal. vj.
ergo, Sic ueniet quemadmodum &c.

N ciuitate sanctificata
sistat requieui. Eccl. xxij.
Materia q̃ uolo mō p̃dicā
re, erit q̃a aia deuota ad in-
star xpi ascēdit ī celū, & ha-
bebit bonas doctrinas. Sed prio salutē
ygo Maria &c. Verbū thematis est, pprie
uob⁹ ygis Marie, sed appropiate est ybum
& dicētis, In ciuitate sc̃ificata. s. ī gl̃ia pa-
radisi, similit̃. s. xpo ascēdētū requieui. Pro
declaratiōe hui⁹ ybi, & introductiōe ma-
teric, sciēdū est q̃ gloria paradisi dicit ci-
uitas sc̃ificata. Rō q̃a gloria paradisi est

ordinata ut ciuitas Hierl̃c, que trib⁹ mu-
ris erat circūdata, ut mitra pape uel ipe-
ratoris, que habet tres coronas. In prima
clausura & latiori habitabāt laboratores.
In sc̃da & altiori habitabāt milites & p̃-
phete. In t̃ia erat tēplū dñi & palatū re-
gis, & in ea habitabāt seruitores dei. s. le-
uite, & sacerdotes. Sic ī celo sunt tres hie-
rarchie, quasi tres muri. In prima habitāt
q̃ in hoc mūdo uixerūt simplicit̃ in serui-
tio dei. In sc̃da aut̃ magis p̃fecti & uirtu-
osi. In tertia altiori habitāt illi qui in hoc
mūdo tenuerūt uitā apostolicā, dimittē-
tes diuitias & honores tpales p̃p̃t deū, &
fuerūt ardētē ī charitate dei & amore.
Ecce rō quare gl̃ia paradisi dicit ciuitas,
cui⁹ participatio ī idipm̃. i. p̃o. Letar⁹ sū.
Dicit aliq̃s, si ita collocati sunt in para-
diso sc̃d̃m superi⁹ & inferi⁹, an uidēt oēs
deū? Dico q̃, sic. Iō dicit, cui⁹ participatio
in idipm̃. Dicit etiā sc̃ificata. i. in sc̃itate
cōfirmata. In hoc mūdo null⁹ sc̃lōr⁹ nisi
xps & ygo Maria fuerūt sine p̃tō. Sed ī
paradiso sūt ita cōfirmati, q̃ nō possunt
peccare, ideo oēs sunt sc̃i. Auto. Oīs qui
relict⁹ fuerit in Syō & residū⁹ in Hieru-
salē, sanctus uocabitur oīs qui script⁹ est
in uita in Hierl̃m. Etia. iij. Nota, Omnis
qui relictus fuerit in Syon. Syon signifi-
cat uitā p̃sentē, in qua q̃ bene uixerit, de
Syon ueniet in Hierl̃m. s. in uisionem pa-
cis paradisi. De ista ciuitate dicit thema
in persona aīe sc̃tē, In ciuitate sanctifica-
ta &c. Nota q̃nq; in ascēsiōe Christi, ad
quorū similitudinē aīa sancta ascendit in
requiē ciuitatis sup̃ne, q̃ q̃nq; sunt neces-
sarie uolētī ascendere, & ex mūdo exire.
Primo q̃dem xpo affuerūt āgeli celorū,
oēs aīe sc̃tōrū, parētes, apostoli, & disci-
puli, & amici. De hoc legit figura, Gene-
xxij. de Iacob quō solus recessit de do-
mo p̃ris, & cū baculo ī manu trāsiuit Ior-
danē, & post multū tps rediēs cū magna
multitudine dixit, In baculo meo tran-
siui Iordanē istū, & nūc cū duab⁹ fmis regre-
dior &c. Figura fuit xpi. Flumē Iordanis
signat p̃sionē & mortē xpi. Ior. i. rin⁹.
danis. i. iudiciū. Iordanis. i. riuus iudicij.
Ecce mors xpi, ad quā statū nat⁹ incepit

fuere. Et iō nō dicitur riu⁹. ij. Reg. xliij. Oēs morimur, & quasi aque dilabimur sup⁹ terrā, totū nostrū uiuere non est nisi mori, qā comedendo, bibēdo, loquēdo, dormiēdo, nel stando, continue uadim⁹ ad mortē, quasi aque dilabimur. Dicitur aut mors ritus iudicij. Rō, qā morimur dei iudicio, qā ita diffinitū est dei iudicio, & sniatū a deo, ut nullus intret paradysū, nisi prius transeat hoc flumē mortis. Intm qā nec xps nec uirgo Maria beata fuerūt exēpti. Ideo Eccl. xli. Noli metuere iudiciū mortis. scilicet cogitando qā eua des, qā nullus euasit. Memento qā ante te fuerunt, & que supernentura sunt tibi, hoc iudiciū a dño omni carni &c. Iō de morte dicit xps. In baculo meo. scilicet crucis transiui iordanē istum. si iudiciū mortis, qā nulla sancta persona mortua est cū eo, sed ipse solus, & pauperrimus, qā nud⁹ &c. Nūc autem in die ascēssionis cum duabus turmis regredior. scilicet angelorum & patrum sanctorum. Similiter in recessu aie scē, qā de hoc mūdo ascēdit in celum, habet duas societates de celo. Ecce quādo psona deuota que fecit magnam & cōdignā penitētiā, est in extremis, angelus bonus q est custos q uidet oīa interiora, & cognoscit horam mortis, subitō ascēdit in celū, & totus letus uadit ad cathedrā xpi & uirginis Marie dicēs bona noua, licet xps sciat totū, tñ ipse interrogat iustū & impiū di. Quid est? Rndet angelus, Dñe, una persona per uos mihi commissā tot anni sunt, mō laborat in extremis, uixit bn & sancte, dicit ibi corā xpo oīa bona que fecit, qualis honor? Tūc xps precipit Michaeli, ut mittat qnūquaginta uel centum milia angelorum, ut allocient animam eius. Angeli uero propter amorē magnū quē hnt ad nos, offerunt se dicendo, Dñe ego sum hic, mittatis me &c. Filij uero uel parentes seu amici, qui sunt iā in celo, qui cognoscūt angelum, uadunt ad xpm dicendo, Dñe uos precepistis honorare parentes, iō pater me⁹ uel mater mea uel talis amicus noster mō est ad mortem infirmus, iō de uestra licentia ibimus ad associan-

dum eum, & placet xpo, & ueniūt cū angelis, licet non uideantur a nobis, impediente, tñ tota camera est plena rum pntia, & statim aīa sentit eorū pntiam, & qā est extra corpus, statim uide angelos & animas clarius q uos uidet me mō. Et dicit, Et uñ mihi tatus honor. Et ascēdit cū eis in celū. Auc. Ecce q cōputati sunt inter filios dei, & infors illorū est. Sap. v. Talis aīa pōt bñ cere, In ciuitate scificata sistr &c. nō de equali xpo ascēdētū regem. Secus de ma impenitēte, q non dolet de peccatis nec cōfiteatur, nec restituit, nec emendat inimicis, ad talem non ueniūt angeli, nisi, sed demones. Dicat quō ille metubolus, qui fecit eā peccare, qā est in culō mortis, uadit ad Luciferum dicē. Talis religiosus, clericus uel laicus, ego inclinati ad pētā, mō est in articulo mortis, iō habeamus societatem. Et lfer mittit copiam demonū, & aīa statim sentit eorum pntiā, & nōlet exire & reuertitur intus. Sicut em criminosus uel criminosus nōlet exire captiue, qā debet duci ad furcā, sed cogitur nūc de aīa ipenitēte. Aucto. Vir q uenit a uia doctrine, in cetū gigantū morabit. Prover. xxi. Nota a uia doctine eundi ad paradysū, que est illa, Penitentiā agite, appropinquabit em regē celoz. Mat. iij. Qui em ab ista uia deua uerit in fine, in cetū gigantū. i. demonū cōmorabit. Iō p pte faciam pntiā si euadere uolumus tam grandia funt mala. Secunda conditio & similitudo Christi ascēssione & aīe est cōclamatio. Christus nō cū silentio, sed cū laudib⁹ tubarū ascēdit, sicut rex qā redijt uictoriosus ad suū regnū, a uasallis suis subito cōclamatio. Ita potestis cogitare de xpo qā uictoriosus de diabolo, demonibus redibat. Cogitate qualiter aer tuis erat plenus choris angelorum. Iob. Dauid in pō, Omnes gentes dicūt, Ascēdit deus in iubilatione, & dñs in uoce be. Greg. Iubilus est exultatio, que exprimi potest, nec taceri ualet. Similitudo est de

est de aīa scā & deuota, nō dico equalit qā ascēdit in celum, scitis quātr ascēdit, quēadmodū depingit Maria Magda lena, qā eleuabat ab angelis in aere, ita de aīa scā aliq angeli precedunt, aliqui comitat⁹, aliq sequūt. Idē de filiis paruis q ueniūt aīam associare, de qb⁹ debere- tis facere magnū festū & gaudiū qm moriunt. Et uos ploratis, q nō deberetis facere, & scā aīa ascēdit letabūda. Et si placeat sibi talis honor, tñ dicit, Non nobis dñe nō nobis, sed nomini tuo da gloriā. Angeli autem cantant unam cātilenā habēt tres ysus scdm tres yntes necessarias ad salutē siue saluationē. Prima yntus est recedere a pētis & ab omni occasione peccādi. Ista uirtus est pntia, p p hanc cantant angeli primam cātilenā dicētes. Felix dies, felix hora, felix rps, felix mora in qua pētā dimisisti. Cogitate quā tū gaudiū est ipsius anime. Sed a uirtus necessaria est obedientia. Modicū esset recedere a pētis, nisi hō seruaret bonum propositum & seruaret dei precepta. Verbigia, ut religiosus seruet suam regulam & cerimonias &c. propter hanc cantant scdm cātilenā, Felix dies, felix hora &c. in qua xpo adhesisti. Tertia yntus pseuerantia. In ista completur totū nostrū gaudiū, propter hanc cantant tertiam cātilenā dicēdo, Felix dies, felix hora &c. in q penitentiā cōpleuisti. Et sic aīa ascēdit. Factum est aut ut moreretur mendicus & portaretur ab angelis. Nota angelis, in plurali, in sinu Abrahe. Luc. xvi. Secus est de aīa peccatrice & impenitēte, qua ex eunte a corpore statim demones sunt inbi, & faciunt sicut uenatores ad uenationem porcorum faciunt, qā totum nem⁹ resonat de illo strepitu siue cōcrepatione cornū, tubarum, & latronū, canū. Auoccursum aduentus tui, suscitabit tibi gigantes. Eccl. xliij. Et loquebatur cuidam homini male uite, illam turbationem potestis itelligere ad instar uille, ad quā subito ueniunt Agareni siue inimici ad capiendum eam, qualis turbatio esset in uilla, iō auisistis uos. Tertia similitudo,

ut di. Aug. xpo ascēdente fuit q maximum terrorem incussit demonibus mediā regionē aeris inhabitantibus. Nō hic declarationē tubarū &c. Sed xpo ascēdente fugerunt timore conculsi, ut fugiunt q morātur in nemore, qā sentiūt regē illac transi. De hoc dicit David, Exurgat deus. scilicet ascēdēdo, & dissipentur inimici eius, & fugiāt q oderunt eū a facie eius. ps. lxxv. Aug. Ascēdente xpo pauet oē celum, mirātur astra, plaudunt agmina, tuba sonat &c. Sistr de aīa scā. Postq em xps ascēdit, demones redierunt ad suū locū dicēdo xpo, non potuimus contradicere ne trāsiretis, sed decetero uidebimus quis transibit. Sic cū aīa scā cū societate angelorum ascēdit, sistr demones fugiunt. Cōtēplamini hic qā aīa uidet demones fugiētes, & cognoscit eos q eā tētauerunt, dicit cuilibet nominando eū, O tu traditor leuiatā tu tētauisti me de superbia, o pditor nisi dñs inuisset me, fuisset dānar⁹. & sic de alijs. Exq iam est securā de glā, & bene associata deridet eos, ipi uero fugiunt. Autoritas. Turbabantur gentes, sup. infernales, & timebūt q habitāt terminos a signis tuis exitus matutini & uespere delectabiles. ps. lxxiij. Nota q habitant terminos. sin media regione, qā oē medium, est termin⁹ extremorū, a signis tuis. scilicet gratie & glie & uirtutū ipsius aīe. Exitus matutini & uespere de finib⁹ hui⁹ uite, qā finis dicit matutina, uespere diuersis respectibus. Dicit matutina, qā tūc oritur claritas glie aīe scē. Et dicit uespere, qā est finis huius uite. Totā sec⁹ de aīa iniqua & impenitēte est, qā descēdit ad infernū, demones derident eā dicētes, Modo ribaldi quia aqua baptismi perdita fuit in uobis & etiam chrisma, & sanguis redemptoris & sacramenta. De hoc autoritas, Si ptes aīe tue concupiscentias eius, faciet te in gaudium inimicis tuis. Eccl. xliij. Nota in gaudium, scilicet falsum & maliciosum, quēadmodū gaudet ille q suspēditur, si primo uideret suspendere inimicos suos. Quarta conditio fuit xpo ascēdente, qā em fuit ad portas paradysū, q erant

clausis ex pto Ade, tunc oēs turbati sūt, qñ angeli q pcedebāt clamauerūt dicentes, Attollite portas principes uestras, & eleuamini porte eternales. f. ex longa duratione, & introibit rex gl'ie. ps. xxij. Et licet iā sciret q's erat, tñ ex admiratione rñderūt, Quis est iste rex glorie &c. Tūc xps intrauit cū scīs aiab. 10. bñs Stephanus qui post xpi ascēssionē fuit passus, clamauit di. Ecce uideo celos apertos, & Iesum stantem a dextris uirtutis dei. Postq̃ xps celum intrauit, porte celi clausę sunt, sed non ita fortiter ut prius. Autori. Cū intrauerit pater familias & clausit ostium, incipietis foris stare & pulsare ostiū dicētes, Dñe dñe aperi nobis. Lu. xij. Sic qñ aia scā ascēdit, sūt porte statim aperiuntur, & dicitur sibi a xpo, Euge serue bone & fidelis, qā in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Mat. xxv. No. In pauca fuisti fidelis, quia bona que facim⁹ in hoc mūdo, sunt pauca respectu gl'ie que datur bonis. Fidelis dicitur, qā in bonis que facit, noluit honorem ppriū, sed honorē dei, qā bona opera facta iusta & recta intentione faciūt hoīem fidelem. Secus de aia pñs infecta, qñ uenit ad portas inferni, & uidet illa horribilia tormenta, tunc aperitur gula inferni, & aia clamat, O misera. tūc dicūt demones ad inuicē, habetis uobis istū pñtōrē, qā uita uestra meret ista. De hoc auto. Dilatauit infernus aiam suā, & aperuit os suum absq; ullo termino. Esa. v. Quinta conditio, xpo ascendente fuit solēnter festiuat⁹. Qualiter aut fuit receptus a deo patre & spū scō, nō pōt linguis declarari, sed deuote persone p̃ intellectu pñt hoc cōtēplari. qualiter fuit receptus a deo patre, hoc fuit reuelatū Danieli, qui dixit, Ecce cū nubib⁹ celi quasi fili⁹ hoīs ueniebat, & usq; ad antiquū diē puenit. Et in conspectu eius obtulerūt eū. Et dedit ei potestātē & honorē & regnū, & oēs pprii, trib⁹ & līgue seruiēt ei. Dan. viij. Nota, Ecce cū nubib⁹ celi quasi filius hoīs ueniebat, f. scd m hūanitatē, qā in qñtū deus semper erat in celo & in terra ut radi⁹ solis, qā li

cet ueniat in hūc mūdū ad illuminandū calefaciendū & fructificandū, tñ non potuit. Ita de xpo scdū diuinitatem. Scd dicitur ascendere scd m hūanitatē, & fuit corā deo adorādo eū, in qñtū deus qualis est deo pñ, dixit, Manifestaui me tuū hoīb⁹ quos dedisti mihi, op⁹ summaui. Io. xviij. Rñdit sibi pñ, Tu es filius meus dilectus, in quo mihi bñ copulatus es. Luc. iij. Itē spū scō eū adorādo dñi i qñtū hō, spūs dñi sup me, quia in qñtū deus equalis est, pp qd unxit me, cū ego lizare pauperibus misit me, sanare cordes, predicare captiuis remissionē &c. Luce. iij. Rñdit spū scō, Speciosa forma pre filiis hoīm, diffusa est gratia in labijs tuis. ps. xliij. Tunc a pñe & spū scō fuit collocat⁹ ad dexterā i cathedra super oīs creaturas. Deīde uenerūt angeli ut uasalli facientes reuerentiam regi odorantes xpm, dicēdo, bñ dñi claritas & sapientia & grātū actio, honor & pñt⁹ & fortitudo deo nro in seculū culos, amen. Apo. viij. Qui rñdens Vos estis administratorij spūs in ministeriū missi pp eos q hīditatē capiunt luti. Ad Heb. j. Deinde oēs aīe scō cū eo ascēderūt, ut Ade & oīm patrum & pphetarū &c. Adorantes xpm xerūt, Dign⁹ es dñe accipere librum & perire signacula eius, qm occisus es & demisti nos sanguine tuo. Apo. v. Rñdit xps di. Vos estis genus electum, reges & sacerdotes, gēs iāā, pp̃s acquisitionis, ut tutes eius annūciētis, q de tenebris uocauit in admirabile lūmē suū. j. De Ecce hic unū modicū de receptione xpi ascendēti. Sūt aīe scō, nō dico equaliter, qñ eū aia scā intrat celum empnū, transit per ordines angelorū, angeli & scōi q stant in illis palatijs corporales nō de materia terrestri, sed celestis reuerentes per fenestras suas, uel aīe scō, nō de materia terrestri, sed celestis reuerentes aīam intratē dicēt, O bñdicta aīa, bñdicta dies i qua pñiam fecisti, restitui remissi. Aīa rñet, nō nobis dñe nō nobis, sed nomini tuo da grām, & sic cū usq; ad xpi cathedrā, ubi adorant, regratiando sibi, qā ipam pducit ad celū

tū scō, & ibi coronatur a xpo, quē admodū depingit ygo Maria, qñ coronatur a xpo iuxta illud, Veni electa mea, ueni coronaberis. Autoritas. Iusti in ppetuū uiuēt, & apud dñm est merces eorū, & cogitatio illorū apud altissimū. Ideo accipiet regnū decoris & diadema speciei de manu dñi. Sap. v. O quale festū sit tunc in celo, & tripudia ab angelis dei. Autoritas. Dico uobis, gaudium est i celo sup uno pñtōre penitentiā agēte. Lu. xv. Quāto magis super uno pñtōre pñiam cōplēte. Secus de aīa damnata impenitente, aliud festū sit sibi in inferno, ut dñs custodiat nos ab isto festo. De quo Esa. xliij. Oēs principes terre surrexerūt de solijs suis, & oēs principes nationum. Vniuersi rñdebūt, & dicēt ibi, Et tu uulneratus es sicut & nos, nostri filijs effectus es. Detrasta es usq; ad inferos superbia tua, concidit cadaver tuum. Subter te sternetur tineas, & operimentum tuum erunt uermes.

Dñica intra octa. ascensionis. Ser. j. **L**le testimoniū perhibebit de me. Verbū istud habetur textualiter Io. xv. & officialiter in euangelio hodierno. Sermo noster erit de sancto euangelio pñtis dñi. Et habebim⁹ multas bonas doctrinas ad pñtōrū correctionem & uite instructionē. Sed primo salutē ygo Maria. Pro ne totius materie nri sermonis, sciendū q deus dans doctrinā & regulā & legem oībus iudicibus mūdi, quō se debeat recta dixit, Non stabit testis un⁹ contra alium, quēquid illud pñtū uel facinoris fuerit, sed in ore duorū aut triū testiū stabit, qñ qñ una sola persona testatur cōtra aliam, & alia negat, equals sūt. Iudex nō uidet. Sed qñ sunt duo testes cōtra unū, tunc unus est cōuict⁹, si sint tres testes, me iudex pōt eū condēnare. Io dicit, In ore duorū uel triū testiū &c. Ecce legē

quā dedit, & sicut dedit illis, sic alijs iudicib⁹, ita etiā uult eā seruare. Nā atē q aia intret paradysum, si sit bona, uel infernū, si sit mala, uel purgatorium, primo uenit ad iudiciū xpi, & ibi iudicatur. Autoritas. Statutum est hoīb⁹ semel mori, post hoc aut iudiciū. ad Heb. ix. In primo eū iudicio xps pcedit per legē datā alijs iudicib⁹, f. cū duob⁹ aut tribus testibus contra reū, & scd m q testes sunt pro aīa uel cōtra aīam, ipsa iudicatur. Primus testis est cōsciētia propria humanalis. Scd⁹ bonus angelus celestialis. Tertius est Iesus iudex uniuersalis. De quolibet istorum dicit thema. Ille. f. primus uel scd⁹ uel tertius testis testimoniū phibebit de me, p me, uel cōtra me. Dico primo, q propria cōsciētia humana est testis, qā cōsciētia hominis est liber, in quo scribuntur oīa bona & mala q homo facit. Qñ hō facit aliqd bonū opus, illud opus transit, sed remanet scriptum in libro cōsciētie. ybi grā, Credo qd quilibet nostrum hodie orauit postq̃ fuit indutus genib⁹ flexis, etiā illud op⁹ iā trāsuiit, tñ remanet scriptum in libro cōsciētie, ad testificandū i iudicio. Itē si hodie fecistis elemosynā, & deuote & cū silentio audiuitis missam. Idem si salutastis aliū bono corde, & sic de alijs. Ista opa trāsēūt, sed remanēt scripta in libro cōsciētie. Auto. Cū gētes q legē nō habent, naturā ea q legis sunt faciunt, hōi legē nō habētes ipsi sibi sunt lex, q ostēdūt op⁹ legis scriptum in cordibus suis. Rom. ij. Idem de malis operibus dicas, Dixisti hodie aliqd mendacium, illud iam trāsuiit, sed manet scriptū in libro cōsciētie ad testificandum contra te in iudicio. Item si iurasti per deum, & uituperasti aliquem, uel locutus fuisti in missa, si es religios⁹ qui filere in mensa debes, uel respexisti mulierem discurrendo p uillā uel ciuitatē uel in ecclia. Autoritas. Imperfectum meū uiderūt oīi tui & in libro tuo oēs, supl. defect⁹ scribētur. ps. cxxxviij. Nota, Imperfectū meū &c. quasi diceret, dñe qñ ego peccabā, credebam facere peccata secrete abicondendo mea genibus, sed tu dñe

tu dñe uidisti &c. & in libro tuo &c. Cōscientia em̄ hoīs dicit liber dei. Rō quia ipse fecit illū librū, & creauit, & scribit, & legit, & null⁹ ali⁹. Cognoscere em̄ cogitationes cordium siue intellectū, ut sunt in intellectu, solius dei est. De quo uide sc̄m̄ Tho. j. pte. q. lvij. ar. v. Modo iste liber est clausus, q̄a nullus p̄legere nisi deus, & ego in mea, tu in tua cōsciētia, & ille in sua &c. Sed in iudicio q̄n̄ aīa ueniet timens & tremēs dicet xp̄s, Videam⁹ librū, & tunc cōscientia aperiet, & dabit testimonium. Si aīa recessit a corpore in ḡa, mala & p̄tā nō apparebunt in cōfusione, imo in bonum testimonium aīe in ḡa. Vñ ap̄s, Ḡa nostra hec est testimonii cōsciētie n̄re. ij. ad Cor. j. Sed si uixit in mala uita, p̄tīs, & finit⁹ moris impenitēs, tūc nullū bonū apparebit scriptū in libro cōscientie, q̄a q̄dū sumus in p̄tō, opera nostra nō sunt meritoria. Iō nō apparebunt nisi mala opera scripta in charta illa. iō Ap̄s, Testimoniū reddete illis cōscientia ip̄orū & inter se inuicem cogitationum accusantium aut etiā defendentiū in die cū iudicabit de⁹ occulta hoīm. Ro. ij. Do uobis hoc remedium & bonū cōsilium, q̄d si uultis tenere, & mihi credere, tunc testimonium cōscientie uestre erit pro uobis, & nō cōtra uos, licet feceritis multa mala & p̄tā Istud remediū capiat⁹ p̄ similitudinem hāc. In quodā loco erat hō q̄dā male uite, latro, homicida, & faciebat multa mala, sed secreta timore iustitie. Sed q̄tūcūq; ignis fiat secreta & in abscondito, fumus exiet inde, rex sc̄is illi⁹ hoīs mala, comisit iudici illi⁹ loci, ut faceret p̄cessum cōtra illū hoīem talit, q̄ ille hō nihil fecit. Quo facto processu clauso & signato, sciens index q̄ hō iste cōtra quē fecit p̄cessum, esset itur⁹ ad regē, dixit sibi q̄d portaret regi unum librum, q̄ acceptauit librum, & erat processus contra eum factus. Quando autem latro fuit in uia, cogitauit & timuit an ista scriptura esset cōtra eum, quia conficius ipse sibi de se putat omnia dici. Dicēs intra se, Quid scio quid porto. Iste liber processus uidetur,

qui aperuit dictum processum, & legit sibi, & inuenit clare oīa mala que fecerat, & incepit flere dicens, O miser quid amo, si ego porto hoc regi, suspensus sum uolebat comburere processum, sed non habebat perdere omnia bona sua. Qui accepit ad quēdam notarium amicum, exp̄nens ei suam necessitatem & casum. Quem notarius dixit, si de cetero uult uos cauere & emendare uitam uestram, ego iunabo uos. Qui promisit emendare. Tunc notarius fidelis rāsit de processu subtilit, ubi erat affirmatiua, posuit negatiua, & ubi erant testes contra eum, posuit pro eum, & clausit processum. Modo uadatis ad regē, nec oportet timere, imo rex bñ accipiet uos. Qui aut fuit cū rege, assistentes q̄ erant rege dicebant, Dñe iste est ille malus talis loci, capiat⁹, & statim rex mandauit ut statim caperetur & suspenderetur, sed ipse homo p̄sentauit processum regi, qui lecto processu, rex osculatus est eum, & mandauit sibi dari cētū floren. Rex iste est ille de quo dicitur, Rex & dñs dñantiū. Apo. xix. sed male facit quilibet nostrū. Sumus em̄ homines & latrones &c. Si tu dicis, Ego nūq̄ occidi aliquem, probo q̄ sic. Homicida dicit corpus, sed qui peccat mortaliter, cecidit aīam, quoties em̄ peccasti mortaliter, toties occidisti aīam. Aīa que peccat, ip̄sa moriet⁹. Ezechie. xviij. Itē si occidisti proximum, homicida es. Autem omnis em̄ q̄ odit fratrem suum, homicida est. i. lo. ij. Itē quotiescūq; in celum uel induxisti alium ad peccandum, tu toties animā occidisti. de peccatis. Noli dicit Aug. noli putare te hominem non esse, quando fratri tuo malum p̄suades. Cum em̄ fratri tuo malum p̄suades, occidis. Item sumus fures, quotiescūq; furati sum⁹ deo honorem p̄stamus, toties fecimus furtum. Item processus liber est de decretis, & maior est cōscientia. Liber sumitur cogitan-

latrones. Io. x. c. Et processus est iā factus clausus, & signatus. Et quilibet portat suum processum ad regē xp̄m. Ergo qd faciat⁹? Dico q̄ sicut fecit latro. Primo aperiatur iste processus legendo ea q̄ ibi continentur. Secundo debemus flere sicut iste fleuit. Tertio debemus cōfiteri processum amico notario. Quarto fiat q̄ notarius radat subtiliter &c. Primo libellus uita quā tenuit. Si es religiosus, cogita seruasti regulas & cerimonias. Si sacerdos, cogita qualiter officium celebrauisti, si cū pura deuotione uel p̄ pecunia, si uir iurasti uel mēt⁹ fuit, si uixisti castē &c. Idē de uobis, q̄libet cogitet uitam quā tenuit, isto modo liber cōscientie aperitur. Sec⁹o plora. ecce cōtritus dicēs, O miser qd erit de me &c. Tertio recurre debes ad amicū, & dicere sibi totū, & ostendere sibi librū. Amicus iste est consolator, amicus plusq̄ pater uel mater, & ostendere sibi librū debes, clare dicendo mo feci hoc & hoc. Et post cōfessionem cōfessor debet querere p̄p̄ositiū in coram deo decetero causē di & emendandi radit & delet p̄tā de cōsciētia. sc̄m̄ lingua. Null⁹ gladius tū scindit, q̄tū lingua reat tui ops de⁹, & dimittat tibi oīa &c. Facta absolute oīa p̄tā & mala sunt rasa de libro cōscientie. Ita radit subtilit, q̄ sicut cōsciētia erat cōtra te &c. tentia ad regē. Vadit homo securus penitentia implēs datā a cōfessore, & q̄n̄ aīa uenit corā xp̄o in iudicio & p̄cessus cōfessionis aperitur, oēs testes sunt pro aīa. Benedictus erit qui cōsiliū hoc seruauerit. Hoc deus met dicit p̄tōri, Sume tibi librum grandē, & scribe in hoc stilo, uetice spolia detrahe, cito predare. Esaiē. vij. Nota, Sume tibi, non alteri, quia nullus alius pōt tibi legere librum grādem. Magnus liber est decretales, maior decretū & maior biblia. Maior omnib⁹ his est cōscientia. Liber sumitur cogitan-

do p̄tā, ut dixi. Scribitur stilo hoīs, q̄a ex quo de⁹ fact⁹ est homo, dedit hoīb⁹ potestatem remittēdi p̄tā & non ante. Auditur uelociter &c. Nullus dicat, uolo cōfiteri in quadragesima &c. forte hodie uel eras morieris &c. Et sic patet prima pars sermonis. Dico secundo q̄ alius testis est angelus bonus celestialis. Sciendū q̄ quilibet hō uel mulier a natiuitate q̄dū uiuit in hoc mundo, habet unū angelum bonum de celo summo ad sui custodiam a deo omnipotenti deputatum. uñ Hiero. Magna est dignitas animarū, ut unaqueq; anima ab ortu sue natiuitatis habeat angelum ad custodiam deputatū, q̄a aliter demones suffocarent nos & ip̄derēt oīa opera nostra. Ideo deus dat angelum ad custodiam, sicut dñs qui habet oues dat eis custodiam pastoris. De hac custodia Dauid in ps. Angelis suis deus mandauit de te, ut custodiant te in omnibus uis tuis. ps. xc. Iste autem testis uidet quicquid homo facit, & dicit. Ideo testificatur de uisū & auditu. Mō cōtemplare hic q̄tū placeat angelo bono, quando homo facit bona opera, oīonē deuotā, ieiunium &c. Tunc em̄ angelus eleuat oculos ad deum dicens, O dñe audiatis eū, iam uidetis quō deuote orat, ieiunat &c. Sic de quolibet bono opere. Et nō solū iste angelus gaudet, sed etiam oēs alij angeli de celo. Gaudiū est angelis dei &c. Lu. xv. Per oppositum, quando facimus peccata, uel aliquam inhonestatem, dicit angelus, O de isto p̄ditore qd dicā? Cogita si coram aliqua deuota persona tu faceres inhonestatem, qd diceret? Ita angelus. Multi credūt q̄ q̄n̄ uolunt facere aliquod furtum uel luxuriā secreta, q̄ nullus uideat, dicunt, O nullus uidet me. O miser aperi oculos mentis, & uide ibi angelum presentem, qui dicit, O de isto proditore, quid ego dicā iudici? O de ista meretrice sine putana quid dicam? Etiam de celo illi clamāt cōtra illum peccatorem, ac si modo coram nobis ueniret aliqua mulier meretrix nuda, oēs uos diceretis, O illa uilis meretrix, foras &c. Mō cogitate qualiter sancti ange

et angeli, q abhorret pēā, quāsi indignā
tūc. Autoritas. Ecce uidentes clamabunt
foris. Angeli pacis amare flebunt. Elā. x.
xxij. Nota, Ecce uidentes, qā sunt nobis-
cum hic angeli pacis, qui sunt de celo, qā
illi de inferno sunt angeli guerre & di-
uisionis, amare flebunt, quātum ad dete-
stationem peccatorū. Non intelligatis q
sit talis fletus sicut est noster, qui uenit
ex tristitia uel deuotione, sicut in deuot-
is personis. Cogita quale testimonium
faciet angelus in iudicio. Qñ enī aīa pec-
catix impetens uenit ad iudiciū, &
demonēs eam accusant, Christus iustus
iudex uult audire partes, dicens, Videam-
us quid dicitis uos angeli. Qui rñdēt.
f. demones, Dñe ista aīa fecit hoc & hoc.
Iō faciatis iustitiam, pro uno pēto dāna-
tis nos in perpetuū, & iste fecit tot pēā,
iō & c. Tunc xps licet sciat totum, tñ secū-
dū formā iudicis querita testibus. Inter-
rogat angelum dei, Quid est hoc, tu qd
uidisti, quid dicis? Et angelus quasi com-
plangēdo ex amore quem habet ad nos,
dicit, Dñe tot anni sunt q, mihi commisi-
stis istum. Verū est qd dicunt demones,
dedit se superbie, uanitati, & sic de alijs
pēis. Quātūcūq; ego inducerem eā ad
celū, noluit mihi credere. Tunc Christ⁹,
auditis duobus testibus. f. conscientia &
angelo, dat snām di. Surge, tolle quod
tuū est, & uade. Tunc demones recipi-
unt aiām, & sic ducitur ad infernū. Si autē
homo fuit bñ cōfess⁹, & proposuit se ab-
stinere a pēis, & fecit cōdignam pñām,
qñ uenit ad iudiciū, & demones eum
accusant, xps dicit ad bonū angelū. Quid
tu dicis angeli? Rñdēt angel⁹ di. Vex est
dñe q ipse fecit hoc, ut dicūt demones,
tñ recurrit ad medicinas, & ad remedia
uīa. Fuit enī bñ confessus & cōtrit⁹, & fe-
cit pñām & cōcauit. iō uidet mihi, q de-
bet absolui. Tūc xps dat snām, & pcipit
angelo, & mādāt sibi, ut colloctetur in pa-
radiso in tali sede uel cathedra. De hoc
dicit scriptura, Si fuerit p eo angel⁹ lo-
quēs, un⁹ de milibus, ut annunciet hoīs
equitatē. i. pñām & bonā uītā, miserebi-
tur eius, & dicet, Libera eum, ut non de-

scēdat in corruptionē. Iob. xxxij. Re-
diū ergo & cōsiliū bonū beati Bernar-
di est dicētis, Noli presente angelo facere,
facere, qd me presente facere non aua-
res. Quātūcūq; esset tēt⁹ q, ppter
recūdiā coram una bona psona nollet
cere pētm uel inhonestatem aliquā,
re ergo in pñtia angeli non times
re? O quale testimoniū angelus faciet
si amore suo hō non peccaret oportu-
tate habita, ut placeret ei. Dico ergo
alius testis est lesus iudex uniuersalis.
ceret aliquis, quō est possibile, q xps
mul sit iudex & testis? Si est iudex, quō
modo est testis? & econuerso, Dico
prius est xpo simul esse iudicē & testem.
Nec rex nec papa potest esse simul iudex
& testis, sed xps. Ideo dicit, Ego sum
iudex & testis dicit dñs. Hiē. xxix. Si
testes non essent, ille sufficeret. Iō
accedam ad uos in iudicio, & ero testis
uelox maleficis, & adulteris, & per-
uicacibus, & qui calūniantur mercedē mer-
cenarij, & humiliant pupillos & uiduas,
opprimunt peregrinos, nec time-
re, dicit dominus exercituum. Malach. iij.
Nota septem pēā in dicta autoritate
de quibus erit testimoniū xpi contra
mercedē in iudicio. Primum peccatum
maleficij, oēs q faciunt mala opa, &
malefici, sed simpliciter qui clamant
proximū, tollēdo eius bona, uel furādo
uinetis, hortis seu cāpis. Quidā dicūt
recipere fructus, non est pētm, errant
qā ex furto fruct⁹ humanū gen⁹ fuit
a paradiso terrestri, & xps p eo pal-
latur quōd p toto mundo saluādo hō
Tales nō hñt remedium nisi q latē-
ant, si uolunt intrare paradisum, uel
tere ueniam debent. Secundo ero testis
uelox adulteris. Dicat quid est adulter-
quādo est publicū, nisi corrigatur. In-
tur quōd p toto mundo saluādo hō
est lup cōitātē. Tercio est perituri. p
beret iurare falsū iuramentum. Qu-
to qui calūniātur mercedē mercenari-
Iste mercenarius est Christus, qui
iij. annis laborauit in uinea Christi-
tatis. salarium quod uult est de septē
bus hebdomade. f. quod uult unam
cet.

et dñicam, q xpo non seruat dñicā, calū-
niat mercedē & c. Quid erit testis uelox
his q humiliāt uiduas & pupillos. Vidua
est mulier, q habet uirū suū in alio mun-
do. Ita aīe nre sunt uidue, q hñt sponsū
suū in alio mūdo. Pupilli sunt corpa. Hu-
miliantur isti pupilli, qñ inebriant homi-
nes in tabernis & c. Dicatur contra istud
uicium. Sexto & opprimūt peregrinos.
Quilibet nrm est peregrin⁹ qdiu uiui-
mus in hoc mūdo. Iō David, Aduena &
peregrin⁹ ego sum, opprimūt peregrin⁹
in ludo taxillorū & c. Septimo nec time-
rūt me, pcepta dñorum tpaliū timēt, sed
nō dei. Remedium ergo est in oib⁹ que
faciūt, hñe respectum & timorem ad de-
um, ut Iob q dicebat. Ecce in celo est tes-
tis meus & cōscius meus in excelsis. sub-
dit. Ad deū stillat oculus meus. Iob xvj. Si-
cientem per fenestram. Iō non sustinet
tatuus philocapti & c. Deo gratias.

Dñica intra octa. ascensionis. Ser. ij.
Ille testimoniū perhi-
bebit de me. Io. xv. Pro
huius uerbi declaratione
& materie pñicade intro-
ductione, sciendū q sin-
gularis excellētia & priuilegium est de
xpo dño super alios dñs oēs, qā ipse si-
mul est iudex & testis qd non est de ali-
quo iudice in aliquo bono iudicio. Rō
quia testificari nihil aliud est quam iudi-
cē de ueritate informare. Mō aliud est i-
formare se, & aliud informari. Iudex enī
pōt se informari. f. ab alio, sed ipemet non
& testis simul: sed in xpo ista rō non ha-
bet locū, qā ipse nō indiget informatio-
ne alterius. Iō ipse informat omnes alios
de ueritate. Plus scit ipse de negocijs
meis & tuis quā nos. Autoritas. Omnia
autem nuda & aperta sunt oculis ei⁹. ad
Heb. iij. Iō necessario ipse iudex habet
esse testis. Secunda ratio, quia indicare
est inter partes sententialiter diffinire.
& testis, qui semper est alicuius partis, &
cum iudex nō possit esse simul iudex &

ps. Igitur nullus iudex pōt esse simul iu-
dex & testis. Sed in xpo ista rō nō habet
locum, quia in omni bono opere ipse est
pars. Ratio quia bona opera maxime fi-
unt propter deū. si uero opera sint mala,
ibi nō est pars, qā fiunt contra eū. Iō ipse
dicebat, q nō est mecū cōtra me est. Lu.
xj. Ergo necessario est pars. Patet ergo
priuilegium & excellētia xpi, qā simul
est iudex & testis. De hoc autoritas cla-
ra, ego sū iudex & testis dicit dñs. Hie. f.
xxix. & ista rōne, pposuit thema, & quili-
bet uesterū pōt ueraciter dicere. Ille. f. tes-
sus xps dñs & iudex testimonium perhi-
bebit de me. Patet thema. Et ego sū mo-
do in materia quam uolo pertractare
moraliter. Mō uideamus quō xps est tes-
tis & iudex in iudicio, & cōtra que pec-
cata. De hoc inueni autoritatē, q dicit cla-
re de quib⁹ pēis perhibebit in iudicio te-
stimonium. Accedam ad uos in iudicio,
& ero testis uelox maleficis, adulteris, &
perituri, & qui calūniantur mercedē
mercenarij, & humiliant uiduas & pupil-
los, & opprimūt peregrinos, nec time-
runt me dicit dñs exercituum. Malach. iij.
Hic nominat septem condiciones pecca-
torum, que si uidentur, habebitis in iudi-
cio iudicem & testem xpm pro uobis,
as erit contra uos, & poteritis dicere
thema, Ille testimonium perhibebit de
me. Primo dicit, Accedam ad uos in iudi-
cio tanq̃ iudex, & ero testis uelox male-
ficis. Quilibet peccator faciens mala
opera pōt dici maleficus gnātr. Sed pro-
prio & stricto modo malefici sunt, q nō
solum nocent sibijps, sed etiam toti cōi-
tati, sicut sunt diuini, fortilegi, coniura-
tores, & potionatores, siue intoxicato-
res, qui si sustinentur in aliquo loco, to-
ta illa patria destruetur, ex quo est noto-
rium, qā processionaliter gentes recur-
rūt ad eos, & si sustinentur, ira dei est sup
illā ciuitatē siue cōitātē. Secus de secre-
tis quos de⁹ secrete dānabit, & terra erit
sine piculo, qā ex quo peccatū est secre-
tum, non cadit in iudicio hominum, sed
in iudicio dei. David. Iudica illos, dā illis
scd'm opa eorū & scd'm nequitia adinūe-
tionū

tionem ipsorum. Dicunt id quod uolunt & nesciunt, quia tenebrosi sunt, sed diffamant alique, & ostendunt in speculo & iaphora & c. figuras & c. & sequitur diuisio inter uos, propter hoc non est petenda sanitas ab eis. Si tu haberes inimicum capitalem in hac uilla, recurreres ad eum in tuis necessitatibus? clarum est quod non. Ita est de diuinis, quod cum diabolo inimico capitali nostro habent sua consilia. Ad dominum Iesum christum recurratis in uestris necessitatibus, quia ipse potest dare sanitatem filiis & c. Precepit deus antiquitus dicens. Vir siue mulier in quibus phitonius siue diuinationis fuerit spiritus, morte moriantur. Domine & qua morte? an suspensionis, decapitationis, uel combustionis? Rursus quod non, sed lapidibus obruent eos, sanguis eorum sit super eos. Leuiti. xx. Quia qui moritur suspensus uel decapitatus & c. non nisi ab uno potest interfici. Sed quia diuinus nocet toti populo, uult deus quod a toto populo occidatur. Ecce quare dicit, Accedam ad uos & c. usque; maleficis. Secundo dicit, accedam ad uos. Ista clausula debet addi cuilibet peccato, Accedam ad uos, & ero testis uelox adulteris. Qui in matrimonio sunt, actum matrimoniale facere possunt sine peccato, & etiam quando cum peccato & mortali & ueniali, & quando etiam cum merito. Sed quando uir cognoscit de aliqua alia muliere, uel contra, hoc peccatum dicitur adulterium. Istud peccatum est multum abominabile, maxime quando est notorium, quia etiam nocet toti coniugati. Secus si sit secretum. Dicatur historia de Corinthiis quos Paulus conuerterat ad fidem, & post aliquot dies ira dei fuit super eos, quia habebant siccitates & mortalitates. Hec dicitur ira dei, quod nescierunt causam, quare & scripserunt apostolo Paulo eorum necessitatem. Apostolus autem per litteras respondit eis, dicens, Nescitis quod modicum fermentum totam massam corrumpit. Et sequitur, Auferte malum ex uobis ipsis. j. Cor. v. Patet clare quod sustinere adulterium notorium est destructum communitalis. Iam uos rectores, qui portatis onus, debetis prouidere & facere ordina-

tionem statim cum preconizatione publica, & certis penis, quod nulla putana meretrix notoria posset esse nisi in hoc delicto siue lupanari, & corrigatur oia peccata. primo de meretricibus in hospitio. Lupanaria possunt sustineri, ut dicitur in lib. de ordine. ad uitandum maiora peccata. Sed lupanaria particularia que sunt in conueuium, non sunt sustinenda, & mortalia contagiosus est. Quando uxor uestra in filia uidet meretricem cum homine generali, quod cogitabit cito erit putana, nescit quod fieri posset putana. Iam ad partem in medium malorum, & non in laqueum lupanaria erunt collocata, ne uxorati & deici & religiosi uenientes ad hospitium decendant in laqueum. Cogitate quale peccatum est, quod christus dedit uitam suam & sanguinem, & saluaret animas, & uos ponitis ibi laqueum ut dantur. Secundo corrigatur peccatum clericorum de concubinis & c. Nisi hoc peccatum corrigatur dicit dominus, Accedam ad uos & c. usque; adulteris. Tercio dicit, Accedam & c. usque; periuris. De isto peccato de reputat se ualde grauatum quod non rie fit. Secus quando secrete, quia tunc est periculum coniugati, sed quando notorie iurant, renegant, & christum despiciunt dicendo ysaia contra christum, uirginem Mariam & sanctos, creditis quod deus furdus sit & cecus. Mirum est quod non mittit uos ad destruendum nos, quia talia facimus. Si de domino uel rege dicerentur mala, statim punirentur. Et de christo sine correctione, Heu omnes possunt dicere, imo notorie scutiferos aliqui prouocantur ut uideantur & blasphemant deum & beatam uirginem Mariam & omnes sanctos, & tunc ridet. Et peccato isto ueniunt siccitates, sterilitates & mortalitates, & ira dei super terram & per habitatores terre. Sed diceret aliquis, quare super me, quia ego non iuro & c. Rursus cet non iurem omnes, quia tamen sustinemus habere peccatum quod aliquis iurat & c. oia debemus resurgere contra eum. Oribatur interficiat & c. ac filius lupus intraret in uillam, ad deuorandum pueros, nonne omnes clamarent ad lupum, nullus curat de blasphemando contra deum, imo ponunt in trussis qui est

quis magnus iurator, scilicet prouocant eum ad iram ut iuret, ut ipsi possint ridere de iuramentis illius. Iam de rectoribus conuectio hoc peccatum debent corrigere, dicentes, Dominatores populi mei inique agunt contra me dicit dominus, & iugiter tota die nomen meum blasphematur. Propter hoc sciet ipse qui loquebar, super precipiendo, Ecce assum, & puniendo. Esa. liij. Quarto dicit, Accedam ad uos & c. usque; qui calumniatur mercedem mercenarii seruitoribus & ancillis & scutiferis, quando completo tempore seruitutis petunt salarium, dominus caluniantur & faciunt placita & c. De isto peccato multum grauatur deus operis, inter quod precepit per Thobiam dicere, Quicunque tibi aliquid operatus fuerit, statim mercedem ei restitue, & merces mercenarii tui apud te oino non remaneat. Thob. iij. Quinto dicit, Accedam ad uos & c. usque; his qui humiliant uiduas & pupillos. Iam quando mulier uel uxor aliqua perdit suum bonum uirum, remanet uidua, & filij quando perdunt patrem, remanent orphani, & tunc omnes debent iurare. Sed modo fit totum oppositum. Dicunt, non habent defensorem, & cum tali lite neque domum & c. per satisfacit sibi de deo, & non curauit de lra, confidens de sua amicitia & c. Sed licet perdidit uirum & carnalem preteritum, non tamen perdit uerum & carnalem preteritum, nec defensorem, quia deus per orphanos & c. sicut iudex uiduarum defendit eos, quod dicit, Vidue & pupillo non nocent. Si leseritis eos, uociferabuntur ad me, & ego audiam clamorem eorum & indignabitur furor meus, & percutiam uos gladio, & erunt uxores uestre uidue, & filij uestri pupilli. Exodi. xxij. Iam caueatis ab isto peccato. Iam dicit, Accedam ad uos & c. Sexto dicitur, Accedam ad uos usque; hic, qui opprimunt peregrinum. Peregrinus dicitur uiator, qui portat modicum prouidetur pauperes, quorum quilibet potest dicere, adueni & peregrinus sum apud te. Contra illos qui pauperes istos opprimunt, deus erit iudex & testis, maxime contra usurarios, qui

nihil sciunt facere, nisi cum usuris. Si habet mutuari pauperibus, statim cum usura mutuant. Si uendunt populum qui est, precium condignum recipiant propter dilationem solutionis. Si emunt, minus dant propter hoc, quia dant pecuniam propterea. Dicat contra illos qui faciunt usuram de panis uendendo populum, deinde ille qui emit statim uendit panem minus. Dicitur quod peccatum esset uendere quod non est suum. Ita tu uendis necessitatem alterius. Ite faciunt aliam crudelitatem contra pauperes, quia emunt frumentum contra pauperes, & abscondunt sperantes ipsum uendere ad pondus argenti. Vultis cognoscere quod peccatum est? Dicit scriptura, Qui abscondit frumenta, male dicitur in populo, benedictio autem super caput nequentium. Prover. xj. Septimo ait, accedam & c. usque; hic, nec timerunt me dicit dominus. Modo audite defectum quod modo est in toto mundo, quia gentes habent uerecundiam & timorem coram gentibus, & non timet deum, seruauit precepta & ordinationes dominorum temporalium timore penę, & quoniam solidum, & non timet frangere precepta & non ordinationes dei, quas precepit seruare, non sub pena quoniam solidum, sed per dedit omnia membra, & corpus & animam, & donationem eternam, & tamen nullus timet. Iam dicit christus, Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere, sed potius timete eum qui potest & animam & corpus perdere in gehennam. Matth. x.

Dñica intra octa. ascen. Sermo. iij.

Asumptus est in celum, & sedet a dextris dei. Mar. ul. Verbum propositum per fundamentum sermonis declarat excellentiam & altitudinem christi, quasi in quantum homo fuit receptus & collocatus in celum, dicens, Assumptus est in celum, & sedet a dextris dei. Istud uerbum habet magnam difficultatem in theologia, qualiter christus dicitur sedere ad dexteram dei in quantum homo. Pro cuius declaratione & materie predicande in introductione, sciendum quod in substantijs spiritualibus non reputantur partes dextere uel sinistre, proprie loquendo. Dicit enim. i. Th. & probat prima parte. q. l. ar. j. quod angeli sunt incorpo-

incorporei, qā nō sūt diuisibiles per partes, indiuisibiles em̄ sunt. Iō in eis nō inuenitur differentia partis dextre uel sinistre. Sed qd̄ est ī eis, totū pōt dici dextra, qā pars sinistra dicitur minoris fortitudinis & p̄tutis, sed in angelis totū est forte, & nihil debile. Sed differentia partis dextre & sinistre proprie solum innēditur in creaturis corporalibus & sensitiuis, ut in hoīb⁹ & aīalib⁹, qā arbores & lapides non dicitur habere partes dextera & sinistra, qā equaliter hnt fortitudinē in qualibet parte, homines uero & iūmēta hnt maiore fortitudinē & uirtutē in dextra q̄ in sinistra. Ideo dicit Salomō, Leua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me tanq̄ res fortis & firma. Cañ. ij. Ergo dicit thema, Assūptus est in celū, & sedet a dextris dei. Et etiā est articulus fidei, qui dicit, Ascendit ad celos, sedet ad dexteram dei p̄ris. Si dicas cum pater in sua essentia & diuinitate sit substantia spiritualis & indiuisibilis, quō reperitur in ea pars dextra, cum in eo nō sit sinistra, quia in eo nihil debile, sed est totus fortis & omnipotens? Rñdeo qd̄ in deo dextra sumitur similitudinarie & figuratiue. Verbi gratia. Sicut qñ ad aliquem magnum dominum ueniunt magnę persone & notabiles. Ille dñs causa honoris ad dextrā suā facit stare honorabiliorē personā. Ita legitur de m̄se Salomonis. iij. Reg. ij. Positus est thron⁹ m̄i regis que sedet ad dextram eius. Et post regem erat persona excellentior, ita qd̄ sedere ad dextrā signat h̄re excellētiam, honorem seu dignitatem sup̄ oēs alios. Et quia xps est in excellētiōe gr̄a, honore, & dignitate in paradiso super omnes creaturas, ideo dicit sedere a dextris dei. Cum ergo dicit thema, Assūptus est in celū, & sedet a dextris dei. Sensus est in maiori excellentia, honore & dignitate existit, & est maior omnibus creaturis. Sup̄ hoc qd̄ dicitur in themate, sedet a dextris dei, fundabo materiam meā, quia articulus fidei dicit in singulari, sedet ad dexteram dei. Per oppositum thema dicit in plurali, sedet a dextris dei. Respon-

deo, quod ad dexteram dei sedere singulari, notat summam excellentiam, qua loquitur articulus fidei, sed quia summa excellentia triplicatur in xpo.

Maieestas imperialis,
Dignitas pontificalis,
Auctoritas iudicialis.

Ex his tribus excellentijs dicitur the-
ma. Assūptus est in celum, & sedet a dextris dei. Prima ergo excellētia ex qua dicitur sedere a dextris dei, est maieestas imperialis. Imperator est em̄ maior dñs reges & principes dñs. Istam habuit in sua ascensione, quia oēs creaturę spirituales q̄ corporales sunt sub eo, hoc apostolus dicit. Constitues ad terram suam in celestibus supra om̄nē principatum & potestatem & uirtutē & dominationem, & omne nomen quod nō natur nō solum in hoc seculo, sed et in futuro, sed omnia subiecit sub pedibus eius. ad Eph. j. de ista xpi imperiali iestate dixit David in ps. c. ij. Benedicite dñs in celo parauit sedem suam. Regnum ipsius omnibus dñabitur. Non parauit. s̄ in terra humanitate sua. s̄ in celis parauit. Dico q̄ per uirtutem limitatis. Voluit em̄ humiliari infra om̄es creaturas, ideo meruit exaltari sup̄ creaturas secundum legem & regulam dicentē, Omnis qui se humiliat, exaltabitur. Luce. xviij. Creature sunt in triplici gradu, uel quia sunt in celo ut angeli, in terra ut homines, uel in corde ut demones. Sub omnibus istis Christus uoluit se humiliare. In celo enim nouem ordines angelorum.

Primus est ordo altior. s̄. Seraphim.
sunt plures angeli q̄ homines in maiori

Secundus cherubin.

Tertius thronorum.

Quartus dominationum.

Quintus uirtutum.

Sextus potestatum.

Septimus principatum.

Octauus archangelorum.

Nonus angelorum.

Xps autem in die incarnationis sue h̄

humiliavit se sub omnibus angelis descendens de cathedra eternitatis sue, & non assumpsit naturam angelorum, sed uenit in hūc mūdū ut radius solis, q̄ non recedit a sole, & assumpsit naturam humanā ut radius solis, colorem uiri &c. Iō ait David. Minuisti eū paulominus ab angelis, qā fuit passibilis scđm humanitatem, & angeli sunt impassibiles. Secundo uoluit humiliari sub hominibus. s̄ in sua uita & conuersatione, quia uixit ita pauper q̄ nūq̄ aliquis homo fuit ita pauper. Primo in natiuitate, quia non in domo, sed in porticu, in uia publica nasci uoluit, non in lecto, sed in presepio reclinatus. Item nō uoluit habere domū, non camerā, nō cellā p̄p̄iā, sed inuitabatur ad dormiendū &c. Itē in fine uite sue uoluit humiliari, qā sagiōibus & ribaldis & latronib⁹ sit processus ante q̄ sententientur, sed nō sic est factū de xpo, quia indicatus fuit sine processu. Ideo David in persona sua dixit, Ego aut̄ sum uermis, & non homo, opprobrium hoīm, & abiectio plebis. ps. xxi. Licet esset homo, tñ non tractabatur ut homo, sed ut uermis despectus calcabatur ita xps in sua passione. Tertio uoluit humiliari sub demonibus, quia permissit se tentari a diabolo, qui tentauit eū de peccato gula. Secundo de peccato uanę glorie. Tertio de peccato auaricie. Mat. iij. Sed diabolus fuit uictus. Fiat ergo ratio. Sic secundum legem diuinā, Omnis q̄ se humiliat exaltabitur, & quāto plus se humiliat, tanto magis exaltat, & quia xps fuit tñ humiliatus, ut dictum est, ideo parauit in celo sedē suā. s̄. p̄ humilitatē. Auctoritas. Humiliavit semetipsum fact⁹ obediens &c. usq̄ dei p̄ris. ad Phil. ij. moraliter hic nota per talem cōsequentiā. Si dñs Iesus xps ut cōsequeret tantā gloriam, uoluit in hoc mūdū tñ humiliari, q̄to magis nos, q̄ respectu sue maiestatas non sumus nisi ymes paradii? Si cupimus habere cathedrā in paradiso, debemus nos humiliare & obedire Christiani prelati, filij parentibus, discipuli magistris, iuuenes senibus, uxores uiris suis, non contra deum, soci⁹

socio, & sic de alijs. Not. exemplum de euangelio. Xps semel uenit in quādam domum fessus ex itinere, & sedebat, ap̄li aut̄ fecerunt sibi questionē dicētes, Quis putas maior est ī regno celorum? Mat. xviij. quia nos non scimus, eam determinare. Et xps, Bñ placet mihi qd̄ de istis disputatis, & uolens eis clare determinare questionem, uocauit unū puerū qui erat ibi. Dicitur q̄ fuit sc̄us Marcialis. & statuit eum in medio eorum, & dixit, Quicūq̄ humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno celorum. Mat. xviij. Maioritate gr̄ie de⁹ statuie in illo qd̄ quilibet pōt habere. Si autem cōstituisset in dño, dicēdo, Quicūq̄ erit maior dñs in hoc mundo, erit maior ī paradiso, qd̄ fecissent pauperes? Idē de maioriāte in scientia, qd̄ fecissent simplices & ignorātes? Idem de maioriāte in fortitudine, qd̄ dixissent debiles? Sed istis dimissis maioriātem glorie constituit in hoc quod quilibet pōt habere. s̄ in humilitate, que maxime in corde consistit. Humiliemus nos & dimittamus in stationes cordis & diuitias, remittendo iniurias inimicis. Ap̄s Petrus, Omnes in uicem humilitatē in sinuate, quia de⁹ sup̄ bis resistit, humilibus autem dat gratiā. j. Pet. v. & Iac. iij. Secunda xpi excellentia, qua dicitur sedere dignitas pontificalis. Iam scitis q̄ inter omnes prelatos eccl̄ie papa est maior, istam dignitatem habet xps. De hoc David, ps. cix. Dixit dñs dño meo, sede a dextris meis. subdit pro qua causa. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem Melchisedech. Null⁹ papa habet dignitatem papalem, nisi ad uitā, xps aut̄ in eternum. Not. scđm ordinem Melchisedech, nō scđm ordinē Aaron, sed scđm ordinē Melchisedech, qui in lege nature erat simul rex & sacerdos ualde deuotus, qui obrulit panem & uinum in sacrificio, ut legi Gen. xxiij. Nota historiam de Abraham qui cū ecc. & xviij. sc̄tiferis uicit quatuor reges, propter qd̄ Melchisedech obrulit panem & uinū, ex quo intellexit Abraham qd̄ xps messias debuit instituere sacrificium in ma-

et panis & uini, & flexit genua & Melchisedech benedixit ei, & ait, benedicens Abraham deo altissimo q̄ creauit celū & terrā. Nota q̄ sacrificiū Melchisedech figurabat sacrificiū qd̄ xps instituit, & q̄ Melchisedech nō obtulit sacrificiū q̄tq; Abraham habuit uictoriā de istis quatuor regibus, innuitur hic moraliter, q̄ licet oēs rehemur cōicare in pascha, tū oportet nos primo habere uictoriā de quatuor regibus. scilicet de quatuor passionib⁹, ex quibus ueniunt omnia pēta que facim⁹. Primus est amor iordinatus, q̄ bellat, & multos uincit, & captiuat, sed uincit a nobis, qm̄ pro nulla re mūdi hō facit contra deum. Verbi gratia. Parentes diligunt filios, auferis uos, q̄ ex isto amore inordinato non facitis aliquid contra deum, pundo ad demones ut sanentur, uel faciendo ut iras ut dītentur &c. Itē filij diligunt parentes, uir uxorem, & econuerso, attendatis ne propter hoc faciatis cōtra deū. Et si diligitis diuitias, honores, dignitates, attendatis ne propter hoc faciatis cōtra deū. Sed rex est timor inordinatus de amicis. Verbi grā, Si aliquis amicus uel consanguineus uester, p aliquo crimine sit captus, & uos estis uocatus per iudicē sub iuramento ut testis, & uos scitis ueritatē, & uos timore punitionis eius iuratis falsē, uictus estis & capti u⁹ diaboli. Si dicitis ueritatē, estis uictor, q̄a nemo timore debet iurare falsē. Plus debetis timere deū q̄ aliqd aliud. Idem de illis q̄ timore gentiū obloquētiū nō sunt parcere inimicis, cum dñs precipiat oppositiū. Tertius rex est placētia corporalis. scilicet comedēdi, bibēdi, & dormiēdi, caueatis ne ex his faciatis cōtra deū, sed sitis uictores. Quartus rex est tristitia. Alii qui tristantur de amissione amicorū uel puerorū innocentū, de qb⁹ est gaudendū qm̄ mortuū, q̄a tales uia recta uadūt ad paradysum. Aliqui tristantur de amissione bonorū &c. talis tristitia multos & multas captiuat in carcerem inferni. Iste rex uincitur per bonā patientiam. Post uictoriā habitā de istis quatuor regibus potestis cōicare, & Melchisedech. i. sacerdos

dei altissimi offeret uobis panem & uinū. i. corp⁹ xpi, q̄ est panis angelorū. i. p̄s dicit, Probet autē seipm hō, & sic de p̄ne illo edat, & de calice bibat. Tertia xpi excellētia, qua sedet a dextris dei, est autoritas iudicialis. Iā scitis q̄ in iudicio sedet iudex eminenter inter res, ita xps in die iudicij sedebit in throno ad iudicandum. De hoc Ioan. apoc. Vidi thronum magnū cādidū, & sedē sup eū, a cui⁹ cōspēctū fugit tra & celus, & locus nō est inuē⁹ ab eis. Et uidi multos magnos & pusillos stātes in cōspēctū throni. Et libri aperti sunt. & alius liber apertus est, q̄ est liber uite. & iudicati sunt mortui ex his q̄ scripta erant in libris scd̄m opera ipsorū. Not. quatuor dicit. Primo ibi, Vidi thronū, usq; sup eū. Quia Iesus xps in die iudicij sedet in cōthēdra iudicabit dās unicuiq; scd̄m op̄a sua, p̄cōtib⁹ impenitentibus dabit damnationē, bonis autē dabit saluationē eternā. Autori. Filius hoīs uertur⁹ est gl̄ia p̄s sui cum angelis suis, & tunc dedit unicuiq; scd̄m op̄a eius. Mat. x. Sed⁹ ibi, cū dicit, A cui⁹ cōspēctū fugit terra, usq; ab eis, Ecce mundi cōfessio, q̄a cōis est sn̄a oīm doctōrum, an diem iudicij erit cōflagratio, & terra & celum fugient, quantum ad gl̄ias, quas mō habent. Vñ ait dñs, Celū & terrā trāsbunt. Luc. xxj. Tertio mortuos, usq; throni. Ecce mortuorum resurrectio. Post cōflagrationē ille q̄ ex nihilo cuncta creauit mortuos saluabit, & ueniet audire sn̄am saluationē uel damnationis. Cogitate in ista die de timore, & metus erit in omnibus. orando dicebat b̄tis Grego. Pressa sumus omnipotens deus, ut in ignem trāstū, quem redemptorē nostrū leti sumus p̄mimus, uenientē quoq; iudicem seculi uideamus. Quarto ibi, & libri aperti sunt. Ecce meritorum retributio. Dicunt doctores, gl̄ose, & postille, q̄ isti libri sūt conscientie, qui mō sunt libri clausi, & nullus potest ibi legere, nisi tuipe & ibi enim scribuntur omnia bona & mala que facimus, & in iudicio aperientur.

tur, ita q̄ uirtute diuina quilibet poterit ibi legere. Boni laudabuntur, dicetur, O q̄ bonus ille fuit, licet superius iret optime indutus, tamen ad intra portabat ciliū, & sic de alijs. Mali autē uituperabuntur, dicendo primo de religiosis, O de falsarijs, uidebatur deuotus, & ecce totū erat hypocrisis, & sic de alijs. O quāta mala abscondita reperiuntur. Iō ap̄s, Nolite ante tps iudicare quoad usq; ueniat dñs, qui illuminabit abscondita tenebrarū, & manifestabit consilia cordiū, & tunc laus erit unicuiq; scd̄m op̄a. & nūpe liter xps habet autoritatē iudicalem. De hoc Dauid, Parauit in iudicio thronum suū, & ipse iudicabit orbem terre in equitate, iudicabit populos in iustitia. ps. lxx. Nota parauit. scilicet quādo fuit iudicatus. Iob. xxxvj. Causa tua quasi impij iudicata est, causam iudiciumq; recipies. Patet ergo quare dicitur, Assumptus est in celum & sedet a dextris dei &c.

Dominica intra octauas ascensionis. Sermo quartus.

Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. Marc. ult. Quia multi sumunt occasionē male uiuendi ex uerbo propositū ipsum male intelligendo, iō ad corrigendum uitam & pēta mala, nolo ipsum nunc declarare. Sed primo salutetur uir go Maria. Hoc uerbum est de ultimis q̄ xps dixit in hoc mundo in die ascensionis. Qm̄ debuit in die ascensionis de hoc mundo recedere dixit, Qui crediderit & baptizatus &c. Dicunt ergo illi q̄ nō intelligunt hoc uerbū, Certū est, q̄ xps pōnit saluationem in duobus. scilicet in credentia, & in baptismo. Cum dixerit, Qui crediderit &c. Quare ergo uos fratres & sapienter tñ restringitis, dicētes q̄ oportet facere p̄niam, cōteri, cōfiteri, restituere, remittere, audire missas, sermones, orare, & h̄mōi? Quare uos tot imponitis, cū xps fecerit uia paradisi leuē, cū det in tollere q̄ sufficit ad salutem, q̄ hō habeat fidē in corde, & sit baptizatus. Et sic

dāt se p̄s & male uite, dicēdo, ex q̄ ego habeo fidē, & sum baptizatus, sufficit, saluus ero, q̄a xps bñ sciebat quid est necessariū ad saluationē. Ecce quōd male intelligunt uerbū, Qui crediderit &c. Iō pro declaratiōe sciēdū, q̄ ista duo uerba, crediderit, & baptizatus fuerit, sunt futuri tēporis. cōiuncti modi, & h̄nt duo tpa. scilicet p̄teritū tps, & futurū. Si at cū dicit q̄ crediderit & baptizatus fuerit, intelligatur de tēpore p̄terito, solū hoc est falsū, & etiā error, q̄a tūc oportet cōcedere q̄ Iudas esset saluus, q̄a credidit, & per xpm baptizatus fuit cū alijs ap̄s. Tunc postea q̄ aliquis xpianus habuerit fidē catholicā in corde, & baptizatus fuerit, sed post inter Agarenos abnegat fidē, & moritur, nonne talis dānat⁹ imo. & cui dubiū? Nō ergo intelligit de p̄terito, sed de futuro tpe q̄ crediderit, hoc est in hora mortis fidē catholicā, & in corde habuerit, & baptizatus. i. i hora mortis, mūdiā baptismalem habuerit, saluus erit. Quid est esse baptizātū, nisi a p̄s esse mundat⁹? Qui ergo in hora mortis inuenitur i credentia diuinali & mundicia baptismali, saluus erit. Non em̄ sufficit credidisse, & baptizatum fuisse. Oēs nos xpiani iā sumus per baptismū mūdātī, sed non sum⁹ oēs mūdi. Nota ad hoc similitudinē de rege, q̄ in sua ciuitate preconizauit, dicēs, Quicūq; mihi fidelis fuerit, meū prādebit. Et fuit quidā rusticus regi fidelis, qui audita p̄conizatione bono mane manus lauit. Deinde iuit ad agrum seu hortū, & usq; ad horam prandij reuoluit hinc & inde sterens. Hora autem prandij quando audiuit trōpetas, ipse cito uenit ad prādium, sed quando rex uidit manus suas immundas, fecit eū puniri, siue fecit eū suspēdi. Ita in proposito rex n̄r dñs noster Iesus Christus inuitauit nos oēs ad nuptias paradisi dicēs, Qui crediderit &c. & mane lauamus nos, scilicet cū sumus pueri in baptismo, sed post reuoluendo sterens peccatorum, sordidamur in manibus tāgendo &c. in oculis respiciēdo, in ore loquendo, & in gula, finaliter in toto corpore. Ideo oportet iterū ablue-

re nō per baptismum, quia nisi semel habet efficaciam. Ideo oportet ut per pnam mundemur. Iō xps. Pnam agite, appropiabit &c. Mat. iij. Ecce quō sunt decepti qui dicunt hic, Qui crediderit &c. Iō dicit script. qui baptizatur a mortuo. i. a pto mortali, & iterū tangit mortuū, qd prodest lauatō eius? Ecce. xxxij. Not. Quid prodest lauatō eius? quasi dicat nihil. Intellectus uer⁹ est iste, qui crediderit. s. in fine, in hora mortis, & baptizatus fuerit, idē de futuro. s. in fine, salu⁹ erit. Patet thema. Et sic sum in materia predicanda. Modo super isto uerbo ad Hebreos. vj. Baptismatum doctrinē, supple sunt. tangunt glose quī; baptismata ad saluationem hominum.

Primus est de aqua baptismali.

Secundus de gratia spirituali.

Tertius de sanguine materiali.

Quartus de mia penitentiali.

Quintus de igne purgatoriali.

Et de quolibet istorum pōt dici thema, Qui crediderit, & baptizatus fuerit. s. ali quo istorum modorū, salu⁹ erit. Dico q primus baptismus est aqua sacramentalis. Iste aut est primus & principalior, & communior alijs, & primum ecclesie sacramentum. Iste mundatur, nō solū pueri, peccato originali, sed & Iudei adulti, & alij infideles ab oibus peccatis & culpa & pena, etiā si haberent omnia peccata mundi. & de hoc uide sanctum Thomā in. iij. distinctione. iij. ubi dicit, quod paruuli mundantur ab originali, & dantur eis uirtutes infuse. Adultis ʒo fit remissio culpe & pene, nisi fide accedant. De isto baptismō dicit articulus fidei, Cōfiteor unū baptismā in remissione pctorū. Si autem dicatur, Vos frater dicitis q tantū sunt quinq; baptismata, articulus fidei non ponit nisi unum, dicens, Confiteor unum baptismā &c. Rūdeo q articulus fidei solum loquitur de baptismō aque, qui dicitur esse unus triplici ratione, scilicet propter unitatem materie, ppter unitatem forme, & propter unitatē usus. De primo unitas materie huius, est aqua naturalis, quia cum aqua ar-

tificiali uel rosacea non pōt dari baptis mus, oportet q de f cū aqua naturalis sit de fōte, flumini, puteo, uel mari. Iste ostendit xps in suo baptismō, qui non aqua artificiali, sed naturali baptizari uoluit. Autoritas. Saluator noster ags leu danis baptizari nōluit, ut tactu suū mē dissime carnis uim regeneratūā cōfiteret omnibus aquis, supple naturalibus, non est nisi una specie. Secundo dicitur unū, propter unitatem forme, que est ista, Ego te baptizo in nomine patris & filij & spūs sancti, ibi nō mutādo nec addendo uel minuendo. Anissent hic clerici, etiā uetule, q aliqui baptizant propter ritulum, & alique nescientes formam, Ego te baptizo in nomine scē nītatē &c. Nota de uetula q dixit se baptizasse illum magistrum in theologia. Hanc formam ostendit xps qn debuit illū ascendere, dicens, Eūtes docete oēs gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij & spūs sancti. Mat. xxvij. Tertio dicitur unum, propter usum siue praxē, quam seruamus, quia non datur nisi mel, eo q representat passionē xpi & mortē, qui solū semel fuit mortu⁹. Hāc itaq; tāgit apłs di. xps resurgens ex mortuis nō moris, mors illi ultra nō diuabit. Qm mortuus est, pctor mortu⁹ est semel, q aut uiuit, uiuit deo. ad Ro. vj. Ecce qm articulus fidei, Cōfiteor unum baptismā in remissione pctorū. Iō Act. iij. dicit, q cū Petr⁹ pdicasset, Iudei cōpūnt, dixerat apłs, Quid faciem⁹ uiri fresset? dicit Petrus di. Pnam agite, & baptizati uisq; uestri in noīe Iesu xpi in remissione pctorū. i. in fide Iesu xpi. De isto baptismō dicit the. Qui crediderit, salu⁹ erit. Secundo baptismus est de gra spūs sancti. Qū infidelis cupit baptizari, & nō habet oportunitatem, nec ipsemet pōt se baptizare, oportet em ab alio baptizari, ut recipere baptismū. Quia sicut nullus potest seipsum generare, nec etiā baptizari, cū sit alia generatio, & moritur cum baptis desiderio, dico q baptizatus est non baptismō fluminis, sed flaminis. i. spūs sancti.

baptismo spirituali in fonte spūs sancti. De isto Autoritas. Ioannes baptizauit aqua, ecce primū. uos autē baptizabimini spūs sancto, ecce scd⁹ m. Act. j. Nota q iste baptismus scd⁹ non est tante efficacie sicut primus, sed saluat hominem scd⁹ m quantitatē fidei & deuotionis. Primus em dat characterem in debilem, qui est quidā ornat⁹, quasi stellam habens in fronte, ex hoc singularem gloriam habent in paradiso, ubi cognoscitur statim, dū aīa intrat celum, si iste fuisse baptizatus, & non ex isto characterē. Item quia primus baptism⁹ remittit oīa pcta nō solū a culpa, sed etiam a pena. Iste aut scd⁹ dat remissionē pctorū a culpa, sed non a pena, nisi secundu quātitatē fidei & deuotionis. Nota miraculum qd legitur in uita bti Martini de catechumeno mortuo p eū resuscitato, qui dixit se fuisse ductū per uias tenebrosas ad purgatorium. Sed orationib⁹ beati Martini fuit suscitatus, qui p eo flens orabat dubitando, ne esset damnatus. Iste scd⁹ baptismus grē spūs sancti nobis etiam xpianis magnam consolationē. Vñ si aliquis nostrum dubitaret dicens, O miser, quid scio ego si sum bene baptizatus, quia forte fui baptizatus ab ignorante, siue a uetula &c. Iō quid erit deia mea? Iō ecce consolatio. Posito ca so q baptizās errauit in forma uel in intentione, sed tu nescis, q si scires, decept⁹ es baptizatus baptismō flaminis. Hec declaratio abstrahit ab illa autoritate apłs. iij. ad Cor. viij. Si em uoluntas prompta est, scd⁹ m id qd habet accepta est, nō scd⁹ m id qd nō habet. Nota, Voluntas accepta est, si desiderando illd qd nō habet. Iō nullus debet iterū baptizari, nisi esset certus q nō esset baptizatus. Sed de pueris paruis, qui non habent liberū arbitrium nec uoluntatem, est periculum. Vnde si puer qui portatur ad baptismū, moreretur in uia, non saluatur. Rō, quia non habet uoluntatem. Si dicatur, Nunquid saluatur in fide parentum? Dico q

non, nisi recipiat baptismum, quia non habet pōpitudine uoluntatis. Iō multū debet cauere mulieres ne pueri moriantur sine baptismō. Sed si adultus Iudeus uel Agareus uadens ad baptismum recta intentione & nō ficta moritur in uia, talis saluatur propter pōpitudine uoluntatis. Iō xps, Ego sitienti. i. ardentē desideranti dabo de fonte aque uiuē gratis. Apoc. xxi. De isto dicit thema. Qui crediderit & baptizatus fuerit, non solū baptismō fluminis, sed etiā flaminis, salu⁹ erit. Tertius est de sanguine martyriali. Qū em non baptizatus baptismō aque interficitur propter xpm, saluatur, ut patet de rhetorib⁹ adductis ad disputandū cū beata Katherina. Dichistoriā, & quō sine dolore mortui sunt. De hoc baptismō dicit xps martyrib⁹, Calicem qdem quē ego bibo, bibetis, & baptismō quō ego baptizor, baptizabimini. Mat. x. Nota calicem. i. passionē, q sicut calix continet certā mēsurā, sic in passione martyrum nihil fiebat sine mēsurā, sed scd⁹ m mēsurā certā a deo ordinatā. Iste baptismus est minor in aliq. Minor est in hoc, quia non dat characterem ut primus. Vñ illi, licet rhetores non habent characterē, sed est maior in hoc, quia nō solū purificat ut baptismus aque a culpis & penis, sed etiā scificat creaturā, ita ut de ea fiat festum. Iō Iōā. Beati qui lauant stolas suas in sanguine agni, ut sit pās eorū in ligno uite, & per portas intrent ciuitatē. Apoc. xxij. Nota, Beati qui lauant stolas suas. i. corpora sua. Ratio, quia sicut uetis cooperit corpus, ita corpus cooperit animam in sanguine agni. Quare non dicit in sanguine proprio? Rūso, quia modicū ualet effundere sanguinē propriū, quia cū sit infectus peccatis, nō posset lauare aiām, oportet ergo lauare in sanguine agni. Iō de martyrib⁹ dicitur, Hi sūt qui uenerunt ex magna tribulatione, & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine agni. Apo. viij. Sed quid si aliquis pro xpo moritur, & non occiditur, & non effundit sanguinē, quia suspēditur, uel submergitur, uel suffocatur, uel fa-

me moris, nunquid est martyr? Dico qd sic, qd in sanguine. i. p fide xpi moris. Itē ut sit pās corū in ligno uite. sup. ad accipiendū fructus eius. Lignū uite est xps, qd facit fructū totius scientie, gaudij, & leticie, charitatis, & sanctitatis, & eterne uite. Et per portas. i. uirtutes intrent in ciuitatē. scilicet celestē, nō dicitur p portā in singulari, sed per portas in plurali, ad ostēdēdū qd nō solū sunt martyres illi qui occiduntur p fide xpi, sed etiam pro quacūq; uirtute uel iustitia manutenenda. Vñ Ioā. baptista martyr est, qd ecclesia dicit, Preputēs martyr, heremiq; cultor, tū nō p fide, qd multa questio sibi fiebat de fide, sed pro uirtute castitatis, qd reprehēdit Herodē de luxuria, mortu⁹ est & de capitulo. Mar. vi. O quot martyres essēt in hoc mūdo, si uellent. Verbi gratia. Qñ aliquis uideret aliquem deum blasphemantē, etiā dñm uel regē, & aliquis reprehenderet eū, si occideretur, martyr efficeretur cū Ioāne, quia maiorem rōnem habet martyrij qd Ioānes, quia pl⁹ peccat blasphe-mator, qd fornicator. Item si quis occiditur, quia defendit cōtatem, iuste martyr est. Itē si dñs occidit scitifices, qd non uult uocare meretricem &c. martyr est, & per portā castitatis intrat ciuitatē paradisi. Idem de muliere maritata nolēte consentire uiro eam indebite &c. Idē de notario uel teste nolente facere falsū instm, & occiditur, martyr efficitur, & per portam iusticie intrat ciuitatē celestē. Ecce quāsi dicit per portas. i. uirtutes. De isto dicit the. Qui crediderit, & baptizatus fuerit &c. Quart⁹ est de misericordia pñali. Ista oporteret nos baptizari qd licet fuerim⁹ baptizati baptismō fluminis, tū postea facim⁹ tot pēta, qd maculam nos turpiter, tā corpus, qd animā. Iō non habemus aliud remedium nisi mīe pñali. scilicet in corde conteri de peccatis, recipere ppositū decetero non peccandi, & debemus recipere ppositū confitēdi. Et cū una gutta lachrymarum plus faciet & lauat, qd cum tota aqua maris, & tūc restat pena i purgatorio. Dicitur baptism⁹ mīe penitentialis, quia ista anima pecca-

trix lauitur in fonte mīe dei. De isto dicit scriptura in figura Iudith, Exibat Iudith noctibus in uallē Bethulie, & habebat se in fonte. Iudith. xij. Nota, dith. i. confessio sed in interpretatio Hebraicā, exibat noctib⁹. Noctes in scriptura significant peccata, sed dies gaudij & bonā uitā. Qui ambulat in tenebris nescit quo uadit. Ergo ambulat in luce habetis, ut non tenebre uos comprehendant. Io. xij. Exibat ergo noctibus ad cogitandum pēta cum dolore & tritione. Et concordat David dicē, borauī in gemitu meo, lauabo pedes meos in aqua, & pedes meos in cinere. I. per singulas noctes lectū. glosa, per singulas peccata. Nota, quia si quis peniteret de peccato & nō de alio, nihil ualeat. Iō confessor debet interrogare a confitente peccatore, & penitemini de omnib⁹ peccatis. si dicit, sic, nisi de tali, & talis nihil ualeat, nec est absolue-dus. Nota, Iō Bethulie. i. penitentie, nō dicit in tētem, quia pñia requirit humilitatē, patet in operibus pñie. Primo in conuisione, in qua cor leonis per superbiā restringit, p humilitatem, & peccator tritus dicit, O miser, quid eris de meo tritio si uera est, non est sine humilitate. Secūdo in confessione humiliando quantūcūq; sit magnus dñs, flexis genibus debet confiteri. Item dicēdo de peccatis suis, quāsi se diffamando. Ecce uallē Bethulie. Idem de alijs operib⁹, que omnia humilitatem important, oratio genibus flexis. Ieiunium humilitatis, eleemosyna bursum, remissio iuriam &c. Ecce qualiter humilitas penitentie est fons diuine mīe, animam purificans, ergo lauamini. scilicet per pñiam, mīe estote, auferte malum cogitationis uestrarum ab oculis meis. Elā. j. De hoc dicit thema, Qui crediderit &c. Quis est de igne purgatorij. Dicit aliqui rantes qd ultra mare sunt gentes que baptizantur igne. Hoc nihil ualeat, quia in hoc mundo non instituit baptism⁹ ignis, sed aque. Sed ex sua nimia misericordia in alio mundo instituit baptism⁹ ignis purgatorij, ubi baptizantur penitentes, qui non peracta penitentie cōdigna decedunt. xbi glosa. Qñ moritur penitens, qui de peccatis habuit contritionē, sed non tāta sicut pēta sua meruerūt, ad dimissionē culpe & pene, qd fuit contritus &c. & moritur, statim anima ducitur ad iudiciū, & dicit xps angelo, Baptizetur in fonte ignis purgatorij, ut mundetur a maculis. Nota modū quāsi ab angelo tanq̃ a sacerdote immergitur &c. De isto autoritas dicebat Iō. Ego quidē baptizo uos in aqua, qui autē post me uenturus est, fortior me est, ipse uos baptizabit in spiritu & igni. Mat. iij. Nota fortior, quia iste baptismus ignis ualde est potentior. Ipse. scilicet xps uos baptizabit in spiritu sancto, qd gratia est spiritus sancti, qd in alio mūdo habeamus locū penitentie ignis & per ignē. Scdm grammaticā antiquā, dicebatur igne uel igni in ablatis. Iō pñt dicere aīe, qñ exeunt de isto baptismō ignis purgatorij, Transuim⁹ p ignē & aquā, & eduxisti nos in refrigeriū. ps. lxx. No. p ignē & aquā. quare primo ponit ignē, cū pri⁹ baptizet aqua? Rñ deo, qd ignis est fortior & principalior. Ideo de potioribus prior est speculatio. Nota qd solū Christiani intrāt purgatoriū. De isto dicit thema, Qui cre. &c.

Itē qd habebat respirare, iō fecit aerem. Idem de igne ad calefaciendum & ad parandum alimenta &c. Item quia indigebamus lumine, fecit solem pro die, lunam & stellas pro nocte. Idem sciens qd terra nō germinaret sine influentijs, ideo fecit planetas. Item sciens qd mori mur, fecit celū pro bonis, & carcerem inferni p malis. Ista primā rōne tāgit scriptura di. Siue mūd⁹, siue uita, siue mors, siue pñtia, siue futura, oīa em̃ nostra sūt. j. Cor. iij. O qñ debem⁹ ipm diligere, quia tm̃ fecit p nobis. De scd'a ratione principali. scilicet pro honore & gl'ia sua, ut in mundi creatione cognoscatur eius potentia diuina, quia qui talia ex nihilo fecit, potens est. Item ut cognoscatur eius sapientia in mundi gubernatione. Item ei⁹ clemētia in oī prouisione. Itē ei⁹ mia in bonorū premiatione. Et ei⁹ iustitia in malorum damnatione. Ecce scd'a ratio principalis, quare creauit deus omnia, ut a nobis laudetur, honoretur, & glorificetur. No. ad hoc similitudinē de potentissimo rege habente palatium, p se, sed gētes sue nō habebat domos, uillas, uel ciuitates, sed uiuebāt in nemoribus, qd suis pprijs sumptibus edificauit eis unā pulchrā ciuitatē duplici rōne. Prima, ppter necessitatē & utilitatē gētū suarū. Sed secūda, p honore suo. Itā etiā de deo dicimus, qui habebat palatiū sue eternitatis, ubi habitabat, sed p nobis creauit celum & terram &c. p honore suo, ut ostēderet suā mīam abundantē, & iustitiam rigorosam, ideo dicit scriptura, regi seculorū i mortali, inuisibili, soli deo honor & gloria. j. Tim. j. Utilitas est hominū, sed honor & gloria sunt dei. Ideo sicut deus nō tangit partem nostrā, sed totam utilitatem dimittit nobis, ita etiam hos nō tangam⁹ partem suam, querentes etiam honorem seu gloriam nostram, sed dei, qd soli deo debetur honor & gloria. Iō dicit thema, In omnibus honorificet deus. Patet the. Occasione huius uerbi, amorem uestri quesui in sacra scriptura, que sunt & quot, in quibus debemus deū honorare. Et inueni qd sūt quatuor in summa.

Primus debemus dare deo de corde
amorem supernalem.

Secundo de ore laudem temporalē.

Tertio de corpore rigorem uirtualē.

Quarto de bonis exterioribus princi-
palitatem.

Et de istis quatuor loquitur thema di.

In omnib⁹, sup. bonis, honorificet deus.

Dico em primo &c. Licet em debeamus
diligere patrē & matrē, sorores, parētes,

& amicos, uitā propriā & famam, super
oīa tñ diligendus est deus, quia diuino a

mori non est preponendus amor alicuius
rei create, nec patris nec matris &c. Sed

amor creatoris sit in corde, quasi oleum
in lampade, qā debet oīb⁹ dilectionib⁹ su

pernatare. Si uis bñ soluere debitū deo,
facias q amor pñs & matris &c. sit i cor

de tuo, ut aqua frigida nō supnatādo. A
mor autem dei sit ut oleum in lampade

ealidū & natas, aī non soluis deo. Ecce
qd dicit ipsemet, Qui amat patrē uel ma

trē plusq me, nō est me dign⁹. sup. habe-
re in hoc mundo p gām & bñdictionē,

nec in alio p gloriā & saluationem. Et q
amat filium & filiam super me, nō est me

dign⁹. Mat. x. Questio moralis. Diceret
aliquis, pater ego diligo deū super oīa,

detis mihi aliquod signum. Iō ego dabo
signū uobis, qā multi credunt diligere

deū sup oīa, & nō faciunt. Ad pbationē,
si uos habetis duos amicos, & illi discor-

dāt inter se, & uos facitis partē cū altero
illorū, signū est q pl⁹ diligitis illū q alte

rū. Sic in pposito. Nos diligimus patrē
& matrem &c. & dñm. Ecce uenitis ad

pñtū in q oportet facere uel cōtra deū,
uel cōtra creaturā dilectā. Si amore crea

ture facitis cōtra deū, signū est q pl⁹ dili-
gitis creaturā q deū. si oppositum, signū

est q plus diligitis deum. vbi gratia. Si
filius uester inhiuratur, & dicit uobis q

uadatis ad diuinos uel coniuatores, &
deus precipit oppositum q nullus ua-

dat, & necessitas & amor filij te inclināt
q uadas, propterea certū est q plus dili-

gitis filium q deum. Itē si pdidisti taceā ar-
geteam uel pecuniā uel aliqd locale, &

supis illd inuenire, & dicitur q uadas ad

fortilegos, diuinos &c. & deus pñtū
nulla de causā recurramus ad eos, si nō

das ad fortilegos, certū est q pl⁹ diligit
taceā & creaturā q deū. Itē de amico

pto, etiā de se ut hō dicat ueritatē cog-
noscere, & de pñtū, q p totū

medio iuramēto, & de pñtū, q p totū
mundo saluando nō faciamus fallum

ramētū. Si p uite cōseruatiōe amicitie
suijsi falsum iurat, plus creaturā q deū

diligit. O quot sunt qui dicunt se amare
deū & mētiuntur? qā p uno denario

p una parua re, ne soluant, iurant false.

Nota q pñtū est, & magnū, iuramētū
falsum. Et fac gradus peccatorū in manu

dicendo, Magnum peccatū est fornicari,
sed maius pñtū est fornicatio simplex.

maius adulteriū est, mai⁹ homicidiū, sed
super oīa ista maius est falsum iuramētū.

Et licet in hoc mundo plus puniatur homi-
cidii, tñ apud deū plus puniatur falsum

iuramētū. Rō quia homicidium est pñtū
cōtra pñmū, sed iuramētum falsum est

directe cōtra deum, tangit em coronam
dei. Mō peccatū aggrauatur ex dignitate

personae, ad quā peccat. De hoc uide
Th. i. j. q. lxxij. ar. ix. Iō sum opere ex-

uēdum est periurium & falsum iurame-
tum. Ecce signum maioris dilectionis.

Grego. Probatio dilectionis exhibitio
est operis. Qñ autē quilibet res dilectā

postponitur ne dei preceptum transgre-
diatur, quis tunc deum super omnia

gere cōprobatur? Iō xps, Qui habet man-
data mea, & custodit ea, ille est q me

diligit. Iōā. xij. Qui habet mandata mea, &
seruat ea, in opere, ille est q me

me diligit. Qui autē diligit me, diligit
pñtū meū, & ego diligā eū, & manebit

in memoria pñsionis. Tales tenēt cōfi-
dētē ab eo ut uias tuas dirigat, & conser-

uet ab eo ut uias tuas &c. Et si tu dicis de-
o, & diligenter matutinas, deus diri-

get uiam tuam per uiam humilitatis cō-
tra supbiā. Si primā, dirigit uia tuā p uia

fic de alijs uirtutibus. Qñ dicit, Semper
mane & uespere semper debent orare,

quasi iuge sacrificium offerat deo, ergo
offeramus hostiam laudis semper deo. i.

fructū laborū consentiū nomini eius.
Ad Heb. ult. Dico tertio &c. scilicet per

uideamus quod officium habebimus in
alio mundo de quo uiuamus. In celo em

nō sūt sutores uel sutores, qā uestis glo-
rie nūq rūpit, sicut nec uestis solis & stel-

larū & lune, nec sunt sutores uel argēta-
rij &c. Solū est ibi officiū laudandi deū,

sicut tu delectabir comedis uel bibis, qñ
furis, uel qñ habes sitim. Iō dicebat Da-

uid, Beati qui habitant in domo tua dñe,
in secula seculorū laudabūt te. ps. lxxij.

penitētiā ieiunij, uigiliarum &c. Si rex
cōmitteret casti⁹ custodiēdū militi sciēs

castrū regi uelle rebellare, qñ placeret
regi, si ille miles prudēter & cū rigore

teneret castrum ne posset rebellare? Sic
cuilibet nñm cōmissum est castrum cor-

poris, & habitatores. i. quinq; sensus, in-
clinationes, & mēbra uellēt cōtra deum

rebellare. Sensus em & cogitatio hūani
cordis in malū pna sunt ab adolescētia

sua. Gen. viij. Item, Sapientia carnis ini-
mica est deo. Legi em dei non est subie-

cta. Rom. viij. Quantū ergo placebit regi
xpo, si cū rigore penitētie prudēter cus-

toditis castrū, & notabiliter talis remu-
nerabitur ab eo. Ideo apłs, Ego quidē sic

pugno nō quasi aerē uerberās, sed casti-
go corp⁹ meū, & in seruitutē redigo, ne

forte cū alijs pdicauerim, ipse reprobos
efficiat. j. ad Cor. ix. Ecce qualiter peni-

tētia est necessaria. Dicit stultus, Et qd p-
ficat deo mea penitētia uel ieiunij? &c.

Respōdēdū est his stultis, Vt qd pñtū re-
gi qñ miles custodit sibi castrū? Nōne de

hoc rex habet honorem, seruitiū, & glo-
riam? imo dicit apłs, Obsecro uos fratres

p miam dei ut exhibeatis corpora uestra
hostiā uiuētē, scām, deo placētē, rationa-

bile obsequiū uestriū. ad Ro. xij. Iō dicit
thema, In omnibus, sup. corporibus, ho-

norificetur deus. i. per penitētiā. Empti
em estis pñcio magno. j. ad Cor. vi. Dico

quarto, q debem⁹ dare deo de bonis ex-
terioribus. De⁹ non indiget pane, uino,

& alijs pro se, sed pro suis seruitorib⁹. Si
cut nec rex expetit p se oēs reddit⁹, sed

indiget p seruitoribus. In rebus est de⁹
honorandus principat⁹. Et hoc fit soluen-

do iuste decimas & primitias, & dando
pauperib⁹ eleemosynas amore sui. Mul-

tum honorat patrem, q filijs suis pauperi-
bus dat eleemosynā. Nota parabolam de

illo magno dño, qui dimissis filijs iuit pe-
reginationem. filijs depauperatis qui-

dam dabat eis eleemosynam amore pa-
tris &c. Iste dñs est xps Iesus. Auctoritas.

Honora dominum de tua substantia, &
de primitijs oīm frugum tuarum da pau-

peribus, & implebuntur horrea tua satu-
ritate

ne uite & uirtuose, necessarius est uigor, & forza siue fortitudo, quia uiolenter ascendimus, quia persona q̄ inclinatur ad superbiam, uanitatem, & pompam, cum difficultate humiliatur. Iō est necessaria forza. Idem de auaro luxurioso, & sic de alijs, quia contra inclinationem cum difficultate fit. Ideo requiritur forza. Secus descendendo in infernum per malam uitam uadit homo cōstantius naturaliter, q̄ caro inclinatur ad uitia & p̄tā. Sine magistro & doctore addiscimus peccare & male agere. Senſus eū & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Gen. viij. Oportet igitur facere uigoroſe, facere uim sibi p̄p̄. Hoc sciens ap̄s dicebat, Ego sic curro, nō qua si in incertum, sic pugno, non quasi aerē uerberans. Sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo. j. Cor. ix. Secunda similitudo est de homine leuiter ligato cum filo stupe simplici, talis leuiter soluetur. Secus si cum chordis uel cathenis ferreis sit ligatus, quia tunc requiritur & forceps ad soluendum se. Ita ille qui nouiter incipit peccare est ligatus cum filo stupe, quia leuiter poterit dimittere peccata. Quando nero est iam aliquantulum assuetus, est cum chordis ligatus, sed quando est iam antiquitus in peccatis, cathenis ferreis est ligatus. Ideo necessaria est sibi forceps Sampsonis ut soluat. Multi homines & mulieres sūt ligati istis cathenis de malis consuetudinibus. q̄ quando interrogantur a confessore an iurant deum, dicunt, Pater consuetudo est. Hoc uultis dicere, quia iam estis ligatus ista cathena que ducit uos ad infernū. Multi uellent soluere istam cathenam ne iurent, & non possunt, ita sunt male assueti, sed frangetis eas assuefaciendo uos ad infirmandum uel negandum per aduerbia. Item si matres, que curant de filijs, corrigerent eos ne iurent, & docerent eos loqui ita, non sic est, per aduerbia, quando essent magni, non iurent. Idem de peccato usure, si uniuersitas uel particularis homo uenit ad diuitem ut mutuo recipiat pecunias ab eo, rīdet di-

ues, placet mihi, sed soluetis ultra tantū quolibet anno. Dico quod hoc usura quia pro mutuo non pōt homo quid accipere. Et usurarius dicit conſuetudinem. Pater consuetudo est. O uos uultis dicere quod estis ligati ista cathena. Istalia bona sunt, seruatis duabus consuetudinib⁹. Prima est quod sit uera emptionis. Secunda quod precium sit iustum. Si uendere plus propter dilationem solutionis. Dicit usurarius, Pater consuetudo est, sed usurarius hac cathena diaboli trahit ad infernū. Item confessor cit emere pro pecunia parata minoris precio est usura. Pater consuetudo est, respondet usurarius. Item obligatio bertatis ad molēdinum ratione molēdinum usura est. Sed potestis dicere tū propter ut sine aliqua conditione, & ille beneſciat, sed non obligetis eum. Item mulier possessiones & interim fructus recipiendo, usura est. Item si seruatis uos, pignora & utimini pignoribus, usura est. Pater consuetudo est, dicit usurarius. Solutio nulla est. Contra leges humane pōt allegari consuetudo, que per consuetudinem abrogatur. Secus contra legem dei, imo propter consuetudinem grauius peccatum est, & mala consuetudo igitur in naturam, tū q̄ quasi impossibile est dimittere las malas consuetudines. Autoritas mutare potest ethiops pellem suam, pard⁹ uarietates suas, & uos poteritis facere cum didiceritis, malum. Hieron. Tertia similitudo est de illo, qui in euaginato cōtra eū ut occidatur, ut cessaria est sibi forza ad trāfūdū, ut sit euadere. Ita est de nobis. Lingua minis est ad instar ensis facta, & quando aliquis uult incipere bonam uitā dū tendendo uitia, uanitates & peccata, facit illi qui prius fuerunt socij in peccatis, ut eū retrahere. s. obloquenter uel cogitatore, ut sitis sinceri, & sine offensa in ne dissolutus &c. nullus dicit sibi ali-

imo cōmēdabit de fortitudine &c. Et si ponit se in uia bone uite, ut uadat ad paradisum, factum est. alij qui uadunt ad infernū, statim persequuntur eū. Idem de clerico & laico, idem de mulieribus, idē de illo qui parcat inimicis &c. Quot religiosi miseri clerici, & alij sunt, qui uellēt incipere bonā uitam, sed dicūt, O miser qd faciam quia dicent q̄ sum hypocrita. Iō necessaria est forza, nō curare qd dicit male gentes, sed quid uult de⁹ & qd tenemini facere. hoc. i. quod dicit dñs p̄ prophetā Hieremiā. ix. Vnusquisq; a proximo suo se custodiat, & i omni fratri suo nō habeat fiduciam, q̄ oīs frater supplantabit, & oīs amic⁹ fraudulenter sedet, & uir fratrē suū deridebit. Tñ dilectio diuine uoluntatis uigoroſe liberat ab oībus istis supradictis. Autoritas. Aque multe non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruēt illā. Cān. vij. Et loquitur de eo q̄ fortiter, & uigoroſe recepit bonam uitā. In tali eū aqua multe. s. malorū inclinationū, & male consuetudinū, non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina. s. obloquētiū, obruēt illam. Ecce primus gradus charitatis, principii bone uite. iō incipiam⁹ p̄tpe, dñi sum⁹ in hoc mundo, auisando &c. s. dñs grad⁹ est, p̄ficere in bona uita abundanter. Ex quo hō incepit, & continuat, iā gētes non obloquūtur contra fidē, sed uident bonā cōtinuationē, quia nō onē & bonā uitā. Licet a principio mirē talis, debēt uel debet cōgregare fructes, & bona opa, & merita abundanter. Nobona terra rigata & radicata facit flores, folia, & fructus. ita ex quo persona est trāsp̄lata de terra sterili male uite, in bonam debet facere flores orationum, fructum elemosynarū &c. & fructum merito ſra magis ac magis abundet in omni scientia, & in omni ſenſu, ut probetis potiorē, ut sitis sinceri, & sine offensa in alium Christi, repleti fructu iustitie. Ad

Phil. j. Nota quatuor in qbus est hūda abundantia. Primo debetis abundare in scientia. Si dicat rusticus, Et quomodo ergo potero abundare in scientia? Rīdeo, Nos qui habemus p̄dicare, habemus abundare in scientia theologie, quia aſs faceremus errare populum. Sed uobis simplicibus ſufficit ſcire, Credo i deum. in quo sunt omnes articuli fidei. Dicat hic. Secundo debetis abundare in omni ſenſu penitentiam faciēdo. Sicut eū ex qnq; ſenſibus peccamus, ita ipsis debemus facere penitentiam, in oculis lachrymādo, in auribus miſſas & sermones audiēdo, in odoratu uiām dñi ſentiendo, ſicut canis qui ſequitur leporem per odorē, ſentit in biuiō quādo tranſiit, in gustu ieiunando, in ſenſu tactus totum corpus affligendo. Beatus uir qui in ſapientia morabitur, q̄tum ad Credo in deum. & in ſenſu cogitabit circūſpectionem dei, ſcilicet penitendo. Eccl. xiiij. Tercio p̄betis potiora. Bonum est corpus hominis, ſed melior est aīa. Ita bona ſunt opera bona corporis, ſed meliora ſunt aīe. s. orationes deuote & contemplationes. Multi ſunt qui ex operibus miſericordie corporis perdunt bona anime, quia negligunt nimis. Non poſſunt audire sermones, que eſt optima contemplatio. & ſic de alijs. Propter hoc ſcripſit ap̄s ad Timotheum, qui faciebat magnas afflictiones corporis, dicens, Exerce te iſpſum ad pietatē ſcilicet ad ſpiritualia. Nā corporalis exercitatio ad modicū utilis eſt. Pietas autem ad omnia utilis eſt, promiſſionem hñs uite, que nūc eſt, & future. j. ad Tim. iiij. Quarto per Ieſum Chriſtū dñm noſtrum, quia nulla alia lex ducit ad paradisum, niſi lex Chriſti, non Moyſe nec Machometi, licet dicant Iudei. Nota hic exemplum de illo diuite qui habebat tres filios, & unum lapidem precioſum magni precij. & quilibet filius petebat illum lapidem a p̄e. Pater autem nolens illos contentare, uocauit unum lapidariū qui fecit ſibi duos alios lapides, oīno ſiſs lapidi precioſo. Et quando p̄ debebat mori, dedit unum lapidē ſeniori fra-

ri fratri. Sed o quē magis diligebat, de lapidē uerū. Tertio filio dedit alium de illis de uitro. Mortuo pte, qlibet dicebat se habere lapidē p̄ciosum, sed argēta rī in pōdere cognouit uerū lapidē. Isti tres filij sunt tres ppli. s. Iudeorū, xp̄iano rū & Agarenorū. Pater est de⁹. Tres lapides sunt tres leges eorū &c. sed cognoscuntur in pondere. Pōd⁹ em legis Moy. si sed in p̄missione eius est q̄ solū p̄mittit terrena. Et ista q̄tum ponderauerunt? ecce qd dicit Salomō de terrenis, Vanitas uanitatum & oīa uanitas. Quid habet amplius homo de uniuerso labore suo q̄ laborat, sub sole? Gñatio p̄terit, & generatio aduenit, terra autē in eternū stat. Oritur sol & occidit, & ad locū suū reuertitur, ibiq; renascēs girat per meridiē, & flectitur ad aquilonem. Ecce. j. Item uidi cuncta que fiunt sub sole, & ecce oīa uanitas. Nihil aliud ponderat, non est ergo ille lapis p̄ciosus. Ponderat autē scēte Agarenorū qd est? p̄mittit enī lex illa maledicta, riuos mellis & lactis in celo, & uxorē quingentas uirgines &c. Ecce paradysus porcorū & aliorū bestialis. Ecce qd p̄mittit, nil ponderat. Lex autē xp̄i p̄mittit non uanitatē, ut lex Iudeorū, nec bestialitatem, ut Agarenorū, sed regnū paradisi qd est infinitū & infiniti ponderis & ualoris. non enim pōt estimari ei⁹ ualor, q̄ minor est maior tota Hispania. Ecce p̄missiones, Bti pauperes spū, qm iporū est regnū celorū. Mat. v. Bti qui p̄secutionem patiūtur propter iustitiam, qm &c. Tertius gradus charitatis est per seuerare in bona uita finitē cōtinuando usq; ad finē. Quia qui non currit, non obtinet brauiū, nec bene currens obtinet brauiū, nisi cursum consummauerit usq; ad brauium. Iō apostolus orando dicebat. Det uobis deus scd m diuitias glorie sue uirtutē corroborari, p spū ei⁹ in interiori homine xp̄m habitare, p fidem in cordibus uestris in charitate radicati & fundati, ut possitis cōprehendere cū omnibus sanctis que sit latitudo, lōgitudō, sublimitas & profundum. ad Ephe. iij. Primo que sit latitudo. j. extēsa dile-

ctio, que debet esse tanta in corde Christiani, qd debet diligere, non solum ipsū, sed & p̄imos, nō solū illos de domo sua, sed etiā extraneos, nō solū amicos & bñfactores, q̄ & canis diligit factorem suū. Iō q̄ solū diligunt amicos hnt amorē canū. Ex tali amore non habent a deo saluationem siue meriti. Meritū est diligere amicos & inimicos, nisi propter deū, q̄ precepit diligitis. Item diligere debemus Iudeos Agarenos, & alios infideles, & orare p̄ eis ut conuertantur, sed non participare eis. Secundo q̄ sit lōgitudō. s. p̄teritatis duratio. Hic tangit rectores q̄tunt bonas ordinationes ad utilitē cōitatis ut seruēt. alij modici esset. dicitur modo, Hodie facta, hodie facta q̄ mirū est, quare deus dat nobis uel aquā uel uinū. Iō nullo mō fīgātur ordinationes. Nota historīa de ciuitate magna Ninioe, in qua multa peccata, & deus misit ad eos prophetā qui predicauit, & gentes tulerunt & fecerant ordinationes & p̄miserunt sed non habuerunt lōgitudinē, & p̄miserunt ordinationes & redierunt ad peccata qd tota ciuitas, ut inquit Lyra, erat in abyssum, nec aliquis euasit. Intra erant p̄tes gentes q̄ in regno Argentea erat populosa. Iō Dauid, domū tuā nullā, uel cōitātē, decet sc̄tudo dñi lōgitudine dierum. in p̄o. xcij. Tercio que sit sublimitas & altitudo celestis patrij, qd deus p̄misit bonis dñis & retribuit cōitātū. i. regnū paradisi. Oportet debere esse aduocati Iesu xp̄i zelotipi de suo honore, quem admodum aduocatus alicuius baronis pro modico salario statim in omni loco defendit & sua &c. Et p xp̄o, qui promittit regnū paradisi, nullus est aduocatus, & nullus rat de suo honore. Iō cures de suo honore, & attendatis quid p̄mittit. Iō in sublimitate eternum ḡfē pondus operatur in nobis, non cōtēplātib⁹ q̄ uidetur, sed q̄ non uidetur. Que est dētur tēporalia sunt, q̄ aut nō uidetur

na sunt. ij. Cor. iij. Quarto & profundū est dñis & rectorib⁹, q̄ sustinet p̄ctā notoria, & negligenter exercet offiū suū, q̄ ppter lucrū sustinet ludū taxillorū, metrices in hospitij uel concubinas &c. Quilibet curat diligenter de domo sua, magis & diligentius curandū est de cōitate. Rō est ista. De cōitate est, ut de nauis in mari, si patronus uel nauta solū curaret de sua camera, malum esset pro nauis. Quia si camera patroni uel alia destrueretur, nō est pericūm, sed si unus postis uel tabula amoueatur de latere nauis, ibi est pericūlū periclitādi omnibus. Ita charitas est ad instar magne nauis &c. Charitas em de qua scriptū est, nō querit q̄ sua sed cōia p̄prijs aīponit. Tanto em uos diliget⁹ curaueritis, ut dicit Aug. in t̄la, Ergo aī omnia charitatem hntes &c.

Secunda est digna penitentia. Tertia est firma obedientia. Prima est pura innocentia. Sed q̄a multī scandalizantur in qualibet istarū, iō uolo uos auisare, ut possim uobis dicere the. Hec locutus sum uobis. Dico primo, q̄ prima uia eūdi ad paradysum, est innocentia pura, que est, nullum peccatum unq̄ fecisse, nec ueniale, nec mortale, nec corde cogitādo, nec ore loquēdo, nec opere operando. De ista uia prophetauē. Esa. propheta. ca. xxxv. Erit tibi semita, & uia sancta uocabitur. Non transibit p̄ eam pollut⁹. Et hec erit uobis directa uia, ita ut stulti non errant per eā. Nota, & erit. s. in tempore ḡfē, uel noue legis, semita. i. uia innocentie. Et non solum dicit uia, sed & semita stricta, quia pauci hodie uadūt per eam, & uia sancta uocabitur, quia non transibit per eam pollutus. Primus ergo q̄ per hanc uia trāsiuit, fuit xp̄s, qui peccatum nō fecit, nec inuēt⁹ est dolus in ore eius. j. Pe. ij. Etiā uirgō Maria secuta est eum, quia nunq̄ peccauit aliquo modo: cui dicit spiritus sanctus. Can. iij. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Nec de adultis inueniuntur plures, nisi Christus & uirgō Maria, nec de patriarchis, nec de prophetis, nec apostolis, nec martyribus, nec confessoribus. Nullus em p̄ter xp̄m & uirginem potest se excusare de peccato mortali, uel ueniali, imo beatus Ioannes euangelista de se & de alijs dicit. j. loh. j. Si dixerimus quia peccatū non habemus, ipsi nos seducimus, & ueritas in nobis non est. Solum em pueri nouiter nati & baptizati qui ante q̄ peccant, moriuntur, sequūtur Christum, & uirginem Mariam per uiam innocentie. Cogitate quia quando uirgō Maria fuit in celo cum filio, uertit se respiciendo si

aliquis eam sequebatur, & uidit qd solum innocentes, de quibus regratando filio suo dicit, Innocentes & recti adhefuerunt mihi, qd sustinui te. ps. xliij. Nota quod sustinui te tripfr. Primo in uero nouem mensibus. Secundo in brachijs & amplexibus. Tertio in manibus cum gemitibus & doloribus. Ideo innocetes adhefuerunt sibi. Charissimi, p uera declaratione intelligatis qd i hac uia homines tripliciter scandalizantur: qd emscandalizant cadendo i puteu inferni. Alij nō cadūt, sed deuiāt a uia paradisi. Tertij nō cadūt nec deuiāt, sed retardāt. Primi sūt pueri, q nō baptizāt. Et ppt hoc ut pueri nō uenirēt i istud scandalū, xps pcepit Mat. ul. dicēs, Euntes docete omnes gētes baptizātes eos in nomine patris & filij & spiritus sancti. Secundo aliqui scandalizantur non in inferno cadendo, sed deuiādo, sicut ille q offendit peccādo mortaliter, in quo scandalizati sumus oēs, q statim dū fuimus annorū quinq; uel sex, incepimus peccare. Not. de puero quinq; annorū in dialogo Grego. In ista ergo erate multi deuiant peccādo mortaliter, licet nō in inferno statim cadant, imo per pñiam possunt se iuuare. Nota qualiter est magna tristitia uiatoribus, quando per unā leuicā uel duas deuiāt, amplius, quando deuiāt p dietā. Modo cogitate quot dietas glibet uesterū ambulauit post uia innocētie deuiando. Quando peccamus mortaliter, deuiamus intrā, qd impossibile est redire ad innocentie statum, & ideo palia uiam oportet nos redire, ut possimus dicere, Errauimus a uia ueritatis. f. xpi, qui dicit, Ego sum uia, ueritas & uita. Ioā. xliij. Et lassati sumus in uia iniquitatis & pdictionis. Sap. v. Iō uos qui habetis filios, nutrietis eos bene, & custodietis, ne deuiant a uia dñi, sed heu multi magis curant quod filij sui sint bene induti. Tertio aliqui scandalizantur non cadendo in infernū, nec deuiando, sed retardando per peccata uenialia, qui nūq; peccauerunt mortaliter, ut creditur de Hieremia, & Ioanne baptista, & ceteris. Ideo nō perdidērūt uia innocētie. Qui

aūt solū habent peccata uenialia, retardantur in purgatorio. Ideo de hoc dicitur David ps. cxlij. In uia hac qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi. Scilicet da uia eūdi ad paradisu, est digna penitentia. Et per istā oportet nos ire, et perdidimus uiam innocentie. No. d. pñia est adequatio culpe ad penam. Si bi gratia. Si peccamus corde male cogitando, odiendo, uel concupiscendo, faciamus pñiam cōterēdo. Si ore blasphemando, iurādo, faciamus pñiam cōtinuēdo deū & laudādo. Si oculis uanitando, fiat pñia plorando. Si manibus, fiat pñia erectis manibus orando, & statuendo. Si per gulam, fiat pñia ieiunando. Si in corpore, fiat pñia affligendo. Ista est digna pñia, sic secūdu pñiam nitētia. Sed ista uia angusta est. Vnde Mat. viij. Quam angusta porta & ardua uia que ducit ad uitā, & pauci sunt qui ueniunt eam. No. q dictio Quam, est miratio. Angusta porta huius uite est, qd fessio angusta est, qd homo habet se famare & dicere de peccato suo, & alterius. Vñ ppheta ps. cxvij. Heepedñi, iusti intrabunt in eam. In hac uia nitentie tripliciter scandalizantur homines, quidam faciendo plus, quidam minus, quidam ex toto dimittendo. Plus faciunt, qui utuntur in discretione. Quoniam homines idiscere uigilant ieiunando, uel corpus affligendo, & uolunt magni fatui, & sic damnantur. Solus enim impugnat eos aliquo colore, dicendo qd parum facit, p xpo, tñ fecit pro se, & sūa, & tunc sic illi facit magis de penitentia q possunt nēre. Talis em ex indiscretione facit uia paradisi uia inferni. Contra istos tres per misericordiam dei, ut ex uisitis corpora uestra hostia uiuentem faciat, deo placentem, rationabile obsequium uesterū. i. seruitiū uesterū. Nota quod est uia, ambulare in ea, & non declinetis ad dextram, neq; ad sinistram. Pars sine ripa dextra est obedi-

corpus, qd fecit multa, & magna pēta, & faciunt parum de pñia. Contra istos qui minus de pñia faciunt, ad Col. iij. dicit apostolus, Mortificate membra uestra q sunt super terrā. Tertij sunt qui nullam pñiam faciunt, bene incipiunt magnam pñiam, sed postea dimittunt totū. Sicut multi religiosi qui optime incipiunt, q religio non est nisi penitentia, & postea dimittunt frangendo pñiam, ieiunia, uota essentialia, & cerimonias, & illud est magnum scandalum. Aug. Nō uidi meliores q eos q in monasterio pfecerunt, nec deteriores q qui ibi defecerunt, q bonus religiosus plus lucratur de meritis, q secularis ceteris paribus, quia bonum opus factum ex uoto magis est meritorium, q si fiat sine uoto. Aliquādo in malo religioso est tanta ingratitudo, & tñ pñiam, qd facit contra deum, q dimittit totaliter penitentiam, reuerentiā suā, uel habitum suum, uel non curat ampli de sua reuerentia. Ideo multi religiosi sunt peiores ad conuertendum q infideles. Idem de pbyteris q optime & deuotē incipiūt pñiam. Idem de laicis hominibus, & mulieribus. Iō xps dicit Mat. xj. Beat⁹ est q nō fuerit scandalizatus in me. Tertia uia eundi ad paradisu est firma obedientia. Cad dei pcepta, & custodire ea pētis mortalibus, quam declarauit xps pdicando de glia paradisi. Nota quante dulcedinis & saporis erant uerba dei incarnati. Predicabat em sepe de gloria paradisi, ut corda gentium inflāret, & ut ex ista glia despicerēt mūda na & trāitoria. Et tunc post predicationem uenit ad eū quidā totus inflammatus gloria, xpo dicēs, Magister bone qd tu facis, ut habeam uitā eternā? Mat. xix. Christus aut sibi rñdit ostēdens sibi uiuētem, dicens, Si uis ad uitam ingredi, serua mandata mea. Ideo sapiens dicit Proverb. viij. Fili serua mandata mea, & uiues. De ista uia dicitur Esa. xxx. Hec uia, ambulate in ea, & non declinetis ad dextram, neq; ad sinistram. Dextra em & sinistra sunt due ripe uite obedientie. Pars sine ripa dextra est obedi-

re pceptis dei, ore suo, dictis & mandatis. Vñ Petrus apostolus dicit Act. v. Obedire oportet deo magis q hominibus. Pars siue ripa sinistra, est obedire pceptis dñorū tēporaliū, de qua apłs dicit, Obedite ppositis uestris. Ipse em peruigilant q si rationem pro animabus uestris reddatur. ad Heb. ul. Ad dextram ergo declinant cadentes, inobedientes deo. Ad sinistram inobedientes dñis siue prelati. In hac uia obedientie scandalizantur homines tripfr. Primo p ignorantiam. Secundo per malitiā. Tertio per concupiscentiam. Per ignorantia scandalizantur illi, q nesciunt madata dei nec excusantur, q sciunt quot denarios ualeat florenus &c. Ideo apostolus j. ad Cor. xliij. Si quis autem ignorat ignorabit. Quidam scandalizantur per malitiā, quia sciunt qd debent facere secundum deum, & nō curant ponentes aratrum ante boues, & nō retro. I affectionem malam ante iustitiam & ueritatē & diuinā ordinationem. De quibus scriptura dicit Sap. ij. Excecauit enim illos malitia eorum. Tertij scandalizantur per concupiscentiam. f. dignitatum seu diuitiarum & deliciarum & hmoi. Et ideo David ps. xlvij. Hec uia illorum scandalum ipsis, & postea in ore suo complacebunt. Ecce quare dicit thema, Hec locutus sum uobis.

In uigilia pentecostes. Ser. unicus.

Spiritus ueritatis mundus non potest accipere. Io. xliij. Iam scitis quomodo crastina die erit festum pentecostes, in quo spiritus sanctus descendit uisibiliter super apłos i Hierusalem. Et quia iā hodie est uigilia, facim⁹ offm de hoc: ppter qd uolo uobis declarare quō ad recipiēdum grām spūs sancti debent⁹ nos pparare, & q eā habent, quāsi poterunt conseruare eā & augmentare. Sed primo salutetur uirgo Maria &c. Pro thematis declaratione de terminande sunt due questiones. Prima pro introductione. Secda p prosecutione. Prima est quare spiritus sanctus dicit spūs ueritatis. Secda quare mundus non

nitatē, quia tunc apparuit in forma uisibili factus nouus miles in aula uteri uirginalis armat⁹ ut bellaret. Autoritas. Ex tēpore anteq̄ fierent. i. opera redēptionis, ibi eram, & nūc dñs de⁹ misit me, & spūs ei⁹. Esa. xlvij. Et sic accipiendo mūdū dicit mūd⁹ a motu, q̄a mutabilis, q̄a nihil est firmū in hoc mūdō, nec dñum tēporale & prelationes, nec officia, dignitates, seu honores, diuitie, nec gaudia, imo dicitur, Quid est de tali mortuus est. Ecce quomodo est mutabilis. Iō beatus Ioan. euang. dat optimum consiliū di. Nolite diligere mūdū, neq; ea q̄ in mūdō sunt. Si quis diligit mūdum, nō est charitas patris i eo. Qm̄ omne qd̄ est i mūdō, cōcupiscētia carnis est, & cōcupiscētia oculorū & supbia uite. j. Iō. ij. Rō q̄re nō est diligēd⁹, q̄a nō est firm⁹. Iste mūd⁹ est ut arbor, fruct⁹ eius sunt honores, dignitates, diuitie &c. Et quilibet uult colligere, sed iam minatur ruinā. Iō despectis terrenis desideremus celestia, ideo apostolus dicit, Qui intuntur hoc mūdō, tāq̄ nō utantur. Preterit em̄ figura huius mundi. j. Cor. vij. Dixi tertio q̄ qnq; mūdus accipitur pro tota mundi fabrica de creatione gñali, cum dicitur, & mūdus per ipm̄ factus est. i. totalis fabrica uniuersi. Sicut em̄ domificator per suam sapientiam operatur domū, ita de⁹ pater per xpm̄ q̄ est eius sapientia. Nos predicamus xpm̄ dei f̄tutē, & dei sapientia. j. Cor. j. Operatus est domum huius mundi. Sapientia edificauit sibi domū, excidit colūnas septē. Prouer. ix. De ista domo dicit Baruch, O Israel q̄ magna est dom⁹ dei & iḡs & iestimabilis loc⁹ possessionis eius, supple in duratione, excelsus & imensus. Baruch. iij. Ista domū edificauit sibi non ad utilitatem, eu necessitatem, sed ad honorem, gloriam, & laudem sui. Nos autem sumus hic interius adhuc cum bestiis in stabulo, camere pulchre sunt superius. Not. excidit colūnas septem. i. septem gradus creaturarū, in quibus cōstitit tota fabrica mundialis. He sunt quatuor elementa. i. terra, aqua, aer, ignis, natura celestis, quam philoso-

phi uocant quintam essentiam, sexta natura humana, septima est natura angelica, tota fabrica dicitur mūd⁹. Ecce dicit mūd⁹, q̄si minima dās. Itē nota i creaturis habem⁹ exēplū obedientie. q̄ deus a principio creauit oīa, dedit eis berēt rationem, ut mouerentur sic &c. etiam primo mobili. Et septem mūdū annorum uel circa sunt q̄ dedit eis preceptum, & nunq̄ pretermiserunt preceptū, tñ non promisit eis premium si obedirent, nec punitionem si facerent contra suum preceptū. De isto precepto dicit ps̄ David, Statuit ea deus, supple in eternum, & in seculum seculi preceptum, & non preteribit. O qualis ueritas est nobis qui habemus rationem, promissionem glorie, & communionem pene, & tñ non seruamus eius precepta. Si tamē de⁹ monti preciperet ut moueretur, statim esset factum. Et tu peccator, cui dicit deus, ut mutes tuam malam, & conuertaris, & recedas a peccatis, & mala societaris, non uis facere. preciperet aquile esurienti ne tāgē cibū, factum esset, & tibi precipit ne gas ieiunias &c. tu nihil curas. Si precipit asino eunti ad asinam, ne eam tangat, statim esset factum. Et tibi dicit, mechaberis, & non uis obedire. Exod. Item in elementis habemus exēplū. amicitie, que sunt quasi quatuor honores tripudiantes tenentes se, quia qnq; nō libet habere duas qualitates, quasi diuicia &c. Item in elementis habemus exemplum diligendi deū. Ignis qui est solidus, dat nobis exemplum de feruore spirituali. Aer qui subito illuminatur, contemplatione celesti. Aqua que mundat de munditia personali. Terra que fructificat de abundantia meritali uel mentali. Aug. Celum, terra, mare, &c. omnia que in eis sunt, dicunt mihi tibi p̄tur pro tota gente criminaliter uel naturaliter uiuente, & sic sumitur, cum dicitur, Et mūdus eum non cognouit, nec carnales spiritum sanctum. q̄a mūd⁹

In die sancto pentecostes.

Sermo primus.

Ep̄let⁹ sunt oēs spūs sancti, Act. ij. Tota solennitas hodierna est de aduētu spiritus sancti, qui uisibiliter in forma ignis descendit de celo super apostolos & discipulos Iesu xpi. De hoc etiam erit sermo noster. Et si deo placet, habebimus multas doctrinas pro intellectus illuminatione & uite instructione. Salutetur Igo Maria &c. Doctrina cōmunis est & clara ex textu euangeliorū, quia ap̄li & discipuli xpi ante xpi passionē & resurrectionem non habuerunt plenitudinem spiritus sancti, licet em̄ haberent ipsam ad plenitudinē gr̄e & perfectionis spūalis, & quia in multis erant defectuosi. Et licet xps perfecte ad plenitudinem gratie potuisset eis dare spūm sanctū, tñ noluit ante suā passionē & resurrectionē eis dare. Rō est ut saluaretur cōformitas inter corpus Christi propriū & naturale, & corpus eius appropriatū & figurale. Corpus xpi, propriū & naturale est illud, qd̄ recepit in utero uirginis unitum diuinitati, de quo dicit scriptura, Peccata nostra ipse pertulit in corpore suo. i. proprio & naturali. j. Pet. ij. Corpus autē xpi appropriatum & figurale est ecclesia, que tota erat in apostolis & discipulis xpi, cui⁹ corporis ipse xps est caput. Autoritas. Ipsum dedit caput supra oēm ecclesiam q̄ est corpus ipsius. ad Eph. j. Modo certū est, q̄ ante resurrectionem xpi in corpore xpi proprio & naturali erant multi defectus, non morales, sed naturales. Ideo ad seruandum proportionem in corpore figurali & mystico xpi, ante suam resurrectionem fuerūt multi defect⁹ morales. Sed post resurrectionem xpi, quando corpus suū naturale fuit liberū oībus defectibus naturalium passionum, conueniens fuit, ut eius corpus mysticū & figurale haberet etiam plenitudinem spiritus sancti. Et istam rationem tangit Ioannes, cū dicit, Nōdū erat spūs datus, quia nondum erat Iesus glorificatus. Io.

vij. Sed hodie ad plenitudinem gratie & perfectionis spiritualis acceperunt spm̄ sanctum. De hoc loquitur thema dicens, Repleti sunt omnes spiritu sancto. Non dicit, acceperunt spiritum sanctum, quia iam ipsum acceperunt per gratiam gratificatam. Sed repleti sunt, qđ idem est quod iterum impleti. Sicut Io. iij. Renatus. i. iterum natus, & etiam repleti. i. iterum impleti. Inuenio qđ post xpi resurrectionem apostoli & discipuli xpi receperunt spiritum sanctum tribus plenitudinibus.

Primo cum plenitudine scientie intellectualis.

Secundo cum plenitudine potentie spiritualis.

Tertio cum plenitudine eloquentie
universalis.

Sed receptio hodierna fuit maior. Iô dicit thema, Repleti sunt omnes. Dico primo &c. qđ primitus erant rudes, simplices & ignorantibus &c. Sed post resurrectionem impleuit intellectus eos de scientia intellectuali, ita clare ut intelligerent scripturas, dicens eis, Necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege Moysi & prophetis & psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent scripturas. Lu. ult. De ista plenitudine possum dicere, Impleti sunt omnes spiritus sancti, intellectualiter. Secundo receperunt ipsum cū plenitudine potentie spiritualis, quia presidentes uel legati pape magna indigent potentia. Ita & apostoli, qui fuerunt legati a papa Iesu missi. Pro xp̄i legatione fungimur tanqđ deo exhortante per nos. ij. ad Corint. v. oportebat ergo eos hñe potentiam spiritualem. Ecce quomodo dedit eis hanc potentatē post resurrectionem, dicēs eis, Sicut misit me pater, & ego mitto uos. Hec cum dixisset, insufflauit, & dixit eis, Accipite spiritum sanctū, quorum remiseritis pcc̄ta, retentantur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Io. xx. Quare insufflauit? Dico qđ ad ostendendum autoritatem spiritus sancti, qui ab eo procedit. Sicut enim angelus procedit ab anhelate, ita spiritus sanctus non solum a patre, sed etiam a fi

lio procedit. De ista plenitudine
mus dicere ad thema. f. Comple
spūs sctō, & portēia ipsūali, quia tunc
completa promissio, quā xps dixit
pāssionē suam, dicens, Amen dico
vobis quēcunq; alligaueritis super terrā,
erunt ligata & in celo. Et quēcunq; sol
ueritis super terram, erūt soluta & in celo.
Mat. xviij. Tercio receperūt spūs sctō
plenitudine de eloquētia uniuersis
istam gratiam receperunt hodie, sicut
dicit thema, Repleti sunt omnes spūs
sctō. Et ceperunt loqui uarijs linguis
spiritus inflans dabat eloqui illis. Ad
Patet thema. Et sum modo in materia
dicando. Modo ad practicam uenio
declarabo per quatuor dispositiones
cessarias ad recipiēdum spiritum
cum plenitudine gratiarum.

Prima est abſtinentia corporalis.
Secunda oratio affectualis.

Tertia concordia fraternalis.
Quarta audientia doctrinalis.

Omnes iste dispositiones, & qualitates
earum, habuerunt ap̃li & discipuli

Prima dispositio propria & necessaria

ad recipiendum gratiam spiritus sancti
abstinencia corporalis a nimio cibo
tu, dormitione, locutione, risu, de
ab aspectu mulierum siue hominum
gentiu cōuerfatione. Talis abstinentia
est dispositio propria & necessaria ad
recipiendum spiritum sanctum. Hoc declaro per
similitudinem. Si enim lignis uiridis
madefactis apponatur ignis, non accen
duntur quoaduq; ligna sunt secca &
fla. Siccatio enim lignorum necessaria
cedit ignitionem. Ita de uobis. Per
dissolute i cibo & potu &c. sunt ut
uiridia. iam de dissoluto. O & quod
do uiridis. Si ergo uultis quod ignis
ritus sancti inflammetur & accendatur
uobis, oportet siccari uos, & non ita
comedere, bibere, nec dormire, &
alijs. Abstinere se de negotijs mundanis
de placencia corporali & huiusmodi
tunc ignis spiritus sancti accendetur
uobis. Auctori. Prophete Ezechiel

S E R M O

flentis magnus campus plenus oſibus mortuorum, quibus oſibus dixit, ppheta ex parte dei, Oſſa arida audite uerbu dñi. Hec dicit dñs deus oſibus his. Ecce ego intromittam in uos ſp̃m, & uiuetis. Ezech. xxxij. Oſſa arida ſunt pſone abſtinentes a delictijs, uitijs, & negotijs. In iſtis mittit deus ſpiritum ſanctum. Pateat ergo qd abſtinentia eſt diſpoſitio propria & neceſſaria ad habendum gratiam ſancti ſpiritus. Dico quod per iſtam habuerunt apoſtoli & diſcipuli xp̃i. Nam a die aſcenſionis uſq; hodie ieiuauerunt, & abſtinuerunt non ſolum a cibo & potu, ſed etiam a delictijs & negotijs, ſcientes qd abſtinentia erat neceſſaria. Hoc habetur a tribus euangeliftis, qui dicunt qd phariſei uenerunt ad Chriſtum dicētes, Magiſter. Ex xp̃s, Quid uultis? Dixerunt, Quare diſcipuli Ioānis & phariſeorū ieiuant? tui autē diſcipuli non ieiuant? Mar. ij. Reſpondit xp̃s, Nunquid poſſunt filij nuptiarum quādiu ſponſus cum illis eſt ieiuare? Veniēt autem dies cum auferetur ab eis ſponſus, & tunc ieiuabūt in illis diebus. Mar. ij. Ex iſto textu habetur, quod apoſtoli a xp̃i aſcenſione, quia tunc ablatus fuit eis ſponſus, uſq; hodie ieiuauerunt a cibo, potu, negotijs &c. Pateat ergo ratio. Si abſtinentia eſt ita neceſſaria ad habendum ſp̃m ſanctum, & iſtam habuerunt apoſtoli, quid dicemus? Repleti ſunt omnes ſpiritu ſancto, quia hodie deſcendit ille ignis ſp̃s ſancti qui eos inflammauit. Secunda ratio multum neceſſaria, eſt oratio affectualis. ſ. deuota, quia aliqui orant qui proprie non dñr orationes, ſed quædam recitationes, qñ ſunt proprie nō dicuntur orationes. Sed oratio affectualis eſt quando homo flebit genia eleuando manus erga celum & oculos & cor, quemadmodum ſupplicatur coram papa & rege. Cogitetis qd uideatis Chriſtum in cathedra glorie, & corde ueſtro, & tunc ueniet terror in ſe eſt diſpoſitio bona & neceſſaria ad recipiendum ſpiritum ſanctum. Declaratur

hoc per similitudinem de anhelante, qui emittit anhelitum ab ore calidum & huiusmodi, & post attrahitur aura recens. Ita oratio deuota est anhelitus calidus p deuotionem, & humidus quando deus dat lachrymas in oratione. Sic enim attrahitur aura recens spūscti, qui ex eius potentia refrigerat animam contra febres peccatorū, auaritie, luxurie, &c. Aui ps. cxvij. Os meum aperui, & attraxi spiritum. i. in oratione ardenti. Modo apostoli & discipuli Christi scientes istā dispositionem esse necessariam, a diebus ascensionis quolibet die ac nocte orabant effectualiter usq; hodie. Auf. Hi omnes erant perseverantes unanimitè in oratione cum mulieribus, & Maria matre Iesu. Act. j. Modo est hic qđ bona & subtilis de predestinatione. Diceret aliquis, Er nunquid Christus promissit, & ordinavit, & pdestinavit infallibiliter mittere apostolis spiritum sanctum? quid ergo oportebat eos petere & orare ut mitteret istam questionem faciunt multi dicendo, Si deus predestinavit me saluandū, quid oportet me laborare, & facere penitentiam, quia ex quo deus ordinavit, ita fiet. Respondeo ego, & dico, qđ deus predestinavit, ordinavit, & promissit mittere spiritū sanctū apostolis & discipulis, tamen fuit necessarium ut orarēt, & peterent. Ergo promissio potest falli. Dico quod non. Sed licet deus promitteret &c. tamen requiritur dispositio. Verbi gratia. Si papa pmitit amphoram de balsamo uel de chrismate, qui sunt liquores pretiosi, & tu uenires ad recipiendum balsamum cum amphora immunda, plena stercore, papa non daret tibi, quia in promissione iam intelligitur de bita preparatio uasis. Idem quando papa Iesus promissit apostolis spiritum sanctum, quasi diceret, Promitto uobis implere āphoras uestras, scilicet conscientias, intellectu, memoriā, & uoluntatē balsamo spūscti. Propter hoc apostoli debebant lauare conscientias suas abstinendo, orādo, & huiusmodi. Idē est de predestinatione. Oēs pdestinati, iā sunt scripti cha-

ta alba literis aureis, & non solum scribitur ibi Petrus uel Ioannes uel Magdalena &c. saluabitur, sed etiam opus per quod saluabitur. scilicet quia erit baptizatus, & erit misericors, patiens, castus &c. Idem de prescitis & damnatis. Iam omnes scripti sunt in charta nigra, & non solum est ibi scriptum, talis damnabitur, sed etiam opus quo damnabitur, quia erit peccator, superbus, auarus, uel luxuriosus, uel uindictarius, & finaliter erit impenitens. Si ergo presciti & damnati dimittunt opera, non sequuntur illi effectus damnationis, quia ita est ordinatum, quod talis effectus damnationis uel saluationis sequatur ex talibus operibus. Ista est ratio, quare apostoli orabant, licet essent certi de christi promissione. Vnde dixerunt, Paremus nos, quia aliter non daret nobis. Gre. Ipsa eterni regni predestinatio sic est ab omnipotenti deo disposita, ut ad hanc electi, ex labore peruenerint, ut orando mereantur accipere quod eis omnipotens deus ante secula disposuit donare. Tertia conditio necessaria est concordia fraternalis, non habere rancore, odia, malas uoluntates, sed desiderium uindictae contra proximum. Quia spiritus sanctus non habitat in loco, uilla, seu communione diuina. Ad hoc ratio naturalis. Quia sicut spiritus humanus ad hoc quod uitam det corpori, requirit coniunctionem membrorum. Quia si membra sunt diuina, scilicet caput seorsum, & manus & pedes, & sic de alijs, spiritus recedit, nec remanet cum aliquo membro diuino. Ita etiam est de spiritu sancto. Cogitate quod tota coitas est unum corpus, & habet multa membra & diuersa, ut corpus humanum. Oculi sunt speculatiui, & homines scientie. Aures sunt iudices, & domini qui habent audire iustitias. Nares sunt deuoti, christi odorem & sanctorum sentientes. Os sacerdotes qui comedunt sacramentum eucharistie, quo reficiuntur & refocillantur omnia membra sana &c. Brachia milites, qui defendunt totum corpus. Laboratores, qui sustinent totum, sunt pedes. Caput Christus. Ephe. j. Aut.

Sicut enim in uno corpore. scilicet humano multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent, sed multi unum corpus sumus in christo. ad Rom. xij. Et quod diu sumus uniti & coniuncti bona pace & concordia, quia maiores diligunt minores, & minores honorem maiores, clerici conueniunt cum laicis, econuerso, uir cum uxore, & econuerso pater cum filijs, & econuerso, tantum si membra sunt diuina per inuidiam, rancore &c. statim recedit spiritus sanctus. Hi qui segregant semetipsos aialibus non habent. Iuue. ca. unico. Patet ergo necessaria est concordia fraternalis. Si habuerit apostoli & discipuli christi. & diuisio fuerat inter eos. scilicet inter apostolos annē & Iacobū ex una parte, & alios ex alia parte, quia mī eorū ad instantiam eorum dixit christus, Dic ut sedeant hi duo filij mei unus ad dexteram tuam, & alij ad sinistram tuam. Mat. xx. Et audiētes decē idē tū sunt de duobus fratribus. Ibidē cognouerunt petierunt ueniam, & pie & rōnate credendum est pro bona eorum concordantia, quia Iacobus & Ioannes ab eo petierunt ueniam de eorum presumptione & maiestate quam petebant. Sed do fuit discordia inter apostolos aduocem, quis eorum esset maior in regno celorum, ut patet Lu. xxij. Cogitate in his diebus concordantes petierunt ueniam. Tertia inter Thomā apostolum una parte, & alios ex altera parte. Thomas erat ita durus quod nolebat credere alijs apostoli sibi dicentibus christum surrexisse. Cogitate qualiter petierat eis ueniam de sua duritia cordis. Itē inter Magdalenam & alias Marias & apostolos, quod dixerunt apostoli, christum surrexisse, nō ante illos quasi deliramentum uenerunt ueniam ab ipsis. Cogitate ergo qualiter apostoli, & singulariter Thomas petierunt ueniam a uirgine Maria que quando dixit eis, quod filius suus surrexerat a mortuis, & sibi apparuerat, crediderunt ei. Ideo in die ascensionis

inreparauit eos christus, ut patet Mar. ul. Recumbentibus undecim discipulis apparuit illis Iesus, & exprouit incredulitatem illorum, & duritiam cordis, quia his qui uiderant eum resurrexisse, non crediderunt. Ideo in his diebus pacificauerunt se. Dicitur tertius, Dum complerentur dies pentecostes, erant omnes pariter, id est concorditer, in eodem loco. Act. ij. Si ergo hodie multis accipere spiritum sanctum, pacem sequimini cum omnibus & sanctimoniam, sine qua nemo uidebit deum. Contemplantes ne quid desit gratie dei, ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat. ad Hebr. xij. Nota, pax sanctimonie, est pax que est bona & uera secundum deum, quia alia pax est mala, ut peccatorum, latronum, homicidarum, & huiusmodi. Quarta dispositio multum necessaria ad recipiendum spiritum sanctum, est audientia doctrinalis, audire libenter uerba dei. Nō autem dico Ouidij, Terentij, Vergilij, & sic de alijs, quia qui non habuerunt spiritum sanctum, quomodo darent sanctum? Sed doctrina dei illa dat spiritum sanctum. Declaratur per similitudinem de igni, in quo percussio lapidis ad ferrum, excutit ignem. Recte ita est de predicatione christi. Ignis percussio est christus. Petra autem eque predicatoris. Auf. Non uos estis qui loquimini, sed spiritus patris uestri qui loquitur &c. Matth. x. Materia nigra est populus qui est niger ex peccatis. Acceditur autem ignis spiritus sancti, quando in prima uel secunda uel tertia predicatione ponit decetero uiuere simpliciter. Modus alijs peccatis. Auto. Adhuc loquēte Petro yba hec, cecidit spiritus sanctus super omnes & audiebant uerbum. Act. x. Ista audientiam die ascensionis quolibet die habuerunt apostoli, quia a patre, petierunt ueniam a uirgine Maria, quam christus dimisit loco purgato Maria, quam christus dimisit loco doctrinā & magram. Doctrinā i. docto-

rissa est discipline dei & electrix operum illius. Sap. viij. Christus autem ante suam ascensionem permisit apostolis spiritum sanctum dicēs, Ex pedit uobis ut ego uadam. Si enim non abiero, paracletus non ueniet ad uos. Si autem abiero, mittā eum ad uos. Et cum uenerit, ille arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio. Ioā. xvj. sed non dixit eis quando, scilicet qua die, nec qua hora. Alia promissio fuit in die ascensionis, quando fuit in monte Oliueti & debuit ascendere, dixit, Ioannes quidem baptizauit aqua, uos autē baptizabimini spiritu sancto, non post multos hos dies. Act. j. Apostoli nescientes certam diem huius promissionis, in die ascensionis, feria. vj. in crastinum, & sabbato expectauerunt, credentes quod in illis diebus mitteret spiritum sanctum. Sed tractatis his tribus diebus uidentes quod Christus non miserat eis spiritum sanctum, ceperunt tristari, & dicere adinuicem, O quando mittet? Respondit unus eorum, Non dubitatis, quia cras que est dies dominica, mittet. Motiū quod me mouet est hoc, quia tali die deus formauit lumen, & diuisit lucē a tenebris. Ideo rationabiliter tali die mittet nobis lumen spiritus sancti, & transiit dominica, & non misit, & mirabatur. Dixit alter, Die lune mittet, quia tali die fecit firmamentum, & diuisit aquas que sunt super firmamentum ab aquis que sunt sub firmamento, tali ergo die ueniet, quia nos indigemus firmamento fortitudinis, ut diuidamus aquas uirtutum ab aquis uitiorum: & non uenit. Dixit alius, Die martis ueniet seu mittet, quia tali die produxit planetas ad fructificandum, tali ergo die mittet, ut possimus plantare fidē catholicam, ut facere possit fructus, & expectantibus eis non uenit. Dixit alius, In die mercurij mittet. Ratio, quia tali die formauit solem, lunam & planetas, tali ergo die mittet, ut creet in nobis solem charitatis, lunam spei, stellas uirtutum: & non uenit. Cogitate qualiter mirabantur & tristabantur. Dixit alius, Die iouis mittet, quia tali die ascendit ab aspectibus nostris. Ideo tali die consolabitur

tur nos, & nō uenit. Dixit alius, Die ueneris mitter, quia tali die fuit passus, & nos habuimus dolores sue passionis, propter qd' tali die meremur qd' det nobis spūm sctm cōsolatorē, & non uenit. Dixit alius, In sabbato ueniet, quia tali die fuim' dispersi, ita q' unus non remansit cū alio. Ideo hodie ut sibi uniamur, mitter. Vidētes autē q' sabbatū trāserat, & non uenerat, & iā perdiderant computū diē, & timebant Iudeos, dicit textus, Erāt em cōgregati propter metū Iudeorum. Cogitate quomodo rationabiliter erāt tristes & desolati. Ideo hodie sūt congregati fuerunt ad portam camere uirginis Marie expectantes quando exiret ut cōsueuerat. Ipsa autem uirgo surgebat in media nocte, iuxta illd', Media nocte surgebam ad confitēdum tibi, ps. cxviii. Et dicebat offiū suū. Quando ergo uirgo Maria exiuit cameram, & uidit oēs apostolos & discipulos sctes, dixit eis, Quid est hoc filij mei de quo fletis? quia filius meus modo regnat in celis. Et dixerunt sibi, Benedicta mater nostra filius uester pmisit nobis mittere spūm sctm, dicēs qd' non dimitteret nos orphanos inter Iudeos, modo autem sunt decē dies transacti qd' ipse ascendit, & non misit nobis spūm sctm. Respondit uirgo Maria, Non dubitetis filij mei, quia filius meus non habet conditiones hominum mundanorum, qui in paupertate cognoscunt amicos, & quando sunt in prosperitate & honorē, non curant nec recordantur de eis. Sed dicam uobis rationem quare nondum misit. Nescitis uos qd' quādo de' extraxit populū Israel de captiuitate Egypti, quinquagesimo die descendit in forma ignis in mōte Synai dando legē? Et apostoli, Virgo benedicta, bene scimus illud. Et uirgo, Hoc fuit figura, qd' fili' me' in die resurrectionis sue extraxit de captiuitate inferni oēs sibi credētes & obediētes. Hodie autem est quinquagesima dies a resurrectione filij mei. Ideo mitter modo spūm sctm. Ideo ponatis uos omnes in deuota oratione, quia que a deo ordinata sunt, precibus

& deuotis orationibus sunt impetranda. Tunc Petrus apostolus cum alijs apostolis posuerunt se ad unam partē, & querit. Iohes. ij. No. dabo pdigia ī celo, quā tunc celum uidebatur super Hierusalem sanguinolentum, inuēs q' merito passi & discipulis. Et ī terra apparuit ignis clarus, qui ab omnibus poterat uideri in domo ubi erant apostoli. Et uaporē fumi ad modum fumi incensi &c.

In die sancto pentecostes. Ser. ij.

PAcē relinquo uobis, pacem meam do uobis. Ioa. xiiij. Si uolumus cogitare & diligenter pensare totā uitam Christi a pīcipio. s. natiuitatis, usq; ad passionē, iter alias uirtutes singulariter predicauit & uoluit pacem esse inter xpianos. Et pōt declarari sic, quia iam in sua natiuitate nam, ut moris est dominorum, scilicet gloria in altissimis deo, & in terra pax ostenditur quod sibi placet pax. Itē si reuoluius suam uitam, quando fuit adulter, uillas, castra & domos, modus salutis sue & discipulorum eius erat, dicebat, ut ponitur ab euangelistis, pax, in qua consistit omne bonum. Item apostoli & discipulis & alijs ipm sequētib' dixit, Pacem habete inter uos. Mat. x. Item quando uoluit mittere discipulos ad predicanū, dixit eis, In quacūcūq; domum intraueritis, salutate eam discipulis & pax huic domui. Mat. x. Itē in nouo testamento recedens a suis discipulis, paxē relinquo uobis, pacē meam do uobis &c. ac si aliq's apostolus dixisset si quid dimittit suis &c. etiam quando moritur pater, dimittit filiis hereditatem. Iō nos qui modo uultis mori pro saluatione &c. dimittatis aliquid nobis. Rūdit, pacem relinquo uobis, pacem meam do

uobis. patet thema. Modo intendo declarare que pax sit ista, & in quo cōsistit, & inueni q' ex triplex. Prima est pax ethica. i. personalis. s. in se. Secunda est pax economica. i. domestica. Tertia est pax politica. i. uis. Verba sunt philosophorū, & de qualibet dicit the. Pacem relinquo uobis, pacem meam do uobis, &c. Dico primo. s. quando homo habet pacē secū, quādo aīa & corpus, spūitus & caro cōcordant, qd' est bene difficile, scilicet cōcordare istos duos inimicos, inter quos naturaliter est guerra, quia qd' uult unus displicet alteri. Vultis intelligere quomodo ista guerra est magna? uidistis unq' torqueri aliquem quem chorda trahit sursum, pōdus deorsum? Nunquid talis est magna pena sēn guerra? Talem guerā habet quilibet nostrum. Aīa īgūm de natura sua est spūalis trahit sursum, uellet contēplari &c. sed pondus carnis trahit deorsū ad mūdānas delectationes, luxurias, & corruptiones. De ista guerra dicit scriptura. Caro concupiscit aduersus spūm, spūs autē &c. Gal. v. Modo uideamus quomodo poterimus facere pacem in ista guerra. Dico q' habet fieri du pī, uel qd' aīa humilietur & conscientia carni ad omnes suas uoluntates, uel ecōuerso. Primus modus est malus & reprobatus contra deū & rationē & naturā. Sicut si nobilis domina & generosa haberet guerram cū sua ancilla captina, uili, & immunda, & nos tractando pacem, diceretis, q' dñā subijciatur captiue in omnibus, hoc esset iniquum. Vnde dicit Bern'. Non decet dñam ancillari, nec ancillā dñari. Idem esset de anima nobili & generosa de substantia spūali, si haberet subijci carni captiue sue. Talis pax nō esset bona, quia nō decet dñam ancillari. Ergo oportet q' ista pax fiat econuerso. s. q' caro tanq' captiua humilietur & subijciatur dñe. s. aīe, & hoc fit quando homo cū ieiunijs, uigilijs & alijs asperitatibus humiliat carnē, quia caro ut captiua recalcitrat cōtra dñam, sed quādo sic affligit, quasi lassā subijciatur aīe. Propter hoc inuenta est pñā ad faciendū pacē perso-

personalem in se. Et iste modus facien-
di pacem est bonus & rationalis, & istū
uult deus. Ideo dicebat ille sanctus ho-
mo Iob. Pacē habeat tabernaculū tuū. i.
persona. Et uisitauit speciem tuam. i. ani-
mā, nō peccabis. Iob. v. Sed multi faciūt
oppositum, nesciunt sustinere istā guer-
rā anime & carnis, & uolētes pacificari,
cōplacēt carni. Vultis cognoscere quod
peccatū est? Noueritis qd erat quidā rex
unicā habens filiam sibi charā, cui uoluit
dimittere totū regnū suū, que assimila-
batur patri, ut ouī alteri oīo. Accidit qd
iste rex uoluit ire ad trā sanctā ad uisitā-
dū sanctuaria. Et uni militi cōmisit filiā
suā cū captiua, que ei seruiret. Dicēs mi-
liti qd curaret diligenter de filia, pmitterēs
militi quod in regressu magnificaret eū.
Qui miles post regis recessum adama-
uit captiuā despectā filia regis, sibi in oī-
bus cōplacēs, & uoluit qd captiue seruiret
ur a filia regis &c. Dicatur quid meret
iste miles &c. Ideo qn ueniet rex &c.
Iste rex est Iesus xps filius uirginis Ma-
rie, rex regū. Filia dilecta est aīa, que pre-
cise assimilatur sibi plūq imago depi-
cta, qd ad imaginē dei creata. Dixit de-
us quando uoluit creare hominē, Faciā-
m hominem ad imaginē & similitudinē
nostrā. Gen. i. quod non dicitur nec in-
telligitur q̄tum ad corp⁹, quia deus in-
corpore⁹ est, sed q̄tum ad animā, que est
de natura spiritali, nobili & generosa
& pulchra. Vnde si possētis uidere unā
animā in sua pulchritudine, in quantum
est ad imaginē dei, nolletis comedere
nec bibere, intāū quod pulchritudo so-
lis uel lune nihil est respectu &c. Et dili-
gitur a Christo intantum quod sibi uult
dare regnū celeste. Et uidetur quod di-
lexit eam plus q̄ se. Quare uoluit nasci,
& in hoc mundo. xxxiiij. annis conuersari,
& tādē pati & mori, totū amore filie.
Et poterat dicere, da mihi animas, cetera
tolle tibi. Genes. xliij. Iste rex uoluit ire
ultra mare ad uisitandū sanctuaria. Iste
mūdus dicitur mare propter undas & pe-
ricula, & parui pisces comedūt a ma-
gnis. Et in die ascensionis ab isto mūdo

recessit, & filiam suā cōmisit uni mi-
liti, quia animā tuā cōmisit tibi, & misit
mihi &c. cū captiua, scilicet carne, uel
uiat sibi. Et nos modo adulterino cū
ptiua, scilicet carne cōsentimus spiritui
animā, & uolumus ut seruiat sibi anima.
Quare induimini? Nunquid amore
nis? quare paratis uictum delicatū? Nō
quid amore captiue? Et de filia regis
curam⁹, sed moritur fame, & incedit
da & immunda. Caro sepe lauatur, &
datur. Et de filia regis nō sit mēto
de ea curamus. Homines laborant
terrā & per mare pro captiua. Et pro
filia regis nō potestis quiescere in
ca &c. In eadem cōdēnatione militi-
stis. Cogitate quid faciet uobis rex
do ueniet cito in iudicio generali.
i particulari, quid dicetis. Ecce ergo
peccatū est uelle plus complacere
q̄ anime, Ecce de uobis cōsiliū, ut
bet die curetis de filia regis sicut de
ua, cui ordinate bis in die datis refe-
nem. i. prādū, & cenā. Idē faciatis
rādo de mane & de sero, pri⁹ bñdic-
mēlam, scilicet signando se, & postea
re Pater noster, Ave Maria, deuote
tādo qd uidet xpm in gloria, qui
tur ab angelis, & minatur uobis, de
cogitādo qd uidetis uirginem Mariā
dexterā filij sui, dicatis Ave Maria
tia plena, dñs te. Bñdicta &c. Idē in
pec tradatis obliuioni prādū illud
cenā. In dñica dabitis sibi maius pra-
audiendo missā cōpletā, & quod
in cōfessione que quasi est manus
tio, cū silentio &c. Adorare xpm
deū & hominē debetis in hostia. Ite-
mel in anno debetis eam induere
uo. Istud fit in cōfessione ubi depo-
uestes antiq̄ &c. & induistis nouē
te faciēdo magnū festū cōicādo. Et
mō poteritis dare i iudicio regi xpo
nū computū de filia sua, q̄ faciet uos
gnos i paradiso. De illis autē q̄ de
positū pl⁹ curādo de carne q̄ de
David ps. lxxij. Zelauit sup inq̄
pētōr uidēs. Quia nō est respectu
morti eorū. i. dñationi, & firmamēto

in plaga eorū. In labore hominum non
sunt. i. per pñiam, & cū hoībus nō flagel-
labuntur, sed cū demonibus. Dico secun-
do &c. i. domestica, q̄. s. in domo uir,
uxor, & familia stant in bona pace & cō-
cordia sine cōtentionibus, talis pax dici-
tur domesticalis, sicut prima dicitur per
dā sunt necessarie sex doctrine, due sunt
uir ad uxore, & due uxoris ad uirū, &
due uiri & uxoris ad familiam domus.
Primo sciēdū, quod uir erga uxorem de-
bet seruare dilectionem. Vir debet dili-
gere uxore suā, nō despiciere pro aliquo
defectu, ex quo est proba femina. Sunt
aliqui miseri qui solum diligunt uxores
tū qū durat panis nuptiarū, quādo sunt
de eis, despiciūt eas, propter qd ue-
niunt in guerra in domo. Bñdictus est homo
q̄ illū amorē quem ostēdit uxori prima
die uel hebdomada semper seruat. Secū-
do debet uir uxori pūitionē adhibere.
Nō enī debet deserere eam, sed ei proui-
dere, nō in uanitatibus, quia si ipsa sit ua-
na, debet sibi dicere uir, mulier damna-
bor uobiscū &c. quia uxores uane nō so-
lū dñā se, sed etiam uiros eis cōsentie-
tes. Non potest uir dimittere uxorem ut
fetheremita uel religiosus consummato
matrimonio per carnalē copulā, nisi de-
licentia uxoris ipsius, & tunc fieri debet
nō sit suspitio peccādi &c. Iō dicit scri-
ptura. Viri diligite uxores uestras, sicut
& xps dilexit ecclesiam, & seipsum tradi-
dit pro ea, ut illā sanctificaret, mundans
eam lauacro aque in uerbo uite, ut exhi-
beret ipse sibi gloriosā ecclesiam non
habētē maculā aut rugā, aut aliquid hu-
iusmodi, sed ut sit sctā & imaculata. Ita &
uir debet diligere uxores suas, ut cor-
pora sua. ibidē. Qui suam uxore diligit,
ad Eph. v. Vxor yō erga uirum debet ha-
uerētā, ut uelit qd uir sit dñs, als si in
oppositum sit, guerra oritur in domo, qd
dñant, qd uir sit dñs domus, & cōtra na-
turā, legē diuinā & humanā est, qd mu-
lier sit dñā uiri. Dicatur de uirgine Ma-
ria pulchra & nobili &c. cū quata reuerē-
tia & honore loquebatur sponso suo Io-
seph pauperi seni. iō dicit scriptura, Ma-
lires uiris suis subdite sint sicut dñō, q̄-
niam uir caput est mulieris, sicut Christ⁹
caput est ecclesie. ad Eph. v. Nota, ut do-
mino, nō contra dñm, qd posset querere
de corpore uxoris, qd mulier non debet
cōsentire, imo deberet magis pati se oc-
cidi, quia esset martyr ante qd consentiret
&c. Item debet esse diligēs ut conferret
illud quod uir lucratur cū magnis labo-
ribus & periculis, ne sit domus ut sacculus
perforatus, ut teneat domum & se mun-
dam, quia tunc uir diligit talem uxore,
& sic est pax in domo. de ista diligentia
Ecc. xvj. Gfa mulieris sedule delectauit
uirum suum, & ossa illius impinguabit. i.
totum faciet eum pingue. Tertio uir &
uxor erga familiam debent habere duo.
Primo circa filios eruditionem. Multi
sunt qui dicunt, sufficit qd dent filijs ei-
bum & potum, sed non curant eos eru-
dire siue informare &c. Dicant quomo-
do pueri debēt nutriri. Quia sicut arbor
tenera uertitur &c. sic pueri dñi sunt par-
ui. Hoc maxime competit matri, qd quā-
do pueri petunt panem de mane, bona
mater debet dicere, Modo fili dicas A-
ue Ma. scias quod est uestra regina in ce-
lo &c. Modo flecte genua &c. Dicas aue
Maria, & quod signo crucis signet se, &
informare debent parentes pueros ne
mentiantur, ne furentur, ne sint conten-
tiosi, qd cōfiteantur quando sunt quin-
q; uel sex annorum, & quod cōcent qn
sunt. xij. annorū, debēt parentes ducere
eos ad ecclesiam, ut audiant missā &c.
Ideo dicit scriptura, Patres nolite ad ira-
cūdiam, sup. dei, puocare filios uestros,
sed educate illos in disciplina, & corre-
ctiōe dñi. ad Eph. vi. Culpa est hortulani,
si arbores sunt tortuose, quia parue po-
terant dirigi. Ita uos parentes estis hor-
tulani. Plantetis arbores bonas in uiri-
dario xpi. i. ecclesia. Quo ad seruos & ca-
ptiuos, quia debent eos inducere ut ba-
ptizen

pitentur uel ut confiteantur, qd' audiat
missam, dare oportunitatē audiēdimis-
sae cōicadi, tunc talis domus est bñdi-
cta. Facere oppositū predictis est maxi-
mū pēnā. Ecce quid dicit scriptura. Si
quis suorum & maxime domesticorum cu-
rā nō habet, fidē negauit, & est infideli de-
terior. j. ad Tim. v. Io hoc em cōstitit pax
domesticalis. s. qd' uir habeat erga uxore
&c. Epiloga breuiter. Talis dom' habet
pacem & dei benedictionem, ideo dicit
scriptura. O Israel. i. uir uidens deum, si
in uis dei ambulasset, scilicet in his que
dixi, habuisset utiq; in pace super terrā.
Baruch. iij. Dico tertio &c. i. uniuersalis.
Prima pax est personalis. Secūda dome-
sticalis. Tertia est uniuersalis, quādo u-
na cōitas, uilla seu ciuitas uiuit in pace,
tunc est pax uis. Et ista est pax primo
in corde, secundo in ore, tertio in ope-
re. In corde qm nō habet inuidiam, ran-
cores, nec malas uoluntates adinuicem.
&c. Plus em est cōpatiendū illis qui ha-
bent officium seu regimē, q̄ inuidēdum,
quia habet reddere rationē de tātis sibi
cōmissis. Sicut naui periclitatī cōpatit,
& non inuidetur. Ita qui habent regimē
populi, sunt in mari fluctuanti in pericu-
lo submergendi in inferno, intantū qd'
nullus prudens anhelare deberet ad re-
gimē. Filius dei est qui pōt euadere. Iō
compatiendū est potius q̄ inuidendum.
Secundo ista pax est in ore, loquēdo ad-
inuicē salutando. Quia sicut per fumum
funeralis cognoscitur ignis domus, ita
per salutationes ignis, pacis & dilectio-
nis in corde existentis, quia cor non pōt
uideri a nobis. Nullus dicat, Si loquatur
mihi, loquar ei &c. Dicatur quō ygo Ma-
ria primo loquebatur crucifixoribus fi-
lij sui. Tertio cōstitit opere, ne sint que-
stiones & litigia. Aliqui sunt qui in para-
diso inuenirent questionē &c. Ideo ap-
p's, lam. quidem oīno delictū est in uo-
bis, q̄ iudicia habetis inter uos. Quare
non magis iniuriā accipitis? Quare nō
magis fraudē patimini? Sed uos iniuriā
facitis & fraudatis, & hoc fratribus. j.
Cor. vj. Propter quod apostolus preci-

pit, Si fieri potest, quod ex uobis est
omnibus hominibus pacem habete.
Roma. xij.

Feria. ij. post pentecostes. Ser-
mo unicus.

Ratia spūsancti est
est. Verbum istud habet
textualiter in actibus ap-
stolorum. c. x. & officio
in epistola hodierna.
mo noster est de gratijs quas dat spū-
ctus personis in quibus habitat. Ita
tertia est consequens ad materiā hē-
nam. Heri enim fuit de spiritu sancto
de aduentu eiusdē, & hodie est de
effectū. Spero in dño Iesu xpō, qd'
materia magne edificationis & conso-
lationis, sed ut sit deo acceptabilis & p-
tiosa, nobis autem meritoria & p-
salutetur uirgo Maria, &c. Pro breui
roductione materie predicande &
claratione uerbi ppositi, sciendū qd'
cet spūsanctus simul cum patre &
sit unus deus, unus dñs, unus crea-
tor, simplex, indiuisibilis, impermutabilis
effectus & gratie ab eo procedentes
diuersi, quia omnes potētiās animarū
plet diuersimode. Declaratur per simi-
tudinē arboris unicū truncū suū
pitē habētis, sed post multiplicatū
mos ad fructificandū. Ita spūsanctus
persona trinitatis, non est nisi una
in aīa, sed post effectus eius multi-
cantur in aīa, quia unū ramum mī-
intellectū quē implet scīa, aliū ad m-
riā quē implet timore dei, aliū ad m-
ratē quē implet amore charitatis uel
det & fructificet, iuxta dictū xpī, Ego
sui uos uteratis, & fructum afferatis.
fructus uester maneat. Io. xv. Nō
posui uos, in uiridario ecclesie. Patet
go qd' unus & idē spūs dñs
effectibus, de hoc autoritas ap's. Di-
nes gratiarū sunt, idē aut spūs dñs
singulis. put uult. j. ad Cor. xij. Patet
go the. cū dicit grā, scilicet gratiā
effusa est. dispersa, diuisa, & distri-
buita effusio, diuisio seu distinctio
rū spiritualium, que inseparabiliter

et grā gratū faciēte, de quibus uolo nūc
predicare, sunt in certo & determinato
numero. s. septeno. iuxta prophetiā Esa.
Rege fecit sup eū. iuxta instum spūs dñi,
spūs sapientie & intellectus, spūs consilij
& fortitudinis, spūs scientie & pietatis,
& replebit eum spūs timoris dñi. Esa. xj.
Pater ergo qd' sunt septē grē, quas spūs
sanct' dat persone, in qua habitat, & que
liber eam facit animam deo gratā.
Prima est sapientia diuinalis.
Secunda intelligentia spiritualis.
Tertia consilium rationale.
Quarta fortitudo internalis.
Quinta scientia moralis.
Sexta pietas cordialis.
Septima timor filialis.
De omnibus istis dicit the. Gsa spūsancti
effusa est. Prima gratia quā dat spūsanctus
ad faciendū creaturā in hoc mūdo gratio-
sam, in alio gloriosam, est sapientia diui-
nalis. Magna questio fuit antiquitus in-
ter doctores & maxime philosophos, q
nūc potuerunt scire ueraciter quid est
sapientia diuina. Doctores theologie de-
derūt definitionem de sapientia diuina,
sed pre omnibus placet mihi illa de tex-
tū nomē ei' est, & non ia multis est ma-
nifesta. Eccl. vj. Sapientia scdm nomē ei'
& etymologiam. i. sapida scientia dicit. s.
de deo, inuenit saporem deuotionis, ta-
lis dicitur habere sapientiam. Quando
uero tota scīa stat speculatiue in intelle-
ctu, & in aīa, non sentit saporem nec de-
uotionem, talis habet scīam & nō sapiē-
tiā. uerbi grā. Multi magistri uel baccala-
rij & doctores habent scientiā de poten-
tia dei, qd' est infinita, qd' patet in creatio-
ne mundi, quē de nihilo creauit. Null'
igitur mag' operum uel artifex, nec car-
pentarius, nec alij pnt aliquid operari, ni-
si presupposita materia, sed deus de nihilo
operatur est omnia in tāta pulchritu-
dine & proportionē, ut uides, & quando
tu cogitas ista, si non sentis dulcorē de-
uotionis in aīa, tūc habes scientiā, sed nō
sapientiā. Sed qm hō cogitat, hodie sunt

septem milia annorum, uel quasi, quod
nihil erat nisi deus, & ipse de nihilo cum
ista ista creauit, & aīa delectatur, dulcora-
turq; tunc habetis sapientiam. i. sapidā scīē-
tiā, que secūdu nomen eius est &c. Item
multi sciunt prudētiā & gubernationem
de regimine mūdi, qui prouidet oībus
creaturis, Itē de motu stellarū incessabi-
li, si cū deuotione ista cogitantur, habe-
tis sapientiam, aīa scientiam. Idē de scīa, q̄
habemus de mīa dei: quā nobis ostendit
in redemptione, qd' cū haberet infinitos
modos redimendi nos & saluandi humi-
liorem, noluit accipere & humanitatem
sist' de muliere uirgine nascendo, in ma-
xima paupertate uiuendo, ut nos dulci-
ter inclinaret ad humilitatem, castitatē,
& paupertatem, uoluit pati & suspendi,
ne aliquis sibi credēs & obediens patere-
tur & suspenderetur in furca inferni. Sic
quando tu cogitas uel legis ista, si sentis
saporem deuotionis, habes sapientiam,
aīa scientiam. Ecce quare dicitur sapien-
tia doctrine secundum nomē eius, &c.
Sed dolēdū est cū sequitur dicens, & nō
in multis est manifesta. Multi sunt qui p-
dicant, disputant, legunt, sed sine labore
deuotionis exterius solum sonat in ore.
Quibus autem agnita est, permanet usq;
ad conspectum dei. Aut. Siue lingue ces-
sabit, siue scīa destruetur. j. Cor. xij. Phi-
losophi autem habuerunt scīam, sed non
habuerunt sapientiam, ut dictum est, q̄
cum loquerentur de prima cā & primo
principio, & de primo motore, non ha-
bebant ad ipsum deuotionem, nec refe-
rebant grās, de quibus dicit apostolus.
Cum cognouissent deum, non sicut deū
glorificauerūt aut grās egerunt, sed eua-
nuerunt in cogitationibus suis, & obscu-
ratum est insipiens cor eorū. Dīcētes
em se esse sapientes, stulti facti sunt. Ad
Ro. j. Secunda gratia spūsancti est intel-
ligentia. s. perceptio bonorum spūalium in
rebus sensibilibus, quasi in libris apertis.
uerbi gratia. In honoribus temporalib'
huius mundi legere, cogere honores
spirituales & eternos, cogitando si ho-
nores huius mūdi tūc delectant, q̄to ma-

gis delectare debent honore paradisi, ubi minimus est maior, q̄ sit papa uel imperator in hoc mūdo. Qualis honor est esse i societate angelorū, & sanctorū apostolorū, & prophetarū. Cogitate qualis honor sit regi nouiter intranti per ciuitatē &c. Lege hic qualis honor sit aīe deuote, q̄ intrat in ciuitatē paradisi. Ecce quid est intelligentia spūalis. Item diuitie huius mundi multū delectāt, q̄n quis habet multos redditus & magnos, uel multas pecunias in cista, letus est, cum tamen sit quoddam onus periculosum, tamen nullus domin⁹ habet quicquid uult. Lege hic diuitias paradisi, ubi quilibet habet quicquid uult. Dicant doctores, qd̄ quilibet sanctus est omnipotēs respectu sue uoluntatis, quia q̄cqd uolūt possunt. Deus est simpliciter omnipotens. Item in delectationibus hui⁹ mūdi, comedendi, bibendi, audiendi, & huiusmodi. Legatis hic delectationes spirituales paradisi. Verbi gratia, quando delectamini in gustu comedēdo uel bibēdo, legatis hic delectationes spirituales circa gustū. Determinatio est sancti Thomae docto. in. ii. ij. in. iij. qd̄ post iudiciū oēs sensus corporales acti uolūt. Laus em̄ uocalis erit in celo. Auditus audiendo angelorū cātus. Si in hoc mūdo tātū delegat⁹ auditur, q̄ tō magis tunc dicatur miraculū de religioso, qui audiendo cantū angeli in forma uolucris in horto iterit. cc. annis &c. Itē q̄n uisus delectatur hic uidendo pulchra, cogita de paradiso. Ibi em̄ uidebūt regē regū & dñm dominātū xpm imperatōrē, & reginā angelorū & sanctorū &c. O qualis pulchritudo. Autori. Tunc uidebis, & asilues, & mirabitur, & dilatabitur cor tuū. Eia. lx. Item oratoratus, si crocus &c. tñ delectat. Cogita qualis delectatio erit sentiēdo odore corporis xpi, uirginis, & sanctorū. Nā corpus gloriosum redolet &c. Itē beati resumptis corporibus habebunt gustū, q̄a tunc os non erit uacū, nec plēnū aere, sed erit plēnū de liquore priosissimo incorruptibili & sapido. De hoc qualiter sensus erunt sic in actu, uide latius inferius do. xx. primo

sermone. Hic lege quando poteris omnibus his autoritas. Intellectus dabo, & instruat te in uia hac, quia gressus, firmabo super te oculos meos. Ita te fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, inquit p̄missa p̄sentia. Nota, Intellectū tibi dabo, ut scilicet his sensibilib⁹ iēias legere spiritualibus, tamē non habent intelligentiam ideo dicit, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Tales sunt per se bestiales, de quibus dicit ap̄s. Aīa non percipit ea q̄ sunt spūs dei. Stultus em̄ est illi, & non pōt intelligere, q̄a ritualiter examināt, spiritualis autem dicat oīa. ad Cor. ij. Tertia est cōsiliū cōsiliū, q̄n in cōsilio un⁹ dicit hoc, & aliter, quando dñs cui cōsiliū de re eligi, q̄ melius est illud, dicitur cōsiliū. Sed nō est mō remediū. Iō dicit, cōsiliū cōsiliū &c. Item de duobus malis, si aliquis est scire uitare maius. xbi gfa. ut a rege ut induatur tunica ferrea igni, si dimissa tunica stupea, nūquid esset stultus, si ferrea ignita. Itā distinctiua proponit nobis deus, quia omnes sumus criminosi & peccatores ut recipiamus tunicā de stupea q̄ est p̄nia leuis, q̄ sit in hoc mūdo, uel tunicā ferreā ignitā. s. penā & dānam eternā. Auto. Dico q̄ nisi p̄niam egeritis, oēs simul peribitis. Luc. xij. Ecce hic uirtualit dicta distinctiua. De illis nientia, dicit scriptura, Gens absq; cōsilio est, & sine prudentia, ut nā saperent. Deut. xxxij. Quarta est fortitudo in sanctis, qui dicitur fortitudo, nō in corpore corporali, sed in aīa. Quia de fortitudine corporali non est gloriam dū, quia beati excedunt nos. uerbi gratia de istis q̄ sunt uirtutes &c. certus uel catus uincet uos. Et uos luctatores, uirtus uincet uos. De uirtutibus, un⁹ lep⁹ uincet uos. De uirtute, unicornis uincet uos. Ta

SERMO VNICVS.

179

les fortitudines corporales non sunt donū spūsancti. Sed fortitudo que est donū spūsancti, est spūalis in aīa, scire resistere & tenere se fortiter cōtra diaboli tērationes, contra mundi occasiones, & cōtra carnis inclinationes. uerbi gfa. Venit tēratio, di. Quare tu nō ibis ut talis &c. Resistite nec curate qd̄ dēcū gentes, q̄a uerba non sunt nisi uent⁹. Debilis est turris que a uento ruit. Idē de mulierib⁹ q̄n tentant, dicendo. Ego portauit tñ de dōte, & adhuc non fecisti mihi uestes. Talis que nō portauit tñ, habuit uestes &c. Item contra occasiones mundi fortes esse debem⁹ eas uitādo. Itē cōtra carnis tentationes, fortitudo est resistere. Cogita. O miser propter delectationes bestiales perdā delectationes paradisi. Absit. Greg. Breuis est uoluptas fornicationis, sed perpetua pena fornicationis. Grego. Momentaneū est qd̄ delectat, sed eternum q̄ cruciat. Ista fortitudo est donū spūsancti. De isto se appropinquauit David, & nō de corporali, licet esset fortissimus, quia adhuc puer cussos ouium interfecit ursum, leonē, & Goliā, tñ non appropinquauit se de ista fortitudine corporali, sed de spūali, dicēdo, Fortitudinē meam ad te custodiā, quia de⁹ susceptor me⁹ es, ut hī in ps. lviij. Sed de nobis iā verificatur illud, Et erit fortitudo nra, ut fauilla stupe, & opus uestri quasi scintilla, & succendetur utrumq; simul, & non erit qui extinguat. Eia. j. Not. hic moraliter de multis qui audiunt aliquē bonum sermonē, & recipiunt bonū propositum bene uiuendi, & post statim dimittunt, tales non sunt fortes. Verbi gratia de usurario, q̄ pponit satisfacere, & q̄n uidet florenū, dimittit. Ecce fauilla sue stupe. Item de illis qui tenent aliquam malam mulierem cōcubinā, q̄n in sermone audiūt laudare castitatem uel punishmentem, que sit de luxuriosis, proponūt recedere ab ea, sed q̄n ipsa incipit flere, nihil fit. Idē de illo qui pponit parcere de inimicis propter bonū suū & defuncti. Sed quando dicitur sibi, Vere dicent, q̄a estis effeminatus uel iudeus &c. Ecce quare

Eph. iij. Nota scdm mensurā. scilicet illam, de qua xps. Mēsurā bonā & cōfertā & coagitatā & supfluentē dabūt. scilicet tres persone trinitatis, in sinum uestm. Lu. vi. De ista donatione grē solēnitatis, die hesternū fuit paracta. De tertio dico qd spūssanct⁹ in suo aduētū dat affluentiā finalē, q̄ est hīc abūdāter & multipliciter uitā. Et de hoc dicit ipsemet in themate, Ego ueni ut uitā habeāt. scilicet homines, & abūdāt⁹ habeāt. Patet thema. De ista affluentiā finali sit festū hodiernū. Et inueni in sacra scriptura quatuor uitas, quas habem⁹ a spūssctō.

Prima est uita corporalis, quam debemus digne gubernare.

Secunda est uita spiritualis, quam debemus stricte & spōicite conseruare.

Tertia est uita celestialis, quam debemus alte & deuote desiderare.

Quarta est uita eternalis, quā debem⁹ certe & secure expectare. Et quia spiritus sanctus dat istas quatuor uitas, ideo dicit ipse, Ego ueni ut uitam habeant, scilicet et corporalem, & abundantius habeāt, scilicet spirituale, celestem, & eternam. Dico primo, quod prima uita est corporalis, que est per unionem anime & corporis. Quādiū enī aīa est unita corpori, durat uita corporis. Aīa enim est forma corporis, que dat corpori uitā. Et corpus sine anima non posset uidere, audire, loqui, ambulare, & hmōi. Et sine anima corpus non est nisi truncus nihil ualens. Ab anima autem corpus habet omnia sentimēta, uisum, auditum & c. & omnes operationes. In morte enī hominis omnes sensus, & omnes uires organice destruitur, quare nec operationes remanere pōt, ut dicit S. Tho. iij. scip. di. xliij. Ideo xps, Spūs est qui uiuificat, caro autē non prodest q̄q. lo. vi. Dico qd ista uita corporis que est ex prēsentia aīe rationalis, est effectualiter a tota trinitate, appropriatur tamē spūssctō, quia ipse spūs creator dat uirtutem spūi creato. scilicet aīe standi in corpore: decem uel uiginti annis uel plus uel minus, sicut sibi placet antiquius, dabat longam uitam corporalem, ut patet in Adam qui uixit nongentis. xxx.

annis. Gen. v. Mathusalem qui uixit gentis. lix. annis. Et in Noe qui uixit gentis. lxx. annis. Gen. ix. Sed paulatim minuta est uita corporis. Si dicam⁹, spūssanct⁹ mensurat uitā corporalem, re ille antiquit⁹ dabat tā lōgā uitā, & bis breuē? Rñdeo, qd ad illos spēctātibere experiētiā rerū & artū, ppter dabat eis longam uitam. Mō autem omnia sunt experimētata, & expenitō cognita. Item quia tunc erant & simplices, iō indigebant magno tempore ad sciendum. Modo autem sumus mines intricati. Item tunc comedebat lū semel pro necessitate, & mō comitionibus crapule & gule homines & c. sed lōgā uita uel breuis a spūssctō. Iō dicit lob spūssanctō, Vitam. i. corporalem, & misericordiam tribuisti mihi. uisitatio tua custodiuit spūm meū. Nota mīam, quia qd spūssanctus dat corporalem mihi uel tibi, mīa est, & debitum, quia nulli obligatur. Sed qd istam uitam corporalem debemus gne & fructuose gubernare, quia non debem⁹ ipsam totam expendere, uel occupare in negocijs tēporalibus, sed et spūalib⁹ ppter thesaurū meritorū landum. Vñ postq̄ occupastis uitam corporalem in negocijs tēporalib⁹ feria da & tertia & c. quiescat in diuina negotio tēporali, & detis uos negotio spūalib⁹ audiendo missam anteq̄ aliquid comedatis uel bibatis. Quia q̄ habetis, aplicare pape uel regi, non debet habere anhelitū fetidū & c. Licet enī multi sancturi a ieiunijs ecclesie, ab isto tāl audientia missē nō sic excusatur hominē. Itē debem⁹ uenire p tēpore ad missam ga in cōfessione, q̄ hīc pro uobis, debet interesse oēs. iō qn cāpane pulsant, & cito bes tu dicere, O dñs erit me. & cito mittere alia, debetis ire ad ecclesiam. nō loquamini in ecclesia, sed cū signinuēdo si uenerit aliquis quis & c. Itē recedere a missa quousq̄ detur benedictio a sacerdote. Itē debetis esse i uenire & cōpletorio. Sicut enī expēditur dies hebdomade cōgregādo bona tēporalia.

alia tñstoria, q̄ hic remanēt, ita expēditis diē festi cōgregādo thesauros spūales, q̄ durabūt eternaliter. Iō sapiēs dicebat, Fili mi in tēpore uite tue ne indigeas. Melius est enī mori q̄ indigere. Eccli. xl. Nota ne indigeas. scilicet thesauris spirituales meritorū. Melius est enī mori corporaliter, q̄ liberat, q̄ indigere. Patet ergo qd uita corporis est digne gubernāda. Scilicet qd psona dimittit uitā & pētā, & recedit a mala societate, & dat se bone uite, plus curādo de spū q̄ de corpore, occupando se in orationibus & bonis operibus temporalia obliuiscendo. Ista est uita spūalib⁹, quā habemus a spūssctō. Nota ad hoc qd eduxit prophetam in quēdā magnū cāpū plenū ossibus mortuorum, & circūdoxit eū in gyro, & dixit sibi deus, Fili dñe deus tu nosti. Et dixit sibi deus, Vincinare de ossibus istis, & dices eis. Hec dicit dñs de⁹. A quatuor uētis ueni spūs & insufla super interfectos istos, & reuiuifcant. Et ingressus est in ea spūs, & reuixerunt, steteruntq̄ sup pedes suos exultantes grandis nimis ualde. Ecce figura. Item magn⁹ campus, plenus ossib⁹ mortuorū corruptis est iste mundus, qui iam ex pētis est totus fetidus & corruptus ex luxuria, & sic de alijs pētis. tanta enī est corruptio, qd iā nihil respicitur, & sic de alijs peccatis, put expediens erit. Iō Dauid faciat bonū, nō est usq̄ ad unum. scilicet de aultis. ps. liij. Ecce cāpus. Modo uideam⁹ quomodo uiuificabūt ossa arida. i. peccatores, ut habeant uitam spirituale, quā habent uitam corporalem. Ad hoc oportet qd spūssanct⁹ ueniat uel de oriente uel occidente, de aquilone uel de meridie. De oriente uenit spūssanctus pueris, qui quādo incipit claritas discretionis, cauent a pētis, timēt deū, orāt, cōfident, dulciter conuersantur, non iurant, non mentiuntur & c. De occidente uenit senibus peccatis antiquatis & auctis. Sed quia uident se iuxta occasum

mortis, anteq̄ ueniat mors cōuertuntur ad deū, pponūt cauere a pētis, cōfiterentur & c. Aliquib⁹ autē uenit spūssctus de aquilone, qui signat aduersitatem, quā aduersitas aliquos reducit ad deū. O quot sunt in mūdo, qui qn sunt in prosperitate, nō curāt de deo, sed qn uentus aquilonaris frigidus & tēpestuosus uenit. scilicet aduersitas, tunc redeūt ad deum dicēdo, Dñe mīa, & cōuertuntur & cōfidentur & c. Nota. Mala q̄ nos hic premūt, ad deū ire cōpel lūt. uerba sunt Greg. sup Lu. xxiij. Aliquib⁹ autē uenit spiritus sanctus de meridie, q̄ est pars abūdās humido & calido, & significat prosperitatem. Quādo autē persona intra se cogitat bona que habet di. Vñ habui ista, cum pater meus fuisset paup, ego iūm diues, habeo hoc, & hoc. Et nūq̄ oīa ista dedit mihi dñs? imo. iō uolo sibi seruire. Si enī rex dedisset, mihi & c. iā seruire ei. q̄to magis ergo deo? huic uenit spiritus sanctus de meridie, de prosperitate. Ecce qualiter ossa arida. i. peccatores uiuificantur in uita spirituali. Ecce quare dicit autoritas. A quatuor uētis uenit spūs. Et hanc uitam debemus secure conseruare. Ideo dicit scriptura, Omni custodia serua cor tuum. Quia uita spiritualis multos habet inimicos. Verbi gratia. Si religiosus uult seruire regulā & nota, statim alij qui nihil seruāt dicūt, O hypocrita. & sic de alijs. Nota de quolibet statu. ideo dicit, Omni custodia serua cor tuū & c. Ratio quā ab ipsa uita proceedit. scilicet spiritualis. Ecce quare dicit a quatuor uentis. Et ego ueni, inquit Christ⁹, ut uitā habeant. scilicet corporalem, & abundantius habeant uitam. scilicet spirituale. Tertia est uita celestialis, quādo aīa persone, q̄ agit condignam pōiam per mortē corporalem, recedit a corpore, statim affecdit in celū, & ibi uiuit uita celestiali. Hec est differentia inter aīas hoīm & iumentorū. Nā aīa iumenti non est substantia spiritualis subsistens & incorruptibilis, sed est forma substantialis imersa materie, q̄ nō habet esse sine materia & corpore. imo totū esse habet in corpore, quā esteducta de potētia materie, & quā sicut mō

dictū est, totū esse habet a corpore, ideo destructo corpore corrūpit. Sed aīa hoīs est substantia spiritualis, ut angelus, & nīl habet a corpore, imo ipsa dat esse corpori & uiuere &c. Ideo qñ corp⁹ deficit, ipsa remanet. De hoc uide sanctū Tho. j. parte. q. lxxv. ar. ij. iij. & vj. Articulus eīn secūdo ostendit qd aīa humana est subsistens. Item articulo. iij. qd aīa brutorū nō est subsistens, concludit & ostendit. Item articulo sexto ostēdit & concludit, qd aīa humana est incorruptibilis, sed aīe brutorū, ut patet in eodē articulo in solutio ne ad primū argumētū, sunt corruptibiles. Vñ si aīa hominis bene se gubernat, corp⁹ remuneratur. Sicut miles q bñ gubernauit castrū sibi cōmissū a rege. Qñ deus creat aīam, creādo infundit eam in castrū corporis, ut gubernet ipsum iuxta uolūtātē dei, ne p portas. i. sensū intrēt inimici sui, nec per oculos uana aspiciendo, & sic de alijs. Si ergo bene ipsum gubernat, remuneratur, si male, punit. Qñ ergo aīa que bene gubernauit castrū corporis, per mortē recedit a corpore, statim uenit corā xpo dicēs, Dñe custodiui castrū &c. Et xps dat sibi uitā celestē in celo. Autori. Si xps in uobis est. sp gām & bonā uitā, corp⁹ quidē mortuū est propter pētm, spūs vō uiuit p iustificationē. Qd si spūs eius q suscitauit Iesum a mortuis habitat in uobis, q suscitauit Iesum Xpm a mortuis uiuificabit & mortalia corpora uestra, pp̄ inhabitātē spm eius i uobis, &c. ad Ro. viij. Sed dicerēs, a quo est ista uita celestis? Dico qd hec uita celestis appropriatē est a spiritu sancto. Ratio, qā sicut uapor q de mane egreditur a terrā per intrōitū calōre solis, sursum trahitur, sic aīa nō posset celum ascēdere, nisi calōre spiritus sancti informaretur & habilitaretur, q ipsam sursum trahit. Ideo dicit Dauid. Viuificabis me in eqtate. ps. cxlij. Dico cōsequēter, qd hec uita est uehementer desiderāda. Sicut si dñs dñes in tuo testō dimississet tibi castrū altū, forte, inexpugnabile, de q non dū haberes possessionē, O qualiter ipm desiderares? Vehementius desiderandū

est castrum celi empyrei. Ideo xp̄i p̄ficienti. i. ardentē desiderant & amant. lāri dabo de fonte aque uiuē gratis. i. uicerit, possidebit hec. Et erō illi deus, ille erit mihi filius. Timidis autē in uicinatoribus & ueneficis & idololatriis omnibus mēdicibus pars illorū erit igno ardenti igne & sulphure, quod mors secūda. Et uenit unus de sepe angelus habentibus phialas plenas sepe plagis nouissimis, & locutus est mēdicens. Veni & ostendā tibi sponsam, uxorē agni &c. Not. ibi quasi totū castrū, pulchra ualde de regno &c. xxj. Quarta est uita eternalis. i. qñ iudiciū omnes resurgemus in corpore aīa. Boni autē resurgent cum corpore gloriois, cū qd eternaliter uiuāt. Si dicatur, Et nunquid uita sancta rū quā habēt mō in celo, est eternalis? co qd nō, qd uerū est, quo ad istū mō essendi, qā mō sunt aīe beate a suis corporibus separate, sed in iudicio & resurrectione generali suis corporib⁹ gloriois reuientur. De hoc uide sanctū Tho. i. iij. di. xliij. & xliij. Mali autē resurgent cum corporibus fetidis &c. Ro. hui⁹ quia deus remunerat quilibet fecerit. uita quā hic tenuit, & bona opera que cit. Modo in bonis q hic facimus, est hui⁹ ordo. Quia primo sunt ab aīa solā, primo meretur, deinde in executione peris corp⁹ facit executionem. Ideo prius remuneratur, deinde remuneratur corpus. Sin iudicio. Idem est de malis corporibus. Primo enim aīa facit peccatū, cogitādo, deliberādo, ordinādo, deinde corpus facit executionem. Ideo ante pri⁹ punitur in inferno. Deinde corpus in iudicio. Hoc dicit autoritas scripturę. Omnes uos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisq; ppria corporis, put gēsit. i. Cor. v. Not. ppria corporis. Nota qd hec uita eterna appropriatē est a spū sancto, q noster spūs est naturaliter uadens, & rediens. Sed per uirtutē spū sancti

habitantis, quilibet anima resumet suū propriū corp⁹. de hoc uide sctū Tho. in iij. di. xliij. Nec hoc est spū sancto difficile, qā qd de nihilo creauit oīa, facit pōt animā & corpus incineratū unire. Ideo dicit scriptura. Si spūs ei⁹ q suscitauit Iesum a mortuis habitat in uobis, q suscitauit Iesum a mortuis, uiuificabit & mortalia corpora uestra, pp̄ inhabitātē spm eius in uobis. ad Ro. viij. Hec uita est certissime expectanda. Nota contra illos qui sunt de errore Sadduceorū, dicētiū, quomodo est possibile resurgere hora in qua omnes qui in monumentis sunt, audient uocē filij dei, & procedent quib⁹ bona fecerunt in resurrectionē uitę, supple eterne. Qui uero mala egerūt in resurrectionē iudicij, i. damnationis. lo. v. Not. Nolite mirari hoc, scilicet de resurrectione, qā deo nihil est difficile. Quia uenit hora. i. iudicij. i. qua oēs q in monumentis sunt, audient uocē filij dei. illā, Surgite mortui, uenite ad iudiciū. Et procedent &c. Patet ergo quō a spū habemus has quatuor uitas. i. corporalem & spiritualement, celestem & eternam, ecce quare dicit, Ego ueni ut uitam eternam, quam det nobis gloriosus.

Sermo unicus.

Emo pōt uenire ad me, nisi pater qui misit me, traxerit eum. lo. vj. Thema dat mihi motiū p̄dicādi & declarandi modos, ter p̄tōr, qd diu uixit in peccatis, trahitur deū ab bonā uitā. Ista materia est utilis & pficiua. Sed ut sit deo acceptabilis est uerbū xp̄i di. Nemo. i. null⁹ p̄tōr pōt uenire ad me p bona & sctā opa, nisi p̄fiter me, traxerit eū. Pro cuius declaratione fecidū q iter alia mala & magnos dñs. i. difficultas ad bonū, & p̄nit ad malū. Cū magna difficultate facimus bona opa, nec scim⁹ facere sine magistro.

Mala autē sine magistro scim⁹ facere. Re de de nobis est sicut de lapide, qui uiolēter ascēdit, nō a se, sed ab alio, licet p se naturaliter descēdit & cadit. Ita de nobis si uolumus ascendere in altū p bonā uitā & spūalē, orādō, cōtēplādo, uiolētia est necessaria, qā cōtra inclinationes carnis & obloquutiones gētiū. Sed naturaliter descendimus peccando & malā uitā tenēdo, & sic cadimus in infernum. iō dicit scriptura, Sensus & cogitatio humani cordis in malū, p̄na sunt ab adolescentia sua. Gen. viij. Rō hui⁹ assignat. Sap. ix. ubi dicitur, Corpus qd corrumpit, aggrauat aīam. Sicut si falconi, qui le uis est de se, apponeretur una libra in pedib⁹ eius, nō posset leuari in altū, nisi eū difficultate. Ita de anima que de se effle uis, sed corpus aggrauat & trahit eā deorsum. Verbi gratia. Vultis modicū contemplari in oratione, & eleuatis mētem, statim homo descendit cogitando de ne gocijs, de coquina uel taberna. Iō dicit, Corpus qd corrumpitur &c. Post iudiciū nō erit ita, imo corpus lequetur aīam in beatis, qā in corporibus beatorū erūt quatuor dotes. i. subtilitas, impassibilitas, agilitas, & claritas. Et his dotibus iā caremus. Ideo si uolumus modo ascendere per bonā uitā, oportet qd deus inuēt nos, nō uiolēterādo liberū arbitrium, sed ipsum inuādō & cōfortādō & mouēdo. Hoc dicit thema, Nemo pōt uenire ad me per bonam uitā, nisi pater q misit me traxerit eum. Patet thema. Et sum materia predicanda. Modo uideamus, qualiter deus trahit peccatores. Ego amore uestri queui in sacra scriptura, & inueni quod quatuor chordis deus trahit ad se.

Prima est amor diuinalis.

Secundā est ardor celestialis.

Tertiā est timor infernalis.

Quarta est dolor temporalis.

Aliqui trahuntur per primam, aliqui per secundā, aliqui per tertiā, aliq p quartā. Oēs quotquot sunt in paradiso uel erunt, uel fuerūt, trahi sunt aliqua istarū chordarū. Ecce quare dicit thema, Nemo potest

venire ad me. Prima ergo chorda qua aliqui trahuntur, est amor diuinalis. Ista ligatur in corde creature ut homo ueniat ad deum. Ligatur enim cogitatio beneficii & dona & gratias a deo receptas, quasi dicendo, si unus homo etiam rapax fecisset mihi tot bona, quam ipsum diligere. Ista chorda habet quatuor cogitationes quas debemus habere. scilicet cogitatio. Primo opus uel beneficii creationis. Secundo opus uel beneficii provisionis. Tertio opus uel beneficii expectationis. Quarto opus uel beneficii redemptionis. De primo debet homo cogitare beneficii creationis, quia non aial brutum, boue uel asinum, serpente, catum, siue murum, ne lapide uel arbore, sed hominem rationalem ad imaginem & similitudinem suam fecit deus. Dedit mihi corpus cum membris, quod per uel modicum facit in corpore. Cogita quam diligeres illum, qui tibi restituit oculos, uel manum, uel pedem abscisum. Quam ergo est deus diligendus, qui dedit corpus, & omnia membra, & animam cum potentis. Secundo cogita beneficii provisionis. Cum esses in utero matris clausus, te conseruauit, & quando tu fuisti natus, dedit lac matri, ut te lactaret, & mox quod dedit tibi bladium in campis, uinum in uineis, fructum in arboribus, aquam in fontibus, carnes & pisces &c. nullum nisi deus, quia natura instans est, & sic deo grates agere debemus, & non nature, sicut nec grates nec gratias habetis dare calamo de bona litera, sed notario. Si ergo seruitores & famuli diligunt dominum, qui dat eis provisionem, quanto magis deum diligere debet & tenetur? De tertio cogita beneficii expectationis. In primo peccato saltem mortali quod homo facit, statim dat finem mortis a deo contra eum. Anima que peccauerit, ipsa morietur. Ezechiel xviij. Et deus suspendit executionem, expectando te miserum corditer ad penam. Vis cognoscere istam gratiam? Notum hic per luciferum & aliorum angelorum quantum credis quod deus eos expectauit ad penam per annum &c. Dico quod nec per annum, nec per mensem, diem uel horam, sed in eodem momento expulsi sunt de paradiso &c. Et quot anni sunt quod tu incepisti peccare? xl. uel. l. &c. tot

annis te supportauit & expectauit ad penam. De quarto cogita beneficii redemptionis. Quia uoluit humiliari & de se humiliari ad terram descendere, ut tu ascenderes ad terram: uoluit suspendi in cruce, ne tu suspenderis in furca inferni. Spinis uoluit coronari, ut tu in celo coroneris coronis glorie. Quanta esset humilitas regis, si lentis se humiliare, ut ad coronam exaltaret rusticum. Cogitatio ista chorda amoris diuini ligatur cor. Hoc cogitatio David in ps. dicebat, Diligam te, fortitudo mea, dominus firmamentum meum. Hic fugiui meum, & liberator meus. Hic omnia quatuor fila. Primum ibi, diligam te, dominus fortitudo mea. scilicet per creationem ecce primum. Dominus firmamentum meum. scilicet per provisionem, ecce secundum. Et refugium meum. scilicet per expectationem, ecce tertium. Et liberator meum. scilicet per redemptionem, ecce quartum. Sed modo homines mundi non diligunt deum. Peiores sunt bestie, quia bestie & fere uestres cognoscunt beneficia, & diligunt eos benefactores. Notum hic miraculum quod legitur in uita beati Hieronymi de leone nato in pede, qui uenit ad monasterium beati Hieronymi erat in deserto, quod fratres fugerunt. Dixit beatus Hieronymus sic recipitis hospites? confidens autem obedientia leonis, dixit illi, Quia leo? Qui eleuato pede suo ostendit gratiam in medio. Et beatus Hieronymus in nomine Iesu sanauit eum. David. Homines & uos Iesu sanauit eum. David. Homines & uos beneficii non uoluit recedere a monasterio ac si fuisset domus. Cui beatus Hieronymus posuit ut custodiret asinum &c. De exemplo uide in legenda beati Hieronymi quod habes quod non accepisti nihil. Iste de amoris debet esse ligatus in corde. Autorit. Salomon in spiritu prophetie oleum effusum nomen tuum, id est adolefcentule dilexerunt te. Trahe me post te. Cum me iudore unguentorum tuorum. Cuius nota est oleum effusum &c. Nomen sumit hic per doctrinam, lege, & fama christi. Pro ueritate eius est nomen bonum quod diuitie multas ditio est olei, quod quoniam est effusum claretur

in marinarij quando aqua uolunt uidere uel aliquid perquirere sub aqua, recipiunt oleum in ore, & quoniam sub aqua ipsum spargunt, uidetur ibi clare. Ita nos in mari huius mundi eramus sub aquis peccatorum in tenebris. Sed per predicationem apostolorum, nomen christi & doctrina angelica publicata fuerunt & sparsa, & tunc uidemus clare ueritates filii dei. David. In omnem terram exiuit sonus eorum &c. ps. xviij. Iste adolefcentule sunt aeternae, id est, quoniam non senescunt. Corpora autem senescunt, quia sunt corruptibilia & mortalia. Anima autem rationales siue humane & angelici & stelle sunt incorruptibiles, ideo non antiquantur. Ita iuuenis est anima ueneris centum annorum, sicut anima pueri unius diei. Ideo dicit adolefcentule dilexerunt te. Ex quo chorda est ligata, ut diximus, quod post te, ut curramus siue ascendamus post te, uasi quod diceret, Tu ascendisti in celum, id est, trahe me ut ascendam post te. Et curramus in corde in odore unguentorum. Notum hic per declarationem humilitatis similitudinem de uenatore qui recipit eum qui ligatur ad collum eorum chordas, & se quilibet ipsum traheret, quousque sint & domini domini, sed ex quo sunt in uenatione, ipsi currunt per se. Ita de peccatore quod diu est in peccatis, est canis diaboli, & christus est uenator leui. Gen. xiiij. Et oportet ut cum chorda trahat peccatores de domo & seruitute diaboli, quousque sint & quia tunc per se currerent de iustitia in iustitiam. Iste dicit the. Nemo potest uenire &c. No. in odore unguentorum. Vnguentum christi sunt opera iustitia & medicinalia que fecit in hoc mundo contra plagas mortales peccatorum. Plaga mortalis est superbia. Vnguentum christi, quod istam plagam curat, est humilitas incarnationis & pauperis conuersationis. Plaga mortalis est auaritia. Nec domum nec pecuniam uoluit habere. Plaga mortalis est gula, non seruare ieiunia ecclesie, excessiue comedere, inebriari. Vnguentum est abstinentia christi. Nota uita sua semper erat ieiunium. Plaga

mortalis est ira & desiderium uindictae. Vnguentum & medicina est patientia christi. Plaga mortalis est inuidia. Vnguentum est charitas christi, quia amore nostri mori uoluit. Plaga mortalis est acedia, unguentum est diligentia christi. Nunquid tu sentis odorem istorum operum siue unguentorum? Patet prima chorda. Amore dei diligatis eam in corde uestro. Dicatur hic exemplum de illo clerico male uite & inhoneste, qui quoniam habuit bonum beneficium dixit, O modo potero habere concubinam &c. Deinde deus dedit sibi maiora beneficia, & ipse augmentabat peccata, sed deus fecit sibi gratiam quod recognouit se, & ad se reuersus dixit intra se, O miser, continue deus dat mihi bona & me augmentat in honoribus & dignitatibus, & ego augmento peccata, ualde sum ingratus. Et habuit maximam contritionem de peccatis, & fecit penitentiam, de cetero tenuit bonam uitam & sanctam. Secunda chorda est arbor celestialis. scilicet desiderare gloriam paradisi, propter pulchritudinem & excellentiam celestis pulchritudinis. Sicut nobilis uiator ex pulchritudine hospitij trahitur ad illud. Ista chorda ardoris celestis habet quatuor fila. scilicet quatuor considerationes. Prima est consideratio celum, maxime de nocte, quando optime apparent stelle dicendo, O domine, & qualis habitatio debet esse intus, quia & in transuerso ita apparet pulchrum, & desiderare debet feruenter esse intus. Si ligatur chorda ardoris celestis, quia tanta est pulchritudo celi, quod si per potentiam diuinam homo posset ipsum uidere, non uellet comedere nec bibere, etiam si aliquid non uideret nisi celum. Iste apostolus cui deus ostendit, interrogatus quid uidit, respondit, Oculum non uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quod preparauit deus his qui diligunt illum. Nobis autem reuelauit deus per spiritum suum, ad Cor. ij. Nota, oculus non uidit. Philosophi enim habuerunt notitiam de nouem celis, de celo lune &c. Sed ad decimum celum, scilicet empyreum, non potuerunt ascendere, quia istud est immobile. Iste dicit, Oculum. scilicet philosophorum non uidit, nec aliqua auris audiuit.

uit. s. Iudeorū. Iudei em̄ audierūt ab ore Moysi legem. Et quid audierūt si in preceptis meis ambulaueritis &c. Leui. xxvj. Solū promittit eis terrēna, de gloria autem celi nullam promissionem habuerūt, nec audierunt, nec in cor hominīs. s. pagani ascendit. Machometus autē promittit Agarenis paradisum porcorum & aliorū comedēdo mel & lac & luxuriando, nobis autē xpianis reuelauit. s. in sacra scriptura celū & celestia bona & gaudia. Secunda est cōsiderando celum empyreum, cui⁹ est habitatio. Dauid inquit in po. Ad te leuauit oculos meos, q̄ habitas in celis. ps. cxvij. Magnū palatū est palatium pape, uel imperatoris uel regis, sed nihil respectu palatij dei, qd̄ ipse proprijs manibus operatus est, & ipsum ornauit & depinxit. Tertia est considerando festū qd̄ ibi fit. De quo festo dicit saluator noster Iesus xps. Simile est regnū celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias, & nolēbant uenire. Iterū misit alios seruos dicens, Dicite inuitatis, Ecce prandium meum parauit. Tauri mei, & altilia mea occisa sunt, & oīa parata, uenite ad nuptias. Illi autem neglexerūt & abierūt, alius in uillā suā, alius uero in negotiationem suā. Reliqui uero tenuerūt seruos eius, & contumelijs affectos occiderunt. Rex autē cū audisset irat⁹ est, & missis exercitib⁹ suis p̄didit homicidas illos, ac ciuitatē illorū succendit. Tunc ait seruis suis, Nuptie q̄dem parate sunt, sed qui inuitati erant nō fuerunt digni &c. Mat. xxij. Cogita si palatium regis ita paratur in nuptijs primogeniti, q̄to magis &c. Quarta cōsiderando p̄ciū qd̄ cōstat. Si em̄ unus lapis p̄ci⁹ cōstaret mille milia florenorū, eximias & opinas de illo lapide q̄ multū ualeret. Mō cogita q̄tū cōstat regnū celi, pro quo xps dedit totā uitam suā & preciosissimū sanguinem suū, ut ipm nobis emeret. Istis cōsiderationibus ligatur chorda ita fortiter, q̄ si deus diceret alicui bene philocapto de paradiso, Ab hinc usq̄ ad annū ascēdes mecum

in celum. Ille responderet, O dñe, tū habeo stare adhuc in hoc mundo. O dñe adhuc triginta dies expecto dñe statim faciat me ascendere. hoc dicebat xps. Nunc iudiciū est mundi. Nunc princeps mīdi huius euectus foras. Et ego si exaltatus fuero a terra, iudiciū est mundi. s. ut cōtēnatur, q̄ non p̄o hominibus, sed p̄o beatis factus. Sed sumus hic exiles exprobat ne p̄is nostri Ade, qui tradidit carnem diabolo. Nunc princeps mīdi i. diaboli tyrannus eijcietur foras p̄pter mīdi cōreptū. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra, exaltatus sunt xps in cruce & in resurrectione, & maxime in ascensione. Chorda trahā ad meipsum, scilicet per odorem lestaalem. Tertia chorda est timor nalis uel iudicialis. Ista chorda ligat gitando iudiciū. Ad quod oportet sonaliter uenire. Remedium ergo erit de latrone fugietis cum furto in manibus, qui proiecit furtū, licet sit charus & preciosus. Ita debemus facere, xps dext̄ insequitur nos, quia cito erit iudiciū. Iō si furatus fuisti aliquid ab ecclesia, decimas, a uasallis autem per rapinam pauperibus p̄surā, a seruitoribus calumniā recipiēdo p̄ciū laboris tui, uel alias p̄ furtū secretū, aut maleficio uel uedēdo, aut aliqd̄ inueniēdo, ce furtū restituēdo, alis iudex inueniet cū furto in manibus & cōdēnabitur. time hoc iudiciū, & poteris dicere cū uid, Cōfuge timore tuo carnes meas a diuicijs tuis timui. ps. cxvij. Nota erit de iuvene uano, & p̄posito, & luxurioso sed chorda timoris sunt tracta ad deū. Dicatur quomodo somnauit se iudicio. Et xps interrogabat eū dicens Redderationē de uita tua &c. Et si effectus fuit canis, & decetore emendat uitam suā, & fecit magnam penitentiam. Hinc dicitur a xpo, In charitate p̄tūa dilixi te, ideo attraxi te militem Hierem. xxvj. Quarta chorda est amor tēporalis. Ista est fortior alijs, quādo amore diuino, nec ardore celesti,

more iudicij trahuntur. O dicit deus, expesta modicū, quia ego saluabo te, ego faciam te uenire in uolētē. Recte facit deus sicut bonus pater, quando filius non uenit ad scholas, facit ipsum uenire, & dat sibi alas. Ita facit deus. Quot homines sunt in mundo tam religiosi q̄. s. & laici q̄ in p̄speritate, honore, & sanitatē cūat de deo. q. d. domine nō cure de me, nec curabo de uobis. O uerbū inidele. Et dicit deus, uos uenietis. dat foras aduersitates, dolores, infirmitates, p̄ditionem honorū uel amicorū, p̄secutionē & irā dñorum. & tunc reuertit ad deū, & dicit horas & multas orationes, uadit ad ecclesiā, cōfiteatur, & cōicāt &c. Ecce qualiter trahitur chorda doloris tēporalis. Grego. Mala q̄ nos hic premunt ad deū ire cōpellūt. Idem de mulierib⁹. Erat aliqua mulier uana & p̄posita, q̄ totum tenens & studiū ponit ut ornet per se, aptat mamillas, ostēdit eas militibus, sed quid facit deus de illis perlis quas portat ponit unā sibi in oculo uel in carnis, q̄ inuenitur lippa, uel habebit caput scabiosum, uel habebit aliā infirmitatē, uel habebit infirmitatē cāci in māmilla, uel habebit malū i tibijs, & tūc nō curat de tripudijs uel nuptijs. sed q̄ alie uadit ad tripudia, ipse uadit ad ecclesiā. Idē muliere q̄ uult dominari super uirū, sed maritus ipsam baculando humiliat eam, & tūc recurret ad uirginem Mariā diadema me ugo Maria. Ad religiosos, ut orēt deum, ut det sibi pacem cū uiro. Iō dicit pater dixit filio suo Iesu Christo, Cōpelle intrare, ut impleatur dom⁹ mea. Luc. xliij. Vel sint uerba xpi ad angelū p̄m. nō cogit liberū arbitriū: sed tribulationes & aduersitates cogunt hominem uenire ad deū, deinde liberū arbitriū cōsentit. Prop̄ hoc p̄pheta i p̄sona xpi dicit, Ego quasi nutritius Effraym portabā eos in brachijs meis, & nescierūt q̄ cura uinculis charitatis. Osee. xj. Ego quasi nutritius. Nutrix em̄, ut uidens, aliquando demulcet puerū aliq̄ uerbat ut amare uel timere faciat. ita xps Nota Effraym,

Nota historiā de Iacob, q̄ bñdixit duob⁹ filijs Ioseph, s. Manasse & Effraym. Gen. xlvij. Isti duo Manasses & Effraym significabāt duos p̄s. Manasses primogenitus significabat p̄m Iudeorū, quia Manasses idē est qd̄ oblit⁹. Effraym idē est qd̄ auctus uel augmentū, & significabat p̄m xpianorū q̄ habuit benedictionem p̄missam per crucē. ideo dixit, Ego nutritius Effraym, i. populi xpiani, cui p̄ crucē dedit benedictionē. Portabā eos i brachijs meis. Quia peccata nostra ipse p̄tulit. j. Pe. ij. Nox in funiculis Adā diminitue, nō dicit funibus. Rō q̄a pene dolores & afflictiones hui⁹ mūdi nihil sunt i cōparatiōe penarū inferni, sicut nec gaudia mūdi sunt aliquid respectu gaudiorū paradisi. Funiculi em̄ Ade sunt labores, miserie, & p̄siones hui⁹ mundi, quibus de⁹ trahit nos ad se, q̄ nihil sunt respectu glorie. Iō ait apostolus, Non sunt condigne p̄siones huius tēporis ad futuram gloriā, que renouabitur in nobis. Nā expectatio creature relationē filiorum dei expectat. Vanitati em̄ creatura subiecta est, nō uolēs, sed p̄pter eū q̄ subiecit eam in spe, q̄ ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatē glie filiorū dei. Scimus em̄ q̄ omnis creatura ingemiscit & parturit usq̄ adhuc. Nō solū autē illa, sed & nos ipsi primitias spūs habētes, & ipsi intra nos gemimus &c. ad Ro. viij. Rogemus ergo dñm, ut aliqua istarū chordarū, uel amore uel &c. trahat nos ad se hic p̄ ḡam, & i futuro p̄ ḡam.

Feria. v. post p̄tecostes. Ser. unic⁹.

I Acū est gaudiū magnū in illa ciuitate. Act. viij. Nō dicit in qua ciuitate factum est gaudium. Iō p̄ de clarificatione huius uerbi analogice sumpti, sciēdum est q̄ inuenitur in sacra scriptura clare, q̄ in alio mundo sunt due magne ciuitates inter se ualde diuerse, & cōtrarie. s. ciuitas infernalis, ciuitas supernalis. Et ecce contrarietas, quia in ciuitate inferni nullū est ibi gaudium, nec letitia, nec solatium, siue cōsolatio. Sed tristitia & dolor infinit⁹. Nihil est

hil est ibi de q̄ nō doleāt & tristēt ciues
isti⁹ ciuitatis. Pri⁹ tristēt de bonis huius
mūdi q̄ fecerūt, siueq̄ iūti hoc mūdo p̄
eīs facta. s. de oīb⁹ ieiunijs, eleemosynis
&c. R. ō, q̄a nihil p̄ficiūt, nō totū p̄dide
rūt. Sicut si un⁹ hō, q̄ cū magnis pericu
lis & laboribus laborādo acq̄uit multa
bona, & post illa bona cōbūrit, uel si fu
rāt, qualiter dolet, plus dolēt damnat⁹
Secūdo dolēt & tristātur de malis & pec
catis q̄ fecerūt, nō inq̄m offenderūt, &
iniuriauerūt diuinā maiestātē, imo isto
respectu uolūnt aliqd̄ fecisse ampli
us. Sed tristāt inq̄m sunt causē & rōnes
pene & mali eorū. Tercio dolent de gl̄a
sanctorū, quā modo uidēt clare & inui
dēt dicendo, O miserī &c. potuissēmus
habere illā gloriā, si tenuissēmus bonam
uitā, & sic tristātur, sicut si tristaretur fa
melicus uidendo menām paratam ple
nā cibarijs, & nō auderet tangere. Ita eti
am ibi. Quarto tristātur de illis, q̄ sunt in
inferno. R. ō, q̄a p̄ quolibet dānato aug
mentatur pena eorū. sicut si titioni aruē
ti addat ali⁹ titio, magis ardebit, & q̄n
plures cōditiones ciuitatis inferni, a qua
de⁹ nos preferuet. Ideo nos amō de bo
na hora & de bona uita. Ideo in persona
damnatorū dicit Hiere. cui fuit reuelata
pena inferni, Dēfecit gaudiū cordis no
stri, uersus est in luctum chorus noster.
Cecidit corona capitis nostri, ne nobis.
q̄a peccauimus. Tren. v. Si de ista ciui
tate uellemus loq̄, oportet i themate mu
tare unū uerbū, dicēdo, Factum est tediū
magnū in illa ciuitate infernali magna.
Alia ciuitas est celestis in qua nō est tri
stitia, nec dolor, sed letitia, gaudiū, iocū
ditas, cōsolatio, de nulla tristātur. Et pre
gandēt de bonis q̄ in hoc mūdo fecerūt,
uel corde cogitādo, uel ore loquēdo, uel
opere operando, p̄p̄t gloriā quā habent
ex istis. Itē gaudēt & letantur de malis, &
p̄cātis q̄ fecerūt, nō inq̄m ex illis offende
rūt deū, sed de illis fecerūt p̄niām, &
inq̄m tunc de libxauit eos ab illis dicen
do, O bñdictus de⁹, ego cōsueui esse su
pb⁹, sed de⁹ mutauit mihi cor, & uixi hu

militer, & sic de alijs pñis, de quibz
dent, non quia ipsi fecerunt, sed quia
liberati fuerunt, & quanto peccata
runt maiora, tanto gaudium est mai
cut marinarij, qui quanto de maiore
riculo & fortuna euaserunt, qñ sunt in
ra, tanto magis gaudēt. Item gaudēt
glia sctōz, minor nō iuuat maiore
glia, imo letat, qā de glia alteri agn
taf glia sua, & qto plures sunt glori
ro magis augmētāf glia. Verbi glā. Si
fi cādele accēde addat cereus accēlus,
mē est mai⁹, & si addat plures, erit ma
Itē gaudēt de pena damnatorū qñ unde
eniam de patre & matre, uxore nē
&c. non qñ gaudēt de malo & pena
rū, sed de iustitia dei dicendo matri
patri, O pñ, uos estis ibi iuste, uos dam
uit iuste deus, quia usurarius eratis, lat
uel luxuriosus. Et dicūt uxori, O puta
i. meretrix, ibi uos estis, & quāte
contra honorē meū? ideo iusta est di
tio. Ecce quomodo illi de ciuitate par
disi hñt cōtrarias condiciones illi de
ferno. Aucto. Letitia sempiterna iup
pita eorū, gaudiū & letitia obtinebit
fugiet dolor & gemitus, ego ipse con
labor uos. Quis tu ut timeas ab homin
mortali & a filia hominis, qui quasi
ita arefcet? Esa. xxxv. & .lj. Nota super
pita eorū, qā tanta est letitia sctōrum
glia, qñ nō pōt cōprehēdi. iō dicit sup
pita. Gaudium & letitia differūt, qñ
dium consistit in corde sine ostēsiōe
ad x. Letitia autē nō sōlū in corde con
stit, sed x ostēditur saltādo, cantādo
dicitur letitia, quasi letitia. i. lata letitia
Et fugiet dolor & gemitus: que differūt
quia dolor consistit in corde, gemit⁹
ro non solum consistit in corde, sed
extra ostēditur plangendo se. De ci
ciuitate loquitur thema nihil miran
di. Factū est gaudium magnum in illa
uitate. i. paradijs. Patet ergo thema. An
re uestri ego quesiui in sacra scriptura
quot sunt cōditiones bonarū personarū
in hoc mūdo bene uiuentiū. de quibz
fit magnum festum in illa ciuitate para
disi, & iuueni qñ qno: sunt de personis

Personne pure innocentes.
Plene obedientes.
Digne penitentes.
Firmiter patientes.
Iuste presidentes.
De qual

Dico qđ magnū gaudiū fit in ciuitate
 paradisi de perſonis pure innocentibus. ſ.
 qđ nūqđ peccauerūt nec mortaliter, nec
 uenialiter, nec corde cogitādo, nec ore
 loquēdo, nec opere faciēdo. De iſtis autē
 perſonis nulla eſt nec fuit unqđ, niſi xp̄s
 & uirgo Maria. De alijs autē nūqđ fuit a-
 liquis ſiue, nec ppheta, nec patriarcha,
 apł, ſiue martyri, quin habuerunt macu-
 lā peccati uenialis uel mortalis. Que ſūt
 ergo perſone innocentes pure? Dico qđ
 pueri ſolū qđ decedūt anteqđ peccent, qui
 aqua baptiſmi fuerunt purificati de origi-
 nali. Qñ eſt moriuntur, de eis fit feſtū
 magnū in toto regno. ſ. celo. Vultis in-
 telligere hoc feſtū? Sicut qñ rex de regi-
 na uxore ſua habet filium primogenitū,
 quēdo naſcitur, fit magnū feſtum in toto
 regno, & dicitur regi, pſit uobis filius.
 Maius feſtū fit quēdo regina, ſcilicet ec-
 cleſia ſponſa regis xp̄i mittit ſibi filium
 unum. De iſtis pueris innocentibus dici-
 tur ſp̄o, proſit uobis filius. gaudet totum
 regnū celeſte. De iſta materia autori-
 tat anagoge, Mulier cum parit triftiti-
 am habet, quia uenit hora eius. Cum autē
 peperit filium, iam non meminit preſſu-
 ri. propter gaudiū, quia natus eſt ho-
 mo in mundum. Io. xvj. In iſta autem
 re, cōparat mortē puero & partui. Ratio
 eſt ex aliquibus ſimilitudinibus. Primo,
 quia quando creatura naſcitur, exit de
 loco ſtricto, & intrat locū latum, ſcilicet
 mūdū. Ita quando creatura morit̄ exit
 de loco ſtricto iſtius mundi, & intrat lo-
 cū latiſimū, ſcilicet celum. Quia ſicut
 punctus eſt quali nihil reſpectu circūfe-
 rentie, ita terra nō eſt niſi punctus reſpe-
 ctu celi. Secundo quia quando creatura
 naſcitur, exit de loco tenebroſo, ſcilicet
 infero, & intrat locū clārū, ſcilicet mūdū.
 Ita quando moritur, exit de loco tene-

brofo istius mundi, nobis autē uidetur
clarus, & etiā nox uidetur clara nocte:
sed quando intrat claritatē paradisi, tūc
cognoscit quid hic sit. Tercio quando
nascitur exit de loco maculoso, quot cor
ruptiones sunt in utero uxoris & uiri? &
intrat locum pulchrum. Ita quando mo-
ritur, exit de hoc mundo immundo &
maculoso, quot sunt macule peccatorū
& intrat locū pulchrū, clarū & mundū.
Quarto exit de loco piculoso, quot pe-
ricula trāsit creatura de utero matris? &
intrat mūdū, in quo licet sint multa peri-
cula, nō tamē tot. Ita qñ moritur, exit de
hoc mūdo periculoso. Ber. Periculū hui⁹
mūdi probat trāseūtiū paucitas, & percen-
tūtiū pluralitas. In mari Malsie de qua-
tuor nauibus uix una perit. Ex mari uero
hui⁹ mūdi, nix de quatuor aīabus una e-
uadit. Quinto nascit cum doloribus, qā
dolores partus sunt post dolores mortis
maiores. Ita cū doloribus trāsit de hoc
mūdo ad gloriā. David, Ibi scilicet ī mor-
te, & dolores ut parturientis in spū uehe-
mēti &c. ps. xlvij. Ecce q̄re xp̄s moriē cre-
aturā cōparat est ī mulieris. Cū autē pe-
perit, qñ iam est ī paradiso, nō meminit
p̄surre ppter gaudiū, qā natus est hō ī
mūdū. Proprie celū empyreū dicit mun-
dus. Ea munditia. Moraliter habetis hic
doctrinā, ne multū plorētis, qñ pueri ufi
parui moriunt. Sed quasi pro gratiarum
aciōne p̄cipiat is sex uel octo lacrymas
dicendo, Fili ora p me. Bñdictus dñs, qā
habeo unum camerarum in celo. Et nū-
quid placeret uobis si rex Francie tran-
siret per istā uillam, & uideret filiū ustrū
sibi gratissimū, reciperet eū p curia sua,
& ipm īdueret statim de auro & serico,
& faceret eum militē & comitē, habere-
tis uos tristitiam de hoc: nō pfecto, sed
gaudiū & letitiā, dicēdo, O grās deo &c.
Itē de regina recipiēdo filiam uestram.
Sed ploraretis ex letitia parum, quia na-
turale est, quod recessus a presentia usa-
der dolore. Sic qñ rex gl̄ie xp̄s recipit
filium uestrū, tunc transire per istā uillā
& ducit secū, statim induitur de auro. s.
de ueste glorie, & statim fit maior dñs, q̄
un⁹

natus sum. un. Iob. iij. Pereat dies in qua
natus sum. Et tunc econuerso parētes a-
sunt filijs. O nequissime, quia uolumus
pro te congregare, sumus hic dānati. Ma-
ledicta hora &c. Et nota quod concubine
sacerdotū loquuntur dñis suis, quia nesci-
unt loqui amicaliter inter se, & sic sem-
per blasphemāt deum & seipsos maledi-
cunt. Ita quod in ore eorū nulla est ordina-
tio, sed oīs blasphemia. Auto. Apo. xvj.
Estuauerunt homines estu magno, &
blasphamauerunt nomen dei hñtis pote-
statē super has plagas, neque egerūt peni-
tentia, ut darēt illi gloriā. Nec est ibi or-
do reuerētie, nec amicitie, imo ut dixi
inuadunt se inuicē percutiendo, quanto
amores fuerunt maiores & ardentiores
ad inuicē, tanto magis sunt ibi in seipsos
crudeles & magis se odiūt. Iō quātū ad
malitia dānatorū nullus est ibi ordo. un-
de Iob de inferno loquēs dicit, Vbi um-
bra mortis, & nullus ordo, sed sempiter-
nus horror inhabitat. Iob. x. Secundo si
nolumus loqui de inferno, quātū ad ius-
titiam diuinā, est ibi ordo dans penā
iuxta malitiam peccatorū. Auto. Deut. xxv.
Pro mensura peccati erit & plagarū modus.
& Esa. xxvij. Iuxta mensurā cōtra mensurā, cū
abiecta fuerit, iudicabit eā. scilicet a cor-
pore separatam. Item autori. noni testa-
menti. Apo. xviij. Quātū gñificauit se &
in delictis fuit, tūc date ei tormētū, & lu-
cū. Ecce ordinatio scđm iustitiam dei.
un. ad Ro. xij. Que a deo sunt ordinata
sunt. Cum ergo pēne inferni sint a deo,
oportet dicere, quod ibi sit ordinatio res-
pectu diuine iustitie. Et de ista ordinatione
uolo uobis predicare auisando uos, ut quod
libet uestrum dicat orando, Dñe nec de-
linquas aīam meam in inferno. quia sic
fuit thema. Vñ notandū quod ordinatio in-
ferni opposita est ordinationi paradisi
celi. Primus ordo in celo est ordo ange-
lorum ascēdēdo. Secundus archangelorū
&c. & illi qui tenent in hoc mūdo bonam
uitam, ibidem secundum eorum merita
collocabuntur, & sic scđm theologiam
in celo sunt nouem ordines angelorū,
& in quolibet sunt aīe scđm scđm quod me-

ruerunt. Sic per oppositum in inferno
sunt nouē carceres demonū, ubi col-
latur etiā aīe dānatorū. De istis nouē
nibus angelorū Lucifer fuit summus
pulchrior, ut dicit Greg. Qui uidetur
in tāta excellētia super alios uoluit deo
parari, & hoc reuelauit di. Ecce quod uoluit
uideat: erit bonū quod ego ascēdā &c. Et
tūc de quolibet ordine cōfiterūt, & cecē-
rūt, ut faciūt hodie multi in mūdo
totores dñis terrenis, & cadunt sepe
scđm Michael, Gabriel, Raphael, & m-
alij infiniti audientes hoc, noluerūt
tūc, quod creatura equepararet creatori
iō fuit ibi primū bellū, dicēte dño
ps. e. Nō habitabit in medio domus
q facit supbiā. Extra proditor. Iō de-
non aliud est quod angelus malus. De
plio dicitur Apo. xij. Fctm est preliū
gnum in celo. Michael & angeli eius
habāt cū dracone, & draco pugnat
& angeli eius, & non ualuerunt
locus inuentus est eorū amplius in celo.
O quod magnū plūm, sicut si ex una parte
sent cētū milia, & ex alia decies cen-
milia. Plures fuerūt angeli quod modo
homines in mūdo, & ideo nunquā
mundo tā magnum plūm. No. draco
Lucifer, quod deuorauit alios angelos,
los, quod quātū in celo fuerūt altiores &
res. Nota similitudinē de lācea, si
neat lācea in manu super montem,
ferro seorsum ponant mille libras
si lancea proiciatur de alto, tunc
ponderosum faciet lācea descēdēdo
locus & pfundius in basso, & sic
propter plūm in inferiorem & pro-
diorem locū. Sic Lucifer erat sublimior
& iō cōfusibilior & durius uersus
pter plūm sue superbie, & plus por-
rabat in peccato. Ideo descēdit in
riorem locum. Esa. xliij. Quomodo
disti de celo Lucifer quod mane oriebaris
in celo. Corruisti in terram. Inferni
qui uulnerabas gentes. scilicet malos angelos
magnā superbiā. In celum ascēdā
pyreum, super astra dei. i. super omnes

hos angelos, exaltabo soliū meū. scilicet nomē
meum: sedabo in monte testamenti. scilicet in
paradiso: ascēdā super altitudinē nubi-
um, & similis ero altissimo. Non sic im-
ph, non sic. Veruntū ad infernū detrahe-
re infernū est damnatio. Vt ergo simus
super custodiā nostrā fugiēdo uitia, & uir-
tutes acq̄rēdo, ut caueamus ab infernali
b carcerib, dicamns cū ppheta. Ne de-
linquas aīam meā in inferno. Charissi-
me non carceres in inferno, sicut sunt no-
uē modi male uite in hoc mundo, & illi
qui tenent primū modū male uite. i. pec-
cātū, uadunt ad primū carcerē. & qui tenēt
secūm, uadunt ad secūdū. & sic de alijs.

Primus modus male uite est carnalis
conuersatio.

Secundus spiritualis in deuotio.

Tertius crudelis incompasio.

Quartus mirabilis impatentia.

Quintus implacabilis discordia.

Sextus tyrannicalis presidia.

Septimus spiritualis usurpatio.

Octauus fidei derelictio.

Nonus dei abominatio.

Primus modus male uite in hoc mundo

ad eundem ad primū carcerem inferni,

quem tenēt illi qui nō curant de aīa, sed to-

comēdēdo, bibēdo, uisitando tabernas

&c. qui taliter in hoc mundo delectantur.

Die p̄diche modū, quā tales sunt in arti-

culo mortis, diabolus qui fecit eos pec-

care uidēs hoc, cū festinatione uadit ad

infernum coram Lucifero dicēs, O dñe

maledicte. Talis est in articulo mortis,

quem feci peccare tali peccō mortali. O

diabolus Lucifer. Iā cito uadatis. Tunc ueni-

unt omnes ad istum, & inueniūt ibi bo-

ni angelū suū & dicūt ei, Recede, quia ni-

hil habes in isto homine, quia noster est:

nunquā fecit tale peccātū. Et angelus rīdet

ei. Abhuc pōt penitere. O dicūt, nimis

tarde est. Nota hic bñ causas, quare uix

penitere, & uerā contritiōē habere

propter multa impedimēta. dic ut scis.
Et tūc quā ista aīa exit a corpore, demo-
nes rapiūt eā, sicut leo onē, & sicut falco
auē, dicēs, O misera maledicta, que sic
peccasti, iā nobiscū eris in eternū, tibi da-
bim⁹ quod meruisti, & sic eā cū cathenis &
magnis ululātib⁹ deducunt in infernū,
& ponūt eā in primo carcere inferni. Si
ergo uultis euadere istum carcerē, caue-
atis a carnali conuersatione, dādo solum
necessitatē uite humane, uitādo supflu-
tatē, agēdo penitentia. quia corporalis
afflictio erit i primo ordine in gloria. scilicet
cū angelis. Iō xps cōtrariū facientibus
ait, Luc. xij. Dico uobis nisi penitentiam
egeritis. scilicet refrenādo corpus freno absti-
nentie, & penitētie: oēs sūt peribitis, si-
cut diues epulo. De q̄ dñs Luc. xvj. Mor-
tu⁹ est diues, & sepultus in inferno. Sed
hic uideam⁹ unū magnū secretū. Quare
damnatio istius diuitis uocatur sepultura,
cum certū sit, quod ei⁹ corp⁹ nō sit sepul-
tū in inferno, imo corruptū est in terra.
Dico quod propter tres similitudines sepul-
tura inferni cōparatur sepulture mortui
in hoc mundo. Iō dānatio in inferno di-
citur sepultura. Primo quia quando morit⁹
una persona notabilis, aliquis amicorū
suorū immediate uadit ad denūciādum
curato, & alijs sacerdotibus ecclēie, & tūc
presbyteri cōmouētur dicentes, eamus
eamus &c. Si sūt in inferno, quā quādo
talis moritur, denūciatur Lucifero prela-
to inferni per illū qui fecit eum peccare,
ut supra dixi, & tunc Lucifer & alij de-
mones cōmouentur, & faciunt rumorē
magnum. Esa. xliij. Infernus subter te cō-
turbatus est, in occursum aduentus tui
suscitauit tibi gigantes. Secunda simili-
tudo, quia presbyteri uadunt ad domum
defuncti, ut portent eum ad ecclēsiā,
cum cruce & ornamentis cantando plā-
ētus & cantum doloris. Si sūt demones ue-
niunt ad domum peccatorū, & portāt ani-
mam ad infernum cum cruce inferni, q̄
est circulus. ps. xj. In circuitu impijambu-
lant, & cantāt cantus horribiles, sicut ue-
natores, quando uolunt capere predā.
Vnde Prouer. xxj. Vir qui errauerit a uia

doctrīne, in cetū gigantium commorabitur. Via doctrīne dicitur uia penitentie, q̃a illē Chrīstus docuit. Mar. iij. Penitentiam agite &c. Gigantes sūt diaboli, quia sūt magne stature, q̃a minor diabol⁹ inferni est maior maxima turri uel arbore existente in mundo. Tertia similitudo est, quia sicut sūt diuerse sepulture mortuorū secundū diuersos status psonarum, sic in inferno sūt diuerse sepulture. Vñ Ezech. xxxij. nōiantur septē sepulture inferni. Ibi Assur, ibi Elam, ibi Mofoch, ibi Tubal, ibi Idumea, ibi Aquilo, ibi Pharaō sepultura est. Nota ibi septem sepulturas. prima Assur, qđ interpretatur nemus, & est superbia. Elā interpreta tur abiectione in congregatione, & est auaritia. Mofoch interpreta tur captiuiatio, & est luxuria. Idumea interpreta tur sanguinolēta, & est gula. Aquilo interpreta tur parturiens, & est ira. Tubal interpreta tur sletus, & est inuidia. Pharaō idē est qđ denudabitur, & est acidia. Ponā primo Idumeā secundū ordinē penarū dātorū, q̃ interpreta tur sanguinolenta, q̃a tales sūt carnales, gulosi. Per peccatū illō totū corpus & sanguis corrumptur, & abbreviatur uita, & gnantur iherimitates. Vñ Eccli. xxxvij. In multis escis erit infirmitas. Quod patet clare, qaanti quit⁹ uiuebant per multa tēpora, ut patet de Adā, Mathusalē, & Noe, & nō comedebāt nisi panē & aquā, herbas & fructus terre. nec bibebāt uinum, nec comedebāt carnes, sed nō miseri &c. Tales sepeliūtur in inferno in primo ordine demonum in puteo pleno calce uiua. In tali sepulchro fuit sepultus ille diues &c. Lu. xvj. nec potuit obtinere guttā aque, nec unq̃ obtinebit. Calx uiua de sua natura consumit omnia illa cū quibus posita sit. Sic gulosi & carnales de cibis & potibus consumūt corpus & animā & bona tēporalia, de quibus pauperes bene uiuerent. Ideo Sap. xi. Per que quis peccat, per hec & punitur &c. Secundus modus male uite est spiritualis in deuotio, quo ad animam. Multi sūt qui nullam deuotionē in sua aīa hnt ad deū, nec sciunt orare re

te, sed si loqueretur cum principibus
temporali bene scirent flectere genua
cum xpo uel uirgine Maria uix nisi illi
uel uel caldiano, qd' nunq' ausi essent
credendi est, q' o'f' eo' n' adf'cti
nesciunt quid dicunt, & o'f' est a'f'
mentis in deum, ut dicit Damascenus
nec tales missam audiant, nisi prius
rauerint, aut respiciunt mulieres, uel
& cōuerso, uel loquuntur ad inuicem
malo suo, nec cōsistentur aut cōsistent
pore debito. Idem de ecclesiasticis
dicunt officium nisi confute & in
te, non celebrat nisi pro proprio co
de & c. & tunc dicunt duas missas, &
ter dicerent tres. Sic hie q' tales mo
portat in sed'm carcerem a demoni
qui ceciderunt de sed'o ordine. Car
gelorū. Iō. p. lxxij. Ecce qui elonga
pibunt, p' in deuotionē, sicut be
deuotionem appropinquat deo. Be
debetur sepultura Pharaō, qd' idcirco
qd' depudabitur, & est acidia, quia
quando sunt diuites tēporali p' suā
deuotionem sunt pauperes spūali
bona habentes: Vñ Luc. x. Hō quī
scendebat a Hierō in Hierico, q
cidit & c. Tales qñ moriuntur, sepeli
in inferno in simo hominis. Iō. I
Computruerūt iumēta in stercore, &
& quia in deuoti fuerant, in inferno
non oritur pro eis. Ideo Aug. dicit
scirem patrem meum in inferno esse
cerē cōsciētia orare p' eo, q' in infer
nulla est redēptio. Iob. x. Quia dā
sunt membra abscissa a corpore ecclē
sīe, & mortua & separata ab ecclē
nulla opera bona profunt eis. Tertius
dus male uite est peior, scilicet crudel
in cōpōsilio. Ex quo sunt multi bene
ti & parati, non curant nec cōparati
de miserijs aliorū, cum tñ omnes p
sumus eiusdē p'is. Iō orando dicit
P'foster qui es in celis. Mar. vj. &
xj. & eiusdē matris. I. ecclesie ipse
nos parturiunt in baptismo. Iō Chri
Matth. xxij. Omnes autem uos fac
estis. Ergo cōpati debemus adinuicem

inimicent alijs, & nituntur destruere bona proximi sui. O quantum doler istī de bonis & prosperitate aliorum, corde cogitant, ore loquendo, & opere implendo suum odium in eis si possent. Tales quī recedūt, trahūt a demonib⁹ in quintū carcerē inferni cū illis q̄ ceciderūt de quinto ordine. De q̄to dicit, Ibi Tubal, sepultura ei⁹, qđ interpretat⁹ flet⁹, & est pētū inuidie, quā ut dixi, inuid⁹ flet & dolet de bonis alteri⁹. Tales sepeliūt in inferno ī puteo pleno pice bulliēte nigerrima, quā habuerūt cor nigrū & obcurū, nō clarū, & nō egerunt iuxta pceptum xpī. Hoc est pceptū meū, ut diligatis invicem sicut dilexi uos. Io. xv. iō xp̄s Mat. xviij. tradidit eū tortoribus, quia cum dñs fuisset, dimississet sibi decem milia talenta, noluit misereri conserui sui qui debebat ei centum denarios. O xpiani &c. Secus est de illis qui non portant inuidiā, nec hñt rācorē &c. sed amore dei diligunt proximiū dimittēdo iūriā, ne dñs sumat de eis vindictam. Matt. vj. Si dimiseritis hominibus peccata eorū, dimittet uobis pater uester celestis delicta uestra. Sextus modus est tyrannicalis p̄sidentia quantum ad dominos & platos qui non habent bonū titulū uel iustum, qui nō se bene regunt, qñ habent dñum uel prelationē dando scribalarijs, ebrietatibus, ludis &c. uigilando in his usq; ad mediam noctem &c. sicut pompe ut uix sufficiant in redditibus habendo, quasi qualibet hebdomada nouum tabernum uel habitū, nō ministrant pauperibus elemosynam, nec curant de iustitia tenenda. Contra tales dicitur Sap. vj. Iudicium durissimū his qui p̄sumit fieri. Durissimum in superlatiuo gradu. Nam durū de p̄pria persona, durus de domo & familia, sed durissimum de toto dñio & prelatione. Quia qñ tales moriuntur, ad textū carcerē inferni cum diabolis, qui ceciderant de sexto ordine dñationū, portabuntur. De illis dicitur ibi, Mosoch, qđ interpretatur captiuatio, & est luxuria, fornicatio &c. quia omnis p̄tor coram deo est fornicator, quia facit fornicari filiā dei,

felicitet aiam nobilissimā. Tales sunt luxuriosi, qui capiuntur a diabolo sicut pisces hamo, quia sicut piscator cooperit hamū ne pisces videat, sic diabolus accipit peccatores, & speciat luxuriosos omnē delectationes & hamū i. tormēta que post peccatū sequuntur, occultat, & postea trahit ipsos cum peccato ad infernum. Vñ Eccl̃s. ix. Sicut pisces capiuntur hamo, & sicut aues laqueo comprehēduntur, sic capiuntur homines in tempore malo. Tales sepeliuntur in inferno, in puteo pleno sulphure. Sulphur ardēs multū fetet. Sic mali p̃sides & luxuriosi inflammati in concupiscentijs & libidinib⁹ & desiderijs malis multū fetēt corā deo, quia ardent desiderauerunt decipere proximum suum &c. Iō erunt in sulphure. Apo. xxi. Pars illorum erit in stagno igne ardenti & sulphure, quā ut s̃. Septim⁹ mod⁹ est spiritalis usurpatio cōsistens in hoc qd̃ est redditus, & decimas retinere. Contra tales dicit Aug. Lucrū in arca, damnum in cōscientia. Et religiosi deo furentur, qd̃ sibi dederunt, scilicet corpus p̃ uotū castitatis: quia multoties sunt inhonesti & luxuriosi. Itē aiam furantur, quā dederunt per uotum obediētie, quia sepe sunt inobediētes, & rebelles suis platis. Itē bona tēporalia, q̃ per uotum paupertatis dederunt deo dicentes illud Matt. xix. Ecce nos reliquimus oīa, & secuti sum⁹ te. Sed per affectionē terrenā retrorsum respiciunt. Iō xps Luc. ix. Nemo mitens manū suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno dei. Qñ tales qui retinuerunt bona dei, iniuste uel male expenderunt, moriuntur, detrahūt ad infernū, ad septimū carcerē cū demonibus, qui ceciderunt de septimo ordine thronorū, & sepeliuntur in puteo pleno ueneno bullienti. Nota quādo Constantinus imperator magnus dedit redditus ecclesie propter deum. i. ministris ecclesie propter deum: audita fuit, ut dicit a nōnullis, uox in aere ipso die dicēs, Hodie in ecclesia dei seminatū est uenēnū, s̃. p̃ ipsis qui male utūtur bonis ecclesie, uel ea iniuste retinent. Iō p̃ q̃ quis &c. Octa-

uus mod⁹, male uite est fidei derelictio. qñ. sc̃ia in corde dubitamus tenentem, falsas opiniones de deo, & sanctis, uel de articulis fidei. Quia dicitur i. p. e. j. Melius esset illis nō agnoscere uiam iustitię, q̃ post agnitum est sancto mādato. Contingit eis illud uerū prouerbij, Camis reuoluitur ad uomitū suū, & sus lota in uomitu suo. Item prouer. xxvj. Sicut canis qui uertitur ad uomitum suum, sic imbecillus qui iterat stultitiam suam &c. Ido uero tales moriuntur de portu infernū ad octauum carcerem cum qui de octauo ordine ceciderunt. Iō rubin. Et de istis & alijs sequentibus citur, Ibi Assur sepultura eius quodam pretatur nemo, & significat superbia quia i. nemore sunt arbores in ordine. Ita supbi sunt inordinati, quia nō habent ordinatiōē xpi dicentis, &c. Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus uestris. Item arbores nemorum sunt inordinati, quia nō hnt nisi folia & frondes, supbi crudeles hnt plura uerba nā posita, & frondes. suauitates portulicis, & cornua, &c. Et nullum habent fructum, quia non placere deo. Tales sepeliuntur in inferno, in puteo pleno plumbo, & compositum quia plūbū est ponderosum, & compositum ens est ad humiliādū eos qui nō habent esse humiles in hoc mundo, i. uñ xpi, Lu. xviij. qui se exaltat humiliabitur. Nonus modus male uite est peccatum omnium, scilicet dei abominatio, qui irascendo deum blasphemant, & renegant, ut faciunt sepe i. uisores, & homines armorum in doctrina pauperum laboratorum in despectu uirginis Marie, eos uerberando, & eorum auferēdo. De talibus dicit Tho. xij. Maledicti erunt qui cōdemnauerint te. Qñ oēs tales sine peccato frequenter moriuntur, & includuntur

nono carcere inferni cum illis q̃ de nono ordine. s̃. Seraphi ceciderūt, & credo q̃ tales sepeliuntur in infimo loco cum Lucifero. Contra autem dicendum est, & erit de illis, q̃ benedicunt deū. Tob. xij. Benedicti erunt q̃ edificauerit te, & beati omnes qui diligunt nomen tuum, qñ tu bñdices iusto. Tales faciter p̃stunt dicere, Ne derelinqs aiam meā in inferno &c. Qd̃ nobis cōcedat oīpotēs &c.

De sancta trinitate. Sermo primus.

Quomodo possunt hec fieri. Iō. iij. Hec questio est in euangelio hodierno, sed solutio est. Iō. xj. & xij. c. Cum magf n̄s leuitanda dixisset discipulos suos, & eis inter alia de patre dixisset hec uerba, In domo patris mei mansiones multe sunt &c. His auditis dixit Philippus xpo. Dñe ostēde nobis p̃sem, & sufficit nobis. Xps rñdixit Philippo dicēs, Quinidet me, uidet & p̃sem meū &c. Ex qua historia patet q̃ magfiter Iesus xps Philippū querentē & petentē rephēdit dicēs, Quō tu dicis ostēde nobis p̃sem. Sub istis ṽbis Philippi loqueris xpo magf suo pōt fieri talis que sit & petitiō. An discip̃s q̃ audit magfiter loquentē difficilia ad discendum & intelligēdū, possit magfō mouere q̃stio nē sine reprehēsiōe, & qñ & in q̃b⁹ casibus hoc possit fieri. Dicendū q̃ in tribus casibus, quos ponit sc̃tus Iō. Prim⁹ casus uel prim⁹ conditio est, qñ lectio magfiter super naturale ingenii hoīs & intellectum, hoc est qñ excedit humanam rationem. Istum casum ponit Iō. iij. ca. ubi dicit, qd̃ magfiter noster xps dicēs Nico nobis, nisi q̃s renatus fuerit denuo, non pōt uidere regnū dei. Ecce Christi lectio ingenium hominis seu intellectū, quia homo quādo est iā senex q̃ iterū nascat, q̃ uterum matris ingreditur, humanum excedit intellectū. Iō Nicodemus istam disciplinā nō ualēs intelligere, formauit sup̃ eā questionē & dixit ei, Quomodo

pōt hō renasci cū sit senex? Nunquid pōt in uētrē matris sue iterato introire & renasci? Et tunc magf Iesus xps sibi exposuit, q̃ erat duplex natiuitas. Vna in matris utero. Alia p̃o i. baptismo & sp̃s sc̃s. Ultimo modo oportebit eū nasci qui uoluerit uidere regnū dei. Scd⁹ casus seu cōditio est quando lectio magfiter est contra experimentum consuetudinis gñalis. hoc est qñ excedit oēm consuetudinē & uisionē. Istū casum exposuit beatus Iō. i. ca. ubi exprimit q̃ xps docens suos discipulos inter alia dixit, Ego sum panis uiuus qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in eternū. Et panis quem ego dabo, caro mea est. Ecce xpi lectio. Hec lectio excedit oēm consuetudinē & experimentum, q̃ homo det carnes suas alijs ad māducādū & nutriendū, hoc nūq̃ est uisum nec p̃batum nec auditum. Iō nō ualēs lectiōem capere litigabant adinuicem & questionē formantes dicebant, Quō pōt hic dare nobis carnem suam ad manducandū? Et tunc magf exposuit eis quō ipse erat fili⁹ dei uer⁹ de⁹ & hō, & quomodo panis erat cōuertēdus in eius carnem, & uī nū in eius sanguinem in specie uini, & quō hic cibus bene utentibus cōfert uitam eternam. Consimilem sniam Iō. vij. exposuit, q̃ cū ipse Iesus i. templo doceret, Iudei sc̃ietes q̃ nūq̃ magfiter habuerat nec didicerat, & docebat mirabilia de sacra scriptura, uidentes hoc esse contra generalē consuetudinē hoīm & experimentū, admirantes querebant & dicebāt, Quomō hic sc̃is sc̃ia, cū nūq̃ didicerit. Iesus autē soluens eis istā questionem dixit, Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me. Si quis uoluerit uoluntatē eius facere cognoscat de doctrina utrū ex deo sit, an ego a meipso loquar. Qui a semetipso loquitur, gloriā ppriam querit. Tercius casus qñ lectio magfiter est contra preceptum sacre scripture, seu consilium, hoc est qñ excedit diuinam reuelationem. Istum casum exponit beatus Iō. vij. ca. ubi ponit q̃ magf n̄s Iesus xps loquēs & docens Iudeos inter alia dixit eis, q̃

ipse filius hominis erat uerus messias, & habebat exaltari in cruce & suspendi. Ecce xpi lectio. Hec lectio uidebat Iudeis contradicere & excedere reuelatione diuinā & scripturā sacrā. Cū em̄ scriptura sacra dicat xpm̄ seu messiam uel filium hominis nunq̄ moriturum, & Christus dicebat & docebat se in cruce moriturū, contra sacram scripturam uidebatur docere. Et iō Iudei capere nō ualētes questionem formantes dixerūt, Nos audiui mus ex lege q̄ xps manet in eternū. Et quomodo tu dicis, Oportet exaltari filium hominis. Quis em̄ est ille filius hoīs? Et tūc xps exposuit eis quō ipse poterat mori, scđm humanitatē, sed ipse uiueret in eternū, scđm diuinitatē. Ecce tertius casus. Patet ergo solutio questiois i qua querebat scđm quē casum discipul⁹ attenderet ut posset sine reprehensione sup lectione magistri questionem facere. Patuit em̄ in tribus casib⁹. Primo si magister diceret aliquid quod excederet naturalis ingenii hoīs & intellectū. Scđo si diceret aliquid cōtra experimentum naturalis consuetudinis. Tertio si diceret aliquid qđ excederet consiliū reuelatū in sacra scriptura cōtentū, presertim si imponeretur discipulis ad credendū & tenendū, tunc discipuli iuste & sine reprehensione possent questionem magistro facere, & dicere, Quō possunt hec fieri. Reuera beatus Ioannes qui est in sacra scriptura maxim⁹, q̄ est doct⁹ & magistrat⁹ p̄ xpm̄, & eius consiliū & paradisi studium, quia p̄ trinitatis mysterium ipse & eius disciplina approbatur. Iste em̄ tam grādis magister & admirabilis inter multas admirandas questiones & disciplinas ponit & dicit. j. lo. v. Tres sunt qui dant testimonium in celo, p̄ uerbū, & spūs sanctus. Et hi tres unū sunt. Hec disciplina uidetur h̄re predictas cōditiones. Prima excedit hominis intellectum, & rōnē & ingeniū. Qđ sic patet, qđ scđm rōnē n̄am uidetur, q̄ q̄cūq; distincta sunt, sunt in natura sua distincta. vbi gr̄a. In omni genere creaturarum celū & terra distincta sunt, qđ celū habet naturā & formam

incorruptibilē, & terra corruptibilē. Sic tāq̄ corruptibile & incorruptibile distincta sunt. Si natura distincte sunt duae in celo, ut sol & luna, quis sunt in terra corruptibiles, tñ distincte sunt loco & magnitudine, & etiam claritate. Etiam in trinitate sunt pater, filius, & spiritus sanctus, & tñ non est nisi unū. Sic in sancta trinitate sunt pater, filius, & spiritus sanctus, & tñ unū est de⁹. Iste exemplum si magis attendatur & bene, magis est cōtra q̄ pro. Nā illorū triū nullum est primū. Nec color est pomū, nec odor est pomum, nec sapor est pomum. Sed in trinitate pater est deus, filius est de⁹, spūs sanct⁹ est deus. Patet hoc idem simile in exemplis alijs, que omnia deficiunt a perfecta probatione & ostensione istius. Quod cum Esdras sup quibusdam dei angelis dixit sibi, Si uales, flammā ignis preteritum reuoca, quasi diceret, Non potes cōprehendere hec terrēna, quomodo qđ excedit omne experimentum. De xxij. ar. j. Ibi ostendit subtiliter, qđ impossibile est per rationem naturā ad cognitionem trinitatis diuinarum personarū peruenire. Et quod ille qui nititur trinitatem diuinarū personarū, pbare naturā rōne, dupl̄ fidei derogat. Vide eū ubi supra. Tertio uidetur excedere diuinū mysteriū reuelatum in lege ex parte dei re. v. Audi Israel, deus tuus deus unus est. Ponit igitur deus unitatē & non trinitatem, ut uidetur. Item beatus Paulus qui penetrauit usq; ad terciū celū & audiuit arcana dei. j. Cor. viij. dicit sic, Nam in terra, si quidem sunt dii multi & dñi multi, nobis tñ est unus deus pater, ex qđ scđm xps, per quē omnia, & nos p̄ ipsum uiuimus. Videtur, Paulus ponit in diuinis unitatē & non trinitatem. Et qđ isti duo, scđm

inuenimus ut patuit. Quamuis em̄ hoc mysteriū sanctissime trinitatis probem⁹ uel magis declaremus per exempla & similitudines, tñ oīa deficiunt. Qđ patet Dicit qđ in pomū in medium deducatur. & color, & tñ non est nisi unū. Sic in sancta trinitate sunt pater, filius, & spiritus sanctus, & tñ unū est de⁹. Iste exemplum si magis attendatur & bene, magis est cōtra q̄ pro. Nā illorū triū nullum est primū. Nec color est pomū, nec odor est pomum, nec sapor est pomum. Sed in trinitate pater est deus, filius est de⁹, spūs sanct⁹ est deus. Patet hoc idem simile in exemplis alijs, que omnia deficiunt a perfecta probatione & ostensione istius. Quod cum Esdras sup quibusdam dei angelis dixit sibi, Si uales, flammā ignis preteritum reuoca, quasi diceret, Non potes cōprehendere hec terrēna, quomodo qđ excedit omne experimentum. De xxij. ar. j. Ibi ostendit subtiliter, qđ impossibile est per rationem naturā ad cognitionem trinitatis diuinarum personarū peruenire. Et quod ille qui nititur trinitatem diuinarū personarū, pbare naturā rōne, dupl̄ fidei derogat. Vide eū ubi supra. Tertio uidetur excedere diuinū mysteriū reuelatum in lege ex parte dei re. v. Audi Israel, deus tuus deus unus est. Ponit igitur deus unitatē & non trinitatem, ut uidetur. Item beatus Paulus qui penetrauit usq; ad terciū celū & audiuit arcana dei. j. Cor. viij. dicit sic, Nam in terra, si quidem sunt dii multi & dñi multi, nobis tñ est unus deus pater, ex qđ scđm xps, per quē omnia, & nos p̄ ipsum uiuimus. Videtur, Paulus ponit in diuinis unitatē & non trinitatem. Et qđ isti duo, scđm

licet Moyses & Paulus qui hic existētes uiderūt diuinam essentiam, quod est eis cōcessum, ut dicit Aug. & nulli alteri, pōnūt in diuinis unitatē, ut uidetur, & non trinitatē. Iō ponere trinitatē, uidet cōtra legē ueterem & nouā, & p̄ cōsequēs cōtra diuinum mysteriū reuelatū. Pōnitur etiam idem sub pcepto ad credendū, ut expresse habetur extra de summa trinitate & fide catholica. ca. j. Igitur iuste & sine reprehensione secundum predicta de triplici causā &c. Nos qui audiui mus beati Ioannis lectionē, que est qđ tres sunt qui testimonium perhibent in celo, pater, uerbum, & spiritus sanct⁹, possumus questionē formare & dicere uerba thematis preassumpti, Quomodo pnt hec fieri qđ in diuinis credamus unitatē in essentia, & trinitatem in personis? & hoc ut uidetur est cōtra hominis rōnem, & ingenii uerū. Si credideris, uidebis. Si credideris in q̄ hic uiator, uidebis hic cōprehensor. Si credideris in terris, uidebis in celis. In quibus uerbis beat⁹ Ioannes soluit tres questiones, quas sibi de trinitate possumus facere.

Prima si est subtilitate difficilis.

Secunda si est ueritate infallibilis.

Tertia si est cognoscibilitate attingibilis. Rūdet qđ sic certitudinaliter & conditio nally quomodo pnt hec fieri. Si credideris, uidebis. Primam questionem & secundam. scđm hoc sacramentum trinitatis & altissimū mysterium est subtilitate difficile mirabiliter, & ueritate infallibile certitudinaliter, ostendit beatus Ioan. Apoc. v. ubi dicit qđ uidit librum intus & foris scriptum septem sigillis signatum, & uidit angelum fortem clamantem & predicantem uoce magna, Quis est dignus aperire librum &c. Nullus est rebus nec in celo sursum, nec in terra i medio, nec in inferno deorsum, qui ualeret aperire librum uel soluere aliquod de p̄ dictis sigillis. & flebat Ioānes, quia null⁹ erat dignus aperire librum. Et ecce agnus qui erat ibi tanq̄ occisus, qui habebat oculos septem in uirtute magna surrexit, & aperuit septem signacula libri,

Et tunc quatuor aīalia, & xxiij. seniores qui aderat, benedixerūt deū, & dederūt gloriā & honorē. Per illū librū brūs Iōānes intellexit sacm trinitatis & mysterium secretorum oīm cōtētorum, intus & foris est scriptus, & rerū inuisibiliū que sunt in celo intus, & rerū inuisibiliū q̄ sunt extra foris, proprietatibus & perfectionibus omnibus excellentiori modo est insignitus. Nam perfectiones que sunt in omni inuisibili & inuisibili re excellentiori mō sunt ī sancta trinitate. De hoc uide scām Tho. j. parte. q. iij. artic. ij. ibi ostēdit quōd oēs perfectiones rerū sunt in deo. Septē sigillis liber signatus est, q̄a septē secretis hoc sacramētū & mysterium trinitatis clausum est. Solus autē xps tanq̄ agnus occisus potuit aperire. Quia nullus nisi xps agnus in cruce secūdū humanitatem passus, dignus est perfectiū me declarare: quia habet oculos septem de sciētia oīm pfectionū. Sicut enī a xpo aperiente sigilla septē & secreta didicimus, ita nobis declaramus & aperimus. Primū sigillū est secretū. s. qd̄ in isto mysterio trinitatis sunt tres persone, nō natura distincte, sed relatione, & una persona nō est alia, & tū nō sunt nisi una natura & substantia & essentia, ita q̄ sunt tres persone diuine, sed tū unus est deus, & q̄libet est de⁹. Qd̄ sit uerū patet, q̄a ita dicit brūs Iōā. v. ca. j. canonica. Tres sunt q̄ testimoniu dāt in celo, pater, uerbum, & spūssctūs. Et hi tres unū sunt, & hoc confirmat ecclesia, & de sum. tri. & si. ca. c. firmiter credimus. hoc est ualde mirabile, & quomōdū? Nūq̄derit mirabile, ostēdit Petrus, Iacobo, & Iōanne, si dicerem⁹, quod sint tres persone humane, & nō sunt tamē tres homines, sed tū unus hō, ut diceretur, Pet. est homo. Ia. est hō. Iōā. est hō, & qd̄ sint unus homo & nō tres homines, & q̄ in eis nō sint tres aīe, sed una tū anima. Reuera mirabile erit. Ita in pposito de sancta trinitate est p̄fili⁹, & spūssctūs, sunt tres persone diuine, & tū nō tres dii, sed unus tū deus. Certe mirabile est quomodo pnt hec fieri. Sigillum clausum est, sed aperiat, q̄a pnt hec fieri.

ri. Qd̄ sic patet p exemplū in natura. fōte exit riu⁹, & a riuo exit unū flū. & sunt tres cōgregationes aq̄, & tū sunt tres aque, sed una aqua in natura. rīformiter a patre exit filius, & ab ipso q̄ spiritus sanctus, & sunt tres persone, sed tū unus deus. Et uerū est dicitur pater est deus, fili⁹ est deus, spūssctūs est deus. Sed tū nō tres dii, sed un⁹ de⁹. Ecce primū sigillū aptum p agnō. Secundum sigillū est q̄ una persona uina, quīs nō est alia, tū est in alia. sic patet, nā xps dixit Philippo in char. lo. xiiij. Nō credis q̄a ego in p̄fē, & in me est. Et hoc cōfirmat ecclesia in lo. & capitulo preallegatis, firmiter mus. Hoc est ualde mirabile, & quomodo? Nunquid mirabile esset q̄ Petrus esset Paulus, & Paulus non esset Petrus, & tū Petrus esset in Paulo, & Paulus in Petrus? pfecto mirabile esset. Ita in pposito. In mysterio trinitatis p̄fili⁹ in filio, & filius in spiritus sancto, & spiritus sanctus in patre & filio. Certe mirabile est. Quomodo ergo possunt hec fieri? sigillū clausum est, sed aperiat, si est mirabile, tū est possibile, nec mirabile est, quia possunt hec fieri. autem ita sit ostendit Christus, quātū agnus per tale exemplum. Nam in natura ponamus q̄ sint tres homines, & se mutuo diligentes, sed Petrus & Iōannes, cor Petri non est Pauli, & Iōannes, cor Petri non est Pauli, cor Pauli est Iōannis, sed sunt tria. Sed quia mutuo se diligunt, cor Petri in corde alterius. Et id ē qd̄ un⁹ uult alius. Nam dicit Augu. quod un⁹ siue cor magis est ubi amat, quam ubi nimit. Et hoc confirmat Christus. Et tamen clarum est, quod thesaurus est cor, neq̄ cor est thesaurus, & thesaurus est in corde, & cor in thesauro. Et propterea scribitur. j. Iōā. manet in charitate, in deo manet in eo. Et sic patet q̄ pater est in filio, & filius in patre, & spiritus sanctus in patre & filio. De hoc scām Tho. j. parte.

ar. v. ubi dicit in corpore articuli, q̄ ī p̄fē & filio est tria considerare. s. essentiam, relationē & originē. s. secundū quodlibet istorū filius est in patre, & eōuerso. Hec de p̄fē & filio. Tertiū sigillū & secretum est, q̄ iste tres persone una est ingenerabilia a nullo, secunda a prima, & tertia a prima & secunda. Et q̄ hoc sit uerū, ita ostēdit Athanasius dicens, Alia est persona patris, alia filij, alia spūsscti. Et intra p̄fē, pater a nullo est factus, nec creat⁹, nec generatus. Filius a patre solo est, non factus, nec creat⁹, sed generatus. Spūssctūs a patre & filio non fact⁹, nec creat⁹, nec generatus, sed procedens. Nota totum. Et hoc confirmat ecclesia titulo & capitulo allega. Hoc est mirabile, & nūquid esset mirabile, q̄ aliquis homo generaret, & generatus non esset, & q̄ generaret & si esset muliere generaret? certe sic, & quod sine muliere generaret? q̄ hō, pductus esset, & non generatus? & q̄ esset pduct⁹ in pposito. Nam deus pater generatus non est, neq̄ ab aliquo est. De hoc uide s. Tho. j. par. q. xxxij. ar. iij. Deus fili⁹ generatus est, & sine matre eterna, & spiritus sanctus a deo patre, & deo filio spiratus est, & procedens est sine muliere, & tamen generatus nō est. Hoc ualde mirabile est. Igitur quō pnt hec fieri? sigillū clausum est, sed aperiat. Sed & si est mirabile, tū est possibile, nec dubitabile, q̄ possunt fieri. q̄ aut ita sit, in natura. Adam a nullo homine p̄fili⁹, quia fuit primus homo. Eua ab Adam solum, Abel ab Adam & Eua simul. Hi tres habent humanitatē, q̄a quilibet erat homo, & tamen unus a nullo, scilicet Adam, & alius ab uno. s. Eua, & alius a duobus. s. Abel ab Adam, & Eua. Ita in pposito, sicut Adam habuit humanitatem, & non habuit ab aliquo alio, ita de⁹ pater habet diuinitatē a nullo, sed sicut Eua habuit humanitatem ab uno homi-

ne, quia ab Adam sine muliere, ita filius dei habuit, & habet diuinitatē a solo deo patre sine coniuge. Nec mirum, q̄ sicut filius dei est generatus a matre, q̄tū ad humanitatem sine uiro & patre, ita q̄tū ad diuinitatē est genitus a patre sine matre. Et sicut homo humanitatem habuit a duobus, scilicet Abel, quia ab Adam & Eua. Ita spūssctus habuit & habet diuinitatē a patre & filio equaliter. Quartū sigillū est, q̄ quis deus pater generat, & ab eterno generauit deū filiū, tū nec pater est prior filio, nec filius posterior patre, sed sunt coeterni. Quod autē ita sit, ostendit Athanasius dicens, Et in hac trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus. Sed tote tres persone coeternae sibi sunt & coequales. Et hoc etiā cōfirmatur titulo & capi. preallega. Hoc est ualde mirabile. Et quōd? nunquid mirabile esset q̄ Adā non precessit Abel, & q̄ architector non esset prior q̄ domus per eum edificata? pfecto esset. Ita in pposito dico q̄ deus pater genuit filium, & q̄ ipse non sit filio prior, nec fili⁹ posterior patre, neq̄ ille atq̄ior, nec iste iunior. Certe mirabile est. Quomōdū pnt hec fieri? sigillum clausum est, sed aperiat. Et si est mirabile, tū est possibile, nec dubitabile. Quia possunt hec fieri. Qd̄ autem ita sit, ostēdit xps p tale exemplum. A sole exit radius, a radio splendor. tamē sol non est prior radio, nec radius splendore. Nā in puncto quo est sol, radi⁹ ei⁹ fit, & in eodem puncto a sole & radio splendor procedit. Idem de candela si accendatur. Ita in pposito a deo patre ut a sole radius exit deus filius, & a deo patre & filio exit deus spiritus sanctus, ut splendor, quia deus pater ab eterno generauit filium. Et deus pater & deus filius ab eterno spirauerunt spiritum sanctum. Et per consequens omnes tres fuerunt ab eterno. De hoc uide scām Tho. j. parte. q. xlij. arti. ij. ibi dicit in principio corporis articuli, quod necesse est dicere filium esse coeternum patri. Qd̄ subriter ibidem probat. Item iudicium est de spūssctō, q̄ suo principio. s. patri & filio

filio necessario est coeternus. Quintū si
gillū secretū est, q̄ oīa q̄ habuit pater, de
dit filio, & tū totū sibi retinuit. Et oīa q̄
habuerit p̄r & fili⁹, spiritū sc̄to dederūt,
& totū sibi retinuerunt. Qd̄ aut̄ hoc sit
uerū, declarat magister sententiarum li
bro. j. Et Athanasius ubi prius. Et ualde
mirabile est. Et quomodo? Nūquid esset
mirabile q̄ ego haberem decem flore
nos, & omnes illos traderē alteri, & eodē
dem retinerē, ita q̄ essent uere dati & ue
re retēri? Ita est in proposito, quia deus
pater oēs suas perfectiones dedit filio,
& omnes simul retinuit, & ambo eadē
spiritū sc̄to dederunt, & eadē sibi
ipsis retinuerunt. Certe mirabile est. Et
quomodo possunt hec fieri? sigillū clau
sum est, sed aperiatur. Sed & si est mirabi
le, tū est possibile, nec dubitabile, q̄ hec
possunt fieri. Quod autem ita sit, ostē
dit x̄ps per tale exemplum in natura. Ma
gister totam scientiam dat baccalario, &
totam sibi retinet, quia dando eam non
priuatur ea, & ambo dant totam discipu
lo, & ambo retinent sibiipsis totā. Ita in
proposito, deus pater totū uelle, & scire
& posse dedit filio, & totū sibi retinuit,
& eis non est priuatus, & pater & filius
cōcāuerūt spiritū sc̄to, & sibi retine
runt. Sextum sigillū est, q̄ totū posse, to
tū uelle, & sic de alijs perfectionibus
quas habet pater, habet filius, habet etiā
spiritū sc̄to, & tū de⁹ pater pōt gene
rare filium, q̄a deus filius hoc non potest
nec spiritū sc̄to. Et etiam pater & fili⁹
possunt spirare spiritū sc̄to alium ab ipsis
in persona, & tū hoc nō potest sp̄s sc̄to.
Qd̄ aut̄ ita sit, ostēdit magister senten
tiarū, & cōfirmatur ut prius. Hoc est mi
rabile. Quomō igitur hec fieri possunt?
sigillū clausum est, sed aperiatur. Sed
& si est mirabile, tamē est possibile, nec
dubitabile, quia possunt hec fieri. Quod
sic patet. Nam ponatur exēplū, q̄ rex Ca
stelle habeat unam nobilem ciuitatem,
& habeat plenum posse super eam uen
dendi, donandi, & alienandi, & det illam
cum toto posse suo & dñi regi Arrago
nie, & transferat dominium, hoc casu po

sito totum dominium & posse quod
bebat rex Castelle in dicta ciuitate,
bet rex Arragonie, & tamen rex castel
habeat posse, q̄ poterat eam dare
solum regi Anglie, Francie & cimo
regi Arragonie. Et tamen iste rex Ar
gonie dato q̄ possit dare regibus Fran
& Anglie, nō tū Arragonie, quia
est, ideo sibiipsi dare non possit. Ita
posito deus pater totum posse suū
uelle dedit filio, & pater & filius sp̄s
sc̄to, & quicquid pater pōt & uult,
pōt & uult, & quicquid; ambo uolum
possunt, pōt & uult spiritū sc̄to. Et
men deus pater pōt generare deū
& tū deus filius non pōt generare
filiū, & deus pater & deus filius
& uolūt pducere spiritū sc̄to, & tū
ritū sc̄to nec uult nec pōt produ
spiritū sc̄to. Ecce sextum sigillum
tum per x̄pm. De hoc uide sanctū
mā prima parte. q. xlii. ar. vj. Ibi con
dit & pbat q̄ filius est equalis p̄ri in
testate, & sp̄s sc̄to utriq̄: quo tamen
non obstante non sequit̄, ut idē dicat̄
ter pōt generare, ergo filius. Cui⁹
nē assignat̄ ibi supra in solutione ad
tū argumētum. Septimū sigillum
pater est omnipotens, & nō habet
ut generetur. Fili⁹ est omnipotens,
nō habet potentiam ut generet. Et
tū sc̄to est omnipotens, & tamen
habet potentiam ut generet, uel p
spiritū sc̄to. Et uterq̄ istorū est
tens, & neuter habet potentiam ut
teritū reuocet, neq̄: ut corruptū
faciat nō fuisse corruptū, ut dicit̄
mas prima parte. q. xxv. ar. iij. in
re articuli, & in solutionibus argum
rū. Qd̄ aut̄ istud sit uerū, ostēdit
natus de generatione & spiratione
dictis. Et magister sententiarū ubi
Et cōfirmat ecclia titulo & capitolo
legatis. Hoc est ualde mirabile. Et
possunt hec fieri? Nūquid esset mir
ut diceretur, Aristoteles habuit oēm
entiā, & tū nesciuit geometriā uel
meticā. Certe mirabile esset. Quomō
ergo possunt hec fieri? sigillum clau

nō. Sed audio, & ita credo. Igitur credis
q̄ nō uides, crede igit̄ ut uideas. nā si cre
dideris uidebis. Qd̄ nūc uides fide i uia,
tūc clara facie uidebis i gl̄a. Ad q̄ nos p
ducit qui in trinitate perfecta ui. &c.

De sancta trinitate. Sermo. ij.

Emo pōt hec signa face
re que tu facis. Habetur
uerbum istud originaliter
Ioā. iij. & recitatum est in
euangelio hodierno secu
dum istam dñicam, & festū presens. Nā
sicut ecclesia celebrat solennitatē san
ctorum, & si in particularibus solennita
tibus sit aliquid neglectum, sanctos etiā
omnes uenerantur in una solennitate si
mul in supplementum negligentie, scilicet
in festo omnium sanctorum. Sic in
qualibet persona diuina facit hodie spe
cialē solennitatem. Quod bene con
gruit ad significandū distinctionem per
sonarum, & unitatem essentie. Ego ha
beo modo predicare de altiori materia
& subtiliori, que sit i tota theologia, uel
in aliqua facultate, scilicet de eterna tri
nitate. s. de patre, & filio, & spiritū sc̄to.
Ideo ut sermo sit ad dei gloriam & reue
rentiam, & nostrarum aiarū reformatio
nē, & peccatorū correctionem, saluterur
prius sacratissima uirgo Maria. Secretū,
& mysterium sancte & eterne trinitatis,
quomodo est unus deus creator omniū
rerum, & ille deus un⁹ est tres persone,
pater, fili⁹ & spiritū sc̄to, est ita altum
& transcendens, qd̄ a principio mundi
usq̄ ad finē nunq̄ fuisse scitum per in
tellectum humanum, nisi de⁹ reuelasset
nobis, quia intellectus humanus non po
test comprehendere naturaliter tam altū
mysterium. Iam uidetis q̄ta est altitudo
celi supra corpora nostra, maior in com
parabiliter est altitudo trinitatis super
animas nostras. Et sicut nullo posse crea
to homo tenens pedes in terra posset di
gito suo tangere celū, bene tū posset su
pernaturaliter. Et hoc dupliciter puta si
celum inclinaretur deorsum, uel homo
a deo in altū elenaretur & tangeret ce
lum, at̄ impossibile est celum digito tan
gere

in corde meo. ps. iiii. Nota, Lumen uultus tui dñe. i. imago trinitatis, super nos, & in anima q̄ est supra corpus. Moraliter hic instruimur. Si quilibet nostrū habet imaginē dei in aīa, q̄ digne & reuerēter est seruanda imago xpi. Proditor & infidelis iudicaretur qui imaginem Christi uel uirginis Marie scinderet ense uel cōbureret igne, uel pijceret in latrinā, oēs uos diceretis, O traditor, ribalde &c. Magis pprie est imago dei aīa rationalis q̄ alia imago. Et aliqui scindūt eam, ut iracūdi & uindictiui occidendo hominē. Si dicat, O ipse interfecit patrem meum. Rñso. Si ipse est pditor, ideo tu uis esse pditor. Ideo uindicta est deo dimittēda, q̄ ipse faciet hic uel in alio mūdo. Ideo dixit deus, Quicūq; effuderit humanum sanguinē effundetur & sanguis illi. Et si gnat ratio. Ad imaginē quippe dei factus est hō. Gen. ix. Nota effunditur sanguis illius: hoc intelligitur uel a iudice per iustitiā, uel ab ipso met per penitentiā. Qui em occidit uel cōsentit in mortē pximi, homicida est, si preter uel contra ordinē iuris &c. Propria penitentia effundetur de sanguine suo cum disciplinis. Alij autem non scindunt imaginē dei, sed projiciunt eam in ignem, ut auari, quia auaricia non est nisi ignis q̄ incenditur in corde auari ad cōgregādū uel p usuras, uel per rapinas &c. Propter hoc dicit xps, Videte & caute ab omni auaricia, q̄ nō in abundantia cuiusq; uita eius est ex his que possidet. Lu. xij. Nota ab omni uersa liter. Alij projiciunt imaginem in latrinā, ut luxuriosi, quid est luxuria nisi sterens putridum? Qualitercūq; fiat luxuria, est dānatio, sed actus matrimonialis potest fieri absq; omni peccato, imo etiam quādoq; cū merito, & etiā cū peccato mortali & qnq; etiā cū peccato ueniali. Dicat cōtra illos, qui dicūt fornicationē simplicem nō esse pētm, & cōtra notorias meretrices. Ideo dicit scriptura, Filii, in mansuetudine seruā aīam tuā, & da illi honorē scdm meritū suū, q̄ em imago dei digna est honore. Peccantē in aīam suā q̄s iustificabit? Et quis honorificabit exho-

norantē aīam suā? Eccl. x. Dico secundum articulos. Seder ad dexterā dei p̄ris. Sed hoc nihil est: q̄a fili? & spūscūs sūt a dextris dei: q̄a esse a dextris dei nihil aliud est q̄ esse equalem deo patri. Alij ponūt spūscūm a dextris, dicēdo q̄ ad sinistram est diabolus q̄ tunc percutitur. Et hoc nūq̄ reperit in libro alicuius autoritatis. Iō bonus modus signandi est ille, de quo uoluit salus, salus in piculis, uitale lignū, uita fere om̄ &c. Moraliter hic patet, q̄ errant illi q̄ nō signāt se signo xpi, sed diaboli, ut sunt multi clerici & laici. Qualis iniuria fieret regi, si q̄ de palatio amoueret signa sua, & poneret signa inimici sui? Ta- le iniuriā faciūt xpo q̄ nō bene signāt se. Signū em Christi est crux, signū diaboli est circulus uel rota. Autoritas. In circuli xpi est corpus Christiani, in quo fuit positum signum crucis Christi regis in baculo. Sed q̄ uos signatis faciendo circulum, tunc amonetis signum Christi a te quando surgis de lecto, quāsi signa- tis uos, pater sic: & faciunt circulū. Item quando nolūt prandere, immo dolētes referim: sacerdotes in benedictionib⁹ &c. aqua & panis, faciūt signū diaboli &c. immo quod peius est in sacrificio, & etiā q̄ post missam dant benedictionē populo q̄ est magne uirtutis ex xpi presētia. Aliqui cum signo diaboli dant benedictionem dicendo, In unitate spūscūcti benedicat uos pater & filius & spiritus sanctus amē. faciendo circulū. Cogitate quantum displiceret regi amotio signi sui, plus displicet xpo. Propter hoc dicebat David in ps. Vt quid deus repulisti in finem iratus est furor tuus sup oues pascene tue. Nota ut qd repulisti &c. Rñ- mus, iam non est ppheta. i. sacerdos prophetazando, uere faciendo signum xpi. Ideo corrigatur hoc uerbum malum. Dicitur tertio q̄ deus dedit signum trinitatis in uita spirituali, qd fuit datum per saluam uiam. Vita enim spiritualis sancta &

bona non est nisi una a principio usq; in finem, tñ habet tres partes, ut. s. homo sit bene ordinatus. Primo erga deum. Secūdo erga pximum. Tertio erga seipsum. Et sic ut est unus deus in trinitate psona- rī, ita est una uita spiritualis cum tribus ordinationibus. Ecce signum trinitatis. De isto signo dicit Bern. Data sunt signa & indicia qdā, & indicia manifesta salutis ut indubitabile sit eū esse de numero electorū, in quo illa signa permanferint. Scitis quando eritis bene ordinati erga deum, quando portabitis honorem & reuerētiā deo. Tunc em uasalli sunt bene ordinati erga suum dñm, quādo cum reuerentia loquuntur de eo, sic nos erga deum nō iurādo, non renegando ipsum uel blasphemando. Iō non miremini, si habetis malum tempus &c. Sed ego miror, q̄ non intratis in abyssum, propter blasphemias, quas facitis. De hoc cōqueritur deus pater dicēs, Filius honorat patrem, & seruus dñm suum timebit. Si ergo pater ego sum, ubi est honor me⁹? dicit dñs. Malachie j. Fiat ergo ordinatio contra iurantes. Omnes deberent clamare contra iurantes, sicut contra lupū &c. Secundo bona ordinatio erga pximum est. s. non nocere proximo, nec in bonis ipm dānificādo, nec in fama, nec in psona, sed habere erga eū amorē benenolētie. Iō esset necessarium uitare ludū taxillorū, qui ludus taxillorum proximo ualde dānificat, tā in bonis, q̄ in corpore, q̄ etiam in anima. Iō istos iudicabit filius, quia sibi fit iniuria, q̄ uenit ad saluandas aīas. Pater omne iudiciū dedit filio, ut omnes honorificet filium, sicut honorificat patrem. Ioan. v. Tertio bona ordinatio erga seipsum in hoc cōsistit, ut post q̄ laborastis feria secūda & tertia &c. q̄scatis in die dñica, nihil temporale faciendo, non debetis ambulare per campum, nisi propter magnam necessitatem, non negotiationes debetis facere, nec cōtractus aliquos &c. Nota aliquod miraculum &c. Fiat ergo ordinatio ut festa seruentur, & abūdabitis. Ista ordinatio correspondet spiritui sancto, qui requirit re-

re dicēdo, Quare uolo loq̄erit necessa-
riū, uel edificatoriū. Si non truffa-
toriū uel iniuriōsū, nō loquar ergo. Qui
isto mō scit gubernare linguā suā perfe-
ctus est. Ideo ap̄s, Oīs sermo malus ex
ore uestro nō p̄cedat, sed si q̄s bonus est
ad edificatiōē fidei, ut det grām audien-
tib⁹. ad Eph. iij. Dico tertio &c. si diligē-
tia uirtualis cum recta intentione. i. q̄ q̄
libet cū diligentia faciat q̄ tenet facere
scd̄m statū & officiū suū. Verbi grā. Reli-
giosus q̄ est diligēs in seruādo ordinē &
regulā, & tria uota essentialia, & cerimo-
nias in uictu & uestitu & silētio, talis est
p̄fectus. Qui aut̄ dimittit p̄dicta, lōge est
a p̄fectione. Idem de diligētia sacerdo-
tū in horis dicēdis tā de die, q̄ de nocte.
Itē habere diligētiā in instrumētis ec-
clesie, ut sint bona & mūda &c. Idē de lai-
cis. Diligētia em̄ uestra in hoc cōsistit, ut
deis operā facere ofonē deuotā, quem
admodū supplicat pape uel regi &c. In
qualibet hebdomada seruare dñicā, audi-
endo misā, cōpletā, cū silētio &c. Et q̄li-
bet āno cōstiteri in p̄cipio quadragesi-
me, & in pascha cōicāre, & diligēter pe-
nitētiā datā a cōfessore seruare, ista faci-
ūt xpianū p̄fectū. Prop̄ hoc dicit de xpi
ano cuiuslibet, Ego dñs ops. Ambula corā
me, & esto p̄fect⁹. Gen. xviij. Not. Ambu-
la, nō dicit ita, uel cede, sed ābula, q̄ no-
tat diligētiā. Ambulare est de ȳtute in
ȳtutem incedere corā deo. Aliq̄ em̄ am-
bulant nō corā deo, sed corā gentib⁹, ut
hypocrite, & uani, gloriosi, ut laudent &
uideātur. Sed ille ābulat corā deo, q̄ ge-
quid facit, facit recta t̄tione, p̄ deo, nō
curādo de gentib⁹, sed de deo. Iō dice-
bat Zacha. Seruiamus dño in sanctitate
& iustitia corā ip̄o oībus dieb⁹ n̄is. Lu.
j. Dico quarto. Patiētia tēporalis, cū ex-
ultatione. i. ad sufferēdū mala & iurias:
qa ap̄s modicū esset facere bona opa, ni-
si in aduersis hō habeat patiētiā. Rō est.
Qui em̄ uult intrare bellū, non solū ar-
matur armis inuasivis, sed etiam armis
defensivis. Si em̄ portat lācēā in dexte-
ra, non erit p̄fecte armat⁹, nisi portet scu-
tū in sinistra. Ita de nobis, q̄ in hoc mun-

do sumus in cāpo p̄lij. Iō oportet
armari de armis inuasivis. Diligē-
tia spūalib⁹ est q̄si lācēā, & defensivis
tia. Patiētia enim est quasi scutum, q̄
opponit sagittis tribulationū, inuasi-
tentationū, ne tangāt cor. Sed multi
isto scuto intrāt istud p̄lij. Sunt em̄
gētes in operib⁹ spūalib⁹, sed sunt
tes ī tribulationib⁹, & in iniurijs nō
firmi, qa statim ad modicā iniuriā
bātur, iō oportet armari p̄fecte. Diligē-
tia em̄ in bonis, & patiētia ī malis
hōiem p̄fecte armatū. Cū gaudia
de sunt aduersitates & tribulationes
meritorie sunt. Plus meruit Iob p̄
tientiā in aduersis, q̄ p̄ diligētiā in
bonis. Ideo dicit ap̄s Iacob⁹, Omne
dium existimate fratres mei, cum in
tationes uarias incideritis, scientes
tiētia aut̄ opus p̄fectum habeat ut
p̄fecti & integri in nullo deficientes
co. j. Nota cū gaudia sunt accipientes
tribulationes. Cū p̄pter necessitatē,
est ut uoluntatem dei facientes re-
tētis promissionem. ad Hebr. x.

De sancta trinitate. Sermo.

Nemo ascēdit in celū. Nemo
descēdit de celo. Nemo
betur uerbum istud
nālit. Ioan. iij. & ostē-
tur in euangelio p̄
oīctauarum. In presenti sermone
dum motiū quod dat mihi thema
declarare quō nos p̄ctōres poterim⁹
celum ascēdere, qa ad hoc sum⁹
creati. Credo q̄ erit materia utilis
ficia. Sed ut sit deo acceptabilis &
osa, salute ȳgo Ma. Thema est
qd̄ ybū nisi intelligat recte, portat
duceret p̄ctōrem in desp̄ationē, cū
scendit de celo, nisi ip̄emet xps, sed
ip̄emet declarat, cū seq̄, fili⁹ hōis
celo. Ip̄e em̄ descēdit de celo ī me-
tione, & ascēdit ī celū ī ascēsiōe
cōpleuit op⁹ n̄re redēptionis. Et
Nemo. i. null⁹ hō ascēdit. Ergo mō-

faciemus nos: Iō dictū uerbū sic intelli-
git. Nemo ascēdit ī celū. i. ȳtute p̄pria,
nisi q̄ descēdit de celo. i. xps, qa hoc solū
sibi cōpetit, qa sicut falco uel aqla ascen-
dit ȳtute alarū, nec indiget auxilio, sic xps
cū duabus alis. i. potētia diuinā ala dex-
cēdit ī celū, nec indiget auxilio alterius.
De hoc p̄pheta David, A sumo celo e-
gressio eius, & occursum ei⁹. i. regressio
usq̄ ad summū ei⁹. ps. xvij. Iō ap̄s, Qui
descēdit ip̄e est, & q̄ ascēdit sup̄ celos ut
adimpleret oīa. i. p̄phetizata. ad Eph. iij.
Iō &c. Ergo nos qualiter poterim⁹ ascen-
dere? qa nec habem⁹ potētiā diuinā, nec
glām humanā. Iō nō possum⁹ ascēde-
re ȳtute p̄pria, sed oportet nos ascēdere
ȳtute xpi, q̄ dat nobis ȳtutē fidei, spei, &
charitatis, & ȳtutes morales, ut possum⁹
ascēdere. Nō silitudinē de nebula, q̄ de
mane tacet ī fr̄e: sed post ȳtute solis ascē-
dit sursum. Ita de nobis q̄ sumus terre-
stres, cōcepti, nati, & nutriti in terra. Da-
dit filijs hom. Iō oportet nos ascēdere ȳ-
tute solis illi⁹. i. de q̄ dicit ȳgini Marie.
Felix nāq̄ es sacra ȳgo Maria & oī lau-
de dignissima, qa ex te ortus est sol iusti-
tie xps de⁹ noster. Qñ hō moris in grā,
ȳtute isti⁹ solis hō ascēdit, quasi hō tra-
hatur ab eo. Iuxta illud, Ego si exaltatus
xij. Et sic intelligit thema, Nemo ascen-
dit in celū &c. i. ȳtute p̄pria. Nota nouē
grad⁹ hui⁹ ascēsiōis, quēadmodū sunt
i celo nouē ordines angelorū seu grad⁹.
Ideo aptetis uos ut ascendatis.
Primus est peccatorum cognitio.
Secundus cordis contritio.
Tertius emendandi propositio.
Quartus sacramentalis confessio.
Quintus penitentialis satisfactio.
Sextus debitorum restitutio.
Septimus fame reformatio.
Octauus iniuriarum remissio.
Nonus euaristie communio.
De istis dicebat Esaias, Venite ascenda-
dam⁹ ad mōtē dñi, & ad domū dei Iacob.

Esai. ij. Dico primo quod prim⁹ gradus
ascēsus est p̄ctōrū cognitio. i. h̄re s̄tīmē-
tū & cōsciētiā de p̄ctis, qñ cōsciētia pun-
git & remordet di. O miser ego sum reli-
giosus, & nō uixi ut religiosus: nō serua-
ui rām &c. Idē de clericis & laicis. Talis
iam tenet pedē in primo gradu. Talis co-
gnitio est necessaria, qa nullus curat de
medicina, q̄ nō sentit se infirmū. Ideo di-
cebat Hiere. Vide uias tuas in cōualle, &
cito qd feceris. Hiere. ij. Sed multi defi-
ciūt in isto gradu q̄ statim sentiūt defe-
ct⁹ corporis, sed nō sentiūt mala aīe. ybi
gratia. Sūt multi q̄ statim sentiūt uentū
intranse p̄ fenestrā, sed nō sentiūt uētos
sup̄bie, uane gl̄ie, & p̄sumptiōis, stātes in
corde. Magnus defectus est iste. Alij sen-
tiūt statim puluerē, & claudūt sibi os, &
nares, sed nō sentiūt in aīa pulueres aua-
ricie, usure, furti, rapine &c. Alij sentiūt
statim modicū calorē forte pueniēte ex
nimio potu, sed nō sentiūt ignē luxurie,
q̄ totū cōburit. Alij sentiūt statim paruā
spinā in digito, sed non sentiūt gladium
diaboli, qui totā aīam transfidit, qñ re-
currūt ad diuinos, p̄ sanitate, p̄ se, uel p̄
filijs, uel ad inueniendum rem perditā.
Alij si comedunt legumina, statim senti-
unt aliquid inter dentes, & non sentiūt
saxū inferni, qd̄ tenent in ore qñ iurāt.
Alius sentit statim, si habet stomachum
repletum, cum non poterit dormire, sed
quādo tenetis stomachum anime reple-
tum ueneno odij & rancorū, nō sentitis.
Alij si dormiūt in lecto, statim sentiūt pu-
licem, sed non sentitis lupos, uel leones
inferni, qui tenēt uos ne uadatis ad mis-
sam, uel extrahunt uos de ecc̄sia, & sic de
alijs. Ideo pauci sunt q̄ ascēdunt in pri-
mo gradu. Non sunt isti sicut David, qui
statim habuit cognitionē de peccato suo.
Ideo dixit deo, ps. l. Ampli⁹ q̄ merear la-
ua me ab iniquitate mea, & a p̄ctō meo
munda me. Et assignauit rationē dicens,
Qñ iniquitatē meā ego cognosco, & pec-
catū meū cōtra me est semp. q. d. Iā sum
in primo gradu. Iō quilibet nēstrū auis-
se qualiter uiuit, in quo statu est, & corri-
gat se. Secundus grad⁹ est cordis cōtritio.

Postquam hō cognoscit p̄tā, debet cōteri & dolere de eis, q̄a alias cognoscere p̄tā & delectari i ipsīs, malū esset & p̄tā. Necessaria est ergo cōtritiō. Ideo dixit Ezechias rex, ut habet Ezech. xxv. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aie mee. Dñe si sic uiuist, & in talib⁹ uita spūs mei corripies me, & uiuificabis me. Nota, cū dicit tibi, nō dixit mihi, seu mūdo &c. sed tibi, q̄a null⁹ dolor de peccatis ualet aliqd, nisi sit respectu dei, etiā si p̄ uno p̄tō hō p̄iceret tot lachrymas quot sunt gutte aq̄ in mari, nihil ualeret nisi sit respectu dei. Verbi gratia, Si religiosus cogitās q̄ presides su⁹ sciret mala sua, incarceraret eū, & illo timore plorat, uel q̄a erit diffamatus &c. nihil ualet, q̄a hoc nihil aliqd est, nisi recogitabo mihi nō tibi. Sed tūc esset cōtritiō si diceret, O miser quot p̄tā feci, & q̄tū offēdi creatorē meū, q̄ de memore mundi me elegit & plātauit in religionē, ut seruīrē sibi, & ego miser feci oppositū, tūc esset cōtritiō. Idē de sacerdote q̄n cogitat, O miser, ep̄s sciet q̄ ego sum concubiniarius &c. & p̄dā beneficiū, & plorat, & nihil ualet attritiō, posset esse q̄ nō sufficit ad saluationē, sed posset esse cōtritiō si respectu dei doleret dicēdo, O miser, de⁹ fecit mihi grām q̄ agē nō fecit &c. Idē de laicis si aliq̄ esset iniatus ad furcā, & plorat p̄tū piculū & diffamationē &c. nihil ualet. Idē de muliere cuiusuis sit status que peccauit & plorat timore uiri uel diffamationis &c. nihil ualet, oportet q̄ sit respectu dei. Idē dicit p̄p̄. Ip̄sona xpi, Recordabūt mei, q̄a cōtrui cor eorū fornicās & recedēs a me, & displicebunt sibi mer sup̄ malis q̄ fecerāt i uniuersis abominationib⁹ suis. Ezech. vj. Tertius gradus est emēdandi, p̄positum & sequit ad duos gradus predictos. Quid em̄ ualeret cognitio p̄tōr & cōtritiō, nisi homo habeat p̄positū emēdādū, & corrigēdi uitā suā, nihil ualet. ideo necessario requirit p̄positū firmū emēdandi, dicēdo, Ego cōsueui esse sup̄bus: p̄positus, sed factū est. De cetero nolo uiuere humili⁹: & sic de alijs. hoc est emēdandi, p̄positū, q̄a mo-

dicū esset dolere de p̄tīs p̄teritis, p̄ponat cauere a futuris. De hoc Dñs Beatus uir cui⁹ est auxilium abs te. Ascēdēs in corde suo disposuit in lachrymarum, in loco quē posuit lxxxij. Nota in ualle lachrymarum, lachryma inter duos mōtes cōsistit. Ita uita p̄sens dicitur uallis lachrymarum, cōtritiō ter duos mōtes, q̄r un⁹ est paradisi, alter⁹ est inferni. Si uis ascendere ad paradisi montē, nō ascēderit, de quo dicit Beda, q̄ arborē tāgūt spherā siue celū lune. mons ad quē debemus ascēdere est radis celestis, Et hic debemus nos ponere p̄ bonā uitā & bona op̄a, ut ascendam⁹. ideo dicit ascēdēs in corde suo disposuit in ualle lachrymarum, eo quē posuit. Loc⁹ religiosi est montē steriū, clerici ecclē, & sic de quibet laicorū. In quibet istorū locorū quibet disponere ascēdēs p̄ recessum uallis & accessum ad bonū, iō xps, ualeat iā apli⁹ noli peccare. Io. viij. Quasi dicit Ex q̄ iā ascēdisti in primo & scdō gradu uade ascēde ampli⁹, & iā noli peccare. Ecce hic p̄positū emēdādū. Quare sacramētalis cōfessio, & loq̄ ad p̄tā. Quid em̄ ualeret mudare camera, si remaneret in angulo? iō oportet p̄ fenestrā sterē p̄iciat. ita illi q̄ habent cognitionē p̄tā & cōtritiōnē cū p̄tā to nō redeūdi, camera cōfessio emēdādū, si sterē p̄tā p̄ fenestrā oris p̄iciat, dicēdo cōfessori, p̄ ego fui sup̄bus & sic de alijs p̄tīs. Ex q̄ dicebat br̄s fides, Si cōfiteamur p̄tā nostra, fides iustus est deus, ut remittat nobis peccata & emūdet nos ab omni iniquitate. j. Propter hoc statutū est, q̄ quolibet peccata sua mundando cōfiteantur: ut habitatio dei, al⁹ enim esset habitatio moniorū. Ideo dicit scriptura, Qui audit scelerā sua nō diriget, scilicet ut aliquid i celā. Qui aut cōfessus fuerit, liquerit ea, miam cōfessio. Prover. xxv. Quint⁹ grad⁹ est penitētiā satisfactio. Differentia est inter satisfactio-

restitutionē. Satisfactio sit deo, p̄ peccatis. Restitutio sit proximo. de ista dicā i sexto gradu. Sicut em̄ ex peccatis q̄ fecimus offendim⁹ deū, ita per p̄niam debem⁹ facere deo satisfactionē. p̄bi grā. Si offendis deū per sup̄biā, debetis satisfacere sibi per humilitatem. Si per auariciā, satisfacere debetis p̄ elemosynas. Si p̄ luxuriā, satisfacere debetis per carnis afflictionem, ne a demonib⁹ uos puniri oporteat i inferno. & sic de alijs. Rō hui⁹ satisfactio est, q̄a post reconciliationem amabilem requirit solutio debiti. Idē Lu. iij. Facite ergo fructus dignos p̄nie. Vbi dicit glo. q̄ fruct⁹ est &c. q̄n medicina correspondet plage siue morbo. Sed mō i plurib⁹ oēs cōfessores dāt unā medicina cuilibet morbo. s. missas, ut ipsi habeant &c. Sext⁹ est debitorum restitutio, q̄ fit proximo. Quilibet respiciat domū, taxillam, uel burfam: si est ibi aliqd de malis bonis & iniustis, de usu laboratorū, rapina uel retinendo mercedē tis. Dicit aliq̄, p̄ ego dimittā in testamēto ut restituatur &c. Et interim uos ibitis in inferno, si mori uos cōtingat sine penitētiā, statim em̄ debet restitui alienū &c. De quo uide S. Tho. ij. ij. q. de restitutio. Et siue restitutio fiat p̄ heredem siue non, nō liberabit uos. Et p̄, Oporteret me uēdere &c. si uellē restituere &c. So luto. Quare non? & uendere debetis, & diminuerē statū, q̄a regula est iuridica, q̄ non dimittitur p̄tā, nisi ablatū restituitur. xij. q. vj. Si res, iō restituitis. In isto gradu multi frangunt sibi collum. iō dicit apls, Reddite oib⁹ debita. Cui tributū, tributū: cui uestigal, uestigal: cui timorē, timorē: cui honorem, honorem. Ne mini quicq̄ debeatis, nisi ut inuicē diligatis. ad Rōm. xij. Septimus est fame reformatio. Si diffamastis, uel iudicastis, uel cōdēnastis aliquē, oportet q̄ restitua rit sibi famā corā illis, etiā dato q̄ dixit uerum, si reuelastis peccatū occultum. Et ut intelligatis hoc peccatū, dicam uobis similitudinem de nobili dñā optime ornata, quam latrones despolia-

uerūt usq̄ ad camisiā, deinde uenit ali⁹ & expoliavit sibi camisiā. Credo q̄ magis credit se iniuriatū ab isto secundo, q̄ ab alijs. Ita p̄sona q̄ habet bonā uitā, portat camisiā albam p̄ bonā famā & uestes ex auro & serico cū margaritis, que sunt bona opera. Sed quando peccat mortaliter, depredatur a latronib⁹ inferni, sed adhuc remanet sibi camisiā alba. s. bona fama, sed quādo tu reuelas suū peccatū, quod erat secretū, tunc denudas sibi camisiā. Magis peccatum facis q̄ si bonā exteriora sibi furatus fuisset, q̄a melius est nomē bonum, q̄ diuitie multe. Super aurū & argentū est bona grā. i. bona fama. Prover. xxij. Si ergo qui furatur pecunias uel alia bona, teneat ad restitutionem si uult saluari, quanto magis necessario restituenda est fama? Idē Aug. Non pigeat ex ipso ore ferre medicamēta, uñ facta sunt uulnera. Octauus gradus est iniuriarum remissio. Si ordinē iustitiē uultis iustitiā, hoc potestis licite. Sed in corde uestro non teneatis desiderium uindictē, sed exemplo xpi, qui in cruce peccit omnibus parcatis inimicis, dicendo, Dñe ut parcatis mihi & remittatis mihi iniurias, quas feci uobis, ego remitto iniurias inimicis. Vñ dicit Christus, Pater meus celestis tradet uos tortorib⁹, si nō remiseritis unusquisq̄ fratri suo de cordibus uestris. Mat. xvij. Non⁹ est eucharistie cōmunio, hic cōpletur penitētiā, In isto gradu iungimur deo. Omnia em̄ predicta sunt preparationes ad ascensū celestem. Sed perfecta medicina & uirtus animam secum trahens ad celum est eucharistia. Nota exemplum de cōmunionē Hugonis de sancto Victore. Ideo Christus, Ego sum panis uiuus, qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in eternum. Io. vj. Dicatur contra illos qui non cōicāt &c. De quibus Ioan. j. In propria uenit, & sui eū non receperunt.

In festo corporis Christi, & hoc de corpore Christi glorioso, scilicet sancto sacramento. Sermo. j.

tis uocē celos aperiri, & in illo Iesu xpi
 mysterio angelorum choros adesse ima-
 lumis sociari & celestibus iungi, unū
 idemq; ex uisibilibus, atq; inuisibilibus
 fieri. Greg. in iij. dialo. & hī de conse-
 dij. quid sit sanguis. uersic. q̄s cū fide-
 lū. Nota qualiter intelligitur celos ape-
 riri, quemadmodum de manifestatione
 materie secrete dicit. Mihi aperuit cor
 suū, non q̄ corrūpatur uel diuidatur, sed
 q̄a secretū manifestatur. Ita dixit Dalida
 de Sanfōne Philisteis, Nunc aperuit mi-
 hi cor suum. Iud. xvj. Ita de filio dei qui
 est secretus in celo empyreo, quando de
 scēdit in hostiā cōsecratā, illa descēssio
 dicitur apertio celorū. Hic est panis qui
 de celo descendit. Si quis manducauerit
 ex hoc pane uiuet in eternum. Io. vj. Si di-
 catur, Christus de celo descendit in ho-
 stiam, ergo recedit de celo. Rñō q̄ non
 dimittit celum. Ad hoc nota duas simili-
 tudines. Prima de domo habente centū
 foramina uel mille foramina, in quoli-
 bet intrat radius solis, & tñ non recedit
 de celo. Ita Christ⁹ radius dei p̄fis descē-
 dit in quamlibet hostiam, & tñ nō dimit-
 tit celum. Secunda de uoce mea, quae est
 in qualibet aure uestra. Iā uidetis quot
 aures sunt hic. Modo credo q̄ quilibet
 habet duas &c. & i quilibet est uox mea,
 & tñ non recedit a me. Si uerbum corru-
 ptibile & trāsitorium pōt tñ, q̄to magis
 uerbū eternū de quo Io. j. In principio
 erat uerbū &c. Iō David, Dñs in templo
 sēto suo, & simul dñs in celo sedes eius.
 Si uirgo grauida erat templū dei, ita ho-
 stia consecrata est grauida. Tēplum dei
 pōt dici ubi sunt angeli, ut dicit Grego.
 quia rex non uadit solus, si non habere-
 mus oculos lippos, nec aures obturatas
 uideremus & sentiremus eos cantantes.
 Sicut aliqui sancti, ut btūs Tho. de Agno
 ordinis fratrum predicatorum, qui ordi-
 nauit officium hodiernū, qui cantat, Pa-
 nis angelicus fit panis hoīm, dat panis ce-
 licus figuris terminum. O res mirabilis
 manducat dñm seruus pauper & humi-
 lis. Moraliter patet quā mundus debet
 esse sacerdos, qui habet iudicem & cir-

cundatur angelis, & manus & digiti
plentur angelis. Si est bonus, dicitur
geli, O benedicite maiorem gratiam
bes q̃ nos &c. Si sit malus, luxuriosus
cubinaris, lufor &c. dicunt angeli
Dñe uultis ut occidamus istum peccat
rē? Rñdet xps, Nolo mortē peccat
ut cōuertatur & uiuat. Ezech. xviij.
stio est hic quā forte facitis uos in
cordibus uestris. Si sacerdos sit ma
te, luxuriosus &c. an talis habet illi
testatē consecrandi &c. quia de
sacerdote bene credimus. Respon
q̃ tam bonus q̃ malus sacerdos dicit
uerba consecrare. Ad hoc nota
litudinē de duobus canalibus, aure
ligno, per quē aqua ab eodem fonte
in hortū ad rigandū caules. Qui
les erunt meliores, nunq̃d tñ ualē
q̃tum alij, ex quo aqua est eadem
nitas caulium nō est uirtute canali
uirtute fontis. Ita in proposito, Font
de procedit aqua totius mundi &c.
tie est Christus. Fōs sapientie uertit
in excelsis. Eccl. i. Canali p̃ que
aqua cōsecrationis sunt sacerdotē
stie cōtine herbe uel caules de terra
non de alia materia. Canale aureu
nus sacerdos & deuotus, ligneu
dos male uite, cōcubinaris, simon
baldus &c. tñ glibet uere cōsecra
tute sacerdotis, sed xpi. Xps autē
faciet ut domin⁹ horti. Qui posuit
canalibus, canale aureū ponit in
ro in capsā celi. Qui mihi ministr
seq̃r, ut ubi sum ego, illic & ministr
erit. Ioan. xij. Canale ligni putridū
in ignem ad cōburendū i inferno
ap̃s, Probat autē seipsum homo, &
pante illo edat & de calice bibat &
māducat & bibit indigne, iudiciū
tionis sibi māducat & bibit nō dū
corp⁹ dñi. Cor. xj. ubi dicit gl. An
Ita punitur ac si xpm proprijs mem
terfecisset. Ecce hoc operat⁹ faci
lis, & unde scitis hoc frater? Ego
a dñi quod &c. Tertij secreta m
huius sacramēti est habitatio sacra
talis. Q̃ mirabile est q̃ tot⁹ xps

S E R M O

in quantitate habet. Dices tu qualiter est hoc possibile? Itē quō est possibile quod quādo frangitur hostia, non frangitur totus xps, imo totus integer manet, & in quolibet particula fractionis. Hic deficit omnis regula philosophiæ, uerūtamen pro consolatione uestra ostēdam uobis similitudinē ad oculum de imagine uestra quācumq; sitis magnus, que tota repletur in speculo, & si essent centum milia & ultra speculorū corā uobis, ī omni b' esset imago uestra, & si frāgatis speculū nō frāgitur imago, imo in unaquāq; particula eius manet integra. Et nūquid deus pater poterit tūc de imagine dei, que est xps? Xps est imago inuisibilis dei. Corint. iij. & Col. j. Hostia est speculū, diceret aliquis, Non est sile de imagine in speculo, que non est corporalis, & de xpo in hostia, que habet uerum corpus. Dico q' imo, quia subtilius est corp' glorioſum q' imago que modico pāno impletur, ne itret speculū. Corpus autē glorioſum a nullo pōt impediri. subtili' est luce, uoce &c. etiā imagine. Itō dictis ueſtri itatim totum corp' est in hostia, itaq' itatim pōt dici, Cādor est lucis cōſe speculū sine macula dei, maiestatis, & lucis eterne qū ad diuinitatem q' est ibi. Pro quo ſciendum q' uī yborū ſolum est realis cōcomitācia panis corpus xpi, sed ex illius specie panis corpus xpi, sed ex ipſius speciei est etiā ibi aīa, q'ā corſine aīa, nec ſine ſanguine, quod nō eſt poſſibile conſecraſſent ſolum, fuiſſet ibi corpus xpi mortuū, quale tunc erat. ſed modo eſt uiuū cū anima & ſanguine ſimul & diuinitate. Vi uerborū ſolum eſt corpus, ſed cōcomitatiue eſt ibi aīa cum excellētis, & diuinitas cū omnibus perfectionibus. Sicut ſi aliquis dñs inuenerat aliquem magnū dñm, uel prelatū nō uirtute uerbi inuinitatis, ſolum eſt ibi cōſeſſe uel plar', ſed ex cōcomitariū ibi inuocatione ſunt etiā ibi ſcutificati. Ita ſacerdotū cōſecrādo uī uerborū, nō conſe-

crat nisi corp^u xpi p^{er} se, sed cōsequitur
ipsum aia, sanguis, & diuinitas. Iō cogita
quid tu māducas, qñ cōicas, quia de oib^u
rebus corporalibus ibi est melior. I. cor
pus xpi de creaturis spiritualibus excel
lentior est ibi. I. aia xpi, super oia autem
que deus fecit uel faciet uel pōt facere,
est diuinitas, q̄ etiā est ibi. Iō dicit auto
ritas, candor est lucis eterne, scilicet q̄tū
ad diuinitatē. Ideo hostia est rotūda, qd̄
significat eternitatem dei, & speculū sine
macula, q̄tū ad aīam. Ideo hostia debet
esse purissima & alba. Et imago bonita
tis dei q̄tū ad corpus p quod compleuit
suam bonitatem i opere redemptionis.
Moraliter habemus hic doctrinā, q̄ si di
gne uolumus cōicāre, habeamus tria. I.
candorē lucis eterne per ueram creden
tiam sine errore & falsā opinione. Secū
do speculū sine macula per castitatē. Ter
tio q̄ habeamus imaginem bonitatis il
lius p firmā amicitia, q̄a sicut xps noluit
recipere uindictā de inimicis suis, nec
uos de uestris amore sui. Ideo xps, Beati
pacifici, qm̄ filij dei uocabuntur. Mar
v. Nota pacifici secūdu etymologiam. i.
pacem facientes, & maledictus est q̄ pa
cem impedit, de quibus pōt dici, Dana
ti guerrifici, qm̄ filij diaboli uocabuntur.
Quantum secretum mirabile est perce
ptio sensualis, quia sensus corporales
uidentur decipi circa eucharistiam, quia
aliud sentitur, q̄ credatur, quia ocul^u nō
uidet xpm̄, sed albedinē, nec auditur xps
nec odorat. Quare hoc? Xps bene posset
facere, qd̄ sicut imago uidet in speculo,
etiā ipse uidet in hostia, sicut a multis
sc̄tis fuit ibi uisus. Sed hoc nō uult dupli
ci rōne. Priā necessitatis. Sed^a utilitatis.
Necessitatis, q̄a oportet cōicāre, q̄a sicut
totū nīm malū uenit nobis ex esu fruct^u
ita uult de^u q̄ totū bonū ueniat nobis ex
esu fruct^u. De q̄ dicit ygini Marię, Bñdi
ct^u fruct^u nētris tui Iesus xps. Et abho
minabile esset carnē humanā uisib^{il} co
medere, & sanguinē bibere. Sed sicut me
dic^u coopit pilulā oblata uel hostia, ne
p̄sonis delicatis sit fastidiosā, ita xps medi
c^u nī, cui^u caro est pilula nre salutis, q̄a di
lit

liter nō possem⁹ saluari, nisi p cōmunio
nē, cooperit, ne uideatur, neq; sapor car
nis sentiat, &c. Ecce necessitas. De quo
ait propheta Esa. Te adorabunt. In ho
stia consecrata, teq; deprecabuntur. Tan
tum in te est deus, & non est deus absq;
te. Vere tu es deus absconditus, deus I
rael saluator. Esa. xlv. Nota, tantū ī te est
deus. Ista dictio exclusiua tū, excludit a
lia sacramēta, in quib⁹ nō est deus, nisi
figuratiue solū in isto sacramento reali
ter, & personaliter. De hoc uide S. Tho.
iij. par. q. lxxv. ar. j. Non dicit similitudi
narie, sed uere. Caro mea uere est cibus,
& sanguis meus uere est potus. cōstruif
sic. Cibus ille uere est caro mea, & potus
ille uere est sanguis meus. Io. vi. Secun
da ratio est utilitatis. s. nri meriti. Arti
culus de hoc sacramēto est ualde magni
meriti, propter difficultatē sensuū, q. in
dicat oppositū de hoc, quod credimus.
Si enim creditis quod hostia sit alba, nec
grates habetis, quia ad oculum uidetis.
Sed meritū est credere q. ibi sit xps, quē
nō uidetis. Grego. Fides nō habet meri
tum, ubi humana q. prebet experimētū.
Sed meritum est credere, quia ipse dixit
q. realiter. Ipse em̄ nō pōt mentiri nec
decipere. Iō facimus sibi magnū honorē
credēdo simpliciter, dicēdo, Dñs licet in
tellectus meus non capiat hoc mysteriū,
tū credo ex quo uos dicitis. Ipse dicit, Be
ati qui non uiderunt & crediderūt. Ioā.
xx. Multi sancti xpm uiderunt in hoc sa
cramēto. Quintū secretū mirabile est re
ceptio usualis, quia permittit & uult a no
bis non solū adorari, sed recipi secundū
usum & cōsuetudinē ecclie. Sacerdotes
q. libet die celebrādo bñ parati &c. Per
sone deuote quolibet mense ex bono cō
silio. Alij autē semel in anno. s. in pascha
ex precepto, aliter nunq. recipiuntur in
celo. Dicunt angeli, O res mirabilis, mā
ducat dñm seruus pauper & humilis. O
magnū mirabile est hoc, & quare facit,
qualē utilitatē habet? Dico q. hoc insti
tuit duplici rōne. Prima, ppter honorem
suum. Secūda, ppter pfectū nostrū. Ho
nor est regi uictorioso recipi fideliter ī

tra caltra q. bellādo acquirit. Et p
suum dedecus, quādo nō pmit
intrare. De quibus dixit Ioānes, In
uenit, & sui eū non receperunt. Io
bene permiserūt intrare iūctā, p
capones &c. Secūda ratio est p
nostrum profectum. Si rex uel p
unt gratias magnas, ubi bene recipi
q. magis xps rex & papa simul
digna receptione inestimabiliter
ciunt xpiani. David. Memoriam feci
rabiliū suorū miseriors & mī
dñs escā dedit timentibus se. ps. cx.

De corpore Christi.

Ocfacite in meā cō
morationē. Verbi
habet textuū. j. ad
xj. c. & recitatur in
la pñtiū octauariū. In
omnia sacra ecclie sacm eucharis
presius & proprius credidit nobis
stendit amorē & charitatem xpian
nos, ac passiōē & mortē quā
nobis sustinuit. Ideo de hoc modo
lo predicare. Materia erit deuoti
prius salutetur uirgo Maria. Sancti
crificium altaris habet duas condit
tū, ut adoretis illud lignū uel lapidē, au
na. Secūda quod est figura uera
ma q. Christi? plene & realiter uer
& uer⁹ hō ī aīa & corpore gñō
stia consecrata, quemadmodum
nobis, tū ibi est ueraciter iuxta p
tiam. Vere tu es deus absconditus
Israel saluator. Esa. xlv. Et loquebat
Christo. Ito respectū sit festū hoc
nū. Secūda cōditio seu proprietat
figura uera. s. passiōis Christi, q.
bis, pprissime representatur in
crificio. Quia sicut xps fuit eleu
crucifixus inter duos latrones, ita
cōsecrata eleuatur duobus manib⁹
tera & sinistra, q. significat latrone
cut tunc corpus xpi erat albu ex
nis effusione, ita eleuatur hostia
nus. Tali modo fuit redemptor
cruce eleuatus. Et sicut xps ob

quinem suum patri in precium, p omni
bus sibi credētib⁹ & obedientib⁹, ita
faceros offert calicē. Ecce qualiter ha
bet figurā uerā. Ideo dicit collecta huius
festiuitatis. De⁹ qui nobis sub sacramen
to mirabili, passiōis tue memoriā reliq
ti &c. Iō de hoc sacro dicit thema, Hoc
facite in meā cōmorationē &c. Inue
nio q. sacra passio xpi ex ordinatione
diuina, ut memoretur a nobis, repēs
quinq; sensibus nostris, scilicet uisui, au
diui, odoratiui, tactui, & gustui. Passio
xpi ad omnes partes intellectus repēs
ga dicit philosophus, q. nihil est in intel
lectu, quin prius fuit in sensu. Quicquid
est in corde naturaliter, habet intrare p
aliquā partē sensus. Ideo in qualibet par
te posuit signū sue passiōis, dicēs, Hoc
facite in meā cōmorationem. Primo
passio xpi representatur uisui, quia uult
dñs q. in terra xpianorū nō solū in ecclie
sui seu locis religiosi, sed etiam p uias
crucis eleuentur. Ratio ut quando tran
sit per uias, & uidet crucē, habeas memo
riā de xpi passiōe, dicēdo, O dñe amo
re mei uolūstis in cruce pati. Non intel
ligatis q. crucēs sint in ecclia, seu in
uā, ut adoretis illud lignū uel lapidē, au
tū uel argētū, ut dicūt stulti Iudei, sed ut
tā ad xpm crucifixum quem repēs
lem memoriā. Et de quō do uobis ta
lem similitudinē. Si pater uel frater ali
cuius fuit in furca suspensus, deinde se
pulsus, q. trāsīt iuxta illā furcā, & uidet
eā frater uel filius suspensū, totus altera
tur, & turbatur ī semetipso, cogitādo in
hac furca pater meus uel frater fuit su
sensus. Ita de nobis, q. uidem⁹ crucem,
sensus debem⁹ cogitare, in tali cruce fuit
pater, & debem⁹ adorare, dicēdo, Ado
ramus te xpe &c. Hoc fuit iam p Eisa
pheta, q. fuit ante xpm p quingētos
annos, dicēdo, Omnes habitatores orbis
q. moramini in terra. Cū eleuātū fuerit fi
liū in mōtibus uidebitis, & clāgorē tu
be audietis. Esa. xlvij. Nota cū eleuatum
fuerit signū, non dicit q. signū. Ideo cū
dicit signū absolute, p excellētiā intelli

gitur de signo crucis, sicut quando dicitur
philosoph⁹ absolute, intelligitur Ar
istoteles, quando dicitur apostolus, in
telligitur Paulus per excellentiā. Idem ī
proposito de signo crucis. Nota clango
rem tube, quia quando xpian⁹ uidet cru
cē, statim in corde suo debet sonare illa
tria, Iesu Nazarene fili dei uini miserere
mihi peccatori &c. Ecce signū ad oculos
ad uidendum & memorandū xpi passiō
nē. Nota q. ante Iesu xpi passiōem per
mille & quingētos annos iam Iudei ad
orabant crucē, ut hī Numeri. xxj. No. hi
storiā de serpentibus, eo q. Iudei mur
murauerūt cōtra Moysen & Aarō. Et de
us misit serpentes &c. Orauit autē Moy
ses deū p populo. Et locutus est dñs ad
eū, Fac serpētē enēū, & pone eū p signo,
qui percussus aspexerit eū, uiuet. & dicit
tex. q. Moyses fecit serpētē enēū, & po
suit eū pro signo, quē cum percussus aspi
cerēt, sanabātur. Nu. xxj. Ecce signū pri
mum. Ergo hoc facite. s. eleuando crucē
in meā cōmorationē. Secundo xpi
passio representatur auditui, ut p aures
intret memoria passiōis ad cor. Nihil
em̄ tū mouet cor creature ad deuotio
nem & peccatorum contritionem, quan
tū memoria passiōis xpi, nec aliqd est
q. tū in flammēt cor ad eius amorē & di
lectionē. Nota ad hoc similitudinē de
illis duobus magnis amicis oīno frib⁹,
& accidit q. unus eorū fecit furtū, p quo
capt⁹ & snatus fuit ad suspēdendū. Qd
scīs amicus eius, ex amore nimio nō po
tuit sustinere, q. amicus suus suspēderef
ppter qd uenit ad captiōē, & induit si
bi uestes amici capti, & suas restituit ami
co capto, dicēs, Vade, q. ego amore tui
suspēdar, ut tu euadas. Et ita factū est, fir
eua sit, & ille amic⁹ fuit suspēsus. Modo
dicat q. tū tenebatur illū amicus diligere.
Profecto intantū q. quādo cūq; recorda
bāt uel loquebāt de illo, statim flebat ex
amore. Ita proprie est de dño Iesu xpo.
Ipse em̄ & genus humanū sunt duo ami
ci ualde dilecti, intū q. amor xpi ad ge
nus humanū excedit omne amorē. unde
apls, Propter nimiam charitatē tuā quia
dilexit

dilexit nos. ad Ephe. ij. Propter nimiam. No. excessum dilectionis. humanum aut genus ex furto. f. Ade, erat inſatiū ad ſupēdiū inferni. Sed quid fecit filius dei? Profecto Ieſus ſp̄s ut ille fidelis amicus uenit ad captione huius mūdi. f. in incarnatione, & induit^r eſt uestem latronis. f. humanitatē. Qui cū i forma dei eſſet, nō rapinā arbitratus eſt ſe eſſe eq̄le deo, ſe ſemetipſum exinaniuit formā ſerui accipiēs in ſimilitudinē hoim factus, & habitū inuentus ut homo &c. ad Phil. ij. & ueſtē ſuā reſtituit amico. Veſtis xp̄i eſt dei filiatio p̄ eternā generationē. Hac ueſte filiatiōis reſtituit amicū ſuū per temporālē generationē, ſcilicet i baptiſmo, dedit eis poteſtatē filios dei fieri his q̄ credūt in nomine eius. Qui nō ex ſanguinibus, neq; ex uoluntate carnis, neq; ex uoluntate uiri, ſed ex deo nati ſunt. Et uerbū caro factū eſt &c. Io. j. Et fili⁹ dei p̄ amico filii ſuſpenſus, nec filiū cognitus. Si enim cognouiſſent, nūq̄ dñm glorie crucifixiſſent. j. Cor. ij. Et humanum gen⁹ euafiſt. Ecce qualē rationē habem⁹ diligendi Chriſtū. Poſſemus habere maiorem? Certe nō. Ideo quando audimus loqui de eo, & de eius paſſione, ſtatī cor noſtrū debet moueri & inſlamari ad ei⁹ deuotionē & dilectionē, ad eius ſernitiū & peccatorum uitiationē, quibus offendit. De hoc p̄pheta Dauid, Dixit dñs ex Baſan conuertā, conuertā in p̄fundum maris. Vt intinguatur pes tuus in ſanguine, ne, lingua canū tuorū ex inimicis ab ipſo. ps. lxxvj. Nota ſecreta Baſan, ſecundum interpretationem Hebraicā, idē eſt quod conſuſio. Ille eſt in Baſan qui eſt in conſuſione peccatorum, q̄a nullū ordinē tenet, nec orationis, nec confeſſionis &c. ſed ſicut beſtia ambulat de pctō in pctm. De tali dicit dñs, Ex Baſan conuertam, li⁹ cet em ſit in peccatis antiquatus, ego cōuertā. Dñe & quomodo? Reſpondet, cōuertā in profundum maris contritionis. Quia cōtritio non eſt niſi amarus dolor peccatorum. Verbi gratia. Quando religioſus q̄ nixit ad libitū, nō ſeruādū regulā &c. Et de⁹ facit ſibi gratiā q̄ conteri

[illegible]

S E R M O
 le quando uos sentitis illum odorem
 hanc incensū, debetis cogitare, qualem
 odorem, & q̄ odoriferū sacrificiū dedit
 anima xpi in passione, quam cū tanta pa-
 lis in celo, & sanctis patribus in limbo.
 Quinq; similitudines inuenio inter cor-
 pus xpi & thuribulū. Prima quia thuribu-
 lū est inferi clausum, supra apertū. Ita
 xps clausus fuit, q̄tum ad ista terrena, &
 munda, q̄ nihil uoluit, nec portabat pe-
 cunias, int̄m, q̄ dicitur Marci. xj. q̄ circū
 spexit omnibus, cum iam uespera esset
 hora, exiit in Bethaniā cum duodecim.
 Vbi dicit glo. p̄ respiciebat, si forte post
 q̄ predicauit, inuitaret ab aliquo ad pran-
 tium, sp̄s &c. Idem in fero si non inui-
 tabatur ab aliquo ad dormiendum, ibat
 ad defectum dormire, sed supra terram,
 quia tū erat desiderium celeste. Secun-
 da est, quia quando thuribulum exit de
 operatorio est presulgidū, sed tādē ignis
 uaporatione obscuratur. Ita xps quando
 exiuit de operatorio utri uirginalis. Ar-
 gentarius q̄ operatus fuit eum, fuit sp̄s
 sanctus. Speciosus erat p̄ filiis hominū.
 David, Tanq̄ sponsus procedens de tha-
 lamo suo. Sed igne passionis fuit detur-
 pinus, quando fuit plagatus sc̄opis, uide-
 batur leprosus depilata barba, ita q̄ q̄n-
 ta prophetia Eia. Vidimus eū, & nō erat
 aspectus, & desiderauimus eū despectū,
 & nouissimum uirorū, uirum dolosum
 & scientem infirmiratem, & quasi absco-
 dinus uultus ei⁹, & despectus &c. Eia. liij.
 Tertia est, q̄ thuribulū est pforatū: ita
 corpus xpi fuit totū pforatū, in capite p-
 coronā sp̄ncā, ī manib⁹ & pedib⁹ p̄ cla-
 uos, in latere p̄ lanceā, ī toto corpore p̄
 flagella. Quarta est, q̄ thuribulū est pru-
 nis ignis plenū, ita corp⁹ xpi prunis illi⁹
 ignis de q̄ ipse dixit. Ignē ueni mittere ī
 terram, & quid uolo nisi ut accendatur?
 L. xij. Cui⁹ prunis sunt charitas, amor,
 deuotio, uirtus & hm̄oi. Quinta, q̄ thus
 supra positū tandē euaporat in fumū albū
 inuisibilē. Ita corpus xpi q̄n de eo exi-

gnoscuntur, sed tactu. Tunc autem sensu tactus sentimus Christi passionē, quā facimus penitentiam, tunc enim sentimus duritiam, & asperitatem passionis Christi. Quia homo dolet, conteritur & lachrymatur pro peccatis, tunc sentit passionē Christi, qui quando fuit in agonia, id est anxietate, factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Secundo quando homo post contritionem uadit ad confessionē, ubi coram confessorē, tanquā corā iudice uos accusatis, dicendo, Pater ego feci hoc & hoc. &c. Tunc tangitis Christum, quando coram iudice accusabatur dicēdo, Iste incantator fecit hoc & hoc. &c. Sentitis quomodo est durum coram iudice accusari. Tertio quādo confessor secundū qualitatem peccatorum dat nobis penitentiam, & uos acceptatis, tunc tangitis Christum, qui acceptauit sententiam, ut crucifigeretur. Non appellauit, imo dicit Ioannes, quod baiulans sibi crucē. Quarto quā cū disciplinis uos castigatis, tunc tangitis Christum, qui fuit grauiter uerberatus, & totus sanguinolentus ducebatur ad crucifigendum. Quinto, cum ieiunatis, tangitis Christum, qui in sua passione ieiunauit, & hora prandij mensa fuit sibi parata. Mensa fuit canna arundinis, mappa folia arundinis, esca spongia, potus acetum cum felle. Sexto quando perseueratis in bona uita, & penitentia, nec aliqua causa defistitis, tunc tangitis Christum, qui noluit de cruce descendere, cū sibi diceretur. Si rex Israel est, descendat nūc de cruce. &c. Alios saluos fecit, seipsum nō potuit saluum facere, nec ex pena nec ex derisionibus dimisit orationem suam, imo cōtinuauit & dixit centum & quinquaginta uersus. Ecce quomodo sensu tactu sentitis passionē Christi tangēdo, dicit Mar. vii. Quot quot tangebant eum, salui fiebant. Mar. vii. Sed aliqui tangunt Christum aliter. scilicet cum ense lingue ipsū inuadendo & scindendo, iurando & renegando, blasphemando. Iste peiores sunt Iudeis qui non frēgerunt os. Talis tactus non est penitentialis, sed criminalis. Auferentur rectores, ut hoc uitium corrigatur. Aliter ecce

quid dicit deus rectoribus, Dominator puli mei inique agūt, & iugiter nomen meum blasphematur &c. Ideo non miremini, si habetis tribulationes. Quinto Christi passio reprobis gustui cōiōe. Ad hoc enim ordinatum sanctum sacramentum, ubi deuotiores communicantes sentiunt dulcedinem in palato aīe. Christus in sua passione fit duos sapes, scilicet saporē dulcis & alii saporē amarum diuersis reprobis. Et quis posset cogitare amaritudinem passionis Christi? Dicunt doctores & pater S. Tho. in. iij. parte. Nullus dolor tyrum potest ei comparari, nec lacrimarum, nec Vincentij &c. Ideo dicebat. O uos omnes qui transitis per uiam, uidete & uidete si est dolor sicut dolor meus. Thre. j. Iste dolor erat in sensu in parte infima. Sed in parte superiore in mente habebat tantā dulcedinē quā gratiam habet modo in celo. Sic enim homo debet sentire istos sapes. Cognita amaritudinem passionis. Cognita hostia consecrata sit discens argenteus. Ibi est ille agnus filius illius benedictus uirginis coctus in ueru crucis duos ignes. scilicet tumoris, & doloris, & amaritudo passionis Christi gustus. Quotienscumque manducabitis panem & calicem bibetis, mortem dominici. Sapor autē dulcedinis sentit in cōmunionē cogitando fructus & gratias habemus ex cōmunionē. Plus enim facimus in gratia per cōmunionē, per alia opera. quia ex bonis operibus licet merita multiplicentur, tamen ex quolibet bono opere augmentatur gratia, sicut nec puer augmentatur libet bolo panis. Sed quando homo municat digne semper augmentatur. Ideo dicebat David, Gustate & uidete, quoniam suauis est dominus. Iste digne communicantibus, beatus sperat in eo. ps. xxxij. Ecce quare rationem.

De corpore Christi

Sermo

Memoriam fecit mirabiliū suorum, escā dedit timētibus se. ps. cx. In istis uerbis describit prophetā tria mirabilia huius sacri. scilicet. naturā, & culturā. Memoria fecit. scilicet. naturā, & culturā. Pro primo sciendum est, quod inter omnia mirabilia nostre fidei maxima sunt illa que de hoc sacro predicamus & credimus. quod. scilicet. in hostia cōsecrata sit Christus deus & homo realiter, & sumendo hostiā cōsecratā, Christus sumimus. Vt ergo ad credēdū oīa que sunt in hoc sacramento, ueraciter facilius nos inducantur, inducit his similia, ut rebus mirabilibus fidem preberet facta mirabilia. Idcirco, Memoria fecit. Mirabilia autē que credēdū in hoc sacramento difficilia ad credēdū, possunt reduci ad sex, que inueniuntur precessisse ordinationē huius sacramenti in rerū natura & in scriptura. Et ordinādo istud sacramētū deus fecit memoria mirabiliū suorum. Primum mirabile est de panis transubstantiatione. Ponit enim fides catholica. In hoc sacramento conuertitur substantia panis & uini in corpus & sanguinem Christi, est ergo mirabile quod hoc possit fieri. Sed quod hoc diuina uirtute fieri, ostēdit deus per aliud mirabile, quod processit in natura & in scriptura. In natura quidē, quia uidemus quod granum seminātū in terrā attrahit terrā, & cōuertitur in herbā, deinde in spicā, ultimo in granū. Idē facit uitis, quia trahit humorem, & conuertitur in uinū. Deinde in uinū, deinde in Christi corpus & sanguinem, panē, & uinū cōuertēdo. Itē adhuc certū est quod Christus celestis nāpores eleuatos a terra conuertit in alia materiā, aliquid in pluriā, aliquid in uide recitat Albertus, quod aliquid cū pluuia cecidit uirtus. Ergo si hanc cōuersionē facere uirtus celestis corporalis, multo fortius Christus illa mirabilia, sed illa non sunt homines: quia frequentia sunt, & sunt mirabilia. Sed hoc mirant, quia

uini in suū corpore & sanguinē instituit, suorum mirabilium que erant in natura memoria fecit in scriptura. Item adhuc aliud mirabile legimus, quia Exo. vii. scribitur quod manu Moysi uirga in colubrum, & coluber in uirgam alteratis uicibus conuersa sit. Si ergo in manu sacerdotis ueteris legis hec mirabilis cōuersio facta fuit, quare hec cōuersio fieri non possit in manibus sacerdotis noue legis? Adhuc ibidē legim⁹ quod Moyses oīa flumina Egypti cōuertit in sanguinem. Unde dicitur in ps. ciiij. Conuertit aquas eorū in sanguinem &c. Multo fortius potest hoc facere Christus & sacerdos noue legis. Sed dices forte quod ille sacerdos non faciebat uirtute uerborum, sicut modo. Ad quod respondeo quod imo. Nā legimus Nūc. xx. quod de ficiēte aqua, dñs dixit Moysi & Aarō, Loquimini ad petrā, & dabit aquas, & ad ysaac eorum conuertit petrā in stagna aquarū &c. Facili⁹ autem uidetur panem & corpus & uinum in sanguinem conuētere uirtute Christi, quam petram in aquam, Vñ Io. ij. Solo uerbo conuertit Christus aquam in uinum. Qui ergo mirabile fecit in illo conuino, simile facit in hoc sacramēto. Igitur in instructione huius sacramenti, & eius cōfectione, deus fecit memoriam suorum mirabilium que sibi precesserūt in operibus nature & uerbis scripture. Idē dicitur in ps. lxxvj. Quis deus magnus sicut deus noster tu es de⁹ qui facis mirabilia. Item in ps. cxxxv. Qui facit mirabilia magna solus. Sed in mirabile est de Christi assumptione, quia sumitur, & nō cōstruitur. Si enim esset mons olympus, deberet esse cōsumptus. Christus toties & a totā maducatur, & nūq̄ cōsumitur. Et hoc est mirabile, sed diuina uirtute possibile est. Et nihilominus in natura & scriptura precessit aliquid. Vbi sciēdam est, quod filius dei uocatur in scriptura sapientia & scientia patris. Eccl. xxiij. Ego sapientie effudi flumina. Vocatur etiam fons sapientie. Eccl. j. Fons sapientie uerbum dei in excelsis. Vocatur lumen ut dicitur in ps. Exortū est in tenebris &c. Vocatur etiā scia & sapientia, que sunt uere res que dāt non

decreſcunt. Vnde totam meam ſcientiā poſſem alteri dare, ea tota in mē remanente. Ita etiam uidemus de mari, q̄ ſem per flumina egrediuntur a mari, quia mare eſt fons omnium flumium, & tamen non conſumitur. Ita eſt in propoſito. Filius dei ſapientia & ars patris, lumen de lumine, deus de deo, fons toti⁹ ſanctitatis, & mare infinite bonitatis, exū in hoc ſacramēto ueraciter, quotienſcunq; ſumptus nūq̄ minuitur. Huic mirabili ſiſe q̄dam mirabile legimus in ſcriptura. iij. Reg. xvij. q̄ Helias & mulier uidua comedebant de farina hydrie & oleo, q̄ erat in lecytho, & tñ hydria farine nō deſecit, & lecythus olei non eſt imminutus iuxta uerbū dñi. Per farinam hydrie, corpus xpi in pane. Per lecythū olei, ſacm ſanguinis in cōfectione intelligitur, que ſicut tunc ſumpta nō cōſumebāt, ita nec nunc corpus & ſanguis xpi in hoc ſacſo. Hoc idē fuit factū p xpm. q̄a de quinq; panib⁹ & duob⁹ pilcibus ſatiauit quinq; milia hominum. Mat. xiiij. Et illa ſumpta non fuerant conſumpta, imo collegeſt. xij. cophinos ex eis que ſuperfuerāt. Sicut ergo in illo conuiuiō Chriſtus fecit, ita facit nunc in hoc ſacramento. Iō Iob. v. Ad dei ponā eloquium meū, qui facit magna & inſerutabilia, & mirabilia abiq; numero. Tertium mirabile eſt q̄ xps dicitur eſſe in celo, & nihilominus in hoc ſacſo. Dicitur em̄ eſſe in uno altari & in alio, & gñat in oib⁹ in quib⁹ hoſtia cōſecratur. Quō corp⁹ xpi poteſt eſſe in tot locis? Rūdetur q̄ eſt mirabile, tñ poſſibile diuina uirtute. Et hui⁹ rei preceſſit exemplū in nā & in ſcriptura. In natura q̄dē, q̄a uidemus q̄ idē ybū manet in mēte & in oratione dicentis, & in ore & mēte cuiuſlibet audientis in diuerſis locis. Ita fili⁹ dei q̄ dicitur ybū pſis, pōt eſſe in pñb⁹ locis & hoſtijs cōſecratis. Idem de ſono & de odore q̄ in diuerſis locis idē ſunt. Hui⁹ rei ſimile mirabile legim⁹ in ſcriptura ſacra Apoc. vi. q̄ Ioannes uidit fluuium aque uitę pcedentem de ſede dei & agni, & ex utraq; parte fluminis lignum uitę afferēs fructū duodecim per

menſes ſingulos reddēs fructū ſuum. Ergo Ioannes uidit unā rē lignū uitę in duobus locis, quia ab utraq; parte. Por Chriſti eſt in ſacramento. Huius haſup illo yſu, Et erit tanq̄ lignū, q̄d tñ eſt, non dixiſſet lignum afferēs, ſed gna. Iſte fluuius eſt largitas donorum nōrū grē & glorie. In una ripa hui⁹ uij eſt paradīſus, qui irrigat ripę ſue ſacramēto. Sicut ergo in illa uiſione Chriſt⁹ qui eſt magnus, apparebat in paru candelabro, quod tamen erat minor dei filio, ita Chriſtus in hoc ſacramēto magnus eſt in parua hoſtia. Quod autē maior eſt illo candelabro in q̄ erat ptem ſtellas, quare quilibet erat maior om̄ibus ſeptem candelabris. Ergo tunc uidit Ioannes rē maiorem in minori candelabro, quē & nūc uidem⁹ fide magnū eſt autē q̄ in dextera habebat ſeptem ſtelas. Dicēdum q̄ per illas ſignificabantur ſeptem articuli fidei de diuinitate. Ivi quatuordecim ſunt articuli fidei, ſe ptem ex parte ſiniſtra humanitatis, & ſe ptem ex parte dextera diuinitatis. Iō. pſ. A dñō factū eſt iſt⁹, & eſt mirabile in oculis noſtris. pſ. cxvij. Quintū mirabile q̄ hoſtia in hoc ſacramento frangiſtur, & dēribus teritur, & tñ nō legetur corpus xpi, nec frangitur, ſed mirabile, & illeſum. Sed licet hoc ſit quippe ſiſte eſt deo poſſibile. Exemplū in ſpeculo exiſtente: ſi frangatur ſpeculi ſiſte imago, & in quot partes ſpectetur, ita tot remanet & reſultat imago. Ita in hoſtia pōt fieri de corpore xpi. Vidi em̄ Moyses uisionem magnam q̄ rubus ardebat, & nō cōburebat, uidebat ignis in rubo ardere, ac ſi deberet rubum cōſumere & incinerare, & tñ ardebat, ſed ſicut rubus in igne, ita cor-

pus xpi illeſum & integrum remanet in ore comedētis. Iō pſ. dicit, Cantate dñō cāticū nouū, quia mirabilia fecit. pſ. xcviij. Sextū mirabile eſt, quomō quilibet ſumens & cōicās totum corpus xpi ſumit, & ſumens partem minimam ſumit totū, ſicut ſumens totā hoſtiam. Ratio eſt, q̄a ſicut totum uerbū loquētis eſt in una aure, & in qualibet tā magna, q̄ parua equaliter. Ita idē ſacramentum continet totū xpm, & cōicās ſumit ipſum totum equaliter. Hui⁹ figuram habemus Exo. xvij. de māna, ubi dicitur q̄ plus colligens i māne nō plus habebat q̄ qui minus collegerat, ſed putreſcebat. Ita in hoc ſacramentō quilibet ſumit corpus xpi equaliter, & ſi quis crederet in maiori quantitate pl⁹ inuenire, fieret putredo infidelitatis in aīa illius, ideo Eccl. xj. Mirabilia opera altiſſimi ſoli⁹, & glorioſa & abſcōſa & in uīſa opera illius. i. ſic nō uidēt ad ſenſum, licet uīſa ſunt i ſcriptura & natura ſed i intellectu. Ergo xps inſtituendo hoc ſacramentū fecit memoriā mirabiliū ſuorū, q̄a preceſſerāt ſimilia in natura & in ſcriptura. Vñ dicit pſalmiſta, Mirabilis i altis dñs. Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis. Deo gratias.

De corpore Chriſti. Sermo. iij.

Ego ſum panis uirū⁹ qui de celo deſcendi. Ioan. vi. Qñ aliq; ſumme diligit & dilexit aliquē, ſi cōtingit ipm recedere ab eo conſueuit ſibi relinq̄re aliq̄ donū in ſignū amoris, & cauſa eſt, ut habeat ei⁹ memoriā. xps q̄ fuit, & eſt uer⁹ de⁹, & uer⁹ hō pñ & dñs nr, ſumme diligit & dilexit ap̄los, pluſq̄ mñ filiū diligit, & hoc ipſe pfecte oñdit, q̄a p eis & p nobis mori uoluit, q̄ eſt ſignū magne dilectionis. Auroritas. Maiorē hac dilectione nemo habet, q̄ ut aīam ſuā ponat q̄s p amicis ſuis. Io. xv. Et iō quādo debuit ab eis recedere p mortē, in die cene cōgregauit eos, & ſuū reſceſſum nūciat, & in eis donū maximū & p̄cioſum dimiſit ſignū dilectionis. Et hoc ut haberēt memoriā ei⁹. Iſtud

autē donū fuit corp^o suū & sanguis suus
p̄ciosus, quē accepit de ȳgine Maria. Et
illud donū excellētissimū est, q̄a est ue-
r^o de^o & uer^o hō, & est memoriale p̄siti-
onis & mortis xpi. Nā altare signat cru-
cē. Rō est, q̄a sicut i altari cōsecrat sacra-
mentat^r corpus & sanguis xpi, ita in cruce
realiter immolabat. Calix signat sepul-
chrū xpi, q̄a sicut in calice cōtinet corp^o
& sanguis xpi, ita in sepulchro corp^o xpi
realt^r cōtinebat. Per patinā intelligit^r la-
pis q̄ positus fuit ad ostiū monumēti ad
cooperiendum. Sic patina ad coope-
riēdū calicē. Per corporale i q̄ ponit^r cor-
pus xpi, intelligit^r lintheam iā in q̄b^o inuo-
lutū fuit corp^o xpi. Et iō uere est memo-
riale. Vñ xps dixit, Hec quotiescūq; fece-
ritis i mei memoriā facietis. Istud autē do-
nū nobis dimissum debet esse nobis ual-
de charū, q̄a ualde p̄ciosū est. Et ut ipsum
magis charū habeamus, xps de seipso di-
xit uerba proposita, Ego sum panis ui-
uus, qui de celo &c. In quibus ȳbis tria
tanguntur.

Primum est sua conditio & proprie-
tas, cum dicit, q̄a ego sum.

Secundum est sua magna uirtus & po-
testas, quia uiuus.

Tertium est sua origo & dignitas, q̄a
de celo descendit. Io. vi.

Primū est sua cōditio & p̄prietas, quia
ego sum panis. Vbi sciēdū q̄ si ȳbū illud
simpliciter itelligatur, nō est uerū, quia
hostia cōsecrata nō est panis corporalis,
licet fuerit, q̄a forma panis recessit, licet
accidentia panis. s. color, sapor, & odor
remaneat. De q̄ uide bñm Tho. iij. par. q.
lxxv. ar. v. & vi. Sed uerū est intelligēdo
sp̄ualiter, q̄a hostia cōsecrata est panis &
cib^o sp̄ualis aīe. In hoc autē q̄ appellatur
panis, recte ei^o cōditio sp̄ualis importat.
Nā corp^o Christi alsimilat^r panē q̄tū ad
cōpositionē, & q̄tū ad effectū. Quatuor
ad cōpositionē panis requirūt, q̄a sicut sci-
tis, panis cōponit^r ex farina & aqua, & ex
illis formatur in uase qdā panis q̄ sic for-
mat^r i furno ponitur, & ibi uirtute ignis
decoquitur, & sic efficitur cib^o corpo-
ralis. Sic sp̄ualiter Christus fuit com-

posit^r ex aqua & farina. i. ex aīa & ma-
tā precipue sp̄ritualem & eternam
eius magna uirtus ostēditur. Sed est ad-
uertēdū q̄ iste cib^o non dat uitam nec
conferuat, nisi sit bona dispositio ex par-
te recipientis. Ad quam dispositionē ha-
bendam tria requiruntur in recipiente.
Primum q̄ recipiat eū cū magna puri-
tate & innocentia.
Secūm q̄ recipiat eū cū magna chari-
tate & beneuolentia.
Tertium q̄ recipiat eū cū magna fir-
mitate & patientia.
Vnde sciēdū q̄ nō est cōueniens q̄ res
preciosa & nobilis in loco immundo po-
natur. Iste autem cib^o sp̄ritualis est res
mundissima, q̄a est uerus deus, & est res
maiestatis, q̄a est speculum sine ma-
cula dei maiestatis, ideo uas & cor i quo
debet recipi, debet esse mundissimū, quia
in maleuolā aīam non introibit sapien-
tia. Sap. j. In cuius signū ante q̄ Christ^o in
cena corpus suum daret discipulis, lauit
pedes eorum, ut sacerdotes ante consecra-
tionem lauat sibi digitos ad ostendendū
q̄ illi qui hoc sacramentum conficere
uel recipere uolunt, debent esse mundi
ab omni peccato, nō solum mortali, sed
etiam ueniali, q̄tū est possibile, q̄a li-
cet peccata uenialia non sint, nec efficiā-
tur peccata mortalia, tū hoc cauere de-
bet sibi q̄tū pōt, q̄a sunt uie ad mortalia,
qua consensus ad uenialia cito trāsit ad
mortalia. Et ponitur exemplum, q̄a sunt
uiae si uenenantur siue intoxicantur, cito
moriuntur, q̄a uenenum p̄ uenas latas ci-
to trāsit ad cor. Sed alia sunt que habēt
uenas strīctas, & ista non sic cito mori-
untur ex ueneno. Applica ad propositum
&c. De ista autem puritate habemus figu-
ram in Ioseph, qui mortuo xpo accepit
corpus, & inuoluit panno mundo,
& posuit in monumento nouo, & unxit
myrrha & aloē. Ioseph interpretatur sal-
uator, & significat quemlibet religiosum
qui ordinem intrauit ut saluet aīam suā.
Iste ergo si uult recipere uel conficere
corp^o xpi, debet ipsum ponere in monu-

mento nouo. s. corde puro & inuoluere
pannis mundis. i. cogitationibus sanctis,
& ungere ipsū myrrha & aloē. i. recipere
cum cordis dolore & amaritudine, qd^r
significatur per myrrham que est amara,
& aloē. i. cū cordis deuotione, & se indi-
gnū reputare ad tale sacramētum sumē-
dum, quia uere nullus dignus est. Vnde
uere pōt dicere illud quod dicit Centu-
rio, Dñe nō sum dignus ut intres sub te-
ctum meū. Mat. viij. Nec mirū q̄a legitur
de Ioanne baptista q̄ erat in utero sancti
ficatus, & in heremo diu cōseruat^r, & a
xpo uocat^r, & xps uenit ad eū, & ab eo bā-
ptizat^r est, & tū dicit euangelista q̄ Ioan-
nes non audebat tangere sanctū dei uer-
ticē. sed clamabat cum tremore, scilicet
mesaluator. Si ergo Ioannes non repu-
tabat se dignum tangere uerticē xpi cū
esset talis & tantus, q̄to magis nos q̄ su-
mus in comparatione ipsius magni p̄cō-
res nos indignos reputare debemus nō
tū ad tāgēdū uerticē, sed etiam ad reci-
piēdū eū integre. Bñm etiā Marc^o ampu-
tauit sibi pollicē ne promoueretur ad sa-
cerdotiū, q̄a se indignum reputabat. Si
ergo aliquis sentit aliquam immunditiā
peccati in se, debet auferre. & sic acce-
dere poterit. Autoritas. Auferit rubiginē
de argento & egredietur uas purissimū
Prou. xxv. Per argētum intelligitur aīa
munda & clara, p̄ rubiginem intelligitur
peccatū. Auferit ergo rubiginē de aīa, &
sic egredietur uas purissimū. i. aptum ad
corpus xpi recipiendū. Sed o requiritur
q̄ recipiat ipsum magna charitate & be-
neuolētia. i. cū magna dilectione dei &
proximi. als non cōfert uitam nec cōfor-
tat. Et hoc sic ostendo. Nā q̄tūcūq; panis
materialis sumeretur, nihilomin^o uitam
non daret nec conferuaret nisi corpore
esset calor naturalis digerens. Ita est in
proposito nisi charitas in corde sit que
intelligitur per ignem & calorē que ha-
bet calefacere aīam. Vnde summe caue-
re debet ne cū ira uel odio uel alio pec-
cato mortali corpus xpi sumat, quia gra-
uissime peccat & magnam penam incur-
rit, quia mortem corporalem nonnunq̄

fatia mundanalis cōtra quā dicit scriptura, Nemo qđ suum est querat. scđ, sed quod alterius. j. Cor. x. Sed notāda sunt hic duo secreta de quibus pauci se auisunt. Quando Christus loquitur de diuitem, non nominat ipsum, sed dicit, Homo quidam erat diues. quādo autē loquitur de paupere, nominat ipsum di. Erat quidam mendicus nomine Lazarus. Quare hoc? certū est qđ diues hēbat nomen, & xps non nominādo eū dicit, Homo quidam, ac si non sciret ei nōmē, qđ tamē sciebat bene, maxime qđ uos uidetis qđ diuites sūt famosi & ualde nominati. Si eū queris, ubi moratur talis diues. oēs sciunt eum &c. fecus de pauperibus hominibus. Diuites uero faciunt tū bñ uel male, qđ faciunt se cognoscere & nominare. iō Dauid loquens de diuitib⁹ dicit, Tabernacula eorū in pgenie & pgenie, uocauerūt nomina sua in terris suis, sed non in celis. p. xlvij. Cū ergo diues iste esset famosus, quare xps nominat eū sicut pauperem? Pro rñione sciendū, qđ qđiu persona p bonam uitam est in grā diuina, nomen ei⁹ est inscriptum i celo in cathedra qđ sibi corrūt scđm pntem iustitiam, ut dicunt sancti doctores. Autoritas xpī dicentis illis qui erant in grā, Gaudete & exultate qđ nomina uestra scripta sunt in celis. Lu. x. Scripta sunt in celis. i. in cathedris celestibus. Per oppositum persona que peccat & tenet malā uitam, uiuit in peccatis supbie uel pompe, & sic de alijs, raditur nomen eius de celo, non de libro predestinationis diuine, quia in illo nullus scribitur de nouo nec raditur, sed raditur de hoc secundū pntem iustitiam. Ideo qñ Moyses orabat ad dñm p peccato populi de titulo aureo dixit, Oblitro dñe, peccauit populus iste peccatum maximū, feceruntq; sibi deos aureos. Aut dimitte eis hanc noxā, aut si nō facis, dele me de libro tuo quē scripsisti. Exo. xxxij. Cui rñdit dñs, Qui peccauerit mihi delebo eū de libro meo. ibidem. Item Dauid de peccatoribus loquens dicebat, Deleantur de libro uiuēzium, & cum iustis nō scribantur. ps. lxxv.

iii. Et scribitur nomen eorū in inferno. O qualis confusio & uerecundia est! ac si papa hēret nomen alicuius simplici sacerdotis i rotula, ut pmo ueret ipse ad ep̄atum uel cardinalatū, & ppter eorū catū suū papa deleteret nomen iuuenis scriberetur inter simplices scholares. si rex haberet nomē alicui⁹ uestrum, ut faceret eū baronē, comitem, ducem, & propter culpam uestrā deleteret nomen uestrum, & ipsum scriberetur inter nomina raptorum. Maior cōfusio & uerecundia est incomparabiliter, quādo deletur nomen de libro dei. Anct. h. xvij. Domine omnes qui te dereliqueris, scilicet peccando, confundentur recti. scilicet a te in terra scribentur. i. in illa de lob. x. dicitur, Terrā miserie & tenebrarū &c. Quia ergo iste diues de quo loquitur euāgelium erat peccator & male uitae, xps non inuenit nomen suū in libro predestinationis, ideo noluit xps ore suo nominare. Quod ista sūratet per Dauid in persona dei dicitur de diuitibus, Nō cōgregabo cōuentū eorū de sanguinibus. i. pētis. scđm. Libera me de sanguinibus &c. nec mor ero nominū eorū p labia mea. quomō dicit clare. ps. xv. Esse diuites bono iusto nō est peccatū. Sed esse tē & male uite & impium hoc est peccatū. Et de talibus dicit deus, Nō cōgregabo cōuentū eorū de sanguinibus. uolens cōuentū est diuitū supborū, uolens hēre regimē ciuitatis &c. nō intendit ad on⁹ qđ recipiūt. Aliud est cōuentū lū avarorū, ut habeāt omnes pecunias. Aliud luxuriosorum ducum uxores isto respectu ut &c. Aliud gregarū, cōiuiua facientū, isto respectu ut eis habeāt amicos &c. aliud iracundiarū & iuramenta sibi facientium qđ mō se iuuabūt dicendo, Qui tanget nos tāget. De omnibus istis dicit, Nō cōgregabo cōuentū eorū &c. i. in libro nominū eorum per labia mea. Sed in libro nominū pauperis Lazari erat inscriptum in libro dei, ergo quia tū patientia recepiebat paupertē sperans ditari in celo, nō nominat ipsum, & fuit completa prophetia Dauid dicentis, Animas pauperū saluas faciet. Ex usuris & iniquitate redimet animas eorum, & honorabile nomē eorum coram illo. & honorabile nomē eorum ps. lxxj. Nota animas pauperū saluas faciet, si patienter sustinent paupertatē. Non debemus furrere, nec contra ditari. Ex usuris. i. quas modo soluunt re nisi cum usuris. Si petunt ab eis mutuo, nō obtinent nisi cū usura. si uolūt emere bladū uel pānū &c. cū usura emūt pluris. lxxj. solutionis dilationē, & uendūt eis cum usura. Ex iniquitate. i. quam faciunt eis liberabit eos, quia non pnt obtinere iustitiam. Aduocati, & procuratores, & notarij qđiu sentiūt in eis pecunias, protrahunt eos nimis. Postea dicunt eis cōueniat cū parte, qđ malū ius habetis. & qre nō dixisti añlō p una die tu stabis mille milia añorū ad portas paradisi, nec teredimet aias eorū, & honorabile nomē eorū corā illo. Qualis honor ac si rex uel papa nominaret & peteret de aliq pauuēiebāt & lingeāt ulcera ei. Qui sunt, & qđ isti canes significant? dicit Greg. in homelia super isto euangelio di. allegorice, quod canes sunt qui habent offēnū predicandi. Ratio, iā scitis qđ dñs non mittit oues suas ad nemus nisi cū canib⁹. Ego sum pastor bonus &c. Io. x. non sodes sunt plati. Canes predicatores. primi canes optime latrantes fuerūt a pssores, hodie martyres, doctores, & cō & latrant contra lupos inferni, ne approximent ouibus xpī. Et nunquid hoc est magna dignitas? Ecce quid dicit lob in persona xpī. Erit exponit Greg. in morali. Nunc derident me iuniores tem

pore, quorum non dignabar pferre pone- re cū canibus gregis mei. lob. xxx. Nota nunc deridēt me iuniores. i. Iudei, qđ tūc deridebāt xpm dicēdo, Vach qđ destruis tēplū dei. Alios saluos fecit &c. qđ pferres. i. ppharchas & pphetas nō dignabar ponere cū canib⁹ gregis mei. Ita qđ maior est dignitas p̄dicatorū qđ pphetarū & p̄riarcharū. Isti canes habēt linguā medicinalē quādo lingunt ulcera peccatorū. Plaga & uulnus superbie qđ in capite consistit, ligitur a predatore, quando commendat & laudat uirtutem humilitatis, & quō xps saluator noster, & beata Maria fuerunt humiles, & qđ eis placēt humiles p̄sone, caste, deuote, & beneuole. & sic de alijs. Et quomō & qualiter superbia fuit initū totī mali, clausitq; ianuā paradisi. & sic de alijs pētis & uirtutibus oppositis. Lingua canum medicinalis est, sed dentes sunt uenenosi, qñ in confessionibus petunt pecunias, tūc mordent bursam, & tunc mordēt bona &c. Ecce qđ re dicit qđ canes lingeant ulcera eius, qđ sic curāt ulcera pētōz. Ideo Dauid, Lingua canū tuorū ex inimicis ab ipso. ps. lxxvj. Et est figura eclyptica, qđ uerbum deficit. Lingua canū tuorū. i. predicatorū, ex inimicis. i. pētis sup. sanat, uel liberat, ab ipso. i. deo, qđ predicatores solū sunt instrumētū. Greg. In uanū laborat exterius lingua predicatoris, nisi fuerit interior gratia saluatoris. Dico secundo qđ ostenditur diuinalis retributio, ut ipsam desideremus, ibi, cū dicitur, Factum est ut moreretur mendicus, usq; Et sepult⁹ est in inferno. Ecce retributio diuinalis. Dicit magī sniāz in. iij. & etiam omnes doctores, qđ doctrina est communis quod in corde terre sunt quatuor domus. Inferior est locus dānatorū. Secunda loc⁹ puerorū, in qua non est ignis nec demones, solum sunt ibi tenebre. i. carentia diuine uisionis. Non est ibi ignis immaterialis, sed ira dei dicitur ignis, scđm illud. Deut. xxxij. Ignis succensus est in thoro meo, & ardebit usq; ad inferni nouissima. Talem iram uocat Aug. ignem.

In isto dñr pueri esse non baptizati, quia nunq̃ uidebunt deũ. Tertia dom⁹ est locus purgatorij, ubi est ignis imaterialis, sed non sunt ibi demones. Ille ignis diuina uirtute purgat & cruciat aias. Quarta dom⁹ & superior est sinus perfectorum, in quo erant sancti patres. Et dicebatur sinus Abrae ex securitate quam habebat de gloria, quia illud qd̃ in sinu hñ est in securitate uel i securo. Etiam paradysus dicitur sinus Abrae. Auto. ecclesie dicentis, Exaudi exaudi, ut aiam meã i sinu Abrae patriarche tui iubeas collocari. Dicit ergo, Factũ est ut moreretur mendic⁹ &c. Quia sicut nũc cõdigne penitentes quãdo moriuntur, aie eorum statim portantur in celum. Ita tunc ad sinũ Abrae. Diues autẽ sepultus est in inferno. Ecce ad literã retributio diuina. Autoritas. Ego dñs scrutans cor & probans renes, q̃ do unicuiq̃ iuxta uiam suam, & iuxta fructum adinventionum suarum. Hier. xv. ij. Nota duo secreta moralia. Primũ ibi, Factum est ut moreretur mendicus. Si autẽ distis i ordinatione uerborũ Christi, quando uoluit loqui de mūdana cõuersione, prius fuit loquutus de diuite q̃ de paupere dicens, Homo quidã erat diues. Sed quãdo uoluit loqui de alio mũdo, & de misericordia, & retributiõẽ, primo fuit loquut⁹ de paupere, dicẽs, Factũ est autem ut &c. Dico q̃ hoc fecit xps ad ostendẽdũ cõtrariã conditionẽ diuitũ & pauperũ, quãtum ad uitã, & quantum ad mortẽ. In hoc mundo diuites sunt primi in honorib⁹ & dignitatibus, officijs, & locis, quia semper sedet in primo loco, in ecclesijs habendis & in omnibus. Pauperes autẽ semp sunt ultimi. Sed in alio mũdo cõuertitur totũ. Quia pauperes sunt primi in honorib⁹ &c. diuites uero ultimi. Recte est de diuitibus sicut de falcone, & de gallina. Falco em̃ q̃ diu uiuit, ual de honoratur, potat a dño in manu sua q̃ nolle portare filiũ suum, quia ducit eũ etiam ad ecclesiã, seruit sibi diligẽter, aliquoties etiã carnes crudas cum dentibus mordendo, ipsum in estate cũ aqua refrigerando, in hyeme autem dormit

in camera dñi in loco eminentiori. Bona misera gallina modicum approximata mere ad comedẽdũ micã, statim expulsetur, nec audet cameram intrare. Sed morte conuertitur simpliciter, quia galina cum magna honore portatur coram domino inter duas scutellas. Et si dñs falco est mortuus, dicitur p̃p̃tetur in sterquilinio. Ita recte diues ut gallina non audet domũ diuitũ, quia statim diceretur, Quare uult iste hõ? O latro est, debet esse fuscus. Ecce quare primo nominauit pauperẽ, quando fuit loquut⁹ de alia uita. Et significatur illud quod ipsemet dominus dixit, Erunt nouissimi i pauperes q̃ in hoc mundo sunt nouissimi, primi, scilicet in paradiso. Et diuites qui i hoc mũdo sunt primi, erunt nouissimi. i. in inferno. Quando pauper moritur, eius aia perit coram dño inter duas scutellas, & cet gloria aie quã habebit statim, & corporis quã habebit post iudiciũ. uel scutelle sunt immunitas de pena inferni & abundantia de gloria superius. Sed dum secretum est ibi cum dicitur, Mortuus est diues & sepultus est in inferno. Certũ est q̃ corpus eius non fuit sepultum in inferno, sed aia uidetur ergi in hoc q̃ in inferno fuerit cimiterium sepultura. Dico qd̃ sic. Sed autẽ attendatis ne illic eligatis sepulturã. In ne ibi eligatis sepulturã. Aia sepulta in inferno, sicut corpus honorabile sepulchro in hoc mundo. In cuius corpore sepultura sunt tres principales cernit. Prima quia aliquis amicus uel familiaris uidit ad ecclesiã ut sepultura aperiretur, & sacerdotes se prepararent, & mortuo a clericis, quia omnes uellent eũ tẽtã cognoscens naturaliter a mortis, subito uadit ad infernũ ad rem. i. Luciferum dicens, quomodo tu religiosus, uel clericus, uel laicus mortuus es hõ facit statu p̃tũ, de dat hoc ideo nuncios & discipulos mirantes sibi ibi magna cõmotio, quilibet uellet

uere. Autoritas de quodam malo diuite Nabuchodonosor, & ita potestis intelligere de alijs. Infernus subitus te conturbabit ibi gigantes. Esa. xliij. Secunda est que seruatur in sepultura corporis, quia sicut sacerdotes cãtando portant secum corpus precedente signo crucis, & parẽtes & amici cũ fletibus sequuntur. Ita fit de aia dãnata, q̃ portatur a demonib⁹ nõ cãtando sed uociferãdo confusibiliter, ac si esset porcus mactandus, precedente signo Luciferi scilicet circulo. Auto. In circuitu impij ambulant. Iõ dicit scip. Vir q̃ errauerit a uia doctrine. i. pnia, in cetũ gĩgatiũ cõmorabitur. Pro. xxi. Tertia conditio seu cerimonia que seruatur i sepultura corporis est quia secundũ suũ statũ & conditionem datur sibi sepultura in ecclesia iuxta cornu altaris, uel in choro siue in ecclesia &c. Ita fit ibi sepulchra certa pro superbis non plebi, sed igne extingibili. Aliud pro avaris plenũ de metallis ignitis. Aliud de alijs ad idẽ, de quibus David, Sepulchrum eternũ, scilicet dãnatorum, dom⁹ illo pulchro p̃t̃ intelligi. Ideo amore dei in uestro testamento. i. in uita quã tenetis, attendatis ne illic eligatis sepulturã. In puncto enim quo eligitis malã uitã eligitis ibi sepulturã, & confirmatur per illũ declarat infernalẽ dispositionẽ, ut eã uitẽ, nec inde huc transire. No. Eleuans autem oculos &c. quia anima habet oculos & etiam omnia membra, sed sunt spiritalia quemadmodum membra corporis sunt corporalia. Sed fortiora sunt membra anime. Sed fortiora sunt membra anime. Nota cũ dicitur, Pater Abraham, & uidet q̃ sic. quia etiã Abraham uocat bonũ q̃ hõ facit i statu p̃tũ, de dat hoc mũdo retributionẽ. No. iter nos & uos chaos magnũ, id est abyssus, firmatũ est,

ut hñ q̃ uolũt hinc transire ad uos nõ possint, neq̃ inde huc transire. Nota q̃ beati obiectaliter transeunt ad dãnatos eorum penas uidendo, sed nõ transeunt ad eos penaliter, etiã damnati transeunt obiectaliter ad beatos, sed non possunt transire per penitentiam actuale, nec uideũdo gloriam obiectalem. Nota duo secreta. Primũ ibi, Eleuans autem oculos cum esset in tormentis. Ab isto textu sancti doctores extrahũt istã cõclusionem, q̃ modo dãnati uident saluatos & beatos, sed nõ gaudent de tali uisione, imo augmentat eis penã. xbi gratia. Sicut si famelicus uideret mensãm esse plenã & non posset accedere, pena sibi augmentaretur. Ad practicã, cogita quando superbus damnatus eleuat oculos & uidet beatũ Paulũ q̃ fuit superbus & persecutor ecclesie, dicit, O miser ille fuit superbus plusq̃ ego, & tñ saluus est, quia conuersus fecit penitentiam, ita ego potuissẽ saluus fieri. Idem de auaro, quando uidet Mattheũ. de q̃ dicit Beda q̃ fuit raptor. Idẽ de luxuriosis, quando uident Mariã Magdalena, & Mariã Egyptiacã, & sic de alijs. Autoritas. Videntes turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitane in sperate salutis, gementes pre angustia spiritus &c. Sap. v. Et loquitur ad istã de dãnatis. Secundum secretum ibi de gutta aque quam petebat, que fuit sibi denegata. Mille & quadringenti. xxv. anni sunt q̃ petijt, & quolibet die & hora petit eam, & nunq̃ habuit nec habebit, & si ploraret sanguinem, in eternum non habebit. Ista gutta aque signat refrigeriũ aliquod qd̃ dãnati nõ p̃t habere. Ideo falsã est & erronea quedã glossa iuristarum, que dicit q̃ dãnati habet refrigerium ex bonis que sunt p̃ eis, dãnando similitudinẽ de aliquo q̃ portat onus magnũ, q̃ licet non deponat onus, tñ qũdatur sibi potus uel una parca uini, habet refrigeriũ. Nõ est ita de dãnatis, quia nullũ remediũ hñe possunt. Autoritas. Mortuo homine impio nulla erit ultra spes. Prouer. xi. nec exeuendi, nec remedium alicuius habendi. Imo qũ p̃ eis fit aliq̃d

aliquod bonum, quando ipsi sciunt, augmentatur in eis pena, quia eis non proficit, ut de captiuo cui mittitur precium redemptionis, & perditur in mari, quando ipse se tristet &c. Idem de damnatis. Ioh. oratio dicit ecclesia, Quia in inferno nulla est redemptio, miserere mei & salua me. Dico quarto quod sanctum euangelium declarat scripturalem confirmationem, cum dicitur thema, Huiusmodi Moysen & prophetas. i. scripturas legales & prophetas. Hoc ostendit cum dicitur, Rogo ergo te pater ut mittas &c. usque in finem. Videtur quod ex charitate loqueretur, ne fratres sui damnarentur. Solutio. Non est uerum, sed ne eius pena augmentaretur, quia quanto plures sunt damnati, tanto magis pena actualis eis augmentatur, sicut gloria actualis in beatis. Verbi gratia. Si titioni qui de se comburitur addantur alij titiones, magis comburitur, & si plures, plus ardebit &c. Nota. Respondit, huiusmodi Moysen & prophetas, audiunt illos. Nota ex hoc maiorem esse autoritatem sacre scripture, quam esset testimonium cuiuscunque; resurgentis. Ideo apostolus, Licet nos aut angelus de celo euangelizet uobis aliud preterquam quod euangelizauimus uobis, anathema sit. ad. Gal. j. Vnde de apostoli, qui mortuos suscitabant, cum testimonio sacre scripture tanquam firmitiori suam doctrinam confirmabant. Tradidi uobis in primis quod & accepi secundum scripturas, dicebat apostolus. j. ad Cor. xv. Propter hoc in articulo resurrectionis dicitur. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Ideo sequitur, Si Moysen & prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit credent. Et nunquid Christus resuscitauit Lazarum, qui narrauerat multa de alio mundo, ut dicit Aug. & tamen non credebant sibi. Imo dicit textus, quod Iudei cogitauerunt ipsum interficere. Et apostoli & sancti suscitauerunt multos, quod etiam multa retulerunt & narrauerunt de alia uita. Ideo indubitanter credendum est testimonio scripture, uel scripturarum sacrarum, & determinationibus uerborum ecclesie. Et esset bonum uidere bibliam, quod contra antichristum cum alijs sententijs non po-

terimus argueret nec rñdere. Et mox ei curant de biblia, intantum quod iam uenerunt illud Hieronymi ad Paulinum. Quod habetur in prologo biblie cap. vi. Quod quid dixerint, hoc legem dei putant. Non scire dignatur, quod propheta, quid apostoli senserint, sed ad suum sensum incurrunt aptat testimonia, quasi grande sit & inuitiosissimum dicendi genus deperat in re sententias, & ad uoluntatem suam latam scripturam trahere repugnantem. Ideo dicitur Christus, Scrutamini scripturas in quibus putatis uos uitam eternam perbere. Et ille sunt qui testimonium perhibent de me. Iohannes. v.

De eadem dominica. Sermo.

In domo patris mei habeo quique fratres. xvj. Pro declaratione huiusmodi uerbi sciendum quod tota diuersitas creaturarum in celestium quod terrestrium dicitur domus. Ratio, quia sicut in domo uel palatio regis superius sunt camere, inferius stabulum pro iumentis, & in fundo terrarum stabulum pro iumentis, & in inferius est carcer pro malefactoribus. Ita etiam in domo dei, superius in celo pyreo sunt camere. In nouis ordinibus angelorum, ibi morantur amici christi. Superius autem est christus & uirgo Maria. Domus inferior ubi morantur bestie, & homines, & clientes, est iste mundus, quod in inferius est carcer pro peccatoribus, & exules. Carcer uero pro malefactoribus in corde terre est. Inferius carcer pro peccatoribus. Ecce ratio quare dicitur domus dei, quia ipse ordinauit sua sapientia ad eius honorem & maiestatem excidit columnas septem. Pro uer. ix. Nota, Excidit columnas septem. Septem gradus creaturarum, in quibus fundatur mundus, si domus. i. terra cum iumentis, a quibus piscibus, aer cum uolucris, ignis cum hominibus, & determinacionibus uerborum ecclesie. Et esset bonum uidere bibliam, quod contra antichristum cum alijs sententijs non po-

terimus argueret nec rñdere. Et mox ei curant de biblia, intantum quod iam uenerunt illud Hieronymi ad Paulinum. Quod habetur in prologo biblie cap. vi. Quod quid dixerint, hoc legem dei putant. Non scire dignatur, quod propheta, quid apostoli senserint, sed ad suum sensum incurrunt aptat testimonia, quasi grande sit & inuitiosissimum dicendi genus deperat in re sententias, & ad uoluntatem suam latam scripturam trahere repugnantem. Ideo dicitur Christus, Scrutamini scripturas in quibus putatis uos uitam eternam perbere. Et ille sunt qui testimonium perhibent de me. Iohannes. v.

In domo patris mei habeo quique fratres. xvj. Pro declaratione huiusmodi uerbi sciendum quod tota diuersitas creaturarum in celestium quod terrestrium dicitur domus. Ratio, quia sicut in domo uel palatio regis superius sunt camere, inferius stabulum pro iumentis, & in fundo terrarum stabulum pro iumentis, & in inferius est carcer pro peccatoribus. Ita etiam in domo dei, superius in celo pyreo sunt camere. In nouis ordinibus angelorum, ibi morantur amici christi. Superius autem est christus & uirgo Maria. Domus inferior ubi morantur bestie, & homines, & clientes, est iste mundus, quod in inferius est carcer pro peccatoribus, & exules. Carcer uero pro malefactoribus in corde terre est. Inferius carcer pro peccatoribus. Ecce ratio quare dicitur domus dei, quia ipse ordinauit sua sapientia ad eius honorem & maiestatem excidit columnas septem. Pro uer. ix. Nota, Excidit columnas septem. Septem gradus creaturarum, in quibus fundatur mundus, si domus. i. terra cum iumentis, a quibus piscibus, aer cum uolucris, ignis cum hominibus, & determinacionibus uerborum ecclesie. Et esset bonum uidere bibliam, quod contra antichristum cum alijs sententijs non po-

cedimus ab ista radice. Ecce fraternitas naturalis. Sed diceret aliquis, & forte iam dicitis in corde uestro, quod ex masculo & femina, procedant homines, hoc non est singularis excellentia hominum, quia etiam animalia bruta procedunt a masculo & femina. quia ab initio solum creauit deus masculum & feminam de animalibus. Cleonem & leonem, equum, & equam, bouem & uaccam, ex quibus omnes alij descendunt. Dico quod uerum est, sed hoc fuit singulare in hominibus, quia ab uno supposito. i. Ad procedimus oēs, quia de illo formauit Euam. Gen. ij. non sic fuit de animalibus. Modo licet hoc sit certum, tamen autoritas. Deus qui fecit mundum & omnia que in eo sunt, fecit ex uno omne genus hominum. Act. xvj. Moratur. Ex hoc, quia omnes sumus ex uno patre, patet quod debemus habere maiorem unitatem & pacem quam angeli uel bestie, tamen contingit & est oppositum, quia angeli habent pacem, cum tamen sunt tot, quia innumerabiles, ut dicit sanctus Thomas. i. j. par. q. l. ar. ij. quod sicut corpora celestia excedunt ista inferiora in quantitate continentia incorporabilia. Ita angeli excedunt in quantitate discreta omnem numerum creaturarum inferiorum, & tamen nunquam habent diuisionem nec guerram. Autoritas. Potestas & terror apud eum est, qui facit concordiam in sublimibus suis. Nunquid est numerus militum eius? Iob. xxv. Bestie in deserto uiuunt in pace. Leones inter se pacem habent, Lupi & uulpes, & sic de alijs, & homines non possunt uiuere in pace in una uilla, nec in uno uico, nec monasterio &c. contra naturam faciunt, quia fratres inter se naturaliter pacem habent. Ideo legitur de Abraam & Loth, qui intantum abundabant quod terra non poterat eos capere, ita quod iam facta erant inter pastores coniurgia, & iam Loth ibat totus turbatus, tunc dixit sibi Abraham, Ne queso sit iurgium inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos, fratres enim sumus. Gen. xij. Dico secundo quod secunda fraternitas est spiritualis, quod uenit per gratiam. Ista fraternitate solum Christiani sunt fratres: lumen dei uel alij infideles nihil attinent nobis. Omnes autem Christiani sunt fra-

tres eiusdē patris immediate. scilicet Iesu xpi. Nota q̄ omnes sumus filij regis, & eiusdē m̄ris. scilicet ecclesie. Deus habuit duas uxores. Prima fuit synagoga ex qua genuit Iudeos, sed dedit sibi libellū repudiij iuxta legē, que dixit, Si acceperit hō uxore & habuerit eā, & nō inuenerit gratiam ante oculos eius, p̄pter aliquam feditatē, scribet libellū repudiij, & dabit in manu illi, & dimittet eā de domo sua. Deute. xxiij. Potius fuit prophetia q̄ m̄a datum. Ista lege usus fuit deus inuētā macula infidelitatis & minus credentie in synagoga, dedit sibi libellū repudiij. De hoc prophetia ad literā, Hec dicit dñs de us tuus, Quis est hic liber repudiij m̄ris uestre quo dimisi eam. Aut quis est creditor me? cui uendidi uos? Ecce enim in iniquitatibus uestris uenditi estis, & in sceleribus uestris dimisi matrē uestram, q̄ ueni, & non erat uir, scilicet qui reciperet me, uocaui predicādo. scilicet & non erat qui audiret. Etā. l. Deinde deus duxit aliā uxore. scilicet sanctā ecclesiā, de cui⁹ utero. scilicet fonte baptismali generat filios & filias. Qui de alto mittit semē p̄ os sacerdotis. Semē est ybū dei. scilicet forma baptismi. Et post baptismū pōt dici, Natus est homo in mūdum. Et licet uirgo cōcipit, & etiā ygo parit. Ecce qualiter nos xpiani habemus istā fraternitatem spūalem. Ante baptismū sumus filij Ade, sed post baptismum sumus filij Iesu xpi. Propter hoc dicit xps xpianis, Omnes uos fratres estis. & patrem. scilicet generalē nolite uocare uobis super terrā, un⁹ enim est pater uester qui in celis est. Mat. xxij. Nota. Oēs uos fratres estis, quia de Adam estis filij &c. Ideo uenit quidam pauper ad regē Francie, dicens sibi q̄ secum diuideret hereditatē, q̄a frater suus erat de eodem patre & matre. scilicet Adam & Eua, cui rex dedit unū denariū dicēs q̄ tot haberet fratres ex illo patre, q̄ si cui libet daret tātū, nihil sibi remaneret. Videte qualem charitatem dedit nobis pater, ut filij dei nō minemur & simus. j. lo. iij. Moraliter habemus hic doctrinā q̄ debemus cauere a iurgijs, guerris, & diuisionibus, & sicut

spiritualiter sumus geniti, tenemur ei spiritualiter diligere omnes. Sunt multi qui dicūt, nō nocere ei, sed non dicunt sibi uerbū, nō possum sibi loqui, nec de possum ipsum diligere. Nihil uale hoc. Oportet si uultis salui fieri, q̄ uoluerit, & mala uoluntas cordis expectanda non est nisi uenit qd' aīam occidit. Not. de quodā mercatore qui uenit magistru Vincentium dicens, Nōne tu quod fui defraudatus a sartore tanto ut induaris sicut talis, uel q̄ habeas officium ille &c. prouocando te ad supbiā, & tu consensisti sibi, facis contra mandatu dei qui precepit tibi humilitatem. Idē tu consensisti, idē de luxuria, idē de ira, & filius es diaboli. Talibus dicit xps, Vos uestri multis facere. Ioā. viij. iō consequēter demones filij diaboli habent fratres. Qui mollis est, id est negligens & dissipans in opere suo, frater est sua opera dissipantis. i. demonis. Prouer. xviij. Cuius conditio est q̄ si faciat aut det aliquid de genere bonorum, semper illud retorquet in malū. Not. de illo heremita, cui demō apparebat in forma boni ageli diuinitus, surge ad laudandum deum. Et alibi dicebat sibi, Talis nauis submersa est, ora pro animabus que sunt in purgatorio. & angelum bonum, quia non nisi bona sibi dicebat. Semel autē ostendit sibi uisionē, nū inferi, dicēdo sibi, apertū superius, & inferius, nou poteris celū intrare, imo ad in qd' ille fuit effectus Iudeus, & consequēter damnatus fuit. Ecce qualiter dissipauit bona que prius fecerat. Idem de istis quod perdidit ad demones, ut inueniant, & sanitate recuperanda recurrunt quidā ad demones, qd' faciēdo perdunt aīam. Item dicēdo quare dicit, q̄ mollis &c. Moralit. Dicēdo diuinos & sortilegos, & cauea

tis ne recurratis ad eos, sed ad Christum dñm. Propter hoc dicebat ppheta: Vnusq̄ q̄ in omni fratre suo non habeat fiduciam, q̄a omnis frater supplantans supplantabit. Hiere. ix. Dico quarto q̄ est alia fraternitas. scilicet angelicalis, q̄ uenit per amicitia. Quemadmodū dicitur de duobus amicis simul stantibus, comedētib⁹, ambulātib⁹ &c. fratres sunt. Nunq̄ fuit tanta amicitia inter aliquos duos amicos sicut est sanctorū angelorū ad nos, in q̄ quādo mulier debet parere, deus uocat unum angelum cui cōmittit illā creaturā. De quo angelus regratior deo, & statim descendit, & hominē in suā custodiā recipit. De qua materia uide S. Tho. j. parte. q. cxiiij. arti. v. Autori. ps. xc. Angelis suis mādauit de te, ut custodiāt te in oib⁹ uijs tuis. Vñ dicit Hiero. Magna est dignitas aīarū, ut unaqueq; ab ortu natiuitatis habeat angelū ad custodiā deputatū, & nūq̄ dimittit creaturā usq; dū morietur. De hoc uide S. Tho. j. parte. q. cxiiij. arti. vj. ubi dicit q̄ angelus custos nunq̄ totalit̄ dimittit hominē, sed ad aliqd̄ in terdū eū dimittit, put. s. nō impedit quin subdatur alicui tribulationi, uel etiā qn cadat in pētm secundum ordinē diuinarū iudiciorū. Idem dicit in solutione ad tertiu argumentum eiusdē. vj. ar. q̄ angelus etsi interdū derelinquat hominem loco, non tamē derelinquit eū q̄tum ad effectū custodie, q̄a etiā cū est in celo, cognoscit quid circa hominē agatur, ne q̄ indiget mora temporis ad motum localem, sed statim potest adesse. Mō cogita quādo facis aliquod pētm, quid dicit angelus, O proditor &c. Io Ber. Noli p̄sente angelo facere, q̄ me p̄sente facere nō auderes, q̄a nec furtū nec luxuriā &c. De isto fratre dicit scriptura. Frater. scilicet homo qui adiunatur a fratre. scilicet angelo, quasi ciuitas firma. Prouerb. xviij. Ciuitas enim fortis & firma habet septem cōditiones. Prima q̄ sit alta. Ista conditionem dat angelus custos, quia eleuat mētē ad deum, ad desiderandū celestia. Reuerfus est angelus qui loq̄batur in me, suscitauit me quasi uirum q̄ suscitatur de somno suo.

Zacha. iiii. Secunda q̄ sit murata. Hoc fa-
cit angelus quando inducit ad obseruan-
tiam decē preceptorū. Dicantur breui-
ter decem precepta, q̄ muri sunt anime,
turres sunt uirtutes. Tertia quod habeat
fortalitia, & hoc per obseruantia cōsilio
rū euāgelij. Quarta q̄ habeat fossarum.
Hoc idē dat angelus quando inducit ad
humilitatem uel ad cogitandum penas
infernī. Quinta qd̄ habeat escas. Hanc
cōditionē etiā dat angelus inducendo
custoditum ad audiendū missas, sermo-
nes, cōfiteūdū, & cōicandū &c. Sexta qd̄
habeat arma &c. Arma sunt orationes, ie-
iunia, elemosyne, & opera penitētia. Septima
q̄ habeat bellatores qui sunt o-
pera mīe. Et quia ista septem habemus a
bono angelo inducēte, ideo dicitur ci-
uitas firma. Moraliter instrui-mur, ut qui
libet suo angelo faciat aliquam oratio-
nem. Sicut quibet uestrum recipit aliq̄
scdm̄ uel sanctū in aduocatū, qui forte ex
uestris peccatis modicū curat de uobis,
ideo āgelo q̄ cōtinuē curat de uobis est
facienda oratio quolibet mane & sero
genibus plexat dicēdo, Angele qui meus
s custos pietate superna, Me tibi com-
missum salua, defēde, gubernā. Amē. Di-
co qd̄ quinta fraternitas est diuinalis, q̄
uenit per misericordiam. Et ista est oib̄
alijs melior, q̄ deus creator omniū fa-
ctus est frater noster, in bñdicta incarna-
tione similis nobis factus. Caro enim &
frater noster est. Gen̄. xxxvij. Ideo dicit
apostolus, Qui sanctificat. i. baptisimū &
penitētiā, & qui sanctificantur ex uno o-
mnes. Propter quā causam non confun-
ditur fratres eos uocare, dicēs, Nūciabo
nomen tuū fratribus meis. ad Heb. iij. Iō
sciens Salomon spiritu prophetie, q̄ fili⁹
dei debebat incarnari, & nasci de mulie-
re, & lactari, ac si iam ipsum uideret pre-
sentialiter, dicebat sibi, Quis mihi dette
frat̄r meū surgentē ubera matris mee, &
inueniā te solū foris, & deosculer te, &
iā me nemo despiciat. Apprehendam te,
& ducam in domo matris mee, & in cu-
biculum genitricis mee &c. Cāti. viij. Iō
apostolus, Quos presciuit, scilicet deus

pater, & p̄destinauit cōformes heredi-
 tatis filij sui, ut sit ipse primogenitus
 multis fratribus. ad Ro. viij. Mor-
 faciamus, q̄ sicut sum⁹ fratres Christi
 hac uita, & sum⁹ etiam fratres sui in glo-
 ria. Deo gratias,

In octaua corporis xpi, dei filii
uas. Sermo unicus.
Accipite & manduca-
hoc est corp^m meū
Verbū istud habetur in
aliter. j. ad Cor. xi. & con-
ciatur in epistola hodie
na. Scitis hodie est octaua corporis
& sancta mater ecclesia facit totum
cium ut in die. Ideo de isto scō facio
taris uolo uobis declarare aliquas
gnas utilitates quas ex eo habemus.
prouocādū corda uestra ad deuoti-
sed primo saluretur uirgo Maria. Scilicet
sacrificiū altaris dicitur eucharistia
ce, ab eu, quod est bonum, & charis-
tia, quasi bona gratia, q̄ multas &
numerabiles gratias & utilitates ha-
mus ex ipso sacramento, plus q̄ ab
sacramentis. Et amore uestri modum
cam quinque utilitates principales.

Est enim uaticū spirituale.
Medicamentum uniuersale.
Sacrificium indulgentiale.
Sacramentum principale.
Societas celestialis.

In his offenditur utilitas. Ideo dicitur
ma, Accipite & māducate, hoc est por
meū &c. Dico primo quod eucha
uel hostia consecrata est utriusque
Sic est quod nulla creatura uiuere
sit corporalis siue spūalis, poterit de
rare in esse siue uiuere sine cibo. De
turis corporalibus ratio est naturalis
calor consumit humidum radicale
cunt phisici. Sicut enī aqua ad ignem
rē consumitur & deficit, ita est de
ditate corporis, in qua uita consistit
lore consumitur & deficit, nisi ad
humiditas, comedendo, bibendo, &c.
ter in meritis magis appetendus
& potū, quia magis est calor interior
exterior. Item de angelis qui sunt

sustinere pure spirituales. Dico quod
 non pōt uiuere sine cibo. Ratio, quia
 nullus eorū habet uitam & durationem
 a se. Ideo de menā dei, que est essentia
 diuina recipiunt eficas, que non pōt dici
 angel⁹ Raphael Thobie, q uidebatur eū
 nec comedere & bibere corporali cibo,
 ne dimitteret eos in errore. Cum effem
 uobiscū per uoluntatē dei, uidebar quidē
 uobiscū manducare & bibere, sed ego ci
 bo inuisibili, & potu qui ab hominib⁹ ui
 deri non pōt uitor. Tho. xij. Fiat ergo ra
 tio. s. creature pure corporales ut iumē
 ta, & pure spirituales, ut angel⁹, indigent
 cibis ut dictum est, quid dicemus de ho
 minib⁹ qui habet utrūq^{ue}? Est eū corpora
 lis, qui ad corpus, & spūalis quū ad aīam,
 sū angelus. Ergo indiget duobus cibis.
 Cibo corporali ad sustentationē corpo
 ris, & cibo spirituali ad sustentationem
 anime. Ideo statim postq^{ue} d^{eus} creauit A
 dam & Eua, prouidit eis de escis cor
 poralib⁹, dices eis, Ecce dedi uobis oēm
 herbā afferentem semen super terram, &
 uenerā ligna. s. fructifera, que sūt in te
 rra, ut comedatis de eis. Gen. i. ut sint in ue
 ste in escam. Gen. i. Ita q^{ue} a principio &
 bene per mille quingentos annos post,
 solū comedebant fructus gentes, & bi
 bebant aquam, & illa tunc dabant maio
 rem fortitudinem quā modo capones,
 galline, & unū &c. Deīde post diluuiū,
 q^{ue} multum deteriorauit arbores, plātas,
 & aquam, ita q^{ue} perdiderunt magnā par
 tē uirtutis, uidēs deus q^{ue} fructus & aqua
 non esset cibus ad sustentandū naturam
 humanā, concessit licentiā comedēdi car
 nes & pisces, dicens, Oēs pisces maris
 uiuati uestre traditi sunt, & omne quod
 uiuatur & uiuit erit uobis in cibū. Gen.
 ix. Et concessit licentiā bibēdi unū. Et
 tunc Noe incepit exercere terrā, & plā
 tauit uineam. Deinde uenit tēpus Moy
 se, in quo deus de cūctis mūdi populis e
 lecti filius dei secundum humanitatem,
 & tūc de^{us} restrinxit escas illi ppo, ut pa
 tet Leu. xj. Precipiens eis, ne comede

stie. Non credatis q̄ ista esca sit corpora-
lis, nec uadit in stomachū, p digestionē,
ut dicunt stulti Iudei q̄ huiusmodi cib⁹
emittatur per feces, sed est cibus spiri-
tualis, qui i stomacho anime in corpo-
re humano positus. s. memoria, recipit di-
gestionē igne deuotionis, & dat uitā aie
intm q̄ q̄ aia exit a corpore, nisi pecca-
ta impediant, secū aiam ducit ad celū. Iō
dicit sanctus Tho. in. iij. parte, q̄ puer u-
nius diei etiam baptiz⁹ nō pōt habere
paradisum nisi cōicet. De hoc uide san-
ctū Tho. iij. parte. q. lxxij. ar. iij. quo que-
rit, Vtrū sacm eucharistie sit de necesi-
tate salutis. O diceretis uos, & quomo-
do posset cōicare? Mō audite pulchram
speculationē, quādo uos comeditis, solū
unū mēbrū. s. os comedit, & tñ ex illo ci-
bo omnia membra refocillantur & forti-
ficantur, manus ad operādū, pedes ad am-
bulādū, oculi ad uidēdū, aures ad audiē-
dū, & sic de alijs partibus tam interiori-
bus q̄ exterioribus. Ita tota uniuersalis
ecclesia est unum corpus. Cuius caput
est xps, oculi doctores, aures iudices &
cōfessores, os sacerdotes, manus milites
qui habent defendere, uenter ciues &
mercatores, tibie mechanici, pedes qui
terrā tangūt sunt agricultores. Sicut em̄
in uno corpore multa membra habem⁹,
omnia aut mēbra nō eūdē actū habent,
ita multi unum corpus sumus in xpo. ad
Ro. xij. Et sicut os comedit pro omnib⁹
membris, ita sacerdos, p omnibus xpia-
nis spūaliter. Sed oportet ad minus q̄ q-
libet semel in anno cōicet sacramentali-
ter de adultis. x. u. xij. annorum, & supra.
Et quando pueri baptizantur, efficiūt
membra corporis ecclesie. Iō pro cōica-
tis habentur. Moraliter. Cogitate quod
pēm est nolle cōmunicare. Si pueri in-
nocentes non pnt saluari sine cōione, quid
erit de magnis? Ideo multi damnantur,
q̄ nō cōicant i paschate. Qui in hoc mū-
do nō uult xpm recipere cōicādo, nūq̄ a
xpo recipietur in celo. Aut. Amen, id est
secre, Amē. i. uere dico uobis, nisi man-
ducaueritis carnē filij hominis, & biberi-
tis eius sanguinē, nō habebitis uitam in

uobis &c. Io. vj. Non habebitis uitam
in hoc mundo, nec glie in alio. Et
scd⁹ q̄ hoc sacramētū sanctū est, sed
na uniuersalis, nō solū cib⁹ est, sed
medicina. Pro cuius declaratione
dū qd omnes infirmitates corporis
anime ex cibo ueniunt. s. Ade & E
firmitates corporis sunt sicut febres
lores &c. Infirmitates aie sunt pro-
ad malū, & difficultas ad bonū, ma-
gitationes, mala desideria & pda
ita uenerit ex comestione cibi uenit
als nullus fuisset infirmus, nec in cor-
re nec in anima. Iste cib⁹ fuit potus
malorū. Ideo dicit, Mala mali malis
la contulit oia malo. Mala, id est
li. i. Ade, malo. i. pomo, cōtulit oia
malo. i. mundo. O dixit xps, Si nō
malū, ego ostendam sapiētiā mē
dināuit quod de fructu faceret me-
nā, uñ ueniret oē bonū. Et fecit
in arbore uite. s. uirginis Marie, cui
tur, Benedictus fructus uentris tui
de hoc cantat ecclesia. Hoc opus
salutis ordo &c. Cōstruitur sic. O
lutis nostre posebat hoc opus, ut
mis proditoris falleret, & medel
medicina, ferret inde. s. ex fructu
stis leserat. Ideo ista benedicta me-
dat sanitatem aīas illorum qui
cōicāt. Primo dat sanitatē in intm
contra errores & falsas opinione
In uolūtate contra mala desideria
moria cōtra obliuiones beneficiorū
nel contra desiderii uindictē. Dat
sanitatē ori ad uitādū mēdacia, falsā
menta &c. Manibus ad uitādū
ultras, ta &c. Guttur i cōtra ex-
cibi & potus, & generaliter oībus
bris. Item curat infirmitates corporis
si infirm⁹ cōicat deuote, & sanas
ris non sit nociua anime, hoc sacra-
tum dabit sibi sanitatē, als nō debet
petere sanitatem. Altissimus creauit
terra medicinā, & uir prudens nō
rebit eam. Nonne a ligno in dulci
aqua amara? Ad agnitionem hominū

illorum. Et dedit &c. Eccl. xxxvi-
No. altissimus de terra. s. corporis sui,
est formatū in utero uirginali de ter-
ra. Adā descendēte, & uir sapiens non
abhorrebit eā. Alique medicine dāt fa-
cidū & abhominatiōē, ut pillule. Sed
color, nec sentiatuor, ne uideatur
recipit, ita fecit xps. Comedere enī car-
net hominis ualde abhominabile est. Iō
cooperuit in hostia ne uideatur &c. ita
dualissimus &c. De hoc uide S. Tho.
ij. q. lxxv. ar. v. ubi dicit q̄ sensū itē ap-
pater ēā cōsecratione omnia acciden-
ta panis & uini remanere, q̄ quidē rō-
noliter fit. Et dat ibi tres rationes, qua-
rū prima iam dicta est. Quia non est con-
suetum hominibus, sed horribile est car-
nē hominis comedere & sanguinē bi-
bere, proponitur nobis caro & sangui-
sub speciebus illorum q̄ frequētius in u-
sum hominis ueniunt. s. panis & uini. Ali-
as duas rōnes ad idē. s. Tho. ubi. s. ponit,
tu quod uidere poteris. Moraliter iam sci-
tu quod qui debet recipere purgationē,
pus facit dietā & preparatorium cum
syropo. Ita qui debet cōicare primo con-
uincat, & seruet dietā sibi datā a medico
aie. Deinde recipiat syrūpū dulcē, q̄ sunt
deuote orationes. Dulce esset militi q̄
quicūq; uellet, loqui posset regi uel pa-
pe. De syrupo autem recipiuntur tria co-
debet esse certus numerus de Pater nī,
& Ave Ma. &c. Aqua calida sunt lachry-
me si deus dat lachrymas. Et post recipit
purgatio. i. corp⁹ xpi. Quid hoc efficaci⁹
tasio q̄ purgant pēta, augent yutes, &
mens omnium spūaliū abudātia īpingua
ter? Dico tertio q̄ est sacrificiū indulgen-
tiale, nō solū p sacerdoti celebrātī, sed e-
tam omnibus missam deuote audienti-
bus. hoc declaratur sic. Inuenio quod
xps in uita sua dixit duas missas, unam se-
crete & aliā solēniter in pontificalib⁹ cū
ministris. Secrete celebrant Fe. v. in ce-
nā dñi pntib⁹ ap̄lis, tūc enī ordinauit sa-
crificiū hoc & cōicauit se. De quo uide S.
Tho. ij. par. q. lxxvj. ar. j. & etiā cōicauit

ap̄los di. Accipite & comedite, hoc est
corpus meum, quod pro uobis. s. celebrā-
tibus, & pro multis. s. missam audientib⁹
tradetur in remissionē pētorū, Mat. xxvj.
Patet quō i missa secreta datur remissio
pētorū. Secundā missam celebrant solē-
niter in pōntificalib⁹ in die ueneris sc̄a.
Altare fuit crux, mitra fuit corona sp̄na
rū, anuli in manibus fuerunt clauī, s̄anda-
lia in pedibus clauī, casula rubea de san-
guine suo, baculus lancea, diaconus la-
tro a dextris, subdiacon⁹ latro a sinistris,
acoli uirgo Maria & Ioannes euange-
lista. Ideo quando prelati dicit missam
solēniter totidē cōicat & sanctificat se-
ipsum. Ecce qualiter dixit missam solē-
nē, q̄ missam dicere nihil aliud est q̄ cor-
pus xpi sacrificare. Et in missa solēniter
datur indulgēcie, & remittuntur pēta de
uote audientibus, q̄ dicit Lucas, Omnis
turba eorū qui simul aderant ad specta-
culum istud, & uidebant que fiebant per
cutientes pētorā sua reuertebantur. Lu.
xxij. Ideo dicit propheta David in pō,
Deus deorum dñs locutus est, Audi po-
pule me⁹, & loquar Israel, & testificabor
tibi deus tu⁹, sed per incarnationem est
noster ego sum. Non in sacrificijs tuis
arguam te. s. de peccatis. Rō. Holocausta
autē tua in conspectu meo sunt semp. ps.
xlx. Morātr. Ergo est missa audiēda de-
uote, in quolibet die festo & dñico, que
deuote auditur seruatis quatuor cōditio-
nib⁹. Prima q̄ missa audiatur ieiuno sto-
macho. Rō, quia q̄ habet loqui regi &c.
Secunda q̄ sitis in confessione que pro
nobis fit. Iō pulsantur cāpane &c. Terti-
a q̄ audiat missam cū silērio. Quarta
q̄ audiat missa completa. Dico quarto
qd est sacramētū principale. Septē sunt
sacramenta ecclesie. Primum est baptis-
m⁹. Scd⁹ est cōfirmatio. Tertiū peniten-
tia. Quartū eucharistia. Quintum ordi-
nes. Sextū matrimonium. Septimum ex-
trema unctio, & nō sunt plura. De oībus
aut sacramētū eucharistie est principale
triplici ratiōe. Prima, q̄ alia sacramen-
ta cōtinēt xpm solū figuratē, & in alijs
sacramentis continetur quedā uirtus in

strumentalis participata a xpo, sed istud continet xpm realiter ut erat in utero uirginis & ut est in celo, in alijs aut figurali ter. Veretur es deus abscondit⁹ de⁹ Israel saluator. Esa. xlv. De hoc quide S. Tho. in. iij. par. q. lxx. ar. iij. quo querit utrū sacramentum eucharistie sit potissimū inter sacramenta. Vbi rīdet q⁹ simp^r loquendo sacramētū eucharistie est potissimū i⁹ ter alia sacramēta. Primam rationem iā tactā ibi ponit &c. Sed^a quia alia sacramenta exhibent^r exteri⁹ per auditū & tactum, sed hoc interius recipitur per gustum. Amē amē dico uobis nisi mādūcaueritis. loā. vi. Tertia q⁹ hoc sacramentū dat uirtutem alijs. Hoc declaratur in celo, i⁹ quo sunt septē planete, primo Luna, secūdo Mercurius, tertio Venus, quarto Sol, qnto Mars, sexto Iupit, septimo Saturnus. Et sicut Sol cōsistit in medio, qā in quarto loco, & dat uirtutē & claritatē alijs planetis, ita sacramentū eucharistie in quarto loco computatur a quo alia sacramenta recipiūt claritatem & uirtutē, & ipsum nihil recipit ab alijs. Ideo David, Thron⁹ eius sicut Sol in cōspectu meo. ps. lxxviii. Morāl^r instrumimur hic, q⁹ sicut xps cōicat uirtutē alijs sacramentis, ita & nos de bonis nostris debem⁹ liberē cōicare indigētib⁹ per elemosynas, uel mutuando sine usura. Tales nunquā ueniūt ad paupertatē. David, iunior fui, etesū senui, & non uidi iustū derelictū, nec semen eius querēs panem. ps. xxxvj. Prop^r hoc dicebat xps, Estote misericordes sicut p^r u^r misericors est. Lu. vi. Dico quinto quod est societas celestialis. Tres magnas difficultates habet anima ascendendi, & intrandi in celum. Prima est hic, sed^a in aere, tertia in ianua celi. Sed cōtra ista eucharistia est tuta ac y^r tuo sa societas aiarū. Priā ergo difficultas est hic in exitu aīe a corpore, ubi ueniūt demones aīam expectātes qūcūq⁹ persona fuerit i^r facta. Virgo Maria p^r singulari g^ra obrinuit ne ad eā uenirent demones. Et multi credūt ascendere q⁹ capiūt a demonib⁹, p^r hoc dat cōio i^r firmis, & dat uia sicum. & tunc demones sentientes xpi

p^rntiam, fugiunt. Secunda difficultas periculū est in aere, ubi remanent multitudo demonum. Sunt ibi in radio solis, qui custodiunt palatium multi euadunt primū periculū, qui giunt ex xpi presentia, & transiūt. Tertia difficultas est apud sctōs ianitorē, q⁹ nisi cōicauerit i^r paschate, & c⁹ excusatur, claudunt sibi ianua. C⁹ xps, quia non recepi^r me, nec ego piam te. Amen dico tibi, non irābitur Si autem communicauit, recipiūt magno honore. De hoc aut. & p^r David, Exurgat deus & dissipentur mīci eius, & fugiant qui oderant facie eius. qū ad primū. Sicut dicitur, si humanitatem finitā & determinatā. Cum ergo dicitur homo quidam. i. hō interpretatōne. lxx. Hō est, & q⁹ co- hominis & inscrutabile, quis cognosceret illud. De secūdo. Ista cena quam homo Christus parauit est gloria celestis, sed m⁹ quod sancti doctores exponunt. Sed est hic questio quare dicitur cena & nō prā- uire. Cū dederit dilectis suis somnū. Ec- dicitur magna, quia xps suis seruitorib⁹ dat prandium debile, sed dat bonam ce- nam. Oppositum facit diabol⁹, qā illis q⁹ in hoc mundo qūm deus permittit. i. di- gnitas. Sed post dat eis malam cenā in inferno, ut patet de diuine epulone, qui seruo habuit & habet malam cenam, qā uinebit unq⁹. Sed xps in hoc mūdo dat suis seruitoribus debile prādium, uult q⁹ abstineant a nimio cibo, potu, dormi- tione, risu, & a multis delectationibus, honorib⁹, diuitijs, & q⁹ uiuāt in peniten-

Domine facit est u^r perasti. Luce. xiiij. i. erit de sancto euangelio de hac eucharistia & habet bonas speculatio- nes. In presēti sermone cogitant tenere dum edificatoris siue magistra- mus. Qui primo ponunt fun- firmum & forte, deinde super- edificium sine cameras ad quie- ita intendo facere fundamentum & forte, & quod ponam erit factum gelium firmus celo & terra. de quo Celum & terra transibunt, uerba mea non transibunt Lu. xvj. Qui edificabo cameras. i. aliquas con- nes. Dicatur historia euangelij. De fundamento apostolus dicit. Funda- tum aliud nemo potest ponere pre- quod positum est, quod est Christi- sus. Glo. i. fides Iesu xpi. i. ad Cor. per hoc fundamentum uolo nunc- care quatuor cameras, que sunt

Largitas gloriosa.
Charitas gratiosa.
Equitas rigorosa.
Pietas copiosa.

Quibus edictis potero dicere, Dñe fa- tum est ut imperasti. Prima camera est largitas gloriosa. Ista edificatur in isto an- quo fundamenti cum dicitur, Homo q⁹ am fecit cenā magnā, & uocauit mul- tor. Ista camera habet quatuor angulos secundum q⁹ quatuor sunt uidenda. Pri- mo quis est iste homo, secūdo q⁹ est ista uocati ad istā cenā. Quātū ad primū, iste q⁹ dicitur, hō q⁹ dā, signat duas xpi sub- stantias. Quidā, q⁹ est dicitō i^r finita, illūmā- tagrat xpi diuinitatē i^r determinatā, sine principio & sine fine infinitā. De q⁹ uide- tur Tho. j. par. q. vij. ar. j. Homo, que est i^r finita & determinatā, signat Chri- stianitatem finitā & determinatā. Cum ergo dicitur homo quidam. i. hō interpretatōne. lxx. Hō est, & q⁹ co- hominis & inscrutabile, quis cognosceret illud. De secūdo. Ista cena quam homo Christus parauit est gloria celestis, sed m⁹ quod sancti doctores exponunt. Sed est hic questio quare dicitur cena & nō prā- uire. Cū dederit dilectis suis somnū. Ec- dicitur magna, quia xps suis seruitorib⁹ dat prandium debile, sed dat bonam ce- nam. Oppositum facit diabol⁹, qā illis q⁹ in hoc mundo qūm deus permittit. i. di- gnitas. Sed post dat eis malam cenā in inferno, ut patet de diuine epulone, qui seruo habuit & habet malam cenam, qā uinebit unq⁹. Sed xps in hoc mūdo dat suis seruitoribus debile prādium, uult q⁹ abstineant a nimio cibo, potu, dormi- tione, risu, & a multis delectationibus, honorib⁹, diuitijs, & q⁹ uiuāt in peniten-

tia dicens, Penitentiā agite, sed in alio mū- do dat eis optimā cenā, ut patet de Laza- ro mēdico q⁹ habuit malū prādū hic. Sed de alio mūdo dicit euāgelij, Factū est ut moreretur mēdicos, & portaretur ab an- gelis in sinū Abrae. Lu. xvj. Vbi comedit semper in mensa dei de eisdem escis. Be- atus q⁹ mādūcat panem in regno dei. Lu. xiiij. De quarto qui sunt uocati ad istam cenam, quia dicit q⁹ uocauit multos, sed non nominat eos. Dico q⁹ oēs nationes mūdi uocate sunt. Primo Iudei p^r xpm, q⁹ personaliter descendit indutus carne hu- mana & ibat de loco in locum inuitan- do Iudeos. Si dicitū fuisset sibi, Dñe qua- re uenistis? Rñdisset, ad inuitandum Iu- deos &c. & miseri Iudei noluerunt uenire. Deinde per ap^ros inuitauit omnes nationes. David, In omnem terram exi- uit sonus eorū, & in fi. &c. Et iā hodie in- uitantur ab illis q⁹ p^rdicant, qā nunciū dei sunt ad inuitādū gētes & hoies. Ecce q⁹ re- dicit, & uocauit mīros tā p^r se q⁹ p^r alios. Iō dicebat xps qū inuitabat, Venite ad me oēs q⁹ laboratis & onerati estis, & ego re- ficiā uos. Mat. xi. Moraliter xps oēs gē- tes inuitat dicens, Venite ad me oēs, &c. Modo cogitate si in capite huius ecclie esset un⁹ magnus dñs cum mēsa parata, & de omnibus cibis ornata, & inuitaret uos dicens, Venite ad me omnes & ego reficiā uos. Ad aliā partem esset alius hō cū ense euaginato dicens, Venite ad me omnes & ego interficiā uos. Et ad aliā partem ali⁹ cum tacea ueneno plena di. Venite & ego i^rficiam uos. Ad quem ire- tis? nūq⁹ ad primū? qā stultus esset q⁹ ad alios iret. Isti quatuor nos inuitant. Qui tenet mensam paratā est xps dicens, Veni- te ad me & ego reficiam uos. Alius econ- tra cū ense p^rti est diabol⁹ dicens, Venite ad me &c. & ego occidā uos de isto gla- dio. Eccl. xvj. Quasi romphea bis acuta omnis iniquitas. Terti⁹ est caro cū po- tionibus mortiferis & uenenatis di. Veni- te ad me & ego i^rficiam uos. Inuitat e- nim ad luxuriam que uidetur dulcis, sed infra est uenenum peccati. Quartus est mundus di. Venite & ego decipiam uos,

recte ut piscator cū esca auaricie coopit hamū uisū &c. sunt & multi stulti q̄ dimisso xpo uadūt ad diabolu. Alij ad carnē, ut luxuriosi. Alij ad mundū, ut auari, & pauci sunt qui uadūt ad xpm. Ideo alijs dimissis nadam^{us} ad xpm dulciter nos inuitantem. Duplici em passu uenimus ad eū. scilicet credendo & obediēdo. Ecce prima camera edificata de largitate gloriofa, quiescat hic. Secunda camera est de charitate gratiofa, & edificatur sup hoc fundamētū, misit seruū suū hora cene dicere iuitatis ut uenirēt, q̄ iā parata sunt oīa. Quatuor angulos habet hec camera, secundum q̄ quatuor sunt uidēda.

Primo quis est iste seruus.

Secundo que est hora cene.

Tertio quomodo parata sunt omnia.

Quarto quō nos debemus preparare ad eundum.

De primo. Seruus qui mittitur est magister Vincentius. Dicatur de reuelatione facta sibi a xpo &c. Vel seruus est gl̄bet predicator tenens uitam apostolicā. De qua Mat. xix. Ecce nos reliquimus oīa & secuti sum^{us} te. Qui istā uitā seruat, seru^{us} est xpi inuitans gētes ad cenā gl̄ie. Et potest dicere, In ueritate misit me dñs ad uos, ut loquerer in aurib^{us} uestris omnia uerba hec. Hierē. xxvj. Gregorius in homelia hodierna exposuit dicēs, Nunci^{us} iste ordo p̄dicatorū est. De secūdo. Hora cene est finis huius mundi de p̄pino. Licet em nesciant dies, hebdomada, mēsis, uel annus determinate, tamen possumus dicere, erit cito & multū breuiter. Nota ad hoc rationem euidentē de homine sene centum annorum uel pluriū, qui nō habet mēbrū qd̄ non sit infirmū, nec caput nec manus &c. De tali nūquid diceretis q̄ cito & breuiter debet mori, immo licet non possitis dicere, eras uel post cras determinate. Ita est de mundo sene & decrepito. Iam est em in ultima etate. Sicut etates hoīs sunt septē. scilicet infantia, pueritia, adoleſcētia, iuuet^{as}, uirililas, senectus, & decrepitas. Ita etates mundi sunt septem. Prima fuit infantia ab Adā usq; ad Noē. Tunc enim nesciebant lo-

q̄ de deo, erāt ignorātes sine libro. Secunda fuit pueritia. scilicet a puerilitate Noē usq; ad Abrahā. Tūc em p̄ diluuiū p̄uenerunt ad latram uel ad alia loca. A huius est diuitiū, infirmū est p̄ usuram. A huius est laboratorū, & hoc infirmum est, quia non soluūt decimas nec primitias, desunt Pater noster, Ave Maria, sed iō huius sciunt coniurationes. Ergo iste mūtus a Moysē usq; ad David. Tunc em p̄ membris suis infirm^{us}. Cito & bene cito desunt seculorū deuenerunt. j. ad Cor. i. huius filioi mei nouissima hora est. j. De tertio. Iam parata sunt omnia necessaria ad redemptionem & glorificationem in ordinibus angelorum. Et parauit: Iesus Christus qui dixit, Vade parare uobis locū. Et si abiero & preueniero uobis iterum uenio. scilicet ad iudiciū, & accipia uos ad meipsum, ut lo testat ergo ut parem^{us} nos. Quia si rex primogeniti, quilibet homo pararet se & ita omnes sumus inuitati ad nuptias Christi. Ideo dimissis uestib^{us} peccatorū, uestis uana de superbia, & induite uestē auitatis. Et tu auare depone uestem auitatis turpem, & recipe uestē mīe & lixuriosa luxurie, recipiat uestē albā castitatis. Inuid^{us} depōnita ueste nigra de dolore, ga inuidia nō est nisi tristitia & dolor de bono p̄ximi, recipiat uestē amici & charitatis, ga uestis de dolore non sit bona in nuptijs. Gulosus dimittat uestē crapulosa & humidā, & recipiat uestē abstinentie seu tēperatiē. Iracundus dimittat uestem laceratā, & recipiat uestem pacis & bone uoluntatis. Acidiosus dimittat uestem acide & negligentie, & recipiat uestem diligētie. Ex quo xps parauit nobis omnia, paremus nos. Nam que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. Mat. xv. Tertia camera est de egate rigorosa q̄ tāgit ibi, Et ceperunt si mul oēs excusare, uiq; Iratus pater fami-

lias dixit, Nemo uirorū illorū qui uocati sunt gustabit cenā meā. Iste tres excusationes signant tria peccata mortalia. scilicet superbiam, auaritiam, & luxuriam, q̄ impediunt gustum cene celestis glorie &c. Primus excusat se dicens, Villam emi, & necesse habeo exire & uidere illā. Rogo te habere me excusatum. Ecce emptio uille signat peccatum superbie, quia uult esse dñs & habere regimen p̄p̄i, qualiter cūq; nominetur supbia est. Quia ab initio deus fecit hominem bestiarum dñm dicēs, Crescite & multiplicamini & replete terrā, & subijcite eam, & dñamini piscibus maris & uolatilibus celi, & uniuersis aiantibus que mouentur sup terram. Gen. j. Sed non dedit sibi dñm hominum, q̄ p naturam oēs sumus equales. Iō uelle hominibus dñari supbia est, que impedit ne supbus ueniat ad cenam paradisi. Nota similitudinem quā ponit Boethius de muribus, quia si unus se uellet eleuare & alijs dñari, uellet ab alijs si bi pedes osculari, & de his hō rideret & truffaret. Ita est de illis qui se ingerunt ad dñum uel ad curā & regimē communitatis, uel ad prelationem, superbia est & damnatio. Multi sunt qui nesciūt regere seipſos, nec domum suam, & uolūt regere cōitatē, ac si ille q̄ nescit regere barcā, uellet regere nauē, quale periculum esset. Ideo dicit scriptura, Interdum dñatur homo homini in malū suū. Eccl. viij. Iō ille excusando se dixit, uillā emi. &c. O attēdite q̄ stultus fuit ille negociator, quia nondum uiderat uillam & iam soluit p̄cium. Ex ista ambitione dominandi multi damnantur, q̄ deberēt fugere, & ipsi se ingerunt &c. Secundus excusando se dixit, luga boum emi quiq; & eo p̄bare illa, rogo te habere me excusatū. Ita erat stultus ut primus emendo qd̄ non uidit. Emptio boum signat peccatū auaritie. Ratio, quia sicut bos arādo mouet terram, sic & auari tractant terrena. Ideo auari semper loquuntur de terrenis, de nūdinis, non solum intra hebdomadam, sed etiam in diebus festiuis qñ dicit misa. No. exēplū de diuite auaro, q̄ moriē-

do semper dicebat tres solidos & dimidium &c. De istis dicit David in persona xpi, Projicientes me nunc circundederunt me. *sin iudicio, oculos suos statuerunt declinare in terram.* ps. xvj. Quinq; paria bou signant quinq; sensus corporales, q; paria sunt duo oculi, due aures &c. Et avari ista quinq; ponunt solū ad terrena, excusant se a coniugio, & ex hoc impediuntur. Propter hoc dicebat xps, Videte & cavete ab omni avaricia, quia non in abundantia cuiusq; vita eius est ex his que possidet. Luc. xij. Nota. Cave te ab oī avaricia, ergo a rapina. hoc cōtra dominos ab usura collocata, cōtra divites, a furtis secretis etiā fructuū, a fraudibus emendo & vendendo, hoc tangit mercatores a retentione decime salario rē & bonorū, vel legatorum defunctorū. Ecce quare dicit, Cavete ab omni avaritia. Tertius excusando se dixit, Vxorem duxi, & ideo non possum venire. Duo primi dixerūt excusando se, Rogo te habere me excusatum. Sed ille allegat impossibilitatem di. Vxorem duxi &c. Duce-re uxorem nō est peccatum si intentio sit recta. Sed hodie tota intentio consequenter vel principalis intentio est ad luxuriam. Sicut equus & mulus quibus nō est intellectus. Item quia modo uxores impediūt viros ne possint ire ad cōmuniū paradisi. Ab initio de^o formavit Adā solū sine muliere, deinde dixit de^o, Non est bonum hominem esse solum, faciamus ei adiutorium simile sibi. Gen. ij. Sed si modo haberet creare uxore, diceret de^o, Bonum est esse hominē solum. Non faciamus ei destructorium simile sibi. Antiquitus parum expendebant in nuptijs & in uestimentis, sed cōservabant dotem &c. Ideo erat adiutorium viro, sed modo destructorium, quia si ipsa portat viro quingentos florenos, amici eius dicunt, Vos habeatis tot vestes &c. intū q; illud quod uxor portat & non habet, totum expenditur. Iō si uir est aduocatus procurat sibi per falsas aduocationes, notari^o per falsas literas, pcurator per falsas procuraciones, ut possit

hinc bene vivere. Item mulier transiit anno statim perit tunicas novas, nec mittit quiescere uirum. Et pauper hodie dicit intra se, Quid faciā, non possum uere cum isto diabolo, facit se furti, inquit se ad officia communitatis, ut perdat pecunias ciuitatis vel communitatis. Ideo potest dicere, Vxorem duxi, ideo nō possum venire. Nota de illis duobus iuuenibus, q; dixerunt magistro dū dicitur, q; hac de causa nolebant ducere uxores, quia tenebant captiuas sine cubinas, dicendo q; melius erat eis in uno pēto mortali de simplicitate, q; multis, q; multa peccata currunt aliquando in matrimonio. Pater, Primo de superbia, propter ornamenta uxoris, & etiam ipsorum rorum consequenter. Item de avaritia, ut sufficeret ad uanitates. Itē de luxuria, q; quādo nolūt eis uidere de uanitatibus &c. recipiunt amatores alienos, nolūt uiris suis reddere debitū dū uos estis nimis luxuriosi, oportet ire ad alias. Item de inuidia dicitur, q; fuisse dign^o q; ego essem uxor eius, quia multe uolunt bibere de mane de ira, quia aliquoties uiri ueniunt a fides de consilio uel negocijs, & uxores deberent eos consolari faciunt uicem nem &c. Idem de acidia, quia dicitur, q; portauit tātū, ideo certe non potest coquinam, habeat ancillam uel capellam. Ex ista ratione quando xps fuit interrogatus a iudeis, Si licet homini dimittere uxore suā quacūq; ex cā. Mat. xix. Rō q; non, nisi ex fornicatione, q; tunc debet eam interficere, sed ad domum tris remittere, nisi ipse etiā fregit. Nota quia ex hoc etiam ipsa pōt uirum dimittere, uel transeat unum pro alio. Certe xerunt discipuli, Si ita est causa inter uis cum uxore, nō expedit nubere. Itē dixit illis, Non omnes capiunt uerbum istud, sed quibus datum est. Ibidem, eunuchi qui castrauerunt seipso propter regnum dei. Qui potest capere, capiat &c. Mat. xix. Ecce qualiter ista

impediūt multos &c. Ideo dixit Iohannes, Omne quod est in mundo aut est concupiscentia carnis, ecce peccatum luxurie, aut concupiscentia oculorū, ecce peccatum auaricie, aut superbia uite. j. lo. ij. Quarta camera est de pietate copiosa, q; edificatur in hoc quod dicitur, Pater fac impleatur dom^o mea. Nota quatuor conditiones miserabilium personarum notat. i. pauperes, debiles, ceci, & claudum que leuiter conuertuntur & saluati. de quibus dicit thema, Dñe factum est ut imperasti. Quia de talibus impleatur dom^o paradisi. Primi sunt pauperes, q; in hoc mundo nō hnt magnā substantiā, & cū patientia transeunt simplr, sperantes quod in alio mundo erunt diuites. Tales qñ uocantur. i. in una predicatione, statim ueniunt, parant se per confessionē, cōfessionē, & satisfactionem, iniuriarum remissionem. Secus de diuitibus qui habent hic magnas diuitias, de honoribus, tñ delectantur in prāparatiū uite, q; obliuiscuntur prandiū paradisi. Recte accidit eis ut falconi, q; cū elicit statim ad primam uocationē dñi uenit, sed si habet stomachū plenū, non curat uenire. Ita recte est de hominibus mundi, pauperes statim ueniūt, sed diuites dicit, Anno uenietī uadā, uel in quatuordecima sequenti &c. Ideo indignatus dñs mittit sibi lapidē mortis, & pñcitur in sterquilino inferni. Ecce quare dicit, Ne deus elegit pauperes in hoc mundo, reprobis diligitibus se. Iaco. ij. Item uocati debiles, quia tales libenter ueniūt ad deum, sani autē non curant de paradiso, sed de diuitijs, de luxuria &c. Sed qñ ueniunt infirmitas, una febris & dolor, conuertuntur ad deū & confitentur &c. Itē de mulieribus que quando sunt in prosperitate non curant de deo. Sed quando uenit una perla i oculo, uel fractio tibie, uel cancer &c. tunc non curant de uanitatibus, sed de ecclesia. De hoc David,

Multiplicate sunt infirmitates eorū, postea accelerauerunt. i. uenire ad eum ps. xv. Itē uoca cecos. i. ignorantēs & simplices sine malicia, quia tales uadunt ad paradysum, quia hodie quāto sunt doctiores, tāto sunt magis presumptuos, quia scientia inflat, & alios reputant capras. Quando tales ueniunt ad sermones, dicunt intra se, Et quid dicit iste frater, & cū spū cōtraditionis ponūt obicē, & claudunt ianuā ne in eis intret radi^o claritatis diuine gratie. Simples autē qui nō hnt oculos scientie acquisite nec presumptio nis, sed deuote accedūt, tales leuiter ueniūt ad satisfactionē. Ideo legitur quod xps curauit unū cecū a natiuitate, q; statim fuit cōuersus. Pharisei autē exprobra-bant xpo dicendo, Et unde est hic quod possit cecū curare &c. Quibus dixit xps, Ego in iudiciū in hūc mūdū ueni, ut qui nō uidēt uideāt, & qui uident ceci fiant. Pharisei autē intelligentes q; hoc diceret de ipsis, dixerūt xpo, Nūquid & nos ceci sumus? Dicit eis Iesus, Si ceci essetis non haberetis peccatū, nūc uero, quia dicitis, uidemus, pēn uestrū manet. Io. ix. Quarto uocat claudos. Dicatur quid est claudicare. Recte incedūt illi, qui ex aliqua iniuria recipiunt tātā indignationē q; nolūt cōtēdari nisi prius uindicauerit se, nec alias iniurias remittunt, imo stat erecto collo. Tales nō ad paradysum accedūt, sed ad infernū descendūt. Pñ meus celestis tradet uos tortoribus, si nō dimiseritis unusquisq; fratri suo de cordibus uestris. Mat. xvij. Claud^o autē & si ad modicū & paruū tps stet rect^o & indignat^o, tñ statim humiliatur ad remittēdū & pacificandum, quando dicitur sibi, propter deū remittatis. De istis quatuor conditionibus gentiū impletur dom^o paradisi. Dñe factū est ut imperasti. Deo gratias.

De eadem dñica. Sermo. ij.

Illam emi, & necesse habeo exire & uidere illā. Luce. xliij. In presenti sermone intendo declarare retributionē quā de^o facit in alio mūdo animab^o defunctorū de gloria,

decē florenos in bursa conscientie dicitur a xpo. Intra in gaudium dñi tui. Propter hoc dicebat xps. Penitentiā agite, que hīs decē cōsistit. Qui habet ista decem potest dicere, Villam emi scilicet ciuitatē paradisi. Quātū ad secūdā uillā q̄ est inferus infernalis & tenebrosa. Ista in corde terre cōsistit, plena est igne & c. ibi enim cruciantur dānati. In omnib⁹ habet cōditiones cōtrarias prime ciuitati. Si uultis scire omnes eius cōditiones & dolores, ecce quid dicit deus, qui ut bonus & fidelis mercator, nolēs aliquē de capere, ut faciūt multi mercatores, qui celant malas rei uendite conditiones, dicit clare cōditiones illius nulle p̄ os Iob, qui dicit illā esse tenebrosā & opertā mortis caligine, terrā miserie & tenebrarū, ubi umbra mortis & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat, Iob. x. Septē malas cōditiones illius uille enumerat. Prima quod est terra tenebrosa. Si dicatur, Et nunquid est ignis ibi? Imo, ergo claritas. Dico quod ille ignis est flamma in qua tamē omnes se uident & cognoscūt. Sed q̄ ille ignis nō est clar⁹, iō & c. Secūda cōditio est qd̄ est terra operta mortis caligine. Hoc dicitur pro tanto, quia nō uident deum, licet mō nideant beatos, sed tamē ad maiore penā eorū, ut famelicus uidens mensām ornātā & nō pōt inde comedere, dolet & tristatur, & in eodē augmētatur dolor. Idē de dānatis, quādo uidēt Paulū q̄ fuit superb⁹ dicitur, Et quis est ille & c. Itē de beato Mattheo auaro, & de beata Magdalena que fuit luxuriosa. Tertia cōditio est, q̄ dicitur terra miserie, quia oē bonū eis deficit, intantū qd̄ nec guttū aq̄e possunt habere. Vnde si omnia bona mūdi fierēt p̄ eis nō haberēt aliquod remediū, imo augmentaretur eis dolor. Nota exēplū de captiui cui mittitur p̄ciū redēptiōis & perditur, q̄ nō dolet. Quarta cōditio est q̄ est terra tenebrarū, quia peccata dicūtur tenebre. Apostolus, Abijciam⁹ opera tenebrarum. ad Ro. xij. Dānati autē semper sunt in penis & renegāt & maledicunt deū, filius insurgit cōtra patrē dicens,

O proditor, q̄ p̄ te sum dānat⁹, & cōtra, uir cōtra uxore & c. Quinta cōditio tangitur cū dicitur, ubi umbra mortis. Et hoc q̄tū ad tormenta. Nā in hoc mūdo grauius tormenta occidunt hominē, & cōsequenter cessant, sed in inferno licet grauissima sint tormenta, nō tamen eis mortem, quia immortales sunt. Iō nō dicitur mors, sed umbra mortis. Sexta cōditio est, q̄ ibi nullus ordo, sed cōfusio. Argumētū in oppositū. Nā dicit ap̄s, Que a deo sunt, ordinatae sunt. ad Ro. xij. Cū ergo infern⁹ sit opus dei, quomodo dicitur, ubi nullus ordo? Quia dicitur, ubi nullus ordo, ubi deo ordinatus luxuriam q̄ sit p̄ctū mortale. Sed aliter quocūq; uelis delectationem per illas partes, luxuria est & damnatio. Ideo dicit scriptura, Abstineatis uos a fornicatione ut sciat unusquisq; uester uas suū non in p̄sione desiderij, sicut & gētes que ignorant deū. j. ad Thessal. iij. Quar- tus est inuidia. scilicet dolere & tristiari de bono alterius. Mala moneta est. Deponētes igitur oēm maliciā & oēm doliū, & nequias, sicut mō geniti infātes. j. Pet. ij. Quintus est gula, frangere ieiunia ecclesie comedendo & bibendo excessiue. Iō dicit corda uestra in crapula & ebrietate. Luc. xij. Sextus ira, rācor, mala uolūtas, desiderium uindictę. Sol non occidat super acidiā, q̄ nulli nocet nisi uobis dimittēdo bona q̄ tenemini facere, ut ofonem, & cōfessionem in quadragesima, & cōfessionem in paschate. Ex ista mala moneta acquiritur uilla inferni. Iō dicit scriptura, Ne acquiratis perditionem in operibus mauum uestrarum. Qm̄ deus non facit mortē, nec letatur in perditione uiuorū. Sap. j. Qui stat in his peccatis, & nō uult conuerti nec facere p̄niam, pōt dici tertiā uillā scilicet infernalem emi. Quarta uilla est dolorosa, quia deus non est tenebrosa, quia eius habitatores hūt claritatem

peccatū portetis & c. Primus solid⁹ quo emittitur est superbia sine proteruitate, quia non uult subijci nec obedire uolūtatē dei, ut discipulus magistro, ignorās na gloria, propter hoc dicit deus per os Tobie, Superbiā nunq̄ in tuo sensu aut in tuo p̄bo dñari permittas. In ipsa enim mūtū sumpsit omnis perditio. Tob. iij. Secundus est auaritia acquirendo bona terrena iniuste per usuras, & rapinas, fur & c. Ideo xps, Cauete ab omni auaritia. Luc. xij. Tercius est luxuria. In duob⁹ ybis dicam uobis quid est. Vir cum uxore sua seruauit modū non est luxuria, nec taliter quocūq; uelis delectationem per illas partes, luxuria est & damnatio. Ideo dicit scriptura, Abstineatis uos a fornicatione ut sciat unusquisq; uester uas suū non in p̄sione desiderij, sicut & gētes que ignorant deū. j. ad Thessal. iij. Quartus est inuidia. scilicet dolere & tristiari de bono alterius. Mala moneta est. Deponētes igitur oēm maliciā & oēm doliū, & nequias, sicut mō geniti infātes. j. Pet. ij. Quintus est gula, frangere ieiunia ecclesie comedendo & bibendo excessiue. Iō dicit corda uestra in crapula & ebrietate. Luc. xij. Sextus ira, rācor, mala uolūtas, desiderium uindictę. Sol non occidat super acidiā, q̄ nulli nocet nisi uobis dimittēdo bona q̄ tenemini facere, ut ofonem, & cōfessionem in quadragesima, & cōfessionem in paschate. Ex ista mala moneta acquiritur uilla inferni. Iō dicit scriptura, Ne acquiratis perditionem in operibus mauum uestrarum. Qm̄ deus non facit mortē, nec letatur in perditione uiuorū. Sap. j. Qui stat in his peccatis, & nō uult conuerti nec facere p̄niam, pōt dici tertiā uillā scilicet infernalem emi. Quarta uilla est dolorosa, quia deus non est tenebrosa, quia eius habitatores hūt claritatem

tē gfe dei, nec gloriosa, quia nō uident deū, sed est dolorosa, quia ibi est ignis, scilicet flamma pura q̄ p̄tate dei cruciat animas purgandorū. Non sunt ibi demones, sed tant⁹ est ibi dolor q̄ dicunt doctores sancti, q̄ nulla pena huius mundi pōt cōparari pene minime purgatorij. Intū q̄ si deus poneret unam animam de illis de purgatorio in furno calcis uel uitri igniti reputaret hoc ad gratiam, q̄ non haberet tantā penā. Si dicatur, q̄ est ratio q̄ tāta sit pena. Rēdeo, quia ibi est uiolenta & non uoluntaria p̄nā. Que sit in hoc mūdo est uolūtaria, & de modica penitencia in isto mūdo de cōtentatur. Sed qui non facit hic uoluntarie, faciet in purgatorio coacte. Nota similitudinē de patre qui corrigit duos filios, & unus humiliter & uoluntarie uenit ad p̄fem, quo facto promittens decetero emendationē, pater statim dimittit uirgā, cōtentus de humilitate filij. Sed alius filius recalcitrat & cōtradicit patri, ideo fortiter uerberatur. Ita q̄ in hoc mundo humiliat ad p̄niam, deus est contentus. Qui autē nō uult facere hic p̄niam, fortiter post istam uitam punietur in purgatorio. Penitentiam soluet clamando & plangendo dicens, Heu mihi, quia incolat⁹ me⁹, id est habitatio, prolongatus est, habitauit cum habitantibus Cedar. scilicet in tristitia uel tribulatione, multum incolat. i. inhabitata fuit aīa mea. p̄. cxix. Ista uilla emittitur non florenis nec solidis, sed tribus denarijs minutis, quia solū peccatis uenialibus emittitur. Decedens enim in peccato mortali, descendit ad infernū & dānat⁹ est. Nota tria ḡna p̄ctorum uenialium. De istis tribus differentijs peccatorū uenialium dicit apostol⁹, Si quis edificauerit super fundamentum hoc. scilicet fidei, quia nec lū dei nec Agareni intrant ibi, ligna, fenū, stipulā, detrimentum patietur, ipse autē saluus erit, sic tamen quasi per ignem. j. ad Cor. iij. Nota ligna, fenū, stipulā, hec tria significant tria peccata uenialia p̄dicta. Lignum quod difficile cōbūritur q̄ fenū, significat peccata uenialia maiora, quia pro talibus multū stant in purgato

gatorio. Fenu qd' citius cōburitur signi-
cat peccata uenialia medioeria. Stipula.
palea significat peccata uenialia mini-
ma, de quibus statim purgantur & purifi-
catur transendo per purgatoriū. Respi-
ciatis ergo bursam conscientie, & uidea-
tis qualem monetam portetis, ut possi-
tis dicere, Villam emi scilicet paradisi,
non inferni nec purgatorii. Auissetis uos
&c. Deo gratias.

De eadem dominica. Ser-
mo tertius.

Ecce cenā magnā & uo-
cauit multos. Luc. xiiij.
In isto sermone iuxta ma-
teriam quam tēgit thema
propositum uolo declara-
re modos quos deus tenet uocādo pec-
catores ad se & ad bonam uitam, & fina-
liter ad gloriam. Credo quod erit bona
materia deo acceptabilis & gratiosa, &
nobis utilis & proficua, sed prius salute-
tur uirgo Maria. Fecit xps cenā magnā,
& loquitur de gloria celesti, & uocauit
multos. Sumitur hic multos pro uniuersa-
litate, quia omnes uocati sumus ex par-
te dei. Ideo si non uadam⁹ illuc, defect⁹
est ex parte nostra. Inueni in sacra scri-
ptura quatuor modos quos tenet Chri-
stus uocando peccatores ad se, scilicet,

Per signum certum.
Per uerbum uiuum.
Per nuncium uerum.
Per scriptum clarum.

Omnes qui sunt in paradiso uel erunt,
sunt uocati aliquo istorum modorū. Iō
dicitur thema, Fecit cenā magnā &c. Dico
primo qd' deus uocat multas personas
ad gratiam suam & bonam uitam, & fi-
naliter ad eternam gloriam per signum
certum. A simili, sicut quando pulsiuntur
campane hora misse est signum ut gētes
ueniant ad missā, uel pulsatio tube apud
magnos dominos est signum certū uo-
cādi milites & scutiferos ad prandiū, uel
pulsatio ad ianuam est signum certū sue
uocationis. Ita quādo deus pulsat ad por-
tam cordis tui uel illius, signum est qd' uo-
cat te ut uadas ad eum. O dicit aliquis,

Nunq̄ ego audiui ipsum uocantem,
uos uocat yho suo uiuo. Seruū meū uo-
cabat illum. Job. xix. ideo qn̄ uos auditis
eam, monet nos ut dimissis peccatis re-
ti dicere, O deus uocat me, uolo cōuer-
ti & ire ad eū. Sed multis accidit ut Sa-
mueli puero innocenti, humili, & deu-
ficebat dormire coram arca dei. Et de
nocte deus uocauit eum dicens Samuel,
ce ego, uocasti em̄ me &c. Qui dixit non
uocauit te. Reuertere & dormi. j. Reg. iij.
Cum autem iterum secūdo, & tertio uo-
cetur a deo semper ibat ad Heli, Intel-
lignatur Heli qd' dñs uocaret puer. &c.
Nota historia qm̄ facit ad propositum.
Ila accidit multis qui uocantur a deo, &
ipsi uadunt ad Heli. Heli em̄ interpreta-
tur. i. fortis, ascendēs, de⁹ meus. Quādo
Heli dicens. Modo ego sum iuuenis &
forte, sed quando ero senex, tūc ego fa-
ciem pñiam. Vos uaditis ad Heli. i. ad for-
tem confidētes de iuuentute, fortitudi-
ne &c. cū tū non sitis certi an hodie uel
sō iuueni. Quando dicitur religio
& ceremonias &c. Rñdet, modo sum iu-
uenis, sed qn̄ ero senex &c. qn̄ non pote-
rit seruare. Idē de clericis & laicis & mu-
lieribus. Pauci iuuenes sunt qui uadunt
ad deū, qn̄ uocantur uadūt ad Heli, hoc
est ad fortē, qd' cōfident de sua iuētute
& fortitudine, & frequenter iuuenes im-
probitate moriuntur, & sic uadunt ad in-
fernum. Quādo sunt infirmi dicunt sui,
non dicatis sibi qd' cōfiteatur, qd' possit
tereri qd' &c. sed quando medic⁹ dicit,
fatu est faciat ipsum confiteri, qd' mor-
turus est. Non fiet ita dicit diabolus. Qn̄
uenit confessor facit ipsum dormire. Et
dicunt sui confessori, Pater mō dormit, tū
redetis in sero, & tūc diabol⁹ facit ipm̄
sudare, & dicitur confessori, O p̄f redea-
te cras de mane, quia modo sudat. Et in

crastinū quādo confessor uenit querens
de eius statu dicit, Pater in media nocte
mortu⁹ est. Ideo confiteri statim debe-
tis, & nō confidatis de fortitudine. Ideo
David, Fortitudinem meam ad te custo-
diā &c. Alij uadunt ad Heli secundū qd'
interpretatur ascendens, appetētes ascē-
sum, munditatē in honoribus, dignitati-
bus, diuitijs &c. Quando uocantur a deo
ipsi uadunt ad Heli. Verbi gratia. Deus
uocauit religiosum ī statu religionis, sed
ipse quid facit, uult ascendere, uadit ad
studium ut ascendat ad magisteriū, epā-
tum &c. Idem de clerico qui ponit se in
domo magni domini &c. Idem de illis
qui per usuram uolunt ascendere ad ma-
gnas diuitias, omnes uadūt ad Heli &c.
Alij uadūt ad Heli scđm̄ tertiā interpre-
tationem, scilicet deus meus, ut sunt illi
qui stulte confidūt de misericordia dei,
qd' sine penitentiā confidere de dei misē-
ricordia stultitia est dicēdo, Quare xps
fecit tāā pñiam? non pro se, sed pro me,
& cum ista confidentia uana uadunt ad
infernum. Licetum est confidere de deo
q̄tūcūq; homo sit peccator, si homo uult
penitere, sed qui non uult penitere, sci-
licet nec restituere nec iniurias remitte-
re, talis nō debet cōfidere de dei misē,
qd' stultitia esset. Ecce qd' dicit scrip. Ne di-
cas, Miseratio dñi magna est, multitudi-
nis peccatorū meorū miserabitur. Mise-
ricordia em̄ & ira ab illo cito proximār.
Eccl. v. De nullo legitur nisi de latrone
qd' haberet malam uitam & bonū finē. Iō
faciam⁹ ut Samuel fecit quarta uice qn̄
fuit a deo uocatus dixit, Loquere dñe, qd'
audis seruus tuus faciendo quod preci-
pis. Et talis potest dicere cum scto Iob,
Vocabis me & ego respondebo tibi, nō
Heli sed tibi, & operi manuum tuarum
porriges dextram. Iob. xiiij. Dico tertio
qd' deus uocat per nuncium uerum, ut iu-
dex qd' non uocat p̄ signū, nec yho uiuo,
sed p̄ nūciū. i. p̄ conē quē mittit, ita iudex
n̄ & rex xps per nūcios curie sue uocat
multos, nūcij sunt infirmitates, dolores,
aduersitates, febres, senectus, & hmōi.
Mittit ancillas suas ut uocarent ad arcē.

Caltri-

salutudine glorie, & ad menia ciuitatis. Prouer. ix. Sed quare dicit ancillas & non nuncios, quia nullus iudex uocat per ancillas sed per nuncios. Rūdeo ad innuendum quod infirmitates sunt ancille quibus deus uocat. Qui ergo habet febre uel aliam infirmitatem, citatus est. Ideo paratis uos, quia nonnulli sic uocati remanent cōtumaces, ideo trahuntur uehementer cōdēnandi. Nota exemplum de illo diuite cui premissi fuerunt tres nuncij per angelum suum ante mortem suā, qui uolebat habere malam uitam & bonū finem &c. 16. auileris uos ne ita cōtingat uobis. De talib' dicit Salomō in psona xpī, Quia uocauit, & renuistis, ego q̄q; in iteritu uo ridebo, & subfannabo, cū uobis id quod timebātis, aduenerit. Prouer. j. 16. semper debet esse homo paratus. Nullus qui habet. l. uel. lx. annos uite pōt allegare preoccupationem mortis. Dico quarto, quod uocat nos deus per scriptū clarū. Et non sunt plures modi uocationis. Isto modo quando rex uult facere nuptias de suo primogenito solet uocare per scripturā nobiles suos, & glibet ornāt & parat se. Sic uocat de' ad nuptias filij sui Iesu xpī. Sponsa est humanitas, quam in hoc mundo desponsauit & in celo hūit nuptie. Simile est regnū celorū homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Mat. xxij. Et misit binas literas omnibus nobis uocādo ad dictas nuptias. Iste bine litere sunt uetus & nouū testm, qd' summarie nihil aliud cōtinet nisi ut nos uadamus ad cōiuiuiū nuptiarū filij dei. Ideo ap̄s, Quęcunq; scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt. ad Ro. xv. Omnes glōse & potestille tendunt ad hoc, ut paremus nos ad eundū. Vel si dicatur sic, Scripturis uocatur dimittis. Ideo beati qui ad cenā nuptiarū anni uocati sunt. Apoc. xix. Sed falco saturatus nō curat uenire ad dñm uocantem, licet nutu capitis uideatur assentire. Et tandē dñs iratus lapide uel sagitta interfecit eum. Ita multi diuites faciūt & subito moriuntur. Ideo xp̄s, Dico uobis quod nemo uirorum illorum quod uocati sunt, gustabit cenam meā. Luc. xiiij.

&c. Sed accidit multis ut pullo, quod debet scire, quia quādo inceperūt, nō uidebāt periculū uel dānū quod sequitur, sed in persequutione operis uidēt mala quod p̄sequi, & dimittūt. Alij autē dimittūt nec sciētie, sed cōstātie, habēt em̄ intellexit flexibile ad instar galline super cāpanile. Sed isti in deo non habēt locum, nō est in eo defect' potētie, nec sciētie, quia omnia nuda & aperta sunt oculis ei'. ad Heb. iij. nec cōstātie, quia immutabilis habet' dicere quod quicquid de' fecit deo nostro, dei perfecta sunt opera, & omnes uie ei' iudicia &c. Deuter. i. De' a principio mūdi incepit unā mirabile quādo in celo creauit tot angelos, quoterāt cathedre siue grad' glorię, ut inhabitarentur a creaturis intellectibus. Sed magna pars angelorū perit Lucifero cōsentiendo, qui uoluit equiparari, propter quod deus eiecit eos de celo dicens, Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. Michael autē ex dei precepto fecit executionē, & cathedre remāserunt uacue. Ne opus dei remaneret imperfectū in celo: quia si in creaturis corruptibilib' nō dimittit aliquid imperfectū, multo minus in incorruptibilibus creaturis, p̄pter hoc creauit genus humanū ad sup̄plendū & cōplēdū & reparandū defectū angelorū. Istā rationem assignat magister sentent. in j. dist. j. Et quia sunt multi qui nō uolunt ire, licet nō dicāt ore, ostendit & dicit tamē opere male uiuendo. Ideo quid facit xp̄s? dicit Michaeli principis ecclesie, Compelle intrare ut impleat domus mea. Videtur ergo quod multi uiolēter uadunt ad gloriam. Nota tres modos quibus homines uadunt ad celum.

Aliqui uadunt currendo uigoroſe. Aliqui uadunt ambulando ſpacioſe. Aliqui uadunt tracti rigorose. De his loquitur thema, Compelle intrare &c. Dico primo quod aliqui uadiūt ad paradysum currendo festinanter. Currere em̄ est magnos passus festinanter facere.

scilicet opus non ex defectu potencie, sed sciētie, quia quādo inceperūt, nō uidebāt periculū uel dānū quod sequitur, sed in persequutione operis uidēt mala quod p̄sequi, & dimittūt. Alij autē dimittūt nec sciētie, sed cōstātie, habēt em̄ intellexit flexibile ad instar galline super cāpanile. Sed isti in deo non habēt locum, nō est in eo defect' potētie, nec sciētie, quia omnia nuda & aperta sunt oculis ei'. ad Heb. iij. nec cōstātie, quia immutabilis habet' dicere quod quicquid de' fecit deo nostro, dei perfecta sunt opera, & omnes uie ei' iudicia &c. Deuter. i. De' a principio mūdi incepit unā mirabile quādo in celo creauit tot angelos, quoterāt cathedre siue grad' glorię, ut inhabitarentur a creaturis intellectibus. Sed magna pars angelorū perit Lucifero cōsentiendo, qui uoluit equiparari, propter quod deus eiecit eos de celo dicens, Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. Michael autē ex dei precepto fecit executionē, & cathedre remāserunt uacue. Ne opus dei remaneret imperfectū in celo: quia si in creaturis corruptibilib' nō dimittit aliquid imperfectū, multo minus in incorruptibilibus creaturis, p̄pter hoc creauit genus humanū ad sup̄plendū & cōplēdū & reparandū defectū angelorū. Istā rationem assignat magister sentent. in j. dist. j. Et quia sunt multi qui nō uolunt ire, licet nō dicāt ore, ostendit & dicit tamē opere male uiuendo. Ideo quid facit xp̄s? dicit Michaeli principis ecclesie, Compelle intrare ut impleat domus mea. Videtur ergo quod multi uiolēter uadunt ad gloriam. Nota tres modos quibus homines uadunt ad celum.

Aliqui uadunt currendo uigoroſe. Aliqui uadunt ambulando ſpacioſe. Aliqui uadunt tracti rigorose. De his loquitur thema, Compelle intrare &c. Dico primo quod aliqui uadiūt ad paradysum currendo festinanter. Currere em̄ est magnos passus festinanter facere, qd' includit duo. scilicet facere magnos passus, secundo quod fiant uelociter, aliter non esset currens. Currendo igitur uadit ad paradysum, qui facit magna opera. scilicet magnas orationes, ieiunia, elemosynas, audit missas, sermones &c. q̄to opera sunt maiora, tanto sunt passus maiores. Oportet nō solum magna opera facere & currere, sed quādo bona opera sunt magna & multa, & quando fiunt cū ardore spūs & feruore & diligentia, tunc talis currit festinanter ad paradysum. Apostolus, Festinem' ergo ingredi in illam requiem. ad Heb. iij. Currēdo ergo & festinanter uadit ad paradysum persona que non solum seruat penitentiam sibi iniunctam a confessore, sed adhuc addit, & non solum in dñica audit missam completam & deuote cum silentio, sed quolibet die. Nō solum constitetur semel in anno, sed quolibet mense. Idem de communionē. Nō solum seruat ieiunia ecclesie, sed adhuc plus facit, nō solum restituit, sed immo de suo dat elemosynas. Talis pōt dicere cum David qui fortiter currebat, Viam mandatorum tuorum circurri, cum dilatasti cor meum. ps. cxvij. Quando talis moritur, anima statim euolat ad celum, cum tamen sint tot diete. Propter hoc sacra scriptura monens nos ad currendū festinanter dicit, Deponentes omne pōdus & circumstās nos peccatum, per penitentiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in autorem fidei & consummatorem Iesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem &c. ad Heb. xij. No. hic secreta moralia, deponentes omne pōdus. Cursor qui uult brauium siue signum obtinere, deponit omne pondus. Ita ille qui currit ad celū, si uult lucrari iocale glorie, oportet quod deponat pondus peccatorū quod multum aggrauat animam. David, Quā iniquitates mee supergresses sunt &c. ps. xxxvij. Secundo & circumstans nos pēn. scilicet auaritie, ante & retro a dextris, & a sinistris. Quod peccatū deponēdū est scd'm quatuor modos restitutionis ad proximum. Ante debet fieri restitutio, quādo usura

cuusuis sit generis nel spēi est notoria & clara. Retro quando est colorata, sicut illa que sunt retro nō bene uidentur. Sic quando dicit diuiti, Mihi tñ pñabit, & ego quolibet anno reddā uobis tñ censū. Ecce hic usura colorata. Cēsualia sūt bona cū duab⁹ cōditionibus. scilicet sit uera & realis emptio & uēditio. & q̄ precii sit iustū, potestis habere sine peccato. A dextris est restitutio, q̄ debet fieri per laboratores, q̄ fraudulēter cōplēt dietam & iornale, & petūt tñ salariū, q̄ sicut domus damnaretur nisi solueret salariū, ita damnatur qui recipit salariū & nō facit iornale completum, uadunt tarde & ueniunt ante tempus completum ut dormiāt &c. A sinistris est restitutio que debet fieri de fama &c. si aliquem diffamatis, q̄ nūq̄ intrabitis paradysum nisi reuocetis. Ecce quare dicit circumstans nos peccatum tenens fortiter, q̄ nullus restituit. Tertio per patientiam curram⁹, quia talis est hodie mund⁹, q̄ homines mūdani deridēt illos qui currūt ad paradysum festināter, aspiciētes Iesum qui in cruce habuit infinitā patientiā ad iniurias sibi dictas. Ideo apostolus, Sic currite ut cōprehendatis. j. Cor. ix. Dico secundo q̄ aliqui uadunt ad paradysum eūdo spaciose, sicut sunt persone mūdane q̄ nō fecerūt amplius nisi q̄tū obligant ex preceptis dei, q̄ alii nisi seruauerūt dei precepta modo nō irent ad paradysum secundum regulam xpī, si uis ad uitam ingredi serua mandata dei. Mar. xix. Tales multum tardant in uia, quia nihil amplius faciūt. Verbi grā. Si dicatur alicui de talibus in aliquo die feriali, Cuadamus ad missam, Rūdet, non faciā, q̄ nō obligor nisi in die festo. Idem de ieiunio in sexta feria, non obligor nisi ad ieiunia ecclesie, solū confitentur semel in anno, & cōicāt, seruāpniam datā a cōfessore, & nihil plus. solūnt bñ decimas & primitias & salariū seruicētib⁹, sed nō curant facere magnas elemosynas. Tales finaliter ibūt ad paradysum, sed tardabunt in uia. Et pñt dicere xpō ybum qd̄ dixit iacob Esau fratri suo, Precedat dñs me⁹ ante seruū suū,

& ego sequar paulatim uestigia ei⁹. Gen. xxxij. Nimio cōstabit hmoi⁹ morosus quando in penis purgatorij habebit. Nos mouet expectare introitū paradisi. Nos mouet nescimus que pena est nō uidere deum, q̄ nō cōpetit nobis in hac uita ipsū uidere. Auto. Non uidebit me homo & c. Exo. xxxij. Sed animabus separatis quibus competit uidere deum, est maiora pena, q̄ nō uident eum, maior est mihi uel tibi si subito perderemur. Itē quia illa pena ignis purgatorij est maior pena q̄ aliqua pena huius mundi. No. hic de illo homine q̄ habebat multos dolores, desiderabat mori ut libere uaderet ad paradysum. Cui apparet angelus dāns sibi optionem, uel q̄ tribus dieb⁹ in purgatorio ad purgandū, uel per tres annos haberet illam tatem &c. Ideo apostolus, nō curat fratres quō caute ambuletis, nō curat sapientes, sed ut sapientes redimerent penitentiam tps, qm̄ dies mali sunt in purgatorio. ad Eph. v. Dico tertio q̄ uadūt ad paradysum tracti rigorose, nō autem dicere nisi q̄ xps dicit, Non timeas, chaeli. Compelle intrare &c. Non timeas ligatis q̄ ista uolētia fiat libero arbitrio, quia nō pōt cogi, sed ista uolētia pōt per infirmitates, dolores, paupertes, & tribulationes, & sic liberum arbitrium mutatur, sed non cogitur. Non timeas uenerunt mundus de defectu boni amoris. Spero q̄ materia erit utilis animabus. Pro introductione & declaratione huius uerbi & materie pertractande sciētiā ille magnus & excellens propheta Moyses inter alias doctrinas dedit talē doctrinā filiis Isrl̄ di. Testes inuoco hōiū & terrā q̄ proposuerim uobis in uia & mortem, benedictionem & maiorem uitam. Elige ergo uitā ut & tu uiuas, & semen tuum, & diligas dñm deū tuū. Ipse enī est uita tua, & lōgitudo dñe tuorū. Den. xxx. Ex istis uerbis libere ponderentur, possum⁹ extrahere quatuor conclusiones. Prima q̄ de⁹ est uita

in se, & sua uita est suum esse essentialē & nō accidentale ut in nobis, qui possumus uitā pdere. Ista cōclusio habetur in hoc q̄ dicit, Testes inuoco hodie celum & terram q̄ proposuerim uobis uitam. scilicet deū. Secūda conclusio, q̄ deus nō solū est uita in se essentialiter, sed est fons & principium uite, dās uitam omnibus ei⁹ adherentibus. Sicut ignis de se est calid⁹ & clarus, & sibi adherentes calefacit & illuminat, ita deus. Ista conclusio tangitur ibi, Illi soli adheras. Ipse enim est uita tua effectiue & causali. Tertia conclusio q̄ adherentia ad deum est per amorem, super omnia eum amando, ex omnibus anime potentis, sicut qui diligit adēter aliquam personam, uult eam respicere, & de ea loqui, & cum ea esse, quia res dilecta trahit ad se cor diligentis. Ideo dicit Dionysius, q̄ amor est uis unitiua faciēs unum quid ex amante & amato. Iō q̄ super omnia diligit deū, statim uoluit ad eū oculos intellectus cōtēplando, & uoluntas inflammatur in ei⁹ amore, memoria recordatur de beneficijs, ore loquitur ipsum laudando. Ecce qualiter per amorem homo adheret deo. Ista conclusio tangitur ibi, Diliges dñm deū tuum, q. d. diliges non aliquid transitorium, diuitias uel delicias, quia pñt & deficere &c. Quarta conclusio est q̄ ille q̄ non diligit deum lōge est a uita, & manet in morte. Hec conclusio hñ cū subditur, Testes inuoco celum & terrā q̄ proposuerim. scilicet diligentibus deum, uitā, & mortē, s. non diligentibus deum. Propter hoc dicit thema, Qui nō diligit, scilicet deū, manet in morte. Patet thema. Inuenio i sacra scriptura q̄ ex defectu dilectionis ad deum, quatuor mortes uenerunt generi humano, ac genus humanum quadruplici morte est peremptum.

Et priā mors spūalis q̄ debem⁹ fugere. Secūda mors corporalis q̄ debem⁹ puidere. Tertia mors gehennalis quam debemus precauere.

Quarta mors eternalis, quam debemus horrescere.

De qualibet dicit thema, Qui non dili-

git, manet in morte. Dico primo q^d ex defectu diuine dilectionis, quia Eua plus dilexit pomū ligni uetiti q̄ deū, & Adā plus dilexit Eua q̄ deū, quia ne moleſtaret eam fecit contra dei mandatū, ex hoc uenit mors ſpūalis, qā qñ hō peccat contra p̄ceptū dei, hō perdit grātiā dei que dat uitā anime formaliter, ſicut aī rōnalis dat eſſe & uiuere corpori formaliter. Sed quando homo peccat mortaliter, p̄ditur grā, & anima remanet mortua in corpore. Ecce quid eſt mors ſpūalis. Et licet corpus letetur, comedit, bibat, & ornetur, aīa tamen iacet int^{us} mortua & corrupta & fetida. Sicut corp^{us} tuū in pulchro ſepulchro. Ita dicit Chriſtus peccatoribus, Ve uobis qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis, que a foris apparent hominibus ſpecioſa, intus autem plena ſunt oſibus mortuorum & omni ſpurcitia, ſic & nos. Mat. xxij. De iſta morte ſpirituali aūt. Aīa que peccauerit, ipſa morietur. Ezech. xviij. Morietur ſ. p̄erit do gratiā dei, tamen non omne peccatum occidit aīam, quia uenialia non occidūt aīam, licet ſint diſpoſitiones, ſed peccatum mortale ſemper occidit aīam. Ideo dicit, Peccatum. ſ. mortale cum conſummatum fuerit, generat mortem. Iaco. j. Nō loquitur de morte corporis, qā multi peccāt mortaliter, qui nō moriuntur ſtatim corporali, ſed i aīa: ſtatim moriuntur. Nota peccatum cum cōſummatū fuerit, non dicit cum inchoatum fuerit uel mediātū, ſed conſummatū. Vnde dico q^d p̄ctm mortale habet initiū, mediū, & finē. Initii autē p̄cti mortalis eſt ſimplex cogitatio circa uin dictam, uſuram, luxuriam, & ſurtum, & huiuſmodi, non deſiderando opus fieri, ſed cogitat, ſi talis eſt ſimplex cogitatio, ſolum eſt p̄ctm ueniale, non ppter hoc moritur aīa. Medii ʒo eſt qñ in tali cogitatione delectatur, ſed non deſiderat opus, nec etiam facere, hoc etiam adhuc eſt p̄ctm ueniale. Sed ſinis eſt conſenſus uoluntatis, quando nō ſolū cogitat & delectat, ſed cōſentit & deſiderat op^{us}, etiam ſi non facit, eſt p̄ctm mortale. Iō dicit, P̄ctm cū conſum-

SER M

matū fuerit &c. Hic potestis cognoscere quō sunt mali male cōfēsi, quā cōfē-
tur de malis cogitationib⁹, maxime mul-
lieres, q̄ ex quo non fecerunt opus, in-
credūt peccasse cogitādo, loquēdo, &
fiderādo, & cōfentienti in volumi-
ne. Tales in cōspēctu dei iā reputantur pe-
ne. Multe plōne reputantur bone &
neste in cōspēctu hominū, q̄ apud de-
um sunt male & inhoneste. Dicit multib⁹
uixorē meā. Sed uideamus si ita utra-
que cogitauit, desiderauit, uel cōcupiuit.
Pater uictories. Modo dicit xps. Qui
uiderit mulierem ad cōcupiscēdo
eā, iā mechatus est eā in corde suo. Ma-
v. Et per oppositū de uxorē cōmū-
cēte uirum alium. Dico q̄ ista cōmū-
ritualē debemus fugere, & citius de-
m⁹ sustinere omne periculum, etiā
tē corporalē q̄ peccemus. De hoc
uobis exēplū & modū fugiēdi. Cū la-
essent captiui in Babylonia, ibi erat
dam mulier nobilis, pulchra in corpore,
pulchrior in aīa. Optima societas est
chritudo corporis & aīe, quia sicut
na de crysallo esset pulchrior cum
mine q̄ sine lumine, ita & c. aīa cum
tia dei est sicut lucerna accēsa & la-
corporis. Nota breuī hīstoriā de
na, ut hī Dañ. xij. quando Susanna
requiritibus eā de peccato, Siboe-
ro mors sup. aīe mihi est. si autē non
ro, non effugiam manus uestras. Sed
lius est mihi incidere absq; opere in-
nus hominū, q̄ peccare in cōspēctu
Et ne illi subito irruerent in eam, cō-
mauit uoce magna Susanna. Dicitur
tra mulieres que nolunt clamare de
do, Confundā eum & me. Alia dicit
quomodo clamarem, cum fuisset
ra nō? Ecce qualis excusatio. Idem est
ligiosa grauida cum redargueret. Ridi-
frangerē silentiū, quia erat post compo-
torū. Pater quomō illa sancta mulier
sanna ostendit modum fugiēdi mulieris
spiritualem. Multo melius esset solū
re mortem corporalem, q̄ peccare. Solū

deit scriptura, Quasi a facie cubili fu-
ge peccata. Et si accesseris ad illa, suscipe
tes aīas hoim. Ecclī. xxj. Dentes pecca-
tū cogitationes, male delectationes,
desideria, & hōmī. Dico secūdo q̄ ex de-
secū dilectionis uenit mors corporalis,
ad Heb. ix. Ista mors secunda uenit ex
tima, q̄ nisi fuisset mors anime expec-
tato, non fuisset mors corporis, immo
postq̄ gentes diu uixissēt in paradiso ter-
reli dixisset deus Michaeli, ut collocaf-
et eos in paradiso celesti, & sine morte
collocati. Sed ex morte anime secuta est
mors corporis. Hoc dicit deus Ade quā-
fratibus, nisi de ligno scientie boni &
mali. Hoc fecit deus ut Adam cognosce-
ret dominū supra se, aīas cecidisset in ma-
iore peccata, non cognoscendo supra se
dominū, dixit sibi de⁹, In quacūq; die co-
mederis ex eo, morte morieris. Gen. ij.
No. morte. scilicet, morieris, etiam morte
corporis. Sed hic est argumentum quo-
modo est uerū q̄ Adā illa die fuerit mor-
tuis, cū tū post uixit nongentis triginta
annis. ut patet Gen. v. Rñso, q̄ dictū est
pater necessitatis moriēdi & continuū
decursum ad mortem. Dixit em̄ morte
moriēdi, & non dixit, mortuus eris, q̄
aliud est mori, & aliud est esse mortuū.
Sicut lapis cadens de alto quando descē-
dit, dicitur, lapis cadit, quando iam est in
terra, dicitur, lapis cecidit, quia aliud est
lapidem cadere, aliud est lapidem ceci-
disse. Ita Adam anteq̄ peccasset erat in lo-
co alto in iustitia originali, & ppterat nō
mori, sed post peccatum incepit cadere
in lapis propter necessitatem moriēdi.
Not. ad hoc parabolā de illo sancto Bar-
laam, qui uolens inducere unum regem
ad contemptum mundi, dixit sibi q̄ qui-
torū ibat per quēdā altissimū mon-
te, & quia nīa erat strīcta, ad statum uen-
trem, & uidit se ad quandam arbo-
re radicē arboris, & illa celsa ueni-

S E R M

dict scriptura, Quasi a facie colubri fu-
ge peccata. Et si accesseris ad illa, suscipi-
ent te. Dentes leonis dentes eius, interfi-
cietes animas hominum. Eccl. xxj. Dentes peccata
desideria, & hominum. Dico secundo quod ex de-
secu dilectionis venit mors corporalis,
quia statum est hominibus semel mori
ad Heb. ix. Ita mors secunda venit ex
prima, quia nisi fuisset mors anime expec-
tatio, non fuisset mors corporis, immo
postquam gentes diu uiuissent in paradiso ter-
restri dixisset deus Michaeli, ut collocas-
set eos in paradiso celesti, & sine morte
& sine dolore fuisset in paradiso celesti
collocati. Sed ex morte anime secuta est
mors corporis. Hoc dicit deus Ade quod
dedit sibi licentiam comedendi de omnibus
fructibus, nisi de ligno scientie boni &
mali. Hoc fecit deus ut Adam cognosce-
ret dominum supra se, ascedisset in ma-
iorem peccata, non cognoscendo supra se
dominum, dixit sibi deus, In quacumque die co-
mederis ex eo, morte morieris. Gen. ij.
Mors, morte. scilicet, morieris, etiam morte
corporis. Sed hic est argumentum quo-
modo est uerum quod Adā illa die fuerit mor-
talis, cum tunc post uixit non gentis triginta
annis, ut patet Gen. v. Respondo, quod dictum est
per necessitatem moriendi & continuū
decursum ad mortem. Dixit enim morte
morieris, & non dixit, mortuus eris, quia
aliud est mori, & aliud est esse mortuum.
Sicut lapis cadens de alto quando descen-
dit, dicitur, lapis cadit, quando iam est in
terra, dicitur, lapis cecidit, quia aliud est
lapidem cadere, aliud est lapidem ceci-
disse. Ita Adam antequam peccasset erat in lo-
co alto in iustitia originali, & poterat non
mori, sed post peccatum incepit cadere
in lapsum propter necessitatem moriendi.
Nec ad hoc parabola de illo sancto Bar-
tholomae, qui uolens inducere unum regem
ad contemptum mundi, dixit sibi quod qui-
sator ibat per quendam altissimam mon-
tem, & quia nia erat striccia, ad statum ueni-
ti cecidit, & tenuit se ad quandam arbo-
rem, & uidit quod una rarra alba incepit ro-
dere radicem arboris, & illa cessante ueni-

alia nigra, & conuerso. De tali ergo qui
nō habet aliū modū euadēdi dici pōt, il-
le mori. Ita de genere humano, qd' exal-
tatum fuit multis donis in Adam, sed ad
flatum uenti rērationis cecidit, & tenuit
se ad arborem uite temporalis. Ratta al-
ba est dies, que de uita nostra rodit quo-
libet die. xij. horas, & ratta nigra est nox
que etiā rodit alias xij. horas. Ex neces-
sitate ergo habem⁹ mori, debem⁹ iā nos
mortuos reputare. Iō apłs, Corp⁹ quidē
mortuū est. f. ex necessitate moriēdi, spi-
ritus uero uiuit propter iustificatiōē.
ad Ro. viij. Dico q. istā mortē debemus
providere, qā istā non possum⁹ fugere,
quia non possum⁹ ad uitam innocentie
redire, sed pro tempore providere &
se preparare. Nūquid scis tu quā uitā te-
nes? Si bonā & sanctā, perseuera, nisi malā,
recede ab illa & cōfite. Recede a mala
societate, restitue, parce inimicis, & noli
expectare diē mortis, quia nefcis si ūbi-
to uel mutus morieris, & tūc difficile est
conteri, nec poteris restituere propter
dolores mortis. Ideo dicit scriptura, Nō
demoreris in errore impiorum, an mor-
tem cōfite. A mortuo quāsi nihil pe-
rit cōfessio. Cōfiteberis uiuens, uiuus, &
sanus confiteberis, & laudabis deum, &
gl'aberis in miserationibus eius. Eccl̃.
xvij. No. error impiorum est aliquorum
dicentium, quando ero senex ego faciā
pniam. Aliorum qui dicunt, non restituā
in uita mea, sed dimittam in testō & c. A-
liorū dicētiū, qñ ero infirmus cōfitebor.
Tertia mors est gehennalis uel inferna-
lis. Ista est in alio mundo, postq. hō iā trā-
siuit alias duas p̃dictas, & aīa impēnitēs
recedit a corpore, subito ducitur ad ge-
hennam inferni. Auf. Tenent tympanū
& cytharā, & gaudēt ad sonitum organi.
Ducit in bonis dies suos, & in puncto ad
inferna descendunt. Iob. xxj. No. secreta
moralia. Tenent tympanum & c. Ista tria
instrumenta signant tria. peccata morta-
lia. f. luxuriā, auaritiā, & supbiā. Tym-
panum enim significat peccatū luxurie.
Tū ex figura circulari. Nam luxuriōs
uadit in circuitu ad uidendum dilectam

suam &c. Tum propter picturas. Nā homo uel mulier luxuriosa tota uadit ornata uel picta. Deus custodiat nos ab occasione. Tū quia tympanū habet nolas, sic luxuriosus habet nolas. Sed nō oportet fatuo ponere nolas in collo, quia alis cognoscitur. Tū qā tāgitur, ita luxuriosus tāgitur &c. Ecce quare dicit, tenent tympanū &c. O quot dānatur isto pēto. Dicit bñs Remig⁹ super illud Mat. xix. Simite paruulos uenire ad me. Tanta est labes carnalis criminis, q̄ maior pars saluādorū creditur esse innocētū paruulorū, qā magni oēs uel fere oēs uolūt tāgere tympanū. Cythara signat peccatum auaritie. Rō, qā est de ligno arido &c. & habet octo chordas. Sic auarus est quasi lignū aridū sine humiditate & dulcedine charitatis, uacu⁹ a mīa. Caput reflectitur ad se, qā nihil facit nisi amore recipere, ut lucretur & dīretur. Octo chorde sunt octo species auaritie, uadūt bini & bini. Rapina dñorū, simonia patorū, usura mutuatiū, fraus emētiū & uēdētiū. Itē furtū secretū, & sacrilegiū. Recipere aliquid de ecclesia. Item occupatio de inuentis sibi retinendo, & detentio de salario, uel testamentum de mortuis, uel de concessio negādo. Organum significat pētiū supbie. Et superbia est duplex. Vna est superbia de bonis spūalibus. Alia superbia de bonis tēporalib⁹, de genere & diuitijs, fortitudine, pulchritudine &c. Ecce quare dicit, tenēt tympanū &c. De ista morte dicit David, Mors peccatorum pessima. ps. xxiiij. Mala, qā priuatur uita tēporali, peior, qā priuatur uita spūali, pessima, quia priuatur uita eternali. Dico q̄ cōtra istā mortē munire nos debemus. i. uirtutibus, operibus bonis & meritorijs. Iō dicit scriptura, Quodcūq; facere potest manus tua instanter opera re, quia nec opus nec rō nec sapiā nec scientia erunt apud inferos quo tu properas. Ecc̄s. ix. Quarta est mors eternalis, q̄ differt a morte gehēnali uel ifernali, qā illo modo est solum in aīa. Sed ista erit post diem iudicij, & erit in aīa & in corpore quando peccatores simul in aīa &

corpore perpetuo dānabuntur. De ista morte dicit Iō. Timidis, & incredulis, & homicidis, & fornicatoribus, & ueneficis, & idolatris, & oīs⁹ medicis, q̄ habitabat demō. Idolatre sunt diuinitores & sortilegi sifses demonibus, quia cū demone faciunt opera. Octaua cōditio est mentiuū, & proximū dampnantiū, & falsē iurantiū uel promittentiū. Pars re detrahentiū nō audet bonā uita īcipere. Quot religiosi, quot clerici, & uellēt tenere bonā uita, & seruare re lam, & isto timore magis uolunt ire in infernum. Sed magis debet timere deus. David, Illic trepidauerunt timor ubi non erat timor, sicut pueri qui timore cultellū &c. Secūda cōditio pētorū, & incredulorū & infidelīū. Nā incredulī infideles, Iudei, Agareni, & alij tales xpiani, presumptuosi & capitiōis sumūt nimis de suo intellectu, & inueniunt dubitare in fide, cum tū sit tota uita culis & disputationibus confirmata. Tertia cōditio est execratorum. i. abominabilium, facientium peccata contra naturam, ut est omnis mod⁹ luxurie peccatum, non potest sequi generatio, tale peccatum quomodo docui; fiat dicitur contra naturam. Quarta cōditio est homicidū, & non intelligitur de iudicibus & de iudicijs, qui quando faciūt iustitiā de criminosis, secūdū ius &c. nō peccāt, imo merentur. Et licet sint interfectores hominū, tūc mē dicitur homicide, sed intelligitur illis qui ex malitia uel uindicta, ad ueniendū suū peccatū, occidūt hominē iniuste, tales sunt homicide, & de illis intelligitur. Quinta cōditio est fornicatorū. Et dicatur cōtra illos qui dīcūt q̄ catū nō est simplex fornicatio. Igo, q̄ liber & ipsa, ego non decepti &c. cōditio est ueneficorū. i. uenentiū fructū aut dantiū. Dicatur contra ueneficos, qui recipiunt aliquid, ut habeant ab eis, ad cooperiendū partū, & sequuntur homicidiū, & in iudicio interfecit eos de apothecario, & de omnibus cōfitebatur in eius mortē, & si aliquis eorum

toties réplicabat ista uerba nihil addendo. Propter hoc aliqui dixerunt sibi, O pater uos solenniter cōsueuistis predicare, estis uos oblitus de illo pulchro sermone quē nobis fecistis de cōtēplatione? Rñdit, qā mādātū dñi est, & in eo omne mādātū impleri potest. Ideo beatus Paulus concordans cum beato Ioanne dicebat, Qui diligit, proximū, legē impleuit. Dilectio proximi malū nō operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio, ad Ro. xiiij. Ideo dicit thema, Diligam⁹. i. ordina te, opere, & ueritate. Pater the. Inueni in sacra scriptura q̄ dilectio proximi ordinata debet habere quatuor cōditiones.

Quia proximus debet diligī ueraciter sine fīctione.

Prudenter sine corruptione.

Tēperanter sub diuina dilectione.

Generaliter sine exceptione.

In dilectione proximi in uita sua cōplet homo legē dei. Iō dicit the. Diligamus opere & ueritate. Dico primo &c. ueraciter sine fīctione. Vñ autoritas. Dilectio, i. sit i uobis sine simulatione. Ro. xiiij. Qui has quatuor cōditiones seruat, legē implet. Modo uideamus quomodo poterit hoc declarari. Hic seruiet philosophia q̄ dicit de ueritate, q̄ ueritas est adeq̄tatio siue cōformitas rei ad intellectum, quia tunc ppositio est uera, quando res ad extra cōcordat. Ad ueritatē ei⁹ reguntur hec. i. factū uel res ad extra, secūdū uerbū significatiuū, tertio significatiuū intellectu. Sic ad ueritatē amoris tria reguntur. i. cor siue bona uolūtas, ybū, & opus ad extra. Tunc etiam amor, pximi habet fundamentum in corde, quādo hō desiderat bonum tēporale uel spūale proximo ut pro se, & gaudet de bono suo, & orat ut cōseruetur in illo, & tristatur de malo proximi, & cōpatitur sibi. Nisi istud fundamentū sit in corde, nihil ualeat, dilectio simulata erit. Ideo David cōtra tales dicit, Qui loquuntur pacē cū pximo suo, mala aut in cordibus eorum. Da illis secūdū opera eorum &c. ps. xxvij. Qui diligunt falsē, cum Iuda mansionem habebat, qui salutando & osculando tradidit

dericus, sit irregularis. Dicatur de illa moniali, que quēsiuit a medico regis remediū, ne mulier grauidares. Qui rñdit q̄ nō deberet coire cū uiro. Septima cōditio pētorū est idolatrarū. Idolū erat in quo habitabat demō. Idolatre sunt diuinitores & sortilegi sifses demonibus, quia cū demone faciunt opera. Octaua cōditio est mentiuū, & proximū dampnantiū, & falsē iurantiū uel promittentiū. Pars re detrahentiū nō audet bonā uita īcipere. Quot religiosi, quot clerici, & uellēt tenere bonā uita, & seruare re lam, & isto timore magis uolunt ire in infernum. Sed magis debet timere deus. David, Illic trepidauerunt timor ubi non erat timor, sicut pueri qui timore cultellū &c. Secūda cōditio pētorū, & incredulorū & infidelīū. Nā incredulī infideles, Iudei, Agareni, & alij tales xpiani, presumptuosi & capitiōis sumūt nimis de suo intellectu, & inueniunt dubitare in fide, cum tū sit tota uita culis & disputationibus confirmata. Tertia cōditio est execratorum. i. abominabilium, facientium peccata contra naturam, ut est omnis mod⁹ luxurie peccatum, non potest sequi generatio, tale peccatum quomodo docui; fiat dicitur contra naturam. Quarta cōditio est homicidū, & non intelligitur de iudicibus & de iudicijs, qui quando faciūt iustitiā de criminosis, secūdū ius &c. nō peccāt, imo merentur. Et licet sint interfectores hominū, tūc mē dicitur homicide, sed intelligitur illis qui ex malitia uel uindicta, ad ueniendū suū peccatū, occidūt hominē iniuste, tales sunt homicide, & de illis intelligitur. Quinta cōditio est fornicatorū. Et dicatur cōtra illos qui dīcūt q̄ catū nō est simplex fornicatio. Igo, q̄ liber & ipsa, ego non decepti &c. cōditio est ueneficorū. i. uenentiū fructū aut dantiū. Dicatur contra ueneficos, qui recipiunt aliquid, ut habeant ab eis, ad cooperiendū partū, & sequuntur homicidiū, & in iudicio interfecit eos de apothecario, & de omnibus cōfitebatur in eius mortē, & si aliquis eorum

De eadem dñica. Sermo. vj. Diligamus opere & ueritate. i. Io. iij. & recitatur in epistola occurrētis dñi ce. Materia erit de dilectione proximi ordinata, & declaratio utilis. Salutetur xgo Maria &c. Pro declaratione huius ybi sciēdū q̄ dilectio proximi bene ordinata est fundamētū & cōplemētū totius legis, & tāq̄dā dicere q̄ cōplet legē dei. Rō, qā q̄d sit in hoc mūdo, totū sit amore, siue timore, uel alia ratione, amore sit, & per gratia. Quare fugis inimicos? O dīcētis tū timore, imo potius amore, qā diligas cibum tuam. Ideo &c. Item si tibi datur cibum potationē, hoc est, ueneno pleatū, illud comedere nō uis. Et que hui⁹ est causa? dices, q̄ timor mortis. Sed dicē q̄ pot⁹ est amor uite. Si ergo amor est fundamētum & primū omnī boni, ergo qui est bene ordinatus i amore proximi, totā legē cōplet. Propter hoc beatus Ioan senex, postq̄ deus sibi reuelauit q̄ moreretur, uocauit populū & dīcebat, Filii mei diligite inuicē, & mul-

saluatorem. Et requiritur uerbu signifi-
catum. Si dicatur, Diligo, proximu in cor-
de, sed non loquor ei, non est ibi ueritas di-
lectionis. Ideo oportet sibi loqui, quia uer-
bu est signu illius quod est in mente, ea enim
quae sunt in uoce, sunt note. id est signa earu quae
sunt in anima passionu, ut dicit philosophus.
j. perihermenias. Iohannes est magnus defectus
maxime mulieru dicentiu, Nolo sibi ma-
lū, sed non loquor sibi, quia dixit mihi ma-
lū. Alie dicunt, si ipsa incipit mihi loqui,
loquor, nec grates nec gratias habetis, quia
etiam iudeu salutate salutabitur. Ideo dice-
bat xpus, Bonus homo de bono thesauro cor-
dis profert bona, & malus homo de malo the-
sauro profert mala. Mat. xij. Tertio requi-
ritur opus siue res ad extra, quia ab eo quod
res est, uel non est, oratio uera uel falsa di-
citur, puta iuuare se mutuo, & in nullo
se fraudare nec dānificare, nec i bonis fru-
rādo bona, nec fructus &c. quia ex furto
fructus uenit omne malum nostrum, &
nisi xpus inuisset nos &c. oēs eram⁹ dāna-
ti, nec ipsa diffamādo directe uel indire-
cte, dicēdo, Nō sum ego latro uel ebri⁹
&c. quasi dicat, sicut uos. Et quia non di-
cūt clare, nō faciūt sibi conscientia, sed
oportet renouare si uultis saluari, nec i-
psū in persona tangendo, feriēdo, uel
aliter. Si ergo diligis proximum in cor-
de, & etiam loquendo, oportet quod ipsum
diligas etiam opere, nō tūgēdo bonā fa-
mā nec psonā ei⁹. Imo ei⁹ bona cōseruā-
do, tū defēdēdo & psonam. Talis amor
est uer⁹ & sine fictione. Iohannes dicebat Ioan-
nes, Filii mei non diligam⁹ ybo neq;
lingua. scilicet, sed opere & ueritate. j. Ioan.
iij. Nota, nō diligamus uerbo. Verbum
est cōceptus mētis, & significat dilectio-
nem que est in corde, uel ibi debet esse,
neq; lingua. id est uerbo significatio tū, sed
opere & ueritate. Dico secundo &c. pru-
denter sine propria corruptione. Discre-
te autē diligēdus est proximus ne in lo-
quēdo aut operando, truffādo, uel uifi-
tando, uel alia familiaritate sequatur ali-
qua pēti corruptio. Qui enim nimis igni
approximatur, calefit & cōburitur. Ideo
apls, Odientes malum, adherētes bono.

Charitatē fraternitatis inuicē diligere.
ad Ro. xij. Illa est discreta dilectio
hō scit extrahere bonū de malo, & non
uerso. Quō autē hoc debet fieri, dicit
xpus dicēs, Si manus tua uel pes tuus
scandalizat te, abscinde eum & pice
Mat. xviij. pice. id est. pēcul eijce hoc.
bi nocet. Ecce doctrinā xpi. Semper
papa sanctus & bonus intelligens
trinā ad literā, abscidit sibi manū
diceret missām mulieres osculante
bi manū, ex quo secuta fuit tentatio
nis. Iohannes post missām abscidit sibi ma-
secrete. Cum autē non celebraret, om-
mirabantur, quia papa non celebraret
consueuerat. Ipse autē cognito suo
ctu deuote cum lacrymis orauit ut
Mariā, quae sibi manum restituit. Hoc
culū declarat quod xpus nō ad literam
ficijs istorum membrorum. Manib⁹
operamur & facimus omnia. Ideo
philosophus, quod manus est organū
norum. Ideo sic intelligitur, Si uos
tis aliquam personam quod facit uel
gocia, & uos diligitis illā, & illa scien-
lizat uos, quia uobis occasio peccandi
talis manus abscindatur & proijciatur
pēcul eijciatur. Bonum est tibi ad
ingredi debilem uel claudum, quod dicit
nus uel duos pedes habentem manū
ignem eternum. Si ergo aliquis aliquā
habet in domo uel in amicitia aliquā
personam que scandalizat uos, & facit
dere animam, famam, & bona, eijce
foras &c. Ideo rectores communiter
bent providere in peccatis notorijs
ex peccatis secretis non imminet per-
culum tū cōitati. Si dicatur, quomodo
uidebitur. Dico quod p consiliū & statu-
gnale &c. Idem de pede. Officiū
est sustinere personam. Qui ergo
net uos dando uobis necessaria, ille
tū esse pes tuus, & iam scandalizat te
pice &c. Verbi gratia de seculis
sustinentur a dñis, dñi sunt pedes
sed si scandalizāt te, quia faciūt te esse
cidā, furē, uel lenonē, picias eos foras
Idem de uiduis quae sustentantur ab alijs

earum que sunt in anima passionum. Quan-
do nominatur Iesus uel Maria, debem⁹
facere reuerentiam &c. Contra hoc faci-
unt iuratores, renegatores, & blasphe-
matores, qui pro nihilo renegant, tales
proditores sunt. Cogita qualis dānatio
est talibus preparata, cum proditores in
hoc mundo tā grauitur puniuntur. Ideo
esset bonum quod rectores statuerent sub
certis penis quod nullus iuraret &c. Et pro-
pter hoc etiam necessarium & bonū es-
set amouere ludū, quia ibi est fons & ori-
go iuradi &c. Custodi ergo temetipsum
& animā tuam sollicite. Deut. iij. Tertio,
Diliges dñm deū tuū ex tota mente tua.
scilicet diligenter. Postquē enim laborasti feria se-
cūda, & tertia &c. diligenter in mente
tua sis memor quod in dñica nullū opus ser-
uile temporale facias, non ire ad ferias
uel forum, non aperire laboratoria, non
facere usuram &c. Memento ut diē sab-
bati. id est. quēti sanctifices. Exo. xx. Ex obser-
uantia festi uenit oē bonū, quia plus profi-
ciunt bona tua tunc, quā ex omnibus labo-
ribus tuis. Et per oppositum, ex fractio-
ne festi uenit omne malum. Qui bene
uult seruare festa debet obseruare qua-
tuor. Primo abstinere ab omni negotio
temporali, nō solū facere, sed etiam nec lo-
qui, nec cogitare. Secūdo ire ad missām
ieiunū. Multi excusātur a ieiunijs eccle-
sie, sed ab isto ieiunio in audientia misse
nō sic se possunt excusare. Tertio quod sitis
a principio misse usque ad finē, quando da-
tur benedictio, omnes debetis esse in cō-
fessione. Quarto non loqui in missā, &
post missām poteris dicere, O bñdictus
de⁹, mō cōpleui seruitiū dño meo. Hoc
est maximum & primū mādātū. Sed aliq-
decipiunt se, qui sup amorē creatoris po-
nunt amorē creature. De quibus dicit
xpus, Qui amat patrem aut matrem plūq;
me, non est me dignus. Et qui amat filiū
aut filiam super me, non est me dignus.
Mat. x. Super deum diligat quis creaturā
quando pro creatura facit contra deum.
Greg. Probatio dilectionis exhibitio est
operis. Dico quarto quod debem⁹ diligere
proximum generaliter sine exceptione, quod

cor sita latum, q̄ omnes gentes mun-
di recipiat in sua dilectione. Benedictus
qui p̄t dicere, oēs gentes diligo. Quia
si uos dicitis, Diligo omnes gentes nisi-
talem, qui occidit patrem meū uel fra-
trem &c. tā non diligitis generaliter. Nā
sicut deus diligit generaliter oēs creatu-
ras etiam inimicos suos, non subtrahen-
do eis beneficia generalia: ita uult etiam
q̄ nos generaliter diligamus omnes gē-
tes. Hanc rationem tangit iōānes dicens,
Charissimi, si pro qua, deus dilexit nos,
scilicet generaliter, & nos debem⁹ alter-
utrum diligere. s. generaliter sine excep-
tione. j. iōā. iij. Ideo ap̄s orando dicebat,
Deus abundare faciat charitatem ue-
strā in inuicem, & in omnes. j. Theſ. iij.
Nota in omnes, tā inimicos q̄ amicos, tā
uiuos q̄ mortuos, tā xp̄ianos q̄ infideles,
& sic tenebimus xp̄i consiliū dicentis,
Ego dico uobis, diligite inimicos ue-
stros. Mat. v.

Dñica tertia post festum trinitatis. Sermo primus.

Humilianiuius potēti manu dei, ut uos exaltet. Verbum istud habetur textu aſſ. Pet. v. & recitatur in epiſtola curretis dñice. Pro declaratione hui⁹ ꝑbi & introductione materie predicande ſciendum ꝑ ſi hō uult cōparare uitā huius mūdi ad uitā alteri⁹ mūdi, inueniet hō magnam differētiā & cōtrarietate. Nā ꝑ ſona tā regularis q̄ ſecularis q̄ i hoc mūdo uult exaltari in honoribus, officiis, dignitatib⁹ & ſupbia, i alio mūdo humiliabitur. Qui autē in hoc mūdo uult humiliari, in alio exaltabitur. Hoc pōt declarari exemplo ſtate, q̄a q̄to pars ſiniſtra plus exaltabitur, tanto dextera plus humiliabitur, & e conuerſo. Mō cogitate ꝑ manus dei. i. eius uirtus infinita teneat ſtateram i manu, quemadmodū Michael depingit eū ſtatera in manu ſua. Pars ſiniſtra eſt uita ꝑſens. Pars autē dextera uita futura. Qui ergo in ſiniſtra huius uite exaltat, i alia humiliatur, & qui humiliatur, in alia exaltatur. Autori. Omnis qui ſe exaltat,

[illegible]

Humilitas obedientie, que
in operatione.
Humilitas penitentie q̄ manifestatur
in confessione.

Humilitas patientie q̄ op̄
bulatione.

Humilitas sapientie q̄ renou-
ueratione.

Et de qualibet istarum intentio
ma, Humiliamini sub potenti manu

Præreuerentiæ spēs bonæ & n
tatis est humilitas reuerentiæ, q̄m

oñditur ī orōne, q̄ uenit ex eo
illius maiestatis dei, incōprehensibilis

& infinite potentie, respectu
mūd⁹ nō est nisi una fauilla & quā

hil, & ex alia parte cōsideranda
modicitatem, & sic cor restringitur,

miliaf. Sicut canis licet ter-
& tremat ad presentiam leonis. Et ita de

corā imperatore uel rege.
q̄tūcūq; tu sis terribilis, superbus,

sumptuosus, pone te inter
ram leone .f. deo uel imperatore

testate, & sic humiliaberis. *non facit*
lueris facere orationem, non facit.

pias, sicut stultus balistarum
ne signi consideratione emitte

Ita qui uult orare, facere debet, ut

exaltabit uos. iac. iiii. Nota. Humiliamini in cor.

ni in conspectu dñi. Hoc
clericis, generaliter autem laicis

cis. Clerici autem quibus
cium, debent humiliari in conspectu

qui est ibi presens. Ita
dicit, Vbi sunt duo uel tres congregati

Mat. xvij. Ideo humiliatur chor.

S E R

rōrū, non sibi jnnuicē, sed xpo in medio
 mēstī. Ideo profunde est humiliādū,
 et exaltat uos. Secundo cum dicit, Humi
 lamini & tangit omnes generaliter, q̄
 in elevatione corporis xpi oēs debent
 humiliari & genia flectere, quia in ho
 stia est xps uerus ut est in celo. Nota con
 trarius aliquos miseros, qui non flectunt ge
 nia, nec amouēt capitiū. Ecce quare dicit
 dauid, Humilamini. De hoc prophe
 cia sacerdotibus. Et adorate scabellū pe
 dū. Hosiam, qm̄ iētū scabellū, hoc dicit
 tur oībus generaliter. ps. xviij. qm̄ iētū
 est corpus xpi quod est intus. Ergo humi
 lamini sub potenti manu dei &c. Sed &
 p̄ccati uere humilitas est humilitas de
 cordis, q̄ offēditur in opatione, q̄ ue
 nit ex cōsideratione salarij, sicut bos hu
 milatur ad iugum, q̄ dñs prouidet ei,
 & dē nobis. Christus tāquā bonus merca
 tor dedit unū fardellū parui pōderis, sed
 obedientia ad decem precepta. Primum
 preceptū est quod in tuis necessitatibus
 nō recurras ad diuinos sed ad deū. Secū
 dū quod cū honore & reuerētia loqua
 mur de deo, nō iurādū nec blasphemā
 dū. Tertū postquā laborasti feria led'a
 & iertia &c. seruas in dominica sibi, q̄
 nullus domin' daret promissionē serui
 tōn nil faciat sibi aliq' seruitiū. Quar
 tū honora parentes, nō solū ore sed etiā
 corde, & ope seruiedū, & eos iunando
 si indigēt, quia natura docet. Quintum
 in necēdas inimicum, sed sicut Christus
 in cruce remisit & pepercit, ita exemplo
 ei' parce. Sextum q̄ sicut xps amore nō
 recepit carnem, ita amore sui custo
 diamus nos a luto luxurie. Vir & uxor
 seruantes modum nō faciunt luxuriā,
 sed aliter &c. Septimum nec recipias ali
 quid ab aliquo, sed labora in tuo officio
 diligenter, & sis contentus de parte tibi
 dāta deo. Quilibet p' uult q̄ filij sint cō
 senti de parte eis data, al's pater nō ha
 beret patientiam q̄ unus reciperet par
 tem alterius, ita de deo. Octauum refrē

res, uel diuitias, & honores. Iste plume
dant cordi superbiam, sed respiciatis mo
dicū pedes corruptos, quom pētā & corru
piones fecistis, q̄ si ad uenient, &
fuisse factus p̄cessus, iā fuisset toties
cōbustus, & sic humiliatur cor ad cōfite
dū pētā. Iō dicit scriptura, Humiliem⁹ il
li aīas n̄fas, & in spū cōtrito & humiliato
seruientēs illi dicamus flētēs dñō, ut feci
dū uolūtātē suam sic faciat nobiscū cito
misericordiā suā. Et sicut conturbatū est
cor nostrū in supbia eorū, ita etiā de no
stra humilitate ḡemur. Iudith. viij. No
ra, humiliemus illi animas nostras, quia
humilitas corporis sine humilitate ani
me potius est hypocrisis q̄ humilitas. Et
in spīritu contrito, ecce contritio cor
dis, & humiliatio, ecce cōfessio oris. Fer
uientes illi. s. in penitentiā, ieiunādō, ab
stinendo, orando &c. quia melius est cor
rigere filiū, scilicet corpus, priū uirga
penitentiē, q̄ si flagiones inferni &c. Iō
Christus, Dico uobis q̄ nisi penitentiam
egeritis, omnes simul peribitis. Lu. xij.
Ergo humiliamini &c. Quarta spēs est
humilitas de patientia, que ostenditur in
tribulatione. Ista uenit ex cōsideratione
impōsibilitatis fugiēdi manus dei, quā
do deus dat aduerſitatem, immittens in
firmatē, paupertatem, & perditio
nem bonorum uel filiorum, non debe
tis murmurare cōtra deū, sed dicere pa
tiētē, Dñe sit in remissionē p̄ctōrū meo
rum. Dñe ex quo placet uobis, ego recip
io patienter, & sic homo facit de neces
sitate uirtutē. Ita fecit ille sanct⁹ Iob,
q̄ in una die perdidit septem milia ouīū,
tria milia camelorū, quingēta iuga bouū,
& quingētas asinas, septem filios, & tres
filiās, quas dñs opressit. Et quando nū
ciatum fuit sibi, dixit, Dñs dedit, dñs ab
stulit, sicut dñō placuit, ita factū est, sit no
men dñi benedictum. Iob. j. Ista est humi
litas patientie. De ista est exemplum in
natura de caniculo qui fecit aliquid, &
dñs recipit uirgā cōtra eū, & canis p̄ster
nit se in terram, quasi instinctu naturali
cogitaret, quo fugeret? q̄s daret mihi ui
tam? Secus de magno cane rusticali, q̄ fu

Primo quod est magister celestium.

Tho. iij. par. q. lxxvj. ar. j. Ideo de ueteri sacramento siue sacrificio dicit, Non est mihi uoluntas in uobis dicit dñs exercituum, & munus non suscipiam de manu uſa. Malach. j. Ab ortu em̃ solis usq; ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda, q̃a magnum est nomen meum in gentibus, dicit dñs exercituum. Et nos polliciti illud in eo quod dicitis, Mensa dñi cotaminata est, & quod supponit cõteptibile est, q̃ igne q̃ illud denorat. Iõ dicit magr celestis. Ideo dixit illi Nicodemus, Rabbi scimus q̃a a deo uenisti magister, nemo em̃ &c. Ioã. iij. Tertius fuit magr infernalis, rex sup oēs filios superbie. Et iste uenit ad cõciliand Machometum, q̃ offudit ei infinita mala, maxime de luxuria, ita q̃ si non posset habere mulierem q̃ haberet uirũ. Er ecce magr infernalis. Nota historiam de hoc Mat. xxij. de secta Saduceorum, qui ex una parte erant Iudei, & Iõ tenebat sectam Sarracenorum quamuis adhuc non essent Sarraceni, & accesserunt ad Christum faciendo questionem de muliere q̃ habuerat septẽ uiros. Quibus dixit rñdendo, Erratis nesciendo scripturas neq; uirtutem dei. In resurrectione em̃ non nubent neq; nubẽt. Ideo poterat dicere, Nemo ascendit in celũ nisi q̃ descendit de celo. Io. iij. Nemo ascendit in celum. s. p̃mittendo celestia, sed terrena. Iõ si terrena dixi uobis & non creditis &c. & hoc per Moysen. Secũdo offudit in euãgelio q̃ xps est medicus sp̃ialis, dando medicinam plagis & uulneribus peccatorum nostrorũ, qđ offudit cum dicitur, Scribe & pharisei murmurabant dicentes, quia hic peccatores recipit & m̃ducat cũ illis, q̃ reprehendebant iniuste eũ. Medicus em̃ cum quibus debet habitare, cũ sanis uel cum egris? Nulli dubiũ qui medicus infirmis necessarius est. Vñ Augu. Magn⁹ ad nos uenit de celo medic⁹, quia in mũdo ubi q̃; iacebat egrot⁹. De hoc dicitur, Hic. s. xps, p̃tōres recipit. Quõs iste medic⁹ curat uulnera, qñ. Precipit i sua cura aliquos

Et de hoc h' sermo in die cinerū. Oū ieiunās unge caput tuū, & faciē tuā laua &c. Tercio offendit in euangelio q' xps est pastor humane creature, & hoc ostenditur in sollicitudine ouīū, cum dicit, Erat quidam habens centum oves, & perdidit unā, & dimisit nonagintanovem. Iste pastor est xps, qui dicit, Ego sum pastor. Io. x. Tunc perditur una ovis quando unus homo propter peccatū aliquod perditur, ut puta quando uidēs unā mulierem quā cōcupiscis &c. Vnde maxime sūt duo peccata q' faciūt pdere ouē. Primum est iurare enormiter. Secundum est ludus taxillorū. Per ista duo peccata p dūtū q' plures oves ueniunt ex istis mortalitatibus, & fames. Iō dicebat Dauid, Erraui sicut ouis q' perijt, & iō qn ouis redit ad ouile, est magnum gaudium in celo. Quarto ostendit in euangelio q' xps est dñs uniuersalis cum dicitur, Que mulier usq; ibi, Penitentiam agite. Ista mulier dñā decem drachmarum est misericordia xpi. Et mīa Christi uocat mulier, quia cōter mulieres hnt cor piū, & misericordiores sunt uiris, & iō xps comparat suam misericordiam mulieri. Nota, decem drachme sunt decem creature, in qbus est imago diuine bonitatis. Et sunt nouem ordines angelorum. s. angeli, archangeli &c. & natura humana. Et sicut in drachma est imago regis, sic in istis similitudo. Nam deus non posuit imaginē suam in aqua, nec i terra, nec in aere, sed i creatura humana. Sed decima drachma fuit perdita. s. natura humana, ppter peccatum primi hominis. Nota, sic fuit, sicut fit tu haberes captiuū & captiuam, sicut omnes filij essent captiui. Sic sūt quādo Adam & Eua uendiderūt se diabolo, ita & omnes eorum sequaces. Ideo mulier, s. misericordia dei accendit lucernam. s. Christum. Nam sicut in cādela sunt tria, scilicet cera, filum, & lux, ita in xpo sunt tria. s. cera humanitatis, filum aīe sensitiue, & lux diuinitatis. De ista cādela dicit Dauid in ps. Quoniam tu illuminas lucernam meam, dñe deus meus illuminas tenebras meas. Ista cādela euerit do

mum in mundo predicando, & c. inuenit eam in uicinis suis, & c. Congratulamini mihi, quia inueni ouem quam perdidit. De eadem dñica. Sermo tertius.

Que mulier habes decem drachmas decem. Luc. x. mo n' erit de sancto gelio qd' continet lecreta sacre scripture multas bonas doctrinas notabiles, primo salutē uirgo Maria. Secundo mulier &c. In isto euangelio ostenditur Christus excellere in quatuor ex

primis. Primo ostendit ut magister celestis. Secundo ut medicus spiritualis. Tercio ut pastor uirtualis. Quarto ut dominus uniuersalis. De istis excellētijs dicit thema. Que mulier habes decem drachmas. Primo ostendit ut magister celestis ut s. Si enim Moyses dixit uerba dei stetit quadraginta diebus, & totidem noctibus, in quibus mandauit neq; bibit, q'ro magis debent qui ipsum uiderunt, & comederunt & audierunt, quia etiam magis. Et erat inter eos loquens & cōsiliarius. Ecce quomodo ostendit ut celestis. Et fuit cōpleta prophetia. Erigit mane, mane erigit milia. Auiam eum quasi magistrum. Vnde q' ibi sit nugatio, & tñ non est. Secundo ostendit ut medicus spiritualis. Erigit mane. Et dupliciter. Ratio est, quia non sufficit audire, sed etiam credere. Ita est de nobis. Fides ta mane, & dicit in ortu solis, quia tit radios suos per uniuersam terram. Christus qui dicitur sol iustitie. Tercio ostendit ut pastor uirtualis. Erigit mane. Item deus pater promittit filium suum dicit, Orietur uobis filius uestram, sol iustitie, & exspectate illum. Quia tu illumas lucernā meā dñe, Christus qui dicitur sol iustitie. Quarto ostendit ut dominus uniuersalis. Erigit mane. Item deus pater promittit filium suum dicit, Orietur uobis filius uestram, sol iustitie, & exspectate illum. Quia tu illumas lucernā meā dñe, Christus qui dicitur sol iustitie.

tem magis in fide, qui non pōt mentiri nec fallere. iō crede firmis. Mat. xxij. Sci cet. Alie gentes habuerunt doctrinam a peccatoribus, ut Pharisei & Iudei a Moyse, quia licet hec doctrina sit uera, tamen Moyses peccauit, & propter peccata sua non intrauit terram promissionis. Sed tñ sic patet stultitia psumptiua eorū q' se in hostia consecrata. De' em pōt totū nihil debet dubitare. Nūqd reputaretur fauor q' ad lumē candele uellet probatū. Sed non solum ab aliquo sibi datos, ppter tot fornellos transierunt, ponant in bursa, quia talis est stultitia, quia duo. Tercio ostendit ut pastor uirtualis. Erigit mane, mane erigit milia. Auiam eum quasi magistrum. Vnde q' ibi sit nugatio, & tñ non est. Secundo ostendit ut medicus spiritualis. Erigit mane. Et dupliciter. Ratio est, quia non sufficit audire, sed etiam credere. Ita est de nobis. Fides ta mane, & dicit in ortu solis, quia tit radios suos per uniuersam terram. Christus qui dicitur sol iustitie. Tercio ostendit ut pastor uirtualis. Erigit mane. Item deus pater promittit filium suum dicit, Orietur uobis filius uestram, sol iustitie, & exspectate illum. Quia tu illumas lucernā meā dñe, Christus qui dicitur sol iustitie.

dñi ad iustitiā, ore autē cōfessio fit ad salutē. Ro. x. Secūdo xps ostendit euangelio ut medicus spiritualis, q' dat curā & sanitate plagis nris, & morbis pccōrū nrorū, q' ostendit ibi, Murmurabāt Pharisei &c. No. scriba nō dicit ab arte scribēdi, sed a notitia scripture, & idē erat q' doctor. Et murmurabāt cōtra ipm xpm, ipm totatē cōdēnādo. O magna esset cecitas cōdēnare bonum medicū, q' intrat hospitale ad uisitandū infirmos, iō rñdit eis xps, Nō est op' ianis medicus. Mat. ix. Ecce quō ostendit medicus ad sanandū plagas & infirmitates iporū. Morafr. Videam' quō dat medicinas plagis pccōrū. Dico q' ad similitudinē medici corporalis, q' qn recipit infirmū, facit sanū. Hoc h' in sermone i die cinerū. Et tñ de hoc sed'o. Dico tñ q' xps ostendit ut pastor uirtualis, q' uult seruare oves suas. Qd' ostendit cū dicit, Quis ex uobis habet cērū &c. Ecce q' mō xps ostendit se esse pastore uirtualē, & cōcordat pphetia q' dicebat Ezech. xxiij. Ecce ego ipe regā oves meas, & uisitaabo eas. Sicut uisitat pastor gregē suū in die qn fuerit i medio ouīū suarū dissipatarū, sic uisitaabo eas, & liberabo eas de oib' locis i q' dispse fuerāt i die nubis & caliginis, & educam eas de populis, & cōgregabo eas de frīs, & iducā eas i frā suā, & pascā eas i mōtib'. Isti. Morafr. exēplū & doctrinā hnt hic dñi tpales & ecclī astici, q' tñ curā debēt hñe de ouib' corrigēdo ne pereāt. No. q' sūt quorū peccata mortalia q' sūt i destructionē ouīū. Prīmū est sustentare diuinos & diuinas, q' est cōtra reuerentiā dei, ut h' pñio libro regū de Saule, q' ex pcepto dei oēs diuinos extirpauit, nisi unā mulierē phitoniam. No. historiā, & sic ipe fuit mōr' i pñio, & fili' ei'. Er postea null' de suo gñe regnauit. dicit j. Paral. x. Mortu' est Saul &c. Si scitis aliq', pñicietis &c. Ecce lex dei nō solū medicinalis, sed etiā moralis. Diuini em nō solū nocet sibi, sed etiā toti cōitati, q' diu sustinet in una ciuitate, ita dei est illa. Sed m' est blasphemia diuinalis, q' cū honore debem' assumere nomē dei nri, ita q' null' debet assuere falsū iuramētū dicere. Vñ mñi nñm nō solū iurāt false,

rāt falsē, sed etiā enormiter, siue p corp^o siue p sanguinē. Itē renegāt, sed renega re dñm suū nō est op^o nobiliū. Tales tpe antixpi sine magna violētia &c. Itē blasphemāt cōtra deū & cōtra beatā yginē, & cōtra oēs sctōs & sctās, & eis hoc adhuc nō sufficit, sed qñ sciūt aliquē iuran tē, instigāt eū ut forti^o iuret, & tūc ridēt & multū delectant. Nota illud qd^o habet Leuiti. xxiij. Dixit de^o Moysi, Educ blasphemū extra castra, & ponāt oēs q audierunt man^u suas supra caput ei^o, & lapidet eū uniuersus ppl^o. Dico vobis q oēs de betis clamare cōtra eū sicut contra lupū, & iam null^o est qui curat, sed oēs mō ad eū cōfugiunt tanq^o ad deū. Tertiū est negligentia in festiuitatib^o obseruadis, qā scilicet mō non seruāt, immo aperiunt opatoria. Oē tps uoluit in septē diebus, & de^o q est dñs tps dedit nobis sex dies ad opandū, & unū solū sibi retinuit. Vñ habem^o tale a deo pceptum, Memēto ut diē sabbati scilicet. Exod. xx. Sabbatum quasi requies q fuit in die resurrectionis, in memoriā ei^o xpiani debent quiescere ab omni opere seruilī. Quartū est sustinere ludū taxillorū, qui est fons blasphemie. Ideo extirpet, qā est destructio totius cōmunitatis. Nota historiā q habet in trib^o cap^ois. iij. Reg. xix. de rege Sennacherib, quia p eius blasphemā occidit eum deus, sed quare hoc? Qñ qui talia agunt digni sunt morte. Rom. j. gl. Aug. Conscientiēs & facientes pari pena puniēdi sunt. Quarto ostendit xps ut dñs vniversalis, cū dicit thema, Ecce mulier &c. Nota ut in precedenti sermone, quare mīa diuina cōparatur mulieri. Nota quomodo xps euerit domū in predicatione, quia nullus curabat de celo, sed de terra tūc. Xps em euerit ut despiciatur terra. Item secundū leges imperiales solutus & soluta poterāt stare simul, sed xps euerit per matrimoniū. Item leges imperiales sustinebant usuras & fraudes, sed xps euerit & precepit q ex mutuo nihil recipiatur. Accendit lucernam scilicet per incarnationem, & euerit domum. Iper predicationem, & querit di-

ligenter in terra per mortē, aut in celo. Tercio dedit nobis aērē ad respirandū, quia p^o non possemus uiuere. Itē de gelorū, p^ocipatū, dominationū, thronorū, potestātū, Cherubim, Seraphim, & dixit istis uicinis, Congrediamini mihi, quia inueni drachmas perdideram &c.

Dñica iij. de Euangelio.

Estote misericordes sicut & pater uester misericors est. Luc. vi. prefens euangelium dñi est predicationis bñ, & doctrina Christi quo ostēdit singulariter sex uirtutes in bis necessarias.

Prima est misericordia proximalis.

Secunda amicitia fraternalis.

Tertia patientia uirtualis.

Quarta confidentia supernalis.

Quinta sapientia diuinalis.

Sexta prouidentia naturalis.

In istis sex uirtutibus uel doctrinis totū euangelium hodiernū. De prima loquit^o thema dicens, Estote misericordes sicut p^o uester misericors est. Et dicit exemplū & doctrinā a patre suo celesti. Quia boni filij debent similes bonis parentibus in bonis uirtutibus. Itē dixit xps Iudeis, Si filij Abrahę, opera Abrahę facite. Io. viij. Dicit^o hodiernō ostendit unā x^outē quā misericordia p^oximalis, de qua dicit^o ma in principio euangelij. Estote misericordes sicut & pater uester misericors est. Misericordia dei erga nos est magna & copiosa, q quicquid fecit nobis, quid habet, quicquid est in celo & in terra, & in elemētis, oīa dat nobis liber ter etiā seipsum. Primo dat nobis potestatem ad habitandū, quia in aqua non possumus uiuere uel in aēre ut uolucres. Deinde Terrā autē dedit filijs hominū. Et dicit illā uacūā, sed plenā arboribus & fructibus, animalib^o, fontibus, torrentibus &c. Et totū dedit nobis, quia p^o nihil eorū indiget. Secundo dedit

ad nauigandū, piscandū, mūdandū &c. Tercio dedit nobis aērē ad respirandū, quia p^o non possemus uiuere. Itē de nobis uolucres ad seruitiū nostrum. Quarto dedit nobis nubes in refrigerium solum, & calefaciendū, & ad preparandū cibum, & fructificandū. Idem de Luna & planetis, omnes influunt. Quinto dedit nobis celū empyreū. Dicit em in iudicio uobis, Venite benedicti p^oris mei, parate paratum uobis regnū a cōstitutione mundi. Mat. xxv. Item dat nobis angelos in custodiā. Item dat nobis seipsum. Primo dedit animam suam in redemptionem animarum nostrarum. Item dat nobis corp^o in hostia consecrata ad sacrificiū. Item dat nobis diuinitatem in obiectum beatificationis. Nonne uirga nos? Nunquid diceretur multū misericors dñs, rex, uel papa, qui oīa sua dedit nobis? Iō ap^os, Deus qui precepit nobis bene agere, diuites fieri in bonis operibus. j. ad Tim. vi. Cum ergo decipiat xps nobis qui in baptismo facti sumus filij dei, Estote misericordes sicut pater uester misericors est. Si non daturus totum, ad minus faciamus partem indigentibus de bonis tam spūalibus q corporalibus. Verbi gratia. si habetis magnā sciētā, detis partem ignorantī sibi ostendēdo quā se debet regere. Idem de deuotione ad indeuotum, & de consilio ad dubitantem, & sic de alijs. Idem de bonis temporalib^o, si habetis panem, uinum, domū, pecunias, uestes, diuidatis pauperib^o xpi, & tunc eritis similes tunc uestro. Ideo dicit scriptura, Estote benigni, misericordes, donātes inuicem, sicut & deus in xpo donauit uos. Estote imitatores dei sicut filij dei & Christus dilexit uos. Ad Ephe. iij. &c. Nota hic de usurarijs q nolunt dare nec mutare nisi ad usuram. Nō sunt

hoc dicit xps, Dimittite. Sodiū cordis, & dimittetur uobis. s. debiti pene pētorū. Rō, quia deus nō pōt uinci nec superari a creatura in bonitate. Si ergo inimicus iniuriā tibi intulit, & tu etiam peccando iuriā deo intulisti, & maiori iniuriā incōparabiliter deū offendisti. Si ergo non habes tantā bonitatē, q̄ parcis inimico tuo, nisi de⁹ parceret tibi, uideretur uictus, q̄ absit. Ideo quādo tu remittis, & ipse remittit tibi. Et iste est melior modus obtinēdi remissionē pētorū, remittere inimicis, q̄ alij. Iō xps in petitione, Dimittite nobis debita nostra. Et assignat rōnē, sicut & nos dimittim⁹ debitorib⁹ nris. In alijs petitionib⁹ non assignatur rō, sed solū in ista. Et non dicit sicut oram⁹, uel ieiunamus, uel eleemosynā damus, uel hospitalia edūcamus, sed sicut & nos dimittimus debitoribus nris. Si queratur, si ego remitto inimicis, & sum in aliquo alio pēto mortali, obtineo remissionē pētorū a deo? Dico q̄ illa remissio qua uos facitis, tñ placet deo q̄ imptabit uobis cōtritionē de pētis, & de⁹ non permittit uos mori in peccato, ex quo propter honorē dei remittitis, non propter preces dñorū. At diceret xps, Et meus celestis tradet uos tortorib⁹, si non remiseritis unusquisq̄ frī suo de cordib⁹ uis. Mat. xvij. Sed dō odiū, ira, & ipatentia cōsistit in ore. Iō dicit, dāte. s. ybū salutationis, & dabitur uobis ybū salutationis. No. cōtra illos, q̄ dicit cōfessoribus, Nolo sibi malū, tñ nō loqrer ei. Hoc nihil ualet, q̄ os est signū cordis. Date ergo signū in ore, q̄ dimisistis odiū cordis. Iō multi moriūt sine ybō, q̄ nō possunt cōfiteri, nec facere testamētū, q̄ auferūt ybū pximo, nec xps loqr eis in porta paradisi, nisi illud, Amē dico uobis, nescio uos. in hoc maxime deficiunt mulieres. Iō xps, Si saluaueritis fratres uestros tñ, qd ampli⁹ facitis. Nōne & ethnici hoc faciunt? Estote ergo perfecti sicut pater uester celestis perfectus est. Mat. v. Quarta xpus est cōfētia supernalis. Debem⁹ em̄ in hoc mūdo cōfēdere de deo, & nihil nobis deficiat. Hoc

notatur cū dicitur, Mēsuram bonitatis cōfertā, & coagitatā, & supellectilem bñt in sinū uestrū. Eadē quippe quā mensi fueritis. In hoc mūdo deo, remetiet uobis. In alio mūdo de⁹ dabit tibi dñs de⁹ tu⁹ semp. & implebit mēsa. s. q̄ glia sit equalis bonitatis. sed dicit eadem, quia inter uita & eternā nō pōt inueniri equalitas. Mercedē meritoria, & opera meritoria, & eterna nō pōt inueniri equalitas. opera nostra bona q̄ uicūq̄ facimus, etiam merita, nihil sunt retributio. Sicut ergo non potest equalitas inter florenos & denarios, inter gloriā dei & opera nostra. Existimo quod non sunt cōpensationes huius temporis ad futura. Inter opera nostra & gloriā dei nō ē q̄litas q̄tatis, sed proportionatitas. quia qui plus facit de bono, p̄tē gloriā. Ecce quare dicit, Eadē quippe mēsa. No. p̄ pro bonis operibus dat quatuor retributiones, duas uita, & duas in alia uita, & omnia tur ibi. Mēsuram bonā, & cōfētia. Prima est retributio bonorū u temporis in hoc mūdo, cū dicitur, Mēsuram bonitatis cōfertā. Nam & c. Deus enim, p̄ uidetius bonis de oib⁹ necessarijs. Non dicit ligiosus, nū habeo uestes & c. nec quis dicat, oportet me uendere sacramenta, sed seruatis diligenter, q̄ p̄uidebit. Et q̄ modo tā male uiuimus deo, mirū est q̄ inuenimus p̄p̄tē. Idē de laicis, qui dicunt, facite ut possim uiuere. Idē de mulieribus, ut possint habere sp̄ales, ut p̄uideant. Si bene seruiretis deo quilibet uobis, deus prouideret uobis. Antea mete dñm oēs sancti eius, qm̄ nō p̄pia timētib⁹ eū. Diuites egrediuntur, ingrentes autē dñm nō mētuerūt, oī bono. ps. xxxij. Timetur deus q̄ la causa sit cōtra eius honorē. Secunda retributio est etiā in hoc mūdo, sp̄aliū, cū dicitur, Mēsuram bonitatis cōfertā. s. p̄tē. Machometū. Nunquid pōt cec⁹ cecū du

cere? Ratio, quia discipulus non est maior magistro, quia si magister cadit, etiā & discipulus qui est sequitur. Solus ergo Christus est magister cui debet credi, & ductor qui nunq̄ errauit in uia paradisi. Ipsum ergo debent omnes gentes eligere in magistrū & ductorē. Deū nemo uidit unq̄ nisi unigenitus fili⁹, q̄ est in sinu p̄ris ipse enarrauit, supple secreta fidei. Iō. j. Que cōtinentur in Credo in deū, in quo sunt. xij. articuli. dicat moraliter. Nunquid potest cec⁹ cecū ducere? Sunt aliqui quando debent cōfiteri, loq̄ter eligunt confessorē cecū, sicut sunt usu rarij, cōcubinarij, uīdicat ui, latrones, & similes dicendo, si ego cōfiterer tali, q̄ est multū intelligens, nō absolueret me, & scientes uadunt ad bestiam ignoratē, non cognoscentē peccata, & cōdemnat se, & uenientes ad se, q̄ nescit quid debeat eis iniungere, ex quo & c. Ideo ambo in foveā cadūt. Cum tñ xps auisandus uos dicat, Sinite illos. s. cōfētores ignorates, ceci sunt & duces cecorū & c. Mat. xv. Nota exemplū de illo homine in omni genere capitaneo armorum, qui in firmus ex uerecundia uocauit sentiferū ut uocaret sibi bonū confessorē sicut fecit, quo refutato uocauit aliū & c. Ecce quare dicit, Nunquid potest cecus cecū ducere & c. s. quādo sit electus. Sed quando uos creditis q̄ confessor est bonus & sufficiens, & est presumēdū q̄ est sufficiens, quia est in ueritate magister, uel lector, uel prior, & est oppositū, ipse solus dānatur, & uos estis excusati. Sexta uirtus est prouidentia humanalis, scilicet qualiter homo se debet gubernare in hoc mundo cōtra peccata, maxime cum dicitur, Quid autē uidet festuca in oculo fratris tui, trabem autē que in oculo tuo est non uidet. usq̄ in finem. Trabs magna est peccatum mortale magnū, ut homicidiū, furtū, sacrilegium, adulteriū, & hmōi. Dicatur de quolibet istorū qd est. Itē simonia, usura, falsā iuramentā, blasphemie. Festuca autē est pētm ueniale, ut plus comedere ex bonitate panis uel bibere, nō tñ inebriari, q̄ tñc esle

mortale, nimis ridere uel dormire, & sunt multi q uolūt corrigere ista peccata uenialia aliorum, & nolūt corrigere sua peccata mortalia. Iō dicit xps, Quid autē uides festucā i &c. Hoc maxime dicitur malis iudicib⁹, dñis, prelati, & rectoribus populorū, siue cōtatib⁹ magnis peccatorib⁹, uolentibus corrigere uenialia aliorū, & nō mortalia suorū. Nota de pirata, cui Alexander dedit sniam mortis. Qui dixit. Ego qui tam modico nauigio uitam perquiro, latro uocor. Tu qui cū magna classe mundum uastas, diceris imparator. Ita est de multis iudicib⁹ qui cōdēnant paruos latrones qui parua receperunt. Et ipsi qui plus furantur uel per uisuram, rapinam, calūniā, & simoniam, dicuntur indices & dñi. Ideo tali dño dicit xps, Hypocrita eijce primum trabem de oculo tuo &c. Quia ordo naturalis, p uidentie est primo, puidere sibi, & consequenter alijs. Attende tibi & doctrine, insita in illis. Hoc est eñ faciēs, & te ipm saluum facies, & eos qui te audiunt. j. ad Tim. iij. Debet cogitare index qñ cōdēnat aliqñ intra se dicēs, O miser ego cōdēno istū in tali specie, ego feci peiora, quia si fuisset scitum ego fuisset cōbūctus, tot anni sunt. Iō cōtebor primo, & post dabo sniam contra illum, atq; grauius peccaret iudex cōdēnando alium in pōto. Iō apłs platis, dñis, & iudicib⁹, Attēdite uobis & uniuerſo gregi i quo nos spūſanctus posuit epōs regere ecclesiā dei, quam acquisiuit sanguine suo. Ego scio qm intrabunt post discessionē meā lupi rapaces in uos, nō parcētes gregi, & ex uobis ipsi exurgent uiri loquentes pueria, ut adducant discipulos post se, ppter ea uigilate &c. Act. xx. capitulo.

De eadem dñica.

Sermo. ij.

Pater uester misericors est. Lu. vi. Thema dat mihi motum declarādi uobis gradus diuine misericordie, quos deus ostēdit nobis. Materia erit utilis &c. salutē vgo Maria &c. Cogitāui quomodo possē uobis bene declarare gradus diuine mi-

sericordie erga peccatores. Erinnor David posuit sex gradus diuine misericordie in duobus uersibus psalterij. Vultis eam cognoscere? Dicunt scđ doctores q a principio mundi deus creauit innumerabiles angelos, sanctos & bonos omnes, & maior eorū Lucifer uoluit tēde quolibet ordine tāq; adulatores cōsenserunt sibi. Ecce peccata eorum. Michael autem non consensit sibi, imo conuincit, & Gabriel, Raphael, & alij boni. Quot annis creditis q deus expectauit angelos peccantes? Reuera non per annos, nec per mensem, nec per hebdomadam, nec per diē, nec per horā, nec momēntū, sed statim & subito eiecit eos de cernatio filij dei nec eius passio aliquid profuit eis, quia irrenocabiliter sunt dannati in eternum. Modo cogita hic quā est misericordia dei, quia tam nobiles creaturas & spirituales nō expectauit ad pñam. Et modo expectat te superbum, & pomposum p multos annos ad iudicium. Idē dicēdū est de auaro, usurario, &c. Ecce qre dicitur miseraeor dñs. i. mie dator, & cōcordat Hierē. Mie dñi, qā nō sumus cōsumpti, qā nō defecerūt miserationes ei⁹. Thre. secundus gradus tāgīt ibi, & misericors dñs. Differētia est inter miseratorē & misericordē, qā miserator dicit eo, qā nō statim fert dānationē, sed expectat ad pñam. Et dicit misericors, qā pñoribus nō aufert pñionē & uitā, qā oib⁹ tā iu uis q pñorib⁹ pñidet, qā equat oib⁹ tantā claritatem solis, pluuia, & ros. Ita dñs i cāpo pñoris ut in cāpo iusti, sed nō aufert pñorib⁹ uinum, pecunias, nec domū, cū statim post pñm oia deberēt perdere. Cogitare qta est ista dei mia, qā si multa bona a rege, facit aliqua pñtionē, & inobediētiā cōtra regē, statim aufert si quationē & pñionem, & abiecit eū a domo sua. Nō sic facit de⁹ nobis inobediētijs, certū est q oēs sumus in domo sua, in hoc mundo, & camera & palatia

Sed⁹ est ex parte cōtinuē tēporali

donationis, ibi, & misericors.

Terti⁹ est supportatio criminali

nationis, ibi, patiens.

Quart⁹ est remissio culpe ex parte

re contritionis, hic, multū misericors

Quintus est relaxatio pene ex parte

deuote orationis, hic, suauis.

Sextus est donatio gratie ex parte

milis petitionis, hic cum dicit, misera

Primus gradus tangitur ibi, misera

dñs. i. misericordie dator, quia nō

tim fert dānationem peccatori, nō

misericordia est ista. Nā postq; iudic

cit procellum contra aliquem & ex

sniam contra eum, statim fit executio

ne misericordia. Nō sic facit de⁹

misericorditer expectat, procellus in

torum nostrorum etiā factus est, &

peccata nostra sunt iam scripta in

scie dei, statim quādo homo facit

siue corde male cogitādo, siue ore

loquendo, siue opere male operādo,

pus transit & remanet pñm scriptum

libro dei. Autoritas. Dicebat Dauid

perfectum meum uiderunt oculi tui

in libro tuo omnes, supple delectat

scribentur, dies formabuntur, & nō

eis. ps. cxxxvij. Itē snia est iam data

Ecce quāta est ei⁹ mia, p quot annos

SERMO II.

sunt superius in celo, ubi est deus cum amicis suis. Et cum torpētā, & grauiā faciam⁹ cōtra deū, tñ tu uides q nō statim expellit nos de domo sua, nō aufert prouisionē, panē, uinum, bona & pecunias, imo dat & cōseruat data. Ideo dicit scriptura, Ipsi superbe egerunt, & non audierunt mandata tua, & in iudicijs tuis peccauerunt. Et dederunt humerum recedētem, & cernicem suam indurauerūt, nec audierunt, in misericordijs autem tuis plurimis non fecisti eos in consumptionem, nec dereliquisti eos, quoniā deus miserationum tu es. Et paulo āte, Ipsi uero & patres nostri superbe egerunt, & indurauerunt ceruices suas, & non audierunt mandata tua, & noluerunt audire, & non sunt recordati mirabilium tuorum que feceras eis &c. Tu autem deus propitius, clemens, & misericors. Neemie. ix. Nota, ipsi superbe egerunt &c. Nūq; esset magna supbia diuiculi, si insurgeret contra magistrum, & faceret oppositum omnium illorum que sibi dicuntur a magistro? Tales sumus nos. Dñs & magister Iesus xps ostendit nobis & pcepit q sumus humiles, & nos sumus supbi, pō pñi &c. Precipit q sumus misericordes, dando liberaliter amore sui, uel mutando sine usura, & nos sumus fures &c. Precipit q sumus casti, quia nullus uellet q in tunica sua caderet lutum &c. Quare ergo uis in persona tua lutum luxurie? Et nos facimus oppositū &c. Quot luxurie & corruptiones fiunt in mōdo, cognate cum cognatis &c. Idē de alijs peccatis. Ecce quare dicit, Ipsi superbe &c. Tertius gradus diuine misericordie tangitur ibi, patiens dñs, quia supportat criminum grauatiōem. Quātū creditis uos q sit pondus uni⁹ peccati mortalis, unius libre uel uncie &c. Dico q si esset possibile q una montanea ligaretur ad collum unius aīe beate in celo, non sentiret pond⁹, sicut nec uos sentiretis pond⁹ alicui⁹ margarite, sed si anima una i celo haberet unū pñm mortale, tñ est pondus q celū nō posset eam sustinere, immo statim caderet in infernum. Plus

¶ 3 ponde-

habet sibi, sed mutuatur ei. xij. florenos, cum quibus poterit seminare, colligere: & p. uidere domui sue & filiis &c. locū d. sup. ple. pōt esse hō qui miseretur, & cōmodat, disponit sermones suos i iudicio, qm̄ xps dicit, Quid fecisti pro me. Ecce ego quid feci p. te, ostendens uulnera. Rnde re poterit, Dñe amori ufi mutauit pauperi. Et sequitur, qm̄ in eternū nō cōmouebitur. Et dico qm̄ ista mutatio debet fieri pure, sine usura. Multi mutuāt, sed nō pure, p̄stāt autē. x. florenos. p. xij. &c. Alij dicūt nolo facere usuram, sed ponūt pecunias in possessione iudeorum, putantes qm̄ Iudei possēt facere usuram. Sed dico qm̄ nec Iudei pnt facere usuram, qm̄ qm̄ Moyses dixit eis, Nō teneraberis fratri tuo &c. Hoc dicit ad euitā dñi mai. p̄tū, nō qm̄ eis cōcederet licētiā faciēdi usurā, Tales faciūt p̄tū Pilati, qm̄ dixit se non occidere xpm̄, imo lauit man. Et Iudei, Nos legē habem. &c. Et Pilatus, Cruci figite eū uos. non excusatur Pilatus. Itē de illis qm̄ dicūt, Nō faciē ego usurā, sed uos Iudei facitis. Cū ipsis ibitis ad infernū. Itē idē dicēdū est de illis qui faciunt operari captiuos uel seruos in die festo. Digni sunt morte, nō solū qui ea faciunt, sed etiā qui consensuūt facientib. ad Ro. j. Si dicat, ergo de quo nūā ego &c. Dico, qm̄ si uis mutuare pure sine usura, de. dabit tibi usurā, oīa bona multipliando & conseruando, dando tibi gām in hoc mūdo & gloriam in alio. Iō auisus uos, nolite recipere usurā nisi a deo. Tertiū op. mīe est reddere plene. Constituyendo plene, non solū illa qm̄ recepit, sed etiā dānū qm̄ intulit. Si recipitis bona, pecunias, & fruct. oportet reddere. Si damnicastis aliquē ad idē. Reddite omnibus debita. Nemini quicq. debeatis nisi ut inuicem diligatis. Ro. xij. Benedictus qui potest dicere cum ueritate, Benedictus deus, quia parum habeo, tñ nihil est ibi de usura, furto, rapina &c. Magis durabunt bona istius qui nō habet nisi. xx. uel. xxx. florenos, sed de bono iusto, qm̄ illi qm̄ habet mille uel duo milia de usura, furto &c. Verbi gratia. Si uultis

conseruare poma putrida, separare pietas est talē instruere. Itē corrigere erantē, consolari tristem & hmōi. Iō dicit scriptura, Omnis sermo malus ex ore uelificationem ut det grām audiētibus. ad Eph. iij. Magnā elemosynam facit qm̄ dat ad comedendū centū pauperib. sed maiorem elemosynā facit p̄dicator, qui dat ad comedendū quingentis uel mil le hominibus de cibo quem parauit in coquina spūscū. Septimum opus est parare ex corde. Et est tertium opus pietatis. Non tñ est pietas offendenti, sed etiam ipsi offenso, quia uenenum iracū mortiferum ex uisceribus sue anime sumit. Iō Iōā. Nos scimus qm̄ translati sumus de morte ad uitā, qm̄ diligimus fratres. Qui xpo non diligit, manet i morte. Omnis qui odit fratrem suū homicidā est. sup̄ficius. Et scitis qm̄ omnis homināda non habet uitā eternā. j. Ioh. iij. Octauum opus est supportare gratiose. Iō qm̄ supportare tediosos est pietas maior. Verbi gratia. Erūt uir & uxor, uir erit bonus & gratus & morigeratus, & mulier erit una rabiola & cōtētiō adeo debet uir supportare eam. Et ecō uero si uir est uagus & rabiola, & mulier proba & honesta, ipsa supportare debet eū. pater filiū debet supportare, & euenio socii sociū supportare debet, & quilibet gratiose defēctus aliorū. Ratio, quia non qm̄ aliq. fuit in hoc mundo nisi xps & xpo Maria sine defēctu. Si tu uis uultū nō inuenies, si mulier uultū nō inuenies. Iō oportet qm̄ supportet uir uxorem, socius socium, al. nū qm̄ habet pacē. Nota exēplū de uitiis pabāt, & semel intra se dixit, O miser qm̄ qm̄ boni facio pdo ex ista ipatiētia. Cogi tū ire ad desertū ne haberet occasiōem irascēdi, & sic fecit. Et cū semel comēderet panē & aquā puocatus est ira, qm̄ fregit stulā, & ad se reuersus dixit, O mi ser oportet supportare. Magna y. est. Iō qm̄ oīū humilitate & mansuetudi-

ne, cū patiētia supportātes inuicē in charitate. ad Eph. iij. Modo scitis que sunt opera mīe, & qm̄ pietatis, de quibus dicit thema. Sunt uiri misericordie &c.

Dñica v. post festū trinitatis. Ser. j.

Exi a me domine, quia hō p̄cōr sum ego. Lu. v. Materia quā nūc uolo p̄dicare. erit subtilis & intricata, qm̄ thema ita regit. f. de modis qm̄ de. habitat i creaturis &c. Sed primo salutes xpo Ma. &c. Verbum thematis habet difficultatē magnā uolēti ipm̄ stricte recipe. Fuit em̄ ybū bti Petri ad xpm̄ uiso miraculo de captura p̄fēciū, qm̄ dixit xpo, Exi a me dñe &c. O bte Petre medico dicitis ut recedat ab infirmo, cū deberetis sibi poti. dicere, Mane me cū dñe medice &c. maxime cū xps dicat, Nō est op. ualētib. medic. sed male habētibus. Mat. ix. Cū medicus ergo curās aīas p̄cōribus est necessarius, quō Petrus dixit ybū p̄pōsiū, Exi a me &c. De qm̄ ybo Petrus tñ laudat. Rāso est ista, qm̄ bti Petrus dixit hoc ybū p̄ magna reuerētia qm̄ portabat xpo & exhibebat. Si cur diceret infirm. paup. & rustic. medi co nobilissimo reuerētialiter, Exi a me, qm̄ ego sum paup. &c. Ito mō loq̄batur beatus Petrus considerans xpi maiestatem, & suam paruitatem & modicitatem. Sicut Centurio qui dedit repulsam xpo ex reuerētia inestimabili dicens, Dñe nō sum dign. ut intres sub tectū meū nā &c. Mat. xij. Patet the. No. qm̄ inuenimus in sacra scriptura triplicem bonū & optabilem exitum dei ab homine.

Primus exitus est p. gām habitualem.

Secundus per diligentiam ytualem.

Tertius p. utilitatem proximalem.

Dico primo qm̄ est exitus dei in creatura p. gām habitualement. Doctrina est cōis qm̄ de. stat i qualibet creatura p. potētiā, essentiam, & p̄tiam, siue sit bona creatura, siue sit mala. De ista materia uide san ctum Tho. j. p. q. viij. ar. iij. Per potētiā dicit stare, sicut rex dicit esse in toto suo regno, & in q̄libet ei. parte, qm̄ ubiq. extēdit sua potētia. Sic potētia dei extēdit ubiq.

ubiq; ad oēm locū, ad infernū ad, purga-
toriū, terrā, celū &c. ad generādū, corrū-
pendū, puniendū, premiadū &c. Auto-
ritas. Dñe deus rex omps, in ditione tua
cūcta sunt posita, & nō est q̄ possit tue re-
sistere nolūati, si decreueris saluare Isra-
el. Tu fecisti celū & terrā, & quicquid ce-
li ambitu cōtinetur, dñs oīm es, nec est q̄
resistat maiestati tue. Cūcta nosti & scis,
q̄ nō pro superbia, & contumelia, & ali-
qua glorie cupiditate fecerim hoc. He-
ster. xiiij. Secundo deus est ubiq; per pre-
sentiam. Rex licet per potentiam sit in
toto suo regno, non tamen ubiq; per
presentiam, quia nō omnia uidet nec ei
sunt omnia presentia, imo oportet eū
investigare per cōmissarias lras, p̄cessus,
& hmōi. Sed deus sicut est ubiq; per po-
tētiā, ita est ubiq; per p̄sentiam, quia oīa
sunt p̄ntia sue scientie, & oīa scit. Oīa nu-
da & aperta sunt oculis eius. ad Heb. iij.
Tertio de⁹ est ubiq; p̄ essentiam. Quia
celū & terra & quelibet creatura exns
est plena sua deitate. Quēadmodū uide-
mus q̄ in meridie aer est plenus clarita-
te solis, ita quelibet creatura est plena di-
uina essentia. Nunquid non celū & terrā
ego impleo, dicit dñs. Hier. xxij. Si-
cut em̄ aīa hominis implet totū hominē
& quālibet ei⁹ partē, ita diuina essentia
implet totū mūdū & quālibet ei⁹ partē.
Sed sicut aīa oñdit in capite suas poten-
tias, uirtutes, & perfectiones, ita de⁹ qui
licet ita bene sit in terra sicut in celo, oñ-
dit suam essentiam beatis facie ad faciē.
Si ergo aliquis est peccator, p̄tū nō tol-
lit quin sit dei creatura, & ideo in eo est
de⁹ per potētiā, essentia, & p̄ntia, sed
non est in eo per gratiam habituale. Est
ergo de⁹ in creatura primo modo essen-
tiā, p̄ potētiā, essentia & p̄ntia, sed nō est
in eo p̄ grām habituale, propt̄ hoc dixit
Moyses iudeis p̄tōrib⁹, Nolite ascēde-
re. Nō em̄ est de⁹ uobiscū, ne corrūatis
coram inimicis uis. Nume. xiiij. Nō in-
telligebat q̄ non esset cū eis deus per
potētiā, essentiam, & p̄sentia, sed in-
telligebat q̄ nō erat cū eis p̄ grām habi-
tuale. Iō per Salomonē dixit, Lōge est

de⁹ ab impijs. Prover. xxv. Pōt ergo
re p̄tōr oñonē thematis, Exi a me dñe
p̄ effectum gr̄e habitualis. De isto
dicit David in ps. lxxvj. Exurge deus
Deus noster deus saluos faciens, &
dñi exitus mortis. Nota de⁹ n̄. i. per
carnationē. Gen. xxxvj. Frater em̄ &
nostra est. Ideo dicitur, deus saluos
di, quia ante incarnationem nullū
nem saluū fecit, solū aut saluos facit
gelos. Homines quantuncunq; faci-
mittebat ad infernū, scilicet ad
bū patrū. Ioannes em̄ de quo xps
Inter natos mulierū &c. ad limbū dñi
dit. Sed ex quo est deus noster per in-
nationem, saluat homines. Secundo
tur, dñs dñi. Ratio, quia duplici iur-
est dñs noster. i. creatione, & redē-
ne. Creatione, quia sicut aliquis de
proprio facit domū, uel faciēs domū
citur dñs. Ita deus de suo proprio
tētia sua creauit omnia. Ideo dñs el-
ce primū dñi. Secundo est redēptōr
sicut ille qui emit captiuos dicitur
eoz. Ita xps emit nos precio suo sang-
suo. Ideo ecce secūdū dñi. Tertio
mortis. i. p̄tū mortis, quia scilicet
exit ab homine per effectum gr̄e ha-
tualis, hoc est, operatur meritorie
deū iustificatur a morte culpe pecc-
& resuscitatur, aīa em̄ esset mortua
non faciens fructū meritorij, quia
me. i. gratia dei nihil potestis facere
licet meritorie. Io. xv. Dubiū, si dñs
ab aliquo. Ergo ex quo sum in pecc-
mortali, dimittam opera bona, quia
sunt mihi meritoria. Rñdeo q̄ nō
tunc sunt magis necessaria. Rō, quia
sona talis est i. in finitū piculis corp-
aīe, & bonorum, q̄ mirū est q̄ nō
lus non statim destruit totū & c. Iō
non sunt dimittenda, sed multiplicanda
quia ualēt ad omnia alia preterq̄ ad
riam. Quod sic intelligitur, quando
ma uenit ad portā paradisi ut recip-
larium, xps dat sibi premium de fa-
grā solū & c. Si aīa uellet dicere, De-
tali opere qd̄ ego feci in p̄tō n̄
tis mihi: Rñderet xps, Nō recipio

cit. Ita grā dei habitualis exiens per ope-
ra spiritualia inflamat affectionem. i.
ad faciendum opera spiritualia cum fer-
uore spirit⁹. Illuminat intellectum ad co-
gnoscentiū. Terret incutiēdo terrorem
penarū inferni. Ideo dicit scriptura, Qd̄
cūq; pōt facere man⁹. i. uirtus tua, instan-
ter operare, quia nec op⁹, nec ratio, nec
scīa, nec sapiētia erunt apud inferos quo-
tu properas. Eccl. ix. Nō in dicta autori-
tate quatuor opera, que multum placent
deo, sed ex quo anima est in inferno, n̄
hil profunt. Primum est opus, scilicet cō-
struere capellas, ecclesias, pontes, hospi-
talia, & huiusmodi. Sed si tu precepisti i
testamento tuo ista fieri, uadis ad infer-
nū. Ista opera non poterunt te iuuare,
etiam si fiant. Secundum est ratio. i. resti-
tutio, respicere domum, taxiam, seu bur-
sam, & in hac uita restituas, aīa nihil uale-
bit pro liberando te ab inferno. Tertiū
scientia, & hoc in elemosynis dādis, re-
spicit q̄ dētur in locis pijs & necessarijs.
Quartum sapientia. i. sapida scientia, q̄
consistit dicendo, uel faciendo, dicere
missas, & orationes. Qui in istis nō sen-
tit saporem, negligēs est. Nec ualēt mul-
te missae ad liberandum unam animā de
inferno. Iō dicit, Quodcūq; pōt manus
tua & c. Iō ille q̄ habet grām habitualem,
petit in themate, Exi a me &c. ac si dice-
ret, Dñe tu in me es p̄ grām habitualem,
iō exi a me p̄ effectū diligentie in operi-
bus spiritualibus. Dico tertio q̄ est exit⁹
dei in creatura p̄ utilitatem p̄ximalem.
Sunt enim aliqui in quibus deus habitat
primo, & secūdo modo superius dictis,
sed non curant de saluatione p̄ximi, seu
de alia utilitate, de quib⁹ dicit Hiero. ad
Paulinū in prologo Biblic. c. iij. Sancta
quippe rusticitas solum sibi prodest, q̄
non curant de alijs, cū tñ de⁹ mādauit ut
quilibet curet de proximo, ut de se. Ec-
cli. xvij. Deus mandauit unicuiq; de pro-
ximo suo. Ideo talis petit in themate di.
Exi a me dñe. i. per utilitatem p̄ximale,
ut proximis meis possim proficere. Au-
toritas. In tempore exitus tui distribue
hereditatem tuā. Eccl. xxxij. i. diuidēdo

cū proximis indigentib⁹, nec timeas de-
pauperari propter eleemosynas, imo ma-
gis abundabis. Predicator enim est ma-
gna eleemosyna, qm̄ fit pro deo, & nunq̄
predicatori deficiet materia. Ita etiā est de
diuitijs, quia deus dat abundanter illis q
libenter dant eleemosynas, q̄a de⁹ non
pōt uinci a creatura per miam. Dicat de
operibus mie erga pauperes, & talib⁹ di-
cet xps in iudicio generali, Venite bene-
dicti patris mei &c.

Dominica quinta. Secundū sensum
allegoricū de aīabus. Sermo. ij.

Concluserūt pisciū mul-
titudinē copiosam. Lu-
v. ad litteram. Sed ego iux-
ta intellectum allegoricū
uel spiritualem nolēs nūc
declarare hoc uerbum, de animabus pur-
gatorij pono tres conclusiones. Prima
q purgatorium est sicut carcer in q̄ clau-
duntur homines debitis obligati, cū di-
citur, concluserunt. Secunda q ad pur-
gatorium non uadūt nisi xpiani baptiza-
ti, cū dicitur, piscium. Tertia q q uadūt
ad purgatoriū nō stabunt solī, sed sunt
bene sociati, cum dicitur, multitudinem
copiosam. Prima ergo conclusio est q
purgatoriū est sicut carcer, in quo clau-
duntur homines debitis obligati. Sicut
in carcere ciuitatis claudūt aliquoties
aliqui ex debitis quousq; satisfecerint,
uel alij, p eis. Ita est de purgatorio, quod
est in corde terre, de igne & de flāma pu-
ra, q̄ supernaturali uirtute diuina affligit
aias, q̄ pro debitis soluedis ibi claudūt,
q̄ stabunt ibi quousq; soluerint ipsi, uel
amici eorum. Ideo dixit, Concluserunt,
supple angelī ministri, & executores di-
uine iustitie. De ista cōclusiōe dicit Hie-
remias in persona anime existentis in
purgatorio, Concluserunt uias meas lapi-
dibus quadris, & semitas meas subuertit.
Threnorum. iij. Nota, lapidib⁹ quadris.
Quādo hortus, uel uinea clauditur lapi-
dibus rotundis, paries diruitur, sed si clau-
sura fiat ex lapidibus quadris, non ita di-
ruitur, q̄a fortis clausura est. Et signat pe-
nam purgatorij fortē & durā, de qua nō

pōt exire, nisi cōpleant penitentiā
tishat ab amicis, p eis. No. semitas
ab angelo bono portatur ad purgato-
rium. Dicitur practica. Et dicit sibi angel⁹,
Amē dico tibi, nō exies inde donec red-
deris nouissimū quadratē. Secūda cōclu-
sio est q ad purgatorium non uadūt ni-
si xpiani baptizati. Non uadunt illuc lu-
dici, nec Agareni, nec infideles, & hoc o-
cenditur cū dicitur, pisciū. Pisces nascū-
tur, & conuersantur in aqua. Ita xpiani re-
nascuntur in aqua baptismatis, & conuer-
santur in aqua lachrymarū per pñiam. Iō
David uocauit xpianos pisces, dicens, Pi-
scis maris qui perambulant semitas ma-
ris. viij. Not. pisces maris. Ab amaritu-
dine passionis xpī aqua baptismatis ha-
bet uirtutē & efficaciam lauandi animas. Iō
apostolus, Quicunq; baptizati sum⁹ in
xpo lesu, in morte ipsius baptizati sum⁹.
ad Ro. vi. No. qui perambulant semitas
maris qm̄ ad conuersationem, per ama-
ritudinē pñie, & lachrymarū. Notandē
hic due questiones. Prima quā mul-
titudinē ista, Frater quod dicitis in
conclusiōe, q̄ soli xpiani ad purgatoriū
uadūt, & infideles ad infernū, hoc non
intelligitur uerū. Ratio, quia multi infideles
reciperent baptismū, si scirent
quā facit. I. Thomas. ij. q. x. ubi querit
an infidelitas sit pena, an culpa, qui di-
ligent in illis qui dubitat, & uellent scire
ueritatem, & si uiderent miracula crede-
rent in talibus, dicit. I. Tho. q. infidelitas
potius est pena q̄ culpa. Si dicatur, quare
ergo damnantur? Dico q̄ ex pñō origi-
nali, quod non remittitur nisi per fidem
uē, uel ecclesie. Item ex pñis actuali-
bus q̄ faciunt. Iō ap̄s. Sine fide impossi-
bile est placere deo. ad Heb. xj. Secūda
questio est, q̄ tanta est connaturalitas fidei
& ex peccatis ponatur obstaculū, hō cre-
ditur. Autoritas. Si quis uoluerit ui-
uere, cognosce de doctrina mea an ex-
cedo. Jo. vij. Verbi gratia. Qm̄ aliquis q̄-

tuncunq; sit rudis uidet magnum palati-
um, statim cogitat q̄ magnus dñs illud
fecit. Ita de palatio huius mundi &c. Itē
rō dicit, q̄ de dño suo loquatur hō cum
reuerentia. Item q̄ quilibet dñs uult ali-
quod seruitium de suis seruatoribus, &
sic de alijs preceptis &c. Et quia infide-
les non faciunt dei uoluntatem, ideo
imputatur eis. sic ebrius qui occidit pa-
trem suum, nesciens quid facit, tñ sibi im-
putatur, & debet puniri, q̄a non est sine
culpa, quia non debuit inebriari. Ita est
de infidelibus, q̄ inebriantur malicijs, &
uitijs, sicut ille qui claudit sibi oculos cū
manu, & cadit in puteū, nunquid damna-
bitur? imo q̄ sic, quia nō debuit sibi clau-
dere oculos. Ita est de infidelibus, q̄ ma-
nu malicie cōtra xpm̄ claudunt sibi ocu-
los. Ideo non excusantur. Patet rñsio ad
primā questionē. Et concordat pphētia,
Nonne uerba mea bona sunt cū eo qui
graditur recte? Michee. ij. Idem de malis
xpianis diu in peccatis uiuentib⁹, q̄ per-
dunt fidem, & sic damnantur. Autoritas.
Bonā cōscientiā quidā repellentes, circa
fidē naufragauerūt. j. ad Thim. j. Ergo so-
lum pisces saluantur. Secūda questio est,
utrum saluantur omnes xpiani. Dico q̄
non, sed illi qui perambulant semitas ma-
ris, i. facientes pñiam de pñis post baptis-
mū factis. Sed est hic argumentum in op-
positū, qd̄ facitis uos cōter dicēdo, Qui
crediderit, & baptizatus fuerit, salu⁹ erit.
Mar. ult. Si dñs largus, cur dispensator
auar⁹? Vos fratres nimis uitam restrin-
gitis, dicendo q̄ oportet & nos facere
penitentiā, cōteri de peccatis, cōteri &c.
Dicendum q̄ qui crediderit & baptiza-
tus fuerit, habens fidē formatā, saluus
erit. Sed si talis postea in pñm lapsus fue-
rit, eget pñā, q̄ est scd'a tabula post nau-
fragium. Pro declaratione huius nota pa-
rabolam de rege, qui parauit magnū cō-
uiuū, & fecit pconizari quod quilibet
sibi fidelis, qui haberet manus mūdās, co-
mederet in cōuiuio. Dicatur de hortula
no, qui mane lauit man⁹, & postea macu-
lauit. Et fuerat fugatus a conuiuio, pro-
pter immunditiem manuum. Sic est hic,
nisi

nisi manus immundas lauerit a conuiuio fugabitur. Oportet ergo ambulare semitas maris per opera penitentialia, quia modo uos non estis baptizati. i. mundi, sed fuistis hora prime, sed nōdū erat hora prandij. Iō Esa. Lauamini, & mundi estote &c. Esa. j. Tertia conclusio, q. illi in purgatorio sunt bene associati, cū dicitur, multitudo nē copiosam. Sitū cōparentur ad illos qui sunt in inferno, dicitur q. multitudo defectuosa, quia pro una anima que uadit ad purgatoriū, uadunt mille ad infernū. Duri, & presumptuosi difficile corriguntur. Taliū infinitus est numerus. Eccl. j. Si autē cōparent ad illas de paradiso, dicitur tunc multitudo copiosa, quia pauci sunt qui sine purgatorio uadūt ad paradysum. Apostoli quesierūt a xpo dicētes, Dñe si pauci sunt qui saluantur. Lu. xij. Christus autē suspirans noluit dicere q. pauci, sed dixit, Contendite intrare per angustā portā, quia dico uobis multi querent intrare, & non poterunt &c. Nota, contendite primō cū carne ad malū inclinante &c. quia hodie est talis conditio mūdi, q. q. uult ire ad paradysum, multa habet impedimenta, sed qui uult ire ad infernum, omnes faciunt sibi locū, nec impeditur ab aliquo &c.

De eadē dñica. Sermo. iij.

Docebat de nauicula turbas. Habet uerbū istud textuā Luce. v. & officiat in euangelio hodierno. Sermo noster erit de euangelio &c. Saluetur uirgo Maria. In presenti sermone intendo tenere modū edificatoris domorū, qui primo ponit fundamētū firmū & forte, deinde superedificat cameras ad habitandū. Ita intendo facere. Primo ponā fundamētū fortius celo, & terra. s. uerba sancti euangelij. De quibus xps, Celū & terra transibunt, uerba autē mea nō trāsbibūt. Lu. xxj. Deinde edificabo cameras. i. doctrinas morales. Nota hic historiā euangelij. Cū semel xps esset iuxta stagnū, uel mare Tyberiadis seu Genezareth, magna multitudo ppri uenit ad eū, ut audiret uerbū dei, scdm q.

prophetauerat Esa. dicens, Fluente uerba omnes gentes, & ibit populi multi. Multi predicatorēs, sed etiā factō. Cepit quia dixit textus, Cū turbe irruerēt, quia omnes uolebant eū tangere, quia de illo exibat, & sanabat omnes. vj. dixit primo q. mitterent barca in stagnum. Piscatores autem descendentes, & lauabant retia. Et ascendens in nauē, q. erat Symonis, rogauit eū ad ducere pūllū. Et de barca piscatorū pulo q. erat i littore. Predicabat etiam titulus fidei, de gaudijs paradisi, deceptis seruandis, peccatis uitandis, bulationib. sustinendis, de iniurijs mittendis, de penis inferni. Fecit etiam chrū sermonē, & de hoc loq. thesaur. cebat de nauicula turbas. Post sermōnem, dñs benedixit populo barca Petri qui accommodauit sibi barca. Duc in altum, & laxate retia uestra, pturam. Rndit ei Petrus, Preceptis tā noctē laborantes nihil cepim, de nocte nihil cepim, quomodo de nocte nihil cepim, fac ut dico. Et in uerbo tuo laxabo rete. Et cum hoc cepissent, conclusērunt piscium multitudinem, & nihil cepērunt. Petrus cum socijs suis laborauerat totam noctem, & nihil cepērunt. Modico seruitio quod fecerunt, tuando sibi barca, dñs retribuit bonum salarium. Hic habemus eū, q. nullus cōfidat q. ex suo labore bona temporalia, sed pro modico seruitio quod facit xpo deo. s. seruandis, magis proficiunt bona tua, & uinea, grex, oliueta, q. ex tuo labore anni. Multi laborant qui nihil capiunt, quia male seruant festa. Ecce fundamētū dei uolūtatē, facere eū de positum. De quo apostolus, Fundamētum posuit est. Glo. Fides Iesu xpi. Cōmodo edificande sunt camere tres. Licet uirtutes necessarie, scdm q. nauicula docebat, tres lectiones nobis necessarias ad saluationem, de obediētia generali. Scdm q. amēti, tertia de psequerētia finali. Istas lectiones docebat xps nō solum uerbo ut leuius facere, sed etiā facto. Cepit deinde docere. Ideo thema, Docebat de nauicula turbas. Prima ergo uirtus seu leuius q. oīs tā religioſus q. clericus, tā homo q. mulier obediat decē preceptis. Hoc xps ostēdit primo facto, quia uoluit humilari per obediētiā patris, usq. ad mortē. Qui cum in forma dei esset &c. Ecce quā ostēdit facto leuius obediētiē in re tam dura & aspectu ingredit uerbo dicens, Si uis ad uitam ingredi, seruā mandata. Mat. xix. Noli tu. scdm, uel uasallus, si tu diues, uel pauper, si tu regularis uis ad uitam. s. eternam ingredi, seruā mandata. Noli uisere secūdū tuā uolūtatē, sed secūdum dei equitatē, non secūdū tuam inclinationem, sed secūdum dei ordinationē, non secūdū tuū sensum, sed secūdū dei mandata. Seruus uolēs obtinere salariū, oportet q. faciat uolūtatē dñi sui. Oportet q. faciat uolūtatē dñi Iesu xpi, & captiuus eius uolūtatē, nec debem. propter obediētiā generalis ad omnia mandata dei, ex hoc acquirit homo regnum celorum, quod uno motu clauditur, alio modo uideamus ianuā paradisi. Ade, quia de dextera dei fecit motū ad sinistram, pprie uolūtatē, nō obediendo deo, ergo si porta paradisi debet nobis aperiri, per motū cōtrariū habet a dextera de sinistram, pprie uolūtatē, ad uerbi dei uolūtatē, facere eū de gratia, dicēdo, Ego sum inclinatus ad superbiam, sed uos dñe uultis, & precipiē humilitatem. Ideo dñe uolo humilitatem, de alijs peccatis. Non credam q. gloria paradisi obtineatur genere, & fortitudine, imo si dicat aīa Christo in

iudicio particulari, Domine ego sum de magno genere, uel fui magnus dominus in alio mundo. Ideo etiam fac me dominū in isto. Dicit Christ. Verum est q. ego te feci magnum dñm, sed male uisus fuisti faciendo iniustitias, & sic de alijs. Ideo Christus dixit, Si uis ad uitam ingredi seruā mandata. Ista est obediētia generalis. Secūdo docuit Christus de pnia sacramentali. Primo opere, quia tota uita xpi fuit pnia, semper ieiunabat, quia nisi semel in die comedebat, nec legitur comedisſe carnes unq. nisi de agno paschali. Secūdo docuit uerbo, di. Pniam agite, appropinquit em &c. Mat. iij. Itē nī si pniā egeritis, oēs simul peribitis. Luce. xlij. Sacramentalis pnia consistit quatuor. Primo i cordis cōtritione, scdm in proposito emēdatione, tertio in oris cōfessione, quarto in operis satisfactione. Si pdidim. regnū dei per inobediētiā, isto modo possum. ipsū recuperare p pniā sacramentalē. Facite fructus dignos pnie. Luce. iij. ubi dicit glo. q. fructus digni pnie sunt, q. pnia correspōdet pētis, sicut medici faciunt medicinas scdm infirmitates. Verbi grā. Si peccasti corde p mala desideria, pcutias cor q. digitis, quia ex quinq. sensibus quasi quinq. instrumentis corde peccamus. Item si peccasti ore mentiendo, diffamando, te laudando, uel al. cōtra deū loquēdo, digna penitētia est orare, percutere os, confiteri ore, quasi te diffamando, idē de alijs partibus corporis. Ecce quare dicit, Facite fructus &c. Tertio docuit nos Christus de perseuerantia finali opere. Primo, quia semper perseuerauit etiam in cruce, licet detraherēt sibi &c. Etiam docuit nos perseuerantiam uerbo dicens, Qui perseuerauerit usq. in finē, hic salu. erit &c. Mat. x. modicum ualeret obediētia generalis, & pnia sacramentalis, nisi esset psequerētia finalis. Multi incipiunt bene, & seruenter, sed accidunt eis ut aque calide, que paulatim frigescit, q. uicq. esset calida, si ab igne amoueatur. Ideo Christus, Nemo mittens manū ad aratrum, & aspiciēs retro apt. est regno dei. Luce.

ix. Aratū est pñā, q̄ arat terrā corporis, ut faciat fructū meritorū, & virtutū, cui apponitur manus qñ hō incipit. Iō non debet quis respicere retro. f. dimitte dō qd̄ incepit, sed augmētare nō solum opa, sed etiā seruorē spūs, sed multi decipiuntur quorū perseverantia impeditur, cogitando simul totā eorū uitā futurā, & sic veniunt eis tediū. Iō nō debet sic incipi, sed p partes qlibet die cogitare, uideam⁹ hodie qualis me habui, & dicere, O uideo qd̄ in multis defeci, sed cras uolo incipere ad seruiendū deo, & etiā eras in sero inuenietis uos defecisse. Et sic antiquitus sancti patres pseuerabāt, quasi faciendo computū qd̄ nō debebāt uiuere nisi una die. Dicit Dauid de se, Et meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopabā spm̄ meū. Et dixit, nunc cepi. ps. lxxvj. Ideo quidam sanctus p̄f uolēs aliquos inducere ad pñā dixit, qd̄ fuit qdā hō habens campum plenū spinis, ad quē mittebat filiū, ut purgaret campum, qui uidens campum tam magnum, quasi desperatus comedebat, & posuit se ad dormiendum. Ita de uita nostra, quē est ut campus magnus, plenus spinis &c. Ecce quare dicit, Nemo mittens manum &c. Deo gratias.

De eadē dñice. Sermo quartus.

PEr totā noctē laborantes nihil cepimus. Habetur uerbū istud originaliter Luc. vi. & recitatur in euāgelio entrētis dñice. & bum oppositum dat mihi occasionē, & motiū predicanē, & declarandi mala, & defectus q̄s habet persona, q̄ existit in p̄tō mortali, ut ab eis recedatis, & ad bonam uitam redeatis. Sed ut gratia dei sit nobiscum, sine qua nihil facerem⁹, saluaretur uirgo Maria. Ad istā hoc est ybū piscatorū, q̄ laborauerūt p totam noctē, & nihil ceperūt. Iō dixerunt, Per totā noctē laborantes. f. piscādo, nihil cepimus. Sed ego uolo pertractare hoc ybū scdm̄ intellectum allegoricū, & spūalem, ita qd̄ thema sit ybū p̄tōrū in p̄tīs decedētū, qui qñ sunt in alio mundo, recognoscen-

tes se, dicunt, Per totā noctē laborantes, &c. Pro cui⁹ declaratione sciēdū qd̄ persona est in p̄tīs, in mala uita, nō cognoscit suos defectus, nec mala neque rē qd̄ est, q̄ nō uult corrigere, sed lete comedēdo, bibēdo, saltēdo, trāsīt. Recte tali accidit, ut hominē & latronib⁹, q̄ letātur, & appetat malo qd̄ faciūt. De q̄b⁹ dicit scrip. Letat⁹ cū malefecerint, & exultantibus p̄sīmīs. Prover. ij. Sed qñ in p̄tī, & cathenati, & ad furcā inani, cognoscūt mala, & p̄tā q̄ fecerūt, cōfessōrē, remittūt iniurias, facit &c. qñ habent penā cognoscūt culpā. Greg. Oculos quos culpa claudie aperit. Ita recte est de p̄tōrū, q̄ uiuūt in hoc mūdo, delectantur de in solatiū, sed qñ moriūtur, & uident fērnū eis paratū, uident qd̄ perdidit oīa bona, diuitias, honores, & dignitatem. Tūc dicūt, Per totā noctē uite, laborātes nihil cepim⁹. Ideo ubi est planctus p̄tōrū, q̄ in morte res se inueniunt. Patet thema. Si male dispēiat p̄tōrū, i. dicitis ybū dūtū nobis de uita peccatorum conditiones male. Vita enim peccatorum bet tria incommoda.

Vita autē p̄tōrū est primo tenebrosa, ibi, per totā noctē.

Secūdo penā dolorosa, ibi, laborantes.

Tertio finaliter infructuosa, ibi, nihil cepimus.

Dico primo qd̄ uita p̄tōrū est tenebrosa, cū dicit, per totā noctē. Iō mīseri frāgīt sibi collū p usuras, fur declaratur sic. Quinq; defectus accipiunt, oblationib⁹ &c. Iō dicit scrip. In uia prima qd̄ nō cognoscūt se ad inuēdiēdū, q̄s estis uos. Secūdo qd̄ leuiter dicūt, q̄s estis uos. Scēdo qd̄ leuiter pingūt, qñ nō hnt claritatē. Tercio terra sit lutoſa, leuiter maculat⁹. Quarto, qd̄ leuiter un⁹ p̄tā aliū, qd̄ nō p̄tā. Quinto tūc hō uadit dubitādo, & p̄tā sona q̄ cōsistit, & uiuūt in peccatis libus, quia primo perdit cognitiō-

uari p supbia. Erant duo magni socij. unus ascendit in honores, & dignitatem, altero remanente in paupertate, q̄ qñ uenit ad aliū, nō cognouit eū. Ff germanus frater germani, amic⁹ amicū, filius pater non cognoscit, ppter supbiā, imo p̄tā est non honorare parētes, nec eis saluare. Ecce p̄tā conditio p̄tōrū. De scrip. dicit, Qui dicit p̄f suo, & matri suo, nescio uos, & fratrib⁹ suis, ignoro illos. Deut. xxxij. Sopho. j. Ambulabūt, ut cognoscat dñs peccauerūt. Sed a conditio p̄tōrū pingit, maxime p auaritiā, qd̄ p̄tā frigidiū, & durū, sine cōpāsiōne, qd̄ de auaro dicit, Cor ei⁹ iduū quasi lapis, & stringet⁹ qñ malleato. Iō. xij. O quot impigūt hic, qñ uisunt a cōfessōre, facitis usurā? Rndēt, nō p̄t. Et cōfessor, Quā mutuat⁹? Pater hoc est usura? Nō p̄t, qd̄ de mea pecunia p̄tā possem lucrari accipio lucrū &c. Ecce nox obscura & tenebrosa, Iō faciā lumē. Dicatis uos usurarie. Estis uos dñs pecunie, uel panis, uini &c. Ceres est qñ nō, qd̄ thesaurarius regis nō est male dispēiat pecuniā regis, suspēditur a rege. Idē deducit⁹, nō sūt dñi pecunie, qñ sūt est terra, & plenitudo ei⁹ &c. Vos & de oib⁹ tenemini dare cōputū deo, de pecunijs, pane, uino, oleo, lana, & frumēto &c. quā acq̄uistis, & expēdistis. Dicit sed non ad uanitatē, sed debet dare a p̄tā. Iō mīseri frāgīt sibi collū p usuras, fur declaratur sic. Quinq; defectus accipiunt, oblationib⁹ &c. Iō dicit scrip. In uia prima qd̄ nō cognoscūt se ad inuēdiēdū, q̄s estis uos. Secūdo qd̄ leuiter dicūt, q̄s estis uos. Scēdo qd̄ leuiter pingūt, qñ nō hnt claritatē. Tercio terra sit lutoſa, leuiter maculat⁹. Quarto, qd̄ leuiter un⁹ p̄tā aliū, qd̄ nō p̄tā. Quinto tūc hō uadit dubitādo, & p̄tā sona q̄ cōsistit, & uiuūt in peccatis libus, quia primo perdit cognitiō-

fructuola. Nūqd̄ si cū filia regis fornicationē cōmitteres, regi placeret? Si autē rex tradit eā tibi in uxore, habes solacia cū illa. Et si de istis est tā magnū p̄tū, qd̄ dicem⁹ de maritatis, consanguineis, consanguineis, tales ad p̄fūdū inferni descēdūt. De talib⁹ dicit Dauid, Ip̄i obligati sunt, respiciēdo mīeres, & ceciderūt. ps. xix. Gre. Nō licet intueri qd̄ nō licet cōcupisci. Et ceciderūt in lūbū luxurie. Quarta conditio est, qd̄ de noctē lenit un⁹ ledit aliū. Ita etiā p̄tōrū accidit ex p̄tō ire, lenit offēdūt se mutuo, qd̄ in noctē tenebrosa hō nō uidet aliū. O dices tu, imouī debo eū. Probo qd̄ nō. Nā si corā te uidēs imaginē xpī, uel x̄ginis, nō p̄cussisses eā, nisi es is idē. Mō p̄p̄riamago dei est hō. Ad imaginē qppe dei fact⁹ est hō. Gen. ix. Iō si uidēs hāc imaginē, nō p̄cussisses eā, ppter honorē dei. Quia conditio est, qd̄ in noctē hō uadit hinc inde palpādo, & dubitādo. Ita qd̄ est in p̄tō, qd̄ quā bona opera facit, & cū tedio facit ea qd̄ dei sunt. Ecce defect⁹ qd̄ sunt i uita peccatoris, ad istā illi qd̄ uadit de noctē. Iō Dauid, Posuisti tenebras. f. p̄tōrū, & culpā i uita tua, & facta est nox. f. tenebrosa & obscura, i ipsa p̄tā sūt oēs bestie filie. i. p̄tōres, qd̄ ut bestie regūt sensualitate. ps. ciiij. Dico scēdo qd̄ uita p̄tōrū est penā dolorosa, ibi, laborātes. Hoc declaratur sic. Qd̄ libet p̄tā mortale, qd̄ est cōtra rōnē, & intellectu, affert peccanti penā, & dolorē, etiā i hoc mūdo, scēdo Aug. li. cōfessionū. Sicut si aliquid sit in domo tua cōtra tuā uolūtātē, illud affert tibi dolorē. Ita qñ sit p̄tā mortale, qd̄ sit cōtra iudiciū rōnis, & intellectu, qd̄ est dñs dom⁹ cōsciētiē, iō tristat. Nam licet ad extra rideāt, & delectētur p̄tōres, tū ad intra tristat ex remorsu cōsciētiē, qui remorsus est dolor, & pena, qd̄ acilla. f. caro, cōtra uolūtātē suā facit illd̄. Nōne esset tibi pena, qd̄ acilla tua faceret aliquid i domo tua cōtra uolūtātē tuā? Ecce qñ uita p̄tōrū est penā dolorosa. Iō Aug. Insisti dñe, & ita est, ut oīs aūs iordinat⁹, penā sit sibi. Per oppositū yutes affert delectationē, etiā scēdo in p̄tā, qd̄ tūc sit i domo

domo cōfciētie scdm uolūtātē dñi. sicut
leat⁹, & etiā scdm uolūtātē dñi. s. rōnis.
Magna delectatio est dño, & dñe dom⁹,
qñ filij, serui, acille, uel filie nō faciūt ali-
qd nisi iuxta uolūtātē eorū. Ita de nobis,
qñ filij sunt sens⁹, filie potētie aīe, uel co-
gitationes, seruus corp⁹, ancilla est caro.
Magna delectatio est homini qñ omnes
isti obediunt dño. i. intellectui, & dñe. i.
rōni. Iō dicit philosoph⁹, Signū autē ge-
nerati habit⁹ est delectabilis opari. Verbi
gratia. Si pro honore dei placet tibi ieiun-
niū, signū est qñ abstinentie est itra te.
Si orō, signū est qñ in te est y⁹ deuotio-
nis. Si separatio mulierū, signū est qñ
castitatis est intra te. Si cilicium, uel alia
corporis afflictio, signū est qñ in te est y⁹
tūpnē, & sic de alijs. Hīs quasi hort⁹ ir-
riguus, & sicut fons aquarū cuius nō de-
ficient aque, & edificabūtur in te deserta
seculorū. Bñ. lviij. Fons gratie q̄ est in q̄-
libet persona bona, & uirtuosa rigat sen-
sus, & omnes potentias. Oppositum est
de peccatoribus, qñ si ridet a dextra, tū
ad intra aīa tristatur, conscientia remor-
det. Sed modo non cognoscunt, sed co-
gnoscēt, qñ erūt in inferno, & cruciabūt,
tūc em̄ eleuatis oculis uidebūt gloriā bo-
norū, non ad delectationē, sed ad augmē-
tationē pene, ut de famelico uidēte mē-
sam paratā escis plenā, & nō pōt hīc, cru-
ciatur magis. Videntes gloriā. s. bonorū,
turbabūtur timore horribili, & morabū-
tū in subitatione inperate salutis, ge-
mentes pre angustia spūs &c. Sap. v. Ecce
laborātes. Iō sancta scriptura dat remedia
um, dicens, Nec credas te uie laboriose.
Ecc̄. xxxij. Glo. peccatorū, qñ pōtā cū ma-
gno labore sūt sicut furta, opera autem
mīe sūt delectabiliter. Idem de luxuria,
adulteriū cum magno labore, timore, &
periculo sit. Cast⁹ autem delectabiliter
uiuit, & sic de alijs. Ideo dicit, Nec cre-
das te uie laboriose, ne ponas aīe tue scā-
dalū. Ecc̄. xxxij. Iō apostolus, In laborib⁹
p̄mis. ij. Cor. xj. Dico qñ tertia mala cō-
ditio quā habet uita peccatorū est, qñ est
finaliter infructuosa. Ideo dicitur, nihil cepi
mus, quia peccatores in alia uita nihil re-

portāt p̄mij aut mercedis ex opere
fecerūt, qñ q̄diu p̄sona est in p̄dīo
li, etiā si faceret oīa bona opera
ieiunia, magnas ofones, largas elemo-
synas &c. nihil sibi proficiunt p̄ alijs
do. Licet em̄ deus pro quolibet opere
p̄re det solutionē, tñ p̄dīo⁹ solū
hoc mundo de his que faciunt, dā-
uitias, honores, dignitates, officia,
neficia, pacē, sanitatē, filios, loga-
amōre dñorum, & quod est maius
opera ex genere, qñ illis bonis opo-
extrahuntur de peccato nōnūq̄ p̄
Iō bona opera nō sunt dimittēda,
sentis te esse in peccato mortali, qñ
sunt magis necessaria, ut illis me-
bus exeat p̄dīo. Sed p̄ his operib⁹
dabitur tibi in alio mundo. Rō. iij.
tis qñ ramus arboris nullam fructu-
bet nisi a radice, & non facit fructu-
tur ab arbore, nō facit fructum, qñ
si quamdiu est in arbore. Si uero
mota causa remouetur effectus.
proposito, radix siue truncus arboris
bi est tota uirtus, est Christ⁹ saluati-
ster. Nos autē sumus rami siue pal-
tiā, & p̄ptā obedientiā, & p̄grati-
mus fructū meritorium, qñ tūc qñ
cimus est meritorium. Si autē rami
abscindatur securi diaboli, qñ est tē-
per cōsensum peccati mortalis, a tē-
i. xpo factū est, iā nō pōt facere fructu-
meriti, sed deus est a deo pius peccator
itā qñ si facit aliqua bona opā, sicut
sibi hic. Ecce ratio, quare dico qñ p̄-
torū uita est finaliter infructuosa. Iō
clara. Sicut palme non potest ferre
ctū a semetipso, nisi manserit in uita
nec uos nisi in me manseritis. Ego
uitis, & uos palmites. Qui manet in
& ego i eo, hic fert fructū multū, qñ
me nihil potestis facere. i. meritorium
xv. Qualis dolor est p̄dīo quādo mori-
& nihil inuenit ibi. Sicut mercator
qui omnia posuit in nauī, & perit
lū remanet persona sua, quando est
mare, & nihil habet, qualis dolor
speratio? Ita de peccatore, qui in hoc

litudinem de magnis, dñis qui mandan-
do operantur. Si uolunt capere crimino-
sum, non oportet regem se mouere, nec
ipsum capere, nec suspendere crimino-
sum, sed mandare qñ capiatur &c. Idem
de opere mīe, non oportet regem ape-
rire bursam &c. sed precipere thesaura-
rio. Quanto ergo magis deus, cui oīa
sunt, & subsunt, & obediunt? Ideo dicit
scriptura, Oē qd uoluerit faciet, & ser-
mo illi⁹ potestatis plenus est. Ecc̄. viij.
Ops sermo tu⁹ dñe, non oportet ipsum
nisi loqui. Ex ista declaratione qñ deus
extrahit aīam de hoc mūdo, & collocat
eā in paradiso, & ipōit sibi diademā, qñ
modo creditis qñ faciat nō laborando,
sed precipiendo dicit Michaeli, Talis reli-
giosus, clericus, uel laicus seruiuit mihi
diligenter & sancte, iō collocetur &c. Et
factum est. Etiam in iudicio generali qñ
dabit gloriā bonis, ipsa donatio glorie
seu operatio dei in dando gloriā dicitur
benedictio. i. bona dictio, siue bona locu-
tio, quando dicit, Venite benedicti pa-
tris mei, possidete paratum uobis regnū
a constitutione mūdi. Mat. xxv. Ecce qua-
liter gloria celestis dicitur benedictio, de
ista dicit the. Patet the. Modo uideamus
que sunt persone, q̄ istam benedictionē
hereditate consequuntur. Amore uestri
ego quesui, & inueni in pō. Dñi est ter-
ra, in duobus uersibus, ubi dicit David,
Innocens manibus, & mūdo corde, qui
non accepit in uano animam suam, nec
iurauit in dolo proximo suo. Hic acci-
piet benedictionē a dño, & mīam a deo
salutari suo. Vbi ponuntur quatuor con-
ditiones personarum, que benedictionē
hereditate possidebunt.

Primo pueri omnino innocentes.

Secundo peccatores uere penitentes.

Tertio p̄sone bone bene obediētes.

Quarto tribulati, & patientes.

Quilibet istorū habebit bñdictionē glo-
rie celestis, qñ de eis dicit the. Benedi-
ctionē hereditate possideatis. Dico p̄rio
qñ habebūt benedictionē glorie. i. pueri
innocentes, qui nūq̄ peccauerunt. Inno-
centes sunt i corde, qñ nūq̄ peccauerūt,

cxxvj. Not. q manducatis panē doloris. Pater q mittit filiū ad caput, ut laborer, q nō curat de labore, sed comedit, & bibit, & dormit, in sero qn uenit ad domum, habet malā cenā, & uerberat &c. Ita deus pater noster misit nos in campo hui⁹ mūdi ad laborādū in operib⁹ meritorijs. Qui aut nō curat de labore, sed comedit, & bibit, & delectatur, in morte puniet. Nam i sero mortis uidebitis quō inanducabitis panē doloris, quando demones cruciabunt uos &c. Secundo dicitur aliquis accepisse aīam in uanū effectū. Vita em pns est effectus aīe, & ita sumitur. Io. xij. cū dicitur, Qui amat animā suā. i. uitā corporalē, tm q p xpo nō uult eā exponere in arduis, etiā perdet eam. Et qui odit aīam suā in hoc mūdo, in uitā eternā custodit eā. Qui ergo uiuit ociosus, i uanū accepit uitā istā. Sicut ille q uadit ad feriā, ubi stat. xv. dieb⁹, & nihil facit, neclucrat aliquid, dicit in uanū iuisse ad feriā. Ita de nobis, q uenim⁹ in feriā hui⁹ mūdi ad lucrādū, ideo si nō habem⁹ merita, in uanū accipim⁹ istā uitā. Ideo laborare debem⁹ in bonis operib⁹, ppter hoc dicebat apłs, Hortamur uos ne in uacū gratiā dei recipiatis. Ait em, Tēpore accepto. i. in hoc mūdo, exaudiui te, qā in alio non audit. Et in die salutis audiui te. Ecce nūc tps acceptabilis, ecce nūc dies salutis. ij. ad Cor. vj. Obdientes autem non accipiūt in uanū aīam suā, siue uitā suā. Iō de quolibet obediēte dicitur, Nō accepit in uano animā suā. Hic accipiet &c. Dico quarto q obtinent benedictionē gñe tribulati, & patietes, qn in infirmitatib⁹, plagis, uulneribus, doloribus, paupertatibus, & persecutionibus nō murmurāt cōtra deum, imo patiēter sustinēt, sperātes q in alio mūdo erūt sine infirmitate, plaga, dolore &c. De quolibet tāli dicit, Nec iurauit in dolo proximo suo. Proximus iste deus xps per excellentiā, qā licet inqūtu deus sit creator, tm inqūtu hō est pxim⁹, ut ipse met declarauit Lu. x. Quis tibi uidetur proximus fuisse &c. Huic pximo facim⁹ iuramētū in baptismo, qn dicit a sacerdote

te? Quid peris, & dicit a patris, fidei. Et sacerdos, Et fides xpi quid dabit tibi? Rndet, uirā durabilē. Ergo abrenūtiā. Dicit abrenūtiā, hoc est quā uolūntate, & ita dicitur a David dicitur a David iustitie tue. ps. cxvij. Iudicia iustitie tue dei sunt, ut in hoc mūdo habeam⁹ res, miseras, tribulationes &c. ut iustitiā mereamur hīe gñā. Iō ad Hebr. Patiētia uobis necessaria est, ut uolūntas dei facientes reportetis promissionē &c. Qui nō iurauit in dolo pximo &c. hic accipiet benedictionē a dño &c.

De eadē dñica.

Mnes unanimis oratione estote. Vnde istud habetur prima epistola Petri. c. iij. & recitatur epistola currentis. Pro breui huius ybi declaratione, & introductione, sciēdū q in oratione opera que possumus in hoc mūdo ad deū re, necessaria est deuota oratio ad deū. Ratio, quia certū est q omnia bona tēporalia, q corporalia, q etiā spiritalia habeamus a deo. De bonis tēporalibus tet. Vnde est q terra dat tritum, &c. mince, terra autem pōt corrūpere, sed nō pōt ipsum fructificare &c. Oret aliquis, hoc est a natura & a creature conditione. Verū est instrumentū, ut a deo principaliter. Ipse em est actor principalis. Idem de uino in uineis, qā pōt aquā in uinum conuētere mūdo. Nam conuersio aque in uinum facta primis xpi miraculis. Ioan. ij. Idem de cunijs, rapis &c. Omnia ista habeamus a deo. O dices tu, ego habeo in his laborare, qā aīa nihil haberem. Solutio. Ego est, quia instrumentum es, sed deus actor principalis. Idem de bonis tēporalibus dicendum est, que etiā de deo habemus, puta sanitatem, pulchritudinem, fortitudinem mēbrorum, rectitudinem & hmoi. Idem de bonis spiritalibus dicendum est, q a deo habemus cōmuni-

aliter de peccatis, bonū ppositū confitemur, & faciendi penitentiam, ne in inferno dānemur. Idē de remissione iniuriarū, & de restitutione ablaturū. De⁹ habet dare cor ista faciendi. Ideo dicit scripturalum, & corporalū, & omne donū per deū descendens a patre luminū. i. angelorum. Glo. bonorū spūalium de sursum. Iō alio. j. Si ergo uis rigare hortū tuū de aqua, oportet ponere canale p qd⁹ aqua gratiarū dei ueniat ad uestrum hortū, uineā, domum, corpus, & bonū dei in excelsis. Ecce. j. Ponatis cationē, scilicet orationē deuotā, mediante qua ueniat ad uos bona tēporalia, corporalia, & spiritalia. Patet ergo q inter ista bona opera, que in hoc mundo possunt nobis fieri, est oratio deuota necessaria. Autoritas David, Benedicite deus, qui non amouit orationē meā Aug. Nūq ergo a te moueatur orō tua, q nō amouebit a te mīa diuina. Quia er go oratio est nobis ita necessaria, dicitur. Amore uestri ego q̄sui quas conditiones debet habere oratio, & q̄t sunt, sex conditiones. Oratio debet habere Primo pacifice concordando. Secundo attente cogitando. Tertio humiliter supplicando. Quarto confidenter sperando. Quinto ordinate petendo. Quīstos sex modos seruauit in oratione sua, abundabit in omnib⁹ bonis. Dico primo q oratio debet fieri pacifice concordando, cum uis orare, respicias si in lunatis, si sic, non audieris. Oportet em concordare cum omnib⁹ pacifice, & tūc oratio aīendit recte ad deum. Nota hic de collegijs seu conuentibus diuīs, q modicum calorem habent, sed quando sunt uniti & pacifici, oratio eorum mul-

tum placet deo. Ideo congregamur in solēnitatibus uel processionibus, ut ab inuicem inflāmemur, & oratio aīendat ad deum. Ideo David, Dirigatur oratio mea sicut incensum in cōspēctū tuo, eleuatio manuum mearū sacrificiū uestpērtinū. ps. cxl. No. sacrificiū uestpērtinū. De⁹ pcepit in ueteri lege offerri sibi duo sacrificia. i. duos agnos, unum de mane, aliū de sero, sed differenter, quia sacrificiū de mane associabatur cum multis alijs, sacrificiū uero de sero sine aliorū societate offerebatur. Sacrificiū matutiniū figurabat sacrificiū iudeorū, quod erat diuersarum rerum. Sacrificiū autē uestpērtinū figurabat Christum, qui solus fuit sacrificatus in cruce eleuatis manib⁹, parcens omnibus. Iō dicebat David, Dirigatur oratio mea ad te. Patet ergo q oratio debet fieri pacifice cōcordādo. Benedic⁹ q potest dicere cum ueritate, Nullū odiū habeo in corde meo contra aliquē, sed oēs diligo. Ergo, Omnes unanimis estote &c. Dico secūdo q scdā conditio est, q debet fieri attente cogitādo, ita q cor cogitet quod proferatur ab ore, ne solum os loquatur, dicendo uerba orationis, & cor cogitet de negocijs tēporalibus, de coquina, uel lupanari. Si dicat, ego nō intelligo Latinū. Iō cogitis in deū, uel in petitionē quā facitis. Iō Augustinus, Psalmis & hymnis cum oratis deū, hoc uersetur in corde qd⁹ proferatur in ore. Alias oratio uocalis sine attentione cogitationis est parui ualoris. Ideo Iacobus, Tristatur aliquis uestrum, oret equo animo & psallat. Iacobi. v. Nota eq̄ animo. i. ut cor concordet cum lingua, & habebit consolationem. Ecce qualiter orationes sunt medicinalia. Sed quādo cor nō cogitat ea que dicuntur ore, sit encenium deo de ouis uacuis, & sanctis. Ideo deus reputat se delusum, & sancti. Modicum ualeat talis oratio. Ideo apostol⁹, Si orem lingua mea, supple tm, mēs mea sine fructu est. subdit quid ergo? Orabo spiritu, orabo & mente. Psallā spū, psallam & mente. j. ad Cor. xiiij. Licet omnes debeant attente cogitare ea que dicunt

dicūt, maxime tñ religiosi, qui quolibet die habent persoluere horas canonicas. Attendant hi ne uane soluant. Iō debent cauere ne dicantur in plateis, hortis, & fenestris. Ideo dicit xps sacerdotibus ue teris legis, qui soluebant deo uacue. Po pulus hic labijs me honorat, cor autem eorū lōge est a me. Sine causa. i. sine uti litate, sine fructu meriti colunt me. Mar. xv. Tertio oratio debet fieri humiliter supplicādo. Quia oratio nō est nisi qdā supplicatio, q̄ pñtatur deo. Qñ infirmus orat, petēs sanitatē, supplicatur deo, pau per orat petens prouisionē. Idē quando tribulatus petit requiem, pctōr pctōrē re missionē. Modo nullus est q̄tuncq; rudi s, q̄ qñ pñtat pape, uel regi supplicatio nem, quin humilietur, capite discoo per to, & genib⁹ flexis sibi pñtet, nec oportet q̄ doceatur hoc facere, q̄ rō natura lis dicit faciēdū, quanto magis ergo pa pe lesū, & regi xpō humiliter debemus supplicationē pñtare. Hec aliq̄ min⁹ de ceter agūt, q̄ qñ induit se, dicūt orōnes cingentes se, & nodos aptantes, & mulie res qñ se pingūt. Cogitate ergo qñ oratis cum quo loquamini, qñ dicitis, Pf n̄, uel Aue Maria, & humiliare uos, q̄ q̄to hūili⁹ orabitur, tāto plus oratio accēdet. Sicut ille qui saltādo uult ascendere, q̄to plus se deprimit, tanto plus ascēdit, & sal tat. Ita est de oratione. Autoritas. Oratio humiliantis se nubes penetrabit, & do nec appropinquat nō cōsolabitur, & nō discedet donec altissimus aspiciat. Eccli. xxxv. Humiliū, & māsuetorum semp tibi placuit de p̄catō. Iudith. ix. Iō Dauid, Re spexit inq̄ in orationē humiliū, & non sp̄ruit p̄ces eorū. ps. cxi. qñ autem sit fine humilitate, de⁹ claudit sibi oculos. Quar to, si oratio debere esse acceptabilis, debet fieri cōfidēter sperādo. Vult de⁹ q̄ in oī bus necessitatib⁹ n̄is recurram⁹ ad deū, & cōfidam⁹ de eo, aī indignatur, quēad modū indignaretur pater cōtra filios de eo non confidentes, uel p̄curator, uel iu dex, quando homo non cōfidit de eis. Ita de deo pater, nostro procuratore, & iudi ce, qui uult q̄ cōfidamus de eo di. Qu

cunq; orates petitis, credite, qd non possunt illa sint de se bona, que tuis, & euenient uobis. Marci. x. Non audacter. Illa autē que sunt dubia, & poscunt habere malū exitū, petam⁹ cūq; .i. licite orantes, qd aliter nō accipiuntur habere malū exitū aut finē, petantur cōditione. Verbi gratia. Humilitas uobis potest petere humilitatem, auarus li-beraliter, luxuriosus castitatem, peccator pccōrū remissionem &c. Alia sunt de quibus nescit homo an habebunt bonū exitū uel malū. Ideo conditio- niter sunt petenda, ut infirmus sanita-tem de dñicijs, officijs, & dignitatibus, qd nūti petūt sine ordine, & sine cōdi- cione, ideo non accipiunt. Petitis, & nō accipietis, eo qd male petatis. Iacob. iij. Tertio debet esse ordo in persona petē- tis, ut purificet se, quia si quis pmissit datur qd cum uale mundo recipiat, as non daret. Ideo E. j. Lauamini, scilicet p con- uersionem, confessionem, & satisfactio- nem, mundi estote. Que autē a deo sunt, ordinata sunt. ad Ro. xij. Sexto, oī de- uerunt p̄seueranter continuādū. Multi petunt, & qd statim nō obtinēt quod petunt, orationē dimittūt, nihil ualet. Gre- gorius. Virtus boni operis p̄seuerantia est. Facit in naturalibus, qd arbor paulatim augmentatur, nec uidetur eius augmen- tum, qd actū fit, etiā si semper aspiciat. Idē in artificialib⁹, qd dom⁹ paulatim fit. Primo ponitur fūdamentū. De idē sunt parietes &c. Idē etiā in spiritualibus, paulatim hō augmentatur coram deo in grā, & iustitib⁹, & meritis. Iō necessaria est p̄seuerantia, qd qdā inuimus, est nobis necessaria a- qua gratie dei de fōte excello. Nota hic bonus de illo nobili milite Norman- no, qui qdā fuit in peregrinatione, quo- tidiē die, mane, & sero orauit, qūq; ue- nit ad castrum suum. In die em̄ qua de- uit castrum intrare dimisit orationē, & illa die castrum suum fuit cōbustū. Ideo ait. Oportet semper orare, & non desice- re, & sero. i. in omni die, madi- cē, & sero. Ergo sine intermissione ora- tiō, mane, & sero. j. ad Thes. i. v.

Dominica. vj. post festum trinitatis. Sermo. i.

Veniēs offeres mun^u tui.
Mat. v. Sermo erit de scō
euangelio istius dñice, &
habebimus multas bonas
moralitates &c. Saluetur
uirgo Maria. Et resume thema. In sancto
euangelio hodierno, quod totum est do-
ctrina, & uerbum Christi, docet nos tria
que debem^u habere, ualde necessaria ad
nostram saluationem.

Primum est intentio celestialis.

Secundum est dilectio uniuersalis.

Tertium est deuotio spiritualis.

Et nūq̃ sine his trib⁹ potuit aliquis intrare paradisum. Et deteretio, & ultimo loquitur thema, Veniēs. Iad deū, offeres munus tuum. Dico primo q̃ xp̃s docet nos h̃e intentionem celestē. s. q̃ in omnib⁹ operibus nostris, siue loquēdo, siue operando, intentio sit celestis. Iad deū, q̃ nō fiat rōne hypocrisis, uane glorie, seu bonorū tēporaliū acquisitionis. Rō. nā in oībus operib⁹ principalitas stat morālī in intētiōe agētis, tā in bonis operibus q̃ in malis. Intū q̃ intētiō hominis agentis dat actui spēm, naturā, & nomē. Verbi gratia. In bonis operibus, ut si iudex uolens facere iustitiā in aliq̃ q̃stione, & p̃p hoc dat elemosynā paup̃i, & notario, & sagioni, ut sint sibi fauorabiles i dicta iusticia faciēda. Talis actus elemosyne magis dicendus est actus iustitię, q̃ mīe. Idē de malis operib⁹ seu pētis. Verbi gr̃a, de aliquo q̃ uult cōmittere luxuriā cum aliqua, sed illa non uult cōsentire nisi p̃ pecunijs, rōne cuius ille cōmittit furtū, ut possit dare mulieri, illud furtū potest debet dici luxuria q̃ furtū. Item p̃ oppositum, si aliquis peccat cū aliqua muliere, ut postea in nocte possit eā dēp̃dari. Talis luxuria dicitur potius furtum, q̃ luxuria. De hoc uide sc̃tm Tho. in q̃stib⁹. iij. ar. xix. Patet regula, q̃ in omnibus operibus principalitas stat morālī in intētiōe agentis. Hoc sciens Christus, uoluit ordinare nostrā intētiōē. Hoc ostēdit in prima parte euāgelij, dicēs, Nisi abū-

xit Christus clare, q̄ si aliquis offendit deū & proximū, q̄ prius recōcilietur proximo q̄ deo. Hoc est ualde mirabile. Nā si aliquis offendit regem & rusticum, & a sapiēte quereretur, cui prius deberet recōciliari, diceretur sibi q̄ regi. Christus dicit oppositū, Vade prius recōciliari fratri tuo. Respōdeo ad questionem, q̄ hoc est rationale. Nā in qualibet materia dispositio precedit formā principalē, ut pater in ligno cōburēdo oportet q̄ prius sicceretur & calefiat anteq̄ ignis introducat formā. Idem de anima que est forma substantialis hoīs, si habet informare corpus uel debeat, oportet q̄ primo mēbra uniatū, nō propter maiore dignitatem mēbrorum corporis, sed propter necessitatē dispositionis preniē. Ita in anima forma principalis ipsi⁹ est deuotio spūalis, dispositio precedēs istā formā est recōciliatio seu cōcordia mēbrorū. i. proximorū. Ideo oportet si forma deuotionis debeat anima introduci q̄ precedat dispositio recōciliationis. Hoc sciēs xps dixit, Vade prius &c. Nō prius hoc fit, ut deus uelit dare maiore honorē homini quā sibi. Sed denotādo q̄ nemo pōt paucificari seu cū deo recōciliari, nisi prius fuerit reconciliatus proximo. Et si oportunitatē nō habet, q̄ sit intētio bona, & propositum firmū faciēdi cū opportunitas fuerit, alias nō poteris intrare paradysum donec remiseris. Dicatur exēplum de illo fratre Valē. q̄ mortu⁹ habuit redire. Hic redijt petēs ueniā & recōciliādo se cū uiuo, ut posset intrare paradysum. Patet ergo quare dicit, Vade prius &c. Et concordat autoritas xpi dicentis, Reddite q̄ sunt Cēsari Cēsari, & q̄ sunt dei deo. Mat. xxij. ubi primo ponit Cēsarem quā deū, non ex maiori dignitate, sed quia proximo prius fēda est recōciliatio. Sicut dico hoc de una persona, ita dico de una uilla seu cōitate, & prius debet disponi per bonā ordinationem cōtra peccata notoria. Dicantur illa q̄ currunt, & postea deus inhabitabit per gratiam.

De eadē dominica sexta. Sermo. ij.

Pater tu⁹ habet aduersum te. Huius uerbum istud tenet Mat. v. & recipitur in euangelio currens domum. In presenti sermone cogitamus de cognitionē de aliquibus magis caris, que sūt cōtra deū, ut corrigat. Sed primo salutetur uirgo Maria. Breui declaratione huius uerbi. In ductione materie sciēdum q̄ dicit Iesus Christus saluator & redemptor secundū multas & diuersas uirtutes quas habet diuersis modis in seipsum considerare secundum suā diuinitatem, in qua cum patre & sancto omnes creaturas creaturatur a populo Christiano. Creator, & ita nō rerum de⁹, q̄ me de limo terre fecit. Si autē consideretur secundū humanitatem maiestātē & dominationem omnes creature mundi subijciuntur sicut omnes de regno subijciuntur regi. Ita omnes creature mundi subijciuntur Christo, & secundū hoc nominatur rex & imperator. Domine rex omnipotentis tue cuncta sunt posita, & qui possit resistere uolūtati tue. Mat. xij. Si uero secundum suā potentiam qua prouider bestijs terre, piscibus, & auius celi, & angelis, sic nominatur pater, quia sicut paterfamilias potest se in negotiis, orabat cū magna deuotione & reuerentia. Vir in uno angulo, & uxor in alio, & filij in alijs. Idē in gēdo, & enodādo, nesciūt enim flectere genua, sed si habēt loqui regi uel prelato, cum magna reuerentia loquuntur, & tamē deo nihil reuerentie impēdūt. Itē missam deuote, & cum silentio, & deus erat cū eis in omnibus negotijs. Modo nec in dominica uolunt audire missam, nec timēt precepta penalia ecclesie, uel ueniūt tarde, nō ieiuni, & quādo sunt in

pro gloriam largiēdo secūdu hoc dicit Isaiā saluator. Vere tu es deus absconditus, deus israel saluator. Esa. xlv. Nota absconditus, quia ut anima in corpore abscondit, ita deitas in humanitate Christi erat abscondita. Si uero secundū suā profundissimā humilitatem cōsideretur, quia uoluit induere saccū nostre carnis ad aduincādum nos, & seruiēdu nobis, secundū hoc nominatur frater noster. Frater enim & caro nostra est. Gen. xxxvij. Et sic uocatur in themate a beato Mattheo, dirigēs uerbu populo Christiano, cōmuni, uel alicui persone in particu- lari dicente, Frater tu⁹. I. Iesus xps habet peccatū q̄ contra eū fecisti. Patet thema aliquid aduersum te. I. indignationē ex tua intellectu quē uolo ptractare modo, licet multa & grauiā sint peccata in populo Christiano, ex quibus xps frater noster in dignatur, tamē in presenti solū loquar de tribus peccatis, scilicet
Primum est spiritualis indeuotio.
Secundum intellectus presumptio.
Tertium inuērsalis corruptio.
Ecce tria peccata, propter quē dicit the- ma, Frater tuus habet aliquid aduersum te. Dico primo q̄ primū peccatū de quo uero intendo loqui, est spiritualis indeuotio. Antiquitus autē populus Christianus habebat magnā deuotionē ad deū. Secundo ad ecclesiam. Tertio ad proximū ex feruore charitatis. Antiquitus enim tanta deuoti erga deū, q̄ qñ surgebāt de mane postq̄ erat indūtū, anteq̄ ponerent se in negotijs, orabāt cū magna deuotione & reuerentia. Vir in uno angulo, & uxor in alio, & filij in alijs. Idē in gēdo, & enodādo, nesciūt enim flectere genua, sed si habēt loqui regi uel prelato, cum magna reuerentia loquuntur, & tamē deo nihil reuerentie impēdūt. Itē missam deuote, & cum silentio, & deus erat cū eis in omnibus negotijs. Modo nec in dominica uolunt audire missam, nec timēt precepta penalia ecclesie, uel ueniūt tarde, nō ieiuni, & quādo sunt in

tis mulierib⁹, monialib⁹, uiduis, & maritatis, q^{ue} bona intentioe, & scia, recipiunt aliquā bonā familiaritatē alieni⁹ deuoti, religiosi, seu clerici, q^{ui} aliquies malo fine terminat. Iō cū nulla creatura recipe debetis nimia familiaritatē, nec loq^{ui} cōfessioe p̄cise, nec uisitare debetis frequēter, alias poterim⁹ dicere, o fortis. s. deuotus, ipegit i fortē, & abo pariter cōciderunt. Hier. xlvj. Iō dicit ap̄s. j. Cor. x. Qui se existimat stare, uideat ne cadat. Tentatio nō uos pphēdat nisi humana &c. Iō Hier. dicit, mulierē quam bñ cōuersatē noueris, mēte dilige, nō corporali frequētatione. Postq^{ue} p̄o psona cecidit, apphēdit ramū flexibile. s. uite corporalis, q^{ui} p̄dita per p̄ctā uitā sp̄iali, n̄ restat nisi corporalis. Iō cātat ecclia, media uitā i morte. &c. Nota media uitā, uitā cōpleta est sp̄ialis & corporalis, sed uitā sp̄iali p̄dita solū remāet corporalis uitā debilis, & flexibilis. Que ē uitā ufa? uapor ad modicū p̄s. lac. iij. Et duo mures, alb⁹. s. dies, & niger. s. nox, cōtinue rodūt uitā usam, licet debilis sit. Deorsū respicitur infernus. Videf ergo nobis paruum periculum, in quo peccator cōsistit. Sed si illud cogitaremus, nollemus comedere, nec bibere, sed clamaremus, adiuua adiuua, quousq^{ue} essem⁹ extra peccatū. Patet ergo cōclusio, q^{ue} talis captiuitas p̄cti est multum periculosa generaliter. Istam cōclusionem intelligēs David, post peccatum dixit, Circumdederunt me dolores mortis, & p̄cūla inferni inuenerunt me. No. circumdederunt, non dicit cooperuerunt. Ratio, quia nullo modo nec ab ante per bona opera facta, nec retro per bona opera fienda, nec a dextris per amicos, nec a sinistris p inimicos, a dictis p̄culis liberari potest. Sed bene per fursū a deo, quod fit quando homo confitetur peccata sua deo qui ei mittit chordā de fursū, trahens eum per absolutionem. Patet cōclusio secunda. Dico tertio, q^{ue} talis peccati captiuitas, seu seruitus, debet a nobis uitari aperte, & de ista captiuitate debemus nos redimere celeriter. Amore uestri quesui modum exeundi saltem captiuitatem peccati in biblia. Et inueni p

figuram filiorum Israel exuam⁹ in deserto, qui fecerāt quinq^{ue} gura, quomodo nos debem⁹ exuam⁹ p̄tuitate peccati, quinq^{ue} faciendū dicit apostolus ad Roma. xv. Quinq^{ue} q^{ue}ia p̄figurabat sacramētum altaris. Iō scripta sunt, ad nostram doctrinā, sunt. Primo in exitu filiorū Israel in deserto, dicit dominus Moyſi, ita populus exibat, sed recipiatis agnū pasce, & comedatur cum panem de celo uerū, & comedatur cum panem de celo uerū. Panis enim uer⁹ est qui de celo descendit, et dat mundo uitam. Iō. vi. Ecce quō poteris exire seruitutem peccati. Iō dicit apo. Roma. vi. Cum serui essetis peccati, liberi. i. s. p̄a tati a iustitia, fuistis iustitie. usq^{ue}, finem uitā eternā. Patet tertia cōclusio. Dñica. vi. post festum trinitatis, de epistola, de uirtutis exercitio.

Sermo quartus.

Nos in nouitate uite ambulemus. ad Roma. vj. cap. Materia quā nunc uolo predicare erit quō & in quibus uirtutibus debem⁹ exercitare. Si deo placet erit materiam pro reformatione uite, & cōsolatione. Salutes pri⁹ vgo Maria &c. Pro declaratione huius uerbi & materie introductione sciendū q^{ue} anima nostra in ter alijs excellētijs quas habet plus quā corp⁹ est, q^{ue} anima pōt renouari, & corp⁹ non pōt renouari. Rō est ista. Nā an tuitas corporis uenit ex necessitate & cursu naturali, quia temp⁹ & etas portāt sua senectutē. Iō nulla potētia creature tēta q^{ue} nō legit unq^{ue} fuisse factū. Senectus aut⁹ antiquitas anime nō euenit ex necessitate seu cursu naturali, quare aia ē ita recens, ut anima pueri unius diei. Nā solū corporalia & carnalia corruptibilia senescūt & antiquātur, ut dicitur, arb⁹ or, hō, equus, & sisia. Quod antiquatur & senescit prope interitū est. ad res spirituales nō antiquātur nec corrumpūt. Nam Michael est iuuenis, hoc est ita fortis modo sicut die creationis sue. Idē de alijs ange-

lis. Idem de rebus corporalibus incorruptibilibus, ut de sole, luna, & stellis, q^{ue} non senescūt nec antiquātur. Patet ergo q^{ue} senectus prouenit ex necessitate & cursu naturali solū est in rebus corporalibus corruptibilibus, que nō possunt renouari nisi a deo immediate, quia talis antiquitas uenit per necessitatem naturalem. Sed anima antiquatur non per necessitatem, sed per uolūtātē criminā lē. s. ex mala uolūtate, & mala inclinatio ne ad p̄ctā. Et sicut senectus & antiquitas corporis aufert eius uirtutē, & facit ip̄m canū, & rugat & restringit pellē, & facit ip̄sum ire curuū, ingrossat uisum, aufert sapore, & appetitū comedēdi. Ita senectus aie facit aiam canā per presumptionē intellectus, rugat per p̄ctm, & sic de alijs. Auf. ps. lxxvj. Filij. s. per baptismū de sp̄ia sua geniti, alieni, sup. effecti, inueterati sunt. s. per uolūtātē criminā lē, sed anima pōt renouari & nō corpus, ut dictū est ex uolūtate hois mediā te dei gratia. Auf. de corpore & de aia. Licet is qui foris est, n̄ hō corrūpatur, tamen is qui intus est renouatur de die in diē. j. Cor. iij. Si ergo aliquis nostrū est antiqu⁹ in p̄ctis nō debet desperare, quia uirtutibus possumus in aia renouari. Iō dicit the. Nos in nouitate uite ambulem⁹. Patet the. Modo uideamus per quas uirtutes & quibus modis possum⁹ renouari in anima & in uitā.

Prima est uera humilitas.

Secunda pia largitas.

Tertia pura castitas.

Ergo in nouitate uite &c. Dico primo q^{ue} hō potest renouari per uerā humilitatē. Sciendū est q^{ue} omne p̄ctm mortale de liberate factum includit superbiam. Rō, quia per superbiam hō nō uult humiliter subijci diuinis mādatis, nec ecclesie ordinationibus. Quare tu recipis uindictā? nunquid ex superbiam? quia non uis humiliari precepto dei dicentis, Mihi uindictā, & ego retribuā, dicit domin⁹. ad Ro. xij. Idē de furto, cū deus precipiat, Nō furaberis. Exo. xx. Idē de uisura, cum dicit deus, Nō feneraberis fratri tuo ad

quid facerent &c. si uxor sit bōa, & uult saluari, debet dicere uiro, Dñe restitua-
tis, q̃a ego laborabo. Dicatur de illa u-
xore de qua dicit Vincētiū de Lōgobar-
dia, cui uir uoluit facere unā tunicā q̃i
gentorū florenorū in quodā festo.
Que rīdit, Domine ego sum bñ induta,
sed amore dei restituaris &c. Ad q̃ uir,
Si omnia habeream restituere, oporteret
me medicare, quia omnia q̃ habeo sunt
de uisuris. Et ipsa dixit, Dñe ego faciam
uobis partem de dote mea, q̃ non est de
uisuris. Dabo uobis .v. milia florenorū, &
.v. milia p̃ me, restitā ad uisū nīm or-
dino, his uiuere poterim*. Ista erat bona
uxor. Sed mō oportet q̃ uiri faciāt uisū
ut satisfaciānt uanitātibus uxorū.
Iō exemplo serpentis, qui cū labore de-
pōit pellē, renouamini. Hoc ēt sc̃ptura,
Expoliātes uos ueterē hoīem, cū actib⁹
suis, & iduētes nouū, eū q̃ renouat figni-
tione dñi, secūdū imaginē ei⁹ q̃ creauit
eū. ad Col. iij. Dico tertio q̃ debemus re-
nouari p̃ puram castitatē propter rōnes
predictas, similiter carnalitas est aliq̃ mō
initii omniū malorū, quantum ad delecta-
tionem carnis inclinando ad concupis-
centias. Sicut superbia quantum ad auer-
sionē, & auaritia quantum ad conuersio-
nem. Ita luxuria quātum ad delectatio-
nem est initii peccatorū. Iō apostolus,
Cōdelector enim legi dei secūdū interio-
riore hoīem. Video autē aliam legem
in membris meis, repugnantē legi men-
tis mee, & captiuantē me in lege p̃ti, q̃
est in membris meis. ad Ro. viij. Et loquit̃
ap̃ls in persōa cuiuslibet nostrū. Ergo de
carne p̃cedunt p̃tā quātū ad delectatio-
nem. Si ergo uolumus renouari, recipia-
mus castitatem purā. Hoc nobis ostēdit
terra, que in hyeme est tota lutosa, aq̃sa,
& sine fructu, sed in uere renouat, siccā,
& tandē facit fructū. Ita debet facere q̃li-
bet nostrū. Si aliq̃s p̃rio erat lutosus per
luxuriā, exicetur p̃ castitatē. Sicut si aliq̃s
peccauerit aq̃nosus per gulā, siccetur p̃
abstinentiā, & infructuosus faciat fructū
merito, & bonorū operū. Proh dolor,
multo uita mō est infructuosa & aq̃sa.

FESTVM TRINITATIS

SER M

Et sicut tpe diluuij, qñ Noe emittit
bã, quia nō inuenit ubi requiesceret
eius, reuersa est ad arcam. Ita et
de spū sctō, quia tota terra est in
luxuria, nō req̃scit in talib' luro
nibus exiccare debem' per castitatē
orauit Dauid dicens, Emitte spū
& creabuntur, scilicet ṽtutes in
dicat formabuntur. Nam aliquē
tutes q̃ exeunt de potentia mater
multiplicationē actū, & dicunt
usuales. Alię sunt q̃ solū dātur ex
ne, & iste creāi anima, ut uirtutē
logicales, septē dona spū scti, & q̃
morales iuste, & dicuntur fructus
tur. Et istas peribat Dauid, Emitte
um & creabuntur, & renouabunt
re. sc. carnis. Ecce quare dicit the
in nouitate uite ābulum'. Deo
Dñica. vij. post Trinitatem. Secū
De modo ambulandi ad paradisu
Os in nouitate
hulemus. Habet
istud textualiter
& in eptā curre
officiā De pre
do declarare in hoc sermōe
quos deus ordinat ad eundē
sum, q̃a the. dat mihi motu.
mat eria bona & utilis pro pecc
corectione, & animarum nostrarū
latione, sed salutē uirgo Maria
uērbo loquitur ap̃s plonis quā
xerūt in peccato mortali & mala
renouentur ut arbores, que in hy
dentur mortue, sine folijs, flores
fructib', sed in uere renouantur
flores & folia, & finaliter faciunt
Ita debet esse de nobis. Persona
uit i peccatis est in hyme frigida
ne amore dei & uirtutum. Iō ren
ris meritorij & uirtutum. Iō ren
emittit flores redolentes
rum, compunctionum, gemitu
riorum in peccatis. Null' ramos
tātum redolet apud deum. Flores ap
cere uerbū sapientis, Flores ap
rūt in terra nostra, &c. Cāñ. j. De
arbor debet facere folia uirtutū

sermōis acculantia, qñ dicit, Pater
fecit sic & sic, & hoc & hoc, & confi
que refrigerant aīam. Apoc. vi. Fo
m. Deinde debet facere fructus. I. ope
pialia, orationes, elemosynas, ieiū
m. De istis fructibus dicit Christus,
fructus fructibus dicit Christus,
modicum ualeret arbor que faceret flo
res, & non fructus. Ecce qualiter
renouari ad instar arboris in
fructibus. sc. deuotiōis &
Mar. Video homines uelut arbo
res ambulantes. Mar. vij. Ambulare dicū
faciunt flores. Ecce pri
quando faciūt folia. Ter
in thomare. Nos, sup. peccatores, q̃a nul
posse peccatis excusari, in nouitate
ambulemus. Patet the. Quęsiui amo
ad p̃dum, postquam hō est renatus
in nouitate uite. Et inueni quinq; modos
ambulandi per bonam uiam ad celum.
ambulant enim
Quidam equitando honorabiliter.
Quidam uadunt pedites ambulando
humiliter.
Quidam nauigando delectabiliter.
Quidam natando periculose.
Non inueni plures modos eundi ad pa
radisum. Pro quolibet istorū dicit them.
Denā ad gloriam uadunt equitando ho
noraliter, ut persone ygines homines
mulieres, qui nunquam ceciderunt i
uoluntarie per aliquam immundiciam
voluntariam, qui si somniando contra
sententiam &c. nō ex hoc perditur uir
ginitas. Item si mulier uiolatur, ipsa con
sentiente quantum potest, non ex hoc
perdit uirginitatis, nec amittit coro
nā custodiatur uoluntas, nec consen
tit. Taler enī persone ygines uadūt ad

SERMO V.

celū eq̃tādo honorabilif. Corp⁹ eſtequ⁹,
ſpiritus eſt miles, equi corū, ſcilicet ho-
minum, caro & nō ſpiritus. Eſa. xxxj. Re-
ce dē ſicut equus regitur a milite freno &
calcaribus, ita perſone ygines gubernāt
equū corporis freno temperantie. Qui
autem uult cōſeruari uirginitatem uel
caſtitatē, debet gubernare corpus freno
temperantie, quia quātūcūq; que equus
ſit malus & rebellis, ſi ſibi auferat aena,
ſit ſimplex & bonus. Idē de corpore no-
ſtro, ſi abſtinemus nimio cibo & potu
& delitijs, efficitur ſimplex. Aliter enim
perſona gulofa erit ſemp luxurioſa. Iō
ſunt in mūdo tot mali clerici & religio-
ſi, q̃a equitatē malum equum, & ſine fre-
no temperantie. Iō cadunt in lutum lu-
xurie & corruptiōis. Iō dicebat beat⁹ Iac.
de ſe, & de illis qui freno temperantie
regunt equū corporis, & ait, Equis fre-
na in ora mittimus ad cōſcientiendū no-
bis, & omne corp⁹ illorum circūferim⁹.
Ia. iij. Itē etiā ſūt neceſſaria calcaria dex-
tro & ſiniſtro, que ſunt amor paradifi,
& timor inferni. Iſtis duobus calcarib⁹
gubernat corpus, ſcilicet amore ſaluatio-
nis, & timore dānationis. Si autē equ⁹ cor-
poris ſit piger in bōis faciēdis, pcutiat
calcar dextero per talē cōſiderationē.
Labora mō, q̃a ex iſto modico labore ac-
gres requiē perpetuā. uel cū ſiniſtro di-
cēdo, Labora modo ribalde, q̃a niſi mō
laboretis, ī inferno continue laborabitis
ſine rege. Niſi modo ieiuinetis, ī inferno
ieiuinabitis ſine fructū. Idem de cilicio,
disciplinis, & alijs afflictiōib⁹ corporis.
De iſtis calcarib⁹ autoritas, Qui timetis
dñm. Ecce d̃ pede ſiniſtro. Diligite illū.
Ecce de dextero. Et illuminabunt corda
ueſtra. ſad bene operandū. Ecclī. ij. Ta-
les uadunt ad paradifum equitando ho-
norabiliter, uiſtādo omnes occaſiones
& opportunitates illi⁹ peccati. Tales ua-
dunt equitando cum Chriſto, & uir-
gine Maria, & beatis apoſtolis, Paulo,
& Ioanne &c. De iſtis dicit Chriſtus Io-
anni euangelifte, Habes pauca nomina
in Sardis, qui non inquinauerunt uesti-
mēta ſua, & ābulabunt mecum in albis, qm̃
digni

digni sunt. Apo. iij. Nota habes pauca no-
mina. i. personas dignas nomine, in Sar-
dis, quæ secūdi interpretatiōe Hebrai-
cæ interpretat, principatus pulchritudo.
Tres sunt gradus castitatis, scilicet,
Castitas coniugalīs.
Castitas uidualis.
Castitas uirginalis.

Tertius gradus tenet principatū. Castitas cōiugalīs est qñ uir & uxor seruāt fidelitatē sibi, & modū &c. Secundus grad⁹ est melior uidualis, illorū qui ex matrimonio uel alias perdidērunt uirginitatē, sed de cetero custodiēt se. Cauēt se ab opportunitatib⁹, nō uagātur in apertō, quia dicitur q̄ femina & gallina cito p̄ditur uagando. Vt Dyna filia Iacob, q̄ cum egressa fuisset ut uideret mulieres illius regionis, quā cū uidisset Sichen filius Emorenei princeps terre illius, admauit eā, & rapuit, & dormiuit cū illa, ut opprīmes uirginē. Et cōglutinata est anima &c. ut habetur Gen. xxiii. Tertius gradus est optimus. s. castitas uirginalis. Vnde uenerabilis Beda, Bona est castitas cōiugalīs. Melior est cōtinentia uidualis, sed optima uirginalis. Ecce quare dicit, Habes pauca nomina ī Sardis. i. in principatū pulchritudine, quia solū pueros & puellas innocētes, quibus etas auferre possit &c. quia statim qñ sunt quidē uel citra annorū, perquirūt lupanaria &c. Solum ergo pueri paruuli uadūt equitando honorabiliter ad paradisum, & possunt dicere, Nos in nouitate uite ambulemus. Dominus Iesus nō habuit exercitum equitū. Secundus modus est aliquorū, qui uadunt pedites humiliter, sicut sunt illi qui nesciūt gubernare equū corporis freno tēperatiē, & calcabris amoris & timoris, & perdidērunt uirginitatē, illos oportet ire pedites. Isti sunt cōtinentēs emēdati. Si dicatur, Nunquid p̄nt redire ad equos? Dico q̄ non, Milites uel scutiferi si cadunt de equo p̄nt iterū ascendere, & rex uel dominus p̄t eis dare aliū equū. Sed qui perdidit uirginitatem, nō p̄t iterū recuperare, imo dico fortius, q̄ deus nō possit, Ego

nō auderē hoc dicere, mīsericordiā dētore autenticū hoc dicētē. Illud dētore loquar, quia cū omniapoli-
nō potest tñ de corrupta faciere mī-
ptā. Quia dicunt doctores q̄ mīseri-
contradictionē. Quid est esse
nō scilicet gustasse &c. Si ergo
tā, saluaberis, sed nō coram bene-
habebis coronā yginitatis. De ha-
stū Tho. i. par. q. xxv. art. ij. Oīes
mus pedites, quia mala premunt
cū labore supradit, & gemēdo,
ascendimus pedites ad montē. Sed
anime sunt lachryme secretis
O miser si saluabor. Secus de illis
Dū equitādō, quia letē & canē
bulat. Sed habemus tres consolatio-
quas deus dat peditibus, sicut et
qui uadunt pedites peregrinanti-
umbra. Secunda de tabernis. Tercia
bona societas, loquendo bonos
nes, & sic trāsleunt uiā, ita de nobis
bemus habere consolationē ad
arboris crucis Christi, & utte cui
rosie, & ibi gescatis memorandū
tur de Christo q̄ aliquoties tangit
itinere super fontē ledēs qui eum
betur Ioā. iij. Ipse qui portat &
torū mādu voluit sustinere & su-
illos labores, ut nobis daret exē-
cogitando labores paisiois in
dixit, sitio, & nō dederūt sibi aquam
bonū unū, sed acētū. De illa consola-
tionē scriptura, Sub umbra eius deli-
siderabāt cedi, & fructus eius deuorā-
turi meo. Cant. ij. Secundū remedia
fortitativū siue cōsolatio est, q̄
berne de uno miliari in aliud. Ita
Christus paravit nobis tabernaculum
fiā, ut comedamus & bibamus de
cādō. In illa hostia cōsecrata, est
potus corporis & sanguinis domini
in huius figurā dixit angelus Ho-
neranti, pedibus surge, comede
enim tibi restat uia. Qui cū sit
comedit & bibit, & ambulauit in
iij. Reg. xix. Figura fuit. Angelus

ui projicere se in mare. Et pōt dicere si euadat, Profundum abyssi penetrari, & in fluctibus maris ambulaui. Eccl. xliiij. Quarto uadit qdā natādo piculose, sicut sunt hoīes mūdāni, actiuosi, & negocijs mūdānis implicati, q in negocijs inuoluit ut natātes capite supra eleuato, cū magna ui trāseunt undas tēporalitātū periculose. Iō David orabat dī. Saluū me fac deus qm̄ intrauerūt aque usq; ad animā meā &c. ps. lxxvii. ubi ponit tria pericula. Primū ibi, Qm̄ intrauerūt aque usq; ad animā meā, quia quādo aque auaricie intrant usq; ad aīam, submersi estis, puta qm̄ ex auaricia facitis usurā, rapinā, fur- rū, uel retinetis rē alienā in uerā solidatā &c. factū est, uos estis perditī. Secūdu est ibi, Infixus sum in limbo profundū, s. pēti luxurie. O quot submerguntur hic, tot sunt occasiōes &c. Tertiū est ibi. Ve ni t altitudinē maris. s. dignitatis, officij, prelationis, uel dñij, & nō curāt iusticiā nec de correptione pētiōis publicorū. Iō sequitur, tēpestas dimersit me. Remediū qd̄ habet natās est q teneat caput eleuātū extra aquas. Ita de nobis est. Iō artēda tis q in aqs negociorū uestros caput. s. intētiō sit eleuata in altū ad deum, q in nullo negotio faciatis aliqd cōtra deū. Iō Christ⁹, Leuate capita uestra. Lu. xxi. De isto mō ambulādi dicit apłs, Videte itaq; fratres quōd caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapiētes redimentes tps, qm̄ dies mali sunt, ad Ephe. v. Stule natat q mittit caput sub aqs, sapiēter qui eleuat caput. Quinto uadit qdā uolādo uirtuose. Isti sunt cōtemplarij eleuati, qui duabus alis: s. orationis & cōtēplationis, uel lectionis, & auditionis, sublimiter uolāt in celū, non tāgentes terrā. De istis dicit Esa. ppheta. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē, assūmēt pēnas sicut aquile, current & non laborabūt, ambulabūt & nō deficient. Esa. xl. Nota, mutabūt fortitudinē, qā licet sint debiles corpe, sunt tñ fortes in anima, assument pēnas. s. orationis & lectionis. Sed dices forte, Nō oēs sciunt legere. Nota hic modum quō oēs scietis legere. No-

uisionem Pape, ipso penitus non procu-
rante, quia absq; nō intrat per portam, sed
saltat per parietes, iuxta illud, Qui nō in-
trat per ostiū in ouile ouīū, sed ascende-
rit aliunde, ille fur est & latro. Io. x. De secu-
do debent habere prouidentiam pasto-
ralem, quia nominantur pastores, & non
domini. Ideo antiquitus non dicebātur
domini, sed patres uel pastores, & non
domini, ideo portant baculū ut pascant
oues doctrina sancta, & exēplo uite. De
tertio debent prelati habere sanctimo-
niā personalem, uidelicet q̄ prelatus sit
laudabilis uite, cōuersationis honeste. Et
tūc dicit xps, Misereor super turbam. s.
prelatum.

Tertium triduum est religiosorum, in quo habent sustinere deum, & tria debent habere, que sunt scilicet,

Paupertas apostolicalis.

Castitas angelicalis.

Obedientia universalis.

Item primo, quia nō debēt habere iocalia, nec aliquid ut propriū possidere. Itē secundo debent habere oculos castos in aspiciendo, aures in audiendo, manus in tangendo &c. totū corpus debet esse castum in conuersando. Item tertio debēt habere obedientiam uniuersalem, ut sint obedientes non solū ad precepta & uota, sed etiam ad ceremonias, in cibo, uestitu, reuinis, & in alijs ceremonijs. Et si religiosus fuerit hic obediēs, deus infallibiliter prouidebit tali religioso de cap, & scapulari &c. Et xps dicit, Misereor super turbam scilicet religiosorum.

Quartum triduum est clericorum. s.

Diligenter officiare.

Devoto celebrare.

Honeste conuersari.

De primo. s. distincte & attente dicere of-
ficium diuinū. De secundo, non pro pe-
cunijs nec nana gloria celebrare. De ter-
tio, honesta cōuersatio est ne sit cōcubi-
narius, nec ioculator, nec lutor, nec bibu-
lus &c. Et dicit xps, Misereor super tur-
bam. scelericorum. Quintum tridū est
coniugatorum. scilicet,

Amor cordialis.

Fides coniugalis.

Sedulitas doctrinalis.

De primo, q amor nuptialis dicitur
per, non despiciat unus alteru, sed
supportet aliu in defectu suo. De
supposito, q nec maritus nec uxor corpus
tradat alteri, imo citius mori elige
bet. De tertio, q si habet filios vel
filiastru, qd non solu p bonis operib & doct
instruat eos in bonis, sed etia in
non solu p tenet, puidere filijs in
& poru, sed etia in doctrina, ne iure
mentiatur, ne furent, ne sibi iniuri
fi sibi iniuriatur, q petant ueniam
dicat eotra illa coheredine de pue
manebu in domo i testis, nec nati
milla, sed bene uadit ad uanitates, de
puea &c. & si ista fuerit in statu co
torum, dicit xps, Miser eor super uos
solliciti coniugatorum.

Sextum triduum est viduarum.

Deuotio spiritualis.

Afflictio corporalis.

Miseratio fraternalis.

De primo, uidua debet facere
xpo, audire missas, sermones, orare,
quod sunt in matrimonio, non possunt
facere ita libere &c. Quantum ad se-
cundum, uenit, portat de ciliis, quod libere
& potest affligere corp^{us} sine preiudicio
alicuius. Secus de illis de matrimonio
Quantum ad tertium, est libera, & potest
cercere elemosinas, nec potest dicere, ut
cet uiro. Et si ista faciant, dicit xpo
reor super turbam. Si uiduarum

Septimū triduum est uirginū

Verecundia in facie.

Silentium in voce.

Obedientia ad parentes in
Istis tribus indiget uirgo, q̄ habeat
cundia in facie, non respiciat hinc
nec per fenestras, non habeat oculu
cut accipitris ad rapinā, sed colloca
De quibus dixit spūs sanctus uirginib
rie, Oculi tui columbarū. Cant. 1.
cundo q̄ nō loquatur nisi pro neces
te. Malū signū est mulierē, maxime u
ginem, esse loquacē. Tercio obedien
parentalis eis inesse debet, & debet
go obedire parentibus. Nam si aliq

uoluit ut essent ordinati anteq̃ eis daret
ad comedēdū. Iō apostolus, Oīa honeste
& secūdū ordinē sūt in uobis. i. ad Cor.
xiiij. Postq̃ em fuerūt ordinati, dixerūt
discipuli siue apostoli xp̃o, Dñe iā sūnt
ordinati, homines seorūm, & mulieres
cū pueris seorūm. Modo dixit xp̃s, Dat
mihi panes & pisces, & eleuatis oculis
in celum benedixit. Hic dedit nobis xp̃s
exēplū, ut anteq̃ comedamus, benedicā
m⁹ cibū. Rō, q̃a serpēs inferni in radice
uenenauit oēm cibū, iō oñdit xp̃s ut suā
m⁹ tyriacā bñdictiōis, scilicet p̃mitte
re debemus aliq̃ ofonē aī cibū. Iō ap̃s,
Cibos creauit deus ad p̃cipiēdū cū gr̃a
rū actiōe fidelib⁹ & c. j. Timo. iij. Itē oīs
creatura dei bona est, & nihil reiiciēdū,
quod cū gratiarū actiōe p̃cipiā. Sāctifica
tur em p̃ uerbū dei & ofonē. i. ad Timo
iij. Deinde uocatis ap̃s ut distribuerēt
de illis septē panib⁹, & duob⁹ piscib⁹, s̃a
tiauit totā illā multitudinē. Si diceret ali
q̃, Quō est possibīle q̃ de septē panib⁹
satiaret tātā mltitudinē? Dicat q̃modo il
li panes & pisces fuerūt trip̃s multiplica
ti. Prio in manib⁹ xp̃i diuidētis. Secūdo
in manib⁹ & sinu ap̃os̃ seruatiū. Tercio
in ore comedētis. Et sic dicit, q̃
comederūt & saturati sūnt. Ecce hic poten
tia diuinalis. Nam sicut creatio a sola dei
potētia, sic et tributa multiplicatio. Sed hic
est una questio. Euāgelium tacit mētiō
nē de cibo, sed non de potu. Iam scitis q̃
prandium sine potu modicū ualet, imo
comedere & nō bibere afflictio est, ma
xime illis qui stant ad sōlē in capīs, nec
legitur q̃ habuerunt uinum nec aquam.
Ex tribus possūmus hīc rēspōsionem.

Primo per practicam usualem.

Secũdo per autoritatẽ scripturalem.

Tertio per figuram allegoricalem.

Pro primo. Nam deus præcepit Moyſi,
ut percuteret petram, ut biberet popu-
lus ibundus, &c. Moyſes percussit cum
uirga, & exibat uina aqua, & bibit po-
pulus, & aqua secuta est eos in deſer-
tum. Numerorum uigesimo. Si ergo de
tipe exiit aqua uina, ita possumus cog-
itare, qd de illo pane & pisce exibat li-

eius articulos, seu cōtra determinatio-
nē ecclesie, talis falsus ppheta est. Illum
uita & fuge clamādo, Moria! &c. Item si
in suis p̄dicatōibus uel secretis locutio-
nibus inducit seu laxat gētes ad p̄tā, di-
cēdo, Vere bñ potestis hoc facere, quia
nō ita magnū p̄tū est &c. Lupus est, ca-
ue. De talib⁹ dicit xps, A fructibus eorū
cognoscetis eos. & subtilius, Nunquid
colligūt de spinis uuas? Falsi pphete di-
cunt sp̄ne, qñ cōtra fidē catholicā & ec-
clesie determinationem per sophisticas
rationes incipiūt docere cōtra fidē xp̄ia-
nā, dicēdo, Et quō potestis credere hoc
uel hoc? Dicis de articulis, puti uidebūt.
Item dicunt tribuli, qui habet spinas trā-
uersas, & trahunt ad se. Dico q̄ tales fal-
si prophete trahunt ad se & retinent mul-
tos dicēdo, Quid oportet facere p̄niam,
quia deus est misericors, uel quid opor-
tet parcere inimicis &c. Tribuli sūt, nec
possunt colligi boni fructus. Caue &c.
Mō patet qd est uestis ouina, & qd fru-
ctus. De istis olim magister Vicenti⁹ in-
uenit experientia in multis locis, qui in
uallib⁹ hereticorū uoluit scire quos mo-
dos tenerēt maḡi illi hereticorū ad deci-
piēdū, q̄ ante erāt boni xp̄iani, & sciuit
& percepit q̄ illi maḡi ueniebant in ue-
ste ouina, quia uolebant comedere ni-
si panē & aquā &c. Postea uero dum illi
maḡi heretici fuerūt reputati sc̄ti, que-
rebant heretici si gētes illius p̄rie confi-
tebant. Rñdebat q̄ clericis & religiosis,
Et illi dicebāt, Quare plus illis quā alijs.
& persuadēbāt q̄ nō oporteret sacerdo-
tibus cōfiteri, quia xps & ap̄li nō restrin-
xerūt solū ad illos, imo dixit Iac. Confi-
temini alterutrū p̄tā uestra, & orate, p̄-
inuite ut saluemini. Iac. v. Nunquid ef-
fet melius cōfiteri bono seculari quā ma-
lo clerico, quia ligatus non pōt soluere
&c. Ecce hereticorū fruct⁹. O proditor,
nūc dicit & affirmat cōtra fidē catholi-
cā, & ecclie determinationē. Nam xps
ore p̄prio dixit clericis solū esse cōfiten-
dū, quia solū ipsi cōmiserūt p̄tā absolue-
di dicēs, Quorū remisistis p̄tā remit-

tunt eis, & quorum retinueritis retine-
bunt &c. Io. xv. & Lu. xvj. Dixit lepro-
sus p̄tōres figurātibus, Ite ostendite
cerdotibus, quia licet sint mali, solū q̄
habent clauēs, itē dicebāt q̄ nō debe-
re ad ecclesiam ubi sunt idolatri, imo
nec ibi potius orandum esse quā
alio, cū ubiq̄ sit deus. Imo melius est
orare in cāpis &c. Itē dicebāt q̄ nō de-
rent ire ad missam &c. Ita erit tpe an-
xi, qñ uenient nūcij sui. Et primi erunt
demonēs in ueste ouiu, ut pater de
qui in forma heremite uenit ad mis-
sā Vinentiū, qui dicebat sabbatū
A fructib⁹ eorū &c. Propter hoc lo-
quitur evangelista, qui intelligebat uerba
Charissimi nolite credere omni sp̄-
tū, sed probate sp̄s si ex deo sint. &
multi pseudoprophete exierunt in
mūdo. In hoc cognoscit sp̄s dei. Ois
q̄ cōfiteat Iesum xpm in carne uenisse
deus est, & hic est, & ois sp̄s q̄ solu-
tis, qñ uenit & nunc in mūdo est, &
iij. &c. Nota, soluit Iesum &c. Quia
gentes elongare a fide uel ab adha-
rentia alia autoritas. Si quis uenit ad
& hanc doctrinā nō affert, nolite e-
cipere i domū, nec aue ei dixeritis. &
em dicit illi aue, cōicat operib⁹ eius
lignis. Ecce p̄dixi uobis, ut in die dī-
stri Iesu xpi nō cōfundamini, sed a
nis. c. unico. Dico sed dō q̄ xps docet
debere habere diligentia, ut simus dili-
gentes in bonis operibus, sicut hoies
uolunt ditari, laborant de die & nocte
terram & per mare. Ita debemus per-
petuo habere op̄i spiritualibus, de
la fructus bonos facere, in sensu cōpo-
sito, nec arbor bona fructus bonos fa-
re. Ois arbor q̄ nō facit fructū bonū
excindet, & in ignē mittet. Modo
te, q̄libet persona xp̄iana est arbor
tata i uiridario Christi, scilicet xp̄iana

in quo plantat & rigat qñ baptizat,
& uult deus q̄ faciamus fructus, scilicet
ut acquiram⁹ merita spiritualia. Et sicut
arbor bona iam certo tpe facit flores, fo-
lia & fructus. Ita uult de⁹ q̄ hoies faciāt
fructū, q̄libet in suo tpe. Primo q̄ pueri
faciāt fructū, de⁹ uult qñ sunt quatuor
uel quinq; annorū q̄ orēt de mane & se-
p̄t, cū quib⁹ tūc maxie morant. Quan-
do pueri de mane petunt panē, q̄ dicat
mater, Modo fili flectas genua, scias q̄
relo est una regina &c. & faciat sibi di-
re, Aue Maria, ponēdo uerba in ore,
& post detis ei panē. Idē in sero, dicen-
do, O fili de nocte uolant demonēs, &
semper timore orabit. Informet insu-
per noster, Aue Maria, & Credo in deū.
Item informādi sunt pueri q̄ cōfiteant.
Annorū xij. annorū q̄ cōmunicēt.
Annorū uero cū portauerit iugū ab ado-
lescētia sua. Threno. iij. Sed pro dolor,
nunc uos parentes ostenditis eis fruct⁹
interni, ut q̄ potent &c. Item q̄ iurent.
Item de mulieribus q̄ ostendūt filiab⁹
ut pingant & ornent se. Item mulieres
informant filias quō est tripudandum.
Non oportet ostendere uanitates, quia
q̄libet p se addiscit satis. Ideo Scriptu-
ra dicit, Sensus enim & cogitatio huma-
na cordis in malū p̄na sunt ab adolescē-
tia sua. Gen. viij. Secūdo de iuuenibus.
Annorū xxx. annorū, uult de⁹ maiores fru-
ctus, quia illi iam sunt pleni p̄tīs. Ideo
in qualibet hebdomada, quolibet die de
mane & de sero orent, q̄ portent cili-
cium, uel disciplinis uapulent &c. In ta-
lib⁹ enim tales fructus uult de⁹ dupli-
citer. Primo ppter p̄tā preterita, ut
remittant. Secūdo cōtra futura ut caue-
ant, quia talis est uirtus penitentie, q̄
mūdat a preteritis, & cauet a futuris, &
preseruat, quia quantūcūq; equus sit ma-
p̄t, si abstrahit sibi cib⁹, domat. Ita de cor-
pore hois. Ideo xps ait, Penitentia agite,
appropinquare enim regnū celorū.
Matth. iij. Tercio de senibus uult de⁹

alium fructum, quia iam illi non possunt
ieiunare, nec cilicium portare, nec
disciplinam &c. Sed fructus eorum est
orare, eleemosynas dare, remittere ini-
urias, satisfacere de usuris, audire mis-
sas & sermones &c. De hoc figura Chri-
sti Lu. xij. Arborem fici habebat quidā
in uinea sua plantatam, & uenit querens
fructum in illa, & non inuenit. Dixit au-
tē ad cultorē uinee, Ecce anni tres sunt
ex quo uenio querens fructum in ficul-
nea, & non inuenio. Succide ergo illā,
ut quid etiā terrā occupat? Vineā Chri-
sti est ecclesia. Esa. v. Vineā domini exer-
citā dom⁹ Israel est. i. hois uidetis deū.
Arbor fici in uinea plātata est quolibet
persona xp̄iana. Prim⁹ annus in quo dō-
minus uult fruct⁹ est pueritia, & uult fru-
ctus puerorum quos dixi, sed nō inuenit
modo nisi folia, quia iam ostēdit eis ut
uadant cum manicis &c. Secūdo ann⁹
in quo dñs uult fructus meritorum est
iuuentus, & mō nō inuenit nisi uanita-
tes, corruptiones, & peccata. Terti⁹ an-
nus est senect⁹, & nō inuenit fruct⁹ nisi
suspitiōes, malitias, & diffamatiōes &c.
& ideo dicit xps, Succide eā, ut quid etiā
terrā occupat? Sed custos. Angel⁹ orat
Iesum xpm ut expectet, & ipse tōdier in
circuitu. i. cordis, dādo cōpunctiones ut
dimittat p̄tā, ut cōfiteat &c. Ponit ster-
cus, qñ reducit peccata ad memoriā, ri-
gat, quia pcurat lachrymas per cōtritio-
nē, si facit fructū non excidit eam. Ecce
quare dicit, Ois arbor q̄ nō facit fructū
bonū, excindetur, & in ignē mittet. Io.
Mat. iij. Tam securis ad radicem arboris
posita est. Dico terti⁹ q̄ ostēdit &c. Ra-
tio, quia sicut nos peccatores per inobe-
dientiā perdidim⁹ paradysum terrestre.
Ita per obediētiā nos oēs acquirimus
paradysum celestem. Hoc ostendit cum
dicit, Non omnis qui dicit mi. &c. usq;
regnū celorum. Hic est magnum secre-
tum in hoc q̄ dicit, dñe dñe, & non ter
uel solum semel, sed quia esset p̄lixius,
non dicam hodie, sed eras. Sed in hoc
quod dicit, Qui facit uoluntatem patris
mei q̄ in celis est, ipse intrabit in regnū
celorū.

celorū. Dico q maxima gratia est q de
dicit nobis captiuis suis, qui facit volū
tatē patris &c. Cum tñ ex debito sine ali
qua promissione teneamur sibi seruire.
Ac si dñs diceret captiuo suo, Seruias mi
hi bene, & ego dabo tibi hereditatē. nun
qd sufficeret dicere, faciā te liberū? Sed
ex magna gratia dominus p mittit here
ditatē. Ita deus nobis captiuis suis. i. lo.
v. Hec est charitas dei, ut mādāta ei⁹ cu
stodiamus, & mandata eius graua non
sunt. Item quilibet debet dicere in suo
statu, & religiosus, & clericus &c. Domi
ne qd vultis de me, qui sum religiosus,
ego faciā &c. sic de alijs. Amen.

Atendite a falsis pphetis. Mat. vij. De ista mate
ria predicaui heri intel
lectū literalē. Modo autē
predicabo materiā mora
lem, & totus sermo erit moralis. Salute
tur uirgo Maria &c. Pro introductione
& totali prosecutione huius uerbi reci
pio fundamentum a quadam autoritate
Hieremie prophete, in qua ostenditur
tres differentie falsorum prophetarum.
Ecce ego ad prophetas, dicit dominus
noster Iesus xps saluator mundi, qui fu
rantur uerba mea unusquisq; a proximo
suo. Ecce ego ad prophetas, dicit dñs, q
assumunt linguas suas, & aiunt, dicit do
minus. Ecce ego, dicit dñs, ad prophetas
somniaantes mēdaciū, q narrauerūt ea &
seduxerūt populū meū in mēdacio suo,
& in miraculis suis, cū ego nō misissem
eos, nec mandassem eis. Hie. xxij. Pro
intellectū huius autoritatis sciēdū est se
cū dñs glo. & doctores postillantes, quan
do sancti & ueri pphete, ut Elia, & Hie
remias, & alij, habebāt a deo aliquā reue
lationē de aliquibus magnis factis futu
ris, prosperitatis uel aduersitatis, pone
bant illā in scriptis ut suo tempore eam
reuelarent populo. Et aliqui falsi prophe
te obseruantes, furabantur eis illas scri
pturas, & ipsi ut reputarentur prophete
publicabant ante q ueri prophete. Et cō
tra istos dicit deus, Ecce ego ad prophe

tas, q furantur uerba mea. Secūda
rentia falsorū prophetarum fuit, q
furabantur ut primi, sed quequid
bant, uel illudebantur a demonibus
regebant esse reuelationes diuinas.
decepti decipiebāt populū. Et de
dicit deus, Ecce ego ad prophetas,
dominus, somniātes &c. Tertia diff
tia falsorum prophetarum est, q
rabantur, nec somniabant, sed ex
perbia secundum suas imaginatione
quebantur ad uoluntatem suam, &
piebāt populū. Et istis dicit deus,
ego ad prophetas, qui assumunt lin
guas suas, & aiunt, Dicit dñs. Ex istis trib
ferentijs falsorū prophetarū notaunt
tres differentias falsorū prophetarū.
hodie decipiūt totū mūdū. Primus
pheta est q ingenio uel intellectu est
sumptuosus. Secundus est q prom
est iniuriolus. Tertius est q diabolus
mēdaciū. Isti tres hodie totū mūdū
cipiunt. Dico primo &c. Iste ppheta
lus multos dānat, & cadit in prima
rētia illorū q furabātur uerba dei,
appropriabāt. Ita faciūt sumptuosus
yba dei submittūt, & subijciunt lū
bus, argumētis, & intellectu, nō
qd dicit de⁹, uel si est cōtra deū, &
minationē ecclesie. De quibus dicit
ro. ad Paulinū. c. vj. plagi biblie, Ne
re dignātur quid prophete, quid ap
li sēserint. Sed ad senium suū inco
aptāt testimonia, quasi grāde sit, &
uitiosissimū dicēdi gen⁹ deprauat
tentias, & ad uolūtātē suā sacra scrip
habere repugnātem. Iste falsus prophe
multos damnat. Vñ est hoc in multis
multi credūt, q usura nō sit peccātū, &
cet nō dicāt ore ppter timorē, q ecc
cōdēnat usurā, & tñ uolūt usuris in
se, & intellectu? talū facit ista dñe. Qu
re si una persona uel cōitas tenet pec
nias meas & cum illis lucratur, non
pam ego aliquid &c. Nec cogitat
contra deum uel ecclesie errores. Prim
quādo dicunt pecunias esse suas, falsi
dicunt, quia dñs non tenetur cōp

re alteri, sed qlibet habet reddere com
mū deo, q est dñs oim. Dñi est fra &c.
quē minā faceret regi thesaurarius
uel dispensator, si diceret, De pecunijs re
gebat de meis pecunijs ego faciā &c.
Oēs diuites sunt thesaurarij uel dispensa
tores dei. Quia sicut rex constituit suos
dispensatores, ita deus in qualibet uilla
res, ut dispensent. s. diui
tibus & domus sue, & non in uanitati
sue. Secūdo in domesticis, dātes quietā
uonē. s. pauperib⁹, amicis regis xpi. Re
gebat quā dñs dedit suis dispensatoribus
eas. Non feneraberis fratri tuo ad u
pecuniā, nec fruges, nec quālibet a
tū. Deu. xxij. Non facias ergo con
tra deū uolūtātē. Si dicatur, Ergo nihil lu
cubor &c. Imo recipietis usuram a deo,
q multiplicabit omnia bona uestra &c.
Qui dicit, Cētrum accipietis. s. in hac
uitā & uitā eternā possidebitis. Mat. xix.
cōsūditis de uno Iudeo, si obligatur
uobis cum instrumento, & non confidi
tur de deo, qui promittit etiam cum in
strumento centuplū &c. Secūda rō quā
dicunt, q clerici q dicūt hoc uitādum,
sunt idē &c. & creditis q clerici & pre
lati nō dāntur? imo &c. Iō submite
intellectū tuū uerbis diuinis, & deter
minationibus ecclesie. Item unde in mū
do tanta fit corruptio de luxuria, nisi q
presumptiosi dicunt simplicem fornica
tionē nō esse peccātū, qd pertinaciter asse
rere est heresis, q cōtra sanctam scriptu
ram, imo dicunt, Cui fit iniuria? Nō mu
li, nec mihi &c. Caue ergo ab isto fal
so propheta. Propter hoc de ista materia
dicebat apostolus, Nolite errare, neq;
fornicari, neq; idolis seruientes, neq;
dilecti, neq; molles, regnum dei possi
debūt. i. Cor. vi. Item sancta mater eccle
sia in consilio uniuersali fecit decretalē,
in qua strictissime precepit medicis, q
noli dent consiliū faciendi illud op⁹,
etiam si deberet mori. Alia sunt reme
dia, ut balneare, trahere sanguinem. Iō
submitte intellectū tuū determinati
oni ecclesie. Ideo apostolus, Destruen

tes omnem altitudinem extollemē se
aduersus scientiam dei, & in captiuitatē
redigentes omnē intellectū in obsequi
um xpi. ij. ad Cor. x. Dico consequenter,
q scd⁹ propheta est q primo est iniurio
sus, & iste cadit in secūda differentia de
somniautoribus. Ratio. Sicut ille qui acci
pit somnium pro reuelatione decipitur,
quia recipit similitudinē p ueritate. Ita
xpianus, qui ostendit proximo amorem
& dilectionem, & non est, ita decipit eū,
ostendens similitudinē amoris pro ue
ritate. De quibus David, Qui loquitur
pacē cū proximo suo, mala autē in cor
dibus eorū &c. ps. xxvij. Dicatur de homi
nibus ostendentibus mulieribus amorē
lupinū &c. Et p oppositū de mulieribus,
ostendo amorē lupinū uiris, ut habeāt
ab eis &c. Itē de falsis hereticis, qui deci
piunt gentes diuinādo malā que habue
rūt sic. Iō Hie. ix. Unusquisq; se a proxi
mo suo custodiat, & in omni fratre suo
non habeat fiduciam, quia omnis frater
supplantans supplantabit, & omnis ami
cus fraudulentē incedet, & uir fratrem
suum deridebit, & ueritatem non loquē
tur. Tertio, ppheta est diabolus mēdo
sus. Iste cadit in tertia differentia ppheta
rū falsorū, q p superbā mētiuntur. De
quo dicit xps, ille in ueritate non stetit,
q nō est ueritas in eo. Cum loquit men
daciū, ex pprijs loquitur, q mendax est
& pater eius. Iō. viij. Iste multos decipit.
Primo somniando, apparendo alicui, q
facit orare pro aliquo defuncto. di. Re
grator uobis, qa precibus uestris modo
uado ad paradīsum, hoc facit ut ille di
mittat facere illa bona opera. Secūdo
apparet in forma alicui⁹ religiosi uel cle
rici, qui fuit pēissime uite, dicendo q est
saluus in paradīso, qa magna est dei mīa.
Ratio, ut uiuus dicat. O si ille est saluus
qui fuit maximus peccator, ita similiter
potero saluari, & nō curabit de pñia. Ter
tio per oppositū apparebit, dicēs se ef
se talem sancte uite, & q est dānat⁹, ut in
ducatur gentes ad desperationē. Item appa
rebit alicui in forma uirginis Marie, uel
Christi, uel alicuius sancti, ut decipiat il
lum per

& status mutatione reuertatur, ut patet primo de religiosis. Dicit Carthusiensis, Quid facio, ego modo solū pñcio mihi ip̃i. Nūquid, effert melius pñicare &c. Ecce tentatio diabolica. Debēt dicere, Verum est, bonū est pñicare, sed ego elegi istū modum, ideo in ista religione nolo mori. Item dicunt religiosi mendicantes, quia ordo nō dat mihi uestitū, sed solū uidū, & debilitat, iō oportet me habere familiaritates &c. Nūqd esset mihi melius ut essem Carthusiensis, & sic cor non quiescit. Ideo nūquam tales habēt deuotionē. Dicunt clerici, Tu habes tenere mulierē ut seruiat tibi &c. & occasio est peccandi. Ideo si esses religiosus, nō oporteret te. Item tentat lasciuie de ciuitatibus, ut nadā extra ut possint bene uiuere. Illos q̃ sunt extra ut ueniāt ad ciuitatē &c. & sic diabolus tētat in tū, q̃ pauci sunt qui possint uiuere quieti & pacifici. Ideo reformare se debet homo & durare uirtualiter, q̃a ita uult deus. Auctoritas. Legitur Ioan. ult. q̃ beatus Petrus interrogauit Christum de Ioāne euāgēlista dicens, Domine hic autē, q̃ dī respōdit xps, Si eum uolo manere donec ueniā. Ioā. ult. Figurabat hoc q̃ dīxi. I. duratio yrtualis, quia Ioānes interpretatur gratia, uel in quo est gratia. Vult deus q̃ illi qui sunt in gratia durēt & p̃seuerēt. Si eum uolo manere, Dñe, & per quātū xp̃is p̃ annum, uel per annos respōdet, donec ueniam, scilicet in morte. Ecce duratio uirtualis. Nota hic exemplū de beato Benedicto, Ad quem uenit quidam canonicus regularis, audita eius fama & sue religionis, pet̃s ut ip̃sum reciperet in suo ordine, quia ordo su⁹ erat nimis laxus &c. Respondit beatus Benedictus dicens, Religio beati Augustini est ita bona ut me, ideo non muteris uos. Canonici uero indignatus, cogitās forte quod beatus Benedict⁹ nō haberet pro gratia quod ip̃e uellet suam religionē intrare. Respōdēs dixit, Quare ergo in tuis liberis tu laudas perfectionem uite si non uis me recipere? Et Benedictus, Ego laudo perfectionē uite, sed nō lau-

do mutationem status. Ideo
Vnusquisque maneat in uocatione
uocatus est. Ita uult deus. Ideo di
uid postq̃ fuit conuersus ad deu
mine in uoluntate tua prestitisti
meo: scilicet statui, uel uite spiri
tutem, uel fortitudinem. ps. xviij.
voluntas dei bene placens. Dan
placitum est domino super timore
& in eis qui sperant super misericordiam
eius. ps. cxvj. Nota super timentes
scilicet qui timent mutare statum,
ut arbor que transplantatur, non
uel est saltē timor de eius morte
persona q̃ mutat statū. Dico timentes
uult deus nobis saluationē celestialem
Ecce ordinē. Primo uult cōuersionē
cundo durationē. Tercio saluationē
ad istū finē creauit nos. Cuiuslibet
tis interior est ducere opus suū ad
propter quē operat. Ita Christus d
xit, Venit filius hoīs saluare quod
rat. Mat. xviij. Perijt hō in hoc mu
quo posuit nos deus, sed deus in
uenit ostēdens nobis uiam paradisi
Hec est uia, ambulate in ea, non
stis, neq; ad dexteram, neq; ad sin
Esaie. xxx. O dicunt gentes, Si
per istam uiam, non essem di
ut uisitas, furta, rapinas, &c. de
entio. Ecce qualiter pereūt cotra
luntatem, qui non uult cogere
bitiū. Iō xps, Sic non est uolunt
patrē uisū qui in celis est, ut p
de pusillis istis. Mat. xviij. Vult
us saluationem celestialem, & uia
luntas dei perfecta, que ducit ad
sum. Qui cepit in uobis opus bon
fiet usq; ad diē xpi Iesu. In mor
do recipiet animā de corpore ad
De eadē dicitur. viij. post Trin. Ser

E Ratres debito
Verbū istud habet
nalit, ad Romano
vij. & recitatur
currētis dominice
claratione huius uerbi, oportet
re in quibus sumus debitores, & in
quod in tribus. Pro declaratione

dinata. Ex ista diffinitione ego facio fū-
damētū. Quia hō est creatura dei, iō obli-
gat suo creatori i aliq. Itē ga est rōnalis,
et per consequē proximo socialis, ideo
in aliquo tenetur proximo. Item quia ad
brūtūdinē ordiat, tenet fibimet i aliq. Iur
se pparet ad illā. Ergo ftes debitorēs su-
mus f. deo. proximo, et nobismetipsis.

Prīo debemus deo honorē prīcipalē.

Sci'o debem⁹ pxio dilectiõe finalẽ.

Tertio debem⁹ nobismetipis rigore
peritēriale.

Dico primo q. debemus deo &c. Dicit philoſophus, q. honor eſt exhibitio reuerentie in teſtimonium uirtutis. j. Ethico. Verbigtraria. Quādo homo uidet honorabilem perſonam, cogitat q. eſt uirtuoſa, & excellens in aliquo, ideo fit ſibi reuerentia. Iſta reuerentia exhibetur alicui perſone propter aliquam quatuor cauſam. ſcilicet propter potentiam, uel propter ſcientiam, uel propter utilitatē, uel propter ſanctitatem. Propter potentiam honoratur non ſolum Imperatores, reges &c. ſed etiam officiales, in teſtimoniū omni uirtutis, potentie. Propter hoc precepit apoſtolus ſeruitoribus, ut dominos ſuos honorent &c. dicens, Quicunq; ſūt ſub iugo ſerui, dominos ſuos omni honore dignos arbitrentur, ne nomen domini & doctrina blaſphemetur, iad Thī. vj. Nota omni honore, non hyperdulia, nec latria, que ſoli deo competit, ſed omni honore, ſcilicet cordis, nō deſpicie do, oris reuerentialiter loquendo, & operis humiliter obediendo. Secundo aliqui honorantur propter ſcientiam, licet pauper ſit, ſi habet ſcientiam acquiſitam uel inſuſam, dignus eſt honore. Ideo precepit deus honorare ſenes. Rationem aſſignat Job. xij. quia in antiquis eſt ſapientia, ſcilicet ut coſus, & in multo tpe prudentia. Iō precepit deus, Corā tunc capite coſurgere, & honorare pſonā ſenis. Lēuit. xix. Tertio, ppter utilitatē, qā aliqua pſona eſt alicui utilis & bñfica, talis pſona honoratur ab alia. Iſta rōne ſit honor medicis, qā ſunt utiles & neceſſarii. Eccl. xxvij. Honora medicū ppter neceſſitatē. i. uti

litate. Ista eadē rōne precepit deus ut fili-
lij honorēt parētes propter utilitatē quā
ab eis habuerūt, & etiā expectāt. Honora
patrem tuū & matrē tuā, qđ mādātū est
primū ī pmissiōe, ut bñ sit tibi, & sis lō
geus sup terrā. ad Ephē. vi. Quarto, ppter
sanctitatē, qā licet nō sit potēs, nec sciēs,
nec utilis, tñ ppter sanctitatē honorat. Ista
ratione deus pcepit honorare p̄ximos,
quia quilibet debet p̄sumere de p̄ximo
qđ est bon⁹ & sanct⁹, iō uult qđ honorem⁹
eos. Honore inuicē puenientes. ad Ro.
xij. Nota pueniētes, qā libet debet p̄-
uenire. Ideo. j. Pet. ij. Oēs honorate, & a-
postolus dicit modū. i. inuicē puenien-
tes. ad Roma. xij. No. puenientes, quia
qlibet debet puenire honorādō aliū, qā
ille q incipit honorare aliū, lucrat meri-
tū. Istit quatuor rōnib⁹ honorant perso-
ne, nec sunt alie cause, & si sint, reducū-
t ad istas quatuor causas. His etiā quatuor
rationibus debet deo honor principalis.
Propter potētiā, qā si ex potētiā reges,
imperatores honorantur, multo magis
deus. Quid sunt reges & imperatores ni
si officiales dei, totā potētiā hñt a deo.
Et quid est papa, uel quid sunt prelati, ni
si uicarij pape xpī. Nō est potestas nisi a
deo, que autē a deo iunt ordinata sunt.
Itaq; qui resistit p̄tati, dei ordinationi re-
sistit. ad Ro. xij. Si ergo ex potētiā aliq̄s
honoratur, multo magis deus debet ho-
norari, q est fōs totī potētiē, a q oīs po-
testas est deriuata. Iste honor principa-
lis sit deo in oratione humili, in qua hō
debet flectere duo gēua. Dñs tpalib⁹.
f. regib⁹ & c. solū unū gēu est flectēdū. i.
sinistrū, qā solū hñt supra corpus domi-
niū. Iō Mat. x. Nolite timere eos q occi-
dūt corp⁹, aīam aut nō pnt occidere, sed
poti⁹ timete eū q pōt aīam & corp⁹ per-
dere in gehennā. Prelatis debet hō flecte-
re gēu dextrū, qā hñt potētiā & platio-
nē sup aīam. Sed deo qui habet dñiū suū
per corp⁹ & aīam, duo gēua debent
flecti. Iō qñ adoratis corpus xpī, uel ora-
tis, flectitis duo gēua. In memetipso iu-
raui, egreditur de ore meo iustitie uer-
bum, & non reuertetur, quia mihi curua

bitur omne genu. Esa. xlv. f. detrahe
sinistrū. ad Ro. xij. Viuo ego dicitur
qā mihi flectet oē gēu, & oīs lingua
fitebit deo. Nota, confitebit oīs lingua
quō cū nō habes nisi unā linguā
corporis. i. & aīe. Lingua corporis
loq̄tur deo in oratione. Lingua aīe
deō ī cōtēplatione, qā cōtēplatur
qđ dicitur ore. Lingua aīe est ista
angelorū, q cōtēplādō loquūt. De
plici lingua dicit ap̄s, Si linguis ho-
mar & angelorū. j. Cor. xij. Hon-
cipalis sit deo duob⁹ gēnib⁹ & de
guis, qā aīa si lingua corporis lo-
quatur, & lingua aīe coquinario de-
uel pax ualeat ofo. Patet etiā hic
illorū, q qñ pulsāt cāpana p corp⁹
uel Aue Maria, nō curāt, nec flectūt
nua, nec orant, qā oēs debet flecti
& orare diabūs linguis & aīa
autoritate, Viuo ego dicit dñs, mi-
uabif omne genu & c. Secūdo de
deo honorē principalē ppter boni-
tatem, qā si aliquis propter sciētia est bon⁹
d⁹, ut p̄bani, multo magis deus, q
fōs sciē infinite. Nā sciē nra respici-
entia dei stultitia est. Scientia hū-
di stultitia est ap̄ dñi, ut dicit ap̄s
etiam nōtūa credit habere bonitatem
los, sed nos reputamus eā cecam
se existimat aliqd scire, nōdū cog-
quō oporteat eū scire. j. Cor. xij. Nō
apostol⁹ de philosophis q erēdēdū
re, Dīcentes se esse sapientes, stulti
sunt. ad Ro. j. Ideo Socrates optinuit
philosophorū interrogar de sciētia, ut
Vnū scio q nihil scio. Sed deus q
ritas eterna, & sciētia infinita, est
sciēs & p̄spiciēs, qā oīa nuda & ap̄-
oculis ei⁹. ad Heb. iij. qā corda & cogi-
tationes, & uerba etiā secreta p̄nt
omnia presentia, & futura oīa scit, &
da & aperta sunt oculis eius. Si ergo
scientiam debetur honor alicui homi-
multo magis deo, ex quo omnia sunt
da. Nota q in corporis xpī adoratio
homo denudare debet caput suū, ut
religiosus uel clericus quando in choro

antiphonam uel rñsorium, & siffia,
et caput suū deo denudare, qñcūq;
gentes frigus. Mulieres maritate seu ui-
gēu de uirginibus. Ista est doctrina Pau-
ad. Cor. xij. Omnis uir orās aut p̄phe-
gēu uelato capite deturpat caput suū.
capm. Oīs autē mulier orans uel p̄phe-
uolato capite, deturpat caput suū.
uol hic culpa, & negligentia, & irreue-
tētia illorū qui in oratione seu corpo-
rāpi adoratione non denudant caput
flectit sicut loquitur pape uel regi seu ma-
gistro, sicut discooperire caput & c. Ter-
honoratur aliquis propter utilitatē,
quo recipit beneficia ab aliquo, ni-
gratias, honorat benefactorē a q
probum. Ista ratione iuriste honoran-
tibus a deo. Declaratur hoc per regu-
philosophi dicentis, Rerum naturalū
p̄tentium peregrinas formas. i. extra
quedam recipiūt permanēter, que
solum in presentia agentis. Verbi
gratia, de aqua, que de natura sua est frī-
da, que recipit calōrē, qui est sibi for-
stranea, tñ retinet illū p magnū tps.
de candelā, cui lumē est forma pere-
grina, tñ recipit permanēter, sed aer
retinere formā peregrinā, nisi in
presentia agentis, quia qdū corpus lumi-
nū est ibi pns, illuminat, qđ si abest,
nō retinet lumē. Idē de speculo, qđ
solum imaginē nī in pntia agē-
tis. Modo qquid nos habemus, recipi-
mus sunt nobis ut forme peregrine.
Ipsi, si autem accepisti, quid gloria
recepisti, si nō acceperis. j. ad Cor. iij. Nec
sentia agētis, quia sine eo nihil possum⁹
retinere. Ideo sicut dedit, sic continue
conseruando, aliter si per instans
amoueretur a nobis suam presentiam, to-
tū annihileretur, p̄t continuum ergo in
durum eius retinemus bona que ab eo
recipimus. Si ergo propter utilitatē ha-

bitam uel habēdam aliquis debet hono-
rari. Multo magis ex ista ratione debe-
mus deum honorare principaliter. Ho-
nor quē sibi debem⁹ ex ista rōne in hoc
consistit, q in ofone non solū flectam⁹
gēua, sed prosternamus nos ad terram.
Et istū modū seruat ecclia in die ueneris
sancta maxime, ubi inouitur q nos sum⁹
de terra, & q nihil habemus a nobismet-
ipsis, sed q ab ipso habemus omnia, er-
go, Venite, adorem⁹, & prociām⁹ ante
dñm, quia ipse fecit nos, qā ipse est dñs
deus n̄r. ps. xciiij. Quarto honoratur ali-
q nō potentia nec sciē, nec utilitate, sed
scititate, ut dixi. Propter hoc debem⁹ deū
honorare p̄cipaliter, q est scitās, a qua
oīs scitās dependet. Esa. xl. Ecce gentes.
sin conspectu dei, quasi stilla situle repu-
tate sunt, sicut stilla descendit in puteū
ad hauriendū aquā, & ascendit stillando,
sic xps descendit in puteum uteri ygina-
lis, & in stula humanitatis hausit aquam
scitatis, & de eo stillam gutte. Petrus &
Paulus dicūt scit, & alij scit. Quia una
gutta istius situle xps stillauit in Petrum,
& alia in Paulū, & sic de alijs. Si ergo unū
homini, qui non habet nisi unā scitatis
gutta, debem⁹ honorē, multo plus deo
& c. in quo est omnis bonitas & scitās.
Ideo Mat. xix. Quidā doctōr dixit xpo,
Magister bone quid boni faciam ut ha-
beam uitam eternā? Xps rephēdēs eū
rñdit, Quid me dicis bonū? Nemo bon⁹
nisi solus deus. Sed dices, nōne xps erat
deus, qre ergo rephēdit eū? Dicēdū q il-
le doctōr credebatur xpm solū hoīem bo-
nū & scitū, sed nō credebatur ipm esse deū.
Iō xps inuēs q null⁹ ali⁹ a deo est p̄fecte
bon⁹ nec scit⁹, dixit, Nemo bon⁹, si p̄r,
nisi sol⁹ de⁹, oēs alij sunt boni & scitī par-
ticipatiue. De hoc uide beatū Tho. pri-
ma p. q. vj. Sicut ergo ille q est alb⁹ scd m
dētes, nō dicit alb⁹ simp̄l, ita nec nos una
fute sumus dicēdi boni simp̄l, nec una
gutta sanctitatis sancti essentialiter. Ver-
bi gratia. Si habetis uirtutē castitatis uel
humilitatis, estis albus scd m dentes.
Sectis bon⁹ scd m illā uirtutē, sed nō sim-
plicit, qā si ex prima parte estis cast⁹, ex

alia estis superbus. Itē si ex una parte estis humilis, ex alia parte estis luxuriosus. Ecce quare xps dixit, Nemo bonus, supple, simp̃r & essentialiter, nisi sol⁹ de⁹. Honor quē xps debem⁹ ex hoc est, qd debem⁹ sibi inclinare a cingulo usq; superi⁹, quasi dicendo, Vos dñe inclinatis uos, nobis, ideo ut nobis assimilemur, inclinamur. Iō ad Ephē. v. xps dixit, Imitatores dei estote sicut filij charissimi. Si ergo aliquis debet honorari ex potentia, uel scientia, uel uirtute seu sanctitate, capne & super oīs debet honorari deus. Ergo, In omnib⁹ honorificetur deus. Iesum xpm dñm m̃m, cui est gloria & imperiū in secula seculorum amē. j. Pet. iij. ergo fratres debitor es sum⁹. Dico scd⁹ o qd debem⁹ proximo dilectionē, fratnalē, qā sumus rōnales, & habemus cōuincere. s. ad inuicē, iō debemus nos inuicē diligere. Dilectio enim debitum est. Et sicut ille qui debet alteri pecunias uel alia bona, si non uult soluere, damnatur. Ita qui non uult soluere proximo debitū dilectionis cordialis, dānat⁹. Sed hodie iſt⁹ de bitum male soluitur. Quot, pro dolor, sunt odia, desideria, & uisus in mūdo. Ideo apostolus, Fratres nemini quicq; de beatis, nisi ut inuicē diligatis. ad Ro. xij. No. nemini quicq; debeatis. s. corporale. Duplex est debitum. s. corporale, & cordiale. Et differunt, qā soluto debito corporali uel pecuniali hō est liber a debito. Sed de debito cordiali quod debet solui, qto plus soluit, tanto plus tenetur hō soluere. Quia quāto plus soluit, tāto ille soluit efficitur scior. Et qto persona est sanctior, tanto plus tenetur proximum diligere. Istud debitum dilectionis i hac uita, & etiam in alia soluitur, quia sancti diligunt se mutuo. Vnde dicit. Aug. qd pceptum de dilectione in hac uita inchoatur, & in alia implerit. Istud pceptū debet solui ex corde, ex ore, & opere. Corde soluitur isto mō, qā si pxi⁹ sit male uite, debem⁹ desiderare suā cōuersionē, & orare ut exuat pccā & c. Itē qn est in bona uita, debem⁹ ipsum diligere, & pro eo orare ut in ea cōseruetur & c. a malis &

periculis. Ore soluitur salutando adiut⁹ cē, qā dilectio cordis ore ostēditur, quā etia si hō diligit pxi⁹ corde, sed non uult loqui sibi, talis dilectio defectum habet. In isto defectu sunt mulieres, nolūt loqui dicēdo, Ipsa dixit mihi in uariis & c. Opere soluitur seruendo & ueniendo adiut⁹. Iō dicitur. j. Io. Filioli mei non diligam⁹ uerbo nequea, supple tñ, sed opere & ueritate, nō diligamus uerbo. Verbū ppxi⁹ conceptus mētis, ideo significat dilectiōnem cordis, que non solū corde uel lingua est soluenda, sed etiam opere. Dico tertio qd debemus nobismetipsis rigore pxi⁹, quia ad beatitudinē sum⁹ ordinati. Hinc est qd necessarium est ut patet nos per pxi⁹, non debemus uiuere cū dū carnis inclinationē uel sensualem tē. Iō apostol⁹ postq; dixit, Fratres deitōres sum⁹, non carnis, ut scd⁹m carnem uiuam⁹. Si em̃ scd⁹m carnē uixeritis, moriemini, si autē spū facta carnis mortificaueritis, uiuetis. Nota qd penitentia est duplex. s. eligenda & infligenda. Prima uolūtaria, quando s. homo eligit hanc uel illam orationē, ciliciū, uel hui⁹modi, & c. s. crete illam cōtinuat, multū placet de talis penitentia. Alia penitentia est infligēda, ut infirmitas, & paupertas, aduersitas, & similia. Bona penitentia est si sumatur cū uera patientia, quasi dicendo deo Domine ego recipio istam penitentiam quia peccata mea hoc bene meruerunt & c. ideo nos ut confessor dedistis mihi istam penitentiam, & ego recipio libenter & patienter. Ideo Lu. xxi. In patientia possidebitis animas uestras.

De eadē dñica. Sermo sextus.

Istimonium reddit spiritui nostro qd sumus filij dei. ad Ro. viij. Thema dat mihi mortuum ut precem dicem de filiatione quam habemus a Iesu xpo per gratiam. s. sumus filij, & in quo cognoscitur ista filatio. Sed primo salutes xpo Maria. & c. sumat thema. Questio est multum bona i theologia, an alijs de se uel de alio possit

cognoscere certitudinaliter qd sit fili⁹ per gratiā. Responso stat in duabus rationibus. Prima qd per causam sententia non pōt sciri. Secūda qd per effectum cōiecturaliter pōt sciri. Ecce due rationes, una affirmatiua, alia negatiua. De prima cōclusionē que dicit, qd pxi⁹ sententia non pōt sciri. Ratio affirmatiua ē & principium filiationis Iesu xpi nō nisi spūali reuelatione, igitur. Sed cōiecturaliter, secūdu qd dicit secūdo cōclusio, qn homo in creatura uidet qn uenerit nisi per diuinā reuelationē, tunc hō uel de se uel de alio pōt sciri qd est fili⁹ dei per gratiā. De hac arbor sicut de arbore si fieret que per distinctionē. s. per cām nō pōt sciri cā & principium arboris uite est ratio est ignota & c. Sed pōt sciri per effectum qn arbor floret, & producit fructus, sicut qd uiuit. Ita in proposito cogitate qd oēs sumus arbores plantarum in uerbo. Iō Mar. viij. Vide homines uelut arbores ambulantes. Amantur dicuntur arbores, qn emittūt ramos, & fructus & c. Ita uult deus qd ambulemus. Radix uite spūalis hō est gratia spūsancti, que uideri nō potest nisi spū reuelat. Quis em̃ scit hōmīnis nisi spū hōis, qui in reuelata & que dei sunt nemo cognoscit nisi spū dei. j. Cor. ij. Ergo per cām nō pōt sciri sed per effectus, qn scilicet bona & multi effectus, quib⁹ pōt hominē cognoscere de se uel de alio qd sit fili⁹ per gratiā. Hoc dicit thema. Testimonium reddit spiritui nō. s. operibus, qd sum⁹ filij dei. Multa sunt opera & multi effectus, quib⁹ pōt hominē cognoscere de se uel de alio qd sit fili⁹ per gratiā. Hoc dicit thema. Testimonium reddit spiritui & c. Dico primo signū filiationis

nis attēdis penes assimilationē, uel penes assimilationē patri. Sin mēbris principalibus, seu in operibus principalibus. Cōter filij in his duobus assimulantur patri. primo. s. in mēbris principalibus. s. in te, licet in aliquibus mēbris minus principalibus aliquoties cōtingat oppositū. Et hoc est ex culpa matris, qā filius assimilabitur illi imagini de qua ipsa cogitat qn cōcipit filiū. Et est rō naturalis. Dicit philosophus qd oē receptibile recipit ad modū rei recipientis, sicut aqua in uase, que recipitur secūdu formā ipsius uasis. Idē de imagine in speculo, que recipitur secūdu formā ipsius speculi per dispositionē. Vnde aliquoties facit facit dissimilē, s. longā uel tortā & c. & nō erit ita, quia imago recipitur in speculo secūdu speculi dispositionē. Inde est qd mulier, siue quodlibet femineū genus recipit in generatione secūdu mentis imaginationē, quia fetus assimilabitur rei tūc imagnate. Hoc patet per autoritatē sacre scripture. Gen. xxx. Dicatur historia de patriarcha iacob, qui morabatur cum Laban pastore auunculo suo. Dicatur historia de uirgis positus in canalibus & c. quod fecit per reuelationē angeli. Patet ergo hic clare in bestiis, qd secūdu imaginationem femelle cōcipiūt. De hominibus etiam querit sanctus Tho. in prima parte theologie. Si Adam non peccasset, & fuisset in paradiso, si mulieres cōcepissent filios & filias, & cui assimilarentur? Responderet, qd secūdu desideria & imaginationes mulierū & c. De hoc poteris latius eū uidere. Dicat hic exēplū de illo pulchro hōie, & pulchra muliere, & ipsa mulier peperit filiū ethyopi simile. De qua uir cōcepit suspicionē ne cū aliquo captiuo peccasset. Sed ex alia parte uidebat mulierē ita deuotā, hoc est melius si gnū qd uir pōt habere de bonitate uxoris qd uir deuota, iō ex cōscientia nō audet eā iudicare adulteriū cōmississe. Sed ex alia parte qn uidebat filiū talē suspicabat, finaliter accessit ad quendā doctore in omni facultate expertū, quē an erat possibile qd hō pulcher & mulier pul-

tari. De isto non comedūt nisi filij. Nam dixit xps. Non est bonū sumere panē filiorū, & dare canibus. Matt. xv. Dicit sanctus Tho. in quadā contemplatione, Panis angelorū uere panis filiorū, nō mittendus canib⁹. Tercio puidet nobis de doctrina in schola. Pedagogus est predicator, qui predicat doctrinā xpi, nō Vergilij, uel Terentij &c. sed doctrinā, de qua dicit scriptura, q̄ per magistrorū cōsiliū data sunt a pastore uno, his amplius fili mi ne regas. Eccl̄s. ult. No. p. magistrorū cōsiliū. I. prophetarū, quantū ad uetus testū, & ap̄orū quantū ad nouū, & a pastore uno. I. xpo. Iō i nocte p̄sio nis dixerūt ap̄s xpo, Dñe ecce duo gladij hic. Lu. xxij. Allegorice dicit Beda, q̄ duo gladij sunt uet⁹ & nouū testamētū. Rñd̄t xps, sufficit. I. ad studendū, p̄dicandū, disputandū, & scindendū p̄tā. Qñ ergo aliquis indut⁹ est bonis moribus, & comedit in mēsa dñi cōicando, & audit lib̄er uerba dei, sermones, missas &c. si gnū est q̄ est fili⁹ dei. Iō dicit thema, Testimonium reddit spūi &c. Deo gr̄as.

Dominica nona. Sermo. j.

Facite uobis amicos de Mamona iniquitatis. Lu. xvj. Euangelium hodiernū declarat nobis tria multum necessaria nobis.

Primum est iustitia diuina.

Secundum prudentia humanalis.

Tertium clementia fraternalis.

De tertio dicit thema, Facite nobis amicos &c. Dico primo &c. q̄ in hoc consistit, nā quilibet habet reddere rōnē de se & de oībus q̄ habuit a deo. Et hoc ostendit in hoc q̄ dicit p̄ia pars euangelij. Homo quidā erat diues qui habebat uillicū, & hic diffamatus &c. usq; Nō poteris uillicare. Verba & doctrina sunt xpi, in quibus ostenditur iustitia diuina, quoniam deus ab oībus nobis querit computū. Et sunt hic quatuor declaranda. Primo quis est iste dispensator. Tercio quomodo dispensat bona. Quarto quā uocatur ad rationē reddendā. De primo dñs

iste est Christus, ut dicunt omnes gloriose, quia de se loquebatur. Sed quare dicit diues? Nūquid dicit scriptura q̄ semper fuit pauper? Exulta satis filia Syon, tubila filia Hierusalem. Ecce rex tuus nūc tibi iustus & saluator, ipse pauper & uenientiū dñs. Zach. ix. Quare uocatur diues? Responsum est, quia totum uerū est, quia Christus ueris respectibus diues fuit & pauper. Si enim uolumus respicere eius meritū, uiuendi, semper fuit pauper, quia non habuit domum, cellam, seu cameram, in sero inuitabat per aliquem ad aliam domū, recipiebat hospitium amore dñi, uel ibat ad montes ad dormiendū. Nam quam portauit pecunias. Si postquam dicauerat inuitabat ad prandium, quē recipiebat amore dei. Triginis uel quinquaginis portauit eandē tunicā. Ecce quomodo fuit pauper quantū ad eius modum uiuendi, dñs nobis exemplum q̄ non uolumus q̄ uolumus. I. uisuras, furas, detractiones, symonias, pro diuitijs habitationes, sed si uolumus loqui non de eius modo uiuendi, sed de eius dominio, dominus est omnium rerum. David, Dominus est terra, & plenitudo orbis terrarum, & uniuersi qui habitant in eo &c. Secundo dispensator, cui xps cōmisit bona, test dupliciter intelligi, quia uel intellegitur de bonis terrenalibus, uel de bonis spiritualibus, uel de bonis personis. De primis bonis dispensatores, imperatores, reges, comites, &c. non credant se dominos bonorum terrenalium, uel terrenalium, sed dispensatores. Quia de oībus q̄ receperunt debet reddere cōputū xpo, quālibet uel habuerunt & quō expendunt. Si existimet hō ut ministrorū xpi & dispensatores. j. Cor. iij. O si dñi & diuites existimarent istā ueritatē quō non sunt diuites, sed dispensatores, dñi nō recipere salis per uim &c. Et diuites canerent uisuris, quia est cōtra uoluntatem dei. Non diceret usurarius, quia non facit sua. Itē dñi uirarent tot uanitates & cessus, cū deberent dicere, ista bona sunt

mea, solū sum dispensator. Dispensator autē p̄t recipere necessitatē. Iō dispensatores bonorū spūaliū sunt p̄p̄a, cardinales &c. usq; ad uicarios, quia nullus est dñs beneficiorū ut possit uedere, sed dispensator, nec saluati ad uendendū, sed dispensator ministrorū. De bonis corporalib⁹ quomodo est dispensator. Nō ualeat ex- aliq; diceret, Ego nō sum dñs, sed solū sum dispensator. Ergo nō sum dispensator q̄mo q̄mo. Nam cuiuslibet nostrum est deus dispensationē triū magnarū, quālibet est maior Tro- quatuor uillarū, & quinque castrorū. Nā p̄ia est memoria, maior toto habet in se tot habitatores, quot recordatiōes, de oībus habes deo cōputū. Alia est intelligētia, q̄ est de celo & terra, quia immēsa est, tot habitatores quot intelligenti- Tertia est uoluntas, q̄ est capax in- finiti. I. dei, quot habes desideria tot habitatores, & quot affectiōes, & quot habes reddere cōputum deo. Quot uille sunt potētie sensitiue in- finiti. I. sensus cōmunis, uirtus estima- ta, & reminiscētia. Quinq; ca- strorū sunt. I. sensus corporales. Oīa oportet ministrare. Iō ap̄s, Mini- strorū sunt. j. Cor. xj. Sed pauperes li- bertates dñi nec plati, tñ de oīb⁹ istis debet reddere cōputū. Tercio ui- uendi est quō bona dissipant a uillico, & superfluitatib⁹ &c. q̄ tot sunt bonitates q̄ plus expendit in eis quā in- uenit, q̄ si dñi & diuites uellet contenti de necessitate, multa bona possent facere. Quot sunt superfluita- mentorū, ornamentorū &c. Et p̄p̄a & captiui moriunt fame &c. quia spūalia dissipant a prelatis, dando beneficia & pingua parentibus suis immeritis, uel seruientib⁹ suis, dissipant per symoniam &c. pre- amatiis &c. Bona uero persona- lis memoria, q̄ debet expēdi memo- ria xpi opera creationis, redemptio-

nis &c. dissipant memorādo iniurias ad uindicandū, & p̄tā ad deleandū. Intel- ligentia in uanis cogitationib⁹, uolun- tas in uanis desiderijs. Idē est de quin- sensib⁹ i cōtrarijs uisibus applicādo. Sic dissipant bona corporalia. Iō xps sciēs ista querit, Quis putas est fidelis dispen- sator & prudens, quē cōstituit dñs super familiā suā, ut det illi in tpe tritici men- surā? Luc. xij. Hoc dicit xps beato Petro dispensatori in nouo testamēto dicens, Petre, quis putas est fidelis. I. post te? Iō ap̄s. j. Cor. iij. Hic iā querit inter dispē- satores, ut fidelis quis inueniatur. q. d. nullus inuenitur fidelis. Quarto uocaf ut reddat rōnem. I. in morte. Nuncij ci- tantes sunt infirmitates, dolor capitis, febris, senectus &c. qñ ista ueniunt, po- teris dicere, ego sum citatus &c. Autor. Sapia misit ancillas suas, ut uocarent ad arcē, & ad menia ciuitatis. prouer. ix. ga mulieres sunt debiles &c. & quia infir- mitates debilitat dicunt ancille. Ideo qñ citamini, siue sitis dispensatores bono- rum tēporaliū, siue spūaliū, siue corpora- liū, paretis uos. Ne accidat uobis ut illi hōi diuiti & male uite, in oībus uitioso & p̄tōri, q̄ erat solū hoc bonū hñs, q̄ o- rabat quotidie q̄ de⁹ daret sibi mortem suā p̄cognoscere, ut posset uitā emēda- re. Cui semel orāti apparuit angel⁹ bo- n⁹, dicēs ipm a deo esse exauditi, q̄ aū mortē mitteret sibi tres nūcios &c. Ali- bi poteris hoc exēplū uidere. Iō estote pati, siue iuuenes siue antiq, qñ de⁹ uo- cat nos. Ita faciebat Iob. xij. Vocabis me. I. p̄ istos nūcios, & ego rñdebo tibi. Rñdet deo, qñ hō emēdat uitā suā. Opi manuū tuarū porriges dexterā. qñ sibi dicit, Enge serue dōe & fidelis &c. Mat. xxv. sed sit p̄ remissionē p̄tōrū. Iō dicit, Sed p̄cē p̄tis meis. Dico scd̄o, q̄ ostendit prudētia humanalis. Nā qñ iste dispē- sator, de quo legit euāgelij, scinit q̄ ha- bebat reddere rōnem, & amoueri a uilli- catione, habuit prudentiā in se, cū dicit, Ait autē uillicus intra se, cū dicit, quia dñs me⁹ aufert a me uillicationē. Fodere nō ualeo, mendicare erubescō. usque,

pefactus. Ita erit in illo iudicio. Dabitur hic exemplum de illo iuvene dissoluto & male uite, cui uidebatur in somnis quod erat ad iudiciū ductus &c. Quando Christus sibi dixit, redde rationem, subito excitatus & territus fuit, & effectus totus canus &c. mutauit uitam, & decetero uixit scilicet. Quā dicebat sibi, quare facitis tā tam penitentia? Rndit, Si uidissetis que ego uidi, simile uel fortassis maiore faceretis &c. Cogitate ergo de isto iudicio, ad quod quilibet habet uenire, & rationē reddere. Nō credatis quod fiat uerbo uocali iste cōputus, quia nunquā esset factus, sed cōscientia que est liber, ubi oīa bona & mala scribunt, in quo nullus potest legere nisi solus deus, & tu in tua, & ego in mea, tunc aperitur, nō solū deo qui iam sciebat oīa, sed etiā angelis & sanctis oībus, dato etiā quod homo nesciat loqui, cōscientia ostendit totū bonū uel malū in iudicio particulari uel generali. De hoc uide sanctū Tho. iij. scriptu. distin. xliij. quod oīa opera uidebunt ab oībus in extremo iudicio. Autoritas. Ostendūt opus legis. secundū quod, p. uel cōtra legē fecerunt, scriptū in cordib⁹ suis, testimoniu reddente illis cōscientia ipsorum. ad Ro. ij. Aliqui loquantur ibi nō solū p se, sed etiā p alijs, sicut sunt dñi tpales. Qui primo reddūt rōnem siue cōputū personalem, secundo officialē. De persona quātum ad uitā & bona que fecit. Posito quod de sua uita reddat bonū cōputū, dicit sibi xps. Reddidisti cōputū de psona tua, nō redde rationem de officio tuo & regimine, tu em fecisti talē iusticiā &c. Itē nomē meū blasphemabat, & nō corrigebas. Itē sustinebas pēā notoria, cui⁹ occasione uide quod sunt dānati. Itē ut cū pecunijs cōmunitatis faceres negocia tua, procurabas tibi p pīa bona. Itē posuisti in regimine ciuitatis talē amicu tuū insufficientē &c. Fortis est illud cōputū quā personale, quia licet bonā uitam tenuerit in se, sed in officio nō bñ se habuit, cōdēnabit. Iō dicit scriptura, Iudiciū durissimū his qui pīunt fiet. Ex quo enim cōceditur misericordia. Po-

tentes autem potēter tormēta patiētur. Sap. vij. Violenter & trācti deberent uenire ad officiu &c. clamādo, appello appello &c. Sed mō quilibet uult se ingerere. Idē de plāis ecclesiasticis, quia licet tunc uerit prelat⁹ per portā, & tenuerit sanctissimā in psona sua, si tū fuerit gligēs de cōmissis sibi animab⁹, ex hoc cōdēnabit in extremo iudicio dei. Nō dicitur sibi a xpo, In persona tua tenuisti bonā uitā, sed in officio fuisti negligēs, sustinui talē clericū cōcubinā, lē non correxisti uisarios. Si rñdēbit Dñe timebā insultū. Rndēbit xps. Iō magis timuisti eos quā me, ibis cum eis ad infernū. Modo uidetis quāntū nocet culū est recipere prelationes. Dicitur exēplū de illo qui diu laborauit ut fieri episcopus, & parentes sui quasi omni substantiā expēderunt p eo, & finalitē in die cōsecrationis siebāt ei multe questiones. Post hoc querebat ab eo, Venerabilis pater, quid oportet dīcī? Rndit, Et quid oportet dīcī? re, si tū laborauit p hoc? Sed qñ fuit dictū, Vis reddere rationē xpo in die iudicii? pro ciab⁹ tibi cōmittendis? Rndit, Nolo. Et cū diceret nolo, fuit dictū, Dicatis, uolo. Rndit, oīa nolo. Et celsit prelature, dicens. Credebat esse episcopū nihil aliud esset nisi comedere gallinas. Ideo de prelat⁹ dicitur, stolidus, Obēdite prepositis uestris, & iacete eis. Ipsi enim peruigilant quātum ad animabus uestris redditurū cū gaudio hoc faciant, & nō gementes ad Heb. vlti. Patet responsio ad se cū questionē. Tercio uideamus formatam practicā que ibi tenebatur. Itam per rationis, redēptionis &c. Tūc dicit ei Engē serue bone & fidelis, quia in psona fuisti fidelis, supra multa te confitetur. Ecce practicā, q in illo iudicio seruauit. Venit qui duo acceperat, dī. Dñe tradidisti mihi &c. de corpore deuotionē, si recipiat ut debet recipi, quia in psona fuisti &c. Venit qui unū ac-

cepit, & excusauit se &c. sed nō ualet excusatio, quia licet sint captiui uel infirmi de aīa, pnt lucrari per amorē ad deū, sed abscondit sub terra per negligentia. Ideo auiso, quia multi sunt uocati, pauci uero electi &c. q in paradiso nō intrant nec auari, nec superbi, nec inuidiosi, nec luxuriosi, & sic de alijs. Sed qui seruant mandata ecclesie, scilicet humiles, misericordes, casti, charitatiui, abstinentes, patientes, & diligentes.

De eadē dñica. ix. post trini. Ser. iij.

Ego uobis dico, facite uobis amicos &c. Habet uerbū istud originā Luc. xvj. & recitatur in euangelio currentis dominice. Verbū est cōsiliū & doctrina saluatoris nostri Iesu xpi dicentis, Ego uobis &c. Ad melius intelligendū cōsiliū & doctrinā xpi oportet declarare uobis unā questionē quā fecit bñs Tho. in ij. de religiosis di. Que est melior uita, solitaria an socialis inter gentes? Huic questionī respondet per duas cōclusiones. Prima quod personis in scientia & bona cōscientia, in bona uita & uiuosa, uita perfectis solitaria est melior. Notāter dico perfectis in scia, quia solitario necessaria est perfectio scie, ne indigeat magis, quia alias leuiter caderet in errorem uel falsā opinionē diaboli illusio. Itē est sibi necessariū quod sit perfectus in scitate uite, aliter leuiter caderet in aliud quod pīam, uel carnis inclinationē, uel diaboli tentationē, uel mundi occasiōē, & quis corrigeret eum ex quo est solus de plāis & defectibus suis? profecto nullus. Ideo requirit ut sit perfectus in scia, ne indigeat instructionē, & perfectus in uita, ne indigeat correctionē. Et qui aliter recipit uitā solitariā, ponit se ī maximis periculis, & est quasi tētare deum. Ideo dicit philosophus, Homo est animal sociale p naturā, & qui solitarius uiuit, aut est de⁹. i. diuinalis, aut bestia. Patet prima cōclusio. i. quia solitaria est melior si recipiat ut debet recipi, quia in psona fuisti &c. Venit qui unū ac-

clusio q̄ psonis imp̄fectis, simplicibus, & coibus uita socialis est melior, q̄ si cadunt in errorē uel falsam opinionē instruitur alios, uel in predicatione, uel p̄culari locutione. Itē sic cadunt in p̄cā, corrigunt ab alijs. Hoc dicit b̄tus Tho. & ego inueni autoritatē in biblia. Meli⁹ est duos esse simul q̄ unū, h̄nt em̄ emolumentum societatis sue, si un⁹ ceciderit, ab alio fulcietur. Ve soli: quia cū ceciderit non habet subleuantem se. Et si dormierint duo, fouebuntur mutuo. Vnus quomodo calefiat? Et si quispiā preualuerit contra unum, duo resistunt ei. Funiculus triplex difficile rumpit. Eccl̄. iij. Nota melius est duos esse simul &c. Et ponit tres rationes.

Prima est correctio.

Secunda est deuotio.

Tertia est defensio.

Pro prima dicit, Si un⁹ ceciderit, scilicet in p̄cā, ab alio fulciet. Ve soli, q̄ cū ceciderit nō habet subleuantē se. Sol⁹ habet conditionem oculi, qui uidet alia, & nō uidet se. Itē quilibet defect⁹ aliorum cognoscit, & nō suos. Ideo est necessaria societas bonarū psonarum ad correctiōnē. Ideo dicit, Ve soli, qm̄ si ceciderit, nō habet subleuantem se. ibidē eodem cap. sed quando sunt duo, si unus cadit fulcietur ab altero per bona uerba, & per bonum exēplum, sed ne soli, nisi sit perfectus, q̄ cum ceciderit, nō &c. Pro secunda rōne. s. deuotione dicit, Si dormierint duo &c. usq; calefiat. Verba sūt figuratiua. Lectus dicitur deuotio, in quo dormiunt socij boni, & unus calefacit aliū, q̄ quādo uos uidetis q̄ socius uester orat, ieiunat &c. dicitis uos, Et q̄re ego nō faciā &c. & sic accēdit in deuotione. De tertia s. defensione dicit, Si quispiā preualuerit cōtra unū &c. usq; ei. De magis tētat solitariū q̄ illū q̄ est in societate. Sicut ille qui obuiat inimico solo in uia inuadit eū, secus si est associat⁹ inimicus, quia nō audet eum inuadere, ita est de demone, q̄ diu Eua fuit in societate Ade, nō fuit tentata, sed quando fuit solitaria. Item x̄ps q̄ diu fuit in soci-

etate apostolorum & discipulorum suorum non fuit tentat⁹ a diabolo, sed quando fuit solūmodo ī deserto, tūc &c. Periole solitarie h̄nt terribiles tentationes. Ut patet de b̄to Ambrosio, de b̄to B̄n̄dicto, & multis alijs. Ista est rō, quare hō met incedere solus de nocte &c. sed si habet bonā societate nō timet. Iō dicit, nō curat, uiuus existens cooperit se. Ideo cōtra auaros dicit scriptura. Egre dimini super terrā, crescite & multiplicamini super eā. Gen. viij. Nota. Egre dimini, scilicet uos auari sup̄ terrā. Crescite avaricie. Crescite scilicet ī me & multiplicamini, scilicet in bonis. Super terram, nec intra nec infra. Tercio si uidetis aliquā personam in ignē projicientē, nō dicitis q̄ diligite, imo dicitis, odit se. Sic luxuriosus se in ignem luxurie. Luxuria nō est nisi ignis, qui accenditur in se. Peior igne beati Antonij, quia luxuria, ulq; ad consumptionē deuocōis & omnia eradicans germina. Iob. Ideo luxuriosus qm̄ uult facere illū statim flāme illius ignis luxurie ardet in facie. Quarto, si quis in opib⁹ apponit uenenū & comedit, tamen nō diligit se, imo odit se. Sic similes faciunt gulosi, qui in cibis quos de se sustinendū corpus, opponunt uenenū intemperantie, quod occidit corpus & animā, quia gulosi perdūt similitudinē corporalem, fortitudinē, sanitatē, & uitā. Itē in anima perueniunt ad miseriā. Ideo dicit scriptura, in multis elc̄is erit infirmitas. Propter crapulam multi obierunt. Qui inueniunt se ad gladio se perueniunt iuxta cor, nō dicitis q̄ diligite. Sic iracundus gladio odij, rancore, & ense inuide occidit se. Qui non suum homicida. s. suispius est. I. Patet ergo clare q̄ nulla persona & peccatrix diligit se, imo odit se. Arguitur David, Qui diligit iniqui-

tatem, odit animā suam, inquit in p̄o. x. Qui autē faciunt peccatū & iniquitatē, hostes sunt anime sue. Tob. xij. Fiat ergo ratio. Si persona uitiosa nō diligit se, quō poterit diligere proximū suum, maxime quia dicit scriptura, Qui sibi nequam est, cui alij bonus erit? Eccl̄. xiiij. Quia dicit philosophus, Amicabilia que sunt, ad alterum ueniūt ex amicabilib⁹ q̄ sunt ad seipsum. Si ergo p̄cōr nō diligit se, quō diligit te? Si ergo uis h̄re bonam amicitia, oportet q̄ amicus sit persona uirtuosa, alius melius esset nō habere amicitia. Iō respice bene cū quo, habeas amicitia & cōicationem, quia cōicatio amicitie cauēat morū similitudinē. Ex p̄lo de pomis, quia uno corrupto corrumpuntur oīa alia, & omnia alia nō poterūt sanare corruptū. Ita est in una societate, una mala persona corrupta, corrumpit omnes alias, & omnes non poterunt sanare corruptā. Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit. Amicus stultorum similis efficietur. prouerb. xij. Ideo primum amicu quē debemus nobis facere est proxim⁹ uirtuosus, de quo dicit scriptura, Amicus fidelis protectio fortis. Qui inuenit illum, inuenit thesaurum. Eccl̄. vj. Nota amic⁹ fidelis &c. Duo mala habemus in hoc mundo. s. abundantia tribulationū. Secundo defect⁹ consolatorum. Sed bon⁹ & fidelis amicus primo est protectio fortis contra tribulationes, aduersitates, & secundo consolatur. Ideo dicit, Qui inuenit illum, inuenit thesaurum. Dico secundo q̄ quilibet debet facere sibi amicum angelum gloriosum. Magnū quid est q̄ possim⁹ h̄re amicu angelū gl̄iosum. Dicit angelus amic⁹ eo, q̄ habet cōditiones fidelis amici & boni. Amicus fidelis firmus est in dilectione, nō statim p̄ nihilo recedit ab amico. Ideo dicit scriptura, Amicus si permanserit, fixus erit tibi quasi coequalis, & ī domesticis tuis fiducialiteraget. Eccl̄. vj. Nota. Amicus si permanserit fixus, quia est amicus temporalis & comentalis. De quibus Eccl̄. vj. Tales non permanent in tpe tribulationis, ut pater

in beato Petro, q̄a antequā esset perfect⁹, cū esset in mēia cū xp̄o dicebat, Dñe paratus sum &c. Sed in aduersitate negauit eū. Ita est de multis. Iō dicit, amic⁹ si pmāserit &c. Ista cōditionē habet angelus, qui nō deserit amicū suū a principio uite usq; ad finē. Nota quō qm mulier debet parere de⁹ uocat angelū, dicēs sibi, ecce uides illā mulierē, mō debet parere, cōmitto tibi, plē. Angel⁹ reputat hoc ad magnā gīam, & regratiat deo, & de se dicit, & citi⁹ creatura uenit ī man⁹ angelī, in cuius est custodia & diligētia, q̄ in manus obstetricis. Vos non cogitatis hāc maximā angelī amicitia. Si rex uellet cōmittere oues suas alicui militi, uel comiti, statim indignaretur, nec faceret. Tñ angelī, quorū minor maior est papa uel imperatore, libet ueniunt & recipiunt ī custodia oues dei. Iō Hiero. super illo ybo, Dico uobis q̄ angelī eorū in celis semp̄ uidēt faciē patris mei. Mat. xviij. dicit, Magna est dignitas aīas, ut unaq; ab ortu natiuitatis sue habeat angelū sibi delegatū. Itē nō deserit p̄ totā uitā, q̄a tot sunt demōes q̄ nō pmitterēt hominē facere aliqd bonū, nec predicare, imo qm dormim⁹ suffocaret nos, nisi q̄a bonus angel⁹ custodit nos. Nos dormimus, & ipse uigilat. Ecce qualis amicus. Nullus rex uel papa ita bñ custoditur a suis cubicularijs. Ideo de eo dicit D⁹, Ecce nō dormitabit, neq; dor. &c. Et si aliquid ascendit in celū, nō tñ ex hoc dimittit custodiam, imo si uidet diabolu ī uadentē amicū suū sibi cōmissū, statim occurrit ad adiuuandū. Item qm facis ali quod p̄cū, licet dicat, O iste ribald⁹, nō tamen deserit te, quia statim diabolus te duceret ad infernū. Sed tantus est amor angelī q̄ non dimittit te, nec permittit q̄ diabolus faciat contra te. Ideo David, Angelis suis mādauit de te &c. In omni bus uīs tuis. s. per terrā, mare, de die & de nocte, dormiendo & uigilando. Item nec in finē deserit. Quādo persona laborat in extremis, ueniunt demones, & si persona sit impenitēs, demōes derident bonū angelū, dicendo, Et qd tu uis hic,

gaiste nō est, quia fecit hoc & hoc &c. Et angel⁹, Adhuc pōt de⁹ sibi dare cōtentionē. Et demōes, Qualis cōtrotio hōis, qm tenuit talē uitā &c. Et angel⁹ eleuatus oculis in celū dicit, Dñe habetis me exorsatū, & aīa sic īpenitēs recipit a demōibus, & angel⁹ alcedit ī celū. Si ybo sit p̄sone penitētis, tūc angel⁹ bon⁹ deridet demōes, dicēs, Canes qd uultis hīc cūcūt, adhuc possēt peccare. Et angel⁹, peccabit. Nā de⁹ qui cōseruauit eā in mō, etiā cōseruabit eā &c. Vos nō ditis istas disputaciones, q̄a ex p̄cis hōis mus aures obstructas. Finalr angel⁹ cepit aīam, & demones fugiūt, & angel⁹ portat aīam secū in celū. Factū est ut rere medic⁹, & portaret ab angelis nū Abrahā. Luc. xvj. Nōne uē ergo utrū angel⁹ sit bonus amic⁹, permittit principio uite usq; ad finē? De hoc toritas. Ecce ego mitto angelum meū qui p̄cedat te. s. in natiuitate, & custodia te in uia, ecce secundum. & introducat te in locū quē p̄parauit, ecce tertiu. Ex xxij. Angel⁹ debet fieri amic⁹ ex nostra p̄sonē. Nā debem⁹ dicere quolibet die, mane & sero unā breuē orōnē. s. Angele qui meus es custos p̄sonē, me tibi cōmissū serua, de fende, guberna. Dico tertio qm quilibet debet facere sibi amicū Iesum xp̄m p̄m piū. Bon⁹ amic⁹ est hō uirtuosus. Tñ xp̄s pijsim⁹ & pietate plenus. Tñ xp̄s durabilis sue bonitatis. Tum rōne durabilitatis, Tum rōne utilitatis. Iō dicit scriptura, Amic⁹ fidelis. s. Christus, medicamētum uite & immortalitatis: & qui metum dñm, inueniūt illū &c. Eccl. vj. Nota dicamentū uite, quia nec proximus tuosus, nec angelus glōsiosus pōt dare tuius & excellentiā p̄sona deuota, q̄ serdeus. Quis potest p̄cā dimittere nisi glōsiosus deus? Mar. ij. Ista medicinā dat magister in hoc mundo. In alio mundo dat magister cinam immortalitatis in glā eterna. Ite amicus lucratur per timorem, cū sequitur, Qui metunt dominum inueniunt illum. Qui timet deum eque hēbit amicitia

bonā. s. dei. Eccl. vj. Dupl̄ potest eri deus. Primo seruiri. s. inchoando timore pene. Nā p̄nā incipit a timore pene, & p̄cedit ī amorē ḡfē glōsiosū de acū & filo īnūctē. Nā acū p̄cedit p̄gēdo, & filū cōiungit & colligēdo. Ita cōtrotio est ac⁹ pene ac⁹, filū cōiungens cū deo est, p̄pō uinendi, & sic xp̄s sit amicus n̄i. Adligit cordis mūditiā. s. contritio p̄p̄t ḡfām labiorum. s. confessio amicitia regem. puer. xxij. Ecce dicit, qd di. &c. Sed o debet timeri xp̄m, seruando sua p̄cepta. Et talibus dicit, Vos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio uobis, dicit dñs. Io. xv. Et sic p̄cipio uobis cōsiliū Christi, Ego uobis facite uobis amicos &c.

Sermonica. ix. post trinitatē. Sermo. iij. Vi se exaltat stare, ui deat ne cadat. j. Co. x. In p̄tū uolo p̄dicare unā materiā magni auisamēti uite n̄e, secundū q̄ thema motiuū. s. qd modis & qbus per cadūt in p̄cā. Iō uolens uos auisamētū cauētis, decreui de ista materia p̄dicare. Salutes ygo Maria. Resur̄ Scriptura sancta, que est os q̄ p̄dicat nobis de⁹, declarat nobis altitudinē & excellentiā q̄s habet p̄sona deuota deo, dicens, Ecce intelliget seruus meus, & exaltabit, & eleuabit, & seruus erit ualde. Esa. lij. Ponunt in dicta quatuor altitudines seu excellētiē serui dei. Sed ut melius intelligamus, sciendū q̄ in hoc mūdo p̄sone hnt al tudinē & excellentiā aliquam istarum quatuor modis. s. uel p̄ sciam, uel p̄ nobi gnīs, uel p̄ diuitias, uel p̄ potentiā. Quatuor modis etiā habet altitudinē & excellentiā p̄sona deuota, q̄ seruus deo. P̄rio p̄sone hnt altitudinē p̄ sciam, q̄a qm p̄sona est subtilis. Isto mō p̄sio deuota que seruit deo habet excellētiā, q̄a licet nesciat legere, tñ ex bōa uita tenet habet magnā scientiam: q̄a habet deo magnam claritatē intellectus, p̄sone magistro scit quid credēdū sit &

re ne cadat per pēctū, qā qto grad^o est altior, tanto casus est periculiosior. Propter hoc dicit the. Qui se existimat stare, uideat ne cadat. Patet thema. Ut uos autem, inuenio in sacra scriptura, q quatuor sunt occasiones quibus persone de uote cadunt in peccata.

Prima est p diabolicā tentationem.

Secūda per familiarem affectionem.

Tertia per deliciōsam cōuersionē.

Quarta per negligentialem operationē. Et non sunt plures modi cadendi. Et qui de istis uult se auertere & custodire, semper stabit alte. In grā dei, ergo q se existimat stare, uideat ne cadat. Dico primo &c. i. per diabolicā tentationē, qā licet tentatio diabolica nō possit cogere liberū arbitriū ad peccādū, tñ illa tentatio habet tantā impetuositatē, q nisi hō auerteret se, uenit cū impetu, & proicit ad terrā. Et isto modo, scilicet impetuoso, diruit unum magnū murū, scilicet Dauid, dicitur historia de Dauid, qui de palatio suo uidit uxorem Vrie lauātem se, & statim tentatio demonis uenit ad eū dī. O quō est pulchra, mittas pro ea & ueniet, quia uir suus nō est in ciuitate &c. Dicat quō peccauit. ij. Reg. xj. O qualis turris erat Dauid, qui puer existens, & custodiens gregē patris, interfecit leonē, ita erat fortis, & tñ non resistit tentationi. Rō, quia uenit impetuoso. Iō dixit ipse, Impulsus euerfus sum ut caderem, & dñs suscepit me. Et dat remediū ne decetero homo cadat, dī. Fortitudo mea & laus mea domini, & factus est mihi in salutem. ps. cxvij. Sicut ille qui stat solus, & non se tenet ad collinā, leui impulsu caderet, sed q se tenet fortiter ad collinā fortissimam, scilicet domini, duobus brachijs amplexādo. In uigilia & ofone, talis etiā ad magnū impulsū non caderet, iō qā dñs fortitudo eius. Ecce qre dicit, Dñs fortitudo mea, quasi dicat, ego ex me non sum fortis, sed domine teneas uel sustentes me. Istud consiliū nō solū est Dauid, sed etiam xpi lesū, qui in nocte passionis dixit ap̄s, Vigilate & orate, ut nō intretis in tentationē. Matt. xxvj. Sed qā non

tenuerūt consiliū eius, ideo impulsione tentatione ceciderunt fugiendo &c. Patet ergo quare aliqui cadunt diabolica tentatione. Iō remediū est uigilādo in oratione sine peccato. Isti cadunt non immoderata, sed ex lubricitate. Dico secūdo q seculū q seculū est familiaris affectio. Eriste multos multas prosternit, qñ enim religio uel clericus, seu heremita est deuotus, bone uite, stat alte in gratia, & qñ dīlus non pōt ipsum diruere impingendo, ponit sibi in uia scādālū, ut ibi impingendo cadat. Scādālū est familiaritas cui⁹ mulieris, etiam deuote & benigne bone intentionis, sed paulatim cadunt. Et sicut grauius cadit ille qui impingitur, uior & periculiosior est casus persone uote currentis ad paradysum per magnā opera, q illi⁹ qui leuiter ambulat. Iō autem uos. O quot sancte persone fuerūt in mūdo, q cū maximo seruire spūs respectu uitā sanctā, currētes ut cameli, impingendo ceciderūt. O quot mulieres deuote, q qñ uident aliquē religiosū deuotū, uel clericū, cupiūt hīc sua familiaritatem etiā bona intentione, dicētes. O quō est iste gratiofus hō, ego faciam amicitia cū eo. Dicat hīc historia, que cōtigit in Italia de filia illius Comitis de notissima: que clā dimisit patrē, & in habitu dissimulato iuit Romam &c. Fortis fuit uerificata prophetia illa Hier. c. xlvj. Quia fortis erat uir puella, & fortis ille scītus sacerdos. Iō nō heres uos aueritis, q uos cū nullo quācūq; deuoto recipiat familiaritatem, nec intro mittatis uos de coquina. Dicant sibi, Pater orate pro me, & orabo pro uobis, ego nō sum coquinaria &c. Iō dicit scriptura, In uia ruine nō eas, & nō offēdes in lapides, nec credas te uie laboriose, ne ponas aīe tue scādālū. Eccl. xxij. Via ruine. scādālū, est familiaritas. Ibi offenditur in lapides pēctōrū. Via est laboriosa propter corporis & anime perditionē, ergo, Qui se existimat stare &c.

Tertius

modus cadēdi est per deliciōsam cōuersionem, quando scilicet uolunt bonam uitam, sed de delicijs uolunt quantum possunt recitatione peccato. Isti cadunt non immoderata, sed ex lubricitate. Quia sicut ille qui uadit per uiam, licet non impellatur, nec inuelescādalū, cadit ex lubricitate, quod necerit si per uia incederet. Ita persona uult ire per uia deliciarū, bene comedere, & sepe rigare guttur, dicē. Vere istud nō est peccatū, ex quo hō transgreditur ieiunia ecclesie, item comedere carnes, portare camisiā, talis diu stat pōt secūdu Ber. Lubricauerūt uesti in itinere platearū n̄rā, ap̄p̄m quantū finis noster. Threnorum. Nota differentias inter plateas & uia platee sunt late, & signāt personas, que uadūt in delicijs &c. Per uicos uos signantur persone, que restrinuntur a delicijs &c. & uadūt sine periculo. Sed de illis qui uadūt ad plateas uel ad deliciarū dicentibus, Hoc bene pōt quia nō est pēctū, dicit, appropinquauit noster. De istis Dauid concordans cū Hieremia dicit, Ipsi uos sunt. i. inuoluti, & ceciderūt. ps. c. Remediū quod habemus hic ad hoc est, si carnis curā ne feceritis. ad Ro. xij. licet bene in neque alias nō cōsueuit comedere carnes dormire in lecto, sed cōsueuit ciliquē, in infirmitate non deponere. Quia sicut asinus onera cadens in terram nō pōt comedere, neque reponit sibi onus. Sic perso quia est ut asinus, supra se portans onus, que si cadat per infirmitatē, deponere onus, quia alias nō possidet in lapides, nisi est habere patientiā. Post curationē reuocatis. Ecce quare dicit, Carnis curā ne feceritis. Nemo enim unq carnis odio habuit, sed nutrit & fouet necessarijs. ad Ephe. v. Quartus mo

duus est per negligentialem operationē. De uotio em̄ spūali, & orationes, & omnia p̄nalia sunt fortitudines, sustinentes personam in altitudine grē dei, quia si dimittantur ex tedio uel negligentia, incipit persona refrigescere, & ad casum disponitur. Verbi gratia. De religioso uel clerico deuoto, qñ dicitis, quid oportet me surgere ad matutinas ita mane, uel orare genibus flexis, & sic de alijs, & paulatim dimittit, talis in breui cadet, quia deuotio que est fortitudo deficit, & licet non sit impulsus a demone, nec inueniat scādālū in lubricitate uie, cadit tñ ex negligentia. Abierūt retro: sum, scilicet dimittendo bonā uitā & p̄niam, & ceciderūt in terrā. Ioan. xviij. Super hoc habem⁹ cōsiliū a xpo dicente allegorice, Accinge lumbos tuos, & tolle baculum meum in manu tua, & uade. iij. Reg. iij. No. Accinge lumbos tuos, quia sicut qñ quis uadit sine cinctura, plice tangūt terram. Ita negligentes uadunt ad terram. Ideo dicit, Accinge &c. & tolle baculū meū in manu tua, scilicet baculū crucis. Quia sicut ille qui surgit de infirmitate est debilis, sustentatur baculo ne cadat, ita persone deuote, si aliquoties attediuntur, uel sint negligentes & debiles, sumant & uideant baculum. sc. Christi crucem & passionem, non solum oculis, sed etiam manibus operando. Maius cōfortamen quod possumus habere in bonis operibus est memoria passionis Christi. Verbi gratia, si habetis tediū de ieiunio, cogitate ieiunium Christi, & prandium quod habuit in cruce. Si de despectione habetis tediū, cogitate quid dicebatur Christo, Vah qui destruis &c. Si pulices uos inquietant, cogitate punctiones Christi in capite, & manibus, & pedib⁹. Si de paupertate tediū habetis, cogitate Christum nudum in cruce. Ecce quare dicit, Accinge lumbos tuos &c. Ergo qui se existimat stare, uideat ne cadat.

De eadem dominica nona post festum Trinitatis. Sermo quintus.

tiōne de fide catholica, nō dicatis, O mi-
ser, ego non cōsueui habere ista &c. Re-
siste fortiter, quia tentationes sunt. Ecce
quō deus tētat p aduersitatē. Ad hoc di-
catur exemplū de Abrahā Gen. xxiij. Tenta-
uit deus Abrahā &c. Dicat historia breui-
ter, quō illa tētatō fuit Abrahā in laudē
dei, & augmentū meriti. Itē fuit in exem-
plū obedientie nobis p locū a maiori. Si
Abrahā in re tā magna & difficili fuit deo
obediens, q̄to magis nos, quibus nō pre-
cipit interficere filios &c. sed pcepta cō-
naturalia &c. Id dixit deus Abrahā, Quia
tu fecisti hanc rem, & nō pepercisti filio
tuo unigenito propter me, benedicam ti-
bi, & multiplicabo semen tuū. Et in semē
ne tuo. xpo, benedicentur omnes gen-
tes terre. Gen. xxiij. Ecce quō deus tentat
nos p p̄p̄itate & aduersitate. Ideo nec
ppter p̄p̄itatē habendā, nec ppter ad-
uersitatem fugiendam faciamus contra
deum, sed seruemus eius precepta. Fili
accedēs ad seruitutē dei sta in iustitia. i.
penitētia, & in timore. i. deuotione, & p-
para animam tuam ad tentationē. Eccli.
ij. Dico secūdo q̄ tentatio diabolica. Ista
fit ex malicia, sicut diuina ex mīa est, quā
diaboli cogitant gloriā quam pdi-
derunt, & vident q̄ nos respectu eorum
sumus formice, & q̄ acquirere debemūs
illā gloriā, dicūt maliciosi, impediamus
eos & tentemus. Ecce malicia. Ideo dixit
beatus Petrus cuidā qui fecerat quoddā
magnum peccatum, Cur tentauit Sathanas
cor tuū. Act. v. Et inueni q̄ diabolus te-
net tres modos tentandi. i. piscatoris, au-
cupis, & truffatoris. Piscator uolens cape-
re pisces, primo proijcit escā sine hamo,
nō q̄ capiat pisces sine hamo, sed probat
si pisces comedāt. Sed hoc ideo facit, ut
post cū hamo possit capere, & eos inter-
ficere. Ita facit diabolus, primo proijcit
escas, cogitationes, participationes alicu-
ius mulieris, ut post cum hoc peccato ca-
piat te. Autoritas. Nescit homo finē suū,
sed sicut pisces capiuntur hamo, sic capi-
untur homines in tempore malo. Eccli.
ix. tempore malo. i. tentationis. Et sicut
pisces non statim sentiūt hamū, sed quā-

do trahūtur ad litus. Ita tu mō nō sentis
hamū p̄t̄i, sed quādo traheris ad litus. i.
finē uite &c. Secundo diabolus tētat
tenet modū aucupis, auceps ponit gran-
tem ut capiat uolucrē, qui cum capit gran-
tem capitur. Ita diabolus capit uolucrē, re-
giōs, clericos &c. cū grano honoris, re-
prelacionis, seu dignitatis, quādo au-
cupatur. Idem de ieiunijs ecclesie, quando homo
ut, talis ep̄s est mortu⁹, diabolus fuit
tentat, dicens, O si tu posses habere
ep̄atum, hoc posses facere cum rege.
Idem de secularib⁹, de aliquo officio.
do a rege, dicit tentatio, O si tu mō pos-
ses habere, q̄ rex p̄misit alteri. Ego au-
tam in uicem, ut decipiāt simplices, ut
deat. Idē de argētarijs, proijciendo flo-
nos &c. Ita recte facit demō, q̄ dicit
bis, talis persona uel cōitas indiget, co-
mille florenis ad mutuandum. Io si
tis uos mutuare, respondēbit uobis
co & nomine census, dabuntq̄ pro cen-
tū mutatis quinq̄. modo diabolus p-
cit ferrū calidum uel florenum, ut co-
rataiā uestrā per auaritiā, quia ex mu-
tuo recipere aliqd usura est & dānat
nisi sit uera emptio & uenditio, & p-
cium iustum, alias usura est. Dicitur
exemplū beati Antonij, qui inuenit
mum auri in deserto ex diaboli tēta-
ne preparatum &c. Propter hoc dicitur
i ultima petitione de Patre n̄r, Et ne
inducas in tentationem. i. ne permittas
nos induci in tentationem. Sed libe-
nos a malo. Ergo tentatio uos nō approp-
hendat. Tertia tentatio est humana, que
inducit in tentationem. i. ne permittas
de se solum uadit ad ueniale p̄t̄i. Ten-
tatio humana dicit que est solū infra li-
mites sensualitatis sine assensu rationis,
Verbi gratia. Tu uides inimicum tuum,
subito lauguus tu⁹ moxetur ad uindictā.
Ista est tentatio humana, q̄a naturalis
uetur ad uindictā, q̄a etia formica q̄a
pōt si iniuriat uidcat se, sed auiferis uos
ne ratio

Primus ordo est angelorum.
Secundus archangelorum.
Tertius principatum.
Quartus potestatum.
Quintus uirtutum.
Sextus est dominationum.
Septimus thronorum.
Octauus Cherubinorum.
Nonus Seraphinorum.

In primo principalis angelus, & primus
est Raphael. De quo Thob. iij. & est ibi
magna excellentia. Secundus ordo est al-
tior & pulchrior &c. & est primus Gabri-
el, de quo canit ecclesia. Que Gabrielis
archangeli dictis credidisti. Tertius est
principatum, altior & pulchrior prece-
dentibus, & isti⁹ primus est Michael. Da-
niel. x. Ecce Michael unus de principi-
bus primis. Quartus est potestatum alti-
or & propinquior. Et sic ascendēdo usq̄
ad ordinem Seraphinorū, & quanto pro-
pinqiores sunt deo, tanto excellentiores
sunt. Sed notitiam eorum in indiuiduo
horum ordinum non habemus, quia no-
ticiam eorum noluit deus in sacra scri-
ptura reuelare, propter tantam dignita-
tem, altitudinem, & propinquitatem ad
deū. Iste est ordo paradisi, & in sacra scri-
ptura aliquādo uocatur dom⁹. Sicut enī
in palatio magno sunt multe dom⁹, una
pulchrior alia, sic est in castro celi. Vnde,
in domo patris mei mansiones m̄te sunt.
Ioan. xiiij. Item alibi platee uocantur, q̄a
sicut platee habent magnum spacium, sic
ille mansiones sunt maxime, quia mini-
ma stella que est in firmamento est ma-
ior tota terra septupliciter, ut dicit astro-
logi. Multo ergo maiores sunt platee pa-
radisi. Vnde, platee ciuitatis scilicet para-
disi, aurū mūdū, tāq̄ uitrū plucidū. Apoc.
xxj. Item aliquādo uocatur tabernaculū
nobiliū existentū in armis, que sunt pul-
chra &c. sic etiam ad hoc propositum lo-
quitur thema, Cū defeceritis in uia &c.
defeceritis de hac uia &c. Patet thema.
Modo autem existimo q̄ multi ibi sunt
recepti, sed secūdu differentia quā po-
nit Aug. in lib. de cura mortuorum agē-
da. Ibi dicit q̄ sunt aliqui peruersi & ma-
li, aliqui

ratio consentiat, q̄a tūc iā nō esset ue-
niens mortale. Item quando tu uides
mā mulierē, subito sanguis mouet
tentatio est humana. Sed si dicas, ui-
deas si potero peccare cū ea &c. mor-
tale est. Idem de motu auaritie, quando
transis limites sensualitatis, ueniale est.
Idem de ieiunijs ecclesie, quando homo
de mane uinū, & hō tētat bibere
māne, tentatio est humana, ex quo so-
lus nō consentit, ueniale est. Et q̄a
tentatio non uenit a dei mīa, nec a
soli malicia, sed a cōcupiscentia. Aut.
Vnusquisq̄ uero tentatur a sua con-
cupiscentia abstractus. Ista bona cogitatio
illectus. I. ad malū. Deinde cōcupi-
scit cōceperit, parit p̄t̄i, supple ue-
niens nō cū consummatū fuerit,
per cōsensum rōnis, generat mor-
tale. Nota illect⁹. i. incli-
natio abstractus, quia q̄n homo uidet
m obiectū. I. occasionem peccandi,
postposita bona cogitatione in qua
occupare, cogitat circa p̄t̄i, in
dicendo, O tu posses hoc sic uel sic
&c. Ecce quare dicit, Tētatō nos
apprehendat, nisi humana, quia ex
hōa perditur gratia.

Sermo. vi.
Vnde defeceritis, recipi-
ant uos in celo sunt eterna taber-
nacula. Luc. xvj. Pro decla-
ratione thematis sciendū
est, q̄ secūdu reuelatio-
nem beato Paulo, quando fuit raptus
in Cor. xij. quam reuelationem reue-
lā Dionysio suo discipulo, & ipse
reuelauit nobis reuelauit in libro de ce-
lestiarchia, q̄ in celo sunt nouem or-
dines angelorū, & quilibet ordo est ma-
ior mundo, est ibi tanta pulchritu-
dina &c. quia si possibile esset solū
caput intra celum, & uidere solū
mentis, nunquam homo uellet esse
in corpore, nec comedere nec bibere. quid si
in spiritualia? Vnde Esa. lx. Tunc ui-
detur cor tuum.

euolant ad gloriā per gratiā quam fecit eis deus. Vnde, Gratia dei uita eterna. Rom. vi. Ibi est gratia ablatiui casus. i. p gratiam gratum facientē, qā ex illa gratia quam dedit & facit deus eis in purgatorio grati efficiuntur, & per consequens uadunt ad gloriā. Vnde, puer. xj. Mulier gratiosa. i. anima gratis facta inueniet gloriā. Item receptibiles. i. apti nati recipere suffragia ecclesie, parentū, uel amicorum, anime uero damnatorum sunt capaces. Exemplum de mēbro abscisso, quia licet homo comedat uel bibat, illud membrum non recipit commodū, sic tota xpianitas non est nisi unum corpus, & habet plura mēbra corporis, qdlibet habet suum officium distinctum, ut caput nō facit nisi comedere & bibere, regit tamen alia membra, sic in Christia nitate caput sunt domini tēporales, qui debent regere, oculi sunt prelati ecclesie. Sicut in uno corpore multa sunt mēbra, oīa aut mēbra non eundem actum habent, ita multi unum corpus sumus in xpo. ad Ro. xij. Illi qui sunt ī inferno sūt membra xpi, sed qā abscissa sunt, nō recipiunt commodum ab illis membris cōiunctis. Exemplū de illo qui tibiā habet fractā & abscissā, si comedat uel bibat, nihil pdest tibi, sic de damnatis abscissis. Vnde mortuo hoīe impio, nulla erit ultra spes. prouer. xj. Impio qui nō habet pietatem de se penitēdo &c. Contra illos qui dicunt qd bona eis p sunt minuyendo eorū penā, hoc non pōt esse uerū, qā tū diminiui posset, qd nullā penā haberent, & sic saluarent, quod est falsum. Vnde ecclesia cantat, In inferno nulla est redēptio. Quid ergo oramus p dānatīs nescientes? Ecce qd dicit xps, Si ibi fuerit filius pacis, requiescet sup eum pax uestra, sin aut, ad uos reuertetur. Luc. x. Iō qui uultis dicere missas, nolite eas uēdere pro precio, qā essetis ut ludas, qui xxx. denarijs uendit Christū dicens, Quid uultis mihi dare, & ego eū uobis tradam? Et qui facitis legere, debetis eligere bonum sacerdotem, quia ut dicit Greg. Cum is qui displicet ad intercedē

dum mittitur, irati animus ad deteriora prouocatur. Scā ergo & salubris est cōmunionem, ascendit ad secundum angelorū, & congratulantur ei, cipit elemosinā, & an bonus uel malus debet ibi manere cum eis. Et si fue rit nesciat, homo debet presumere qd bono &c. Tertio aliqui etiā decedūt ad tertiu ordinē. s. principatuū, unde alijs ordinibus. Semo. j. Rat quotidie docēs in templo. Verbū hoc habetur textuā. Lu. xix. & officialiter ī eūā. hodierno. Ser. p̄sens erit de sancto huius dñce, cū adiutorio diui habebim⁹ multas bonas doctrinas p̄fectionē p̄dōrū, & informationē cōsolationē aīarū. Sed qā nūllā habet uirtutē ī saluatiōe si dei, ideo prim⁹ salutetur uirgo li, qui bene uixit. Xps tñ & uirgo beatissima bene sciunt, sed Christ⁹ tamē nō interrogare. Et tunc angelus, Domine ecce anima talis est in puncto mortis ne uixit, fecit penitentiā &c. Qualis laudari ante deum per os angeli. An si fuerit pro eo angelus loquens, eum de milibus, ut annunciet hominib⁹ tatem, miserebitur eius, & dicet, Libertatem, ut nō descendat in corruptionē, lo xxxij. Et mittit deus angelū suū, nō ut sed multos, ut fugiant demones p̄ceptes. Tūc anima exiit tota lucida, pulcherrima, sed uerecunda siue morigerata, sicut spōsa que esset simplicis status, & si esset spona regis pulcherrima & be ornata, tamē propter aspectum duci principū est uerecunda & composita. de anima quando relinquit turpē habitum corporis, & induit habitum glōrie, & portatur ab angelis. Vnde Lu. xvj. factū est ut moreretur medicus, & portaretur ab angelis. Et quando intrat paradysum, & transit primo per primum ordinem. s. angelorum, & si uixerit in penitentia gaudet angelī & congratulantur ei, quia in eorum ordine cum eis debet stare. Vnde dico uobis, Gaudiū est ange

intantum qd Iosephus dicit, qd non poterant sepelire corpora, sed proiecerunt de muro in fossatū, & intantum repleuerunt fossatū, quod ascendebant ad eam qualitatem muri. Ecce quare dicit xps, Venient dies in te, id est, contra te. Secundo circundabūt te inimici tui uallo, hoc fuit in obsidione cōpletum, qñ Tis tus & Vespasianus fecerunt extra in circuitu Hierusalem fossatū & murū, ne aliquis Iudeus posset fugere & euadere. Tertio circundabunt te, sup. inimici tui, tot gentes erant qd circuibant & circundabāt ciuitatē. Quarto, & coangustabūt te undiq; bellando balistis, bombardis &c. Quinto, ad terram prosternent te. s. murū, templū, domos, & turre. Sexto, & filios tuos qui in te sunt, sup. prosternent occidendo duplici ratione. Prima ex morte xpi. Secūda quia Iudei ex auaricia biberunt aurum, ut ipsum conseruarent, quod scientes Romani, occidebant eos, ut haberent aurum. Pauperes Iudei qui non habebant aurum uendebantur triginta pro uno denario, sicut ipsi uendiderūt Christū Iesum pro xxx. denarijs. Septimo, quia non relinquent in te lapidem super lapidem. Et nonne prius dixit, prosternent te? Respondeo qd sic. Quare ergo dicit, non relinquent &c. Solutio, quia plus uult dicere, quia non solum diruerunt domos &c. sed etiam fundamenta, duplici ratione. Primo, quia Iudei in fundamentis absconderant aurum, ideo Romani &c. Secundo ut nunquā ciuitas reedificaretur, qā dicit Grego. qd ista ciuitas Hierusalem, que modo est, non est in loco ubi erat alia, quia tunc sepulchrum Christi erat extra ciuitatem, & modo est in medio ciuitatis. Ecce septem mala uentura Hierusalē, ppter qd xps fleuit, & assignauit rationē dicens, eo. i. ppter hoc, quia non cognouisti tēp⁹ uisitationis tue. s. illius quādo deus pater misit filiū suū incarnatū ad predicandū, & redimendū genus humanū. Et sic flēdo intrauit Hierusalem & tēplum, in quo inuenit mercatores ementes & uendentes. Dicit Io.

euā. q. fecit flagellū de funiculis. & incepit percutere illos & eicere de templo, dicens, foras traditor, quia dicit sacra scriptura q. domus dei est domus orationis, uos autē fecistis illam speluncam latronū. Quare illi econuerso non p. cusserūt eū &c. Solutio, q. dicit Hier. q. de facie xpī p. cedebāt qdā radij splēdoris. Iō isti terribi fugiebāt. Post hoc p. d. dicit in tēplo. Hoc dicit he. Erat quotidie docēs in tēplo, p. d. cando qd debebāt credere & facere. Predicabat de gaudijs paradisi, ut illa appeterent, de penis inferni, ut illa timerent, de bonis mūdi, ut illa despicerent. ecce fundamentū positi. De quo apłs. Fundamētū aliud nemo pōt ponere pter id qd posuit est, quod est xp̄s Iesūs. Glo. i. fides Iesu xpī. j. Cor. iij. Mō sup hoc fundamento uolo edificare tres cameras p. aīas nostrarū habitatione. Prima erit in principio. Secūda in medio. Tertia in fine. Prima dicitur humana cōpāssio. Scđa diuina cognitio. Tertia paterna correctio. De tertia loquitur thema, Erat quoti. &c. Prima ergo dicitur humana cōpāssio que ostenditur de Christo, quia naturale est homini habere cōpāssionē de pximo, q̄tumcunq; tu sis diues, q̄n tu uides pauperem, habes de eo cōpāssionem, q. naturale est, aīa degenerares. Item si tu hō es fatiatus, compateris esurienti, si tu es indutus, nudo &c. nisi sis diabolice cōditionis. Si tu es sanus, habes compatiētiā quando uidēs proximū infirmum. Si tu habes prosperitatē, compateris proximo infirmo tribulato, quia ista cōpāssio naturaliter uenit. De ista compāssione dicit Iob de se, Ab infantia mea creuit mecum miseratio, & de utero matris mee egressa est mecum. Iob. xxxj. Ecce q. naturaliter uenit compāssio, & quia Christus de uirgine Maria assumpsit humanitatem ueram, etiā assumpsit humanam compāssionem, que ostenditur in principio euangelij hodierni cum dicitur, Cum appropinquaret Iesūs Hierusalem, uidens ciuitatem flevit super illā. Moraliter habemus hic quatuor doctri.

nas, & sic camera erit quadrangularis.

[illegible]

mus xpm ruisse, tñ legimus xpm multo-
tius fleuisse. Iō ueniēs Hierfm & ad tem-
plum, fleuit, ut cōfideret tibi p̄dori qñ ue-
nis ad eccliam ad cōfiterēdū q̄ piores, di-
cendo, O miser, quot mala feci ego! feci
hoc & hoc &c. Sūt multi miseri utriusq;
sexus, qui ridendo ueniūt ad cōfessorē,
dicēdo, Deceator me, qd feci ego, oblit-
sum, nō recordor de aliquo p̄tō. Sed si
cōfessor esset auisatus, tali diceret, Quid
dicitis mhi de uicina uestra? Talis dice-
ret oīa p̄tā illius, non solū mortalia, sed
etiā uenialia, & de suis non recordatur.
Hoc nō debet dici cōfessio nec p̄nā, sed
truffa, qā plorando debēt dici p̄tā. Rō.
Non est aliquis puer, qui si cadit in luto,
qñ uidet se turpatum non ploret, & plo-
rādo uenit ad matrē, & tu miser quoties
cecidisti in luto luxurie & corruptionū?
Ideo debes plorare, & plorando uenire
ad matrem. Ecclesiam, ad confitendum.
Ideo xps, Beati qui nunc fletis. c. confite-
do peccata, quia ridebitis in gl̄ia. Verūtñ
ne uobis qui nūc ridetis, qā flebitis. Lu.
vj, Quarta doctrina est de confidētia in
xpm habēda, & ista tangit penitētes, qui
iam sunt extra p̄tā, quibus cōfiderat xps q̄
penitēs debet cōfiderare de eo qñ fleuit.
Qñ iudex est durus & austerus, non ha-
beret confidētia de eo, sed qñ est benī-
gnus, dulcis, compatiens, ut pater filijs,
confidēdum est de eo, & non desperan-
dum. Iō ap̄s, Non habemus p̄fissicē, qui
non possit cōpāti infirmitatib; nostris,
tentatū aut̄ p̄ oīa pro similitudine absq;
peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad
thronum gratie eius, ut mīam cōsequa-
mur, & gratiam inueniamus in auxilio
opportuno. Hebr̄eo. iij. No. Adeamus,
quia multum distas a deo. Quor̄ pecca-
ta mortalia habes? tamen per quatuor
passus potes ad Christum accedere. Primo
per contritionem. Secundo propositū
emendatione. Tertio confessi-
one. Quarto penitentie acceptione.
Ideo dicit, Adeamus. sc̄itis quatuor pas-
sus camera quadragularis edificata, quiescat
in ea. Secunda camera dicitur diuinalis

cedere antiquis hoibus, quia nōdū receperat humanitatē. Sed ex quo factus est homo, uoluit honorare homines, dādo eis p̄tatem diuinā. Sicut si rex duceret in uxorem filiā rusticī, exaltaret & honoraret omnes parētes uxoris. Ita fecit xps. Iō mō sacerdotes in cōfessionibus non solum orant pro peccatoribus, sed dant eis absolutionē pro p̄tīs post baptismū factis, quia baptismus non habet uirtutem nisi semel, quia est sacramētū non iterabile, sed cōfessio toties quoties &c. Ecce quare dicit, Tibi dabo clauēs. De istis discipulis dicit ap̄s, Sic nos existimet hō ut ministros xpi, & dispensatores misteriorū. i. sacramentorum dei. j. ad Cor. iij. Sed, heu pro dolor, cū sequitur, iā queritur inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur. Quia modo ad hoc deuenimus, q̄ oportet emere oīa sacramēta, cū tñ dixerit xps dispensatoribus, Gratis accepistis, gratis date. Mō nec baptismum, nec cōfessionē, nec extremā unctionē, nec sepulturā habere poteris, nisi emas aliquo modo, uel colorato, uel disco oportet. Itē de sacramētis ordinū oportet soluere sigillū &c. Ideo dicit xps, Quis putat est fidelis seruus & prudēs, quē cōstituit dñs sup familiā suā? Lu. xij. Tertij sunt coquinarij ciborū. Ecce aīarum sunt uerba dei, secundū q̄ dixit xps, Non in solo pane uiuit hō: sed in oī uerbo quod p̄cedit de ore dei. Mat. iij. & Deut. viij. Os dei est biblia, quia sicut in ore sunt due mādibule, superior & inferior, ita & in biblia. Mandibula superior, cōtinens omnes sensus, est nouum testamētū. Inferior uetus testamētū, quod solum de terrenis loquitur. Secundo, q̄a mādibula superior est immobilis. Ita nouū testamētū immobile est, uetus autem mobile mandibula inferior, quātū ad ceremonialia & iudicialia, q̄a de istis nihil seruat. Verba ergo biblie sunt eīce animarū. Et quis preparat istas eīcas? Solutio, predicatorēs predicantes uerba dei. Ecce officiū meū nō est modicū, sed precipuū in domo xpi. Et sicut cognarij, qñ alij dormiūt, ipse preparat eīcas, ita pre-

dicator quādo nos de nocte dormitis & quiescitis in lecto, coquinarij in coquina spūscū p̄parat eīcas igne charitatē & deuotionis in olla memorie. Et sicut coquinarij primo gustat de sale, ita predicator primo debet gustare eīcas. Verba gratia. Si uult predicare, & mōstrare alij humilitatē, q̄ ipse nō sit superbus, sed humilitatē, q̄ ipse non sit avarus. Si caritatem, q̄ ipse non sit luxuriosus, & sic alijs. De hoc officio appreciabat se ap̄s. Fideiā talem habemus per xpm ad deū, qui idoneos nos fecit ministros noui testamēti. ij. ad Cor. iij. Nouum uetus testm̄ differūt, sicut figura & hō. Vetus testamētum fuit figuratū. Nouum figurarū. Quartj sunt seruientes corā rege, aliqui propinā, qui seruiūt dando aquā, alij mappā &c. timore regis nō loquūtur, nec spūscū a longe, hnt faciē & manus mūdās &c. Seruientes in mensa xpi sunt presbyteri & curati, & ministri altaris, quasi mentes dñi aīstētes. Iō ad instar seruorū regis, cū magno timore & cōtēntate debent esse. Dicit deus sacerdotibus antiquis, Sacerdotes qui accedūt ad dñm sanctificati, ne percutiat eos. Exo. xix. Et tñ in illis non offerebantur nisi aīalia. Et nō offertur ille agnus, filius istius ouis uirginis Marie, qui uerbis prolatis sacerdotis uenit ibi. Et rex non uenit solus, ideo sunt ibi in altari angeli sancti, xpm afficiētes cantantes, panis angelicus fit panis hoīm &c. Cū quāto ergo timore debet esse sacerdos corā iudice & angelis scīs? Mō cogitate quid dicūt angeli, quid dicit sacerdos est bonus, scīs, & castus. Di cunt, O benedicite &c. Si forte sacerdos sit malus, concubinarius, mendax, iuror &c. dicunt angeli xpo, O domine uultu q̄ interficiamus istū ribaldū, proditorē &c. Et xps, Non adhuc. Nolo enim mortē p̄tōris, sed ut cōuertat & uiuat. Ecce xviij. Nota grauiter peccant mulieres cū sacerdotibus luxuriādo, quia manus peccatū esset projicere in lutū sepulchrum xpi, quā sepulchra sctōrū. Ita mulier peccat

luxuriādo cū sacerdote sepulchro cū alijs hominibus. Iō sacerdotes sentiferi debent habere faciē. i. cōtēntiā mūdā, & manus mūdās. Ita & mendacio, & totū corpus a luxuratore dicit scriptura de eis, Hi. i. sacerdotes probentur primū, & sic ministret crimē habentes. Qui em bene miserint, gradum bonū sibi acquirēt, & fiduciam in fide, que est in xpo. ad Timo. iij. Nota probētur, scilicet dolent de p̄tīs, si proponūt non redire. Quin sunt fistulatores musico ministri. Ita etiam magnus rex xps noui testamēti in palatio suo, q̄ faciūt bonū gratissimum. Illi sunt penitentes, tenor est percussio pectoris. i. gemitus sup̄ia supra, qñ dicit, dñe miserere mei. xps & angeli de fenestris celi p̄lat. Auctoritas. Que habitas in horis ecclesijs, que debent fructificari in bonis operibus, amici auscultāt, ut audire uocem tuā. Cañ. viij. Itē uox tua in auribus meis. Vox em facies est, & facies tua decora. Cañ. ij. Quātū hic xps persone penitēti, ut p̄ceptus philocap̄e sue. Iā uidetis q̄ ex contritione peccatorū, qualē facit. Illā dicit xps pulchrā esse cōtēnti penitenti dicit, Ostende mihi faciē tuā. Iste dicit xps, Qui mihi ministrat, & ubi sum ego, illic & ego erit. Io. xij. Sexti sunt eleemosynarij fragmentorū, qui dāt pauperi quod superest de mensa regis. Isti sunt misericordes. Domus em diuitis est cōphā, in quo reponuntur frustra domini. Iste est eleemosynarius, qui panis integer est in celo in domo domini. Et sicut eleemosynarius est infidelis, retinēdo sibi ea que debent pauperibus ministrare, potest tñ retinere necessitatē. Ita diuites in domo domini, retinēdo sibi ea que debent pauperibus ministrare, tamen necessitatē sibi retinere, & non superfluitatē. Si ducit aliquis, Ego nō facio tibi sed lucens cui pecuniam mutuaui cum eo inde percipio. So-

lutio. Ista est excusatio Pilati &c. Ideo cū Pilato & iudeis ibitis in infernū. De numero istorū ministroꝝ erat Martha. Lu. x. Martha autē satagebat circa frequens ministerium &c. Septimi sunt cubicularij lectorū, quorū officium est tenere camerā mūdā a puluere, a luto, a lapidibus, & alijs, & parare lectū, tales loquuntur cū rege &c. Tales sunt persone cōtēntiue, que totaliter intendūt ad preparandum cubiculū cōtēntie deo, ut sit sine luto luxurie, sine puluere auaritie, oīa despicientes, que sunt sine lapidibus duris iracundie, iniurias remittentes, ornant lectum deuotionibus, orationibus, & cōtēplationibus. Camera maior fuit uirgo Maria, que dicit, In habitatione scīa coram ipso ministravi, & sic in Syon. i. cōtēplatione, firmata sum. Eccl. xx. iij. Qui incipit aliquod istorū officiorū, firmiter debet perseverare, alias accidit ei ut pile, que toties transit de manu ad manū, q̄ cadit in lutū uel puteū aliquē, ita de illis qui nō firmāt se, sed mō cadūt in luto luxurie, & tandē in puteū inferni. Ideo quilibet nostrū debet considerare quod officiū habet, & non debet esse inconstans, sed continuādō debet in eo dē perseverare. Qui perseverauerit usq; in finem, hic saluus erit. Matthei. x. Deo gratias.

De eadem dominica. x. post Trinitatem. Sermo. iij.

Idens Iesus ciuitatem, fleuit super illā. Habet uerbum istud textualiter Lu. xix. & recitatur in euāgelio currentis dñice. Pro declaratione huius uerbi, & introductione materie predicandē sciēdū q̄ inter multas & magnas differentias, q̄ sunt inter personas sapiētes & stultas est una differentia, quā ponit sacra scriptura, di. Cor sapientū ubi tristitia est, & cor stultorū ubi leticia. Eccl. vij. Letātur & gaudent stulti de diuitijs, honoribus, dignitatibus, & prelatis oībus. Ista in corde sapiētis dāt tristitiā, q̄a sapiēs cogitat in se, O miser, de tātis habeo reddere rōnē deo.

nō ex hoc desperare debet de saluatione, q̄a mutari pōt ad deuotionē & sc̄titatē, de culpa ad gr̄am, & ec̄uerso. Sed ex q̄ aīa est a corpore separata, inmutabilis existens, & inuictibilis, in isto statu in q̄ separata a corpore, siue in gr̄a, siue in culpa, firmat inob̄r. Hic patet r̄sio ad unam questionē, quā uos facitis. Quare p̄ peccato momētaneo, uel unī diei, uel unī hore & c. pena erit eterna. Nūq̄ sufficeret q̄ q̄tū habuit de delictis, tū etiā dura ret pena? Pro r̄sione sciēdū est, q̄ illius q̄ mori in p̄tō mortali, ita ob̄tinatur aīa in illo p̄tō, q̄ nō pōt ip̄m dimittere, int̄ q̄ temp̄ erit cū illa culpa. Iō semp̄ erit cū pena. Per oppositū, qui decedit in gr̄a, nō pōt eā p̄dere. Iō habet gloriā eternam. De istis autoritas clara. Si ceciderit lignū ad Austrū, aut ad Aquilonē, in quo cūq̄ loco ceciderit ibi erit. Eccl̄. xj. Homo dicit arbor, Video quid faciat. Et in morte scinditur. Iā em̄ securis. s̄ mortis, ad radicē arboris posita est. Mathei. iij. Si autem arbor cadit ad meridē, q̄ est pars calida & humida, significat amorē dei & cōtritionē p̄tōrū, talis ī gr̄a decedit, ibi erit semp̄, q̄a nūq̄ perdet gratiā. Si cadit ad Aquilonem, que est pars frigida, per in deuotionem, acidiā, & negligentīā, & significat culpā & peccata, ibi erit temp̄. Et quia Lazarus mortuus fuit in gratia, & erat cū sanctis patribus in limbo, qū x̄ps precibus tororū Marie & Marthe debuit ipsum a morte suscitare, flevit, sciens q̄ Lazarus reducebatur ad statū, in quo poterat committere & facere multa peccata, sicut & fecit, uenialia & mortalia peccata, qū tēpore passionis x̄pi cū alijs perdidit fidē, sed de post recuperauit fidē, & fuit s̄cūs & amicus x̄pi. Ecce quare flevit x̄ps. Morali hic instrumur, q̄tū est cauēdum a p̄tīs, q̄a x̄ps uolēs reducere Lazarum amicum suum de statu in quo erat impeccabilis, ad statum in quo poterat peccare, flevit. Patet hic q̄tū deo displicent peccata. Ideo flendū est pro peccatis, & gaudendū est de illis q̄ sunt impeccabiles, sicut filij qui moriuntur

tur paruuli. Magis esset gaudendū de morte talī, q̄ in die nuptiarum filiorum magnorū. Dicatur cōtra mulieres p̄tōrū, int̄ q̄ forte pauci sunt q̄ p̄tibus fientes. Iō ap̄s, Nolumus uos ignorare de dormientibus, ut nō contristemini, sicut ceteri qui ip̄e nō hnt. ad Thimotheū. Quartus flet? Christi fuit ille, de quo loquitur thema, Videns leuis ciuitatem flevit & c. Nota hic breuiter historiegeli. Christus uidēs ciuitatē Hierosolymam flevit propter quinque mala ciuitatis iherosolymite futura, q̄ fuerunt ista, scilicet

- Primo fames.
- Secundo pestilentia.
- Tertio gladius.
- Quarto captiuitas.
- Quinto destructio.

Primum malū uenturum erat fames, in obsidione Titi & Vespasiani, int̄ q̄ tres pre fame comedebāt filios, & oves, & trices lectū parturientis, & ex s̄cib̄ uiuas, quod est peius, intantū q̄ di pestilentia & mortalitas, ita q̄ per uolūm de ista materia, Rursus conueniunt aduertit patere inuidie proximitatis. Tertū malū erat gladius, qui uiderant Romani q̄ Iudei ex avaritia eos, sed proieciabant in fossatū medebāt aurū, propter hoc interfecerunt eos, & inueniebant aurum in niscis Iudeorū. Quartū malū erat captiuitas, in uersum mundū. Triginta Iudei fuerunt pro uno denario, & fuit iudicium, quia ipsi Iudei uendiderunt x̄pm p̄ denarijs. Quintū malū erat destructio, quia in ciuitate nō remansit sup̄ lapidē, q̄ ista ciuitas nō est illa, olim fuit, nec in illo loco sita est, illa erat, ut declarat Greg. Et as̄gnatū est temp̄ uisitacionis tue. Moraliter ista quinque mala sunt hominibus spiritualiter. Primo fames cib̄ spiritualis est oratio & cibum dei. Non in solo pane uiuit homo, sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. Mar. iij. Huius cib̄ est modo panis, & charistia & fames. Ista fames non titur a multis. Item pauci predicant uerbum dei, sed Quidij, Vergilij, & poe

edificium est destructum, male uiuunt oēs, tam plati ecclesie, q̄ alij. Hoc sp̄ualr̄ flebat x̄ps, quia uidebat destructionē uerturā ciuitatis xp̄iane. Quinto flevit x̄ps in passione & i morte. Autoritas. In diebus carnis sue preces supplicationesq̄ ad eū, qui possit eū saluū facere a morte, cū clamore ualido & lachrymis offerēs, exauditus est pro sua reuerentia. ab Heb. v. Nota in diebus carnis sue. sp̄sionis, q̄ solum fuit secūdū carnē. Ratio electiua, quare flevit, ppter nos. Non enim flevit timore mortis, ut alij flent. s̄ qū moriuntur, quia in articulo mortis sumus in maximo periculo. Hoc declarat ille doctor Beda super Tob. c. vj. qū Tobias uoluit lauare pedes suos in flumine, piscis magis uoluit ipsum deuorare, sed Tobias deuorauit ipsum, & cepit. Beda exponit hoc sic. Tobias significat x̄pm, qui in flumine mortis impetuosē uoluit lauare pedes suos, scilicet xp̄ianos, per suam mortem & passionem. Aqua baptismi & penitentia habet uirtutē & efficaciam ablundi, & mundandi animas ex x̄pi passione. Et uenit piscis immanissimus, scilicet diabolus, in cruce uolens x̄pm deuorare & capere, non credens q̄ esset deus. Nota historiam qualiter x̄ps ipsum cepit & ligauit. X̄ps ergo flevit in morte, nō timore mortis, nec diaboli, sed pro nobis. No. q̄ in morte cuiuslibet communiter loquendo, ueniūt demones multi ad deuorandum animam. Virgo enim Maria obtinuit pro gratia, ne demones uenirēt in morte sua. Magnum periculū est tūc, & multi capiūtur & deuorantur a demonibus, quia nullus potest euadere, nisi fuerit persona deuota, sancta, & bone uite. Ideo paremus nos per bonam uitam, quia solum bona uita defendit animam in articulo mortis. Si autē persona fuit bone uite, bene confessa, & contrita, & remissa, & satisfecit, deus mittit sibi angelum adiutorem, & defensorem. Et quando anima exit de corpore cum illo splendore gratie, diaboli fugiūt, & angelus bonus recipit animam, & ducit ad gloriam. Ecce ego mitto angelum meum qui pre

cedat

cedat te. in uita, & custodiat in morte, & introducat te in locū quem preparauit. Exo. xxiij. Ecce quare ultimo fletit xps propter morientium instructionē. Ideo David in psalmo demonibus dicit, Inhabebunt, scilicet in camera morientis, & abscondent ipsi calcaneum. i. finem meum obseruabunt.

Dñica. x. post festū trinitatis. Sermo quartus, speculatiuus de quatuor uirtutibus cardinalibus.

Virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Habetur uerbum istud textualiter Luc. vi. & officiatur in euangelio hodierno. Saluatur uirgo Maria. Istud uerbū uolo uobis declarare dupliciter. Primo quasi pro introductione declarabitur finaliter & speculatiue, p illuminatione intellectus. Secundo moraliter & practice pro instructione uite nostre. Pro primo sciendum, qd si subtiliter & acute uolumus cogitare opera dei facta a principio mundi usq; nunc, inueniemus qd omnes creaturas siue angelicas siue rationales ut homines, siue corporales, creauit cum aliqua infirmitate, omnes sunt defectuose, non tamen ex defectu creatoris, sed ex conditione creaturarum. Sed deus de se extrahit uirtutem ad sanandū eas aliquo modo. Primo de creaturis angelicis, que erant innumerabiles, erant enim plures qd folia arborum, uel capilli capitis, tamen creauit eas infirmas graui infirmitate. scilicet peccabilitatis, quia poterant peccare, sicut patuit per effectum, quia illa infirmitate uenerūt ad mortem eternam, ut Lucifer, & alij, qui fuerunt plures qd homines sunt in mundo. O grauis infirmitas, que portat patientē ad mortē eternam. Sed alij, ut Michael, Gabriel, Raphael, steterunt fortes. Et illis deus de se dedit uirtutem. scilicet confirmando eos in gra & gloria, & modo sunt impeccabiles, & curati ab illa infirmitate. Ecce uirtus dei, quomodo sanauit eos. Autoritas. Per sapientiā sanati sunt quicumq; placuerunt tibi domine a principio. Sap. ix. Non intelligi-

tur de hominib⁹, qd nō erāt a principio, sed de angelis, qui placuerūt deo nō peccando. Ergo uirtus de illo exibat, & sanabat eos. Secundo de creaturis rationalibus, hominibus, que non dicuntur proprie intellectuales. Ratio, quia per discursum oportet nos uenire in cognitionē uirtutis. scilicet ratiocinādo, sillogizādo, disputando, & per effectus cognoscimus eas. Angelus igitur subito & sine discursu uident effectū & cām, finē & principium, conclusionē & pmissas. Dico enim, creaturae rōnales fuerūt creature infirmas, sicut angeli. scilicet peccabiles. Licet enim in gratia creauit Adā & Euā, & in opore statim, tñ peccauerūt, & ex illa infirmitate uenit mors aīe & corporis cōuersio. Anima enim creatur in utero matris, & corporis cōuersio in matris. Nō est homo iustus in corpore, qui faciat bonum, & non peccet. Ecce uirtus dei sanat animas, qd erant infirmas, & peccabiles. Patet ergo qd oēs creature create fuerunt infirmas, sed uirtus de illo exibat, & sanabat oēs. Patet theologia. Modo declarādum est thema moraliter. Cum enī dicitur, uirtus de illo exibat, nō solum una, sed multe uirtutes exierunt ex xpo, singulariter quatuor, de quibus uolo predicare, que sunt morales, & inter alias principales, qd dicūt caritatem, qd sicut porta & ostiū uoluit i caritatem alie uirtutes & uita hominis uoluit in his quatuor, que a xpo exierūt. Laboris hui⁹. scilicet xpi magnas hnt uirtutes. Sobrietatē enī. i. tēperatiā, & sapientiam, & iustitiam, & uirtutem fortitudinis, quib⁹ uilius nihil est hominib⁹. Sap. viij. Quatuor sunt uirtutes cardinales, scilicet, tēperantia corporalis. sapientia intellectualis. fortitudo spiritalis. uirtutibus David uocabat xpm doctorem, dicens, Dñs uirtutū, non solum uirtutis, de illo exibat uirtus, & sanabat oēs. Dico primo qd a xpo uirtus uirtutis tēperatiē, exēplariter ipsam predicā uirtutis enī tēperatiē est, qd in cibo & potu sumus ita temperati & ordinati,

qd corpus nrm nō grauet infirmitate, nec aīa ebrietate, nec uita peccandi, pmitate, ex excessu cibo & potu. Sed recipere debemus necessitatē pro sustentatione uite humane, & non debem⁹ nimis onerare stomachū. Istā tēperatiā habēt bestie. Si habetis asinum uel equū, si comedit & bibit satis, factum est, nō biberet amplius, etiā si papa uel rex inuiteret, sed uos non sic &c. O miseri, quid dicetis xpo: qd bestie sine ratione uiuēt seruāt tēperantiam, & homines nō. Statim postq̄ hō comedit & bibit ad sufficiētiā, debet poni ad os cathena tēperatiē, sed hodie homines minus sunt temperati q̄ bestie. In signum cuius tēperatiē deus non fecit aīal tam magnum corpore ut homo, qd haberet tā parū os. Et ista ratione dicebat xps, Attendite uobis ne forte grauentur corda uestra in crapula & ebrietate. Luc. xxi. Ecce ista uirt⁹ quomodo exiit a xpo exēplo, qd parum comedebat, uidebatur sponſa, nec legitur unq̄ comedisse carnes, nisi de agno paschali, semper ieiunabat. Etiā de xpo exibat uirtus tēperantie doctrinaliter, quia dicebat xps, dicens, Attendite &c. ne forte grauentur. Quilibet patronus siue nauta scit iam qd tum potest portare nauis sua, nec recipit amplius, quia submergeretur, & si forte plus ex cupiditate recepit, oportebit projicere uel submergi. Nauis est stomach⁹. Iam quilibet scit quantū sibi necesse est de cibo & potu. Et si ultra recepit, projiciet &c. Nonne melius fuisset, qd fuisset datum pauperibus, qd qd submergatur ex graui infirmitate, & moriatur: si inebriatur, minus ualet facere q̄ bestia, que per malam uia sciēt portare onus suū, & homo ebrius per bonam uiam nescit portare seipm. Ideo dicit xps, Attendite uobis ne grauentur &c. Et quia multi non attēdūt, ideo sunt tot infirmitates oculorū lachrymantū, nō tñ propter xpi passiōē, facierū rubearū, de gutta, podagre, dolores dentiū, colica, yliaca & sciatica, ultra infirmitatem aīe, quia persona gulosa cōter est uel erit luxuriōsa. Rō, qd ille partes uicine sunt &c. Si ergo uultis qd filij

¶ filij & filie uestre uiuant caste, sint ab
stinentes. Vnde est hodie, q̄ tot sunt ma
li religiosi, & clerici, nisi q̄ non habent
temperantiā? Magnū miraculū esset sine
tēperantia caste uiuere. In multis eieis
erit infirmitas tam corporis quā anime,
& auaritia appropinquabit usq; ad chole
ram. Propter crapulā multi obierunt, q̄
autē abstinentē est adiecit uitā. Eccl̄. xxx.
vij. Dicunt philosophi, q̄ plures interfici
cit gula quā gladius. In signū huius tē
mortalitatū plures moriunt de illis qui
nō ieiunauerūt per quadragesimā, quā
de alijs. Secunda uirtus est prudētia, in
tellectnalis, que est una uirtus, que scili
cet in periculis hui⁹ mūdi ausim⁹ perso
nam ne cadat in peccata, sicut em̄ tēpe
rantia est necessaria in eieis, ita prouidē
tia in periculis. Iam uidetis inclinatioēs
sue tentationes carnis malas ad p̄cā, nō
indigem⁹ magistris ad malū, sicut ad
bonum. Item quot sunt occasiones mun
di, quia totus mundus est occasio peccā
di, siue in domo siue extra, siue in platea
siue in uico. Item quot sunt tentationes
diaboli, nec est peior pugna quā nō uide
re inimicum, & q̄ ipse uideat te, ergo
necessaria est uirtus prudētie, ut in istis
periculis ausim⁹, q̄ sicut ovis defen
ditur in deserto per pastoreē ne a lupis
denoret. Ita de nobis, qui sumus oues
xp̄i pastoris dicentis, Ego sum pastor bo
nus, q̄ ponit &c. lo. x. Et sumus in deser
to huius mūdi. Ne ergo deuoremur a lu
pis infernalibus, necessaria est nobis uir
tus prudentie, ne diabolus aliqua bona
similitudine decipiat nos. De ista similitu
dine dicebat xp̄s, Ecce ego mitto uos si
cut oues in medio lupoꝝ. Estote ergo
prudentes sicut serpētes, & simplices si
cut columbe &c. Mat. x. In persona disci
puloꝝ dicit hoc uerbū xp̄ianis. Nota, e
stote prudentes sicut serpētes. Quedam
species serpētis est, q̄ dicit ap̄is, & sunt
isti serpētes talis cōditiois q̄ ualent mul
tum pro tyriaca, qui nō possunt capi nisi
incantent. Sunt etiā certa uerba, que qñ
audit nō pōt fugere. Iō qñ ipsa uidet u
natorē seu incantatorē, si pōt fugere fi

OST TRINITATEM.

S E R M O

git, alias ponit unā aurē super lapidem
unum, & cauda claudit aliam ne audiat
uocem incantantis. Hoc dicunt natura-
les &c. Autori. bible. Dauid in ps. Super
re utiq; &c. furor illis. i. prudentia xp̄i
nis. f. debet esse fecundū similitudinē
pentis, sicut apsidis surde, & obturati-
ones suas. Que nō exaudiet uocē inci-
tantium, & uenefici incantantis sapienter
ps. lvij. Dicit xps, q; ita faciamus nos
sumus in medio luporum infernalium.
practicā. Qñ demon, incātor, uel a
qua mala persona uult nō inclinari p̄
pctm, tu aspis ponas aurem unā super
pidē, de quo apls. j. ad Cor. x. Petra aper-
erat xps, & cum cauda. f. morte clau-
aliā. Caput uite hoīs est natiuitas, cau-
uoero mors. Ponit em̄ auris super lapi-
xpm cogitando eius uitā, & clauditi-
cauda cogitando mortē propriā. Verū
gratia. Vos sentitis incantatorē diaboli
lum, quia oīs mala cogitatio est a diabolo
lo. Quando em̄ tu cogitas, & nunquid
tu es ita bonus, potens &c. sicut talis qui
iam fuit incarceratus, uel inflamatus &c.
Ideo ingeras te omnino &c. Ecce inci-
tatio diaboli, ut recipias regimen, &c.
spendaris in furca inferni. Talis cogita-
tio, ut homo ascendat &c. a diabolo est
ponas aurem super lapidem Christi
gita q; xps qui est dñs omnīū in hoc m-
do, noluit habere dominium nec reg-
men, imo alijs uoluit seruire. Filius mi-
nistris non uenit ministrari, sed minist-
re. Matt. xx. Sed dic in corde tuo, Ego
nescio regere personam & domū me-
uolo regere alios &c. Et cum cauda. f. mor-
titando mortem, in qua oportet redire
re rationem deo de regimine &c. Si tu
cogitas audacter, nō curabis de regimine,
ne, imo fugies. Idem de mulieribus, qui
dicit cogitatio, Et nunquid tu portasti
fuit induta de nouo &c. Item talis est do-
mina, quia in domo nihil fit nisi ut ip-
sae uult, & ita posses tu facere. Incantator
uult nō capere. Ideo ut serpens ponat
aurem super lapidem, cogita ornatum
xp̄i &

& uirginis Marie. Xps enim trigin-
um portauit unā tunicā, & uos in-
uibet festo uel anno uultis indui de
o. Et si uir diceret, Non habeo &c. nō
e dicunt, O quō facitis mihi, procu-
rari habeatis, & oportebit facere usu-
genere David, qñ beata Anna facie-
tibi uestes preciosas, nolebat porta-
ti tantū intra domū amore matris.
cogita in morte, qñ petes paradisi
dicēs. Dñe ego sum creatura xp̄i
estra &c. Dicit xps, Non es creatura
Ego feci te brunā & fuscā, & tu
fiste albā artificialiter. Idē de indu-
tis. Nam dicit, Mater mea ibat sim-
mer, tu uolebas esse domina, & ma-
mea humilis & obediens erat, tu ue-
lara & superba. Si ista cogitatis, incā-
tor nō decipiet uos. Idem de auaritia,
modo dicit cogitatio, Si tu uis uiuere
uis possessionibus, uel redditibus,
laborib; congregatis, de quo ergo
habes filias tuas, & hereditatem fi-
Ideo si uelles mutare. x. florenos
in precio, uel vendere pluris propter
tionē, uel anticipationē solutionis,
has habere bona p predictis. Ista sunt
incantatoris. Ideo super lapidem
cogita, qui non uoluit habere nec
dominari, nec domū, nec cellam. Et
multis cōgregare &c. Bonā heredita-
tem dimittit filijs, qui eos dimittit bene-
dictis nō faciat usuras p filijs, alias
adit ad infernū. Itē cogita mor-
dicendo, qñ moriar hodie uel cras,
nō decipiet nudus uadā corā xp̄o.
Incantatoris incantator. Idem de
curio luxurie. Quor incantans pctō
nobis hoc, & uellet secrete loqui uo-
lēt &c. uel qñ cogitatio dicit, O qua-
relectatio esset cum tali &c. sed ponā
super lapidē xpm castissimū. Itē co-
gita quid in morte sit de luxuriōsis, qñ
luxuriōsi egreditur de corpore, sta-
diabolo ducitur ad infernum, nec
morī Idem de peccato ure, qñ dici-

cogitatio q̄ iudices te de inimico tuo &c. ponas aurē super lapidē xpm, q̄a nō luit se uindicare, nec permisit ut pater uindicaret, imo dixit, Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciūt. Luc. xxiij. Item cogita in morte quid sit de uindicatiuis, qui nō uolunt parcere inimicis, nec loqui &c. Tales uadunt ad infernū. Pater meus celestis tradet uos tortoribus, si nō remiseritis unūquisq̄; fratri suo de cordibus uestris. Matt. xviij. Ecce, dicit, ego mitto uos in medio luporū &c. Virtus de illo exibat &c. Tertia uirtus est iustitia uniuersalis, que est, q̄n homo uniuersaliter & generaliter reddit alteri qd̄ suū est. Iustitia est uirtus, unicuiq̄; qd̄ suum est tribuēs. Rō, quare ista uirtus est necessaria, quia homo est animal sociale per naturā. Si oēs solitarie uiuerent, nō tenerent ad ordinandū se cum alijs, sed solū in se, ut heremite. Sed quia habemus cū alijs simul cōuenire, oportet nō solū ordinare nos, sed etiā cū alijs, reddendo unicuiq̄; qd̄ suū est, & ista est iustitia. Primo deo debem⁹ dare qd̄ suū est. I. credentiā in corde, & obedientiam in opere, credere firmiter articulos fidei, & ad hoc necessarium est scire Credo, & dicere quolibet die, mane & fero. Sed hoc non sufficit. Ideo requirit obedientia in opere, seruando mandata, quia nullus rex esset cōtētus de credentiā subditorū sine obedientia. Secundo ad dñs tēporales habere debemus fidelitatē & subiectionē, & loqui de eis debemus cū honore &c. Tercio prelati reuerentiā tenemur reddere, & honorē, & deuotionē, soluere decimas, primitias &c. Quarto reddere debemus parentibus reuerentiā in corde, nō despiciendo, in ore reuerentialiter loquendo, in opere eis subueniendo si indigēt. Quinto reddere debemus filijs disciplinam & instructionē, & nō sufficit eis dare cibū & uestitū, sed etiā dare debetis eis instructionē, ut orēt deū, q̄ nō mentiant, nec furent, nec iurent, & sic de alijs. Sexto diuites debent reddere pauperibus elemosinā, & mīam, paupes diui

tibus in oñib⁹ recōpensam, sani infirmis seruitū. Amicis amicitiam, inimicis patiētiā. Mortuis reddere debemus qd tenemur, ut eorū compleam⁹ ultias in-
tentioēs, & uolūtates. Ista est iustitia uni-
uersalis. Ista uirtus exit a xpo exēplari-
ter & doctriā. Reddite oib⁹ debita & c. ad
Ro. xij. Quarta 7ª est fortitudo spūalis.
Ecce optia ordiatio 7^a uirtū. Tēpantia or-
dinatio in p̄speris. Prudētia in picu-
lis. Iustitia in proximis. Fortitudo autē in
aduersis. Nō intelligitur de fortitudine
corpali, de qua homo nō debet se appre-
ciare, q̄a bestie habent maiorē fortitudi-
nem. Sed de ista fortitudine, de qua di-
cit Dauid in ps. lviij. Fortitudinē meam
ad te custodiam, quia de⁹ susceptor me⁹
es & c. Dicatur de fortitudine Dauid cor-
porali, de qua. j. Reg. xvij. Quia puer ex-
istens interfecit leonē & ursum. Nā & le-
onem & ursum interfeci ego seruus tu-
us. Tū de ista fortitudine nō appēciabat,
sed de spiritali, quia resistebat tentatio-
nibus, quia non pmittebat se uinci. Dica-
tur quomodo inuenit Saul persecutorē
suum dormientem, & dixit sibi Abytai,
Interfice inimicum tuum & c. & uoluit
extēdere manus in xpm dñi. Ideo dicit,
Fortitudinē meam ad te custodiā, quia
deus susceptor meus es & c. Talis forti-
tudo est uirt⁹ sciendi, sustinere tribulati-
ones, aduersitates, sciendi sustinere pñi-
am, bonam uitam. Fortitudo est incipere
bonam uitam, & continuare, & p̄ficere.
Ecce quare dicebat thema, Virtus de illo
exibat, & sanabat omnes.

Dñica. xj. post trinitatem. Sermo. j.
Mnis qui se exaltat hū-
liabitur, & qui se hū-
liat exaltabitur. Lu. xv-
ij. Ser. noster erit de san-
cto euan. hui⁹ dominice.
Si placet deo habebimus multas bonas
doctrinas intellectuales & morales, sed
quia nulla doctrina habet uirtutem nec
efficaciam in animarū consolationē, nec
peccatorum correctionē sine gratia dei,
ideo saluetur uirgo Maria & c. In sancto
euangelio hodierno xps docet nos habe-

re tria multū necessaria ad saluationem.
Primo docet nos uitare superbiam &
presumptionem.

Sec⁹ o seruare deuotiā orationem.
Tertio sperare iustam retributionem.
De secundo loquitur thema. Ois qui se
exaltat humiliabitur. Not. qui se exal-
tat quia si aliquis a deo exaltatur in hoc
mundo, non humiliabitur, immo etiam
exaltabitur in alio mundo. Sed quia
homo exaltat semetipsum per hypo-
crisis, fictiones, seu prelationes & c. de-
humiliat talem in hoc mundo, & magis
in alio. Quia dicit scriptura, Gaudet
pocrite ad instar pñi. Iob. xx. Dico
mo q̄ xps docet nos uitare superbiam &
presumptionē, ne ex bonis tēporali-
bus, presumptioe nos extollam⁹, uel
naturalibus, uel psonalib⁹, uel p
ostendit xps de quodam homine, qui
bebat multa bona temporalia, natura-
& c. & faciebat multa opera de genere
bonorū, sed in corde superbiebat de
ciendo omnes alios, de quo dicit, q̄
fuit iustificatus, sed condēnatus propter
suam superbiam, & presumptionem.
quo dicit euangelium, Phariseus autē
stans dicebat, Deus gratias ago tibi, quia
non sum sicut ceteri hominū, raptores
iniusti, adulteri, uelut etiam hic publicanus.
Ieiuno bis in sabbato, decimas
omnium que possideo. Ecce superbia &
presumptio cum dicit, Nō sum sicut
ceteri hominum, raptores, & c.
libus. O fatue. Ecce superbia & presump-
tio. Secundo dicit, Nō sum sicut ceteri
hominum iniusti. Aliqui sunt iniusti, de-
do fallam sniam, uel innocentes condē-
nando, non respiciēdo sniam uel iustitiam,
am, sed salarium. Item alij sunt iniusti, uel
se, pcurando in causis, & litigia dilatan-
do. Item alij sunt iniusti, mercedem &
salarium

aria retinendo, uel debita negando, &
istis iniustitijs se iactanter excofabat
Item q̄ non erat homicida, uel dif-
mator. O stulte, quomodo oñdis tuā
pbiā, & presumptionem? Tertio, quia
non sum sicut ceteri hominum adulteri.
Nor. qd est adulteriū. Iō ut uiuā caste, se
mo bis in sabbato. i. in hebdomada. Nō
ego sum talis ut hic ribaldus publican⁹.
De isto stulto attende, quia condem-
natus descendit in domum suā. Iō si nō
mus condēnari, de nullo bono habea-
mus superbiam & presumptionē. De hoc
talis declaratio. Ponatur casus q̄
aliquis pauper homo mutuo recipiat a
mille florēos, tali cōditiōe q̄ q̄
bet anno teneat dare diuiti centū flo-
renos cōuales sub pena mortis, & qñcū
ue uoluerit diues sorte principalē, te-
neat reddere sibi etiā sub pena mor-
tis. Si talis pauper hō uellet se iactare &
superbire, dicendo, O quomodo sum di-
us & c. nunq̄d esset hic stultitia? imo, q̄a
tato onere haberet illas pecunias, q̄ nō
gaudendū, sed poti⁹ flendū & timen-
dū ita est de nobis. Nam omnia bona
que habemus, siue temporalia siue natu-
alia & c. nō sunt nobis data proprie, sed
a xpo diuite mutuata, quia sibi habe-
mus de omnibus dare usuram bonā sub
pena mortis eterne. Primo de bonis ter-
renis, si habetis campos, uineas, & posses-
siones alias, omnia ista sunt uobis a diui-
xpo nō data, sed mutuata, quia de om-
nibus usq; ad ultimum obolū habetis fi-
li reddere computum, quomodo habui-
tis, conferuastis, qualiter expēdistis, er-
go uos non estis dñs sed xps. Dauid, Do-
mini est terra, & plenitudo ei⁹, orbis ter-
rā, & uniuersi qui habitant in eo. Vos
autē diuites solum estis dispensatores. Sic
nos existimet homo, ut ministros xpi, &
dispensatores. j. ad Co. iij. Et loquitur
xps in persona diuiti, & sub pena mor-
tis diuites tenentur ad usuras. i. opa mi-
sercordie & pietatis, non solum semel
in anno, sed quolibet die, nec cōtentat
xps de sorte principali. Modo dic qñ
diues, quot pecunias habes, cū ita sis

onerat⁹? & c. Pater stultitia diuitiū, q̄a oīa
mutuo receperūt. Anf. Hō quidā pere-
gre p̄ficiscēs & c. Mat. xxv. Et loquit⁹ xps
de se. Dicat historia. Dixit xps illi qui nī-
hil fuit lucratus, Serue male & piger, o-
portuit te pecuniā meam cōmittere nū-
mularijs, & ego ueniēs recepissem utiq;
quod meū est cū usuris. Loquit⁹ hic xps
fistudinarie. Mat. xxv. & Lu. xix. Nolite
igit uos appreciari de diuitijs & possesi-
onibus, & hōi, sed semper timere dicē-
do, O miser, & q̄tum debeo & c. Ideo la-
co. v. Agite nūc diuites, plorate uolūtes
in miserijs uestris, que adueniēt uobis.
Nec etiā est superbiendū de bonis p̄so-
nalibus seu essentialibus, ut de ingenio,
de subtilitate intellectu, nec auilamen-
tis mundanis, nec de sapiētia, nec de e-
loquentia, nec de pulchritudine, fortitu-
dine, sanitate, & hōi smodi, q̄a totū est
nobis hoc a deo mutuati, & de oib⁹ bo-
nam habere uult usurā. Sed utinam sub-
tilitas intellect⁹ non sit aliquibus causa
damnationis, intellectu male utentibus.
Dicatur breuiter historia illi⁹ cecī quem
xps sanauit. Iō. xix. Cui dixit xps, Tu cre-
dis in filiū dei? Rñdit ille, Quis est dñs
ut credā in eū? Rñdit Iesus, Qui loquit⁹
tecum ipse est. At ille ait, Credo domine.
Et prociens adorauit eum. & dixit ei le-
sus, In iudicium ergo in hunc mundū ue-
ni, ut qui non uident uideant, & qui ui-
dent cecī fiant. Et dicebat pharisei, Nun-
quid & nos cecī sumus? Dixit eis Iesus,
Si cecī essetis non haberetis pñtū. Nunc
7° dicitis, quia uidemus, peccatum uest-
rū manet. i. infidelitatis. Hoc dicebat
Christus, quia ille cecus, rudis, & igno-
rans uiso miraculo illuminatus adora-
uit Christū. Sed pharisei presuptuosi, &
subtiles faciendo responssiones suas, ce-
ciderunt in fatuitates. Pauci sunt subti-
les intellectu, qui sunt uere fideles, quia
suo intellectu uolunt cōprehendere ea
que fidei sunt. Dicat qñ est stultitia lu-
mine intellectus uelle comprehendere
articulos fidei. Exēplo illius, qui lumine
candele uolebat p̄bare ducatos, aureos
florenos Florentie & c. Vtira quam de⁹

nult de intellectu, est simplex credentia. De uoluntate amoris, de memoria suorum operum recordationem, de eloquentia primi subuentione. Sed cōiter loquētes male moriunt sine lingua, & sine cōfessione. De corpore uult deus usurāpnē, ieiuniorū &c. Ecce usuras quas de^o uult de bonis personalibus sub pena mortis. Dico uobis q^d nisi penitentia egeritis, oēs sinul peribitis. Lu. xiiij. Itē de bonis spūalib^{us} uult de^o usurā. s. de fide, spe, charitate, de prudentia, iustitia, fortitudine, & tēperantia &c. uult de^o cōtinuationē & multiplicationē bonorū operū, & meritorū. Oī autē cui multū datū est, multū q̄ret ab eo, & cui cōmodauerūt multū, pl^{us} petet ab eo. Lu. xij. No. datū. i. ac cōmodatū, ut declarat cū dicit, & cui cōmodauerit multū. Dico scd^o q^d xps docet nos obseruare deuotā ofonē, q̄a oratio est mediū, p qd^o oportet nos habere oē bonū. Ad hoc pbandū def similitudo de aliquo fonte, a quo si nultis in uestro horto uenire aquā, oportet ponere canale &c. Fōs oīm bonorū est in celo. Omne datū optimū, & oē donū perfectū de sursum est, de cēdēs a patre luminū. i. angelorū. Iac. i. De isto fonte Eccl. j. Fōs sapie uerbū dei in excelsis. Et qui libet nostrū idiget aqua ḡfe de isto fonte in horto aīe & corporis. Iō necessarium est canale ofonis, cui^{us} pes est in ore, & caput in celo, p cōtemplationē uel cogitationē. Ecce rō ofonis. Istā rōnē ostēdit xps nobis p unū hoīem, de quo dicit euāgelīū, Publican^{us} autē a lōge stās nōlebat oculos in celū leuare, sed percutiebat pect^{us} suū di. De^o p̄picius usq^{ue} in domū suā. No. lōge stās, quia cogitās suā magna p̄tā nō putabat se esse dignū itra re tēplū dñi, nec audebat respicere celū, cogitās q^d est camera dei, quē tantū ofenderat. Sed dicebat itra se, Sufficit mihi ista gratia, q^d mihi deus remittit p̄tā mea. Ideo dicebat, Deus propicius esto mihi p̄tōri, quia nesciebat Pater noster, nec Aue Ma. Et sequit, Descēdit hic iustificatus in domū suā. Et quāta est uirtus deuote ofonis hic modicū est speculan-

dum. Iste publicanus, quē xps laudat, seruauit tria in oratiōe sua. timorē reuerentialē, uerecundiā intellectualē, & cōtritionē cordialē. Primū patet cū dicit a longe stās, quia timore reuerentie nō audebat intrare tēplū dñi, nō se reputā dignū &c. No. hōc cōtra illos, qui nimis accedūt ad altare, etiā se appodiātes. Itē de parlamētis cū mulieribus in ecclesiā ubi tractant m̄rimonia clādestina. Dicit miraculū qd^o hī i biblia. ij. Re. vj. de Or. qui ex tactu arce subito sunt mortui, & tāgeret arcā bona intētionē, & cū timore reuerentiali. Iudei assignant rōnē eius mortis, q̄a illa nō tē dormierat cū uxore sua, licet uir cū uxore sua possit dormire sine peccato, imo ēt meritorie, tū decet post talem actū cōicare, uel cōiōnē eucharistie accedere. ut hī de o. se. di. ij. Oīs hō aī sacrā cōiōnē a p̄piciis uxore abstinere debet tribus, quatuor, quinq^{ue}, aut sex, aut septē dieb^{us}. Nō est p̄ceptū sed cōsiliū. ut patet. xxiiij. q. iij. Vir cū p̄pria uxore. ubi dicit Gre. Si uir uxore solum ex libidine, oīno abstinere debet. Et nunq^{ue} maioris dignitatis est arcā Moyse lō auferis nos, & in ofone uisā sitis lōge ab altari, q̄a ex illa humilitate ofo uisā magis a deo exaudiet. Ideo Danid dicit de se, Ego autē in multitudine mīe tue introibo in domū tuā, adorabo ad tēplū sc̄m tuū in timore tuo. p. v. Iō precepit deus, Quisquis externorū nō sacerdotū accesserit ad altare. s. occiderit. Nūc. j. Iō in ofone requirit timorē reuerentialis. Sed o requirit uerecundiā intellectualis. Hoc ostēdit cū dicit, Nolēbat nec oculos ad celū leuare. Ita debemus nos facere &c. Declarat per similitudinē de filio, qui uidēte patre fecit aliquid insolentiā, propter qd^o ex uerecundia nō audeat respicere patre in facie. Dicit tu x̄piāne, fecisti ne unquā insolentias & ribaldarias corā p̄te tuo sc̄i xpo, & matre uirgine Maria, uidentibus oīa tam bona quā mala q̄ tu facis? Ofā nuda & aperta sunt oculis ei^{us}, ad quem nobis sermo est. s. in oratiōe. ad Heb. iij. Iō ex uerecun-

pro eo quem tu scis q^d non sufficit ad regendū domū suam &c. deus humiliabit te. Patet ratio, quare hodie tot regna, cōmunitates, uille, & castra destructa sunt, & subuerfa, quia quilibet uult regimen &c. Et qū bona cōitatis ueniunt in possē taliū, uel de istis &c. Et sic destrunt cūitates. Dicat practica de ista exaltatiōe & humiliatione. De questiōe ista, disputa-tione, uel cōtentione, que fuit inter apostolos Mat. xviij. dicentes xpo, Quisputas maior est in regno celorū? Mat. ix. dicit q^d disputabāt quis eorū maior esset. Lu. xxij. dicit, Facta est cōtētiō iter eos, quis eorū uideret esse maior. Cōcordat sic. Cū autē xps circa tēpus passionis sue ueniret Hierlm, discipuli sui sequebant eū retro, & inter se cōtēdere inceperūt, qs eorū esset maior in regno celorū. Et sic inceperūt disputare. s. assignad rōnes. Nōne ego ero maior, dicit btūs Petrus, primo in regno celorū, quia xps iā me fecit uicariū suū, & platū nrm, di. Tu uocaberis Cephas. Andreas dixit, Petre, & quis fuit primo discipū xpi, nunquid ego? & duxi te ad xpm. Ecce contentio, quia nō cōcordabāt in disputa-tione, quia assignabāt rōnes. Ioannes r̄dit, Vos estis carnales, & habuistis uxores, & filios, ego qui sum x̄go, ero maior. Iacob^{us} ei^{us} frater r̄dit, dicēs, Ioānes, nunquid ego sum maior te? & nunq^{ue} mater n̄ra petijt dexterā p me? &c. Iacob^{us}, Symō, & Thadeus, filij Marie Cleophe, q̄ scd^o fuit genita post uirginē Mariā, dixerunt q^d ipsi erāt xpo p̄pinqiores &c. Mattheus r̄dit, O uos, qd^o dimisistis p xpo unū rete uile, & nauiculā &c. sed ego qui tantū dimisi, ero maior. Et Philippus dixit, Et nūquid ego sum primus, quē xps ore suo uocauit? Io. j. Veni & sequere me. Ideo &c. Bartholomeus, de quo dicit q^d est de genere regali, dixit, Vos filij piscatorū estis, sed ego sum nobilis, ideo debeo esse maior. Sed Thomas dixit, Ego quī sum abyssus scientie, ero maior, uos estis ignorantes, quid scitis uos? Nonne sapientes debent pcedere, & primi esset Iudas dixit, Nonne ego sum maior? Vi-

bona loqui cū sitis mali: Ex abūdātia em cordis os loquitur. Bonus hō de bono thesauro cordis sui, pfert bona, mal' aure de malo thesauro cordis sui, pfert mala &c. Mat. xij. Remediū cōtra stultam & malā locutionē est illud, qd' dat apłs dicens, Sermo uester semper in gratia sale sit cōditus, ut sciatis quō oporteat uos unicuiq; respondere. ad Col. iij. Nota quomodo cibus sale aspergitur. Primo diuertendo ad sal in disco, anteq; ponat in ore. Cibus enim non uenit ad os, nisi misceat. Ita faciendū est de uerbis. Cogitatis qd' sit corde sursum, in quo sunt oēs esce. Iō autē uerbum ueniat ad os ad loquendū, diuertere ad salariū discretionis, dicendo, Hoc uerbū quod ego uolo loqui erit utile uel scādalo sum? Ecce quare dicit, Sermo uester semper in gratia sale sit cōditus. Qñ uerbum est ita examinatum, multū placet deo, & hominibus est gratio sum, al' autē est inutile & iniuriosum. Ideo dicit thema, Amē dico uobis, descēdit hic &c. Tertius gradus est negligenter operari, & iste gradus sequitur ad duos primos gradus. Rō, quia diligentia nihil aliud est q' ignis spūaliū interius cōsistens. De quo xps Lu. xij. Ignem ueni mittere in terram. s. ardētis diligentie, & deuotionis. Et q' si iste ignis cōsistit in corpore, omnia membra corpis feruēt ad operādum diligenter. Sed qñ iste ignis extinguitur, remanet persona frigida & congelata, ad negligenter operandū bona operā. Iam non surgit ita mane ad matutinas, nec orat, nec celebrat, nec opa spūalia sibi placēt. Autori de hoc mittit crystallū suū. s. de permisiue, & diaboli opatiue. Crystallus autem nihil aliud est q' aqua cōgelata nimia frigiditate. No sicut buccellas, q' persona congelata non statim dimittit opa oīa, sed panlati ad buccellas. Ante faciem eius quis sustinebit? Nota miraculū de uitis parrū, de quodā deuoto heremita, cui angelus quolibet die portabat panem &c. sed postq' ipse fuit negligens in dei seruitio, etiam angelus negligenter seruauit sibi. Ista est rō quare hodie

in monasterijs & collegijs uiuunt cū labore, nec hnt unde uiuant, q' male faciunt officia dei & negligēter. Antiqua bundabāt & edificabant, & nos uix sustinemus. Sed si de uiro unius alia sit philo opari est illud qd' dat scriptura sacra dicens, Sit timor dñi uobiscū, & cum dilectio, & inuiriā, quia unus hō nō sufficit ni de uxori. Idē si multi hoīes sunt philo de beata uirgine, nullus est zeloty de alio, sed illi magis se diligēt, nullus inuiriā, quia uirgo oībus sufficit si de aliqua muliere sint philocad ueniūt aliqñ ad gladios. Itē de uno de illa, seu regno, non sufficit nisi alio seu regi. Sed castrū seu regnum sufficit oībus sufficit, & quilibet pt ipm re sine alterius iniuria. Ista est ratio hodie in mūdo inter hoīes carnal' nō est pax, q' quilibet uult officia, re uenit iura &c. Et inde sequunt inuicē amationes, & cōratū destructiones. hoc dicit laco. Vñ bella & lites in uo nōne ex cōcupiscentijs uestris, q' mi in mēbris uestris? Cōcupiscitis & habetis. Occiditis, & zelatis, & nō po ad ipse. Iac. iij. Remedium cōtra est illud qd' dat Iōā. Nōlite diligere uos neq; ea q' in mūdo sunt. j. Iōā. ij. gradus est in rebus spūalibus atari. Ex quo enim creatura siue hō iā de cōdit, finaliter uenit ad hoc q' iā corret & abominatur dona diuina, sicut hō diu febricitans, oīa cōtēstia abhorret, nec sapiunt sibi. Ita antiquatos, & in peccatis inuolutos, corret ea q' dei sunt. Quia si dicit, nō ad missam. Rñdet, Quid mihi de missa? citius uellē prandere. Si dicit, nō ad missam cōfiteri. Vestra confessio aliud est, nisi q' clerici uolūt sci peccata. Idē de ieiunijs. Ieiunēt uos, q' nō habēt stomachos, & cecitāt. ps. lxxvj. Ergo pater rō q' hodie plone hui' mūdi dant se delictijs spiritalib', q' nō sentiūt aliqd de delictijs spiritalib'. Quir' grad' cōfiteāns ad pñctos est pñctio. Rō. Ista est differentia inter bona spūalia & bona tpalia, q' bona tpalia stricta sunt, nec multis suffi-

pirauit. Ideo dicit scriptura, Impius cum in profundū uenerit peccatorū, contemnit, sed sequit eum ignominia. s. in morte, & opprobriū. s. in iudicio. Prouer. xv. iij. Nota, sequit ignominia, quia tales cōmuniter nō pnt cōfiteri, & intestati decedunt, & impenitētes. Nota de illo homine Alzazira subito mortuo. Esa. xxx. iij. Ve qui spernis, nō nne & sperneris? quia nō habetis occasionē cōfitemi, testandi, nec dolendi, seu penitēdi de peccatis. Septimus est de fide catholica dubitare. Postquā persona nullū saporē sentit in his q' dei sunt, imo abhorret, & dubitat in fide dicēdo, Quid scit hō de alio mūdo? Rō hui' est, quia scā fides catholica est altissima & spūalis, & qui cecidit in profundū peccatorū habet ad eam dispositionē contrariā, quia est infirmus & carnalis. Ideo dicit, Et quid scit homo si est uerū de inferno, de purgatorio &c. Forte clerici hoc inuenerunt. O quot iā sunt in mūdo de talibus, quia mala cōscientia & reprobata non pōt diu stare cū bona credētia & societate. Autoritas. Bonā cōscientiā quidā a se repellentes, circa fidē naufragauerunt. j. ad Timo. j. Nauis fidei, q' fideles ducit ad portū uite eterne, naufragat per malā uitā in talibus. Ideo do uobis remediū, & mirabile cōsiliū, ut sciatis Credo, in quo continent articuli fidei, addiscatis Credo si nescitis. Dicat semel. Si uos dicitis Credo quolibet die mane & sero, sequitur due cōditiones. Prima q' tpe antixpi eritis fortes & firmi in fide catholica. Secūda quia tanta est uirtus fidei deuote cōfesse, q' portabit uos ad bonū finē, quantum in se est, nisi obicē ponatis. Pro primo dicatur similitudo de candela in laterna, q' extinguitur si nō possit candela respirare per foramen. Fides catholica est in corde, & candela in laterna. Dauid, Qñ tu illuminas lucernā meā dñe &c. Ideo Dauid deuote cōfitebatur fidē dicēdo, Credidi. s. in corde, propter qd' locutus sum. s. fidem cōfitemi. Et quomodo? Ego autem humiliatus sum nimis, id est ualde. Pro secundo, q' uirtu-

te. scōfessionē. Autoritas. Si cōfess⁹ fue-
ris in ore tuo dñm lesū xpm, & in corde
tuo credideris, saluus eris. Ad Roñ. x.

De eadē dominica. xj. post Trinitatē.

Sermo quintus.

Deus propiti⁹ esto mi-
hi peccatori. Luce. xviij.
Prima pars erit historialis,
& secunda moralis. Quā-
tum ad primū, notandū qđ
xps in euangelio ostendit nobis modū
quō debemus nos gubernare. Vnde sci-
endum, qđ dñs xps predicaret in terra Isra-
el, erant quidam Iudei, qui credebant se
esse bonos, sanctos, & iustos, & sperne-
bant ceteros. Et iō uolēs xps eis ostende-
re qđ nō erant boni, dixit eis parabolam
istā & c. quasi diceret, nō confidatis in ue-
stris operib⁹, nec dicatis, O ego sum bo-
nus, & iustus, ego ieiuno, & facio elee-
mosynas, & plura alia bona. Vnde dicit
xps, Nō cōfidatis in istis, & tūc dixit eis,
sicut narratur in euangelio. Duo hoīes
ascēderūt in templū ut orarēt & c. Publi-
canus uocatur publicus peccator. Phari-
seus dicitur a phares, qđ est diuissio, quia
illi erant diuissi in habitu, & in uita, ut he-
remite, & portabāt mādāta dei in frōte,
& spinas in tibijs, & multa alia faciebāt.
Ideo dicebantur pharisei, id est diuissi, ita
qđ dicit euangelistū, qđ isti duo ascēde-
runt in templū ut orarent. Phariseus au-
tem qui erat in habitu sanctitatis, tamen
ab intra erat mal⁹, posuit se ante altare,
stans pedes, & nō genibus flexis, & ca-
pite cooperto, nec faciebat aliqđ signū
deuotionis, sed stans apud se, & benedi-
cens apud se, & non apud deū, incipit fa-
cere orationē suā dicens, O deus, quasi
contēnendo alios, grās ago tibi. Primo,
qđ ego nō sum peccator, ego sum deuotus,
nō facio malū, non sum sicut ceteri
hominū, raptores, adulteri, iniusti. Nec
etiā sum sicut hic publicanus, qui est hic.
O domine deus, de omnibus istis grati-
as ago tibi. Secūdo, Deus facio bonam
iustitiam in meipso, qđ ieiuno bis in sab-
bato. i. in hebdomada, & decimas do o-
mnīū que possideo. Nota, omnium, uni-

uersaliter, quia de omnibus meis do a-
more dei. Ideo deus gratias ago tibi & c.
Ecce orationem quam faciebat iste pha-
riseus, iactando se de uita sua. Sed uide-
amus orationem quam faciebat publicanus.
Nam ipse nondum existens in tem-
plo, cogitauit intra se qđ nō erat dign⁹
ponere ante altare. i. prope. Et dixit, Vah
ego sum magnus peccator, commisi ma-
ta peccata, & quomodo ponere me ante
altare? nō placeret deo, sed posuit se
ge in fine ecclesie, & p̄stravit se sup ter-
ram, nec erat ausus oculos ad celū leua-
re. Vah dicebat ipse, infernus est mihi pa-
ter, & flebat. Et sic incepit facere ora-
tionem suā, dicens, Deus propiti⁹ esto mi-
hi peccatori. Thema, & percutiebat pec-
tus suum. Tūc dixit xps, Quis istorū
duorū fuit exauditus ante deum, & c.
Phariseus uel publicanus? Rñdit xps, Audi-
tūc dico uobis, descendit hic iustificatus & c.
Nota iustificatus. i. sc̄tus & iustus. Et mi-
ser pharise⁹, qui tūc iactabat se de bonis
operib⁹, reuersus est cum suis peccatis.
Ideo sequitur hic qđ concludit xps, quia
omnis qui se exaltat humiliabitur. Et
hic patet primū. Quantum ad sc̄dū, in
hoc euangelio reperio quatuor concili-
ationes. Prima est presumptio diabolica-
lis in principio euāgelij. Secūda est
peratio uirtualis. ibi, ieiuno. Tertia
petitio rationalis, cū dicitur, Deus propiti⁹
esto mihi & c. Quarta est exaltatio. celestialis
cū dicitur, Oīs qui se exal. & c. Quarta
tūc ad primū notandū qđ oratio ista
pharisei non fuit exaudita, eo qđ habebat
tres magnos defectus. Primus quia iac-
tabat sine honore & reuerentia. Sc̄d⁹, qđ
iactabat se in dei presentia. Tertius quia
habebat fratrem suum contemptum & c.
Ideo oratio eius non fuit audita. Primo
iste phariseus miser habebat magnam p-
sumptionem, quia stabat sine honore &
reuerentia. Nam bone gentes sciatis, qđ
nos habemus doctrinam ab ap̄lo, qđ qui
libet orans pro honore dei debet se de-
re genua. Ideo dicit, Omne genu flexa-
tur celestium, terrestrium, & infernorum
ad Ph̄. ij. Nota omne uniuersaliter, qđ
angeli

semper iudicāt malū, ut si uideāt aliquē
loquentē cū aliqua, cito male iudicant,
uel si sit unus facies bona opa, ut pñiam,
ieiunia, elemosynā & c. oēs iudicabunt
malū, & aliqn laudabūt malos, & cōde-
nabunt bonos. Contrariū docet ap̄s di-
cēs, Nolite ante tps iudicare, quoadusq;
ueniat dñs, qui & illuminabit abscondita
tenebrarū, & manifestabit consilia cordi-
um. j. Cor. iij. Ecce prima cōclusio, cum
dicit, Duo homines ascēderunt & c. Hic
habetis bonam doctrinā moraliter, qđ in
die dominica debetis ire ad eccliam & c.
Sc̄da conclusio est operatio ytuālis, cū
dicit, Ieiuno bis in sabbato. Ipse autē iac-
tabat se de suis bonis operibus. Nota. Iā
dicatis amici mei, quare deus posuit nos
in mūdo isto? creditis qđ solum ad stan-
dum lete, bñ comedendum, & bibendū
& c. non profecto, sed ad faciendū bona
opa & c. Videte qđ nihil portabim⁹ ī mor-
te nobiscum, nisi bona opera. Iō aposto-
lus, Dū tēpus habem⁹ opemur bonū ad
omnes. ad Gal. vj. Tertia cōclusio est pe-
titio rationalis, cum dicit, Deus propiti⁹
esto mihi & c. Quarta conclusio est exal-
tatio celestialis, cū dicit, qđ oīs qui se ex-
altat humiliabitur & c. Et notādū qđ est re-
gula gñalis in sacra scriptura, qđ qui ma-
gis humiliat se in hoc mundo, magis ex-
altabitur in alio. Auto. Humiliamini sub
potenti manu dei, ut uos exaltet tēpore
uisceratiōis. j. Pe. v. Nota ī primo sermone
tertiē dñice post trinitatem, qui incipit
sic, Humiliamini sub potēti manu dei, in
quo habem⁹ de xpo, qđ hūliauit se in hoc
mūdo, & factus est obediēs usq; ad mor-
tem, & ppter hoc deus exaltauit illū, &
donauit illi nomen qđ est sup omne no-
men. ad Ph̄. ij. Iō humiliamini & c. Idem
de beata ygine. Quia respexit humilita-
tem ancille sue, ecce enim & c. Et pro-
pter illam regulam generalem deus ex-
altauit istum publicanum, qui se humili-
auit intantum, qđ non audebat leuare o-
culos, sed percutiebat pectus. Ideo de-
scēdit iustificatus. O qta exaltatio. Ideo
humiliamini ut possitis in celo exaltari.
Quod nobis conce. & c.

Dñica. xij. p. ost. trinitatem. Sermo. j.

Admirabantur dicētes,
quia omnia bene fecit.
Habetur uerbum istud o-
riginale Marc. vij. & reci-
tat in euange. hodierno.

In isto sermone, ut deus det uirtutē & efficaciam uerbis scitis, ut dicat in honorē & gloriā dei principaliter, & consequenter ad instructionē nostrā, salutē uirgo glorioſa. Admirabant dicētes, loco & capto ubi. 3. Pro declaratione hui⁹ uerbi propositi, & introductione materie pōcan de, sciatis qd ille magnus & excelsus rex David in ipſu pphete uidēdo opera magna qd debebat facere dñs, dicit i po. cxx. xvij. Cōtuebor tibi, qm̄ terribile magnificat⁹ es, mirabilia opera tua &c. In quib⁹ uerbis dat intelligere qd Iesus xps ueniens in hūc mundū debebat facere mirabilia opa, maiora qd fecerit alij pphete. Bñ legim⁹ de pphetis. s. de Moysē, & Iosue, & Samuele, & Helyseo, atq; Esaiā, qd fecerint multa miracula, sed quōd dico qd ofonibus, dñm deū deprecādo, & nō posse ppro, quare ppro loquendo ipſi nō faciebāt miracula, sed de⁹. Nā de⁹ habet illā bonitatē, qd p ofones sanctarū pertinet, qd deuote seruiunt ei, & ei⁹ uoluntatē seruāt, facit miracula. Vñ dixit cec⁹, ut h. Io. ix. Scimus qd pēdōres de⁹ nō exaudiat, sed si qd dei cultor est, & eius uoluntatē facit, hūc exaudit. Nota ergo qd xps exaudit iustos, & non pēdōres, & iō qd pphete & patriarche erant sciti, & seruiebāt deo, & ei⁹ uoluntatē faciebāt, qm̄ ipſi rogabāt deū, ipſe exaudiebat eos. Quare dico qd nullus scitus unq̄ fecit miracula p suā pātē, sed sol⁹ deus, cui pproū est facere miracula. pproa pōestate & autoritate, sed dñs nō Iesus xps sicut deus ops faciebat pproa miracula, nō p ofonē, qd ipſe erat un⁹ de⁹ cū pte & spū scit⁹, qm̄ em dicebat sibi, Vñ est iustus, cui dicebat effata, & subito aures illi⁹ aperiebant. Idē de alijs iſirmitatibus, solo em uerbo curabat iſirmitates. Ecce ergo dñam. inter xpm̄ & alios pphetas scitos, qd illi faciebāt miracula per suas

orationes, dñs autē nō Iesus xps p suam imperiū. Iō David in po. cxlvij. Ipſe dixit, & fa. sunt. ipſe m̄a. & crea sunt. Scias qd in toto psalterio nō reperit id qd ppheta dñi est, nisi in duob⁹ locis. s. in po. xxxij. & in po. p̄dicto. Sed qd est rō? Dico qd denotandū duo opa mirabilia dei, unū factū in creatiōe, aliud in reformatione. Prīmū ergo factū est in creatiōe, cū dñs ce. fir. sunt, & spū oris ei⁹ oīs uirtutes. Postea sciēs David qd creatiōe dñi idē debebat p suū imperiū facere mirabilia opa, iō iterū dicit. Laudate dñm in celis, laudate eū in excel. Laudate eū in c. qm̄ ipſe di. & scit⁹ sūt. ipſe m̄a. & crea sūt. Laudate eū sol⁹ & luna. & c. ps. cxiij. Sol. i. p̄tās ecclesiastica. & luna. i. p̄tās secularis. Et sicut sol ab aliquo alio nō habet claritatē, sed luna habet claritatē, ita & p̄tās secularis habet autoritatē, ita & p̄tās ecclesiastica. Ecce qd dixit, sol⁹ & luna. Laudate eū celi celorū. i. uirtutes factas rō eccle. & equi, & aque qd sup celos sūt. laudēt nomē dñi. Ecce quō fecit. Ipſe dixit & facta sunt, ipſe mandauit & creata sūt. Ecce quō dñs erat mirat⁹ de miraculis xpi. Et ista rōne Iudei uidētes miracula xpi secūdū thema ppositū. admirabantur dicētes. Iā sum i materia de qd uolo p̄dicare, qd dñs nō Iesus xps bñ fecit oīs, clarabo nūc p tres modos operū xpi.

Prīmū opus est creatio mundi & gentiū.

Secundū op⁹ est gubernatio humani generis.

Tertiū opus est redēptio humani generis. Et de istis trib⁹ possum⁹ dicere thesaurū ppositū. Admirabant &c. Prō uidēdo quō sunt bene facta. Et declarabo illa per illud dictū. Qualis unusquisq; est, ita dicit & operat. Si homo est bonus, & uerba & facta erunt bona, p contrariū si mal⁹, & uerba & facta erunt mala. Item xps dicit, ex abundantiā cor dis tui ro cordis tui. s. profert bona. Mar. xij. Iob xx. Gaudium hypocrite ad iſirmitatē. Si sit aliquis religiosus uel alius, qui fingit se esse bonū, & non est, per modum ad paradysum, & quot uiri & mulieres debeant esse in mūdo, & quot de

hypocritis uel malicia sua cito discosciet, sed si persona uadit bona intentione, semper crescit & multiplicat eius bona, ergo bonus hō de bona ueritate bona opa a fortiori, de⁹ cū sit sum⁹ bonū, nō poterit facere nisi bona opera. Si ergo hō qui est bonus acciderit, facit bona opa, multo melius igitur ille qui est bonus essentia, & immē habet infinitā bonitatem, facit opa bona. Et ideo possum⁹ dicere, Oīa bene fecit. Vnde sciatis qd in illis lex diebus creauit mundū, quolibet die fecit bonū. Prīmō die uidit deus qd esset bonū, & sic de alijs diebus. Et cōcludit, deus cuncta que fecerat, & erant bene bona. Et hic notant doctores magisteri super istā epilogationē. i. cōregationē uerborū. Erant ualde bona. declarāt sic. Sicut in una cythara iunt res chorde, & quolibet chorda p se ualde bona facit bonū sonū, concordia autem sonantiū chordarū est ualde bona, sic & deus in cythara. i. in mundo m̄ta miracula fecit, & taliter ordinat qd nō pōt esse melior ordinatio. Et tñ licet quilibet res de se esset ualde bona, si consonantia oīm erat ualde bona, si sol nō haberet tantā claritatem, cōsonaret cū alijs rebus. Ideo dicitur. Oīa in mēsurā, & numero, & pondere disposuisti. Sol enim factus est in mēsurā sibi debita, quāuis sit multū maior. Dicunt enim philosophi qd minuterellarum est maior tota terra. Ecce cū celi esset magnū. Iam illud mēsurauit deus sua sapiā. Item terra magna est, & illā mēsurauit sua sapiētia. Idē de quā, & alijs oibus. Itē disposuit de⁹ oīa in numero. Itē deus numerauit omnes celi. Iā scit deus quot dies & quot dies esse in mūdo debent. Itē iam scit deus ab eterno sciuit quot grana areolae debent esse in mari. Item quot frondes in arboribus, finaliter oīa numerauit. Item quot reges, & quot imperatores debent esse in mundo, & quot debeant esse in paradysum, & quot uiri & mulieres debeant esse in mūdo, & quot de

beant ire ad paradysum, & quot ad iſernū. Nūc uenit q̄stio. Vos dicitis qd de⁹ nūcrauit quot hoīes & mīeres irēt ad celi, & iā sunt noīa eorū in celo scripta, iuxta illud, Gaudete & exultate, quia noīa uſa scripta sunt i celis. Lux. Nō oportet igitur facere bonū, qd scia dei nō pōt deficere. Pone adhuc hic materiā p̄destinationis, qd inuenies in sermone de p̄destinatione ad plenū. Tñ breuiter dicendū est, & sicut deus scit & ab eterno sciuit quot hoīes deberēt saluari, etia sciit & sciuit qd medijs, & p q̄ media. Non ergo debem⁹ omittere opa bona, sed diligētē ea implere, ut certā nſam faciam⁹ uocationē, & ut salutē cōsequi ualeam⁹. De hoc uide. b. Th. j. pte. q. xxij. de p̄destinatione dei, & etia prīmō script. de eadē materia. Sed o uideam⁹ de opibus gubernationis gñalis, quō deus gubernat oīa. Si unus senescall⁹ gubernat bene senescallia suā cū discretionē & iustitia, dicit hō, Iste senescallus est sapiēs, qm̄ patriā suā bene gubernat. Ita est de deo. Iam possum⁹ facilius uidere quō gubernat elementa, sicut unū tripudiū. Iam scitis qd in choreis un⁹ tenet manū alteri⁹, & ille qd est primus tenet seu portat unā manū solutā, ita est de elementis. Nā quodlibet elementū duas habet qualitates. Prīmō ignis est calidus & siccus. Itē aer est calidus & humidus, aqua frigida & humida. Item inquantū frigida se tenet cū terra &c. ac si nos uolum⁹ facere tripudiū rotundū. Terra inq̄tū sicca tenebit se cū igne, inq̄tū ignis etia est sic⁹. Ecce ergo quō de⁹ gubernat oīa cū magna sapiētia. Item hodie uigebat bonum tempus, & cras nō. Item hodie mare erit impetuosum propter uenti fortunā, & forsitan cras erit suauē & tranquillū. Itē arbores in estate pducunt flores & fruct⁹, i hyme uerō nō, & sic de alijs, de⁹ gubernat oīa cū sua sapiētia. Iō David inquit in po. Quā magna sunt opa tua dñe, oīa in sapiētia fecisti. Posset aliq; facere unum argumentū. Frater, uos dicitis qd de⁹ est gubernator generalis, qui omnia sua sapiētia gubernat, uidetur qd non, quia

quilibet bonus gubernator euitat mala de patria sua, & tñ nos uidemus q̄ deus permittit multa mala, ergo uidet q̄ non sit bonus gubernator. Rñdeo & dico, q̄ de^o mala q̄ sustinet & permittit ī mūdo, nō euitat, quia nō cōgruit sue sapie illa uitate, aīa destrueret res liberas. Nā ipse dedit liberū arbitriū creaturis hūanis, & nō cōuenit sue sapie phibere liberū arbitriū, sed dat cōsilia bona. Et Dyonisius dicit, Nō est diuine sapie creaturas destruere, sed cōseruare. Ecce auto. Deus ab initio cōstituit hominē, & reliquit eū in manu cōsiliū sui, glo. intell. i. in potestate liberi arbitrii, & adiecit illi p̄cepta & mādāta. sequit̄, Qd̄ placuerit ei, dabitur illi. Eccl̄. xv. Dñs est inter p̄cepta & mādāta, qm̄ p̄cepta sunt fortiora q̄ mādāta, q̄a mādāta sunt affirmatiua, uelut dicere, Sabbata s̄cifices. Itē, honora patrē tuū. Exo. xx. sed p̄cepta sunt negatiua, sicut, Nō adorabis deos alienos. Itē, Nō assumes nomē dei tuī uanū. Itē nō fur tū facies. Ista sunt p̄cepta, & nullo mō licet facere contra ea. Dicūt docto. q̄ mādāta obligant semp, sed nō in omni casu, seu nō ad semp, sicut, Honora patrē tuū, qm̄ si pater se facit infidelē, tunc filij nō tenent ipsū honorare, non ergo obligāt mādāta in oī casu. Sed cōtra p̄cepta nullo mō est faciendū. Nota tñ q̄ doctores distinguūt p̄cepta, & dicunt q̄ quedā sunt affirmatiua, quedā negatiua. Negatiua obligāt semp, & ad semp, uerum quia prima p̄cepta hnt speciale nomen, quia dicunt mādāta, & ideo potest hoc nomē p̄ceptū poni tñ, p̄ negatiuis, secundū regulam topicā, & iō dicit, Adiecit illi p̄cepta & mādāta. Sequit̄ in autor. Apposuit tibi deus aquā & ignē, ad qd̄ uolueris porrigere manū tuā, aquā id est grātiā, ignē i. p̄dñ. Ad quod uolueris porrigere manū tuā. sequit̄, An hominē uita & mors, qd̄ placuerit ei dabit illi. No. qd̄ placuerit &c. Si quis uult saluationē, habebit: si dñationē, idem. Tñ sunt plures mēdaces circa hoc, qm̄ oēs hoīes uolūt, ut dicūt, ire ad paradīsum, & tñ nullo mō se preparant, quia cū de-

bent sequi iter paradīsi. i. humilitatem, liberalitatē, castitatē, paciētiā, charitatē, abstīnētiā, & diligētiā, ista em̄ perducūt hoīem ad salutē, tñ sequunt̄ iter qd̄ perducit ad infernū. i. supbiā, auariciā, luxuriā &c. Et si aligs querit, uultis uos ire ad paradīsum? diceret, tā bene q̄ uos, nō padīsi. Itē si dicat usurario, uel rapinārio, quo uultis uos ire? dicūt, ad paradīsum, & falsum dicūt, qm̄ sequunt̄ iter inferni, scilicet usurā & rapinā, q̄ ducit ad infernū. Itē tam oēs xpiani malitiam, quā ludei, siue Saraceni, oēs dicūt, uolunt ire ad paradīsum, sed falsum dicunt, quia iter inferni sequunt̄, & sic alij. Ecce quare dicit scriptura, Anus minē uita & mors, bonū & malū. Num dñs uellet q̄ oēs saluarent, & ideo hnt sequamur iter paradīsi, saluabimur, quia hoc iter bonū & acceptū est corā saluatore nro deo, qui uult oēs hoīes saluare, & ad agnitiōē ueritatis uenire. uos est enim mediator dei & hoīm hō xpi. Iesus, qui dedit redēptiōē semetipsum p̄ oībus. j. Tim. ij. Nūc mouet q̄. Quia si iam scit deus q̄ eris dānat, quare ergo creauit te? Dico q̄ creauit te ut salu es, & eris, si teneas bonā uitā, & si cōtinues bonā uitā usq; in finē, saluaberis. Vñ deberis scire, q̄ seruat in nobis suā modū quem seruat q̄ in domo sua habet, alique malū hoīem & proditorē. Et idē ponamus q̄ aliquis rex det alicui militem in domo sua existēti, malo, & proditorē uillas, & castra, qui miles quāto reuerit de misericordia, sed ī deo simul & concurrit iustitia & misericordia. Ite quo David in ps. c. Misericordiā & iustitiā cantabo tibi domine. Auscultate & respondite, si deus dixisset hoībus, Reuerite uobis oīa peccata uestra, & simus in p̄ditiōe, qd̄ facit ipe rex de illis, nōne destruet eū? Profecto ita de^o facit quāuis simus mali, facit nobis multa bona, ut malicia nostra auferat. Fecit nos ad imaginē suā, & lauit nos in baptismo, ut essemus boni & mundi &c. finaliter si in malis perseverauerimus, destruet nos. De ista tñ malicia uide ad locū in sermone de predestinatione, & hoc sufficit de sed^a parte. Terrio uideamus opera redēptiōis hūane nature, & hoc duobus modis declarabo. Priū patet

speculatiua, respiciendo diuinitatē nra. Secunda erit speculatiua simul moralis. Quo ad partē primā dicunt philosophi & multi alij, quare Iesus, cū esset facere remissionē gñalē, se incarnat, & noluit sustinere labores & passiones, & maxime cū dicat philosophus, frustra fit p̄ plura qd̄ pōt fieri p̄ pauciora. Rñdeo, q̄ istud argumentū uenit p̄ ignorantia uel per inaduerentiam. In quo sciendū est, q̄ differētia est inter deū & hominē. Virtutes quas nos habemus nō sunt essentia nostra, similiter bonitas nec iustitia in iudice iusto, nō sunt accidentia, & sunt qualitates entitiae, quia q̄ mō est iustus, forte postea iniustus, & iniustus cōuertitur in iustum, & fit iustus. Itē mīa magna y^o est, q̄ in diuitibus, q̄ tā de bonis tpalib⁹ malibus dāt indigētibus. Magna em̄ est, sed est qualitas aduentitia in nobis, q̄a una p̄sona misericors pōt ēf crudelis, tñ in deo totū est cōtrariū, quia enim in deo est essentia, sua diuinitas, mīa dei est sua essentia, & non qualitas aduentitia. Vnde dico sicut deus pōt dimittere suā essētiā, ita nec pōt mutare suā mīam nec iustitiā. Ita dicit psalm⁹, De^o fidelis pmanet, & seipsum regere nō pōt. ij. Tim. ij. Iudex in mundo quādoq; facit tantā iustitiā, q̄ nō erit de misericordia, sed ī deo simul & concurrit iustitia & misericordia. Ite quo David in ps. c. Misericordiā & iustitiā cantabo tibi domine. Auscultate & respondite, si deus dixisset hoībus, Reuerite uobis oīa peccata uestra, & simus in p̄ditiōe, qd̄ facit ipe rex de illis, nōne destruet eū? Profecto ita de^o facit quāuis simus mali, facit nobis multa bona, ut malicia nostra auferat. Fecit nos ad imaginē suā, & lauit nos in baptismo, ut essemus boni & mundi &c. finaliter si in malis perseverauerimus, destruet nos. De ista tñ malicia uide ad locū in sermone de predestinatione, & hoc sufficit de sed^a parte. Terrio uideamus opera redēptiōis hūane nature, & hoc duobus modis declarabo. Priū patet

fit per plura &c. nullius est efficacie sue ualoris, sed prouenit ex magna ignorantia, quoniam bene oīa fecit, & possumus dicere uerbum thēmaticū, Admirabatur dicentes, Bene omnia fecit. Et hoc est quod dictum fuit ex parte dei, considerando suam diuinitatem. Tamen si consideremus ex parte nostra, dico q̄ propter mala & peccata, in quibus nos eramus, ipse uoluit facere redēptionem. Primo propter peccatū Ade & Eue ipsi fuerūt relegati de paradīso terrestri in mundū istum, sed filius dei uoluit descēdere, & incarnare se in uentre uirginis gloriose, ut per suū descensum nos ascenderemus. Et ecce quō fuit conueniens opus istud, p̄ redēptionē nostrā. Ita malum istius mundi incepit in muliere sponsata, & ideo uoluit deus q̄ bonum ueniret per mulierem uirginē desponsatā, uirginē. i. Mariam. Item Adam & homines si remanissent in paradīso terrestri, nullū malū neq; dolorem habuissent. Sed post aliquod tps fuissent suscepti & translati in celum. Vnde deus dixisset sancto Michaeli, Fac ascendere illos in celum, & propter hoc uoluit dei filius sustinere dolorem & passionē in isto mundo, ut credentes & obediētes sibi nullū dolorē sustinerent in paradīso. Itē per peccatū uenit ignorantia in aīa, qm̄ secūdū qd̄ dicit philosophus, aīa est tanq̄ tabula rasa, in qua &c. in qua in principio sue creationis nihil erat depictū, ppter hoc uoluit Christus predicare in mūdo isto, & dare legē euangelicā, ut nos habeamus scientiā. Item Adā quādo peccauit, fuit ligatus per Luciferum, & seductus, & propter hoc dei filius uoluit ligare Luciferum. Itē quia propter peccatū hoīes flagellabant in inferno, iō uoluit dei fili⁹ flagellari, ut sibi credentes & obediētes a talib⁹ flagellis liberarent. Itē q̄a per p̄dñ erat dānatus ad corruptionē, propter cōtrarietate quatuor elementorū, uoluit fili⁹ dei iudicari corā quatuor iudicibus, ut sibi credentes & obediētes liberarent a corruptiōe & mortalitate. Itē filius dei uoluit coronari, quam dicunt infideles, Frustra

ri, ut sibi credētes & obediētes recipere-
rēt eternā glorie coronā. Itē per lignū,
hoc est fructū ligni, homines fuerūt con-
dēnati ad patibulū inferni, ideo xps dei
filius dixit patri, Pater uolo in patibulo
crucis leuari, ut credētes & obediētes de
furca inferni liberētur finaliter oēs. Sic
sua sapientia deus ordinauit oīa, q̄ nihil
fuit superflū. Quare bene oīa fecit. Iō
dicit ij. Mach. j. Beneficiat uobis deus,
Quare nos cogitantes ista magna opera
pollumus dicere thema, Admirabantur
omnes &c.

Dñica. xij. post trinitatē. Sermo. ij.

Recipit eis ne cui dice-
rent. Mar. vij. Ser. erit de
sancto euan. presentis do-
minice, quia cōtinet mul-
ta secreta sacre scripture
speculatiua & moralia, & habebim⁹ mul-
tas bonas doctrinas speculatiuas & mor-
ales. Salutes uirgo Maria. Sanctū euan-
ge. hodiernū declarat nobis tria opera
uirtuosa & miraculosa de Christo.

Primum est humanalis incarnatio.

Secundum diuinalis miseratio.

Tertium uirtualis humiliatio.

Prīmū allegorice seu figuratiter. Secun-
dum tropologicē seu moraliter. Tertiu
historicē seu literaliter. De tertio & fina-
li loquitur thema, Precepit eis ne cui di-
cerent. Et hoc fecit ex uirtuali humilita-
te. Dico primo q̄ euangeliū hodiernum
ostendit nobis de xpo primum opus uir-
tuosum, quod est humanalis incarnatio
in utero uirginis pro nostra saluatione.
Hoc ostenditur in principio euangelij,
quando dicitur, Exiens Iesus, de finibus
Tyri, uenit per Sidonē ad mare Galilee,
que est inter medios fines Decapoleos,
& adducit ei surdum & mutū, & depre-
cabant eū ut imponat illi manū. Dicit
aliquis, Et quomodo ostēditur hic huma-
na incarnatio? Dico q̄ bene, sed subtili-
ter. In incarnatione autem filij dei fue-
rūt sex mysteria. i. terminus a quo, uia p̄
quā uenit, terminus ad quē, modus eius
uiuenti, necessitas nostra, & finalis utili-
tas. Ista sex puncta siue mysteria subtr-

ostendūt in principio euāgelij. Trini-
terminus a quo ostenditur cū dicit, Exiens
de finibus Tyri. i. plasmationis, secundū
interpretationem Hebraicā, uel creatio-
nis. Nota primū elementū, quasi fundamē-
tū creatiōis est terra. David, Initium
tu domine terrā fundasti. ps. cj. Secundū
elementū, quod a philosophis dicitur
tū ignis. Deinde celū, quod a philosophis
dicitur quinta essentia. Et sunt decē
Primū est Lūe. Secundū ascendēdo
Mercurij. Tertiu Veneris. Quartū Solis.
Quintū Martis. Sextū Iouis. Septimū
Saturni. Octauū celū stellatū. i. firmamē-
tū, in quo sunt sitae oēs stelle cōmunes.
Nonū primū mobile secundū philoso-
phos, quod theologus dicit celū cristianū.
De quo celo dicit, aque que super
nos sunt. Decimū celū dicitur empyreū,
in quo sunt angeli & beati, ubi sunt
ordines angelorū, archangelorū &c. Et
per omnes autē est cathedra dei. De istis
finibus exiit xps, ueniēs ad humanā
carnationē in uterū uirginis, non de ce-
lo Lūe, nec Mercurij &c. de finibus Ty-
ri. i. creatiōis, de finibus angelorum. Et
hoc prophetarūt David, & Salomō filius
ei⁹, David dicit, A summo celo egressio
eius &c. ps. xvij. Dicatur contra Iudeos,
qui hoc exponūt de sole &c. Itē Salomō
dixit, Procul & de ultimis finib⁹ precepit
s. nostre redemptionis. Propter. ult. Secū-
do uideamus uia per quā uenit, quā dicit
euangelium q̄ uenit per Sidonē. Et
centē, uel secundū interpretationē He-
braicā, taciturnitatē. Ecce uirgo Maria
que fuit tacēs. Bern. Virgo regia ipsa est
que fuit tacēs. Bern. Virgo regia ipsa est
uia per quā saluator uenit ad nos. Taci-
turnitas fuit, quia licet libet audire uer-
ba bona & sancta, raro tū loquebat. Ideo
habebat paruū os, ut patet in Veronica, q̄
depixit bñs Lucas. Iō Luce. ij. Maria autē
cōseruabat oīa yba hec, cōferēs in corde
suo. Bonū signū est in muliere taciturni-
tas, & malū signū est loquacitas. Tertiu
terminus ad quē uenit, ostēdit cū dicit, ad
mare Galilee. i. rota uolubilis. secundū
interpretationē Hebraicā. Ecce uia p̄rens
amara, q̄ secundū Boet. mltis amaritudi-
nibus

dēs & obediēs suspēdatur in furca infer-
ni. Ita uoluit seruare legē Moysi, & eam
cōplere, & eidē finē dare, ne nos eā ser-
uaremus. Iō apłs, Finis em legis xps est,
ad iusticiā oī credenti. ad Ro. x. Quinto
uidēda est necessitas, q̄ erat ex pte nra,
que ostēditur cum dicit, Et adducunt ei
surdū & mutū. Nā, scđm Bedā, hō audiē-
do yba antiq̄ serpētis surdus est, & cec⁹,
& mutus ad laudādū deū. Surditas autē
priuat homē a fide, q̄ nō pōt haberi nisi
per auditū. Fides est ex auditu. ad Ro. x.
Et q̄ mutus nō poterat creatorē suū lau-
dare, iō de surdis & mutis dicit David,
Aures habent, & non audiēt, neq; em est
spūs. i. laudis i ore ipso. ps. cxxiiij. Sex-
to finalis utilitas. cū dicit, Et deprecabūt
eū ut imponat illi manū. i. operatio salu-
taris, quasi em quinq; digiti sunt, euan-
gelica predicatio, ytuosa cōuertiatio, do-
loriosa passio, glōsa resurrectio, & mi-
raculosa ascēsiō. David, Fiat manus tua
ut saluet me. ps. cxvij. Dico secūdo q̄ e-
uangeliiū hodiernū ostēdit de xpo aliud
opus ytuosum, quod est diuinalis misē-
ratio, quā motus fuit ad curādū surdū &
mutū, cū dicit, Et apprehēdēs eū de tur-
ba seorsum, utq; loquebat recte. Septem
cerimonias seruauit xps curādo illū in-
firmū, que sunt necessarie in curatione
cuiuslibet infirmi ex pte mortali. Prima
ibi, Et apphēdēs eū, ecce cordis cōtritiō,
per quā hō liberat a diaboli captione, &
apprehēdit a xpo, & ligat cathena gratie.
Ista captio est benedicta. Apłs, Sequor si
quo mō cōprehēdā, in quo & cōprehen-
sus sum a xpo Iesu. Ad I. h. ij. Secunda
ibi, de turba seorsum. Ecce prae societa-
tis dimissio, que inuenit i hoc, q̄ xps nō
uoluit curare inter gētes, sed extra. Que
nocitura tenes, quis sint chara relinq.
Tertio misit digitos suos in auricularis
eius. Ecce de obediendo pceptis propo-
sitio. Ratio, quia sicut sunt digiti decem
in manibus, sic sunt decem precepta ad
meritorie operādū, ad que omnia opa
meritoria pnt reduci. Omnia que locu-
tus est dñs faciemus, & erimus obediē-
tes. Exo. xxiiij. Quarta ibi, expūs tergit
Cc s lun-

reliquie seminis mei ad uidentū clarita-
tē Hierō. Tho. xij. Alij, sed in q tangit
Amb. dicebāt, qn ueniet? qn nācetur? qn
apparebit? putasne uidebo? putasne dura
bo? putasne hic me iueniet illa natiuitas?
O si oculi mei uidebūt qd credo in scri-
pturis dei. Sed ap̄i uidebāt eū, stabāt cū
eo, comedebāt & bibebāt cū eo, & ambu-
labāt cū eo. Ideo dicebat eis, Bt̄i oculi q
uidēt que uos uidetis &c. qui uidebāt eū
nō solū oculis corporis, sed etiā aīe, sci-
licet credendo, etiā obediēdo, & audie-
bāt eū nō solū aurib⁹ corporalibus, sed
etiā aīe. Si bñ attendistis, xps ponit duos
modos cognitionis de ueritate diuinali.
Primo, sc̄ uidēdo. Secundo, sc̄ audiēdo, q
aliter nō pōt haberi. Ideo ad cognoscen-
dū deū summe sunt necessarij uisus, & au-
ditus. Ex uisū em̄ sine audientia naturali
ratione possumus scire illa que pertinet
ad unitatē dei. Hoc etiā philosophi ostē-
derūt, clare dicētes qd est unus deus, un⁹
princeps, una prima causa, & un⁹ prim⁹
motor. Hoc etiā glibet intellectu uigens
pōt uidere, & scire, qā sicut ille q intrat
palatiū optime ordinatū & gubernatū,
q̄tūcūq; sit rudis, statim cognoscit sine
hoc qd dicatur sibi, q magnus dñs & po-
tens est q illud palatium fecit, ordinauit,
gubernat, & regit. Ita de palatio hui⁹ mū-
di, & eius ordinatione, & gubernatione
potes cogitare & uidere, q magnus dñs
& potēs est q ipsū fecit, qā nihil sit a se-
ipso, & ille est deus. Isto mō antiq. q non
dū habebāt libros, magistros, nec p̄dica-
tores, cognoscebāt deū uidēdo mundū
&c. Istā deductionē facit ap̄s dicēs, Inui-
sibilia dei creatura mūdi per ea q facta
sunt intellecta conspiciuntur, sempiter-
na quoq; ei⁹ y⁹tus & diuinitas, ita ut sint
irreuerſibiles. ad Ro. j. Inuisibilia dei sunt
attributa diuina. Sēternitas, omnipoten-
tia, sapientia, excellentia, & hmōi, que p-
tinent ad unitatem essentie. Itē ex uisū
scitur & cognoscitur q quilibet dñs sa-
piens & potens, bonus & iustus, dat retri-
butionem suis seruitorib⁹, bonos remu-
nando, & malos puniendo. Hoc igitur
intellectu naturali possumus cognosce-

re, q persona que uiuit & seruat dei pre-
cepta, a deo habebit remunerationē, que
autem male uiuit, a deo habebit puniti-
onē. Isti duo articuli. sc̄ deus est oīm cre-
ator, sc̄ dñs q est bonorū & malorū retribu-
tor, fuerūt semp necessarij ad credē-
dū expresse, ut dicūt scti doctores, qui
ad oculū possunt uidere rationabilē, & au-
ditus. Sine fide impossibile est que-
rere placere deo. Credere em̄ oportet acci-
dentē ad deū, qā est, & q inquirētib⁹
remunerator sit. ad Heb. xj. Sc̄ dñs ex au-
ditu cognoscūtur secreta mysteria salu-
catholice, quia ad ea nō sufficit uisus cor-
poralis, nec intellectus. Iō philosophus
nesciūt ea, quia nec oculis, nec argu-
mētis, nec rōnib⁹ possunt cognosci
cōprehendi. Modo ex quo xps nobis
reuelauit, facimus rōnes & argumenta
trinitate, de incarnatione, de morte &
passione, de sacramento altaris. Sed nō
deus reuelasset, modicum ualere argu-
mēta, & rationes, quia hec mysteria non
ex uisū nec argumentis habētur, sed ex
sola audientia. Verbi gratia. Quilibet xps
anus tenet istam ueritatem in corde suo,
q xps deus est, tres persone, pater, & fi-
lius, & spiritus sanctus. Ista ueritas non p-
oculos, nec per odoratū, nec per nates,
nec per tactum intrauit, sed per aures, q
audiuitis p̄dicari illud. Tres sunt qui
testimonium dant in celo, pater, uerbi-
& spiritus sanctus, & hi tres unum sunt.
Ioan. v. Dic similitudinē de uno sole,
tem idem dicendum est de incarnatione
ne filij dei, quam quilibet Christian⁹
dit firmat. Et q in illa humanitate passus
est, mortuus, & sepultus, & resurrex-
it, & ascendit in celum, fidem tene-
mus. Nam iste ueritates per audientiam
illius uerbi, Qui cum in forma dei esset,
non rapinam arbitratus est esse se equa-
lem deo, sed semetipsum exinanīuit, for-
mam serui accipiens &c. humiliantem
metipsum, factus patri obediens usq; ad
mortē, mortē autem crucis, propter q
deus exaltauit illū, & dedit illi nomē q
est sup omne nomē, ut i nomine lesu oē
genū flectatur &c. ad Phil. ij. intrauerunt
ia cor.

consistit in uoluntate. sc̄ diligere deū sup
omnia, & proximum sicut seipsum. Ista
est dilectio charitatis integre. Hoc au-
tē ostēditur cū dicit, Ecce qd legisperi-
t⁹ surrexit. usq; Hoc fac & uiues. qd est
thema. Cum autē xps diceret apostolis &
discipulis, Bt̄i oculi &c. qdam doctōr uo-
lēs tētare Iesum, ut haberet uanā gloriā,
cogitās confūdere xpm, credēs q fuisset
faber lignari⁹, & nunq didicisset, propo-
suit sibi iutlē questionē, di. Quid faciē-
do nitā eternā possidebo, quasi uellet di-
cere, Vos dicitis q uisus & auditus sunt
necessarij ad saluationē, & nūquid requi-
ritur aliud? Rndit Iesus, In lege quid scri-
ptū est, quomō legis? Et ille, Diliges dñm
deū tuū ex toto corde tuo, & ex tota aīa
tua, & ex oīb⁹ uiribus tuis, & ex omni mē-
te tua. Dixitq; illi Iesus, Recte rñdisti,
hoc fac, & uiues. Quatuor modos ponit
in dilectione dei. sc̄ diligere dñm deū ex
toto corde, itē ex tota aīa, item ex oīb⁹
uiribus, itē ex tota mente, quod idem est
qd summe, & sup omnia diligere debes
deū, ac si diceret, tu potes diligere patrē,
& matrem, sororē, & fratrem, sed magis
deum. Tu potes diligere uxorem & fi-
lios, sed plus deum. Iō xps, Qui amat pa-
trē & matrē plusq me, nō est me dignus.
Et qui amat filiū aut filiā super me, nō est
me dignus. Matthei. x. Amor dei debet
esse sicut oleum super aquam in lampa-
de cordis. Amor creaturā debet esse ut
aqua frigida sub oleo amoris dei. Modo
si aliquis interrogaretur, an dilgat deū
super omnia. Rnderet q sic. Sed ad proba-
dam, utrum dicitis uerū an falsum? Quia
dicit Grego. q signum dilectionis exhi-
bitio est operis. Verbi gratia. Si uos uel
filius habetis aliquam infirmitatem, &
uelletis curari, & dicitur uobis, uadatis
ad talem bonū hominē, qui est ad minus
fortilegus uel coniurator. Et deus prece-
pit uobis, q pro nullare mundi acceda-
tis ad illum, quid facietis? Si uaditis ad
eum, patet q plus diligitis filium q deū.
Item si perdidistis aliquid, sic probatur
dilectio dei. Si uos responderetis, Ego
diligo filiū meum, sed magis diligo deū,
quia q

quia p filio meo nō facerē cōtra pceptū eius. Itē de re perditā. Idē de compatre seu amico capto, caueatis q; p nullo iureris fallūm, nec etiā p patre, imo nec p periona propria. Itē deus pcepit q; festa colantur & sanctificentur, dicens, Memēto ut diē sabbati. i. quietis cōstitues. Exo. xx. Ecclesia declarat, q; festum sanctificatio est in quolibet festo audire missam sermonem, & officia diuina. Nota cōtra uiduas, que post mortē uiri sunt ī domo per annū, q; nō uadūt ad ecclesiā. Vidua bene debet abstinere, ne uadat ad epulas, nec ad nuptias, sed ire ad ecclesiā debet, alias uidetur quasi uindicta. q. d. quia uos deus interemistis uirū meū, non in trabo domum uestrā. Dicitur etiā cōtra illam cōsuetudinē, de puellis nō eūtibz ad ecclesiā, & uultis q; sint Iudee? qā nisi amor & deuotio refrenet mulierem, aī. &c. Quid em̄ ipse faciūt in domo modo citū scilauis & ancillis? nō aut hīt oportunitatē & cō. Iō sunt multe in mundo, q̄ anteq̄ ueniant ad nuptias pepererūt bis uel ter &c. Recordemini de uerbo apostoli dicentis, Patres nolite ad iracūdiā. s. dei prouocare filios uestros, sed educate illos in disciplina & correctione dñi. ad Ephe. vj. Disciplina signat missam, que reputat xpi passionē, in qua xps fuit disciplinatus. Correctio signat predicationē, p quā peccata corriguntur. De dilectione aut̄ proximi dicit Iō. Charissimi, nō diligamus uerbo neq; lingua, s. tm̄, sed opere & ueritate, I. o. iij. Quia sicut quilibet uult bonū p se, & uitat malū, ita etiā &c. Nota aliquid contra deceptiones, q̄ hūt cōcludendo p illud ap̄i, Dū tps habem⁹, operemur bonū ad oēs, maxime autē ad domesticos fidei. ad Gala. vj. Dico tertio q; ostēditur in sancto euāgelio operatio de pietate fraterna. Vnde sciēdum, q; postq̄ Christus dixit illi doctōri, Recte iudisti. Ille superbiuit, quia talis est cōditio nane gloriatiū quādo laudātur, & uolens se ostēdere uoluit replicare, & dixit xpo, Quis est meus p̄ximus? Notate hic quomōdō erat opinio Iudeorū, & etiā forte nunc sunt illius opinionis, quia p̄xi-

mus Iudei est solū Iudeus, & nō alij. Sed
xps. pbavit sibi oppositi, & fecit sibi con
cedere ore proprio, q̄ infidelis, & nō lu
deus erat proximus Iudei, & non solum
Iudeus. Qñ ille doctor dixit, Quis est me
proximus? suspiciens Iesus in celū dixit
Quidā homo descēdēte deus. Nota para
bolā. Desertum est illud in quo xps fecit
quadragēsimā, qđ Hebraice dicitur Ab
dō, quasi sanguinolētū, quia in eo lau
trū uidetur proximus fuisse illi? Rñ
doctor ille, Qui fecit misericordiā in
lū. Ecce quō uicit eū ex ore proprio. No
ta q̄ illi sunt pximi, ad quos pōt extē
beneficiū mie & pietatis. Beati sunt pro
ximi nostri, q̄ beneficiū nostrum capi
dunt ad eos, q̄ quādo facim⁹ pñiam⁹
eis extenditur ad eos, sed nō extendit
ad illos de inferno. Istā regulā dedit xps
Sic omnis ad quē pōt extēdi bñficiū
mie & pietatis, actiue uel passiuē dicit
nō proximus. Ecce qualiter xps dicit
Hic dico ego q̄ ostendit operatio
pietate fraternali. Quādo xps uoluit
spōdere doctōri querēti, Quis est me
proxim⁹? Xps suspexit in celū, ad denotā
dum secreta, q̄ tangūt i rñsione xpi, qui
dixit, Hō qđā descēdēte ab Hierlmo
Hierico &c. Iste hō est ille q̄ de hac uia
scilicet corporali ad mortē trāsīt, &
eidit inter latrones. Quia in morte cuius
libet hominis ueniunt latrones. i. demō
nes inferni. Virgo autē Maria obtinuit
pro gratia singulari, ne uenirent in mor
te sua. Quod autem ueniant demones in
firmauerunt tormenta sua. Et in tempo
re cōsummationis effundent uirtute.
Ecclī. xxxix. Itē alia autoritas David, In
habitabit. i. demones in camera abscon
diti, quia inuisibiles sunt existentibus in

dū. Primus est de mīa copiosa. Secundus est de iustitia rigorosa. Primus fuit quando uenit in hunc mundū natus de Maria uirgine, uerus deus & uer⁹ hō, & oñdit se gentibus cum magna humilitate, & uenit ad dandū redemptionem, & grām ad uitādū p̄cā, & operandū meritorie, quia licet atēq̄ xps ueniret, alique p̄pone, sed pauce uisitalent peccata, & fecissent bona opera, ut Iudei in terra promissionis, q̄a tunc solum ibi cognoscebatur deus. Dauid, Not⁹ in Iudea deus, in Israhel magnū nomen eius. ps. lxxv. Ideo uenit ad dādū redemptionem grālem omnibus, quia non solū illi qui ignorabant deum ibant ad infernū, sed etiam boni. Ideo ad oēs liberandū, & prouidendū p̄ sancta sacramenta, ne damnarentur, uenit xps. Nā cum essemus paruuli, sub elementis mūdi eramus seruientes. At ubi uenit plenitudo tēporis, misit deus filium suum natum ex uulnere, factū sub lege, ut eos q̄ sub lege erant redimeret. ad Gal. iij. Io dicit ipsemet, Ego ueni ut uitam habeat, & abundant⁹ habeant. Ioan. x. Nota abū dantiū. s. q̄ in ueteri testamento. Secundus aduentus erit de iustitia rigorosa, & iste erit in fine mūdi, q̄n sc̄p̄m rigorem iustitie dabit unicuiq̄ quod meretur, q̄a bonis dabit gloriam eternam, & malis penam eternam. Et de hoc aduētū dicit ipse in themate, Ego cum rediero reddā tibi. q. d. Iam non dabo tibi retributionem secundum bona que facis, nec punitionem de malis, sed cum rediero in secundo aduentu reddam tibi. Amore uestri quēsiū quot retributiones facit deus de bonis & de malis que facimus. Et inueni q̄ tres.

Prima datur in hac uita temporalis.

Secunda in morte corporali.

Tertia in iudicio generali.

Es de tertia loquitur thema principaliter.
Dico primo qd deus in hac uita iam da-
retributionem de bonis & malis que fa-
cimur. Quia illis qui tenent bonam ui-
tam deus dat retributionem, quia experi-
mentaliter uidetur quod bona uita &
sancta secum portat delectationes, &
dulcedinem.

tijis aīe, ubi scilicet sunt dolores. Dico se-
cundo qđ de^o dat aliā retributionē in mo-
re corporali, qñ aīa recedit a corpe, & ista
retributio est maior qđ prima. Dicit bñs
Aug. in lib. de cura p mortuis habēda, qđ
aīa recedit a corpe in aliquo illorū triū
graduū. Quia uel est totaliter perfecta, &
bona, uel totaliter imperfecta & ipenitēs,
uel medio modo se habēs inter bonā &
malā. De primo qñ psona tenuit uitam
bonā, & diligēter uitauit pēā, uel si pec-
cauit, fecit cōdignā pñiam, & bona hora
redijt ad deū cōterendo de pēis, ppo-
nendo citius mori qđ ad pēā redire. Fe-
cit magnas orationes, & corporis afflictio-
nes, intm qđ si in statera diuine iusticie
ex una pte ponerent mala & pēā, que fe-
cit, & in alia bona, bona incōparabiliter
excederēt, & supexcreserent. Qñ tales
moriunt, statim euolant sine purgatorio
ad paradysum, qđ iam in hoc mūdo tran-
suerūt, & sustinuerūt purgatorij. Nōne
uidetur uobis purgatorium esse, ieiuna-
re in pane & aqua, portare ciliciū, dor-
mire i terra, & sic de alijs? Iō statim euo-
lant. Autoritas. Cum dederit dilectis su-
is. i. personis scīs, somnū. i. mortis, ecce
hereditas dñi, filij merces fruct^o uētris.
Sicut sagitte in manu potentis, ita filij ex
cussorū. Bñs uir qui impleuit deside-
rium suum ex ipsis & c. ps. cxxvj. Not. filij
merces. i. merces filij, qđ pater aliud sala-
rium dat filio, & aliud seruo & captiuo,
quia filio dat suā hereditatem. Ita xps pa-
ter noster nobis filiis suis dat grām pa-
radisi, que est sua hēditas, qđ illa est mer-
ces filij. Si dicatur, Et quis dat tantū sala-
riū? Respondit, fruct^o uētris. i. uirginis
Marie, qui est xps iesus, quia per suā pas-
sionem & mortē & c. Alij per oppositum
sunt ita de mala uita & reprobata, qđ sci-
unt se uiuere in peccatis mortalib^o, nec
penitent, immo cōtinue agunt peccata,
& semper uellent uiuere, ut semper pos-
sent peccare, ut dicit Greg. Non confite-
tur, nisi forte ex uerecūdia, nec cōicant
in paschate, ut tenentur. Nolunt parcere
inimicis, nec restituere, sed dicunt, ponā
in testō & c. Tales quando moriunt quo-

uadunt? Accidit eis ut falconi, habēti la-
pidem ligatum ad pedes, qui licet uellet
in altum uolare ex inclinatione natura-
li, trahitur tamen pōdere lapidis & c. Ita
de aīa, que naturaliter uellet in altū uo-
lare, sed onus peccatorum, qđ sibi tu im-
posuisti, trahit eā subito ad infernū. De
quibus dicit scriptura, Ducunt in bonū
dies suos, & in pūcto ad inferna defece-
runt. Iob. xxj. Ecce retributio huius gra-
uis, qui est secundus. Tertius gradus cō-
sistit in medio. i. de personis perfectis in
uita, nec oīno reprobatis, sed penitēt de
peccatis, non tamen tñ quantum Maria
Magdalena, sed si uera contritio est, nō
est sine gratia, cōsistunt semel in anno
& cōicant, seruunt pñiam a cōfessorib^o,
iūctam, sed nihil addunt, seruunt pñiam
pta dei, & ieiunia ecclesie, quando tale
moriunt, nō uadunt ad infernū, nec
subito euolant ad paradysum, qđ nullum
malum impunitū, sed uadunt purgari ad
purgatorium, & ibi habent retributionē
grauissimarū penarū, omnes penas hu-
ius mūdi excedentium, & ibi habēt cō-
plere tempus a deo determinatum, nō
ab amicis iuuentur, qđ intm possent
uari suffragijs, qđ c. anni minuerentur in
decem uel tres annos & c. No. hic cōtra-
heredes, & testamentarios, nolentes re-
sponsum cōplere, & contra mulierē
nolentes ire ad cimiteria, uel ecclesias,
quibus filij uel uiri sunt sepulti. Ibi est
efficacius cū lachrymis orant p eis
alibi. Sctā ergo & salubris est cogitatio
p defunctis exorare, ut pēis soluantur.
ij. Mach. xij. Ista est ratio, ut dicit Aug.
quare in monumentis sunt imagines, &
ponuntur vexilla, ut illa uidentes para-
tes & amici moueātur ad orandum p il-
lis. Caueant tamen ne intentione uani-
tatis ponantur, qđ tunc esset pēā. Ideo
monumentum dicitur quasi monēs men-
tem. Ecce qualiter sedat retributio sit in
morte corporali. Dico tertio qđ de^o dat aīa
retributionem in iudicio gñali, &
ista est maior alijs. Rō, qđ fit in aīa & cor-
pore. Mō autē solum anime habēt grām
in paradiso, uel penā in inferno, & corpa
nihil

sentit. Aīe beatorū, Petri & Pauli,
sanctorū, sunt in celo in glā pa-
ralysū, corpa autē adhuc sunt in terra, & ni-
hil sentiunt de illa gloria. Itē aīa Iude &
Iheronimi, & aliorū dānatorum, sunt in
pēis inferni, corpa autē eorū sunt in ter-
ra incinerata, & nihil sentiunt de illa pe-
na. Sed quare prius anime habent
retributio nel penā qđ corpa? Rō est, qđ in bo-
nis operibus que fecim^o, seu malis, aīe
operant, & habent suū meritum, uel
meritum prius. Verbigratia. Si homo
facere aliquod bonū op^o meritori
prius aīa operatur cogitando, deli-
tando, & ordinando, & prius lucratur
meritum. In executione autem o-
peris corpus iungitur, & iquat animam,
faciēdo opus qđ anima ordinauit, ut
orationes, uel elemosynas, peregrina-
tiones & c. Iō aīa prius habet suā retribu-
tionem. Spūs. i. aīa, quidem prompt^o est,
corpus autem infirma. Mat. xxvj. Idem de
malis operibus, qñ aliquis uult facere a-
liquod malū, homicidiū, uel fortū, luxu-
riam, uel adulteriū, aīa prius tractat cogi-
tando, deliberādo, & ordinādo. Iō p pri-
aīa habet suū pēā, deīde i executione
corpus cōcurrit & c. Iō in die iudicij cor-
pus recipiēt retributionem glorie uel
pēne, secundū opera que fecerunt, qñ
libet aīa uirtute dei assumet suū p-
mū corp^o. Iō apłs, Oēs nos manifestari
oportet ante tribunal xpi. Rō, ut referat
quisq^{ue} p propria corporis, put gessit, siue
bonum siue malum. ij. ad Cor. v. De ista
anima retributione loquitur thema, Ego
rediero reddam tibi.

De eadē dñica. xij. post festum trini-
tatis. Sermo tertius.

Onclusit scriptura oīa
sub pēto. Gal. ij. Illud
uerbum in scā theologia
est multū difficile, & sub-
tile ad intelligendum. Iō
modo id uolo uobis declarare, & habe-
re speculationes intellectuales, &
moralēs. Sed prius salute-
re ergo Maria & c. Pro huius uerbi de-
claratione sciendum, qđ in summa aīa

bona opera spiritualia & personalia, que
habemus a deo in hoc mundo, sunt tria
principalia.

Primo corpus materiale.

Secundo anima rationalis.

Tertio uita temporalis.

Licet autem habeamus alia bona, ut di-
uitias, honores, officia, & hmōi, tñ sunt
bona accidentalia, & nō personalia, nec
essentialia. Sed corpus, aīa, & uita, sunt
bona personalia & essentialia. Corp^o est
primum qđ formatur a deo in utero ma-
tris, & uix est tam magnum ut auellana,
& iam habet omnia mēbra, & lineamen-
ta. Ratio, quia prius fabricatur domus qđ
inhabitetur. Ita corpus humanum est ut
domus terrestris, & aīa seu spūs est inha-
bitator. De ista domo apłs. Scimus enī
quoniā si terrestris dom^o nostra hui^o ha-
bitationis dissoluatur, qđ edificationem
ex deo habem^o, domum nō manufactā,
sed eternam in celis. ij. ad Cor. v. Dein-
de creatur anima, nō de materia preexi-
stenti, sed de nihilo, quia hoc est creare,
& creando infunditur, & infundēdo cre-
atur, ad habitandum in domo corporis.

Secundo, ex corpore & anima simul cō-
iunctis sequitur uita tpalis, & homo ui-
uit per annū uel. v. uel. x. uel. xx. uel plu-
res annos, secundum qđ deus dat tēpus.
Ecce omnia bona personalia. De istis au-
toritas. Formauit deus hominem de li-
mo terre, quātum ad corpus, & inspira-
uit in faciem eius spiraculum uite, quan-
tum ad animam, & factus est homo in a-
nimam uiuētem. Gen. ij. Nota formauit
deus, nō dicit creauit, quia corp^o de pre-
iacenti materia fuit formatum, & inspi-
rauit in faciem eius & c. quia licet tota a-
nima sit in toto corpore, & tota in qualī
libet parte, secundū Aug. tñ opera aīe pl^o
apparēt in capite, in quinq^{ue} sensib^o, qđ in
alijs partibus corporis. Mō dico secundū
scripturā, qđ oīa ista bona personalia ue-
niunt ad malam cōclusionē ex peccato,
propter hoc dicit thema, Conclusit scri-
ptura. i. concludendo dixit, omnia scilicet
bona personalia concludens esse ma-
la cōclusionē sub peccato. i. propter

420 DOMINICA XIII. PO
peccatū. Patet thema. Dico primo q̄ pri-
mū bonū q̄ habemus, est corpus mate-
riale cū iūis mēbris & officiis, & istud
uenit ad malā cōclusionē scilicet mor-
tis. Nec unquā intrauit aliquis in hunc
mundū, qui ab ista cōditione fuerit exē-
ptus, scilicet de morte corporali, non xp̄s,
nec uirgo Maria mater sua, de quib⁹ ma-
gis uideret. Recte iste mundus est ut car-
cer mortis. Sicut isti prelati & dñi tenēt
iam unū carcerē, de quo dicit, q̄ si aliqui
oe intrant, non exeūt, nisi per mortē. Ita
est de hoc mūdo, quotquot intrant, non
exeunt nisi per mortē. Et sicut ille qui
intrat carcerē, dū capis plorat, dicens, O
miser &c. Ita qñ intramus in hunc mun-
dū, oēs intramus plorando. Et si scirem⁹
loqui, & essemus interrogati, rēspōde-
remus, Ploramus quia intramus carce-
rem &c. Ideo Eccl̄. xij. Noli metuere iu-
diciū mortis, memento quē ante te fue-
runt, & q̄ superuentura sunt tibi. Hoc iu-
diciū a dño omni carni. Nota, noli me-
tuere iudiciū mortis. Dicit philosophus
in politicis, q̄ dñia est inter timorem &
dolorē, quia timor nō habet obiectum
pñs, sed est futurū cōtingens, & pōt eue-
nire uel nō. Isto modo marinarij timēt
periculū maris, quia pñt submergi uel
nō, & homicida captus timet furcam, in
qua pñt suspēdi uel nō. Sed dolor habet
obiectū pñs, quā dolor est de malo pñti,
& inenitabili. Sicut ille q̄ ducit ad furcā
ut suspēdā, ille non dicitur timere, sed
dolere, quia iam habet obiectū pñs, in-
enitabile. Modo certū & clārū est, q̄ iudi-
ciū mortis est ita inenitabile, q̄ non pōt
mutari, & snia est iam data. Et hoc iudi-
ciū a dño omni carni. Et iam fit exēre-
tio, quia currendo uadimus ad mortē,
t̄ps ducit nos. Non enim habemus ratio-
nem timendi, sed dolendi. Sicut decapi-
tandus, quia iam tenet caput ad gladiū,
nō timet, sed dōlet. Idem de nobis. Pro-
pter hoc dicit, Noli metuere iudicium
mortis, sed supple dole, quia iā malum
mortis pñs est. Ideo apostolus, Statutū
est oib⁹ hoīb⁹ semel mori. ad Heb. ix.
Patet ergo mala conclusio corporis ma-

terialis. Dicunt logici, q̄ cōclūfio femper infertur ex aliquo antecedente, ſive ex premiffis. Modo uideam⁹, unde, uel quō iſta cōclūfio, mors corporalis ſequitur. Dico primo q̄ enthymematice ſequitur, ſcilicet ex uno antecedente, quia Adam peccauit, ergo homo moritur, bonā cōſequentia eſt. Autoritas. Per unum hoīem p̄t̄m in hunc mundū intrauit, per p̄t̄m mors, & ita in oēs hoīes mori pertranſijt. ad Rom. v. Hic aliquis poſſet arguere dupliciter. Primo p̄ hoc q̄ dicitur, Per unū hoīem p̄t̄m &c. Cōtra dicet aliquis, Imo ex duobus hominib⁹ p̄t̄m in hunc mundū intrauit, quia per Adā & Enā, quia primo peccauit Eua, ergo nō ex uno antecedente, ſed ex duobus ſequitur mors. Rñſio. Dico q̄ ap̄l⁹ dicit per unū hoīem &c. apoſtol⁹ loquit⁹, p̄prie & ſubtiliter, quia licet dicitur peccauerit f. Adā & Eua, tñ mors nō uenit in nobis niſi per p̄t̄m Ade. Dicit⁹ Tho. in prima ſcd⁹, q̄ ſi ſola Eua peccaffet, & nō Adā, ſola Eua portaffet penam ſuā, & nō Adā neq; nos. Et ſi Adā peccaffet ſol⁹, & nō Eua, Adam & oēs nos fuiſſem⁹ puniti, ſicut nūc ſum⁹. Rñſio. quia pater eſt principiū actiui generationis filiorū. Et ſicut humanitas uenit ex patre inſtrumentaliter, ita etiā p̄t̄m, quia ſoli homini precepit de⁹ ne comederet de ligno &c. Ex omni ligno paradifi comedes, de ligno autē ſcientie boni & mali ne comedas. In quacūq; die comederis ex eo, morte morieris. Gen. ij. Sed argumentū eſt cū dicit, ita in omnes homines mors pertranſijt. Cōtra, quia dicit ſcriptura, q̄ filij nō portabūt iniquitatē patris, ſed anima que peccauerit ipſa moriet⁹. Eze. xviij. Quare ergo nos ex peccato Ade patris noſtri ſumus puniti, & morimur? cū nō conſenſimus p̄t̄o, quia nō dñi eramus nati. Itē q̄ filij nō puniant⁹ ex p̄t̄o p̄tis, nec in corpore nec in aīa, patet, quia nō occidunt filij p̄parentibus. Deut. xxiij. Nō occidunt p̄p̄es p̄ filijs, nec filij p̄ p̄p̄ibus, ſed unusquisq; p̄ ſuo p̄t̄o moriet⁹. Vñ eſt ergo q̄ filij Ade moriunt⁹ ex p̄t̄o p̄tis, & in aīa per

p^{ri}mū originale, & in corpore p^{ri}mū
 corporeale: Pro r^{ati}ōne hui^{us} i^{ste} cōdū,
 q^{ui} & hō & oē aīa cōpositū ex quatuor
 qualitātib^{us} cōtrarijs naturaliter est cor-
 ruptibile & mortale, ac si haberet hō in
 ventre quatuor serpētes adinuicē bellā-
 tes, & retorquētes se, talis hō nō possēt
 diu uiuere. Ita de nobis, quilibet nostrū
 habet intra se quatuor qualitates cōtra-
 rias, scilicet calorem, frigiditatem, humilitatem, siccitatem,
 quasi serpētes bellantes. Hoc maxi-
 me sentit ī pueris paruis. Ergo naturalis
 hō est corruptibilis & mortalis. Mō-
 rtalis est, q^{uia} Adā & Eua etiā erāt cōpositi
 ex his quatuor qualitātib^{us} cōtrarijs. Sed
 singulari priuilegio, q^{ui} doctores uo-
 cant iustitiā originālē, in Adā & Eua ille
 quatuor qualitates erāt in tanta equipar-
 atā, p^{ro}portione, & concordatiā, q^{uia} Adā
 & Eua poterāt nō mori. Hoc idē priuile-
 giū habuissent etiā & filij, si ipsi nō pec-
 casset. Sed, p^{ro}pter p^{ri}mū deus abstulit il-
 lud priuilegiū, quasi uellet dicere, Non
 uolo statim occidere, sed aufero nobis
 iustitiā originālē, & dimitto uos princi-
 pium nature, & nos nondū eram, nec ha-
 buimus possessionē illius iustitie origi-
 nalis, nihilomin^{us} nobis abstulit. Si. san-
 ctu^m Adā peccasset, genuisset filios, illi
 nō fuissent mortui, imo habuissent priui-
 legiū p^{ri}s. Nota ad hoc similitudinē de
 rege, qui fecit de rustico militē, qui fa-
 ctus miles, fecit regi, p^{ro}ditionem, & pius
 rex nō uult ipsum occidere, sed ipse ab-
 stulit sibi, & posteris suis priuilegiū mi-
 litare, q^{uia} post generat filios, q^{ui} nō sunt mi-
 lites rustici. O diceretis uos, filij sunt
 puniti nō nisi priuatiue uel pena damni,
 quia nisi p^{ri} peccasset, habuissent priuile-
 giū militare, sed non sunt puniti pena
 p^{ro}pria uel sensus, sed si ante p^{ro}ditionē
 q^{ui} genuisset, tunc nō fuissent puniti cō-
 ditionē & principijs nature rustici erāt,
 sed deus dederat eis priuilegiū milita-
 re, silius originalis iustitie. Sed Adam
 peccauit, & fecit p^{ro}ditionē & c. propter
 hoc de^{us} abstulit eis priuilegiū & c. Qui
 post genuerunt filios, sed filijs nullā pe-

nā pōsitua intulit, qā rectē & apprie lo-
 quēdo mors nō est nobis punitio, sed
 naturalis cōditio, sed indirectē est puni-
 tio & pena priuatiua sine damni, quia si
 Adā nō peccasset, nos etiā habuissēmus
 illud priuilegium. Patet ergo quō mors
 corporalis uenit ex uno accedente. Sed
 qā Adā peccauit, nos morimur. De ista
 qōne autoritas in ps. lxxvij. Viam fe-
 cit semite ire sue, & nō pepercit a mor-
 te aīarū eorū, & iumenta eorū in morte
 cōclūsit, qā cōclūsit oīa. sc. corpa sub pāō.
 Nota, Viā fecit semite. Differētia est in
 ter uīā & semitā. Viā em̄ est lata, multi
 uadant p̄ illā. Semita aut̄ stricta, & pauci
 trāsēūt. Sic rigor diuine iustitiē, antiqui
 tus erat ut semita, qā mors fuit in puni-
 tionē Ade & Eue, sed post facta est uīa
 lata, quia oēs comprehendit, nec aliq̄s a
 morte eximif. Ecce quare dicit, Viā fe-
 cit semite ire sue, & nō pepercit a mor-
 te aīarū eorū, quātū ad p̄c̄m originale,
 ī quo creatura cōcipit & nascit, & nisi p̄
 baptisimū purificet, nūq̄ intrabit paradisū.
 Rō, qā si nobilis miles uel baro, p̄ditor
 genuerit filios, temp̄s dicent filij, p̄dito-
 ris, nec uult rex eos ī suo palatio. Ex ista
 rōne de⁹ nō uult filios Ade in suo pala-
 tio celi. Si dicat, Quid ergo erit de no-
 bis? qā nos sum⁹ filij Ade. Dico qd⁹ nō
 est uerū, licet fuerim⁹ filij Ade ante ba-
 ptisimū, tñ ī baptismo facti sum⁹ filij dei.
 Dedit eis p̄tātē filios dei fieri. Io. ij. Ro.
 vij. Spūs. s. s̄anct⁹, testimoniu⁹ reddit sp̄i
 ritui nr̄o qd⁹ filij dei sumus. Ioan. Videte
 qualē charitatē dedit nobis pater, ut filij
 dei nominemur, & simus. j. Io. iij. Iudei
 & Agareni adhuc sūt filij Ade. Ideo &c.
 Propter hoc qd⁹ anima pueri nō bapti-
 zati petit ingressū paradisi, dicit xp̄s,
 Nolo filios proditoris. Si uellet dicere,
 Ego dñe nō demerui, quia nunquam
 peccaui. Et Christus, Ideo nō dabo tibi
 penam, sed nolo te in regno meo, quia
 nolo filios proditoris. Ame amen dico
 tibi, nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua & sp̄i
 ritus sancto, nō pōt introire in regnum
 dei &c. Job. ij. Et iumēta eorū. sc. corpo-
 ra ī morte cōclūsit. Iō dicit the. Cōclūsi-

scriptura &c. Logici de cōclusionē extrahūt correlariū. Correlariū ergo qđ ad istā cōclusionē sequit̃ est istud. Quia ex quo ad istā cōclusionē mortis habem⁹ uenire, qđ nō curem⁹ de delicijs corporis, nec desiderem⁹ munera, qđ cito dimittēda sunt. Iō despiciēda. Sicut ille qđ ducit ad furcā, oīa despiciat, licet sit diues, qđ cogitat statim moriturū. Idem debem⁹ facere. Sed in bonū psonale qđ in hoc mūdo habem⁹, est aīa rationalis, qđ est principiu formale, qđ dat esse corpū, & habet malā cōclusionē. sicut nū. Si uolum⁹ loqui de tpe antiquo, ante filij dei aduentū, patet qđ ultra quinq; milia annorū oēs aīe tā bonorū qđ malorū, iustorū & iniustorū, cōcludebant in inferno. Dauid, Quis est hō qđ uiuit, & nō uidebit mortē? eruet aīam suā de manu iseri? qđ nullus. licet in diuersis inferni locis cōcluderent. Mō autē ppter xpī aduentū multi ab inferno liberati sunt. Sicut illi de pfecta uita cito euolat, mediocres uero cōcludunt in inferno purgandō. Sed impenitētes cōcludunt in inferno dānorū. Sed queris, ista malā cōclusio unde sequit̃, & ex qđ pmissis? Dico qđ ex duabus pmissis sequit̃ per formā syllogisticā. Prima. s. ex peccato mortali, secūda, ex impenitentia finali. Ex his duabus pmissis sequitur ista cōclusio, Ergo in inferno damnaberis. Quia sic arguēdo, Homo peccauit mortaliter, ergo dānabitur, non ualet talis consequentia, quia pōt de peccato penitere, & pñiam facere, & tunc non damnabitur. Sed ualet sic arguēdo, Iste homo peccauit mortālī, & erit impenitens finaliter, tunc sequit̃ cōclusio, ergo damnabit̃ eternaliter. Et potest dicere anima damnata, Conclut dñs uias meas lapidibus quadris, semitas meas subuertit. Thre. ij. No. cum dicitur, Conclut dñs uias meas lapidibus quadris. Non dixit rotundis, quia paries de lapidibus rotundis sine bitumine uel calce, statim diruitur. Ita omnes alie pene transeunt, sed paries de lapidibus quadris & politis, firmus est & stabilis, & signat penam inferni de lapidibus

quadris. i. insolubilibus, quia nunquam finietur illa pena. Ideo dicit, Conclut &c. No. uias meas. Quatuor sunt uie generales, quibus homo pōt exire de peccatis, & de mala uita, scilicet, Mundicia baptismalis. Obedientia generalis. Penitentia sacramentalis. Patientia martyrialis.

Omnes iste uie sunt clauē aīe dānate, quia nullo modo pōt de penis exire. Iō dicit, Conclut dñs &c. Secundo dicit, semitas meas subuertit, & non dicit conclut, sed subuertit. Semite autem qđ sunt stricte uie, signant pñias, quas in hoc mūdo facimus pro peccatis. Prima semita est contritio, que stringit cor, & oculi stillant lachrymas ex dolore pccorū. Hec semita nō est conclusa illis de inferno, sed circūdata, quia etiā ipsi habēt dolorem de pccis & plorāt. Ibi erit flet⁹ & flet⁹ dētiū. Mat. xxij. Sed nō est contritio, quia nō p peccatis, sed ppter penā quā sustinent circūdata est. Secūda est cōfessio. Semita est multū stricta, sic dicere uni homini sua peccata horribilia quasi diffamando se, durum est, & sic semita stricta est, sed oportet per istam transire. Et damnati consentunt peccata sua illi malo prelato, sed nihil ualet illa confessio, quia semita est subuersa. Quando superbus uidet beatum Paulum, confitentur peccata sua, & percutit se dicens, O miser, & quid ualuit mihi superbire? si fuisset humiliatus ut ille, etiam fuisset saluatus. Idem dicit avarus, quando uidet sanctum Mattheum conuersum, cōfiteatur peccata sua. Idem de luxurioso, quando uidet Magdalenam. Item discipline & afflictiones corporis sunt semite, & hec sunt in inferno, sed nihil ualet, quia submersę sunt. Item ieiunia etiam sunt semite, damnati ieiunant, sed inuititer. Nota de diuite epulone. M. & ecce x. viij. anni sunt, qđ petiuit, & quotidie petit guttam aque, quam nondum obtinuit, nec unquam obtinebit. Idem de alijs asperitatis, sed nihil eis ualet, quia subuertit dominus semitas. Patet ergo

quomodo illa malā cōclusio infernalis sequitur ex duabus pmissis. Ex ista cōclusionē inferitur correlariū morale, qđ nulla pccā mortalia, quantūcūq; graua, possunt nos ducere ad infernū sine impenitētia finali. Ergo faciam⁹ pñiam contra cōsiliū xpī, pñiam agite, appropinquabit enim regnū celorū. Mat. iij. Ecce quare dicit thema, Cōclut scriptura. i. concludendo dixit oīa sub pccō. i. ppter pccā in inferno. Tertiū bonū personalem qđ habemus in hoc mūdo, est uita temporalis. Magnū bonū est, quia p ipsam possumus operari meritorie uel demeritorie ex libero arbitrio, sed etiā uenit ad malā cōclusionē. Iad iudiciū diuinum in quo oportet nos personaliter comparere, & de oībus qđ fecimus in hac uita pñe & strictissimū cōputū reddere. s. de cogitationib⁹, qđ unqđ habuim⁹, de uerbis locutionib⁹, opationib⁹, aspectib⁹, & pccisib⁹ qđ fecisti, de oībus bolis panis qđ cōedisti, de taceis uini qđ bibisti. De hoc in pō dicit Dauid in plona xpī, Cū accepero tēpus, ego iustitias iudicabo. Nota. Cum accepero tēps. Xps nobis mutauit tēps uite tpalis, nō tñ dat, quia suū est, sed mutuatur tibi. x. annos, illi. xx. mihī. & illi. l. Et propterea uide quō illud responis, quia ideo mutuauit ut lucrū faciamus ex eo, & xps expectat, & qđ uidet qđ tps male expēdist p te uel per illū, auertit tibi tps p mortē corporalē. Et si male & ociose expēdisti, dicit, Mō redde mihi rōnē de tot annis tēporis quos tibi mutuauī. Bernard⁹. Omne tps tibi impensum a te exiget, quāsi sit expēsum. O stricta cōclusio. No. de illo iuene dislato, cui uidebat qđ erat in iudicio dei, & dicebat sibi, Redde rōnē &c. Canus effectus est. Ecce quare dicit, Cum accepero tēpus, ego iustitias, nō solū iniustitias, iudicabo. Cōcordat. b. lo. di. Iurauit peruentē in scēa scōrē, quia tps non erit ampl⁹. Apoc. x. dicit, Iustitias iudicabo. O dñe, & nūquid sufficeret iudicare iniustitias, sed qđ etiā iustitias iudicabit? No. iniustitias iudicabit. Et hoc rōnabit. Nam aliqua sunt bona opera de gñe, sed

quia nō sunt in gratia, uel quia sunt, ppter uanā glāiam, uel ppter hypocrisim, uel quia facientes bona opera habent in faciendo aliquā finistā intētiōē, ideo ista opera iudicabit dñs. Alius intellect⁹ est, Ego iustitias iudicabo, qđ bona opera sunt negligenter, quia nō sunt cū illo seruire spūs, & diligentia debita, iudicant a dño. Verbi grā. Religios⁹ qđ seruat ordinē suū, regulam, & cōstitutiones, iustitias facit. Sed nisi seruet eū cū illo ardore, & deuotione, rigore & obedientia debita, hoc iudicabit dñs. Idē de clericis offiū suū dicentibus, qui iustitiā faciūt, sed si dicunt matutinas negligenter, istam negligentia iudicabit dñs. Idē de secularib⁹ euentibus ad missam in diebus dñicis & festiuis prout tenent, qui opus iustum faciunt. Sed si ueniunt tarde, uel recedunt nimis cito, uel loquunt de ferijs & c. dum dicūt officiū, uel respiciunt mulieres, uel biberūt aī, ista iudicabit dñs. Idē de mulieribus in ecclesia loquentibus, quid facit domus & c. & catus uester, uel disputatis de uestib⁹ & ornamentis, ista iudicabit dñs. Idē de confessione, quā deberetis facere in principio quadragesime, ut haberetis partem in bonis ecclesie, & uos differtis usq; ad ultimum diē. Idem de communione in paschate, & aliqui male parati cōicant. Ista iudicabit dñs. Qualiter quilibet uestru pararet domū suā, si papa uel rex haberet intrare? Ecce quare dicit, Ego iustitias iudicabo, nō solū iniustitias. Mō uideamus unde sequit̃ ista cōclusio, nō enthematice ut prima, nec syllogistice ut secūda, sed per inductionē sic dicēdo, Ille currit, & ille, & sic de singulis, ergo oīs homo currit. Bōa est ergo cōclusio inductiue. Ita dicit xps i iudicio, Tu peccasti cōtra decē precepta mea, & in septem peccatis capitalibus, per quinq; sensus corporis, & operib⁹ mie, & in hoc & in hoc. Mō ergo redde rationē uillicationis tue. Cuncta que sunt, supple ab hominibus, adducet deus in iudiciū, pro omni errato siue bonū siue malum sit. Eccl̃s. vi. Ideo dicit thema, conclut

scriptura. i. concludendo dixit, Omnia sup. opera uite temporalis, sub peccato. per pñm in iudicio diuino. De cōclutione ista dicit de pñ filio, Fac cōclutionē, qñ terra plena est iudicio sanguinū, & ciuitas plena iniquitate. Ezechie. vij. Duas rōnes assignat deus pater, cū dicit, Fac cōclutionē &c. qñ terra. i. mundus, plena est iudicio sanguinū. In scriptura sanguis in plurali signat pñā. Vnde Dauid petēs ueniam de pñis dicebat, Libera me de sanguinibus. i. pñis. Mūds plenus est iudicio sanguinū. i. pñis, qñ hodie pñā reputatū uirtutes. Verbi gratia, de illo magno pñō eūdo ad diuinos, fortilegus &c. & qñ reprehēdūtū dicit, Et debeo sic permittere qñ filius meus moriatur &c. recorro ad illos, q pñt me iuuare. Ecce quomō iudicant hoc peccatū faciendū cōtra expressum preceptū. Idē iurādo falsē, ut iuuēt amicu captū &c. Et qñ a cōfessoribus reprehēdūtū, dicit, O domine, proximo damnum &c. Pro dolor, dicit cōtra dei preceptū. Idem de uindicta. Quare non debeo me uindicare? naturale est, quia etiā formica uindictae, brutus non est pñm, quia nō habet rōnē refrenātē, qñ sicut ille qui equitat sine freno, excusatur si nō pōt equū retinere, nō tñ excusatur ille qui eqtat cum freno. Idē de pñō luxurie dicunt, Deus dedit mihi talē cōplexionē, ita qñ de peccato suo accusat deū, q nullo mō est causa pñi, & sic de alijs pñis, qñ oīa colorāt aliquo colore, dicentes bonum malum, malū bonū. Item idē dicit de usura, que est mala, & dicit qñ est de interesse. Dicitur contra hoc. Itē qñ simplex fornicatio nō est pñm, ecce iudiciū sanguinū. Ve q dicitis malū bonū, & bonū malū, ponentes tenebras lucē, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarū. Esa. v. Secundā rō tangitur ibi, & ciuitas plena iniquitate. Ciuitas. i. ecclesia plena iniquitate, & sic de alijs. Iō dicit, Fac cōclutionem. Ista est causa quare iudicium erit cito. Ex ista cōclutione sequitur unū bonū correlatiū. i. qñ si uolēs bene euidere de iudicio diuino, qñ hic faciam⁹ iu-

diciū de nobismetipis. Dñs Iesus xps dedit unū mirabile priuilegiū xpianis, tale, si aliquis rex daret sibi suis uasillis, reputaretur stultus, qñ quilibet usm fecit in ista tria. Pura innocentia. Firma obedientia. Digna penitentia. Et de quolibet potest dicere, Nōne decē mundatū sunt. Quibus uel operibus mundatū? Imo qñ innocentiam, uel obedientiam, uel penitentiam. Dico primo qñ ad purificationē, deus ordinauit innocentiam, quando creatura siue parua uel magna baptizatur, si habet cum originali peccato peccata actualia, ibi purificatur ab oībus peccatis, non solum originali, sed etiā a mortalibus & uenialibus, si habet omnia peccata que continentur in pñt fieri, nisi sic accederet. hoc uide beatū Tho. iij. par. q. lxx. & lxxi. a pena & culpa. Et in. iij. distin. qñ si moreretur statim euolaret, ut anima uirginis, licet non in tāta gloria. Similiter puer, qui solū habuit peccatū, crimen originale, quod non est factū a creatura, sed receptū. Sicut de imagine que portatur ad templū, & cadit in luam. Sic anima hominis est imago dei. Imaginē quippe dei factus est homo. Sed cadit in generatione carnali. qñ qñ creatur in utero, tunc in maculā recipit. Ideo non potest intrare templum dei uel paradysum, nisi qñ uenerit in aqua baptismi. Amen amē dicit, nisi quis renatus fuerit ex aqua & spū, non pōt introire in regnum dei. Iō. iij. No. renatus. i. iterato natus de deo ecclesie, que uirgo cōcepit, & uirgo peperit &c. Iō. j. Ideo si creatura moritur baptysmū, dicatur quid dicitur in paradysū &c. Non intrabit in eam quod inquinatū, aut abominationē &c. Apo. xxj. Sed in baptismo mundatur, nec est aliqua alia aqua illius maculæ, quia nec tota aqua maris conuerteret ad mundandū de uno ueniali. Iō. Ito auto. Effundam super uos aquā uiuam, & mūdabimini ab oīb⁹ iniquitatē,

Dominica. xiiij. post Trinitatem.
Sermo. j.

Nonne decem mundati sunt Lu. xvj. Pro intellectu literalī huius uerbi dicitur historia breuiter huius euangelij, & quomodo unus de mundatis rediit ad Christū sibi suppliciter regram. Cui dixit xps uerbū propositū, Nonne decem mundati sunt? Patet thema literaliter. Saluetur uirgo Maria. Modo uolēs applicare hoc thema secretis diuinis subtiliter & intricato,

inuenio in sacra scriptura qñ de oratione tria, per que homines mundantur, & dignificant ad uitā eternam, & quilibet cōstitit in numero denario, & quilibet cōstitit in numero denario. Pura innocentia. Firma obedientia. Digna penitentia. Et de quolibet potest dicere, Nōne decē mundatū sunt. Quibus uel operibus mundatū? Imo qñ innocentiam, uel obedientiam, uel penitentiam. Dico primo qñ ad purificationē, deus ordinauit innocentiam, quando creatura siue parua uel magna baptizatur, si habet cum originali peccato peccata actualia, ibi purificatur ab oībus peccatis, non solum originali, sed etiā a mortalibus & uenialibus, si habet omnia peccata que continentur in pñt fieri, nisi sic accederet. hoc uide beatū Tho. iij. par. q. lxx. & lxxi. a pena & culpa. Et in. iij. distin. qñ si moreretur statim euolaret, ut anima uirginis, licet non in tāta gloria. Similiter puer, qui solū habuit peccatū, crimen originale, quod non est factū a creatura, sed receptū. Sicut de imagine que portatur ad templū, & cadit in luam. Sic anima hominis est imago dei. Imaginē quippe dei factus est homo. Sed cadit in generatione carnali. qñ qñ creatur in utero, tunc in maculā recipit. Ideo non potest intrare templum dei uel paradysum, nisi qñ uenerit in aqua baptismi. Amen amē dicit, nisi quis renatus fuerit ex aqua & spū, non pōt introire in regnum dei. Iō. iij. No. renatus. i. iterato natus de deo ecclesie, que uirgo cōcepit, & uirgo peperit &c. Iō. j. Ideo si creatura moritur baptysmū, dicatur quid dicitur in paradysū &c. Non intrabit in eam quod inquinatū, aut abominationē &c. Apo. xxj. Sed in baptismo mundatur, nec est aliqua alia aqua illius maculæ, quia nec tota aqua maris conuerteret ad mundandū de uno ueniali. Iō. Ito auto. Effundam super uos aquā uiuam, & mūdabimini ab oīb⁹ iniquitatē,

namēntis uestris. Ezech. xxxvj. No. ab oībus inquinamentis, tā originali, qñ ueniali, seu mortali. Ista est pura innocentia. Et forma baptismi cōstitit in numero denario, scilicet in decem dictionibus siue pñis, que cōtinent decē dictiones, qñ hec est. No. hic formā per decem dictiones, Ego te baptizo in nōie patris, & filij, & spūs sancti. & ideo dicitur, Nōne decem. i. dictionibus mūdātū sunt? Auiscntur clerici & laici, qui in periculo baptizāt, ne aliquid mutet, addant, seu minuāt, quia si sic, nihil facerēt. De hoc uid. b. Tho. iij. par. q. lxx. ar. viij. Nota hic d magis i theologia, a uetula baptizato. No. cōtra errorem dicentium, qñ pueri ex dolore mris habeant penā. Itē dic quomodo hec dictione innocentia in signū predictōrū habet decem literas. Dico secūdo &c. firma obedientia. Pueris sufficit pura innocentia, sed d magnis, ex quo habet discretionē, & usum liberi arbitrij, uult deus firmam obedientiam, qñ homo seruiat sibi de intellectu, memoria, & uolūtate, & ore per orationē, & toto corde faciēdo eius uoluntatē. Quilibet dñs requirit aliquod seruitiū a suis subditis, alias nō daret eis prouisionē. Modo dominus de⁹ qui est rex regum, & dominus dominantū, dat nobis bladū in capis, uinū i uineis, oleū, lanā, aquā in fontibus, & promissū salariū glorie. Iō dignū est ut seruiam⁹ sibi, & faciamus eius uolūtatem, dicēte xpo. Qui facit uolūtatem pñis mei qui in celis est, ipse intrabit in regnū celorū. Mat. vij. Ista obedientia ē cōstitit in numero denario. i. in obseruatiā decē preceptorū. Primū preceptū respicit cor, qñ simus deo fideles, ne cū eius inimicis habeamus colloquiū. i. cum diabolo & diuinis &c. debet dicere bonus xpianus, Dñe, nihil uolo, nec sanitatē, nec proles, nec perditū, nisi a uobis. Secundū respicit os, ut cū honore & reuerētia loquamur d deo, quēadmodū de rege uel milite. Iō non debemus iurare, nec renegare &c. ut faciūt multi miseri. Iō ueniunt tempestates, fames, sterilitates, & cetera huiusmodi. Tertiū respicit opus, & dirigit nos in

tis iudiciā de me, sed remittatis mihi, iō nolo recipere iudiciā de inimicis meis &c. iō xps, Si dimiseritis hominibus peccata eorū, dimittet & uobis pater uf celestis delicta uestra &c. Mat. vj. Decimū est eucharistie cōio. In hoc cōpletur digna penitentia. Oīa predicta opera penitentialia essent nihil sine cōione. Ideo est pceptū, q̄ oēs cōicent in paschate, & qui tunc non recipit xpm, nūq̄ recipiet a xpo in paradiso, q̄a uirtute illius oportet nos illuc ascēdere, q̄a ex quo hō recipit xpm, nunq̄ recedit ab eo, nisi expellat p pchm. Iō dicit ipsemet, Amē amē dico uobis, nisi manducaueritis carnē filij hominis, & biberitis eius sanguinē, non habebitis uitā i uobis. Qui manducat meā carnē, & bibit meū sanguinē, habet uitā eternā &c. iō. vj. Ista est digna pnia. Et sicut hoc uerbu, innocētia, uel obediētia, habet decē literas, ita hoc nomē penitentia, q̄a sicut forma baptismi, in quo datur baptizato innocentia, consistit in decē dictionib⁹, & obediētia in decē preceptis, ita pnia in decē operib⁹ penitētie pmissis. Ideo dicit thema, Nōne. i. imo certe, decem. si operibus pnie mundati sunt.

De eadē dñica. xiiij. Sermo. ij.

Ite ostendite uos sacerdotibus. Habetur uerbū istud textualiter Lu. xviij. & officiatur in euangelio hodierno. Sermo erit de sancto euangelio. Deo uolente habebimus bonas instructiones, speculatiuas, & morales. Saluter uirgo Maria. Sanctū euangelium huius dñice recitat unū magis & pulchrum miraculum, qualiter Iesus xps uirtute p̄di sui semel curauit decem leprosos, di. Ite ostendite uos sacerdotibus, qui eius exequentes mādātum curati fuerunt. Istud in summa continetur in euangelio hodierno. Amore isti uerbi quesiui in sacra scriptura, tam in ueteri quā in nouo testamēto, quot modos tenuit deus ad curandū leprā. Et inueni q̄ curauit quintupliciter.

Primo per ablutionem corporalem. Secundo per tactum manuum.

Tertio per ostensionem uisualē. Quarto p absconsionem sinualem. Quinto p separationem psonalem.

Istos quinque modos seruauit deus in leprosa curatione. Nō sine magnis secretis, ad ostendendum & figurandum quinque modis quib⁹ anime curatur a lepra peccatorum mortalium. De tertio mō dicitur thema, Ite ostendite uos &c. Dico primo &c. s. per ablutionē corporalem. Ite mō dicitur d⁹ inuenitur. iij. Regū. v. No. breuiter historia de illo nobili uiro leproso, qui uenit ad Eliseum propheta &c. Cui respondit propheta, di. Vade & laua se septies in Iordane, & recipiet sanitatem caro tua, atq̄ mūdaberis. & sequitur, Descēdit, & laua se septies, & mūdatus est. iij. Regū. v. Ecce unus modus curadi leprā. Mō intremus secreta q̄ hic tangunt. Certū est q̄ nūllus aq̄ materialis habet talē pntē curandile prā, sed figurabat lauacrum baptismi, per qd aīe mūdatur, & curat homines a peccatorū lepra, nō solū originalis, sed etiam actualiū, ut Iudei, & infideles, q̄ nō hnt accēdūt ad baptismū. Ecce q̄re dicit, Vade, & laua se septies &c. Sed est hic q̄stio. Quare precepit ut lauaret se in Iordane, cū tñ essent alie aq̄ ita bone? Solutio, sanctus propheta sciuit spū propheticū, pē dei sedm humanitatem assumptā debuit baptizari in Iordane, & ibi baptismū institueret, & nīm regeneratū aq̄is conseruaret ad lauādū pēā. Auto. Effudā super uos aquā mūdā, & mūdabimini ab omni iniquitatē uestra. Eze. xxxvi. Sed est hic iterū q̄stio, quare propheta dixit, Vade, laua se septies &c. quare dicit septies, cū baptismus nō habeat efficaciam nisi semel tñ, sicut semel tñ xps fuit passus? Notā, q̄ nunq̄ baptismus datur ab uno solo, imo sunt semper duo baptizantes. s. sacerdos, uel etiam laicus in necessitate, & hoc instrumentaliter, & xps deus & homo principaliter, quia qñ sacerdos baptizat corpus aqua materiali, scilicet ḡa spiritus sancti. Iō dicit de pater Iohanni Baptista, Super quē uideris ip̄m descēdentē, & manētē sup eū, hic est q̄ baptizat i spū scto. iō. i. De isto fonte spū sancti, pēat septē flumina, q̄ in baptismo oīa sūt sup aīam. s. spūs sapiētie, & itellect⁹, & cōsiliū, & fortitudinis, spūs sciētie, & dona spū scti habitualiter dantur aīe baptismi. De hoc lauacro pphetauit Zacharias di. In die illa erit fons patens & habitantibus Hierusalē ablutionē pētoris & mēstruate. Zach. i. Nota in die illa. i. xpi, in qua sol iusti mundū illuminabit, erit fons patens & habitantibus Hierusalē. Iudeis, in ablutionē pētoris, scilicet actualium pētorū, & mēstruum infirmitas est, q̄ uenit naturaliter, & signat peccatū originis nature. Auferent hic illi, q̄ hnt peccata, tam sacerdotes quam laici, de eis. Quia sicut pater carnalis, tenetur providere de cibo corporali, & sciant Credo, Pater noster, Agnus, q̄ confiteantur, & cōicent ad deū in paschate, q̄ uadant ad missam, & q̄m pnt tenētur patrini dirigere eos de peccatis, & reducere ad uitā, & ad deū, quia sunt eorū filij & de eis hnt reddere rōnē deo. Ite ex uestra negligentia dāntur, cum peccatis. Ista obligationem recipitis in baptismi. Ideo David, Quanta mādauit nobis nostris. s. spiritualibus, nota ea mō filijs suis, ut cognoscat generatio tua. s. conuersorū, q̄ sunt alteri⁹ generis. s. lxxviij. Et concordat Esa. di. xxxviij. Dico q̄ secundus modus est tactum manuum. Christus enim leprosum manu tangendo curauit. Hoc in Mat. viij. Postquam autem Christus predicauerat in quodam mōte, cum descendisset de monte, quidam leprosus

uenit ad eum dicēs, Dñe si uis, potes me mūdare. q. d. nō dubito de potestate tua, q̄a potēs es, sed solū stat in tua uolūtate. Iō dñe si uis, potes me mūdare, dixit textus. Et extendens Iesus manum suā tergit eū dicēs, Volo, mūdare. Et confessi mundata est lepra eius. Figurauit in hoc xps sedm modū, quē ordinauit ad curandū de pēis enormibus &c. q̄ post baptismū cōmittimus, que per baptismū nō possunt lauari, sed per tactum. Ecce contritio cordialis. Hic insinuat, q̄ q̄tūcūq̄ pēā sint grauiā & horribilia, tanta est uirtus contritionis, que si uera sit nō est sine gratia, q̄ purificat aīam ab omnibus culpis mortalibus. Ideo David, Cor contritum & humiliatū deus non despiciet. Si dicatur, Vnde hoc, q̄ contritio significetur per tactū manus? Respōdeo, q̄ nisi deus tactu sue manus mīe tangeret cor pētoris, nunq̄ haberet contritionem. Ista man⁹ mīe dei habet quinque digitos. i. quī q̄ motiua contritionis. Primum motiū est cogitatio amissionis gratie dei, q̄a qñ pētor cogitat q̄ ex suis peccatis perdidit gratiā dei, & est in ira dei, tunc habet motiū, & rationem cōterēdi. Sicut miles, q̄ prius erat in gratia regis, sed q̄a deliquit, perdit gratiā, & incurrit irā regis, ita q̄ rex non uult eū uidere, monetur ad contritionem offēse ex cogitatione amissionis gratie regis. Cogitate qualis dolor, maxime si non haberet unde uiueret aliunde. Ita de peccatore &c. nec aliū de potest habere uitam eternā. Sedm motiū ad cōtritionē est cogitatio amissionis lucris, qñ cogitat peccator q̄ perdidit q̄cqd lucratus fuerat unq̄ p opera meritoria, tūc habet motiū & rationē cōterēdi. O qualis dolor. Ac si mercator i manu perderet quicquid lucratus fuerat unq̄ toto tempore uite sue, quō doleret? Plus p̄dit pētor, sed quādo redit ad ḡam per uerā pniām, recuperat ista que fecit in gratia, quia opera bona mortificata, per penitētiā ueram reuiuiscunt. Cogitate qualis dolor debet esse religioso, uel clerico &c. qui propter unū pēam perdit q̄cquid lucratus fuit in quinquaginta, uel quadraginta

ginta annis &c. Tertiū, quia p̄dit hereditatē paradisi, que ad eū pertinebat, quāvis dolor esset primogenito regis, si ex culpa sua p̄deret hereditatē &c. Idem de p̄dore. Quartū q̄a perdit amicitia s̄cōrū angelorū, & oīm beatorū. Iā uidetis q̄tū doletis, q̄n p̄ditis aliq̄e amicu cordiale, q̄ro magis dolere debetis q̄n tātos p̄ditis. Igitur. Quintū motiū ad contritiōnē est cogitare, q̄a es dānatus sentētiā ad furcā inferni. Aīa que peccauerit ipsa morietur. Ezechie. xliij. Sētētia est data, sed executio non fit statim. Sed cogitate quō dolet cap̄, q̄n scit q̄ sentētia est data ut suspendatur, etiam si executio non fiat illa die. Istis quinq; digitis man⁹ mīe dei tāgit cor p̄ctōris. Iō propheta in p̄sona p̄ctōris cōterētis dicit, Abij amarus in indignatione spūs mei. Manus enim dñi erat meū cōfortās me. Ezechie. iij. Quia cōtritio nō solū purificat a p̄ctis, sed etiā cōfortat per spēm. Hic habetis doctrinā, ut bona uel mala penalia que habetis in hoc mundo, non attribuat causis secundis, quia man⁹ dei facit omnia. Ideo s̄cī patres antiquitus oīa retribuebant deo. Verbi gr̄a. De patriarcha Iacob cū esset puer &c. Dixit pater, Quomodo tā cito inuenire potuisti fili mi? Respondit, nō aliam rationem alsignādo dicens, Quia uoluntas dei fuit, ut cito mihi occurreret quod uolebā. Gen. xxvij. Idē ab Esau interrogatus de filiis, Quid sibi uolunt isti, & si ad te pertineat? Rēspōdit Iacob, Parnuli sunt, quos donauit mihi deus. Gen. xxxij. Etiam mala penalia sunt deo attribuenda, quia conclusio est oīm theologorū, q̄ omnia mala pene facit deus. Iō Iob postq̄ perdidit septem filios, & filias, per diabolum, ut dicit textus, & quingenta iuga boum, & tot aīnos, ab inimicis de Chaldea acceptos. Item septē milia ouium per ignem de celo &c. totum attribuēbat deo dī. Dominus dedit, dñs abstulit, sicut domino placuit ita factū est. Iob. i. cum tamen textus dicat, q̄a diabolus & inimici Chaldei fecerunt. Ita debetis uos facere, non attribuere aliquid soli, uel lune, uel nature, quia nō est nisi

captiua. i. ancilla, sicut si rex daret uobis aliquod officium uel castrum, & notarius facit instrumentum, & uos regratiamini calamo uel notario, nōne esset stulticia? De omnib⁹ ergo creatori est regratandū, non soli, nec lune, nec planetis, sed soli, luna, creature sunt irrationales. Ideo creatori est regratandū, tam de bonis quam de malis. Magister sententiā in primo de potentia dei dicit, Sufficit xp̄s nō dicere, omnium operationū & aduocatus nūc que sūt in hoc mundo causam esse dei uolūtātē. Si queratur, quare eclipsis sol uel luna? Rēdo q̄ ita placet deo. Et sic potest homo rēspōdere ad oēm questionē mundi. Tertius modus est p̄ cōfessionē uisualē. De hoc loquitur the. i. ostendite &c. Dicatur hic breuiter huiusmodi euangelij. Dñs xp̄s iret predicādo triens per mediā Samariā & Galileā de ciuitate in ciuitatē, de uilla in uillā, ostendendo gentib⁹ ueritatē fidei, in portam cuiusdam castrī occurrerunt ei decē uiri leprosi, q̄ extra morabātur, nec audebāt appropinquare, q̄a est morbus cōtagiosus, sed steterunt a longe, cogitate q̄a xp̄s genibus stabat, & alta uoce dicebat, uiri p̄cepto miserere nostri, nō dixerunt, dñe uel creator, sed p̄ceptor q̄a p̄ceptum precipiēdo creasti mūdū, ita p̄ceptum p̄cepto nos curare. Christus uero respiciens eos, dixit thema propolitum, Ite ostendite &c. quia sic curabimur, & ipsi recesserunt, & purificati fuerunt. Ecce purificatio lepre per ostentationem uisualē. Sed queratur, quare sic sunt conuati. Rēspōdeo, q̄ ad ostēdēdū tertium modū curandi a lepra p̄ctōrū. i. cōfessionē, q̄ est tāte p̄utis, q̄ nisi cor sit actualiter obstinātū, nolēs dimittere p̄ctā, nec remittere iniurias, quia in talibus cōfessio nō habet effectū, purificat aīam ab oīb⁹ culpīs mortalib⁹, p̄pter hoc dicit, Ostendite uos, nō dicit, ostēdite caput uel faciem manus, sed ostēdite uos. i. oēs plagas. Recte confessio nō est nisi oīfio plagarū lepre, dicēdo p̄ ex quo fui cōfessus peccauī in hoc &c. de alijs, p̄f interrogat te me. p̄f ego sum persona sup̄ba, auaritia

salaria seruorum, decimas, uel de rebus &c. Quādo dat absolutionē cōfessionis. De hoc auctoritas clara, Si confitemur peccata nostra, fidelis & iust⁹ est ut remittat nobis peccata nostra, & uideret nos ab omni iniquitate. in cano. i. Nota fidelis, cōplēs q̄d p̄misit. ut uos auisare de uno, quod est, q̄ oīa peccata integre debetis cōfiteri sacerdoti. Multi dānāt q̄a faciūt cōtra hoc y. i. ostēdite uos. Aliq̄ ex ignorātia, aliq̄ ex uerecundia nō ostēdūt oīa p̄ctā, etiam cōfiteāda sacerdoti. Sacerdos autē nō audet interrogare, q̄a fuit in uxore dicebat uiro dicēdo, Conuati me talia &c. Cōfessores nō debent aliquā interrogare uxores, nisi iustitiam dicēs, Seruatis fidē uiro, & nō aliter, cū tñ debeāt petere a cōfiteb⁹, diligenter, cū apparet eis insufficiens cōfessionis. Caveat tñ cōfessor ne sit interrogādo, & ne ostēdat modū ostēdēdū cōfiteb⁹. Ite aliq̄tēs p̄ctā sunt contra naturā, q̄ celum & terra submergi. Itē dicat cōfessor, Dilecti filii, negastis debitū uiro, q̄ si mutui negat debitū uiro, peccat mortaliter, & de hoc etiā debet uiro interrogari. Dicat historia q̄ accidit in Valētia, de uero negate uiro debitū, q̄ quolibet inueniebat excusationē, pp̄ quod uir inuenit ancillā siue captiuā, & decetero inueniebat excusationē, pp̄ quod uir inuenit uxore, uir dānauit se cū ancillā, & magis uxore, q̄ oīm erat cā istorū. hoc dicebat apostolus in suis sermonibus. Vxor uiro debitū reddat, s̄r autem uiro uiro, mulier sui corporis potestatem nō habet, sed uir, s̄r autē & uir corporis potestatem nō habet, sed mulier. Nolite dare in uicē, nisi forte ex cōsensu ad ueritatem naceris orationi, & iterū reuertimini in idipm, ne tentet uos Sathanas. p̄ incontinentiam uestrā. i. ad Cor. vij. etiam cōtra illos q̄ ex uerecundia ostēdunt oīdēre p̄ctā cōfessori. Quartus modus fuit p̄ absolutionē sinuāle. De

semel esset corā deo, habuit manū leprosam, & dixit, O dñe qualis est man⁹ mea? Dixit sibi de⁹, Abscōde eam in sinu, & sic curata fuit. Quare sic domin⁹ curauit leprā? Solutio, ad ostendendū quartū modū curandi peccata. i. per afflictionem p̄nialē. Si habetis aīam leprosam ex peccatis, p̄ corporis afflictionē poteritis eā curare. Et hoc signat manus habēs quinque digitos, quib⁹ operamur, qui signāt quinque opera penitēt alia. Primū est ieiuniū, quod cōprehendit oēs afflictiones corporales, ut ciliciū, disciplinā &c. Secūdū est oratio spūalis, q̄a sicut os loquitur, sic cor siue spūs cognat, oculi lachrymātur, & sic aīa purificat. Tertiū est elemosyna fraternalis. i. de bono iusto, sed de alijs restitutio fieri debet. Ideo dicit xp̄s, Quod superest. i. facta restitutione, date elemosynā. Et ecce oīa munda sunt uobis. Luc. xi. Quartum est remissio iniuriarū. Si uis etiā remittere dānum uel debitū amore dei, bene facis, sed nō teneris. Sed remittere oīdē, & rācorē cordis, & propositum habeas non nocendi inimicis, etiā si posses, sed sine p̄ctō corā iudice potes dicere tuā causam, & exigere debitū &c. Si uis remittere totū, ut deus tibi remittat, est magis meriti. Si dimiseritis hominibus p̄ctā eorum &c. Mat. vi. Quintū est cōiō sacramentalis &c. Patet quomodo manus signat afflictionē p̄nialē. Sed quare per absolutionem curata fuit? Solutio, ad ostendendum q̄ opera p̄nialia non debent fieri publice ad uitā dum uanā gloriā. Et si sint aliqua bona, que non p̄nt abscondi, ordinetur intentio ad deū. Dicatur contra illos, q̄ se laudāt de bonis operibus, dicēdo, heri ieiunauī, uel disciplinaui &c. Itē de illis, qui clamant pauperi, ut uideantur dare elemosynas. Per hunc enim modum aīa nō solum non curatur, imo fit magis leprosa, ergo attendite ne iustitiam uestrā faciatis coram hominib⁹, ut uideamini ab eis, alioquin mercedem non habebitis &c. Mat. vi. No. ne iustitiam uestrā faciat corā hominib⁹. Aliq̄ iustitia debet fieri corā hoīb⁹, & aliqua nō. De p̄ctis noto

rijs iustitia debet fieri corā hoīb*, de peccatis secretis iustitia secreta, & dimittat diuino iudicio, qā ipse cōdemnabit tales. Sed qñ pēta sunt notoria, & rectores sustinent, nec faciūt iustitiā, ira dei est sup eos, & super cōitatē. Verbi grā. Si aliq secretē inuocat demones, cōitates uī re- flores nō hnt periculū, sed qñ est notoriū, qā oēs recurrūt, & pcessiōnā uadūt gētes ad eū, pro liberatiōe ab infirmitatib*. &c. tūc ira dei est sup cōitatē & re- flores. Idē de iurātib* & blasphemātib* secreta. Sed qñ publice & notorie deus blasphemāt, & sustinet, tunc male regit ciuitas. Idē de opantib* secreta in dieb* festis. Sed qñ publice & notorie, corrigendi sunt publice. Idē de ludo aleae secreto uel publico dicendū est. Si aliquis fecit aliquā inhonestatē secreta, nō debet fieri de ista publica iustitia, sed quando publice & notorie habitant meretrices p uicos, uī per hospitā &c. nū facias iustitiā, publice habebitis super uos iram dei. Item si aliqua mulier in corde suo sit pōpōsa, & uana, secreta de cōdē nabit eam, sed qñ est publice sic uana & pōpōsa in ornamentis, in caudis &c. pōt puniri, si leges de ornamentis frāgat. Secus est si peccata sint notoria. Ecce quō intelligit, Attēdite ne iustitiā nām faciat corā hoībus, qd uerū est si pēta sint oculta &c. alī periculum imminet his qui nō corrigūt. Vnde dicit scriptura, Digni sunt morte, nō solū qui faciūt, sed etiā q consentiūt faciētibus. ad Ro. j. & xvj. q. iij. Oēs, quia pari pena puniendi sunt a- gentes, & cōsentientes, casus est decis*. c. j. extra de offi. dele. gl. Aug. Cōsentiant qui pnt, & debēt corrigere, & nō faciūt. xxiij. q. iij. Qui pōt. Rēstare posse pueris, & nō facere, est eis cōsentire. Quint* mod* est p separationē psonalē. Hoc hnt Nūeri. xij. Moyſes hēbat unā sororē p- phetiā, uocatā Mariā. Et quia semel murmurauit cōtra fratrē suū Moyſen, subito fuit effecta leprosa, p qua Moyſes orauit dñm, Dñe obsecro sana eā. Rñdit dñs, Separatur septē diebus extra castra, & postea reuocabitur. Nūeri. xij. Iste est

ultimus modus curandi a lepra peccato- rum. s. p separationē, & hoc hnt per ingres- sum religiōis. Separare se debet religi- sus, uel religiōsa ab amicis, & parētib*. Dicat cōtra mulieres, q in suis pib* uo- cant moniales, ut seruiāt eis, & etiā in in- firmitatib*, & q dimittāt seruitiū dei, & seruiāt eis, q indecēs est & malū. Itē nō debēt moniales ad se uocare amicos in festiuitatibus seu conuiuijs. Si uultis eis remittere aliquam elemosynam, be- ne quidem, sed non trahantur religiōe extra monasteria, quia hoc est periculo- sum, per hoc em & deuotionem amittūt, & dei seruitiū omittūt. Dicit quō ingressus religiōis habet eādē uirtutē ut baptisim*, purificandi ab omnib* pec- catis. Baptizetur Iudeus, qui habet oīa pēta, & alī maximus pōr intrat in religiōē, equalis grā dat utriq. Hoc fuit reuelatū cuidā scō, ut patet p miraculū aū dictū, cōfirmatū in decretis per Pēla- gium papā. Dicatur miraculū de illo san- cto, qui equalē grām uidit descēdere sup unū nouiter baptizatū, & sup intrantē religionem approbatam. Iste nō est ex priuilegio pape, sed ex priuilegio xpi, ut expresse dicit. i. Tho. in. iij. sen. Et scdā scdā. Vide ibi ratiōes. Nota cum dicitur, separatur septem diebus. Per septem die- bus septem intelliguntur, in quibus fit perfectio religiōis, scilicet,

- Obedientia generalis.
- Paupertas apostolicalis.
- Castitas angelicalis.
- Deuotio in officio.
- In ore silentium.
- Penitentia corporalis.
- Et patientia uirtualis.

Sine istis nō pōt religiōis saluari. Vñ dicit. i. Tho. in quolibetis. Si scire monasteriū, in quo negligit cura aīarū, nō au- derē cōsultare alicui q ī tali monasterio eligeret monachātū. Itē attēdēdū est sol- licite, ne in ingressu religiōis fiat sumo- nia, alī aīa non purificaret, immo pī* ma- cularet, & tūc sic separatus poterit dice- re, Alperges me dñe yīo. &c. uel alit. Iste separatiō est recedere a mala societate, que

est occasio peccandi. Iuxta illud, Que- ratur tene, quis sint chara relinque. De eadem dñica. xiiij. Sermo tertius.

Qui Christi sunt, carnē suam crucifixerūt. Habetur uerbū istud ad Gal. v. Pro huius uerbi declara- tione, & materie predicā- tione, sciendum q creature introducuntur esse xpi tripliciter. scilicet, Per creationem uniuersalem. Per redemptionem humanam. Per subiectionem specialem.

Primo ad primū, oēs creature sunt xpi, in per ipsum oīa creata sunt & facta. sicut castrū quod proprijs expēsis edificat, & nō alieno fundo, dicit esse il- lius. Qui edificauit, ita etiā totus mūdus est, qā dñs Iesus xps de suis. ppijs. s. in finitā infinita, & sapientia, sine alieno in proprio fundo edificaue- rat. Iste domū totū mūdi, cū oib* creaturis. Iō oīa sūt sua. Cui* est celū, ter- ra, & alie creature uisibiles & inuisibiles. Iste q oēs sūt xpi. Et isto mō loquitur dñs, Locutus est nobis. s. de* pater, quē fecit & fecula. ad Heb. j. ergo oēs creature sunt xpi per creationē uniuersalem &c. Quātū ad secundū mēbrum est q per redēptionem humanam creature rōnales, cuiusuis status si- tū conditionis sint, tam fideles quā infideles, oēs sunt xpi, nō solū per creatio- nem, sed etiā per humanā redēptionē, ut est ppijs pecunijs emit captiuos, il- li sunt. Ita xps de ppiā moneta burse s. s. eius corpus sanguine, emit nos, & ppijs soluit pecū in mēsa cābij. s. in cru- ce. Ideo oēs sumus sui, licet Iudei, Aga- nī, & oēs infideles alij, ut falsi captiui agnati modo, & latitent p nemora, & in uicinis infidelitatis, unde apłs dicit, ueni uinimus. s. per fidē & grām, dño ui- uimus, siue morimur. s. per infidelitatē peccata, dño morimur. Siue ergo ui- uimus, siue morimur, dñi sumus. In hoc xps mortu* est, & resurrexit, ut & ui- uerē & mortuorū dñetur. Ad Ro. xiiij.

Tertio modo dicunt aliqui ipsius xpi, p subiectionē specialem. Isto mō solū Chri- stiani bōni sunt sui p uerā credentiā, & de uerā obediētiā ad ei* pcepta, qui habet ista duo ille dicit esse xpi, & hoc iam de- notat in noīe xpiani. Quare aliqui dicitur Aragonenses? quia hnt subiectionē specialem per credentiā ad regē Arago- nie, & obediētiā. Quare aliqui dicunt Castellani? uel Gallici? ppter subiectionē specialem ad suū regē. Ita xpiani q ha- bent uerā fidē in corde, & deuotā obe- diētiā in ope, sunt xpi p specialem subie- ctionē, & ex hoc notati sunt xpiani. Act. xj. Paulus & Barnabas in Antiochia an- nū totū cōuersati sunt in ecclesia, & do- cuerūt turbā multā, ita ut cognomina- rent primū Antiochie discipuli xpiani. Ecce ante dicebant discipuli. Et de xpia- nis loquitur thema, Qui xpi sunt, &c. s. per subiectionē specialem, p uerā credentiā fidei, & deuotā obediētiā in opere, car- nem suam crucifixerunt. Modo uiden- dum est quō nos xpiani debemus cruci- figere carnem nostrā ad instar xpi. De- clara per quinq; uulnera siue plagas pri- cipales, quas xps recepit in capite propter coronam spinarū, & in toto corpore li- uores, quis posset numerare &c. Sed pla- ge principales fuerūt quinq; due in ma- nibus, & due in pedibus, & una in late- re. De quibus pphetauerat Dauid in ps. xxj. in persona xpi dicēs, Foderūt man- meas, & pedes meos. s. ligone clauorū, xps ergo fuit crucifixus corporaliter, & recepit quinque uulnera reatr. Sic nos xpiani debem* crucifigi ad istar xpi mo- rā, & recipe istas quinq; plagas uirtua- lis, & tūc de nobis dicit the. Qui xpi &c.

Prīo ī manu dextra p mīam largiēdo. Scdō in sinistra p iustitiā restituēdo. Tertio in dextro pede per temperan- tiam abstinendo.

Quarto in sinistro pede per patientiam sustinendo.

Quinto p pñiam ī latere cōtinuādo. Quilibet xpian* q has quinq; plagas assū- pti, ad instar xpi crucifixus est, de qb* ne

de inimicis suis &c. O dixit ipse, Melius est, quia de fractura tibiae curabor, & non si fuisset iugulatus. Ideo cum patientia suscipiendi sunt infirmitates. Ideo dicit scriptura, Fratres patientes estote usque ad aduentum domini. Ecce agricola expectat preciosum fructum terre, patienter ferens, donec accipiat tpaneum & ferotinu. Patientes igitur estote & uos, & confirmate corda uestra, quoniam aduentus domini appropinquabit, & non tardabit. Iac. v. Quinto, in latere debemus uulnerari uulnere penae. Penia dicitur lancea, quia sicut lancea habet duo. scilicet ferrum acutum, & hastam longam, ita penia habet ferrum acutum contritionis, quod uulnerat cor timore penarum inferni, secundo est ibi hasta longa spei, quia longam spem debemus habere de dei misericordia, si homo uult a peccatis abstinere, & peniam facere. Qui timetis dominum, ecce ferrum acutum, sperate in illum, ecce hastam, & in oblectationem ueniet uobis misericordia. Eccl. ij. & de pe. di. j. nemo. Nemo potest bene agere peniam, nisi qui sperauerit indulgentiam. Iudas proditor ferro contritionis uulneratus fuit, habens contritionem. Dicit textus, Videns Iudas quod damnatus esset, penia ductus &c. Mat. xxvij. sed non fuit ibi hasta spei, quia desperauit dicendo, O miser, tamen malum feci, non debeo uiuere, & suspexit se. O miser, si uenisset ad yginem, ut oraret filium suum, ut parceret sibi, adhuc habuisset remissionem &c. Iohannes dicit, Qui timetis dominum &c. Hac lancea debet apiri latius usque; ad cor amarum contritionem, ut exeat inde sanguis seruientis ofonis, usque disciplinas, & aquas lachrymarum, sicut de latere christi perforato exiuit sanguis & aqua. Vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis & aqua. Ioh. xix. Hic est qui uenit per aquam & sanguinem. Non in aqua solus, sed in aqua & sanguine. Ioh. v. Predicto modo crucifixus erat, quod dicebat christo, confixus sum cruci. Gal. ij. Ite, Ego enim stigmata domini lesu in corpore meo porto. ad Gal. vj. Non legitur, quod apostolus fuerit crucifixus reus, sed decapitatus, sed erat clauatus in manu dextera clauo misericordie, in sinistra clauo iustitie.

Domnica. xv. post trinitatem.

Verite primum regnum dei, & iustitiam eius. Habetur uerbum istud textualiter Matthei. vj. & rectatum est statim in euangelio hodierno. Noster presens sermo erit de sancto euangelio huius domnice, & habebimus, si placet deo, multas bonas doctrinas, & speculationes contemplatiuas, ad informationem animarum, & instructiones morales ad reformationem uite nostre. Salutes ergo Maria &c. Dominus lesus christus saluator noster, uolens & precipiens saluationem omnium animarum nostrarum, nisi per culpam nostram impeditur, in sancto euangelio ostendit tria multa utilia ad habendam distictam saluationem. Primum est adherentia diuinalis. Secundum est confidensia supernalis. Tercium est diligentia uitalis, uel spiritualis. In his tribus stat euangelium, & de tercio. scilicet diligentia spirituali, dicitur thema, Querite primum. i. principalem. Dico primo quod christus euangelio ostendit amorem in herentia diuinalem in hoc. scilicet quod non debemus in corde non habere maiorem coniunctionem ad bona creata siue creaturas, quam ad deum, sed super omnia toto corde & tota mente adherendum est deo. R. O. est. Sicut enim ille qui uult habere aquam puram & claram, currat ad fontem, quia postquam aqua transit alios, iam non est ita clara & pura. Ita si uolumus puram bonam, & delicias, ad deum, tanquam ad fontem omnium bonorum, est recurrendum, quia non sunt nisi lacus fetentes laboribus, periculis, & miserijs. Iohannes dicit, Mihi autem adherere deo bonum est. Proximam hominem deo amando corde, contemplando intellectu, loquendo de eo ore. Ista adherentia diuina, nam ostendit christus in principio euangelij, cum dicit, Nemo potest duobus dominis seruire. Aut enim unum odio habebit, & alterum diliget. Aut unum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis deo seruire, & Mammoni, quasi uellet dicere concludendo, ergo elongetis uos a Mammoni, & adhereatis christo. R. est christus hic tenet modum logicalem, arguendo in forma syllogistica. In Ferio, ponens ulem

negatiuam, & particularem affirmatiuam, & concludit per particularem negatiuam. Vniuersalis negatiua est ista, Nemo potest dominis seruire. Declaret. Diceret aliquis, Nonne potest homo seruire pape & regi & primogenito? Immo, quia seruendo uni seruitur alteri. Glo. declarat intellectu christi dicentis, Nemo potest seruire duobus dominis. Inter se contrariantibus, & contraria precipientibus, ita quod duobus dominis serui nemo potest seruire, & quia papa rex, & primogenitus, non sunt contrarii, Iohannes &c. Declarat christus duas rationes, Aut enim unum odio habebit &c. Quereret modo aliquis, Quomodo poterit quis scire, quod seruiat ali deo, quia solus deus scit corda? Dico quod signum exit extra. scilicet uerbum per os, ut sumus sumetarij. Cor, ubi est ignis, emittit flammam ad os, quia ex abundantia cordis os loquitur. Mat. xij. Et in hoc cognoscit quod seruatur deo. Vnde & Petro dictum fuit, Tu exiles es, nam & loquela tua manifestum te facit &c. Mat. xxvj. Dicat contra illos hic, loquuntur contra deum iurando, blasphemando, melius esset illis quod essent muti. Qui enim dicit in iudicio, De ore tuo te iudico serue neque. Ecce uis negatiua. Nemo potest duobus dominis seruire, & quod intelligitur. Sed minor. scilicet particularis affirmatiua, non exprimitur in textu, sed innuitur. scilicet quod & diabolus sint domini, non indiget probatione, sed quod sint contrarii, cito probabitur. Christus est dominus noster duplici ratione. scilicet creationis & redemptionis. Creationis, quia ipse cum patre & spiritu sancto omnia creauit, ergo est dominus. Nam si aliquis in sua possessione de suo proprio edificat domum, nonne dicit dominus domum suam. Ita christus de suo proprio creauit mundum huius mundi, ergo dominus est, propter hoc dicebat Mardocheus orans, Domine deus, in ditione tua constituta sunt posita, & non est qui possit te resistere uoluntati. Tu fecisti celum & terram, & quicquid celi ambitu continet, dominus omnium es. Hester xij. secundo iure redemptionis. Nam si aliquis de suis proprijs pecunijs emit captiuum, seu captiuos, dominus est eorum. Ita deus, qui nos creauit omnia, diabolus sibi instant occupauit multa. Intantum quod dice-

batur princeps huius mundi. Venit princeps mundi huius. i. diabolus, & in me non habet quicquam, inquit christus. Ioh. xij. Christus suo sanguine emit nos, non tamen dedit precium tyranno. scilicet diabolo, quia nullum habebat ius, sed deo patri. Ergo dominus est non solum iure redemptionis. Ideo David in psalmo. Exurgat deus &c. dicit, Iter facite ei qui ascendit super occasum. i. passionem. Nam occasus solis signat christi passionem, quia sicut sol occidit cum certitudine, quod in crastinum orietur. Ita christus passus fuit cum certitudine resurrectionis. Not. Iter facite. scilicet in uestro corde, & uita, & ueniet ad uos ille qui fuit passus, quia dominus nomen illi. Diabolus dicitur dominus non uere, sed tyrannice, & homo peccando dat se illi, sicut si captiuus fugeret, & daret se alteri, ille diceretur dominus eius, non tamen uere, sed maliciose. Ideo omnes sumus empti christi sanguine, qui in mensa crucis aperuit cophinum thesauri, in qua cruce passus est, in capite spinis, in manibus & pedibus clauis, in latere lancea, & quoniam homo peccat mortali, fugit dominum christum, & subiicit se diabolo, licet non dicat ore dominum suum, tamen ostendit, propter hoc diabolus dicit dominus tyrannicus. Ideo dicebat auctoritas apostoli, Nescitis quoniam cui exhibetis uos seruos ad obedientiam, serui estis eius cui obedistis, siue perit ad mortem, siue obedientionis ad iustitiam? ad Rom. vj. Ecce quomodo intelligit quod christus & diabolus sunt domini. scilicet diuersimode, sed sunt oppositi, quia quicquid placet deo, displicet diabolo. Verbigia. Deo precipit humilitatem, & diabolus continuo laborat inducere gressus ad superbiam &c. De hoc uide istam. Tho. j. pte. q. lxxij. ar. ij. Christus uult quod simus liberi, non nimis nos occupantes de bonis temporalibus, & diabolus inducit ad auaritiam &c. Item christus uult ut simus casti, ut habeamus illam gloriam paradisi &c. quo non intrat porci, nec inquina ti, sed diabolus, ut cadamus cum eo in eternam damnationem, puocat nos ad luxuriam. Christus uult ut habeamus pacem, & bonam dilectionem ad inuicem, & charitatem, & diabolus incitat ad inuidiam, & malitiam, cum felle amaritudinis, uel occasione officiorum, di-

gnitatu, bñficiorū, & hmōi. Xps uult & precipit tēperantiam, ut de cibis quos ipse creauit, p nobis recipiam⁹ ad sufficiētiā, & nō ampli⁹. Sicut nec bestie, ex quo biberūt, etiā si rex uel papa iutarēt eas, nō plus biberēt, & diabolus tētat de gula, &c. Xps precipit ut uiuam⁹ in pace, parcedo inimicis, qā oēs sum⁹ mēbra unius corpis, & si qñq; dextera pcutit sinistrā, uel econuerso, nō recipiūt uindictā, sed iuuāt se mutuo. Ita nos oēs mēbra corporis ecclēie sum⁹, cui⁹ caput est xps, sed diabol⁹ puocat ad irā, & ipatiētiā, & uindictā. Ita breuiter qcqd placet deo, displicet diabolo, & tractat oppositū de eo ut fiat, imo statim creat⁹ posuit diuisionē in celo. Dicat quō respexit, & sub se uidit oēs creaturas, & solū sup se deū, cui uoluit equari, & multi angeli ut adulatoris confenserūt sibi, sed Michael, Gabriel, Raphael, & alij boni dixerūt, Ego nō cōsentio. Ecce ibi diuissio, ppter qd dixit de⁹, Nō habitabit in medio domus mee, q facit supbiā. Tūc Michael cū alijs expulit eū cū sibi cōsentientibus de celo. Auto. Factū est prelium magnū in celo, Michael & angeli ei⁹ pliabant cū dracōe. i. Lucifero, q tot angelos deuorauit, hoc est, seduxit, & hoīes deuorat. Apo. xij. Patent igif cōtrarietates xpi & diaboli. Iō xps, Qui nō est mecum, cōtra me est. Et q nō colligit mecū, dispergit. Lu. xj. Et loquit ad hāc de Lucifero. Patet minor, quō de⁹ & diabol⁹ sunt dñi oppositi. Mō sequit cōclusio, ergo non poteris deo serui, & Māmone. Nō. Māmōna significat duo. In lingua em Syriaca Māmōna significat diuitias tpales. Secūdo significat illū diabolū, qui tētat de auaritiā, q ēr dicit Māmōna. Et secūdu hoc cōclusio declarabit dupl, qñ dicit, Nō potestis deo seruire, & Māmone. i. diuitijs. Dicit hic Hiero, q hō pōt bñ seruire deo, & dñari diuitijs, sed iposibile est seruire & deo & diuitijs. Nota, differētia est iter dñari diuitijs, & seruire eis, sicut iter dñm & seruū, qā dñs qescit, & seru⁹ seruit sibi, & nō econuerso, sed laborat seru⁹. Itē qñ tu laboras negociādo p

mare, terrā &c. & pecūia qescit domo, in cista, tūc tu es seru⁹, & ipsa dñā, & nō potes deo seruire & Māmone. Sed dñari pecunijs est eas seruitio bono applicare, qā sicut dñs nō pmittit qescere seruū suū, sed dicit, Fac hoc, fac illud. Ita qñ hō facit serui diuitias, subueniēdo uiduis, orphanis, puellis, captiuis, & paupib⁹ siue usura, tunc diuitie sunt ancille, & seruū dñō, & sic esse dñm diuitiarū bonū est, qā simul pōt hō seruire deo, & dñari diuitijs. Iō dicit Hiero. Qui em diuitias seru⁹ est, diuitias custodit ut seru⁹, q aut seruitutis excusit iugū, distribuit eas ut dñs. Secūdo Māmōna significat illū demōnē, q tētat de auaritiā. Et quādo dicit q nō possum⁹ seruire deo & Māmone. Est hic speculatio talis. Nos inuenimus in sacra scriptura septē demones, qui tētant de septē pñis mortalibus, & hic solū notat xps Māmōna. Primus est Leuitiā, q tentat de supbia. De quo Iob. xij. Ipse est rex sup uniuersos filios supbie. Secūdus est Asmodeus, qui tētat de luxuria. De quo Thob. iij. Demoniū nōte Asmodeus, occiderat eos mox ut ingrederentur ad eā. Scōcupiscētiā. Tertius qui tētat de inuidia, dicit Beelzebub, de quo Lu. xj. In Beelzebub principe demoniorū eicit demonia. Hoc dixerūt inuidi. Quartus q tentat de gula, dicit Beelphegor, de quo David, Inuitati sunt Beelphegor, & comederūt sacrificia mortuorū. ps. cv. Quintus qui tētat de ira, & facit indurare corda, dicit Baalberith, de quo Iudic. xj. De fano Baalberith cōduxit sibi uiros. Sextus qui tētat de auidia, dicitur Astaroth, de quo j. Reg. vij. Auferte deos alienos de medio usi, Baalim & Astaroth, & preparate corda usā dñō, & seruite ei soli. Septimus qui tētat de auaritiā, dicitur Māmōna, & de isto loquit xps hodie. Quare xps in cōclusionē sui syllogismi nō dixit, Nō potestis deo seruire & diabolo, sicut dixit, Nō potestis deo seruire & Māmone. Rñdeo. Licet posset concludi de qlibet diabolo, tñ xps restrinxit ad Māmōnā. Rō, qā q uult eradicare & expellere ma-

harborē de suo uiridario, ad radicē & nō ad ramos incipiet. Idē in pposito. Vñ uenit tot mala, quare nō sit iustitia? qñ tot qñes & litigia, nisi ex auaritiā? propter qd apłs, Radix oīm malorū est cupiditas, quā quidā appetentes errauerūt a fide. j. ad Ti. vij. Auarus em uir habet fidē, qā habet cor inuolutū, iō pdit fidē dicēdo, Quid scit hō de alia uita? Fratres & sacerdotes inueniūt ista, ut dētur eis pecunie. Iō xps ut bonus hortulanus, uolēs malā arborē eradicare, dicit, Non potestis deo seruire & Māmone. Et hoc de primo, & patet adherētia diuinalis. Dico scđo q debemus habere cōfidentia supernalē. s. ut in nris necessitatibus cibi, potus, uestit⁹, & alijs, cōfidamus de deo, qā si uiuimus ut decet, ipse puidet nobis de oībus necessarijs. Et hoc pbat xps quinq; rōnibus, di. Ne solliciti sitis aīe usq; qd māducetis, aut corpori uō qd induamini. Nonne aīa plus est q esca, & corpus plusquā uestimēt⁹? Ecce prima rō. Declaret ista ratio p regulam philosophie, & iuristarū. Regula est philosophie cōmentatoris sup. viij. Physico rñ, q oē agēs naturale, qñ dat de forma substantiāli, tantū dat de accidentib⁹. scilicet dicit, siccitatē, & claritatē &c. Itē dicunt Iuriste, cui cōcedit principale, & accessoriū credis esse concessū. extra, de reg. iur. lib. vj. Accessorium naturā sequi cōgruit principalis, ut si rex facit gubernatōrē, si diceret gubernator regi, Ergo detis mihi pīatē citandi hoīes, & capiē di &c. Nō oportet hoc petere, qā ex quo cōcedit principale &c. ita deus dat formā principale. sciam & corpus, q cum una aīa facit unā essentiā. scilicet humanitatē. Qui ergo dat principale, bene dabit accessoriū. scilicet necessaria. Iō dicit, Ne solliciti sitis &c. Secūda rō, Respicite uolatilia celi, q nō serūt neq; merūt, neq; cōgregāt in horrea, & p uester celestis pascit ea. Nōne uos magis pluris estis illis? Ecce scđa rō talis est. Deus puidet auibus &c. ergo puidet, per locū a maiori, et hoībus, cū hō inter oēs creaturas corporales sit dignissima creaturā. Vnde bo-

nus xpianus dicere debet, O dñe, q pro uideris aīalibus tertē, auibus aeris, & piscibus maris, puideatis mihi, qui sum ad imaginē & similitudinē uestā. Et merito coparat nos auibus. Nā ipse de mane dicit officiū suū matutinale secundum suū breuiariū, philomena in media nocte, hirundines in aurora, & sic laudant deū. Dañ. iij. Benedicite oēs uolucres celi dñō, & post uolāt, inueniunt iam grānā preparatā a deo, & sic saturantur. Tu ergo facias sic, lauda deū de mane, uitādo tamē multū ne aliq; te perturbet, si gnando te, & post uolāt. laborando in officio tuo, quia hoc significat uolatus auis. Iob. v. Homo nascitur ad laborē, & auis ad uolatū, sic deus prouidebit tibi. Ideo dicit Hiero. Labor exercendus est, sollicitudo tollenda. Tertia rō, quis aut uestitū cogitās pōt adicere ad staturam suā cubitū unū, & de uestimentis quid solliciti estis? Ista rō est subtilis, & declaratur per similitudinē magistrorū domorū, qui secundū altitudinē edificij faciunt fundamentū, in paruis modicū, in magnis & altis edificijs magnū faciunt fundamentū, ita quod libet corpus humanum est edificium, quasi una turris, cuius fundamentū est cibus, & pot⁹, uestit⁹. Cum deus sit magister, qui edificat istā turrim. scilicet corpus, sine dubio ipse puidet de bono fundamēto. Labora tu, & fac q in te est, & ipse faciet adhuc pl⁹. Quarta rō, Cōsiderate lilia agri quō cre scunt, non laborant, neq; nent. Dico uobis, qñ Salomon in omni gloria sua nō coopertus est, sicut unū ex istis &c. usq; modice fidei. Ista rō clara est, quia qui uestit herbas, uestiet nos si in eo cōfidimus. Sed ut liliū, habeamus sex folia. scilicet sex opera mīe, que sunt in uita, quia sepelire post mortē sit. scilicet cibare famelicū, potare sitientē, uestire nudū, colligere peregrinū, uisitare infirmum, redimere captiuum. Et habere debemus duo grana, quasi deaurata, ut liliū inter folia. Ista sunt amare deū sup oīa, & pxiū si cut seipm. Quīta rō est, Nolite ergo solliciti esse, dicentes, qd māducabim⁹, aut

quid bibemus, aut quo operiemur? hec enim omnia gētes. i. gentiles inquirunt. Scit enim pater uester, q̄a his omnibus indigeris. Notate hic pulchrā doctrinā, nā xps uult ut confidamus de eo, ut filij de patre, quia si dicatur puero quinque uel sex annorū, Vnde habebis aliam tunicā, postq̄ ista erit corrupta? Rndet, Pater meus curat de hoc, ipse providebit. Et si dicat puero, Et tu qd facies? Rndet puer, Faciā precepta & mandata sua. Itē si queratur, De quo comedes? Respōdet puer, Pater meus & mater mea curāt. Talē cōfidentia uult xps q̄ nos habeamus de eo, & q̄ nō habeamus sollicitudinē, sed uult q̄ seruemus decem precepta. Sed modo magis confidimus de uno Iudeo. Probat, nā si habetis instrumentum, q̄ talis Iudeus quolibet anno dabit uobis centū florenos, cū magna cōfidentia & securitate estis hūdi panē, & uinū, & alia necessaria, & de xpo qui promisit nobis oīa necessaria etiā cū instrumēto, notarius fuit Mattheus, si seruamus sua mādāta, nō cōfidimus, imo qn dicitur auaris, ne faciant usurā, dicit, Debem⁹ tenere os clausum ad uentū, de quo uiuimus? Et nūquid cōfiditis de xpo p̄se uestro? Idē de clericis faciētib⁹ simoniā, recipiūt pro sepultu ra simoniace pecuniā. Benedictus qui cōfidit in xpo p̄se nostro pijsimo, in ipm projiciam⁹ oēm sollicitudinem nrām. j. Pe. v. Oēm sollicitudinē uestā projiciētes in eū, qm ipi est cura de uobis. Projicitur sollicitudo dicendo, Dñe, ego seminabo campū &c. sed si habebō triticū dñe, hoc est in uobis. Ego seruabo mandata uestra, & uos dabit⁹ mihi &c. Idem de uinea, & de omnibus negocijs. Item apostol⁹, Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione & obsecratione cū gratiarum actione petitiones uestre innotescāt apud deum. Phil. iij. Dico tertio q̄ xps in hoc euā. ostendit nobis tertium necessariū, quod est diligētia uirtutū. Hoc dicit the. Querite primū regnū dei, & iustitiā ei⁹, & hec oīa. s. tpalia, adiicient⁹ uobis. No. & iustitiā ei⁹. Et dabo declarationē hui⁹ p̄ autoritatē ap̄i di. Nō est regnū dei esca

& pot⁹, sed iustitia, & pax, & gaudium in spū. cō. ad Ro. xiiij. Regnū dei in tribus consistit. s. in iustitia, ne. s. aliquis faciat iniuriā alteri, ut habeat p̄uisionē, imo si defraudasti aliquē, uel iniuriā intulisti ei, satisfacias. Verbi gratia. Si dānificasti aliquem in manu, & sic de alijs membris principalib⁹, ne possis acgrere p̄uisionē, ecce iniustitia est p̄petrata, sed tu debes eidē satisfacere, & in hoc iustitia consistit. Itē si aliq̄s teneat tibi certā q̄ritate, & nō pōt soluerē, & p̄ te detineat capt⁹, melius est ut seruiret tibi i aliquo, uel ut lucraretur aliqd, q̄ nō est iniustitia ut uidet, sed crudelitas. Sed⁹ regnū dei in pace consistit, qd innuit ap̄s cū addit, Et pax. & illa pax debet hic incipere, q̄ pax debet esse in corde, & ondit i ore. Hic errat aliq̄ cōfessores, qn aliq̄s iniuriatus cōfiteat, dicit, tē q̄ illi q̄ sunt passi iuriā, debēt remittere totū &c. hoc nō est uerū, uerūtū oīdū cordis debet remittere offensū, sed si uult, pōt, p̄seq̄ ciuē uel criminalē cām suā iudicē, sed regis q̄ habeat, p̄positū nō nocēdi inimico, Et si ipm inueniret dormiēdo, sine ordine iuris. Item debet ostēdi pax in ore, salutādo, loq̄ndo &c. Si dicat, incipit loq̄ &c. dicat q̄ incipit loq̄, pot⁹ uidet lucrari coronā, q̄ ille q̄ resalutat, q̄ Iudeo & Agareno salutanū loquit hō resalutādo. Tertio regnū celorū in gaudio consistit, qd notat ap̄s cū dicit, gaudiū, de hoc uidet. s. Tho. j. ij. q. xy. art. j. q̄ q̄rit, ut & beatitudinē regitur delectatio. Et hoc gaudiū est gaudiū de habitatiōe uite brē & paradisi, siue de uisionē brā diuine essentie, nec immerito, q̄ ibi est sanitas sine morte, gaudiū sine tristitia, iuuet⁹ sine senectute &c. Sequit⁹, Et hec oīa. s. bona tpalia adiicient⁹ uobis. Ergo querite primum regnū dei, & iustitiā eius.

De aiab⁹ in purgatorio. Sermo. ij.
Hodie est, & cras in clibanum mitti. Matt. v. Mō iuxta itellectū quē nō lo p̄dicare & p̄dicare de aiab⁹ purgatorii, oportet declarare tres breues p̄positiones. Prima propo-

positio est talis. Pns uita tota est sicut dies usualis uel artificialis. Secunda, de nulla p̄sona proprie dicit⁹ esse nec uerē, nisi sit in statu grē diuinalis. Tercia, q̄ locus purgatorii est sicut caminus ignis, in quo fit panis materialis. Quarta propositio declaratur sic. Vos deus scire, q̄ secundū q̄ sancta mater ecclesia diuidit diem, q̄ diuidit in sex horas. Prime, tertie, sexte, nonē, uesperarū, & completorij, sic etiā uita hoīs diuidit i sex horas. Hora prima hominis est a natiuitate usq̄ ad. x. uel. xij. ānos. Rō, q̄a sicut claudius dicei incipit hora prime, ita tūc, hoc. x. uel. xij. anno, hō incipit intelligere cognoscere aliq̄, non tūc habet magnā ueritatē scientie, quia nec hora prime datur magnā claritatem mundo. Hora secunda a. xij. usq̄ ad. xx. uel. xxv. ānos. Rō, q̄a sicut hora tertia sol est altior, clarior, & calidior, q̄ hora prime, ita tūc hō per altitudinem corporālē, & maiore ueritatē intellectus, nisi sit stultus, & et cōplexionis. Hora. vij. hominis a. xxv. an. usq̄ ad. xl. annū. Rō, q̄a sicut in illa hora est in altiori gradu, ita hō est in sua perfectione. Hora nona a. xl. an. usq̄ ad. lv. annū. Rō, quia sicut sol in illa hora incipit declinare, ita calor naturalis tunc incipit declinare, & etiā fortis. Hora uesperarū hominis est a. lv. an. usq̄ ad. lxx. annū. Rō quia illa hora iā inclinatur ad occasum, sic & hō ad mortem. Hora completorij hoīs est a. lxx. anno usq̄ ad. lxxx. usq̄ ad. finē. Et ex ista rōne uita hoīs dicitur una dies, habens istas sex p̄positiones. Auf. Hodie si uocē eius auertis, nolite obdurare corda uestra. Matth. xij. Hodie. s. in tota uita presenti, q̄a in alia uita non sunt predicatorēs, hodie. s. in hac uita, & ita exponit apostol⁹ ad Heb. iij. Audiat aut uox dei leuando, uel predicationes audiendo. Patet ergo prima propositio. s. q̄ tota pns uita est unus dies usualis. Secūda propositio dicit, q̄ de nulla p̄sona proprie dicit⁹ esse, nisi sit in gratia diuina, q̄a q̄ nō est in grā, nō dicit⁹ uiuere. Rō, q̄a philo-

in hoīe est materia. s. corpus & forma. s. aīa, q̄ dat esse corpi. Idē de esse spūali, q̄a licet aīa sit forma substantialis corporis, & essentialis, tū ipa aīa habet esse per aliam formā. s. per gratiā diuinā, & q̄ diu est in grā, uiuit, qn aut aīa p̄dit gratiā dei, non habet esse gratie. Iō Hier. Patres nostri peccauerūt, & non sunt. Thre. v. q̄a licet habeāt esse naturale post p̄ctm, tū nō habēt esse spūale. Sed ille dicit esse spūalē, q̄ est in gratia, deuotione, & dilectione dei. Iō xps, Qui habet mādāta mea, & seruat ea, ille est q̄ diligit me. Io. xiiij. Patet secūda propositio, q̄ nulla p̄sona habet esse &c. Tertia propositio dicit, q̄ locus purgatorii est sicut fumus, in quo fit panis &c. quia sicut in furno mittitur panis, nō ad cōburēdū, sed ad cōquēdū, & inde extrahit⁹, & presentat⁹ pape, prelato, uel et regi, & ponitur in mēsa sua. Itē purgatorium est ut cliban⁹, in quo mittuntur aīe, nō ut fiat carbones, ut ille de inferno, sed ut mūdētur, & purificētur, deinde extrahunt inde ab angelis, & p̄stant pape Iesu & regi xpo, & ponunt in mēsa grē eius. Iō de purgatorio dicit propheta, Quasi clibanus succensus a coquente. Osee. vij. s. post mortē. Iō loquēs thema de hoīe dicit, Hodie. i. in hac uita corporali, est. s. in grā dei, & cras. i. post mortē, in clibanū mittit⁹, q̄a nulla aīa intrat purgatoriū, nisi sit in grā dei. Nō loquit⁹ thema de aiab⁹ p̄fectis, q̄a ille statim euolat ad paradysum, nec de aiab⁹ xpianoꝝ impenitētib⁹, nec de infidelib⁹, q̄a ille nō sunt. s. in esse spūali grē, iō statim descēdūt ad infernū, sed loquit⁹ solū de illis q̄ uadūt ad purgatoriū. De qualibet tali dicit, Hodie est, & cras in clibanū mittit⁹. Patet thema. Mō uolēs uobis declarare statū purgatorii, sciēdū est q̄ purgatoriū est in corde terre. Nā sicut in corde pomi sunt domus, ita etiā in corde terre sunt quatuor domus. In inferiori est ignis perpetuus, & est plena demonibus, & ibi sunt aīe xpianoꝝ impenitētiū. Alia dom⁹ est sup illā. s. limb⁹ paruulorū, in quo non est ignis, nec demones, & eo uadūt pueri nō baptizati. Tertia dom⁹ est purgatoriū, in qua

est ignis ut flamma clara, sed non sunt ibi demones. Quarta domus est finis patrū sanctorū, & illa mō uocat. Mō ergo habeo loqui de purgatorio, quod dicit chabanes, in quo coquitur panis aīarū, qualiter hoc fit, declarat apłs, cui deus oñdit clare cū adhuc uiueret, dī. Sī qđ superedificat sup fundamentū hoc aurū, argentū, lapides preciosos, ligna, fenū, stipulā, unius cuiusq; opus manifestū erit. Dies enī domini declarabit, opus in igne reuelabit, & uniuscuiusq; opus quale sitignis probabit. Si cuius opus manserit, quod superedificauit, mercedē accipiet. Si cui op' ariserit, detrimentū dicitur, ipse autē saluus erit, sic tñ quasi per ignē. j. Cor. iij. No. i. quis superedificat supra fundamētū hoc. s. fidei sine errore, dubio, & falsā opinio- ne, aurū, f. charitatis, & argentū credulita- tis, & lapides preciosos. i. uirtutū & meri- torū, ligna, fenū, & stipulā, scilicet pecca- torū uenialīū, detrimentum patietur. s. in purgatorio, ipse tñ saluus erit, sic tamē quasi per ignē. In dicta autoritate apłs in nūit qđ in purgatorio sunt tres partes, & in una sitignis de lignis, in alia de feno, & in alia de paleis. Et ignis de lignis pl' durat qđ de herba siue feno, & plus de feno qđ de palea. Ita in purgatorio aliqđ sitat dio, aliqđ nō tñ, aliqđ modicū. Primi cō- parantur lignis. Secūdi feno. Tertiij pa- leis. De his tribus cōditionibus habebō modo loqui.

Præo ligna sunt imperfectiones pñiales.

Sec^{do} tenū sunt cōmissiões ueniaes.

Tertio palee sunt omissiones cerimo-
niales.

Et de qualibet di. the. Hodie est, & cras
&c. Dico primo, q̄ ligna sunt p̄pone que
uadūt ex hoc mudo cum imperfectione
pn̄ial, q̄ licet fecerint pn̄iam de p̄cis,
q̄a aliter irent ad infernū, nō tñ tm̄ quā-
tu requirūt p̄tā, q̄a doct̄ina est canon-
st̄arū, q̄ pro quolibet p̄ctō mortali hō te-
netur. vij. annis penitere in hoc mundo,
aliter restat complenda pn̄ia in purgato-
rio. Si aut̄ dicat, Et nūq̄a penitente sunt
arbitrarie? Dico q̄ in pn̄ia sunt duo. q̄li-
tas, q̄ sit talis uel talis, & hoc est arbitra-

riū. Secundū q̄ntas tp̄is est, & hoc nō est
arbitrariū secūdū canones, q̄ iam q̄ntas
tēporis est taxata & limitata. f. septē an
nōrū. Verbi gratia. Si quis furatus fuit
peccatū mortali, & sufficit ad dānatiō
nē, sed nō est de maiorib⁹, pro isto opo
rēt facere septē annis de p̄nā. Et licet cō
fessor nō dicat, iā limitata est iure. Sed
qualitas est in arbitrio cōfessoris. Et q̄
inuenit femel in hebdomada, uel in mēse
Si yō p̄ctū mortale sit maius, ut homici
diū, uel p̄iuriū &c. qualitas p̄nē erit ma
ior. Sed q̄ntas tp̄is erit septē annos. Re
quia in quolibet p̄ctō mortali hō facit
iuriā cōtra septem dona sp̄sū sc̄i, propter
hoc sc̄i p̄s sciētis dei uolūtātē, in ius
ordinauerūt. vij. annos de p̄nā. Nota, q̄
secūdū s. Tho. q̄ rōnabit cōfessorē ius
iurē q̄ntis q̄ntē minotē p̄niam. De hoc
de doc. in. iij. & sic uidēt esse arbitrarī
utroq̄; mō &c. De dictis auctoritas allega
rice, & sū r̄ba dei patris ad filiū. Si em
ris seruū Hebrēū, sex annis seruiet tibi
& in septimo egrediet liber gratis. Ex
xxj. Nota, Si emeris seruū Hebrēum &c.
Nor. emit in cōfessione, unde empor
it cōfessor, q̄ tradat cō xpo, q̄ precio s̄
sanguinis emit nos. Sex annis seruiet tibi
& in septimo. f. cōpleto, egredietur li
ber. Mō ha talis deductio. Quoties ius
recurrat ad diuinos, fortilegos, siue cō
iuratos, numera, pro qualibet uice pe
nitere debes septē annis, eo q̄ p̄nā p̄
ptū dei iussit, & mortari peccati. Itē
quoties iurasti in uanū, uel false rene
do, siue blasphemando, licet cōfessus sis
ris, cōputa septē annos de p̄nā pro q̄li
bet. Itē q̄ntes fregisti festa, de q̄libet op
ra pro qualibet uice septē annos. Itē
ties despenxisti parētes, corde uel opere
numera pro qualibet uice septē annos.
Itē quotiescūq̄ cōsēnsisti in aliquod op
mortale, numera &c. Itē quoties fecisti
luxuriā, numera pro qualibet uice septē
annos. Itē pro quolibet furto. Item pro
qualibet diffamatione, numera septē an
nos de p̄nā. Forte est aliq̄s, q̄ ex suis pe
catis obligat in cētū mille annorum de
p̄nā

Lu. xviij. Quia si uideres patrem in igne
quē posses inuare, & non curares, q̄ cri-
delitas esset? maior est ista. Ideo di. scri-
ptura. ij. Mach. xij. Sancta ergo & salubris
est cogitatio pro defunctis exorare, ut a
pētis soluantur. Dico scđo q̄ fenum seu
herba dicūtur p̄sonę, q̄ trāsēūt cō pecca-
tis uenialibus. No. hic dīam inter pecca-
tū ueniale & mortale. P̄cātū mortale est
qd̄ libet op⁹ qd̄ sit cōtra p̄ceptū dei. Veni-
alia p̄cāta sunt excessus uite, qui tñ non
sunt cōtra p̄ceptū dei. ybi gr̄a. Si uos co-
meditis nimis excelsiue, uel q̄a frāgilitas
ieiunij ecclesie seu uoti, mortālī pecca-
tis, si cū tali p̄cō deceditis, ad infernum
ibitis. Sed comeditis modicū plus ex bo-
nitate panis, uel bibitis pl⁹, nō tñ inebria-
mini, q̄a tūc esset mortale, q̄a scūt scin-
dere manū uel pedē p̄ximo est peccatū
mortale, maius est scindere caput aīe. s.
intellectū, inebriando se, & efficitur pe-
ior q̄ bestia, que onerata scit trāsire per
uiā arctā, & ebrius nescit incedere p̄ uiā
latā. Sec⁹ si ex bonitate uini bibitis uel
ter, ueniale forte erit. No. de fratre pre-
dicatore, bibēte de sero unam taceam ui-
ni sine aqua, ut possit dormire, & surge-
re ad maturinas, & post mortē apparuit
petens adiutorium. Idē de mulieribus, q̄
ormantur, alique peccāt mortālī, alique
solū uenialī. Venialī peccāt ille, q̄ solū
ut placeat uiris, & ne despiciantur ab eis,
ornāt se aliquatūlū. Sed ille peccāt mor-
talī nonnunq̄, q̄ ornāt se excelsiue, ostē-
dentes māmillas hominibus &c. Iam ui-
detur q̄ uultis eas uēdere. Item si mulier
in uestitu facit excelsū, sed nō cōtra deū,
& p̄ceptū dei, quia de suis redditibus,
uel patrimonio, uel de suo officio, uenia-
le est. Sed quādo de usura, rapina, uel fur-
to, uel de falsis aduocationibus uiri, muli-
er uult habere uestes, tales ad infernū
uadunt, q̄a faciūt etiā dānari uiros, q̄a ut
p̄uideāt uanitati uxoris, hñt facere usū-
rā, rapinam &c. quia sunt alique que non
permittunt uiuere uiros pacifice, nisi ea-
rum uanitati satisfaciāt. Item multum
ridere ueniale, sed quando ridet de san-
ctis, blasphemis, uel truffis, de deo, & de san-
ctis

Etis, tunc est mortale. Itē in locutione, tāta difficultas esset faciēda q̄ta ad aperiēdum burſam ſolutioni, q̄a ſemp diſputat. Idē deberet eſſe de uerbo, quare loquar. No. dicit Amb. in lib. de paradifo. Peccatū eſt transgreſſio diuine legis, & celeſtium, inobediētia mādatōrū. Alij autē excoſſus uite ſunt cōmiſſiones ueniales. Iō di. apoſtolus, Si quis ſuperedificat ſupra fundamentum hoc ſenū, detrimentū parietur &c. Ecce ſecunda pars purgatorij, in quo cōbūritur ſenū. Dico tertio, q̄ palee ſunt perſone que trāſeūt omiſſione ceremoniarum, q̄a ſicut palea cito combūritur, ſic tales modicum ſtant in purgatorio, q̄a per menſam, uel hebdomadā, p diem uel horam, uel tranſeunt ſubditio ſagitta ex omiſſionib⁹ ceremoniarū, que ſunt q̄n hō facit aliqua bona opera, ſed non ita deuote, ut fieri debēt. Verbi gr̄a. Quilibet noſtrū tenetur cōfiteri in quadageſima, & nos uenitis ad confeſſionē impremeditati, & dicitis confeſſori, In terrogetis me, q̄a non recordor de aliq̄ peccato. Sed ſi confeſſor eſſet aſtutus, ut peteret de uicino &c. uos diceretis de illo non ſolum mortalia p̄c̄a, ſed etiā uenialia, ſed de ueſtris non recordamini. Ideo quando hō debet ire ad confeſſionē, primo debet premeditari quō peccauit, corde cogitando, ore loquendo, oculis aſpiciendo, auribus audiendo &c. & uos uenitis ad confeſſionem ſicut ad plateā. Aliqui cōfiteſſentur negligēter, q̄a in principio quadageſime eſſet cōfiteſſendū, & ipſi expeſtant ultimam diē. Sed ex quo cōfiteſſentur, nō eſt mortale, ſed ſi nō cōfiteſſentur, eſſet mortale. Item cōicare debemus in paſcha, quod qui non facit, peccat mortaliter, ſed qui non bene ſeparant, aliquando uenialiter peccant. Itē preſbyteri ſi non dicūt officium, mortale eſt, ſi autem dicunt, ſed non cum illis ceremonijs, ut tenentur, uel non bene ſignando, uel non profunde ſe inclinando, uenialiter peccare poſſunt. Itē ſi non tenetis penitentiam iniūctam a cōfeſſore, mortaliter peccatis. Propter hoc confeſſores debent dare p̄nias tales, & tali-

ter, ut recordentur, ſi autē ſeruāt p̄niam, ſed negligenter & indeuote, non nūq̄ uenialiter delinquūt, & ſic de alijs negligētij. Nota miraculum de beato Auguſtino. apparuit demon, cum eſſet in ſtudio, qui portabat quēdā magnū librū, in quo ſeruebat p̄c̄a & negligentias hōm per. a. b. c. & interrogatus an eſſet ibi aliquid de eo. Reſpondit, q̄ ſic. Et Auguſtinus. O p̄ditor, de peccatis ante baptiſmū factis ego non curo, quia illa remiſſa ſunt poſt baptiſmum, non habeo conſcientiam de aliquo. Et adiuratus demon, oſtendit ſibi librū, in quo legit Auguſtin⁹. Tali die talis anni Auguſtinus dimiſit completorium &c. O dixit demō. Decepiſti me, q̄a expeſtābam q̄ ex iſta negligentia trāſire purgatorium. Ideo auileſtis uos, & ſi diligentes, q̄a aſ ille totū ſcribit. Ideo dicit xps. Cum accepero tps. ſ. per mortē, ego iuſtitias iudicabo. i. opera iuſta. p̄. lxxiiij. ſed negligenter facta. Ideo faciatis ea cum diligentia, & ſeruore ſpiritus. Ecce quare dicit ap̄s. Si quis ſuperedificauerit ſupra ſūdamētū hoc ſtipulā, que ſignificat tertiam partē purgatorij, in qua cōbūretur omiſſiones ceremoniales. Ecce quare dicit thema, Hodie eſt, & cras in elibanū mittitur. Deo gratias.

De eadem dīca. xv. Sermo iij.

On poteſtis deo ſeruire, & Mamone. Mat. vi. originaliter, & in euangelio currentis dīce recitative ſcribitur uerbū iſtud. Pro impetranda &c. Sed ſalutetur uirgo Maria &c. Iſtud uerbū eſt dñi ſaluatoris noſtri Ieſu xpi, dicentis oībus nobis. Nō poteſtis deo ſeruire &c. Nota q̄ Mamona in ſcriptura ſancta ſignificat diuitias tēporales. Vult ergo dicere dñs, Non eſt poſſibile q̄ ſimul ſeruatiis deo, & diuitijs tēporalibus. Pro declaratione hui⁹ uerbi ſciendum, q̄ differentia eſt inter ſeruire tēporalibus diuitijs, & dñari. Nam ſicut homo dicitur dñs, qui habet ſeruos, & unum mittit ad uincam, alium ad cāpū &c. facit eos laborare & ſeruare, ut lucrentur, ſic ille eſt dñs diuitiarū, q̄ nō per-

permittit diuitias quieſcere in taxia, ſed facit laborare & ſeruare eas, & partē ſeruitutis in Barbariā, pro redimēdis captiuijs. Itē ad cōſtruēdū hoſpitalia, eccleſias, ſeruient pauperibus &c. Ille eſt dñs diuitiarū, qui in operibus mīe facit eas laborare, & ſeruare, & hoc eſt bonū & ſc̄m, & recordat cū ordinatione diuina, quia ſc̄do deus ab initio creauit hominem, mulierē, dedit eis dñum ſuper oēm naturā dicēs, Dñamini piſcibus maris, uolatilibus celi, & uniuerſis aīantibus, & mouentur ſuper terram. Gen. j. Aurū & argentum ſunt res tēporales, & bonū eſt dñari eis. Et iſto modo ſc̄ti patriarche lucrati ſunt paradīſum p ope ſeruitutis &c. Sed ſeruare diuitijs eſt contra naturā, ſcripturā, & bonā rationem, q̄a dñs debet quieſcere, & ſeru⁹ laborare, & ſeruare. Oppoſitū facit qui ſeruuit pecunijs, & ipſe laborat de die, & de nocte, per terram, & mare, cū periculis, & pecunie queſcunt in taxia ſue in domo, ut dñi. Hoc dico q̄ eſt contra naturā, ſcripturā, & bonā rationem quē deus fecit dñm, & ipſe ſeruit ſe ſeruū, & hoc eſt malū & p̄c̄m. Propter hoc dicit xps, Non poteſtis deo ſeruare &c. Licet ſimul poſſitis ſeruare deo, & dñari diuitijs, non tamē ſimul poteſtis ſeruare deo, & diuitijs. Patet thema. Ego ſerui in ſcriptura, & inueni q̄ diuitie habēt quatuor cōditiones malas, ppter quas homo non poteſt ſeruare deo &c.

Primo diuitie hui⁹ mundi ſunt maculose turpiter.

Secundo ſunt deceptiue fallaciter.

Tercio ſunt ocioſe inauiter.

Quarto ſunt periculoſe finaliter.

Deo cauendum eſt ne ſeruamus eis. Iō dicit xps, Non poteſtis &c. Dico primo q̄ diuitie tēporales huius mundi ſunt maculose turpiter, quia a capite uſq; ad pedes, int⁹ & extra, maculant hominem qui eis ſeruuit. Primo maculatur in intellectu, quo deberet cogitare de ſuo creatore, de aīa, de alio mūdo, ſed qui ſeruuit pecunijs, ſi orat, ſtatim cogitat de negotijs, de mercationib⁹, de ferijs &c. Item

maculatur in uoluntate, q̄ debet inflammarī, & deſiderare, quando erit in gloria &c. exire carcerem hui⁹ mūdi, ſed diuitie auferūt deſideriū paradīſi. Dicit eſt nonnulli, q̄nq; diuites, Dñe libenter facerē pactū uobiſcum, q̄ non curetis de me, & ego non curabo de uobis. O uerbum infidele. Item maculatur in memoria, quia deberet cogitare q̄tum deus fecit pro nobis. Voluit enim naſci, pati in ligno crucis, & mori, ne alijs ſibi credēs & obediens &c. damnaretur. Sed diuitie faciunt memorari de mercationibus, caſtris &c. Maculant os per mēdacia, & falſa iuramenta. Item maculant aures, quia plus placet diuiti ſeruienti diuitijs, audire de mercationibus, q̄ uerba dei, ſermones &c. In manibus, & pedibus, & in toto corpore, quia plus laborat in pecunijs congregandis, & in p̄nā &c. Ecce quomodo maculāt totū hominē, & hoc p̄uenit ex propinq̄tate rerū immūdarū, per quas maculantur res etiam munde, q̄a ſi tela lini albi approximetur tincture, maculatur. De hoc uidet ſc̄m Tho. prima ſc̄dē, in materia de macula p̄c̄i. Iō dicit ſcriptura, Qui tetigerit picem, inquina-bitur ab ea. Eccl. xij. In cuius ſignū manifeſtū Aug. querit in libro de trinitate, de multis, que ad oculū uidentur, de quibus non pōt ratio ſufficiens aſſignari, ut de auro tā mūdo, & argento tam claro & albo, q̄ faciunt lineas nigras, & maculāt manus cōputatiū &c. De hoc rō ſufficiens nō pōt aſſignari, ut dicit Aug. niſi quia deus dat ſignū, q̄ ſunt ſicut macule aīarū. Ideo dicit ſcriptura, Argētū eorū foris proijcietur, & aurū eorū in ſterquiliniū erit. Ezech. vij. Nota, ſterquiliniū cōgeſtū in domo corrumpit & facit domum fetidam, ſed in campo ſiccō diſperſum facit ipſum fructificare. Ita de mone ta in taxia congeſta, ſed ſi in terra ſicca diſpergatur, ipſam faciet fructificare in uitam eternam. Ecce quare dicit, Argētum eorū foris &c. Ex iſta ratione deberent multum cauere religioſi, clerici, ne macularentur in manibus congregando pecunias, quia hūc tractare corpus xpi. Iō apoſto-

apostolus, Oia. scilicet sunt temporalia & mundana, arbitror ut scilicet, ut christum lucrificet. Phil. iij. Dico scilicet quod diuitie &c. tres magnas deceptiones faciunt. Prima, nam magna deceptio est recipere apparatus ad existetiam. Sicut, ubi gratia esset deceptio, recipere somnium per ueritatem, ut si famelicus somniaret, quod comedisset spendide, & reciperet per ueritatem, deceptus esset, cum nihil haberet in stomacho de illis somniis uisus &c. Iste modo diuitie huius mundi decipiunt, quia illi quod credunt se esse diuites, somniant, ut si rusticus somniaret, quod esset rex, & mulier quod esset regina, sed quando excitatur, inuenit se super paleas &c. Idem de clerico paupere somniant, quod est papa, sed quando excitatur, inuenit se solum, ita quod somnia non sunt nisi apparentia, & qui ea recipit, per existentiam decipitur. Ita de diuite dicente, Ego habeo tot milia florenorum, & tot redditus, possessiones &c. sed quando excitatur in morte, inuenit se uacuum, sicut qui excitatur a somno, quia uita presentis non est nisi somnium, & quando homo excitatur per mortem, inuenit se deceptum. Mors pauperis somniat quod sit uel est papa, totum est somnium. Patet quod pecunie & honores sunt deceptiui, quia apparatus faciunt recipere, per existentiam. Autoritas. Dormierunt somnium suum, & nihil inuenerunt omnes uiri diuitiarum in manibus suis. ps. lxxv. Qui sunt in alio mundo, cognoscunt quod ista uita non est nisi somnium. Secundus modus decipiendi est recipere imaginem per rem, sicut si alicui homini habenti uxorem dilectam depingeret imago uxoris, & reciperet imaginem per uxorem mortuam uel absentem. Idem de imagine filij &c. bene esset deceptus. Tale deceptionem faciunt diuitie huius mundi. Nam uere diuitie sunt in celo, diuitie uero huius mundi solum sunt imagines &c. de istis diabolus decipit gentes, quemadmodum tigris decipitur. Dicunt naturales quod tigris est serpens uelocissimus cursus, & currit plus quam uelox equus, & filij sui sunt boni per tyriacum, & ab ea dicitur tyriacus. Et dicitur qui uult habere filios, facit istam cautelam, habet tria magna specula rotunda, & obseruatis prius filijs eius, quando tigris est absens, recipit si-

lios, & fugit in aliquo bono equo, & quando tigris uenit, & non inuenit filios, naturaliter sentit per quam uiam uadit homo, & insequitur eum. Tunc homo sciens eam uenientem percipit unum de speculis, & ipsa uidens in speculo imaginem suam, credit ibi filios esse dantes ei ubera, & postquam cognoscit se deceptam, iterum insequitur fugientem, & ille iterum percipit secundum, & ita de tertio, & tandem est ille in tuto. Iste modo diabolus decipit nos, impediens ne possimus attingere ad filios nostros. Nam certum est, quod filij qui moriuntur in statu innocentie, recte euolant ad paradysum, & nos debemus currere ut perueniamus ad paradysum, sed diabolus decipit nos cum tribus speculis. Primum speculum est diuitias, que non sunt nisi imagines diuitiarum, quia uere diuitie sunt in celo, sed iste diuitie huius mundi sunt instabiles, & tote uolubiles, ut tigris. Secundum est honores, prelationum, officiorum, habere regimen, quod non sunt nisi imagines, quia ueri honores & uera officia in paradiso sunt, & tu recipis imaginem per rem. Tertium est delectationum huius mundi, que etiam sunt imagines, quia uere delectationes sunt in celo, & ista specula reuolunt nos, ne ad paradysum perueniamus. Ecce quod diuitie sunt deceptiue. Tertius modus decipiendi est recipere umbram per ueritatem. Recite parabolam de quodam cane portante fructum carnis in ore, quod cum natando transiret flumen, uidit umbram carnis, quam uolens recipere, aperuit os, & percipit ueram portionem carnis. Idem de diuitijs quas non multum diligitis, quia non sunt nisi umbra, quia quando moritur diues, nihil de eis secum portat. Mors non cognoscit diuites, sicut umbra, sed illi de inferno cognoscunt, quod habent tantam indigentiam, quod gutta aque non potest habere, ut patet de diuite epulone &c. Unde dicitur dantes, Quid nobis profuit superbia, aut diuitiarum iactantia, quid contulit nobis? transferunt omnia ista tantum umbra. Sap. v. Ideo si habetis pecunias, sitis dominus, & non serui, quia iam uidetis quod sunt deceptiue &c. Dico tertio quod diuitie sunt ociose inaniter, quia nullum fructum faciunt. Vere diuitie duos faciunt fructus, scilicet satiant, & faciunt nullo indigere.

legimus debemus cogitare, contra quos dicit apostolus, Nemo militans deo implicat se negocijs secularibus, ut ei placeat cui se probauit. iij. ad Tim. iij. Et per dolor, non uult clerici & religiosi propter auariciam dantesur. Idem de uobis laicis, quot mendacia, & quot falsa iuramenta sunt per diuitijs? Dicatur contra illos, qui faciunt alios iurare, cum miraculo quod recitat Aug. de illo homine bone uite, quod fuit condonatus dei iudicio, quia fecit iurare unum pro debito in curia. Cui dixit deus, quod melius esset perdere bona quam animam illi. Quod multum debet attendere officiales, ne faciant iurare falsa iuramenta, quia non solum damnatur pius, sed etiam qui iniuste facit alium iurare, non inuoluntatis animas cum rebus temporalibus. Propter ista pericula dicit christus, Amen dico uobis, quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quam diuitem in regnum celorum intrare. Mat. xix. Item sunt periculose corpori uel carni. Nonne quando audiuistis quod duo amici uel socij pro moneta contenderunt. Item socius interfecit socium, seruus dominum, ut patet de quodam archiepo de Tharatasia diuite, interfecit a suo scutifero pro sua moneta &c. Ideo dicit scriptura, Est & alia infirmitas pessima, quam uidi sub sole, diuitie conseruare in malum domini sui. Eccl. v. Iste si habetis diuitias de bono iusto, laborat & seruiat in operibus misericordie. Si de iniustis bonis, seruiat illi restituendo cuius sunt &c. Non faciat iniustitias, uel usuram, rapinam &c. ut filijs dimittatis magnas diuitias. Detis eis bonum nutrimentum, quia de alijs deus providebit eis. Nam ipse parauit doctorem per filijs maritandis &c. Recordemini de serbo Christi, Non potestis deo seruire & Mamone &c. Deo gratias.

De eadem dominica. xv. Ser. iij. Rares spiritu uiuim. Habetur uerbum istud originaliter ad Gal. vi. & recitatur in epistola curretis dominice. In isto sermone ego intendo declarare quot modi sunt bone uite, & spiritualis, ad seruandum.

Rares spiritu uiuim. Habetur uerbum istud originaliter ad Gal. vi. & recitatur in epistola curretis dominice. In isto sermone ego intendo declarare quot modi sunt bone uite, & spiritualis, ad seruandum.

principiū, mediū, & finē, q̃a principiū ui-
te actiue spūale debet esse. Quare tu das
cibū paup̃i, nōne amore dei? Si dicas q̃
sic, & sic est in re, tūc principiū illi? dati-
onē est spūale. Sed si dicis, illa intentio
ne, ut habes familiaritatē cū illa mulie-
re, & tādē tuā cū eadē explorare ualeas li-
bidinē, nihil ualeat illa datio, q̃a malū ha-
bet principiū. Itē tūc habet mediū spūa-
le, q̃n op̃ bonū, bonū hñs principiū, cō-
tinuat spūalē, & bñ. f. p̃pter dei honorē,
atq̃ nihil ualeat op̃, scilicet dñ bonū hñs
principiū malū habet medium. Bonū em̃
integra causa est. Itē uita actiua etiā dici-
tur spūalis p̃pt̃ finē, qui finis debet eē ut
habeatur gloria spūalis, dicendo, Audiui
q̃ ex istis operibus uos dabit̃ gloriam
uſam. Ideo uolo ea facere, ut mihi detis
&c. p̃pter hoc p̃dicta uita actiua dicitur
spūalis. De hoc figura Ezech. j. Qui uidit
quatuor rotas, quas p̃cedebat spūs dei.
Dicit text⁹, Quocūq̃; eleuat spūs, illuc eū-
te spūs & rote parit̃ eleuant̃, sequentes
eū. Spūs em̃ uite erat in rotis. Operatiōes
uite actiue sunt rote p̃pter t̃p̃is uolubili-
tatē. f. hyemis, & ueris, estatis, & autumnū,
in quibus rotat̃ & uoluit tota uita nſa. In
hñs em̃ fūit oīa opa mīe, q̃a in alio mūdo
nō est mutatio t̃p̃is, nec sunt ibi rote, id-
est, operatiōes uite. f. actiue, nō oportet
ibi dare cibū esurienti, q̃a null⁹ esurit, &
sic de alijs operib⁹ mīe, sed tū ī hac uita
sunt rote operatiōnū mīe. Rotas istas uo-
cat uolubiles. Ezech. xvj. Et dicitur spūa-
les, quia quocūq̃; ibat spūs. Ecce princi-
piū, scilicet intentio spūalis propter
deū, & non p̃pt̃ aliud, illuc eunte spūs &
rote pariter eleuant̃, sequentes eum.
Ecce mediū. Spūs em̃ uite erat in rotis.
Ecce finis. Iō dicit̃ thema, Spūs uiuimus.
Sed a est uita cōtēplatiua, & ista est de-
liciosa, & sicut uita actiua cōsistit in op̃i-
bus corporis, ita uita cōtēplatiua cōsistit
etia ī op̃ibus aīe. Iō delectabiliter sunt
propter aīe agilitatē. Itē uita cōtēplati-
ua sequitur uitā actiua, licet cōtēplati-
ua sit melior. A simili patet de corpore
hominis, & anima hoīs, pri⁹ corpus for-
matur in utero, & consequenter forma-

I F E S T. T R I N I T A T I S.
to corpore deus creat animā. bonū est
corpus, fed melior est anima. Ita de dua-
bus uitis. Actiua uita est prima, & bona
est. Sed melior est uita cōtēplatiua, que
fit per animā, sicut anima est melior cor-
pore. De hoc dicit apłus, Nō prius quod
spūale est, sed quod āiale, deinde quod
spūale est. j. Cor. xv. q̃a uita actiua debet
ēē prior. Nam debes seruire in hospitali-
aliquo infirmis, & qñ ibi eris pbatus in
patientia, diligētia, & humilitate, & spūa-
litate, tunc poteris recipere uitā cōtē-
platiuā, ašs nonnunq̃ magnum periculū
est. Item quanto plus humiliatur homo
in uita actiua, tāto efficitur perfectior in
uita contemplatiua. Iō dicit, Non prius
qđ spirituale. I. uita cōtēplatiua, sed qđ
animale. i. uita actiua. Notate hic unā
pulchram historiam ad p̃positū, que scri-
bitur Gen. xxxix. de isto scō p̃riarcha Ia-
cob, qui q̃rebat sibi uxore, quia nondū
erat cōsuetudo seruare uirginitatē. Nā
illa beata uxor Maria incepit, & uenit ad
domū Labā cōsanguinei sui, qui habebat
duas filias, maior uocabat̃ Lya, que
erat lippa oculis, & turpis, minor uoca-
batur Rachel, que erat pulchrior, quā in-
dens Iacob dixit, O si possem habere istā
in uxorem, quia sicut erat pulchrior cor-
pore, sic ēē anima, q̃a erat multum deu-
ta. Iacob in illius domo habitante, bñdi-
ctio dei fuit in domo illa, quia g̃diu ali-
qua bona persona in aliqua bona domo
moratur, tādū bñdictio dei est ibi. Ideo
dixit Laban ad Iacob, Experimento di-
dici, qđ benedixit mihi deus, ppter te, Iō
uis manere mecum? Rñdit Iacob, P̃lacet
mihi ut seruiam tibi pro Rachel filia tua
minore septē annis ut des mihi in uxorem.
R̃spondit Labā, Melius est ut ibi
eam dem qđ uiro alteri. Mane apud me.
Seruiuit igitur Iacob pro Rachel septem
annis, & uidebantur ipsi pauci dies pre-
amoris magnitudie. Nota de magnitu-
dine p̃rijs factis, & tota die nuptiarū Rachel
erat ut noua sponsa, sed in sero Labā po-
suit Iyam in lecto sine lumine, & abiecit
dixit Rachel in alia camera. Quo comper-
to, Ia-

Iacob in mane reputauit se ualde de-
 tum, neq; mirum. Qui dixit Laban,
 quid est quod facere uoluisti? Nonne
 Rachel seruiui tibi, quare Lyam sup-
 plesisti mihi? Respondit Laban, Non est
 in loco nostro consuetudinis, ut
 maiores ante tradamus ad nuptias. Iō
 est uestra uxor. Sed si uis seruire ali-
 septem annis, dabo tibi Rachel, & pla-
 cet. Iacob. Si dicatur, Et quō potuit ha-
 bere duas sorores in uxores? Respōde-
 ondum erat data lex Moysi prohibi-
 illius, q̄ in lege nature solum filia
 bebatur p̄m, & m̄ filio. Gen. ij. Pro-
 hoc dimittet hō p̄m & matrem, &
 heribit uxori sue &c. Mat. xix. No-
 Iacob cōp̄lētis alijs septē annis du-
 Rachel in uxore, & amorē sequētis
 priorī. Videns autē dñs q̄ despice-
 Lyam, aperuit uuluaui ei⁹ sorore ste
 pmanente. Dicit hic Greg. & alijs do-
 p̄es, q̄ iste due sorores signant istas
 uite. Iste. Lya lippa oculis signat uitam
 uā, in qua est multa lippitudo. S. di-
 scētia, tristitia, impatientia, redit, ser-
 uando infirmis, & sic de alijs, nec potest
 tē active intendens orare libere. Sed
 lippitudo leuiter mūdatur, tergēdo
 solus in confessione. Ideo dicit q̄ lip-
 erat Lya. i. uita actiua, tamē est tecu-
 quia gnat multos filios, scilicet meri-
 tum ex opibus uite actiue. Rachel de-
 signat uitam contemplatiuam, pul-
 crā, sine lippitudine, quia sine tedio
 contemplatiua persona cōtēplatur opa
 ois dicēdo, O quale est posse dei,
 p̄i magni fabricando domū uel arcē
 gēti fundamēto & materialib⁹, & sic
 alijs, & deus sine his edificauit domū
 mundi, & celos &c. Ideo Rachel
 interpretatur uidēs principium. S. opera
 anonis contemplando. Item contem-
 platiua persona cōtemplatur opera ge-
 nionis, & prouisionis, qualiter de⁹
 uidet omnibus creaturis &c. Item cō-
 platur finem mundi, diē iudicii, opa
 cōtēptionis, paradisum, infernum, pur-
 gatorium. Item cōtemplatur orando,
 gēdo, audiēdo sermones, missas. Ec-

ce Rachel. i. uita contemplatiua, ista est melior. Nota q̃ melioritas meriti stat in maioritate charitatis dei. Ideo Seraphini q̃ interpretatũr in charitate ardentes, sũt superiores in paradiso, sed nõ hĩt ples. i. tot merita accidentalia, sicut habet uita actiua. Qd̃ aut uita cõtẽplatiua sit melior actiua, patet autoritate xpi. Maria Magdalena elegit uita cõtẽplatiuã, & b̃tã Martha uita actiuã. Quare qñ xps ueniebat ad domũ suã, licet esset nobilis dñs p̃cingebat, & parauit &c. Magdalena sedens ad pedes xpi cõtẽplando audiebat uerba Christi. Et Martha dicit xpo, Dñe nõ est tibi cure, q̃ soror mea relinquit me solã ministrare? dic ergo illi ut me adiuuet. Et respondit illi Iesus, Martha Martha sollicita es, & turbaris erga plurima. Ecce lippitudinem. Maria opti mam partem elegit, que non au. ab ea. Lu. x. Ecce snia xpi, quõ uita cõtẽplatiua est melior. Sed primo oportet facere matrimoniu cum Lya. i. uita xpiana. Pri mo exercitare se in operibus mie, q̃ sunt septẽ, significare per septẽ annos seruitutis laborem. Tertia uita est prelatiua, & ista est periculosa. Ista est uita prelatorũ, & ista est alijs p̃dictis melior. Rõ. quia. includit uitam actiuam & contemplatiuã. Quid uult dicere uita prelatiua, nisi q̃ prelatũ sit perfectũ in uita actiua, & cõtẽplatiua? alias non esset bonus prelatũs. Ideo uita prelatiua est melior, sicut bonum est corpus, melior aĩa, sed multo melius corpus & anima simul cõiuncta. Ideo dicit scriptura, Formauit deus hominẽ de limo terre, ecce corpus bonũ. Et inspirauit in facie eius spiraculũ uite. Ecce aĩa melior. Et factũ est homo in animã uiuentẽ. Ecce cõiunctio corporis, & aĩe. Gen. ij. Sic uita platiua cõpẽchẽdit uita actiuã, & cõtẽplatiuã. Dicit Grego. i. pastorali, Sit rector actiõis p̃cipuũ p̃cũctis, cõtẽplatiõis suspensũs, interiorum curã, exteriorũ occupationẽ non relinquens. Nota cũ dicit, Sit rector actiõis p̃cipuus &c. Nõ oportet ep̃m dare cibũ pauperi, sic q̃ ipsemet p̃paret seu ministret, sed p̃cipuũ uite actiue est predica

re, quia predicator cōplet oīa opa mīe, inducēdo alios ut dēt panē esuriētī, pōtū sitiētī, & sic de alijs. Sicut de rege dicēte thesaurario, q̄ faciat elemosynā tā li pauperi, uel tali uidue, siue captiuo. Quis facit illam elemosynā, nōne rex principaliter? Imo, sic p̄dicator principaliter complet opa mīe uite actiue, q̄n dicit, & inducit gētes ad opa mīe corporalia, & spūalia. Q̄n p̄dicat, dat cibū aīabus esuriētibus, & q̄n puocat ad cōtitionē, dat potū, & nescit q̄n ex predicatione sua sup̄ deposita superbia induit ueste hūilitatis, auarus liberalitatis, luxuriosus castitatis &c. Recolligit peregrinos, sicut ego uos, mō nīstrat infirmos. i. tentatos, & uisitat mortuos p̄tō uel mūdo. Ecce quare dicit, Sit rector actiōe precipuus. Nō oportet q̄ ipsemet sit coquina rius, sed quia predicator, in signū hui⁹, q̄n ep̄s cōsecrat, ponit liber euangeliorū in dorso ei⁹, & unus tenet librū cōtinne super eū dū cōsecrat, & dicit sibi, Vade & p̄dica, q̄ ad hoc specialiter es elect⁹, & mō q̄s plat⁹ p̄dicat? pater q̄ ualde pauci sunt. Itē, Sit rector p̄ cūctis cōtēplatione suspēsus, & hoc in sacrificio missē. De quo dicit. f. Tho. q̄ est precipua cōtēplatio. Iō ep̄i debēt quotidie, uel saltem frequēter celebrare. Oīs nāq; pontifex ab hoībus assumptus, p̄ hoībus cōstituit in his q̄ sunt ad deū, ut offerat dona. f. orationū, & sacrificia pro p̄tīs. ad Heb. v. De quibus Dauid, Et sacrificet sacrificiū laudis. Ecce missa. & annūciēt opa ei⁹ in exultatione. ps. cvj. Talis platus pōt dicere, Volūtarie sacrificabo tibi, ecce missa. & cōstebor nomini tuo dñe, ecce p̄dicatione. Ista est uita prelatiua. Sed dico q̄ est piculosa. Tria magna picula habet, q̄ p̄nt intelligi p̄ similitudinē amphore ut trece, existētis sup̄ colūna in platea, contra quā oēs hoīes, p̄icerent lapides. Secundo q̄ oēs aues celi cōtra eā pugnarent. Tercio q̄ maxima tēpestas sup̄ eā de celo descenderet. In quo periculo esset talis amphora? Dico q̄ nō posset stare. Talis est uita prelatorū. Quilibet platus est altus, sup̄ colūna dignitatis cōsti-

tutus, cōtra quos proiciunt lapides, maxime si sunt boni, q̄ alias null⁹ dicit sibi aliquid, uel pauci. Sed si prelati uult ire humiliter, & simp̄r, sine multis sentis, statim oēs dicunt, O de isto hypocrita, quō uadit &c. Ita etiā fuit de illo primo prelati xpi, qui reprehēdebatur de discipulis, & doctrina noua quam predicabat, ut patet lo. xviij. Ideo pōt dicere prelati, Posuit me dñs sicut signū ad sagittā. Thren. iij. Secūdo oēs aues ce li impugnantes uolunt cōtra prelatū. i. demones ad tentandū, quia si uos habetis unū demōnē cōtra uos, prelati habet mille cōtra se, quia sicut in bello illi qui uolunt hīe uictoriā, inuadunt maxime uexillū, quo ad terram p̄strato, oēs sunt perditū, & fugiunt, sic plati portant uexillū. Ideo cōtra eos maxime demones instant &c. Tercio quia maxima inquisitio & districtio iudicij uenit super eos. Q̄n prelati mori, statim uenit ad iudiciū, super quē descendit tēpestas q̄stionū quas intrauit, quō uixit, quot ex eius negligentia sunt dānati, quare sustinebat p̄tā notoria, licet de se eēt sanctus, si tñ in suo officio fuit negligens, exp̄tis aliorū dānabit, quia nō adhibuit diligentia in corrigendo. Ideo dicit scriptura, Iudiciū durissimū his qui presunt. f. Sap. vi. Ecce quō uita prelatiua est periculosa. Iō dicit August. Prepositus q̄ro in loco superiori, tātō in periculo maiori uersat. Bona est uita actiua, melior tēplatiua, sed optima uita prelatiua, & quilibet est spūalis. Iō dicit thema, Spū uimus, uel in uita actiua, uel etiam cōtēplatiua, uel etiam prelatiua &c.

De eadē dñica. xv. post trini. Ser. v. Ministerium tuum imple. ij. ad Thi. iij. Iste uerbu dicit quilibet xpianus Ministeriū q̄ debemus deo, implere debemus, si uolumus hīe salariū paradisi. Et ut simus uoluntarij, sciendū q̄ inter oīa officia, gradus, seu dignitates hui⁹ mūdi, magis excellentius est seruitiū dei. Vnde nec prelatio ecclesiastica, nec dñum ipale sunt

aliquid in cōparatione seruitij dei. dicatur, Papa uel rex est seruitor dei. f. f. f. q̄ papa uel rex maiorē excellentiā seu dignitatē recipit, q̄ est seruitor dei, quā quia est papa uel rex. Rō, nam quilibet creatura cōstituta inter maiorem, uel superiorē, & minorē, uel inferiorē, maiorē dignitatē seu excellentiā recipit ex subiectione superioris, q̄ ex dñio q̄ habet respectū inferioris. Declarat primo in elemētis. Aqua enim est media inter aerem & terrā, a terra recipit immundiciā, lutum &c. ab aere, cui subiectionē recipit purificationē & claritatem, &c. f. f. f. p̄bat in metallis. Argentū est mediū inter aurū & plūbū, q̄ respectu auri habet subiectionē, quia ualde minus respectu plūbi, dñationē, quia ualde plus, maiorē excellentiā & ualorē ex subiectione recipit ab auro, ideo citius deaurat, q̄ ex dñio seu ualore respectu plūbi, igit. Idē patet in hoībus, primo in platis, qui si habent magm bonū, & equalē p̄fectū, & f̄tuolum, & uallos uoliosos, a magistro recipiūt bonas doctrinas, a ualallis autē tristitias, displicentias, appellationes, & f̄f̄a. No. qd est dicere eē papā? Solutio, habere curā oīm gentiū, in quibus est multa sollicitudo. Et qd est dicere, esse seruū dei? Hīe gentias, cōsolationes, & cōtēplationes spūales. Itē qd est dicere esse impatorē? Solutio, esse dñm bonorū, & malorū, cū periculo, sed seruū dei esse est hīe letitias &c. ut. f. f. Iō dico q̄ maius officiū hui⁹ mūdi est esse seruū dei, ut patet ex dñatione, q̄ dat sciam. Philosophus, Tunc unū quodq; scire arbitramur, cū causas cognoscimus, & q̄n illius est cā? Primo Post. Autoritas, q̄ cōarmat credentia. ad Cor. iij. Sic nos existimet hō ut ministros xpi, & dispēatores mysteriorū dei. Et nōne Petrus erat papa, & oēs alij ap̄li erant ep̄i, & legati xpi a latere? mo. quare ergo non dixit, sic nos existimet hō ut epos &c. quia plus app̄ciabatur de seruitio xpi. Itē alia autoritas, Ministeriū xpi sunt, & ego. ij. ad Cor. xj. Itē alia. ij. ad Cor. iij. Si ministratio dānati-

onis in gloria est, multo magis abundat ministeriū iustitie, i. iuste seruīdi deo. Vt possumus acquirere salariū paradisi, dicit the. p̄positū. Ministeriū tuum imple. Diceret aliquis, f̄r, bñ uī eē magnum, esse seruitorē dei, sed uideam⁹ quō possem⁹ implere dei seruitiū. Ego amore uestri quesui, & inueni. viij. f̄tutes, in quadā autoritate b̄i Petri dicētis, Vos at curā oīm subinferētes, ministrare in fide uīa f̄tutē, in f̄tute at sciam, in scia abstinentiā, in abstinentiā patiētā, in patiētā pietatē, i. pietate aut f̄nitatis amorē, i. amore aut f̄nitatis charitatem, & subdit, Sic em̄ abūdāter ministrabī uobis introit⁹ in regnum dñi, & saluatoris n̄i Iesu xpi. ij. Pet. j. c. Si istas f̄tutes habem⁹ in n̄ro seruitio, abūdāter ministrabī nobis introitus &c. Iō dicit the. Ministeriū tuū imple. Dico primo q̄ i seruitio dei debem⁹ ministrare fidē, hic ponit fundamentū, nā fides sc̄a xpiana est fundamentū toti⁹ boni. Iō q̄ uult edificare, primo curat ponere bonū fundamentū, ut edificij nō tremat, aī destruit, ita fundamentū xpiani firmū est fides. De isto fundamento dicit scriptura, Fūdamētū aliud nemo pōt ponere, p̄ter illud qd est positū, qd est xps Iesus. Glo. i. fides Iesu xpi. ij. ad Cor. iij. Iō auilectis nos, sicut illi, qui sunt obsecrati inimicis, q̄ sepe uisitat fundamēta, ne fiant cauatiōes i fundamēto, q̄ ibi est periculū, nā si diruat fenestra, seu una turris, nō est tā magnū piculū, q̄ si fundamētū diruit, q̄ totū edificij cadit. Ita modo q̄n magis istat finis mūdi, diabol⁹ fōdit fundamētū. i. fidē, dicēdo, quō tu potes credere hoc uel hoc &c. Ecce cū palatatiōis fodit fundamētū. Iō do uobis optimū cōsilij, ut sepe uisitetis istud fundamētū, ad min⁹ bis in die, de mane & sero dicēdo, Credo in deū &c. flexis genibus cū p̄testatione, sicut miles faciea homagij regi, dāns sibi fidē. Si nescitis, addiscatis &c. Sic cognoscit fundamētū fidei, an diabolus foderit cū palatatiōis, alias si oīa bona mundi feceritis, nisi habeatis fundamētū fidei, factum nihil ualeret. ad Heb. xj. Sine fide impos-

re. Iō xps. Oēs fratres estis. Et patrē noli te vocare vobis super terrā. Vnus em̄ est pater uester q̄ in celis est. Mat. xxij. Osta uo ministrare in fraternitatis amore charitatē. Maior autē horū est charitas. i. ad Cor. xij. Charitas sumit hic pro amore dei, sicut quicquid facimus, facimus amore dei. Si diligimus parentes, & amicos, super omnes eū diligam⁹. Dicat hic miraculū de illo heremita, qui cupiebat scire fines hoīm. f. quō aie ibant in alio mundo. Et uenit lupus, sibi q̄si innuens ut eū sequeretur, & secutus est lupū usq; ad introitū cuiusdā ciuitatis. Qui recedēte lupō, intrauit ciuitatē, & uidit gētes tristes pro quodā scō hoīe, ut dicebat, in extremis laborāte. Qui iuit illuc, & in circuitu illius infirmi erāt multe scē persone lugentes &c. Et post pauca ductus heremita, uidit unū magnū demonē, cū magna multitudine demonū camerā intrāte. Qui dicebāt demones, Recipe illā animā, q̄ nostra est. R̄ndit, Nō audeo ad eā appropinquare, q̄ ibi sunt multe persone in circuitu eius. Ad quem dixit deus, Diabole recipe aīam eius, q̄a nunq̄ geui in anima sua, q̄a nihil fecit amore mei, sed pro uana gloria, ut laudaret, & honoraretur, & subito a diabolo fuit suffocatus, & multū planctus &c. Quod uidens heremita, dixit intra se, Mō cognosco finē hoīm. Nō est totū aurū quod lucet, ppter hoc custodiā me &c. Et dū recederet a dicta domo, & transiret per plateā, inuenit ibi unū pauperē iacētem, qui laborabat in extremis. Qui deridebatur, & iudicabatur a trāseuntibus. Vnus dicebat, ebrius est &c. Heremita uidit celū apertū super moriētē, & Michaelē cū multis descendētem ad eū & inuitantē aīam, q̄a cū nollet statim exire, deus misit Dauid, ut pulsaret cytharā & psalteriū, ut anima exiret, & sic factū est. Quo mortuo, curatus noluit ei tradere ecclesiasticā sepulturā &c. O dixit heremita, Mō cognosco fines hoīm. Notare hic de illo, q̄ ictus reputabatur, sed q̄ non habebat charitatē, iō perijt. Deus soluit ei in hoc mūdo de honore, & magna sepultura, p bonis fa-

ctis de genere. Pauper autē ex p̄ctis p purgatorio habuit, ut sic despectiue moreretur, ut anima haberet gloriā. Iō autē datis, ne in operibus bonis sit uermis uane glorie. Propter hoc dicit ap̄s, Sūp oīa charitatem habete, quod est uinculū perfectiōis. ad Col. iij. Ecce quare dicit, Ministeriū tuū imple, q̄a abūdatē ministrabitur uobis introitus in eternū regnū &c.

Dñica. xvj. post trinitatem. Sermo. j.

Deus uisauit plebem suam. Habetur uerbum istud originaliter Luc. vij. & officiat in euangelio hodierno. Sermo noster erit de sancto euangelio, quod continet unū magnū miraculū, quod xps fecit de suscitatioe illius iuuenis &c. Et ut det deus uirtutem & efficaciam suis sanctis p̄bis, & dicant ad dei laudē, & honorē, & audiantur, salutetur p̄go Maria. In p̄nti sermone uolo tenere modū iuristarū, q̄ primo ponunt casum, & post captando mouēt q̄stiones. Ita faciā. Casus legis xpi est miraculum sancti euangelij hodierni. Nota historiā. Mō super isto casu legis euangelice mouēde sunt q̄stioēs spirituales. Prima q̄stio, Quare xps uoluit istum mortuū suscitare publice & notorie. Rō huius q̄ntis est, quia legit Mat. ix. quod q̄n xps suscitauit puellā filiā p̄cipis, noluit q̄ aliquis esset p̄ns, paucis exceptis. I. p̄se cū matre, Petro, Iacobo, & Ioāne, & secrete ipsam suscitauit. Quare &c. Rō q̄a puellā inuenit secrete mortuā in camera, ideo secrete ipsam suscitauit. Sed istū iuuenem inuenit publice & notorie mortuū, ideo publice & notorie suscitauit eū, in quo inuenit q̄ peccatori secrete ut, qui habet filiā. i. aīam mortuā secrete in camera corporis, sufficit talis secreta p̄nia, si uult a xpo suscitari a morte culpe ad uitā gratie. Sed peccatori publico, & notorio, si uult a xpo suscitari, notoria p̄nia est sibi necessaria, & publica. Verbi gratia, de quolibet statu. Primo de religioso, qui a parte extra uidet bon⁹ & deuotus, sed forte secrete est proprietari⁹, uel nihil seruat d̄ regula, talis habet sibi

animā mortuā secrete in camera corporis. Tali sufficit ut secrete cōteratur, & doleat de p̄ctō, & pponat nō redire, ut cōfiteat &c. Idē de clerico. Itē sunt q̄ superbi intus in corde, sed nihil ostēdunt extra, tales habēt filiā mortuam in camera, quibus sufficit secreta p̄nia. Idē de alijs p̄ctis. Ex ista ratione xps suscitauit secrete puellā mortuā. De hoc Hier. lxxv. Sedebit solitari⁹, & tacebit, quia lenauit se super se. Nō sedebit. f. celsando a peccatis, solitari⁹. i. secrete, q̄a nauit se super se. f. secrete peccādo, & non super alios, ad extra publicādo. Ideo xps loquēs secretis p̄ctōribus dicit, Attē ne in iustitiā uestā. i. p̄niam, faciatis cōfessionibus, ut uideamini ab eis. Mat. x. Sed istū iuuenē inuenit xps mortuum publice & notorie extra ciuitatem. Ideo inuenit q̄ p̄ctōri publico & notorio nō sufficit secreta p̄nia, sed publica est sibi necessaria, & notoria, ut edificent quos scandalizauit. Verbi gratia de superbis, q̄ non solū secrete, sed extra faciunt uanitatē in ornatu, tā homines quā mulieres. Non opus est follo suspēdere cymbala collo. Et oēs scandalizant de uanitate illo. Talibus nō sufficit secrete conteri & confiteri, sed oportet extra humiliari, ut q̄ fuerāt scandalizati, edificent, & laudent deū. Idē de notorio usurario, q̄ mutuat. x. pro. xij. per mensem, uel emit pro pecunia minoris. Ibi uēdit pluris propter dilationē solutiōis. Talibus nō sufficit secrete confiteri. Idē de notorio latrone, uel dānicatore, uel malo aduocato seu iudice &c. idē de notorio cōcubinario, ecclesiastico, uel laico, nō sufficit promittere cōfessōri secrete p̄nō redibit ad p̄ctm, sed oportet redire ut oēs sciāt p̄niam. Idē de notorio p̄ctō, qui palam alium diffamauit, talē oportet notorie reuocare, etiam si sit uerū q̄ dixit, sed erat secretū. Idem de notorio tracundo, qui notorie alteri iniurias facit, hunc oportet facere notorie pacē. De hoc autoritas Eccl̄. xx. Quod bon⁹ est correpto manifestare p̄niam, sic

em effugies uolūtarium p̄ctm. Ergo xps Sic luceat lux uestra corā hominibus, ut ui. opera. &c. Mat. v. Secūda q̄stio. Quare xps tetigit loculū, & illi q̄ portabat steterūt, q̄a sine hoc ipm potuisset suscitare. R̄ndit, Quatuor portatores portāt peccatōrē in loculo corporis, ad sepulchrū dānationis, de quo xps Lu. xvj. Mortuus est diues, & sepult⁹ est in inferno. Quos oportet stare, si p̄ctōr uult de morte culpe ad uitā gratie suscitari. Duo portatores a parte ante sunt lōga cōsuetudo, & mala societas. Secūdo duo portatores a parte posteriori sunt falsa spes de longa uita, & uana cōfidentia de mīa. Isti quatuor infinitos mortuos. i. p̄ctōres, portāt ad sepulchrū inferni. Primus portator dicitur cōsuetudo. Verbi gratia. Quando cōfessor, uel aliquis alius, reprehēdit aliquē, quia iurat, statim r̄ndet, q̄a cōsuetudo est. Dicitur quō leges hoīm siue de minorū abrogātur per contrariā cōsuetudinē, sed nō lex dei dicētis, Nō assumes nomē domini dei tui in uanū. Nec em̄ habebit infontē. i. impunitū eū, q̄ assumpserit nomē dñi dei sui frustra. Exo. xx. Sed potestis per aduerbiū affirmare. Idē dicunt mercatores, barbitōres, sutores &c. q̄n in diebus dñicis, & festis frāgunt festa, faciendo ferias & forū &c. cōsuetudo est. Hec cōsuetudo nō ualet cōtra legē dei dicētis, Memento ut diem sabbati sc̄ifices. Exo. xx. Itē q̄n reprehēdūtur, quare recurrūt ad diuinos, dicūt, Est cōsuetudo. Est excusatio cōtra legē dei dicētis, Nō habebis deos alienos corā me. Exo. xx. Item quando reprehēdūtur de uindictā, quam nullus debet recipere, dicūt, cōsuetudo est. Sed non ualet illa cōsuetudo cōtra legē dei dicētis, Mihi uindictā, & ego retribuā, dicit dñs. ad Ro. xij. & Deu. xxxij. Mea est ultio, & ego retribuā. Itē, Nō occides. Exo. xx. Idē de diuitiis, q̄ mutuāt ad uisū, q̄ q̄n reprehēdūtur, dicūt, cōsuetudo est, & eccl̄ia permittit. Non est uerū q̄ eccl̄ia approbet, uel permittat usuram. Nec ualet cōsuetudo contra legē dei dicētis, Nō feneraberis fratri tuo ad usuram, nec fruges

libiter dietam, in solutione debetis dicere. Non debitis mihi dare tñ, qđ dormi-
uistis si recepistis aliqd mutuo, restitu-
atis, etiā si nō sit infm cōfessū de illa ob-
ligatione, uel creditor fuerit obligatus.
Item si habetis aliqd de usura, uel furto,
reddere debetis. Hec dicit scrip. Reddi-
te oībus debita, cui tributū tributū, cui
uestigal uestigal, cui timōrem, s. plato, ti-
morē, s. reuerētialē, cauete a snia excōica-
tionis, cui honorē, ut filij parentib⁹, ho-
norē, quos si offendistis, petatis ueniam.
Nemini qđqđ debeatis, nisi ut inuicē dili-
gatis. ad Ro. xiiij. Nota, nemini qđqđ &c.
Patet hic stulticia eorū, qui in uita sua nō
lunt uiuere sine debito. Sunt multi, qui
debent uel de usuris, uel aī, & qñ a con-
fessore dicit qđ satisfaciāt, dicunt, Ego in
testamento meo oīa ordinabo. Vultis co-
gnoscere istā stulticiam? Fides xpiana ha-
bet clare, qđ moritur in pccō mortali da-
mnatur. Qñ ergo dicitur, Ego dimittam
in testamēto, & uos in uita uestra nō uul-
tis satisfacere in toto, seu parte, nolūtātē
habetis non restituendi, ergo in peccato
mortali decedetis, igitur ad infernū ibi-
tis. Si heres satisfacit, liberat aīam suā de
inferno, sed non tuā, quare ergo in uita
tua non satisfacis? Greg. Ad magnā iusti-
tiam dei omnipotentis pertinet, ut i alia
uita nō careat supplicio, qui in hac uita
noluit carere pccō. Scđ a stultitia, qđ cre-
dūt qđ heredes post mortē eorū satisfaci-
ant, tñ uidemus qđ nihil fit. Iō benedictus
est ille, qui in uita sua satisfacit, & dicit fi-
lio, Nō oportet te aliquid satisfacere. Ec-
ce quare dicit, nemini &c. Bñdictus ille,
qđ pōt dicere, Parū habeo, sed totum est
meū &c. Itē nō solū furta sunt restituēda
& reddēda, sed debitū etiā cordis & ope-
ris. Debitū cordis est diligere. Charissi-
mi, si deus dilexit nos, & nos debem⁹ al-
terutrum diligere. j. Io. iij. Si istud debi-
tū abstulisti alicui ex odio &c. redde ei.
&c. Debitum oris est salutare & loq. Ad
loquendum requiritur uisus. i. il-
lius, cui homo loquitur, & auditus, ergo
requiritur etiam unio corporis & aīe in

una essentia, que locutio discrete nō pōt
fieri nisi per personam uiuam. Hoc legi-
tur i historia beati Petri de illo Symone
Mago, qui dixit se hominē suscitasse, qđ
mouit caput, & dixit bñs Petrus, Si uere
surrexit, loquatur, aī, s. sciatis fatāma dia-
bolicū esse, & non potuit loqui. Patet er-
go qđ locutio discreta est signū certū re-
surrectionis. Ideo xps uoluit, qđ ille iune-
nis loqueretur discrete in signū &c. qui
erat mortuus &c. Modo declaratur mor-
talit. Inuenio qđ in multis sit oppositum,
ut latius inuenies sermone sequenti. Itē
qualitercūq; aliquid abstulisti, factū uel
conensu, & oportet reddere &c. Idē de
notarijs, qñ recipiunt testamenta. Dicit
infirmus, Volo dimittere tali ecclie, uel
sic &c. & nō curetis, dicit notari⁹, qđ ele-
rici nimis habent. Oportet illud dānum
satisfacere, si uultis saluari, aī, &c. Idem
de falsis instrumentis. Idē de illis qđ false
testificantur, & aī, pōt, oportet restituere
re uocando. Itē si p uestrū male loqui
abstulisti famā &c. oportet restituere re
uocādo, etiā si sit uerū & secretū. Istud nō
solum est iustitia, sed mīa. Epiloga, quia
mortui habebūt suū, & ecclia, & sic de
alijs. Matt. xviij. Redde qđ debes. Quarto
seruire pōtēte est opus mīe. Sani pōt ser-
uire infirmis, & iuuare in necessitatibus
exēplo xpi, qui uoluit humiliari ad serui-
endū nobis. Ideo dicit, Fili⁹ hominis nō
uenit ministrari. i. ut sibi seruiat, sed mi-
nistrare. Mat. xx. Quale seruitium fecisti
nocte passionis, quia lauit pedes aposto-
lorū. Itē in uita seruendū ygnī matri, &
Ioseph. Ita debemus nos facere ad inui-
cem ex charitate. Vos iñ libertatē uocati
estis frātres, tñ ne libertatē in occasio-
nem carnis, sed per charitatē spūs serui-
te inuicem. ad Gal. v. Vultis scire quod
meritum est dīcat hīc miraculum, qđ
legitur in uita scī Jacobi, de socijs pere-
grinis eūtib⁹ ad scī Iacobum, & nolētib⁹
remanere cū socio infirmo, tan dē remā-
sit unus. Et socio mortuo in die scī Iaco-
bi, dū alter uellet ire ad scī Iacobū, ap-
paruit sibi miles &c. & duxit eū ad scī Iaco-
bū, dī, qđ diceret socijs qđ nullam in-
dulgentiā fuerant lucrati, sed qđ totā in-
gentiā ipse, qui seruiuit socio, lucra-
ti fuerat. Ex isto miraculo patet qđ
deus seruire infirmis, quando dul-
cer sit seruitium. Ergo nos in libertate
&c. Deo gratias.

De eadem dñica. xvj. Sermo tertius,
notabilis multum.

Qui erat mortuus cepit
loqui. Verbū istud habet
textualiter Lu. vij. Recita-
tiue autē &c. Vt deus det
uirtutē & efficaciam suis y-
gnī, que nunc uolo deuotioni uestre pre-
dicare, salutetur uirgo Maria. Istud uer-
bū loquitur de hoīe quodā mortuo, quē
resuscitauit, de quo dicit the. Qui erat
mortuus &c. Pro intellectu literalī hui⁹
signū ueniā ad intellectū morālē, sci-
licet qđ signū certū resurrectionis alicui⁹
mortui est loqui discrete, qđ nec spiritus
aliquis ingressus in corpore mortui,
sed discrete loqui. Ideo signū certū &
adens qđ aliquis resuscitatus est, est qñ
loquitur discrete, quod nō pōt fieri nisi
i rationalis, & sit corpori unita. Rō, qđ
regritur ad loquēdū discrete, requi-
ritur em. xij. s. sex mēbra corporalia, &
potētie aīe. Mēbra corporalia que re-
quiruntur, sunt illa, de quibus dicit Logi-
ca. Instrumenta qbus uox formatur sunt
labia, dentes, lingua, palatū, guttur,
pulmo. Sex potētie aīe sunt. Intellect⁹
ordinat yba. Volūtās qđ mouet mēbra
loquēdū, ut dñs mouet seruos ad ope-
randū. Memoria cōcurrēns, & memorās
requibus est loquēdū. Imaginatio for-
mat yba, & requiritur uisus. Illi⁹ cui hō
loquitur, & auditus, ergo requiritur etiā
unio corporis & aīe in una essentia, quia
locutio discreta nō pōt fieri nisi p perso-
nā uiuā. Hoc legitur in historia. b. Petri,
de illo Symone Magno, qđ dixit se homi-
nē suscitasse, qđ mouit caput. Et dixit bea-
tus Petrus. Si uere surrexit, loquatur, aī,
sciatis fatāma diabolicū esse, & non po-
tuit loqui. Patet ergo qđ locutio discreta
est signū certe resurrectionis. Iō xps uo-
luit qđ ille iuuenis loqueretur discrete in

signum &c. qui erat mortuus &c. Modo
declarando moraliter inuenio qđ perso-
na dicit mortua ex peccato mortali. Di-
citur mortale, quia occidit aīam. Peccatū
em est cū cōsummatū fuerit gñat mortē.
Iaco. j. Et signū certū resurrectionis, i quo
de se uel de alio poterit cognoscere, si
de morte surrexit quis ad uitam gra-
tie, est locutio discreta, & requiruntur
quatuor locutiones. scilicet,

Loqui sibi ipsi dolorose.
Loqui sacerdoti uerecunde.
Loqui proximo ueraciter.
Loqui deo reuerenter.

Ista quatuor parlamenta sunt necessaria,
& potest hō de tali dicere, Qui erat mor-
&c. Dico primo &c. s. p cōtitionē, qđ co-
titiō nō est nisi qđā locutio rephensua
sui ipsius de his, qđ male fecit hō, di. O mi-
ser, quid feci? ybi gra. Si aliqua persona
fuit multū uana & pomposa &c. qñ deus
per cōtitionē tēgit cor, loquit intra se
di. O miser, qđ fecisti? qđ tibi, p fuit tāta
uauitas? totū trāsui, & ego sum penis in
ferni obligatus. O miser, qđ erit de me?
Idem de auaro, qui obliuiscitur thesau-
ros paradisi pro istis corruptibilib⁹ &c.
Idem de luxurioso, qui uiuit ut porc⁹ in
luto luxurie, qđ dicit, O miser, ubi sunt
ille delectationes qđ mihi tāti cōstāt? Pa-
tet ergo qđ uera cōtitiō est parlamentū
aīe rephēdētis se amare. Iō cognoscere
pōt quilibet uestrū si habetis cōtitionē
uel nō. De isto parlamento ille scđs hō
Iob. x. Tedet aīam meā uite mee. s. in pec-
catis. Remediū ergo subditur, Dimittam
aduersum me eloquiū meum, & quō lo-
quar in amaritudine aīe mee? Et loquit
Iob in persona conterentis. Vultis ergo
intelligere clari⁹, dicat parabola de quo-
dā mercatore prediuite unicū filiū habē-
te, cui filio dare uolebat uxore, & nō in-
ueniebat. Quia licet esset diues, nihil
sciebat facere, in oīb⁹ erat inexpl⁹. Quia
p tñ diligebat eū, qđ noluit, ut iret ut alij
mercatores, ultra mare &c. Propt qđ p
misit filiū ad qđā femina cū magna q̄tita-
te monere, ut emeret bōa, & fieret fama
qđ sciret aliqd facere. Dicat quōd emit lapi-
des ui-

des uitreos, p lapidibus p̄ciosis, quos emit p xxx milib⁹ florenis, & nō ualebāt. xxx denarios. Idem de scutellis, emit de auricalco, credēs q̄ eēt de auro, & oculōs cācorū credēs q̄ eēt ple, & reputauit se b̄m, credēs multū lucrari. Qui dū rediret de uia, obuiuit cuidam amico suo, qui interrogat⁹, uñ ueniret, dixit q̄ de tali femina, de qua emerat p̄ciōsa iocalia, & ostēdit illa amico. Qui statim cognoscens illa, dixit sibi, Ista nihil ualent. O uos estis p̄dit⁹ & cōfusus, semper erit fama q̄ estis bestia & c. Tūc ille cognoscēs deceptionē, & suā indiscretionem, cepit flere amarissime, quasi desperādō, sed ille amic⁹ cōsolabatur eū dicēdo, Nō curretis, quia pater uſ est diues & c. sub ista spe ille consolabatur. Ecce hic oñdit p̄prie qd est contritio. Iste stult⁹ mercator est hō, uel mulier, qui qñ facit p̄ctm, credit se inuenisse margaritas, & aurū & c. non est nisi lutum. Auar⁹ credit se inuenisse aurū, & totū est lutū, uanitas & c. Luxuriōsus qñ uidet mulieres albas uel formosas, credit se inuenisse margaritas, & nō sunt nisi sterquiliniū. Sed qñ amic⁹. I. angelus bonus uſ predicator dat uobis intelligere quod emisistis. I. lutū & finū & c. tunc mercator. I. spūs, redit ad se, & inueniens se deceptū, incipit flere di. O miser, qd emisisti, & desparet, nisi quia p̄f. I. deus est diues, & sub ista spe trāst. Diues est in oēs qui inuocāt illū. ad Roñ. x. Iudas habuit displicētiā, sed nō spauit in diuitijs p̄fis. Patet ergo quō cōtritio est in crepitu suip̄f. Iō Dauid, filij hōim uſ q̄ quo graui corde, ut quid diligitis uanitatem, & queritis mēdacium? ps. iij. Nota, filius hōim uocat nos, q̄a nos moralē loquendo sumus bestie, & filij hōim, & nos hōies, q̄a hō est aīal rōnale. Hōies & ratione utētes fuerūt aliqui p̄fes, qui in baptismo nos genuerūt, q̄a an q̄ fecissent aliqd querebāt rōne an erat bonū, & nō contra deū, sed nos, p̄h dolor, ut bestie, secūdū sensualitatē & desiderij gubernam⁹ frequēter nos. Iō dicit, filij hōim, quasi bestie, scilicet euntes & c. q̄a si hō bestialis habet opportunitatem faciendi

p̄ctm. I. uindictā, luxuriā, uel aliud, nō respicit si est secundū deū uel cōtra. Iō Salomō, Dixi in corde meo de filiis hōim, ut p̄baret eos de⁹, & oñderet similes eā bestialitates di. Vſq; quo graui corde. Ecce avaricia, quia diuitie nō sunt lapides p̄ciosi, sed lapides aīam onerātes, & faciunt descēdere eā ad infernū. Mortu⁹ est diues, & sepult⁹ est in inferno. Sed a tan gigitur ibi, ut qd diligitis uanitatē. I. ornāmētis, & queritis mēdaciū. I. in luxuria, q̄ unū oñdit extra. I. delectationē, & aliud tenet int⁹, scilicet corruptionē & fetorē. Est em̄ qñ pulchrū monumētū extra p̄ctū, & intra plenū imūdiā & fetore & c. Ita pulcher hō, uſ pulchra mulier, sunt ut monumētum, q̄a intra nihil est nisi corruptio, tripa de porco & c. Ecce primum plamētū. Ideo quilibet uisitet sua peccata, malā uitam, tps p̄ditū, & reprehendat se amare, & de eo dicet, Qui erat mortuus & c. Sed m̄ est loqui p̄sbytero uel sacerdoti uerecūde. Ecce hic cōfessio, que est necessaria post contritionem. Rō, q̄a qñ aliqua p̄sona habet aliquam plagā mortālē in suo corpe, non sufficit illā respicere & uidere, sed debet oñdere eā medico. Idē in contritione respiciunt & uident plagas p̄ctōis, sed nō sufficit, sed oportet oñdere medicō. I. confessori di. p̄f gētes putāt me sanū & c. Sed p̄f ecce plagas meas. Ego sum uan⁹, auar⁹ & c. Iō xps Lu. xviij. Dixit de cem uiris leprosis, Ite oñdite uos sacerdotibus. Mō poterim⁹ hic rēdere duab⁹ q̄stionib⁹ quas uos cōiter facitis. O dñe mi, quare dicitis q̄ hō confiteatur sacerdotib⁹. Nunqd ualeat tātū cōfiteri uni probo uiro, uel mulieri deuote? Maxime, q̄a lac. v. dicit, Cōfitemini alterutrum p̄ctā uestra, & orate p̄ inuicem, ut saluemini. In ista autoritate fundat suū argumētū. Quare ergo nos tñ restringitis? uos solū uultis scire p̄ctā n̄ra. Rñdeo, q̄ duplex est cōfessio. Prima, p̄pter impetrationem oñonis. Sed a p̄pter impetrationē absolutionis. Priā cōfessio pōt fieri cuiuslibet p̄sone, & deuoto hōi: uſ etiā m̄ieri pōt

hō dicere sua p̄ctā, ego sum uan⁹, uel auar⁹. Iō rogo uos oretis p̄ me, ut deus det mihi hūilitatē, uel liberalitatē, seu caritātē & c. Istā cōfessionē facit sacerdos laicus, & nō debet dicere, absoluat me, sed oretis p̄ me, nec debet petere p̄niam pro p̄ctis & c. Et de ista loquitur b̄tūs Iacobus, cū dicit, Cōfitemini & c. Patet, q̄a sequitur, & orate p̄ inuicē ut saluemini. Iō dē & c. Sed a cōfessio est sacramentalis, in qua dat absolutio & remissio peccatorū. Ista nō pōt fieri nisi sacerdotib⁹. Rō, ecce rex tenet unū gubernatōrē, sed est mal⁹ hō, ribald⁹, & sceleratissim⁹ est. Ite uos cōmisisistis furtū, uel homicidiū, & timetis aduētū regis. Ad quē recurritis ad petēdū remissionem de crimine uenitū, ad aliquē sc̄m hōiem, uel ad gubernatōrē? Null⁹ sc̄m hō pōt uobis remittere p̄ctā, q̄a nō habet p̄tē regis. O dicef tū uos, Gubernator est mal⁹ hō, quātū tuncq; sit mal⁹ p̄tē habet regiā remittere p̄ctā & c. Ita cōfessores seu clerici gubernatores sūt regis xpi, & xps dedit eis potestātē absoluedi, & nō alijs. Quorū remissionē p̄ctā remittūt eis. Io. xx. hoc solū fuit dictū clericis. Si ergo uultis remissionē p̄ctōis, oportet ire ad clericos, & cōfessionē uultis, potestis ire ad alios. Et si uellet dicere, Quare iuisti ad gubernatōrē, nunqd ipm malū hōiem esse scitis. Iō dē & c. Rñdeo, Dñe iō, q̄a uos eū sustinētis. Idē de clericis. Et qñ aīa alicui⁹ bene cōfessi uenit ad iudiciū corā xpo, & demon accusat, & requirit ut dānet, q̄a tunc hoc p̄ctū & c. & hoc, & xps licet sciat aīa ad hoc: Dñe uerum est, quia illa scit, nec possum negare, sed dñe habui remissionē a uſo gubernatore, seu locū p̄ctōis, & ostendit chartā quā portat in fronte, quia licet in cōfessione nō detur character indelebilis, dat tñ quidā ornamētū. Sed a questio. Dicunt aliqui, maxie absoluerē, absoluerē & remittere p̄ctā est ligatum, q̄a quot p̄ctā habet hō, cathenis ligat aīa. Si ergo sacerdos ligat p̄ctis forte plus q̄ ille q̄ cōfitef, poterit ligatus soluere ligatū? Iste

rōnes sunt hereticorū, ad decipiēdū simplices. Rñdeo q̄ uerum est, q̄ absolutio est soluere a p̄ctis, iō solis sacerdotib⁹ dicit xps, q̄cunq; solueritis sup terrā erunt soluta & in celis & c. Mat. xviij. Et si sacerdos esset ligat⁹ in pte p̄ quā habet soluere. I. in lingua, q̄ esset mutus, cōcedo uobis q̄ nō posset aliū soluere, q̄a nō posset p̄ferre formā absolutionis, sed adhuc si manus, & pedes, & totū corp⁹ ligatum sit p̄ctis, si pōt p̄ferre xba absolutionis, soluit, q̄a illa solutio nō fit x̄tute sacerdotis, sed x̄tute xpi, cui⁹ est inſim. Et hī clare ex ista autoritate, qñ xps dixit decē leprosis, Ite oñdite uos sacerdotibus. Isti sacerdotes erāt ribaldi, symoniaci, inuidi & c. cōtra quos xps p̄dicabat. Potuissēt dicere leprosi, Dñe quare mittis nos ad malos hōies, & peccatores, quare nō mittis ad matrē uestrā, uſ ad Iōanē Baptistā, & ad ap̄los? Solutio, q̄a non erant sacerdotes. In hoc xps oñdit, q̄ solū sacerdotibus est hīc cōfessio sc̄ialis, tñ quilibet q̄tū pōt debet eligere bonū confessorē, sc̄iēte discernere iter leprā & nō leprā, & qui sciat soluere & ligare. de pe. di. j. Quē penitet. & dist. vj. c. j. si q̄s. De isto parlamēto dicit scriptura Iob. vij. Quā p̄p̄t. I. amore absolutionis habēde, & ego nō parca ori meo. Loquar. I. ore, in tribulatione spūs mei, cōfabulabor cū amaritu die aīe mee. Et hoc dicit ad differētiā ueris testamēti, in quo non cōfitebantur p̄ctā ore. Si dicatur, illud tps erat bonū. Solutio, q̄ nō oīquaq; q̄a nunq̄ habuerunt remissionē peccatorum ut intrarēt paradisum. Ideo dicit, Loquar, sc̄iēte dicendo ore peccata mortalia specialiter, uenialia in gñe. In tribulatione spiritus mei, & hoc quantum ad propositū non redeundi ad p̄ctā, de quo debet interrogare confessor, & est maxima tribulatio habēdi tale propositū, cū omnis homo sit inclināt⁹ ad oppositum. Confabulabor. I. de p̄nā cum confessore, qñ dicit confessor, Ego uideo q̄ estis totus uannus, & supbus, ideo humiliabit uos in oratione. Idē de alijs. Auisset se confessor, ne det p̄niam ultra uolūtate p̄ctōis. Rō,

ga si dimitteret pñiam, cōfessor culpā incurreret. Laboratorib⁹ def ieiunium, de quo nō poterūt se excusare. s. ut audiant mīsa, sint ieiuni in dieb⁹ festis. Contra inuidiā def medicina orādi, p illa psona &c. Ecce quare dicit, Cōfabulabor cū amaritudine aīe mee, qā pñia amaritudo est sensualitatis. Tertiū plamētū est loq. pximo ueraciter. Modo addiscatis quō est sūme cauēdū ab oī mēdacio, si attēdis ad ea q dicam. Cuilibet mēbro corporis de⁹ dedit suū officiū, oculis officiū uidēdi, aurib⁹ audiēdi &c. Sicut rex dat officia diuersa diuersis i regno suo, ita de⁹ dedit membris diuersa officia. Mō si officiū oculi impediret p albuginē, esset magnus defect⁹ oculi, qā pderet suū officiū. Idē de aurib⁹ &c. Mō officiū oris est significare cordis itētione. Philosoph⁹ j. Per her. Voces sunt note. i. signa earū q sunt in aīa passionū. Qñ ergo hō mētī. mētiri em ē unū dicere ore, & aliud habere in corde. lingua pdit suū officiū. s. significādi ea que sunt in corde. Iō sicut nullus uellet habere maculā in oculo, ita nec debet uelle mēdaciū in ore. Patet ergo q homo debet loq ueraciter. Licet nō oē uerū, nec secreta cordis sunt dicēda, qā esset stultitia, nō tñ debem⁹ dicere mēdaciū p quacūq; causā cōtra illos, qui dicūt bonū esse mēdaciū, quod nulli nocet. Iō Prouerb. viij. Veritatē meditabitur guttur meū, & labia mea detestabuntur impium. Guttur em significat cogitatus cordis. Et labia detestabuntur impium. Hoc tāgit mercatores, qui aliquoties emendo & uendendo dicunt multa mendacia, etiā cū iuramentis, in fraudē pñimi, hoc etiā tangit tractatores matrimoniorū, qui etiā dicūt multa mendacia, quando hō interrogat, quid est talī puella &c. dicunt q omnia & aliqñ nihil scit facere, erit una magna cōfusio &c. & non hnt conscientia mētiri. Itē tractatores pacis dicūt multa mendacia, quod p nulla causā est dicendum. Dicatur miraculum qd legitur Exo. j. quō Pharaō cōcepit destruere populū ludeorū, & pcepit obstetricib⁹ &c. Cūq; reprehende-

rent a rege, timentes responderunt. Nō sunt Hebrei sicut Egyptie mulieres, ipse em obstetricandi hnt sciam, & aūq ueni amus ad eas, parit, & texerunt mendaciū, & sic euasit pp⁹ Israel. Bñ ergo fecit deus obstetricibus, & qā timuerūt deū, edificauit illis domos. Dicit hic Greg. dās eis mīsa ut remūerarentur, qā ex mēdacio pderūt regnū celorū. Ideo p toto mūdo nō est dicēdū mēdaciū. Iō apostolus, Deponētes omne mēdaciū, loquimini ueritatē unusquisq; cū pximo suo, qm sumus inuicem mēbra. ad Eph. iij. Quartū parlamentū, ex quo homo fuit locutus sibip⁹si dolōrose, cum cōfessore uerecunde, cū pximo ueraciter, sequitur q debet loqui cū deo reuerētē, & hoc fit ī ofone. Rō, qā oratio est utinale, per qd aqua gratiarum ueniunt de fonte celi. Dicatur quō de alto fonte, i multis habere uel recipere aquā ad hōmīnē uestrū, oportet ponere canale. Idē fons totius boni corporalis, & spiritualis, temporalis, & eternalis, est alte collocatus in celo. Fons sapientie uerbum dei in excel sis. Eccl. j. Hortus noster, in quo uenimus, est iste mundus. Si ergo uolum⁹ q aqua gratiarū. s. pacis, & sanitatis, diuitiarum, & pspiritatis, & bñdictionis, ueniat ad nos de illo fonte, oportet q ponamus canale ofonis, cuius pes est in ore, & summitas in celo, cogitādo cui hōmo loquitur, & sic canale est rectum. Iō xps, Oportet semper orare, & nō deficere. Luc. xviij. Nota, semp. i. in omni hora ordinata. Clerici in septem horis canonicis. Laici in mane & sero, & sic uenit aqua gratiarū. De hoc figura Nume. x. qñ filij Israel fuerūt ī deserto, moriebantur, & Moyses & Aaron, qui habebāt curam & regimē illius pp⁹, orauerunt dicētes, Dñe deus audi clamorem populi huius, & api eis thesaurum tuū fontē aque ui. ut satiati cesset murmur eorum &c. Quibus rñdit deus dī. Loquimini ad petram coram eis, & illa dabit aquas. Et ita factū est. Ista petra, cui est loquēdum, est xps, qui totū mūdū sustinet. i. ad Corin. x. Petra autem erat xps. Si ergo indige-

is aquis grārum, sanitatis, pacis, remissionis peccatorū &c. loquimini ad petrā orando, ut dixit, deuote, qā sine dubio dabit uobis necessitatem, non uanitatē. Ecce ergo quatuor parlamenta necessaria illi, qui uiuit in gratia dei post peccatum, de quo potest dici, Qui erat mortuus, cepit loqui.

De eadē dñica. xvj. Sermo. iij.

Porte ciuitatis ecce defunctus efferebat. Lu. vi. originaliter, & recitatur in euangelio curretis dñice scribit uerbū istud. Volens impetrare grām & bñdictionem sup nos, in hoc pñti sermōe remediū habeo. s. recurrere ad yginē Mariā. Salutar ergo &c. Pro intellectu spūali huius pñti, secūndū q mō uolo illud ptractare, sciēdū q est doctrīa cōis doctorum in sacra theologia, qā a principio mundi, ex quo Adā peccauit, celū fuit ita clausum, q nullus, qñcūq; scīus & amicus dei, potuit intrare, usq; ad xpi ascensionē, qā tūc xps apuit ianuam celi. Vñ qñ aīe sanctorum antiquorū exhibant de corpibus, respiciebāt si possent celum ascendere & intrare, sed non poterāt, quia ianua erat clausa. Chryso. Erāt prius obstacula qdā & impedimēta salutis, quib⁹ obfistētib⁹ aīe defunctorū introire nō poterant celos. Nullā em aīam, ex quo Adā peccauit, & clausi facti sunt celi, arbitror ascendisse in celū. Sed uenit xps, & merito sue passionis, & fructe resurrectionis, & ope ascensionis, aperuit ianuam. Iō mō pñt intrare qui uolunt. De ista materia autoritas plena secretis. Hec dicit dñs deus. Porta atrij interioris, que respicit ad oriētē, erit clausa sex diebus, in quibus opus sit, die autem sabbati aperietur. Ezec. xlvj. Nota platea iterior est grā paradisi, que dicitur platea propter eius magnā latitudinem, qā totus mūd⁹ in eius respectu non est nisi punctus. Porta huius est introitus, que respicit ad orientem. In oriente em primo apparet claritas solis. Ita quando anima intrat per portam paradisi, statim uidet claritatē solis. Expi. De quo

dicatur uirgini Marię, Ex te em ort⁹ est sol iustitie xps deus nř. Hec porta clausa erit sex diebus, in quibus opatur. Hic sumitur dies p etatibus mundi, que sūt septē. Prima fuit ab Adā usq; ad Noe. Secunda a Noe usq; ad Abraam. Tertia ab Abraam usq; ad Moysen. Quarta a Moysen usq; ad Dauid. Quinta a Dauid usq; ad transmigrationē. Sexta a transmigrationē usq; ad xpm. In quibus fit opus, qā tunc illi scī, qui tūc erāt, laborabant in seruitio dei plusq; nos, tñ ī fine diei. i. uite, nō habebāt salarium grāe, sed p quiete ibāt ad carcerem inferni, ac si uos in sero, qñ seruus uester deberet quiescere, mitteretis eum in carcerem. Hec die sabbati. i. quietis aperietur. Ista dies fuit in septima etate, quando xps ascendit. Iō mō porta est aperta, qā condigne penitētes statim intrant quando moriūtur. Hoc dicit thema, Porte ciuitatis &c. Construitur sic, Defunctus efferebat porte (datiui casus est) ciuitatis. Patet thema. Occasione huius thematis ego quesui quot sunt porte intrandi paradisi, siue celum, & per gratiam dei inueni Neemie. iij. per figuram ciuitatis Hierlm, q habebat sex portas, que uocabātur his nominibus. Porta fontis, porta sterquilini, porta uallis, porta uetus, porta pisciū, porta gregis. Que significant sex portas celi, quas xps aperuit ad intrandum grām &c. Prima porta ciuitatis Hierlm dicebatur porta fontis, hanc edificauit Sallu princeps. Rō, qā illo tpe ciuitas Hierlm erat ita nobilis, q ad unam portam ciuitatis erat fons magnus, ut qui ueniebant ab extra, ibi lauarentur a pulueribus, & sic intrarent ciuitatem mundati. Propter hoc ista porta dicebat porta fontis. Hec figurabat primam portam celi, quā xps aperuit, que dicitur innocentia baptismalis, quia tam nobis est illa ciuitas celestis, q nulla anima cum aliqua macula ēt ueniali potest eo intrare. Iō qñ xps ondit illā lo. euāg. dixit Ioānes, O dñe & quis intrabit huca Rñdit xps, Nō intrabit in eā aliquid coīquinatū. Apo. xxj. Ideo parauit deus portam fontis. s. baptismalis innocentie.

Si habetis faciē, uel man⁹ immūdas, lau-
uant ibi. Aliqui hnt faciē immūda, sed
hnt man⁹ mūdas, ut pueri, qui ope non
peccauerūt, sed originali pēto maculati
sunt, qđ non est peccatū scđm ab eis, sed
receptū, sicut de imagine cadēte in lu-
tū, sic pueri hnt faciē lutosā ex illa car-
nālignatione. Iō si tales debēt intrare ci-
uitatē paradisi p istā portā baptisimi, o-
portet qđ lauant in porta fontis a sacer-
dote uel laico in periculo. Auferuntur de
forma. Si moritur in hoc statu, recte ut
aīa ygnis euolat ad paradysum sine pur-
gatorio, & intrat p portā fontis. Alij autē
hnt nō solū faciē lutosā ex originali
pēto, sed et manus ex pētis actualib⁹ &c.
qui non possunt purificari nisi per bap-
tismum, ut sunt Iudei, & alij inīdeles.
Vnde quando tales nō hnt accedunt ad
baptismum, tanta est uirtus baptisimi, qđ
ita purificat, qđ si morerentur antequā
peccēt, statim euolant, & intrant p portā
fontis. De isto fonte Zacha. xij. In die
illa erit fons patēs domui Dauid, & ha-
bitantibus Hierlm, in ablutionē pētorū.
De ista porta dicebat Iob anagogice, Pe-
tra fundebat mihi riuos olei, qđ pcedebat
ad portā ciuitatis, & in platea parabat
mihi cathedrā. Iob. xxix. Nota secreta. Ba-
ptismus habet fieri p aquā naturālē, dul-
cē, uel salām de mari, nō em pōt dari p
aquā artificialē, ut rosacē &c. Cū aqua
naturali lauat corpus baptizati. s. petra. i.
xps. Petra autē erat xps. j. ad Cor. x. sifun-
dit septē riuos olei, s. septē dona spūs san-
cti, qđ ponunt Esa. xj. Spūs sapie, & intel-
lectus, spūs consilij, & fortitudinis, spūs
scientie, & pietatis, & replebit eū spūs ri-
moris dñi. Vnde spūs sanctus dixit Ioan.
Bapt. de xpo, ut ipsemet dicit, Qui misit
me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Su-
per quē uideris spūs scđm descendentem,
& manentē super eū, hic est qui baptizat
in spūs sancto &c. Io. j. Ecce quare dicit,
Petra fundebat mihi riuos olei, qđ pce-
debat ad portā ciuitatis. Secūdo, dicit, in
platea. s. in ciuitate paradisi, parabat mi-
hi cathedrā. s. derelictā a malo angelo,
quia qđ anima alicuius nouiter baptiza-

ti intrat paradysum, statim colloatur in
una illarū cathedrarū. Et de tali pōt in-
telligi thema, Porte ciuitatis &c. Secūda
porta dicit sterquilini, quia post bap-
tismū facti sumus immūdi &c. Si di. aliqđ.
Ego uolo iterū baptizari &c. Dico qđ ba-
ptismus nō habet yrtutē nisi semel, quia
xps solū semel fuit passus, imo peccaret
quis grauitur, si iterū baptizaret. Baptis-
mus enim est sacramentū irreiterabile,
quia imprimit characterē, qui est indele-
bilis. Et iō nisi esset alia porta, nos pos-
semus desperare. Ideo est scđa porta fi-
gurata per portā Hierlm, qđ dicit sterqui-
linij, qđ edificauit Melchias. Rō est, quare
sic noīat, ciuitas Hierlm tunc erat sita
in altitudine. In quodā pede mōtis, sed
iam nō est illa, quia dñs extra portā pas-
sus est, & sepulchrū extra erat, & mō est
in medio ciuitatis, & ille pps Iudaicus
erat immūdis, & qđ pliebat, oēs immū-
dicie de illa altitudine deducebant per
aquam ad illā portā, ideo dicebat porta
sterquilini. Et signat scđam portā celi,
qđ dicit pnia sacramentalis, qđ recte est si-
cut illa porta ciuitatis Hierlm, quia oēs
immundicie cōgregant in cōicia. Iā ui-
detis in domo ubi stamus & comedi-
mus, qđ ibi spurcit cōgregant, sed plu-
res in domo cōscie, sed qđ uenit illa plu-
uia benedictionis. s. lacrymarū p pētis,
qđ scilicet cerebrū restringit ut spōgia,
& hō uadit ad cōfessorē, per portā oris
uadunt immundicie pētorum, sic ciuitas
confere purgat, quia sicut pluuia impe-
tiosa ducit secū oēs immundicias, ita cō-
fessio dolorosa facta cū gemitibus & su-
spirijs, purificat totā cōsciam, in qua cō-
gregant tot immundicie. Cogitate si esset
aliqua domus, ubi hō comederet &c. &
de toto anno nō mundaret, quot in illa
essent cōgregate immundicie! Mō cogi-
tate qđ debet esse de cōicia, que solū se-
mel in anno a nobis mūdāt. O quot im-
mūdicie quotidie cōgregant, comedē-
do, bibēdo, loquendo, negociando &c.
Sunt multi miseri, qui nec semel in an-
no mūdant domū cōscie, qđ nō cōiten-
tur, & tales dānationē merent, & nō de-
bent

bent hñe ecclesiasticā sepulturā, sed sicut
aīa est cū demonib⁹ in inferno, ita cor-
pus debet esse cū brutis in cāpo. extra de
pe. & re. Ois. Iō dicit scriptura, Si confi-
teamur pētā nra, fidelis & iust⁹ est deus,
ut remittat nobis pētā nra, emūdet nos
ab oī iniquitate. j. Ioā. j. De ista porta Da-
uid i pō, Cōfitemini dño. Hec porta dñi,
iusti intrabūt in eā. p. cxvij. Nō. cū dicit,
Cōfitemini dño. Diceret aliquis, Nō di-
cit, cōfitemini sacerdoti. Dico qđ cōfessi-
o qđ fit sacerdoti, fit deo, in cuius loco
stat sacerdos, intm qđ si cōfessor periudi-
cem interrogaret de pētis, si alē nō pōt
euadere, pōt iurare qđ nihil scit, qđ deo
fit cōfessio, & nō scit pētā ut hō. Itē hec
porta dñi. Hic extirpat error aliquorū
sumptuosū dicētū, qđ xps nō ordina-
uit cōfessionē, sed btūs Iacob⁹ qđ dixit,
Cōfitemini alterutrū pētā uia, & orate
p inuicē, ut saluemini. Iaco. v. Rñsio, di-
cere qđ xps nō ordinauit cōfessionē est
error, qđ nō Petr⁹, nec alij apłi possent
ordinare unū sacm, sed xps, pprio ore
ordinauit, sed apłi fuerint baccalarij, & xpi
repetitores. Iō xps dixit eis, Nolite uo-
cari, nec uocemini magi, qđ magi ue-
ster un⁹ est xps. Mat. xxiii. Iō qđ apłi lo-
quunt de aliquo sacramēto, nō loquunt
ut ordinatores, sed ut repetitores. Itē iu-
sti intrabunt in eā. i. p. eā, quātūcūqđ sūt
pētores, in cōfessione iustificant, & qđ ta-
lis sic mūdāt⁹ morit, pōt dici. Porte ciui-
tatis defunct⁹ efferebat. Tertia porta di-
cit uallis. i. Iosaphat. Expedit uobis, ut sit
alia porta, qđ pauci sunt qui faciunt con-
dignā penitentia. Ita qđ si in statera diui-
ne iustitie, pōt dici, pēta & in alia oīa bona &c. Pauci sunt re-
ligiofi, clerici, uel laici, de quibus nō pl⁹
pōderat mala & pētā qđ bona. Iō tales
nō pōt intrare p primā portā, nec secun-
dā, iō aperuit de⁹ tertiā portā, figuratā p
portā uallis, quā edificauit Annō & ha-
bitatores Zanoē. Dicat quare illa porta
Hierlm dicebat porta uallis, quia anti-
quit⁹ tpe gētium erat iuxta illā portā
uallis pfunda, in qua incēdebat ignis, &
ibi offerebāt filios idolis per ignē. Iō ab

Esaia & Hieremia dicit uallis Tophet. i.
tribulationis, & a xpo uocat gehēna. Hec
porta figurabat tertiā portā paradisi. s. af-
flictionē purgatoriā, qđ sicut illa uallis
erat bassa, ita purgatoriū est bassum, qđ
circa centrum terre, & dicitur uallis tri-
sticie & tribulationis, quia cōclusio est
omniū theologorum, quod minima pena
purgatorij est maior quacūque pena
huius mundi, & quando moritur qui cō-
digne non satisfecit, & in gratia dece-
dit, in purgatorio satisfacit, & purgatur,
& illi decedenti dicit Christ⁹, Vadat ad
portā uallis. i. ad purgatoriū. Dicat mo-
dus quō aīa portat ab angelo bono di-
cente, Vides quot maculas habes. Dicat
quō, pōit aīam in purgatoriū, ut ponit
dicens, Tu stabis tm, nisi ioueris ab ami-
cis &c. Iō bonū est facere pñiam in hoc
mūdo, ne hō habeat transire p istā por-
tā dolorosā. De ista porta autoritas al-
legorice. Trāseūtes primā & scđam cu-
stodiā, uenerūt ad portā ferreā, qđ ducit
ad ciuitatē, que ultro. i. sponte apta est
eis. A. s. xij. Pnia & scđa custodie sūt due
custodie angelorū bonorū quas habem⁹.
Prima est in hoc mūdo, qđ creatura
nascit, de⁹ mittit angelū ad custodiā, ne
a diabolo submergat, & custodiē semp.
Vnde Dauid, Angelis suis de⁹ mādauit
de te, ut custo. te in omnibus uijs tuis
&c. ps. xc. Secūda custodia est in fine, qđ
homo exit hunc mundū, in ingressu &
exitu deus dat custodiam. Sunt enim in
exitu demones obseruantes aīam, & ni-
si deus mitteret angelos &c. & propter
hoc dicit, Trāseūtes primā & secūdā
custodiā, uenerunt ad portā ferreā. i.
purgatoriū, quia sicut terrū est durū li-
gno, ita pena purgatorij est durior ferro,
& pena purgatorij penā istius mundi
excedit, sed cōsolatio est eis, qđ peractā
purgatione ad ciuitatē paradisi intrant.
Vnde subdit in dicta autoritate, qđ ultro
aperta est eis. Iō qđ morit, qđ nō fecit cō-
dignā penitentia, pōt dici, Porte ciuita-
tis &c. Quarta dicit porta uet⁹, hanc edi-
ficauit Ionada. Rō, qđ dicit magister hi-
storiarum qđ erat antiquior alijs, intm qđ

ibi ostendebant edificia de tēpore Melchisedech, qui obtulit panē & uinū. Figurabat uetus porta cōtritiōē cordialem. Nā cōtritiō cordialis ab initio mūdi usque mōdo fuit bona & uirtuosa, qā tanta pōtēstas cōtritiōis de peccatis, q̄ sine hoc q̄ trāseat sedā uel tertiā portam, intrabit paradīsum p portā ueterē. s. cōtritiōis. Dicat hic miraculū de pulchra meretrice, ueniente ad sermōē, credatis q̄ nō ex deuotione, sed quia ibi erāt homines, ideo ut uideret &c. ornauit se, ut hoīes post sermōē peccaret cum ea, sed deus cogitauerat aliud, & a casu frater predicabat cōtra uanitatē & ornāmētū mulieris, & cōtra immūdiā luxurie, & quō puniunt, & illa q̄ pri^o cacinabatur, incepit flere, & tant^o fuit ignis cōtritiōis, q̄ subito & sine cōfessione fuit mortua &c. Ista intrauit p portā ueterē scilicet cōtritiōis. Iō bonū est p̄uocare se ad dolorē p̄tōrū. Per istā portā intrauit Maria Magdalena, q̄ uēit ad pedes xpī &c. Per istā intrāt plures. Magnū est affligere corp^o ieiuniis & disciplinis &c. Sed sup oīa est afflictio cordis p cōtritiōnem. De ista porta autoritas. Conuertit me ad portā dom^o, & ecce aque egrediebant subter limen domus ad orientem. Ezech. xlvij. No. peccādo homo auertit a deo, & conuertit a creaturas &c. sed in cōtritiōe cōuertit ad deū, & uertit dorsum ad p̄tā. Ideo dicit, Cōuertit me ad portā dom^o. i. ciuitatis. s. cōtritiōis. Subter limē dom^o. Limē est memoria p̄tōrum, a quo pcedūt aque lachrymarū ex cōtritiōe, q̄ religiosus, clericus, uel laicus dicit, O miser quid erit de me &c. & plorat &c. recognoscēdo uitā malā quā tenuit. Itē dicit ad orientē. i. p̄niam dei, significat q̄ in contritiōe hō debet hēre respectū ad deū, quē hō offendit, nō ad periculū, seu honorē, uel famam, sed ad orientē. Qñ q̄ mori bñ cōtritus, de eo pōt dici the. Porte ciuitatis &c. Quinta portā dicit porta pisciū, hāc edificauerūt filij Aīnaa, dicit autē porta pisciū. Rō, qā per illā intrabāt p̄catores portātes pisces de portu loppes, qui nūc dicit laissa.

Hec porta figurabat quintā portā paradisi. i. obedientiā supernale ad dei mandata. Figurāt eū p pisces, quia sicut pisces deliciose, & leuiter uadūt. Ita obedientēs deliciose & totā debent se immergere, & cū delectatiōe & letitia seruare mādata dei & ecclesie, die dñica autē dire missam, cōpletā cū silentio &c. Itē in quadragesima cōfiteri, in pascha cōficare, nō uenire cū tristitia, sed cū leticia sicut ad cōuiuium. Idē de alijs. Iō xpī, Si uis ad uitā ingredi, serua man. Mat. xix. Patet ergo q̄ obedientia est porta ad intrādum paradīsum. De ista porta autoritas. Btūs uir q̄ implet desideria suū ex ipis, non confun. cū loque. inimi. suis in porta. ps. cxxvj. No. ex ipis. s. dē mādati, delectā biliter & nō cū fastidio ea seruando. Itē nō cōfundet. s. p̄ dānationē eternā. Cū loquet inimicis suis. i. diabolis, in porta, scilicet mortis, dicētib^o. Nunquid tu eris dānatus? nunquid tu fecisti hoc & hoc &c. Sexta dicit porta gregis. Hanc edificauit Elias b̄ sacerdos magn^o, & fratres eius. Dicitur porta gregis. Rō, quia erat iuxta tēplū, per quā intrabāt greges pro sacrificio faciēdo. Figurabat iuxta portā celi, q̄ dicit patientia martyrialis. Martyres enim recte dicunt oues, quia sicut ouis q̄ ducit ad locū mortis nō clamat, nec se defendit, sic martyres nihil dicebant in quolibet iū, nisi Iesus, & licet sentirent dolores, tñ patienter sustinebāt. Iō de eis cantat ecclia. Cedunt gladijs more bibentiū, non murmur reionat, non querimonia, sed corde tacito mens bene cōficia cōseruat patientiam. Ecce grex. De isto dicit David ps. xliij. & rectat ab ap̄o ad Rōm. viij. in persona martyriū, propter te mortificamur tota die, estimati sumus sicut oues occisionis. O quot hoīes, quot m̄ieres, o quot pueri, o quot puellae intrauerūt p illā portā. De ista porta dicit Iō. Btī qui lauantes stolas suas in sanguine agni, ut sit potestas eorū in ligno uite, & p portas intrēt in ciuitatē. i. Hierlm. Apoc. xxiij. Not. in sanguine agni, non dicit in sanguine p̄prio, quia uirtute sanguinis xpī, quē habebant

bebant ī memoria, qñ martyrizabātur, purificabant. Ideo dicit, Beati qui lauant stolas suas. i. opera uite in sanguine xpī. Nota cū dicit, Et per portas intrent in ciuitatem. In alijs dicit p portā in singulā. hic uero dicit in plurali p portas, quare hoc? Rñdeo, q̄ ad ostendendū q̄ martyriū nō solū est ex una uirtute. Aliqui credūt q̄ solū sit martyr qui mori p̄ hōē xpī. Non est ita, imo moriē p̄ quauis uirtute resistendū peccatis martyr efficit. uerbi gr̄a. Ioannes Baptista nō fuit mortuus ex questione fidei explicite, sed ex cōtritiōe. p̄ximi, tñ martyr est. Prepotēs martyr, heremig; cultor, canit ecclesia. Itē si mulier resistens ribaldis &c. & occidit p̄ eos, martyr est cum beata Catharina. Ecce quātū deberetis uos custodire, imo dico fortius, sed bono modo, tñ intelligatis me. Si esset aliquis uir male nutritus, & uellet de corpore uxoris aliquid, quod esset contra deū, & uxor nolēs cōsentire interficere tur, martyr efficeret. Itē si aliquis dās bonū cōsiliū p̄ re publica, occiditur, martyr efficit. Patet q̄ p̄ omni uirtute manutēda efficitur martyr quis. Ecce quare dicit, Et p portas intrent in ciuitatē. Ideo xpī qñ fuit locut^o de martyrib^o, dixit, Btī q̄ persecutionē patiuntur p̄pter iustitiam, non dixit, propter fidē, qñ ip̄s est regnum celorū. Mat. v. Patet thema, Porte ciuitatis &c.

Dñica. xvj. post trinitatem. de epistola. j. Sermo notabilis quintus.

Lecto genua ad patrē dñi nostri Iesu Christi. ad Ephe. iij. Saluetur uirgo Maria. Pro declaratione huius uerbi, & introductione materie deuote quā uolo predicare, sciēdū q̄ xpī dās istam & doctrinā suis sc̄lis ap̄lis, & discipulis, & in persona, quō est orādū, ostendit q̄ in n̄is orationibus dirigam^o uerba ad deū p̄m. Nō credatis tñ q̄ hoc fiat, qā pater sit maior filio &c. in potētia, uel lap̄etia, uel uolūtate, uel q̄ maior sit spiritus sancto. Quia sicut est una deitas, & una essentia in tri-

bus personis, & etiā est una potētia, una sapientia, & una uoluntas. Et omnis of̄o q̄ fit patri, fit etiam filio, & sp̄s sancto, quia cū nō sit nisi unus deus, adorando patrē, adorāt fili^o, & sp̄s sanct^o, & ita dicit in articulo fidei, Credo in sp̄s sc̄m, dñm, & uiuificantē, qui ex p̄e filioq; procedit. Qui cū p̄e & filio simul adorāt & conglorificat. Ideo siue faciatis orationem patri siue filio dicēdo, Adoram^o te xpē, uel sp̄s sancto dicēdo, Veni sancte spiritus &c. Simul fit p̄r, & filio, & sp̄s sancto. Quia adoratio, reuerentia, uel honor, q̄ uel q̄ sit uni, fit etiam alijs personis, qā nō est nisi una maiestas, siue deitas. Ideo in orationibus uis; potestis dirigere patri, filio, uel sp̄s sancto secūdu uestrā deuotionē. Sed diceretis, Quē est ergo ratio q̄ xpī ostēdit dirigere uerba patrī? Rñdeo, q̄ inter alias cōditiōes orationi necessarias una est cōfidentia in orante obtinendi qd iuste petit, nō dubitare si faciat uel nō faciat &c. Qui enim hesitat, similis est fluctui maris, qui a uento mouet & circūferit. Nō ergo estimet hō ille q̄ accipiat aliquid a dño. Iac. j. Iō oranti est necessaria cōfidentia de diuina bonitate. Non cōfidatis de operib^o uis bonis, qā illud nō debet dici cōfidentia, sed p̄sumptio. Sed dicatis, Dñe licet sim p̄tōr, tñ cōfido de ustra bonitate &c. Dico uobis oīa q̄cūq; orātes petitis, credite qā accipietis, & euenient uobis. Mat. xj. Mō quō pōt haberi maior cōfidentia q̄ de p̄e? qā uulgariter dicit, Qui p̄m habet iudicē, obtinebit cām. Itē ordinauit xpī ut dirigamus uerba of̄onis ad patrē, qā istud nomē pater est nomē cōfidentie, p̄p̄ hoc xpī in of̄one quā ostēdit ap̄lis, dixit, Sic orabit, P̄r n̄r &c. Mat. vj. Quare nō ostēdit eis modū orādī dicēs, Deus noster, uel creator noster, aut rex n̄r, seu imperator n̄r? Ratio, quia ista noīa sunt timoris, & terroris, sed pater dat cōfidentia. Ecce rō quare xpī ostēdit dirigere uerba patri in oratione, licet etiā intelligat filius & sp̄s sanctus. Et iuxta istā doctrinā orabat Paulus dicens, Flecto genua &c. Patet thema, Et sum

in materia predicada super isto verbo, Fle-
do genua. Et nūquid est ali^{us} modus orā-
di? Deo q^{ui} sic. Odo em̄ modos bonos &
deus orādi inuenio ī sacra scriptura.

Primus est eleuādo oculos ad celum
ex confidentia.

Secūds deprimēdo caput ad terram
ex uerecundia.

Tertius extendendo manus in altum
ex indigentia.

Quart^{us} excusando ulnas ex cōsciētia.

Quintus tūdēdo pectus ex cōtritiōe.

Sextus inclinādo corp^{us} ex deuotiōe.

Septimus flectendo genua ex subie-
ctione.

Octau^{us} pstrādo se totū ex defestiōe.

Quilibet istorū modorū habet bonā rō-
nē. De septimo loquit̄ thema, qā istū mo-
dū maxime seruabat ap̄s. Primus mod^{us}
orādi est eleuare oculos ad celū, quasi su-
spirādo, siue q^{ui} ore uocaliter, siue men-
taliter. Rō huius oratiōis est propter cō-
fidētiā, qā de celo habemus oīa bona,
quia iste mūdus nō est nisi fornax mise-
riarū, & tribulationū, a quo nō habemus
nisi malū, ut illi tres pueri de quibus ha-
beretur in Daniel. iij. c. & a celo habuerunt
bona. Ita & nos. Ex ista cōfidentia eleua-
mus oculos quasi dicētes, Tū dñe scis quō
sumus in miserijs &c. Domine ante te om-
ne desiderū meū, & gemitus a te non
est absconditus. ps. xxvij. Et iste mod^{us} est
ita naturalis q^{ui} etiā bestie seruāt istū mo-
dū in necessitate posite. Legit̄ em̄ Iohes.
j. de fame magna & siccitate, qā nec inue-
niebatur herba nec aqua, propter quam
animalia congregata ululādo leuauerūt
oculos ad celū, licet nesciebant qd facie-
bāt. Bestie agri quasi area sitiens imbrē
suspexerunt ad te, qm̄ exiccati sunt fon-
tes aquarū, & ignis deuorauit speciosa
deserti. Iohes. j. Itē ps. cxlvj. dicit David,
Qui dat iumentis escā ipsorum, & pullis
coruorū inuocātibus eū. i. rogātib^{us} eū.
Prima pena & prima pluma quā habent
pulli coruorū est quasi alba, & coruus ze-
lotypus de coruo suspicāt q^{ui} nō sunt filij
sui, & non dat eis pautū, nec permittit q^{ui}
mater det. q. d. Nūquid filijs alienis pro-

uidebo ego? Sed qñ pēne & plume mu-
tantur, & efficiuntur nigre, tunc nutrit
pullos illos. Sed tūc qñ, De quo uiuunt
interim? Dicit glo. q^{ui} deus nutrit rorē de
celo, qñ ipsi inuocāt sibi alādo. Quāto er-
go magis nos, q^{ui} sum^{us} rōnales, & cogno-
scimus creatore nostrū in nostris neces-
sitatibus, tribulationibus, & periculis, de-
bemus ad eū recurrere, quasi dicerem^{us},
Dñe derelict^{us} sum ab amicis, & ab omni
humano suffragio. Autoritas de hoc. ij.
Paraf. xx. Cū ignoremus quid agere de-
beamus, hoc solū habem^{us} residuū, ut ocu-
los nostros dirigam^{us} ad te. Iō orādo ocu-
los nostros ad deū leuē^{us}. Istū modum
tenuit David, qui de se dicit, Ad te leua-
ui oculos meos, q^{ui} habitas in celis. Ecce
sicut oculi seruorū in manibus dñorum
suorū. Sicut oculi ancille in manibus do-
mine sue, ita oculi nostri ad dñm deum
nostrū, donec misereat^{ur} nostri. ps. cxxij.
Auferentur hic mulieres si uolunt tenere
bonū modū orādi, ne ostendāt aliam fa-
ciē. s. depictā, sed illā, quam a deo recepe-
rūt &c. Dicitur contra uitium mulierū
fucō utentium. Laudent eā ut uirgo Ma-
ria cū aqua distillata. s. lachrymarum, ad
quā spūsanctus dicit, Quam pulchra es
amica mea, q^{ui} pulchra es. Oculi tui colū-
barū. Cant. iij. Ideo hodie in mūdo sunt
tot mulieres tribulate, & uarijs infirmita-
tibus grauate, q^{ui} qñ orāt nō exaudiuntur,
istis uanitatibus impediētib^{us} oratiōis
exauditiōe. Hierony. Deus nō libenter
aspicit uultus quos ipse nō fecit. Iō aufer-
tis uos ut in uestris necessitatibus pote-
ritis secure recurrere ad deum, sicut ista
sancta mulier, contra quā fuerat data sen-
tentia &c. que flens suspexit in celū, erat
em̄ cor eius fiduciā habens in dño. Da-
niel. xij. Secundus modus orādi est per
oppositum, deprimēdo caput ad terrā.
Iste procedit ex uerecundia. Quilibet ue-
strū scit & credit q^{ui} deus uidet & scit om-
nia pēta hōis, quicunque secrete fue-
rint facta, q^{ui} & si homines pnt latere, non
tū deū. Quādo ergo hō orat, & recordat^{ur}
peccata sua, deprimat caput. q. d. O miser
quō respiciā &c. Istū modū ostēdūt nobis

bit pueri, qā si pater, mater, uel magister
redarguit eos de aliquo minus benefa-
cto, quādo cogitāt tunc intra se di. O pa-
ter uel mater uidit q^{ui} ego feci hoc &c. ex
uerecundia inclināt caput, non audent
eleuare caput, & est bonū signū in pue-
ria. Ita de nobis, quādo uenimus corā pa-
tre & magistro nostro deo, & matre uir-
gine Maria in oratione, cogitādo quod
seruit omnia per nos malefacta, de prima
mus caput suspirando, & plorādo, & iste
modus orandi optimus est. Istū modum
tenuit ille sanctus hō Esdras di. De^{us} me^{us}
cōfundor, & erubescō leuare faciē meā
ad te, qm̄ iniquitates nostre multiplicatae
sunt super caput nostrū, & delicta nostra
creuerūt usq^{ue} ad celum. j. Esdre. ix. Nota
differentiā inter iniquitates & delicta, li-
cet uulgariter pro eodem sumantur, tñ
proprie loquendo & stricte, differunt,
quia iniquitates proprie loquendo sunt
defectus facti de directo contra proxi-
mum. Sed delicta sunt pēta facta directe
contra deum. Verbi gratia. Si uos uaditis
in hortū, uineam, uel campū, recipiendo
fructus &c. contra uolūtātē domini sui,
istud est iniquitas. i. non equitas. Sed qñ
uaditis ad diuinos &c. pro sanitate, uel
pro filijs, uel ad inueniendū perditum,
hoc dicitur delictum, quod ascendit usq^{ue}
ad celū, quia tangit deum de directo. Itē
loquendo cum aliquo homine dicitis
mendaciū, uel diffamando aliquem, hoc
est iniquitas. Sed iurare, blasphemare, est
delictum. Item si seruitis uel laboratis in
possessione alienius dñi, & defraudatis
eū in seruitio, hoc dicitur iniquitas, sed
qñ non facitis seruitiū deo debitū, sicut
qñ in dominica audire missam &c. est de-
lictū &c. Tertius modus est extendēdo
manus in altū, sicut fit cōiter in eleuatio-
ne corporis Christi. Iste mod^{us} prouenit
ex indigentia. Attendatis quanta sit indi-
gentia humana, plus omnibus animali-
bus indigētes sumus, tā in corporalibus q^{ui}
in spiritualibus. Primo in corporalibus co-
gnate qñ tardatur creatura, hoc est hō,
nec potest ire, & cū instrumentis ostēdi
sibi modū ambulādī, & unus capreo

lus uel pullus perdicis adhuc habens te-
stā de ouo in capite currit. Item animalia
iā nascūt^{ur} cū ueste sua, ut agnus, canis,
uulpes, & sic de alijs, pro hyeme & esta-
te, sed nos nec cū lana, nec cū pelle, imo
si uolumus nos induere, oportet depre-
dari ouē, & recipe lanā, & parare. primo
lauando, filādo, texēdo, quāsiare in mo-
lédino, colorare, suere, suspendere &c.
quot labores? Idē de cibis. Animalia non
seminant, nec colligūt, nec faciūt proui-
sionē. Nos uero si uolumus uiuere, opor-
tet habere cāpos, uineas, bestias, arare, se-
minare, metere, portare ad horreū, tritu-
rare, pinferere &c. Itē animalia non faciūt
domos, iam inueniunt domicilia sua, sed
nos oportet emere fundū, ponere funda-
menta, habere lapides, calcem, portas, fe-
nestras &c. Itē animalia hnt arma sua, ca-
tus ungulas, & leo, bos cornua, & ceru^s
etiā, lepus tibias ad fugiēdum, arma sunt
defensua, cyrogrillus iam habet sua ca-
stra & spelūcas &c. Sed nos oportet per-
quirere ferrū, post liquefacere, deinde
malleare, deinde cultellos fabricare &c.
Pater ergo indigentia humana in corpora-
libus. Idem in spūalibus in aīa, dicit Phi-
losofphus, q^{ui} intellectus hōis est a princi-
pio tāq^{ue} tabula rasa, in qua nihil est depi-
ctū, sed sicut pergamēnū albū. Animalia
in prima die habent totam scīam & indu-
striā, statim qñ est natus capreolus, catu-
lus, agnellus, iam scit ubi inuenit ubera,
& quis ostendit sibi q^{ui} ibi sit suum nutri-
mentum? Et puer etiam, qui habet ubera
ad duos digitos distantia, morietur fa-
me, nisi a matre ponant in ore eius. Item
pullo apponat lapis preciosus, & panis,
sciet eligere & comedere de pane, & nō
de perla. Iā habet suā scīam. Sed si puero
detur cādela ardens, tangit digito, si pru-
na, mittit in os. Ecce defectus. Itē agn^{us}
uel capreolus inter centum oues cognō-
scet matrem suā in balatu, sed non sic
pueri &c. Itē dicit Ambro. in hexamerō,
q^{ui} perdicēs furantur sibi oua adinuicē,
sed quādo pulli sunt nati, in uoce cognō-
scunt matrē suā &c. & puer unius anni nō
cognoscit parentes. Itē agnus uel capreo

lus si uident lupū, statim fugiūt, iā sciūt quod est eis inimicus. Itē pullus qñ uidet milau. Sed si lup⁹ uenerit ad puerū, respi- ciet eū, nec timebit eū. Itē animalia sciūt suas medicinas, licet nō studuerūt i mō te Pessulano, ut patet de mustella contra uenenū serpentis, & de ceruo. Et nos ni si studeamus in medicina, nescim⁹ qd sit bonū seu malū. Patet ergo nostra magna indigētia tā in corpe q̄ in anima. Iō Da- uid in ps. lxxviij. Cito anticipet nos mīe tue, quia pauperes facti sumus nimis, sci- licet plus q̄ bestie. Ex ista rōne, q̄a indige- mus bonis spūalibus, extēdimus dexte- rā, & q̄a indigemus bonis corporalibus, ex- tendim⁹ sinistrā, quasi dicēdo deo, O mi domine detis mihi. Leuamus corda no- stra cū manibus ad dñm in celos. Thre- no. iij. Istū modū ostēdūt nobis paupes, nā si in hac uilla modo ab aliquo diuite fieret ordinatio, & publicaret quod da- ret duos florenos de fenestra sua oī ue- niēt. O quot uenirent extēdēdo man⁹, dicēdo, Dñe detis mihi. Ita xps diues, q̄a dñi est terra. m. cccc. & xxviij. anni sunt quasi, q̄ fecit unā ordinationē dicēs, Pe- tite & accipietis, oīs qui petit accipit. Lu. vi. Iō orādo extēdimus manus quasi dica- m⁹, O dñe sum paup, detis mihi. Auisen- tur hic hoīes, q̄ iuxta illud ap̄li, Volo ui- ros orare in oī loco, leuātes puras man⁹ sine ira. i. appetitu uindictē, & discepta- tione, id est placitādo, cōtēdēdo, seu ac- cutādo. j. Timo. ij. Nota puras manus. f. a luto usure. Abacuc. ij. Vt ei q̄ multipli- cat nō sua. Vsq; quo, & aggrauat cōtra se- densum lutū &c. A simo luxurie. ad Phil. iij. Oīa arbitror ut stercora, ut xpm lucri facia. A sanguine. Esa. j. Cū extenderitis manus uestras, auertā oculos meos a uo- bis, & cū multiplicaueritis orationē, nō exaudia. Manus em uestre sanguine ple- ne sunt. Multi em extēdūt manus in ora- tione in uanū. Rō, quia nō hñt manus mī- das. Quia sicut uos nō daretis elemosy nā paupi, immūdisimas manus habēti, sic nec deus. Quart⁹ mod⁹ est erufādo ulnas, & procedit ex cōsciētia, qñ hō co- gitat dicens, O miser de meis pēis iā fa-

ctus est processus in curia iustitie dei, & sentētia data. Aīa q̄ peccauerit ipsa mo- rietur. Eze. xvij. Iō recurrit hō ad crucē. q. d. Verū est q̄ multa pēia feci, sed dñe si- lus uester fuit suspēsus in cruce, ne ali- quis sibi credēs & obediēs suspēdatur in furca inferni. Istē modus ostēdit nobis a sentētiatis ad mortē de aliquo crimine, qñ eis datur snia a iudice uel principe, sentētiatus facit tūc istū gestū, erufādo ulnas. Nō est cōtētus extēdere manus di- cens, O dñe parceat mihi, ego promitto uobis q̄ decetero ero correctus. Bonus modus est. q. d. Mihi aut absit gloriari, ni- si in cruce dñi nostri Iesu xpi, in quo est salus, uita, & resurrectio nra &c. ad Gal. ul. Quintus modus est tūdēdo pēctus iū- ctis digitis. Istē modus procedit ex cōti- tiōe. Rō, q̄a a corde procedūt omnia bo- na uel mala que facim⁹, q̄a si aliq̄s faciat aliquod bonū, nō tñ ex corde, sed ut, nō habet meritū. Idem de malo, ut si aliq̄s ponit gladiū in manu mea dicēs, per cor- pus &c. uos percutietis istū, & uiolenter manū meā mouerit percutiēdo proxi- mū, sibi imputabitur. Autoritas. De cor- de exeūt cogitationes male, homicidia, adulteria, fornicatiōes, furta, falsa testi- monia, & blasphemie. Hec sunt q̄ coing- nāt hominē. Mat. xv. Iō percutit cor qua si radix, q̄a si in uestro uiridario habetis arborē malā, in fructu eā, eradicabitis eā, & non sinetis crescere, q̄a iterū pos- set pullulare. Ista mala arbor est pēctm, et- ius radix est cor, rami sunt sensus. Iō per- cutitur cor tanq̄ radix, nō oculus, nec au- ris, quia rami sunt, sed cor. q. d. Iā em se- curis ad radicē arboris posita est. Mat. iij. De isto bono mō dicā uobis miracu- lū quod a xpo recitat Lu. xvij. de quodā hoīe male uite, & peccatore publico, qui semel uoluit orare, & ascēdit in templū, & considerās pēctā sua, non andebat tem- plo appropinquare, nec audebat ex uere- cundia pēctōrum oculos ad celū eleuare, sed percutiebat pēctus suū dicēs, Deus propitius esto mihi pēctōri. Dicā nesciēs aliā orationē. De isto dicit Christ⁹, Amē dico uobis, quia descēdit hic iustificatus in do-

domū suā &c. Lu. xvij. Sextus modus est inclinādo corpus ex deuotione usq; ad genua. Rō, quia uera deuotio non est nisi delicamentū anime, quia sicut super- us stat erectus, & persona humilis & de- uota inclinatur ex teneritate anime. Iō in persona deuota loquēs xps sanctis an- gelis dicit, Fulcite me florib⁹, stipate me malis, quia amore langueo. Canti. ij. Aīa nō deuota est ut mulier generosa, q̄ hinc inde sustētā. Sic aīa est, ostendēs suū de- uotum, & inclināt &c. Istum modū seruāt deuoti, clerici, religiosi, quia quā- to dicunt, Gloria patri, ad ultimum uer- si psalmorū, semper inclināt se, & quā- to transeunt corā altari. Sed iam nō cu- rantistas inclinationes aliqui, sed bene- clināt mulieribus, & dominabus, sed deo quasi nihil. Istē modus est ita deuo- ti p̄ se seruāt corā alijs modi. Quin- ties em inclinatur sacerdos in missa.

Primo dicta cōfessione accedēs ad al- terā, qñ dicit, Aufer a nobis domine cun- ctas &c.

Secūdo post ablutionem digitorū, qñ dicit, In spiritu humilitatis, & animo cō- uino suscipiamur domine a te &c.

Tertio postq̄ dixit, Sanctus, incipit ca- nonem dicēs, Te igitur clementissime

Quarto post corporis eleuationē, qñ dicit, supplices te rogamus omnipotens deus &c.

Quinto postquam sacerdos dixit, Ite missa est, uel benedicamus domino, uel requiescat in pace, quādo dicit, Placeat ti- bi ista trinitas &c. Patet ergo q̄ iste mo- dus est ualde deuotus, quia ita seruāt in ecclesia, & etiam ecclesia orat pro eis in quāda collecta di. Inclinatēs se dñe maie- stati tue propitius intēde. Septimus mo- dus orandi est flectēdo genua, & iste ue- nit ex subiectione. Istū modum tenebat p̄. Iō dicitur in themate, Flecto genua tibi, & spiritus sancto est creator ani- marum, & formator corporum, ita etiā dominus. Et sicut creauit, ita conser- uat esse, & occidit, dans bonis gloriā,

& malis penam. Ergo quia est dominus corporis & anime, sibi flectēda sunt duo genua, dextrū in signum q̄ est dominus anime, & sinistrū, q̄a est domin⁹ corporis. Si aut fiat reuerentia regi, uel alicui do- mino temporali, sibi est flectēdum genu sinistrū solū, quia solū est dominus cor- poris, & non habet dominium in animā. Prelato uero spiritali dextrum genu fle- ctendum est, q̄a habet dominū super ani- mā, absoluen-do, dispēnando &c. Confes- sori duo genua, quia tenet locū dei. Itē qñ petitis benedictionē ab aliquo sacer- dote. Viuo ego, dicit dominus, qñ mihi flectes omne genu. ad Ro. xiiij. Iō dicit, Flecto genua. Nō dicit, genu. Ideo patet hic quod pēctm est illorum qui in eleua- tione corporis xpi non flectunt duo ge- nua, quasi nō credāt Christum dominū anime & corporis, nec amouēt caputū. Itē qñ in sero pulsatur Aue Maria, nō nul- li paruā uel nullā exhibent reuerētiā. Itē quādo dicit, Qui propter nos homi- nes, & propter nostrā salutē descēdit de celis, & incarnat⁹ est de spiritu sancto ex Maria uirgine, & homo factus est, crucifi- xus &c. debēt duo genua flectere. Dicā miraculū quod accidit Rome in ecclesia dñi eleuaretur corpus xpi. Quidā iuuenis ita fortiter ligatus erat, q̄ nō potuit fle- ctere genua, subito uenit diabol⁹ in for- ma uisibili, dans sibi alapā, dicēs, O pro- ditor xpiane, pro quibus tñ fecit xps. Si xps fecisset ceterisimam partē pro nobis, quam fecit pro uobis, nocte & die serui- uissemus sibi genibus flexis, & subito in- terfecit eū. Cogitate quid sit de illa ani- ma. Octauus modus est prosternendo se totum usq; ad terram, & iste modus pro- cedit ex defectione. Istū modū seruāt ec- clesia solū in hebdomada sancta, quādo leguntur passiōes. Et quādo dicitur, Emisit spiritū, prosternimus nos. Ratio, quia in nocte passiōis in oratione se p- strauit. Iste modus signat nostrā defecti- onem, inueniens q̄ ad terram oportet nos redire, & quasi homo iā se reputans mo- riturum prosternitur. Iste modus mouet cor ad preparandum se. Sicut senten- tiatus

tat^o quādo ducitur ad furcam, parcit, & perit ut sibi parcat, remittit, & cōfiteatur. Ita debemus nos facere, qā iā uadim^{us} ad mortē. Iō nō sōlū semel in anno, sed sepe confiteri, & cōmunicare debem^{us}, parcere inimicis, & restituere. Ideo Dauid de isto modo dicit, Venite adoremus, & pcedamus ante deū, ploremus corā dño qui fecit nos, qā ipse est dñs deus noster & c. ps. xciiij. Si dicatur ab aliquo, De istis modis quem seruabo? Rñdeo qd^o scdm qd^o spiritus sanctus mouet nos, seruetis illum modū deuote continuando.

De eadem dominica. xvj. post festū trinitatis. Sermo sextus.

Obscuro uos ne deficiatis in tribulationibus. ad Ephe. iij. Sermo noster erit quō debemus sustinere tribulationes & aduersitates. Nam dicit Grego. q magna imperfectio est uelle habere bona & prosperitates, & nescire uel nolle sustinere mala & aduersitates. Sicut enim habemus duo brachia ad amplexandum prosperitates, ita ad sustinendum aduersitates. Sed primo salutetur uirgo Maria. Secūdu q ex peritiā usualis declarat de quolibet die, uita pñs est plena laboribus, aduersitatibus, & tribulationibus, intm q post unā consolationem plures sequuntur tribulationes, talis est conditio huius mñdi. Et pōt declarari per regulam philosophie di. Omne mediū participat naturā extremorū. Declaratur in quatuor elementis, de qb^{us} duo sunt in medio. Aer & aqua. Aer recipit ab igne caliditatem, ab aqua humiditatem, ideo est calidus & humidus. Patet quomodo medium participat naturā extremorū. Item aqua participat cum aere superius in humiditate, cū terra inferius in frigiditate. Iō aqua est humida & frigida. Idem patet in aialibus. Nam si equus sit inter magnā niuē, & magnum ignē, ex uno latere participabit cum niue in frigiditate, ex alio cū igne in caliditate. Idē patet in hominib^{us} de uillis que sunt in finibus regnorū, qā participāt cū utroq; idiomate. Ideo loquuntur mixto

modo. Patet regula philosophie. Modo uideamus pñs uita ubi consistit. Dico q est in medio inter paradisiū, qui est superius, & infernū q est inferius in centro terre, & sunt contraria in oībus, quia cōditio paradisi est gaudere, letari, & de nullo trīstari & c. Letitia sempiterna sup capita eorū. Gaudiū & letitiā obtinebūt, & fugiet dolor & gemitus. Esa. xxxv. Cōditio uero dñatorū in inferno est dolere, trīstari, laborare in penis cōtinuis, & de nullo consolari, imo quicquid sit pro eis, uertitur eis in luctum & trīstitiā, qā sciunt qā nihil prodest eis. Si fiat oratio pro patre uel matre, & si est in inferno, & tu nescis, trīstatur, qā nihil sibi pdest. Item propter inuidiā de amicis q saluantur, dolent. Itē si dñantur, quia eorū pena augmētatur. Sicut quando igni adduntur ligna, ignis augmentatur. Vnde damnati plangendo dicunt, Defecit gaudium cordis nostri, uersus est in luctum chor^{us} noster. Cecidit corona capitis nostri. Ve nobis, qā peccauimus. Propterea mestū factum est in dolore cor nostrum. Thre. v. Mō audite rōnē ex quo nos sumus in medio. Nā superius est paradisi, ubi est summū gaudiū, & inferius infernus, ubi est summa tribulatio & trīstitiā. Et quia ex regula nos participamus naturā extremorū, habem^{us} hic aliqua gaudia, & bēmus etiam tribulationes, aduersitates, quia infern^{us} est nobis propinquus, plus abundant tribulationes. Gaudia em̄ hui^{us} mundi sunt gutte, que distillant de fauce spiritus sancti, qui distillat in te unam guttā, in alio aliā & c. Ideo Boetius, qui licet fuisset philosophus, fecit libros Theologie dicēs, Omnis dulcedo felicitatis humane multis amaritudinib^{us} est resperata. Vnde apłs exhortans nos dicit, Obscuro uos & c. imo patienter sustineatis, non dimittendo amorē dei, nec pēdere deuotionem debetis, nec bonā uitā. Patet thema. Inuenio in sacra scriptura tres rationes maxime, quare nō debem^{us} deficere, sed patienter sustinere tribulationes & aduersitates.

Uos qā p tribulationes huius mundi Homo depurat a magnis defectibus. Hō pseruatur a multis offensionibus. Hō augmētatur mñtū i gratijs & meritis. Hōis tribus nō debemus deficere in tribulationibus, sed patienter sustinere. Iō in themate, Obscuro uos ne deficiatis in tribulationibus. Dico primo q hō tribulationes & aduersitates huius mñdi purificatur a magnis defectibus, quia peccatis preteritis, de quibus nullus potest se excusare, tribulationibus, infirmitatibus, & aduersitatibus, si patienter recipiantur, nō murmurādo contra deū, ne indignādo, sed dicendo, Domine, ex quo nobis placet, faciatis de creatura uestra sicut uobis placuerit, purificatur. Dico q tunc homo depuratur, & purificatur anima de peccatis & defectibus. Ratio. Quando peccator cōfiteatur cōfessionem peccata sua, nullum abscondēdo, & in fine dat sibi penitentiam, si peccator humiliter recipit, & seruat illā penitentiam, anima depuratur, & deus sibi remittit peccatum. Hec est fides nostra certissima. Fiat ergo ratio. Si penitentia damna simplici confessorē & pēdore purificat, si illam seruatis humiliter, qto magis purificatur ex pñia data a papa Iesu, ut sunt tribulationes, & aduersitates, quia omne malū pene est a deo. Crede uos q xps delectetur quando estis in luctu infirmus, uel quādo aliquam aduersitatem habetis? profecto ut sic sibi non placet, sed sicut placet confessori, quādo peccator seruat pñiam per eum iniūctā, non q illa pena placeat confessori, sed in tantum ex illa remittuntur sibi peccata. Ita placet xpo propter pēdore & penarū remissionē, qñ nos patienter sustinemus pñiam q cū nobis iniūctam. Tribulatio est. Nā uobis dedit febres, illi dolorem capitis, alteri dolorē stomachi, torsiones, choliciā passionē, pditiones filiorū, bonorū tēporaliū, lapides, siccitates, mortalitates, & sic de alijs. Omnia ista pñia a papa Iesu iniūctē. Si ergo seruando pñiam simplici confessoris homo depuratur, qto magis ex pñia pape Iesu?

Imo p nostra cōsolatione dicā plus. Quā uaditis fodere, lauare, secare ligna, & ad similia, totū hoc est pñia. Postq em̄ Adā peccauit, deus in forma alicuius honeste persone uenit ad Adā, ut audiret eius cōfessionē, & Eue, & abscondit se quemadmodū aliqui abscondit sua pēta, sed tñ dē audiuit, quibus auditis, Ade iniunxit pñiam di. Maledicta terra in opere tuo. In laboribus comedes ex ea cunctis diebus uite tue. Spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terre. In sudore uultus tui uesceris pane tuo. Gen. iij. Eue autē iniunxit pñiam dicēs, Multiplabo erūnas tuas. In dolore paries filios tuos. Et sub uiri potestate eris, & ipse dominabitur tui. ibidē. Ex quo patet q oēs tribulationes huius mundi pñie sunt date a papa Iesu. Auf. Benedicū em̄ nomē tuū deus patrū nostrorū, q cū iratus fueris, mīam facies, & in tēpore tribulationis pñia dimittes his q inuocāt te. Thob. iij. No. secreta. Primū, cū dicit patrū nostrorū. Patres nostri sunt patriarche, prophete, apostoli, & martyres & c. qui nos in fide genuerūt, & illi semper habuerūt tribulationes, intm q dicit unus de maioribus eorū, Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū celorū. Act. xiiij. Itē Dauid, Multe tribulationes iustorū, & de oībus his liberabit eos dñs, ps. xxxiiij. Mirū est q curabant infirmos & c. & seipsos curare non poterāt. Paulus suscitabat mortuos, & non poterat sanare se a dolore lateris. Qñ ergo dicit, De patrū nostrorū, reducit nobis ad memoriā exēpla tribulationū iustorū. Scdm se cretū tangitur cū dicitur, Cū iratus fueris, sed m iudiciū hominū, qñ uenit sic citas, mortalitas, grādo, terrore, & huiusmodi, dicitur est iratus, & dicit, mīam facies, & certe ita est, qā sicut medic^{us} qñ aperit uel penetrat uulnus, uel scidit mēbrū putridū, uidetur esse iratus cōtra infirmū, dās ei dolorē, cū tñ faciat mīam, qā pro sanitate corporis. Ita de tribulationibus hui^{us} mñdi uidetur nobis q de sit iratus, cū tñ faciat mīam, ut sanet a plagis peccatorum. Ideo dicit, Cū irat^{us} fue-

ris miam facies. Et cōcordat Abacuc. iij. Cum iratus fueris, mie recordaberis. Et declarat cū sequitur. Et in tēpore tribulationis pētā dimittis. Sed quibus? Rūder, His q̄ inuocant te. Nō credatis q̄ oībus q̄ habent tribulationes remittantur pētā, q̄ illi q̄ impatiēter recipiūt, uel murmurādo cōtra deū dicētes, Ego ieiuno, uel uado ad missam, & sītia, ecce deus dat mihi aduersitates, & non tali &c. Talis non solū nō purificatur, imo magis deturpat. Sed q̄ patiēter recipiūt, dicentes, Dñe, mala que patimur, pētā nra meruerunt, & q̄ ego faciebā paucā pñiam, uel nullā, uos dñe dedistis mihi istā, talis purificatur. Iō dicit, His qui inuocāt. i. int' uocāt te. Patet ergo rōne & autoritate q̄ ex tribulationib' purificamur &c. De ista materia audiat pulchrū x̄bū Gregorij, cū tribus sīstudinibus. Quod fornax auro, q̄d' lima ferro, q̄d' flagellū grano, hoc facit tribulatio uiro iusto. De primo quando argentarius liquefacit aurū, & bullit, uidetur habere dolorē aurū, tñ purificat. Itē qñ hō habet febrē, tunc est in fornace, & uidetur bullire, sed si habet patientiā, aurū. i. aīa, purificatur a mixtura falsi metalli pētōrū. De sc'do qñ ferrū limat, clamat, ac si patiat, tñ purificatur a rubigine, & remanet lucidū. Ita in doloribus hō clamat. Itē mulier cū parit, dicit multa, O maledicta Eua. Et decetero nō accedam ad uirū &c. Lima doloris tenet uos. Idem de dolore dentium, tunc ferrum limatur, quia omnes sumus rubiginati peccatis. Iō qñ limatur hō in doloribus, non debet dicere mala uerba, quia pētū est, sed clamare pōt hō, q̄ dolor mitigat. De tertio, quod flagellum grano, quādo laborator flagellat bladū, uidetur eius inimicus, tñ hoc facit ut granū purificetur a paleis. Idē de nobis. Cogitate q̄ iste mūdus sit arca, nos uero blada. Flagella sunt tribulationes, tempestates lapidum, fulgurum, mortalitatum, siccitatum, & similia. Ideo sūt processiones &c. & uidetur q̄ deus sit iratus, sed hoc facit ad purificandū nos a paleis uanitatum &c. Igitur dulciter & patienter sunt tribulatio-

nes suscipiende, q̄a sicut seruādō penitentiā cōfessoris patiēter purificatur cōfessus, sed nō si seruāt eā cū ira, & impatiēter dicēdo, Maledict' sit cōfessor, q̄a talē penitentiā mihi dedit, q̄a sic hō nō purificatur, sic hō purificatur a pētīs, si aduersitates sustinetis patienter & gratāter. Si tñ dicatur, Talis pñia dat mihi magnum tediū, tñ ex quo cōfessor inīxit mihi, seruabo eam propter remissionē pētōrū meorū, tunc est bona. Ita de xpianis, qui in tribulationibus patientes sunt & grati &c. Ideo dicit apostolus, Obsecro uos &c. Dico secūdo &c. Prima ratio dicit q̄ hō purificatur a pētīs pteritis, & ista dicit q̄ hō preferuatur a pētīs futuris. Sine hāc. Et ecce quō. Quot sunt qui ex tribulatione tēporali retinētur ne peccēt? Erit cū aliquis qui eūdo ad lupanar uulneratur in capite a tegula &c. & pētū non sit. Itē de multis in lecto iacentibus. Quot mulieres essent uane & pompose, & deus uideret eis plagā aliquā, uel infirmitatem, & uiuent bene & honeste. Verbi gratia de Magdalena, & Martha sororibus simul nutritis, & pulcherrimis, que post mortem parentum remanserunt equaliter domitane. Que fuit causā q̄ Magdalena fuit ita peccatrix, q̄ perdidit nomen? Martha uero fuit semper uirgo? Gratia dei & tribulatio. Nam dicit Amb. q̄ Martha fuit illa mulier, q̄ duodecim annis habuit fluxum sanguinis, itē q̄ fuit facta macilēta, sine colore, ferebat. Quā Magdalena cecidit in peccatum, Martha cecidit in infirmitatē, quia alias fuisset ut Magdalena. Quādo Mag. fuit curata in anima, & etiā Martha in corpore. Patet ergo q̄ tribulationes preferuant a peccatis futuris. Quot mulieres sunt caste ex tribulatione? uel q̄ habēt parā in oculo, uel est gibbosa, uel curua, tūc null' curat de ea. O benedicta infirmitas, que facit seruare castitatem. Et quot homines infirmi orant deum ut sanentur? Sed quia deus scit q̄ essent robusti, nō exaudiuntur. Ideo David de se, & de peccatore dicit, Tribulatio & angustia inuenerunt me, quasi perquirant hominē. Iō mandata tua meditatio mea est. ad

st. ad seruandū. Patet ergo recte, quia sicut frenū uel cham' refrenat & retinet equū, quia si ille qui equitat nō teneret frenū in manu, nō posset equū regere. Iō tribulationes frenū sunt, eq̄ eū sunt corpora nra, seu iordinati motus & tētationes, sed tribulatio refrenat ea, tūc eū hō occurrit ad oīones, & ad psonas deuotas. exemplū de beata Petronela filia beati Petri febricitante. Iō dicit scriptura allegorice, Nolite timere, ut enim probaret uos uenit deus. s. tribulando, & ut terror ill' esset in uobis, & nō peccaretis. Exo. xx. Ergo non debetis deficere in tribulationibus, sed patiēter sustinere. Dico tertio q̄ hō per tribulationes augmentatur in meritis & gratijs. Nota similitudinem de illis qui faciunt caldaria, quia de uno frusto ferri faciunt unum caldariū magis. s. percutiēdo cū martello, & hoc uerū est si sit ignitū, q̄a si esset frigidū, citius frangeretur. Malleationes sunt tribulationes. Si amore dei, deuotione, & patientia igniti, patienter sustinuerint tribulationes, augmentabunt eos in sanctitate & meritis. Patet i lob, qui fuit malleatus. Itē una die perdidit septem milia oues ab igne celi, quingēta paria bouum, quingentos asinos, tria milia camelorū, septem filios, & tres filias. O quot ibi fuere flagellationes, & aduersitates. Itē uxor eiecit eum de domo. Item eodem die fuit percussus in corpore, & in sterquilino positus. Sed erat ferrum ignitū in deuotione. Dicit textus q̄ in omnib' his non peccauit lob, neq̄ stultum quid contra deum locut' est, sed dicebat, Nudus egressus sum de utero matris mee, & nudus reuertar illuc. Dñs dedit, dñs abstulit. &c. lob. j. & fuit augmentatus in tā sanctitate, q̄ multum notabiliter fuit in maiori sctitate q̄ ante. Sed si fuisset ferrū frigidum per impatiētiā dicendo, Maledictus qui me fecit, non solum perdidisset bona, sed etiā aīam. Ideo apłs de se, & alijs dicebat, Gloriamur in tribulationibus, sciētes q̄ tribulatio patientiā operatur, ad Ro. v. Nota, gloriamur. Non solum supportamus patiēter, sed gloriāmur. Qd'

in tribulationibus sit gloriandū, pōt declarari per parabolā de duobus pauperibus obligatis dño in magna quantitate, sub pena mortis. Certa die uocati nihil soluerūt, quia nihil habebant. Quibus dñs p' cōpatiētiē secrete & sigillatim massās auri inuolutas pānis rudibus proiecit in captiuitatem, uni fregit caput, qui iratus se uolēs iudicare, remisit massā. Alteri fregit brachiū. Sed postq̄ fuit dies, recognouit & inuenit massam, & gloriabatur di. Deo gratias, non curo de fractionē brachij, ex quo habeo unū soluū dño &c. Iste euasit, & alius fuit suspensus. Ita quilibet nostrum obligatur deo p̄ quolibet pētō mortali, magno uel paruo, septem annis de pñia, quia peccat contra septem dona spiritus sancti. Iā est tēpus taxatū in iure. Sed qualitas pñie est arbitraria. De hoc tamen superius in quodam sermone latius inuenies. Modo pro quolibet pētō mortali computa septem annos de pñia, forte est hic aliquis qui obligatur deo in decē milib' annorū de pñia. Et remediū est lucrari indulgentias, facere pñiam, q̄ dies lucrantur, tot refecantur, & si in hoc mundo non completur pñia, in purgatorio complebitur. Sed qui in hoc mundo non uult incipere, nec penitere, nec satisfacere, in inferno patiet, sed nō ualebit aliqd sibi. Iō pius dñs mittit massam auri, uel globū. s. tribulationē cooptatā, sed intus est thesaurus. Iō attēdatis q̄ nō p̄iciatis foras per impatiētiā, murmurando uel blasphemando, sed debetis dicere, deo gratias, dicendo, Non possum soluere debitum, q̄a dñe ego ualde modicū solui. Sed modo cito possum soluere. Ideo lac. Omne gaudium. s. in corpore & in aīa existimate fratres mei, cū in tētationes uarias incideritis, sciētes q̄ probatio fidei uestre patientiam operatur, patientia autē opus perfectū habet. lac. j. De eadem dñica. Sermo. viij.

Atitudo, lōgitudo, sublimitas, & p̄fūdū. ad Eph. iij. Iā uidetis q̄ ist' x̄bū iudiget magna declaratiōe. Sed saluti x̄go Ma. Et ut i telliga-

celligatis quō signat res altas & utiles ad nostram salutem, sciendū est qd ap̄s inter alias orationes deuotas, quas faciebat xp̄ianis, ista erat p̄cipua, dicēs qd deus daret xp̄ianis latitudinem. Hoc patet in ep̄la cū di. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem dñi nostri Iesu xp̄i, ut possitis cōprehendere cū oībus sctis que sit latitudo, longitudo, sublimitas, & profundum. Et qd talis ap̄s & rātus, de quo creditur qd sit de maiorib⁹ sctis paradisi, petebat istas quatuor dimensioēs q̄titatiuas, potestis scire, qd significant res utiles.

Nam latitudo est beneuolentia, uel dilectio generalis.

Longitudo est p̄seuerantia, uel duratio temporalis.

Sublimitas est sapientia, uel intentio sup̄nalis.

Profundū est p̄nā uel hūiliatio & tualis. Ecce latitudo &c. De istis quatuor uolo mō loqui, audite. Dico p̄rio qd ap̄s orat petēs qd nos xp̄iani hēamus latitudinem cordis. Beneuolentiā, & dilectionē ḡnalem. Tam ḡnalis debet ēē ista dilectio, qd in corde xp̄iani debet recipi oēs gentes p dilectionē, & nō debem⁹ dicere, Ego diligo oēs, sed nō talē, qui interfecit patrem meū &c. uel furatus est mihi hoc, uel diffamauit me, tales nō hnt cor latū, sed angustū. Vultis qd dicā uobis unum mirabile? Lat⁹ debet esse cor xp̄iani qd celum uel terra i beneuolētia. Dicerēs, Quō possibile esset? Dico qd est possibile, qd de clarō sic. Celū ēpyreū licet sit immensurabile, tū nō potest retinere, nec recipere nisi bonas p̄sonas & sctas, nō em̄ recipit infideles, nec malos xp̄ianos, sed latius debet esse cor xp̄iani, qd ibi nō solū bone p̄sone, sed et male, & nō solū xp̄iani, sed et infideles, ut Iudei, & Agarēi, dñt recipi in dilectioē. Xp̄iani boni dñt diligi, ut conseruent in fide catholica, ut saluent, mali aut ut ad uerā p̄niam reducant. Iudei p̄o amādo & desiderādo diligunt, ut illuminēt ad ueritatē fidei. Idē de alijs infidelib⁹. Patet ergo qd cor xp̄iani debet ēē latius celo. Itē cor xp̄iani et debet esse lati⁹ qd terra, qd cor xp̄iani de-

bet cōtinere p dilectionē ḡnalem & uiuos, & mortuos, de paradiso, & purgatorio, & de inferno. De paradiso, laudādo deū de eorū saluatiōe. De purgatorio, orando p eorū liberatiōe. De inferno, nō rogādo p eis, qd eēt cōtra deū, nec desiderādo p eis paradysum, sed diligēdo in eis imaginē dei, ad quā facti sunt, nō diligēdo eorū maliciā, sed quasi cōpatiēdo imaginē dei, ut sic qd ita cruciet, sicut esset cōpatiēdū imaginē xp̄i si p̄iceret in ignē. Ecce qd est latitudo. Et xp̄ian⁹, qui habet istā latitudinē, pōt dicere cū dñs, Ambulabā in latitudīe qd mādāta tua exquisiui. ps. cxvij. Nō ambulabam, aliqui hnt cor ita angustū & captiuū, qd nō diligunt nisi se, ex quo ipi hnt sufficientiā nō curāt de alijs, etiā si habēt affines &c. Alij modicū plus, qd diligūt se, & uxore, & filios, & alios amicos, & ex quo cor domus habet, p̄uisionē de pane, uino, & de alijs, qui noluerūt moriā fame, nō curant. Alij diligunt se, & oēs de uicinato, uilla, sed nō extraneos. Alij diligūt solū amicos, sed nō inimicos. Tales hnt cor angustū, & nō possunt dicere, Ambulabam in altitudinē, scilicet in restrictioē. Itē qd mādāta tua exquisiui. Preceptum dei est habere istā latitudinē cordis, dicit em̄. Audistis qd dictū est antiquis, Diliges p̄ximū tuū, & odio habebis inimicum tuū. Ego aut dico uobis, diligite inimicos uestros, bñfacite his qui oderunt uos. Et sequitur, Si em̄ diligitis eos qui & publicani hoc faciunt. Mat. v. Etiā bēstie diligūt bñfactores suos. Ecce quare dicit, Ambulabā &c. Et dicit, Oīs cōsummationis. i. p̄fectionis uidi finem, latum mandātū tuū nimis, qd nō habet finem. ps. cxvij. Nota omnis cōsummationis, oīs stat⁹ seu cōditio huius mūdi finē habebit. Verbiḡa. Dñiū tpale, ut esse regē &c. finē habet p mortē. Itē platiōes, ut esse papā &c. finem habet. Religio clerica, ut finem habet p mortem. Matrimoniu et iā finem habet per mortem, intantū qd si moriatur hodie uir uel uxor, & in crastinū resuscitatur, possēt ducere aliam uxore,

uxore, uel ipsa aliū uirū. Itē reuerentie & alij honores finē habent p mortē, sed mādātū de dilectione, p̄ximū nō habet finem, imo in morte augmentat, qd beati plus diligūt se & nos plus qd nos. Qui habet istā latitudinē cordis, pōt dicere, Eduxit me in latitudinē, qd prius habebā cor angustū, saluum me fecit, qm̄ noluit me. ps. xvij. Dico secūdo qd lōgitudo est p̄seuerantia, uel duratio tpalis. i. qd in bona uita, deuotiōe, p̄nā, p̄seueretis hodie & cras &c. plus & plus. Nullus dicat, Ego seruiā deo p annū, uel p duos annos, sed usq; ad mortē seruire deo in bona uita debem⁹. Rō theologialis, quia seruitiū debet esse secundū salariū quod dñs petit. Si uos petitis magnū salariū, magnū seruitiū tenemini facere. Hoc em̄ rō dicit, & equitas. Mō uideamus qd salariū p̄misit xp̄s suis seruitoribus. Dico qd gloriā paradisi, qd nō dat ad annū uel duos annos, sed quādiu deus erit deus. i. sine fine. Itē ex quo ipse dat salariū, qd durat quādiu ipse est, & ipse semper erit deus, uos tenemini ei exhibere seruitiū quādiu fueritis in mūdo. Null⁹ dicat, Ex quo seruiui xp̄o. x. annis uel. xx. modo uolo q̄scere, quia nō haberes salariū, sed cōtinua de die in diē, de anno in annū. De ista longitudine dicit Dauid, Domū tuā. i. personā deuotam, qd est cōtinua dei, decet cōtinua dñe, in lōgitudinē dierū. ps. xcij. Aliter hō nō haberet salariū. Nā si alijs in magna sctitate seruit deo cētū annis, & p horā ante mortē dimisit seruitiū dei, peccādo mortali, qd aliter nō dimittit, dānat, quia nō cōtinuauit. Aliqui ex ignorantia faciunt q̄stionē di. Mirabile est hoc, qd ego seruiē deo p centū annos, & p horā dimittē seruitiū ex aliquo p̄ctō mortali, ppter hoc p̄dā totū seruitiū qd feci. Nā reputaret rex crudelis, si militē qui seruiuit. x. annis, p unā displicentiā prius salario totū suū seruitiū, nisi esset cōtinuē lese maiestatis &c. Cū ergo deus sit summe bonus & misericors, ergo nō uidet qd ppter unū p̄ctū qd debet dānari. Respōdeo, ista similitudo de seruitio

regis nō est ad p̄positū, qd seruitiū qd facit miles regi, & op⁹, & labor, & seruitiū, totū est militis, & rex nihil facit in illo seruitio. Ideo p unā displicentiā miles nō debet perdere salariū, alis crudelis esset rex. Sed in seruitio qd hō facit deo, ieiunando, & seruādo bonā uitā &c. labor, opus &c. hoc totū est dei, qd hō de se nihil posset, & maiorē grām facit de homini in hoc, qd hō deo. Dicat hic parabola de mercatore, qui cōmisit capitulū preciosissimā uni, ut portaret usque ad portā dom⁹, qui attediat, qd fuit iuxta domū, in quēdā torrentē p̄iecit fardellū. Quo facto, iuit ad petendū salariū, nunquid merebat salariū? Patet qd nō, imo meruit magis furcā. Sed diceret qd, Videt qd meruit tale, quia portauit capsulam &c. Solutio. Non portauit usq; ad portā, sed p̄iecit, & fures tulerunt illud. Ideo &c. Idē est in p̄posito. Seruitiū dei nihil aliud est, qd portare fardellū. Verbiḡa. Qd religiosus intrat ordinē, recipit onus fardelli a mercatore xp̄o portādū usq; ad portā paradisi, qd ē mors. Si aut sit ad portā, p̄iecit fardellū p uitā malā, nō solū non meret salariū, sed & penā. Idē de clerico & laico. Ecce quō decipiunt illi qui dicūt, Videt crudelitās qd totum seruitiū centū annorū &c. perdat, qd p̄iecit fardellū tibi cōmissum a xp̄o mercatore, & ideo dixit xp̄s, Esto fidelis. i. cōstodiēdo fardellū usq; ad mortē, & dābō tibi coronā uitę. Apoc. ij. O quantū laboraret aliquis, si sciret qd ex suo labore posset acquirere coronā regis Aragonie, uel papatus &c. & mulieres coronā regine, cū tū nō iustitiam reputatiōis, respectu coronę gl̄ie. Ecce quid uult dicere longitudo. Ideo Dauid in persona xp̄i, Lōgitudine dierū replebo eum, & ostēdam illi salutarem meū. ps. xc. Dico tertio qd sublimitas, sapientia, uel intentio est sup̄nalis. i. qd in oīb⁹ opibus nostris habeam⁹ intētiōē sublimē ad deū. Verbiḡa. Si ieiunatis, ut bonā habeatis intētiōē, sed si facitis ut dicat deuor⁹ &c. intētiōē habet bassā & p̄uersā. Idē de ofone, & de alijs opib⁹ p̄nie dicē

dū est. Sed si habet intentionē aliā, dicēdo. Ego ieiuno. & facio talē pñiam, ut i iudi- cio diuino recipiat mihi i cōputū de pñis meis &c. Item de elemosynā, ut qñ aīa mea ad portā paradisi ueniat, elemosyna det sibi. Itē quare dicit missam &c. Itē quare ponis filiū uel filiā in religiōe, & sic de alijs. Nā sicut in florenō magis respiciūt pōdus q̄ color, uel son⁹, ita anteq̄ possitis intrare bursum paradisi, respiciūt pōdus intētionis. Nā que facta sunt propter uanā gloriā, nihil ponderant, q̄ uē- tus est. Itē nec p diuitijs seu honoribus, quia uanitates sunt. Eccl. j. Vanitas uanitatū, & oīa uanitas. Sed pondus est, qñ sunt bona opa p honore dei, & salua- tione aīarū. Autoritas. In sublimitate eternū glorie pondus operatur in nobis, nō cōtēplātibus nobis q̄ uidentur. Que enim uident, tpalia sunt, q̄ autē non uidentur, eterna sunt. ij. ad Cor. iij. Ergo reneamus consiliū ap̄lī dicētis, Siue mā ducatis, siue bibitis, siue aliud quid faci- citis, omnia in gloriā dei facite. j. ad Cor. x. Dicat exēplū de uitijs patrū, de il- lo sancto hoīe, qui qñ uolebat facere ali- quod opus, stabat modicū cogitādo in- tra se. De hoc interrogatus quare staret, rēdit, Quia scio q̄ bona opera nihil ua- lent de se nisi bona intētionē fiant. Ideo anteqm facio opus bonū, ordino inten- tionē meā. Sicut balistarius anteqm mittat sagittā, aduertit signū. Cogitare ideo debes, quare uis ire ad ecclesiā, & si ideo uadis ut uideas mulierē &c. Me- lius esset nō ire. Si intentio sit, ut laudes deū, & impleas preceptū de missa audie- da, tunc uade, quia intentio est bona. Itē cogita & cōsidera, quare das elemosy- nam, & si ideo das ut dicaris misericors, melius esset nō dare &c. Idē de oratiōe. Idē de missa. Nā si principālī dicat pro- pter pecunias, meli⁹ esset nō dicere. Pa- tet igit q̄ p̄p̄t prauitātē & nō aduerti- tiam intentionis multa bona opa perdū- tur. Querit sanctus Tho. in quolibet. Si religiosus uel sacerdos predicat p uana gloria, & post penitet, an ex illa pñia lu- eretur coronā, & meritū, uel laureolam,

que habuisset si sancta intentione predi- casset. Dicit q̄ nō, quia nunquā illa fuit lucratus, quia fuerunt opera mortua, q̄ per frequentē pñiam nō uiuificantur, li- cet pñm sibi remittat ex illa pñia. Ideo attendatis q̄ semp in operibus uis di- rigatis intentionē ad deū. De ista subli- mitate intentionis dicebat deus Iob, Si habes brachiū sicut deus, & simili uoce tonas, circunda tibi decorē, & in subli- me erigere, & esto gloriosus. Iob. xl. No- ta hic q̄ requirunt in predicatorē euan- gelij. Primo, si pro quia, si habes brachiū sicut deus. f. ad faciendū bona opera. Se- cundo, & simili uoce tonas. i. p̄dicas, & hoc quantū ad doctrinā predicandā, nō poetarū &c. sed euangelij. Tertio, circun- da tibi decorē, quantū ad honestatē uite, & bone fame. Quarto, in sublime erige- re, quantū ad intentionē. f. p honore dei, & saluatione animarū, non p uana glā &c. quid sequit? Esto gloriosus, quia sic predicando gloriā predicator mere- tur, & gloriificabitur. Dico quarto q̄ pro- fundum est humilitatio seu subiectio uir- tualis, de qua Iudith. viij. Humiliem⁹ illi- aīas nostras, & in spiritu cōtrito & humi- liato seruientes illi. Nota quatuor cōsi- deranda, ex quibus causatur p fundā hu- militatio penitentie, & ista quatuor sunt.

Primo perditio celestis glorie.

Secundo acquisitio infernalis pene.

Tertio dolor diuine essentie.

Quarto afflictio carnis proprie.

Ideo David, Dixit dñs, ex Basan cōuer- tam, conuertā in profundum maris. ps. lxvij. Basan secundū Hebraicā interpre- tationē, idē est qd cōfusus, & signat uitā hoīs, uel mulieris inordinatā, qui uiuit ut bestie secundū sensualitatē, qñ uolūt comedere, bibere, facere luxuriam, uel uindictā, nescientes le in suis operib⁹ & affectib⁹ gubernare secundū rectā ratio- nem, & diuinā legē, qui nesciūt se refre- nare, tales nō hnt certā horā orandi, sed aliquoties orant, aliquoties nō. Itē sacer- dotes nonnulli inordinate uiuant, non seruantes ordinē in celebrando, uel di- cendo horas, aliqui dicunt matutinas de

mane,

mane, aliqui de sero, aliquoties primam post prandiu, cōfusus est & inordinatio. Itē mulieres qñ depingunt se, dicūt Aue Maria &c. Dicat quō pñia debet dici de- uote genibus flexis, cogitādo q̄ uideris xpm iratū &c. Sed aliqui qñ induunt se &c. inordinate eā dicūt. Sed ex Basan, di- xit dñs, cōuertā p̄tōrē ad bonā uitā, cō- uertā in pfundū maris. f. pñie & amari- tudinis. Et hoc fit qñ peccator penitens dixit, O miser quot p̄tā feci &c. & p̄t dicere, Profundū abyssi penetraui. Eccl. xxiij. Abyssi. f. pñie hūilis, quia pñia su- perborū nihil ualet. Si uos ieiunātis, dia- boli nunq̄ comedunt. Si uigilatis, diabo- li nunq̄ dormiunt. Si uos disciplinatis, plus diaboli disciplinant, quā uis contra eorū uolūtātē, q̄ pena eorū incōparabi- liter maior est, q̄ disciplina uel pñia pe- nitentium hic in ista uita. Vñ diaboli in- nullo superant, nisi hūilitate, q̄ ipsi non possunt hūiliari. Iō nihil ualet eorū pñia. Ideo quātō penitēs facit maiorē pñiam, tanto plus debet hūiliare se. Vñ David i ps. xxxij. Humiliabā in ieiunio animam meā &c. Patet igit quare dixit ap̄s, Latitudo, longitudo &c. Deo gratias.

De eadem dñica. xvj. post festum trini- tatis. Sermo octauus.

Accesit & tetigit locu- lum. Luc. vij. Pro declara- tione thematis, & sermo- nis introductione, notan- dū q̄ theologialis cōclu- sio est, q̄ postq̄ p̄tōr cōmiserit p̄tū suū, licet act⁹ & operatio p̄tū trāseat, reman- et illa macula quedā aīe, & immūdi- cia, turpior & fetidior oībus corporalib⁹ im- mūdijs huius mūdi. Verbi grā. Quan- do uir luxuriosus cōmiserit immūdi- ciā suā delectatione & cōplacētia cū mulie- re luxuriosa, quid remanet de tota com- placētia? nunquid totū transit, & nihil remanet nisi macula, q̄ est fetidior oīb⁹ immūdijs huius mundi, & nunquam recedit, usque ad displicentiā sufficien- tem & condignā de peccato perpetra- to. Hanc conclusionē probat doctor san- ctus in. j. q. lxxxvj. in. j. & ij. articulis. In

primo ostendit quid sit macula peccati, dicens, q̄ sicut in corporalibus macula dicitur, qñ aliquod corpus nitidū perdit suum nitorem ex cōtactu alterius corpo- ris, ita oportet dici i spiritualib⁹. Habet autem aīa duplicē nitore. Vnum ex re- fulgentia luminis naturalis. f. rōnis, per quod dirigitur in actibus suis. Aliū ex re- fulgentia luminis diuini. f. sapientie & gratie, per que perficitur ad bene & de- center operandū. Est autē quidam tact⁹ anime, qñ inheret aliquibus rebus per amorem, qui autem peccat, inheret ali- quibus rebus per amorem cōtra lumen rationis, & diuine legis, & ex hoc proue- nit macula peccati. Quod autem rema- neat ista macula post peccatum, probat in secūdo articulo di. q̄ dū cessat act⁹ peccati, per qd hō discedit a lumine ra- tionis, & diuine legis, non statim redit homo ad illud lumen in quo prius fue- rat, sed requiritur aliquis motus uolun- tatis contrarius primo motui, sicut ali- quis distans ab aliquo per aliquem mo- tum, non statim cessante motu fit propinquus, sed oportet q̄ appropinquet, rediens per modū cōtrariū. Et si ita obij- citur, Hoc modo se habet macula ad pec- catum, sicut umbra in camera ad clausio- nem fenestre, sed cessante clausione fe- nestre, non remanet umbra in camera, ergo cessante actū peccati, nō remanet macula in aīa. Rñdet doctor sanctus, qd non est omnino simile, quia aer temper est in equali habitudine ad recipiēdum lumē, ideo statim transit umbra. Sed re- moto actū peccati, non remanet anima in eadē habitudine ad deū, & iō non est similis ratio. Et sic patet quod post pec- catum remanet peccati macula. Et con- firmatur per illud quod habetur Iosue. xxij. An parum uobis est, quod pecca- stis in Beelphegor, & usque in presen- tem diem macula huius sceleris in uo- bis permanet? Si autē queras ubi sit hec macula, q̄ nō uidet nec apparet in quo sit. Rñso, qd est i loculo cōsciētie, q̄ si- cut mortu⁹ statim ponit in feretro in lo- culo, quia horridū esset uidere hominē

Hh 2 mortuū,

mortuū, etiā cū quis peccauit mortaliter, mortuū est. Peccatū enī cū cōsumma-
tū fuerit, generat mortē, inquit Iaco. i. &
reddit p̄ctōrē in anima turpiorē, & feti-
diorē cūctis cadauerib⁹ mortuorū, & si-
milē diabolo in macula p̄cti, & similem
horrorē causat de diabolo & p̄ctōrē da-
mnato, q̄a simile est uidere demonē in
figura demonis, & peccatōrē saltē obli-
natū & dānatū cū macula p̄cti. Ideo hec
macula absconditur in loculo cōsciētie,
nec inde recedit quousq; de⁹ accedit ad
peccatōrē p̄ ḡam p̄ueniētē, & t̄git lo-
culū cōsciētie p̄ cōtritiōē & displicētiā
cōdignā, & sufficientē, de tali accessu &
tactu dicit the. Accessit & tetigit loculū.
Notandum est q̄ triplex inuenitur in sa-
cra scriptura tactus xpi.

Primus omnino corporalis, in quo
tangens & tactum est corpus.

Secundus omnino spiritalis, in quo
tangens & tactum est omnino spiritus.

Terti⁹ parti sp̄ialis, & prim⁹ corporalis,
in quo t̄gēs est sp̄s, & tactū est corp⁹.
Primus est oīno corporalis. Vnde scien-
dū est, q̄ iste fuit in miraculis xpi, q̄ tan-
gendo sanabat oēs infirmitates, ut patet
in multis locis scripturarū & euangelio-
rum, & principaliter in presenti euange-
lio. Notā historiā. Vnde de isto tactu di-
citur Luc. vi. Omnis turba querebat eū
tangere, quia uirtus de illo exibat, & sa-
nabat oēs. Nota, uirtus. Duplex enim e-
rat uirtus in xpo. Vna diuina, per quam
erat op̄s, sicut pater, & sp̄s sanctus, & hac
uirtute principālē faciebat miracula, &
sanabat oēs infirmitates. Vnde ps. Qui
sanat oēs infirmitates tuas. Et iō in oib⁹
infirmitatibus nostris debemus ad eum
principaliter recurrere, quia est summ⁹
medicus, ut det sanitatē, si sit utilis, p̄ sa-
lute anime nostrē. Alia est uirtus in xpo
humana, & ministerialis, & meritoria,
quia pene, labores, & merita xpi deser-
uiebant nobis, his enim nobis meruit,
sicut caput membrīs, & hec erant excel-
lentissima in xpo, & excellentiora in bea-
ta uirgine, quam in ceteris sanctis alijs,
xpo, & excellentia in ceteris sanctis,

Et ideo ad ipsos recurrere debemus in
infirmitatibus nostris, & prius in sp̄i-
tualib⁹ quā in corporalib⁹, quia sp̄iales
infirmitates maiores sunt. Venerunt enī
primitus infirmitates corporales, p̄pter
spirituales. Et frequenter si aliquid pati-
mur, corporaliter p̄ctā nostra meruerunt,
& ideo debemus nos primo deprecari
deū, ut sanet has infirmitates sp̄iales ad
tactuū absolutionis sacerdotis, & debem⁹
facere qd⁹ in nobis est. Et tunc cessante
cā, cessabit effectus. Nam ut habet Mat.
vi. Quotquot tangebant eū, salui fiebāt.
Si dicas, nō possum corporaliter tange-
re xpm. R̄sio, quia licet nō possis eum
tangere in propria persona, potes tū tan-
gere eius sacramenta, in quibus reliquit
uirtutē sanandi oēs infirmitates, nō so-
lum sp̄iales, sed etiā corporales, & ideo si
es infirmus, ueni ad cōfessionē, si p̄ de-
rosus, uade ad cōfirmationē, & hoc tū
semel, & cōfirmaberis, nō tū sp̄ialiter,
sed corporaliter. Ecce quō xps tangebāt
oēs, & quō tangit nos tactu corporali.
Secundus tactus est omnino sp̄ialis, &
cōscientia nostra q̄ tangitur est sp̄ialis,
quare debetis scire q̄ tunc cōscientia
nostra tangit a deo, q̄n immittit nobis
remorsum cōsciētie, & cognitiōē p̄ctō-
rū, cū p̄ctōr redit ad se, & cogitat suū sta-
tum superbū & pomposum quē ducit, &
quō p̄ superbā rebellis fuit, & inobedi-
ens deo, & superioribus, & cogitat ulte-
rius lites, & iniurias, & diffamationes, &
blasphemationes noīs dñi & sanctorū,
quas ore misero, protulit, & ulterius pec-
dens cogitat furta, uisuras, & fraudes, co-
messationes, ebrietates, & luxurias, in
quibus uixit, & finaliter tps dolenter cō-
siderat, quod p̄ aciditā suam perdidit,
& breuiter summarie cogitat q̄ nihil boni
fecit, & cogitat exinde & cōsequētē q̄
si in tali statu decedat, dānatus erit in ani-
ma, & cōsequenter post diem iudicij
corpore & aīa. Hec oīa bene cogitans &
renouens intra se exclamat di. Omiser
quid facis, & quid cogitas, quare nō au-
tas te ut te emendes? Alia tu perditus es.
O qua-

O qualis stimulus. O qualis punctura sp̄i-
natū. Antea punctura nō ita cōturbabat
eū, sicut ista. Quod patet per experiētiā
in lachrymis. Nunq̄ punctura calcaris fe-
dita cito currere equū, sicut aliquē ista
punctura p̄ctōrē facit cito relinquere pec-
catū. De quo habemus exēplū Actū ix.
de beato Paulo, qui postq̄ ceteri Iudei e-
rat feruēs in persecutiōē xpianorum.
Sed subito circūfulsit eū lux de celo, &
cecidit in terrā, & statim cōtinue habuit
cognitiōē magnitudinis sui p̄cti. Et ta-
liter fuit tact⁹. Stimulo remorsus con-
scientie, q̄ stetit tribus diebus, & tribus
noctibus, nō manducans neq; bibens,
sed incessabiliter plorās, gemēs, & orās
deum ut sibi parceret, & indulgeret sibi
peccata, licet iam pepercisset. Et quid si-
gnificabat illa lux corporalis, que circūful-
sit eum? p̄fecto significabat lumē sp̄iale
inspiratiōis diuine, q̄ t̄t̄ remordit eū,
& punxit, ut statim curreret a profundo
inferni usq; ad tertiū celū, in quod fuit
raptus, & de statu peccati ad statū gratie,
& de esse multū longe & distante a deo
ad esse multū, p̄pe ad deū. Ecce mirabi-
lis punctura, & ualde pungens aculeus.
De quo ibidē dicit, Durū est tibi contra
stimulū recalcitrare. Et nota bñ durum.
Nam ut ait doctor sanctus, Hic instin-
ct⁹ q̄ nō pertingit ad finē suum, non ex
defectu sui, sed ex obstinatione p̄ctōris,
qui rebellis est, & inobediens, q̄n pro-
pter quācūq; inspiratiōē, quā immittit
ei deus, nō uult dimittere peccata sua, &
aliquoties aliqui pluries pungunt, qui
nō instin-ctū dei & sp̄s sancti nō sequun-
tur, qd⁹ est magnū signū reprobationis.
Et tales grauius peccant q̄ alij qui non
hnt tales inspiratiōes, uel non tot, & iō
graui⁹ puniunt, quia si peccat qui faciūt
aliquid bonū cum remorsu cōsciētie errā-
tis a fortiori, illi peccant faciendo aliqd⁹
malū cum remorsu cōscientie nō erran-
tis. De istis dicitur, Dura cervice, & in-
circūcis cordibus & auribus, uos semp
sp̄s sancto resistitis. Act. vii. Ecce quare
dicit, Durū. Verū hic instin-ctus q̄nq; per-
tingit ad finē suū, scilicet iustificatiōis,

ut in illis qui emēdant & obediūt inspi-
rationi diuine, & tactui diuino, de quo
tactu scribitur. j. Reg. x. Abijt cū David
pars exercitus, quorū deus tetigerat cor-
da. David interpretat manu fortis, p̄ quē
intelligo hunc stimulū, qui est ita fortis,
q̄ cōuertit facit peccatōrē, quod est dif-
ficilius quā celū & terrā creare, ut dicit
beatus Aug. de quo uide. f. Tho. j. ij. q.
cxij. de iustificatione impij. Et hoc sti-
mulo pungunt & procedunt p̄ctōres q̄n
cōuertunt. Et ideo de quolibet tali con-
uerso & ceteris pōt dici thema. f. Acces-
sit, & tetigit loculū. Tertius tactus est,
quādo deus, qui substantia spiritalis est,
tangit nos per afflictionē corporalem.
Vidēs enim deus q̄ conuerti nolum⁹,
nec per inspiratiōes, nec per promissio-
nes, nec per minas, nec per exempla,
finaliter ad modum boni patris post mul-
tas minas flagellat nos uirgis aduersi-
tatum, guerrarum, famis, & mortalita-
tis, q̄ oīa mala proueniunt a deo princi-
paliter, quia, ut h̄m in Amos. iij. Non est
malū in ciuitate. f. mundi, & corporale
& pene, qd⁹ dñs nō fecerit. Si enim habe-
tis guerram, & aduersarij depredant e-
quos uestros, hoc malū facit dñs princi-
paliter, sed instrumenta aduersarij ufi
illud faciunt. Et si inferat, Ergo nō pec-
cant, quia executor diuine iustitie iudi-
cis nō peccat, quia executor est iustitie.
Responsio q̄ peccant, & nō est sife de ta-
li executore iusticie, q̄a talis nō peccat,
quia est ei iniunctū a iudice. Deus autē
nō iniunxit istis ut facerent, licet dede-
rit sententiā q̄ illi paterent, & est simi-
le. Si iudex dedisset snām cōtra aliquē
latronē, qui esset adhuc in nemore, & ali-
q̄ causa uenādi, uel cōsimili, post snām
latā trāsirent p̄ nem⁹, & reperirent latro-
nē in habitu mercatoris, q̄ cogitantes q̄
habeat pecunias, occideret eū, nihil sciē-
tes de snā iudicis, nunquid illi eum in-
terficientes homicide sunt? Certe sic. Sic
a simili est propositio. Item dicendū est
cōsimiliter, si perdis aliquid, Manus
domini tetigit me. lob. xix. Nota enim,
q̄ hec manus habet quinq; digitos. Pri-

mus uocatur pollex, qui uirtute est super omnes alios digitos, per quem intelligo potentia diuina. De qua Iob. xix. Non est qui de manu tua possit erui. Nota quod legitur de quadam ciuitate obsessa, que in necessitate quadam extrema constituta misit ad quendam ducem, ut eis subueniret. Tunc ille dux remisit nuncios dei. Est ne inquit ciuitas ista superius cooperta, ut ira dei super eam descendere nequeat? quod si ita est, ueniat & defendat uos, si non, tunc prestat ista contra iram dei ego defendere non audeo. Secundus digitus est iudex, per quem intelligo discretionem dei in punitione nostra, quia nunquam punit nos ultra condignum, quod debet nos extrahere a murmure contra deum. Tertius digitus est medicus, per quem intelligo benignitatem diuinam, quia per hanc aduersitatem reconciliamur deo, si patienter toleremus, de quo psalmus, Fiat manus tua ut saluet me, quoniam mandata tua elegeram, concipiam salutem tuam domine, & lex tua meditatio mea est. Erraui sicut ouis que perijt, quare seruum tuum domine, quia mandata tua non sum oblitus. psalmus. cxviij. Quartus digitus est medicus, quia per hanc aduersitatem habemus medicinam non solum curatiua peccati, sed & preseruationem, Iob. xv. In crepationem domini non reprobos, quia ipse uulnerat, & medetur, percutit, & manus eius sanabunt. In sex tribulationibus liberabit te, & in septima non tangeret te malum. Quintus digitus est auriicularis, per quem intelligo exauditionem orationum. Vnde psalmus, Oculi omnium in te sperant domine, & tu das escam illorum in tempore opportuno. Aperis tu manum tuam, & implebis os aial benedictione. psalmus. cxliij. Et de talibus personis nostrum potest dici thema, uidelicet, Accessit & tetigit loculum. Deo gratias.

Dñica. xvij. post. Trini. Ser. primus.

Mnis qui se exultat, humiliabit, & qui se humiliat, exaltabitur. Verbum istud habetur textualiter Luc. xliij. & recitatur in euangelio hodierno. Sermo noster in presenti est de sancto euangelio hodierno huius

dominice, & habebimus multas bonas doctrinas intellectuales, & instructiones multas morales. Sed prius salutetur beatissima uirgo Maria &c. & resumatur thema, Omnes qui se exultat, humiliabit &c. In isto euangelio hodierno huius dominice habemus quatuor doctrinas a christo, ad informationem & ordinationem totius uite nostre. Vita enim nostra debet esse ordinata quadrupliciter.

Primo erga se.

Secundo erga pauperes.

Tertio erga inimicos.

Quarto erga amicos.

Ista quatuor ostendit christus. Primo quod si mus ordinati, quo ad nosmetipsos, per uirtutem temperantie. Secundo quo ad proximos nostros per uirtutem misericordie. Tertio quo ad inimicos nostros per uirtutem beneuolentie. Quarto quo ad inimicos nostros per uirtutem modestie, scilicet in bonis & ordinatis moribus, uerbis, & sic de omnibus alijs, non superbiendo in conuersatione: & de isto loquitur propositum thema, Omnes qui se exultat, humiliabit, & qui se humiliat, exaltabitur. Dico primo quod sumus ordinati, quo ad nosmet ipsos, per uirtutem temperantie. Tunc enim homo est ordinatus in uita sua, quando in cibo & potu scit tenere temperantiam, quando recipit solum necessitatem ad sustinendum corpus, uitans superfluitates & excessus, in hoc stat prout temperantie. Modo audite istam uirtutem, quomodo christus ostendit eam, sed secrete in principio euangelij, Cum intrasset Iesus &c. usque ad, obseruabant eum. Ista uerba indigent declaratione. Sciendum quod christus in hac uita huius mundi seruauit magnam paupertatem, ad ostendendum quod homo non debet se nimis dare in istis mundanis rebus, quia hodie uel cras sunt relinquende, & intus uoluit esse pauper, quod non habuit domum, cameram, neque cellam. Iam quoniam inuitabatur ad pradium cum discipulis, recipiebat per sustentationem nature necessitatem, sine qua natura humana non posset uiuere. Recipiebant temporalia, sed bene solvebant in offonibus, & cibis instructionibus. Ideo dicit

apostolus in persona sua, & aliorum apostolorum, Si nos uobis spiritualia seminamus, non magnum est si nos carnalia uestra metamus. &c. I. Cor. ix. Iam & dominus ordinauit his, qui euangelium annunciant, & de euangelio uiuere. Et istum modum christus seruauit. Iam Iudei inimici christi & maxime pharisei, qui erant maiores, & doctores ipsius legis, qui inuidebant christo de honore, miraculis, & sequela sua, propter quod tenuerunt consilium, ut in aliquo possent eum confundere, & reprehendere, ut diffamarerent eum. Iam dixit uobis magnus princeps phariseorum, iam scitis quomodo ipse recipit conuiuium. Iam inuitabo eum, & dabo sibi multas escas, & de multis uinis &c. & dissoluet se in uerbis, & sic cognoscetur quis est, quia contra quoniam homo bibit bis uel ter, homo discipulus ponit se loquendo indiscrete per transuersum &c. an prandium uero homo est totum compositus, & loquitur homo discrete, & credebant quod christus discipulus poneret se. Ecce quale consilium, & quare inuitabat eum ille princeps phariseorum. Sed ecce quod prophetauerat Salomoni, Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium, contra dominum, per uerbum. xxj. Triplex belabant Iudei contra christum, ut confunderent eum. Prius per sapientiam. Illi doctores superbi & inflati ueniebant ad sermones suos, dicendo, Iste homo, qui nunquam habuit magister, nec fuit in studio, uult predicare, impossibile est, quin dicat multos errores. & stultitias, & obseruabant eum. Ideo Salomon dixit, Non est sapientia contra dominum, quia ipse est fons sapientie. Secundum per disputationes, quia faciebant sibi questiones de theologia subtiliter, quas ipsi nesciebant determinare, dicendo, Videamus iste faber lignarius quid dicit ad istam &c. Ideo Salomon dixit, Non est prudentia, scilicet disputandi contra dominum. Tertio Iudei belabant contra christum inuitando. Cum enim illis primis duobus modis non poterant contra eum, tenuerunt consilium ut inuiterent eum &c. Sed dicit Salomon, Non est consilium contra dominum. Mō intelligitis principium euangelij. Postquam christus predicauerat in die sabbati, ille princeps phariseorum accessit ad eum, & inuita-

uit eum dicens, Magister ex quo dedistis nobis bonum pradium spirituale, placeat uobis mecum recipere prandium corpale. Et christus acceptauit. Dicatur quomodo cum magno honore fuit ductus ad domum, ubi erant mense parate. Et christus benedixit dicens, Oculi omnium &c. Non cum dicit, manducare panem. Questio. Non dabat ille princeps nisi panem in conuiuio? Rñdeo quod in scriptura panis recipitur per omni prouisione & escam. Vnde legitur quarto Regum sexto de militibus, qui uenerunt ad regnum Israel, de quibus dixit propheta regi, Pone panem & aquam coram eis, ut comedant & bibant, & uadant ad dominum suum. Et sequitur, Appositaque est eis ciborum magna preparatio, & comederunt, & biberunt. Ita etiam hic ille princeps preparauit multas escas triplici ratione. Primo propter festum, quia dies sabbati. Secundo quia ipse erat magnus princeps. Tertio, quia ipse inuitauerat multos phariseos & doctores, ut in aliquo possent eum confundere. Item alia expositio. Cum intrasset Iesus in domum cuiusdam principis phariseorum sabbato manducare panem. Non dicit euangelium quod ille inuitallet eum ad manducandum panem, sed quod cum intrasset Iesus &c. quia talem modum tenebat christus, quod plus manducabat de pane quam de alijs. Dicatur practica quomodo ponebatur coram eo diuersi fructus, & dabantur dineria uina &c. & ipsi obseruabant eum si comederet de omnibus &c. sed ipse comedebat compositum & sobrie. Item forte proponebat diuersa uerba, & trussas, & risus, sed ipse fons uirtutum fuit adeo compositus, & tam temperatus, quod non poterant ipsum in aliquo confundere uel reprehendere. Hic dico ego quod docet nos exemplo uirtutem temperantie. Sicut iam uerbo predicauerat eam dicens, Attendite uobis ne grauentur corda uestra in crapula & ebrietate. Luc. xxj. Nota, attendite uobis, quantum ad corpora, que destruantur nisi teneat homo temperantiam. Quot homines sunt qui habent morbum caducum ex superfluitate cibi & potus, quia sicut quando olla bullit, ascendit humiditas, ita de stomacho ascendit

gutta, & cadit illa gutta sup cor &c. Quot hoies ex uino hnt oculos lippus, os rubicundū &c. & perdūt uisum, & debilitant in membris. Nā uinū est ita amicabile nature, q̄ oīa mēbra querūt illud, & pdest hominē & eius mēbris tēperate sumptū, & lymphatū. Quot hoies perdūt bonum colorē faciei ex uino, & uident quasi semimortui, hnt anhelitū fetidū, perdūt dētes, habēt dolorē ex humiditate uini, patiūtur in stomacho, quod est ex supfluitate, superfluitas cibi non pōt decoqui, iō sunt multi leprosi. Sed qui tenet tēperatiā, habet bonū caput, intellectū clarum, bonos oculos, bonū colorē, bona membra, lōge uite est, & poterit diu seruire deo. Ecce quare dicit, Attēdite uobis ne grauentur corda uestra. s. per intemperatiā. De oībus istis autoritas, Noli auidus esse in omni epulatione, & non te effundas super oēm escā. Ecclesia. xxxvij. Nota, auidus. Nā prima digestio debet esse in ore, secunda in stomacho. Sunt enim aliquę bestię, que rumināt, & si esca non sit bene in ore masticata, non pōt coqui in stomacho. Itē nō effundas te sup oēm escā. Rō, quia non oēs sunt unius digestionis, sicut nō oēs sunt unius decoctionis in olla &c. In multis em escis erit infirmitas, quia grauāt stomachū. Propter crapulā multi obierūt. Dicunt medici q̄ plures interficit gula q̄ gladius, licet multi moriantur in prelijs. Sed qui abstīnēs est adijciēt uitam. Eccle. xxxvij. Dicatur de magno Alexādro, qm̄ uidit Bragmānas antiquissimos, interrogabat qualem uitam seruabāt, & quam medicinā, ut tñ uiuerēt. Responderūt, q̄ tēperatiā. solum semel in die comedebāt, & de uno cibo solū. Ecce quare dicit, Attēdite uobis. Quātū ad corda dicit, ne grauentur corda uestra, id est aīe. Hoc maxime intelligūt clerici, religiosi, & persōne deuote, quādo multū comedūt, uel nimis cenāt, nō pnt ita surgere, & dormitāt in matutinis seu orationibus suis. Ecce quō grauetur, id est, deprimatur aīa. Vñ sciēdū q̄ deus ordinauit hominē mediū inter angelos & bestias. Angeli sunt spūales, hō uero

utrūq; bestie sunt substantie pene corporales, hō uero utrāq; naturā in se habet. Et si hō uiuit spūali secūdū animā, est similis angelis. Sed si hō uiuit secūdū sensuālitatē, & secūdum corpus, bestiis similis factus est, secūdū illud ps. Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Dico em̄ q̄ hō ex peccato sanguine efficitur minus q̄ bestia, quia bestia transibit cum onere per uia stricam, petrosam &c. & hō ebrius nō potest se portare per uia latā & planā, imo cespitabit & corruet. Itē asinus uel equus, ex quo biberūt aquā etiā turbidā, si post per papam uel regem inuitarēt, nō biberēt, & tu si inuitat te aliquis, bibis &c. ideo plus q̄ bestia es gulosus. Ecce xps uerbo & exemplo ostēdit nobis uirtutē tēperantie. Dico secundo &c. Ex quo uisum est quomō nos habere debem⁹ erga nos ipsos, uidendum est quō erga pauperes nos habere debemus per uirtutē misericordie. s. subueniēdo eis de bonis spūalibus, & spūritualibus. Hoc ostēdit ibi, Et ecce homo quidam hydropicus. usq; dimisit. Pro huius intelledu sciendum est q̄ doctores & pharisei erāt in quodam errore & falsa opinione, dicendo q̄ die sabbati nullum erat opus faciendum, medicinā infirmis non dare, ita q̄ nō deberet eis dari purgatio, nec syrupus, nec fieri uulneris apertura, uel similia, dicentes q̄ festū frangebatur. Sed hoc est error, q̄ festū solum frangitur ex operibus corporalibus & seruilibus, ut fodere, secare ligna, siuere, nere, & similia, aperire operatoria, ambulare per uia &c. Nā his operibus frangitur festū, Deus dedit nobis sex dies. & retinuit sibi unū. Iō nolite tangere partē suam. Non facietis mercimonia, uel contractus in dieb⁹ festis. Propter fractionē festi ueniunt siccitates, famēs, mortalitates, tempestates &c. homo uult lucrari, & perdit magis. Vult em̄ deus q̄ sicut ipse quieuit in die resurrectionis gloriolus, ita & nos quiescamus. de conse. di. iij. in prin.

prin. Oēm diē dñicū ob reuerentiā resurrectionis dñi de uestra usq; ad uesteram precipimus celebrādum. Et xpianus, qui non seruat festa, uidet q̄ non credat xpi resurrectionem. Possumus enim facere opera necessaria pro infirmis cōtra illorū errorē. Vidētes ergo Iudei emuli xpi, q̄ nec in cōuiuio poterant eū reprehendere in aliquo, ordinauerunt ut hydropicus quidā poneret corā xpo, qui nō audebat petere sanitatē, q̄ inculpārent eū de sabbati fractione. Sed respiciebat xpm. d. Dñe ante te oē desiderū meū &c. licet ore nō audeā dicere propter istos phariseos, qui interficerēt me. Nota mīam xpi. Cū ille hydropicus non auderet appropinquare ad xpm, neq; petere eleemosynā sanitatis, propter inimicos xpi circūstantes, xps benigne surrexit de mēbris, portās eleemosynā sanitatis q̄ indigebat. Licet in mensa manēs solo nutu posuisset ipm sanare, tñ uoluit surgere, & ad ipm, & tangere, dans nobis exēplū. Et pharisei intra se dicebāt, Nūc potest accusari, q̄ fregit festū. O stulti, dico em̄ q̄ hic xps ostēdit uirtutem mīe, & quō erga pauperes debemus nos habere. Iō & mittēdo eleemosynā. Dicat conuulsos qui habēt aurē surdā corā pauperibus, uosmet uel per alios mittatis eleemosynā, & sic filij nutriētur ad opa misericordie. Ideo dicit, quō potueris ita ostēdi misericors, si multū tibi fuerit, abūnt tribue, si autē exigū tibi fuerit, etiā exigū libēter impertiri stude. Tho. iij. Dico tertio q̄ ostēdit quō debemus nos habere ad inimicos per uirtutē beneuolentie, cū dicit, Et respōdens Iesus dixit d. legisperitos. usq; respōdere illi. Ex q̄ uerba uoluit hydropicū, dedit ei eleemosynā corporalem, & dedit eis eleemosynā in resurrectionis spūalis. Mat. v. Audistis q̄ dicit antiq̄us, Diliges amicū tuum, & dñō habebis inimicū tuū. Ego autē dico uobis, Diligite inimicos uestros, benefacite his qui oderūt uos &c. Ecce beneuolentia quā eis ostēdit, dans nobis exēplū ad inimicos nostros nos habere debemus exemplo suo. Dico quarto q̄ ostēdit quō cū amicis sit cōuersandū per uirtutē modestie, nō superbiendo &c. hoc ostēdit cum dicebat ad inuitatos &c. In historia euāgelij mystice loquitur xps de nuptijs quas deus pater fecit filio, sponsa est natura humana, q̄ sicut uir & uxor nō sunt duo. Mat. xix. ita diuinitas xpi & humanitas faciūt unā personā. De his nuptijs habet Mat. xxij. Simile est regnū celorū hominī regi, qui fecit nuptias filio suo &c. Inuitati sunt oēs xpiani per apostolos, martyres, & cōfessores, iō lauetis manus, sed attēdatis ne uelit tenere primū locū. Primatū uult, qui se ingerit, qm̄ uacat aliquod beneficiū uel officiū, dicēdo, Verē ego ero papa, & de epātū &c. De qualibet cura animarū iam uos uultis esse in primo loco superius. Quando ueniet dominus, & uidebit uos qui non estis digni, nec scitis regere domum uestram, dicit, Ribalde, porce, luxuriose, & quid facis tu hic gulose, & pompose &c. Sed simplici religioso uel clerico, qui fugiūt, & uadūt simpliciter, dicit, O fili mi, & quid facis tu hic ascēde, & sic superius collocabit eum. Oīs enim qui se exaltat, humiliabitur &c. Idē in dominio seculari, uel regimine cōstatū, uolūt nonnulli habere primatū dicēdo, Ego ero iurābalius &c. q̄ oīs qui se exaltat in regimine se ingerēdo, humiliabit in iudicio descēdendo &c. sed qui fugiūt humilian do se, exaltantur. Autoritas. Dñs mortificat, & uiuificat, deducit ad inferos, & reducit, dñs pauperē facit, & ditat, humiliat, & subleuat. j. Reg. ij. Itē alia, Ne gloriosus appareas corā rege, & in loco magistrorū ne steteris. Melius est em̄ ut dicatur tibi, Ascēde huc, q̄ ut humilieris coram principe. Prover. xxv.

De eadem dominica. s. xviij. post festū Trinitatis. Sermo. ij.

Aderecumbē in nouissimo loco. Lu. xiiij. Volo nunc predicare de conditionibus animarū &c. q̄ stultus est qui scit quid est de eis in alio mūdo, si non emēdat uitā suam. Salutes uirgo Maria &c. Secūdū

clare inuenitur in scriptura diuina, & declarat manifeste experientia, quod uita ista non est nisi uia, in qua continue ambulamus ad aliam uitam, in qua statim quando puer nascitur, in illo puncto incipit uiam ambulandi, licet iter in lecto iuxta matrem. Nos omnes continue ambulamus, siue comedamus, bibamus, & dormiamus &c. Hoc poteris uidere per similitudinem de naui eunte per flumini, in qua illi qui sunt intus, siue comedant, siue bibant, semper progrediuntur. Ita presens uita cooperaturus. Religiosorum, clericorum, & laicorum, uadit per flumini temporis subitu, plusquam sagitta uel anis, que ad motu solis mouetur. Quantum creditis quod sol ambulauerit ex quo in cepi predicare &c. tandiu ambulamus ad mortem, comedendo, stando, & sedendo. Ideo dicit scriptura, Omnes morimur, & quasi aque dilabimur in terram, que non reuertuntur &c. ij. Reg. xiiij. Clare ergo potestis uidere quod presens uita est uia. Et quo ducit nos? Dico quod non uadimus omnes ad unum locum. Quatuor enim sunt loca in alio mundo, & omnes uadimus ad aliquem illorum.

Primus est locus damnatorum: intolerabilis.

Secundus puerorum irreuocabilis.

Tertius tribulorum remediabilis.

Quartus beatorum inestimabilis.

De ultimo dicit thema, Vade & recube in nouissimo &c. Dico primo &c. Iste locus est infernus, qui est in corde terre, sicut sunt domusculae in corde pomi. Scitis qui uadunt ad istum locum, religiosi, clerici, & laici, qui tenent malam uitam, & uiuunt in peccatis, & nolunt corrigere se. Sciunt de certo, & cognoscunt peccatum in quo uiuunt, & nolunt se corrigere secundum regulam, quia licet totum habeant in scriptis, magis tamen sequuntur proprios sensus, quam diuinam admonitionem, magis suam sensualitatem, quam diuinam ordinationem. Tales quando moriuntur, ad istum locum uadunt condempnati, ubi sunt tormenta intolerabilia. Iste dicit scriptura, precipiens predicatori ut denunciet & predicet de istis tormentis, dicens, Testetur illis ne & ipsi ueniunt in hunc locum tor

mentorum. Luce. xvj. Notandum dicit, locum tormentorum in plurali, & non in singulari, quod secundum quod sunt diuersa peccata, ita sunt diuersa tormenta eis correspondentia. Aliqui enim peccant, & maxime per superbiam, ornando se, & parando, uane superbiendo, ut possint ascendere in dominum, regimine &c. Huic peccato correspondet unum tormentum. Quod conculantur a diabolis, quia tantum quantum in hoc mundo uoluerunt esse super alios, tantum in inferno sunt sub pedibus demonum, sicut uiae in torculari calcantur, & glibet diabolus potestatem plusquam turris, & tunc uoluerunt fuisse humiles. Ideo dicebat Christus, Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde. Mat. xj. Alii peccant maxime per auaritiam, in usuris, furis, rapinis, retinendo bona defunctorum, salarii seruorum, decimas & primitias &c. Huic peccato correspondet tormentum de caldarijs plenis auro & argento liquefactis, & ibi cruciantur, nec possunt mori. Ideo Christus auisando nos dixit, Attendite uobis, & caute ab omni auaritia, quia non in abundantia cuiusquam uita eius est ex his, qui possident. Lu. xij. Alii uiuunt in luxuria, ut porci, non sunt contenti de uxoribus &c. Religiosi, si & clerici inhonesti, & alij, qui non sunt in matrimonio, faciundo corruptiones & uilissimam peccata &c. Correspondet huic peccato unum tormentum, quia ad similitudinem cyrogrilli ponuntur in uerum, nec possunt mori. Ideo dicit scriptura, Abstineas uos a fornicatione, ut sciat unusquisque uestras uas suum possidere in sanctificatione & honore, non in passione desiderij, sicut & gentes que ignorant deum. Iad. Thet. iij. Iste frenare debemus corpus freno penitentiae. Alii uiuunt in peccato inuidie, maxime, pro regimine, nel inuidet fame alterius, nel honori, seu diuitijs. Inuidia enim non est nisi uenenum interficiens animam, de isto prodeunt diffamationes, male loquutiones, tormentum correspondens huic peccato est, quod mordetur a serpentibus, & viperis, & infiant eorum corpora ueneno, nec possunt mori. Iste dicit scriptura, Deponetes igitur omnem malitiam, & omnem dolum, & simulationes, & inuidias, & omnes detractiones, sicut mo

do geniti infantes rationabiles, & sine dolo, & concupiscite charitatis. scilicet ut in eo crescatis &c. j. Pe. ij. Alii uiuunt gulose, non seruati ieiunia ecclesie, nesciunt in ieiunio audire missam. Tormentum correspondens est esurire & sitire, quia non obtinent gutta aque sed plumbum liquefactum &c. Ideo Christus dicit, Attendite uobis ne forte grauetur corda uestra. Luc. xxi. Alii uiuunt in peccato ire cum desiderio uindictae, non parcere si in aliquo fuerint iniuriati, sed cum est irremissibile, nel si parcat, non loqui nec salutare, signum est quod adhuc retinent odium. Tormentum istorum est furia magna ferrea, in qua suspēduntur, & regis inferius, & repēduntur uices, ex quo per ignem ire peccastis, ideo per ignem puniuntur, & quia in gutture non loquendo peccauerunt, ideo in gutture cum ignito ferro punientur. Iste Christus dixit, Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & uobis pater uester celestis delicta uestra. Mat. vj. Alii uiuunt in peccato acie, permittunt perdere tempus quod deus dedit nobis ad penitentiam, non ad congregandum pecunias, nec facere magnas domos, nisi ad necessitatem, quia principaliter laborare in penitentia debemus, sed sunt multi qui non curant cooperari in quadragesima, nec concitant in penitentia, nec sciunt audire missam in dominica, nisi loquendo &c. Tormentum est quod semper uerberatur a demonibus, nec permittunt eos quiescere. Iste Christus, Dico uobis nisi penitentiam habueritis, omnes simul peritis. Lu. xij. Patet quare dicit, Testetur illis, supple predicator, ne & ipsi ueniunt in hunc locum tormentorum. In istum locum uadit Iudas. Act. j. Preuaticatus est Iudas, stabit in locum suum. Nota, preuaticatus. Fregit enim legem nature, scripturam, & gratie. Legem nature, quia natura dicitur quod si homo recipit dona & gratias ab aliquo, quod homo sibi seruiat & retribuat. Iudas enim accepit gratias a Christo, quia precepit sibi mortem patris, & luxuriam matris, quam duxerat in uxore, & dicit de eo, Remisit sibi homicidium filij regis, demerit sibi potestatem faciendi miracula &c. fecit eum discipulum suum, apostolum, &

procuratorem, & prodidit eum. Secundo fregit legem scripture, que tota ordinatur erga Messiam, ut honoretur &c. Ite fregit uedendo Messiam precio unius asini triginta denariorum. Tertio fregit legem gratie, que dicit quod de peccatis faciat homo penitentiam, sed ipse desperauit. Ideo dicit, Preuaticatus est Iudas &c. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Mat. xxvj. Dico secundo &c. Iste locus est altior loco damnatorum. Illuc uadunt anime puerorum sine baptismo decedentium, ibi non est ignis, nec demones, nec tormenta, sed sunt ibi tenebre. scilicet carentia claritatis, gratie, & glorie. Illuc enim uadunt filij Christianorum, & aliorum infidelium, qui non habent nisi originalem peccatum, quia paruuli infidelium, qui actualiter non peccauerunt, non habent nisi peccatum originale, ut filij Christianorum ante baptismum. Et quia non sunt mundi, deus non uult eos recipere in paradiso. Et quia ipsi non peccauerunt peccato personali, non datur eis pena inferni, sed mittit eos ad illum locum, peccato originali debitum irreuocabiliter. Vultis intelligere rationem, & sciatis quid est peccatum originale. Iam scitis quando in aliqua uilla sunt aliqui leprosi, eijciuntur de uilla, & separantur, non ex peccato aliquo ipsorum, quia forte erant bone uite, sed ex illa infirmitate, nec datur eis aliqua pena seu modestia. Imo sunt eis elemosyne, sed quod sint separati. Et ita ordinauit deus. Num. v. Locutus est dominus ad Moysen dicens, Precipe filiis Israel, ut eijciat de castris omnem leprosum. Idem in proposito, peccatum originale non est factum a creatura, imo displicet sibi sicut leproso illa infirmitas, sed uenit ex corruptione, scilicet illius carnalis generationis, quia si aliter deus crearet hominem, sicut formauit Adam & Euam, sine illa carnali generatione non haberet peccatum originale. Sed ex illa uili generatione anima efficitur leprosa. Ideo deus non uult eam habere in paradiso, sicut nec uos leprosos uultis habere in uilla, in societate uestra. Ideo separantur in illo loco, qui dicitur limbus puerorum, quia originale peccatum est

nam fortis lepra, q̄ nō pōt curari nisi balneo baptismi, qd̄ xps ordinauit. Iō aīa ante baptismū est ita turpis, q̄ nō posses sustinere ei⁹ aspectū. Sed post est ita pulchra, q̄ si possitis eā uidere, nolletis comedere nec bibere &c. Iō dicit Iob. xiiij. Quis potest facere mūdū de immundo cōceptū semine? Nōne tu q̄ solus es? Aui sentur hic mulieres q̄ sunt grauide, q̄ si debet esse masculus, in quadagesima die habet aīam. Si femina, duplicat dies, q̄a est frigidioris complexionis, ne tripudiet nec egrent. Itē uiri auiscentur ne male tractet uxores suas. Dicatur q̄n anime talū sine baptismo descendētū uadunt ad portā paradisi, petētes ibi recipi, dicētes te non peccasse &c. Dicit eis Christ⁹, Respicias te quō es lepro⁹ &c. remittit eū ad socios suos. Et si omnia bona mūdi fierēt p̄ illis, non possent reuocari ab illo loco. De isto loco deus facit questio nē Iob di. Si nosti oīa, iudica mihi, i qua uia habiter lux, & tenebrarum quis locus sit. Iob. xxxvii. Iob nesciuit respondere, sed xps declarauit q̄ uia lucis est baptismus, p̄ ipm̄ em̄ uadim⁹ ad lumē glorie. Et tenebrarū loc⁹ est limbus puerorum. Non credatis q̄ habeant tenebras omni modas. Imo habent intellectum clarū, & disputant &c. Sed non habent lumē dei nec glorie. Modo cogitate qd̄ p̄tū est illorū, ex cui⁹ uel quorū culpa tales pueri moriūtur sine baptismo. Et in iudicio petent iusticiam a xpo, de patre, uel matre, uel matrīna, seu sacerdote, si non dicit bene formam, uel de illis qui secrete occidunt, ne peccatū diuulgetur, & de illis qui consentiunt. Auiscitis uos, quia de maximis peccatis mūdi est occidere corpus & aīam. De isto loco dicit xps cuilibet puero illorū allegorice, Ecce, inquit, est locus apud me, & uidebis posteriora mea, faciē autē meā uidere non poteris. Exo. xxxij. Nota, uidebis posteriora &c. In xpo primum est diuinitas, posteri⁹ humanitas. Dicit ergo q̄ uidebit posteriora. s. corpus cū suis membris in iudicio, faciē autē meā. i. diuinitatem uidere nō poteris. Dico tertio q̄ est alius locus tri

bulatorum remediabilis. s. purgatoriu. In isto est ignis. s. flāma pura, que dei uoluntate durat & durabit usq; ad iudiciū, & post non erit purgatorium, & cruciat aīas, & est quasi puteus, sed latus & profund⁹, & aīe stāt int⁹, alique intra ignē, alique a cingulo, & inferius. Aīa em̄ oīa membra habet, sed illa mēbra sunt spūalia, sed corpus carnalia mēbra habet. Ad istū locū uadūt persone que licet peccauerūt, tū de bona hora cōuertuntur ad deū &c. seruāt dei mādāta & ecclesie, tales sunt in gratia. Sed quia cōiter p̄nā, q̄ datur a confessoribus non est tanta quā tā peccata requirunt, tū habet uirtutem quando seruatur liberandi a penis inferni. Ideo in purgatorio cōplent residuū. Dicatur practica quō anima portat a bono angelo, & confortatur ab eo. De isto loco dicit Iob, Habet argentum uenarū suarū principia, & auro locus est in quo confatur. Iob. xxvii. Null⁹ intrat purgatoriu, nisi sit aurū uel argentū, aurū. s. per charitatem, argētum per claritatē fidei, sine dubio, sine errore, & falsa opinione, & per soni claritatē. s. dicēdo, Credo in deum, quolibet die mane & sero cum protestatione. Multi sumunt argētū, non sonant dicendo, Credo in deū &c. Ideo dicit, Habet argentum. s. fidei, uenarū suarū principia. Christus est principium. Iōā. viij. Ego sum principium, qui istas uenas fides uenit ad uos. Auro, id est Christiano, quia in purgatorio nō intrat Christianus, qui habet claritatem & gratiam dei, locus in quo confatur, id est purificatur. Pro isto loco ecclesia petit p̄ defunctis, Dona eis requiem, & locum indulgentie. s. purgatorij. Et dicitur loc⁹ indulgentie propter suffragia, quia intantum possit quis iurari suffragijs, q̄ mox liberaretur. Dico quarto q̄ locus beatorum est inestimabilis. s. celum empyreū. Et de isto dicit thema, Vade scilicet i hac uita taliter, ut possis quiescere in nouissimo loco. Scitis qui uadūt ad istū locū, quia ille persone sancte, & perfecte, que licet peccauerunt, faciunt tamen tātam

penitentiam, & habent tantā cōtritionē de p̄c̄is, & propositum non redeundi ad p̄c̄ā, q̄ citius uellent mori, q̄ recidiuare uellent in p̄c̄m, & confitentur sepiissime, & cōcant cum magno seruiore charitatis, ieiunāt nō solū ieiunia ecclesie, portāt ciliciū, plāgūt se int⁹, q̄ maius est bonū malū q̄ fecerūt. Tales habent hic purgatoriu. Nūquid uobis uidetur purgatoriu portare ciliciū? Idē est dicendum de alijs. Ideo q̄ moriūtur tales, statim euocant ad paradysum, & ab angelis portātur in celū, ut spōsa ducitur ad ecclesiam, qui eleuant aīam, quemadmodum cantatur de beata Maria Magdalena. Et ergo mulier, p̄dest hic facere p̄nā. De hoc David fecit unum psalmū in persona anime sancte dicens, Dñs regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascue ibi me collocauit. No. dñs regit me, ad seruandum bonam uitam, & mandata sua. Et si aliquando peccauit, feci tātā p̄nā q̄ nihil mihi deerit. Dico uobis q̄ omnes labores penitentiales deberent esse uobis dulcissimi, ut possitis illam gloriā acquirere, de qua dicunt sancti, Vidimus terram ualde opulentā & uberē, nolite negligere, nolite cessare. Eamus ut possideamus eam, nullus erit labor. Intrabimus ad securos in regionē latissimā, tradetq; uobis dominiū locum, in quo nullius rei est penuria. Iudi. xviij. No. uidimus. s. per scripturā, & per sanctam cōtēplationē, terrā, scilicet beatorum, ualde opulentam, ubi non erit penuria alicuius rei, nullus erit senex, nec infirmus, nec habens dolorem, sed gaudiū consolationis. Ergo uade & recumbe &c. Deo gratias.

De eadē dñica. xvij. post trinitatem. Sermo tertius.

Ascende superius, & tūc erit tibi gloria. Istud uerbum habetur textualiter Lu. xiiij. Pro declaratione huius uerbi, & introductione materie predicande in p̄nti, sciendū est q̄ clare inuenitur in scriptura diuina. magna differentia est inter principium hominis & finē, quia principium ho

minis est in hoc mundo, & finis in celo. Principium em̄ est in utero hominis. Nā q̄n cōceptū & formatū est corpus, & mēbra in utero, anima in illo creatur, & incipit uiuere hō, & post nascitur &c. Sed finis est in celo. Nō creauit nos deus ad diu habitandū in hac uita, ut patet, sed ad cōsequendum gloriā paradisi. Iō dicit scriptura, Non habemus hic manētē ciuitatem, sed futuram inquirimus. ad Heb. ult. Nota, non habemus hic manentem ciuitatē, uel uillā, uel castrū &c. Ecce diuersitas inter principiu & finē hominis est. Nō est sic de aīalibus & anibus, q̄a si cut habēt principiu in hoc mūdo, ita etiā & finem, quando enim moriuntur, totū resoluuntur in quatuor elementa. Et ecce signum hui⁹ quod dñs dedit nobis. Oīa aīalia respiciunt ad terram, & uadunt curua, quasi uellent dicere, si scirent loqui, Nos nihil habemus in celo, sed in terra. Nos uero solum cum plantis tangimus terram, ostendentes q̄ in terra habemus initium. Sed sumus erecti nos, & ad celum respiciētes quasi ad domum nostrā. Et licet corpora incinerentur, tamen in iudicio resurgent, & simul cum animabus ascendent in celum. Autoritas. Nostra conuersatio in celis est, quantum ad aīam, unde & saluatorē expectamus dñm nostrū Iesū xpm̄, qui reformabit corp⁹ humilitatis nostre configuratū corpori claritatis sue. ad Phil. iij. Patet differentia inter principium & finem hominis. Ideo dicit thema, Ascende superius, & erit tibi gloria, primo quātū ad animā, & post iudiciū simul in anima & in corpore. Patet thema. Modo diceret aliquis uesterū, Ego bene libenter uellem ascendere, q̄a licet habeamus hic principium cōceptionis, formationis, & creationis, & nutritionis, tamen bene uideo q̄ non possum hic remanere, & uellem ascendere, sed p̄ quā scalā possumus ascendere nescio, sed opto scire. Propter hoc uolo uobis modo ostendere scalam, & recipiam fundamentum a quadam reuelatione facta Iacob, qui quadam nocte uidit scalam stantem super terrā, & cacumen eius tangebatur celum,

celum, & angelos quoq; dei ascendentes & descendentes per eā, & dñm innixum scale. Gen. xxvij. Ista scala est bona uita, quia si ad celum uolumus ascendere, per istam nos oportet transire, quia in paradiso nullus intrat ratione generis, prelationis, dominijs temporalis, nec diuitiarum, nec scientie. Nota cū dicit, Stantē super terram, quia bona uita hic habet suū principium, quod est recedere a peccatis, a mala societate, & facere penitentiam, confiteri, satisfacere, parcere inimicis &c. Cacu me eius tangens celum, quia bona uita hic incepta, & continuata, ducit ad celū. Angelos quoq; ascendentes, quia p scalā bone uite aliqui ascendunt, & aliqui descendunt. Ascendunt illi qui incipiūt bonam uitam, & continuant eam de bono in melius. Sed descendunt qui incipiunt cum magno feruore, sed paulatim refrigerantur, ut aqua calida remota ab igne frigeat, & reuertuntur tales ad pristinum statum, uel efficiuntur peiores. Iō David, Ascendunt usq; ad celos. Illi qui perseuerant, & descendunt usq; ad abyssos. I qui nō perseuerant, aīa illorū ī malis tabescebat. Et dñm innixum scale, qā de^o est merces & premium bonorum operū. Vnde dicit xps, Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiā uos. Mar. xj. Ecce scala, ascendē superi^o. Declaraui uobis duo, Prio rationē q̄ habem^o ascendere in celū, qā ibi est finis nŕ. Scđ^o scalā, p q̄ habem^o ascendere. mō oportet scire grad^o p q̄ habem^o transire. Pro q̄ notādū q̄ septē sūt grad^o ī q̄ stat bona uita.

Primus credētia articulorū duodecī.

Secūdus reuerentia diuinorum.

Tertius beneuolentia proximorum.

Quartus regentia membrorum.

Quintus diligentia agendorum.

Sextus prudentia dicendorum.

Septimus custodia interiorum.

Primus ergo est credētia articulorū. I q̄ hō habeat credētia fidei firmā sine errore, dubitatione, & falsā opinione, dicens, Licet non habeam rationē de hoc naturalē, nec intellectu possim cōphēdere, tñ quia uos dñe, q nō potestis men-

tiri, nec decipere, nec decipi, diuistis hoc ore uestro, & dimisit in scriptis p quatuor euangelistas, & determinat idē ecclesia, iō credo dñe. Ecce fides necessaria. Rō. In omni uita primū qd^o est homini necessariū, est, scire terminū quo uadit. Cū ergo nos in hoc mūdo sumus uia- tores, & terminus ad quē sit deus in celo, oportet ut a nobis sciatur. Mō nulla alia res in hoc mūdo dat nobis cognitio nē de deo, nisi fides. Cum ergo dicit the. Ascēde. & quo ascēdā? superius. I ad deū in celo. & quis & qualis est deus? dicit fides q̄ unus est substantia, & trin^o in personis. Itē declarat fides, q̄ de illis tribus personis non pater, nec spiritus sanctus, sed filius factus est hō, cōceptus, & natus de uirgine. Fides tenet q̄ est indutus de scarlata rubra, propter passionem & sanguinis effusionem, & q̄ uoluit suspendi in ligno crucis, ne aliquis sibi credens & obediens suspendatur in furca inferni. Item dicit fides q̄ surrexit die tertia, indutus mantello glorie &c. Itē q̄ modo est super omnes celos regnans, & super omnem creaturā. Item est indutus de al- bo, quolibet die ī hostia cōsecrata. Ecce quō fides declarat quis & qualis est de^o. Oportet ergo habere credētia articulorū ad cognoscēdū deū. Iō apłs, Credere em̄ oportet accedēte ad deū, qā est, & q̄ in- quiritib^o se remunerator sit, ad He. xj. Si ergo uis deū cognoscere per fidē, oportet te scire Credo in deū, in quo cō- tinentur articuli fidei, & dicere quolibet mane & sero cū ptestatione, sicut miles q̄ facit regi homagiū. Iō David, Credidi. I corde, ppter q̄ locut^o sum in ore, ego autem humiliat^o sum nimis in corpore. Ecce primū gradū. Secūdus est reueren- tia diuinorū. Ex quo habemus credētia articulorum, requiritur q̄ etiā habeam^o reuerentiā diuinorū. Rō naturalis, mor- reuerentialis ad aliquem est scđ^o m cre- dentia, estimationē, & excellentiam quā habes de illo. Si ueniat inter uos miles, facitis sibi magnam reuerentiā, sed ma- iorē duci, & multo maiorem regi. Item magnā reuerentiā facitis epo, maiorem

cardinali, sed multo maiore pape. Patet ergo ratio. Si ergo per primū nos credi- m^o q̄ deus sit infinite excellentie, & di- gnitatis, requirit^o q̄ scđ^o m illā credentiā ten estimationē faciamus sibi reuerentiā. De hoc dicā unū miraculū de biblia, de uno ceco a natiuitate, quem xps curauit, & sibi uisum. Cui postq̄ fuit illuminat^o, dixit xps, Tu credis in filiū dei? Respon- dit ille, & dixit, Quis est dñe ut credā in eam? Dixit ei Iesus, Et uidisti eū, & q̄ lo- quitur tecū ipse est. At ille ait, Credo do- mine. Et, pēdēs adorauit eū. Iō. ix. Ecce quō ex credētia secuta est reuerentiā. Sic debet esse in nobis, si habemus credētia de deo, portemus & exhibeamus ei reue- rentiam tripliciter. I. in corde, in ore, & in opere. In corde ei reuerentiam exhi- bere debemus, spem nostram in eo po- nēdo, q̄ si nō creditis ipsum ī nŕa infini- tā, in potentia, & pietate, magnā iniuriā sibi facitis, qū ī his nŕis necessitatib^o. I pro sanitate habēda, uel pro liberis, uel pro re perditā inueniēda, uaditis ad dia- bolos, diuinis &c. inimicos suos, cum in necessitatibus ad dominū sit currēdum, quia ipse solus potest dare sanitatem fi- lijs. Ergo dicit, Amen dico uobis, si quid petieritis patrem in nomine meo, dabit uobis. Iō. xvj. In ore deo reuerentia exhi- benda est, reuerenter de deo loquendo, quia si creditis ipsum deum & hominem dominū nostrū, cū de domino sit loquē- dū cū reuerentiā, etiā de xpo loqui reuerē- ter debemus. Vñ magnā irreuerentiā sibi facit q̄ p ipm iurant in uanū, & despici- unt, & blasphemant, & enē linguā diui- nit^o &c. In opere deo reuerentiā exhibēda est, si creditis q̄ ipse deus sit oīm puiŕor, & tributor, dās nobis puiŕionē de oib^o, titicū in cāpis, uinū in uineis &c. cōser- uans oīa. Iō merito eidē seruire debetis. Vñ magnā irreuerentiā sibi facit q̄ in do- minica non seruit sibi, audiendo missam &c. Memēto ut diem sabbati sanctifices. Iō. vii. autē die sabbatū dñi est. Non facies in eo omne opus tuum, tu & filius tuus, sed & filia tua, seruus tuus, & ancilla

tua, iumentum tuum, & aduena, qui est intra portas tuas. Sex enī dieb^o fecit de^o celū, & terrā, & mare, & oīa q̄ in eis sunt, & requieuit in die septimo ab omni ope- re. Idcirco benedixit deus diē sabbati, & sanctificauit eū. Exo. xx. Tertius gradus est beneuolentia proximorū. Habere em̄ debemus dilectionē, & bonā uoluntatem adinuicē, expellēdo odia, rācores, & ma- litias. Rō theologalis. Certum est q̄ nos portamus tātā reuerentiā deo, q̄ amore sui diligimus & honoramus imagines suas, siue sint de auro, argēto, ligno, siue lapide, nō q̄ adoremus imagines, ut res qdā sunt, sicut nec adoramus lŕas, nec aurū, nec argētū, & sic de alijs, sed honoran- tur & diliguntur rōne illi^o quē representāt. Idē de imagine yginis Marie, & sctōrū. Mō nulla imago dei est magis ppria in mundo inter creaturas corporales q̄ hō. Ad imaginē quippe dei factus est homo. Gen. ix. Si ergo habem^o credētia de deo, & portam^o ei reuerentiā, oportet nos ha- bere beneuolentiā ad imaginē suā, siue sit de auro, ut sunt pŕone charitatiue, siue de argēto, per clarā sciam, siue de lapide, p durā pŕiam, siue de ligno, ut sunt perso- ne mūdane, siue de carbōne, ut sunt pŕo- ne peccatrices, & inimici dei, qā ad ima- ginem dei sunt, sed est denigrata pŕoris imago per malā uitā, tñ imago est dilige- da. Auto. Si quis dixerit, Diligo deum, & fratrem suū oderit, mēdax est. Qui em̄ non diligit fratrem suū, quē uidet, deū quē nō uidet, quō potest diligere? Iō. iij. Quar- tus gradus est regētia mēbrorū. I. regere corpus suū, qā modicum esset diligere alios, nisi hō sciret regere seipsum. Qui- libet est cōstitutus a deo, quasi rex in ter- ra corporis, pprijs ad gubernādū subditos membra sua. I. oculos ab aspectibus, & sic de alijs. I. Si bñ mēbra regis es dign^o no- mine regis. Nō est aliquis uŕm hñs aīal, aīinum, uel equum, quin sciat ipsum re- gere. Iā scit q̄ hora sibi dat ad bibēdū, & q̄tā annonā daret, & nō daret ampli^o. Ita debetis facere de corpore uŕo, si pō facis oppositum p intēperantiā cibi & potus, non bene regis. Item quilibet uult quod animal

animal suū sit castū, nec pmittit femellā
approximare, & tu q̄re approximas me-
retrahis? minus te regis q̄ bestia. Item
quilibet scit q̄m pōt portare suū aīal, &
nō imponit ei amplius. Idē est faciendū
de onere pnie. Aliq̄ recipiunt pniām in-
discrete, iō deficiunt, & est periculū aīe.
Aliqui minus penitēt deficiēdo, uel mi-
nus faciēdo, dicendo, Quare plagas te,
q̄re portas ciliciū? Itē onus debet ppor-
tionari secundū corpis cōplexionē, & se-
cundū uitā. Sui tā qua secundū naturā hnt
uiuere. Iō dicit ecc̄ia, Deus cui seruire.
In pnia, regnare est. Quotus grad⁹ est
diligētia agēdoz. s. q̄ in nris bonis opi-
bus sumus diligētes. Alia debet esse dili-
gētia religiosoz, & alia clericoz. Dili-
gētia religiosoz est, seruādo nō solum
tria uota que sunt obediētia generalis,
paup̄tas ap̄icalis, castitas angelicalis, sed
etiā ceremonias, &c. Diligētia clericoz
est in diuino officio thoris dicendis, &
sic de alijs, clerici em̄ nō debēt uagari p
plateas. Negligētia em̄ ab eisdem uitari
debet, q̄ negligētia disponit ad casum.
Maledict⁹ qui facit op⁹ dñi fraudulēter,
seu negligēter. Hier. xlvij. Diligētia lai-
corū in quatuor est. s. de qualibet die, de
q̄libet septimana, de quolibet mēse, &
de quolibet āno. Quolibet die diligētia
hīe debēt laici, q̄a debēt orare de mane
& de sero, cogitādo q̄ uidēt xpm̄ iratū,
quē suis p̄cib⁹ placare dnt. Diligētia cu-
iuslibet hebdomade, in dñica audire mis-
sam cōpletā cū silentio, & orando. Non
em̄ i missa debēt loqui etiā cū patre no-
niter ueniēte. Itē diligētia de quolibet
mēse cōsistit in hoc, q̄ est quolibet mēse
confiteri, qd̄ licet non sit preceptum, est
tamen bonū consiliū. Dabo rationē de
camisia &c. De quolibet āno diligētia
in hoc cōsistit, qd̄ est cōiccare in pascha-
te. Nam sicut ille qui debet prādere cū
papa uel rege ornat se uestimētis, & la-
uat sē, ita hī q̄ cōiccare debēt, uestire uir-
tutibus, & lauare se dnt pnia, & lachry-
mis cōpunctionis & deuotionis. Nā xps
rex & papa inuitauit nos oēs xpianos, ut
comedamus cū eo in die pasche. Iō laue

tis uos per confessionē, & ornetis uos
uestimētis uirtutū, & bone uite. Ecce di-
ligentia. Sit timor dñi uobiscū, & cū dili-
gētia cūcta facite. ij. Paral. xix. Sext⁹ gra-
dus est prudentia dicendorū. s. ne uerba
sint scandalosa, diffamatoria, iniuriosa,
nec minarum, nec p̄torū occultoz, re-
uelatoria, sed diligere famā proximorum
debemus. Iō ap̄s, Sermo uester semp in
grā sale sit cōdit⁹. ad Cor. iij. No. sale sit
cōditus, qm̄ comeditis carnes uel pisces
nō falsos, man⁹ uia recta nō ducitur,
nec uehitur de seorsorio ad os, sed diuer-
titur ad sal uel ad falsam. Ita debet esse de
ybis uestris, q̄a nunq̄ uerbū debet ueni-
re de corde recta uia ad os, sed diuer-
tatur ad sal discretionis, cogitādo, Quid
ego uolo mō dicere, erit scandalū illud,
an diffamatoriū, an iniuriosum? & sic fit,
tunc concludit, ergo non dicā. Septimus
gradus est custodia interiorum, scilicet
custodire cor a malis cogitationib⁹, de-
siderijs, & cōcupiscētijs. Istē gradus est
maioris perfectionis, q̄a de corde p̄ce-
dūt bona & mala. Aug. Ideo p̄ctm̄, q̄a uo-
luntariū. Rō, q̄a si ego teneā manū exte-
riam & apertam cora uobis, uos poteritis
in ea ponere rem ignitam uel lutum, sed
in p̄ate mea est comburi uel nō, q̄a poi-
sum statim projicere. Ita imaginatio cor-
dis nri apta est angelis bonis & malis, &
pnt in ea ponere malas imaginatiōes &
cogitatiōes, uigilādo & dormiēdo, dice-
do, O mō tu posses te iudicare de tali uel
tali, uel tu posses habere delectatiōē
cū tali muliere, q̄a talis opportunitas &
sed in te est projicere uel retinere, & iste
retinentur quādo hō cogitat, & morose
delectatur, & sic anima cōburitur. Ideo
custodiatur cor. Omni custodia serua
cor tuum, quia ex ipso uita procedit, qd̄
uerum est, si bene custodiatur, alias si ma-
le, sequitur mors. Prouerb. iij. Ideo di-
cit scriptura in persona dei, Prebe cor tu-
um fili mi mihi. s. custodiendo a malis
cogitationibus, & oculi tui uias meas cu-
stodiant &c. Prouerb. xxij.

De eadem dominica. xviij.

Sermo. iij.

Ipsē uero apprehensum
sanauit eum. Hī uerbum
istud originā Lu. xiiij. &
recitat uē euan. currētis
dñice. Mō uolo uobis p-
dicare totū cursū medicine, quem xps
seruat in sua curatione aīarū. Sed pri⁹ sa-
cra scriptura, tam in ueteri q̄ in nouo
testā, q̄ xps dicitur medic⁹. Rō clara est
euidēs. Proprie & uere ille appellatur
medicus, qui habet duo. s. sciam specula-
tiua, & cursū medicine, qui. s. scit p̄prie-
tates herbarū & lapidū &c. & quō dnt ap-
plicari infirmitatibus. Sed⁹ requirit q̄
habeat practicā in ope, al̄s non esset me-
dicus, si in altero istorū deficeret. Si em̄
non habet sciam, tunc errabit, & multos
interficiet. Talis nō debet dici medic⁹,
sed merdic⁹. Per oppositū si habet sciam
tantā ut Galenus, siue Hippocrates, & si
nō habet practicā, baccalari⁹ pōt dici, sed
nō medic⁹. Oportet em̄ habere medicū
sciam, & intellectu, & practicā in ope. Qd̄
xps habeat ista duo, nullū nrm credo
in hoc dubitare. Quis em̄ melius scit, p-
prietates herbarū, lapidū, & cōstellatio-
nū q̄ ille qui creauit oīa? Not. q̄ philoso-
pho nō scierūt p̄prietates oēs de nno
holo saluie. Sed de scia dei dicit ap̄s, In
quo sunt oēs thesauri sapiētie & scientie
cōtinenti. ad Cor. ij. Et sic patet q̄ habet
theoricā, habet et̄ practicā, q̄a a prin-
cipio mūdi usq̄; ad nūc semper practica-
uit. Nunq̄ aliquis fuit curatus ab alq̄ mor-
bo nisi p̄ manus xpi, maxie in aīa, intantū
q̄ David qui fuit uulneratus in corpe,
& etiā in aīa per p̄tā, qm̄ fuit curatus, nō
negratiabatur medicis, sed deo, faciēs unū
p̄ctm̄ de hoc di. Bñdic anima mea dño,
& oīa que intra me sunt nomini sancto
eius. Benedic aīa mea dño, & noli obli-
uisci oēs retributiones eius. Qui p̄pici-
cit omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat
oēs infirmitates tuas. ps. cij. Ergo ma-
gnus practicus est xps. Si ergo aliquis di-
citur medicus, q̄a habet sciam, & practi-
cā, & utrūq̄; xps habet, iō bñ pōt dici me-
dic⁹, & ipemet uocauit se medicū cum

esset inter publicanos & p̄tores, & pha-
risei murmurāret, dixit eis ies⁹, Nō egēt
qui sani sunt medico, sed q̄ male hnt. Lu.
v. Quia un⁹ illorū erat infirm⁹ de supbia,
ali⁹ de auaricia &c. Iō bonū est q̄ medi-
cus sit inter eos. Dicit hic glos. Augu. Ma-
gn⁹ ad nos de celo uenit medic⁹, q̄a ma-
gnus p̄ totū mūdū ubiq̄; iacebat egrot⁹.
Patet ergo rōne & autoritate q̄ xps dicit
medic⁹, maxie aīarū. Iō dicit the. lpe xpo.
s. xps apphēsum. s. infirmū in cura sua sa-
nauit eū. Patet the. Cogitauī quō posē
uobis declarare curā & modū quem xps
seruat in curatione aīarū. Et ut intelligatis,
declarabo scdm̄ modum & practicā quā
seruant medici in curatione corporū. Et
inuenio q̄ medici secūdū artem medi-
cine seruant decem modos, scilicet

Primo per sudorem.

Secundo per uomitum.

Tertio per dietam.

Quarto per unctionem.

Quinto per minutionem.

Sexto per cauterium.

Septimo per chilterem.

Octauo per somnum.

Nono per exercitium.

Decimo per potionem.

Oēs istos decē modos xps medicus ser-
uat in curatione aīarū a p̄ctis. Iō dicit the-
ma, lpe xpo app̄. &c. Dico pri⁹ q̄ secūdū
artē & cursū medicine aliquē infirmi-
tates sunt que curantur ex sudore, qm̄ dicit
medicus, cooperiat & sudet &c. & sic ma-
li humores exeunt per poros, & corpus
purificat. Istō mō xps curat multas aīas
infirmas a peccatis sudore lachrymose
cōtritiōis, qm̄ hō se rigat cū memoria &
recordatiōe p̄torū, dicēdo, O miser, ta-
li die feci hoc, & tali hoc, & hō lachryma-
tur, ille lachryme cōtritiōis sudores sūt
anime. Istē sudor est tante yrtutis, q̄ una
gutta siue lachryma nere cōtritiōis cu-
rat aīam ab oībus culpis mortalibus. Sci-
tis quō gnant sudores isti? illo mō quo
xps sudauit in nocte passiōis, de quo Lu.
xxij. Factus est in agonia, & prolixius o-
rabat, & factus est sudor eius sicut gutte
sanguinis decurrētis in terram. Nota a-

li

gonia.

gonia. Non credatis q̄ in xpo fuerit tale bellū quale est in nobis. i. contradicōis sensualitatis, & spūs uel rōnis, q̄a in xpo optime concordabant. Sed bellū xpi erat sensualitatis circa obiectum passiōis, q̄a sciebat & uidebat coram se q̄ de bebat capi, uerberari, & tandē mori, sensualitas uidens q̄ ista habebat sustinere, restrinxit se, & sudauit sanguineum sudorem. Isto modo dñt in nobis generari lachryme contritionis, quilibet debet uidere corā se penā eterne dñatiōis ex peccatis sibi debitā, cogitando, O miser, quō euadā de manibus demonū? qd dicam qñ ero in iudicio? qñ dicet tibi, qd fecisti? & nō feci nisi pēā. Cogitādo sic, ueniet sudor lachrymarū, qui debet ēē sanguineus, tāta est illa pena. Ecce medicina aīe ex sudore. Tō dicit thema, Ipse xpo app. &c. Sed s̄ modus est p uomitū. Iā scitis qñ aliquis comedit nimis, & habet stomachum cōstipatum, & non pōt digerere, nec pōt quiete dormire, sed anxiat etiā, ac si pceperit potiōes uenenatas, remedium est p uomitum supflua eijcere, anteq̄ ueniat ad cor. Isto mō xps ordinat q̄ p uomitū nascetur aīa. Confessio eīn nihil aliud est nisi uomitus ciborum indigestibilū, qui sunt in stomacho cōscientie. Quot petitiōes uenenatas spūaliter hō comedit infra annū? Remediū igitur est ad pedes confessoris uomere. Nam confessor tenet caput quando absoluit, & post hō sentit se leuem. Et sicut uomitus fit cū labore, maxime qñ homo habet pectus strictum, ita confessio cum labore fit propter uerecundā diffamatiōis sui ipsius. Auto. Si coactus fueris in edēdo multū, surge de medio, & uomere, & refrigerabit te, & non adduces corpori tuo infirmitatē. Eccl. xxxj. Nota, si coactus fueris &c. Absolute nullus cogitur edēdo, nisi rogādo, comedatis, & sic cogitur comedere uxor a uiro, & cōuerſo, & amicus ab amico, & ita est de peccatis, q̄a quasi coacte hō peccat, nō coacte absolute, sed est una talis coactio. i. cogas me, quia placet mihi. Qñ dicit aliquis alicui amico, Volo me iudicare de

tali iniuria, uenias mecum, & alter, nolo. imo uenies. & sic uadit. Ecce coactio q̄ fit, nō est coactio cogēs. Itē qñ aliquis dicit mihi, faciamus tale pēam, q̄a nullus sciet &c. cogis me, ego faciā, quia placet mihi. Itē qñ p xēna dicit diuiti, Ciuitas indiget pecunijs, iō si uultis lucrati, mutetis, & habebitis. xij. p. x. p. p. mutui. O dicit diues, Vsurā eēt. Cui alius rñdet, Oportet, quia ciuitas indiget &c. Alter, Placet mihi si cogitis. Itē qñ iuuenis dicit alteri, Vadā? ad lupanar, uel ad hortum ad surandū fructus. Proh dolor, sic ad pēā cogunt gētes, sed ad illa que dei sunt nullus cogitur. Nullus dicit, Vadāmus ad missā, sermonē, confitendū, cōicandum &c. Remedium ergo, Surge de medio. i. recedendo a mala locietate. O bñdictū uomitū, tibi post dolorosam cōtritiōē sequitur uerecūda cōfessio. Tertius mod⁹ est p abstinētiā. Dicit eīn medicus febricitati, Auertis nos, nō comedatis carnes, nec fructus, nec bibatis uinū, sed comedatis brodiū pīſos &c. & sic natura reformatur. Greg. Dignitas cōditionis hūane p immoderantiā. i. flexu cōditionis i. disſepata, medicinalis parit monie studio. i. diēta reformet. Isto mō etiā xps sanat aīas, qd cōtingit qñ aliquis uolūt abstinētiā a delicijs carnalibus amore xpi. Xps enim amore nfi amarissimā sustinuit passiōes, iō amore sui & p saluatione aīe debemus abstinere. Abstinere etiā debem⁹ ab esu carnū certis diebus. Itē a cena a fructibus, & spacijs, a leſto, a camisa, a tripudijs, a uanis ornamentis, a supfluitatibus. Et istā abstinētiā amore xpi faciā, licet etiam sit parua. Ipse reputat magnā. Item abstinere debemus amore xpi ab illo, ad qd hō magis inclinatur, ut a potu ante missā, a ludō &c. Si enim p sanitate corporis hō facit tantā abstinētiā & diētam, licet hō sit delicatus, nonne mīto amplius p sanitate aīe est aliquid faciendū? Qñ aliquis confitetur, & habet febrē luxurie, etiam in oīsib⁹, uel auaricie, inuidie, & cōfessor dicit, Abstinētiā a carnibus tot diebus, uel a uino, uel ieiunetis, dicit, O pater, & qd

& qd comederē, nō possem dormire, & c. Non exculant se corā medico corporis, sed corā medico aīe magn⁹ defensus est. Qui eīn abstinēt amore xpi, ipse remittit pēā. Iō dicit scriptura, Charissimi obsecro uos tanq̄ aduenas & pegrinos, qui solū in uia recipiunt necessitatem, & nō curāt de delicamētis, abstinete uos a carnalib⁹ desiderijs, que militāt aduersus aīam, cōuersationē usam inter gentes habētes bonā. j. p. ij. Hic oēs sumus uiatores. Dom⁹ nfe sunt in celo. In domo pīs mei mansiōes multe sunt. Iō. xij. ergo refrenare desideria carnis debemus. Quartus modus est p unctiōē, qñ hō est cōstipatus, uel caro intumescit, uel i uulneribus medici ungūt &c. Isto mō xps curat. Unguētū est oīso, q̄a qñcūq̄ sitis cōstipatus, & inflatus p uerbiā, ungi potestis p deuotā orōnē. i. genib⁹ flexis, & cogitādo q̄ uidetis xpm indignatum &c. Tūc uenit terror, & cor mollicatur, & sic humiliatur. Bern. Oīso ungit. O quot uulnera pētorū curātur unguento orōnis. Exēplū in euangelio, de quodā pētorē uano & pōſo, contra quē deus pūlit snām cōdēnatiōis, sed pstratus rogauit di. Patientiam habet in me. Et rñdit sibi di. Serue nequā, oē deuotū dimisi tibi, qm rogasti me. Matth. x. vij. Persona eīn deuota in orōne semper erit humilis, sed orōnes quas uos facitis non unq̄, nō faciunt humiliare cor, q̄a i deuote hunt, inducēdo uos &c. Mulieres pingendo se, nihil uel parua ualeat. Qñ supplicatur pape uī regi hūiliter fit supplicatio. Vnguentarius faciet unguēta lauarii, & unctiōes conficiet sanitaris. Eccl. xxxvij. Quintus modus est p minutiōem, qñ hō infirmus hnt languinem corruptum, uel abūdant nimis in sanguine &c. Isto modo xps utitur, & hoc quando diuitibus damna rerum ordinat, & pronūdet. Nam uos diuites qui abundatis in pecunijs, pane, uino &c. nisi faciatis minutiōem, corripemini &c. quia diuitie sunt occasiōes pētorū, unde dicit, luxurie &c. Dicunt diuites, Quid erit mihi expēdere. i. florenos, ut habeā istā puel-

lam, uel uiduam &c. Iō ut caueātur pēā, & pētorū occasiōes, fiat minutiō diuitiarum in redemptione captiuorū, in puelis maritandis pauperibus. Ista minutiō fit de uena cordis, quia ubi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuū. Mat. vj. De ista minutiōne dicit xps, Quod superest date eleemosynam, & ecce oīa munda sunt uobis. Luc. xj. Hec auctoritas, & hoc xpi p̄bū deberent scribi literis aureis in parietibus diuitum. No. Qd superest, non dicit expolietis uos i hyeme, & detis pauperi, uel uxorem, uel filios, nec q̄ amoueat panē de ore uestro, uel uxoris, uel filiorum, sed qd superest recepta necessitate, detis pauperibus. Preciose uestes nō unq̄ corripunt a tineis, & pauperes moriunt fame & frigore. Et triticū corrumpitur in horreis diuitum, & pauperes fame & paupertate affliguntur. Et hoc tangit maxime ecclasticos, q̄a laici qui hnt hereditate filios, & maritare filias, si congregēt uel thesaurizent, non mirū, quia pueros habent, nec est par rō de ecclasticis psonis, sacerdotibus, & secularibus. Rō, si aliquis habet domū in loco sicco, si facit ibi cisternam ubi congregantur aque pluuiarum, sapienter facit, sed qui habet puteum in domo, ea nō eget. Laici sunt in sicco, q̄a nō semper habēt certos redditus, sed sicut dat deus in campis, uineis &c. sic cōgregāt. Qñ non cresunt, nihil recipiūt. Et si deus in isto āno dat, forte in alio nō dabit. Iō oportet eos cōgregare p se, uxore, filijs &c. Sed sacerdotes qui habent puteū, i. redditus, quare faceret cisternā in taxia uel bursa? Ecce damnatio uel piculū. Iō dicit, Quod superest. Sextus modus est cauteriū, qñ eīn aliquis habet plagā corruptam, oportet eū cauterio, hoc est, cum ferro ignito de osibus extrahere immūdiās. Et ista medicina est ualde dolorosa. Isto mō xps sanat illos qui sunt corrupti. i. iuenerati in peccatis siue indurati, nolunt dimittere pēā, & malā uitā, nec confiteri. Si dicatur eis, & quare non emendatis uos? Dicunt, Vadatis, quia ita bene saluabor sicut & uos, Obstinati sunt. Sed xps cum

cauterio. i. tribulatioe, frangit sibi tibia, uel brachiu, uel cu igne scti Antonij, & tunc cu plagis, tales nonnuq. conuertunt ad deum, & contenti. Itē idē dicēdū est de mulierib, q. nec p. p. d. catores, nec cōfessores uolunt dimittere nanitates, quin ostendant mamillas, sed xps cauterio de lepra uel alia infirmitate sanat, & curat eas. Et bona est tribulatio corpis q. curat aīam. Sicut medicus qui scindit carnes extra, ut intus curent &c. Iob. v. Beatus hō qui corripit a dño. Incepcionem ergo dñi ne reprobes, q. ipse uulnerat, & medet, percutit, & man⁹ eius sanabunt. Seprimus est clistere, medicina est uerecūda, sed dicūt medici q. est ualde proficua. Ecce remissionē iniuriarū, q. enim mali humores nō possunt exire de corpore, dāt clistere. Ita q. habet odiū, ranco rem &c. cōtra aliq. & malā materiā, & uenenatā in corde tenet, hoc remedio utat, qd. remediū est recipe clistere. Scitis q. clistere sit de multis materialibus, ita clistere remissionis debet fieri de multis materialib. Dicūt aliqui, O quō possem remittere mortē patris, fratris &c. Recipiatis clistere cōpositū ex materialibus. Primū p. sionis xpi, qui in maiori bus doloribus clamauit, Pater ignosce eis. Videbat enim patrē ad recipiendū uindictā paratū. Secundū de uirgine Maria. Ab ista uos mulieres recipiatis materiale, q. tota desolata, postq. depositum fuit corpus de cruce, & sepultū, rediens Hierlm, q. crucifixo filij sui uidebāt eam, dicebāt, Ecce ista est mater Iesu crucifixi, salutabat eos d. Deus sit uobiscū, quāuis diabolus erat cū eis. Sed mulieres nonnullae iracunde & uindicatiue non loquunt sibi, allegantes, quia dixit mihi, tu es loquax &c. Tertium materia le a sctis martyribus accipiat. s. a beato Stephano, qui orauit p. lapidantibus se, & pro alijs. Ab his tribus cōficiatur clistere, & ponatur in manica memorie, & transeat per canale timoris dānationis, & sic exibat materia, medicina est uerecūda, sed proficua. Relinque proximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi

p. soluentur. Homo hōi reseruat irā, & a deo qrit medelā. q. d. non pōt fieri. In hōiem similem sibi nō habet miam, & de p. suis deprecatur. Ipse cū caro sit, reseruat irā, & propitiationē petita deo. Quis exorabit p. delictis illius? q. d. nullus. memeto ergo nouissimorū, & desine inimicari. Eccl. xxvii. Octauus est p. somnū. Rō. Q. hō uigilat, oēs sensus, & uis⁹, & cetera potētie aīe laborāt, ideo nō habent occasionē curandi, sed q. infirmus dormit, natura recreatur & sanat. De hoc auctoritas. Xps loquens de morte Lazari dixit, Lazarus amicus noster dormit, & discipuli non de morte, sed de somno intelligētes, rīderunt. Si dormit, saluus erit. Io. xi. Istō mō xps sanat aīas infirmas. Sōnus enim anime est cessare a negocijs tpalibus, & cōtemplari de alio mundo. s. quō sunt aīe in celo cū angelis in quā beatitudine & glia, respiciendo celū, cogitando pulchritudinem interiorē, cum extra sita pulchritudo. Item qualis delectatio debet esse uidere deum in trinitate, xpm deū & hōiem, uirginē Mariā, & sctos. Iste est somn⁹ aīe, & sic cor inflāmat in desiderio paradisi, & despiciat mūdum. Iō David, In pace in idipsum dormiā, & requiescā. Itē cogitādo infernū, & penas dātorū, purgatorū &c. Itē dei p. uidentia circa huius mūdi gubernationē. Sed uos laici tota negotia habetis infra hebdomadā, q. nō poteritis sic dormire, tū in die dñica debetis sic dormire, cessando ab omni negotio tpali, nō solū nō faciēdo opere, sed nec etiā loquēdo, nec cogitādo. Et si cōterendo ita facitis p. t. q. infra hebdomadā cōmissistis, remittent uobis. Hec dicit dñs de sctis Israel, Si reuertamini, & quiescatis, salui eritis. In silentio & spe erit fortitudo uestra. Esa. xxx. Nota, si reuertamini. Infra hebdomadā spargitis, & distrahitis uos, un⁹ ad capū, ali⁹ ad uenā, ali⁹ ad forū, sed in dñica reuertamini. s. a negocijs, & quiescatis. Nonus est p. exercitiū. Aliq. infirmitates sunt, de q. dixit medic⁹, laboretis &c. sicut de magnis patet dñis, q. tū ingurgitat se, q. im

pinguant & infirmant, q. bus dicit medic⁹, exerceatis uos. Dicat historia de quodā pinguisimo, capto a Barbaris, & curato a pinguedine hoc modo. Istō mō de curat aīam p. exercitiū p. nē, ieiunādo, portādo ciliciū, dormiēdo super terrā. Exerce teipm ad pietatē, nā corporalis exercitatio ad modicū utilis est, pietas autē ad oīa ualet. i. Tim. iij. Pietas & mīa differunt, q. mīa est laborare circa utilitatem proximi, sed pietas est laborare in opibus spūalib⁹ ad utilitatē & saluationem sui. Corporalis exercitatio circa negotia huius mundi ad modicū utilis est, q. totū remanet q. hō mori. Dicat contra detractores, q. uident orātes, dicūt, Ecce ociosi sunt, sed q. laborāt in mundanis, dicūt, Iste nō est ociosus, sed in sero mortis apparebit q. fuerit ociosus. Decimus modus est p. potione seu purgationē purificantē totū corp⁹, & dāt cooperatā i aliquo uase, uel si sit comestibilis coopta, uel hostijs, uel sctis. Ita etiā xps curat aīas hoc mō. Nā xpi ultima medicina, & alijs melior est cōicare & manducare corpus & sanguinē xpi. In hostia enim est caro xpi uera sicut est in celo, sed cooperta &c. quia esset abominatio comedere carnes humanas, imo si p. miraculum uideret ibi aliqd. in specie carnis, nō esset sumēda illa hostia. Ista purgat aīam. Eccl. cātāt, Culpāt caro. s. peccando, purgat caro. s. xpi, regnat de⁹ dei caro. Ideo Lu. xix. de Zacheo ipm recipiente, dicit xps, Hodie sal⁹ huic domui facta est. Iō quolibet anno in paschate cōicere, al⁹ nō recipiet uos in celo. Etiā pueri. xij. annorū, q. hnt usum rōnis, cōicare dñt. Vñ xps, Qui māducat meā carnē, & bibit meum sanguinem &c. Ioan. vj.

Nō dñca. xvij. post trinitatem. Sermo. j. Ego poterat ei respondere uerbum. Habes uerbum istud originat⁹ Matt. xxij. Sermo noster erit de sancto euāgelio, si placet deo habebim⁹ multas bonas doctrinas. Salutes ergo Maria &c. In sancto euāgelio sit mērio de tribus magnis disputa-

tionibus, que fuerunt inter xpm ex una parte, & Iudeos inimicos xpi ex alia.

Prima de generali resurrectione.

Secunda de generali dilectione.

Tertia de eternali generatione.

Et in qualibet xps uicit tantū, q. nō habebant replicam nec rōsionē, imo dicit thema, Nemo poterat &c. Tāta erat xpi sapiētia, q. nō poterāt respondere. Prima disputatio fuit cuiusdā secte Iudeorū. s. Saduceorū cū xpo. Saducei enim falsos se dicebāt esse, cū tñ essent heretici. Dicebāt enim non esse resurrectionē gñalē, sed q. sicut corp⁹, ita & aīa mori, dicētes hōies similes bestijs, ita q. nihil remanet, dicebāt enī nō esse angelos in celis, nō intelligētes qd. est spūs, & substantias spūales non esse. Ita afferebant. No. igitur q. corpus totā xptatē habet ab aīa, q. habet mēbra ut corp⁹, sed non uident a nobis, quia spūalia sunt, tñ corp⁹ nō posset mouere manū nisi intus esset manus aīe, nec oculus uideret nisi p. oculos aīe, & sic de alijs mēbris. Clarū enim est qd. oēs potētie aīe inorganice & organice fluūt ab anima, sicut a radice fluunt folia, flores, & fructus. Anima humana est perpetua &c. Vñ xps Iesus, qui est creator corporū & aīarū, predicabat de resurrectione gñali, quō boni & mali in iudicio resurget, & quelibet aīa assumet suū corpus, etiā si fuerit cōbūstū, uel comestū a bestijs &c. ut simul aīa cū corpe habeat gñam ut in bonis, uel penā sicut in malis. Xps predicabat istā xptatē. Saducei autē uoluerunt disputare cū xpo. Euāgelium hodiernū nō dicit nec tagit clare disputationē, sed tangit parum di. Audientes pharisei q. Iesus silentiū imposuisset Saduceis. Sed ista disputatio ponit a duobus euāgelistis. Mar. xij. Lu. xx. Ideo bonū erit ut dicā eam uobis. Dicatur quō Saducei uenerunt ad xpm dicendo, Vos magis predicatis resurrectionem, modo respōdeatis nobis. Vna puel la fuit &c. dicatur quō habuit septē uiros, unū post aliū. Querit in resurrectione cum quo ibit, si cum primo, qui uirginatē ei abstulit, quid facient alijs? Si cū

omnib⁹, hoc non uidet uerū, quia nunq̃
fuit q̃ una mulier haberet simul plures
uīros, licet diuina dispensatione un⁹ uir
habuerit plures uxores. Ecce rōne illo-
rū, qui arguūt xpo, sed parū ualet argu-
mentū. Rūdit xps di. Mar. xij. Erratis, ne
scientes scripturas, neq; uirtutē dei. Cū
autē a mortuis resurrexerint, neq; nu-
bent, neq; nubent, sed erūt sicut angeli
dei in celis. No. Erratis, nesciētes scriptu-
ras. In quib⁹ de⁹ reuelauit resurrectionē
esse. Secūdo & x̃tutē dei nescitis, qui de
hoīb⁹ faciet angelos in cōditione, q̃a si-
cut angeli nō curāt de illo actu, nec nu-
bunt, ita nec hoīes post resurrectionem.
Ecce prima disputatio. Sed nota secre-
tū cū dicit, Erūt sicut angeli dei in celo.
Ly sicut dicit silitudinē, q̃a post resurre-
ctionē hoīes erūt siles angelis i q̃tuor, i
imortalitate, i spūalitate, i charitate, & i
dignitate. Dico p̃rio q̃ hoīes erūt siles ā-
gelis in immortalitate. Angeli em̃ nō p̃nt
mori. Tot angeli boni hodie sunt, quot
remāserūt post casum, null⁹ est mortu⁹,
nec senescūt, nec infirmant. Et q̃a nō mo-
riunt, nō est sibi necessāria gñatio, sicut i
nobis hoīb⁹ necessāria est gñatio, aliter
iam defecisset natura humana. Sed quia
post resurrectionē erim⁹ immortales, iō
tūc nō erit necessāriū matrimoniū, nec
gñatio, q̃a nūerus ordinat⁹ a deo saluan-
dorū, uel dānādorū, nō augebit nec mi-
nuet. Istā rōne t̃git Lu. di. Filij hui⁹ sc̃i
nubūt, & tradunt ad nuptias. Illi uero q̃
digni habebunt seculo illo in resurre-
ctione ex mortuis, neq; nubēt, neq; du-
cent uxores. Rō. Neq; enim ultra mori
poterūt. Luc. xx. Secūdo erimus similes
angelis in spūalitate. Diceret aliq;.
Prima silitudo de immortalitate bona
est, sed nō satisfacit. Si angeli enim non
hūt uxores, nec mirū, q̃a nō sunt carna-
les, sed de nobis, q̃ habemus carnē, qua
inclinamur, nisi habeamus desiderū cō-
pletū, nō erim⁹ perfecte b̃i. Rūdeo, q̃
nos iam habem⁹ carnē & sanguinē ieli-
nātes int̃m, q̃ nisi p̃sona sit b̃i spūalis, &
abstinēs, nō posset caste uiuere. Sed post
resurrectionē, sicut a carne remouebit

mortalitas, ita etiā remouebit illa incli-
natio, & desiderū libidinis, & uolūtas,
int̃m q̃ sicut puer un⁹ anni nō cōcupi-
scit. Itē sicut Adā & Eua in statu innocē-
tie, q̃ nudi stabāt in paradiso, nō fecerūt,
sed postq̃ peccauerūt, uēit cōcupiscētia,
& mor⁹, & tūc cooperuerūt se. Brace fu-
erūt folia de ficu. Ita post resurrectionē
erim⁹ sine illa cōcupiscētia, sicut angeli.
Caro ñra, si fuerim⁹ b̃i, tunc erit clarior
crystallo a sole illuminato. Iō ap̃ls, Semi-
nā corpus aiale, surget corpus spūale. /
Cor. xv. hoc facit uirt⁹ dei. Iō dicit, Erra-
tis, nesciētes scripturas, neq; uirtutē dei.
Tertio erimus siles angelis in charita-
te. Bon⁹ uir iā diligit uxore suā, nec de-
spicit ex quo est, p̃ba &c. Tales post re-
surrectionē in paradiso singulariter dili-
gent se, regratīdo deo, quia sicut fue-
runt hic in societate, ita ibi, sed ita parū
curabūt de actu carnali, sicut nec Micha-
el, uel Gabriel. Non enim angelus cu-
stos curat de muliere sibi cōmissa, quo
ad actū illū, licet diligat eam plus q̃ uir.
De ista rōne dicit scriptura, Non erunt
in memoria priora. / opa, & nō alcēdent
ad cor. / ille ielinationē, sed gaudebit,
& exultabit usq; in sempiternum. / Esa.
lxv. Quarta silitudo erit dignitatis, quia
erimus equales angelis. / si fuerim⁹ b̃i.
Angeli sunt diuī p̃ nouē ordines, & q̃
hō intrat celū empyreū, inuenit primā
plateā, ubi sunt palatia corporalia. / de
materia celi, ubi stāt angeli in isto ordi-
ne, & erūt equales angelis p̃one penitē-
tes. Et in secūda platea altiori sunt archan-
geli, & in ordine isto erūt equales eis p̃-
sone in deuotione ardētes, & sic de ali-
js. De ista rōne Lu. xx. Equales em̃ an-
gelis sunt, & filij sunt dei. Secūda disputa-
tio fuit alteri⁹ sc̃te. / s̃phariseorū. Phari-
seus enim idē est q̃ diuīsus, q̃a ab alijs di-
uidebat in uestibus, portabāt em̃ uestes
spūales, ut religiosi portāt, in frōtib⁹
portabāt unā chartā, in qua erāt scripta.
x. p̃cepta, inuētes q̃ semp cogitabāt de
eis, sed magis de taberna, coquina &c.
Item portabāt quatuor uitras hyacinthi-
nas. q. d. q̃ essent celestes, affirmabant
etiā

etiā multos errores, & ualde inimica-
bāt dño Iesu xpo. Et cū audissent q̃ Ie-
sus silentiū ip̃osisset Saduceis, uenerūt
ad xpm, ut disputaret cū eo. O iste bestie
quantū iactabāt se, & un⁹ doctor, p̃po-
nit questionē xpo di. Magf, qd⁹ est mā-
dātū maximū in lege? In lege em̃ Moyfi
sunt multa p̃cepta & diuersa. Iudei dicūt
esse p̃cepta affirmatiua legis. cccxlvij. Et
tor ossa secundū Physicos sunt in corpe
humano. / cccxlvij. p̃cepta uero negatiua
erant. cccxlvi. sic sunt in summa oīa p̃ce-
pta. dxxij. Sed de⁹ oīa reduxit ad nū-
denariū, sicut decē digitis opamur, sic p̃-
ceptis decē meremur, & doctores quoli-
bet die inter se disputabāt qd⁹ erat mai⁹
p̃ceptū, nec poterāt cōcordare. Ideo ue-
nerūt ad xpm despectiue dicēdo, Vide a-
m⁹ qd⁹ iste faber lignari⁹, qui nunq̃ fuit
in studio, & intromittit se de predica-
tione, dicit. Ideo dicunt, Tenemus eū.
Magf, qd⁹ est mandātū maximū &c. Rū-
dit xps, qui est sapientia eterna, Diliges
dñm deū tuū ex toto corde tuo, & in to-
ta aīa tua, & in tota mēte tua. Hoc est ma-
ximū & primū mandātū. Secundū autē
simile est huic, Diliges p̃ximū tuū sicut
teipsum. In his duobus mādatis tota lex
pendet, & p̃phete. Dilectio em̃ dei sup̃
oīa iungit creaturā cū creatore, intelle-
ctu, memoria, & uolūtate. Dilectio p̃xi-
mi iungit proxio. Ideo ista duo p̃cepta
sufficiunt ad saluationē. Ideo xps, in his
duobus tota lex pēdet, & p̃phete. Sicut
enim. cccccc. & xij. p̃cepta reduxit ad
decē, ita decē p̃cepta reduxit ad duo,
ut nullus possit ex ignorantia excusari.
Et sicut duab⁹ tibijs ambulā, ita duo-
bus p̃ceptis charitatis in uia dei profici-
mus. P̃ceptū primū est. / diliges dñm
deū tuū &c. & est tanq̃ tibia dextra, quo
deus diligit toto corde. i. intellectu. Ec-
ce hic fides, quia si diligit deum ex toto
corde, eris fidel⁹, & non ibis ad diuinos
&c. quia esses proditor, recurrendo ad
inimicos xpi, qui nullius hūt posse &c.
Itē in tota aīa tua. i. uoluntate, ex hoc ca-
uebis ne inhonores nomē suū, in ua-
num sumendo, false iurando, qd⁹ nō est

faciendū, nec pro restauratione proprie
persone, nec p̃ aliquo lucro. Parū lucra-
tur qui perdit aīam. Mat. xvj. Quid enim
prodest hoī si mundū uniuersum lucre-
tur, aīe uero sue detrimentū patiat⁹? Itē
in tota mēte tua. i. memoria, quantū ad
dñicā seruandā. Postq̃ laborasti feria se-
cunda, tertia, quarta, &c. Memēto ut diē
sabbati sc̃ifices &c. Exo. xx. Secundū p̃-
ceptū de dilectione p̃ximi, tanquam ti-
bia sinistra, Diliges p̃ximū tuū sicut te-
ipsum. Si habes filios, & uis honorari ab
eis, tu etiā honora parentes &c. Itē sicut
non uelles q̃ aliq; cū uxore uel filia tua
faceret inhonestatē, sic etiā noli tangere
uxorē proximi tui impudice. Item sicut
nolles q̃ aliq; te occideret, nec tibi inju-
riaret, ita nec occidere debes aliū, nec al-
teri iniuriari. Idē de uxore. Nulla uellet
q̃ alia curaret de uiro suo, tū tenet uir
uxori, sic cōuerso ad equalia inducant,
& sicut uxor dicere i fidelis uiro, cū alio
uiro luxuriā cōmittēs, ita & uir. Itē sicut
nolles q̃ aliq; furtiue recipet pecunias
tuas, & bona tua, siue fructū, ita &c. Itē si
cut nolles diffamari, q̃a fama est p̃ciosa,
sic nec aliū diffames. Caue &c. Et nota
q̃ sicut oīa p̃cepta, affirmatiua & nega-
tiua, q̃ ordinant creaturā erga deum, cō-
prehenduntur in isto, Diliges dominū
deum tuum &c. ita oīa que ordinant er-
ga proximum, cōprehenduntur in isto,
Diliges proximū tuū &c. Omnis lex in
uno sermone implet, Diliges proximū
tuū &c. ad Gal. v. Plenitudo ergo legis
est dilectio. ad Ro. xij. ibidē, Qui diligit
proximū, legem impleuit &c. Tertia di-
sputatio fuit alijs subtilior, de eterna ge-
neratione, quō xps, ut uerus deus, eter-
naliter gñatur a p̃fe. Quēdamodū de so-
le uno uidemus & tenemus q̃ de se gñat
radiū, quē mittit in hunc mundū ad illu-
minandū, calefaciendū, & fructificandū,
& non recedit ab eo. Ita filius in diuinis
splendor p̃fis eternaliter a p̃fe gñatur, &
tū a p̃fe nō recedit, sed in p̃fe manet si-
cut uerbū in dicēte. De quo uide. / Tho-
j. parte. q. xxvij. de processioib⁹. Et etiā
j. par. q. xxxij. de uerbo in diuinis. Et. q.

xlj. ar. v. ad secundum ar. Et sicut sol sine
uxore generat radiū de sua substantia, ita
deus filius &c. Et sicut sol nō est prior suo
radio, nec pater filio. De hoc uid. f. Tho.
j. p. q. xxxij. Iudei aut nō credunt Mesiā
esse filiū dei eternum, sed Dauid. Iō xps
uolēs eis probare diuinitatē in Mesiā,
& filiationē dei, quādo iam nō poterāt
sibi respondere, ut uicti uoluerūt recede-
re, sed xps dixit eis, Respōdeatis mihi ad
unā questionē. Quid uobis uidet de xpo,
id est, Mesiā, cuius filius est? Rūderunt,
Dauid. xps yō non negādo quin esset fi-
lius Dauid secundū carnē, uoluit tñ proba-
re maiorē filiationē in hoc dicēs, Quo-
modo ergo Dauid uocat eū in spiritu do-
minū, dicēs, Dixit dñs domino meo, se-
de &c. Si ergo Dauid uocat eū dominū,
quōd filius eius est? quia nullus rex uocat
filiū suum dominū. Cū ergo Dauid fuisse-
ret rex, & nullū habuisset dñm nisi deū,
igitur finaliter nemo poterat ei respōde-
re uerbū, imo dixit textus, Nec ausus fuit
quisquā ex illo die eū amplius interroga-
re. Moraliter hic super thema, Nemo po-
terat ei rūdere ybum. Tria peccata sunt,
ex quibus in iudicio, ubi xps disputabit
cū hominibus, nō poterunt sibi rūdere.
De ista disputatione autoritas. In diebus
illis, & in tempore illo, cū cōuerterō ca-
ptiuitatē Iuda & Hierusalē, congregabo
oēs gētes, & deducā eos in uallē Iosa-
phat, & disceptabo ibi cū eis. Iohelis. iij.
In ista disputatione tria peccata claudēt
os, q non poterunt respondere. Primū est
maleuolētia in corde. Secundū obloquē-
tia in ore, uel detractio. Tertiū est negli-
gētia, uel acidia in opere. De primo sunt
illi, qui in hoc mūdo hnt malā uoluntatē
ad inuicē, & rācorem, & licet timore dñi
non audeāt se tāgere, tñ tales in iudicio
non poterūt respondere argumento xpi
dicētis, Quare tu odisti illū? Dices, quia
interfecit patrē, uel &c. Et xps, Ego qui
sum rex & dominus oīm, fui captus, liga-
tus, uerberatus, & mortuus. Ecce quot in-
iurie, & remissi, nec uolui q pater meus
reciperet uiuētiā, unde ergo habes
tu &c. Non poterūt respondere uerbum.

Itē mulieres, quādo xps dicet eis, Quare
tu non loquebaris cū tali &c. Et xps di-
cet, Ecce hic mater mea, quē locuta est il-
lis qui filiū suū interfecerūt eadē die. Di-
catur. Ideo auferis uos. Dicat exemplū
de illo rege, qui fecit conuiuiū nuptialū
&c. & dixit uni, Quōd huc intrastrī, nō ha-
bens uestem nuptialē? At ille obmutuit.
Mat. xxij. Et qd respōdisset, cū esset ribal-
dus & male indutus? Dicunt hic glose, q
amor dei & proximi est uestis nuptialis,
qui eū habet claritatē, optime est orna-
tus, sed odiū est uestis lacerata. Iō auise-
tis uos. Secundū pētū est obloquētia in
ore, qñ homo obloquit de proximo suo
diffamando &c. Dauid, Sedens aduersus
fratrem tuū loquebaris, & aduersus filiū
matris tue ponebas scandalū &c. Tertiū
est negligentia in opere, quia nō curatis
de operibus ordinatis ad saluationem, si-
cut de cōfessione fienda, ad minus semel
in anno. Itē de cōmunionē, quē est opus
principale saluationis, quia sine isto nul-
lus pōt saluari. Mirabile dicam uobis. Di-
cit bñs Tho. in tertia parte theo. q pue-
ri nouiter baptizati nō pnt intrare para-
disum nisi cōicent. Declaret per simile
de corpore humano, ubi sunt multe par-
tes, tamē una sola pars. f. os, recipit cibū,
sed ex quo os est pransum, etiam oculi,
aures, manus &c. q omnes partes & me-
bra sentiunt confortationē. Ita ecclesia
xpiana est unū corpus, & pueri baptizati
iā sunt partes huius corporis, cuius os est
sacerdos, ideo uirtutē illius cōionis pue-
ri habentur tanq cōicati. Sed de magnis
ordinauit ecclesia, ut cōicent in pascha-
te. Rō, quia xps q in die ueneris scā in-
trauit capū, in die resurrectionis uult in-
trare casuū quod acquisiuit, intm q si sa-
cerdos q celebrat quolibet die p totū an-
nū, si in paschate nō celebrat, peccat mor-
taliter, nisi excusetur legitime, extra de
pe. & re. oīs utriusq; sexus fidelē. postquā
ad annos discretionis peruenerit anima
sua, solus pētā saltē semel in anno fideliter
cōfiteat proprio sacerdoti, & inuicē
sibi pñiam proprijs uiribus studeat adim-
plere, suscipiēs reuerentia min⁹ in pa-
scha

tha eucharistie sacm &c. Sed laici etiā si
intra annū cōicauerint, illa die debēt pa-
rare domū regi ueturo. Et honor est xpi,
sed utilitas est nostra. Dicat quod pētū
est de illis, qui nō permittent regē sed
bestias intrare in castro. Idē in proposi-
to. Xps tāgit ad portā palatij p clericos
& predicatorē, qui uobis dicūt q debe-
tis cōicere &c. Vos aut permittitis intra-
re in os gallinas, perdices, & non uultis
xpm permittere intrare &c. Iō xps nō p-
mittet uos intrare paradysum qñ pulsabi-
tis. Amē dico uobis nisi manducaueritis
carnem filij hoīs &c. Iōā. vi. Iō qñ anima
dicet, Dñe dñe aperi. Dicet xps, Amē di-
co tibi non intrabis huc. Pōtādo ciliū.
tatur quis in scitāte uite, & gratia spiri-
tuali digna una cōione, q un⁹ hebdoma-
de afflictione in pane & aqua, & plus q si
qualibet die plagaret se, portādo ciliciū.
Exemplū a simili, de onere palearū stan-
te per hebdomadā ad solē, & in domini-
ca die approximato igni, quo calore pl⁹
taliter certū est q ignis. Idē in proposi-
to. Nā facere opera pñalia est quasi stare
ad solē, sed qñ hō cōicat, approximāt hō
igni, qui incēdit & inflāmat animā. Et li-
cet plene mūdane propter negocia mū-
dana nō in qualibet dñica possint cōica-
re, tñ in pascha nō debēt cōmunionē di-
mittere, & qui dimittūt, reprehēduntur
xpo. Vnde Iō. j. dicis, In propria uenit. f.
per cōsecrationē. Quia sicut radius solis
intra p quālibet fenestrā apertā, ita etiā
grā xpi intrat cor cuiuslibet digne cōicā-
ti &c. Et sui eum &c. usque, filios dei
fieri &c.

De eadem dñica. xvij. Sermo. ij.

Vid uobis uidetur de
xpo, cuius fili⁹ est? Mat.
xxij. Salutes uirgo Maria.
Istud ybm habet difficulta-
tē & subtilitatē, & ut uos
intelligatis illud, sciēdū est q i sacra scri-
ptura inuenit tā in ueteri q in nouo testa-
mento in multis locis, q xps dicis liber-
tate. Rō, quia sicut in libro cōtinetur &
representat sciētia, ita in xpo, i quo libro
contineat due charte diuinitatis & humanita-

tis, in quibus continetur tota sapiētia ne-
cessaria huic mūdo, hic in presenti p gra-
tiā, & in alio per gloriā. Ideo dicit scri-
ptura de xpo, In quo sunt oēs thesauri sa-
piētie & sciētie dei absconditi. Col. ij. No-
ta, absconditi illis. f. q nolūt ibi legere nec
contēplari, ut philosophi, q nescierūt in
hoc libro legere, ignorātes xpi deitatem
& humanitatē. Secūdo illi thesauri sunt
absconditi poetis, q uadūt per imaginatio-
nes & fantasias. Tercio infidelibus, q no-
lūt ibi legere, nec de eo cogitare. Quar-
to malis xpianis & mūdānis, q nō curant
nisi de negocijs huius mūdi. Sed perso-
ne deuote, bone uite, & deuoti, religio-
si, clerici, q despiciūt mūdū, & ponūt to-
tū cor suū in amore xpi, ad ipm laudan-
dū, glorificādū &c. tales legunt ibi. Li-
ber aptus est, q est liber uite. Apoc. xx. In
hoc libro semp studebat apostolus, ideo
fuit tā magnus doctōr & magister i theo-
logia, dicēs de se, Non iudicauit me scire
aliquid inter uos, nisi Iesum xpm, & hūc
crucifixū. j. Cor. ij. Quādo em āia intrat
paradysum, uidēs istū librū, in eodē legit
etiā si nūq sciuerit lras, & immediate ha-
bet plus de sciētia q habuerūt prophete
uel apī in hoc mūdo. In isto libro studē-
dum est qñ laborat hō in studijs, & expē-
dit tps. Christus uolēs nos prouocare &
inclinare ad studēdū & legēdū in hoc
libro, dicit, Quid uobis uidet de xpo? Ac
si ego de aliquo libro optimo dicerē uo-
bis, quid uobis uidet de isto libro? quasi
dicerē, excellēs est. Et patet thema. Mō p
dictū thema possum uobis declarare se-
cundum tres generationes, uel tres nati-
uitates quas inuenio in Christo.

Prima gñatio seu natiuitas est eterna
in sua deitate.

Secūda tpalis in nostra humanitate.

Tercia spiritualis in uera sanctitate.

Ex prima dicis fili⁹ dei omnipotētis.

Ex ica fili⁹ yginis Marię excellētis.

Ex tertia filius persone penitentis.

Ideo qñ dicitur, Quid uobis uidetur de
xpo? possumus tripliciter respondere. Di-
co primo q prima generatio xpi seu na-
tiuitas est eterna in sua deitate, quia eter-

maliter anteq̄ crearet celū, uel terrā, elementa, seu angelos, sine principio deus pater generauit filiū in deitate. s. i. distinctiōe personali, q̄a alius est pater generās, & alius filius genitus, & filius distinctus est a patre distinctiōe personali, sed non est aliud in deitate essentiali, q̄a eadem est essentia patris & filij. Nō sic est in nobis, quia sicut alius est pater in humanis, & generās, & distinctus distinctiōe personali, ita etiā distinctiōe essentiali. Rō, quia q̄n pater generat filiū, generat ipsum extra se personaliter, & etiā essentialiter, q̄a essentia patris in humanis manet in ipso patre restricta, quia finita est, sed in diuinis non est sic, quia licet deus pater generet filiū aliū in persona, non tamen generat ipsum aliū in essentia, q̄a non pōt ipsum generare extra suā essentia, quia infinita est, & ubiq̄. De quibus uide plenius sanctū Tho. prima parte. q. xxxix. ar. ij. in corpore ar. De ista generatione loquebat̄ Esaiās secūdū Hiero. dicēs, Generationē eius quis enarrabit? Esai. liij. q. d. nullus. Sed diceret aliquis, Quomodo ergo uos uultis enarrare eā? Respondēdo, differētia est inter narrare, & enarrare. Nam enarrare est aliquid ex toto declarare, & hoc est impossibile. Sed narrare est quādo aliquid dicit̄ uel narratur in aliqua similitudine, sed non ex toto. Et do uobis exēplum in sole; in quo deus posuit suam similitudinē. Nā in sole posuit tabernaculū suū, ait David. Vnde sol de sua substantia generat filium, scilicet radiū, quē mittit in hoc mūdo, & tñ nō recedit ab eo, sed deus non est minus potens, ut de sua substantia generet sine uxore filiū, & mittat in hūc mundum. Ista similitudine generatio xpi pōt narrari, sed nō enarrari. Et q̄n queris, Quid uobis uideat̄ de xpo, cuius filius est? Possumus rōdere, Dei patris oīpotētis. De ista materia dicit̄ propheta David in persona xpi dicētis, Dominus dixit ad me, fili⁹ meus es tu, ego hodie genui te. Diceret aliquis, Nunquid uos dicitis q̄ ista gnatio fuit eterna, uel ab eterno? & tñ ipse dicit, ego hodie genui te. Rñdeo. Differētia est inter tēpus & eternitatē, q̄a tps diuiditur per partes, nā iā est dies ppter solis presentia, & postea erit, nox ppter solis absentia. Sed illa duratio eternitatis non est nisi unus dies, quia ibi sol nō absconditur, & ideo posset poni ista conclusio mirabilis, sed uera, q̄ nullus scūs pōt stare in paradiso nisi una die, q̄a non est nec erit ibi nisi una dies. De qua dicit David, Melior est dies una in atrijs tuis sup milia. Moraliter nota hic in hoc quod dicit David, Postula a me, & dabo tibi gētes hereditatē tuā, & possessionē tuā terminos terre. q̄ illa sunt uerba patris ad filiū. Posset hic querere aliquis, Si xps dñs noster est filius dei patris oīpotētis, nūquid tunc ipse debet succedere suo patri? quid ergo primogenitū oportet petere regnū, & dicere, Dēus mihi regnū, quia de iure hereditario ad ipsum pertinet regnū? Hec responsio huius questionis ualeat ad rōndatū uni questionis, quā uos facitis de predestinatione. Vos enī dicitis, Si ego sum predestinatus, q̄d tūc oportet me petere regnū celorū, orādo, uel pñiam faciedo, & nunq̄d pōt mētū diuinā predestinatio? Responsio ad hoc, q̄ dato q̄ deus oñdifferet uobis librū predestinationis, & uos esse scriptos ibi, adhuc oporteret uos petere regnū dei orādo, & bene uiuēdo, & penitentiā faciedo. Greg. Ipa eterni regni predestinatio sic est ab oīpotēti deo disposita, quaten⁹ ad hanc electi ex labore perueniant, ut scilicet postulādo mereant accipere qd eis oīs deus ante secula disposuit donare. Vultis q̄ dicam uobis pulchrā similitudinē ex textu euāgelij? Mat. xxv. Sī rex inuauit multas nobiles psonas, singularet. x. domicellas, ut sibi faceret honore. Dixerūt ergo. q̄nq; ex eis, Oportet nos bene preparare &c. q̄ ex hoc dicūt sapientes. Sed dicebant alie quinq; Et qd oportet nos preparare, ex quo sumus inuitati &c. que ex hoc dicuntur fatue. Sic est de nobis, oēs sumus inuitati ad nuptias patris. O quale cōuiuiū. Luc. xiiij. Bēus qui mādūcabit panē in regno dei. Si una mē

ca posset haberi de illo pane, nunq̄ aliud hō uellet comedere, nunq̄ posset hō mori. Nota cū dicit, decē uirginibus. Quare dicit decē? Nōne oēs xpiani sunt inuitati? Rñdeo, q̄ decē significat obseruatiā. x. preceptorū. Mō cū tali cōditione sumus inuitati, si obseruauerimus. x. pcepta. Cū dicit, & gines, nonne alie poterunt intrare? Rñdeo, q̄ requirit & ginitas anime. s. in fide catholica, ne anima sit corrupta p falsam credentiā, opinionē, errorē, seu dubitationē. Ecce quare dicit, decē & ginitas, & quinq; ex eis erāt prudentes, & quinque fatue. Quia oīa opa facimus cū quinq; sensib⁹ corporis, q̄s aliqui bene gubernant, isti sunt sapientes, alij autē male, & isti dicuntur stulti. Quilibet enī debet facere cōputum di. Ex quo ego sum inuitat⁹ ad istas celestes nuptias, ideo parabo me ne uadā cū ueste antiqua superbie. Iō in dicit ueste noua. Humilitatis. Idē de ueste luto luxurie, quia porci nō intrabūt ad illud cōuiuiū. Idem de ueste nigra, de dolore. s. uel inuidia cōrexta dicēdū est, que nō est nisi dolor de bono alterius. Idē de ueste crapulosa gula. Idē de ueste perforata p irā. Idē de ueste plena tinea per acidia. sequitur, Et que parate erant, intrauerunt cū eo ad nuptias, & clausa est ianua. s. inuitatis. Iō illi qui dicunt, Si ego sum predestinatus, uel inuitatus, si fuero paratus, uel nō paratus, illuc intrabo. falsū dicūt, quia ad hoc quod inuitatus intret ad nuptias regales, presupponitur q̄ sit hō preparatus. Ita et ad hoc q̄ predestinatus soluet, requirit preparatio, ergo estote parati, quia quā hora nō putat, fili⁹ hōis ueniet. Lu. xij. Iō ap̄s, Induite uos sicut electi dei, sancti, & dilecti, uiscerem tē, benignitatē, humilitatē, modē, patientiā, supportatēs inuicē, & domantes uobismetipis, si quis aduersus aliquē habet querelā, sicut & dominus domauit uobis, ita & uos. Super oīa autē hec charitatē habete, quod est uinculū perfectionis, & pax xpi exultet in cordibus uestris, in qua & uocati estis in uno corpore, & grati estote. Col. iij. Itē ali⁹ dicit, Si ego nō sum pdestinat⁹, ego nō intrabo

&c. Dico q̄ si fueritis preparati, & hoc in fine, intrabitis. Dico secūdo q̄ est alia generatio, nō eterna, sed tpalis, q̄a in tēpo re fuit facta. Mō sunt. M. ccccxxviii. ani. Cū ergo dicit, Quid uobis uideat̄ de xpo, cuius filius? ut possimus respondere, Virginis Marie. Sicut enī xps in prima gnatione habet patrē sine matre, ita in secunda generatione est oppositū, habet enī matrē sine patre hoīe. Itē in generatione eterna generata patre sine distinctiōe personali, in unitate tñ essentie, sed gnatio ista tpalis habet oppositū, quia gnatur in unitate personali, & diuersitate essentiali. Nā diuinitas & humanitas, q̄ sunt due essentie seu substantie in xpo, non sunt nisi una psona. Nō credatis q̄ una psona sit xps, in q̄tū deus, & alia in q̄tū hō, & q̄a sic indut⁹ est humanitate, q̄ nō facit aliā personā. Hūanitas ei xpi assumpta est a uilio in diuinis, in unitatem suppositi & psonae. De ista gnatione auto. Gen. xv. Ad quā Iudei nō pnt respondere, q̄ est q̄n de⁹. Abraē loquēs de futuris, & de captiuitate Iudeorū in terra Egypti, inter alia dixit, Generatio autē quarta reuertet̄ huc. Quatuor enī legūtur generationes humane. Prima fuit sine homine & muliere, ut Ade, q̄ nō habuit patrem neq; matrem. Scda fuit de hoīe sine muliere, ut Eue. Tertia ē gnatio cōis de hoīe & muliere. Quarta fuit gnatio de muliere sine uiro, qualis fuit gnatio xpi, & de ista dicit, Reuertet̄ huc. s. in glām ubi ipse erat, & non dicit illuc. Sed Iudei male intelligētes, dicūt q̄ sicut gnatio prima intrauerunt Egyptū, ita in quarta redirēt. Cōtra hoc dicit, Reuertet̄ huc. s. ubi ego sum, & nō dixit illuc. i. ubi tu Abraēs. Cū ergo q̄ritur, Quid uobis uideat̄ de xpo, cuius filius est? Rñdetur, Virginis Marie excellentiū me. De ista gnatioe dixit angel⁹ Gabriel uirgini Marie, Ecce cōcipies in utero, & paries filiū, & uocabis nomē eius Iesum. Luc. j. Nota Iesum, nunq̄ est nomē eius hoc nomē xpi? Dico q̄ hī⁹ & ginitas nō habet aliud nomē p̄priū, nisi Ies⁹ xps, & alia nomē cognomē sunt, ppter hoc soli huic nomē Iesū sit reuerentia q̄n noīat. Si istud nomen

nomē Iesus p aliquē nominaret in celo, uel in inferno, oēs flecterēt genua. Licet dicat de cretū, & qñ nominatur in ecclesia, nō debet flecti genua corporis, sed aīe. s. inclinādo. Iō apłs, Dedit illi nomē quod est super oē nomē, ut in noīe Iesu oē genu flectat celestīū, terrestriū, & infernōrū. ad Phil. ij. No. sup oē nomē. De oēm tūc posuit in noīe isto Iesu, iō si huic nomini additis alia noīa, signū est q nō reputatis istud nomē Iesus sufficiens, si de uotionē habem⁹ ad istud nomē, nō oportet recurrere ad diuinos &c. Dicat practica, quō signū crucis in noīe Iesu debent facere sup plagā propriā, uel filiorū, uel etiā iumentorū. Dauid, Hōies & iumenta saluabis dñe &c. Itē idē dicēdū de mulieribus, p filijs habēdis uel portādis, nomē em Iesu uenerari debēt. Itē idē dicēdum est ut liberentur a doloribus partus: Vñ autoritas. Meli⁹ est nomē bonū. s. Iesus, q̄ unguēta preciosā. Eccl. vij. Dicat miraculū de isto noīe Iesus Act. ij. de illo paralytico, q quolibet die portabat ad portā tēplī Hierlm p quadragintaquatuor annos, & petēs elemosynā, Petrus & Ioannes semel cā orationis ascēderunt ad tēplum, ille petijt elemosynā, & Petrus dixit, Argētū & aurū nō est mihi, qd̄ aut habeo, hoc tibi do. In noīe Iesu xpi Nazareni surge & ambula &c. Iō rñdit Petrus Iudeis rectoribus, & doctōrib⁹ Hierlm, admirantibus de dicto miraculo di. Nec em aliud nomen est sub celo dato hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Act. iij. Dico tertio q alia generatio seu natiuitas xpi est spiritalis in uera sanctitate, ex qua dicitur filius persone penitētis. Magnū mirabile est q xps possit fieri filius noster. Virgo Maria reputat sibi ad magnā grām q sit mī xpi, tñ quilibet uel strum si uult, potest concipere, & parere xpm. Pro cuius intellectu sciēdum q qñ aliquis tenet malā uitā, & uiuit in pēis, quot pēta mortalia habet, tot demones habet lecū. Autoritas. Dicunt duo euangeliste, Maria Magdalena de qua septem demonia exierāt. Lu. viij. & Mar. ul. dicitur de pēis, qā nō legitur fuisse demo-

niaca, sed qā stabat in pēto supbie, ideo habitabat in ea quidā demō, qui uocatur Leuiathā, qui tētat de supbia &c. Patet ergo tot demones habet hō, quot pēta, sed qñ de⁹ facit grām pētorī q conuertitur, redit ad deū, recipit bonū propositū &c. tunc demones fugiūt, & xps intrat in animā. Ecce quō fit gnatio spūalis, qā sicut eternaliter generatur a deo patre, & temporaliter a matre, ita spūaliter a penitente. De ista gnatione dicit Dauid, Hec est generatio grētū eū, querentū faciē dei Iacob. Attollite portas pīcipes uestras, usq; rex glorie. Qñ ergo dicit, Quid uobis uidet de xpo, cui⁹ filius est? possumus respondere, pōne penitētis, qā sicut mulier q cōcipit & parit, dicit mī. De hoc autē to. Dicat cū xps pōcasset i quadā domo, xgo Maria uenit ut audiret sermonem, associata a parētib⁹ suis, & propter multitudinē grētū nō potuit intrare, & stetit ex ad portā. Quidā Iudeus mala intentione, ut dimitteret sermonē, & diceret gōtes, Ecce quō est carnalis, dixit, Magi, ecce mī tua & frēs tui foris stāt, grētes te. Rñdens Iesus ait, Que est mī mea, & q sunt fratres mei? Quicūq; em fecerit uolūtātē pīs mei, q in celis est, ipse me⁹ fī, & soror, & mī est. Mat. xij. No. q fecerit uolūtātē patris & c. f. pētor faciēs pñiam. Nō debemus desperare ex pēis, sed facere pñiam debemus. Talis dicitur mater xpi, quia ipsum cōcepit in utero memorie. Multi cōcipiūt xpm per bonū propositū, sed nō pnt parere per effectū exteriorē, mulier em cōcipit secrete, & cū delectatione, tamē cū labore portat, & parit cū dolore. Ita de nobis multi sūt q secrete & cū delectatione concipiūt xpm, audiendo sermones, uel bonas lectiones. Semē est xpi dei. Luce. viij. Predicator est mīstīm spiritus sancti, grauidās peccatores. Vnde quādo supb⁹, uan⁹, & pōpus, pponit dimittere suā supbiā, & pēta, tunc concipit xpm, sed in pti. s. humilando se de statu, & ornatu, patitur nōnūq; dolorē. Idē de muliere pponere dimittere ornāmēta, & uanitates &c. sed in effectū ibi est dolor. Idem de usurario, uel

larrone, quādo pponit satisfacere, cōcipit xpm, sed quādo aperit taxā, & uidet florenum, dicit, O miser oportet me ista restituere, ibi est dolor, cū posset hīdita re filios. Irē uxor nō posset tā ornate incedere. Idē de sacerdote, qñ pponit dimittere cōcubinā, sed in ope qñ ipsa plorat &c. ibi est dolor. Idē de hoīe siue muliere, q pponit recedere ab ipudica uita, qd̄ necessariū est, qā porci nō intrabunt paradysum, hi patiunt in partu dolorē, & tūc qñq; alleuiat pētm ne dimittatur &c. Idē de illo q pponit remittere iniurias, ut sibi dimittantur pēta a deo, sed qñ dicitur, Et quid facietis? dicitur q estis femineus &c. ibi est dolor partus. Idem de gulofo, q pponit abstinere, sed qñ uidet escas &c. ibi est dolor. Multi concipiunt xpm, sed nō oēs pariūt. Nimis esset si mulier portaret cōceptū seu p annum, uel duos, sed a multis diutius portat xpi conceptus &c. Autoritas. Sicut q cōcepit, cū appropinquauit ad partū, dolēs clamat in doloribus suis, sic facti sumus. A facie tua dñe cōcepim⁹, & quasi parturiuimus, & peperimus spm salutis. Esa. xxvj. Nota, a facie tua. Facies dei est predicatio. Rō, quia sicut in facie cognoscitur psona, ita deus cognoscitur in predicatione. A facie tua dñe cōcepimus. s. a spiritu scō, & quasi parturiuimus. Parturire est laborare in partu, parere autē est qñ exit creatura ad extra. Ideo amore dei si cōcepistis affectū, pariatis effectum &c.

De ea dñi. lxxvij. post trini. Ser. iij.

Sicut mādatū dedit mihi pater, sic facio. Ioan. xij. In pnti sermone, ppo sui uobis declarare datā legē & scripturā scām tñ q tñ uobis est necessarium p bono regimine huius uite. Saluetur uirgo Maria &c. Ad bonum regimen & gubernationem humane uite uirtuose uiuendo, & uitā uitando, multū fuit necessarium ut deus daret mandata &c. Rō, quia licet p intellectum & rōnē naturalē in aliquibus hō cognoscat quō se debet hīe erga deū & xpm, tñ in oībus nō sufficit intellect⁹,

nec rō naturalis, qā aliquoties intellect⁹ & rō iudicat de aliq̄ esse bonū & iustum, qd̄ tamen est uitii⁹, & peccatum, ideo necessariū fuit dare pcepta, dicendo, & hoc & hoc facietis, qā istd̄ placet mihi, & istd̄ nō, nec istud facietis, quia istud displicet mihi, & ex quo hō scit dei uoluntatē, hōmo nō pōt errare, tamē qñq; erraret, nisi uoluntas dei reuelata esset, cū in oībus non sufficeret intellectus naturalis. Verbi grā. Nā de aliquibus uos intellectu naturali iudicatis esse faciēdū, dicēdo, Et istd̄ bene pōt fieri, & qd̄ pētm est erratis. Qñ em mutuatis pecuniā, intellectus uester iudicat aliquid recipiendū de interesse, qā ille de moneta uīa luerat &c. Cū ista ratione diuites usurarij uadūt ad infernū, qā pecunia nō est uīa, qā dñs nō tenetur reddere cōputū alteri. Vos autē de oīb⁹ habetis reddere cōputū xpo. Vos autē solum estis dispensatores, ideo si contra uoluntatē & pceptū dñi dispensaueritis, damnationē incurritis ex pēis. Vnde dicit pceptū dñi, Non feneraberis fratri tuo ad usuram pecuniā, nec fruges, nec quālibet aliā rem. Deut. xxij. Irē mixtionē carnalē solutiū soluta homines non iudicat esse pētm per intellectū, & cū ratione, sed dicunt aliqui, cui sit iniuria? q si dicerēt, nulli. Sed falsum dicit, quia sit iniuria regi xpo, patri mulierū &c. Ecce pceptū, Abstineatis uos a fornicatione, ut sciat unusquisq; uester uas suū possidere in sanctificatione & honore, nō in passione desiderij, sicut & gentes q ignorant deū &c. ad Thes. iij. No. in scificatione, hic apostolus rñdet tacite questio ni, de qua non oēs audent predicare, sed oportet p sanitate q medicus tāgat uulnē, licet corrupta, & fetida. Dicit aliq̄ false, Sed ego tangendo me &c. uolo recipere delectationem, quod pētm est, cui facio iniuriā? q. d. nulli, sed falsum dicit, qā magis pētm est pētm molliciei, q si cū mīe carnali peccaret q. s. Rō, qā cōtra naturā. Ecce quare fuit necessarium mādatū. Ideo dicit ut sciat unusquisq; uester uas suū &c. Itē si aliq̄s iniuriā uobis intulit, quid iudicat intellect⁹? uester pater

q ad

ad uindictā, qd' nō est pētm est natura
le, q' una formica uertit se uindicando.
Sed fallum est, q' uindictā se, xpm regē
offendit, quod patet a simili. Nā si in pa-
latio regis & in sua presentia recipiatis
uindictā de iniuria uestra &c. regē offen-
ditis. Ideo dicit scriptura, Si fieri pōt, quā-
tū ex nobis est, cū omnibus hominib' pa-
cem habentes, nō uosmetipsos defēden-
tes charissimi, sed date locū ire. Scriptū
est em, Mihi uindictā, supple referuani, &
ego retribuam uel in hoc mundo, uel in
alio. ad Ro. xij. & sic de alijs multis. Patet
ergo quod nec intellectus, nec ratio natu-
ralis sufficit q'rum ad omnia ostendere
quid sit uirtuosum, & faciendum, & qd
pētm, & uitium, & cauendū. Ideo ad me-
li' gubernandū uitam nostrā necessaria
sunt mandata. Autoritas. Mandatum lu-
cerna est, & lex lux, & uia uite increpatio
doctrinae. Prouer. vj. Ideo qui uult guber-
nare bene uitam suam, non debet se re-
gere in oibus sed in intellectu suū natura-
le, sed sed in dei mādāta, nō sed in p'pria
suā apparitiā, sed sed in dei precepta, nō
sed in p'prias inclinationes, sed secundū
diuinas ordinationes. Tūc potest talis di-
cere thema, Sicut mādāta dedit mihi pa-
ter, sic facio. Nota, non dicit sicut manda-
ta, in plurali, sed mādāta in singulari. Se-
cūdū istū modū loquendi in lege dei nō
est nisi unum mandatum. Pro quo sciendū
q' sed in diuersas conditiones & pro-
prietates mādatorū dei diuersimode an-
numerantur. Mādāta enim dei habēt qn
q' conditiones, quia mandata dei sunt

In ornamentum anime.

In firmamentum gratie.

In operationem meritorum.

In incrementum premiorum.

In regimen uite.

Et sed in hec diuersimode cōputant.

Sed in primā cōditione sunt innume-
rabilia.

Sed in 2o sed in 3o sūt in magno nūero.

Sed in 4a sunt in paruo numero.

Sed in 5a in paucissimo numero.

Sed in 6a in nullo numero sunt.

Quia nō est nisi unū, de quo dicit thema,

Sicut mandatum dedit mihi pater, sic fa-
cio. Dico primo q' mandata sunt in orna-
mentū aie, quādo. scilicet in hac uita hō guber-
nat se, & regit sed in mādāta dei, & non
sed in p'prias sentimenta, uel inclinatio-
nes, uel sed in malā cōsuetudinē aliorū,
tūc aia ornat pceptis dei. Declaratio. Aia
em iam per creationē habet maiore pul-
chritudinē q' aliqua creatura corporalis.
Rō, quia est ad imaginē dei, quā non ha-
bet sol neq; luna &c. Si em imago impe-
ratoris picta sit ita pulchra, q'to magis aia
a sancta trinitate picta ad imaginem suā,
nisi ex pētis fiat nigra, sicut pulchra mu-
lier, quādo macularetur, esset turpis, ita
anima ex pētis. Sed quādo supra pulchri-
tudinē aie uenit ornatus obseruatiōe mād-
atorū dei, tūc est inestimabilis pulchri-
tudinis, sicut de regina de se pulcherrima,
quādo ornatur uestimētis, aureis an-
nulis, & corona, efficit pulchrior. Ita de
aia, intū q' si possit eā uidere &c. nec
modo dū est in corpore, ipsamet uidet
suā pulchritudinē, sed quādo egreditur
de corpore uidet. Autoritas. Si ignoras
te, o pulcherrima inter mulieres, egredere
re. i. de corpore, & uidebis tuā pulchritu-
dinē. Cañ. j. Secūdū istā cōditionē mādā-
ta sunt innumerabilia, ut capilli, qui sunt
ad ornamentū mulierū sed in apostolum
j. Cor. xi. ubi dicit, Mulier si comam nu-
triat, gloria est illi. Sunt ergo mādāta ut
sic innumerabilia, intū q' nullus doctor
seu magister posset scire oia mādāta que
sunt in ueteri testamento, & nono, in de-
cretis, decretalibus, clementinis &c. Di-
ceret aliquis, ergo superflua sunt, ex quo
nō pōt sciri. Dico quod nō sunt superflua,
quia licet capilli mulierū sint innumera-
biles, nō sunt tū superflui, imo dat sibi or-
natum. Ita de pceptis. Iō David, Multipli-
cata sunt. i. precepta sup capillos capitis
mei. ps. xxxix. Itē diceret aliquis, Que
ergo poterunt seruari, si nesciuntur? Di-
co q' bene. Illud quod tu scis. uel credis
esse mandatum dei, serua illud, ne facias
contra. Alia autē mandata, si habes chari-
tatem, omnia seruantur a te. Aug. dicit,
Quicquid patet, & quicquid latet in diui-
nis co-

nis codicibus, totū tenet qui seruat cha-
ritatē in moribus. Si ergo fiat questio,
Quot sunt mandata dei in oibus libris?
Rōdeo, si uolumus loqui de mādatis se-
cūdū quod sunt in ornamentū aie, innume-
rabilia sunt. Secūda cōditio mādato-
rū est, q' sunt in firmamentū gratie. Ecce
quō, quia tādū hō stat in grā dei q'dū ser-
uat eius mādāta. Rō, q' grā dei nō pōt
nisi ex pētō mortali, si unus hō haberet
oia pēta uenialia mūdi, p'pterea nō pde-
ret gratiā dei. Et qū dicitur aliquē glōse, q'
multa pēta uenialia equalēt pētō mor-
tali. Nō est uerū loquēdo egparēter, uel
p equalētiā. Quia si oia pēta uenialia po-
nerētur in una parte statere, & unū mor-
tale ex alia parte, plus pōderaret mortale
pētm, sed bene dispositiue uenialia equi-
pollent uni mortali pētō, q' faciūt homi-
nē cadere in mortale. Ego inuenio q' hō
pōt peccare superbia, auaritia, luxuria, &
tamē nō erit pētm mortale, sed ueniale.
Iō septē pēta nō dicūtur mortalia, sed ca-
pitalia. Verbi gratia. Si aliquis superbiat,
q' uadit ornatus &c. nō est pētm morta-
le, sed ueniale, sed sit mortale, si ex hoc
despicit aliquē, uel si ex hoc furatur, uel
facit usurā, ut possit incedere pōpose,
& ornate, tunc est mortale, quia cōtra p-
ceptū dei. Item si mulier ornet se, & de-
pingat amore sui uiri, ueniale pētm est,
sed si ex suo excessi uo ornatu uel pictura
cōcupiscitur ab alio, efficit mortale, uel
si ex hoc uir pauper habet facere usurā,
rapinas, & ipsa mulier ad hoc eum indu-
ceret ut possit incedere, mortale est.
Idem de pētō auaritie, si homo diligit pe-
cunias, & custodit, tale est ueniale, sed qū
homo amore diuitiarum facit usurā, fur-
tum, uel retinet salarium, uel non cōplet
testamentum, non soluit decimas, tunc est
mortale. Idem de luxuria, quando uir &
uxor solū propter solatiū actū matrimo-
niale faciūt, tūc ueniale est seruādo mo-
dum, sed si cogitas de alio, uel de alia,
ita q' etiam si non esset uxor sua, uel uir
suus, adhuc miscerentur, uel si mutāt mo-
dū, mortale est. Idem de gula, qū p'pter
bonitatem uini uel panis homo come-

dit seu bibit parū plus, ueniale est, sed qū
hō inebriatur, & perdit sensum, efficitur
mortale, quia cōtra dei mādātū. Vel si frā-
git ieiunia, uel si ex nimio cibo & potu
habet facere luxuriā, efficitur mortale.
Idē de acidia, possēt surgere de mane ad
orandū, & non facit, ueniale est, sed si p-
pter hoc omittat audire missam in dñi-
ca die, mortale est. Idē, si hō non cōfiteat
uel communicet in paschate. Sancti do-
ctores diffiniunt diuersimode peccatum
mortale. Augustin. in lib. de libero arbi.
sic diffinit peccatum. Peccatū est dictū,
factum, aut concupitum contra legem
eternā. Itē Ambro. in libro de paradiso
dicit, Peccatum est transgressio diuine le-
gis, & celestium inobedientiā mādato-
rū. Patet igitur q' gratia dei non p'ditur
nisi ex transgressione mandatorum dei.
Ideo dicit scriptura sancta, Deus ab in-
itio cōstituit hominem, & reliquit illum
in manu consilij sui. Adiecit mandata &
precepta sua. Si uolueris mandata cōser-
uare, conseruabunt te, supple in grā dei.
Eccl. xv. Secundum istam conditionem
dico q' mandata sunt multa, & non innume-
rabilia. Vnde a sapientibus possunt
sciri & computari. Quia secundum Iose-
phū tot sunt mandata q' sunt ossa in cor-
pore humano, que sed in Physicos, qui in
hoc inuenerunt, sunt. cclxviij. Tot sunt
precepta affirmatiua legis dei inclinātia
ad opus bonum. Et sicut corpus sustine-
tur ossibus, ita anima diuinis mandatis.
Ideo Iudei, quando orant, omnia mēbra
mouēt, quia quot sunt precepta, tot ossa
mouentur, quasi dicendo cū David, Oia
ossa mea dicēt dñe, quis sissis tibi? ps. xxx-
iiij. Diceret aliquis, Licet sciamus naturā
istorū mādatorū, tū nescimus quot sunt,
quomodo ergo pōt seruari? Rōsio, sicut
scitis quot ossa habetis, licet non uideatis
ea, que nihilomin' sustinent corpus,
sic ista precepta, si gratiam habetis intra,
uos sustinebunt, & gratia dei docebit
uos quid faciendum sit, & quid uitādum.
Vos unctiōnem quam accepistis. i. grati-
am ab eo, maneat in uobis, & non ne-
cesse habetis ut aliquis doceat uos, sed si
cur

ent unctio eius docet uos de oibus. Nō scīptū uobis quasi ignorātibz ueritatē, sed quasi sciētibz eā, & qm oē mendaciū ex ueritate nō est. Quis est mendax nisi is, qui negat qm Iesus nō est xp̄s. i. Ioā. ij. Si ergo fiat questio, Quot sūt mādāta dei? Rñsio, si uolumus loqui de eis, inq̄atū sunt firmamētū gratie, sunt tot quot ossa sunt ī corpore. Tertia cōditio mādatorū dei est, q̄ sunt utilia ad operationē meritorū. Si em̄ uolum⁹ mereri coram deo, oportet seruare eius precepta. Questio est de quo habemus maius meritū, uel de illo qd̄ facimus uolūtariē & ex deuotione, an de illo qd̄ facimus ex mādato dei. Verbigia. Hodie nō est ieiunū ex p̄cepto, si nō ieiunat hodie, & alia die ieiunat ex mādato, quod erit maius meritū? Multi dicūt qd̄ scilicet ieiunū uolūtariū sit magis meritorium, falsum est, q̄ nō habet rōnem meriti, nisi unū, scilicet q̄ facitis bonū op⁹, sed p̄ceptū habet duas rationes meriti. Prima obediētia seruādi p̄ceptū. Sed a, q̄ est op⁹ bonū. Hic patet p̄tīm multorū, q̄ dimittit illa que debēt facere ex dei mādato, & seruāt ea que uolūtariē receperūt, dimittūt em̄ ieiunū eccl̄ie, & seruāt ieiunū istū uel alterius sc̄l̄i ex deuotionē. Alij dicūt, Eleemosyna est melior q̄ ieiunū, q̄ dare eleemosynā est uolūtariū, & ieiunare ieiunia eccl̄ie est p̄ceptū, & sic ne gligūt ieiunia eccl̄ie, & omittūt nō habentes causam rōnabilem, & sine plati autoritate, quare dānant, ēt si darēt tāta eleemosynā, ut redimerēt oēs captiuos. Itē multi religiosi nō seruāt ieiunia sui ordinis, & semel in hebdomada ieiunāt in pane, & aqua, uel in uigilia sanctorū, qui nō hnt uigilia ieiunant, & qui hnt uigiliam nō ieiunant, qui recipiūt deuotionē, & omittūt dei ordinationem. Sed hoc nō sufficit. Propter hoc dixit xp̄s Iudeis, Ve uobis scribe & pharisei, hypocrite, qui decimatis menthā, & anetū, & cyminū, & relinquitis que grauiora sunt legis, iudicium, & miam, & fidē. Hec oportuit facerē, & illa nō omittē. Mat. xxij. Iā mlti c̄fici sunt, qui nō dicunt officiū,

uel si dicūt, dicūt festinanter, ex alia parte dicūt psalmos, uel orationē sancti Augustini, sed male faciūt in hoc, q̄ negligunt ea ad que tenent, q̄ maius meritū est seruare mandata dei, & ordinationē eius, q̄ illud qd̄ est uoluntariū. Dicatur historia ad oppositū, que habet. j. Regum. xv. ubi legit q̄ Samuel qui erat platus ut papa ex parte dei, p̄cepit Sauli, ut iret cōtra Amalechitas, & interficeret oēs homines, & mulieres, & iumenta. Saul autē seruauit de inmentis oues p̄ sacrificijs. Ad quē Samuel, Melior est obediētia q̄ uictima. Ideo fuit depositus de regno, & habuit malum finē, quia ip̄emet interfecit se. Voluntariē em̄ fecit & elegit sacrificium, cum haberet mandatum ad oppositū. Ideo si uultis facere sacrificium de corpore uestro p̄ p̄niam, non omittatis obediētiā. Caueat uxor, si non placet uiro, portare culicū, uel alia, quia uir est dominus corporis uxoris. Idem de uiro dicendum est, sed detur uxori aliqua penitentia iocere. Caueat tamen a p̄nā p̄iudiciali. Idem de seruīs uel captiuīs dicendum est, ne defraudent dñm in seruutio. Reddite que sunt Cesaris Cesari, & que sunt dei deo. Mat. xxij. P̄iō ponit Cesar q̄ deus, q̄a ita uult de deuotionē, ne faciat iniuriā alicui cōtra dei ordinationē. Patet ergo q̄ mādāta sunt in operationē meritorū. Et secūdu istā cōditionē mādāta sunt decē, siue ī nūero denario, q̄a sicut. x. digitis opamur, ita. x. p̄ceptis meremur. Quinq; sūt principalia, q̄ si digiti manus dextre, alia quinq; q̄ si digiti sinistre manus. Serua mādāta mea, & uiues, & legē meā quasi pupillā oculi tui. Liga eā in digitis tuis, & scribe illā in tabula cordis tui. puer. vij. Quarta cōditio mādatorū est, q̄ sunt incrementa p̄miorū. Querit. s. Tho. i. ij. ij. q̄ stat p̄fectio sp̄ialis applica, & sanctitas uite, in obseruantia mandatorū an cōsilio? Multi errant dicētes q̄ in cōsilijs, sed nō est uerus, immo stat in obseruāna mādatorū charitatis dei & p̄ximi. Consilia autē dicit. s. Tho. solum sunt instrumenta & dispositiones perueniēdi ad p̄fectionē sp̄ialem.

lem. Verbi gratia. Consiliū de paupertate. Si uis p̄fectus esse, uade & uende oīa q̄ habes, & da pauperibz. Mat. xix. Dicit. s. Tho. q̄ illud consiliū est instrumentū necessariū ut refrigeret amor diuinarū, & perueniat ad p̄fectionē charitatis. Cōsiliū est etiā de castitate. Vnde dicitur. Sunt eunuchi q̄ seipsos castrauerūt propter regnū celorū. Mat. xix. Item gladio discretionis debem⁹ abscindere omnes occasiones peccati, recedēdo a mala societate, que est occasio mali. Nam nō habere unū forte, non comedere carnes, nō ducere uxorem, sunt instrumenta ad hoc utilia, ut subiectis carnalibus delectationibz, cor hoīs in solo creatore delectet. Itē fugere dignitates, plationes, consiliū est. Mat. xx. Quicunq; uoluerit iter uos maior fieri, fiat ut minister. P̄fectio ergo xp̄iana plus stat in obseruantia mādatorū dei, q̄ cōsiliorū. Aut. Finis p̄cepti est charitas. j. Ti. j. Alia auto. est ipsius David in p̄o. cxviii. Omnis cōsumationis uidi finē. i. p̄fectionis, latum mandātū tuū nimis. Secundū istā cōditionem mādāta sunt duo solum, sicut in duabus tibijs ambulamus, ita in sanctitate uite duobz mādatis ambulamus, que sunt. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo, & ex tota aīa tua, & ex tota mēte tua, hoc est maximū & primū mandātū. Secundū autē simile est huic, Diliges p̄ximū tuū sicut teipsum. In his duobz mādatis uniuersa lex pendet & prophete. Mat. xxij. Ergo si fiat questio, Quot sunt mandata? Rñdeo. Si loquimur de mandatis in quantum sunt incrementa p̄miorū, dico q̄ sunt duo. Quinta cōditio mādatorū est, q̄ sunt regula & norma uite, qui uult regere uitā suā secūdu intellectū naturalē solū, uel secūdu sensualitatem, uel secūdu cōsuetudinē malā aliorū, uel patrie, ut de foris uel ferijs in diebus festiuis, deficiet & peccabit. Et si dicatur, rex priuilegiat &c. Solutio. Rex nō pōt dispensare cōtra dei mandata. Ideo dicit xp̄s, Si uis ad uitā ingredi, serua mādāta. Mat. xx. Non dicit, serua inclinationes, uel serua cōsuetudines. Et iuxta istā con-

ditionem nō est nisi unū p̄ceptū, sicut nec in toto corpore nō est nisi unū caput, a quo p̄cedit tota gubernatio hominis, quia ibi sunt omnes sensus, & iudiciū rōnis, & imaginatio, & sic tota regula moralis uite reducit ad unū p̄ceptū, qd̄ est, Omnia quecunq; uultis ut faciāt uobis hoīes, & uos facite illis. Hec est enim lex & p̄phete. Mat. vij. Si habes seruitores & inimicos, nō uis q̄ seruitores uadāt ad loquendū, uel habeāt consilia cū eis, uel q̄ recurrant ad eos in suis necessitatibz te despecto, ideo nō uadas ad uitia &c. Item nō uelles q̄ seruitores tui loquerent malum de te, ideo nō sumas nomen dei tui in uanū. Itē uelles q̄ seruitores tui, quibus das p̄uisionē, seruiāt tibi, iō tu in dñica seruias dño tuo. Itē si uis ut filij tui honorēt te, tu honora patēres, & sic de alijs. Patet q̄ istud p̄ceptū est caput aliorū. De isto dī. the. Sicut manda. d. mihi pater, sic facio.

Dñica. xix. post trinitatem. Sermo. j.

Ascendens Iesus in nauiculam, transierat, & uenit in ciuitatem suā. Verbum istud habet originaliter Mat. ix. & recitatur in euāgelio hodierno. Item sermo in p̄nti erit huius dñice, & habebimus mediāte dei gratia multas bonas doctrinas speculatiuas ad illuminationē intellectus, & morales ad nostre instructionē uite. Salutes uirgo Maria. In sancto euāgelio hodierno declarantur tria magna de domino & saluatore nostro.

Primo presentia gratiosa.

Secundo clementia copiosa.

Tertio potentia uirtuosa.

In his tribus stat totū euāgelij hodiernū. Et de p̄iō. i. de p̄sentia gratiosa, quia gratiose se ostēdit in quadā ciuitate, de hoc dicit thema, Ascēdēs Iesus in Naz. in qua. s. desiderabat. Ex quo Christ⁹ incepit predicare, noluit quiescere in una ciuitate, seu in una uilla, sicut sol nō quiescit ex quo oritur, quia si quiesceret in una parte, nō illuminaret alia, nec calefaceret, nec fructificaret. Ita de Christo,

K k qui

qui uenit ad illuminandū in fide catho-
lica, ad calefaciendū in deuotiōe, & fru-
ctificandū in operibus pñie. Iō labora-
bat non solum per terram, sed etiā p ma-
re. Iō dicit, Ascendēs Iesus &c. Nota ciui-
tate suā, scilicet conuersationis, qā li-
cet esset dñs omnium, noluit tñ habere
ciuitatem ppriam, sed qā illa ciuitas Ca-
pharnaū erat maior & principalis in p-
uincia Galilee, in qua xps incepit predi-
care, ut dicitur Mat. iij. Et qā in illa con-
uersabatur, reputabatur ciuis illi⁹ ciui-
tatis, quē admodū dicitur de aliquo oriū-
do uel habitante in aliqua ciuitate, Ecce
ciuitas ufa. licet parum ibi habeat, qā im-
peratoris est uel regis. Ita de xpo, & hoc
tangit homilia hodierna dicēs, Creator
rerū orbis terre dñs, postq se ppter nos
angustarat in carne, cepit habere huma-
nam pñiam, cepit iudaice ciuitatis eē ci-
uis. Et de hoc ad literā loquitur the. As-
cēdēs Iesus in nauiculam, transfreta-
uit, & uenit in ciuitatem suā. Modo in-
tremus secreta. In uerbo thematis tágū-
tur nouem secreta magna.

Primum incarnationis.

Secundum conuersationis.

Tertium passionis.

Quantum resurrectionis.

Quantum ascensionis.

Sextum gubernationis.

Septimum iustificationis.

Octauum iudicialis examinationis.

Nonum in celum regressiois.

Dico pri⁹ q ondis secretū sacre incarna-
tiōis, cū dicit, Ascēdēs &c. Scdm istam
expositionē nauis est natura hūana. Rō,
qā ad formā nauis habuit, prā stricā in
principio generis hūani, nā solū habuit
duas tabulas. f. Adā & Euā, in natura gfe
dei firmatis. In medio. f. xpi aduētu fuit
lata, qā tūc credit fuisse maior mltitudo
gētū, & extūc, quasi in fine, angustat, qā
mūdus depplat ppter guerras & fames
&c. De ista nauī dicitur puer. ult. Facta
est quasi nauis infortioris. In istā nauē ascē-
dit xps, qū in utero yginis assumpsit na-
turam humanam. f. corpus & aīam. Nor.
dicit ascendit, & non dicit intrauit. nos

oēs intramus in istā nauē per portā sen-
tine cum pēto, sed xps nō sic, sed ascēdit
&c. Et trāsfretauit, & uenit in ciuitatē su-
am. f. in mundū, licet non cognouerunt
eum. In ppria uenit, & sui eum nō rece-
perūt. Iō. j. Scdm secretū est de sua pñia
sa cōuersione, secundū hoc tunc nauis
est pñia. Rō ut supra. qā pñia a principio
est stricā, qū hō incipit penitere, ualde
penale est, sicut est ieiuniū, ciliciū, uigi-
lie &c. Sed paulatim dilatur, qā nō tñ
grauant pñie, qū homo est assuetus, sed
in senectute stringitur ppter tedium, li-
cet non tñ qū a principio. De hac xps
Mat. vij. Intrate per angustā portam. De
ista potest etiā dici illud puer. vl. Facta
est quasi nauis infortioris, de lōge portās
panē suū. i. merces animarum. Ista nauis
est de tribus cooperturis.

Prima est tristitia contritionis.

Secunda confessionis.

Tertia satisfactionis.

Iō xps, Pñiam agite. i. intrate in nauim
pñie, appropinquabit enim regnū celorū.
Mat. iij. In istā nauim ascendit Iesus sta-
tim. f. in natiuitate, qā nō in palatio, seu
in domo, nec in camera, sed in diuerso-
rio uoluit nasci, & in hyeme, & nō legit
qū ibi eēt ignis &c. Sed ygo Maria posu-
it eū in pñio. Dicit aliqui doctores, q
hoc iō fecit, ut in capite calefieret ab an-
helitu bouis, & in pedibus ab asino. Item
fuit receptio circūcisōis. Itē fuga exilij
in Egyptū. Itē iuit per terram, & per mō-
tes, dormiuit super terram. Ascēdēs Ie-
sus in nauiculam. i. in altiori gradu pñie,
quā unq fuerit. xxxij. annis nauigauit, &
uenit in ciuitatē suā. f. Hierlm, ad por-
tam passionis. Rōnem assignat Lucas e-
uāgelist. di. Non capit sup. scriptu. pphē-
tam. i. xpm perire extra ciuitatē Hierlm.
Luc. xij. Tertiū secretū est de sua bene-
dicta passiōe, secundū hoc nauis est crux.
Ratio, quia si crux sīlo liniaretur, face-
ret figuram nauis, cum ista oportet nos
nauigare ad celum. Si quis uult uenire
post me, abneget semetipsum, & tollat
crucem suam, & sequatur me. Mat. xvj.
In istam nauim ascendit Iesus in monte

Calua-

Caluarie, qū fuit sibi dictū, Iesu exue te,
& denudatus remāsit totus excoriatus,
& fuit sibi dictum, Projicias te sup lignū
durum & stricū, tunc xps incepit nauig-
are mare mortis, & uenit in ciuitatem
suā inferni. Dñs uniuersorū tu es. Hester
xij. Quartū secretū est de sua resurrecti-
one gloriosa. Secūdū hoc nauis fuit cor-
pus mortuū, qd erat in monumento, &
in die resurrectionis aīa bñdicta ascēdit
nauim corporis, & trāsfretauit, & uenit
in ciuitatem suā. f. in gloriā immortalita-
tis. Ideo hoc oportuit pati xpm, & ita in-
trare in gloriā suā. Lu. vl. Quintū secre-
tum est de sua mirabili ascensione. Secū-
dum hoc nauis fuit societas animarū san-
ctarū, & ascendit primū, & anime seque-
bantur, & uenit in ciuitatē suā. f. paradī-
sū, de qua persona sua dicitur, In ciuitate
sanctificata simiſt requieui. Eccl. xxiij.
Sextū secretū est de sua mūdiali guber-
natione. Secūdū hoc hostia est nauicu-
la, in quā ascendit xps statim dictis uer-
bis consecrationis, & uenit in ciuitatem
suā. f. ecclesiam xpianā. De qua David, Glo-
riosa dicta sunt de te ciuitas dei. Quia
rex quotidie uenit, secundū q ipse pmi-
sit. Ecce ego uobiscū sum &c. qdū dura-
bit istud sacm, & mūdus durabit, & in
illa die in qua deficiet mūdus, finiet. Se-
ptimū secretū est de humanali iustifica-
tione, & secūdum hoc nauis est conscia
humana, que ad figurā nauis facta est, qā
in principio. f. puericie, hoies stricā hnt
cōsciam, sed post modicū dilatat in uiri-
litate, in senectute autē redit ad puerilem
statū, & in istā ascēdit xps, qū homo con-
uertitur, qū em homo stat in pñis, tūc in
ista nauī nauigat diabol⁹ cū uento Aqui-
lonario, ut ducat ad portum inferni, sed
qū pētor recognoscit se, & malam uitam
quam tenet, di. O miser, ego sum religi-
osus &c. tūc xps ascēdit in nauim consci-
entie, & uenit in ciuitatē suā, portās pñ-
nam ad portum & ciuitatem bone uite.
De qua Eccl. ix. Ciuitas parua, & pauci
in ea uiri, qā pauci sunt modo qui tenēt
bonam uitam. Si in uno monasterio un⁹
est, multū est. Idem in uno collegio cō-

corum. Idem in una nilla, si sit unus uel
una, multū est. Octauū secretū est de iu-
diciali examinatiōe, f. in iudicio, secūdū
hoc nauicula erit nubes. Tunc uidebūt
filiū hoīs ueniētē in nube. Lu. xxj. Trans-
fretabit de celo, & ueniet in ciuitatē su-
am. f. uniuersitatē oīm gentiū p examina-
tionem di. Ecce quid feci ego p uobis,
oñdens uulnera ut stellās fulgētes, & u-
nus angelus portabit crucem, alius cla-
uos, alius coronā, alius lanceā, alius spō-
giam, di. Quid fecistis uos pro me? Ibi
erit dolor illis qui nihil poterūt osten-
dere. Nonū secretū est de regressu eius
ad celū. Postq cōtra malos dederit sentē-
tiā di. Discedite a me maledicti &c. Mat.
xxv. tūc subito terra aperiet, & absorbe-
bit eos, & claudēt in inferno, & igne,
& in fumo &c. etiā si alie pene nō essēt
ibi, maxima & inestimabilis esset mise-
ria, & post hoc ascendet xps in nauiculā
ecclesie triūphātis, in quā ascēdet eterna-
liter regnando, & ueniet in ciuitatē suā.
f. paradīsu. Nomē ciuitatis ex illa die dñs
ibidem. Amen. Ezech. vj. Ecce quare di-
cit, Ascendit in nauiculam, & uenit in ci-
uitatem suam. Quare tota fides xpiana
consistit hic. Dixi scd'o q ostenditur de
xpo clementia copiosa, cū dicitur, Et ec-
ce offerēbāt ei paralyticū. usq, peccata
tua. Marci. ij. dicitur q portabatur a qua-
tuor. Ex deuotiōe portabant eū ad xpm,
qui tot mirabilia faciebat. Quorum fidē
ut uidit xps, dixit paralytico, Confide si
li, remittuntur tibi peccata tua. In hoc
innuit xps, q ille ex peccatis infirmaba-
tur. Ideo dixit, Confide. f. de sanitate ob-
tinenda. Remittuntur tibi peccata tua,
que. f. sunt radij infirmitatis tue. Ac si di-
ceret medicus infirmo, postq esset bene
purgatus, Cōfide, qā uos estis sanatus,
qā mala materia iā expulsa est. Dicit hic
quō oēs infirmitates ueniūt ex pñis, qā
si nō fuisset pñm Ade uſeue, nūq tuisse
m⁹ infirmi, nec senes, & i morte celū a-
scēdissem⁹. Sed ex pñis porta fuit aperta
ad infirmitates, & miseras &c. Iō qū hō pa-
tiſtati debet accusāſ seipm ex aliq pñto
dicēs, Venit ex pñto mihi ista infirmitas,

Kk 2 quia

quia deus nō delectat in tribulatiōe cre-
aturę. Iō statim debet recipere purgatio-
nē. Cōfiteri, q̄a ex quo radix infirmita-
tis eiſt, hō curat, aſſ̄ ſanitas nō obtine-
ret. Iō medici habēt p̄ceptū ſub pena pec-
cati mortalis, ut ante oīa faciāt cōfiteri
infirmū, priuſquā recipiāt eū in cura. ex
tra de pen. & re. cū infirmitas. Et eſſet bo-
nū, q̄ ante q̄ ad eū accederēt, facerēt eū
cōfiteri, ne poſt diceret infirmus, Ego
ſum mortuus, & anima curata. Leui⁹ cu-
ratur corpus. Sed medici aliqui, proh do-
lor, nō ſeruāt modo iſtā practicā, iō &c.
Sed xps ut bonus medicus, p̄uidit p̄rio-
aie, remittendo peccata, & poſt curauit
corpus. Iō Greg. Nulla nocebit aduerſi-
tas, ſi nulla dñſ iniquitas. Sed eſt hic q̄-
ſtio. Si infirmitas uenit ex p̄cto, quid di-
cemus de pueris, qui nunq̄ peccauerūt,
& tñ infirmant? Rñdeo q̄ eſt multoties
ex p̄ctis parentū, quia qñ puer patit, ipſi
puniunt ex dolore. Itē pueri ē cōcipiunt
tur in p̄cto originali, ad qđ ſequunt iſte
penalitates. Sed eſt remediū. Nā ſicut fa-
ciunt iſti dñi, qñ puer patit febres, nu-
trix facit dietā, q̄a creatura, hoc eſt puer,
nō poſſet. Ita debetis uos parētes facere
dietā penitētię, cōſtitendo &c. Et ſi ſani-
tas ſit utilis puero, deus dabit. Moraliter
hic ſuper hoc qđ dicit Mar. ij. q̄ a qua-
tuor portabat ille paralyticus, & amore
illorū xps curauit ipſum. Ideo dicit, Vi-
dēs Ieſus fidē illorū &c. Paralyticus eſt
peccator, in p̄cto mortali exiſtens. Rō,
quia ſicut paralyticus nō pōt ſe iuuare,
nec aliquid facere, ſic nec peccator pōt
facere opera meritoria. Licet pōt ieiunare,
elemoſynā dare, uel alias &c. tñ
nō ſunt ibi meritoria. Auto. Me oportet
opari opa ei⁹ qui miſit me, donec dies
eſt. Veniet nox. ſ. culpe, quando nemo
pōt operari. ſ. meritorie. Io. ix. Diceret
aliquis, Ergo ſecundū hoc qñ ego ſen-
ſio me in peccato mortali, melius erit ut
dimittā ieiuniū, uel alia opa &c. ex quo
nō ſunt meritoria. Dico q̄ nullo modo
ſunt dimittenda, imo addenda ſunt etiā
alia. de pe. diſt. v. falſas. Ratio, Licet nō
ſunt meritoria gr̄ie, tñ p̄ficiunt ad mul-

ta alia. ſ. ad oīa pericula uitāda, ad habē-
dū pacē, ſanitatē, diuitias, bonā famam,
amicitiā dñorū, & qđ magis eſt, trahunt
hoiēm de peccato. Ideo nō ſunt dimittē-
da. Sed dicere debet intra ſe peccator, O
miſer, ego peccaui occasione mūdi, uel
ex inclinatione carnis, ſeu tentatione
diaboli, tñ nō dimittā bona opera, quia
ex iſtis uos dñe extrahetis me de p̄cto
&c. Sed glorie nō ſunt meritoria. Verbi
gratia. Qñ aīa uenit ad portā paradīſi, &
xps dicit, Videamus quantū tibi debet.
& de operibus oībus factis in gratia dat
remunerationē. Sed de illis factis ī pec-
cato, dicit, Illa nō recipio in computo.
Nam tibi ſatis feci p̄ illis in uita. Verbi
gratia. Debeā Magdalenā, uel de bea-
tis, Paulo, & Mattheo, qui aliquādo fue-
runt in peccatis, & faciebant multa bo-
na opera de genere. Et qñ aīa Magdale-
ne uel Pauli uenit ad cōputū cum xpo,
dicit Chriſtus, Tibi do gloriā tantā, q̄a
tali die feciſti hoc & hoc, & etiā anima
contentaſ, & regratiaſ deo. Sed ſi uellet
petere ſalariū de factis, uel operibus fa-
ctis in peccato mortali, diceret xps, Nō,
quia in ira mea feciſti. Ideo dixit Ieſus,
Ego ſum uitis uera, & uos palmites, qui
manet in me, & ego in eo, hic fert fru-
ctū multū, quia ſine me nihil poteſtis fa-
cere, ſup. meritorie. Ioā. xv. Paralyticus
eſt ergo ille qui ſtat in p̄cto mortali. Mō
uideamus quō curabiſ. Nam ſi debet cu-
rari, oportet q̄ portet a quatuor. Reli-
gioſus, uel clericus, uel laicus, ſi debet
curari a xpo, oportet q̄ a quatuor por-
tetur. Quatuor portantes religioſum pa-
ralyticū ſunt, Obediētia gr̄ialis, pauper-
tas ap̄calis, caſtitas angelicalis, diligen-
tia ceremonialis. Quatuor portantes pa-
ralyticū clericū ſunt, Caſta cōuerſatio,
deuota laudatio, ſc̄ta celebratio, bona e-
dificatio. Quatuor portātes laicū, Ora-
tio quotidiana, miſſa dñicalis, cōfeſſio
quadrageſimalis, cōio paſchalis. Et tali
diceſ a xpo, Conſide fili, remittuntur ti-
bi &c. Dixi tertio q̄ oſtenditur de xpo
potentia uirtuoſa. Poſtquā xps dixit pa-
ralytico, Conſide &c. Phariſei & docto-
res ini-

res inimici xpi, qui erant ibi, non auden-
tes loqui, adinuicem ore in corde dixe-
runt, Hic blaſphemat. Xps autē oſtendit
ſe eſſe uerū deū & hoīem. Verum deum
in hoc, quia cognouit corda eorū, quod
eſt propriū deo, nos uero poſſumus co-
gnoscere faciē, ſed nō cor. Reg. xvj. Ho-
mo uidet ea q̄ apparent, dñs autē intue-
tur cor. Autoritas. Præuū eſt cor hoīs,
& inſcrutabile, quis cognoscet illud? E-
go dñs ſcrutans corda. Hier. xvij. Cū er-
go uidiffet Ieſus cogitationes eorū, di-
xit, Vt quid cogitatis mala in cordibus
ueſtris? Quid eſt facilius dicere? Dimit-
tunt tibi p̄ctā tua. an dicere, ſurge & am-
bula &c. Ecce quō oſtendit ſe eſſe uerū
deum. Iſtud ſignū eſt Eſaie de Meſſia di-
centis, Deus ipſe ueniet, & ſaluabit nos.
Tunc aperient oculi cecorum, & aures
ſurdorū patebunt. Tunc ſaliet ſicut cer-
uus claudus. Eſa. xxxv. Ecce potentia uir-
tuoſa. Moraliter hic ſuper hoc, qđ dixe-
runt Iudei cōtra deum, blaſphemat. No-
ta q̄ duplex eſt blaſphemia. Affirmatiua
& negatiua. Affirmatiua eſt, qñ attribui-
tur deo qđ ſibi non cōuenit. Negatiua,
negando de deo qđ ſibi cōuenit. Verbi
gratia. Vt intelligatis, & melius caueatis
ſi tales blaſphemie ſint inter uos quādo
iuratis de deo caput, cor &c. cū enſe. ſ.
lingua ad modū enſis facta, tunc eſt blaſ-
phemia affirmatiua, quia attribuit deo
q̄ ſibi non cōuenit. ſ. diuidi mēbratim,
& uulnerari. Itē tales plures cōmittunt
blaſphemie per ludū taxillorū. Negati-
ua blaſphemia eſt, cū dicitur, Ego deum
renego ſi facio, quia tollis deo fidelita-
tem quam ſibi debes p̄ uana curioſita-
te. Non oportebit talibus uim facere tē-
pore anti xpi, quia iam ſunt aſſueti ad ne-
gandū. Item in ludo dicis, Non pōt de⁹
hoc q̄ ante ueniat zinck quā deus es.
Vultis ſcire qđ peccatū eſt? Legitur. iij.
Reg. xix. Et Eſa. xxxvij. Dicatur historia
de Sennacherib rege de blaſphemia ne-
gatiua, quam dixit, Non pōt deus ueſter
hoc facere quod liberet nos de manib⁹
meis? & ex hoc mortui fuerunt. clxxxv.
millia. Ex iſta pena patet grauitas pecca-

ti. Ideo non mirum, ſi habetis malū tem-
pus &c. imo miror quō inuenitis aquā
&c. Ideo amore dei corrigatur, & fiat or-
dinatio contra iuramenta, & ludos. Vñ
de ſcriptura dicit, Domine maledicti e-
runt qui contempſerint te, & condem-
nari erunt omnes qui blaſphemauerint
te. Thobie. xij.

Dominica. xix. poſt trinita. Sermo. ij.

Conſide fili, remittuntur
tibi peccata. Matth. ix.
Iuxta hoc thema uolo nūc
declarare omnes rationes
quas habemus conſtitendi
de deo in oībus neceſſitatibus noſtris,
& habendi gratiam dei in hoc mundo, &
gloriā in futuro. Credo q̄ erit bona ma-
teria & utilis. Salutē uirgo Maria. To-
ta ſcriptura ſancta clare, & manifeſte di-
cit & oſtendit q̄ nos debemus ponere
totam noſtram ipem & fiduciam in ſolo
deo, & non in creaturis. Rō, quia omnia
bona q̄ ſunt in hoc mundo, & ſunt, ſunt
a ſolo deo, tanq̄ a cauſa effectiua & prin-
cipali. Creature autē nō ſunt niſi inſtru-
menta, quibus medianteſ debetis opera-
tur. Licet ſine illis poſſet illa facere, ſed
utitur creaturis tanq̄ instrumentis, ut ſar-
tor utitur acu, filo, urna, & alijs. Et quam-
uis hoīes nō poſſent ſine creaturis ope-
rari. Autoritas. Diuiſiones operationū
ſunt, idem uero deus, qui operat oīa in
oībus &c. j. Cor. xij. Et cōcordat autori-
tas ueteris teſtamenti di. Dñe dabis pa-
cē nobis. Omnia enim opera noſtra ope-
ratus es in nobis. Eſa. xxvj. Oratio opus
noſtrū eſt, ſed deus mouet linguā. Idem
de cōtēplatione, ieiunio, uel peregrina-
tione. Magiſter eſt bonus, qui malo
inſtrumento facit bonū opus. Hoc funda-
mento facto, ſi tu ſpas aliquid a creatu-
ris, uel ſanitatē a medico, nec ſpes in me
dico, nec cōfidat, ſed in deo, qui median-
te medico uult te curare. Itē noli cōfide-
re in agris, uineis, nec in bonitate tpis,
pluuia, uel ſole &c. tota fiducia debet eſ-
ſe in deo, & non in instrumentis, quia
ſtulticia eſſet. Ecce quare tota confiden-
tia debet eſſe in deo, & nō in creaturis,

que sunt sicut instrumentū. Paret doctri-
nā. Autoritas. David loquens de perso-
nis, de quibus cōfident gētes, dicit, No-
lite cōfidere in principibus, neq; in filiis
hoīm, in quibus nō est salus. ps. lxxv. Hoc
dicit cōtra illos, qui uolunt hē officia,
dignitates, honores &c. & cōfident de
amicitia dominorū & principū, Nolite
cōfidere in principibus &c. quia hodie
uel cras pnt deficere &c. lō sequit, Exi-
bit spūs ei. i. principis, & reuertet in ter-
rā suā, in illa die peribūt oēs cogitatio-
nes eorū. s. qui in principib; cōfidebāt.
Brūs cui de° Iacob adiutor ei°, spes ei°
&c. Qui aut oppositū facit, maledictus in
scriptura scā. Hec dicit dñs. Maledictus
hō q cōfidit in hōie, & ponit carnē bra-
chiū suū, & a dño recedit cor ei°. Hiere.
xvii. Sed ille q totā spē ponit in creatore,
benedicet. ibidē. Bndict° uir q confi-
dit in dño, & erit dñs fiducia eius &c. lō
dicit thema, Cōfide fili &c. Modo ī una
parua summa ego epilogaui oēs ratio-
nes, q eleuāt & excitant cor creature ad
cōfidentū in creatore, & sunt septem,

Prima est fidelis integritas.

Secunda cordialis puritas.

Tertia lachrymabilis ubertas.

Quarta timoralis scrupulositas.

Quinta misericordialis largitas.

Sexta doctrinalis sedulitas.

Septima uirtualis firmitas.

Primo dico q prima rō q mouet cor ad
cōfidentū de deo est fides integra, qñ. s. hō
tenet fidē catholicā integre in corde, nō
dubitando in aliquo articulo, talis ele-
uat cor ad cōfidentū, q obtinebit a deo
quod petit. Rō, quia uasalli & subditi fi-
deles ualde cōfident de potentissimo
dño suo diligente populū, secus de infi-
delibus. Cum autē xps sit potentissim⁹,
omnia potens, & sic uirtuosus, nulli du-
bium esse debet, quin diligat populum
suum, quia probatio dilectionis est exhi-
bitio operis, secundū Greg. Solū ergo
restat q nos simus fideles sibi, & obtine-
bimus illa q petimus ab eo. Hec fide-
litas consistit in duodecim articulis fidei.
Sicut enim rex uel dñs facit capitula cū

uasallis, ita xps facit nobiscū duodecim
capta in Credo cōtenta. Dicat semel cū
protestatione. Si ista capta seruamus, fi-
deliter cōfidere debemus & possum⁹ de
eo. Autoritas. In xpo Iesu dño nro habe-
mus fiduciā, & accessum in cōfidentia p
fidē eius. ad Ephe. iij. Nota, fiduciā habe-
mus, qñ fidē integrā in corde tenemus,
& cōfidentia, qñ fidē ore cōfitemur in
quolibet die mane & sero. Secundo ele-
uat & excitat cor ad cōfidentū de deo
cordialis puritas, qñ creatura non sentit
in se pētm, de quo nō fecerit pñiam, &
non fuerit confessus. Talis puritas dat
magnā cōfidentia. Rō, quia quilibet cō-
fidit de amico dilecto & potenti, in quē
nō cōmisit offensam, & in necessitatib;
recurrat cōfidenter ad eum, si secus si re-
putet eum offensum, quia forte dicere,
uadatis. Ita est & de xpo, qñ sentim⁹ nō
esse in pēto. Si autē de preteritis pñiam
fecimus, cōfidere possumus, quia ami-
c⁹ cordialis noster est, di. Vos amici mei
estis, si feceritis q ego pēpio uobis. Io.
xv. Nota, si feceritis que ego pēpio uo-
bis. Volo uos auisare de quinq; q pēce-
pit, q tangunt honorē suū. Primo q non
sustineatis diuinos, nec sortilegos, quia
hoc est de directo contra diuinā maie-
statē. Vultis hoc cognoscere? capiatis si-
mile. Si unus Agareus ueniret huc, qui
attraheret uasallos regis ad regē Agare-
norū, quid faceretur de illo? Si diuinus
subtrahit hic gentes a xpi obedientia, ut
obediant diabolo. Ecce preceptum dei,
Anima q declinauerit ad magos, & ario-
los, & fornicata fuerit cum eis, ponā fa-
ciē meā contra illā, & interficiā illam de
medio ppi sui &c. Leui. xx. Secūdo pre-
cipit q nomē suū honoret, sicut de nota-
bili persona homo loquitur cum honore,
Tertio non debetis iurare in uanū, nō
falso mō, p quocunq; lucro, quia parum
lucrat qui perdit aīam suā. Ideo provide-
re debetis ne nomen dei iuretur. Dña-
tores ppi mei inique agūt, dicit dñs, &
iugiter tota die nomen meū blasphema-
tur. Propter hoc sciet populus meus no-
men meum in die illa, quia ego ipse qui

loque-

loquebar. s. pēpiendo, ecce adsum. s. pu-
niendo in hoc mūdo per mortalitates,
& fames, & in alio per eternā dānatio-
nem. Esā. liij. Tertio precipit q faciamus
sibi aliquod seruitiū, quia uos nō dare-
tis prouisionem alicui, nisi faceret uo-
bis aliquod seruitiū. Ideo uult de° ut in
dñica abstineatis uos ab omni opere ser-
uili, & seruiatis deo, audiendo missam
&c. Quarto precipit ut honoretis eccle-
siam, quia nō solū rex uult honorari, sed
etiā regina. Ecclesia est regina, ex qua ge-
nerat filios legitimos. Honorat eccle-
sia, qñ nō bibitis, nec comeditis, nec tri-
pudiat in ea. Sabbata mea custodite, &
sanctuariū meū metuite. Ego dñs. Leui.
xix. Hoc uult, ut prebeamus honorē suis
seruitoribus. s. clericis, sicut dicit apls,
Qui bñ presunt presbyteri, duplici ho-
nore digni habeant, maxime qui labo-
rant in uerbo & doctrina. j. Tim. v. Pri-
mus honor est dare eis qd tenemini da-
re. Secundus eos defendere, maxime a
morte, ut patrē tuū. Not. cōtra putanas
& cōcubinas, q occidunt clericos & po-
pulum. Ecce quare dicit, Vos amici mei
estis. Charissimi, si cor nostrū nō repre-
henderit nos, fiduciā habemus ad deū,
& quicquid petierimus, accipiemus ab
eo. j. Ioā. iij. Tertia rō est lachrymarum
ubertas, qñ persona tribulata in oratio-
ne, lachrymatur, illud dat sibi cōfiden-
tiā. Rō est, quia maior est cōfidentia par-
uulorū filiorū apud parentes ad obtinē-
dum qd uolunt, q sunt lachrymosi, ita
& de nobis. Omnes sumus paruuli. Bñ
est paruus puer ille, qui tota die macu-
lat se ante & retro. Tales sum⁹ nos, quo-
tidie sordidamur pēis, & mater nra ec-
clesia lauat nos. Ideo si cum lachrymis
petimus cōfidenter, obtinebimus. No-
ta hic miraculū quod recitat Danie. xij.
de illa nobili dña, pulchra corpore, sed
pulchrior aīa. No. historiā, que flens su-
spexit ad celū. Erat enim cor ei° fiduciā
habēs in dño. Danie. xij. Et fuit mirabili-
ter liberata. Quartū est timoralis scru-
pulositas, qñ in oībus qui timet deū ca-
uet ne peccet cōtra eū. Qñ ponūt se ad

dormiendū, orāt ne peccent. Itē qñ sur-
gunt. Itē qñ ponunt se ad comedendum
&c. Tales possunt cōfidere de deo. Ra-
tio, filij canētes patris offensam de ipso
merito cōfident. Autoritas. In timore
dñi fiducia fortitudinis, & filijs eius erit
spes. Timor dñi fons uite, ut declinet a
ruina mortis. Prouer. xiiij. Quatuor tan-
git. Primū, in timore dñi fiducia fortitu-
dinis. s. bonorū tēporaliū, quia de° con-
seruabit sibi oīa bona tpalia. Sed m, & fi-
lijs eius erit spes, qā deus amore patris
dat eis abūdantiā & pspēritatē. Tertiū,
timor dñi fons uite. s. grē, qā timor cu-
stodit uitā siue gratiā. Quartū, ut decli-
net a ruina mortis. s. eterne, p uitā grē.
Quintū est mialis largitas. Qui enim lar-
gas & magnas facit pro deo elemosy-
nas, cōfidere pōt q sibi nō deficient bo-
na sua tpalia, & cōsequenter bona cele-
stia. Nota magnam cōfidentia dant aui-
eius ale, si uult eā capere aliquis, cōfidit
q fugiet. Quasi due ale sunt mīa spūalis,
& mīa corporalis. Ala dextra est mīa spū-
alis, habens septē pēnas. Prima, ignoran-
tem instruere. s. Pater noster, Ave Ma-
ria, Credo, & sic de alijs. Secunda, erran-
tem corrigere. Tertia, tristēm consolari.
Quarta, tediosum supportare. Quinta,
iniurias remittere. Sexta, pro omnib;
orare. Septima, dubitanti consolare. Ala
sinistra est opus mīe corporalis. Mīa cor-
poralis habet etiā septē pennas. Prima
est, esurientem cibare. Secunda, sitientē
porare. Tertia est, nudū uestire. Quar-
ta, peregrinū hospitare. Quinta, infirmū
uiscare. Sexta, captiuos redimere. Septi-
ma, mortuum sepelire. Cum his duabus
alis aīa uolat ad paradysum, cū exit a cor-
pore, & ueniunt mille milia demonum
ad capiendum eam, & ipsa cōfidentis de
illis, non timet eos. Ideo dicit scriptura,
Fiducia magna erit coram summo deo
elemosyna, omnibus facientibus eam.
Thob. iij. Sexta ratio est doctrinalis se-
dulitas. i. diligencia. Diligens predicator
bonas doctrinas predicans cōfidere po-
test de deo. Ratio, miles qui domino
suo non solū castrum commissum custo-

Kk 4 dit, sed

dit, sed etiā cū hoc multa castra inimico
fuit eide bellādo acqrit, merito gerit cōfi
dētiā de ipso, uel etiā apud ipm. Sic etiā
cuiuslibet pēstrū deus cōmīst castrū. i. pro
priam personā ad custodiēdū, & q̄libet
debet p̄eligere mortē, anteq̄ cōsentiat
diabolo per peccatū mortale, q̄ aut custo
dit se, cōsidere pōt. Ille etiā, q̄ non solum
custodit se per bonā uitā, sed etiam lucra
tur cētū milia per scām doctrinā predi
cādo, cōsidere pōt q̄ erit magn⁹ in curia
regis xpī. Doctrina mea redūdabit in la
bijs tuis, ut sit in dño fiducia tua, prouer.
xxij. Nota, dicit doctrina mea, & non di
cit, Quidij, uel Vergilij &c. Qui aut fece
rit, & docuerit, hic magnus uocabitur in
regno celoz. Mat. v. No. qui fecerit, sup̄
fic &c. talis em̄ custodit castrū suū ne in
trent inimici. & docuerit, sic em̄ acquirū
tur alia castra. Cū em̄ p̄dicator docet humi
litate x̄bo, & exēplo, & superbi⁹ humi
liatur, castrū diaboli est captum, & sic de
alijs. Septima est ytuālis firmitas. i. p̄seue
rātia. Ille em̄ qui incipit deo seruire, de
deo nō debet tñ cōsidere, q̄tum ille, qui
diu perseuerauerit, cū proposito etiam
perseuerādi. Nā seruus portās onus sibi
cōmissum a mercatore usq; ad domū do
mini sui, cōsidēter petit salariū suū, alias
puniē. Sic etiā deus imponit cistā & far
dellū preciosisimoz iocalū illi qui te
net bonā uitā, ad portādū usq; ad portā
paradisī, que est mors corporalis, p̄ quo
promittit salariū gl̄ie, iō nō debet desiste
re. Greg. Cōsideratio premij minuit uim
flagelli. Auctori. Filioli manete in eo, ut
cū appuerit, habeam⁹ fiduciā, & nō con
fundamur ab eo in aduētū ei⁹. j. Ioan. ij.

De eadē dominica. i. decimanona.

De mortuis. Sermo. iij.

Non habebitis uitam in
uobis. Ioā. vj. Istud ybū di
xit xps iudeis infidelibus.
Salute uirgo Maria. Sed
iuxta modū quē uolo per
tractare, sciēdū q̄ due sūt cōditōes mo
riētium. Quidā moriūtur in grāua, & ta
les sine dubio hnt uitam in paradiso. Alij
moriūtur in culpa, & in p̄tō mortali, &

isti nunq̄ habebūt uitā eternā. Istis dicit
go thema di. Nō habebitis &c. In bono
statu & gratia moriuntur, q̄ decedūt in
nocēter uel penitēter. Innocēter, ut pue
ri nouiter baptizati, & tales decedentes
statim enolāt, quia in baptismo uirtute
p̄sidijs receperūt gratiā dei. Et si anteq̄
peccent moriuntur, hnt gloriā. Ratio, q̄
gratia dei est principiū certū hñdi gloriā
paradisī, sicut qñ mercator in feria emit
merces preciosas, primo dat arrā, deinde
totū preciū, sed arrā est signū preciū hñ
di. Ita xps in feria huius mūdi facit, dādo
grām que est semē gl̄ie. Nā in hoc mūdo
hō habet magnū forū, q̄ cū lachryma p̄
cōtritionis pōt emere paradysum, quē in
alio mūdo nō haberet, dando tot lacry
mas quot gutte aque sunt in mari. Xps
aut uenit de celo ad emēdum aīas. Gen.
xiiij. Da mihi aīas, cetera tolle tibi. Post
iudiciū habebit corpora, sed mō habet
aīas, & in baptismo dat gratiā aīas signū
q̄ dabit gloriā. iō qñ moriē puer, & aīa
per angelū ducit corā xpo, dat sibi totū
preciū glorie. Auctori. David in ps. lxxx
iij. f. Quā dilecta, Mīam & ueritatē dili
git deus, grām & gloriā dabit dñs. Red
dendo singula singulis, quia misericor
diā diligit deus. f. emēdo aīas, iō gratiam
dabit dñs, & q̄ ytatē diligit deus, & pro
misit gratificatis gl̄iam, iō gl̄iam dabit do
min⁹. Scdo, qdā in bono statu moriunt,
q̄ penitēter moriunt, q̄ de p̄tīs q̄ fece
runt post baptismū penituerūt. O q̄ pec
cata, quot corruptiōes, proli dolor, feci
mus post baptismū, q̄ ex eā nō possumus
ire innocēter ut pueri, oportet ergo nos
deponere p̄tīs per p̄niam, & cōteri de
p̄tīs, & recipere bonū propositū nō pec
cādi, & seruādi p̄niam datā a cōfessore,
oportet ēt satisfacere & parcere inimi
cis, & sic de alijs, & sic hō recōciliat deo.
Tales, q̄ sic p̄niam egerūt cōdignā, quan
do moriēti, habebūt uitā eternā. Rō. qñ
sup aliquo debito uel p̄missione hō ha
bet istm, & ultra hoc pign⁹ de auro & ar
gēto, hō est secur⁹ de debito seu promif
sione. Mō dico, q̄ q̄libet faciēs p̄niam de
p̄tīs suis habet instrumētū firmū hñdi glo
riam

riam eternā, & habet pign⁹ de auro & ar
gēto. Instrm recipit a notario. i. a prophe
ta Ezechiele. Clausula instrumēti dicit,
Si impi⁹ egerit p̄niam ab oib⁹ p̄tīs suis,
que opatus est, & custodierit oīa prece
pta mea, & fecerit iudiciū & iusticiā, uita
uiuet, & nō moriet. Eze. xviij. Pignus de
auro puro est charitas, de argēto est grā
dei, q̄ nō est sine charitate, nec ecōuerso.
Sicut em̄ aurū est sup oīa metalla, ita cha
ritas sup oēs ytutes est, excedēs in digni
tate. Vñ ap̄s, Maior at horū est charitas.
j. Cor. xiiij. iō faciēs p̄niam certus est & se
curus de gloria, q̄a habet instrumētū &
bonū pignus. iō penitentibus dicit ap̄s,
Nūc liberati a p̄tō, serui aut facti deo, ha
betis fructū uestriū in sanctificationē, si
nē uero uitā eternā, stipendiū p̄tī mors
est, grā dei. i. per gratiā uita eterna xp̄o
lecti dño nostro. Ro. vj. De his duabus cō
ditionibus morientū dicit thema amo
to ly nō, Habebitis uitā i uobis &c. Aliq
aut moriūtur sine grā dei, in p̄tō, in ma
lo statu, & istis dicit thema, Nō habebitis
uitā &c. In summa sunt tres conditiones
personarū, sic in malo statu moriētū. f.
Infantes sine baptismo decedentes.

Xpiani finaliter impenitentes.

Pagani in xp̄m Iesum non credentes.

Istis tribus cōditionibus personarū dice
tur, Nō habebitis uitā in uobis. Dico pri
mo q̄ infantes sine baptismo decedētes
nō habebūt uitā eternā. Rō ē p̄tīm Ade.
Diceretis uos, & quare cū tales nūq̄ pec
cauerūt, nec corde cogitando, nec ore
loquēdo, nec corpore operando, quare
ergo nō habebūt uirā eternā? Dico q̄ p̄
pter p̄tīm Ade, quod in paruulos est tra
ductū, q̄ descēderūt ab Adā per gñatio
nē carnalē. Auctoritas. Per unum hoīem
p̄tīm in hunc mūdum intrauit, & p̄ p̄tīm
mors, non solū corporā, sed et eternā. In
quo oēs peccauerūt. ad Ro. v. p̄pter hoc
pueri sine baptismo decedētes nō habe
būt uitā eternā. Sed est hic forte unū ar
gumētū, Quare ex p̄tō p̄is punietur
filius? Nō em̄ uidet iustū, q̄ si pater facit
homicidiū uel furtū, q̄ puniat filius, qui
nondū erat natus, maxime cū dicat scri

ptura, Filius non portabit iniquitatē pa
tris, & pater nō portabit iniquitatē filij
&c. Eze. xviij. Verū est dei. Igif uidetur
q̄ tales pueri nō priuētur uita eterna p̄
pter p̄tīm Ade. Mō audite r̄sionem, &
erit ad magnā illuminationē uestrā. Ex
dicta em̄ rōne Iudei & alij infideles negāt
p̄tīm originale. Dico ad argumētū, q̄ ex
peccato patris filij non debēt puniri pe
na sensus, sed bene pena dāni. x̄bi grā. Si
rex hñs castrū altū in Frācia, & in expu
gnabile, cōmittit ipm uni militi & xori
lue ad modū Hispanie, ut ipm fideliter
custodiat castrū ab inimicis, & ille miles
statim habita possessione castrī, loquitur
cū inimicis regis, tradēs eis castrū, faciēs
se eoz uasallū. Rex, q̄a est potēs, recupe
rās castrū, illū militē & uxore puniet, sed
q̄a pius, nō uult interficere militē & uxo
rē, cū posset, sed mittit i exiliū. Qui post
gñat filios, q̄ filij si uellēt redire ad curiā
regis, rex nō uellet eos. di. Foras, q̄a no
lo filios proditoris, q̄ si dicerēt filij, Do
mine nōdū eramus nati. Et rex, Verū est,
iō non, do uobis aliā penā, x̄spēdendo,
uel aliter, sed in curia mea nolo filios p̄
ditoris. Ista macula sēp p̄cedit eos. O di
cetis uos, Rex facit eis iniuriā. Nō est ue
rū. Idē deus rex summe potēs hēbat ca
strū altū, forte, & inexpugnabile. Altum,
quia aqua diluuij, de q̄bus dicit textus
Gen. viij. q̄ alcēderūt. xv. cubitis sup oēs
montes mūdi, illo. f. in paradysum terre
strē non alcēderūt. Altius igitur est nu
bib⁹, iō nō pluit ibi, & sunt ibi fontes. Di
cit Beda q̄ arbores tāgūt celū Lune. O q̄
inexpugnabile castrū, altū, & forte est
paradisus, Et cōmisit ipm Adā & Eue ad
modum Hispanie. Ecce charta cōmissio
nis. Posuit deus hominē in locū uolupta
tis, ut operaret, & custodiret illū. Gen. ij.
No. operaretur, nō op̄rādo, sed delectā
do. Et fuit proditor, intrm q̄ illa eadē die
tradidit castrū inimicis, & fecit se seruū
eoz, quia q̄ facit peccatū, seruus est p̄tī.
Io. viij. Nunq̄ facit talis proditor. Sed do
minus rex ops sciuit recuperare castrū,
& etiā Adā &c. Et quia deus est summe
pius, uoluit interficere Adā nec Eua, sed

dedit sententiā ne aliq. filius su⁹ intraret
curiam suā. Iō qñ aīa pueri nō baptizati
petūt ingressum, dicit xps, Et nūquid tu
es filius proditoris? Si dicat, Dñe ego ad
huc nō erā, nec cōfessi. & xps, Iō nō da-
bo tibi penā cū dānatis ī inferno, sed pri-
uaberis curia celesti, & regis eterni uisio
ne in eternū cū socijs tuis &c. Nō hñt ibi
penā, nec demones, imo diligūt se, dispu-
tant, tñ sunt sine grā, & nūq. habebūt glo-
riā eternā, qā pater eorū. f. Adā pro se &
filijs suis perdidit castrū. Et si querat, Nō
ne Adā est in celo, siue in paradiso? Dico
q. sic, quia fecit nōgētos annos pñiam,
sed nō est simile de pueris, qā pueri non
faciunt pñiam, nec lauant per baptismū,
iō exiliū perpetuū sustinet. Iō apłs, Era-
mus natura filij ire, sicut & ceteri. Ephe.
ij. Nota, filij ire, quia rex iratus dicit, No-
lo filios proditoris. Aug. de fide ad Petrū
uocat istā irā ignē. Nō. cū dicit, eramus,
sante baptismū, modo autē non, qā p ba-
ptismū facti sumus filij dei, quia sicut uir
de uxore sua gñrat filios, ita xps de eccle-
sia spōsa sua in utero fontis gñrat filios.
Semē est xps dei. Luc. viij. Si filij, & here-
des. Ro. viij. iō lo. j. dicit. Dedit eis pote-
statē filios dei fieri. Mō scitis qd est pec-
catū originale. f. illa macula proditoris, a
qua filius lauari nō pōt nisi p baptismū.
Iō de prima cōditione morientium sine
grā sunt pueri sine baptismō decedētes.
De istis dicit thema, Non habebitis uitā
in uobis. Hic auisēnt illi qui de matrimo-
nio sunt, ut sint diligētes ne filij moriant
sine baptismō, & ne sit culpa eorū, q. sine
baptismo decedūt pueri, caueat uir quā-
do scit uxore grauidam, ne male eam tra-
ctet, caueat ipsa uxor a tripudijs, a saltan-
do, & fodiēdo, quia ex quo cōcepit, quā
dragesimo die fetus habet animam, si sit
mascul⁹, ut ponit glo. Leui. xij. Itē caueāt
ne partū impediāt ad cōoperiēdū pñm,
quia in iudicio resurgēt iuuenes, peten-
tes a xpo iustitiā cōtra pfem & matrem.
Dico secundo q. alij sunt decedētes sine
gratia in pñō mortali, q. prius fuerūt ba-
ptizati. f. xpiani finaliter impenitentes, q.
sciūt se malā uitā tenere, & in peccatis ui-

uere, nō hñtes propōitū cauēdi, q. nō cō-
fiteñt, nec satisfaciunt, & nolunt parcere
inimicis, nec cōcant, nec curāt de missa,
nec sermone, sed uiuūt sic bestialiter. Ta-
les nunq. uidebūt faciē dei, nec ibūt cum
pueris sine baptismō decedentibus, sed
profundius in inferno. f. dānatorū. Istis
dicitur, Nō habebitis uitā in uobis. Nec
mirū est, quia deus est iustus, oīa opera
sua fundans in iustitia. Mō qui sciēter
interfecit se, certū est q. ille dānabitur,
secus si hō ignorāter interficeret se, cor-
medēdo eicas uenenatas. Sed si dicatur
uobis, Nō comedatis de illo cibo, qā est
uenenatus, & uos nō uultis abstinere, qā
bene sapit uobis, mortē sciēter infertis
uobis, & tñc dānationem demeremini,
interficitis uosmetipsos. Scitis quia oīs
homicida nō habet uitā eternā. j. Iōā. iij.
Mō tales sunt pñōres, q. ex sapore elcātū
interficiūt se sciēter, singulariter in dua-
bus escis. f. auaricie & luxurie hōies se in-
terficiūt spūāl, & etiā nōnunq. corpora-
liter. In quibus inueniūt magnū sapōrē.
Magnū sapōrē sentit latro, qñ bona alte-
rius uel pecunias sibi pōt applicare, sed
ibi est uenenū pñō mortalis, uelle hñe, &
pōsidere. f. quod non est suū, sed ex sa-
pore seipsum occidit, dānando se. Idē de
usurarijs, qui mutuāt ut recipiāt plus &c.
Dicat de speciebus usure. O usurarie, nō
ne uides ibi uenenū pñō mortis? xpi gra-
tia. Qñ usurarius mutuāt &c. & quolibet
anno recipit tñ tritici propter mutuum,
pñm mortale cōmittit, sed qā bene sapit
sibi auaricia, iō usurā recipit, etiā sciens
usurā nō ēē licitā, sed magis dānationis
causam. Nōnulli tñ usurarij usurā pñō
esse licitā, qui in sui erroris confirmatio-
nē dicūt & allegāt dicētes, Nōne reddi-
tus sunt liciti? Quibus respōdeo, q. reddi-
tus sunt boni & liciti seruatis duabus cō-
ditionibus. Prima est q. sit pñā emptio. Se-
cunda q. precii sit iustum. Sed qñ est mu-
tuū, tunc recipere aliqd ultra sortē prin-
cipalē propter mutuum est iniquū & usur-
rariū, nec papa posset in hoc dispensare,
quia usura lege diuina prohibetur, secū-
dū illud uerbu saluatoris, Mutuū date, nihil

nihil inde sperātes, & erit merces uestra
multa. Lu. vi. Et usurari⁹ nisi peniteat, dā-
nāt, similiter & notarius cōficiēs instru-
mentū de usura soluēda. O quot interfici-
ciūt se ex sapore istius cibi &c. Nullus di-
cat, Vidua uel clericus pōt tñ recipere, p
libra &c. qā papa ēē cōcedit, quia falsum
est. Iō xps dicebat, Mutuū date, nihil in-
de sperātes. Luc. vi. Alius cibis ualde sa-
pidus personis mundanis est luxuria, uir
& uxor actū matrimonialē facere pñt si-
ne pñō, saltē mortali, etiā si uxor sit gra-
uida uel infirma. Sed quāq. alius uel alia
uenereā procurat delectationē, uel etiā
si simplicē cōmittat fornicationē, morta-
liter peccat. Dicit luxuriosus, O q. bonū
esset cōsolationē habere cū tali &c. O
miser, nescis q. ibi est uenenū, si uiatori
sibi uel daretur optimū uinū, & dicere
tur sibi, uenenatū est, nō biberet. Nun-
quid poterit aliq. gustare quod gustatū
affert mortē? Iob. vi. Tu scis q. ille cibis
mortalis est, dēptis his qui in mīserio
sunt, qui sine pñō mortali cōmisceri pos-
sunt. Pñm cū consummatū fuerit, gñrat
mortē. Iaco. j. Pñm em mortale habet ini-
tiū, mediū, & finē. Initium est cogitatio,
mediū est delectatio, finis est cōsensus, &
tñc est mortale. O quot interficiūt se &c.
Hō em per maliciā suā. f. per pñm morta-
le occidit aīam suā. Sap. xvj. sicut qui sciē-
ter comedit cibū uenenatū. Et talib⁹ pōt
dici thema. Nō habebitis uitam in uobis.
Ergo quasi a facie colubri fuge peccata.
Eccl. xxj. Dico q. tertia cōditio eorū, qui
male moriunt, & sine gratia, est Pagano-
rū, & gētiliū, in Iesum xpm nō credētiū,
ut sunt Iudei, Agareni, & alij infideles, &
oēs uadūt ad infernū, quia bona que fa-
ciūt nihil eis prosunt, ēt si darēt quolibet
die mille florenos amore dei, & ieiuna-
rēt, & dormirēt super terrā, & portarent
ciliciū. Tales si moriant, nō credētes, dā-
nātur. Autoritas. Sine fide impossibile
est placere deo. Credere em oportet ac-
cedentē ad deū, quia est, & inquirētib⁹
se remuneratō sit. Heb. xj. Nā sicut serui
infidelis seruitiū nō placēt regi, nec sunt
ei accepti, licet sit multū diligēs, qā fun-

damentū est fidelitas. Sic etiā seruitiū in
fidelīū eterne uite nō sunt meritoria, er-
go dicit, Sine fide est impossibile deo pla-
cere. Diceret aliq. Frater quid dicitis? ni-
des enim oppositū esse uerum. Possibile
em est q. sit gētilis, uel Agarenius quidā,
credēs se bonā fidē habere, & si sciret nō
strā meliorē, eā reciperet, ergo talis non
dānabit. Idē de Tartaris distatibus, q. ne
sciunt xpm, nec audiūt pñicare de xpo,
quare ergo tales dānātur? Dico q. dānā-
tur ex peccatis que faciūt. Nam si detur
unus Iudeus, uel Agarenius, tenens bonā
uitam moraliter, ita q. nō sit auarus, lu-
xuriosus, &c. talis in breui illuminaretur
a xpo, & habebit fidē xpianā, & etiā si el-
set syluestris, deus mitteret sibi angelū,
sed quia uiuūt in pñō, habentes oculos
clausos per obstinatā maliciā, ideo ex eo-
rū maliciā dānant. Dicas similitudinē de
ebrio, qui in ebrietate interficit patrem
uel matrē, nesciēs quid facit, nunq. talis
est sine culpa? Rñsio q. non est sine cul-
pa. Ergo si dicatur, imo quia ebrius erat.
Solutio, quia inebriauit se totū, imputa-
bit sibi. Idē de infidelibus, q. inebriantur
superbia, auaricia, luxuria &c. & interfici-
ciūt animas suas. Hoc eis imputatur. Idē
de Iudeis &c. qui sua malicia claudūt sibi
oculos. Idem de Mauris, qui non permit-
tunt disputationes nec predicationes, sed
si tenerent bonam uitam, moraliter illu-
minarentur. Autoritas. Si quis uoluerit
uoluntatem, scilicet moraliter uiuendo,
facere eius qui misit me, cognoscat de
doctrina. f. Christiana utrum ex deo sit.
Io. viij. Imo quod maius est, Christiani ex
mala uita & in peccatis diu perseueran-
do perdunt fidem dicendo, non est alia
uita. Et dicūt nonnulli, Quid scit homo
utrum sit alia uita? & similia uerba. Et li-
cet propter timorem non audeant dice-
re ore, tamen in corde hesitant, quia ma-
la cōsciētia secū ducit minorē creden-
tiā. Autoritas. Bonam cōscientiam qui-
dam repellentes circa fidem naufragā-
uerunt. j. Timo. j. Si ergo Christiani ex
mala uita perdunt fidem, quomodo infide-
lis cū mala uita ueniet ad fidem? Ideo

ex eorū culpa dānantur. Quib⁹ pōt dici, Nō habebitis uitā in uobis. Not. q̄ sunt mīdū solo nomine xpiani, q̄ peiores sunt q̄ infideles, sicut sunt iuratores, blasphematores &c. Iō maiorē dānationē habebunt. Dicatur exēplū de brō Machario, q̄ in heremo inuenit testā siue caput hoīs mortui infidelis &c. Detur modus affirmādi per aduerbia, & matres doceant & corrigāt filios ne iurēt. Istud cōsiliū dedit xps di. Audistis q̄ dictū est antiquis, Nō piurabis, ego autē dico uobis nō iurare omnino, neq; per celum, neq; per terram. Sit autē sermo uester est, est, nō, non. Quod autem his abundantius est, a malo est. Mathei. v.

De eadem dñica. f. xix. Ser. iij.

Renouamini spiritu mētis uestre. ad Ephesios. ii. ij. Verbū istud legitur in epistola currentis domini ce. Salutetur uirgo Maria. In his uerbis apostolus innuit q̄ peccatū mortale facit senescere & antiquare animā, cū dicit, Renouamini &c. Tacite enī hoc p̄supponit. Super hoc fundabo sermonē meū, & habebimus speculationes & moralitates. Pro quo sciēdū q̄ senect⁹ & antiquitas sunt conditiones & pprietates creaturāū corporalū, & corruptibiliū, & mortalū. Nō enī cōueniūt creaturis spiritualibus. Multa milia annorū sunt q̄ Michael fuit creatus, & est ita iuuenis hodie ut in prima die creationis sue. Idē de Gabriele, Raphaele, & sic de alijs. Senect⁹ enī & antiquitas nō hnt locum in eis. De quo. f. quō angeli sunt incorruptibiles, uide scīm. Tho. j. p. q. v. ar. ul. Idem de animabus. Ita iuuenis est aīa hominis. c. uel mille annorum, sicut aīa pueri unius diei, quia sunt sustantie spūales, & nō senescūt, nec antiquantur. Autoritas. Oleum effusum nomē tuū, ideo adolescētule &c. Cañ. j. No. oleum effusum. f. fides xpiana ubiq; diuulgata & predicata. Nomen xpi dicitur hic oleū, alibi unguentum, quia est medicina aīarū, q̄ in puncto quo pueri uel adulti baptizantur, curantur anime, & est effusum in ce-

lo, quia ex eo curatur uulnus siue casus malorū angelorū, & in terra, quia fides xpi in omni generatione fuit p̄ sanctos apostolos predicata. Iō adolescētule. f. creature spūales, in q̄ nō cadit senect⁹, dilexerunt te nimis. i. ualde. Senect⁹ enī seu antiquitas solū habet locū in creaturis corporalib⁹, & tamē nō in oībus, quia sol, luna, stelle, planete, & celū, licet sint creature corporales, tñ nō sunt corruptibiles ex cōpositione contrariorū. Sed senect⁹ habet locū, cadit in creaturis corruptibilibus, siue mortalibus, domus enī dicitur antiqua uel nona, arbor, nauis, & filia, & corpa nra antiquātur, etiā & aīa. lia &c. Patet ergo q̄ senectus & antiquitas sunt proprietates seu cōditiones creaturāū aīaliū corporalū. Autoritas. Omne qd̄ antiquat⁹ & senescit, ppe interitum est. Hebr. viij. Si ergo uolum⁹, pprie loq. de senectute, aīe nostre nō sunt antiquae, sed apostolus p̄supponit & innuit q̄ aīe nostre senescunt & antiquantur de p̄tō mortali, q̄ oēs defectus quos senectus dat corpori naturaliter, eosdē defectus dat p̄tū aīe spūaliter uel morālī. Ideo dicit thema, Renouamini spiritu mentis uestre. Patet thema. Quēsiui enim & inueni q̄ sex sunt defectus quos senectus adducit corpori naturaliter.

Primus est dealbatio capillorum.

Secundus obturatio sensuum.

Tertius corruptio cutis.

Quartus incuruatio capitis.

Quintus debilitatio in membris.

Sextus appropinquatio mortis.

Istos sex defectus adducit peccatū in aīam spūalē, seu morālē. Iō dicit thema, Renouamini spū mētis uestre. Dico primo q̄ primus defectus quē senectus dat corpori est dealbatio capillorū. Licet enī in iuēute hō habuerit capillos nigros, cōiter in senectute tamē dealbantur natura. Rō, quia humiditas & frigiditas capitis seu cerebri putrefaciunt radices capillorū, & sic dealbantur. Sicut enī in autūno folia arborū pri⁹ uiridia dealbāt, & cadūt, ita est de capillis. Et licet hoc sit clarū & certū, tñ de hoc autoritas. Antiqua

quas dierum sedit, & capilli capitis eius quasi lana mūda. Danie. vii. Mō uideam⁹ p̄tū mortale facit hoc i. aīa. Capilli aīe sunt uarie cogitationes, innumerabiles, uolaciles, & uolubiles, ut capilli, q̄t enim sunt cogitationes hoīs uigilādo, dormiēdo, ibi & ibi &c. p̄ terrā, p̄ mare, intm⁹ p̄ Dauid de suis cogitationibus dicebat, Multiplicate sunt. i. cogitationes mee, su per capillos capitis mei hic & ibi, iō cor meū dereliquit me. ps. xxxix. Ex ista rōne dicebat Iob, Cogitationes mee uarie succedunt sibi, & mēs in diuersa rapitur. Iob. xx. Dico q̄ p̄sona existens in grā habet capillos nigros. i. cogitationes ex humilitate, cogitādo, pprios defect⁹, quia q̄to p̄sona est melior, sanctior, & p̄fectio ris uite, tāto magis cogitat suos defect⁹, dicēs intra se, O miser, iste grē quas de⁹ posuit in me ita corrupit uel uinum in malo dolio, q̄ nō cōseruauit istas gratias & uirtutes ita pure & tanctē &c. imo iste liquor preciosus gratiarū ex defectu uasīs corrūpitur. Ecce humilitas. Isto modo beata vgo Maria ualde humiliabatur cogitādo gratias a deo receptas, & quasi nihil se esse reputabat ex humilitate. Iō scī patres ordinauerūt p̄ tēpore, q̄ q̄n dicit aliqd in choro, q̄ faciāt ueniā, quasi petētes ueniā, q̄ impossibile est aliqd a nobis fieri sine aliquo defectu, uel i opere, uel in cogitatione. Ex ista rōne de p̄sona deuota dicit scriptura, Come eius sicut elate palmarū, nigre quasi coru⁹. Cañ. v. Come. i. cogitationes, quasi elate. i. folia palmarū, q̄ sunt recte, que significāt q̄ oīa bona q̄ faciūt attribūt deo dicēdo, Dñe si quid boni feci, a te est, q̄ ex parte mea cogitationes & opera nigra sunt, ex defectibus quasi coruus. Senectus peccatū mortālē capillos nigros facit albos. Dicit quidam p̄tīs affuerit statim, Et si ego peccaui, Dauid etiā peccauit. Si ego cecidi, talis scūs etiā cecidit. Uel ieiuno & facio elemosynā, facio sic & sic, & non ille. Ecce cogitationes albas p̄tōrū, qui non cognoscunt pprios defect⁹ ex presumptione. De ista p̄sumptione legitur Lu. xxiij. de quodā homine, q̄ reputabat

esse scūs, q̄ dicebat, De⁹ gfas ago tibi, q̄ nō sum sicut ceteri hoīm, raptores, iniusti, adulteri, uelut etiā hic publican⁹, ieiuno bis in sabbato. Iste habebat capillos albos. Stulte egit, & corā deo laudabat se, & totus erat canus in se, nō cognoscens aliquē defectū. Ita accidit uobis, quando uaditis ad cōfiteūdū. Aliq̄ dicūt, Pater interrogate me q̄ nō recordor de aliquo p̄tō, & mētuntur primo, sed si cōfessor interrogaret, qd̄ de uiciis uestra: non solū diceret p̄tā mortalia, sed etiā uenialia. Oēs estis cani nō cognoscētes pprios defect⁹, signū est male uite hīe cogitationes albas. f. laudādo uel cōmēdādo se. Iō ap̄ls, Renouamini &c. Dico q̄ scd⁹ defectus est obturatio sensuū. f. q̄ uisus ingrossatur, & indiget uitreis. Itē audir⁹ nō audit, nec olfact⁹ sentit. Idē de gustu & tactu. Rō natura. Humores enī grossi abundant in antiquis, & obturāt sensus. Autoritas. Dixit ille miles q̄ iuitabatur a Dauid, octogenarius sum hodie, nūqd uigēt sensus mei ad discernēdū suauē uī amarū aut delectari pōt seruū tuū cib⁹ & pot⁹, uī audire possum ultra uoces cātorū atq; cātaticū. ij. Reg. xix. Modo uideam⁹ si p̄tū aliquod inducit istū defectū in aīa. Dico q̄ p̄sone q̄ uiuūt in p̄tīs ita habēt sensus aīe obstruētos, q̄ nihil sentiunt de malis anime, sed de malis corporis imo bene sentiūt. Verbi gratia. Si homo uadit p̄ uīā discalciatus, statim sentit spinā. Sed quādo uaditis ad diuinis pro sanitate, ac si possent dare sanitatem, & diabolus transfigit cū lācea aīam uestrā, uos nō sentitis, & sic mala corporis statim sentitis, sed nō aīe. Si aliquis fur irret p̄ uīlā furādo, statim uos sentiretis, & sustineretis diuinū notoriū &c. & non sentitis. Istud p̄tū sufficit ut ira dei descēderet super uos. Item si in scutellis inueniāt lapilli inter dētes, statim sentis. Sed q̄n tenetis in ore saxū magnū, iurādo, & blasphemādo, non sentitis, uel p̄ximū diffamādo. Ecce quō p̄tū facit p̄dere sentimentū. Dico tertio q̄ tertius defect⁹ quē adducit senect⁹ est corruptio siue corrugatio pel lis. Iuuenis habet pellē lenē, & planā in facie &

facie & in manib⁹, senex ꝑo totā rugatā. Rō naturalis, quia iuuenis est carnosus, & replet pellē, sed in senib⁹ caro minuitur. Iō pellis rugatur. Iō Iob, qñ dicebat sibi q erat iuuenis, ipse ostēdes oppositū dicebat, Ruge mee testimoniū dicit cōtra me, Iob. xvj. Sic qñ persona stat in bona uita in grā, aia est iuuenis & pinguis. Plana pellis aīe est conuersatio exterior, & sicut pellis cooperit carnē, sanguinē, & ossa, ita cōuersatio. Persona em̄ bona, sc̄ta, & uirtuosa, talis est intra, qualē ostēdit x̄ se, qualis ī domo, talis in uico, q̄lis in abscondito, talis in publico. Si dicit aliquis, q̄ sit humilis, ipse est humilis, si se ostēdat pauperē ad extra, talis est in corde. Idē de castitate, abstinētia, p̄nā, patientia, & diligentia, totum est plana pellis, sed p̄tū facit rugare pellē conuersationis. Quādo em̄ hō cadit in p̄tū, uerecundatur ostēdere, & aliter ostēdit extra quā sit intus. Ad extra ostēdit se humilē, inclinat caput, sed intus abūdāt supbia, sicut Lucifer, pellis est rugata, ostēdit se amatorē paupertatis, castitatis, charitatis, abstinētie, patiētie, diligentie, sed intus est totū oppositū, totū est rugatū. Alij ostēdit se amicos extra, dicentes, Vultis aliqd, ego sum tot⁹ uester. Sed retro si p̄nt, acculant & diffamāt, & qñ aliud nō p̄nt, uadūt nocte aliqui, & amputāt uineā &c, dicēdo, Quia ipse non pōt, pbare, & nos negabimus. Tales tenētur restituere damna, si unq̄ uolūt saluari, alias nec cōfessio, nec aliquid prodest ad saluationem. Idē de notario mutāte testiū, uel clausulā testamenti ex mala uolūtate. Idem de falso teste in dānū proximi, totum est rugatū. Vultis scire q̄ p̄tū est? dicit x̄p̄s ꝑ os Ioannis cuidam palliato siue rugato, Scio opera tua, quia neq; frigidus es, neq; calidus, utinam frigidus esses aut calidus, sed quia tepidus es, incipiāte euomere ex ore meo. Apo. iij. Calid⁹ uel frigidus est ille, qui talem se ostēdit extra qualis est int⁹. Ille est frigidus q̄ sicut est malus intus, ita se ostēdit ex, si intus habet malā uolūtātē, odiū, & rācorē, cōtra aliū extra ostēdit sibi. Calid⁹ est ille, qui si

cut bon⁹ est int⁹, ita & extra, si amic⁹ ab intra, etiā ostēdit extra. Sed tepid⁹ est ille q̄ ad extra se ostēdit amicū, & intus est inimicus, salutat aī, & diffamat retro. Si dicat, Nūqd est meli⁹ esse tepidū q̄ frigidū? Dico q̄ nō, quia de frigido hō pōt se abstinere, a tepido nō. Si religios⁹, uel cleric⁹, uel laic⁹ sit calid⁹, non segtur malū, q̄a boni sūt, si frigid⁹. nō credit eis, ergo nō segt malū, sed qñ est tepid⁹ tūc dānūcat, q̄a cōfidit i eis, & decipiūt. Bona mulier nō cōsiderat de malo religioso, uel clerico, seu laico, sed q̄a cōfidit de tepido, iō est defraudata. Ecce q̄re dicit, Vnā frigid⁹ esses &c, sed q̄a tepid⁹ es, incipiāte euomere ex ore meo, & hoc qñ x̄p̄s i iudicio dicit, Discedite a me maledicti, q̄a tepidi corrūpūt totū mūdū. Iō renouamini spū mētis uſe. Dico q̄rto q̄ quatuor defect⁹ quē inducit senect⁹ est incuruatio capitis. Iuuenis uadit erect⁹, senex aut incuruatus. Rō naturalis. Sicut ignis emittit flāmas in altū, ita cor hoīs iuuenis est ita ardēs q̄ facit ire recte, sed quā calor cordis minuitur, ppter senectutē, caput inclinat. Istū defectū facit p̄tū in aīa. Persona q̄ est sine p̄tō habet caput aīe, sc̄ cogitationes, erectū, cogitādo de paradiso, celestia, & ardēter desiderat ibi esse, intū q̄ si de⁹ diceret sibi, Ab hīc usq; ad annū uenies. Diceret sibi, O domine, debeo adhuc tādiu peregrinari, & a te separari? Quia calor deuotionis erigit caput, sed p̄tū mortale facit inclinare caput ad terrena ut bestie, q̄ q̄a nihil habet in celo, respiciūt terrā. P̄tōr non delectat respicere celū, sicut nec latro iudicē in cathedra eleuatū. Exēplū euangelij de quodam publicano. Publicanus autē a lōge stans nolebat oculos suos in celum leuare. Lu. xviij. quia p̄tū trahit deorsum ad cogitādū & desiderādū terrena, dicendo, O si posē habere hoc uel hoc. sic descendunt inferius ad infernū. De hoc dicatur miraculum euangelij de quadam muliere iuuee & pulchra, quē ibat recte, & subito fuit infirma de curritate, nec poterat eleuare caput ut respiceret alios, de quo omnes mirabantur, nescien

nescientes un⁹, sed x̄p̄s sciēs causam dixit, Mulier dimissa es ab infirmitate tua, & imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat deū, & dixit x̄p̄s, Hanc filiā quam ligauit Sathanas. xxiij. annis, oportuit solui. Lu. xij. Ista mulier significat aīam humanā recte incedēte, quē uisitat bene, respiciēdo delectabiliter sursū hereditatē dimissā a patre in testō. Dicit clausula testamēti, Nolite timere pusillus grex, q̄a cōplacuit patri uestro dare uobis regnū. Lu. xij. Sed quādo peccat, p̄dit calorē deuotionis, & incuruatur, sed qñ x̄p̄s suis manib⁹ t̄git cor, dās contritionē, erigitur. Iō x̄p̄s, Respicite & leuate capita uestra, qñ ecce appropinquat redēptio uestra. Luc. xxi. Renouamini spū mentis uestre. Dico q̄ quintus defectus quē inducit senectus est debilitatio mēbrorū. Iuuenis em̄ est fortis & robustus, senex autē debilis, ideo cū baculo sustentatur. A planta pedis usq; ad uerticē non est in eo sanitas. Ela. j. Hoc facit p̄tū in anima, qñ aīa est in gratia, est fortis intū quod nō posset cogitā peccandū ab oībus demonibus, sed post p̄tū est ita debilis q̄ statim cadit. Sicut mulier, uirgo, uel alia, ante q̄ peccet, fortis est ad resistēdū, sed amissa uerecundia, & facta corruptione, infirme sunt, & de facili deiceps labunt & seducuntur. Ideo mulieres auertis uos, ne perdatis frenū uerecundie. P̄tū peccauit Hierlīm, propterea instabilis facta est. Thren. j. Itē quādo p̄sona est in gratia, habet genua, manus, & oīa mēbra firma ad orādū, & non attediatur de genuflexiōe, manū eleuatione, nec de ieiunio, cilicio, nec de disciplinis. Sed ex quo est in p̄tīs, statū attediatur. Infirmitas est in bonū quē habitat in amaritudinibus. Mich. j. Amaritudo signat p̄tū, quod ducit aīam ad amaritudinē damna. Ideo renouamini &c. Dico sexto q̄ sextus defectus quem senect⁹ facit est appropinquo mortis. Licet moriatur ita bene iuuenes sicut senes, tamē naturaliter iuuenis plus distat a morte, q̄a debet uiuere uiginti uel quinquaginta annis adhuc. Senes autē iam sunt in ianuis

mortis. Omne quod antiquatur & senescit, ꝑpe iteritū est. Heb. viij. c. Hoc facit p̄tū anime, facit aīam esse prope mortē infernalem plusq̄ camisia sit, ꝑpe carnē, q̄a statim qñ exit a corpore, non tardat ꝑ annū, uel per mensem, descendere ad infernum, sed in puncto. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Iob. xxi. Ideo Dauid in persona peccatorum dicit, Vno tantum, ut ita dicam gradu, ego, morsq; scilicet eterna diuidimur. j. Reg. xx. Si ergo peccatum mortale facit istos sex defectus in aīa, quos senectus facit in corpore, ergo bene potest dici senectus anime moraliter. Ergo renouamini. Renouatur hō ꝑ contritionem, confessionem, & penitentiam assumptionem, uel acceptationem, & per satisfactionem, & iniuriarum remissionem. Et quanto iniuria est maior, tanto meritum remissionis est maius. Igitur renouamini &c.

De eadē dñica. xix. post trini. Ser. v.

Renouamini spiritu mentis uestrae. Istud uerbū habetur textualiter ad Eph. iij. & recitatur in epistola curretis dñice. Quia nullus sermo seu doctrina habet uirtutē nec efficaciam conuertiendi peccatores ad bonam uitam sine gratia dei, ideo saluetur uirgo Maria. Pro declaratione huius uerbi & materie predicande introductione sciendum q̄ ista differētia inter alias est inter animam & corpus, quia nos inuenimus q̄ aīa q̄dū est cū corpore, & uiuit cum eodem, q̄tuncq; sit senex, & antiqua, potest renouari, corp⁹ uero nō pōt renouari. Non inuenitur in scriptura q̄ deus unq̄ renouauerit aliquem de senectute ad iuuetutem, licet legantur maiora miracula quē x̄p̄s fecit. Suscitauit mortuos, quod est plus, etiā damnatos suscitauit, & saluabantur. Sed nunquā de senescit iuuenem. Ratio, quia licet senectus sit malum corporis, tū est bonū aīe. Iuuenis ꝑ oppositū est bonum corporis, & malū aīe. Senex em̄ iam perdidit magnā partem caloris, & consequēter inclinationē

nationē ad peccādū, deficiunt sibi uires, ppter qd' despicit illa, uel semp in doloribus ducit uitā, & desiderat aliā. Itē est ppe mortē, & iō ordinat uitā suā, dīponit de bonis, despicit mundū, & diuitias, honores, & uanitates. Et qā multa uidit & audiuit, nō ita facit decipit a demone. Ecce quō senectus est bonū aīe, licet sit malū corpis. Iō Iob, In antiquis est sapientia, & in mīto tpe prudētia. Iob. xij. No. prudentia, qā licet nesciat legere, tū qā uidit tot picula, & ex multis experientis generat sapiētia, fit prudēs. De iuuentute est totū oppositū. Iuuenis em̄ est fortis, robustus, & inclinā ad multa pētā, quō poterit experiri delectationes carnis, & ascēdere i diuitijs & honorib⁹, cū illa uana iuuetutis spe, & qā parū uiderūt sunt in experti, & quasi stulti, intū q, dicit Salomon, Cōsidēro uecordē. i. stultū iuuenē, q transiit per plateas. i. latitudinē. Platea Grece, latitudo est Latine. Pro uer. vij. Alibi, Adolescētia. i. iuuentus & uoluptas uana sunt. Eccl̄s. xij. Patet ergo q, iuuetutis nocet aīe, sed ualet corpori. Et qā deus nunq̄ transmutat creaturā de bono ad malū, imo oppositū, ideo de psona sene nūq̄ facit iuuenē, qā esset malū aīe, quā plus diligit q̄ corpus. Ista est rō quare deus nunq̄ reuocauerit, nec reuocabit corpora antiqua ad iuuetutē, nisi in iudicio, qā tunc Adā & Mathusalē, qui mortui fuerūt senes, renouabuntur, qā iuuenes in etate. xxx. annorū resurgēt. Rō, qā erūt gloriosi, nec decetero poterūt peccare. Aīe em̄ pnt renouari, imo q̄tūcūq; sint senes, & antiquate in pētis, pnt renouari, & effici iuuenes. Iō dicit thema, Renouamini spū mentis &c. Patet thema. Modo uideam⁹ quō & quot modis fit ista renouatio, siue iuuenatio, & inueni q sex modis p̄t fieri, qui modi sunt in natura experimentati.

Primus est per patientiam virtutalem. Sed⁹ est per penitentiam actualement. Tertius est p humilitatē cordialement. Quartus per largitatem liberalement. Quintus p dilectionem diuinalem. Sextus p cōtēplationē supernalem.

Primus modus renouatiōis anime licet sit antiqua & corrupta in pētis, est p patientiā ytuale. Erga deū & pxiū. Patientia ytuale erga deū est ut in tribulationibus q̄ sunt a deo, sicut sunt infirmitates diuersē, paupertates, peditio filiorū, parentum, & amicorū. Oēs iste tribulationes sunt a deo principaliter, licet opet p naturā instrumētā, ut notarius p calamum, nec de ista bona siue mala dicitur, calam⁹ fecit, sed notari⁹. Philosophi p̄tē nō cognoscentes deū dicit. A tali planeta est hoc. Qñ ergo in his tribulationibus, quarū ipse deus est autor principalis, hō habet patientiā, nō murmurādo cōtra deū, nec amaritudinē cordis recipiēdo, nec se indignādo, sed de necessitate faciēdo ytuale, tūc isto fornello aīa depuratur. Ita fecit qui eadē die p̄didit quicquid habebat, ut patet Iob. j. Dñs dedit, dñs abstulit. Sit nomē dñi bñdictum. Ex ista patientia renouat aīa. Sed⁹ erga pxiū. qñ de iniurijs pxiū quācūq; sint nō recepistis uindictā licet possētis, quia magis generosus uis diues estis, sed dicatis deo, Dñe ego possem recipere uindictā de tali iniuria mihi facta, sed qā ego maiores iniurias feci uobis, & non recepistis uindictā, iō dñe amore uestri remitto & nolo uindictā, ut uos mihi remittatis. Talis patientia facit aīam do micellam iuuenem, q̄tūcūq; fuisset antiqua. Ideo dicit xps Mat. vj. Si dimiseritis hominibus pētā eorū, dimittet & uobis pater n̄r celestis delicta ustra. De hoc sūtudo & expimentū in natura. Ferrum em̄ a sua rubigine renouatur p ignē durū, p̄t, primo per fornacē, sed⁹ p martellū siue malleum. Ita de anima, cui⁹ rubigo est pētū. Si qñ ponitur in fornace tribulationis, infirmitatis &c. habet patientiā, renouatur. Vel p martellum. Iniurie pxiū dicuntur martellū, qñ faciūt nobis unā iniuriā, dando alapa, uel uolnus, sed teneamus nos firmiter, ne rūpamur per impatiētiam, & sic etiam aīa renouatur. Ideo ap̄s de se & de alijs dicebat, Licet is qui foris est noster hō corruptatur, tñ is qui int⁹ est renouat de die in diē. ij.

Cor.

Cor. iij. Not. de die in diem, quia due sunt spēs patientie. Priā erga deū, & ista facit unā diē, clarificās aīam. Secūda erga pxiū, aliā diē faciēs, ergo renouamini spū mētis ufe. i. abijcite ufa pētā, & induite &c. Secūdu mod⁹ est p pñiam actualement. Bñdictus deus q tot modos ordinauit ad renouandā aīam. Priā actualis est, qñ psona q diu uixit in pētis, & in mala uita, redit ad se dicēs, O miser ego sum religiosus, uel clericus. Hic pñia uera incipit. Sed⁹ recipit ppositū nō peccādū. Tertio recipit ppositū cōfiteendi. Quarto acceptat pñiam, & sic renouat aīa. De hoc experimentū in natura uideamus. Dicunt naturales, qui experti sunt proprietates rerū, q serpens ex nimia antiquitate uix pōt se mouere ex grossitie & ruditate pellis, qd' ipse aduertēs p̄io ieiunat, sed⁹ pellis ex ieiunio quasi separat a carne, tertio a dura pelle renouatur p arētū foramē. Sic aīa in pētis antiquata & iueterata nō pōt se mouere ad eundū ad paradysum per opa meritoria, sed remediū bonū habet, serpentis remediū sūt, ut. sicut serpens ieiunat, sic peccator talis faciat abstinentiā a pētis, elongando se a mala societate, deinde p arētū foramē cōfessionis deponat pellem p̄torū, sicut serpens cū magno labore deponit pellē, ita etiā cōfessio est laboriosa, in qua hō quasi diffamat se dicēdo, P̄t ego sum miles uel ciuis &c. gētes & hoīes honorāt me. sed ego sum talis & talis, & sic aīa renouat, & induit noua pelle. s. gē, & sic p̄t ambulare meritorie. Auto. Deponite uos secundū pristinam cōuersationē ueterē hoīem, nō corrumpit secundū desideria erroris. Renouamini aut spū mētis ufe, & induite nouum hoīem, q secundū deū creat⁹ est i iustitia & sūtitate ytaris. Ephe. iij. Deponite. i. uia & cōuersationē malā p̄torū. Not. cū dicit, q sed⁹ in deū creatus est, nā pñia fuit prima p̄dicatio xpi postq̄ ieiunauit. Vñ dicit Mat. Exide cepit Iesus p̄dicare & dicere, Pñiam agite. Mat. iij. No. in iustitia. i. pñia a pētis p̄teritis & sūtitate, cū dīcēdo se a pētis futuris ytaris. s. pñie,

ergo renouamini &c. Terti⁹ modus est p humilitatē cordialement. Qñ psona uana, supba, & pōposa uult humiliari toto & uero corde, dimittēdo uanitates, q̄ tot dānāt, tūc aīa renouat. Item qñ mulier uidet q uir iā non sufficit ad uanitates quas ipsa facit, imo oportet eū facere usuras, retinere decimas, & bona defunctorū, & retinere eū oportet p̄cium seruorū, & ipsa dicit uiro, Ecce iocalia, non faciatis ista decetero, ego uolo ire simp̄r, ne dānemur uos & ego, qd' mihi p̄derūt manice & caude; melius em̄ est dare amore dei, tūc aīa renouat. Idē de dñō siue prelato, cuiusuis sit stat⁹, qñ de statu uano & pōposito humiliat dicēdo, nolo oīa expēdere i uanitatib⁹, in cōiuijs, & cū dilectis mulieribus, ego habeo tot florenos uel solidos de redditib⁹, tñ expēdā p corpore, & tñ p aīa, qñ alijs sic humiliat, aīa renouat. De hoc experimentū in natura dicunt naturales, qñ aquila est multū antiqua, habet rostrū intū reflexū, q non pōt os aperire, nec comedere, & sic macrescit, abundat in plumis, & a sua uetustate renouat, allidēdo rostrum ad petrā. Totū hoc fit ad exēplum n̄m. Aquila antiqua est aīa ex pētis antiquata, rostrū hñs. i. intellectū acutū, qā nihil acut⁹ est i hoīe nec subtili⁹, q cū deberet esse erect⁹ erga deū, celestia cōtēplādo, reflectit tñ ad seipm, cogitādo suū gen⁹, ut de gñe regali, uel tali, & cogitādo p̄p̄riā excellentiā, dicit, Ideo debes ire sic indut⁹. Ecce abundātia plumarū. Itē ego sum nobilis uel miles, iō debeo sic & sic cedere. Nō op⁹ est follo suspēdere cymbala collo. Et sic aīa se macerat, nō recipit cibū spūa lē, & abundat in plumis. i. uanitatib⁹. Idē de religiosis uel clericis cogitātib⁹, Ego sum mag⁹ uel doctor apt⁹ ad disputādū, & p̄dicādū, iō debeo tenere statū, debeo esse dñs &c. Ecce plume. Idē de mulieribus cogitātib⁹, Nōne ego sum melior & pulchrior q talis, q facit sic & sic cum manicis, caudis, ornamētis, & monilib⁹ &c. Dicat cōtra expēsas q̄ hñt i manicis, caudis, & camisijs. Remediū habem⁹ ut aquila, allidēdo rostrū ad petrā, de q ap̄s,

L1 Petra

Petra at erat xps. j. ad Cor. x. & sic aia re-
nouabit. Allidit em cogitatio quo xps i-
uit indut. qui triginta annis portauit ea
de tunica. Si ergo dñs & rex iuit sic, qre
ergo ego expeda tñ i uanitib? Idē de
mulierib. qñ tērant, ut in q̄libet festiui-
tate uellet habere tales uel tales uestes,
percutiant rostrū ad petram xpm, cogi-
tando xpm & matrem eius quomodo i-
bant, cum tamen eisent regali gñe. Sic
anima renouatur. David in ps. cij. Reno-
uabitur ut aquile iuuentus tua, & reple-
bitur in bonis desiderii tui, cogitando
xpm & uirginē Mariā, sic renouat aia a
supbia in humilitatē. Quart⁹ mod⁹ est p
largitatē liberalē, qñ de bonis spūalibus
uel tpalib⁹ a deo datis hō dat amore dei
liberaliter. Verbigfa. Si habetis sciētā,
& instruitis ignorantes. Si habetis deu-
otionē, & charitatē, corrigitis peccatōrē.
Si habetis cōsolationē, cōsolamini tri-
stem. Si eloquētiā, subueniatis nescienti
loqui, ne pdat ius suum &c. Idē de ele-
mōsynis corpalibus. Si habetis panē, ui-
nū, & pecunias, detis amore dei, q̄ ipse
multiplicabit oīa. Et tali liberalitate aia
renouat. Quod siue est, non dicit qd̄ ne-
cessē, date elemōsynā, & ecce oīa mūda
sunt uobis. Lu. xj. de hoc experimentū in
natura. Cū ceruus est antiqu⁹, in duratur
pellis, cornua crescāt, & nō pōt comede-
re. Et naturā comedit unā herbā uene-
natā, postea estuās renouat ad fontem.
Ceru⁹ significat auarū. Rō, q̄a habet duo
magna cornua, & i quolibet habet plura
cornua. Duo cornua avari sunt usura &
rapia, & qd̄libet habet plura cornicula.
spēs spēs usure & rapie. Pria est mutua-
re. x. p. xij. licet nō ponat sic in instfo, ne
plat⁹ eū puniat. Scd̄ a uēdere pluris p̄p̄t
solutiōis dilatiōē. Tertia, p̄p̄t pecuniā
paratā minoris emere. Quarta, p̄p̄t secu-
ritatē recipe & uti possessiōe. Quia o-
bligatio libertatis de pistoria, molendi-
no, & hmōi, p̄pter mutuū. Scd̄ in cornu
dicit rapina. Pria species dicit rapina ui-
lenta, ut dñs & latronū. Scd̄ a furtum
secretū de domo, uinea, seu horto. Alij
peccat false uēdēdo, alij emēdo. Idem ū

notari⁹ mutat testm. Si tales uolūt ren-
uari, oportet comedere de herba, ut cer-
uus, uenenata, de qua dicit David, Con-
uertant p̄tōres in infernum. i. cogitādo
acerbitatē penarū. Comedunt de ista her-
ba oēs gētes que obliuiscunt deū. ps. ix.
Gustat em ista herba cogitādo quid erit
de aīabus auarorū, quō puniūt in infer-
no. &c. & sic estuātes ibitis ad fontem. i.
taxiā uel bursam, & restituetis, & sic aia
renouat. Auto. Nolite conformari huic
seculo. i. dādo uos auaricie, sed reforma-
mini in nouitate sensus uestri, ut p̄betis
que sit uolūtas dei bona, & beneplacēs,
& p̄fecta. ad Ro. xij. No. uolūtas dei bōa
est ut faciatis restitutionē. Būplacēs, qm̄
de bene acquisitis facitis elemōsynam.
P̄fecta qñ de cetero nec p̄ usurā uel ra-
pinā hō uult aliqd, sed uult uiuere de su-
is redditibus planis, uel possessionibus.
Quintus modus est p̄ dilectionē diuina-
lem, qñ hō est totus philocapt⁹ de xpo.
Bū est miser qui nō est philocaptus de il-
lo in quē desiderat angeli proipicere. j.
Pe. j. Et qñ hō stat in amore xpi, aia reno-
uatur & iuuenescit. Ita fuit de Maria Ma-
gda. de qua dicit xps, Dimissa sunt ei pec-
cata multa, qm̄ dilexit multū. Lu. viij. De
hoc habemus experimentū in natura.
Dicunt naturales de phenice antiquata,
que comburendo se ad ligna, suis alis in-
flamat se, & renouatur. Ita de nobis in
peccatis antiq̄tis. In nido cordis n̄ri po-
namus ligna odorifera. f. opa quē xps fe-
cit p̄ nobis, & sic inflamat hō, & ignis ac-
cenditur alis cogitationū. Dicatis, si ali-
quis uēm esset captiuus in Barbaria, & a-
liq̄s amore ufi illuc transiret, & faceret
se captiuum & uos liberaret, q̄tū uos in-
flammarētis ad eū diligēdum? Oēs era-
mus captiui diaboli in Barbaria hui⁹ mū-
di, & xps amore n̄ri transfretauit. Item si
essetis notus leprosus, & aliter non pos-
setis curari nisi de sanguine medici fie-
ret balneum de uena cordis, quem medi-
cus eo sine effuderet, magn⁹ amor eēt
Imo. Ita fecit xps de balneo baptismit,
sanguis enim xpi habet uirtutē sanandi
aias leprosas. Item si haberetis manus ab-
scissas,

Imile est regnum celo-
rum hōi regū qui fecit
nuptias filio suo. Mat.
xxij. Sermo n̄r erit de san-
cto euangelio huius domi-
nice. Saluetur uirgo Maria. In isto euan-
gelio presentis dominice sunt tria pun-
cta multum notabilia ad informationē
uite nostre.

Primus est humilitas diuinālis.

Scd̄s est peruersitas humanālis.

Tertius indignitas meritalis.

In his tribus pūctis stat totū euāgelii, &
de prio. i. humilitate diuināli dicit the-
Simile est reg. cēf. &c. Dico prio &c. Pro
intellectu huius thematis & humilitatis
diuine sciēdum, q̄ incarnatio cōparatur
matrimonio, & dicitur matrimoniu, q̄
tanta fuit unio & cōiunctio humanitatis
cum filio dei, q̄ humanitas & diuinitas
non sunt nisi unū in supposito hypostasi
& p̄sona. Nō credatis q̄ humanitas sit u-
na p̄sona, & diuinitas alia, sed sicut uir &
uxor. Ita iam nō sunt duo, sed una caro.
Mat. xix. Ita deus & hō in xpo nō sunt nī
si una p̄sona, & est articulus fidei, Qui li-
cet deus sit & hō, nō duo tñ, sed unus est
xps &c. Mō dico q̄ i ista bñdicta incar-
natione deus oñdit maximā humilitatē.
Si em uultis cogitare dei supioritatē &
excellentiā, & hōis inferioritatē, de⁹ est
altissimus, & sub se habet. x. gradus crea-
turarū naturalū, & corpalū, & x. gradus
spūaliū. Primus gradus creaturarū spūa-
liū altior alijs est Seraphinorum, scd̄s
Cherubinorū, tertius thronorū, quartus
dñationū, quintus x̄tutū, sextus potesta-
tum, septimus principatū, octau⁹ archā-
gelorū, nonus angelorū, decimus aīarū
rōnabiliū. Primus gradus creaturarū
corpalium altior est celū empyreū, uel
primū mobile secundū aliquos philoso-
phos, scd̄s celū crystallinū, tertius firma-
mentū, quartus est elementū ignis, quin-
tus elementum aeris, sextus elementum
aque, septimus elementum terre, octau⁹
de creaturis elemētatis sensitiuis, ut aīa-
lium, & uolucrum, nonus de creatoris
elementaris uiuentibus non sensitiuis,

scissas, & medicus gratis uobis restitue-
ret, q̄tum diligeretis eū: sic etiā ille qui
in utero matris dedit uobis manus, ca-
put, oculos, merito debet diligere. Itē si stul-
tus eēt quis, & medic⁹ gratis curaret eū
&c. puer in utero matris stultus est, nō hñs
aiam rōnalē, sed xps dat &c. ergo reno-
Sext⁹ mod⁹ est p̄ cōtēplationē supnalē,
p̄sone cōtēplatiue qñ cōtēplant opa dei
& miracula q̄ fecit, tñ placet deo q̄ re-
nouant aīe. Mod⁹ cōtēpladi. Prio dei po-
tētiā, qui solo ybo de nihilo cūcta crea-
uit. An mūdi creatiōem nihil erat nisi so-
lus de⁹. Sed diceret aliquis, Vbi moraba-
tur de⁹? Dicedū q̄ tunc morabatur ubi mō
ē morat. i. in camera sue eternitatis. Se-
cūdo cōtēplari debemus finē mūdi, quō
in corpe & aīa hēmus cōparere in iudi-
cio, q̄ sic timebimus utrum a dextris an
a sinistris illa die inueniamur. Itē debe-
mus cōtēplari de palatio celi, de mirabi-
li eius pulchritudine. Itē cōtēplari pe-
nas infernales, & figuras demonū in in-
ferno debem⁹. Promitto tibi q̄ si ista di-
ligenter cōsiderares, p̄ctā uitares. Itē cō-
templari debem⁹ p̄uidētiā, quō p̄uidet
aiālibus terre, piscibus maris, aīb⁹ celi,
& nobis quolibet anno dat bladum, ui-
num &c. Item debemus cogitare de ani-
mabus purgatorij, de animabus paradi-
si, rogando deum ut ponat in corde he-
redum & manumissorum ut compleant
testamentū &c. Et talibus contemplatio-
nibus anima renouatur. De hoc experi-
mentum in natura, de accipitre antiquo
qui non potest uolare, sed expandit alas
suas ad austrum, & renouatur. De hoc
aut. Nunquid per sapientiam suam plu-
uiescit accipiter expandens alas suas ad
austrum? Iob. xxxix. Questio est quam
deus fecit Iob. Accipiter signat personā
cōtēplatiuā, uolantē alis cōtēplationis
& orationis ad Austrum. Auster est uen-
tus calidus, & humidus. Contemplatio
calefacit per deuotionem, & humectat
per lachrymationē, & aīa renouatur. Re-
nouamini igitur &c.

Dominica. xx. post Trinitatem.

Sermo. j.

arborū, decim^o de creaturis elemēta-
tis, nō habētibus uitā, ut lapides, & sīlia,
Hō rō est cōposit^o ex aīa rōnali & luto,
& sic est de inferiori gradu creaturā
spūaliū quātū ad aīam, & corpaliū quan-
tū ad corp^o. Formauit em̄ de^o hōiem de
limo, & nō de auro, uel de materia celi,
sed terre, q̄tū ad corp^o, & inspirauit i^o fa-
ciē ei^o spiraculū uite q̄tū ad aīam. Gen.
ij. De^o rō altissim^o excedēs oēs gradus
creaturā spūaliū, & corpaliū, uoluit
hūiliari, nec recipiēs creaturā spūalem,
nec corpālē in altiori gradu, sed in mi-
nori & ult. gradu. Iō dicit scriptura, Qui
cū in forma dei esset &c. Phil. ij. Itē nūq̄
em̄ angelos apprehēdit, sed semē Abra-
he. ad Heb. ij. Mō ut melius intelligatis,
dicat sīstudo siue exēplū de rege uolen-
te cōtrahere cū filia rustici & pastoris, ut
exaltaret illud gen^o. O quāta hūilitas, cū
tū posset cū filiā^o regū cōtrahere. Ita fe-
cit xps. Noluī em̄ recipere creaturā spi-
ritualē, nec corpālē in altiori gradu, sed
uoluit ducere filiā rustici ad se, ut eā fa-
ceret reginā in paradiso, & exaltaret oēs
creaturas, sponsalia hui^o mīmonij facta
fuerūt i camera siue in palatio uteri uir-
ginalis. De hoc Dauid, In sole posuit ta-
ber. &c. in po. xvij. Celi enarrant. Nota,
In sole posuit, quia sicut inter creaturas
uisibiles sol est pulchrior, altior, & cla-
rior, & uirtuosior, sic inter oēs sctōs &
sctās dei uirgo Maria est altior in digni-
tate, pulchrior in sanctitate, clarior i bo-
nitate, uirtuosior in benignitate. Et sicut
sol orit de mane clarus & pulcher sine
corruptione, ita uirgo Maria genuit fi-
liū dei sine uirginitatis lesione. Iō dicit,
In sole. i. in uirgine ex excellentia solari
& dignitate, posuit tabernaculū suū. Vir-
go dicit tabernaculū, quia sicut taberna-
culū intra se cōtinet dñm, ita uirgo dei
filiū. Dauid, Sanctificauit tabernaculum
suū altissimus &c. sed nuptie nō sunt in
hoc mūdo, sed in celo. De hoc dicit the.
Simile est regnū celorū. &c. Nota q̄ nō
cōparant ille celestes nuptie homini sim-
plici, qui fecit nuptias, sed hōi regi. Mō
attendatis ad pulchrā speculationem, ut

accendatis uos de gloria paradisi. In nū-
ptijs regalibus nō solum gust^o, sed & oēs
sensus satiant, ut uisus, audit^o &c. Idē est
& erit post iudiciū, qñ corpa simul cum
aīa erunt glōsa. Primo in nuptijs regali-
bus satiat uisus, uidendo ornamēta pan-
norū, uasorū auri, & argēti, intm̄ q̄ rusti-
cus ore aperto respicit. Mō cogitētis il-
lud palatiū celeste quō fuit ornatū, non
per hōies, nec p angelos, sed p sanctā tri-
nitatē &c. Qñ scti uidebūt oculis corpa
libus post iudiciū mirabunt^o, & dicet
xps. Fili, quare nō cogitabatis q̄ iste loc^o
quē ego parā & tāto p̄cio emi, pulcher-
rimus deberet esse? De hoc Esa. Tunc ui-
debis, & afflues, & mirabīs & dilatabitur
cor tuū. Esa. lx. Si aliud nō esset nisi so-
la dilectio uisus, esset inestimabile gau-
diū. Secūdo satiat auditus. Iā scitis quot
ministri, quot cant^o &c. in nuptijs regali-
bus existunt. Mō cogitate si chorde de
cithara aut fistula &c. tū uos delectant,
quid debet esse in celo de cātu angelorū
& uirginū? &c. Dicat de religioso qui,
ecc. annis stetit sine cibo & potu, & non
fuit antiquat^o, audiēdo cantū angelī in
forma auiculae. De isto cātu dicit lo. Cā-
tabat qñ canticū nouū añ sedē dei. &c.
Apo. xiiij. No. quasi canticū nouū, quia
sicut cantus nouus delectat, ita ille &c.
Tertio satiat odoratus. Si em̄ uiola uel
rosa tū fragrat, & de creaturis corrupti-
bilibus orit talis odor, cogitate qualis
fragrātia de corpe xpi, de eius uulneri-
bus, & de corpore uirginis Marie &c.
intm̄ q̄ si hic esset mō corpus glōsum,
oēs traheret ad se. Nam di. i. Tho. expo-
nens Iob ad lřam. Iob. xij. de balena, que
est tā magnū animal, quō & quid come-
dit? Dicunt enim q̄ habet anhelitū ual-
de odoriferum, & qñ uult comedere, e-
mittit anhelitum, & pisces ueniūt ad il-
lam fragranriā, quos ipsa absorbet. Si er-
go de tali bestia orit talis odor, quid de-
bet esse de anhelitu xpi, Marie, & sancto-
rū, & si aliud nō esset ibi &c. Salomō q̄
habebat tot odores &c. qñ de^o dedit sibi
modicū sentire de illo fumo paradisi, di-
xit, Trahe me post te, & currem^o in odo-
re un-

re unguentorū tuorū. Canf. j. Quarto sa-
tiatur tact^o. Dicūt philosophi & alij theo-
logi q̄ magis delectat sentimentū tact^o,
q̄ alia, iō decipiunt luxuriosi &c. Dico q̄
si oēs delectatiōes luxurie essent in uno
corpore congregatę, nihil essent respe-
ctu delectationis purissimi & pudicissi-
mi corporis glorificati, que tanta erit q̄
nō erit in eo uena, nec os, nec nerui, qñ
sentiant cōtinue tantā dulcedinē q̄ nō
pōt dici. Cogita delectatiōē quā habes
bāt angeli & ygines, qñ angeli cū ygini-
bus tripudiabant, tangentes se p manus.
O qualis delectatio. Auiso te ut sis bo-
n^o. De istis tripudijs dicit ecclesia xpo,
Qui pascis inter lilia, septus. i. circūdat^o
chorēis uirginū, spōsus decor^o glā &c.
Dauid, Adimplebis me letitia cū uultu
tuo &c. ps. xv. Delectatiōes hui^o mundi
uel sunt in uisu, aurib^o, uel gustu, & sunt
defectiue, sed in paradiso erūt pfecte &
p̄petue in oib^o sentimentis. Iō dicit, Ad-
implebis me &c. Quinto satiat hic gust^o
comedēdo, bibēdo &c. ita in paradiso.
Est em̄ ibi cib^o & pot^o etiā corpalis, sed
nō corruptibilis, ut dicit Machomet^o de
laſte &c. q̄ post iudiciū habebim^o cor-
pora p̄ciosissima. Iā scitis q̄ in nuptijs re-
gis dant esce p̄ciosę, ergo etiā in nuptijs
regis eterni. Certū est q̄ in iudicio resur-
gemus cū corpibus nostris incorruptibi-
libus, & habebim^o intestina intus &c. Et
ista intestina nō erūt uacua, quia nō est
dare uacū, ergo plena erūt nō de ueto,
uel stercore, uel fecib^o, siue immū dicijs,
sicut mō. Et di. s. Tho. in. iij. q̄ erūt ple-
na dulcissimo liquore a deo creato, cla-
ro, dulcissimo, & incorruptibili, nec ali-
quis erit m̄cus, sed oēs erim^o in optia
p̄portiōe. Etiā guttur erit plēnū illo li-
quore, & erit cib^o & pot^o. Vtinā sentia-
m^o hūc saporē. Et de isto cibo dicit xps,
Ego dispono uobis sicut disposui mihi
pater meus regnū, ut edatis & bibatis su-
per mensam meā in regno meo &c. Lu.
xxij. Not. sicut disposuit, ut. scū laborib^o
& tribulationib^o ad illud ueniret. Ita di-
sposuit nobis ut cū labore & p̄nia ad il-
lud perueniamus. Si unā guttā ut granū

sinapis illi^o cibi deus poneret in ore ue-
stro uel meo, nūq̄ uellemus comedere.
Ecce quare dicit, Si se est reg. cel. &c. Iō
dicit loā. qui uidit sctōs comedētes & cā-
tantes dicendo, Gaudeam^o, & exultem^o,
& dem^o gloriā deo, q̄ uenerūt nuptie
agni &c. Apo. xix. Dico secūdo q̄ in euā-
gelio tangit pueritas humanalis, de qua
dicit euāge. Et misit seruos &c. & ciuita-
tē illorū succēdit. Hic dico q̄ ostēdit p-
ueritas humanalis, q̄ nolebant ire ad
conuiuū regis. Ista pueritas est hodie
in mūdo. Nā xps rex eternus parauit no-
bis conuiuū nuptiarū, ut dixit. O quot
hōies, maxime xpiani, sunt iuitati. Quili-
bet em̄ religiosus, clericus, uel prelatus,
p̄dicans doctrinā euāgelicā, est nūcius
dei, uos inuitās ad conuiuū. Sed gētes
excusant se tripliciter. Quidā per inde-
uotionē spiritualē, quidā p affectionem
terrenalē, quidā per indignationē cor-
dialē. Primi renuūt uenire, quia ad spi-
ritualia nullā habēt deuotionē, nec sen-
timentū, imo dicūt, Quid scit hō de alio
mūdo? De his dicit, Et nolebant uenire.
Attēdatis si inter uos sint aliqui de istis.
Tales sunt qui diligenter curāt de cor-
pore, & negligēt de aīa, qui prandium
uel cenā corporis nunq̄ obliuiscunt^o, sed
aīe frequēt. Cib^o aīe est oratio de ma-
ne & de sero. Oñdā quō dāda sunt fer-
cula aīe. Primo hō orare debet & mēsam
benedicere, dicēdo Pater nř, in quo con-
tinent. vij. petitiōes, & Ave Maria, atten-
te & deuote, quēadmodū hō loquit^o re-
gi uel regine. Si se de sero. Sed multi nō
curant, nec orant de mane nec de sero,
nec orant ante mensam, nec ante cenā.
Itē p aīe refectiōne debemus festa cele-
brare, & rebus diuinis & ofonibus, que
sunt fercula aīe, intēdere. Sed, proh do-
lor, multi postq̄ laborauerunt p totā he-
bdomadā, nesciūt dñicam dare deo. Itē
sicut quolibet mēse lauat camisia corpo-
ris, ita etiā aīa lauanda est a maculis. Itē
in paschate quilibet eurat ut bene pran-
deat, sic etiā cogitare debet de anima, ut
cōmunicet digne. Sed dicit apłs, Anima
lis homo nō percipit ea q̄ sunt spūs dei.

Cor. ij. Secundi negligunt uenire per affectionem terrenalem, ut religiosi, clerici, nol. etiā laici, qui plus delectationes carnales diligunt q̄ spūales, & tales de conuiuiū paradisi nō curant. Dicitur fabula de leone faciente conuiuiū omnibus animalibus. Nunciū uenerūt ad porcū facientem in luto, & ex parte leonis iauitauerunt ipsum ad conuiuium, qui porcus interrogauit an essent ibi luta. Quibus ridentibus q̄ nō, rñdit porcus, Nolo uenire. Ita accidit multis miseris luto luxurie inuolutis, qui ut porci despicunt gloriā paradisi. De istis dicitur, Illi autē neglexerunt ppter delectationes bestiarū. Tales perdunt delectationes angelorū, xpi, & uirginis, quia noluunt gustare de istis. Aug. Impij non sentiunt dulcedinem dei, quia de febre iniquitatis palatū cordis infecerunt. Alij nolunt ire ppter indignationē cordialem, nūcios ipsos uocātes & inuitantes ad hūmōi nuptias uerbis & factis calūniātes. De quibus dicit, Reliqui uero tenuerūt seruos ei⁹, & cōtumelijs affectos occiderunt eos. Primi sunt mali, & secundi, sed isti peiores, quia interficiunt animas. Eccl. xxj. Dentes eorū. s. obloquentiū interficiunt aīas hoīm. Rex uero cū audisset, iratus est, & misit exercitibus suis. s. angelis, perdidit homicidas illos, & ciuitatē. Cistū mundū succendit, quia certi sitis q̄ cōflagrabat iste mundus citro. Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usq; ad inferni nouissima. Deu. xxxij. Dico tertio q̄ tangit in euāgelio indignitas meritorū, cū dicit, Tunc rex ait seruis suis, Nuptie quidē &c. usq; in finē. Ex ista parabola nō intelligatis uos q̄ aliquis expellat de paradiso postquā ingressus est, sicut ille rex expulit illum. Ita cōditionaliter loquendo, si in paradiso inueniret aliquis imparatus, expelleret. Modo facias in consequentiā, si imparatus expelleret, ergo necessariū est nobis ut preparēmur si uolum⁹ illuc intrare. Quod bñ pensandū est cōtra stultitiā dicentiū, Si sum pdestinat⁹, siue ero paratus siue imparat⁹, intrabo. No. q̄ in

libro pdestinatiōis s̄str scribit, talis saluabitur & ex tali cā, & s̄str in libro pdestinatiōis nō solū scribit, Petrus talis & talis saluabit, & Bernardus talis saluabit. sed sic, Petrus talis saluabit p̄ ieiuniū, & talis p̄ orōnē, talis uero p̄ elemosinā, ita q̄ simul scribitur introitus paradisi, & causa quare intrabit. Multi tamen decipiunt, credētes q̄ solum nomē scribatur in libro pdestinatiōis sine causa, quod nō est uerū, sed simul totū. Item in libro pdestinatiōis nō solū scribitur, talis damnabit, sed etiā causa quare talis damnabitur, per superbiā &c. Ideo si nō uis damnari, caue a causa. Ideo si ille imparatus fuit expulsus, nō intrabit nisi preparēmus nos. Ergo estote parati. Mat. xxij. & Lu. xij. Paratur homo per contritionem &c. & sic homo induitur uestibus nouis, & efficitur dignus intrare ad gloriā.

De eadem dominica. Sermo. ij.

Ecce prandium meum parauit &c. Mat. xxij. Istud uerbū recitat in euāgelio currentis dñice. Saluatur uirgo Maria. Inter alia uerba sancta que xps dixit suis apostolis in nocte passionis, & quando discipuli erant tristes de suo recessu, Christus eos cōsolans dixit, Vado parare uobis locū, & si abiero & preparauero uobis locū, iterum ueniā, & accipiā uos ad meipsum &c. Io. xiiij. Verbum est notabile & dignū memoria, si cogitatis hoc quod dixit. Nam si aliquis rex debet ire ad aliquē locū, cōiter pmitit aliquos ad parandū prandii. Ista practica seruatur, & rōnabiliter fit q̄ seru⁹ paret hospitium dño, sed q̄ dñs uadat primo ad parandū seruis, nunq̄ fuit, imo talis dñs reputaretur pro stulto. Xps uero cū sua nimia humilitate tenuit istum modū quod uoluit ire prius ad prandii. Ideo dixit, Vado parare &c. Parauit enim locū glorie cum illis cortinis, tapetis &c. Escas inestimabiles. s. pdestinatiōis, glorie, & promissū redire di. Iterum uenio ad uos. Ideo

Ideo dicit thema, Ecce prandium &c. q̄. d. uenite ad nuptias, ad quas uadit hō p bona opera &c. Inuenio in scriptura q̄ parauit nobis quatuor prandia.

Primum de penitentia euangelicali.

Secundū de eucharistia sacramentali.

Tertium de gratia spirituali.

Quartum de gloria celestiali.

Primū dicitur prandii funerale. Secundū dicitur prandii festiuale. Tertium prandii dicit sociale. Quartū dicitur nuptiale. Et de quolibet pōt thema bñ intelligi, Ecce prandii meū parauit. Dico primo &c. s. de pnia euangelicali. In isto prandio esce sunt modici aspere & amare. s. opera pñalia corpori amara, sed sūt aīe utilia, & dulcia. Primus cibus est cognitio pñtorū, & defectōrū propriorū, quā q̄s habet intra se cū dicit, O miser, ego sum religiosus &c. ego feci hoc & hoc, & iam male expendi ips &c. nunq̄ aliq̄s faceret pñiam, nisi de eis haberet cognitionē & cōtritionē. Secundus cibus est contritio, quia aīe modicū ualeret cognitio. Multi enī cognoscunt peccata sua, sed delectabiliter illa cogitant. Tertius cibus est propositū nō redeundi ad pñā, imo citius mori. Quartus cibus est cōfiteri ore, oportet enim projicere corruptionē. Quintus est afflictio corporis dicendo, Dñe castigo corpus meū, ne faciat is ipsum castigari a sagionibus inferni. Sextus est deuota orō, cogitando q̄ uidetis xpm, & uirginē. Septimus est restitutio bonorū iniustorum, respicere bursā & taxā &c. si est aliqd de usura &c. Octauus est remittere iniurias, si uultis q̄ deus remittat uobis. Iste esce sunt parate in euāgelio, & pñie amare sunt corpori. s. magnū nutrimentū, & magnā refectionē & confortationē dat aīe. Ideo David regratiando dicebat, Pausti in cōspectu meo mensam aduersus eos q̄ tribulāt me. ps. xxij. Nota, qui tribulant me. s. peccata, demones, tentatiōes &c. q̄ tribulant nos. De istis escis cōedit xps, qui tñ nunq̄ peccauit. Istud prandii dicit funerale. Cōsuetudo est q̄ morit dñs dom⁹, post sepulturā parētes & ami

ci faciūt prandii, in quo nō dātur pñcio, se esce nec lete, tale prandii dicit funerale. Ita de prandio pñie. Pater, & caput, & dñs hūane nature fuit Adā, & mortu⁹ fuit p pñm mortale, nos ergo filij, amici, & parentes, quia pñores ut Adā, fecimus prandii pñie a xpo nobis pparatū. Nota secreta, pñia dicit prandii aut cena, quia aliqui prandii faciunt, ut q̄ mane iuuentutis dāt se pñe, ut religiosus iuuenis: alij cenā, qui solū in fine qñ iacent in senectute, in lecto, & medic⁹ dicit, mortu⁹ est, tūc petūt cōfessionē &c. tales recipiunt pñiam p̄ cena, tñ si uera pñia est, saluantur. Sed est difficultas, & difficile q̄ tunc pñt comedere de cibis pñie. Difficile enim est de primo cibo, qui est cognitio pñtorū, & propriorū defectū, comedere, quia tales infirmī impediuntur cogitatione & cognitione pñtorū p̄ dolore infirmitatis. Itē nec possunt tales infirmī faciliter comedere de secundo cibo istius prandij, qui est contritio, nec de tertio, qui est propositum nō redeundi ad pñā, quia impediunt horrore mortis. Et fortassis dolor q̄ apparet ī talib⁹ est ex timore gehēne, & nō ex amore dei. Itē nec tales pñt facili comedere de quarto cibo, q̄ est cōfessio, propter uariā impedimētā in morte occurrētia. Iō bñ dicit⁹ est ille qui de pñia facit prandii & cenā, cōtinuādō eā usq; in finē. Huic xps ait Lu. xiiij. Cū facis prandii aut cenā, noli uocare amicos tuos, neq; fr̄es tuos, neq; cognatos tuos, neque uicinos, neq; diuites. Noli uocare amicos &c. ubi ponit quinq; conditiones personarū q̄ non indigēt pñia, quia sētē & iuste sunt. Iusti nō indigēt pñia. Lu. xy. Sed si uolūt facere pñiam, est ad augmētū glorie. Prima cōditio tangitur ibi, Noli uocare amicos. Isti sunt apli, de quibus tenet firmiter q̄ post receptionem spūs sancti nō peccauerūt mortaliter. Iō uocat eos xps amicos. Iō nō dicam uos seruos. Rō, quia seru⁹ nescit qd faciat dñs eius, quia dñs non tenet cōsilia sua cū seruis, sed cū amicis. Vos autē dixi amicos, quia q̄cūq; audiui a p̄e meo, nota feci uo

his. Io. xv. Secūda cōditio tāgīf ibi, Noli uocare fratres tuos. Isti sunt pueri innocētes, q̄a per baptisū sunt facti fratres xp̄i, filij eiusdē patris, xp̄s autē est filius p̄naturā, isti per gr̄atā. Pro istis non est necessāria p̄nā, neq; etiā adultis Iudeis baptizatis, bene dispositis, quia per baptisū omnia p̄c̄tā remittunt. Tertia cōditio tāgīf ibi, Noli uocare cognatos. Isti sunt martyres. Dicūt cōsanguinei xp̄i, a con qd̄ est simul, q̄a sanguinē xp̄i quē tenebat per recordatiōē, miscuerūt cū sanguine suo, quia alias eorū sanguis nō habuisset uirē. Iō de eis dicit, Hi sunt qui uenerūt de tribulatione magna, & lauerūt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine agni Iesu xp̄i. Apo. vij. Quarta cōditio tāgīf ibi, Noli uocare uicinos. i. cōfessores, qui mundū despexerunt, & dederūt se cōtemplatiōi. Dicūt uicini, quia sicut ille qui morat ad parietem alterius, est uicinus, sic etiā isti morantur ad parietē, cū per intellectū cōtēplant, recordātur per memoriā, uolūtate desiderādo, & auribus audiēdo uerba dei, & corpore seruīūt sibi. Quinta cōditio tāgīf ibi, Noli uocare diuites. i. uirgines. Diuites est hō sui iuris, religiosus, clericus &c. seruans uirginitatē suā diuites est. Talis em̄ est totus plenus thesauro, q̄a uirginitas nō p̄t cōseruari sine multis v̄tutibus, & bonis operibus. Propter hoc v̄gines dicūt diuites. Et ap̄s de se dicit, & alijs uirginibus, Habemus thesaurū istū. i. uirginitatis in uasis fictilibus. ij. Cor. iij. Patet quare dicit, Cū facis prandīū. i. penitētiē, noli uocare amicos &c. Ergo parer quos uocabo? R̄ndit autoritas p̄missa. Cū facis cōuiuīū, uoca pauperes, debiles, claudos, & cecos, & beatus eris. Quatuor cōditiones uocando ponit. Prima cōditio pauperū est. Et pauperes sunt infideles, quia licet facerēt oīa bona mūdi, pauperes dicūt, quia sunt sine fide & baptisimo. Vocādī sunt per predicationē, nō per uim. Secūda tāgīf ibi, debiles. Isti sunt p̄c̄tōres xp̄iani, qui ex fragilitate carnis peccauerūt, quia licet uellent uiuere sine p̄c̄tō, tñ habita oportunitate non

possunt se cōtinere a p̄c̄tō. Isti sunt uocādī ad penitētiā. Iō dicit, Voca debiles. Tertia tāgīf ibi, Voca claudos. Isti sunt p̄c̄tōres xp̄iani per ignorantīā peccātes. Dne tibi sunt bona cōsciētiā, & magna sciētiā, & q̄ peccant per ignorantīā, claudicat tibi sciētiē. Isto mō peccauit ap̄s persequēdo ecclesiā dei. Iō dicit, Miam dei consecutus sum, quia ignorās feci in incredulitate. j. Tim. j. Quarta cōditio tāgīf ibi, Voca cecos. Ceci sunt q̄ peccant per maliciā, quia sciūt esse p̄c̄tū, & possent abstinere, & nolūt, qui etiā uocādī sunt ad p̄niam. Vnde xp̄s, Nō ueni uocare iustos, sed p̄c̄tōres ad penitētiā. Lu. v. Secūdu prandīū melius est de eucharistia sacramētali. Istud p̄parauit xp̄s in nocte p̄sionis, in cena, qñ ordinauit istud sc̄m sacramētū. Debetis cogitare q̄ hostia cōsecrata est ut sc̄ntella super mēsam altaris, in qua sunt tria preciosissima fercula, quod declarat sic, Omne qd̄ est, uel est creator uel creatura. Si creatura, uel sp̄ualis uel corporalis. De omnibus creaturis tā sp̄ualibus q̄ corporalibus excellentiores sunt ibi. Si ergo diceret aliquis, Que est excellentior creatura corporalis: si diceret, q̄ sol, non esset uerū, nec luna, nec celum, sed caro Christi formata in utero uirginis, & illa est in hoc sacramēto ita uere, sicut fuit in utero v̄ginis, & ita uere ut est mō in celo &c. Itē de creaturis sp̄ualibus que est excellentior ceteris: Diceret forte tu, q̄ Michael uel Gabriel, quod non est uerū, sed excellentior est xp̄i aīa, & illa est ibi, q̄a corpus xp̄i uiuū non est sine anima. Itē creator est deus, & in hoc sacro eucharistie est tota diuinitas infinita. Sacerdos qñ celebrat, debet cōtemplari ista fercula in hostia dicēdo, O quō debet esse pinguis comedens digne. Etiā uos laici qñ debetis cōicare, debetis ista considerare. De ista prophetauit scriptura dī. Sapientia edificauit sibi domū, excidit colūnas septem. Prouer. ix. Sapientia. i. filius dei edificauit sibi domū. i. xp̄ianitatē, quā. xxxij. annis edificauit, excidit colūnas septē ad sustinendū. i. septē cōditiones xp̄ianorum.

Prima

Prima columna est prelatorum.
Secunda dominorum temporalium.
Tertia religiosorum.
Quarta sacerdotum simplicium.
Quinta illorum de matrimonio.
Sexta uiduarum.
Septima uirginum.

In istis septē ecclesia fundata est, & parauit illa tria fercula, que dixi in hostia cōsecrata esse, miscuit uinū. i. xp̄i sanguinē, & posuit in mēsam altaris. Istud prandīū nō est funerale, sed festiuale. Infra hebdomadam homo trāsit, & reficitur simpliciter, sed in die festo hō facit bonū prandīū. Ita intra annū hō laicus simpliciter transiit nō cōicando, sed in paschate est maximum festū quietis xp̄i. Iō ordinatum est ut omnes in paschate cōicent a. x. uel. xij. annis & supra. Sunt multi miseri qui ab isto prandio exculant se. Nō de isto prandio h̄s autoritas allegorice. Cū esset dies festus domini, & factū esset prandīū bonū in domo Thobie, dixit filio suo, Vade, & adduc aliq̄s de tribu nostra timentes deū, ut epulentur nobiscū. Tho. ij. No. secreta. Cū esset dies festus domini. i. resurrectionis. Sed diceret aliquis, Nonne dies natiuitatis, circūci. epyphanie, & pentecostes, sunt dies festi dñi? Dico q̄ sic, sed dies resurrectionis est proprius dies quietis xp̄i. Rō, dies festus est dies quietis. Dies natiuitatis nō fuit dies quietis sibi, sed laboris, iō statim natus fuit, Nec circūcisionis dies, & sic de alijs, sed in die resurrectionis quieuit in gloria. Iō de illa die, Hec dies quā fecit dñs, exultemus & letemur in ea. In illa die paratur prandium in domo dei. i. ecclesia, ad quod prandium omnes tenemini uenire. Sed scitis q̄ prandīū istud est xp̄i regis, & quomō est ueniendū ad illud cū debita preparatiōe, penitētiā, & accedēs debet esse ornat⁹ & uestitus, nō ueste antiqua superbie, sed ueste noua humilitatis, nec exultatur quis si non sit paratus. Iō precedunt septē hebdomade quadragesime ad se p̄parādū. Itē dixit Thobias filio suo, Voca aliquos de tribu nostra. hoc dicit xp̄ianis, quia p̄ baptismum sunt de genere dei. Infideles

non debent cōicare. Nota timentes deū, quia homo primo debet examinare uitā suā, secūdo de p̄c̄tis cōteri, tertio confiteri, quarto cōicare, iuxta cōsiliū ap̄i. Probet autem seipsum hō, & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui em̄ māducat & bibit indigne, iudiciū sibi māducat & bibit, nō dijudicās corp⁹ domini. j. Cor. xj. Qui autē nolunt eū recipere, uel qui indigne recipiūt, nūquā recipiē in paradiso. Tertiū prandīū est de gratia sp̄uali. Istud prandīū dat xp̄s personis sp̄ualibus, existentibus in gratia dei, quia in operibus bonis que faciūt sentiūt magnā consolationem & confortatiōē in aīa. Verbigratia. Quādo religiosus in gratia existēs surgit de nocte ad dicendū matutinas &c. Deuote cogitādo & cōtēplandō, maiore sentit dulcedinē in anima q̄ si comederet capones, & postq̄ anima est sic inflāmata, & legit, illuminat, & consolatur. Idē de laicis de nocte orantibus, & audientibus missas, sermones, & cōtēplantibus xp̄i natiuitatē, quasi uiderēt uirginē cū filio &c. Itē idem dicendū est de cōtēplantibus xp̄i p̄sionē. Et quot cōtemplationes habentur, tot fercula dantur &c. omnes dies pauperis. i. p̄c̄tōris, sine gratia dei semper mali erunt. Secura mēs quasi iuge cōuiuīū. Prouer. xv. Istud prandīū non est festiuale solū, sed etiam sociale, quia qualibet die hō deuotus comedit cū xp̄o. De hoc figura Daniel. xliij. Dicat quō Daniel fuit lex diebus nō māducans nec bibēs, sed orabat, erat autem Abacuc propheta in Iudea. Dicat historia, quomō per angelū fuit portatus ad locum. Et exclamauit Abacuc dī. Daniel, serue dei, tolle prandium quod misit tibi deus. Audite pulchrū significatū huius figure. Daniel amicus dei significat qualibet personam deuotam. Lacus leonum est iste mundus, in quo sunt septem ferileones prōpti ad deuorandū, puta demones, qui tentant de. vij. p̄c̄tis mortalibus. Primus est Leviathan, qui tentat de superbia. Idē de alijs. Isti non curant ut deuorent p̄c̄tōres, quia iam sunt sui, sed personas sc̄tās & deuotas, puta bonū clericū,

LI 5 uel

ne religioſum. Inter quos perſona deuota ſtat ſex diebus. Septē ſunt etates. Prima infantia. In iſta hō non timet leones, ſed in ſecunda. ſ. pueritia, quia in illa iam multi dānuntur. tertia adoleſcētia, quarta iuuentus, quinta uirilitas, ſexta ſenectus, ſeptima decrepituſ. Sex etates ſunt periculofe, ſed xps de terra promiſſionis mittit prandiū Danieli. i. perſone deuote. ſ. conſolationes ſpūales &c. Exultent iuſti in conſpectu dei, & delectent in letitia. ps. lxxv. Quartū prandiū eſt omnibus alijs melius. ſ. glorie celeſtis. O qualia ſecula dantur in iſto pradio. Nullus intellectus pōt cōprehēdere & declarare ad plenū hoc pradium, q̄ tanta eſt excellētia illorū ciborū, q̄ ſi de pane iſtiſ pradij ſolū una mica caderet in os tuum uel meū, ſi uiueres x. mille annis, nolles comedere cibū preſentis uite corporeū & corruptibilem. Btūs qui manducabit panē in regno dei. Luc. xliij. De iſto pradio melius tacere poſſumus q̄ dicere, ſed recogitare quales eſcas retinuit deus p ſe & ſuis. De iſto pradio loquit ſingulariter thema. Iſtud pradiū dicitur nuptiale, ad quod cōueniūt omnes propinqui, tā ex parte ſponſi q̄ ex parte ſpōſe. Ecce pradium meum paraui, tauri mei & altitia occiſa ſunt, & omnia parata, uenite ad nuptias. Deo gratias.

Dñica. xx. poſt trinitatem. Sermo. iij.

Egreſſi ſunt ſerui eius in uias. Hf uerbū iſtud Mat. xxij. Materia huius ſermo nis erit declarare per quā uiam poterimus ire ad cōuiuiū glorie celeſtis. Materia erit utilis &c. Saluſ tēgo Maria. Dicit the. q̄ ſeruitores dei egreſſi ſunt in uias. Pro intellectu thematis oportet declarare q̄ ſunt ſerui dei. Et ad hoc ſciendū eſt q̄ oēs creature tā corporales q̄ ſpūales, tā bone, q̄ male ſeruiūt deo aliquo mō. Declaratur ſtatim in creaturis pure corporalibus, ut ſunt celū, & luna, ſol, & ſtelle, que nō poterūt unū punctum ordinationis diuine preterire. Illā eandē regulam, quā deus dedit eis a principio, ſeruant & ſeruabunt

quouſq; aliud precipiat in die iudicij, q̄ deus dicit ſoli, ſta. Sol & luna nō habent rōnem, nec intellectū, & ſeruiūt deo. Iō cantat eccleſia, Cui, ſ. deo, luna, ſol, & oīa deſeruiūt per tpa. Idē de elemētis, aere, terra, aqua, & igne, ſed qualitates & proprietates quas dedit eis, nihil pretereūt, quouſq; habebūt mandātū in oppoſitū. Idē de animalibus, uolucribus, & piſcib⁹, que nō pretereunt diuinā ordinationē. Iā certo tpe faciūt nidos, ducūt uxores, faciūt pueros. Idē de plantis, & arborib⁹, que ſecundū ordinationē dei certo tpe dant flores, fructus, & folia, & certo tpe dimittūt. Iō Dauid, Ordinatione tua perſeuerat dies, quoniā omnia ſeruiunt tibi. ps. cxvii. Mō uideamus quō creature pure ſpūales ſeruiūt deo, ut ſancti angelī, & anime bñorū ſeruiūt deo, q̄ in nullo diſcordāt a dei ordinatione & uoluntate, ſed operantur & faciunt iuxta dei uoluntatem, in omnibus cōcordāt cū deo. Ideo de eis dicit ſcriptura, Bñ uiri. i. uirtuoſi tui, & beati ſerui tui, qui ſtāt coram te ſemper. iij. Reg. x. Diceret aliq̄s, Quid dicemus de demonibus, q̄ ſunt in inferno, uel inter nos, ſue in aere? Itē quid dicemus de animabus dānatīs, que ſunt creature ſpūales, an etiā ſeruiāt deo? Dico q̄ ſic, licet contra ſuā uoluntatem. Demones ſeruiūt deo intm, q̄ nō eſt in paradīſo aliqua corona, nec patriarcharū, nec prophetarū, nec martyrū, nec cōfeſſorū, nec uirginū, loquēdo de auditis, & cōiter, quin per demones ſit fabricata. Diceretis uos, & quō pōt hoc eſſe? Dico q̄ cōtradiciēdo & reſiſtēdo diaboli tentationibus fabricantur corone, licet quando diabolus tentat, ipſe intēdit fabricare cathenā, qua trahat homines ad infernū, tñ q̄ cōtradiciēdo tentatus tētationi, efficitur corona preter intētionem diaboli. Autoritas. Dauid, Supra dorſum meū fabricauerūt pētōres. ſ. demones obſtinatī. Gloſa, coronā. Licet diabolus intēdat fabricare cathenā, que trahat ad infernū &c. & non eſt modicū ſeruitiū illud. Beatus uir qui ſuffert tentationē, quoniā cū pbatuſ fuerit, accipiet coronā uite. Jac. i.

Item ſi querat an aīe dānate ſeruiūt deo. Dico q̄ ſic. Dicas mihi quale ſeruitiū faciunt regi uel domino ſuſpenſi in furca? Dico q̄ magnū, quia oſtēdūt iuſtitia dominī. Quando em ſuſpēſi inueniunt in aliqua patria, ſtatim dicit, Iſte dñs eſt iuſtus, quia ſuſpēdit criminoſos. Qñ enim nō inueniuntur ſuſpēſi, uel oēs ſunt ſcti, & boni, & iuſti, quod frequēter non eſt uerū, uel iuſtitia non ſeruatur. Ecce quō ſuſpēſi ſeruiūt dñis, & etiā hominibus, q̄ quando uidet ſuſpēſus, querit quare ſuit ſuſpēſus, dicitur propter furtū, & q̄libet dicit intra ſe, ego cauebo me. Eodē mō anime dānate oſtēdūt dei iuſtitia, & in hoc ſeruiunt ſibi, & nobis, qñ enim nos oculis anime uidemus ſuſpēſos in inferno malefactores, tūca pētis reuocamur. Dicatur de magnitudine pene inferni, & quō demones & anime dānate cōtinentur contra eorū uoluntatē in igne, & ab igne inferni. De hoc uide bñm Tho. prioria par. q. lxiij. arti. iij. & in. iij. ſeri. diſtin. xliij. O bone gētes iſta penſare debetis, quia per hoc homo corrigit uitam ſuā, q̄ quādo hō uidet iſta cōteplando, uel audit in ſermōib⁹, ſeu legit, dicit, O miſer ſi ego facerē hoc ita eſſet de me, ſi hō reſrenat malas inclinationes. Iō magnū ſeruitiū faciūt deo, quia magnū ſeruitiū facit regi qui portat ſuū uexillū in bello. Dānati em portant uexillū iuſtitie diuine. Iō Dauid, Cōuertantur pētōres in infernū. ſ. cogitādo. Modo uideamus de creaturis, que habēt corpus & animam, quō ſeruiunt deo. Dico q̄ omnes creature humane tā bone q̄ male ſeruiūt deo aliquo mō. De bonis non eſt dubiū, quia recta & ſancta intētionē ſeruiūt deo, quicquid em cogitant, deſiderāt, loquūtur, & operantur, totū ordināt ad gloriā dei dicēdo, Dñe ego ſum captiuſ ueſter, & ex debito teneor uobis ſeruire, placeat tamē nobis q̄ ſi ego ſeruiſ uobis bene, detis mihi coronam, & regnū ueſtrū. Iuſti autem in perpetuū uiuent, & apud dñm eſt merces eorum, & cogitatio illorum apud altiſſimum. Sap. v. De malis autē hic eſt difficultas. Et dico q̄ mali hoīes i pec

catis uiuēt faciant deo magnum ſeruitiū, non ex eorū intentione, q̄ nō eſt recta, iō peccāt, ſed ex ſupernaturali dei ordinatione. Dicit Aug. in enchiridion. i. in libro manuali, q̄ deus non permitteret aliquod pētū fieri ſi nō eliceret inde maius bonū. Dicatur hic hiſtoria de Ioseph, cui reuelauit deus q̄ eſſet dominus fratru ſuorū, & ipſe reuelauit fratribus ſuis, propter quod fratres eius eum occidere uolebant, & uendiderūt eū &c. Dixitq; fratribus ſuis, Nolite timere, neq; uobis dñs eſſe uideatur q̄ uēdidistiſ me in his regiōibus. Pro ſalute em ueſtra miſit me deus ante uos in Egyptum. Infra. Nō ueſtro cōſilio, ſed dei uolūtate huc miſſus ſum, q̄ fecit me quaſi patrē Pharaonis, & dominū uniuērſe domus eius, ac principē in omni terra Egypti. Gen. xlv. Patet ergo quō de pētis elicit bona, aliter non permitteret ea fieri. Iudei em qñ interſecerūt xpm, magnū pētū fecerūt, & malū op⁹, & peſſima intētiōe fecerūt, ſed magnum fecerunt deo & nobis ſeruitiū, q̄ ex illa morte ſaluamur, ſed q̄ ipſi Iudei mala & puerſa itētiōe fecerūt, nō meruerūt, imo grauiter peccauerūt. Idē dñs, q̄ iterficiēdo martyres magnū ſeruitiū fecerūt deo, & ſctis martyrib⁹, nō tñ recta intētiōe. Iō peccabāt. Patet ergo q̄ boni & mali ſeruiūt deo. De malis dicit xps, Serui inutilē projicite in tenebras exteriores. Mat. xxv. Cū ergo dicit thema, Egreſſi ſunt ſerui eius in uias, de bonis ſeruis & malis ſeruis loquitur, q̄ boni ſerui omnes uadunt per uia. Modo uideamus in quas uias exierunt. Tres uias inueni per quas uadunt omnes ſeruitores dei, boni & mali.

Prima eſt ſcandalofa.

Secunda uia eſt periculofa.

Tertia uia eſt uirtuoſa.

Per duas primas uias uadūt mali, per tertiam autem uadunt boni. Prima uia eſt ſcandalofa. Per iſtam uiam uadunt homines religioſi, & clerici, & laici, qui non ſolum peccant, & ſunt mali in ſe, ſed ſunt etiam alijs in exemplum, & cauſa ſcandali. Iſta uia eſt mala, quia ipſi

clon-

Si datur a deo, & scandalosa, quia facit cadere & peccare alios. Sicut saxum de monte descendens, lapides sibi occurrentes se cum precipitat. Ita quoniam aliqua persona, si de statu magno in dignitate uel scientia cadit, solus incipit cadere, sed exemplo eius multi cadunt in profundum inferni. Verbi gratia. Quoniam aliquis homo notabilis cadit in peccatum populi, elationis, & superbie, statim precipitat sibi occurrentes, quia statim dicunt, Et quare ego non facio sicut iste? Idem de mulieribus, quoniam uident aliquam incipientem populum in ornato, cauda, manicis, & huiusmodi, dicunt alie, O quam pulchra est ista, ita faciamus, & sic precipitantur. Idem de peccato auaritie, quando uos uidetis aliquem diuitem, dicitis, Quomodo iste congregauit? & dicitur uobis quod mutuauit decem florenos, per xij. uel emit ad quantagium pro minori precio, uel uidebat pluris propter dilationem solutionis, nos dicetis, O ita faciam ego, & quando reprehenduntur usurarii, respondent, Talis bonus homo uel clericus facit hoc idem, hoc est dicere quod ille uos precipitat. Idem de luxuria. Si aliquis prelatus, clericus, uel religiosus, tenet concubinam, dicit laicus, Iam bene possum tenere &c. Ecce quomodo eorum malo exemplo multi precipitantur. Idem de peccato gula in collatione, in ieiunijs ecclesie comedunt panem, quoniam reprehendunt dicunt, Ego faciam ut talis prelatus faciebat. Dicat quomodo non est faciendum, & assignetur ratio. Alij dicunt, Melior est elemosyna quam ieiunium. Sed ego dico quod melior est obedientia quam elemosyna uel ieiunium. Item multi non ieiunant ieiunia ecclesie, & si reprehenduntur dicunt, Talis clericus uel religiosus non ieiunauit. Hoc tamen est dicere quod ille uos precipitauit. Mirabile est quod peccator non uult solus ire ad infernum, quia unus precipitat alium. Non tamen quod sicut parui lapis solus cadit, & non precipitat alios, sic nec persone parue. Sed magni lapides, id est persone notabiles exemplo malo multos precipitant. Auctoritas. Grece dicit, Vehementer culpa in exemplum extenditur, cum peccator per reuerentiam ordinis honoratur. De quo David, Hec uia illorum scandalum ipsis. per. xlvij. Scandalum peccatoribus super-

actiue, & alijs passiuie. id est dantibus. Nota peruersi, nec corde cogitando &c. sed post in inferno confitebuntur coacte ueritatem in ore suo, concupiscunt deo non corde nec opere, sed ore, quia coacti tormentis confitebuntur peccata, quare sunt dantibus. Dammati enim in inferno uident sanctos non cum delectatione, sed ad eorum maiorem dolorem. Et quoniam uident illos qui in hoc mundo fuerunt peccatores, sed fecerunt penitentiam, dicunt, O miser si ego fecissem penitentiam, sic potuissem fuisse saluus, & sic dicit ueritate, & placet iudici, sic tales ore suo concupiscunt deo. Verbi gratia. Quando superbus uidet Paulum, qui fuit superbus, dicit, O miser, Paulus egit penitentiam de suo peccato, si sic fecissem, saluus fuisset. & sic de alijs peccatis &c. Quando inueniunt se, & in igne lauant oculos, & uidebunt Mariam Magdalenam &c. dicunt, O miser si dimissem luxuriam, & sic de alijs peccatis dicendum est. De hoc auctoritas. Loquens scriptura de damnatis dicit, Videntes. scilicet beatos, turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione in sperate salutis, gemetes per angustiam spiritus, dicentes intra te, penitentiam agentes, & per angustiam spiritus gemetes. Hi sunt quos habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improprij. Nos insensati uitam illorum estimabamus insaniam, & sine illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei, & inter sanctos fors illorum est. Ergo errauimus a uia ueritatis, & inuestigatio lumen non luxit nobis, & sol intelligentie non est ortus nobis. Lassati sumus in uia iniquitatis, & perditionis, & ambulauimus uias difficiles. Uiam autem domini ignorauimus. Quid nobis profuit superbia, aut diuitiarum satisfactio? quid contulit nobis? Transierunt omnia illa tanquam umbra, & in malignitate nostra nos columpti sumus. Talia dixerunt isti in inferno. Sap. v. Propterea cuilibet dicitur, In uia ruine non eas, & non offendes in lapides, nec credas te uel laboriose, ne ponas a te tunc scandalum. Eccl. xxxij. Per istam uiam scandalosam nullus uadit ad paradisum. Secunda uia est periculosa, non tamen scandalosa. Per istam uiam uadunt religiosi, qui non habent malam intentionem, sed &

sed & nollunt alios scandalizare, sed uellent honores sine peccato. Ista uia non est scandalosa, sed est periculosa, quia de certum fortassis uel saltem de multis non uadit unum ad paradisum. Verbi gratia. Si homo simplex ponit in corde suo habere regimem, talis ponit se in periculo anime & corporis, quia hodie uix est aliquis sufficiens in hoc mundo ad gubernandum animam suam, quomodo tunc alios gubernabit? Ecce quare periculum est, sicut ille qui nesciret regere barcham, & paruum nauiculam, uellet regere magnam nauem. Parua nauicula est corpus proprium, uel domus propria. Magna est ciuitas &c. Si ista cogitarent, fugerent, quando debent eligi, & etiam appellaret. In uia hac, scilicet periculosa, qua ambulabam, absconderunt superbi laqueum mihi. ps. cxlij. Dicitur hic quod accidit in Sabaudia de quodam clerico desiderante honores, qui fuit sanctus episcopus Taranta fide, & post congregauit pecunias, & dedit se delictijs, & tandem a seutifero fuit iugulatus & depdatus. Iste ambulauit per uiam periculosa. No. de b. Antonio, quando uidit totum mundum laqueis plenum. Et querenti sibi, quis posset euadere? Ratum est diuinitas, Humilitas. Sicut enim pisciculi euadunt retia quibus magni pisces capiuntur & retinentur, sic homo humilis in simplicitate permanens pericula diaboli euadere potest. Io. David, Custodiens paruulos dominus, humiliatus sum, & liberauit me. per. cxliij. Tertia uia est uirtuosa, quam transeunt illi qui non curant de mundanis rebus, sed seruiunt deo, & faciunt bona opera ardenter, concutuntur de peccatis, proponunt non quod peccare, confitentur, satisfaciunt, & remittunt iniurias. Ista uia ducit ad paradisum. De ista uia auctoritas, Deduxit eos in uiam mirabili, & fuit illis in uelamento diei, & in luce stellarum per noctem, & transtulit illos per mare rubrum, & transeunt illos per aquam nimiam. Sap. x. Ad literam dicitur de filiis Israel, allegorice autem de istis qui ambulat per uiam istam, qui quadruplex est mirabilis ad istam uiam filiorum Israel. Mirabile enim esset si falco, cui ligares in pedibus lapis magnus, qui posset ascendere. Ita de anima leuiore falcone, cui alligat

essentialis onus carnis, mirabile est quod potest celum ascendere. Io. dicit, Deduxi eos in uiam mirabili. Primo fuit uia indeorum mirabilis, cum dicit, Fuit illis in uelamento diei. Dicitur de nube refrigerate ardore solis filiorum Israel in deserto. Ista gratiam facit de personis ambulantibus per uiam uirtuosam. Nubes refrigerans est temperantia, contra ardorem perperitatum, honorum, diuitiarum, & deliciarum. Virtuosus enim non calefit de honoribus, imo dicit, Non nobis dominus, non nos, sed no. tuo da glo. In diuitijs non apponunt cor. Iuxta illud, Diuitie si affluant, nolite cor apponere. ps. lxx. Et de delicijs cibi & potus solum recipiunt necessitate, & deo in luce stellarum nocte. Dicitur de ciuitate super filios Israel in uia deserti, cum fuissent inter bestias, serpentes, leones, ursos. Ita personis uirtuosis deus dat lucem patientie cum sint inter bestias aduersitatum, ne errent in uia per impatientiam. David, Per diem sol. prosperitatis non uret te, neque luna. si aduersitatis per noctem. Tertio, Et transtulit illos per mare rubrum. Dicat quomodo ex una parte erat mons altissimus, retro populus Egyptiacus insequens filios Israel, ad aliam partem mare rubrum quod deus aperuit, & transierunt. Istud mirabile facit deus personis uirtuosis, quia per mare rubrum, scilicet memoriam passionis Christi transeunt sine tedio per penitentiam suam. Hic est qui uenit per aquam & sanguinem. j. lo. v. Quarto, Et transtulit eos per aquam nimiam. Hec fuit a flumine Iordanis. Dicitur quomodo aqua stetit faciens murum. Ista mirabilia facit de personis deuotis quando dat eis abundantiam lachrymarum in oculis ex peccatis proprijs & aliorum, quia quando uident peccatores non indignantur, sed compatiuntur eis dicendo, Domine conuerte eos. Si mihi dedisses illam tentationem, fuisset fortassis factus peior. Viam sapientie monstrabo tibi, & ducam te per semitas equitatis, quas cum ingressus fueris non ardebuntur gressus tui, & currens non habebis offendiculum. Prouer. xij. Deo gratias.

Domica. xx. post trinitatem. Sermon. iij.

Non

Non quasi insipientes, sed ut sapientes. Eph. v. Salvetur xgo Maria. Pro huius xbi declaratione sciendū est qd deus inter istū mūdū pntem & alium facit talem differētiā, qd in hoc mūdo boni & mali, sapiētes & stulti sūt sī in una uilla, domo, collegio, uel monasterio, sed in alio mūdo mali separabuntur a bonis singulariter in iudicio. Tunc oēs boni, iusti, & sapientes collocabuntur in celo, & oēs mali, iniusti, stulti in inferno. No. de hoc similitudinē. Tēpore em̄ mēsis in area totū simul est. s. granū cū paleis, sed dñs cum una pala separat postea granū a paleis, ita faciet deus. Cōgita qd iste mundus sit tanq̄ una area, in qua omnes sumus mixti, sed ueniet dñs aree cū pala sue infinite p̄tatis, & separabit granū. i. sapientes a paleis, & collocabit in granariis. i. ordinibus angelorū, paleā xpo mittet ad comburendū in ignē inferni. De hoc autoritas. Dicit Ioannes Baptista de xpo, Venturus est, supple xps, cuius uentilabrū in manu sua, & permundabit aream suam, & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Mat. iij. Ex ista declaratione habemus qd nullus inspiens intrabit paradysum, sed ibunt insipientes in infernum. Qm̄ non habuerūt sapiētiā, interierūt propter suā insipientiā. Baruch. iij. Propter hoc ap̄ls auisando nos dicit in themate, Nō quasi insipientes &c. Patet thema. In quo ap̄ls dat nobis duas doctrinas. Prima est negatiua cum dicit, Non quasi insipientes. Secunda affirmatiua cum dicit, sed ut sapientes, Hodie erit sermo de negatiua, alia die de affirmatiua. Mō oportet ostēdere quot sunt spēs stultitiē, ut caueamus eas. Et philosophice nominantur sic,

- Prima est frenesis.
- Secunda epilepsia.
- Tertia demonia.
- Quarta rabies.
- Quinta insensibilitas.
- Sexta furia.
- Septima ebria.

Septem sunt sicut septē peccata mortalia. Ideo ut caueamus dicit thema. Non quasi insipientes, sed ut sapientes. Prima ergo species stultitiē est frenesis, ita nominat a Physicis, quando em̄ ascendit febris in caput, & perturbat imaginationē, & homo loquitur stultitias, talis dicitur freneticus. Ecce hic p̄tū superbie, quod nihil aliud est nisi febris, que ascendit in caput, quādo hō presumit & superbit de bonis tēporalibus uel etiam spūalibus dicendo, Ego sum talis &c. Vos estis frenetici, & loquimini ut stulti, despiciēdo oēs alios, etiam parētes & dñs, imo & deū. Ecce frenesis, quia nō respicit de q̄ loquitur, qd tā de bonis, q̄ de malis, amicis & inimicis, de sanctis & de deo. De talibus em̄ dicit scriptura, Qui cum cognouissent deū, nō sicut deū glorificauerūt, aut gr̄as egerūt, sed euauerūt in cogitationib⁹ suis, & obscuratū est insipiens cor eorū, dicētes em̄ se esse sapientes, stulti facti sunt. Ro. i. Contra istā stulticiam debent prouidere rectores uille, quia sicut stultus ligatur, sic frenetici, & superbi blasphemantes ligandi sunt catena fortis ordinationis, ne sub ardua & bona pena deus sic blasphemetur. Scd̄a est epilepsia. s. morbus caducus, qd in cella cerebri gnatur una gutta ex bullitione stomachi, & calore cordis. Et quando illa gutta est frigida, cadit sup telam cordis, & tales tūc cadūt in terrā, & maculant se, & p̄dūt itellectū. Ecce hic p̄tū auariciē, q̄ ascendit ad cerebrū, qd dicitur, p̄ certo ego uolo ditari, deinde cadit sup cor, cōgutādo, & dicēdo, si ego uolo uiuere plane de meis redditibus, uel possessionibus, in fine anni nihil habeo superfluum, & sic nihil dimittit filiis, scio qd faciā, prestatbo, & mutuabo decē florenos, p̄ duodecim, uel em̄ p̄pter solutionis anticipationē p̄ minori p̄cio, & uēdā pluris, p̄pter solutionis dilationē, & sic cadit in terram, & maculat se. Imo etiā iā capellanie & confraternitates cadunt in terram per usuram. Ecce epilepsia. Si uis emere census, tunc uide qd duo ibi cōcurrāt, primo qd sit uera emptio, secūdo qd p̄tū sit iustum.

iustum. Nonne stultam fecit deus sapientiam huius mundi. j. Corinthior. j. Tales mundi dicuntur sapientes, quia sciunt congregare, sed reuera in epilepsia sunt. In hac etiam stultitia sunt lufiores, quia omnes habent radicem in auaritia. Ratio, quia quilibet uult bona alterius lucrari. Ideo medicina huius morbi curatiua est ordinatio sub certa pena, ne quis decetero ludat. Maledictus est qui ludit taxillado, qui respicit, qui prestat taxillos, domū, seu pecunias. Ergo nō quasi insipientes &c. Tertia est demonia. Ille q̄ habet demoniū in corpore, dicitur demoniac⁹, nec ostēditur subito, sed qn̄ cōiuratur, tunc perdit itellectum. Ecce demonia, ecce hic p̄tū luxurie. Ratio, qd luxuriosus semp habet demonē secū, ex quo est habituatus in illo peccato, sed non cognoscitur quousq; habet occasio nē, tunc em̄ nec respicit parentelam, nec amicos, nec honores, nec quenq̄. Aīalis homo. i. bestialis nō percipit ea que sunt spūs dei. Stulticia em̄ est illi. j. Cor. ij. Tales nō intrabūt paradysum, quia deus nō uult porcos in paradiso. Iura permittunt lupanaria, quia ad portā ciuitatis, in remediu infirmitatis, sed non particularia in hospitij, seu alijs domibus &c. Ideo contra tales demoniacos necessaria est cathena ordinationis, q̄ ligetur, ut. i. nō teneatur, nec p̄mittatur extra cōmune lupanar aliqua putana notoria, quod nulla pōt tergiueratione celari. Ex hoc sequit⁹ qd nullus hō uxoratus, nec clericus, audebit tenere concubinā. Quarta est rabies, sunt aliqui stulti, qui nulli nocēt nisi sibip̄s, quia seip̄os comedunt ex rabie. Ecce peccatum inuidie. O quot rabidi sunt in mūdo, oēs quotquot inuidēt. p̄ximo rabidi sunt, quia illa inuidia nō nocet nisi sibip̄s, qui quando uident prosperitatem proximi in diuitijs, uel honoribus, in officio &c. uenit illa rabies inuidie, quia seip̄os comedūt, cum deberēt pro illo orare dicendo, O dñe, cōseruetis sua bona, & detis mihi necessaria, quia sum creatura uestra. Hac infirmitate grauantur multi Christiani, qui inuidentes

legi Iesu xpi, uolūt seruare legē infidelium Iudeorū, seruantes sabbata ex quadā eplā, quā dicit de scēdisse in altare sancti Petri de celo Rome, imo de scēdit de inferno. Itē mulieres post partū stāt. xl. dies, sicut xgo Maria. Ergo filijs uestris debetis dare circūcisionē. i. bonā informationē, refrenādo eos a uitijs, nō circūcisionē materialē, quā xps fuit circūcisus, quā modo in lege nostra nīm regnatiua non habet, sed loco eius dñs noster Ies⁹ xps instituit baptisimū, sine quo null⁹ saluari pōt. Itē obseruāt anguria. Iō scriptura, Stulti ea que sibi sunt noxia cupiūt, & imprudētes odibunt sciām. Prouer. j. Contra istam stulticiam rabiei fiat ordinatio cōtra diuinos &c. Quinta est insensibilitas, a qua dicitur insensatus. Ista est stultitia puerorū, & etiā seniorū ex antiquitate. Pueri em̄ recipiūt quicquid eis datur, nec sciunt discernere inter bonū & malū, ut patet de puero, q̄ recipit prunā, & mittit subito in os. Qui facit excessum in cibo uel potu, inebriando se, insensatus est. Ecce hic p̄tū gule, quā, pro dolor, multi laborāt & inhiuantur. Quare hodie sunt tot infirmi, & cum malis oculis, rubicundis, guttosis, profecto plurimi tales sunt ex inpluitate cibi & pot⁹. Tales insensati sunt ut pueri. Dauid, Hō cū in honore esset non intellexit, cōparat⁹ est iumentis insipientibus, & sifis factus est illis, imo peior factus est iumentis. ps. xlv. iij. Cōtra hoc uitiū fiat ordinatio, ne aliquis de uilla bibat in taberna, nec tabernarius in dñica añ missām aperiat tabernā. Sexta est furia. Furiosus autem non respicit quid facit, sed percutit a dextris, & a sinistris, nullum reueretur. Ecce hic p̄tū ire, quā iracūdi⁹ p̄ corpus meū iurat, ego uindicabo me &c. Ista est furia & irauindicatiuorū, qui nolūt parcere, nec remittere, nec p̄mittūt qd alijs remittāt, quia statim deridēt eos dicentes, Quid facitis &c. Stult⁹ p̄p̄s me⁹ nō cognouit, filij insipientes sunt, & uecordes. Hier. iij. No. uecordes. i. furiosi. Curatur hec infirmitas remittendo, & faciēdo pacem, non sustinendo partialitates & discordias.

Septia est ebria, ab ebrietate dicta. Ebrius est stultus, quia nihil potest facere, non habet remedium nisi dormire. Ecce hic peccatum accidit. Acidiosus autem non curat de operibus meritorijs perdit tempus periclitosum, quod de nobis dedit per mercedem in feriam huius mundi. De talibus dicit propheta, Sapienter sunt ut faciant mala, bene autem facere nescierunt. Hieronimus. iij. Non sunt pigri in dominica ire ad bordellum, sed ad ecclesiam. Nota contra fractores festivitatum. Iam fiat cathena ordinationis ad ligandum istos stultos, ne in die festo audeant facere barbiton furam, nec emere, nec vendere merces, nec laborare &c. non quasi insipientes.

Dominica. xx. post trinitatem. Sermo. v.

Non quasi insipientes, sed ut sapientes. ad Eph. v. Istud uerbum habet textualiter & recitative in epistola currentis dominice. Salvetur uirgo Maria. Pro declaratione huius thematis, & introductione materie predicande, sciendum quod inter alias uirtutes & opera uirtuosa necessaria nobis ad habendum in hoc mundo gratiam diuinalem, & in alio gloria celestiale, est uirtus sapientie, sine qua non potest hic haberi gratia, nec in alio mundo gloria. Primo enim in hoc mundo necessaria est nobis uirtus sapientie, ad habendum gratiam & amoris dei. R. q. quia naturalis similitudo est causa amoris, sicut dissimilitudo est causa diuisionis. Hoc potestis uidere in animalibus. Vnde si essent hic multa animalia dissimilata speciebus mixtim congregata, statim separaret se seorsum, illa de una specie, alia seorsum de alia specie. Item uos demeritis si habetis multos filios, licet oes diligatis, plus tamen uobis simile magis. Item mater de filiabus. Iam dicit scriptura, Omne animal diligit simile sibi, sic & ois homo proximum sibi. Ois caro ad simile sibi coniungitur, & ois homo simili sui sociabitur. Ezechiel. xij. Cum ergo Christus sit uera & eterna sapientia dei patris. Autoritas. Nos predicamus Christum crucifixum, dei uirtutem, & dei sapientiam. j. Cor. i. Iam ex ratione iam dicta, si uis amari ab eo, habes sapientiam, ut sis sibi similis, stulti enim & indiscreti non dili-

guntur ab eo. Neminem diligit deus nisi eum qui cum sapientia inhabitat. Sap. vij. Secundo ad habendum gratiam celestem in alio mundo est nobis necessaria sapientia. R. q. quia deus dat gratiam alicui anime, magis mensurat gratiam secundum bene operata, quam secundum bona opera. Multe persone habent & faciunt bona opera, tamen non bene faciunt seu operantur in gratia. De re eleemosynarum est bonum opus, sed nisi fiat bene. i. bona intentione, non habebitis gratiam sed donationem, & si datis uidue eleemosynam intentione peccandi, bonum opus faciatis, sed intentione pessima. Item redimere captiuum bonum est, sed si sint pecunie de furto uel usuram non est meritorium, sed peccatum. Idem de alijs, plus respicit deus ad gloriam si opera sunt facta bona intentione, quam si sint bona opera. Cum ergo bene operari & discrete sit actus sapientie, ergo necessaria est sapientia ad habendum gloriam. Iam dicit scriptura, Si quis erit colummatus. i. perfectus inter filios hominum, si ab illo abfuerit. i. defuerit, sapientia tua in nihilum computabitur. Sap. ix. Patet ergo quod dicitur, quod inter alias uirtutes nobis necessaria ad habendum gloriam est sapientia. Propterea mouet nos apostolus ut uiuamus non quasi insipientes, sed ut sapientes. Diceret aliquis, Modo cognoscimus quod sapientia est nobis necessaria ad hoc quod habeamus gratiam hic, & gloriam in futuro. Sed libenter scire que sunt conditiones sapientie. Pro istius dubij solutione amore dei ego quaesui & inueni in quadam autoritate septem conditiones uere sapientie. Que desurfum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suauibilis, bonis consentiens, plena misericordia, & fructibus bonis, indicans sine simulatione. Iaco. iij. Primo dicitur, que desurfum est sapientia, primum quidem pudica est. Nota hic dominicam inter castitatem & pudicitiam, licet cetera loquendo per eodem sumantur, tamen stricte multum differunt. Castitas est una uirtus habens duas radices. Prima est in corpore, ne fiat illud opus &c. Secunda est in corde, non desiderando illam corruptionem, talis persona dicitur casta. Quia si aliqua persona custodit corpus suum ab opere illo

illo timore uerecundie, uel scandali, seu male fame, sed intus in corde habet desiderium &c. talis persona licet coram oculis gentium sit casta, tamen coram oculis dei & sanctorum angelorum reputatur putana. Quot sunt in mundo, qui appreciant se de castitate? Dicunt multe mulieres, Ego nunquam cognoui nisi uirum meum. Et puellae, Ego uirgo, nunquam cognoui hominem. Dicunt uirgines, licet pauci, quia cito fortassis possent numerari, Nunquam cognoui nisi uxorem meam. Mox dicatis si in corde uero desiderastis unquam aliquam, uel aliquem, si uideritis. Patet, ita, ergo coram oculis dei iam estis putana. Et sicut si coram nobis iste actus ab aliquibus fieret, oes indignaremur contra facientes, ita Christus, & uirgo Maria, & angeli, & sancti indignantur contra illos, qui corde in actum lubricum consentiunt, quauis etiam ope non peccent, & dicunt, O iste peccator, uel ista putana, luxuriose & impudice uiuunt. Oportet enim quod castitas non solum sit in corpore, sed etiam in corde. Iam dicit scriptura, Qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mechatur est eam in corde suo. Mat. v. Sed pudicitia per se requirit, quia maior est, quia pudicitia non solum consistit in corpore, & in corde, sed in omni alijs membris. Si enim in aliquo sit castitas in corde, & in corpore, sed non in oculis, quia libenter respicit mulieres, & partes earum, & partes suas, talis non est pudica. Iam Bernardus. forori sue dabat consilium, quod non solum alios non respiceret, imo nec seipsam. Magnam uero faciebatur sancti presens antiquitas in ista uirtute pudicitie. Dicitur exemplum de illis duobus sanctis heremitis, uolentibus transire flumen, hi uertebant dorsum, ne unus uideret alium nudum, tenex nec seipsam potuit respicere, & subito ab angelo fuit portatus ad aliud litus. Tamen placet de pudicitia. Homo qui uult caste uiuere, non respiciat alios, nec se nudum, imo nec bestias &c. si gallus ungat gallum, non respicias, & sic de alijs. Et non propterea caste semper respiciunt terram, & si alii quoniam habent aliquem respicere, statim inclinant oculos. Item necessaria est pudicitia in auribus, puta nolle audire, loqui de illa materia directe uel indirecte. Item in

aure etiam necessaria est pudicitia. Non enim debemus carere caritatenas mundi, quia oes sunt illius materie aliquo modo. Item in manibus necessaria est nobis pudicitia, quia non debet quod impudice tangere alios, nec etiam seipsum, nec etiam sustinere aliquos tactum nisi cogente necessitate infirmitatis. Ista pudicitia ostendit nobis in turture, de qua dicunt naturales, quod si perdit masculum, nullum masculum uult respicere, sed uadit solitaria per desertum, nec ponit se in arbore frondosa, sed in sicca, nec bibit aquam nisi turbidam. Item semper plangit gemendo. Exemplum datur deus in turture uolentibus caste uiuere. Primo tales non debent respicere alium. Secundo debet uiuere solitarie, dimittendo societatem, quod est occasio peccandi. Tercio non debet se ponere in arbore frondosa. i. ornando se. Quarto non debet bibere aquam claram. i. nimis curiose uiuere in ferculis, sed debet abstinere. Quinto plangere & gemere debet per penitentiam suam, & aliorum. De ista pudicitia Aug. in regula, Vestra pudicitia custodite, nec dicatis uos habere animos pudicos, quia impudicus oculus impudici cordis est nunciatus. Vir & uxor seruando sibi fidem casti sunt, & seruando modum pudici. Secunda conditio est quod tangit eum subditur, Que desurfum est sapientia, deinde de pacifica est. Si estis uere sapientes, oportet quod sciatis conuersari cum proximis pacifice. Primo in corde, non portando odium seu malam uoluntatem. Secundo in ore, non male loquendo adinuicem, salutando se, quia os est nunciatus cordis. Ex abundantia cordis os loquitur. Lu. vi. Dicatur contra mulieres dicentes, Ego nolo loqui illi &c. Qui enim aufert uerbum proximo, deus auferet sibi uerbum quoniam plus indigebit, quia morietur sine confessione, & testamento &c. Tercio pacifice conuersari facit sapientia in opere, non faciendo furtum, nec proximum danificando. Sunt aliqui qui timore pene uel hominum non audent facere danum proximo, sed de nocte uadunt amputantes uineas, & arbores proximorum. Plus debes timere deum, qui uidet oia, & nunquam intrabis paradysum, nisi prius

feceris satisfactionē p toto dāno. Iō dicitur sapiētia deide pacifica est. Bestie em̄ in deserto uiuūt pacifice, nūq̄ insurgit lupus contra lupū, & sic de alijs. Et nos minus pacifice uiuim⁹ q̄ bestie. Iō dicit scriptura, Vade ad formicā, o piger, & considera uias eius, & ditce. scilicet ab ea sapientiā. Propter. vj. Disce sapiam, scilicet pacifice uiuēdo, q̄a formice in cumulo suo, qui nō est magnus, uiuūt pacifice, nec habēt principē, nec iniuriat sibi, imo iuuat se mutuo ad portādū onus, & nos trāsim⁹ nihil dicentes, quare minus rōnabiles sum⁹ q̄ bestie. Iō dicit, O magna uerecūdia q̄ formica sit magistra hoīm. Iō de pacificis dicit xps, Beati pacifici, qm̄ filij dei uocabunt. Mat. v. Dicit Aug. in sermone dñi in monte, q̄ de beatitudinibus ista est maior. Tertia cōditio est, Que de sursum est sapiētia, modesta est. Modestia est quedā uirtus, que facit creaturā mature, ordinate, & compositē conuersari, oīa mēbra p sone cōponit, & ordinat ad standū gratiose, scilicet manus, caput, & oculos, & in oībus ordinat uitā hoīs, honeste & mature gubernādo se. Hoc ostēditur nobis in pueris in schola in absentia magistri, qui nō faciunt nisi ludere, sed in eius pntia non mouent se. Itē idē in sermō corā dño assistentibus, Magister n̄ est xps, nec uoce mini magistri, q̄a magi n̄ unus est xps. Mat. xxij. Doctores ut Augustinus, Ambrosius, nō sunt magi, sed baccalarij, & ap̄l̄i sūt baccalarij, & repetitores fuerunt lesu xpi, & suarū doctrinarū sc̄tārū. Itē est dñs. Vos uocatis me magister & dñe, & bñ dicitis, sum etesū. Ioan. xij. Et est nobis presēs. Sum ego uobis modo p̄s, plus estis uos xpo p̄ites, q̄a ipse est i medio. Vñ oīcit ip̄emet, Vbi sunt duo ū tres congregati in nōie meo, ibi sum in medio eorū. Mat. xvij. Iō predicator debet se auilare quid dicit, quia corā papa lesu & c. ut dicat yba uera, & sanctam doctrinā. Idem de uobis dicendum, quō debetis stare cōposite in pntia dei, & angelorū ip̄m associantiū. Quia qm̄ aliquis stat in honeste, dicit ageli, Dñe ecce quō

stat iste sic inhoneste & c. Cū pueri & sc̄tiferi in pntia dñi stāt honeste. Si ista cogitarem, ēt qm̄ hō est solus in camera, uel alias, staret semp honeste & cōposite, q̄a deus est semper p̄sens. Iō Boetius, Magna nobis indicta est necessitas p̄bitatis. i. modestie. Cū oīa agamus ante oculos iudicis cūcta cernēus. De ista ytu te dicit ap̄l̄s, Modestia ūra nota sit oībus hominibus. R. dñs em̄ ppe est, q̄a p̄ns est. ad Phil. iij. Modestia ūra in loquendo, in abulādo, & in oībus alijs. Mulier em̄ que cogitat q̄ respicitur a uiro, stat tota cōposita, sic cogitat q̄ deus p̄foramen te semp respicit. Istā modestiā seruabat xps, cūdo cōposite, tēperate comedendo, respiciēdo dulcē. Vñ dicit ap̄l̄s, Ego Paulus obsecro uos per māuetudinem & modestiam lesu xpi. ij. Cor. x. Quarta cōditio est, Que de sursum est sapiētia suadibilis est. i. docibilis, ignōrantes informādo. Quilibet sciēs aliqd̄ bonū, ostēdat p̄ximo, sicut p̄dicatores & c. ap̄l̄s p̄dūt grām & sciētiā. Si uobis predicant, deus augmētat grām & sciām & c. Hoc ostēditur in celi luminaribus, dātibus nobis lumē, & influētiā, quas a deo recipiunt, al̄s si nollent, deus auferret ab eis lumē, & influētiā. Predicatores ad minus doceatis particulariter. Si uir scit se signare, p̄ n̄ dicere, uel cōfiteri & c. ostēdat uxori, & ecōuerso, p̄ ostēdat filio & c. Ostēde hic signare. Vir sapiēs, scilicet prelati, curat⁹, uel predicator, plebem suā erudit. Eccl̄. xxxvij. Quinta cōditio tangitur ibi, Que de sursum est sapientia, est bonis cōsentiēs, secūdū p̄prium intellectum subiiciēdo sc̄tōrū doctrinis, singulariter in his q̄ fidei sunt. Hoc ostendit in pueris addicētib⁹, q̄a oportet addicēte credere secūdū philosophū. Si cōtētiōes sunt in cordib⁹ uestris, nō est ista sapientia que de sursum est, descendēs a p̄e & luminū, sed terrena, aīalis, diabolica. Iac. iij. Sexta cōditio est, Que de sursum est sapientia, plena est mīa, & fructibus bonis. Hic innuit secrete q̄ misericordie opa sunt sicut seminare, & fructus colligere. Et ita est. Nā quādo uos

datis eleemosynā pauperi, uidue, puelle, captiuis, tūc seminat, sicut agricultor, p̄ijciēs semen ut putrefiat, & ut pro una mēsurā decē colligat. Idē est de eleemosyna. Qm̄ datis denariū, uel florenū, panē, uinū, uidet q̄ sit p̄ditū, sed non est ita, imo centuplū accipietis hic, & uitam eternam possidebitis in alio mūdo. Ideo ap̄l̄s loquens de eleemosyna ad hērā dicit, Qui parce seminat, sicut agricultor, qui in magno agro nō seminat nisi uinam quartā, parce & metet. ij. Cor. ix. Iō xps Mat. v. Beati misericordes, qm̄ ipsi niam consequentur. Septima cōditio, Que de sursum est sapiētia, est iudicans sine simulatiōe. i. fēctione, nō solū ire in exteriori apparētia, & ope, sed i ueritate. Hoc tangit dñs & iudices, qui habēt regimen & p̄p̄m iudicare in iudicio tpa li, uel eccl̄astico, nō respicere parētē. Index existēs in cathedra iudicij, nō debet cognoscere patrē uel matrē & c. imo si iustitia est p̄ ludo, Mauro, paupe, uel alio, date sniam contra patrē & c. Nō respicite preces, dona & c. David, Si uere utiq̄ iustitiam loquimini, recte iudicate filij hoīm. Quilibet iudex, balliuus, uel gubernator, qm̄ intrat nouiter, loquit iustitiam, iurando eam seruare. Melius esset sibi frangere caput & collum, q̄ facere oppositū. Itē nō contrahere iniam. Idem de iudicibus eccl̄asticis, iudicēt iuste. Confessores etiā, qui sunt iudices, auisent se ut iudicent recte. Aliqui nō lunt absolue rusticum, qui furatus est racemum, uel malogranatum, & bene faciunt, sed usurarium bene absoluit & c. Item si aliquis est furatus aliquid, uel q̄a inuenit aliquid, & non restituit, nō absoluat quin restituat, uel assignando tps dicens, q̄ al̄s non ualebit absolutiōnem prestare, de incertis autem, & lucratīs in ludo. scilicet taxillis, & alijs, fiat restitutio iuxta arbitrium cōfessoris. Si ille qui habet restituere sit pauper, cōfessor potest sibi dare q̄ in orationibus uel in alijs satisfaciat. Hec sapiētia nobis ostenditur a xpo domino El̄. x. Non secundū uisionem oculorū iudicabit, neq̄ secundū

dum auditum aurium arguet, sed iudicabit in iustitia pauperes, & arguet in equitate pro māluctis terre. Ergo uiuatis nō quasi insipientes, sed ut sapientes.

De eadem dominica. xx. Sermo. v.

M Idete quomodo caute ambuletis. ad Ephesios. v. Materia hodierna erit quomodo debem⁹ ire ad paradysum, quia uia est lōga, aspera, & periculosa. Sed ut materia sit deo gratiose & acceptabilis, & nobis proficua & meritoria, salutetur ygo Maria. Qui bene uult cogitare, & acute, & uere, inueniet q̄ uitā huius mundi non est nisi uia, in qua uadimus ad alium mūdum. Nullus enim credit se hic semper mansurum, quia non sumus nisi peregrini. De hoc dabo signū & autoritatē. In quatuor cognoscitur q̄ aliquis sit extraneus & peregrinus, scilicet

In ueste simplici, & grossā, & uili.

In baculo.

In capello.

Et in mutatione hospitij de die in diē. De tali dicitur q̄ sit extraneus peregrinus. Modo oīa ista signa reperio in xpiano, qd̄ consideranti diligēter clare patebit. Primo portamus uestē grossā, uilem, & grauē. scilicet carnem, qua indutus est spiritus ut peregrinus, & sic indutus exit de domo uteri, scilicet materni, ideo dicit scriptura, Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. Sap. ix. Secundo habemus baculum. scilicet crucem xpi, quē recipimus in baptismo, quādo cruce signamur i multis partibus corporis, nec alio baculo sustentari possumus eundo ad celum. Ideo dicitur nobis in persona Christi, Tolle baculum meum in manu tua, & uade. scilicet ad peregrinandum in celum. iij. Reg. iij. Vnde hoc q̄ dicitur, uade, solum dicitur Christiano. Iudei autem & alij infideles licet portant carnem, & uestem uilē, nō tamen portant istum baculum, nec uadunt ad celum, sed ad infernum. Tercio portamus capellum, quod defendit nos ab estu solis, & pluuia. Istud capellum

est gratia dei, quā etiā recepimus in basiliis. In cuius signū datur uestis alba, signans gratiā, & picta significans uirtutes, quasi capellū sancti Iacobi. Ideo Dauid ps. cxx. Per diē sol nō uret te, neque luna per noctem. Quarto nō quiescimus in aliquo loco, quia incessanter ambulamus. Peregrinus per uia quiescit, aliqui comedendo &c. sed nos cōtinue ambulādo approximamus morti. Homo natus de muliere, breui uiuēs tempore, repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur, & cōteritur, & fugit uelut umbra, & nunq̄ in eodē statu pmanet. Iob. xiiij. Fiat ergo cōsequētia. Si de quolibet homine habēte ista quatuor signa, scilicet uestē illā grossā, baculū &c. dicitur q̄ sit peregrinus, & nos habem⁹ ista ut pbaui, ergo oēs sumus peregrini & uiatores ad aliū mundū. Dicebat em̄ Dauid in sua oratione. Autoritas. Peregrini sumus coram te, & aduene sicut omnes patres nostri. Dies nostri quasi umbra super terram, & nulla est mora dñe deus noster. j. Paral. ultimo. Vnus intrat istā uia scilicet nascendo, alius egreditur moriēdo. Item alia autoritas de nono testō cōcordans. Sciētes qm̄ dum sum⁹ in hoc corpore, peregrinamur a dño. ij. ad Cor. v. Peregrini ergo qui habent ire ad longā uiam, asperā, & periculōsam, bono indigent consilio, & melius consiliū qd̄ pōt dari est aduiscare, & dicere eis, Videte quō caute ambuletis. Patet thema. Modo uideamus, ex quo oēs sumus peregrini fratres, auiscatis & informetis uos de cautelis, quia dicit thema, caute. Queritur ergo que cautele sunt seruande. Dico q̄ quinq; cautele sunt necessarię cuilibet peregrino.

Prima solum portare expensas stricte.

Secunda est conuersari inter homines pacifice.

Tertia iūgere se bōe societati secure.

Quarta auiscare se de paupib⁹ piculosis.

Quinta ire ad hospitium in die.

Quicunq; seruauerit istas quinq; cauteles, ambulat caute. Dico primo q̄ prima cautela peregrinorū est, q̄ portant solū

necessarias expēsas, & nō superfluas. Nā experimēta uidetis q̄ peregrini seu uiatores nō onerāt se de auro, uel argēto, seu iocalibus, quia mortē secū portarēt, sed portant solū necessaria p expēsis, & transeunt secure. Qui autem portat magnā pecuniā, in periculo se ponit. Greg. Depredari etiā & decollari desiderat, q̄ thesaurū publice per uia portat. Sed solas expensas stricte peregrini portant. Sic & nos facere debemus, ex quo sum⁹ peregrini uiatores, quare uolumus onerare nos pecunijs & possessionibus? pfecto sic se onerantes uolunt depredari in passu periculofo. s. mortis, p quē passum nullus transiuit, nec papa, nec rex, quin fuerit depredatus. Quādo em̄ infirmus appropinquit morti, & medicus dicit, factū est, deris sibi quicquid uult, statim latrones adsunt siue fures. Primus latro est uxor dicēs, Certe iocalia mecum ibunt. Item sistr faciunt filij, & scutiferi, & miser homo nudus manet. Idē de prelati & dñis, unus famulus currit ad rapiendū equum, alius obseruat thesaurū, alius clenodia &c. Narretur historia de plato illo, quē scutifer proiecit p fenestram inuolūtū cū mathaloffio, uolens mathaloffiū furari, quē nondū credit mortuū fuisse. Quare nō debetis portare nisi necessarias expensas, p pecunijs enim multi interficiunt. Si dicere, Possumus cōgregare ut dimittamus filijs & filiabus? Dico q̄ de bono iusto bene poteritis eis cōgregare, sed p eis non facietis q̄ uolueritis. s. iustas. Melior hereditas parentū filijs relicta, est bonū nutrimentū erga deū & proximū. De multis filijs diuitū uidet q̄ efficiunt pauperes, & multi filij pauperū. s. bene nutriti asecundant ad honores & dignitates. Deus em̄ qui prouidet aialib⁹, etiā filijs & filiabus prouidebit. Transeamus per bona temporalia cū letitia & tēperantia, ne amittamus eterna. Ideo apłs, Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus. Rō. Nam qui uolunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueū diaboli. j. Ti. vj. No. habentes alimenta, non

non dicit delectamenta, & quibus tegamur, non dicit quibus orneimur. No. differentiā inter tentationem & laqueum diaboli. Aliqui incidūt in tentationem, aliqui in laqueū. Illi q̄ de bono iusto habent diuitias. s. de redditibus, mercimonijs, possessionibus, uel officio, tales nō cadūt in laqueū diaboli, sed in tentationē, q̄ de oibus peccatis tentant. Primo de superbia di. O talis facit hoc, & iduifit, & ego sum ditior, quare ergo hoc etiā facere nō debeo? sed pauper non sic, saltē de facili tentat. Scdō tēat de auaricia, q̄a uellet plus habere ad expēdendū. Itē cogitat de pecunijs, quia ubi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuū. Mat. vj. Et elongat a creatore, de quo nō cogitat. Tercio tentat de luxuria, qm̄ uidet aliquam uiduā cogitat, Et quid esset si ego expēderē tm̄, ut cū ista &c. Pauper nō curat, quia nō habet un⁹ possēt sibi dare iocalia. Quarto tentat de inuidia, quando diues aliū uidet honorari uel exaltari in officijs &c. dicit, Et quō? nōne ego sum ita bonus & diues sicut ille? Quinto de gula, in qua expēdunt diuitie, & alia &c. Sexto de ira, si em̄ iniuriat, statim dicit, & quid esset si darē sibi istū cū gladio? p. x. florenis fieret, si sum captus, tm̄ dabo officiali &c. Pauper sustinet patienter. Septimo tentatur de acidia. Ex quo abundāt diuites, quiescunt, & nō curant de oratione &c. Ecce quare dicit, Qui uolunt diuites fieri, incidunt in tentationem &c. In laqueū diaboli incidūt q̄ per simoniā, itē q̄ per furtū uolūt acquirere bona alterius. Etiā de uinea fructus, seu orto, & dicunt q̄ pām nō est furari fructus. si em̄ nō fuisset pām, nō oportuisset xpm̄ mori in cruce. Ideo amore dei seruemus cautelā peregrinorū, portare expensas &c. Secunda cautela necessaria est cōuersari pacifice, nō cōtendere per uiam ubi non est dominiū, secus de uilla seu ciuitate, ubi quilibet timet dominū. Si in hospitio iniuria peregrino infertur, non curat de uindicta, quia extransus est, nec habet ibi parentes, ideo simpliciter respondet. Item cauet ne ali

cui faciat iniuriā, quia statim posset facere cōtra illos in uilla. Ideo dixit Ioseph fratribus suis proficiscētibus. i. itinerantibus, Ne irascimini in uia. Gen. xlv. Nō dixit in ciuitate, quia ibi sunt diuiores. Ita dico uobis, oēs uadimus ad paradisum cum sclauino, baculo &c. Igitur caueamus a cōtentionibus, & diuisionib⁹, brigis, & malis uoluntatibus. Audite apostolū dicentē, Obsecro uos ut digne ambuletis uocatione qua uocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine, cū patientia supportantes inuicē, in charitate solliciti seruare unitatē spūs i uinculo pacis. ad Eph. iij. Obsecro. i. chare rogo. Sex rōnes ponit hic Paulus. Prima cum dicit, uocatione qua uocati estis. Considerare debemus ad quid sum⁹ uocati, q̄ ad nuptias paradisi, ubi nō sunt contentiones &c. sed pacifice stant. Qd̄ placet uni, oibus placet, quod un⁹ uult, oēs cōcordant. Ideo dicit, Obsecro. s. ut digne uiuatis, & pacifice, quia deus non uult in paradiso brigosos, seu iracundos, imo qm̄ aia alicuius brigosi petit ingresum ad portā paradisi, dicit sibi xps, Hic oēs sunt pacifici, nolo ut ponas hic rixas, & remittis ad infernū, ubi est guerra, & diuisio cōtinua. Secunda cū dicit, cū omni humilitate. Humilitas cordis requirit ad uiuendum pacifice, superbus si iniuriat, statim dicit, Expecta, ego tibi retribuā. sed humilis patienter sustinet, & iniuriā, inquantū pōt, in melius interpretat. Dicat exemplū de uitis patrū de illo sancto heremita, qui uituperabatur a quodā dicendo, Vos hypocrita, & sanctus cogitauit quid uult dicere. Et cogitauit q̄ ille dicitur hypocrita, qui se aliū ostendit ad extra, cū alius sit intra. Et dixit uituperanti, Fili, tu bene dicis, q̄a nō habeo tantā scētātē interi⁹, sicut p habitum ostendo exterius. Et alius indignatus magis, dixit, Vos estis magnus fur. Et scētus, Verū dicis, quia multoties deo furat⁹ sum obedientiā. Et estis adulter. Et scētus rōdit, Vos bene dicitis, quia animam meā spōsam xpi nō tractaui ut debui &c. Et ali⁹, Vos estis pditor. Et scētus

Mm 3 heremita

heremita rñdit, Verū est, quia fidē promissam in baptismo fregi multoties. Et alius, Vos estis ebrius. Et sanctus rñdit, Verū est, quia nesciui me gubernare &c. Et alius, Vos estis homicida. Et sanctus rñdit, Verū est, quia p pñm occidi animā meā. Atq̃ q̃ peccauerit ipsa moriet. Eze. xviij. Et iterū alius dixit, Vos estis stult⁹. Alius rñdit, Verū est, quia nesciui custodire bona spūalia q̃ acquisiui, & cū tali hūilitate uicisti illū. Patet q̃ hūilitas requirit ad uiuēdū pacifice. Si unū uisū dicere tur, latro, qd̃ diceret uel si alicui mulieri bone diceret, meretrix, licet posset cōcedere ut heremita, qd̃ tñ diceret timēdum est q̃ iniurias in dicentē nō modicas retorqueret. Tertia tangit cū dicit, & māsuetudine, que est quēadmodū lana mollis. Qui em̃ psona nō est aspera, nec dura in uerbis, qñ iniuriat, est ut lana, q̃ si percutiat, nō dat sonū, nō em̃ ira scitur persona māsuetata, secus de superba, q̃ ferro assimilata, & ut ferrū clamat &c. Quarta cautela tangit sibi, & patiētia, quia si persona patiēs iniuriā pati, non uult recipere uindictā, sed cōmittit deo dicēti, Mihi uindictā, & ego retribuā. ad Ro. xij. Quinta tangitur ibi, supportantes inuicē in charitate. Rō, quia nunquā fuit nec erit aliquis sine defectu, nisi xps & uirgo Maria. Nunq̃ fuit uir nec uxor sine defectu, nec p̃r, nec filij, nec dñs, nec seruus, igitur necessariū est scire supportare. Idē de religiosis, quibus necessaria est supportatio, quia nullus est sine defectu. Idē de clericis. Idē de cōtatib⁹. Ergo supportate uos inuicē, & nolite statim mittere sagittā de arcu. Idē de socijs. Sexta tāgitur ibi cū dicit, solliciti seruare unitatē spūs in uinculo pacis. Sollicite inquirēda est pax. Et si iniuriat⁹ primo petit ueniā, saluabit aīam iniuriātis, qui nō curabat petere ueniā. Et qñ uidebit iniuriatū sibi loquentē, nisi sit diabolus, & in malicia obdurat⁹, etiā petet ueniā, & ille qui humiliat pri⁹, lucratur coronā, & est plus laudatus ceteris parib⁹. Idē de mulieribus, q̃ primo petunt ueniā &c. Ergo uidete quō caute &c. Tercia

tia cautela est, iungere se bone societati secure, quia ire cū mala societate p uia, puta cū latrone, uel impatiēte, magnū periculū est. Cum audace nō eas in uia, ne forte grauet mala sua in te. Eccl. viij. Nos habemus ire tam longā uia, igitur nobis necessariū est respicere cui sociemur. O quot persone fuissent sancte, q̃ ex mala societate sunt damnate. O quot religiosi, quot clerici, & quot laici habēt bonā & sanctā intentionē seruī di deo, sed ex mala societate uiuunt in peccato, aliquoties sanctā intētiōē & bonā, Cōtra hanc familiaritatē &c. Incipiunt ab amore spūali, sed perueniunt ad amorē carnalē. O quot pueri ex mala societate sunt corrupti, quot maritate, quot uidue, quot moniales, quot beguine lapsę sunt ex mala societate. Inter quas non nulle qñ uidēt aliquē religiosum, dicūt, O si ille esset pater meus spūalis, dirigeret uitā meā &c. Auiso uos, caueatis uobis a nimia familiaritate, quia periculū hinc inde imminet, quia ipse est hō, & uos mulier. Nolite nec uisitare, nec loqui secū, nisi in cōfessione, q̃a quāto sit magis spūales, tanto plus diabolus insidiatur, & tētat. Ideo dicit scriptura, Cave tibi, & attēde diligēter auditui tuo, qñ cū subuersione tua. i. periculo ambulas. Eccl. xij. Sufficit diligere ppter se xpm & deū, & alia propter ipsum, de alijs personis bonis uelis solū orationē, nō uisitationē &c. Quarta cautela est auisare se in p̃sibus periculosis. In tali enim loco posset ponere pedē, q̃ frangeret sibi collū &c. Ideo palpare prius debet homo, & respicere ubi hō ponat pedē. Ideo apostolus, Qui se existimat stare. i. cum deo & in gratia, uideat ne cadat. j. Cor. x. O quot impingunt, nō respiciētes ubi ponunt pedē. Verbi gratia. Qñ habetis filiū infirmū, nec habetis medicū, nec apothecariū, quid facitis? O pater, uado ad diuinum, coniuratorē &c. Ecce ubi ponunt pedē, & frangunt sibi collū, & cooperiūt necessitatē dicēdo, Nunquid permittā mori filiū meū? Dicitur de medicina a xpo ordinata, de noīe Iesu fiat exēplū.

Item

Item qñ ab aliquo amico dicitur uobis, Rogo iungetis me, ego sum in periculo, talis petit a me debitum. Rogo testificetis, q̃a iam reddidi sibi, uel sum accusatus de tali negocio qd̃ uos scitis. Ideo uelitis iurare q̃ ego sum innocens. Si uos creditis benefacere testificādo, & iurando false, in causisime agitis, cū pro toto mundo hoc facere nō deberetis. Idē de usurarijs, qñ aliquis petit ab eis mutuas pecunias, dādo uel p̃mittendo usurā p̃ mutuo, si dixerit usurarius, Nolo mutua re, quia timeo q̃ est usura. Si tunc alij dicunt, Nequāq̃ est usura, quia clerici sic mutuāt, & faciūt ac si clerici nō possent dānari, tales ponunt ibi pedē periculo se, & frangunt sibi collū. Itē dicit luxuriosus, Pater, qd̃ p̃ctm̃ est? quia ego non habeo uxore, nec ipa uirū, cui sit iuriat⁹ quasi dicat, nulli, qd̃ falsum est. Ideo dicebat Petrus, Charissimi, obsecro uos tāquam aduenas & peregrinos, abstinere uos a carnalibus desiderijs, q̃ militāt aduersus animā. j. Pet. ij. Quinta cautela est ire ad hospitij de die. Ideo xps, Ambulate dum lucē habetis, ut nō uos tenebre cōprehendāt. Io. xij. Si quis ambulat in die, nō offendit, quia lucē huius mundi uidet. Si autē ambulauerit in nocte, offendit, quia lux nō est in eo. Io. xj. Moratur. De die uadunt ad celū, qui ambulant in claritate gratie dei, & tales bene recipiuntur. De nocte uadunt, qui in tenebris peccati mortalis sunt, & tales nō recipiuntur ibi. Ideo in die. s. gratia dei ambulemus, ne accadat nobis sicut cuidam stulto &c. Audite parabolam de duobus socijs ambulantiibus ad quandā uillam, ubi erat consuetudo qd̃ de nocte in solis occasu porte clauderantur, quā cōsuetudinem isti sciebant, unus tamen remansit in prato, & fuit captus ab inimicis, & carceri mancipatus. Modo auisatis uos ne aliquis uester sit in ista stultitia. Villa ad quā oēs xpiani uadunt est gl̃ia celestis, q̃ claudis illis qui sunt in nocte culpe, & habet inimicos. i. demones. Ad istā gloriam celestē oportet ire de die. i. in claritate gratie. Aliter nullus habet intra

re, & oēs xpiani sciunt hanc consuetudinem, & omnes ambulamus, sed multi remanent in prato ameno, uolentes se alio leuiare, & delectari ut luxuriosi, & interrim dies gratie transit, & uenit nox. Alij remanent ad arborē frondosam, ut supbi, uani, p̃p̃osi &c. qui totati sunt inflati. Alij remanent ad fontem qui manat, ut usurarij, quia usura quolibet die etiā festo manat, & de nocte ueniunt uolentes intrare ciuitatē, & gloriā celestē, & nō p̃nt, sed ueniunt inimici. i. demones, & captiuos ducunt eos secū ad infernū. O quāti constat illa mala delectatio, ppter q̃ eterne & beate uite p̃petua incurritur amissio. Prudentes uero uadūt de die, ambulando, laborando p pñam, ut habeant bonā cenā & quietam in paradiso, licet stulti trufferent de eis. Io. Io. Si quis ambulat in die, non offendit. i. eadens in infernum. Ergo uidete quomodo caute ambuletis.

De eadē dñica. de euāgelio. Sermo. vij.

Rex cum audisset iratus est. Scribuntur hec uerba originaliter Matt. xxij. & officia in euangelio hodierno. Sermo noster erit de materia sc̃ti euāg. istius dñice p̃ntis, & si placet deo habebimus &c. Saluetur uirgo Maria. Rex autem cum audisset iratus. ut supra in euangelio. No. hic cauantur tria puncta.

Primo benignitas diuinalis.

Secundo peruersitas humanalis.

Tertio seueritas dei uirtualis.

Et de isto ultio loquitur the. cū dicit q̃ rex irat⁹ ē. Vñ p̃rio ostēdit benignitas dei erga nos, q̃ ostēdit in p̃ncipio euā. cū dicit, Sise est regnū celorū hōi regi, q̃ fecit nuptias filio suo. Vñ uidēdū ē quō hic ostēdit benignitas diuinalis. Pro q̃ sciēdū est q̃ iste rex est de⁹, & m̃fimonij est cōiūctio diuinitatis cū hūanitate, q̃a sicut uir & uxor p actū m̃fimonij sūt duo i carne una. ut h̃f Mat. xix. Itaq̃ iā nō sunt duo, sed una caro. Qd̃ ergo de⁹ cōiūxit, hō nō sepet. Dñt illi, qd̃ ergo Moyses mada uir dari libellū repudiij, & dimitte? Ait

M m 4 illis,

illis. Qm̄ Moyses ad duriciā cordis ue-
stri permittit uobis dimittere uxores ue-
stras. Ab initio autē nō fuit sic. Dico autē
uobis, q̄a q̄cuq; dimiserit uxorē suā, nī
si ob fornicationē, & aliā duxerit, me-
chaf. Et qui dimissam duxerit, mechaf.
Dicūt ei discipuli ei⁹. Si ita est cā hoīs cū
uxore, nō expedit nudere. Qui dixit illi,
Nō oēs capiūt x̄bū istud, sed quibus da-
tū est. Ita diuinitas & humanitas sunt una
sola persona. Vnde Athanasius in symbo-
lo, Qui cū deus sit, & hō, nō duo tñ, sed
unus est x̄ps. Ista unio facta fuit in thala-
mo uteri ȳginalis. Queritur, quare deus
assumpsit nostrā humanitatē. Dico q̄, p̄
pter pacē habendā. Vnde sciēdū est q̄ qñ
principes & reges habent iurgii & litē
inter ipsos, nullo mō pōt fieri pax facili⁹
q̄ per matrimonium. Vnde sciatis q̄ rixa
erat inter deū regē, & principē Adā, pa-
trē nostrū, qui etiā dicitur princeps. Vnde
David inquit in ps. ciiij. Cōstituit eum. f.
Adā dñm domus sue, & principē omnis
possessionis sue. Inter istos fuit bellū &
rixa, quā perpetravit Adā cū peccauit, &
tūc incepit deus destruere terrā Ade, &
eiecit eum de paradiso. Vnde dixit deus
angelis suis, postq̄ Adam peccauit, Ecce
Adā quasi unus ex nobis factus est, sciēs
bonū & malum. Nunc ergo ne forte mit-
tat manū suā, & sumat etiā de ligno uite,
& comedat, & uiuat in eternū, emisit eū
dñs deus de paradiso uoluptatis, ut ope-
raret terrā de qua sumptus est. Eiecitq;
Adā, & collocavit ante paradysum uolu-
ptatis Cherubin, & flāmeū gladiū, atque
uersatile, ad custodiendā uā ligni uite.
Ecce bellū & rixa. Gen. ij. Et tunc Adam
uidens se eiectū, sciēs q̄ nō posset resiste-
re, noluit bellū cōmittere, attamē genuit
filios & filias, & cōmiserūt iterū bellum
cū deo. f. quod peccauerūt, qm̄ qui pec-
cat, cōmittit bellū cōtra deū, & ipsi fece-
runt, & maxime in tpe Noe, & tunc deus
incepit destruere eos & terram, & occidit
oēs, demptis paucissimis animabus, ut
pater Gen. vij. Post diluuiū uero iterū cō-
miserūt bellū cōtra deū, turri Babylonis
edificādo, ut possent celū perungere, &

per cōsequēs fortiter cōtra deū incede-
rūt pugnare. Vnde dixerūt intra se, Veni-
te, faciamus nobis ciuitatē & turrim, cu-
ius culmen pertingat usq; ad celū, & ce-
lebre⁹ nōmē nostrū, ante q̄ diuidamur
in uniuersas terras. Gen. xi. Quod uidēs
deus, cōmouit gentes suas. f. angelos, &
ait illis ī loco preallegato, Venite igitur,
& descēdamus, & cōfundam⁹ ibi linguā
eorū, ut nō audiat unusq; vocē proxi-
mi sui. Quod factū est, & fuerūt confusi,
unus alterū nō intelligēs. Nā unus pete-
bat aquā, alius portabat lapides, & econ-
uerso, & ita dimiserūt edificii, non com-
pletū. Et durauit illud bellū multis tēpo-
ribus. Post q̄ fuerūt aliqui boni proce-
res, qui uiderūt tantā rixā, & tantū iur-
gium inter deū & hoīem. Et sicut inter
duos greges tractauerūt, & rogauerunt
pro bono pacis, & federis eterni. f. filium
dei, & filiā regis nri. f. Ade, q̄a humanitas
filia est Ade. Et dixerūt illi boni, p̄ceres,
Si deus uellet se tm̄ inclinare, q̄ recipe-
ret filiā regis nostri. f. humanitatē in ux-
orē, ualde esset benignus. Et deus p̄sciens
futurū illud matrimonii, suā benignitatē
oñdēdo dixit ad Abrahā Gen. xij. Abra-
am, in semine tuo benedicent uniuersū
terre. Prophete ēt prophetauerūt de
istō matrimonio. Vñ dicit Esa. Ecce ȳgo
cōcipiet, & pariet filiū, & uocabit nōmē
eius Emanuel. Esa. vij. & Matt. j. Ad hoc
m̄rimoniū electa una est nobis aula siue
camera. f. ueter ȳginis, de quo David, In
sole posuit tabernaculū suū, & ipse tanq̄
sponsus procedēs de thalamo suo. ps. xv-
ij. Cū autē natus esset sp̄s de thalamo
suo, dixit angelis ut facerēt cātulenam. f.
Gl̄ia in excelsis deo, & in terra pax hoīb⁹
bo. nolun. Lu. ij. Sic ergo per illud matri-
monii fuit facta pax inter deū & hoīem,
propter quod x̄ps cū salutabat hoīes sem-
per dicebat, Pax uobis, tā in cōuersatione
huius mūdi, q̄ etiā in ascēsiōe ad celū,
cū dixit, Pacē meū do uobis, pacē meā re-
linquo uobis. Et ita apparet ex predictis,
quō & quā fuit factū matrimonii pre-
libatū. Sed q̄s est locus, ubi celebrabūt
nuptie? Dico q̄ paradisus, cū sit multitu-
do ma-

do maxima tā angelorum q̄ hoīm, qui ad
dictas nuptias inuitati sunt, & in paradi-
so dicunt cātulenā, quā audiuit Ioānes in
Apo. xix. c. Gaudeamus, & exultemus, &
dem⁹ gloriā ei, q̄a uenerūt nuptie agni.
Vnde nota que differētia est inter gau-
dere & exultare. Dico q̄ gaudium est in
corde, sine oñsiōe ad extra, sed exultatio
est quādo illud gaudiū nō pōt teneri se-
crete in corde pre nimio gaudio, sed o-
stēditur ad extra. Ita faciūt in paradiso, &
usq; huc est materia speculatiua. Sed mo-
raliter sciendū q̄ uetus testamentū fuit
ad faciendū illud matrimonii, & ad oñ-
dendū. Nonū ȳo illud declarat, & inui-
tat ad nuptias. Vnde uidendū est, & qren-
dū qui sunt illi qui inuitauerūt, & inuitāt
ad iussam regis. Dicendū q̄ fuerunt pri-
mo ap̄i, & lxxij. discipuli, & oēs predica-
tores sequētes, qui inuitabāt ad eundem
dicubitu in illis nuptijs dulcissimis. De
quibus Luc. xiiij. Bt̄s qui māducabit pa-
nē ī regno dei. Itē dicit Io. Apo. xix. Bea-
ti qui ad cenā nuptiarū agni uocati sunt.
Vnde ex quo inuitamur, & nescim⁹ iter,
uideamus illud. Et quot sunt diete? Dicē-
dum q̄ decē. Prima est cognitio peccato-
rū, de qua David. ps. l. Miserere mei deus
secūdū magnā misericordiā tuā. Et secū-
dū multitudinē mi. dele iniquitatē meā.
Qm̄ iniquitatē meā ego co. Secūda, cor-
dis cōtritio. f. recogitare p̄tā cū cordis
amaritudine, secūdū illud p̄phete, Re-
cogitabo tibi oēs annos meos in amari-
tudine aīe mee. Dñe si sic uiuif, & in tali-
bus, uita sp̄s mei corripies me, & uiuifi-
cabis me. Ecce in pace amaritudo mea
amarissima. Tu autē eruisti aīam meā ut
nō p̄iret, p̄ieciisti post tergū tuū oia pec-
cata mea. Quia nō infernus cōfitebit ti-
bi. Esa. xxxvij. Tertia, emēdadi p̄positū.
De quo x̄ps, Vade & amplius noli pecca-
re. Ioā. viij. Quarta male societatis uita-
tio, uidelicet si fuerit sup̄b⁹ q̄ hūiliet, de
qua scribit, Nolite cōformari huic seculo.
ad Rom. xij. Quinta uite emēdatio, de
qua, Si autē impius egerit p̄niam ab oib⁹
p̄tis suis que operatus est, & custodierit
oia p̄cepta mea, & fecerit iudiciū & iusti-

tiā, uita uiuet, & nō moriet. Oīm iniqui-
tatū ei⁹ quas operat⁹ est nō recordabor.
In iustitia sua quā opatus est uiuet. Nun-
quid uolūtatis mee est mors impij, dicit
dñs deus. Ezec. xviij. Sexta, debitorū resti-
tutio. Vñ Aug. xiiij. q. vj. Si res. Nō dimit-
tis p̄tā, nisi restituat ablatū. Septima, in
iuriarū remissio, p̄ qua scribit, Si dimise-
ritis hoīb⁹ p̄tā eorū, dimittet & uobis
pater uester celestis delicta uia. Si autē nō
dimiseritis hoīb⁹, nec pater uester dimit-
tet uobis p̄tā uia. Mat. vj. Oīa est fa-
me reparatio. De qua dicit Aug. Non p̄-
geat ex ipso ore proferre medicamēta,
unde facta sunt uulnera. Nona est eucha-
ristie cōio, in qua est sp̄s & sponsa. Et
ita erimus in nuptijs, q̄ cōputant, p̄ deci-
ma dieta. Vñ q̄ māducatur meā carnem, &
bibit meū sanguinē, in me manet, & ego
in eo. Ioā. vj. Et p̄ illud iter possumus ire
ad nuptias, atq; faciemus iter obliquū. f.
ad infernū. Vñ hec est uia, ambulate ī ea,
& nō declinetis, neq; ad dexterā, neq; ad
sinistrā. Esa. xxx. Dextra est qñ amore de-
clinam⁹, sinistra qñ timore. Ip̄emet sp̄s
suis inuitat nos di. Venite ad me oēs qui
laboratis & onerati estis, & ego reficiam
uos. Matt. xj. Et ita patet benignitas diu-
na. Secūdū punctū est peruersitas huma-
na. f. hoīm, q̄ ad illas nuptias inuitatur, q̄
ciare oñdī in secūda pte euāgelij, cū di-
citur de illo rege, q̄ reliqui tenuerūt ser-
uos eius, & cōtumelijs affectos occide-
rūt eos. Alij noluerūt uenire. Alij. f. secū-
di neglexerūt, & abierunt in uillas suas.
Alij cōtumelias intulerūt. Vide ibi & c.
Et ista est peruersitas humana, ubi quili-
bet iudicat in corde suo q̄ bene erāt ho-
mines, illi digni punitione. Actū multi
sunt inter nos similes, & qui sunt de nu-
mero illorū. Vbi sciēdū q̄ p̄ tres modos
istorū hoīm denotant tres modi p̄tōrū,
q̄a quod denotat p̄ primos hoīes, est in-
deuotio, q̄a noluerūt, scdm̄ despectio, q̄a
neglexerūt, tertiu indigatio, q̄a contu-
melijs affecerunt. Primū igit p̄tū est in-
deuotio, & istud maxime regnat ī laicis,
qui cū laborauerūt per totā septimanā,
nolūt ī die dñica ambulare ad nuptias. f.

Secundo ad missam, colendo diē dñicam, & uacare ab operibus terrenis. Tales non habent deuotionē, & nolūt ire ad paradysum, sed potius ecōtrario ad infernū, quā maiora pēta cōmittuntur in diē dñica, q̄ in alijs diebus, & iō cū noluerint ire ad paradysum, per in deuotionē pñse agende ibūt ad infernū, quia dicit xps Luc. xiiij. Si non pñiam habueritis, oēs sūt pibitis. Ergo colatur diē dñica, q̄ di. dñs Exo. xx. Memēto ut diē sabbati sc̄ifices &c. & ideo non fiat aliq̄d opus terrenū. Itē secūdo audiat missa cū suis cōditionib⁹, & isto mō hō ibit ad paradysum, aī tales erunt de numero illorū, q̄ noluerūt uenire. Alij uero despexerūt, & illi sunt qui despiciūt remedia xpi, & nadūt ad demones, & sortilegos, unde negligūt remedia xpi, qui p̄ medicina dedit nobis unū aphorismū, q̄ est talis, Signa autē eos qui crediderint hec sequentur. In noīe meo demonia eiicient, linguis loquētur nouis, serpētes tollent, & si mortiferū quid biberint, nō eis nocebit, sup̄ egros man⁹ imponēt, & bene habebūt. Marc. xvj. Nota, quia dicit, Crediderint, nō dicit, apostoli fuerint. Dicit, bene habebūt, nō, sicut erūt, q̄ multis sanitas est nociua, & iō dicit, bene habebūt, q̄ habebūt uictoriā, que preualet sanitati corporali, si autē uadūt ad sortilegos, negligēdo nomē xpi, erūt de numero illorū q̄ neglexerunt, & iō ibūt ad infernū, & istā sentētia q̄ sequitur dedit deus cōtra tales. Le. xx. Aīa que declinauerit ad magos, & ariolos, & fornicata fuerit cū eis, ponā faciē meā cōtra eā, & interficiā eā de medio pp̄i sui. Nā qm̄ uadūt ad magos, fornicat, q̄ in baptismo pmiserūt fidē, cū dīcūt fuerat eis, Abrenūcias Sathane, & operibus eius? & rñderūt patrini pro baptizadis, Abrenūcio. Et ideo dū q̄s frangit promissionē, fornicat. Secundo ad magos, sicut mulier que pmisit fidē marito suo, & cū alio fornicat. Tertij sunt qui peccāt p̄ indignationē, & tales sunt blasphemātes, & iurātes. Vnde illud p̄ctm̄ mai⁹ est oib⁹ alijs. Vñ si nō esset nisi istud, eēt sufficiens ad destruēdū totū mūdū. Et nota ibi hīstoriā Leui.

xxiiij. de blasphemio ducto ad Moysen, & cōsulto pri⁹ dño, rñdit di. Educ blasphemū extra castra, & ponāt oēs q̄ audierūt man⁹ suas sup̄ caput eius, & lapidet eum pp̄s uniuersos. Et ad filios Israel loquaris, Hō q̄ maledixerit deo suo, portabit iniquitatē suā, & qui blasphemauerit nō mē dñi, mortemoriaf, lapidib⁹ eū obruet oīs multitudo pp̄i. No. q̄ dixit dñs q̄ lapidaretur ab oib⁹, q̄ p̄ctm̄ tangit oēs, & ista est peruersitas humana, q̄a nolūt &c. Tertij p̄ctm̄ est seueritas dei ytuālis, q̄a deus punit illos, sicut ofēdit tertia ps euāgelij. Vñ dicit, Cū audiisset rex, irat⁹ est &c. usq; succēdit. Nota tres actus ibi numeratos iuxta tria pēta predicta. Vñ primus actus est, q̄a misis exercitibus suis, sūt destruerēt terrā illorū, & illud fit cōtra p̄ctm̄ blasphemie, q̄a propter illud ministri iusticie diuine destrūit, & sepe destruxerūt terrā nām, aliqñ per tēpestates, aliqñ per frigiditates, aliqñ p̄ sic citates, aliqñ p̄ fulgura. Quod ondit per similitudinē, q̄a cū expugnat aliqñ castrū, uidem⁹ q̄ illi q̄ sunt a parte inferiori, expugnat illos q̄ sunt in castro cū arcubus, & balistis, & sagittis, & illi q̄ sunt in castro defendunt se cū lapidibus. Ita est de nobis iurātib⁹ & blasphemātib⁹. Balista oris & lingue mittimus sagittas contra deū, & ipse se defendit cū lapidibus, & iō nobis mittit tēpestates, agit ualde benigne, q̄a mittit lapillos, cum mittere deberet grossos lapides. Et ita patet quō nos blasphemī puniamur. Vñ dñs in Tho. Maledicti erūt q̄ cōtēpserūt te, & cōdēnati erūt oēs q̄ blasphemauerint te. Thob. xiiij. Cōtra aliud p̄ctm̄, q̄a nō celebramus festa, dicit, Misi seruos suos, & occiderūt. Vñ dicit, p̄didit homicidas illos, & p̄pter illud p̄ctm̄ sunt mortalitates. Et rō est, q̄a per q̄s peccat, p̄ hec & torquet. Cū ergo tollam⁹ suū tps, nōnabiſ remouet nobis nām tps, p̄ q̄d debem⁹ agere meritū. Iō dicit pp̄lalmistā, Cū accepo tēpora, ego iustitias iudicabo. Patet quō p̄ istud p̄ctm̄ puniunt. Et ideo dicit Malac. iij. In penuria uos maledixi estis, & uos me configitis gēs tota. Cōtra illud p̄ctm̄, quia

quia uadimus ad sortilegos, misi seruos ut succederēt ciuitates. In inferno. Et rō est bona, q̄a cū uolumus recurrere ad demones, rōnabile est q̄ simus cū ip̄is. Et iō dicit deus p̄ Moysen Deu. xxxij. Gñratio em̄ puerla est & infideles filij. Ip̄i me pronocauerūt in eo q̄ nō erat deus, & iritauerūt in uanitatibus suis. Et ego, puocabo eos in eo qui nō est pp̄s, & in gēte stulta irritabo illos. Ignis succēsus est in furore meo, & ardebit usq; ad inferni nouissima. Ergo, puideat, & ista est seueritas dei. Ergo, cum audisset rex &c.

Dñica. xx. post trinitatem. Sermo. viij.

Nolite fieri imprudētes, sed intelligentes. Ephe. v. Ser. nī erit de ep̄a hodierna. Sed primo dicam⁹, Aue Ma. Pro declaratione thematis sciēdū q̄d in scriptura uirtutes & opera uirtuosa dicunt sapiētia, p̄ctāyō dicunt stultitie, & insipientie. Vbi sciēdū q̄ nos sumus cōpositi ex duab⁹ naturis. sc̄. ex substātia sp̄uali, ut ex aīa rōnali, p̄ quā cōformamur deo, & corpe materiali, per quod cōformamur bestijs & brutis, & iō q̄ quis agit scdm̄ aīam, dñr ytuates. Opa yō q̄ agimus scdm̄ corpus, dñr uitia siue pēta, cū p̄ illa simus sikes brutis. Et iō dicit de illis qui agūt secūdū aīam Eccl. iij. Sapiēs cor & intelligibile abstinebit se a peccatis, & in opib⁹ iustitie succēsus habebit. De alijs yō q̄ sequūt sensualitatē, dicit Daniel. xiiij. Sic fatui filij Israel nō iudicātes, neq; q̄d uerū est cognoscētes, cōdēnastis filiā Israel. Dicit, nō iudicātes. sc̄. p̄ intellectu rōnis, & non cognoscētes. sc̄. a q̄ cōueniūt, & concordat parti principali aīe. sc̄. quā debem⁹ oīa cōformare. Et ita patet quō uirtuosi dñr prudētes, p̄ctōres autē imprudētes, Et ideo Paul⁹ uolens nos esse sapientes auisat nos in themate di. Nolite fieri imprudētes &c. & sic habet materia. Ergo uidēdū est de quolibet p̄ctō mortali quō dicit stulticia & infania, & uirtutes cōtrario modo sunt sapiētia & prudētia. Vñ superbia est stulticia, humilitas autē sapiētia magna, & sic de alijs peccatis & uirtu

tibus contrarijs. Vnde ponēde sunt uirtutes & uitia per ordinem.

Primo superbia, cui contradicit humilitas.

Secūdo auaricia, cui contradicit misericordia siue liberalitas.

Tertio luxuria, cui contradicit mundicia siue castitas.

Quarto inuidia, cui contradicit dilectio fraternalis.

Quinto gulositas, cui contradicit temperantia.

Sexto ira, cui contradicit concordia.

Septimo acidia, cui contradicit diligētia.

Primo ergo superbia est stulticia, & humilitas est prudentia. Quod patet per similitudinem, q̄a si quis inueniat duas uias, unā mōtōsam & petrosam que ducit ad mortē, & perditionē, & alia sit plana que ducit ad portā & uitā, si talis accipiat uīa petrosam, alia dimissa, iudicabit talis stultus. Ita est de superbia & humilitate, que ducit ad aliū mūdū, attamē una ad mortē, alia ad uitā. Supbia yō ducit ad mortē, que est petrosa, & infecta, & plena erūnis, qm̄ qui superbit, semp̄ habet diuersa negocia exercere. Sed humilitas ducit ad uitā & ad paradysum. Iob. xxiij. Qui em̄ humiliatus fuerit, erit in gloria, & qui inclinauerit oculos suos, ipse saluabit, superbia uero ducit ad infernum. Vnde de tur primo exemplū de angelis, & primo de Lucifero qui dixit, Alcedam super altitudinē nubīū, & similis ero altissimo. actu illa uia ducit ipm̄ ad infernū. Et iō sequitur, Verūtamen ad infernū detraheris in profundum lacī. Esa. xliij. Similiter Adā per superbiā eiectus fuit de paradiso. Gen. iij. Et si non egisset pñiam, fuisset dānatus. Et ideo dixit Thobias filio suo, Fili mi superbiā nūquā in tuo sensu aut in tuo uerbo dominari permittas. In ipsa enim initium sumpsit oīs perditio. Tho. iij. Ergo sumas uia plana, quoniam ab eo qui fecit illum recessit cor eius. Quia initium oīs p̄cti est supbia, qui

q̄ tenuerit illā adimplebitur maledictis, & subuertet eū in fine. Cū ergo supbia ducat ad mortē, & humilitas ad uitā, apparet hāc esse sapientiā, illā uero stulticiā; ergo bene dicitur prudētē, sed stultū. Et ideo dicit Paulus ad Ro. j. Euanuerūt in cogitationib⁹ suis, & obscuratū est inspicere eorū, dicētes em̄ se esse sapientes stulti facti sunt. Dicit, euanuerūt, quia q̄ quis est superbi⁹, cogitat ascēdere tñ, & euanescit in cogitatione, quia credit ascēdere dimittendo bonā uitā, q̄ ducit sursum ad paradysum, sumendo uia illā q̄ ducit deorsum ad infernum. Pone exemplū de sacerdotibus simplicibus dicentibus, Bene, & deuote oras, qui dum cogitant beneficia, euanescūt in cogitationibus. Idē de laicis, mercatoribus, qui dū uiuunt, cogitāt prestare uel mutuare ad usurā, ut possint habere thesaurū ad dotā dū filiū, uel filiā, & tales cogitationes uane sunt. Et sequitur, Et obcuratū est inspicere cor eorū, qm̄ sicut nubes obscurat aerē, ita iste cogitationes obscurant cor, ergo caueam⁹, si nō uolum⁹ fieri insipientes &c. Secūda stulticia est auaritia. Vñ q̄ auaricia sit stulticia, & mīa prudētia, patet per similitudinē alicuius diuitis, qui uēdit bona sua, q̄ pecunia in sacculo collecta, uult accipere iter, sed cōsultur sibi ab amico ut dimittat illā pecuniā, qm̄ in itinere sunt latrones, qui pro certo ipm̄ depredabuntur. Si talis renuit, & pecuniā secū deponat, & depdat usq; ad camisiā, iudicabitur talis profecto stultus. Ita est de nobis, q̄ habem⁹ ire ad aliā ciuitatē, q̄ nō habemus hic manentē ciuitatē, sed futuram ingrim⁹ ad Heb. xij. Et est passus qdā, in q̄ oēs depdant sunt. s. mors, & oportet oēs homines transire per illū passum, qm̄ dñs noster Iesus xps ipemet transiuit p̄ illū. Vñ scri. dicit, Nōne hec oportuit pati xp̄m, & ita intrare in gloriā suā? Lu. ul. Et in hoc passu latrones homines & aīas depdantur. Latrones sunt mulier, filij, & alij parētes, scutiferi, & sic de alijs. Ergo mittam⁹ thesaurū per cābiū. s. dando pauperibus, & tunc cū schedula

reddetur thesaurus in celo. Scheda est ista, Da pauperibus, & habebis thesaurum in celo. Mat. xix. Vnde nota historiā bñ Laurentij, qui Decio imperatori petenti thesaurū rēdit, Facultates ecclesie, quas a me requiris, manus pauperū in celum de portauerunt. Ergo faciamus sifr. Et tunc dicit xps nobis, Euge serue bone & fidelis, q̄a sup̄ pauca fuit fidelis, supra multa te constituā, intra in gaudiū dñi tui. Mat. xxv. Et ita patet quō liberalitas est prudētia, sed auaritia est stultitia. Auarus autē portat diuitias usq; ad mortē ubi depdatur, & nihil secū portat, & tali post mortē dicit xps, Quare nō dedisti pecuniam meā ad mensam, & ego uenies cū uisuris utiq; exegissem illā; & astātib⁹ dicit, Aufer te ab illo minā, & date illi qui decem minas habet. Luc. xix. Et ita patet largum esse sapientē, & avarū esse stultum. Vnde puer. xij. Corona sapientū diuitie eorū, fatuitas stultorū imprudentia, ergo noli te fieri imprudentes. Tertia stulticia est luxuria. Vnde luxuria est illud pētm̄ carnale qd̄ cōmittit p̄ter mīmoniu, q̄cūq; mō fiat. Et ista est ualde magna stulticia. Qd̄ patet p̄ similitudinē hoīs, q̄ in quadā domo a patre inferiori habebat paleā & stramina, que sunt escabutorū, desup̄ habebat multos thesauros, & lapides preciosos. Cū autem uigeret quadā hyeme frigus, uoluit calefieri, & succendit stramina igne, & cū gaudente calefieret, cōbussit totū thesaurū, & lapides preciosos. Nōne talis iudicabitur fuisse imprudēs? Certū est q̄ sic. Talis est luxuriōsus, qui habet domū & aīam in qua est thesaurus magnus. s. rō, & uoluntas, & superior portio, in qua rōne, & uolūtate, & superiori portione sunt v̄tutes & merita, q̄ dicunt thesauri, & sensualitas est inferior pars, in qua sunt palee, & sensū. s. motus carnales. Vnde, Omnis caro fenū. Vñ Esa. xl. Clama. Et dixi, Quid clamabo? Oīs caro fenū, & oīs gloria eius quasi flos agri. Et talis sensualitas nihil ualet respectu rōnis. Vnde Paulus ad Rom. vij. Scio enim quia non habitat in me, hoc est, in carne mea bonū. Vñ in ratione & uolūtate &c.

sunt

sunt thesauri. s. fides, spes, & charitas, & cetera v̄tutes. O quāti thesauri, sed comburuntur quādo hō luxuriat, qm̄ luxuria dicitur ignis. Vñ Iob. xxj. dicit, Ignis est usq; ad perditionē deuorās, & oīa eradicans germina. Ergo caueamus ne incēdamus paleā. s. carnē, qm̄ tales sunt imprudentes q̄ luxuriatur. Vnde Paulus. j. Cor. ij. Aīalis hō nō p̄cipit ea q̄ sunt spūs dei. Stultitia em̄ est illi, & nō pōt intelligere, ergo audiamus Paulū, Nolite &c. Quarta stulticia est inuidia. Quod inuidia est stulticia, patet per similitudinē cuiusdā hominis hñtis inimicos ipsum psequētes, qui ueniēs ad flumē, inuento pōte fregit illū aīq; trāfret flumē, & tūc ueniētes inimici eius occiderūt eū, si nō fregisset pōte aīq; trāfret, sed post trāfritū, saluus fuisset factus. Ita est de nobis in hoc mūdo, qm̄ omnes habemus transire flumen aq. s. in fernū, cū pōte q̄ dicit amor siue dilectio p̄ximi, qui habet sex arcus, cū isto habemus trāfiri, & nō est alius pōs, & iō dicit ad Ro. xij. Qui em̄ diligit proximū, legē impleuit. Nā nō adulterabis, nō occides, non furaberis, nō falsum testimoniū dices, nō cōcupisces, & si qd̄ est aliud mandātū, in hoc uerbo instauratur, diliges p̄ximū tuū sicut teipsum. Dilectio p̄ximi malū nō operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. Per hāc em̄ trāfimus de morte ad uitā. Vñ isti⁹ pōtis arcus sunt isti. s. amor & dilectio patris & matris, q̄ debet esse reuerēcialis. Scd⁹ amor inimicorū. s. nolle dānū, neq; eorū mortē. Vnde dicit scriptura, Ego autē dico uobis, Diligite inimicos uestros, bñfacite his q̄ oderunt uos, & orate p̄ psequētib⁹ & calūniantibus uos. Mat. v. Tertius amor est corporis. s. p̄ximi, nō luxuriando cū proximo, uel cū p̄xima. Quartus amor est proprii corporis. Quintus amor est bonorū p̄ximi. Sextus amor est fame p̄ximi. Nos em̄ nō debemus desiderare aliena, qm̄ ra dix oīm malorū est cupiditas. j. ad Ti. vj. Qui autē frangit istum pontē, est stult⁹. Et ideo dicit scriptura, Possidebunt paruuli stulticiā. prouer. xij. Paruuli sunt inuidi, qui hñt cor ita paruū, q̄ non ma-

net in eo nisi ip̄imet. Inuidi em̄ se inordinatē diligunt. Sed cor hoīs celo & terra mai⁹ esse deberet. Et rō est, q̄a in celo non stant nisi iusti, tñ in corde hoīs boni debēt esse tā iusti q̄ etiā p̄ctōres. Peccatores diligere debem⁹, ac eorū bona p̄curare. Et ita patet quō inuid⁹ dicit paruulus. Vñ Iob. v. Paruulum occidit inuidia. Quinta stulticia est gula. Quod autē gula sit stulticia, patet per similitudinē cuiusdā famelici stulti, qui uenit ad domū cuiusdā diuitis, q̄ parauerat bonos cibos, quos apposuit famelico, q̄ portans secū uenenū, miscuit cibis, & comedit, & post ea mortuus fuit. Talis em̄ dicitur fuisse merito stultus. Vnde diues qui parauit cibos, est deus, de quo dicit, Oculi oīm in te sperāt dñe, & tu das escā illorū in tēpo re oportuno. ps. cxliij. Ipse em̄ dedit nobis cibos quibus sustentamur, attamen nos miscemus uenenū. s. per sup̄fluitatē, hoc facimus cū superflue comedimus. Et istud uenenū nos occidit, & abbreviat uitā tā spūalem q̄ corporale, & ita intoxicamus cibū. Et ideo cōsiliū datur in scriptura. Eccl. xxxij. Noli auid⁹ esse i omni epulatione, & non te effundas sup̄ oēm escā. In multis em̄ escis erit infirmitas, & auiditas appropinquabit usq; ad choleram. Propter crapulā multi obierūt. Qui autem abstinentes est, adiiciet uitam. Et ita patet quō auidi siue gulosi stulti sunt, qm̄ occidunt seipsos. Et concordat alibi scriptura loquens de auidis, puer. j. Stulti ea que sibi sunt noxia cupiunt, & imprudentes odibunt sciam. Sexta stulticia est iracundia. Quod autem iracundia sit stulticia, patet per similitudinē alicui⁹ hñtis aliquē annexū sibi, cuius uult scindere uestes, & nō pōt illi uestes scindere cū sit a parte posteriori, qui uidens quod non pōt frangere uestes alterius, nisi uentre & corpore suo perforato, ponit sibi ipsi gladium per uētrē, & occidit seipm̄. Talis est stultus merito iudicand⁹. Hūc filis est iracundus, qui pro frāgendis uestimētis alterius corporis, qd̄ est uestis aīe, seipm̄ occidit. Nō em̄ pōt alterius occidere animam, quia illa est incorruptibilis.

bilis. Vel uestis etiā dicit fama, & ad frangēdū uestimenta alterius corpus, uel famā, primo iracund⁹ pforat aīam suā. Vñ iratus primo se occidit in aīa pcutiēs se gladio ire. De quo dñs Mat. xxvj. ait ad Petrū, Oēs em̄ qui acceperint gladiū, gladio peribūt. Quod intelligitur uel intelligi pōt de gladio ire. Vnde David in pō. xxxvj. Gladius eorū intret in corda ipso rū &c. Nō em̄ pōt intelligi de gladio materiali, quia est exceptio, q̄ sunt multi homines accipientes gladiū materiale, q̄ non moriuntur gladio. Itē nec de gladio iudicis, qm̄ multi fuerunt homicide, qui aīa pñia saluantur, ergo sine exceptione pōt intelligi de ira, que primo occidit illum q̄ eā possidet, & sic est stulticia. Ideo dicit scriptura, Ne sis uelox ad irascendū, quia ira in sinu stulti requiescit. Eccl. vij. In sinu. i. in corde. Ergo nolite fieri &c. Septima stulticia est acidia. Qd̄ acidia sit stulticia, patet per similitudinem. Vbi notādū q̄ in quadā uilla erat nundine in quodā die, & fuit bonū forū de rebus, q̄ illud qd̄ an̄ cōstabat & appreciatur cētū frācis in nūdine, habebat pro uno, & tūc hō uolēs emere uisualia, dormiēs, & excitatus a muliere sua, noluit emere, sed uoluit prādere, & post prandū iterū obdormiuit, & nō emit aliquid in nūdine, post uero mortuus est. Nōne talis est stultus? patet q̄ sic. Ita est de acidiosis in operibus uirtutibus, qui p̄ modica huius mūdi bona pnt̄ redimere infinitā penā in alio mūdo, sed acidiosi negligūt. Et nota parabolā que est Mat. xviij. Hō qdā rex omne debitū remisiit seruo suo procidenti ad pedes dñi, ac dicēti, Patentiam habe in me. Ita nōs in pñti uita cum paucis lachrymis possumus emere mīam dei, & redimere penā inferni, & hoc quā diu durāt nūdine. i. q̄ diu durat p̄sens uita, sed post mortem cū nulle milibus lachrymarū nō pōt emi minima pars mīe dei, quia iam transacte sunt nundine, & omnia cara sunt. Quod autē tps̄ in alio mundo carū sit, patet in historia Luc. xvj. de diuite epulone, qui plus q̄. M. cccc. annis petijt guttā aque, & nō obtinuit &c.

Ergo q̄ diu durant nūdine, emamus tam cum lachrymis & ieiunijs, q̄ cū uigilijs & disciplinis, & alijs quibuscūq; & agamus pñiam, & ita erimus diligētes, qm̄ possumus in operibus terrenis semp laborare, & cū hoc esse ociosi. Qd̄ patet, qm̄ ille cognoscitur fuisse ociosus in die qm̄ ad domū redit in sero, nihil portat. Ita est de terrenis, cum laborauerint in mūdanis in uita, si non portent bona opera ad paradīsum, tales iudicabuntur stulti, imo maximi stulti, & ideo dicitur de negligētibus & acidiosis, Qui operatur terrā suā, satiabitur panibus. Qui autē sedat ocium stultissimus est, Prover. xij. Vocat terram corpus, qm̄ de terra factū est. Vñ, Formauit igitur dñs deus hominē de limo terre. Gen. ij. Vocat ociosum stultissimum. Vnde non posuit positium. i. stultum, nec comparatium. i. stultiorē, sed ponit superlatiuum. i. stultissimum. Vnde acidiosus dicit esse stultus in hoc mūdo, q̄ nō uult agere pñiam, & stultior, quia perdit gloriā paradīsi, & stultissimus quia meretur penā inferni perpetuam. Ergo nolite fieri &c.

Dñica. xj. post festū trinitatis. Ser. j.
I Ora septima reliquit eū febris. Io. iij. c. originaliter. Sermo noster erit de sancto euāgelio dñice pñtis. Et si placet deo habebimus multas bonas doctrinas ad illuminationem intellectus, & consolationē aīarū, & correctionē uite, & peccatorum. Saluetur uirgo Maria. In pñti sermone cogitavi habere modum laboratoris seu hortulani uolentis seminare bonū semē seu plāras, qui primo arat & preparat bonā terram &c. Terra bona & fructuosa est historia euangelicalis in capō seu hortō euāgelij exarata. Dicatur historia euāgelij. Erat quidam regulus &c. Aratur sic ista terra, mouendo questionem quare uocat ipsū regulum, & non regē. Solutio. Quia non habebat nisi unam ciuitatē. Pro qua nota q̄ quia antiquitus erat tanta ambitio regendi uel dominādī, q̄ in qualibet ciuitate erat unus rex, qui dicebat

cebat regulus, sicut modo unus ep̄s, alius non dicebatur ciuitas. De hoc autoritas. Terra Chanaā in quinq; regulos Philistim diuiditur, Gazeos, & Azotios, Ascalonitas, Gethéos, & Accaronitas. Iosue. xij. Alij qui habebant multas ciuitates, dicebantur reges. Et sequitur, Cuius fili⁹ infirmabatur Capharnaum &c. Nota circa hoc quod Iesus sibi dixit, Nisi signa & prodigia uideritis, Diceret aliquis, Quare xps̄ reprehendebat eū, cū tñ tanta deuotione ueniebat ad eū? Dico q̄ xps̄ sic eū dure reprehendit propter modicam credētiā quā habebat, qd̄ patet i hoc qd̄ rogabat eū ut descēderet, & sanaret filium eius. Ex quibus patet q̄ dubitauit, q̄ si ipsum uerum deū credidisset, sciisset q̄ non esset locus ubi nō esset deus. Distinguebat ergo regulus, & nō plene credidit, q̄a honorē dedit presentie corporali, petens ut descēderet corporaliter, sed melius fecit ille cēturio dicens xpo, Dñe, puer meus iacet paralyticus in domo, & male torquetur. Ait ei Iesus Ego ueniā, & curabo eū. Et cēturio, Dñe nō sum dignus, ut intres sub tectū meū &c. Lu. viij. & Mat. viij. Iste habebat uerā fidē, credēs q̄ xps̄ pñs & absens corporaliter poterat sanare filiū suū. Ideo non fuit a xpo reprehensus, sed cōmēdatus, q̄a xps̄ dicebat sequentibus se, Amē dico uobis non inueni tantā fidē in Israel. Secundus defectus istius reguli notatur in hoc qd̄ dixit sibi xps̄, Nisi signa & prodigia uideritis, nō creditis. Nota dicit, Nisi uideritis, & nō dicit audieritis, q̄a dicit apostolus q̄ fides est ex auditu, auditus autē per uerbū xpi. ad Rom. x. Nunq̄ uos uidistis trinitatē, tñ creditis. Et ista ueritas quō intrauit in cor uestrū patet q̄ non p̄ oculos, nec gustū, nec tactū, sed per aures, audiēdo scripturas, doctrinas uerissimas. Idem de miraculis xpi dicēdū est, que firmiter credimus, q̄uis ea non uiderimus. Et sic patet q̄ est fides ex auditu. Et quia ille regulus audiuerat iam miracula xpi, quō. i. xps̄ solo uerbo curabat infirmos, suscitabat mortuos &c. Et tñ adhuc non credebat, sed uolebat uidere, iō reprehē

ditur a xpo, cum dicit, Nisi signa &c. q. d. Nōne sufficit audire? Patet ex his q̄ mō essent mlti rep̄hēdēdi. Dicit mlti, Quid scit hō de paradīso, de inferno, de purgatorio: nullus uenit ad nos ista nobis manifestans. Quibus dici pōt rep̄hēdēdorie id quod dixit xps̄ regulō. i. Nisi uideritis &c. Ista em̄ audistis p̄ pphetas, apostolos, & euangelistas, & per xpm̄, quia ipse totū nobis reuelauit in scripturis sacris. Itē per Lazarū, itē per beatū Paulū, itē p̄ sc̄m̄ Ioannem euangelistā, qui uiderunt & retulerūt nobis. Iō sunt ualde rep̄hēdēdī illi qui dicunt, Ego nēllē ista uidere. Auditus enim est necessarius, sed nō uisus, quia oculi pnt̄ incantari, & scriptura sancta non potest incantari. Sic ille regulus uolebat uidere dicens, Dñe descēde prius q̄ moriatur filius meus. Nō credebatur eū posse post mortem suscitare. Sed xps̄ totus benignus nō respiciēs ei⁹ defectū uoluit non solū filiū a febre, sed etiā patrē, & totā curā suā ab infidelitate & incredulitate liberare, dicens, Vade, quia filius tuus uiuit, usq; in finem. Nota hic magnificētiā Christi. Iste regulus solum petebat sanitatem corporalem pro filio, & xps̄ sanauit filium in corpore & aīa, & patrē, & oēs de curia credēs in xpm̄. De ista magnificētiā Moyses, Date magnificētiā deo, dei pfecta sunt opera. Deut. xxxij. i. sanando corpus & aīam. Ideo dicebat ipse, Vnum opus feci, & oēs miramini. Infra, Mihi indignamini, q̄a totū hominē sanū feci in sabba. to. Io. vj. Ecce ager seu hort⁹ euāgelicalis. Nūc seminādū est bonū semē moralitātū & instructionum uite ad consolamē animarum, super hoc qd̄ dicit the. Hora septima &c. Et intrabo materiā p̄ questionē. Querit ergo cum in die artificiali sunt duodecim hore, & in naturali uiginti quatuor, quare Christus poti⁹ elegit septimā horam, q̄ horam primā uel secundā &c. ad curandum istum infirmū? q̄a certū est q̄ in prima uel secunda &c. uel etiā octaua pōtuit ipm̄ curare. Nō creditis q̄ sine rōne xps̄ hoc fecerit. Hoc em̄ fecit ad ostēdēdū q̄ ad pfectā saluationem

tionē aie a febre peccati, septē opa pnia
lia q̄tē septē hore requirunt, & de septi-
ma hora dicit thema, Hora septima &c.
Prima hora est pctorū cognitio, sicut
in prima hora diei hō incipit cognosce-
re alium ex claritate solis. Sic transactis
tenebris pctorū, q̄n hō redit ad se, & cla-
ritas aurōre incipit clarescere, in cōscien-
tia sua dicit, O miser, in q̄tis existi peri-
culis, es superb⁹, auar⁹ &c. Sed q̄n hō est
in nocte pctorū, nō cognoscit pcta ista,
nec piculū suū, secundū illud ps, Nescie-
rūt, neq; intellexerūt, i tenebris ābulāt.
Sed quādo religiosus, clericus, uel laic⁹,
qui tenet malā uitā, pcta sua aduertit, &
suum piculū, tūc intra se dicit, O miser
&c. De ista hora dicit ap̄s, Hora est iam
nos de somno surgere, nūc em̄ ppior est
nra salus q̄ cū credimus. Nox p̄cessit, et
es aut̄ appropinquabit. Abijciamus ergo
opa tenebrarum &c. ad Ro. xij. Stare in
pcto uocat dormire. Rō, q̄a qui dormit,
nō uti sēnsibus, & semimortuus est, sic
etia pctōres semimortui sunt, q̄a pctorū
corpus uiuit, sed aia est mortua. Et quot
anni sunt q̄ uos dormiistis in pcto, in
supbia, auaricia, luxuria, ira, & mala uolū-
tate? fortassis decē, uel undecim āni, uel
uiginti. Ideo sicut soci⁹ excitat sociū q̄n
incipit aurora, ita ap̄s dicens, Hora est
iam nos de somno surgere &c. Nūc em̄
propior est nra salus. Q̄n hō stat i pctis,
lōge est a deo p malā uitā, sed q̄n hō in-
cipit in se cognoscere defectus suos, ap-
propinquat hō deo. Sed a hora est cōtri-
tio cordis. Magna fuit questio inter do-
ctores, qd est cōtritio, pprie. Et dimittē
do opiniones ego dicā uobis determi-
nationem, q̄ cōtritio est dolor de pctis
peritis, sed non sufficit nisi sit respectu
dei, sicut em̄ hō est compositus ex mate-
ria & forma, ita cōtritio habet duo. s. do-
lorē de pcto, ecce materia, & q̄ sit respec-
tu dei, ecce forma, atq; non esset contri-
tio, sed attritio. Verbi grā, Quando reli-
giosus cognoscit sua pcta, & dicit, O mi-
ser, prelati mei sciet, & plorat &c. nō
est contritio, q̄a timore uerecundie, uel
pene dolet. Sed si dicit, Deus fecit mihi

tantam grām, q̄ de nemore mundi tran-
spantauit me in paradiso terrestri. s. religi-
onis, ut saluū me facerē & alios, & ego
miser offendi deū. O miser &c. Istud est
cōtritio. Idē de clerico cognoscente pec-
cata sua, si dolet q̄a ep̄s sciet, & sic carce-
rabit, & rota terra sciet, & sic diffamabi-
tur, & p̄det bñficiū, parualet. Sed cōtri-
tio est q̄n dicit, Dñe, tantā grām mihi fe-
cistis. s. consecrandi &c. quā non fecistis
mfi ufe, nec Michaeli, nec Ioāni Bapti-
ste. Lingua mea est clauis celi, & ego in-
felix fui tā ingratus &c. Ista est cōtritio.
Idē est de uobis si aliq; uestrū est in ali-
quo crimine, & ducit ad furcam, & cogi-
tat q̄ dom⁹ sua est destructa, & uxor sua
diffamata, filij eius cōfusi, corp⁹ suū p̄di-
tum, & plorat, nihil sibi ualet, sed dānat.
Sed si diceret, O dñe, tu fecisti me ad i-
maginē & similitudinē tuā, ut tibi serui-
rem, & ego &c. Itē sanguine tuo redemi-
sti me, & despexi te &c. Abluisti i bap-
tismo &c. tūc est cōtritio. Idē de muliere
cuius status, que si dolet de pcto quia
gētes loquūt, & plorat p̄ piculū, nihil
ualet. Sed si dicat, Dñe tu ordinasti mi-
moniu, uel ygnitatē, seu nuditatē, dñe
fregi sic uel sic. O dñe qd erit de me? Ista
est cōtritio, q̄a respectu dei. De ista hora
auctoritas. Nunc aia mea turbata est, &
quid dicam? P̄ saluifica me ex hac hora.
Iob. xij. No. ex hac hora, q̄a cōtritio
nō est sine grā, & si nō h̄et opportuni-
tatem cōfiteī, sed p̄positū, cōtritio suf-
ficeret. Tertia hora est oris confessio.
Rō, q̄a si habetis camerā plenā stercore,
non sufficeret uidere, nec cōgregare ad
angulū, nisi p̄ijciat extra. Ita de cōscien-
tia, que est camera dei, ex prima. s. pctorū
cognitiōe, uidet stercore pctorū, ex scdā
congregat in angulo cū cōtritiōis sco-
pa, sed oportet p̄ijcere extra p fenestrā
confessionis, & sic mūdatur camera, q̄n
dicitur cōfessori, Pater noueritis q̄ ego
sum superbus & p̄ non recordor de a-
lijs. Si uidetur uobis q̄ in alijs peccau-
rim, interrogate me, quia ego dicam uo-
bis ueritatem. Confessor aut̄ debet inter-
rogare qd officii habet. Alia sunt pcta

militis,

militis, alia mercatoris, alia sacerdotis
&c. Itē idē de mulierib⁹, si est puella ui-
dua, uel maritata, & data absolutiōe a cō-
fessore, camera remanet pura, expulsis
inde culpis, & peccatis, sit habitatio tri-
nitatis. Ad eum ueniam⁹, & mansionem
apud eū faciem⁹. Io. xiiij. De ista hora di-
cit xps, Mulier cū parit, tristitiam habet,
q̄a uenit hora ei⁹. Ioā. xvj. Confessio cō-
parat partui mulieris. Rō, quia sicut par-
tus est cū dolore, & est necessaria obste-
trix. Ita in cōfessione sunt dolores par-
tus, q̄n hō cogitat q̄ diffamat se &c. sed
oportet parere. Obstetrix est confessor
cōfortās dicēdo, dicatis &c. Sed q̄n pe-
perit puerū, iā nō meminit p̄surre, ppter
gaudiū qd hō habet. Itē magnū piculū
est de prole mortua in utero, q̄a nisi exe-
at, interficit m̄sem. Idē de utero aie, q̄a
tot sunt ples mortue, quot sūt pcta mor-
talia, q̄ habet hō. Iō oportet uel parere,
uel mori. Propter hoc xps ordinauit sa-
ceramētū cōfessionis, & p̄cipit p os eccle-
sie q̄ quolibet anno hō cōfiteat, uel pri-
uē sepultura eccl̄astica. Extra de peni.
& remis. Ois utriusq; sex⁹, nō solū adul-
ti, sed etiā pueri tenent cōfiteri, habētes
usum ratiōis. Recitat beatus Greg. q̄ puer
quinq; annorū fuit dānat⁹. Quarta hora
est morē emendatio. Quid ualet pctorū
cognitio, uel cōtritio, uel confessio, nisi
hō emēdet uitā suā? Si cognoscitis q̄ sui-
stis superb⁹, p̄posus, decetero debetis
uelle & pponere humilitatē, & humilia-
tionē. Itē si fuistis auar⁹, usurari⁹, uel de-
fraudādo, emēdo, uēdendo, uel negādo
debita, retinendo solidatā seruorū, uel
bona defunctorū, decimas, uel primitias
&c. emēdetis. Idē de luxuria, imunde ui-
uendo &c. decetero debetis uiuere ca-
ste &c. & sic de alijs. In illa hora accesserunt
discipuli ad Iesum. Mar. xviij. Quin-
ta hora est debitorū restitutio. Si senti-
tis in bursa, taxa, seu in domo ufa aliqd
de iniustis bonis, acquisitis p usurā, rapi-
nam &c. restituatis. Restitutio enim est
necessaria, sicut pater uult q̄ filij uel ser-
ui sint cōtēti de parte sibi data. Et si un⁹
frater furef partē alteri⁹, indignat pater

dicendo, Nonne scio ego diuidere? Ita
debetis cogitare q̄ iste mundus est una
domus dei, dñs est sursum cū baronib⁹,
nos sumus hic in stabulo cum bestijs. Et
dñs diuidit bōa, illi dedit magnā partē,
tibi parua. Ideo nolite tangere partē al-
terius. Non dicat pauper, ego possum re-
cipere hoc a diuite &c. Nec dicat diues,
Ego possum hoc recipere a paupere, q̄a
ego plurib⁹ habeo, uidere, quilibet sit
cōtētus de parte sua, atq; nunquā habe-
bit gratiam dei, nec intrabit paradisum.
quousq; satisfecerit. Non dimittit pecca-
tū, nisi restituat ablatū. xiiij. q. vj. Si res,
Imo dico q̄ magis letus debet esse pau-
per, quia speratur q̄ erit diues in paradiso,
si sic habet patientiā, quia paupertas
rōne patientie erit sibi meritoria, ut di-
cit Ambr. dist. xlvij. Sicut hi. Diuites ue-
ro timere habebunt, ne ipsi retributio-
nem capiant in hoc mundo &c. Itē idem
dicendū est de satisfactione dāni, si no-
tarius uel salus testis &c. alicui dānum
intulerunt, tales enim tenentur ad resti-
tutionem faciendam his quos dānifica-
uerunt. Item illi qui de nocte abscindūt
arbores, & frumenta aliorū, tenent sat̄
facere de dāno. De ista hora auctoritas.
Dicit xps penitenti, Ego seruabo te ab
hora temptationis, q̄ uentura est in orbem
uniuersum. Apoc. iij. Hora temptationis
dicit restitutio. Ista tentatio est hodie in
mundo. Dicatis uos prelato uel clerico,
qui cum simonia obtinuit, q̄ renunciet
corā papa uel prelato statim, & audiat
quid dicet. Dicet fortassis, O si deberem
restituere uel resignare, unde uiuerem?
Ecce dolor. Sed per illā horā tentatiōis
oportet transire, si uultis saluari. Item si
dicat usurario q̄ restituat, dicet statim,
Vnde ego uiuā, & uxor, & filij? sed dimit-
tam in testō. Ergo in uita uos usurarij nō
uultis satisfacere, & in uita uos non uul-
tis esse sine peccato, ideo ibitis ad infer-
num. qualis stulticia? Sexta hora est iniu-
riarū remissio, oportet enim parere ini-
micis, & facere pacē, & oportet p istā ho-
rā trāfire, si uultis q̄ de⁹ parcat uobis inu-
rias, & pcta, q̄ peccato fecistis cōtra deū.

Na Nom

Nō dico q̄ remittatis debitū si nō uultis, sed oportet necessario remittere odium, & maliciā cordis, & oportet h̄re p̄positū nō nocēdi p̄ximo, nisi secūdu ordinē iustitię. Itē si aliq̄ interfecit patrē tuū, nōli iudicā q̄rere nisi secūdu ordinē iustitię, q̄ hoc poteris sine p̄ctō. De^o cū non phiberet iustitiā, sed odiū. Hoc patet a s̄si. Si aliq̄ sit uulnerat^o, & ferrū remāsit intus, nihil ualēt medicine quousq; extrahat ferrū. Ferrū est odiū, rācor &c. Et nisi p̄iciat, nihil ualēt medicine bonorū operū. De ista hora dicit Iōā. Se debāt Iesus supra fontem. Hora autē erat quasi sexta. Io. iij. Fons emanans est mīa dei. Sup̄ istū fontē sedet x̄ps in illis qui amore & honore sui parciūt, & remittūt iniurias, ut eis ēt sua remittant p̄ctā, als si nolunt parcere, nec uirgo Maria, nec oēs s̄cī imperarent eis ueniam de uenī ali peccato. Septima hora est eucharistię cōio. In ista dā plena sanitas, expulsafē bre p̄cti mortalīs. Ex q̄ em hō cognoscit p̄ctā, & cōterit, & cōstet & habet p̄positū emendandi uitā, & restituit aliena, & remittit iniurias, talis pōt licite uenire ad cōicandum. De ista hora dicit x̄ps Io. v. Venit hora, & nūc est, qm̄ mortui. i. p̄ctōres, audient uocem filij dei. i. illam, Accipite & manducate, hoc est corpus meū qd̄ p̄ uobis tradetur. j. Cor. xj. Et ordinatū est a x̄po & ecclīa, ut quilibet xpianus cōicet in paschate. Et licet de bono consilio in quolibet festo magno bonum esset cōicare, tñ ex precepto & sub pena p̄cti mortalīs in paschate cōicare obligamur, & non solū magni, sed etiā parui decem uel xij. annorū bene parati. Et iō preceunt septē hebdomade quadragesime, prima corrūdet prime horę, sed a secunde. De ista hora intelligitur thema, Hora septima &c.

Dñica. xxi. post Trinitatē. Sermo. ij.

Redidit ipse, & domus eius tota. Verbum istud habetur Io. iij. Istud uerbum dicit de quodā nobili dño, qui prius nō crederat in xpm̄, imo erat infidelis, sed uisus

xpi miraculis, que faciebat tanq̄ de^o imperando, credidit nō solū ipse, sed & tota domus. Iō dicit, Credidit ipse &c. Salutetur x̄go Maria. Pro ratiōe & declaratione huius uerbi, & introductione materie p̄dicāde, recorder de quadā autoritate terribili, sed uera & rōnabili. Si quis suorū, & maxime domesticorū curam nō habet, fidē negauit, & est infideli deterior. prima ad Ti. v. Si quis. f. dñs dom^o nō curat dare p̄uisionē necessariā corpi & aīe suis domesticis, fidē negauit. Nam sicut serui iure fidelitatis tenent conseruare p̄sonam dñi, famā, & honorē, & bona sua. Ita dñs iure fidelitatis tenetur p̄uidere filiis & seruatoribus, nō solum de cibo, potu, & uestitu, sed etiā q̄tū ad animā, ut sciāt orare, & cōfiteant, ut audiant missam, ut cōicēt, & uitēt uitia, ne ludāt, ne furent, ne mentiantur, & hm̄i. Et si dñs non curat, fidē negauit. i. ius fidelitatis, & est infideli deterior, quia infideles iure nature prouident suis seruatoribus de oībus eis necessariis. Hoc a s̄si p̄bat. Vos uidetis q̄ in corpe est unū caput, in quo sunt oēs sensus, & in alijs partibus corporis nō est nisi unum sensitiuum. f. tactus, & caput regit, gubernat, & p̄uidet oībus alijs mēbris. Ita dñs est caput, & tenetur prouidere oībus de domo. f. filiis, seruis, ancillis, & captiuis, corporaliter & spūaliter. Iō ille regulus, de quo legitur euangelii, ex quo fuit cōuerſus, curauit de oībus, de domo uocauit milites, sc̄ti feros &c. dicens, Ego non credeba in illū, p̄phetā Iesum, sed nō credo ex miraculis que uidī, & uos etiā uidebitis, & debetis credere in eū, & deus fecit sibi grām q̄ oēs crediderunt in eū. Patet thema. Ego inuenio in theologia, & ponunt clare a doctoribus tres gradus uere credentie, & credulitatis xpiane. Magister sn̄as in. iij. libro ponit illos dist. xxiij. Et sunt tres. f. Credere deum. Credere deo. Credere in deum.

Prim^o gradus h̄ p̄ sc̄iam itellectuāle.

Secd^o per reuerentiam cordialem.

Tertius per obediētiā generalem.

Et iste tertius gradus saluat hominem.

Istos

Istos tres gradus habuit iste rex. Iō dicit, Credidit ipse, & domus eius tota &c. Primus grad^o fidei xpiane est credere deū. f. dñm gubernatōrē, & rectorē iustū, bonum, & sapientē, potētē, & remuneratōrē bonorū & malorū, & qd̄ bonis dabit grām, malis penā, hoc est credere deū. Et ista credētia ab initio fuit necessaria usq; in finē mūdi. Ante incarnationē Iesu xpi, & añ ordinationē articulorū fidei, erat necessariū credere. f. q̄ iste mundus nō p̄ se, sed ab aliquo erat fact^o, imo hoc etiā est demonstrabile naturali lumine, uidelicet q̄ aliquis dñs est, qui fecit hūc mundū, & regit, & gubernat. Et talis credētia est necessaria. Ap̄s de isto gradu si dei dicit, Sine fide impossibile est q̄cūq; deo placere. Credere em̄ oportet accedentē ad deū, q̄a est, & q̄ inquirētib^o se remuneratōr sit. ad Heb. xj. Isti duo articuli. f. q̄ de^o est, & q̄ est remuneratōr inquirētū eū, & punitor nō inquirētū eū, semp̄ fuerūt necessarij ad credendū, nisi sit stultus q̄s, & insipiēs hō, sicut ille de quo dicit in ps̄ David, Dixit insipiēs in corde suo, nō est de^o. Sed q̄ habet naturalē itellectū, pōt cognoscere q̄ deus est p̄ itellectū. Priō si ego q̄rerē a uobis dicēs, Creditis q̄ in meo corpe sit aīa? diceretis q̄ sic, licet nō eam uideatis, sed ex naturali sciētia, ex operib^o que apparēt exterioris, q̄a uidetis in capite effectus quinq; sensui corporaliū. f. uidē, audire, loqui &c. que non p̄nt a corpe esse sine aīa, creditis in me esse animā rationālē. Itē q̄a brachia mouent, & uēter recipit, & emittit, & pedes mouent, & p̄cedūt, his certe cognoscit q̄ aīa est in corpore, licet nō uideat. Modo cogitare debetis q̄ caput hui^o mūdi sit celū. Duo brachia elementū ignis, & aeris, que sunt maioris actiuitatis. Vterus in quo sunt hūiditates aqua sit, & terra sit pedes. Modo qd̄ uidetis in capite? nōne uidetis ibi motū solis ab oriente in occidentē ita ordinate q̄ nunq̄ p̄ctm̄ uel defectū committit? Ita de motu lune crescendo & decrescēdo dicendū est. Item uidemus motū aliarum stellarū. Modo clarū est, licet nō ui-

deatur, q̄ est aliqua substātia spūalis, que mouet oīa ista, & illa est deus, q̄a sol, & luna, celū &c. irrationabilia sunt. Idē dicēdum est de motu duorū elementorū, quā si duorū brachiorū. f. de fulguribus, nubib^o, de claritate aeris, tonitruis, tēpestatib^o, clarū est q̄ aliquis est qui faciat ista, & ille est deus, & licet non uideat, ex his tñ effectibus pōt cognosci. Idē dicendū de aqua, que est quasi uterus. Itē terra q̄ pedibus assimilat, facit ordinate opera sua. Primo in uere arbores producit flores, & postea fruct^o, & sic de alijs. Et qui mouet, & gubernat terram, & facit ista, deus est. Si ergo motus corporis cogit ad credendū aīam esse in eo, ita etiā motus huius mūdi facit deum cognosci, de hoc uide b̄m̄ Tho. j. parte. q. j. art. iij. ibi p̄bat deū esse quinq; mjs. Prop̄t predictā rōnem dicunt aliqui magni doctores, q̄ homo est ad imaginē dei, isto modo q̄a sicut deus est solus, licet qui gubernat totum mundū, ita in homine est unus spūs, gubernans totū corpus, & sicut tota aīa est in toto, & tota in qualibet parte, ita de^o est totus in toto mūdo, & totus in qualibet parte. Deus creauit de terra hōiem, & secundum imaginē suā fecit illū. Et iterū cōuertit illū in ipsam, sup̄ple ad cogitandū, q̄a sicut est unus spūs in eo, ita unus deus est in toto mūdo. Ecclī. xviij. Sed hoc idē patet, & ponatur casus q̄ aliquis ignorans & simplex, sed uigēs naturali itellectu, intret palatium pape ut imperatoris solus, licet non uideat papam uel imperatorem, quando uidebit cameras, fenestras &c. statim cogitabit q̄ magnus dñs & potens fecit illud. Et ex ordinatione palatij cognoscet eius sapiētiam, & ex abundantia bonitatem. Ita in proposito. Cogitate quale palatium est iste totus mundus. Camere in quibus est dominus cum baronibus, filiis, & amicis, sunt alte collocate. f. in celo, nos sumus hic in stabulo cum bestiis. De ista domo autoritas, O Israel quam magna est domus dei, & ingens locus possessiōis eius. Baruch tertio. Fenestre sunt sol, luna, & stelle. Et scām-

na huius domus sunt mōtes, qui talē domū edificauit de⁹ est, & potentissim⁹, & quāta ordīe fecit, sapiēs est, q̄a & oib⁹ p̄uidet, bon⁹ est. Talis dñs potētissim⁹, sapiētissim⁹, & optim⁹, iust⁹ debet esse, dās bonis remunerationē, malis autē punitionē. Ecce quō cognoscit de⁹. Autori. Inuisibilia dei. f. gl̄ia, potētia, maiestas &c. a creatura mūdi, dicit glo. ab hoīe p̄ ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciunt, sempiterna quoq; uirt⁹ ei⁹, & diuinitas, ita ut sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent deū, nō sicut deū glorificauerūt, aut gr̄as egerūt, sed euannerūt in cogitationib⁹ suis, & obscuratū est insipiens cor eorū. Dicētes enim se esse sapiētes, stulti facti sunt. Ro. j. Philosophi in scholis cognouerūt deū, licet nō nominaret eū deū, sed primū pricipiū, ut in. xij. Meta. primā cām, primū motorē, motorem immobilē, primā intelligentiā. Sed dicit Aug⁹. q̄ in tēplo adorabāt idola cū populus. Ideo dicit ap̄s, q̄ cū cognouissent deū &c. Moraliter iste defect⁹ philosophorū est hodie in multis xpianis, q̄ cognoscunt deum, & tamen nō gl̄ificant, imo despicit⁹, & uituperant deū. Verbi gratia. In domo dñi sustinere inimicum dñi, & h̄re colloquia secreta, & recurrere ad illū i suis necessitatib⁹, magna iniuria dñi est &c. Hoc faciūt xpianixpo, sustinēdo diuinū, cōiuratorē &c. & recurrendo ad eos. Itē cū de⁹ sit in domo hui⁹ mūdi, tot⁹ in toto, & tot⁹ in qualibet parte, q̄ iuras, renegas, blasphemās, corā eo iuras &c. uel tu nō credis, uel si credis, & tñ facis ista, peior es philosophis infidelib⁹. Itē credis & scis q̄ dñs q̄ p̄uidet suis seruitorib⁹ uult de eis aliquid seruitiū. Ita etiā dñs deus uult de nobis seruitiū, & ut seruem⁹ dñicā &c. Si credis, & nō facis, peior es q̄ philosophi. Ecce prim⁹ grad⁹ credētie, q̄ habet p̄ sciētia intellectuale. Sed s⁹ grad⁹ ascēdendo est maior. f. credere deo. i. uerbis eius. Multi credūt deū. q̄ nō credūt deo, sicut multi me sciūt esse, sed nō credūt mihi. i. x̄bis q̄ dico, uel ego credo demonib⁹. i. uer

bis eorū. Qui credūt deū, debēt etiā credere deo. f. uerbis, q̄ dicit. Legit enim de Abraam sene, cui p̄misit de⁹ dare filiū, cū esset senex, & etiā uxor antiqua. Dicit textus, Credidit deo Abraā, & reputatū est ei ad iustitiam. Gen. xv. Et dico q̄ iste gradus credētie uenit ex reuerētia. Magna enī reuerētia fit alicui p̄sone, dicēti aliquid supra intellectu, puta. f. q̄ homines uel asini uolāt, & crederet sibi sine iuramento, & testib⁹, p̄pter suā famā, bonā conscientiā, & bonitatē. Ita est de xpo lesu, q̄ uenit de ultra mare de celo empyreali, p̄ incarnationē & natiuitatē, & cepit nobis p̄dicādo dicere altissima, & supra rationē & intellectu naturalē. f. q̄ licet sit un⁹ deus, simplex & indiuisibilis, tū q̄ ille est tres p̄sone, p̄f. fili⁹, & spiritus sanctus. Vnde scriptura dicit, Tres sunt qui testimoniū dāt in celo. p̄f. uerbu⁹, & sp̄s sanctus. Et hic tres unū sunt. j. Io. v. Debet enī xpianus dicere, Dñe, ad hoc nō habeo rationē, nec argumentū, sed bene ad oppositū. Tamē dñe ex quo uos dicitis, credo firmiter, & nolo iuramentū nec testes. Hic est meritū fidei. Quia si dixisset solē esse lucidū, & homo crederet, grates nullas haberet. Item dixit aliud mirabile, qd⁹ de illis tribus personis nō p̄f. nec sp̄s sanctus, sed fili⁹ factus est homo. Magnū mirabile. Vñ dicit scriptura, Qui cū in forma dei esset, nō rapinam arbitratus est esse se equalē deo, sed semetipsum exinanīuit, formā serui accipiēs. f. corp⁹ & aīam, in s̄situdinē hoīm fact⁹, & habitu inuent⁹ ut hō. ad Phil. ij. Hoc mirabile credendū est, ut supra. Itē dicit q̄ fuit cōcept⁹ de Maria uirgine, sine hoīe, sicut granū formatur intra auellana. Itē q̄ fuit natus de matre manente incorrupta, sicut transit radius solis p̄ fenestrā uitreā, recipiēs colorem uitri, sed bonus xpian⁹ dicere ita se debet, Dñe, nō habeo rōnē, nec argumētū, sed credo dñe, q̄a articul⁹ fidei est. Qui cōcept⁹ de sp̄s sancto, natus ex Maria uirgine &c. Itē dixit nobis aliud mirabile, de sacro altaris, q̄ dicitis uerbis a sacerdote, ipse est ibi uerus deus, & hō, sicut est in

est in celo. Caro mea uere est cib⁹, & sanguis meus uere est potus. Qui māducat meā carnē, & bibit meū sanguinē, in me manet, & ego in illo. Item, Qui māducat hunc panē, uiuet in eternū. Io. vi. Si diceret q̄ hostia est alba, & rotūda, & crederet sibi, nec mirū. Greg. Fides non habet meritū, ubi humana rō p̄bet experimentū. Qui timetis deū, credite illi, & nō dicit illū, & non euacuabit merces uestra. Eccl. ij. Infideles, ut Iudei, Agareni, credūt deū, sed non deo, iō euacuabit merces eorū. Tertius gradus fidei est credere in deū. i. credendo in ip̄m p̄ bona op̄a ire. Vñ scriptura, Qui credit in me, op̄a q̄ ego facio & ip̄e faciet. Io. xij. Qui est in p̄tō mortali, licet credat deū, & credat deo, non tñ credit in deū, eundo ad eum. Aliqui sunt passus eundē ad eum. Primus est cōtritio peccatorū. Quemadmodū puer, qui cecidit in lutū plorat, sic quilibet nostrum debet facere, q̄ uidet suā uitā immūdā, & deturpatā, p̄ supbiā, auaritiā &c. Secund⁹ passus est cōfessio, sicut puer qui cecidit in luto flens recurrit ad matrē, que ip̄m lauat, & mutat aliā uestē, sic recurrendū est ad matrē n̄fam ecclesiā, ad cōsistendū, ostēdendo immū diciam, q̄ lauat nos & uestit, q̄ absoluit nos &c. Quia sicut erat prius quis indutus ueste superbie, pōpe, & uanitatis, ita post induit hūilitatis ueste, & sic de alijs. Qui facit ista, credit in deū, q̄a tēdit ad illū. Ois q̄ credit in illū, nō dicit, illi, nō cōfundet. Ro. x. Secus de credētib⁹ solū duob⁹ primis modis. De hoc tertio mō credēdi intelligit illud uerbū, Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, qui uero non crediderit condemnabitur. Mar. xvj. Vide expositionem huius autoritatis.

Dñica. xxj. post trinitatem. Sermo. iij.

Induite uos armaturā dei ut possitis stare ad uersus insidias diaboli. Verbu⁹ istud habet textualiter ad Ephe. vj. &c. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione & introductione materie predicande sciē-

dum qd⁹ nos inuenimus in sacra scriptura, q̄ xps uenit in hunc mundū ut rex intrans campū pro liberatione pp̄s sui a captiuitate & morte. Ratio. Ex quo Adā peccauit cōtra deum, faciendo uoluntatem diaboli potius q̄ dei, extunc diabolus tyrannice accepit tantum dñum in hunc mūdū, q̄ oēs hoīes tenebat captos intra clausuram p̄tōrum ianuis clausis. Ianue erant ignorantie de deo, errores, & falsē opinionēs, quilibet faciebat sibi deum. i. idola, & post mortem diabolus ducebat aīas ad infernū. Ecce in qua captiuitate erat pp̄s. Sed quid fecit filius dei? motus fili⁹ dei ex cōpāssione & pietate, intrauit in hunc mundū ut in campum &c. & p̄liū cōmisit cum diabolo in die ueneris sancta, & fuit grauiter uulneratus in capite, in manibus &c. Sed liberavit populum suum intantum, quod omnes obedientes & credentes sibi sunt liberi. Autoritas. Attollite portas principes uestras scilicet ignorantie, & erroris, quia nobis ostendit portas ueritatis, & eleuamini porte eternales. f. ex duratione longa, & introibit rex gl̄ie, Quis est iste rex glorie? Dñs fortis, & potens, dñs potens in prelio. ps. xxij. Hoc dicit Dauid illuminatus sp̄itus sancto, preuidentis xp̄i preliū. Item alia autoritas noui testamenti maioris autoritatis q̄ Dauid, quia xp̄i est. Lu. xj. Cum fortis armatus, i. diabolus custodit atriū suum. i. plateam huius mundi, quā tyrannice occupauit, in pace sunt omnia que possidet. Quia nec hoīes nec angeli erant sufficientes ad expellendū eū. Si autē fortior illo. f. xps superueniens uicerit eū, uniuersa arma eius. i. peccati auferet, in quibus habebat fiduciā, & spolia eius. i. naturā humanam, distribuet in ordinibus angelorum collocando. Patet ergo ratione & autoritate q̄ xps uenit in hunc mūdū ut princeps ad bellū pro liberatione populi sui. Creditis q̄ intrauerit hoc bellū sine armis? nō credatis, imo optime armat⁹ fuit oib⁹ x̄tutibus. Auto. Accipiet armaturā zelus illius. Tñ diligit aīas, q̄ nunquā fuit uir tam zelotipus de uxore

sua, nec filia de patre, nec dñs de ancilla, sicut xps de aia. Io dicit, Zelus illi, & armabit creaturā. i. hūanitatē & tutibus, qā diuinitas est semp armata ad ultionē inimicorum. Sap. v. Fiat ergo cōclusio, qñ rex ingressus capū armat, nōne & milites armantur? Ideo militibus. i. nobis dicit thema, Induite armaturam dei. s. uirtutes, bona merita, & patet thema. Tria debent nos inducere & incitare ad recipiendum arma uirtutum, & bone uite.

Primus locus in quo stamus.

Secundus inimici quos habemus.

Tertius premiū quod expectamus.

De his tribus dicit thema, Induite uos armaturā dei. Dico primo q debemus armari ppter locum in quo stam, qui est mundus iste, quia sumus in medio duorum extremorū cōtrariorū. s. celi beatorum, & inferni damnatorū. In celo enim nō oportet armari, quia nō timēt inimicos, nec demones, nullam habēt malam uoluntatē, nec aduersitatē, nec impatiētiā, imo sunt in quiete perpetua, & in pace secura sine fine. Autoritas dei per os pphete, Sedebit pps me in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiducie, & in requie opulenta. Et securitas usque in sempiternū. Esa. xxxij. Nota cum dicit, in pulchritudine pacis. In hoc mūdo pax vertitur in turpitudinē. Milites em tpe guerre sunt cum timore, orant, confitentur, sed tpe pacis dant se inhonestatibus, fortis, luxurie erga mulieres, puelas maritatas, uirgines, & moniales, non sic de pace paradisi. Ideo dicit, Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. Et secūdo dicit, Et in tabernaculis fiducie. Ista tabernacula sunt ille mansiones, de quib dicit xps, In domo patris mei mansiones multe sunt. Io. xiiij. s. nouem ordines angelorum, in quibus popul⁹ dei collocatur & distribuitur. Aliqui cum angelis, ut penitentes, & sic de alijs. Dicitur tertio, in requie opulenta. In hoc mundo multi habent pacē cum pximo, sed habent paupertatē & indigentiā. Sed illi de paradiso cum pace habēt & abundantiam omnīū rerū, quicquid uolunt,

quicquid desiderāt, habēt. Quarto dicitur, Et securitas usq in sempiternū. Multoties in hac uita habemus pacem, sed timentus de futuro ne habeamus guerrā, sed in paradiso est securitas eterna. Ideo nō oportet ibi armari, sed in inferno, licet esset eis bonū armari, nō tñ pnt. Rō, quia sunt captiui, & iam perpetuis carceribus deputati. Ideo nō pnt armari, nisi pro tanto q in illa malicia obstinati sūt & indurati, quia nō desiderāt nisi malū, uel nisi male, uellent q oēs essent etiam dñati cū eis. Et licet habeant liberū arbitriū, tñ ligatū est, & nō pnt exire in ali quod bonū opus. Congregabunt in congregatione unius fascis in lacū, & claudēt ibi in carcere. Esa. xliij. Nota, congregabunt in cōgregatiōe unius fascis, igniti supple. Sicut quilibet titio p se cōburit, sed qñ congregat in unū magis cōburitur, quia unus uiuat aliū ad comburendū. Ita in inferno quilibet dñat⁹ cōburitur, sed quādo plures sunt, magis cōburuntur. In hoc mūdo solatiū est miseris socios habere penarū. Cuidere perditionē uiuorū uel bonorū, sed in inferno quāto plures sunt, tanto pena est maior. In celo ergo nō est necessariū armari, & in inferno nō pnt, sed nobis est necessariū, qui nondū sumus in celo, nec in inferno. Ideo dicit thema, Induite uos. s. modo dū estis in capis, ut nō uincamini ab inimicis, ubi est cōtinuū bellū contra uitā & pēā. Iob. vij. Militia est uita hoīs sup terrā, nō dicit in celo, nec in inferno. Et sicut dies mercenarij dies eius. Mercenari⁹ em si bene uel male laborat, meretur salariū uel penā. Ita de nobis. Si bñ laboram⁹ in operibus bonis, & uirtuosis, & bona uita, meremur salariū p alia, sed si ex pētis uincimur in carcere peccati, erimus captiui in inferno. Remedium ergo est ut abijciam⁹ opera tenebrarū, & induamur arma lucis, sic ut in die honeste ambulemus. Ro. xiiij. Quilibet scit suā bonā uitā uel malā, & si tēte in pētis, foras ea expellat. Abijciamus ergo opa tenebrarū. s. pēā, & induamur arma lucis. s. uirtutes pēō oppositas. uerbigfa.

bigfa. Si aliquis sentit in se illud op⁹ tenebrosum. s. superbie, pōpe, uane glorie, abijciat, & induat humilitate, ut xps, & ygo Maria de quo Lu. j. Respexit humilitatē ancille sue &c. Itē idē dicendū est de ope tenebroso. s. auaricie, usure, rapine, simonie, & sic de alijs. Dico q sed a rō, quare debemus armari, est ppter inimicos quos habemus. Si uultis aperire oculos aīarū, ad uidendū quales inimicos habem⁹. s. demones, qā inter hoīes nō debet esse inimicitia seu guerra, sed cōtra demones qui uolūt nām dñatio nē & corruptionē, cōtra istos fortiter pugnare debem⁹. Aut. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē, & sanguinem, sed aduersus principes, & ptates, aduersus mūdi rectores tenebrarū harū, cōtra spūalia nequitie in celestib⁹. ad Eph. vj. quasi uellet dicere apłs, Quare debetis armari armis yrtutū, qā nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinem. i. hoīes, sed aduersus pncipes & ptates. q. d. inimici nři sūt ita potētes, q respectu nři sunt ut pncipes, siue reges respectu unī⁹ pastoris. Maior em est potētia eorū leone, si de⁹ permitteret, subito destruerēt totū mundū, tāta est ptas eorū, & nos miseri sum⁹ debiles uermes, & corrupti. Iō necessariū est armari. Secūdo est nobis colluctatio aduersus mūdi rectores tenebrarū harū. Ipsi uero sunt astutissimi, ut hoīes armos, q diu secuti sunt arma, & bella respectu rusticorū inexpertorū. Septē milia annorū sunt, q demones sequunt arma, iō sciūt bñ ubi debēt percutere, & nos miseri nescim⁹ adhuc quid est bellū spūale, & illi nūq fecerūt aliud cōtra patriarchas, pphetas, apłs, & etiā cōtra xpm & uirginē Mariā. Tertio est nobis colluctatio cōtra spūalia nequitie. i. cōtra spūs nequā, qui sunt inuisibiles. Periculū esset cecis pugnare contra inimicos inuisibiles, un⁹ esset sufficiens ad centū. Ita de nobis, qui sum⁹ cecī in hoc mūdo, qā nō possum⁹ uidere demones, qui uadūt in circuitu, percutiēdo mō unū in capite p superbiā, mō aliū in gutture per gulā, & sic de alijs. Oportet ergo nos ar

mari cōtra istos tentationū. Quarto dicit, in celestib⁹. Ipsi enim hnt aduātagiū. Dicit milites, & etiā Vegeti⁹ de re militari, q q pōt hē aduātagiū de colle, siue de mōte &c. bene stat in bello. Ita demones hnt aduātagiū, tenent em nos sub manu. In inferno em quot sunt aīe, tot sunt demones ad torquēdū, sed in aere caliginoso est magna multitudo demonū ad nostrū exercitiū, & tentationē nostrā. De hoc uide. s. Tho. j. parte. q. lxiiij. arti. iij. Sunt enim ut atomi in radio solari. Ecce quomodo habēt aduātagiū. Vide ergo uobis si debemus amari? Ergo induite uos armaturam dei, ut possitis stare aduersus insidias diaboli, ad Eph. vj. Dico tertio q debet mouere nos ad armandum premiū quod expectam⁹. Premiū debitū legitime laborantibus est corona celestis glorie. Multum crederet lucrari, qui in uno bello obtineret coronam regis Francie, Arragonie, Castelle, que nihil ualent uel parū, quia si hic lucrantur, aīe non nūq perduntur post mortem. Item subiiciuntur tot miseris & indigentis. Sed corona paradisi, que datur aīe intranti paradysum per xpm, ut depingit de uirgine Maria, Veni amica mea, ueni coronaberis. Cant. iij. ex quo semel recipitur, nunq perditur, & ex quo collocatur in cathedra, habet abundantia omnīū rerū. Ideo oēs labores oīm bonorū operū dulces debēt esse nobis pro illa corona obtinenda. Dicat hic miraculū de uitis patrū, de illo q in una nocte lucratus est septē coronas, quia cōtradixit tentationi ne dormiret. Modo si pro tam leui re ille obtinuit septem coronas, quid erit de nobis si uolumus cōtradidere, & resistere fortiter tentationi de superbiā? qñ dicit demon, O talis uadit sic &c. nō credatis sibi. Idē de tentatione auaricie, qñ dicit, Talis ascendit, & cōgregauit diuitias, quia mutauit, uel emebat &c. aduātagiū, uel uēdebat pñs ppter solutionis dilationē, non credatis sibi, sed fortiter resistite. Idē de luxuria dicit, O quantū solatiū esset cum tali iuuenula peccare. Idē de

vinclata, nō credatis sibi. Idē de pñia qñ dicit, Et quare uis facere pñiam? forte nō cebit tibi, & c. nō credatis sibi, quia si estis fortis, & uincitis, habebitis coronā. De hoc auto. Labora sicut bonus miles Iesu xpi. Rō subdit, qā nō coronabit nisi q legitime certauerit. ij. The. ij. Legit de Romanis duobus, q mittebāt cōtra prouincias, qui bellabāt uiriliter, & cū magnis periculis, expectātes coronā de lauro ad introitū Rome. Nos ergo debemus fortius animari, q non de lauro, sed de auro coronabimur in porta paradisi, & laudabimur ab angelis & sanctis. Iō apłs, Ois q in agone contēdit, ab oibus se abstinet. & illi quidē ut corruptibilē coronā accipiant, nos autē incorruptam. j. ad Cor. ix. Ergo cōsiderādo locū, in quo sumus, inimicos quos habem⁹, & premiū quod speramus, armari debemus. Ergo induite uos & c.

De eadem dñica. Sermo. iij.

Accipite armaturā dei. ad Eph. vj. In ser. hesternō declarauī quāt & quare debem⁹ armari. Mō iuxta debem⁹ declarare qualia arma & que debemus recipere ut simus fortes cōtra diaboli tentationes, mundi occasiones, carnis īclinationes, & anti xpi impugnationes. Salutē ygo Maria. Pro intellectu huius ybi sciendū q doctrina est cōis in sacra theologia, & approbata per oēs doctores & magistros in theologia, q peccare est ita cōe creaturis humanis huius mūdi, q solū exceptis duobus. s. Iesu xpo, & uirgine Maria, nullus alius hō pōt excusari quin ceciderit, uel aliqn in pñō fuerit. Mte sātē persone & spūales fuerūt in hoc mūdo, & inde non pñt excusari a pñis. Hoc patet p regulā philosophie, Quod a natura inest, temp inest nature specificē. Vt intelligatis regulam. Coruus a natura est niger, ergo nigredo oibus inest naturalis uel formalis. Idē de albedine cygni, & pictura uel uarietate paonis uel upue. Idē de hoibus q habēāt duos oculos, & quinq; digitos i qua libet manu, & quolibet pede. Patet regu

la philosophie. Mō uideam⁹ in theologia peccare utrū inest hoib⁹ a natura? Dico q sic. Nā in pñō cōcurrūt tria. s. principium, mediū, & finis. Prima duo sunt a natura. Tertiū yō a uolūtate. Iō est culpa & pñm ex cōsensu uolūtatis. Pñm em incipit a sensib⁹ corporis, q natura īclinant ad malū, sicut oculi ad uidēdū ēt illicita & c. Itē audit⁹, & odorat⁹, & gust⁹ sūt inclinant. Similiter & inclinat tactus manū, uel aliarū partiū inclinatū ad luxuriā, & malū. Et talis inclinatio non est pñm, qā naturalis est, sed est principium peccati. Medium yō peccati est in imaginatiōe, qñ. s. hō cogitat quō fieret peccatū, nec illa est pñm, qā naturalis est, sed mediū peccati, hoc etiā est naturale. Auto. Sensus & cogitatio. i. imaginatio hūa ni cordis ad malū prona sūt ab adoleſcētia sua. Gen. viij. Patet q principiu & mediū peccati est a natura, finis uero a uolūtate, qñ uolūtās cōsentit, tunc est pñm cōsummatū. Pñm cū cōsummatū fuerit, nō dicit, īchoatū uel mediātū, gñrat mortē. Ia. j. Patet ergo q pñm a natura inest qñ ad hoc, qā principiu & mediū sunt a natura. Auto. Nequā est natio eorū, & naturalis malicia ipōr. Sap. xij. Qñ de⁹ creauit Adā & Euā, creauit eos in tanta equitate, q sensus & imaginatio cōcordabant cū rōne, intū cū essent nudi in paradiso, & Eua esset pulchrior mulier q unq fuit, uirgine Maria excepta, & respicerent se mutuo, nō erat desideriu, nec cōcupiscētia in eis, imo in paradiso terrestri in tantā equitate & conformitate erāt, q nec sensus, nec imaginatio, nec rō in aliquo discrepabāt, & illa dicit iustitia originā. Sed postquam per eos fuit pñm cōmissum cōtra dei preceptū, comedēdo de ligno & c. O dixit deus, tā tam male usi fuitis gratia per me uobis data, & abstulit illis illā gratiā equitatis, & dimisit principijs naturalibus, statim fuit in eis mort⁹ sensualitatis & imaginatiōis contra rōnem, intantū q habuerunt sibi facere perisomata de folijs ficulnee, & sic cōsequēter sumus sine illa equitate. Iō dicit, Nequam est ratio eorū. Et hoc sequit⁹ natu-

ralis

ralis malicia. i. pñm. Ex dicta auto. clare innuit q pñm, qñ ad principium & mediū, est naturale. Itē alia autof. apł loquētis de se & de alijs dicentis, Nos oēs aliqn conuersati sumus in desiderijs carnis nostre, faciētes uolūtātē carnis. i. sensualitatis, ecce principiu peccati, & cogitationis, mediū, & eramus natura filij ire, sicut & ceteri. ad Eph. ij. Fiat ergo ratio ex regula. Si q a natura est, semper inest, pñm inest a natura, ut probauī, ergo semper inest, nisi de gratia speciali eximatur ut ygo Maria. Hoc dicit Aug. de gratia & natura. Si oēs sātī & sanctē dū adhuc uerēt, interrogati fuissent utrū sine pñō essent, oēs rñdissent, Si dixerim⁹ qñ peccatū non habemus, ipsi nos seducimus, & ueritas in nobis nō est. j. lo. j. Ex hoc ergo habet q nullus fuit ita armatus uirtute, sanctitate, & gratia, quin sagitta peccati arma penetrauerit, nisi armatura xpi. Si ergo nos, q sumus in cāpo, uolumus armari, que arma recipiem⁹? sanctōrū? nō, qā nō sunt probata, sed xpi. Iō dicit thema, Accipite armaturā dei. Nō intendit dicere apłs taliter q nunquā peccemus, sed quia dicit, sequamur eū iuxta dictum beati Petri, Sequamini uestigia eius qui pñm nō fecit. j. Pe. ij. Et alibi. i. iij. ca. ait, Xpo passō in carne, & uos eadem cogitatione armamini. Igī uideamus que arma sunt accipiēda, ut armem⁹ nos, & aſsimilemur xpo. Dico q nescirē inuenire meliorē armaturam q apłs, q dicit, State succincti lūbos uſos in ueritate, & induiti lorica iustitie, & calciati pedes in preparatione euāgelij pacis. In oibus sumētes scūtū fidei, in quo possitis oia tela ne quisimū ignea extinguere, & galeā salutis assumite, & gladium spūs, quod est ybum dei. ad Eph. vj. Vbi dat nobis sex armaturas.

Prima est cinctura de castimonia integrali.

Secunda lorica de iustitia generali.

Tertia calce⁹ de cōcordia fraternali.

Quarta scūtum de credentia uirtuali.

Quinta capillicia de confidentia celestiali.

Sexta gladius de iustitia spirituali.

Dico primo cū dicit, State succincti lūbos uestros in ueritate. Hoc uidet ad experientiā, q hō fortior est cinctus, quā sine cinctura, iō bellātes cingūt se. Hic oñ dī q in bello spūali stringamus nos cingulo. s. castimoniae integralis, quia dicit Gre. q luxuria est in renibus. Ideo uiuamus caste cōtra malas inclinationes carnis, alias qui nō uiuit caste, cadit in multa pñā, false iurando, diffamādo, occidēdo, ad cooperiendū pñm, imo quod peius est, tenēdo cōcubinā, ad demones recurrendo, inuocando ut possint habere mulieres. Ecce quare dicit, State sic. lūbos uestros. s. caste uiuēdo. Nota cum dicit, i ueritate. Dicit regu. philosophie q ueritas est adequatio. i. conformitas rei ad intellectū. qñ. s. res cōcordat ad extra, sicut existit in intellectu ueritatis, sicut quādo ego cōcipio fortem currere, si ita est a parte rei. s. q currat, tunc res correspondet cōceptui uel uerbo intelligibili, & ppterea dicit Philosophus j. Perihermenias, Sunt enim ea que sunt in uoce earū que sunt in anima passionū note, ergo castitas est, quādo illud opus nō fit, nec in mente desiderat. Tūc fit adequatio rei ad intellectū, quoniam intellectus non cogitat, nec desiderat ab intra, nec in re op⁹ fit ad extra. Quid ualet castitas dicētium, Non facerē opus, quia essem diffamatus, si desiderant facere si secrete posset fieri, & permanere, talis est castus, sed non in rei ueritate. Idē etiā de religioso & clerico, qui propter uerecundiā gentiū uiuunt caste, sed in mente desiderant, non ibi est adequatio rei ad intellectū. Idē de sene, qui nō pōt, & desiderat cogitādo, Quo uenerūt peccata que opa baris prius. s. cū eras iuuenis. Dico q talis non est castus in ueritate. State ergo succincti. Benedictus est qui isto cingulo stringit renes corporis & cordis, & cōcordat uerbū Christi dicentis, Sint lūbi uestri precincti, & lucerne ardētes in manibus uestris. Lu. xij. Illi qui uadunt circū spiciendo, spaciādo, q non sunt contenti de uxoribus, & uadūt & c. dicit xps, Sint

N n s lumbi

lumbi uestri precincti, & lucerne arden-
tes in manibus uestris, quia luxuriosi u-
adit de nocte, querunt tenebras & latibu-
la, & qui male agit, odit lucem. Ideo sunt
lucerne ardentes. i. opera clara in manib⁹
uestris. Itē contra illos qui dicunt, Faciā,
& postea cōfitebor. Et miser si moreris
in pēto, ut ille qui dormiebat cū quadā
muliere, & dom⁹ cecidit, & mortui sunt,
& dānari. Item esto q³ cōfitearis, oportet
facere pñiam, uel hic, uel in purgatorio,
uel in inferno. Iō nolite querere talia so-
cialia. Ecce prima armatura, castimonie
integralis. i. mente & corpore. Secunda
armatura est lorica de iustitia generali,
cum dicit, Induite lorica iustitie. Secun-
dum Philosophū iustitia dicit lorica, que
totū hominē armat in circuitu, ante & re-
tro, a dextris & a sinistris. Ita iustitia oib⁹
ante & retro dat qd³ suū est. Illi q³ stāt an-
te, sunt uxor, filij, & famuli. Istis tenemi-
ni dare instructiones, ne iurent nisi per
aduerbia, ne mentiātur, ne rapiāt, sed q³
cōfiteant⁹, & cōcēt, & orēt, & ipsi etiam
tenent dare patri seu dño honorē. Eccl⁹.
vij. Filij tibi sunt, erudi illos. Sic bonus
Thobias docuit filiū suū ab ifantia time-
re deū, & cauere ab omni pēto. Thob. ij.
Retro sunt illi, qui iā trāserūt ut defun-
cti. Istis tenemur dare orōnē, maxime he-
redes, manumissores, cōplēdo testamen-
ta. A dextris sunt ecclesiastici, prelati, &
alii. Istis tenemini dare reuerētiā. A si-
nistris sunt illi quos defraudamus, si uo-
lumus saluari, satis faciamus quibus tene-
mur ad restitutionē. Ecce lorica iustitie,
circūdans totum hominē. Benedictus q³
pōt dicere, nihil debeo alicui. Si habes
mille florenos de bono iusto, & unū de
malo iniusto, ille corrumper alios, ut po-
ma corrupta contrūpunt poma recentia.
Qui habet istam iustitiā generalē, pōt
dicere, iustitia indutus sum, & uestiui me
sicut uestimēto &c. Job. xix. Tertia ar-
matura cū dicit, Calciati pedes in prepa-
rationē euāgelij pacis. Hic armat nos de
cōcordia fraterna. Differūt enim calcia-
tus & discalciatus. Discalciatus em̄ sentit
spinas, apillos, & uiarum obliquitates, &

duricias, calciatus uero nō. Ita qui habet
concordiā fraternalem, calciatus est, &
nō sentit spinas, uerba aspera, dura, iniu-
rias, & fraudes sibi illatas. Dicit sibi, Vos
estis hypocrita, dicit, non dicitis filij ex
toto falsum, & sic de alijs. Sed mō pauci
uadūt calciati, oēs uadimus discalciati,
nō solum homines, sed etiam mulieres,
que de nihilo se sentiūt, dicentes, Non
loquerer ei, qā dixit mihi, cauillatrix.
&c. De decē annis recordātur de iniuria.
Ideo dicit, calciati. O si diceret aliquis,
Ego non uiuicabo me de morte patris,
cum sit tanta iniuria, uel filij, seu fratris
&c. Maior dñs est Iesus xp̄s, q³ in cruce di-
xit, Pater, dimitte illis, non em̄ sciunt qd
faciūt. Luc. xxij. Ergo calciamēta habebit
tis in pedibus uestris, tenentes baculos
in manibus. Exo. xij. Baculus iste de quo
dixit, illo percutiendi sunt demones. Et
est baculus quo sustētamur, qā si aliquis
te iniuriat diffamādo, tene baculum in
manibus, non tē uindicando, qā dicebat
xp̄s in cruce existenti, Vah qui destruis
tēplū, &c. Alios saluos fecit &c. & sic de
alijs. Sed ipse ait, Pater ignosce illis &c.
Quarto sumentes scutū fidei, in quo pos-
sitis omnia tela nequissimi ignea extin-
guere. Hic autē armat nos de scuto cre-
dentie. Ratio, quare fides dicit scutū. Scu-
tū non est factū longū aut rotundū, sed
habet tres angulos. Ita fidē habemus de
deo, & firmiter credimus q³ sit unus in
essentia, & trinus in personis. Secūda rō
est, quia scutū portat in sinistra parte. Si-
cut in homine sunt dextra & sinistra, ita
sunt due uite. i. eterna in paradiso, & ista
dextra est & tp̄alis in hoc mūdo que dicit
tur sinistra. Auto. Leua. i. sinistra eius (sub
capite meo, & dextera illius amplexabit
me. Can. ij. In paradiso nō est fides, quia
fides est credere quod non uides. In pa-
radiso totum uides clare, sed scutū fidei
portatur in sinistra. i. in hac uita. Nos mō
credimus trinitatē, sed in paradiso non,
quia uidebimus clare, & poterimus tunc
dicere, Sicut audiui⁹. i. in ecclesia xp̄ia
na, sic uidimus in ciuitate dñi uirtutum.
Not. in quo possitis oīa tela nequissimi
ignea

ignea extinguere. Aliqui sunt nequā, ut
Christiani qui habēt fidem & malā uitā,
credūt xp̄m esse deum, sed nolūt ei obe-
dire. Nequiores sunt, q³ non habēt fidem
nec obediētā, ut infideles. Sed nequissi-
mus erit antixps cito uēturus. Scutum fi-
dei stat in Credo. Dicit semel. Ideo di-
cit, in oibus supple diebus, sumētes scu-
tū fidei mane & sero cū protestatione, &
defendat uos ab antixpo. De isto scuto
David, Scuto circundabit te ueritas eius,
non timebis &c. ps. xc. Veritas dei est scu-
tū fidei. i. Credo, contra omnia tela ne-
quissimi. i. antixpi, qui mittet quatuor ia-
cula huic mūdo. i. Primū disputationū.
Secundū prosperitatum. Tertium falsō-
rū miraculorum. Quartū tormentorum.
omnia scuto extinguunt. Quinta est, ga-
leā salutis assume. Hic armat nos in ca-
pite de capillicia, & de confidentia cele-
stiali, recte galea cōparatur confidentie.
Rō, tres sunt uirtutes theologice, sci-
licet fides, spes, & charitas, & spes est al-
tior, non dico maior est spes, quia fides
& charitas duas partes habent, altam &
bassum. Fides habet q³ est unus deus, pa-
ter, filius, & spūs sanctus, istud est altum.
Item bassum propter xp̄i incarnationē.
Item de gloria altiori in celo, quā deus
dabit bonis, credere penas inferni, quas
deus dabit malis, & sic fides habet altum
& bassum. Charitas in duobus consistit
preceptis. i. diligere deum, & proximū.
deū ut altum, proximum ut bassum. Spes
uero tantū est alta, quia in nullo est sperā-
dū nisi in deo. De illis qui sperant in ho-
mine, dicit propheta, Maledictus homo
qui confidit in homine. Hiere. xvij. Ergo
spes habet tantū altū in deo. Benedictus
uir qui confidit in dño, & erit dominus
fiducia eius. Hiere. xvij. Ecce galea alta.
Ergo amfētis uos, nō ponatis spem ue-
strā in rebus tēporalibus, sed in deo. Ver-
bigratia. Bonus & aptus medicus qñ reci-
pit infirmū in cura, non debet confidere
q³ ipse dabit sanitatem, quia effectus dei
est, sed dicat, Ego faciam secūdū artē &
meam scientiam, sed q³ sequatur effect⁹
sanitatis, cōfidatis in deo. Sextus gladi⁹,

quod est uerbū dei. Ex quo em̄ sumus ar-
mati in renibus de castimonia integrali,
& lorica de iustitia generali, & pedibus
calciati de concordia fraterna. In fini-
stra manu scuto fidei, & galea confiden-
tie celestis. Oratio armat nos manu dex-
tra gladio iustitie spiritualis. Scutum est
ad defendendum. Ensis uel gladius ad
offendendum. Ita oratio est ensis uel
gladius quo percutiuntur inimici no-
stri, quando mane & sero deuote orat.
Primo signando se, & flexis genibus co-
gitando q³ uidens xp̄m quem sc̄i adō-
rant, qui inimicatur nobis, talis oratio di-
cit gladius, quia ore, & corde cogitando
debet dici, & tunc inimicus nō audet ap-
propinquare. Dicit de Iuliano apostata,
qui inuocabat demones, & eos mittebat
cū literis, & intra horam redibant cū rñ-
sione, sed sic non est faciēdū nobiscum,
ne creatorem nostrum cōmoueamus, q³
unicuiq³ secūdū sua merita retribuet, ut
dicitur Apo. xix. de ore eius. i. orantis. p
cedit gladius ex utraq³ parte acutus, ut in
ipso percutiat gentes. Ecce quare dicit
thema, Accipite armaturam dei.

De eadem dominica. xxj. post Trini-
tatem. Sermo. v.

Tate in preparatione
euangelij. Verbum istud
habetur Ephe. vj. Saluetur
uirgo Maria. Pro declara-
tione huius uerbi sciendū
q³ in theologia inuenitur magna differē-
tia inter preparationem cordis, & execu-
tionem operis, quia licet homo aliquid
conficere uelit, potest tamen impediri.
Verbi gratia. Quilibet habet liberum ar-
bitrium eligendi, ordinandi &c. sed exe-
cutio sepe impedit, qā eritis pauper, nō
habebitis ad manducandū. Patet ergo q³
preparatio est in corde, & executio non.
Item multi pñt cogitare, & preparare se,
ut uadant ad sanctū Iacobum, uel Hie-
rusalem, sed si esset contractus, non
poteritis exequi. Item multi dispo-
nunt, ordinant, & desiderant ire ad ec-
clesiam, si interea incidunt in infirmita-
tes, tūc executio est impedita. Quod autē
diffe-

differecia est inter pparationē & executionē. Auctori. Cor hominis disponit uia suā. s. p. liberū arbitriū, sed dñi est dirigere gressus eius. puer. xvj. Itē alia ibidē. Hominis est animū preparare, & dñi gubernare linguā. Nota, hominis est preparare animū ad p̄dicandū, uel disputandū &c. sed executio ad extra dñi est gubernare linguā. Quia ergo executiones operum ad extra non sunt in libero arbitrio, sed pparationes, ideo dicit thema, State in pparatione euāgelij. Nō dicit in executione, q̄a sanctū euāgelij precipit facere eleemosynam. Vñ si nō habetis, sufficit habere cor pparatū, q̄ si habetis, tunc faceretis. Item precipit confiteri, sed sufficit habere cor pparatū. Idē de alijs operib⁹. Patet thema. Diceret alijs, In q̄b⁹ stat euāgelij xpī? Dico q̄ tota doctrīa euāgelica cōstitit i q̄tuor.

Primo in simplici credētia.

Secundo in plena obedientia.

Tertio in digna penitentia.

Quarto in firma perseuerantia.

De omnibus istis & in speciali dicit the. State in pparatione euāgelij. Dico primo q̄ sanctū euāgelij precipit habere simplicem credentiam, simplex credētia est alicui credere de magnis & mirabilibus reb⁹ factis, & altioris dignitatis, pfectioris sanctitatis, & plenioris sapientie, q̄ nunq̄ mentitur, tanto eius assertioni simplicius est credendum sine iuramento & testibus. Talem credentiam uult Christ⁹ a nobis. i. ut alta, inuisibilia, & incomprehensibilia fidei transcendentis simpliciter credamus, nō ponendo nos in disputatione. s. quō potest hoc esse &c. Non uelle testes &c. sed dicere, quia uos dñe dicitis, qui nō potestis dicere falsum, credo simplici uerbo, licet intellectus meus nō potest cōprehendere. In hoc facimus xpō magnum honorē. Verbi grā. Quilibet xpianus credit trinitatem, & hic non uidetur quomodo tres persone sint una essentia, tñ quia uos mihi dicitis, ego credo, ex quo estis tante sanctitatis, dignitatis, & sapientie, q̄ nō potestis mentiri &c. Itē dicitis q̄ est de⁹ & hō, credo ut supra

in precedenti sermone. Autoritas de oib⁹ his, Venit Iesus in Galileam p̄dicās euāgelij regni, & dicēs, Penitemini, & credite euāgelio &c. Mar. j. Nota aduentus in Galileam, q̄ interpretatur rota, s. gnat xpī incarnationem, per quam uenit in istū mūdū uolubilē, ut p̄dicaret euāgelij regni dei, quia. s. credentes portat ad regnū dei. Iō apostolus, Nō erubescō euāgelij. Virtus em̄ dei est i salutē omni credenti. Ro. j. Non erubescō, sicut faciunt multi, p̄dicātes Ouidiū, Vergiliū, Terentium, & alīs fabulas poeticas, in q̄bus nulla est fides, quia multa mētuntur poete, ut dicitur in j. Metaphy. Dico secūdo &c. s. plena obedientia, nō solū euāgelij xpī p̄cipit simplici credētia, sed & plenā obedientiā. Rō. Nullus dñs est cōtēus de sola credentia subditorum erga ipm, sed oportet reddere obedientiam plenā. Si enim credis q̄ xps sit dñs, rex, saluator op̄s. Ergo sis ei obediens, quia obedientia sequitur ad credentiā. In hoc ostenduntur illi qui credūt Christo, q̄ ad extra ei obediūt. Xps p̄cipit nō ire ad diuinos &c. sed recurrere ad deū in necessitatibus. Qui nō recurrit, obediens est, sed modo tot sunt inobedientes. Tales licet ore nō dicāt, ppter timorē, opere tñ ostendunt deū nō oīpōtētē &c. Itē si credis ipm deū, ostende obediēdo, q̄ p̄cepit nō iurare, luxuriari, blasphemare &c. quia de rege suo & prelato hō loquitur cū reuerētia. Itē q̄libet domin⁹ uult de seruis suis, q̄bus puidet, aliquod seruitiū. Cū ergo xps sit dominus, dans nobis prouisionē rerum oīm, faciamus sibi aliquod seruitiū. s. in hebdomada seruemus dñicā. Ecce quō obediētia sequitur ad credētia. Iō xps, Euntes in mundum uniuersum p̄dicare euāgelij oīni creature. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit. Mar. ul. Nota, euntes in mundum uniuersum, p̄dicare duas conclusiones. s. simplicem credētia, ideo dicit, q̄ crediderit, & plenā obedientiam, iō dicit, baptizatus fuerit &c. Qui baptism⁹, cū sit q̄dā dedicatio hōis ad seruitiū xpī, sicut serui ad dñm, plenā obediētia includit.

dit. Baptismus enim non solum includit esse lauātū, sed esse seruū xpī. Ideo decipiuntur multi, nō intelligētes istā auctoritatē, quō istud uocabulū, baptizatus fuerit, includit obediētia, ut declarat Mat. ul. Euntes docete oēs gētes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spūs scti, docētes eos seruare oīa q̄cūq; mādaui uobis. Dico tertio &c. digna p̄nā. Rō. q̄a certū est q̄ oēs deficiamus in primis duobus, uel in simplici credētia, uel disputando quō xps tā magnus erit in parua hostia &c. Rūdere debemus, q̄ ista & maiora deus potest, qui posset totū mūdū intra auellanā includere. Itē de obediētia, quia multi sunt inobediētes. Nō oēs obediunt euāgelio. Ro. x. Ideo prouidit nobis supremus medic⁹ de remedio penitentie salutari, quia alias quomodo possemus ire ad paradysum? ergo facere debemus penitentiam, dolere de peccatis, recipere propositū nō redeūdi, cōfiteri, recipere penitentia, & seruare ipsam, que est data a cōfessore. Autoritas. Quo nā impletum est tempus, & appropinquabit regnum dei. Penitemini, & credite euāgelio. Mar. j. Nota, quoniam impletum est tempus. s. mundi. Iam sumus in fine. Ideo auisitis uos. Quilibet corrigat se dimittendo peccata, & malam societatem, ut simus parati in die iudicij. Non ponatis cor in istis mundanis &c. restituitis, & remittatis iniurias. Et concordat apostolus, Hoc itaq; dico uobis fratres. Temp⁹ breue est. j. Corin. vij. Secūda ratio, quoniam appropinquabit regnum dei facientibus, supple penitentiam. Ante aduentum Christi licet facerent homines penitentiam, nō tamen appropinquabant ad regnum celorum, sed infernū. Adam em̄, qui ex peccato suo fecit nongentos & xxx. annos de penitentia, tamen ad infernum descendit, & sic de alijs. Tertia ratio cū dicit, Credite euāgelio, quod. s. p̄cepit p̄nā. Penitentiam agite, appropinquabit enim regnum celorū. Mat. iij. & iij. c. Dico quarto q̄ sanctum euāgelium uult & precipit nobis firmā perseuerantiā in bona ui

ta, & sanctis operibus, quia nec simplex credentia, nec plena obedientia, nec digna p̄nā, placent deo sine perseuerantia apud deum. Plus cōsideratur perseuerantia finalis, quā longitudo tēporalis. Verbi gratia. Sint duo, quorum unus uixerit sanctissime in bonis operibus centū annis, sed quia per unū diē dimisit seruitiū dei, ante mortem damnabitur. Alter uero centum annis uixit in peccatis, & ultima die ante mortem cōuertitur ad deū, & dolet de peccatis, & proponit abstinere, & sic moritur, saluabitur &c. quia plus deus respicit perseuerantiā finalem, quā longitudinē tēporalē. Hoc uidetur nobis mirabile q̄, ille dānetur, & alter saluetur. Sed declarabo per similitudinē de duobus euntibus Romā tempore indulgentie plenarie, quorū unus uenit de longinquo cum magnis periculis & expensis, sed qū est iuxta portam ciuitatis Rome, reuertitur, & non intrat. Alius autē uenit de una leuca, & intrat, & uisitat sanctuaria. Idem, nam papa Iesus dat plenam indulgentiam omnibus uenientibus Romā. i. ad paradysum, sed qui ante quā intrat portam mortis reuertitur retro per peccatum mortale, nō lucratur indulgentias, sed ille qui intrat continuando, scilicet bonam uitam usq; ad mortem, iste lucratur. De istis quatuor punctis una auctoritas. Notum facio uobis euāgelium quod p̄dicauī uobis, quod & accepistis. s. simpliciter credendo, in quo & statis. s. plene obediendo, p̄ quod & saluamini. s. digne penitendo, si tenetis. s. firmiter perseuerando, nihil frustra credidistis. j. Cor. xv. No. exemplum de illo qui confidens in multitudine annorum sui seruitij non perseuerauit. Ergo preparemus cor ad simplicem credentiam, ad plenā obedientiam, & corpus ad dignam p̄nā, & firmam perseuerantiā. Iuxta consilium thematis dicentis, State in pparatione euāgelij.

De eadē dñica. xxj. post. tri. Ser. vj. Confor

Confortamini in domino, & in potentia virtutis eius. Ephe. vi. Salutate uirgo Maria. Pro declaratione thematis, & introductione materie predicande, sciendum quod Christus loquens de persona deuota, penitente, & bona uita tenente, dicit tale comparatione. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. Mat. v. Verba sunt figuratiua, sed secundum glossas & doctores uult dici re, quod ciuitates. I. persona sancta, quod dicitur ciuitas, quia sicut in ciuitate sunt magne platee, & palatium regis. Ita intra personam deuotam sunt tres magne platee. scilicet memoria preteritorum, secunda intelligentia presentium, tertia est uoluntas futurorum. Platee sunt sensus corporis interiores, sensus conscientie, fantasia, imaginatio, & reminiscencia. Domus regis intra quam habitat & quiescit est conscientia. Porte sunt quinque sensus corporales. In hac ciuitate est abundantia meritationum. scilicet ueritatum theologicalium, & cardinalium, meritorum, & bonorum operum. Talis persona est propria habitatio Christi. Iohannes ecclesia in persona Christi & gloriosissime uirginis dicit, In ciuitate sanctificata similiter requiescit, & in Hierusalem potestas mea. Eccli. xxiii. Talis est posita supra montem. scilicet fide. De quo Esai. Venite ascendamus ad montem domini. Esai. ij. No. ascendamus per credentiam, obedientiam, & penitentiam. De tali ciuitate dicit Christus, Non potest ciuitas abscondi super montem posita, nec deo, nec hominibus, neque demonibus. Non deo, ut clarum est, nec gentibus, quia licet uelit abscondi, tamen deus eam manifestat ad gloriam suam, & ad exemplum gentium, ipsis dicentibus, Non nobis domine, non nobis &c. nec demonibus, quia sicut ciuitas obsidetur ab inimicis ad capiendum, ita quando Lucifer scit aliquam personam sanctam, & bonam, dicit, Illa ciuitas est mihi rebellis, obsidet eam in circuitu. Autoritas. Aduersarius uester diabolus tanquam leo rugiens circuit, querens quem deuoret. i. Pet. v. Sed non oportet ipsum timere, sed confidere de domino Iesu Christo, hoc dicit thema,

Confortamini in domino &c. Loquitur apostolus personis bonis, sicut loquitur ciuitati obsesse auxiliu expectanti, dicens, Confortamini &c. Patet thema. Modum uideamus, ciuitas ista seu castrum obsessum in circuitu quo potest defendi ne capiatur ab inimicis. Dico quod requiruntur sex conditiones.

Prima conditio quod castrum sit bene paratum in uictualibus.

Secunda quod in parte debiliori sit bene munitum.

Tertia quod habebat populum audacem.

Quarta quod porte castri optime claudantur.

Quinta quod eius incole cum inimicis non loquantur.

Sexta quod custodie diligenter obseruentur.

Dico primo &c. scilicet quod in uictualibus bene &c. Ita de nobis. Quilibet bona persona est ciuitas obsessa ab inimicis. Oportet ergo quod habeat provisionem de eis spiritualibus. Spiritualia uictualia nostra sunt illa, de quibus Christus, Non in solo pane uiuit homo, sed in &c. Mat. iij. Orando. scilicet deuote, quolibet die de mane & sero, legendo, audiendo missas, & diuinis officiis interessendo, confitendo, & concionando, tunc ciuitas est optime munita, non capiatur propter famem. Autori sunt sermones tui, & comedit eos. Et factum est mihi uerbum tuum in gaudium, & letitiam cordis mei. Hiere. xv. Item alia, Congregauerunt frumenta. i. uerba diuina in preparatione pugne. Iudith. iij. Ergo confortamini. Secunda conditio est quod in debiliore parte &c. Ita in ciuitate. scilicet in deuota persona, debiliore pars est caro seu sensualitas, quia intellectus & ratio fortissima & alta sunt, sed caro est debilis, spiritus uero quidam proptus est, caro autem infirma. Mat. xxvi. Ideo munienda est austeritatibus penitentialibus, & abstinentiis. Diceret aliquis, Hoc non fortificat carnem, imo debilitat. Verum est, debilitat quantum ad opera temporalia & carnalia, sed quantum ad pugnam spirituales, sic fortificatur. Autoritas. Virtus enim in infirmitatibus meis ut inha-

ut inhabitet in me uirtus Christi. Cum enim in firmor, tunc potes sum. i. Cor. xij. Multi facerent multa peccata si non essent infirmitates. Iohannes libenter glorians est. Tertia est ut non sint timidi, ut Iudei, alias ciuitas capiatur. Ratio, quare in bello spirituali possumus habere cordis audaciam, quia sumus certi quod ciuitas nostra non potest capi uolenter ad peccandum, nisi consensus ibi fuerit. Vnde si unus diabolus uolenter poneret gladium in manu mea, & moueret brachium, & interficeret aliquem me contradicente, non esset peccatum. Idem de muliere ygine contradicente, & non consentiente, & si preter suum uelle uiolatur, non potest yginitate, imo tanta uirgo coronabitur in paradiso. Nota de beata Lucia, quod respondit infideli tyranno, qui uoluit eam duci ad lupanar, dicens, Nunquam inquinatur corpus nisi de consensu carnis, si inuitam me feceris uiolari, castitas mihi duplicabitur ad coronam. Ergo debemus habere audaciam cordis, ne consentiamus peccatis, quia nisi consensimus, aliter non possumus capi. Dicat hic exemplum de beata Margareta, ad quam intrauit demon in carcerem, in forma doctoris, ad decipiendum eam, ut consentiret principi, quia multa bona ei proponderat. Dicat quod deus sibi reuelauit quod erat demon, & ipsa audacter accepit eum per barbam. Si una puella tantam audaciam habuit, quanto magis nos magni audaciam habere debemus? Hoc dicit scriptura, Viriliter agite, & confortetur cor uestrum, omnes qui speratis in domino. ps. xxx. Quarta quod porte claudantur, quia si aduersarii intrant, factum est, & ciuitas est capta. Porte nostri cordis siue castra sunt sensus corporales, in quibus est resistendum, auertendo oculos a malis aspectibus, & turpibus, ad peccatum inclinantibus, quia per oculos nuncius uenit ad eorum dicens, quod est pulchra. Portas huius castri male custodiuit ille maximus miles, magnus rex David. ut patet. ij. Reg. xj. Dicatur quod respiciendo uxorem uirgine lauante se, concupiscit eam, & cecidit in peccatum luxurie, & homicidii &c. Dicatur etiam quomodo peccatum ducens ad luxuriam du-

cit secum homicidium & gulam. Item oportet custodire aures, & alia sentimenta, resistendo fortiter. Iohannes dicit scriptura, Qui confortauit seras portarum &c. ps. cxlvj. Dicatur hic de illo sancto heremita, eunte cum matre sua sene, & in transitu rini cooperuit sibi manus, ne tangeret eius carnes nudas, licet mater esset antiqua. Dicitur aliquando, Et quod peccatum est respicere mulierem? O ribalde, nunquid peccatum esset si quis dimitteret portam castri apertam inimicis? Ideo nolite fieri sicut equus & mulier, quibus non est intellectus. ps. xxxj. Quinta &c. quoniam loquitur cum inimicis dicit, Factum est, ciuitas est capta, quia iam ueniunt ad parlamenta. Ita parlamentum inimicorum nobiscum fit in imaginatione, cogitando certa peccata. Dicatur, put expedies erit. Cito capitur mulier que locutiones admittit lenonibus, sed stet uiriliter, fortiter resistendo. Si autem audierit, & dicit, Quod fieret? hoc factum est, ipsa est perdit. Si uero recipit iocalia, factum est. Et iohannes dicit scriptura, Prophana & inaniloquia de uita. Multum enim proficiunt ad impietatem. i. peccatum, & sermo eorum ut eam cerperit. i. i. j. Item homines qui uolunt uiuere caste, uident locutiones mulierum. Ideo beatus Dominicus docet cauere mulierum consortia, quia etiam uiriles animas decipiunt, aut emolliunt, aut inclinant. scilicet ad peccandum. Sexta est quod custodiant bene, & diligenter custodiantur, & respiciantur, quia si secus esset, ab inimicis preuenteretur. Ideo necessaria est continua custodia. Custodia est amor ad magnum in scholis. Verbi gratia. Quando aliquis tentatur de superbia, pompa, & uanitate &c. oculos intellectus faciat respicere ad Christum, quod iuit, qui xxx. annis eandem uestem portauit. Item ad Mariam uirginem mulieres respicere debent, que cum esset regina reginarum, & mater dei electa, nihilominus super omnes se humiliavit. & dicit, O miser, ipse qui est dominus & rex, ita iuit simpliciter, & ego uolo ornari. Talis respectus timoribus custodit ciuitatem seu castrum corporis tui. Item quando uenit tentatio multi,

multiplicandi diuitias per usuram, fur-
ta, & sic de alijs pñtis, debem⁹ respicere
xp̄m. Auctoritas. Si non in timore dei te-
nueris te instanter, cito subuertetur do-
mus tua. Eccl̄e. xxvij.

Dñica. xxiij. post Trinitatem. Serm. j.

Mne debitum dimissi
tibi, quia rogasti me.
Mat. xxij. In sancto euan-
gelio hodierno declaran-
tur nobis tria multum ne-
cessaria ad sciendum.

Primo pietas diuinalis copiosa.

Sec⁹o crudelitas humanalis nitiosa.

Tertio equitas diuinalis rigorosa.

Primū ostenditur in principio euāgelij. Se-
cūdu in medio. Tertiu in fine. Et de pri-
mo. s. pietate diuinali copiosa illis qui fa-
ciunt pñiam, dicit thema, Oē debitum
dimissi. Et ostenditur in prima parte euāge-
lij, ubi xp̄s dicit, Simile est regnū celoꝝ
&c. usq; debitum dimissi. Xp̄s uolens oñ-
dere suam pietatem copiosam, loquens
de se dixit talem similitudinem. Sisse est
&c. Nota, iussit eum uenūdari, quia de-
fraudauerat eū, & uxorem eius, q̄a, pui-
derat ei de suis nanitatibus, & filios suos,
q̄a prouidit filijs & filiabus, q̄a ut eis di-
mitteret magnā hereditatē, defraudaue-
rat dñm. Prociens autem seruus ille di-
xit, Patientiam habe in me, & omnia red-
dam tibi. Hic habemus exēplum, q̄ licet
simus magni pñtores, non desperemus,
sed debemus facere pñiam, petere ueni-
am, ut iste dispensator qui fecerat iura-
mentum bñ dispensandi bona dñi, & fre-
git illud. Sec⁹o fecerat multas pompas &
uanitates. Tertio fuit snia data contra
eū, ut secundū demeritū tractaret, seru⁹
tñ humiliavit le, petens ueniā, & rex di-
misi sibi omne debitum. O quanta mīa.
Ita nos ut iste dispensator sumus infide-
les xp̄o, quia iuramentum fidei factum
in baptismo fregimus, nō seruando suā
uoluntatem, leges, & precepta, sed qui-
libet uult uiuere secundū suam pñiam
uoluntatē. Valde pauci sunt, qui in nego-
cijs suis respiciūt si est secundū deū, sed
ut possint lucrari, deū non aduertunt, &

parum lucratur qui pñt aīam suā. Ecce
infidelitas nra, ut illius dispensatoris. Itē
destruimus bona dñi, & male dispensa-
mus, qñ bona tpalia, que uos diuites ha-
betis, & spūalia, ut bñficia, sacramēta ec-
clesiastica, totum dispensatur in uanitati-
bus. Prop̄ hec snia mortis est iā data per
dñm nrm dicētem, Aīa que peccauerit
ip̄a morietur. Eze. xvij. Remediū ergo
qd habemus est humiliari ad pedes re-
gis xp̄i. Primo humiliando cor p contri-
tionem. Sec⁹o os p humilem confesio-
nem. Tertio corpus p punitiōē, secū-
dum seruando pñiam aliquam, dicēdo,
Dñe patientiam habe in me, & oīa red-
dam tibi, q̄a decetero uolo corrigere ui-
tam meā. Et quid facit xp̄s? Omne debi-
tum dimissi &c. Ecce quomodo ostendi-
tur hic pietas diuinalis. Auctoritas. Si di-
xero impio, morte morieris, & egerit
pñiam a peccato suo, feceritq; iudiciū
& iustitiā &c. pignus restituerit ille im-
pius, rapinamq; reddiderit, in mandatis
uite ambulauerit, nec fecerit quicq; in iu-
stum, uita uiuet, & nō morietur. Oīa pec-
cata eius que peccauit non imputabunt
ei. Eze. xxxij. Videtur ergo nobis an ha-
bemus domum, & piū dñm? Magna erit
culpa dñatoris, cum tā bonū for̄ habea-
mus hic de pietate, & mīa dei. In ista par-
te prima euāgelij apparet manifeste q̄
diuites & prelati non sunt dñi bonorū
tpalium, seu spiritualium, sed dispensato-
res tñ. Rō, q̄a secundū euāgelij hodi-
ernū quilibet habet reddere rationē &
computum, ergo &c. Caucant ergo di-
uites, ne dicāt se esse dños, sed dispensa-
tores. Sicut em̄ unus magnus rex habet
multos dispensatores, ut dispensent bo-
na, primo illis de domo dando neces-
sitatē. Ita de xp̄o. Totus mundus est re-
gnum suū, & in qualibet uilla & ciuita-
te, &c. facit tres thesauros, scilicet diui-
tes, quia nullus deo diues nisi ordinatio-
ne dei, & dat bona & diuitias ut seruiāt
sibi, & eorum necessitatibus, & non ser-
uiant aduersario xp̄i. s. demoni, als pñi-
entur a domino deo. Itē ecclesiastici, ut pa-
pa, cardinales, & ep̄i, & alij curati, dispē-
satores

fatores spūales sunt. s. dignitatū, benefi-
ciorū, & sacramentorū. Thesaurus ma-
ior est papa, sibi dedit clauē, creditis q̄
papa sit dñs bñficioꝝ nō, sed dispensa-
tor. Iō ap̄s loquēs de se, & de alijs, dicit,
Sic nos exstimet hō ut ministros xp̄i, &
dispensatores ministeriorum dei. prima
ad Cor. iij. Et sequit, Hic iam querit in-
ter dispensatores ministeriorū, uel eccle-
siasticos, uel laicos, ut fidelis quis inue-
niat. O qualis honor erit illi qui dicitur
fidelis, & qui dispensat bona secūm dei
ordinationē, als infidelis est. Alia practi-
ca. Deus dedit regulā & ordinationē di-
spensatoribus bonorū tpaliū di. Nō fene-
raberis fratri tuo ad usurā, pecuniā, nec
fruges, nec quālibet aliā rem. Deu. xxij.
Hic patet stultitia multorū, q̄ dicūt, Nū
quid de meis pecunijs possum facere ad
libitū, ludere &c. Et si dispensator regis
esset infidelis, si cōtra ordinationē regis
dispensaret, dicens, De pecunijs regis
possum facere &c. Ignorantia huius ue-
ritatis facit dānare multos usurarios, q̄
qñ reprehendunt dicunt, Nunquid pos-
sum mutuare decē pro duodecim? Nun-
quid possum facere cū bonis meis quic-
quid uoluerō &c. Cū ista rōne uadūt ad
infernū, quia dñi est terra &c. Secundo
ministrare sacramēta absq; simonia. Sa-
cramentum magis necessariū est sacm̄
pñe. Dicat quō miungūt missas p pñia,
ut sibi &c. Idē de sepulturis. Dicat quō
res spiritualis debet fieri primo libere,
& post pñt petere iuxta consuetudinem
patris. Ecce quare dicit, Gratis accipi-
tis, gratis date. Mat. x. Et qui hoc facit,
tener cōsiliū beati Petri dicētis, Pascite
qui in uobis est gregē dei, puidētes nō
coacte, sed spōtāte secundū deū, neq;
turpis lucrī gr̄a, sed uolūtate, neque ut
dominantes in clericis, sed forma facti
gregis ex aīo, & cū apparuerit princeps
pastorū, percipietis immarcescibile ghe-
coronā. j. Pet. v. Dico scđo q̄ ostēditur
crudelitas hūanalis uitioia, em̄ dicit euā-
gelij, Egressus autē seruus ille inuenit
unum de conseruis suis &c. usq; donec
redderet uniuersum debitū. Magnā cru-

delitatē fecit secundū pietatē quā ipse
a dño suo acceperat, maxime cogitādo
debitū qd sibi dimiserat, & debitū qd
ipse exquirebat a cōseruo suo, cū parū ab
eo receperat. Ita de nobis. De⁹ parit no-
bis magna pñtā q̄ fecimus cōtra eum, &
nos nolumus remittere paruas iniurias
pñimis. Sed diceret, Quare deus debi-
tū qd remittit nobis ponit in numero
denario, & cuilibet unitati addit. M.
& sunt decē. M. Dico q̄ totum debitum
quod deo debemus est in numero de-
nario, quia nullū est pñm mortale quin
sit contra decē precepta legis implicite
uel explicite, per se uel reduciue. Mille
est numerus signans perfectionē, q̄ addi-
tur ad inuendū grauitatē peccati mor-
talis, p quo est faciēda penitentia per-
fecta. Primū mādatur est, Nō habebis
deos alienos. Si uis saluari non recurras
ad diuinos, sed ad deū. Iustum mandatū
est. Si autē quis facit oppositū, peccat cō-
tra primū. Ideo qui facit oppositū, ille
debet mille. Dicitur quō recurrentes ad
diuinos faciunt magnā iniuriā xp̄o, qui
qñ debuit ascendere ad celos, dimisit re-
mediū pro sceleribus, quia iam fecerat
mandatū de talibus di. In nomine meo
super egros manus imponent, & bene
habebūt &c. Mar. ul. Ideo Dauid, Si obli-
ti sumus nomen dei nostri, & si expandi-
mus manus nostras ad deum alienum,
nonne deus requireret ista? ps. xliij. Secun-
do, non assumes nomen dei &c. s. false
iurando, talis debet duo milia. Tertiu,
Memento ut diē sabbati sanctifices &c.
s. abstinento a negocijs temporalibus,
audiendo missam &c. Quartum, Hono-
ra parentes corde, ore, & opere eis sub-
ueniendo, qui facit oppositum, debet
quatuor. Quintū, Non occides. s. inimi-
cos per uindictā, nec p odiū, sed mediā-
te iustitia. Ois q̄ odit fratrem suū, homici-
da est &c. j. Io. vj. Priō occidit seipsum,
ac si biberet uenenū, q̄a odiū uenenū est
occidēs aīam, & est mai⁹ pñm odisse se
q̄ aliū. Itē occidit pñmū, si nō facto, tñ
uolūtate. Sextum, Non mechaberis. Vir
& uxor seruantes modum, non faciūt lu-
xuriam,

zuffam, que fit p̄m mortale, sed aliter qui facit oppositū, signanter de adulterio frangendo sibi fidē mutuo p̄missam, proditor est uir, & proditrix est mulier. Creditis q̄ uiri possint cū alijs peccare, & nō uxores? Sed in iura ad equalia iudicantur in mundo, sed apud deum magis peccat qui frangit fidē uxori, cū fortior sit ad resistendū, secūdu Augustinū, in libro de adulterinis coniugijs. Septimū, Nō furtū facies, q̄a deus & ius diuinum puniunt fures, sicut uidetis, licet hic puniant pena, tū quā alibi habebūt, si nō penituerint, pene huius mūdi incōparabilis est. Iō quilibet sit contentus, quia non placet dño. Dicat cōtra illos, qui furant fructus, dicentes nō esse peccatū. Rō. Si nō fuisset p̄m, nō oportuisset xpm incarnari, nec nasci, nec pati. Octauū, Nō falsum testimonium dices &c. nec in iudicio, nec in tua locutione. Sunt aliqui qui eorū linguis nutriūt discordias portando uerba de uno ad aliū. Prouer. iij. Remoue a te os prauum, & detrahētia labia sint procul a te. Nonum, Non concupisces coniugem p̄ximi alterius. Decimum, Non concupisces bona p̄ximi tui &c. Qui facit cōtra decem procepta, debet deo decē milia. Sed si uolum⁹ humiliari in corde p̄ cōtentionē, in ore p̄ confessionē, & in corpore p̄nalem punitionē, snia reuocabit, & debitū remittet nobis ex cōpensationē istius maxie mīe dei. Patet humana crudelitas, nolens remittere iniurias, q̄a sicut nos nihil sumus cōparādo nram paruitatem ad dei maiestatem. Ita iniurie que fiunt homini, q̄tuncūq; magne, nihil sunt respectu alias que fiunt deo. Dico tertio q̄ onditur equitas dei rigorosa. i. iustitia quā faciet illis qui nolunt parcere, cū dicitur, Vidētes autē serui. usq; in finem. Conserui secūdu gloriā sunt angeli, qui deferūt gesta hominū. Angeli sc̄i diligenter considerant facta nra. Dauid, Angelis suis de⁹ mādauit de te &c. Bona autē opera referunt p nobis intercedēdo. Qñ orabas cū lachrymis, & sepeliebas mortuos, & dimittebas pradium tuū, ergo o fones tuas obtuli dño

&c. Thob. xij. Mala etiā opa nūciantur contra nos accusādo. In cogitatione tua ne regi detrahas, & in secreto cubuli tui ne maledixeris diuiti, quia & aues celi portabant uocem tuā, & qui habent pennas, annunciabūt sniam. Eccl̄i. x. Sed communiter dicit, Cōtristati sunt ualde ppter &c. Esa. xxxij. Ecce uidentes, supple peccata, angeli pacis amare stebunt. Ecōtrario de bonis opibus. Dico nobis q̄ gaudium erit angelis dei in celo super uno peccatore p̄niam agēte. Lu. xv. Ergo iuxta dictum Ber. Nullus in conspectu angelorū audeat facere, quod p̄nte homine non auderet facere, magis autē bonis operibus letificemus. Omne debitum &c.

De eadē dñica xxij. post Tri. Sermon. ij. Blatus est ei unus qui debebat decem. Mat. xvij. Subtiliter & speculatiue uolentes loqui siue p̄trastare ista uerba, oportet duo puncta declarare.

Primum pro introductione.

Secūdu pro prosecutione.

In primo declarabitur quis est iste unus qui est oblatus.

Secundo declarabit que sunt ista decem que debet.

Pro quo sciēdu q̄ de oībus gnationibus, p̄p̄s, & linguis, solū est unus p̄p̄s, qui p̄ntatur deo. xpianus. P̄p̄s em̄ ludeorum, & Agarenorū, & aliorū infidelium, non p̄ntatur deo. Rō clara & manifesta est ista. Certū est omni creature hūi rōnem, q̄ ḡia celestis nulli p̄p̄o debet per cōditionē naturāle, licet sint filij regis, nulli debetur ex cōditione naturali nisi soli deo, hominibus ex cōditione naturali debetur terra. Gen. ij. Formauit de⁹ hoīem de limo terre &c. Iō Dauid, Celū celi dño, terram &c. Si ergo ex cōditione naturali ḡia non debet nisi soli deo, quomodo ergo pōt haberi? Dico, q̄ ex sola dei p̄missione, quia si deus p̄misit eam alicui, cum nō possit mentiri, nec fallere, si promissit dat. Modo uideamus cui promissit eam, nō ludeis, q̄a non pōt

ondit

ondit in tota lege Moyſi, q̄ deus eis promissit ḡiam p̄dici, sed solis xpianis p̄missit deus ḡiam suā. Declaratur p similitudinē de rege, unicam dilectam filiā habēte, & tres seruos cōductos. Vni p̄mittit optimam p̄uisionē, alteri. xij. aureos, & plures pecunias, tertio p̄misit filiā cum regno, si bñ seruiret sibi. Mō cui istoum debetur filia, & quis poterit eam petere? nō primus, nec scd⁹, sed tertius ex p̄missione, licet non sit dignus eam habere. Ita est in p̄posito. Iste rex nobilis est ille, de quo Io. Ipse est rex regum, & dñs &c. Apoca. xix. Filia pulchra quam habet est gloria celestis, ita est pulchra q̄ si a nobis posset uideri, nollemus cōcedere nec bibere, & cōduxit tres seruos. i. tres p̄p̄os. Primum Iudaicū. Istum conduxit in exitu de Egypto in mōte Synai. Moyſes fuit corrdor & notarius. Cui p̄p̄o p̄misit de⁹ bonā p̄uisionē. Ecce quid dicit instrumentum, Si in preceptis meis ambulaueritis, & mandata mea custodieritis, dabo uobis pluuias t̄pibus suis. Leuiti. xxvj. & sequitur, Et terra gignet germen suum, & pomis arbores replebunt. Ergo qñ Iudeus moritur, licet seruauerit legē de puncto ad punctum, & uixerit aī sanctissime, non pōt petere ḡiam paradisi, q̄a rñderet deus. O p̄ditor, tu petis filiā meā, & nunq̄d solui q̄ p̄misisti in inferno, p̄iicitur. Secūdu p̄p̄s est Agarenorū. Dicamus q̄ si unus Agaren⁹ uixerit hic sc̄issime &c. Videamus p̄dū qd fecit deus cum eis. Dicatur quō descēdit ab Abrahā per Ismahelē filiū eius, iō dicitur Ismahelite. Per Agar ancillā, iō dicunt Agareni, Iudei yō descēdunt ab Abrahā p̄ Sarā, iō debent dici Saraceni. Ismaheli p̄i Ismahelitarum promissit deus dicens Abrahā, Super Ismael quoq; exaudiui te. Ecce bñdici ei, & augebo, & multiplicabo eum ualde. Duodecim duces gnabit, & faciam illū crescere in gentem magnam. Gen. xvij. Ista promissio est iam completa. Gen. xxv. ubi nominatur duodecim duces illi. Cum ergo Agarenus moritur, cum uult petere gloriam, rñdetur ut Iudeo. Mō uideamus qd pro-

misit deus p̄p̄o xpiano, nō bona tpalia, licet det, imo dicit q̄ despiciam⁹, & uult q̄ habeamus hic labores &c. sed si bene seruiamus sibi, p̄mittit nobis dare filiam cū regno suo. Quatuor notarij. sc̄. quatuor euangeliste sunt, qui fecerunt de ista promissioe instm. Testes sunt. xij. ap̄li & lxxij. discip̄i. Ecce clausulam instm, Qui fecerit uoluntatē patris mei qui in celis est, ipse intrabit in regnū celorum. Mat. vij. Qñ xpian⁹, qui uixit secūdu uoluntatē dei, in p̄nti uita morit, dicit xps, Quid uis? Rñdet, Dñe ego seruiui uobis, uellē solidatā. Respiciatis instm qd mihi p̄misistis, tūc xps dat sibi ḡiam suā. Ecce quare dico, q̄ nullus potest h̄re ḡiam paradisi, nisi p̄p̄s xpianus, q̄a istū elegit deus, ut daret sibi filiā suam cū regno. Autoritas. Vni uocaui eū. sc̄. ad pactum, p̄missiois filie, & bñdixi ei, & multiplicauī eum. Esa. li. Qñ infideles moriuntur, statim descendūt ad infernum, & p̄ntatur Lucifero. Sed qñ moritur bon⁹ xpian⁹, ab āgelis offertur deo. Hoc uidit Daniel. Et ecce cū nubibus celi quasi filius hoīs ueniebat, & usq; ad antiquū diem pueniet, & in cōspectu eius obtulerunt eū, & dedit eis p̄tatem, & honorē, & regnū. Dan. viij. De isto dicit the. Oblatus est ei unus. sc̄. p̄p̄s xpianus, qui debebat ei decē. Pro scd⁹. Videamus que sūt ista decem. In tribus gradibus possum declarare que sunt ista decem. Dico primo &c. sc̄. op̄a nre redēptionis, que xps fecit, que debemus memoriter recordari. Nā ex snia diffinitua oīs eramus sniati ad furcam inferni. Sed uenit xps in sua benedicta incarnatione, p̄i di. Compator q̄ tōt suspendārur in furca inferni. P̄i, suspendar ego solus in ligno crucis, ne aliquis mihi credens & obediens suspēdatur in furca inferni. Istud opus debet semper esse in mente xpiani, dicendo, Domine, intm teneor uobis, q̄ de furca inferni me liberaſtis. Rō. si aliq̄ ciuitas uel cōmunitas cōmisset crimē lese maiestatis contra regē, & rex dedisset sniam q̄ oīs hoīs & mulieres suspendant, & unus miles diceret regi, Dñe compa-

Qo 2 uor⁹

nor, quia tanti suspēdant, suspēdar ego solus, & in euadāt. Nūq̄ illud bñficiū esset in memoria istius cōitatis? Isto modo xps miles filius regis eterni liberauit cōitātē huius mundi. Iō tale opus debet esse i memoria hoīm. Autoritas. Recordare paupertatis, & trāsgressiōis mee, absinthij, & fellis. Rūdet xpian⁹, Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea. Thre. iij. No. Recordare paupertatis, q̄a nudus in cruce fui positus. Secundo trāsgressiōis doloris. Cū clauī p manus & pedes &c. Ecce quo mō sunt deuote memoriāda opa nra redēptionis, & sunt decē q̄ figurata fuerūt i quodā magno miraculo regis Ezechie infirmi. Egrotauit em̄ Ezechias usq; ad mortē. Et itroiuat ad eū Esaias ppheta, fili⁹ Amos pphete, dicēs ei, Hec dicit dñs. Dispone domui tue, q̄a morieris tu, & nō uiues. Et cōuertit Ezechias faciē suā ad parietem, & orauit ad dñm, & dixit, Obsecro dñe, memēto q̄o quō ambulauerim coram te i ueritate, & in corde pfecto &c. Esa. xxxviii. narref. Dicit textus, Reuersus est sol decē lineis p gradus quos descēderat scriptura Ezechie regis luda cū egrotasset, & cōualuisset de infirmitate sua. Ego dixi, in dimidio dierū meorum uadā ad portas inferi. Quēsiui residuum annorū meorū, dixi, nō uidebo dominū deū in terra uiuentiū &c. Istud miraculū ostēdit ppositū. Infirmitas erat pp̄s xpianus, cui dicē, dispone domui tue, quia morieris. Sed sol, de quo dicitur uirgini Marie, Ex te ortus est sol iustitiē xps de⁹ n̄r, qui erat eternitate altus, sed in signū q̄ daret sanitatē. i. infirmo, reuersus est decē lineis, q̄n in decē operibus se humiliauit. Primo in incarnatione, q̄a uoluit uterū intrare unius puelle quatuordecim annorū. Ac si rex dimisso palatio iret ad adiuuandū rusticos laborātes in eorū habitu. Sic deus de loco altissimo diuinitatis, descendit ad infima humanitatis, creator fecit se creaturā, immortalis mortālē &c. Memorare homo dei bonitatē, quā tibi ostendit. Secundo in natiuitate, quia nō in palatio seu came-

ra uoluit nasci, sed in porticu, & fuit positus in medio duorū aialium ut calefieret. Tercio in circumsione octaua die uoluit circūcidi in signum passionis. O quanta hūilitas. Quarto in fuga Egypti tanq̄ exul septē annis, cū aliter potuisset euadere Herodis irā. Quinto in sua paupertate. In cōuersatione nunq̄ aliq̄s fuit ita pauper sicut xps in hoc mūdo. Sexto in laboriosa p̄dicatione. Vultis intelligere hoc, ac si rex ore pprio & personāte iret p̄conizādo suas ordinatiōes, ut maior fides adhibeatur. O dñe quare nō mittitis p̄cones, angelos, uel hoīes &c. Septimo in eucharistie traditione. Magnā humilitatē faceret rex, si stabularijs daret de epulis in mensa sua. Plus facit Iesus xps, dās nobis corpus & sanguinē suum. Octauo in passione, quia uoluit capi, ligari, flagellari, & spinis acutissimis i suo scissimo capite cōpungi, & coronari. Nono in descensu ad inferos, & aīa uni⁹ pueri statim euolat ad paradysum &c. Decimo in quotidiana iustificatione descēdens ad lauandū cōscias nras. Quāta humilitas, ac si rex mūdaret latrinas. Turpior est cōscia p̄dōrū, q̄ xps lauat. Ap̄s, Qui cū sit splendor gl̄ie, & figura substantie p̄ris, portāq; oīa, uerbo uirtutis sue purgationē p̄dōrū faciens. ad Heb. j. Ecce quō sol reuersus est decē lineis in signū sanitatis infirmi. Ista sunt ualde memoranda. Recordare, quia recepisti bona. i. ista decē. Lu. xvj. Ob huius rei memoriā posuit deus in nobis decem pedicas, in pedib⁹ quibus sustentamur. Ita sp̄i ritualiter sustentamur in duobus pedib⁹ xp̄i. i. diuinitatis & humanitatis, decem pedicas. i. decē opa ista habētibus. Quā speciosi pedes euāgelizantiū pacē, euāgelizantiū bona. Sed non oēs obediunt euāgelio. ad Ro. x. Nota, Quā speciosi sunt pedes, & nunq̄ sunt immūdi, & lutosi pedes porci? Sed dicunt speciosi, q̄a p̄dicāt istā pulchritudinē. i. decē opera passionis xp̄i. Ideo dicit the. Oblatus est ei &c. Dico scd⁹ q̄ ista debem⁹ nō solū memorare, sed & obseruare perfecte. i. decē precepta dei. Quia si seruus cupit lucrari

lucrari solidatā a dño, oportet ipsum seruare precepta sua, al̄s non placebit dño. Ita pp̄s xpianus est seruus xp̄i. In baptismo fit conductio. In baptismo enim homo qui baptizatur, recipit unū caracterē indelebile, qui est signū q̄ hō efficit xp̄i seruus, nisi q̄s illū caracterē uel ḡsam a xpō assumptā custodierit, seruus xp̄i dici nō merebit. Solidata sibi p̄missa, si bene seruit, est gl̄ia celestis, & quō miles seruiret regi promittenti sibi unam ciuitatem? Ciuitas & regna huius mundi nihil sunt respectu glorie, quā deus nobis promissit, si mandata sua seruauerimus, non uiuendos secundū carnis inclinationes, uel secundum sensualitatem. Oportet enim sc̄tari rationē, que semper ad optima deprecatur, secundum philosophum in Ethicis. Nota hic historiā, postquam xps predicauit de gloria quā ipse creauit, & qualiter sua uerba erant inflāmātia audientiū & circūstantiū corda & mētes, intantū q̄ post sermonē quidā doctor inflāmatus de illa gloria, dixit xpō, Magister bone, quid boni faciā ut habeā uitā eternā? Quia nunquā aliquis declarauit nobis ista sicut tu. Respondit xps, Si uis ad uitā ingredi serua mandata. Mat. xix. Ac si dicat. Si uis lucrari solidatā, fac uoluntatē dei. Si autem scire uolueris que sit uoluntas dñi, uide & aduerte quid p̄cepit dñs. Si enim diceretur seruo, q̄d faceret aliquid, si esset contra mādātū dñi, statim rñderet. Nō faciā, q̄a perderē solidatā, q̄ mihi a dño debet. Ita debet rñdere xpianus, Si ego facerē superbiam, auaritiā, luxuriā, irā immoderatā, uel al̄s hmōi uanitates &c. q̄a est cōtra mādātū dñi, p̄derē salariū gl̄ie. Ergo si aliquis mihi cōtra dñi uoluntatem p̄cipere, nō facerē. Patet ergo quō quilibet tenet seruare mādātā dei, q̄ sūt decē. Tria q̄ ordināthoem circa deū. Quatuor erga seipsum. Tria circa xp̄m. Primo oportet hominē ordinari circa deū, si cupit salariū glorie eterne & celestialis. In corde p fidelitatē, ne recurrat ad diuinos, sortilegos, inimicos xp̄i, sed ad xp̄m in suis necessitatib⁹ hō sicut

ad patrē recurrere debet. Et si sec⁹ facit, falsē orat di. Pater n̄r. Secūdo in ore, cū reuerentia de eo loqui, ratio dicat &c. Tercio in ope. Postq̄ seruui mūdo p totam hebdomadā, in dñica seruā deo, debet dicere xpian⁹. Quatuor alia p̄cepta ordināt psonā erga seipam. Primo i corde, nō cōcupiscēdo uxore, pximi, sed cōtentari debet de ppria, licito & debito mō secū agēdo. Secundo etiā in corde, nō cōcupiscēdo bona pximi. Tercio in ore, nō diffamādo. Quarto in corpore, nō faciēdo luxuriā. Dicat quid est luxuria. Breuiter luxuriā non facit n̄r cū uxore, seruādo modū. Aliter q̄ p illas ptes oculorū cōcupiscēdas de alia muliere habuerit, totū est luxuria. Alia ordināt circa pximū. Primi pximi sunt parētes, nō despiciere eos in corde, nec in ore dure loquēdo, nullā miam habēdo &c. Secundo inimicos nō occidere x̄bo aut facto, q̄a qui alterius famā denigrat, sp̄s aliter occidit, ut patet de p. di. j. homicidiōrū uero tria ḡna. & j. Co. ix. Bonum est mihi magis mori, q̄ ut gloriā meā quis euacuet, inqt Paulus. Tercio pximū nō dānificare in rebus p furtū, quia quilibet uult in domo sua ut filius uel seruus &c. Itē tenetur de sibi data &c. Necesse est ergo seruare decē p̄cepta, si uoluerimus saluari, al̄s nō placebim⁹ deo &c. P̄gurā habemus Gen. xviij. q̄ erāt quinq; ciuitates, Sodoma, Gomorra, Adama, Seboym, & Segor, quas deus oīpotens uoluit subvertere, ppter p̄c̄m gula, superbie, & luxurie, q̄a psona gulosa cōiter sepi erit luxuriōsa, ut patet in Loth, & filiabus suis, q̄a ipse ebrius fact⁹, ambas cognouit, & impregnauit, ut patet Gen. xix. Cū autē deus uoluit subvertere p̄d̄ctas ciuitates, dixit ad eū Abrahā, Nunq̄ perdes iustū cū impio? Absit a te, ut rem hanc facias &c. Et infra ait, Quid si inuēti fuerint ibi decē? Dixit dñs, Non delebo ppter decē. Sic si bñ uiuere uolum⁹, & deo placere, oportet obedire preceptis. Quia absq; obseruatiā decē mandatorū nō est sal⁹, ergo serua mādātā mea, & uiues. Prover. vij. Signū corporale hu

ins decennarij dedit nobis deus in manibus. i. decē digitos, quibus operamur, cum potuisset dedisse plures uel pauciores. O si in qualibet ungula posset scribi unū mandatū de litera indelebili &c. Iō Iob, Qui in manu oīm hoīm significat. i. signum dat ut nouerint singuli opa sua. Iob. xxxvij. No. in manu, sumat singulare p. plurali. In manibus em habem⁹ decem digitos, penes quos recordari debemus decē beatitudines paradisi, que sunt in numero denario, & sunt ardēter desiderāde. Quilibet scūs hō, si nō desiderat ardentē, non intrabit paradysum quousq; desiderauerit, uel hic uel i purgatorio. Dicat miraculū qd cōtingit Bar chinone de quodā qui scūs reputabā, tenebat em uitā religiosā, & post mortē apparuit, di. se esse in purgatorio solum ex negligentia, quia nō desiderauerat paradysum. Hoīes & mulieres desiderant uanitates, & se implent de uanitatibus, & nō de paradisi gaudijs. Sed nō sic Dauid, qui de suo desiderio ardētī fecit psalmū di. Quēadmodū desiderat ceru⁹ &c. Dico qd ista grā cōsistit in numero denario. Autori. Xps loquens de se dixit, Hō quidā nobilis. Xps inquātū hō, de nobili gñe Dauid, & inquātū deus, fons est nobilitatis. Abijt. i. in die ascensionis, in regionē longinquā, accipere sibi regnū, & reuerti. i. in iudicio participari uel gñali, uocatis autem decē seruis suis, per quos. i. intelligitur uniuersitas xpianorū, dedit illis. x. minas. i. opera pālōis ad memorandū, uel decē mādātā ad meritorie operandū dicēs. Negociamini dum uenio. Et factū est ut rediret accepto regno, & iussit uocari seruos. Et illi qui bñ negociatus est, seruand. x. pcepta, dixit, Euge serue bone, qd in modico fuisi fidelis, eris pātē habēs supra decē ciuitates. Luc. xix. Sed quare dicit ciuitates, cum paradysus nō sit nisi una ciuitas? de qua Dauid, Gloriosa di. Ha sunt de te ciuitas dei. Hoc dicit propter decē beatitudines, in quibus consistit gloria, quare quatuor sunt aīe, & quatuor corporis, due uite. Prima beatitu-

do est sapientia diuinorum, quia clare uidebunt trinitatē, & benedicti qui hanc uidebunt. Maledicti &c. Secūda scia creaturarū, de oībus factis habēt sciam. In apertione libri &c. Tertia memoria preteritorū, oīa q̄ facta sunt a deo, & ab angelis, & ab hoībus, & iumentis, memorant. Quarta leticia uniuersorū, quia de oībus gaudent, imo p̄tōr beatus ad debitū intellectū gaudebit de p̄p̄ijs p̄t̄is, nō quia peccauerit, sed quia penituit. Si cut natura extra periculū gaudet de periculo, nō quia periclitat⁹ est, sed qd eua sit &c. Idē de dānatis, gaudēt nō de corpore, sed de diuina iustitia. Beatitudines corporis quatuor sunt. Prima est impassibilitas, quia nō poterunt pati, nec infirmari, nec lenescere, nec tristari, seu irasci. Secūda est claritas, sicut imago cristalli fulget ad radiū solis, ita corpus fulgebit plus incōparabiliter, intū qd plus illuminaret mūdū q̄ sol. Tertia est agilitas. Iam uidetis modo quō sum⁹ graues, tunc autē beati erunt agiles, & mouebunt agillime mirabiliter, sicut mō imaginatio seu uoluntas. Quarta est subtilitas, ita qd aīa penetrabit corpus ḡtōsum, nec poterit alicubi detineri uiolenter. Beatitudines autē uite sunt due. Prima pax perpetua. Nullus dicet alicui aliqd, quod displicentiā causare pōt, sed quod uni placet, placet cuilibet, & quilibet diligit alterū, & sic nullū est ibi odiū. Secūda est abūdantia plena de oībus q̄ uolūt, quare dicit bñ, supra decē ciuitates. Huius numeri denarij habemus signum in altissima parte corporis. i. in capite, ubi organa quorūdam sensuum duplicant, quia sunt duo oculi, due aures, due nares, item gustus in cibo & potu reficitur &c. item tactus apprehensiuus est calidi & frigidi, humidi & siccī. Vnde inquit scriptura, Leticia sempiterna super capita eorū, scilicet hominū, gaudiū & leti. obti. & fugiet do. & gemitus. Esa. l. Est enim unus scilicet qui tenebatur decē. Deo gratias.

De eadem dominica. xxij. post trinitatē.

Sermo. iij.

Patien-

Patentiam habere in me & omnia reddam tibi. Matth. xvij. Verbū propositū thematis in fundamēto nostri sermōis est una breuis oratio, quā fecit quidā hō cōdemnatus. di. Patiētiā ha. &c. Pro q̄ sciēdū, qd ultra p̄t̄ nō, qd est oīo facta a xpo, & Aue Maria, qd est facta ab angelo Gabriele, in scīs euāgelij inueniunt tres breuissime orōnes alie, magne uirtutis, bone, & deuote, per xpm multū cōmendate. P̄tia est, De⁹ p̄p̄i. esto mi. pec. Lu. xviij. Secūda, Dñe nō sum di. ut intres &c. Matt. viij. Tertia est thema p̄positū, Patiētiā ha. &c. In prima petit aīe iustificatio, i. secūda corporis reformatio, in tertia uite p̄logatio. Dico qd p̄tia oīo est ista, Deus p̄p̄i. esto mihi pec. In qua petit aīe iustificatio. Modo oportet hic declarare qd est iustificatio. Pro quo sciēdū, qd iustificatio nihil aliud est q̄ readequatio seu recordatio alicui⁹ rei sub aliquo defectu mēsure uel pōderis, qd. i. readequatio illud deficiēs recte mēsure, & tunc dicit iustū. Ideo de pondere bono dicit, istud pōdus est iustū, qn̄ ergo aliqd mi nus hīs, redit ad p̄p̄iā mēsurā, illa reditio dicit iustificatio. Modo uideamus de aīa hoīs, ad quā mēsurā & pond⁹ est facta, & creata. Mēsurā ad quā aīa creata est, est scā trinitas. Ad imaginē quippe dei factus est hō, quantū ad animā. Gen. ix. Ecce mēsurā, quā sicut nō est nisi unus deus, una essentia, siue substantia, tū ille deus est, tres p̄sone, p̄f. filius, & spūs sanctus, sic aīa est una essentia, & substantia, & tres p̄sone. i. memoria p̄teritorū, intelligentia p̄sentij, & uoluntas futurorū. Itē sicut deus unus gubernat, & regit, & sustinet totū mūdū, ita aīa corpus. Qn̄ ergo minuit, & elongat a deo, uel i memoria nō recolēs beneficia, uel intelligentia p̄ignorantiā de illis q̄ tenet scire, uel in uolūtate nō desiderādo celestia, uel qd est plena rācore, uel odio &c. aīa nō est iusta. Sed iustificat, qn̄ memoria recolit b̄ficia diuina cū deuotione. i. redemptionis, ablutionis in baptismo, sa-

cramentorū maxie cōmunionis, in quo xps dat se sic, aīa iustificat in memoria. Secundo in intellectu, qn̄. scilicet qd debet scire religiosus uel clericus, illa nesciūt &c. aīa est iniusta, sed iustificat cū addiscit addiscenda, & illa ad que tenet &c. Vos mūdani tenemini scire, Credo &c. Pater n̄f. Aue Maria. Alias quō potestis dicere in aduētū antixpi, Ego sum xpianus, si nō scitis qd credendū est? Secūdo debetis scire qd petendū est, & sperandū. Iō scire debetis p̄t̄ n̄f. Quarto quid faciendū. Ideo debetis scire decē mādātā. Quinto quāt in periculo uos defendere debetis. Iō scire debetis, quāt uos signare debetis. Tercio in uolūtate, quā si aīa diligit deū sup oīa, & p̄ximū sicut seipm, & in oībus desiderat honorē dei, & saluationē aīarū, aīa tūc est iustificata, quia ad mēsurā reducta. Memoria cum deo p̄fē, intelligit eā cū filio, & uolūtas cū spūs scō. Ista iustificatio est necessāria, quia sicut sartor mēsurat pānū, ita qn̄ egredit aīa de corpore, de⁹ mēsurat eā regula & mēsurā trinitatis. Vñ dicit scriptura. In mēsurā cōtra mēsurā, cū abiecta fuerit iudicabit eā, meditatus est in spū suo duro. Esa. xxvij. Cū abiecta, ibi incipit cōstructio. i. a corpore abiecta fuerit, in mēsurā. i. trinitatis. Secūdo uidendum est de aīa hoīs, secūdū qd pondus creata sit. Dico qd ad pondus gr̄ie celestis. Dico sicut in aīa. i. septem uirtutes seu cōditiones correspondentes ponderi glorie ad hoc, qd anima sit iustificata uel iusti ponderis. P̄tia uncia est dignitas, oēs sancte anime tante sunt dignitatis, quod minor est maioris dignitatis quam sit papa uel imperator. Virtus in aīa correspondens huic uncie est humilitas. Humilitas enim huius mundi correspondet glorie celesti. Omnis qui se humiliat exaltabit. Luc. xviij. Secūda est largitas, nullus enim sanctorum uult solus gloriam habere, imo gloria illa est cōis oībus, quia omnes gaudent de gloria Petri & Pauli. Virtus correspondēs est misericordia. Caue ne sis auarus per usurā &c. quā alias

anima non esset iust ponderis. Tertia est puritas, nulla macula est ibi, nec desiderant aliquid carnalitatis, sicut nec tu desideras cōdere ignē. Huic correspondet castitas. Cane ne sis porcus per luxuriam. Nō intrabit in eā aliquid coinquinatum, aut abominationē faciens. Apoc. xxi. Quarta est charitas. Nullus inuidet alteri de officio, gradu, seu gloria, nō credat q̄ minores habeāt inuidiā de maiori b̄, imo placet eis, nec desiderāt, etsi de⁹ daret eis electionē dicēdo, Vis gloriam illius maioris? dicerēt, Nō, quia nō esset mihi proportionata. Sicut filius minor nō inuidet fratri habētī tunicā maiore, quia nō esset sibi p̄portionata. Huic correspondet dilectio proximorū, ex qua puenit nulli inuidere, nec officio, nec beneficijs, nec sanitati &c. Quinta est facies, quia semper sunt in menā xp̄i. Null⁹ posset exprimere nec declarare illū cibū & potū. Ille miser Machometus uoluit declarare q̄ mel, lac &c. Huic corrūdet abstinentia cōsistēs in hoc quod est nō le satiari de fecis huius mūdi, quia impedit stomachū anime. Sexta est pax & tranquillitas. Sancti de nullo contēdūt, sed quod unus uult, oēs uolūt, nō timēt inimicos, si uis intrare, cape ab ira &c. Se prima est operositas, quia non cessant a laude diuina. Dauid, Beati qui habitāt in domo tua dñe, in secula seculorū laudabunt te. ps. lxxxiij. Virtus corrūdes est diligētia in spūalibus rebus, & si iā in mūdo incipimus deū laudare, orādo, nō iurando &c. tūc anima habet pōdus iustū, & est iustificata. Si ergo in aliquo predictorū deficit aliquis usm, reuertat ad pōdus, alias quando anima exit de corpore, & petit ingressum sibi preberi in paradīsum, dicet xp̄s Michaeli, Ponderet primo. Ideo depingit Michael cū statera in manu. Si inueniāt iustificata, intrat &c. Appensus est in statera, & inueniētus est minus habens, dixit Daniel Balthasar regi. Dañ. v. Ecce qd est iustificatio aīe. Dico q̄ ista peti in prima orōne, De⁹ propitius esto mihi p̄tōri. Nota, p̄pitius. i. p̄pe ciōti, q̄ in p̄tōre nō est deus p̄ suā grām,

sed in iustificato per grām inhabitat. Et si aīa deficit in mēsurā uel pōdere, petat rectificari & adequari ad instar publicani. Dicatur quō iuit ad tēplū, & nesciens aliā orōne dixit, Deus propitius &c. Dicit xp̄s in laudē orōnis huius, Amē dico uobis, descēdit hic iustifici. in do. suam &c. Luc. xviij. Nota modū quē tenuit, qñ dicitur, Publicanus autē a longe stans &c. Vbi ponunt quatuor cōditiones quas seruauit. Prima ibi, a longe stans, contra illos qui nimis altari appropinquāt, etiam appodiantes se ibi, cū tamē antriquis sub pena mortis nullus audebat appropinquare. Nume. j. Quisq̄ externorū accesserit, occidet. Loquitur de tabernaculo, q̄ habebat ut altare. cū tñ nihil ualeret respectu nostri, ubi xp̄s sacrificat. Soli sacer dotes iusti, & bone uite, contriti, & confessi, possunt accedere. Sacerdotes q̄ accedūt ad dñm, sanctificētur, ne percutiat eos. Exo. xix. Ad mensām pape uel regis non omnes audēt appropinquare. Secūda cōditio tangit ibi, Nolebat nec oculos ad celū leuare. f. ex uerecūdia p̄tōris, sicut nec filij corā parentibus, quādo cogitant qd fecerit. Ita xp̄s scit oēs defect⁹ nostros. Ideo Esdras scriba dicit, Deus meus cōfundor & erubescō leuare faciē meā ad te, qm̄ iniquitates nostre multiplicatae sunt sup caput nrm, & delicta nra creuerūt usq; ad celū. j. Esdrē. ix. Tertia cōditio tāgit ibi, Percutiebatur cor, a quo oīa procedūt tanq̄ a radice. Mat. xv. De corde exeūt cogitationes male &c. l. bidē, Que procedūt de ore, de corde exeunt &c. Quarta tangit ibi, Orabat deuote, dicēs, Deus propi. &c. Ita debem⁹ nos facere &c. Secūda orō est, Dñe non sum dignus ut intres sub tēctū meū, sed tantum dic ybū, & sanabit puer me⁹. Mat. viij. q̄ mltū fuit a xpō laudata. Dico q̄ i isto petimus reformationē corpis. Rō, q̄ creatura dei per gratiā dei est iustificata i aīa, corp⁹ retinet aliquas reliquias peccati. f. inclinatioes ad malū, & difficultates ad bonū. Sicut patet d̄firmo nouiter curato, q̄ remanet debilis ad abulādū, & inclināt ad infirmitatē, inclināt naturalit̄ ad p̄tā con-

cōsuetū. Iō ap̄s, qui primus fuerat infirmus p̄ p̄ctm, postq̄ fuit curatus, dixit, Cōdelector legi dei secundū interiorē hominē, uideo autē &c. ad Ro. viij. Remediū est sicut anima iustificat per cōfessionē, ita corpus reformat per cōmunionē. Dicitur Phisici nouiter curatis, comedatis carnē delicatā &c. & uinū bene lympha dilutū. & sic infirm⁹ cōualescit. Mō nulla caro est tā delicata, sicut corp⁹, & caro xp̄i, q̄ a spūscō in utero uirginis fuit formata. Ille agnus. i. filius uirginis, & sanguis eius lenificat, q̄ illud corpus non est sine sanguine &c. & sic corpus fortificatur. Ideo ecclesia, postq̄ precepit cōfiteri in xl. ad iustificandū aīam, p̄cepit cōicare in pascha, ad fortificandū corpus. Ista reformatio peti cū dicis, Dñe non sum dign⁹ &c. Veraciter habēt si ad instar ceterioris peti. Dicat historia de ceterioris, qui uenit ad xp̄m p̄ puero. Ad quē xp̄s, Ego ueniā & curabo eū. Et ille, O domine uos q̄ estis de⁹ nō sum dign⁹. nō dixit, nolo q̄ intres, imo desiderabat, sed nō erat dign⁹, q̄ null⁹ est dign⁹ recipe deū, ut intretis in domū meā, licet placeat sibi si intraret, ut aliquā bonā grām obtineret. Ita debet esse de nobis i cōiōne. debem⁹ em̄ dicere, Dñe non sum di. &c. Et licet uelim⁹ q̄ intret intro cōtem plādō & credēdo firmiter, q̄ deus est in tra illā cortinā, & hostiā albā &c. tūc hō dicit, Dñe nō sum di. &c. tū ex quo dñe uos uultis intrare, & ita ordinatus, placeat mihi, & sanabit puer meus. i. spūs, qui semp est iuuenis, nō em̄ senescit. Aliqui em̄ ex isto ybō, Dñe nō sum dign⁹, male intellectu, & ex quadā hūilitate, q̄ pot⁹ debet dici rebellio, nolūt recipet ipm̄ cōicādo i pascha, tales nūq̄ recipiēti a xpō, dicūt em̄, Nōne est meli⁹ nō cōicare, q̄ cōicare male patit? De f. rñsio p̄ parabolā de rege, q̄ iuit ad uenādū. Ita i p̄posito, xp̄s rex & dñs uenit in deserto huius mūdi ad uenādū, nō p̄dices &c. sed aīas nīas. Ista uenatio fit maxime in xl. & p̄fecta uenatio ē, in paschate uult intrare uillā. Quelibet p̄sona est tāquā uilla seu castrū, & est honor dñi talis ingressus, & est

utilitas nra. Dicūt aliq̄, Licet sitis rex, nō intrabitis, q̄ nō sum dignus &c. q̄ ego sum in malā uolūtate. Talis nō excusatur, q̄ debet deponere malā uolūtate dicēdo, Dñe nō sum dignus &c. Sed expectate, ex quo uultis intrare, ornabo domū per cōtritionē, cōfessionē &c. tunc esset excusatur, aliter nō. Alij imparati recipiūt letē cōicādo, sed ponūt eū i loco porcorū, nec habēt excusationē, q̄ ecclesia dat hebdomadas. vij. ad parādū se ad cōicandū, & per dignā cōiōne, sic reformat corpus. Ideo in cōmēdationē illi orationis dicitur, Et sanatus est puer ex illa hora. Mat. viij. Supradictā parabolā uide lati⁹ superius in diebus rogationū, sermone, Petite &c. &c. Terna oratio est thema p̄positū, Paritiā habet in me. Dico q̄ hic peti, p̄logatio uite. Rō, iustificata aīa hominis p̄ grām, & corpore reformato per eucharistiā, adhuc restat solutio debitorum. Dicat quō p̄ quolibet p̄tō mortali debem⁹. vij. annos de p̄nā, uel hic, uel i purgatorio. ybi grā. Si iuisti unq̄ ad diuinos, cōputa septē annos de p̄nā, q̄s de bes deo. Itē si iurasti i uanū &c. si nō sol uist hic, in purgatorio habēt soluere. iō cōfiteri peccata tua debes &c. Confessio em̄ liberat aīam ab inferno &c. sed cōiō cōfortat corpus. Sed restat nunc soluere debitū, sicut alicuius regis seru⁹, furtum cōmittēs, post recōciliationē dñi, q̄ dimisit sibi mortē &c. adhuc tenet soluere qd accepit. Ita oēs nos sum⁹ fures & latrones, q̄ furati sumus deo multoties honore, reuerentiā, obedientiā, & nō soluimus sibi &c. Si fieret preceptū ex parte balui, sub pena quinq; solidorū, q̄ nullus faceret hoc &c. oēs cauerēt, & deus per patriarchas, prophetas, apostolos, & per seipsum, preconizauit q̄ nullus uadat ad diuinos sub pena & perditionē corporis, aīe, & honorū omnium, & nullus timet. Itē ne aliquid iuret. Idem de festis seruandis, & nō curamus. Ecce furtū honoris dei, quia in maiori honore habet mādātum alicuius domini terreni precipientis, quam dei. Ideo omnes obligamur regi xpō. Confessor autē est medi⁹

inter deū & hoīem. Iō eligēdus est bon⁹ confessor, q̄ oret pro peccatore, & quando peccator absoluit, remittit sibi mors inferni. Et quādo cōicāt, comedit cū rege xpo, sed testat solvere debitum. f. satisfacere per pñiam. Facit fruct⁹ dignos pñie. Lu. iij. Ad hoc soluēdū peti dilatio uitē dicēs, Patientiā habe in me &c. q. d. Dñe ex quo remisisti mihi mortē, & reduxisti me ad mensam tuam, expecta me modicū, & patientiā habe &c. Sciatis q̄ mō poterimus soluere cū decē operib⁹, & erit cōtēntus, quod signat in hoc uocabulo patientes, in quo sunt. x. litere, quia sicut peccamus contra. x. precepta, ita satisfaciamus per. x. opēra pñialia. Primū est pñōrum cognitio, secundum cordis contritio, tertium emendādi propōitū, quartū oris cōfessio, quintū corporis afflictio, sextū humilis oīo, septimū elemosynarū largitio, octauū iniustorū restitutio, nonū eucharistie cōmuniō, decimū iniuriarū remissio. Tūc de quolibet sic faciente poterimus dicere, Miser tus autē dñs serui illius, dimisit eum, & de. di. ei. Matt. xviij.

De eadem dñica. Sermo. iij.

Charitas uestra magis ac magis abundet. ad Phil. j. Doctrina est cōis in tota scriptura siue theologia, q̄ inter omnes ȳtutes nobis necessaria siue intellectuāles, ut sapiētia, scia intellectuā, uel morales ut r̄pantiā, prudētia &c. uel infusās, uel acquisitas, uel theologicas, ut fides, spes, maior & plus necessaria ad saluationē est charitas. i. amor dei superna, & proximi ordinata. Rō declaratur per similitudinē. Ponamus q̄ de uno fonte procedāt. xij. riuī uel flumina. Si uos haberetis illū fontē in domo seu uiridario uestro, omnia flumina ab eo descēdētia habere tis. Per oppositū si fons siccat, nihil haberetis de fluminibus. Ita charitas est unus fons abundans, cōcernens amorē dei & proximi, a quo pcedūt oēs ȳtutes tāquā flumina a fonte, qui ergo habet charitatē, habet & alias ȳtutes. Vnde Aug. Quic

quid patet, & quicquid later, totū seruat qui charitatē seruat in morib⁹. Per oppositū, si charitas deperdit, q̄ non deperdit nisi per pñm mortale, totū deperdit, nulla ȳtus remanet in hoīe. Aut. Charitatem autē si non habuero, nihil sum. j. Cor. xij. Patet q̄ ȳtus charitatis est sup alias magis necessaria. Iō di. ap̄s in the. Charitas uestra magis &c. Modo intendo declarare tres gradus charitatis qui tanguntur in themate, sed subtiliter.

Primus est afflictio penitentialis.

Secūds est correctio euangelicalis.

Tertius est refectio spiritualis.

Primus est erga seipsum, secūds erga p̄ximū, tertius erga defunctos, & qui habet istos, seruat thema di. Charitas uestra magis &c. Dico primo q̄ primus gradus est afflictio pñialis, & iste est erga seipm, qm̄. f. creatura est ordiata ad seipm, ut. f. teneat q̄libet aliq̄ certā orationē de uotā quolibet mane & sero, flexis genibus, manib⁹ eleuatis, pcutiēdo pectus, cogitando q̄ uidetis xpm. Secūds i quolibet dñica debetis audire missam cōpletā cū silētio. Etiā in quolibet āno, semel cōfiteri, cōicare i pascha, & ultra ieiunia ecclēie q̄libet hebdomada semel uel bis ieiunare, castigando corpus rōne cuius peccamus. Sed hoc ultimū nō est de pcepto, sed de cōsilio. Iste est prim⁹ gradus. Mō in quo cognoscit de aliquo infirmo q̄ diligit uitā suā qm̄. f. seruat regulam a medico sibi traditā, nō comedit fructus, non carnes, nec bibit uinū &c. Licet infirmus in hoc affligat, ondit tū. q̄ diligit uitā suā, & ut curet ab infirmitate preterita, & p̄seruet a futura, ab istis abstinet. Itē oēs nos sumus infirmi, nec possumus exculari a febre superbie &c. & sic dicebat Dauid, Miserere mei dñe, qm̄ infirmus sum, licet in corpore esset sanus. Et uenit magnus medic⁹ de studio paradisi. f. xps Iesus di. Nō em̄ egēt q̄ sani sunt medico, sed qui male hnt. Lu. v. Dieta quam ordinauit contra inclinationes carnis, est abstinentia siue pñia. Medicina est curatiua a pñis p̄teritis, & p̄seruatiua a futuris, q̄ ista seruat, ondit q̄ diligit uitā suā, scilicet

et xpm, qui dicit, Ego sum uia, ueritas, & uita. Io. xij. De isto primo gradu charitatis dicit scriptura in persona cuiuslibet penitētis, Introduxit me rex in cellā uinariā, ordinauit in me charitatē. Cant. ij. Ex isto textu habet q̄ charitas ordinata ad seipsum dicit pñia. Rō, q̄ cellare habet tres cōditiones. Prima q̄ est in profundo, & loco secreto, & melius cōseruat ibi uinū q̄ alibi. Iste tres cōditiones habet pñia, q̄ est in profundo, scilicet in humilibus, nō est alta. Sin personis superbis, imo superbi despiciūt eā, & derident facientes, sed si essent humiles, recognoscendo pñā q̄ fecerūt, facerēt pñiam. Itē illi q̄ faciūt pñiam, debēt eā facere secrete. Tertio, q̄ cellare q̄to est profundius, tāto meli⁹ cōseruat uinū. Ita pñia q̄to humilior, tāto plus cōseruat pñonā, q̄ pñia sine humilitate est pñia diaboli. Dicat de b̄to Machario, cui apparuit diabolus di. q̄ in uno solo pñia eius excederet pñiam diaboli. Et si ieiunabat in pane & aqua, diabolus nihil comedit, sed est humilis, & ego sum supbus, ita humilitas requirit in pñia, alias dānaretur. Et quia multi sunt modi pñie, iō dicit alibi, Introduxit me rex in cellaria sua. Cant. j. Not. cū dicit, ordinauit in me charitatē. Quō pñia est faciēda ordiata, ondit apostolus di. Obsecro. i. ualde rogo uos fratres per miam dei, ut exhibeatis corpora uestra hostiā uiuētē, sanctā, deo placētē, rōnabile obsequium uestrū. Ad Ro. xij. Vbi ponit. v. cōditiones pñie bene ordinate. Prima cū dicit, Exhibeatis corpora uestra hostiā, hoc dicit ad dñm antiquorū, qui offerebāt iumēta, & aliorū corpora. Secūda ibi, uiuētē, nō enim sunt occidēda corpora nra per pñiam. Dicat quō, q̄libet scit quātū portat suus asinus. Iō apostolus ad Co. iij. Mortificate mēbra uestra. Nō dicit, occidite. Aug. Carnem uestram domate ieiunij abstinentie & potus, q̄to ualeatū permittit &c. Tertia tāgitur ibi, sanctā, quod fit qm̄ intentio est recta, nō pro uana glā seu hypocrisi &c. Quarta ibi, deo placētē, quod fit qm̄ cor p̄ penitētis iūgit corpi xpi p cōionē, &

tūc placet deo talis pñia. Iō dixit b̄t Agnes, lā corp⁹ ei⁹ corpi meo sociatū est. Dicit aliq̄, sufficit cōicare i morte, q̄ nō ddit certū tps cōionis xps, sed dixit, Qui māducat hūc panē, uiuet in eternum &c. Io. vj. Dicendū q̄ ecclēia spūscō recta tps cōionis ordinauit, & hui⁹ ecclēie xps caput & spūsus est. Vñ in primitiua ecclēia ap̄l; q̄ sciuerūt intentionē xpi, ordinauerūt quolibet die cōicare, q̄ quotidie dicit, panē nrm̄ &c. Erāt em̄ oēs p̄seuerātes in doctrina ap̄l; & cōicatione fractionis panis. glōia eucharistie. Act. ij. Quinta, rōnabile obsequiū nrm̄. f. q̄ pñia proportionē seruitio, q̄ deo habetis facere, nō impediat officiū ex pñia. ybi glā. Predicator taliter faciat pñiam, ne dimittat predicationem. Idē de illis de matrimonio, pñia uiri non debet esse preiudicialis, nec preiudiciua uxori, nec econuerfo. Idem de sacerdotibus &c. Aliter dicit Hiero. q̄ esset holocaustū de rapina. Ecce quare dicitur, Charitas uestra &c. Secundus gradus est correctio euangelicalis. Deus ordinauit q̄ hoīes in hoc mundo corrigant non solū se per pñiam, sed etiā proximos Si hō uidet uel scit eorū defectus, hō charitatiue corrigere debet. Hoc dicit ap̄s, Charitas xpi urget nos, estimātes hoc qm̄ si un⁹. f. xps p oib⁹ nobis mortu⁹ est, ergo oēs. f. hoīes mortui sunt siue fuerūt. Et pro oib⁹ mortu⁹ est xps, ut & q̄ uiuēt iam nō sibi uiuāt, scilicet tantū, sed ei q̄ p ip̄s mortuus est, & resurrexit. quod fit cū quis corrigit p̄ximū delinquētē. ij. Cor. v. Ista charitas correctionis euāgelice habet tres grad⁹. De primo dicatur exēplariter. Ponat q̄ scitis q̄ aliq̄ fecit malū & peccatū, q̄ forte uidistis, uel fuit uobis dictū, sed ex quo peccatū est secretū, debetis eū uocare secrete, & dicere sibi dulciter, q̄ corrigat, ne perdat aīam, famā &c. & nulli alteri dicatur, imo defendatis eum & famam eius. Si plaga eius est secreta, & medicina eius debet esse secreta, iuxta xpi cōsiliū, Si peccauerit in te. i. contra te frater tu⁹, uade & corripe eū, iter te & ip̄m tolli. Si te audierit, lucrāt⁹ eris fratri tu⁹ &c. Mat. xviij.

xviii. Scd' gradus &c. qñ pñt sunt nota-
ria, qñ oēs loquuntur, tñ correctio de-
bet esse notoria. Sic faciebat xps de scri-
bis & phariseis publice peccatibus, dice-
bat, Ve uobis scribe, & pharisei, & hypo-
crite, q comeditis domos uiduarū, oñe-
nes lōgas orātes &c. Vide ibidē pulchra.
Mat. xxij. Quia pñt erant notoria. Ita
faciebat Ioannes Baptista di. Progenies
uiperarū, quis demonstrabit uobis fuge-
re a uētra ira? Facite ergo fructū dignū
pnie &c. Matt. iij. Itē apostolus dicit cui
libet predicatori, Peccantes autē corā oī-
bus argue, ut ceteri timorem habeant. j.
ad Tim. v. Diceret aliquis, Hoc pertinet
ad prelatum. Verum est, ideo habet uir-
gā correctionis, ut puniat, sed predicatori
cōpetit correctio increpatia. Ad iudi-
cē em̄ spēstat punire malefactores, & ad
predicatore m redarguere, & increpare
peccatores. Tertius gradus est. s. quando
peccata nesciuntur, nec sunt notoria, si-
cut ego qui nescio peccata uestra, nescio
quis est bonus uel malus. Ideo est alius
modus corrigendi. s. non di. Religiosi fa-
ciūt hoc, uel clerici &c. Sed declarare te-
neor dicendo quomodo simonia est ma-
gnū pñt, quando petitur aliquid pro sa-
cramentis, si aliquis sit talis, nescio, cōtra
pñt facio bellū, nō contra personas, cū
dilectione hoīm, & odio uitiorū. Si ali-
quādo ego predico contra pñt luxurie
&c. aliqua persona diceret, Frater, & uos
me diffamatis. Ego dicerem, Et tu ex illis
es &c. Ego nescio homicidas, nec adulte-
ros, tamen predico contra illa peccata q̄
sunt in mūdo. Item nescio clericum, con-
cubinarium, sed debeo declarare qua-
le peccatum concubinitas est, sed puni-
tio spēstat ad ep̄m, declamatio autē ad
predicatore m, non ad capras. Ideo prece-
pit de° cuilibet predicatori di. Clama, ne-
cesses, quasi tuba exalta uocem tuā, annū-
cia populo meo scelera eorū, & domui
Iacob pñt eorum. Esa. lxiij. Nota, clama
&c. Nota contra religiosos, & cōtra per-
sonas clericorū, mercatorū, uel aliorum
nitia, & pñt, auisando ne cadant, & si ce-
derint, q̄ surgant, & corrigant se. Ideo

apostolus, Predica uerbum, in sta oportu-
ne, importune argue, obsecra, increpa, in
omni patientia & doctrina &c. ij. Tim.
iij. Oportune pro bonis quibus placet,
importune pro malis quib⁹ displicet. Iō
dicit thema, Charitas uestra. i. correctio
fraternalis magis ac magis abūdet. Ter-
tius grad⁹ ciuitatis est pro defunctis exo-
rare, quando mittimus eis aliquam refe-
ctionem spiritualem. Anime enim de-
functi non possunt se iuuare, nec facere
opera meritoria, ideo expectant a nobis
refectionē. Scitis quomodo infirmi con-
tracti, qui stant in hospitali, quia nō pos-
sunt se mouere, expectant eleemosynā.
Sic etiā anime purgatorii infirme & con-
tracte sunt, quia non possunt meritorie
operari, sed expectant nostrum subsidū.
Quando dicitur aliqua missa, anima sta-
tim sentit refrigerium, & regratia deo.
Idem de quolibet alio opore, quod sit
p eis quando offertur deo dicēdo, Istud
sit p anima patris uel matris. Ista est ma-
xima charitas, iuuare impotentes in tāta
necessitate, quia pena minor eorum est
maior omni pena huius mundi. Iō apo-
stolus, Dominus abundare faciat charita-
tē uestrā, ecce prim⁹ gradus, in iuicem,
ecce secundus, & in oēs, etiā ad illos de
purgatorio, ecce tertius. j. Thessal. iij. Si
queratur, Quod suffragium est melius p
defunctis, eleemosyne an orationes &c.
Dicatur quomodo stant in puteo lato, p
fundo, igne pleno, & habent mēbra spi-
ritualia subtilia &c. Super oīa ualēt suf-
fragia de missis. Sed pro dolor multa
peccata sunt de istis missis scī Anato-
ris, quas omnes uolunt communiter, qā
licet sint bone, quia per ecclesiam sunt
ordinate, tamen ex auaritia male condi-
tiones, & multe sint addite eis a malis.
Dicatur hic autoritas. Sancta ergo & sa-
lubris est cogitatio pro defunctis exora-
re. ij. Macha. xij. Ecce quare dicit aposto-
lus, Charitas uestra, ecce primus gradus,
magis, ecce secundus. ac magis abundet,
ecce tertius. Deo gratias.

De eadem dominica. Ser-
mo quintus.

Vi cepit in uobis opus
bonū, ipse perficiet. ad
Phil. j. Quia nulla predica-
tio siue doctrina habet ef-
ficaciam ad uirtutū instru-
ctionem, & peccatorū correctionem sine
gratia dei, iō salutetur uirgo Maria. Istud
thema est uerbum apostoli dicentis, De°
qui incepit &c. Modo si istud uerbū be-
ne & subtilit cogites, tres dat intelligere
cōclusiones. Prima tāgitur cū dicit, Qui
cepit in uobis, scilicet deus. Secunda ibi,
opus bonum. Tercia cum dicit, perficiet.
s. deus. Et de tribus conclusionibus erit
sermo noster.

Prima cōclusio est q̄ bonū opus inci-
pere est opus dei certitudinaliter.

Scd'a q̄ bonam uitam continuare est
gratia omnipotentis dei ueraciter.

Tercia q̄ eā pficere uel ad finem du-
cere est donum dei singulariter.

Iste tres conclusiones subtiliter ostendū-
tur in themate. Prima ibi, Qui cepit. Di-
co primo q̄ incipere bonā uitam & san-
ctam est opus dei, intantū q̄ nullus pos-
set exire malam uitam, nec dimittere pec-
cata, nisi deus ibi operaretur. Rō, certum
est q̄ in opere, ubi requiritur creatio no-
ue creature, oportet q̄ deus creet, qā cō-
creare soli deo cōpetit. Creature enim
pnt gñare, alterare, remouere, & labora-
re, sed creare est opus dei. In formatione
hominis in utero matris aliquid faciunt
ibi parentes, sed parum, & tamen ex hoc
generatio illa carnalis attribuitur paren-
tib⁹, sed creatio anime de nihilo est a so-
la potentia dei infinita. Anima em̄ hoīs
est per creationē, & nullus angelus pos-
set formare formicam. Ideo dicit deus,
Omnes anime mee sunt, ut aīa patris, ita
& aīa filij mea est. Eze. xviij. Dñe nonne
& corpora sunt uestra? Imo, sed quia in
corporalibus aliqd faciūt parētes, in aīa
bus autem nihil, ideo dicit, Oēs aīe mee
sunt. s. totaliter, quia nullus facit ibi ali-
quid, nisi ego solus. Hic patet pñt mu-
lierū graue, ad diuinos recurrentiū pro
filijs habendis, cum null⁹ possit dare fi-
lios nisi sol⁹ deus, cum requiratur crea-

tio aīe. In quo recurſu uos datis intelli-
gere q̄ demones possunt creare aīas, q̄
est falsum, quia sol⁹ de⁹ creat aīam. Dñe
de⁹ omniū creator terribilis, sol⁹ ops. ij.
Macha. j. Modo uideamus utrū ad inci-
piendū bonā uitā requiritur creatio. Di-
co q̄ sic, & ad minus requirit creatio. xv.
nouarū creaturarū in aīa. Prima est grā
dei, que creatur in aīa incipiētis bonam
uitam, quia non est forma educibilis de
potentiā materie, sed per creationē in-
fūdatur, uel per infusionē creatur in aīa,
& hec gratia pulchrā facit aīam, abijciēs
ab ea omnes tenebras pñtorū. Et gratia
proprie non est uirtus, sed radix omniū,
essentiam aīe respiciens. Secūdo creatur
uirtus fidei. Diceret aliquis, iam erā xpīa-
nus anteq̄ inciperem bonam uitam. Di-
co q̄ fides sine bonis operibus mortua
est. Sicut em̄ corp⁹ sine spū mortuū est,
ita fides sine operib⁹ mortua est. Ia. ij. Hō
mortuus nō est hō, oportet ergo creare
fidem formatā. Tertio creatur spes. Si
dicatur, iam habebā spē, licet essem pec-
cator. Dico q̄ nō erat spes saltem forma-
ta, sed quasi presumptio. Quarto chari-
tas, q̄ fuit expulsa p peccata, qā charitas
& pñtā sūt stare nequeunt. Item creantur
etiā quatuor uirtutes morales que sunt
infuse. Prima est prudētia, scilicet prudē-
ter cauere a peccatis, & uitare occasio-
nes, quasi dicendo, Hoc uel hoc fecit me
cadere in peccatū, cauebo mihi decete-
ro. Secunda est iustitia, qā deo infūdi-
tur, quando hō incipit bonā uitā dicens,
Emendabo mala que feci. Tercia est tem-
perantia, quasi diceret, Non possum per-
seuerare, nisi abstinere a superbia. Quar-
ta est fortitudo, dicēs, Certe iā non redi-
bo ad peccata, nec propter infirmitates
seu persecutiones. Item increantur dona
spirituallia. Primū donū est sapientia. i.
sapida scīa cū sapore, qui apparet orādo,
legendo &c. Scd'm est intelligentia, qua
si intus legentia. s. in diuinis &c. Tertiū
donū est cōsiliū, quo inter bonū & malū
scimus eligere melius, inter malū & pei⁹
fugere peius, hoc est cōsiliū, melius est
hic facere pñiam q̄ in inferno. Quartum
est for-

est fortitudo, que est aliud a fortitudine moralis, quia illa fortificat cor, sed ista animam ex aliquo diaboli tēratione, seu p̄suaſione, dimittit bonam uitam inceptam. Quintū est ſcīa, qua hō dirigit in his, que habet facere in mūdo, qua ſcit p̄ſonā ſuā regere, domū, & familiā. Sextū est pietas, qua hō cōpatit p̄ſōrib⁹, dicēs, O miser, talē mīā cōſueui ego tenere, sed dñe uos feciſtis mihi gratiā, faciatis etiā illi. &c. Septimū est timor dei, q̄ facit stare in cuſtodia, ne hō cōtra deū faciat, uel bibendo &c. Ecce. xv. v̄tutes, que creantur in aīa, qñ incipit bonā uitā. Patet ergo qd̄ dixi, q̄ ad incipiendū bonā uitā requirit creatio &c. De hoc autoritas, loquēs tropologicē de his. xv. uirtutibus, Fodi eam mihi. xv. argēteis, & choro hordei, & dimidio choro hordei. Ozee. iij. No. de p̄ſona q̄ cōuertitur ad dñm, & incipit bonā uitā, dicit de⁹, Ego fodi eā mihi. ſ. forſione cōpūſtionis, qñ p̄ſona dicit, O miser, ego ſum religioſus, & nō ſeruauī regulā &c. p̄didi hereditatē paradisi, et ſum obligat⁹ ad penas inferni, quot ſunt mortua cōpūſtionis, tot ſunt forſiones. Iō dicit, Fodi eā. ſ. cōſciām. Valde eſſet mirabile ſi papa uel rex foderet uineam, sed xp̄s dicit, Fodi eā, q̄a nullus angelus nec ſētus poſſet dare tales cōpūſtiones. Dicit quis, Dñe, ſi uosmet fodiſtis, quō cōſtat. xv. argēteis? Dicēdū q̄. xv. argentei ſunt. xv. v̄tutes p̄dicte, quas ipſe creat, ut dixi. Dicunt⁹ argētei propter claritatē, & ſunt ad modū argenti, quia p̄ſona q̄ cōuertitur, clarificatur in memoria, ne obliuiſcatur beneficia diuina. Scd'o clarificatur in intellectu, a falſa opinione, & errore, a falſa credētia, ſeu dubitatione. Tertio in uoluntate clarificat⁹ ab inuidia &c. Itē facit optimū ſonū, ad quē deus dicit, Sonet uox tua in auribus meis, uox eſt tua dulcis & ſa. tua de. Cā. j. Sonus cāratiū mūdān⁹, q̄ hominibus placet, deo diſplicet, ſed ſon⁹ gemit⁹, & ſuſpirij, placet deo. Iō eū dicit, Sonet uox tua. ſ. contritionis. Facies eū hominē que apud mundū reputant⁹ pulchre, apud deū reputant⁹ turpes. Facies autē q̄ apud hunc mundū repu-

tatur turpis & deformis, apud deū reputatur decora. Iō de p̄ſona q̄ plorat de p̄ctis ſuis dicit, & facies tua decora. Item choro hordei, quare nō dicit tritici? Hor deū eū eſt aſperū, & figurat⁹ & ſignat⁹ penitētiā, q̄ eſt neceſſaria nouiter cōuerſo ad bonā uitā, & aſpera eſt, quia durū eſt q̄ hō diffamet ſe, & accuſet in cōfeſſione, que debet eſſe integra, quia ſi abſcondit uel dimittit unū p̄ctū mortale, nihil ualet cōfeſſio, nec ſufficit cōſiteri partē unī, aliā partē alteri, ſed cōfeſſio integra ſit & perfecta. Itē in dimidio choro hordei, q̄ eſt mēſura imp̄fecta, ſignat⁹ penitētiā ſat̄iſfactionē p̄ p̄ctis, q̄a hic tot ſunt p̄ctā n̄ſa, q̄ nō poſſumus facere perfectā p̄niam, ſed de⁹ eſt cōtēt⁹. Creditis uos q̄ ieiunia, orōnes, uel eleemoſyne ſint ſufficiētes p̄ tot p̄ctis? certe non. Patet ergo cōcluſio q̄ incipere bonā uitā eſt op⁹ dei certitudinē. Nā de hōie peccatore eſt ſicut de illo, q̄ a caſu uel ſcienter cadit in profundā foucā abſq; aqua, certū eſt q̄ talis p̄ ſe pōt cadere i puteū, ſed nō pōt inde exire niſi ab aliquo alio iueſt, cū ſcala uſq; chorda ſurſum trahēdo. Talis eſt cōditio n̄ſa, q̄a ſumus fragiles, poſſum⁹ cadere i puteū p̄ctū mortalis, ſed inde nō poſſum⁹ exire, niſi de⁹ mittat ſcalā ſue miē. Vnde autoritas. Perditio tua Iſrael. i. uir uidēs deū. ſ. ex te eſt, tūmodo in me auxilium tuū. Oſee. xiiij. Patet ei q̄ q̄ uult exire de puteo p̄ctōrū, & recipere bonā uitā, habet exire per ſcalā miē dei, & aſcēdere gradatim per. x. gradus. Primus eſt peccatorū cognitio, & ſic de alijs, ut. ſ. ſexto precedenti ſermone &c. Iō dicit ap̄s, qui ceciderat i puteū p̄ctōrū p̄ infidelitatē. Ego p̄ſecutus ſum eccl̄iam dei &c. Si q̄raſ, quō exiuit? R̄ſidet, Gſa dei ſum id qd̄ ſū. j. Cor. xv. Patet prima cōcluſio. Scd'a cōcluſio eſt, q̄ cōtinuare bonā uitā inceptā eſt gratia dei ueraciter. Et uult dicere talis cōcluſio, q̄ licet ſitis extra puteū p̄cti, per dei miām, nō tñ poteſtis cōtinuare bonā uitā, niſi per gſam dei. Declaratur hoc p̄ qd̄ ſpeculationē intellectiua uel intellectuāle ſudat⁹ ſup regulā philoſophie di-

Rerū

Rerū naturalium recipiētū peregrinā formā qd̄a retinēt eā p̄manētē, qd̄a ſolū in p̄ntia agētis. Primū pater i cādela accēſa, & aqua calefacta, q̄a retinēt formā accēptā, ſcd'm in aere illuminato, & in camera obſcura, & ſpeculo iſormato, q̄ ſtatim recipiūt peregrinas formas, ſed nō retinēt niſi tñ in p̄ntia agētis. Sic i p̄poſito eſt, nā hīc & tenere bonā uitā, eſt gſam dei habere nobiſcū, & talis forma eſt peregrina aīe, q̄a nō eſt ſibi naturalis, quia eramus natura filij ire. ad Ephe. ij. & aīa recipit gratiā dei nō p̄manētē, ut cādela uel aqua recipiūt formas peregrinas, ſed ſolū in p̄ſentia agētis, ut aer uel ſpeculū, ergo oportet q̄ ſit ibi cōtinu⁹ influx⁹. ſ. q̄ gſa dei cōtinuē illuminet, actualiter uel habitualiter, alias ſtatim perderet aīa gſam dei. Oportet ergo q̄ hō p̄ gratiā dei perſeueret &c. ergo nō debem⁹ nos cōuētere ad creaturā, ſed habere debemus uultū aīe ſurſum ad deū. Iō xp̄s Luc. xviij. Nolite retro reſpicere, memores eſtote uxoris Loth. Dicatur hiſtoria Gen. xix. Iō qui exiſtis de Sodoma. i. de mala uita, nō debetis reſpicere retro. i. ad illam malā uitā p̄teriorū. Iō xp̄s, Nemo mittēs manū ad aratā, & reſpiciēs retro, apt⁹ eſt regno dei. Lu. ix. Manū mittit ad aratū, qui frangit terrā ut fructificet, & talis eſt ille qui incipit bonā uitā & p̄niam, ut faciat fructū meritoriū, iō nō reſpicere debetis retro dimittēdo, iā modicum faciēdo, poſtea iterū modicū, ſed cōtinuare debetis, & de bono in melius. Moſt r̄ſt, fructus nō inueniūtur in radice, nec trūco, ſed in ramis, q̄ tñ totā uirtutem habent a radice, q̄a ſi ſcindant⁹, nō faciūt fructū &c. xp̄s eſt radix ſeu trūcus, nos uero rami, & unus facit fructū orationis, alius ieiuniorū &c. Sed uidete ut ſitis firmati in radice. xp̄o, per amorē & deuotionē. Ideo dicit, Manete in me, & ego in uobis. Sicut palme non poteſt terre fructū a ſemetipſo, niſi manſerit in uite, ſic nec uos, niſi in me manſeritis. Ioan. xv. Patet ergo q̄ a deo eſt cōtinuare bonam uitam. Ideo dicit autoritas. Gratiā eū eſtis ſaluati per fidē, & hoc non ex uobis, dei

eū donū eſt. ad Ephe. ij. Patet ergo ſcd'a cōcluſio. Tertia cōcluſio eſt &c. Sicut eū ex nobis non poſſumus bonam uitā incipere, nec inceptā cōtinuare, multo minus perficere. Autoritas. Velle. ſ. perſeuerandi adiacet mihi, perficere autem bonū non inuenio. ad Ro. vij. Ideo dicit xp̄s, Quis ex uobis ſi petierit ouē nunqd porriget ei ſcorpionē? Si ergo uos, cum ſitis mali, nouiſtis bona data dare filijs ueſtris, quāto magis pater ueſter celeſtis de celo dabit ſp̄m bonum. ſ. perſeuerandi petentibus ſe. Luc. xi. Ouum ſignificat perſeuerantiam. Primo albedo eius ſignat illū qui uult perficere bonū op⁹, uel bonā uitā, ut ſit alb⁹ in uita, non denigrando uitam ſuam per errorem, uel falſam opiniōē. Scd'o eius plenitudo ſignat diligētiā, ne homo ſit ocioſus, expendēdo tempus in uanū. Cōuertetur populus meus hic, & dies pleni inueniētur in eis, inq̄r pſalmiſta. pſ. lxxij. Tertio ſicut ouē non habet principium, nec finē, ſic uſq; ad mortem ſeruitium dei nō debet habere terminū. Quartū ouē medicinale eſt albumē ſiue albū ad uulbera, rubēū ad cōfortiādū debiles. Sic perſeuerātia eſt optima medicina cōtra p̄ctā. Quinto eſt ſecūdū, q̄a ab ouo a gallina calefacto gñatur pullus, ſic a perſeuerātia gñatur gallina, ſal uatio. ſ. aīe, ideo dicit dñs, Qui perſeuerauerit uſq; in finem hic ſaluus erit. Mat. x. Scorpio eū uadit capite demiſſo, ſed pūgit eū cauda. Sic eſt de incōſtātib⁹, incipiūt ſeruire deo ſimpliciter, ſed redeunt poſt ad malā uitā, ecce caudā plenā ueneno. Iō dicit de⁹, Subuerſores ſunt tecū, cū ſcorpionibus habitas. Ezechie. ij. Ergo poſt cōuerſionē petēda eſt a deo perſeuerātia, iō cōcludit, Si uos. uſq; ſp̄m bonum, de q̄ Dauid, Sp̄s tu⁹ bon⁹ deducet me in terrā rectā. ſ. perſeuerātie. pſ. cxlij.

Dñica. xxiij. poſt feſtū trini. Ser. j. **R**edite que ſunt Ceſaris Ceſari, & q̄ ſunt dei deo Mat. xxij. Sermo noſter erit de euangelio hodierno. Cogitauī de iſto ſermone tenere modum Iuſtiſtarum, qui

quod quod habet disputare, primo casum proponit plane quasi p modū historie, deinde in pñtis, ubi uidet difficultas, mouet questionē. Ita faciā ego. Casus legis diuine erit historia euāgelij, qua posita in aliquibus pñtis, mouebo aliquas questiones, secundū qd erit expediens. Casus est isto, dicit beatus Mattheus, q pharisei inimici xpi abeuntes, consiliū iniuerunt, ut caperent Iesum in sermone &c. Dicatur quō Cesar impator Romanus imposuit Iudeis soluere tributū quolibet mense, & de illa pecunia impator tenebat ibi gētes armos, p custodia Iudeorū, & totū terre, aliqui ut Cayphas &c. dicebāt q nō esset sciendū, cū essent liberi, dī. Semen Abrahę sumus, & nemini seruimus unq. Io. viij. Maiores vō, qui intelligebant rationē, dicebant q imo erat soluendū ex predicta ratione, & bñ dicebāt, licet maledicerent a populo. Si aut aliquis audebat dicere, nō esse soluendū, statim occidebat. Modo in tali labore uel perplexitate pharisei miserunt discipulos suos cū Herodianis ad xpm, super ista questione ista intēione, quasi xps dixisset nō esse soluendū, statim occideretur ab Herodianis, quia colligebāt tributum. Si uero dixisset esse soluendū, q tunc esset in odiū pprii. Et dixerūt sibi primo aduulando, Magister scimus &c. Nota, uia dei in xitate doces, q Iudei soluebant templo decimas, primitias, & siliā, dixerunt xpo, Magister scimus q nerax es, & uiam dei in ueritate doces, licet tributum dare Cesari an nō? quasi dicere uellent, quid ergo oportet dare tributū Cesari? Hoc dicebat ut xps diceret tributū nō esse soluendum Cesari, sed deo, ut statim occideretur ab Herodianis, qui expectabant ex una parte qd xps responderet, & ex alia parte populus dicens, Videamus quid dicet. Sed xps taliter respondit, q omnes recesserunt contenti. Nō est sapientia, non est prudētia, & non est consiliū contra dñm. Prouer. xvj. Dixit enim, Hypocrite. q. d. Ego cognosco uos. q. d. uos queritis a me an licet cēsum dari &c. ostēdit mihi numi-

ma census. Et unus ostendit sibi &c. Et xps, Cuius est imago hec & superscriptio? Dixerunt, Cesaris. Et xps, Reddite ergo &c. Respondit affirmatiue, sed tāt q populus non fuit scandalizatus. Et pharisei hypocrite mirabantur dicētes, Vidistis quomodo euasit? Ecce hic casus legis diuine. Modo sunt hic faciende tres conclusiones. Prima super hoc quod dicit, Licet cēsum dari Cesari an nō? Oportet declarare quid est Cesar, & que est moneta, & post uidebimus an licet cēsum &c. cui est dandum. Cesar dicitur secundū interpretationē possidens principēs, qā antiquitus oēs reges & principes erāt sub eo. Iste Cesar est Lucifer, q possidet sub se septē principes. Dicatur quō xps in sua pāsiōe & morte ligauit Luciferum in pfundū inferni, usq; ad aduentū antixpi. Nūc princeps huius mundi. f. Lucifer, qui tyrānice occupauit totum mundū, eiicietur foras. Ioh. xij. & p se mō nō pōt tētare, sed mittit suos principes & capitaneos septem pñtōrū capitulum. Dicatur de eis. De istis malis principibus dicit apłs, Non est nobis collatio aduersus carnem & sanguinē, sed aduersus principes & potestates &c. ad Ephe. vj. Qui ad modū Iudeorum infidelium dicunt, Non habemus regem nisi Cesarem &c. Io. xix. Et moneta tributū est anima hominis, quia sicut moneta habet tres condiciones,

Prima est de auro, uel argento.

Secūda habebat imaginē impatoris.

Tertia literas, uel superscriptionem. Ita deus fecit monetam de auro purissimo, scilicet sctos angelos, qā sunt creaturę intellectuales, qā dñr de auro &c. Subtilitate, quia simul intelligunt principia & conclusiones, subiectum & predicatū, sine compositione & diuisione, & sine discursu. Aīe dicunt de argento, qā non sunt tante dignitatis sicut angeli. Lumen tā dñr moneta de cupro. Secūda quilibet aīa habet imaginem dei p creationē, qā sicut est unus deus & tres persone, ita in una anima sunt tres potentie, uel tres uires. Et sicut deus unus regit & sustinet

totū

totū mundū, ita aīa una regit & sustinet totū corpus. Iō dicit scriptura, Ad imaginem quippe dei factus est homo. Gen. ix. Tertio habet literā uel superscriptio nem p baptismū, q est talis, Iesus Nazarenus rex Iudeorū. j. consentiū. Apoc. xiiij. dicit, Et nōmē eius erat scriptū in frontibus eorū. Ecce moneta census, q uult Cesar. i. diabolus de mundo, dī. Da mihi aīas, cetera tolle tibi. Gen. xiiij. Qñ uero anima peccat mortaliter, non pdir imaginē, sed imago deturpat, sicut si aliquis cum luto seu incauto deturpat sibi faciē, nō perdit faciē, sed deturpat eam. Ita qñ homo peccat p superbiā &c. non perdit imago, sed maculatur & superponitur alia imago, sicut de illis qui recipiunt & superponunt sibi laruas uel barbas in ludis. Sic ille qui peccat, superponit sibi imaginē diaboli. Anselmus in oratione dicit, Heu me miserū, qualē me feci. Formasti me dñe ad amabilē imaginē tuā, & ego superinduxi imaginē odibilem, Heu heu, cuius. Cur non odi eius imaginē, cuius sic horreo nomen? Insuper titulū diaboli superinducit. f. Lucifer diabolus, ubi erat Iesus Nazarenus &c. Superponit per pñm illū titulū diabolus, qui est. f. Lucifer, diabolus, rex peccatorū. Ecce quō mutantur imago & titulus. Autoritas. Peccatum Iuda. i. xpiani cōfidentis, scriptū est stilo ferren. Hier. xvij. Ex quo ergo Lucifer est Cesar, moneta aīa, ut pbaui. Fiet ergo questio xpo in iudicio, qñ aīa est exitura de corpore, ubi sunt demones accusantes, angeli de fidentes. Michael dicit xpo, Licet cēsum &c. qñ Michael querit a xpo, Licet cēsum &c. Dicit xps, Cuius est imago? Respondet, Dei, quia memoria, intelligentia, & uoluntas sunt ordinata. Dicit xps, Ergo reddite q sunt dei deo. Ideo emendatis uos, quia modo est tēpus corrigēdi. Si habetis imaginē diaboli p pñm, & tu periscriptionem, deleas per pñm. Iō ait Petrus, Penitemini igitur, & cōuertimini, ut deleantur peccata ustra. Actū. iij. Ecce reformatio imaginis. Secūda questio, q notat in casu legis, & sup thema,

Reddite &c. Xps in hac responsione dixit tributū esse soluendū, & tenuit partē affirmatiuā questionis. Vñ magnū pñm est retinere ius dñorū temporalū, & ecclesiasticorū, qui custodiūt & curant de populis. Ideo apłs, Subditi estote, nō solum ppter irā & timorē punitionis, sed etiam ppter conscientia. Ideo enim & tributa pñtis. Ministri enim dei sunt in hoc ipso seruientes. Reddite ergo omnibus debita, cui tributū tributum &c. ad Ro. xiiij. Ideo xps affirmatiue respondēs, dixit, Reddite &c. Est hic qñtio. Quare non dixit clare, sed quasi timeret offendere ppriū, ut nō dicerent, Nos reputabamus eum sanctū, & ecce &c. Cautelose respondit tributū esse soluendū. Respondēdo dicens, q hoc fecit ppter nostram instructionē, ne in perplexis interrogationibus ppter uitandū periculum mendaciū asseramus, subtiliter debemus ueritatē dicere, ne periculum nos exponamus. Omne enim mendaciū est peccatum. Ita male stat mendaciū in ore, sicut macula in oculo, aut surditas in auribus, quia auferunt lingue officiū. Officiū enim lingue est signare ea q sunt in corde. Vnde ait Philosophus, Voces sunt note. i. signa earū q sunt in aīa pāsiōnū. Ideo dicit xps, Ex abundantia cordis exloquit. Mat. xij. Qñ ergo homo mentis lingua, perdit officiū suū, quia aliud dicitur in ore q sit in corde. Ideo multū uitandū est mendaciū. Et qñ dicit, Tñ nemini nocet quicq; imo semper nocet duobus. tibi dicenti, & pximo qui decipit. Dicat historia de obstetricibus excusantibus se Pharaoni cū mendacio, ut euaderent mortē, & saluarent populū. Exo. j. Dicit hic Gre. quia ex illo mendacio piderunt glām, licet nō esset pñm mortale. Diceret aliq, Expñtō ueniali nō perditur glā lucrata. Dicendū, si nō fuissent mentite, habuissent glām martyrij, quā perdidērūt ex mendacio. Et edīficauit illis domos, iō ex illo mendacio malū euenit eis. Iō deperit Pharaonem. Dicat hic cōtra illos, qui nō curāt mentiri tractādo pacē uel matrimoniu,

Pp uel

uel ad terrēdū in sermone. Iō xps noluit mentiri in sermone cōplacēdo populo, sed subtiliter dixit ueritatē. Itē nec yitas est semp dicēda, sed cauteloſe est tacēda. Verbi grā. Qñ querit a uobis de fama ali cuius puelle, ut uidue ab aliquo, qui uult eā in uxorem. Si sit bona, potestis dicere ueritatē de bonitate eius. Si uero sit oppositū, tacēdo ueritatē, qā nō debetis eam diffamare, nec ēt dicere mendaciū, dicēdo qd sit bona, cū sit mala, sed potētis dicere. Si queratis de filia mea, de illa possum uobis rñdere. Itē si querat de aliquo malefactore fugiēte, an uidistis cū, poteritis rñdere non pēdendo nec mētiendo, sed dicendo, nō curo de eo, nec de uobis &c. Si dicitur, Intrauit domum uſam. rñdēte, Qñ hodie mane; & sic mēdacia euadere exemplo xpi. Iō dicit scriptura, Sermo uſt semp in grā salē sit conditus, ut ſciatis quō oporteat uos uniuersi q; rñdere ad Cōf. iij. Tertia questio &c. super thema, cum dicitur, Reddite &c. Queritur quare prius loquitur de Cēsare, qd de deo, cum plus teneamur deo, cū incōparabiliter sit maioris excellentie. Rñdeo per duas rōnes. Prima fundatur in quadam reglā philosophie dicente, in quolibet ſuſceptibili naturali ipſam ultimam formam ſubſtantialē diſpoſitione ceſſaria est preueniēſ. ybi grā. Si forma ignis debet introduci, deſiccatio & calefactio ſunt diſpoſitiones, que pcedunt formam ignis, licet forma ſubſtantialis ignis sit melior, tū oportet qd ille diſpoſitiones pcedant eā. Ita in creatura forma principalis & perfectiua creature est pñtia dei, tunc creatura iungitur deo p intellectum clarum, & ſine errore, & p memoriā ne ſimur ingrati, & per uolūtatem amando, p os laudādo, & p corpus pñtiā &c. Ita est forma principalis quā in hoc mūdo debemus hñe &c. Sed ad iſtā formā habēdā oportet qd pcedāt diſpoſitiones. Lēcordia cum pximo, & carentia odij, & ordinatio ſuij ſuis cum pximo. & tūc uenit deus. Ecce quare prius nominauit pximū qd deū. Iō xps, Si offers munus tuū ad altare, & ibi recorda-

tus fueris, quia frater tuus habet aliquīd aduerſum te, relinque ibi munus tuū aī altare, & nade prius recōciliari fratri tuo. Mat. v. Nota, uade prius &c. Si uellet dicere, Dñe, prius uolo recōciliari uobis. Rñdet, Nō, uade prius &c. nō qd sit maioris dignitatis &c. sed ſunt diſpoſitiones que debent pcedere. Iō multa bona opa perdunt, qui uolunt prius recōciliari pximis. Sed a rō fundatur p theologią, oportet qd uult ſeruare uitā euāgelicā, uſt apoſtolicā pfectam, qd primo det Cēsari. i. mūdo, qd ſuū est. Si uis eſſe religioſus, da Cēsari qd ſuum est, nihil tene ut ppximū, prius renūciā dum eſt mūdo, ut expeditus adhereas deo. Si uis perfectus eſſe, uade & uende omnia &c. Mat. xix. Iō dixit prius, Reddite prius que ſunt Cēsari Cēsari, & que ſunt dei deo. ſuitam ſctām apſicam. Iō di. apſ Petrus, Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te. Matth. xix.

Dñica. xxij. poſt Trini. Sermo. ij.

Licet cenſum dari Cēsari an nō. Hñ uerbū iſtud Mat. xxij. Hoc ybum ſecū dum intellectū allegoricū quē uolo nunc pñtāre, est ybū beati Michaelis xpo di. de aīa nō uiter egreſſa, Licet cēsum, & aīam noui ter egreſſam ex hoc mūdo dari Cēsari. i. Luciferō, an non? Modo p maiori declaratione huius ybi ſecundū intellectum ſunt tres queſtiones.

Prima quare Lucifer nōiatur Cēsari, quod tamen eſt nomen imperatoris.

Sed a grē aīa rōnalis dicit cēsum, uſt tri burū, qui ſunt puentus magnorū dñorū.

Tertia cui ſenſus iſte uel tributū dari oporteat per iuſtitiam & rigorem.

Quantum ad primā queſtionem, quare Lucifer nōiatur Cēsari. Dico qd ex duab' rōnibus. Prima p tyrānicam uſurpationem. Sed a p Hebraicā interpretationem. De prima, qā imperatores Romanorū uſurpabant ſibi dñm mūdi. Ex aſtutia eū & potētia armorū ſubiugāt ſibi eū. Autoritas. Audiuit Iudas nomē Romanorū, qā ſunt potētes uiribus. j. Macha. viij. Ecce quō

quō hoc nomē Cēsari includit tyrānicā uſurpationē. Ita eſt etiā de Luciferō, qā Lucifer dñabat toti mūdo, nōne ex hoc quia in omni regno, puincia, ciuitate, & loco, habitabant idola. Et ſicut impator mittebat pcuratores & gubernatores p mūndū. Ita Lucifer mittebat demones, qui dabāt reſponſa in idolis. Ex quo Lucifer in campo clauſo paradīſi terreſtris deuicit Adā, uoluit oībus hoībus dñari. Sed uenit xps, qui merito ſue paſſionis abſtulit ſibi dñm. Cū aut xps eſſet ſuſpenſus, uidēs qd talia patiebatur xps, cogitauit qd non erat deus, & uenit & poſuit ſe in latere crucis, uolens cape xpm, ſed captus fuit a xpo, & ligatus in inferno uſq; ad aduentum anti xpi. Ecce quō pdidit tyrānicā dñationē. Autoritas xpi in paſſione di. Nunc iudiciū eſt mūdi. Nunc princeps huius mūdi eiſcietur foras &c. lo. xij. Item alia uenit. ſad me pēdētem in cruce &c. Item princeps mūdi huius iam iudicatus eſt. lo. xvj. Fiat ergo rō, ſi Cēsari erat nomen imperatoris per tyrānicam uſurpationē, & Lucifer uſurpauerat ſibi dñm totius mūdi, iō dicitur Cēsari. Sed ſcō dicit Cēsari p Hebraicā interpretationē. Cēsari interpretatur poſſidens princeps. Talis eſt modo Lucifer, qui modo per ſe nō habet potēſtatem in interpretatione cū sit ligatus. Quō ergo facit tot mala? quā poſidet principes. Quia ſicut rex quando facit plūm alteri regi, mittit ſuos capitāneos, ſic etiā Lucifer. Et ſecundum qd ſunt ſeptem pētā capitalia, ſic ſunt ſeptē principes. Principes qui tentat de peccato ſuperbie eſt Leuiathan, qui eſt rex ſup uniuersos filios ſuperbie. Job. xli. Quem uocat Lucifer di. Nunquid uidēs qualiter me tenet xps ligatum, & nunquid tu ſentis de me? Imo dñe, ſed quid faciendū pceptiatur. Ego dicā tibi. xpo & ſuis qui cū eo ſunt in celo nō poſſemus nocere, ſed ſuis qui ſunt in mūdo. Vis eū tētare de ſuperbia, iō hic uelles facere unā pugnā. Ecce hic tot mille milia diaboli qui ſūt tecū. Libenter, dicit Leuiathan. Et uenit cum uexillo & titulo Leuiathan rex ſuperbie & uani

tatis, & ducit ſecum ad infernum oēs ſu perbos. Quod uidens xps, uolēs reducere eos & reuocare, nō in liberū arbitriū cogendo ſed monendo dicit, Venite ad me omnes qd laboratis & onerati eſtis, & ego reficiā uos. Mat. xj. quaſi dicat, quare uultis illum ſequi? ſed pauci reducunt ad xpm. Sed ſcō eſt Māmōna, princeps ſeu capitāneus qui tentat de auaricia. Nō, quaſi etiā ut primus uocatur a Luciferō &c. Qui incedit cū uexillo & titulo Māmōna, princeps auaricie cupiditatis. Hic facit tamen qd ſunt pauci qui ſunt cōtenti de ſuis redditibus, ſed ſunt raptiores &c. Qui oēs ex hoc peccato ſecū ducit. Iō xps non cogendo liberū arbitriū, ſed monendo dicit, Cauete uobis ab omni auaricia, qā nō in abūdantiā cuiuſq; uita eius eſt ex his que poſſidet. Luc. xij. No. ab omni uniuersaliter. Tertius eſt Aſmodeus, de quo Thob. vj. Demonium nōie Aſmodeus occidebatur mox ut ingreſſi ſunt. Iſte diabolus tentat de luxuria. Nemo eſt qui ſe abſcondat a calore eius. Hic cum uexillo & titulo incedit Aſmodeus, princeps luxurie & carnalitatis. Hic iam totū mūdu corruptit, & uerſificat illud Dauid. Corrupti ſunt & abominabiles facti ſunt, & non eſt qui faciat bonū, ſcilicet caſtitatis, nō eſt uſque ad unū de adultis. p. xliij. Iō xps. Sint lumina ueſtri peginēti &c. Luc. xij. Quartus capitāneus inuidie eſt Beelzebub, de quo Lu. xj. In Beelzebub principe demoniorum eiſcit demonia. Verbum ſit iudeorum. Hic cum uexillo & titulo procedit Beelzebub princeps inuidie & malignitatis. Hic fecit tantum qd totus mūdos eſt plenus inuidiā inter dominos & prelatos, laicos, & clericos. Quintus capitāneus gulce ſt Beelphegor, de quo Dauid. Inſitanti ſūt Beelphegor &c. Hic cum uexillo & titulo incedit Beelphegor princeps gulce. Hic facit tantū qd totus mūdos non ſeruāt quadrageſimā, faciunt ſe inſirmos &c. nec uigilie ſanctorum ieiunantur, nec ueniunt ieiuni ad miſſam. Sunt ebrij, debiles, & inſirmi propter unum &c. Ideo xps nō cogens,

sed monēs dicit, Attendite uobis ne gra-
uētur corda uestra crapula & ebrietate.
Luc. xxj. Sextus est Baalberith, capitaneus
ire, de quo Iudic. nono, Hic incedit cū
uexillo, & titulo Baalberith, capitaneus
iracundie & iniquitatis. Hic fecit tm, q
posuit scisma & diuisionem in ecclesia
dei, nec pōt pacificari. O quot ducit fe-
cū. Iō Paulus, Si fieri pōt, quantū ex uo-
bis est, cum oībus hoībus pacē hñtes, ad
Ro. xij. Septimus est Astaroth, qui ten-
tat de acidia, de quo Iudic. ij. Dimiserūt
dñm, seruitētes Baali & Astaroth. Ergo
dicit xpīano, qui nō memorat creatiois
& redēptionis, sed est xpī, prim. Reg. vij.
Auferte deos alienos de medio uestri,
Baalaim & Astaroth. Hic incedit cū ue-
xillo & titulo Astaroth, princeps acidie,
& ociositatis. Hic fecit tm, q iam pauci
sunt qui quolibet die faciunt ofonem
dñicā, sed qñ induunt, nec sciunt dare
dñicā diem deo, nec consentunt, nec
cōmunicant semel in anno, nec ueniunt
ad missam, uel si ueniunt, p tpe, nō sciūt
orare, non seruant pñiam, perdunt tpa.
Nota quatr decipit mūdus. Ecce quare
dicit Lucifer Cēsari. i. possidēs pñipes,
de quibus apłs, Non est nobis collucta-
tio aduersus carnem & sanguinē. Glo.
homines, sed aduersus principes, & po-
restates, demones. f. Eph. vj. Hī ad modū
Iudeorum dicunt, Non habemus regem
nisi Cēsarem. Io. xix. Quantū ad secundā,
quare aīa dicit census &c. Pro quo nota
q sicut imperator in quolibet regno &
prouincia &c. exigebat tributum. Ita xp̄s
rex & imperator in quolibet regno &c.
aīas tributarias exigit a uobis principa-
liter, ita q in hoc tantā habet diligentia,
q cuilibet aīe mittit procuratorem suū,
ne aliqua perdat, non tm cogit liberū
arbitriū. Ideo dicit xp̄s mundo, Da mihi
aīas, cetera tolle tibi. f. diuitias, dignita-
tes &c. Gen. xiiij. Ecce quare aīa dicitur
census, quia debetur uni magno domi-
no. Tū iure creationis. Ecce omnes ani-
me mee sunt, dicit dñs. Ezech. xviij. Tum
etiam iure redēptionis. Que mulier ha-
bens drach. decē, & si perdi. &c. No. pra-

dice istam parabolā, ut habet Lu. xv. Hec
mulier est sapiētia diuina. Rō, quia mul-
lier regit & gubernat domū. Ita sapien-
tia diuina, de qua ad literā dicit Salomō,
Mulierē fortem quis inueniet? procul
& de ultimis finibus precium eius. Pro-
uer. ul. Dicitur fortis, quia nihil pōt fieri
cōtra sapiētiā diuinā. Nota procul, q
a Salomone usq; ad xp̄m transierūt mil-
le anni. In textu biblie, Salomon nō po-
suit numerum clarū, sed ubi dicit, pcul,
posuit literā aleph, quod interpretat mil-
le. No. de ultimis finibus eius, numera
ascendendo quatuor elementa, decē ce-
los, nouem ordines angelorum, de ulti-
mis. f. de cathedra dei, uenit sapiētia e-
uangelica. Hec mulier habebat decē dra-
chmas auri. i. decē gradus creaturarum
spūalium, in quibus deus sculpsit suā, p-
priā imaginē, sicut in moneta auri ima-
go regis uel imperatoris. Primus gradus
est Seraphinorum, secundus Cherubino-
rum, tertius thronorum, quartus domina-
tionū, quintus uirtutū, sextus potestātū,
septimus principatū, octauus archange-
lorum, nonus angelorū, decimus est ho-
minū, perdidit drachmā unā. f. naturam
humanam. Sed di. aliquis, Etia perdidit
naturam angelicā. Verū est, sed differen-
ter, quia nō tota natura angelica fuit per-
dita, sed per Adam & Euā tota humana
natura fuit perditā. Sed qui d fecit sapiē-
tia diuina? accendit lucernā xp̄m, in fur-
no. f. uirginis. Xps autē dicit lu-
cerna. Rō, q sicut in lucerna sunt tria,
cera mollis, & lichenus, & lux, sic in xp̄o
est caro fragilis, aīa, & diuinitas. Iō Da-
uid in persona dei pñs dicit, Parauit lu-
cernā xp̄o meo. ps. cxxxj. Et euerit totā
domū, id est mūdū. Sin pñicatione. E-
uersio est, qñ illud qd est supra uenit in-
fra. Totus mūdus erat in altū eleuatus p
superbiā, sed xps euerit pñicatione, & p-
cepta humilitatis dādo, & quesuit dili-
genter eundo de uilla in uillā. Si fuisset
sibi dictū &c. Dñe qd queris? Rñdisset,
drachmā quā perdidit &c. Tū eā que
fuit, quousq; inuenit. Qñ aīa descendit
ad limbū, ibi inuenit tot milia, q inuēta
dixit

dixit amicis suis. f. uirtutibus angelorū,
Congratulamini mihi oēs, quia inueni
drachmā quā perdidit &c. Morā hic
gaudere debemus, qñ drachma. i. perso-
na ad deū p bonā uitā uenit cū pposito
nō redeūdi. Iō exēplo angelorū gauden-
dum est. Sed aliq faciūt oppositū, deri-
dēdo de illis q faciūt pñiam. Nota quō
p pñtis secretis sufficit pñia secreta, sed
pro publicis necessaria est pñia publica.
Verbi grā. Si aliq secreta in corpe suo
fuit superbus, sufficit secreta pñia, si pu-
blice, necessaria est publica pñia, ita ut si
oēs scādalizauit, oēs edificent p pñiam
suā, & laudent deū, q bonū est correptū
manifestare pñiam, sic em effugies uo-
luntariū pñm. Eccl. xx. Patet. ij. qō. Quā-
tum ad tertiā, cui census dari debeat per
iustitiā & rigore, hoc est ad ppositū pro
mortuis. De aīabus ex hoc mūdo dece-
dentibus fit iudiciū a xp̄o, secundū iudi-
ciū qd xps fecit, qñ Iudei dixerunt sibi,
Licet cēsum &c. xps autē uisā moneta,
imaginē, & superscriptionē, indicauit
di. Reddite &c. Sic aīa iudicat secundū
imaginē & superscriptionē q pñert. Pro
quo sciendū q aīa in sui creatōe recipit
imaginē dei, sic em qñ fit moneta auri,
in ea imprimitur imago regis. Itē in aīa
qñ creat, pñona pñis imprimit memoriā
preteritorū, pñona filij intellectū pñen-
tium, persona spiritus sancti uoluntatem
futurorū, & sicut nō est nisi un⁹ de⁹, sic
nō est nisi una aīa cū illis trib⁹ potētij.
Ad imaginē quippe dei fact⁹ est homo.
Gen. ix. Sed in sui redēptione, q per ba-
ptismū applicat, tunc aīa recipit super-
scriptionē tituli, Iesus. N. r. Iu. De hoc di-
cit Io. Habentes nomē ei⁹ scriptū in frō-
tib⁹ eorū. Apo. xiiij. in pte superiori. f. in
mente. Et sic qñ Michael, quē constituit
dominus principē super oēs aīas susci-
piendas, dixit xp̄o, Licet census dari Ce-
sari. i. diabolo, an nō? Rñdet xps, Cuius
est imago hec & superscriptio? Dicit Mi-
chael, Dei. Et xps, Reddite que sunt dei
deo. Sed qñ aīa auertit a deo peccando
mortātr, superinduit sibi horribilē ima-
ginē diaboli, ac si sup sigillū regis aliqd

superponeret. ybi grā. Si peccas per su-
perbiā, superponit imago Leuiathā. An-
sel. Loquēs in ofone, ut pñtor debet lo-
qui di. Hen me miserū qualē, ut. f. i. ser-
mone, Reddite. Terribilis est etiā titulus
q circūscribit di. Lucifer diabol⁹ rex pec-
cator. Iuxta illud, Pñm Iuda. i. xp̄ani cō-
fiteētis, scriptū est stilo ferreo in ungue
adamātino. Hier. xvij. Scdm diuersitatē
imaginis & superscriptionis iudicabit aīa
reddēda deo uel Cēsari. i. diabolo. No-
practice qñ aīa pñtoris impenitētis dece-
dit, dicit Michael xp̄o, licet cēsum dari Ce-
sari an nō? Et xps, Cui⁹ ē imago? Rñdet,
Cēsaris. Reddite ergo &c. Statim diabo-
lus accipit aīam. Ecce quō fit iudiciū.
No. hic de Hier. qñ sibi dictū fuit a xp̄o,
Nō es xpīanus, sed Ciceronianus, qā ex
nimio cordis affectu pñerebat imaginē
Cicerōis & eius doctrine superscriptio-
nem. Iō pñertibus & imaginē & super-
scriptionē diaboli, Si qs adorauerit be-
stiā & imaginē ei⁹, & acceperit charac-
terem in frōte sua, aut manu sua, hic bibet
de uino ire dei. Apoc. xij. Iō Dauid, Do-
mine in ciuitate tua imaginē ip̄sue, de⁹
in celesti ciuitate. f. est, & ip̄s in sua ter-
restri ciuitate imaginē ei⁹ ad nihilū re-
degerūt. ps. lxxij. Si dicat, Quid faciā er-
go, qā sum pñtor, & superinduxi imagi-
nē, & superscriptionē diaboli. Solutio.
Nō debetis desepare, qā adhuc potestis
imaginē dei reparare, pponēdo a pñtis
abstinere, & cōtinere. Scriptura diaboli
deletur, & xp̄i reparat in cōfessione, qñ
confessor dicit, Autoritate dñi nñi &c.
Tūc imago dei & superscriptio est repa-
rata, & qñ in iudicio dicit, Cuius est ima-
go hec? dicit, Dei. Ergo reddite deo.

De eadem dñica. xxij. post tri. Ser. iij.
 Stendite mihi numi-
mus census. Istud ybū ha-
bet Matt. xxij. Ad literam
ybū est xp̄i ad qñtionē per-
plexā respōdentis, & dicē-
tis, Oñdite mihi &c. In pñti sermone uo-
lo pertractare hoc tropologicē seu spiri-
tualiter. Pro quo sciendū q sicut impe-
rator Romanus illo tpe de omni regno,
Pp 3 pñcia,

puſcia, & ciuitate &c. exigebat certos redditus in tributū, etiā ſub pena mortis, ne fraudaret, & habebat iā in quolibet loco certos creditores & collectores. Ita rex & imperator nſ Ieſus, qui eſt rex regū, & dñs dominantū, quia oēs dñum eſt in eo, intm q̄ dicit Io. Habet in uestimento & femore ſuo ſcriptū, rex reg. & do. domi. Apoc. xix. No. habet in uestimento, i. in hūanitate, quia ſicut uestimētum perſonā cooperit hoīs, ita hūanitas in xpo diuinā perſonā. Quod hūanitas dicat uestis, autoritas, Qui cū in forma dei eſſet, ſemetipſum exinaniuit, formā ſerui accipiens, & habitu inuentus eſt ut hō. ad Phil. ij. Not. in femore. Femur eſt iuxta partes generatiōis, & ſignificat perſonā filij dei, qui p̄ eternā gnationē pcedit a pfe. Vult ergo dicere q̄ inquantū hō, & inquantū filius dei eſt rex regum &c. Io dicit ſcriptura, Dñe deus rex ops in ditiōe tua cū ſunt po. &c. Heſter. xij. Io in oibz regnis, terris, & prouincijs, uult hīc tributū certū, nec uult deſiderari. Tributū qđ ipſe uult ſunt aſe. Tum rōne creationis, quia ipſe cū pfe & ſpū ſcto creauit eas ad imaginē trinitatis, tū etiā iure creationis & redēptiōis, quia ipſe emit ſanguine ſuo nos. Io ipſe dicit, Oēs aīe mee ſunt. Eze. xviij. Licet enim oīa ſint ſua, principaī tñ aīe, quia nihil p̄cioſius aīa, dēptis angelis ſub celo. Autori. Quid p̄deſt homini ſi uniuerſum mūdū lucrēs, aīe p̄o ſue detrimentū patiat. Mat. xvj. Pro iſto tributo miſit procuratores. ſ. patriarchas &c. imo ipſemet uoluit uenire. Filius enim hoīs uenit quērare & ſaluū facere qđ perierat. Luc. xix. Et qñ ipſe receſſit, dimiſit p̄curatores ſuos ut cuſtodiat & p̄curent ſibi tributū. Iſti ſunt curati animarū. Papa eſt maior, cardinales, archiepi, & epi &c. qui plus deberent curare de ſalute aīarū, quā de redditibz. Vt nā modo nō ſit oppoſitū. Et ſicut imperator dabat ſalarium collectoribus ſuis, ita xps dat eis redditū. Qñ autē hoc tributū p̄ntat xpo. ſ. in morte, dicūt angeli, Dñe tributū hoc de tali uilla uenit, qđ uobis mittit talis

curatus &c. Quēadmodū dicebat imperatori, & uidebat ſi eſſet bonū. Ita de anima, qñ p̄ntatur xpo, dicit xps, Offendite mihi numisma cēſus, ſi eſt bona, p̄cipit ut ponat in ciſtulis ſuis. ſin ordinibz angelorū. ſi autē ſit malā moneta, p̄cipit ut ponat in igne inferni ad cōburendū. Pa tet thema. Inuenio q̄ aīa nſa ad iſtar bonē monete, ſi debet reponi in locis angelorum, debet habere ſeptem cōditiones, uirtutes, ſeu proprietates.

Prima eſt imaginis ueritas.

Secūda eſt ſupſcriptionis p̄prietas.

Tertia matēie p̄cioſitas.

Quarta equi ponderis grauitas.

Quinta ſoni congruitas.

Sexta figure ſinceritas.

Septimā circularis integritas.

De quolibet iſtarū examinat aīa in iudicio. Tres prime cōditiones habent per tres uirtutes theologicas, & quatuor ex quatuor uirtutibus moralibus. Dico qđ prima cōditio, quā debet habere ad iſtar bonē monete, eſt imaginis ueritas. Tam uidetis qđ cōiter in monetis eſt imago principis. Hoc ſeruabat antiquit in moneta auri, uel nō reputabat bona. Sic etiā neceſſarium eſt aīe ad hoc, qđ ſit bona & reponenda in celo; oportet qđ habeat ueritatē de imaginē. Quia licet quelibet aīa habeat imaginē trinitatis p̄ creationē, non tñ ex hoc ſaluat, niſi habeat imaginē xpi p̄ uirtuālē iuſtificationem, uel imitationē. Hec autē imago h̄ per primā uirtutē theologica, qđ eſt fides. qā ſicut imago unā habet multa mēbra, ita una fides catholica habet. xij. articulos, & depingit in aīa unā imaginem uirtuālē. xij. mēbra habentē. Primus articulus fidei eſt, Credo in deū patrē oīpotentē, creatorē &c. Hic depingit frontē imaginis. Rō eſt, quia ſicut frōs eſt principium imaginis, ita deus pater eſt principium oīm creaturarū, imo etiā eſt principium filij & ſpū ſancti, eſt principium, non de principio. Secundus articulus eſt, Et in Ieſum xpm filiū eius unicum, dominū noſtrum. Hic depingit oculos. Rō, quia iſte articulus duobus oculis debet uide-

ri. ſ.

ri. ſ. dextro, quantū ad xpi diuinitatē, & ſiniſtro, quantū ad humanitatē. Tertiū eſt, Qui conceptus eſt de ſpū ſancto, nā. ex Ma. uirgine. Hic depingit aures. Vnde dicit uirgini, Gaudē uirgo māter xpi, q̄ per aurē cōcepisti Gabriele nūcio. Secundo cōtinet natiuitatē, in qua uirgo audiuit angelos cantantes. Quartus eſt, Paſſus ſub p̄o. Pila. crucifixus &c. Hic depingit nares. Rō, ſicut ex grano incenſi in igne poſito redolet bonus odor, ſic de grano corporis xpi in igne paſſionis poſito. Io ap̄s, Tradidit ſemetipſum p̄ nobis obla. & hō. deo in odorē ſuauitatis. Hic depingit duas genas. Rō, quia ſicut gene decorāt imaginē, ita xps deſcendit ad inferos, ut inde extraheret duas cōditiones gentiū, q̄ dederūt pulchritudinem mūdo. ſ. aliquas aīas legis nature. ſ. Ade, & Eue, & Noe &c. & legis ſcripte, q̄ dicunt gene. Auto. Qualis eſt dilectus, o pulcherrima mulierum. Canti. v. R̄ſidet ygo. Dilectus meus candidus & rubicūdus. Gene illius ſicut aureole aro-matum, cōſte a pigmētarijs. Sextus eſt, Tertia die reſurrexit a mor. Hic depingit os. Rō, quia xps ore p̄bauit ſua reſurrectionē. ſ. loquēdo, comedēdo, q̄ ſunt officia oris. Septimus, Aſcendit ad celos, ſedit ad dexterā dei p̄tis oīpōtētis. Hic depingit collū. Rō, quia cibū mittimus per collū, & deſcendit ad ſtomachū, & dat uitā corpi. Sic oīs cibus ſpūalis, ex quo ipſe aſcendit, p̄ eum deſcendit ad nos, dans nobis uitā ſpūalē. Io ap̄s, Aſcendēs xps in altū, captiuā duxit captiuitatē, dedit dona hoībz. ad Ephe. iij. Octauus, Qui uenit eſt iudicare ui. & mort. Ecce hic brachia. Rō, quia in iudicio extendit duo brachia. ſ. dextrū, dicēdo bonis, Venite benediſti patris mei. Secūdo ſiniſtrū, malis dicēdo, Diſcedite a me malediſti &c. Mat. xxv. Non, Credo i ſpū ſctū. Ecce hic pectus. Rō, quia ſicut itra pectus cōſtitit cor, a qđ p̄cedit uita corporalis, ſic a ſpiritu ſcto p̄cedit uita ſpūalis. Spūs enim eſt qui uiuificat, caro autē nō pro. &c. Io. vj. Decimus, Sancta eccleſia. Hic

depingit uentrē. Rō, quia ſicut uēter recipit oēs eſcas, bonas & malas, ſic eccleſia oēs recipit, nulli claudit gremiū. Vnde cū eſt, ſ. dñi cōſonē, remiſſionē p̄ccōrū. Hic depingit crura. Rō, qā inter oīa alia mēbra crura ſunt partibz gnatiōis p̄pinquiora, ad gnandū filios, ſic per ſacra eccleſie generant filij dei. Duodecim, Carnis reſurrectionē, & uitam eternam. Ecce tibie & pedes. Rō, quia ſicut tibijs & pedibus ambulamus, ſic etiam finali-ter per reſurrectionē oportet nos ambulare ad uitā eternam in gloria. De tibijs iſtis autori. Deus creatur i. ſ. ſuauitatis hominem ad imaginē ſuam. ſ. in aīa p̄ creationem, & iterū cōuertit illū in ipam. ſ. imaginem, & ſecundū ſe uestiuit eū uirtute. Eccl. xviij. Quando autē dicit xps, Oſtēdite mihi numisma. ſi in anima inueniat hec imaginis ueritas, recipitur in coſris xpi, alias projicitur in infernum tanquā moneta falſa, ideo &c. Secūda cōditio que requiritur, eſt proprietatis ſupſcriptionis. Scribebatur enim titulus, Ceſar imperator Romanus, uel huiusmodi. Et hic habet per illā uirtutem, que eſt ſpes, qua cordi ſuperſcribitur nōmen dñi, qđ eſt Ieſus, in quo in cunctis tribulationibus & neceſſitatibus eſt cōfidendum. Nota exemplum de beato Egnatio, in cuius corde poſt obitum eius inuentū eſt nomē Ieſus, Iſis aureis ſcriptū. Io xps, Dabo tibi calculū cādīdū, & i calculo nomē nouū ſcriptū, qđ nemo ſcit niſi q̄ accipit. Apoc. ij. Sed mō ſunt mlti miſeri, q̄ ponūt ſpē ſuā i falſis cōm-ratoribz, cōiurādo ſepe ſulte q̄ nūq̄ ſunt ueræ. Aliq̄ obſeruāt dies Egyptiacos. Itē mulieres et̄ quāplurimas i ſuis actiōibz & credētijs cōmittūt, & hnt ſtultitias, ſicut qđ mulieres i puerperio nō ſignēt uſa ciat crucē ſup cibū. Itē qđ mulieres i primo annō qñ receperūt uiros nulli dēt ſu mē uſ ignē. Itē ponūt bracas. Sed illis ſtultitibus dimiſſis ponatis ſpē uſam in noīe Ieſu. Vñ Dđ, Brūs uir cui eſt nomē dñi ſpes ei, & nō reſpexit i uanitates, & infanias falſas. ps. xxxix. Qñ dicit xps, Oſtēdite &c. Tertia eſt p̄cioſitas matēie,

pp 4 ne ſit

ne sit de plūbo, quia licet haberet imaginē & superſcriptionē, falſa moneta eſſet. Hec hī in aīa per tertiā virtutē, q̄ eſt charitas, deū ſup̄ oīa, & p̄ximū ſicut ſeipſum diligēdo, & hec charitas facit aīam p̄cioſam coram deo, quia ſine charitate nulla opera q̄ hō facit, ē bona de gr̄e, placent deo. Vnde ap̄ls, Si habuero fidem, ita ut montes transferā, chari. aut non ha. nihil ſum. j. Cor. xij. Etiam ſi unus haberet fidē patriarcharū, & deuotionē propheta rū ſine charitate, nihil ualeret, quia nullū opus nec corde cogitādo, nec ore loquēdo, nec opere operādo ualet aliquid ſine charitate. Ap̄ls. Si linguis hōim loqr̄, & angelorū, charitatē autē nō habēā, factus ſum uelut es ſonās. j. Cor. xij. Angelorū linguae ſunt eorum ſignificationes. Vult ergo dicere ap̄ls, q̄ ſi ip̄e predicaret, quod eſt officiū oris, nō ſolū linguis hōim, ſed etiā angelorū, & charitatē nō haberet, eſſet ut es, quod uocās ad eccleſiā gētes nō trahit, ſed deſtruit & cōſumit ſeipm. Quarta eſt equi p̄deris grauitas. Iō uidetis q̄ moneta auri ponderaſ. Hec hī per unā virtutē moralē, q̄ eſt humilitas, quia perſona humilis in ſtatera deſcēdit primo in oculis humiliter reſpiciēdo, in ueſtitu, in ore humiliter loquendo, & in corde neminē deſpiciēdo, & pōt dicere, Dñe nō eſt exaltatum cor meū, neq; elati ſunt oculi mei. Sicut enī ſuperbus aſcēdit in altū in officijs, & honoribus, ſic p̄poſitū humilis in ſtatera deſcēdit. Pro quo nota, q̄ pōderāda eſt in ſtatera diuine iuſtitie uita xp̄i, cui debemus equari, non per equiparatiā, ſed per imitationē, ſeu conformitatē uite, quia ſicut xp̄s in uita ſua fuit humilis in omnib⁹, ſic etiam nos humiliemus. Itē ſicut ip̄e fuit liber alius, ita & nos, q̄ nō ſumus auari. Itē ſicut ip̄e fuit purus, x̄go, & caſtus, & nunquā ſciuit experimentaliter actū illum, ita & nos eius exēplo caſti eſſe debemus. Ideo ap̄ls, Hoc. l. p̄odus uite xp̄i ſentite in uobis, quod & in xp̄o leſu. ad I. h. ij. Mulieres aut debēt uitā ſuā ponderare ad uitā xp̄i, & ad p̄odus uite x̄ginis Marie, non per equalitatē, ſed per cōformitatē, quia

dicat xp̄s mulieribus uanis, Virgo & mater mea, licet eſſet de gr̄e regali, noluit indui de auro & c. Propter hoc dicit xp̄s & x̄go Maria hoībus, Diſcite a me, quia mitis ſum, & hūilis corde. Mat. xj. Quinta eſt ſonī cōgruitas, ita probatur moneta a ruſticis. Sic xp̄s requirit bonum cenſum, & boni ſonī. Et hoc hī per virtutē prudētiē, q̄ examinat ſonū p̄borū ab ore procedētū, ne ſint in offenſam dei iurando & c. nec proximi, ip̄m diffamādo, iniuriādo, uel falſe decipiēdo, nec in laudē ſui ipſius, ſed proximi, & dei. Si quis loquit, quaſi ſermones dei. ſ. loquatur. j. Pet. iij. Sunt multi, q̄ faciūt malū ſonū, iurando, blaſphemādo, proximū diffamando, uel iudicando, uel p̄tū occultū publicādo. Nā & ſi ex p̄tō perdidit aīam, tū remanebit ſibi bona fama, ſed dānatis uos eum diffamādo. Iō ap̄ls, Oīs ſermo malus ab ore ueſtro nō procedat, ſed ſi qui bonus eſt ad edificatiōem fidei, ut det gr̄am audientibus. Ephe. iij. De hoc ſono examinā aīa in iudicio, q̄ in lapide feriſ. Petra aut erat xp̄s. j. Cor. x. Oſtēdite & c. Sexta eſt figure ſinceritas. ſ. q̄ moneta non ſit fracta. Hec hī per uirtutē obediētiē, q̄ includit oīm mādatorū dei obſeruantia, quia ſi unū p̄ceptū frāgit, nō habet ſinceritatem. Dicūt aliqui, Bene placeret mihi cōſeruare illud p̄ceptū, & illud, ſed nō illud. Sed illud nō poteſt bene ſtare & c. Moneta anime nſe nō eſt ſincera. Iō dicit bt̄us Iaco. Quicūq; totā legē ſeruauerit, offendat autē in uno, fact⁹ eſt oīm re⁹. Iac. ij. Queſtio quō eſt hoc, cū precepta ſint. x. ſi ego faciā contra unū q̄ ſum reus oīm? Verbi gratia. Si ego cōmitto furtū, pecco contra illud p̄ceptū, Nō furaberis, quō ero reus, Nō habebis deos alienos, quia unquā feci contra ſecūdū, nec tertiu. Iō eſt hic magna difficultas, que declarā ſubtiliter ſic. In omni p̄tō mortali ſunt duo, ut dicit bt̄us Aug. & oēs theologi. ſ. auerſio ab incommutabili bono, & conuerſio ad cōmutabile bonū. Deus eſt bonū incommutabile, & creatura bonum cōmutabile, deus precipit humilitatē, & tu dicas, Nolo eſſe humilis, giras dorſum deo,

deo, & cōuertis te ad creaturā ad ſuperbiam. Ecce auerſio a deo, & cōuerſio ad creaturā, & ſic de oībus alijs p̄ctis, ergo factus es oīm reus. ſ. auerſionis & cōuerſionis. Septima eſt circularis integritas, q̄ ſit ſine angulis. Hec hī per uirtutē p̄ſeueratiē finalis. Tūc figura circularis eſt p̄fecta, q̄ ſi ſinis rēdet principio, ut patet in cōpaſſo faciēte circulū & c. ſic etiā ille q̄ incipit bonū, ponit pedē paſſum cōpaſſi in centro corporis, deinde circuit cōferendo de peccatis, proponēdo nō redire, cōfiteōdo & c. tūc ſinis unū principio, q̄n eſt cū deo. Alij aut incipiūt bonā uitā, & ponūt pedē in centro paſſi. ſ. religioſis & circūeunt primo ſtatū nouicij, deinde profeſſi & c. uſq; ad mortē. Idē de clericis. Iō xp̄s, Qui perſeuerauerit, nō dicit inchoauerit, uſq; in finē, hic & c. Matt. x. Multi incipiūt tē in religione q̄ in heremo, qui non p̄ſeuerāt, ſed tūc pes de circulo mouet. Not. legiſ de iuvene quodā religioſo, qui petijt cōſiliū a quodā ſcō religioſo, ut oſtenderet ſibi regulā bene uiuendi, q̄ dixit, Sicut incepisti, ſic finias. Iō ap̄ls Gal. vj. Bonū faciēs, nō deſiciamus, tēpore enī ſuo metemus non deficientes. Ecce quare dicit, Oſtendite mihi numisma.

De eadem dñica. xxij. poſt trinitatē.

Sermo. iij.

Notra conuerſatio in celis eſt. Hī illud v̄bum ad Phil. iij. Verbum eſt ap̄li dicētis de ſe, & alijs ap̄lis, & diſcipulis xp̄i, Noſtra cōuerſatio & c. Mō ſi nos uolumus intelligere illud uerbū de ſc̄tis aīabus ap̄lorū, & aliorū ſc̄torū a corporibus exutis, tūc clarum eſt q̄ eorū cōuerſatio in celis, ſic non eſt dubiū, q̄ nō ſolū aīe ap̄lorū conuerſantur in celo, ſed et aīe innocentū, quia ſicut filij intrāt patris domū abſq; difficultate. Itē aīe perfecte penitētū, ex quo iā in hoc mūdo habuerūt ſuū purgatoriū. Itē anime martyriū, & aliorū perfectiorū, ſtatim poſt mortē intrāt celū, ſic cōuerſatio eorū eſt in celis, q̄tū ad animas. Ideo cātat ecc̄ſia, Gaudent in celis anime ſan-

ctoꝝ qui xp̄i ueſtigia, uel per innocentia, uel per p̄niam ſunt ſecuti, & q̄a. ſ. aliqui, pro eius amore ſanguinē ſuū fuderūt, iō cū xp̄o re. in e. & c. Si ergo de eorū aīab⁹ uolumus intelligere thema, clarū eſt, nec habet difficultatē quin eorū aīe ſint in celis, & cōuerſatio eorū. Sed ſi uolumus intelligere ſecūdū q̄ ap̄ls loquebaſ, quia. ſ. adhuc uiuētes in hoc mūdo cōuerſationē habebāt in celis, habet difficultatem, ſed nō intelligat q̄ eorū cōuerſatio p̄ habitationē corporalē, ſed per imitationē uirtualē ſit in celis. Verbi gratia. Si aliquis uiuēdo in domo ſua ſeruaret per ſecte uota & cerimonias oēs alicuius religionis. ſ. paupertatē, caſtitatē & c. Si queretur, Vbi eſt ſua conuerſatio. oportet r̄ndere cū diſtinctione, uel quātū ad habitationē corporalē, uel quātū ad imitationē uirtualē. Quātū ad habitationē corporalē, eſt in hoc mūdo, ſed per imitationē uirtualē, ſic ſua cōuerſatio eſt in celis. q̄a habet proprietates, uirtutes, & conditiones celeſtes. Ideo dicebat ap̄ls de ſe, & de alijs, Noſtra cōuerſa. in ce. eſt. Iō cātatur de perſona ſc̄tā, Qm̄ in hac peregrinatione ſolo corpore conſtitut⁹, cogitatione & auiditate in illa eterna p̄ſia cōuerſat⁹ eſt. ſ. per imitationē uirtualē. Ego queſiui & inueni qualitates, virtutes, & cōditiones celi, ſc̄dm philoſophiā, & ſc̄dm theologią, ut per uirtualē imitationem cōuerſemur in celo, & ſunt ſeptem.

Prima alta ſublimitas.

Secunda plena rotunditas.

Tertia perfecta puritas.

Quarta pura claritas.

Quinta firma ſtabilitas.

Sexta ampla utilitas.

Septima continua uolubilitas.

Si nos habemus iſtas ſeptē conditiones, noſtra conuerſatio eſt in celis. Prima eſt alta ſublimitas. Tāta eſt altitudo celi, q̄ non pōt mēſurari. Aliq̄ ut Rabi Moyſes, & alij, uoluerūt mēſurare, & licet laborauerūt ad hoc ſciēdū, tū nescierūt omnē ueritatē, q̄a dicit ſcriptura, Altitudinē celi, & latitudinē terre, & profundum abyſſi, q̄s dimēſus eſt. Eccl̄. j. q. d. impoſ-

sibile est. Altitudinē celi fecit deus, sicut magnus dñs, & potēs, q pro se, ux ore, & filijs facit cameras i altū, & basse facit stabulū iumentorū, & intra terrā facit carcerē. Isto modo deus ordinavit mundum. Cogitate q totus mūdus sit domus dei. Baruch, iij. O Israel, q magna est domus dei &c. Superius i celo sunt camere, ubi est dñs cū filijs & amicis suis. i. sanctis. Et iste camere & palatia sunt corporalia, nō de luto seu lapide, sed de materia celi, ubi sunt iā sancti in gloria. Hic inferius sunt bestie, quia pro eis est factus iste locus, & nos propter pēctū sum⁹ cū bestiis. Si tenuerimus uitā bonā, ascendimus ad cameras, si malā, descendimus ad carcerē inferni cū malefactoribus in cor terre. Istā qualitatē debemus nos habere p imitationē uirtualē, eleuādo nos in altū per desiderii appetēdo, suspirādo, & desiderādo uitā eternam, & despiciēdo oīa mūdāna, honores &c. qā nō sunt nisi fumus. Similiter despiciere debem⁹ uenereas dilectiones, & tūc nostra conuersatio erit in celis. Apłs, q omnia mūdāna despiciēbat ut stercore, ut xpm lucrificaret, ad Phil. iij. dicit, Oīa detrimentū feci, & arbitror ut stercore, ut xpm lucrificā. Not. ut stercore. Quando aliq in domo stercore & immūditas congregat, nocet corripēdo aerē, domū, & personā, sed quando spargit in agris, sic fructificat. Ita qñ religioſus, clericus, uel laicus cōgregat diuitias, cōgregat stercore, quod corripit nos in memoria, intelligentia, & uolūtatē &c. Corripit domū, & illos de domo, qui forte interficiūt uos ut habeant pecuniā. Ergo de camera cordis sunt ista tpalia bona abijciēda, & in terras siccas. i. pauperes dispergenda. Quare retinetis uos stercore, uultis ut corripāt uos? Ecce quare dicit, Oīa detrimentū feci, & arbitror ut stercore, ut &c. ad Phil. iij. Et cordans Ezechiel dicit, Argētū eorū foris proijciēt, & aurū eorū in sterquiliniū erit. Subdit rōnē, Quia argentū eorū, & aurū eorū nō ualebit liberare eos in die furoris dñi. Ezech. vij. Quādo ergo terrena a nobis despiciūt, & celestia appe-

tūt, possumus dicere, Nostra &c. Secūda cōditio celi est plena rotunditas, quia caret angulis. Certū est q deus potuisset cōposuisse triangulatū, uel quadrangulatū, sed ordo seu sapiētia dei fecit celū rotundū totū. Et habet ista qualitas p imitationē uirtualē, qñ hō in uita sua habet simplicitatē. Iqñ homo nō habet angulos. i. q ostēdat unus ad extra, & quod sit alius ad intra. Aliqui ostēdūt se ad extra liberales, sed intus sunt auari &c. Vbi angulus, ibi sordes. Simplicitas est, qñ homo est talis intus, qualis uult apparere ad extra. Iō Pe. apostolus, Deponētes omnē malitiā, & oēm dōlū, & simulationē, & inuidias, & oēs detractiones, sicut mō geni. infan. &c. j. Pe. ij. Excludit a nobis. v. angulos prauitatis. Primus est malitia cordis, odiū, rācor &c. Instantiū q tales nō pnt proximū diligere. Secundus angulus est, omne dōlū. Iste angulus cōsistit in ore, qñ emēdo uel uendēdo decipiūt proximū, iurādo, Tūc ualeat, tūc cōstat &c. Iō mercatores auisētis nos. Antiquitus nullus petebat, nisi quod erat iurū suū. Iō credebāt eis, sed mō petūt tūc &c. Tertius est simulationes. i. fictiones, qñ. i. extra hō ondit se bonū, cū tamē ad intra sit malus. Verbi grā. In habitu albo ostendit castitas quā debeo hīc, & i nigra cappa asperitas &c. Quartus est inuidia. Inuidia est tristari de bono, & honore, & offō alterius, qñ uos uidetis q ille iam iurat⁹, uel &c. Quintus est omnes detractiones. Detractio est laudare ante, & diffamare retro. Et extra de ordine deponere istos angulos debemus, & nos emendare. Sicut mō geniti infantes, qui nesciunt depingere extra, qd nō hnt ad intra, ac simplicitatis cōcupiscētie. Tertia proprietās celi est perfecta puritas, qā nullā habet maculā, nec hīc pōt. Hic sūt mītra palatia, que tñ pnt maculari aliquomō, sed nō celū, qā dicit Astroſomi, q celū elementū ignis tangit, tñ ipm nō cōburit. Iō dixerūt philosophi, q celū nō ē susceptiuū pegrinārū impressiōnū. Ista qualitas hīc p castitatē, q hōiēm pseruat, nō cōburit, nec calefacit. Mītra cōburuntur

tur ex nimia familiaritate et habita propter bonā intētiōē. Aliq incipiūt bonā amicitia, sed post modicū cōburunt per luxuriā &c. Et de luxuria dicit Iob, Ignis est usq; ad pditionē, deuorās & eradicās oīa genimīa. Iob. xxxj. Oīa cōburit, & totū pdit. Iō auisētis uos, & pseruemus a cōbustione, & elōgem⁹ nos ab occasiōe, & nimia familiaritate, orātes pro inuicē. Alij non cōburūt, sed calefūt, nō em faciūt actū principalē timore mundano, sed respiciēdo, loquēdo delectantur & calefūt, sed melius esset fugere. In persona quorū dicit Esa. Vah, calefactus sum, quia uidi focū. Esa. xliij. Aliqui maculantur, qā hnt aliquā familiaritatē, & suspēct⁹, qā licet ipi nō faciūt pēctū, tñ oēs opinant. Iō eorū fama, q debet esse clara, sit nigra i corde gētiū. De talib⁹ dicit Hie. Denigrata est sup carbones facies eorū, & nō sunt cogniti in plateis. Thren. iij. Facies dicit fama, qā sicut in facie cognoscit q, ita fama que diuulgat. Si fama cognoscunt, tūc cognoscūt boni ex bona fama, & mali ex mala. Quarta proprietās ce li est, spūa claritas, nō sunt ibi tenebre, sicut hic. Iō di. Sen. Talis est anima sapiētis, qualis est mundus super lunā, semper illic serenū est. Ista claritatē debem⁹ nos hīc per clarā sapiētiā fidei. Caueatis ne in corde uestro intrēt tenebre erroris &c. debemus em hīc cor clarū, & hoc est sapiētia nra, de qua dicit Moyses Iudeis, & p eos nobis, Hec. i. fides est, nra sapiētia, & intellectus corā ppłis, ut audiētes uniuersa pcepta hec, dicāt, an ppłs sapiēs & intelligēs, gēs magna. Deu. iij. Nō si dē catholica uocat sapiam, sed nō sciam. Dicit Philosoph⁹. vj. Ethic. q tres sunt virtutes intellectuāles, & speculatiue. i. sapiētia, intellectus, & scia. Sapiētia est cognitio diuinorū, licet nō dicant sapiētes, astuti, & fallaces mūdani hōies, & false dicētes se esse sapiētes, stulti facti sūt. Ro. j. Intellect⁹. v. o. est cognitio principiorū. Scia v. o. est cognitio cōclusionū, q habēt p demonstratiōes. Fides at dicit sapiētia, qā est de diuinis &c. Dicit intellect⁹, qā articuli fidei sunt principia totū theologicū, sed fides nō dicit scia, qā articuli nō sunt cōclusiones habite seu pbate &c. p demonstratiōē, qā licet habeamus rōnes & argumēta pbantia articulos fidei, tñ nō sunt demonstratiōes, qā nisi dē res uelasset, rōnes, nō sufficiūt, sed sunt psequiōes. Ecce quare dicit, Hec est sapiā uestra. Nota corā ppłis, qā nō sufficit xpia nō hīc fidē in corde, sed oportet etiā cōfiteri uocāt tpe, & loco cōgruis, scdm illud, Corde credis ad iustitiā, ore aut cōfessio fit ad sa. Ro. x. Dicit Credo, in quo sunt, xij. principia theologie. Quinta est firma stabilitas, qā celū incorruptibile ē, & licet habuerit principiiū, tñ nō habebit finē i substantia. Dauid loquēs de corpore celestib⁹ di. Statuit ea in eter. & in se. se. Itē dicit philosophi, q durabūt sine fine. Ista qualitatē debem⁹ nos hīc, si debemus habitare i celo. Nā debem⁹ habere hic stabilitatē p firmā obediētiā, & p seueritā i bona uita, quā hō elegit p seueratē manere. Sed nota, q anteq hō eligat specialē & spirituale uitā, & statū debet respicere & eligere qd meli⁹ est pro aīe saluatiōe. Verbi grā. Qui uult intrare religionē, debet deliberare i quā. Et primo respicere regulā, & cōstitutiones, & nō ingerere seipm statim, sed respicere tria. Primo regulā, & cōstitutiones si placēt tibi, alias nō intrare debes. Secūdo si fratres seruāt illā regulā & cōstitutiones, alias nō debes te obligare. Tertio ne in ingressu fiat simonia &c. Sed postq iam elegisti, & estis intus, debetis cōtinuare bonā uitā, & mori in illa. Itaq; fides mei dilectissimi, stabiles estote, immobiles, abudātes i oī ope dñi, semp sciētes q labor uester nō est inanis. j. Cor. xv. Sexta est ampla utilitas, qā oēs uirtutes, cōditiones, proprietates, & qualitates, quas deus dat eis, largē tribuit nobis, ut patet in sole qui tribuit nobis claritatem a deo, sibi datam. Idem de luna, & de alijs. Ideo Genes. j. Fiant luminaria in firmamento celi, & diuidant diem ac noctem. ibidem, Fecit deus duo luminaria magna, maius ut preeffet diei, minus ut preeffet nocti, sed si per auariciam uellent

uellent sibi retinere, de^o eis auferret. Si uolum^{us} habere cōuersionē in celis, habeamus illā cōditionē, ne gratias a deo nobis datas, spūales uel corporales, nobis sibi retineamus. Vnicuiq; autē datur manifestatio spūs ad utilitatē. j. Cor. xij.

Dñica. xxiij. post trinitatē. Sermo. j.

Existat fama hec in uniuersam terrā. Habetur uerbum istud textualiter Mat. ix. Ser. nūc erit de scō euā. Si placet deo habebimus multas bonas doctrinas &c. Saluetur uirgo Maria. In presenti sermone uolo tenere modū hortulani, q quā uult seminare, uel plātas in orto plātare bonas & utiles, primo disponit & ordinat in tabulis, post seminat. Ita faciā. Rō, q in scā scriptura singulariter scām euāgelii dicitur hortus cōclusus, & nō ager, hortus cōclusus uel cōclusus. Cañ. iij. Bene esset cōclusus hortus qui haberet altissimū parietē p muro, & portale strictū, & bonā ianuam, & fortes seras. Sic scām euāgelii est altissimū muro. f. fide xpiana muratum, q usq; ad celū ascendit, intū q nullus infidelis, nec hereticus, nec scismaticus, pōt intrare ad destruēdum fructus eius. Portale strictū & bassum est humilitas. Ideo nullus superbus potest intrare, colligendo fructus eius secretorū, nec intelligendo. Ianua firma est paupertas apicalis, ppter hoc licet multi studeant, nō tñ pnt inuenire fructū spūalē, nā persone carnales, deliciose &c. nō pnt intrare ad comedendū de fructibus huius horti, quia nō sentiunt dulcedinē, qā dulcedine uitioz amittunt gustū, & inficiunt palatū. sed est apertus xpiano, corde humili, & pauperi spū &c. talis sentit odorem eius. Ideo dicit xps, q est dñs huius horti, Veniat dilectus meus in hortū suū. Cañ. v. No. dilectus xpo est xpianus, qui in corde habet firmā fidē. No. in hortū suū, euāgelii est hortus xpi dñatiue, sed dicitur xpiani finātr, qā p eo fact^{us} est. Ecce quare istū euāgelii dicitur hortus. Propter hoc in orto euāgelij hodierni ordinabo tres horas, secundum tres principales partes,

quas habet iuxta tres Christi excellentias que in eo ostenduntur.

Prima est humilitas gratiosa.

Secunda benignitas uirtuosa.

Tertia sublimitas gloriosa.

In his autē nō plantabo caules, nec spinagias, sed herbas aromaticas, & uirtuosas bonarū doctrinarū. In primo plātabo uenā herbā aromaticā, q dicitur doctrina ethica uel monastica, ad regēdū ppriam personā. In secūda aliā, q dicitur politica & gñalis, ad regēdū cōitatē. In tertia aliā, q dicitur economica cōiugalē, ad regēdū propriā domū. Hec plante erūt ita odorifere, q potero dicere, Exijt fama hec &c. Dico primo q in euangelio hodierno ostenditur una excellentia xpi, que dicitur humilitas gratiosa. Hoc ostēdit i prima parte euāgelij cū dicit, Loquēte Iesu ad turbas, usq; sequebātur eum discipuli eius. Queris, quare xps hunc principem statim secutus est, cū tñ Regulū ei^{us} aduē tū petētē increpauit ut pater Io. iij. Rñsio q iste princeps habebat duo. f. firmā credentiā in corde, q. f. poterat sanare filiā suā, ut pater in petitione dices, Veni, impone manū super eā, & uiuet. Secūdo habebat ardētē deuotionē ad xpm, quia accedēs adorauit eū. Ista duo statim trahūt ad se ipsū. No. ad hoc exēplū naturale, q cādela clarescēs & fumigās, finaliter trahit ad se lucē, xps dicit lux. Erat lux uera &c. Io. j. Si ergo tu habes claritatē fidei i corde, & fumigationē deuotionis, statim trahes ad te xpm. Apłs, In Iesu xpo neq; circūcisio aliquid ualet, neq; pputiū, sed fides, ecce credētia, que p fidē operat, ecce deuotio. ad Gal. v. Quia ergo ille princeps habebat ista duo, & non ille regulus, ideo &c. Ecce hic humilitas xpi gratiosa. Ecce hic priā pars horti huius xpi disposita & ordinata, mō semine-mus in ea herbas aromaticas. f. de doctrinis ethicis & monasticis, ad regēdū propriā personā in bona uita. Et sunt due. f. oratio, que nos pseruat a pētis futuris. Secūda est cōfessio, que purgat a pētis preteritis. Ofo ostendit cū dicit, Ecce princeps unus accessit &c. Qui em uult &c. debet

debet primo ad xpm accedere, qui uult regi supplicare, primo accedit. Si dicat, Et quō possemus xpo accedere, cū sit in celo? Dico, nō debemus accedere corporaliter sed intellectualit^{er}, cogitando, Qñ uis orare, cū quo habes loq. f. cū rege ce li, cogitādo q uides eū in cathedra sedē tē, sic accedit hō. Et sicut ille, q loq. cum rege, fleat genua, & discooperit caput, ita etiā i o fone, qā ex quo hō accessit, debet orare. Iō dicit de pñcipe, q accessit ad eū, & fecit suā supplicationē. Ecce q lter ostēdit nobis orare. Iō David. Accedite ad eū, & illuminamini &c. Qui autem sic orauerit sicut princeps iste, erit ei^{us} ofo accepta, qā orat, nō obtinebit aliquid. Ecce hic herba aromatica, q pseruat hominē. No. hic exēplū siue miraculū de uenene mercatore, deuoto ygini Marie, q qlibet die cōtēplādo. xij. grās fētās ygini Marie, scđm. xij. partes sue psonē putabat. xij. Aue Ma. Prio cogitabat & cōtēplabat caput Ma. plenū spñā, plusq; pñar che, & pphete &c. & sic dicebat primum Aue Ma. Deinde oculos, quoties respexit xpm. Tertiū aures, quō audierit xpi sermones. Quarto nares, qualē odorē sensit de corpe xpi in die natiuitatis. Quito os, quoties osculata est xpm. Sexto ubera, que lactauerūt filiū dei. Septimo cor plenū igne amoris. Octauo brachia, qbus aplexata est xpm. Nono uētrē, tanq xpi camerā. Decimo genua, q lter orabat. Vñci mo tibias, q lter laborādo, qñ pdidit filiū, dū esset anor. xij. Duodecimo aīam plenā omni pfectione, & corp^{us} pñali affictione. Nota quāt dū pdidit iuuenis iret ad feriā, in uia inuenit latrones &c. Ex isto miraculo potestis cognoscere qmō ofo facta ad deū est herba aromatica. Iō xps di. Oportet semp orare, & non deficere, quolibet mane & iero. Lu. xviij. Scđo iste princeps ostēdit cōfessionē taceramētalē, que purgat a pētis pteritis in uerbis, qñ dixit, Dñe, filia mea &c. statim post pētū mortale filia mea. i. anima est mortua. Iō de bona rōne & de cōsilio statim esset confitendū pētū qualibet die. Modo dicūt multi, Expectabo. xl. & sic ca

dit lūm in tunica, nūqd dices, expectabo p annū. Ecce quare dicit, Mō defuncta. Qui autē nec in xl. uult cōfiteri, puniet, & pñio iāta, q sepeliet i inferno, scđo in corpore, qā nō debet sepeliri i cimiterio. &c. de pe. & re. c. ois. uide. s. d. xviij. sermone. j. in fine. Nota quō curat^{us} debet habere in scriptis q cōfitei, & qui nō &c. Qui abscondit sce. sua. nō diri. q aut cōfesi. fu. & reli. ea. mi. cōtequetur. puer. xxviij. Ecce quare dicit, Filia mea &c. Scđo dicit pri mā pars, Veni, & impone manū tuā &c. Ecce hic absolutio, anq psona cōfiteatur, est habitatio demonū, quot pētā mortalia q s habet, tot dicit habere demonia. De. b. Mag. dicit euāgeliste, q xps eiecit septē demonia. i. septē pētā mortalia, qā non legitur q fuit demoniaca, sed facta cōfessione uenit xps p gñam. Ideo dixit Veni dñe. Et xps, Veniā &c. Doctrina est theologie, q in absolute nō solū uenit xps p gratiā, imo etiā per pñtiā psona lē, & nō solū xps, sed etiā tota trinitas. Io. xiiij. Si quis dil. me, sermo. meū serua. f. illū quē dixit per os apostoli Iac. Confitemini alter. pētā ue. & ora. pro inuicem &c. Iaco. v. & pater me^{us} diliget eū, & ad eū ueniemus. Ecce pñe inuēctio. Pñiam uocat manum, que quinq; digitos habet. Primus est pollex, & est cōtritio cordis. Scđs est bonū propositū nō redeūdi ad pētā. Tertius est pñialis affictio, qā sicut caro fuit ibi occasio peccandi, ita etiam penitere debet. Quartus est iniuriarum remissio, cogitando q maiores iniurias fecisti xpo. Dicitur medici, q in isto digito est uena cordialis. Iō in despōsatiōe ponit ibi anulus, ad inuendū q se debet cordialit^{er} diligere. Quintus est iustorū restitutio, tā de fama q etiā de bonis. Ecce quare dicit, Imponē, qā ita pmissit de^{us}. Si ipi^{us} egerit pñiam a pētō suo, uita uiuet, & nō moriet &c. Ezec. xxxij. Dico scđo q in scđa parte euāgelij ostendit scđa uirtus xpi, q dicitur benignitas uirtuosa, cū dicit, Ecce mulier &c. usq; mulier ex illa hora. Ecce hic xpi benignitas uirtuosa, qā cū illa mulier deberet puniri, qā approximabat contra legem. Leui.

de xps nō solū nō puniuit sed etiā cōsolatus est eā. Et in illa parte plārande sunt herbe aromaticæ. s. doctrinæ politice, q̄ sunt ad bonū regimē cōitatis. Et ad hoc oportet duo pūcta declarare. Priū, q̄ est mulier hec q̄ habet &c. Ista mulier est cōitas, q̄ abūdat in pēis notorijs. Pēta notabilia & notoria dicūt sanguinis in sacra scriptis. Auto. David, qui peccauit grauitur luxuria & homicidio, q̄ cōsequētia sunt, & credidit &c. iō fuit sibi dictū, Egrede re, egredere uir sāguinū, & uir Belial. Ecce. &c. ij. Reg. xvj. Reg. xvj. & petijt ueniā a deo di. Libera me de sanguinib⁹ &c. Quō curabitur ista corruptio cōitatis? Dico q̄, tā gēdo ueste xpi, q̄ est sacra scriptura. Rō, quia sicut uestis cooperit psonā, ita sacra scriptura xpm. Iō iudei solū uiderūt uestē. De ista ueste dicit Eia. Gaudēs gaudebo in dñō, & exultabit anima mea i deo meo, q̄ induit me uestimētis salutis, & indumēto iustitiæ circūdedit me. Eia. lxx. Nota, cū dicitur in plurali, uestimentis, q̄ sacra scriptura in uno libro nō cōtinetur, sed in multis. Sed o dicit, & indumēto iustitiæ, q̄ sacra scriptura tota est una, quā xps induit. Si ergo hic cōitas paritur fluxum sanguinis, & iā fetet per mālā famam, & deficit paulatim, & uadit ad destructionē, remediū est tāgere fimbriā xpi. s. sacra scripturā, faciēdo ea que dicit cōtra sex pēta mortalia, & sic curabit. Pri mū pēta est supstitionis diabolice. Secū dū blasphemie diuinalis. Tertiū negligētia festiuitatū. Quārtū ludus. Quintū lupanaria secreta. Sextū societates criminales. Ex peccatis secretis cōitas nō habet periculum, sed q̄ pēta est notoriū &c. Dico tertio q̄ ostendit xpi sublimitas gloriosa in tertia parte euangeli, ubi dicitur. Cū uenisset Iesus i domū &c. usq̄, in finē. In ista tabula uniplārande herbe aromaticæ de doctrinis economicabus p bono regimine dom⁹. Tria fecit xps in suscitacione hui⁹ puelle, in quo ostendit tū regimē domus. Priūo eiecit de domo tubicines, & turbā tumultuatē, in quo significat exclusio male societatis. Si uultis bēne regere domum uestā, ex-

pellatis malos. Itē nō solū expellere malas personas debetis, sed etiā malas consuetudines. Itē si famuli nō hnt occasiōē audiēdi missam, detis eis facultatē, q̄ oportet reddere rōnē de eis. Iō scriptura, Si qs. spater familias, suos, & maxime domesticorū, curā nō habuerit, fidē negauit. j. Ti. v. Secundo tenuit manū ei⁹, ecce xpi protectio. Quod conseruabit domū tuā in abundantia, & in pace &c. & poteris dicere cū David, Tenuisti manū dext. meam. s. prosperitatis, & in uo. t. dedisti mē, & cū gloria suscepisti mē. ps. lxxij. Tercio di. puelle, Surge. Ecce gēte spiritalis collatio. Surge qui dor. & exur. amor. & illu. te xps. ad Eph. v.

De eadem dñica. Sermo. ij.

Accessit retro, & tetigit fimbriā uestimenti ei⁹. Istud ybū hnt originaliter. Matt. ix. In isto sermo. nō lo declarare quā alia peccatis in hma poterit curari. Materia erit bona, & speculatiua, & etiā moralis. Sed primo saluē uirgo Maria. Cogitauit tractare uerbū istud scd m tres intellect⁹ sacre scripture. Historicū uel literalem, allegoricū uel figurālē, tropologicū uel moralē. Quātū ad primū intellectū, sciē dū q̄ ex quo Adā & Eua peccauerūt contra deū, oēs gētes mūdi ppter pēta tēdebāt ad finalē destructionē & perditionē, propter qd de⁹ uolēs mittere saluatōrē & redēptōrē, elegit sibi certū populū in isto mundo de quo nascereī scd m carnē. Cuius populi pater fuit Abrahā, cui promissit deus, qd de sua generatione saluator mundi nasceretur. Cui populo dedit duo signa principalia, ut distingueretur a ceteris populis, put pastor signā oēs, unū occultū in carne, & aliud publicū in uestimentis. Signū occultum & secretū in carne est circumcisio in mēbro uirili, ad significandū qd de sua generatōe Mēsiās saluator mūdi nasceret. Circūcideretur in uobis omne masculinū. Gen. xvj. Dñe & ubi erit ista circumcisio in aīre nō. i. digito nō, sed circūcideris carnē preputij uestri, ut sit in signum. s.

gnum. s. qd de illa generatione nasceretur saluator mundi. Ideo iudei & Agareni q̄ circūcīdūt, faciūt cōtra pmissiōē, q̄ ex quo pmissio est cōpleta, cessat signū pmissionis. Quid facit signū in taberna, ex quo uinū iā est uenditum? q̄ iā uenit xps, & ipsi ostēdūt qd nōdū uenit. Ideo ipsi peccant, propter qd nō recipim⁹ circumcisioē illā. Vñ apostol⁹, Dico uobis qm si circūcīdamini xps uobis nihil pderit. ad Gal. v. Hoc signū uoluit recipere xps, ut daret finē legi Moysi, que tota ordinabatur ad xpm tanq̄ ad causā finālē. Ideo dicit xps, Amen dico uobis, quia non ueni sol. le. &c. Mat. v. Scd m signū qd dedit illi populo, fuit publicum. s. cē in tunica superiori, ut oēs cognoscerēt qd erat de genere Abrahā. s. quatuor fimbrias de colore celesti, de filo, uel de serico, una aīa, alia retro, alia a dextris, alia a sinistris, & dicuntur fimbrie. De hoc autoritas. Dixit quoq; dñs ad Moysen, Loque re filijs Israel, & dices ad eos, ut faciant sibi fimbrias per quatuor angulos palliorum, ponētes in eis uittas hyacinthinas, quas cum uiderint, recordentur omniū mandatorū dñi &c. sintq; sancti deo suo. Num. xv. No. uittas hyacinthinas, ad significandū doctrinā celestē regis Mēsiæ, que debebat dari per quatuor euangelistas per Mattheū, qui ante alios scripsit euangelium. Doctrina & lex xpi nō promittit terrena, ut lex Moysi, sed celestia. Qui facit uo. p. m. qui in ce. est, ipse intrat in reg. celorū. Mat. vij. Xps autē sicut uoluit in carne suscipere signū circūcisionis, sic etiā in uestimēto portabat predictum signū distinctionis. Iterum cum esset puer, uirgo Maria manibus ppijs fecit sibi unā tunicā, & semp portabat illā amore matris, & ipso crescente crescebat uestis, & uirgo posuit in illa illas uittas hyacinthinas. Vnde super illo uerbo mulieris Samaritanæ, Quō tu Iudeus cū sis, bibere a mē poscis, que sum mulier Samaritana? Nō enim coniūgāt iudei Samaritanis. Ioā. iij. Dicunt hic glose, qd in uestibus & fimbrijs cognouit eum esse Iudeū. Ideo mulier alia, que habebat

fluxum sanguinis, de qua loquitur euangelistū, dicebat intra se, O si tetigero tñ uestimētum eius, salua ero. Sed misera, quare approximabat? q̄ tales mulieres ab alijs excludebantur scd m legē. Leui. xv. quia fetebant. Dicebat em, si ego uenio ante eū, sentiet fetorē, si ad latus, iterū, ergo uoluit retro uenire, & hoc dicit thema, Accessit retro, & tetigit fimbriā. &c. Et xps cū uidit eam, ipsa timuit, credens qd eā reprehēderet, sed Christus cōsolatus est eā di. Confide filia &c. Et hoc de priō. Quātū ad scd m. s. ad intellectū allegoricū. Dicit ab allos grece, qd est alii enū Latine, & gōre snia, q̄ aliena snia, qm facta uel dicta sacre scripture exponūtur de xpo. Ideo apostolus exponens alia quā facta Abrahæ de Christo, dicit, Que sunt per allegoriā dicta. ad Gal. iij. Cum ergo dicitur, Accessit retro. scia peccatrix, & tetigit, oportet declarare que sit ipsa uestis op. Dico qd p allegoriā uestis est humanitas sumpta de beata uirgine. Rō, quia sicut uestis cooperit psonā, ita humanitas diuinitatē Christi. Iō solū uidebat uestē. Cū in forma dei esset, habitū inuētus est ut hō. ad Phil. ij. In hoc uestimēto portat quatuor fimbrias. Anterior est dulcissima mīa ad penitētes, intrū qd si aliquis princeps uel dñs haberet partem sue mīe, reputaretur stultus. Quia si esset aliquis miles, q̄ fecisset oīa hec mala. s. qd occidisset patrē suū, & matrem, & filios regis, & uiolasset filias eius, & ipm pcusisset, & pceret sibi, stultus reputaretur. Maiora est adhuc infinita mīa Christi, q̄ si unus occidisset oēs aplos, & Ioseph patrē putatiuū, imo etiā si uirginē uiolasset, & ipm Christū proprijs manib⁹ crucifixisset, si post haberet tantā contritiōē, ut granū sinapis, & peteret ueniā in hoc mundo, Christ⁹ statim pceret sibi. De hoc autoritas, Si impi⁹ egerit penitētiā ab omni pe. s. &c. Eze. xviij. Secūda fimbria posterior est durissima iusticia ad impenitētes. Sicut em est infinite mīe penitētiā, sic est infiniti rigoris impenitētiā, q̄ nōlūt cōteri, nec cōstiteri, nec desistere a peccatis. Intantū qd si un⁹

dece

decederet in uno solo p̄tō mortali, & a xpo peteret uenīā d' illo p̄tō, & oēs s̄cī & s̄cē orārēt p̄ illo genibus flexis, imo oēs s̄cī āgeli, imo & ygo Maria, nō obtinerēt sibi uenīā, etiā s̄c. uel etiā. M. ānis p̄ illo itercederēt. Quare patet hic stultitia multorū di. Ego bene cōponam me cū deo, deus est misericors. Verū est, sed etiā est durissim⁹ impenitētib⁹. Autori. Zelus & furor uiri nō parcat in die uindictę, nec acquiescat cuiusq̄ precib⁹, nec suscipiet p̄ redēptiōē dona plurima. Pro uer. vj. Tertia a sinistris largissima grā p̄sertim deuote orātib⁹. Quia si ī p̄senti uita hō penitet, & petit aliquā grām, uel aliquod donū, statim cōcedit sibi, nisi esset in detrimētū anime. Qñ homo petit aliqd, qd nō dat, signū est qd nō esset utile anime, sicut nec uos daretis uinū, & fructus infirmo, licet peteret, qd nō esset sibi utile. Si autē petit de zucaro, dabit. Sic oēs sumus infirmi, nescim⁹ qd est nobis uile uel nociuū. Infirmitas petit sanitatē, nō dat xps, qd non esset utilis aīe sue, sed dat patientiā, que est melior. Si qs indiget sapientia, postulet illā a deo, qui dat oīb⁹ affluenter, & non imprope rat. Iaco. j. Quarto fimbria a dextris est excellentissima grā in futuro, de qua ap̄ls, qui eam uidit, interrogatus quid uidisset, non potuit exprimere, sed dixit, O altitudo diuitiarū &c. ad Rom. xj. De omnibus his quatuor fimbrijs dicit Dauid in una auctoritate, Quia mīam & ueritatē di. deus. ps. lxxxiij. Nota quomodo de⁹ noster diligit mīam, ecce fimbria anterior, & ueritatē. i. iusticiā, ecce posterior. Gratiā dabit dñs. i. hoc mūdo, ecce sinistra. & gloriam in alio, ecce dextera. Quando ergo aliqua persona patitur fluxum sanguinis, que s̄c. abundat in p̄tīs ad tactum unius fimbrie sanatur, non anterioris, sed posterioris, scilicet iusticie. Iō dicit, Accessit retro. Quātū ad tertiū iuxta itellectū tropologicū, a tropos qd est conuersio, & logos sermo, quasi sermo conuersus ad mores. Pro quo sciendum, qd bona uita est nobis uestimentū necessariū, quilibet em̄ hō uel religios⁹

tenēs bonā uitā est bene indutus. Null⁹ sine indumēto bone uite pōt intrare ad nuptias paradisi. Nota pabolā que habet Mat. xxij. de rege faciente nuptias filio suo. Rex autē itrauit, ut uideret discubentes, si aliq̄ indigebant, q̄ inuenit ibi unū non uestitū ueste nuptiali, cui dixit rex, Amice quō huc intrasti nō hūs uestē nuptialē? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris, Ligatis ma. & pe. p̄ij. eū in te. ex. ibi erit s̄c. & s̄ri. dē. Vestis nuptialis est bona uita. sine qua nullus pōt celestes nuptias intrare. Iō dicit ap̄ls, Induite uos sicut electi. ad Col. iij. Patet hic rñsio ad questionē q̄rentiū an erimus in diti an nudi in paradiso, qd oēs erimus in diti, non uestimentis corruptibilibus, sed uestimentis uirtutū. Iō. in apo. Btūs qui custodit uestimenta sua, ne nudus ambulet, & uideant. s̄c. turpitudinem eius. Apoc. xvi. Quatuor fimbrie uestis bone uite sunt. iij. yrtutes cardinales siue morales, anterior est prudentia intellectualis, que p̄cauet pericula sp̄alia & tp̄alia, quia auisat aq̄ ueniat piculū, ne hō cadat faciendo cōtra deū. Iō dicit scriptura, Oculi tui recta uideant, & palpebre tue precedant gressus tuos. p̄uer. iij. Palpebre molles sunt cogitationes aīe, que debēt p̄cedere di. Si ego facerē hoc, posset sequi hoc uē hoc. Iō multi frāgunt sibi collum, qd prius non cogitant, ut patet de Diana filia Iacob, q̄ egressa est ut uideret mulieres regiōis illi⁹, quā cū uidisset Sichem princeps terre illius, rapuit eā, & dormiuit cū ea. Ge. xxxiiij. Ecce quare dicit, Oculi tui &c. Posterior est iusticia penitentialis, q̄ punit p̄tā p̄terita faciēdo iusticiā de se, secūdum qd hō peccauit. Si peccastis per sup̄biā, faciatis iusticiam. De ista fimbria dixit deus, Custodite iudiciū, & facite iusticiā, qd iusta, est salus mea, ut ueniat, & iusticia mea ut reueletur. Esa. lvj. Dextera est tēperantia uirtualis, que in prosperitate refrenat, ne homo faciat excessum. In cha. & fre. &c. ps. xxxj. Sinistra fortitudo, que facit hominem tolerare aduersa. Ad tactum enim iusticie p̄nialis non solum infirm⁹

sanatur

sanatur, sed etiam mortuus suscitatur, & non solū persona particularis, sed etiam cōitas generalis. Qñ. s̄c. facit iusticiam de p̄tīs notorijs. Auto. Repēte loquar aduersus gentē, & aduersus regnū, ut eradice & destrua &c. Hiere. xvij. Patet qd exp̄niali iusticia reuocat iustia data in curia diuine iusticie. Tāgā⁹ ergo illā fimbriam, & habebimus sanitatē.

De eadē dñica. xxiiij. post tri. Ser. iij.

Mpleamint agnitione uoluntatis dei. Col. j. Inter alia multū ad saluationem nostrā necessariū est scire uoluntatem dei. R. o.

Quia seru⁹ si nō sciat uoluntatē dñi, quō poterit bñ seruire? in quo credit dñō bñ seruire, displicet. Quare in primis si qs uoluerit bñ seruire, debet primo scire uoluntatē dñi sui. Ita oēs serui sum⁹ dñi nri Iesu xpi. In baptismo cōducit nos, sacerdos est notari⁹ di. Quid uis? rñdet, si dē Iesu xpi. Et sacerdos, Et fides xpi quid dabit tibi? Rñdet, Vitā eternā. Ecce salariū xpiano promissum, qui crediderit, & bapt. fue. sal. erit. Mar. ul. ergo abrenūcia Sathane. Respōdet, Abrenūcio. Ecce cōductio in hoc cōsistit. Iō nō solū in quantū creature sue sumus, tenemur sibi seruare, sed etiā ex sp̄ali cōductiōe, quia ex sp̄ali grā & bonitate sua uult nobis pre multis Paganis suū dare salariū, si fecerimus uoluntatē ei⁹. Autori. Non oīs qui dicit mihi, dñe dñe, intra. in re. ce. sed qd fa. uo. pa. mei, qui in celis est, ip̄e intra. in re. ce. Mat. vij. Quare super oīa necessariū est scire qd sit eius uoluntas, & quid uelit de uno quoq̄. Ideo Dauid perēdo ait, Dñe ad te cōfugi, do. me. fa. uo. &c. in po. exlij. No. qd Dauid in persona loquitur p̄tōris, Dñe ad te confu. qd. seruini hucusq̄ diabolo, eius uoluntatē faciendo in superbia, & luxuria &c. sed uolo dimittere. Ideo dñe ad te cōfu. do. me &c. quia deus meus es tu. Deus in ueteri testamento nō ita clare declarauit suā uoluntatē, sicut in nouo, quia mō quilibet religiosus, clericus &c. pōt scire de eo quid uult deus, quia totum est scri-

p̄tū, nō oportet nisi legere uel audire. Iō dicit thema, Impleamini agni. uo. dei. Modo uideamus quid deus uult de nobis in hoc mundo, ut simus digni habere salariū glorie. Et amore uestri quesui, & inueni octo que deus uult, que sunt.

Veritas diuinalis.
Charitas cordialis.
Puritas personalis.
Honestas exemplaris.
Vnitas amicalis.
Pietas fraternalis.
Asperitas penitentialis.
Firmitas uirtualis.

Dico primo qd quilibet debet habere in suo intellectu, & credere ueritatē diuinalem. s̄c. credat firmiter ueritates fidei catholice, a deo incarnato nobis reuelatas. R. o. si aliquis habet unā falsam opinionē de aliquo articulo fidei, ibi est periculū maximū, quia totū edificium & fundamentū uirtutū & meritorū corrumpit. Si non uis credere Prisciano de regula p̄ eū data in Grāmatica, nō est periculum, sed si non uis credere xpō de regulis p̄ eum datis de articulis fidei, ibi est periculum. Quare s̄c. Tho. ij. ij. q. ij. ar. iij. de fide. querit si quis dubitat in uno articulo fidei, an habet fidē & credentiam de alijs articulis fidei. dicit qd nō, sed solum opinionē de alijs. R. o. quia certū est qd uirtus nō habet nisi unū fundamentū indissolubile, qd est ueritas diuinalis fidei, qd falli nō pōt, nec fallere, qui ergo dubitat in uno, non remanet sibi fundamentū de alijs, cū nō sit nisi unū fundamentū oīm. Nota ad hoc similitudinem de magna rupe, sup̄ q̄ essent duodecim camere edificate, qd si rupe cadit, cadūt etiā oēs camere, sed si solū caderet una camera, nō ex hoc caderent oēs alie. Ita saxū fortissimū est prima ueritas, super istā cōsistit duodecim camere articulorū. Fundamētū aliud nemo pōt ponere p̄ter id qd positum est, qd est xps Iesus, qd ip̄e est uia, ueritas, & uita. Iō amoto hoc fundamēto, nulla camera remanet, secus de yrtutib⁹ moralib⁹, saltē acquisitis, qd una amota, alia remanet. Item di-

Qq

cit

corruptis Thō. ubi s. Sicut pētm mortale
contrariat charitati, ita discredere unū ar
ticulū contrariat fidei. Sed charitas nō re
manet in hōie post unū pētm mortale,
ergo nec fides postq̃ quis discredidit unū
articulū fidei. hec Thō. Vñ extra de he
re. lib. v. c. j. Dubius in fide infidelis est.
sunt ṽba Stephani pape, uult ergo de° ut
habeamus ṽtutē diuinale. Autori. Hō
bonū est, & acceptū corā saluatorē nro
de°, qui uult oēs hōies saluos fieri, & ad
agnitiōē ṽtutis uenire. j. Ti. ij. Itē si qs
uoluerit uoluntatē dei facere, cognos
cet de doctrina mea utrū ex deo sit. Io.
vij. Nota, qui uult, quātū est ex parte sui
ipse uult, sed nō uult cogere liberū arbi
triū, sed sunt multi, q̃ nolūt ppter liberū
arbitriū, ut mali xpiani, p̃tiores, & infide
les, q̃ nolūt ad agnitiōē ṽtutis uenire.
Secūdo uult ut habeam° charitatē cor
diale, nō solū uult de° q̃ intelledus sit
informatus ṽtute diuinali, sed etiā q̃ sit
informatu uoluntas charitate. Charitas
ergo ad deū est deuotio, & ad pximū di
lectio. Istā uult de° in quolibet xpiano.
Nota hic pulchrū exēplū ueritatis decla
ratiū. Quidā bon° hō uidēs scripturā
tū cōmēdare ṽtutē charitatis, uoluit ha
bitare in uilla ubi esset charitas, qua de
re ecurrat de uilla in uillā, ueniens cir
ca quandā uillā, uidit furcā, & suspēsos
in illa, & querebat cām quare esset fur
ca, & dicebat sibi propter furtū. Deinde
iuit ad ecclesiā si forte inueniret chari
tatē, & uidit ibi mulieres ornatas ad ali
ciendū uiros. Tandē uenit in partes o
rientales, & nō inuenit furcā, qui petēs
quare hoc? fuit sibi dictū, Nunquid xpia
ni dnt sibi nocere? Absit, & intrauit, &
uidit q̃ nullus decipiebat aliū, imo qñ
ueniebat emptor, dicebat sibi, ego iam
uendi tū hodie, sed uicinus me° nihil uē
didit &c. Deinde iuit ad curiā, ubi con
sueuit fieri iudiciū, & uidit portas clau
sas, plenas telis aranearū, qui querēs ubi
placitabāt, fuit sibi dictū q̃ inter eos nō
fuit, nec erat litigiū, nec q̃stiones, sed ter
uit quater in anno aperiebāt curia, pre
missio p̃cone si aliq̃s haberet questionē.

& index expectabat, & videns q. nullus
veniret, ibat ad prandiu. Et dixit ille, O
hic est charitas. Deinde iuit ad ecclesia
in dnica, uidit auteq. missa inciperet, sta
tim ecclesia erat plena, uiri teorsum, &
mulieres teorsum cu magno siletio de
uore. Post missa uidit q. bini & bini sta
ad comunicandu, & post dabat sibi mu
tuo pacē. Deinde mulieres idē faciebant.
Hec est perfecta charitas. Ecce erga deū
quanta deuotio, & erga proximu quāta
dilectio. Et dixerunt sibi, Vos estis extra
neus, uenite ad domū meam. Non dixit
ali², uos habuistis heri peregrinos, ideo
dimittitis mihi istū si placet. Et dixit il
le, Hic ego uolo stare, inueni quod que
sui. Ecce hic charitas, quam uult deus,
sed hodie, proh dolor, non inueni. De
ista dicit xps in quodā sermone, Ignem
scilicet charitatis ardens ueni mittere
in terrā, & quid uolo nisi ut ardeat. Lu.
xij. Modo potestis intelligere quid sit
charitas. Tercio uult deus de nobis pu
ritatē personālē. i. q. cōseruemus perso
nam nostrā purā a malis cogitationib⁹.
& a luto luxurie, triplici rōne. Prima est
ppter creatiōē, & dē em creauit hoīem
ad imaginē & similitudinē suam, quan
tum ad aīam, quia tunc deus nō habebat
corp⁹. Sicut ergo magnū esset pctm ima
ginē xpī proijcere ad lutum &c. maius
pctm, qñ aīa que est proprii & uerior
imago deī, proijcitur in lutū luxurie. Ideo
cuilibet homini dicitur, Custodi temet
ipsum & aīam tuā sollicite. Deut. iij. Ibi
dem, Custodite sollicite aīas uestras. Se
cundario est ppter redēptiōē, assum
psit carnē humanam, & licet quilibet hō
teneat sibi seruire ex prima rōne, multo
magis mō, quia deus fact⁹ est ad imagi
nem & similitudinem hoīs. Fugite ergo
fornicationē. Omne enim pctm, quod
cunq. fecerit hō, extra corp⁹ est, qui autē
fornicat i corp⁹ suū, peccat. i. ad Cor. vj.
Si dicat, Ego sum inclinat⁹ ad illud &c.
Solutio. Poteris resistere inclinatioī tue
cū grā diuina, & p liberū arbitriū, quod
nō pōt cogi, nā qñ domus cōbuit, aqua
peuit. Tertia rō est ppter baptismalem
gñatio

gnationē spūs & aque, qā si calix uel cor
poralia sētā, pīcerent in latrinā, magnū
pētū foret. Dico maius pētū esse corp⁹
xpīani, pīcere in latrinā luxurie, qā ma
iorē cōicērationē habet ex chrīmatē &
oleo sctō. De his trib⁹ rōnib⁹ autoritas.
Hec est em̄ uolūtas dei, sctificatio ufa, ut
abstīnēt uos a fornicatiōe, ut sciat u-
nusquisq; uelstrū suū pōssidere i scti-
ficatiōe & honore. j. Thes. iij. Quid ua-
let miles nefciēs equū suū refrenare?
Idē de equo corpis. Quarto uult hone-
statē exēplārē. s. dextra, ita q; null⁹ pos-
sit sumere malū de uobis. Dicitur aliqui,
qñ reprehēdunt, q; nimis cū muliere su-
specta loquunt, & qd ad mēdē scit cor
mētū. Hoc nō sufficit, sed oportet ut ne-
mo scādalizē i uobis qū in uobis est, si
forte loquant ex malicia, tūc nō est cul-
pa ufa. Rō, quare hoc uult de⁹, qā quili-
bet artifex cupit laudari i opib⁹, & oppo-
sitū displicet sibi. Autori. Sic est uolūtas
dei, ut bñfaciētes obmutescē faciat i-
prudētū hoīm ignorātū. j. Petri. ij. Quī
to uult unitatē amicabilē, ut uiuam⁹ in
bona amicitia, sine odio, & rancore. Rō
est, qā null⁹ uult corp⁹ suū mēbratū di-
uidi. Oēs xpīani sum⁹ unū corp⁹ mysti-
cū. Caput xps. Oculi cōtēplatiui, qā hnt
magnā sciam ad uidēdū. Aures sunt i-
udices. Nares sunt deuoti, qā odoratū aīe
hnt subtilē, qā sentiūt odorē xpī, & xgi-
nis, & sctōrū, eorū exempla sequēdo.
Colla religiosi sunt, p q̄s trāsīt esca spūa-
lis ecclē in corp⁹ xpīanitatē, & uiuit. Et
brachia sunt dñi tpales, qui hnt eccliam
defendere. Vēter diuites, q cōtinēt oīa,
& distribuit. Crura sunt iūi de m̄mo-
nio, q gñant. Tibie & pedes sunt artifi-
ces & laboratores, q totū sustinēt. Auto-
ri. Sicut in uno corpe multa mēbra ha-
bem⁹, oīa autē mēbra nō eundē adū hnt,
ita multi unū corp⁹ sum⁹ in xpo. ad Ro.
xij. Vult ergo de⁹ q; null⁹ sit diuisus ab
alio p odiū, rancorē &c. Vñ sicut aliqñ
unū mēbrū nocet alteri, ut digit⁹ oclō,
uel manus pedibus, nō tñ recipiūt uindictā,
sed imo patienter sustinēt, ita &c. Ecce
hic rō naturalis. Auto. Vbi xps loquit e

classe xpiane, Quoties. i. multoties uolui cōgregare filios tuos diuisos. ſ. quē admodū gallina congregat pullos ſuos ſub alis, & noluiſti. Mat. xxij. Nota, xps cōparat ſe galline, gallina em̄ autē q̄ habet pullos, habet uocē clarā, ſed poſt q̄ habet pullos, efficit rauca, & parum cōcedit. Sic et xps, cū ſit p̄bū eternū, clarā uocē habet, ſed int̄m clamauit, q̄ dixit. ſ. p̄dicā do, Rauca facte ſunt fauces mee. Et ſicut gallina q̄ uidet miluū, uocat pullos & cetera xps q̄ uidet cōtra nos ueniri miluū. i. diabolu, quē nos nō uidemus, ad nos clamat di. Venite ad me oēs qui laboratis & onerati eſtis, & ego reſiciam uos. Mat. xj. Expādēs alas ſuas. Dextra eſt pax, ſiniſtra eſt cōcordia, ut ſub his alis ponamus nos. Sed multis accedit ut pullo inſpica occupato, & nō curat uenire, & ſic recipit a miluo. Sic etiam xps uocat nos ſub alis pacis. Sed dicit aliq̄s fili⁹ diaboli, Non, p̄ corp⁹ uindicabo me. talis occupat circa ſpicā. Sexto uult de⁹ pietatem fraternalē. ſ. q̄ ipſi de bonis, q̄ dedit ipſe nobis, ſue ſpalia ſue ſpūalia ſint. Not. de hoc. ſ. Tho. ij. ij. q. xxxij. ar. ij. in corpore, qualiter ſit in p̄cepto de ſuperſuo, iuxta illud, Quod ſuper eſt date elemoſynā, & oīa mūda ſunt uobis. Lu. xj. Itē uult q̄, mutuemus ſine uſura. Mutui dunt, nihil idē ſperantes. Lu. vj. De hoc Tho. ij. ij. q. lxxvij. ar. j. Rō iſtorū. Nō em̄ uult de⁹ q̄ hoīes ſint auari, nā ceterę creature oīa eis a deo collata cōicant, & dāt hominib, ut patet ī ſole, q̄ dāt nobis claritatē & inſuentias. Ideo dicit xps auaris Iudeis & Chriſtianis, qui ex quo faciebant ſacrificium, nō curabāt de pauperibus. Ozeę. vj. Euntes diſcite quid eſt, miſericordiam uolo, & non ſacrificium. ubi Tho. ij. ij. q. iij. ar. iij. Deum non colimus per exteriora ſacrificia aut munera propter ipſum, ſed propter nos, & p̄pter proximos. Non enim indiget ſacrificijs nſis, ſed uult ea ſibi offerri, p̄pter nſam deuotionē, & p̄ximorū utilitatē. Et ideo mīa qua ſubueniunt defectibus aliorum eſt ſacrificium ei magis acceptum. hec Tho.

Ecce quare dicit, Miam uolo. Dicit hoc idē xpianis, qā sunt multi qui habuerūt multa de malo iniusto, de usura, rapina, & post ordinat capellānias, cōstruūt ecclēas, sed melius eēt restituere illis unū hūm, qā illud pēt mie & pietatis, quā de^o uult. Idē dicit & clericis thesaurizantib^{us}, ut faciant bñficia, ut sunt epī. No. q. nul^l debet facere cisternā q̄ habet fontē in domo sua, sed in diserto sicco, ubi nō est fons, debet fieri cisterna. Ideo seculares pnt cōgregare filijs. Hoc etiā dicit cōfessoribus, qui oēs pñas q̄s dāt sunt misse, cā auaricie, & nō aduertunt xpī pceptū, Eūtes discite. Septimo uult deus aspītatē pñalē. Si peccauim^{us} cōtra deū, non uult q. dānemur, sed ut faciam^{us} pñiam. Patet a simili, si argētarius facit pñiosum uas auri, & cadit in lutū, uel in aquam, siue inter lapides, & totū quassat, nō ex hoc pñicit uas, qā pñiosa materia est. sed hoc nō facit figulus, qā pñiam placet uas de luto, sed argētarius ponit in fornello, deinde cōiungitur. Ita facit xp̄s optimus argētarius. Hō est de pñioso metallo. si de argento rōne fidei, ex auro rōne charitatis. Si istud uas cadit in lutū luxurie, inter lapides auaricie, nō statim rejicitur, sed statim restituitur, & reformatur in fornace cōtritionis, ubi statu doloris incēditur. Scd^o cōiūctura confessionis quasi malleo reformat. Tercio polif ex opibus penitēcialibus ieiunādo. Autori. Nūquid uolūtatis mee est mors impij, dicit dñs deus, & nō ut conuertat a uijs suis, & uiuat. Eze. xviij. & xxxij. Nolo mortē impij, sed magis ut cōuertatur & uiuat. Octauo uult deus firmitatem pñiam lem. i. ut in bonis operibus simus firmi & stabiles. Nā si aliquis p. xcix. annos tenuerit bonā uitā, & in centesimo dimittit, & dat se delictijs, & moris sic, tū nūq̄ intrabit paradīsum. Erat quidam mercator, qui emptis pñiosis iocalibus posuit in quodā fardello, & tradidit uni portatori ut portaret usq; ad domū, dans sibi unū florenū p. leuca, qui qñ fuit ad mediū miliare, deposito fardello, & pedito, uenit ad domū mercatoris, petēs salariū

de hoc qd̄ portauit, qui nō solū nō recepit preciū, imo recepit opprobrium &c. Ita ad ppositū. Qñ aliquis incipit bonā uitā & itā in religione, uel aī, nō debet cessare in medio, sed p̄uenire usq; in finē. Ergo dixit xp̄s de scd^o Io. euangelista, Sic eū uolo manere donec ueniat. i. p. mortē. Io. ul. Itē qui p̄seuerauerit usq; in finē, hic saluus erit. Mat. x. Isidorus de summo bono, Tunc placet deo nra conuersatio, cum bonum qd̄ incipimus p̄seueranti sine cōplemus hic. Iterum xp̄s, Esto fidelis usq; ad mortem, & dabo tibi coronam uitę. Apo. ij. Quam nobis concedat Iesus xp̄s.

Dominica. xxv. post Trini. Sermo. j.

Acite iudiciū & iustitiam in terra. Hiere. xx. iij. Inter omnia que maxime mouent hoīes ad dimittendū uitia, & malā uitā, est cognitio & timor diuini iudicij. Quāto plus hō cogitat ad iudiciū, tanto magis cauēt se a peccatis. Rō, qā quilibet dispēfator magni dñi, qñ cogitat & scit q. de omnibus expēs & receptis habet dare computum & rōnem strīctam cum magna diligentia auisat se, maxime cum in errore cōputi est periculū mortis. Secus qñ nō habet reddere rationē, tunc ad libitū dispēfat. Sic etiam de nobis, quilibet nostrū est dispēfator, habemus dispensare desideria cordis, opera manuum &c. Autoritas. Sic nos existimet homo ut ministros xp̄i, & dispēfatores. j. Cor. iij. Si ergo aliquis ex diaboli temptatione, qui ponit istum errorem in cordibus multorum, q. non habeat reddere cōputum, laxat habendū dicens, Quid oportet me timere, ex quo nō habeo dare cōputum de uita mea, talis sine freno peccat, ppter hoc diabolus laborat ut inducat gētes ad istum errorem. Sed quando homo credit, & cogitat q. de oībus cogitationibus quas cogitauit habet reddere rationē, ut dicit Sapient. j. In cogitationibus enim impij interrogatio erit. Itē de oīb^{us} ybis minimis, ut dicitur Mat. xij. Oē uerbū ociosum qd̄ locuti fuerunt hoīes

hoīes reddent rationem de eo in die iudicij. Item de omnib^{us} opibus ut dicitur Eccl̄s. ul. Cūcta que sunt adducet de^o in iudiciū, p. oī errato, siue bonū siue malū sit. In quibus si error inueniatur, est periculum dānationis, talis custodit se, & uiuit ordinate. Ecce quare credētia & cognitio diuini iudicij mouet cor hominis ad bñficiendū. Autoritas. Fugite a facie gladij, qñ ultor iniquitatū gladius est, & scitote eē iudiciū. Job. xix. A facie gladij, s. sine iudicialis. Et cōcordat Ioānes, qui uidit iudiciū dicens, q. de ore ei^{us}. Iudicis pcedebat gladius ab utraq; pte acutus. Apo. xix. Iō Dauid cogitans diuinum iudiciū orando ait, Confige timore tuo. i. elauifica & cōstringe, carnes meas i. carnalitates. Rō, a iudicij em̄ timor timui. Nota duplex iudiciū. Particularē qd̄ fit in morte, & uniuersalē qd̄ fiet in fine mundi. De primo dicit thema, Faciet scilicet xp̄s iudiciū & iustitiam in terra. ut supra. Et tangit tria que sunt in iudicio particulari cuiuslibet hominis, scilicet,

Stricta inquisitio, ibi, faciet iudiciū.

Iusta diffinitio, ibi, & iustitiam.

Presta executio, ibi, in terra.

De primo dico q. i morte hoīs est stricta inquisitio, cū dicit, Faciet iudiciū, sicut iudex qui inquit de oībus. Diceret aliquis, Quid oportet nōne iā scit oīa non solū facta & dicta, sed etiā minimas cogitationes? Iudices hui^{us} seculi qui nesciūt debēt inquirere stricte, sed ipse scit oīa, ergo &c. Rñdeo, licet oīa apta sint ipi, tñ ut iustus iudex seruat formā iudicialē, qā iustus iudex primo audit accusatōrē, facit p̄cessum, uocat testes, dat defensionē iuris. Sic xp̄s iudex facit. Accusator est diabolus, qui fecit peccare, qui statim aīa exeunte a corpe acculat eā coram xp̄o. Etiā p̄pria p̄tā &c. Bern. Tunc opera nra simul loquētia dicēt, Tu nos egisti, opera manū tuarū sumus, nō te deseremus, tecum erimus, tecum ad iudiciū pergemus, omnia enim peccata que nunc occulta sunt extra proficiēt, & suum accusabunt auctorem. Tinea ue-

stimentorum supbum, aurū & argentum aurū, edificij iniquum usurarij. Eccl̄s. ul. Cūcta que sunt adducet deus in iudiciū, siue bonū siue malū. Quod de malis fiat examinatio, nō est dubiū, nec iniuria, sed etiā de bonis. Rō, qā deus non solū uult ut faciam^{us} bona, sed etiā bona intentione, qā ex bonis opibus de gñe mala intentioe factis hō danaret. Verbi gñā. Ponere filiū in ordie mēdicariū ut sit magister & confessor regis, intentio est mala. Ecce qualiter bona opa nostra examinantur in iudicio. Iō Dauid in pñio naxpi, Cū accepero tempus, ego iustitias iudicabo. Deus distribuit tps, cuiuslibet dans suā partē, ut lucretur tali. xx. annos, & tali. xl. &c. & quādo uidet q. multi male expendunt tps, ipse recipit sibi in cōmissionem dicens, Nolo q. occupes &c. & tunc iudicat opa bona & mala. Ideo dicit, Ego &c. Iō ap̄s, Om̄s nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i, ut referat unusquisq; prout gessit in corpore siue bonum siue malum. ij. Cor. v. Secundū qd̄ fit in iudicio p̄ticulari est iusta diffinitio, cum dicit, Faciet iustitiam. Facta autē inquisitione per iudicem, definitur qd̄ faciendū sit. Sic etiā faciet xp̄s, facta iudicialiter inquisitione definit quid aīa debet h̄re, qā si fuit de uita p̄fecta & ap̄lica, & fecit multa opa meritoria, & uirtuosa, ita ut i statera diuine iustitie posita pl^{us} ponderent bona, condigne & iuste definitur manū dicēs, Euge serue bone & fidelis intra in gaud. dñi &c. Mat. xxv. Nota in punitione. sp̄nariū, nihil est respectu gñe. Si aut fuit male uite, & finaliter impenitens, tacta inquisitione dicit. i. demonibus, Et seruum inutilem eijcite in tenebras exteriores &c. Mat. xxv. Nota quātr recipitur anima a demonibus, pij citur miserabiliter in infernū, caput primo &c. Si aut nō sit omnino p̄fectus, nec finaliter impenitens, sed bona hora conuertitur ad deum, dōlet de p̄ccatis, confitetur &c. Auiscntur cōfessores, ne dē-

nam contra uoluntatem pētoris, si il-
lam seruauit liberatur ab inferno qm mo-
riunt, nō tamē statim euolant, quia nō
fecerunt condignam penitentiam, nec
descēdunt ad infernū, qā penituerunt,
sed definitur ut uadant ad purgatorium,
ad complēdā penitentiam. Talis pronū-
ciatio dicitur cōdigna definitio. Ponam
in pondere iudiciū, & iustitiā in mēsurā.
Esa. xxviii. iudiciū ponitur in pōdere stri-
ctē inquirendo, & uerba accusatoris &
testium ponderando. Et iustitiā in mē-
surā, s. uel gñe uel pene in inferno, uel
in purgatorio. Nota q̄ ista mensuratio,
scilicet glorie uel pene, nō est intelligē-
da secundū equalitatē opes, uel quātita-
tem durationis, seu ualoris, s. p̄ diē serui-
tij, uel hebdomada &c. det deus diē gñe
hebdomadā &c. Non est ibi eq̄litas tps,
nec etiā ualoris, qā opa mīe priarcharū,
& deuotio pphetarū, & passio martyriū,
nihil sunt respectu gñe. Ap̄s, Non sunt
condigne passionēs huius tps ad futurā
gloriā, que reuelabitur in nobis. ad Ro.
viii. Sed illa cōmensuratio fit secundum
equalitatem p̄portionis, qā ille qui fe-
cit plura bona cum maiori charitate, ha-
bebit maiorem gloriam, & econuerso.
Nota de corpore pueri, ad cuius augmē-
tum augmentatur & membra, nō secū-
cundum equalitatem, sed secundū p̄por-
tionem equalitatis. Iō Luc. vi. Eadē mēsu-
ra qua mēsi fueritis, remetiet uobis. Si di-
cas, Et que iustitia q̄ p̄ pēto unius hore
dā pena eterna? Pro r̄sione nota hic q̄
m̄si decipiunt, credētes q̄ qñ aīa dimi-
tit corpus, q̄ et dimittit pēā. Error est.
Nam q̄diu aīa est corpori cōiuncta, reci-
pit conditiones corporis, mutabilitatē, ua-
riabilitatem. Autoritas. Sap. ix. Corpus
quod corrūpitur, aggrauat aīam, trahē-
do scilicet ad suam conditionē. Iō quā-
tuncq̄; aliquis sit malus, non debet de-
sperare, qā adhuc pōt saluus fieri, & ecō-
ueri, q̄tuncq̄; sanctus debet timere. Sed
aīa separata, ita firmā, si moritur in gñā,
q̄ non potest gñā perdere, si aut mori-
tur i peccatis, ita obstinatur q̄ nunq̄ po-
test peccata dimittere. Autoritas. Si ceci-

derit lignū ad Austrū aut ad Aquilonē,
in quocūq̄; loco ceciderit ibi erit. Eccl̄s.
xj. Homines dicuntur arbores in uirida-
rio ecclesie plātati, qui regenerantur in
baptismo, ut faciāt fructū. Infideles sunt
arbores nemoris infructuose, que nō p̄-
ficiunt nisi ad ignē. Quod hoīes sunt ar-
bores patet Mat. vlij. c. Video hoīes ue-
lut arbores ambulantes. Vbiq̄; ceci-
derit, ibi erit. Mensura ergo pene nō da-
tur dānatis secundū equalitatē tps, uel
durationē peccati, nec delectationis, ita
q̄ quāto maior fuerit delectatio in pec-
cato, tanto sit maior pena uel minor intē-
siue, quia iudex non mēsurat penam se-
cundum delectationem, que aliquoties
est pauca, & pena magna. Sed datur pena
secundū equalitatem p̄portionis, quia
q̄to maior fuit culpa in hoc mūdo, tanto
maior erit pena intensiue in alio mun-
do. Autoritas. In mensura, s. pene, contra
mensurā, s. culpe, cum abiecta fuerit aīa,
scilicet a corpore, iudicabit eā. Esa. xxvij.
Tertium qd̄ fit in iudicio est p̄stā ex-
ecutio. Questio est inter doctores ubi
sit purgatorium animarū post mortem.
Respondeo, Locus cōis & ordinat⁹ pur-
gatoriū est in uisceribus terre. Nota quō
sunt in corde pomi domuncule, p̄ gra-
nis, ita in corde terre sunt domus distin-
ctē. Inferior est locus dānatorum. Dein
de ascendendo limbus puerorū, ubi nō
sunt demones, nec ignis. Tertia domus
est purgatorium, in quo non sunt demo-
nes, sed est ibi ignis, qui diuina uirtute
cruciat animas. Quarta domus est finis
sanctorum patrū. De quo loquens Iesus
dixit, Sicut fuit Ionas in uentre ceti tri-
bus diebus, & tribus noctibus, sic erit fi-
lius hominis in corde terre tribus die-
bus, & tribus noctibus. Mat. xij. Sed lo-
cus spiritualis purgatoriū & extraordina-
rius concedit aliquib⁹ a deo in hoc mun-
do ex mīa, uel ex alia cā in loco ubi pecca-
uerūt. Itē aliqui ex spālī gñā hāt hic suū
purgatoriū p̄ tribulationēs, infirmitates,
& sic de alijs, ut Paul⁹ Act. xxvij. Cū p̄ue-
nisset Romam, permittum est Iulio per-
manere cum custodiēte se milite &c.

De ca-

De eadē dñica. xxv. post Trini. Ser. ij.

Ecce dies ueniunt, dicit
dñs. Hiere. xxij. Verbum
ppositū p̄ themate & fun-
damento nfi sermonis re-
citatur bis in ep̄la. Priō cū
dicit, Ecce dies ueniūt, dicit dñs, & susci-
tabo David germē iustū, & regna. &c. Se-
cundo in medio ep̄le cū dicit, Ecce dies
ueniūt, dicit dñs, & nō dicēt ultra, uiuit
dñs qui eduxit filios Isrl̄ de terra Egypti
&c. Rō, quare dicit, ecce, est, qā dirigitur
duabus conditionibus p̄porum. Primo
quibūsdā deuotis spālīter. Sciis q̄ p̄so-
ne spūales & penitētes cōsueuerūt ieiunare
aduētū xpi, expectantes suā glorio-
sam natiuitatē, que licet sit p̄terita, āqua-
tim tū representat ab eccl̄ia, ac si esset fu-
tura, ideo p̄dictē p̄sone seruāt aduētū
abstinendo, sicut in xl. & in diē natiuita-
tis comedūt illum panem calidum, sicut
exit de clibano siue furno uteri uirgina-
lis yginis Marie. Et sicut dicitur q̄ panis
calidus multum confert comedenti, ita
ille aīe. Sicut em̄ xpiani expectantes xpi
resurrectionē preparāt se in xl. p̄ septem
hebdomadas, expectādo qñ exiet de se-
pulchro, sic mō expectāt per. iij. uel. iij.
hebdomadās, quādo exiet de uirgine Ma-
ria, que est melior & sanctior sepulchro.
Nani xps. ix. mēsisbus cū aīa & sanguine
fuit in utero uirginis, & in sepulchro nō
fuit nisi tribus diebus, & tribus noctib⁹,
propter qd̄ p̄sone deuote aduētū xpi
ieiunāt, licet non cadat sub precepto, si-
cut. xl. sc̄d sub consilio. Et habemus exē-
plum Dañ. qui. ccccxc. annos, anteq̄ xps
incarnaret, iam ieiunabat xpi aduētū.
Dicit ipsemet, In diebus illis ego Daniel
lugebam, trium hebdomadarum diebus
panem desiderabilē nō comedi, & caro
& uinum nō introierūt in os meū. Dañ.
x. No. lugebā. i. ieiunabam, qā in scriptu-
ra lugere ponitur p̄ ieiunare. Matthei.
ix. Quare nos & pharisei ieiunamus fre-
quenter, discipuli autem tui non ieiunant?
Et xps, Nunquid possunt filij ipon-
si lugere, q̄diu cum illis est spōsus? Quia
aliter non respondisset ad propositum.

Secundo uerbum thematis dicitur om-
nibus gñaliter, Ecce dies. s. noui testamē-
ti ueniunt, dicit dñs, & nō dicent ultra,
uiuit dominus qui eduxit filios Isrl̄ de
terra Egypti, sed dicēt, uiuit dñs, q̄ edu-
xit semen domus Isrl̄. i. Christianos de
terra Aglōis. i. a captiuitate diaboli. No-
ta q̄ tres dies p̄maxime sūt nētori, & di-
ligenter precogitandi, scilicet

Dies mortis corporalis, quem debe-
mus cogitare timorose.

Dies iudiciū generalis, quem debem⁹
pensare dolorose.

Dies uite eternalis, quem debemus
sperare gaudiose.

Dico primo &c. q̄ inter cetera q̄ uocāt
magis ad bona opa & uirtuosa, & ad p̄nā-
am, est cogitatio mortis. Patet, quia cer-
tum est q̄ habes mori, licet sis incertus
de die. Ista dies multum ualet ad ordinā-
dum uitam per regulā Philosophi in. ij.
Physi. q̄ finis est cā causarum, habens ra-
tionem optimi, non solum boni, sed e-
tiam melioris & optimi, iuxta quem om-
nia alia ordinātur. Verbi gratia. Secū-
dum finem, ad quē homo rēdit, ordinat
oīa, ut qui parū uult nauigare non curat
de magna nauis prouisione &c. Secus si
uult ultra mare nauigare, & facere lōgū
iter. Iō dicit, q̄ finis est cā causarū, q̄as. Iō
nem alijs rebus. Mō uideamus ad quē fi-
nē & ad quē portū hēmus uenire, clarū
est q̄ oportet nos trāsire mare magnū,
& uenire ad portū mortis. Iō indigem⁹
magna nauī & bona, tribus cooptis co-
opta, nauis est bona uita. Et cooptura se-
creta est fides, sc̄d aīa est spes, tertia est cha-
ritas, que totum cooptit. Caritas operis
multitudinem pētoris. j. Pet. iij. Vniuersa
delicta opit charitas, puer. x. Et sicut pe-
nitentia ad instar nauis in principio est
stricta, sic etiā bona uita est stricta, & pau-
ci inueniuntur tam strictā & durā agere
uitā ut expediret. Sed plurimi sequunt
sensualitatē, & uana corporis, & delectati-
ones sensibiles & carnales. Et si aliqui
bonam uitam, & strictā, & p̄nālem inci-
piunt, non tū continent, sed paulatim
proh dolor, ad uitā deliciosam & carna-

lem redeunt, sed bona uita debet esse stricta. Iō de bona uita dicit, Facta est quasi nauis institoris. Prouer. ul. Nauta huius nauis est cōfessor. Iō attēdatis ut sit bon^{us}, quia alias multe naues pdunt ex malis cōfessoribus. Boni marinarij sunt bone societates. Anisā. Prouisio uictualū sunt deuote ofones, arma p. defensione manūs sunt opa spūalia. Et pro lorica & thorace est ciliciū. Etia p. defensione sunt putes morales. Fiat ergo sic rō. Si finis est cā canfarū, & finis noster sit ad portū mortis, iō ordinata debet esse uita nfa. Iō dicit scriptura, Melior est dies mortis die natiuitatis. Meli^{or} est ire ad domū lu^{is}, q̄ ad domū cōiuij. Eccl. vij. No. melior est dies mortis die natiuitatis. s. ad ordinādū uitā. Secūdo melius est ire ad domū luctus, q̄ ad domū cōiuij. Rō. In illa em finiscūctorū admonef hoīm, & uiuens cogita quid futurū sit. Eccl. vij. Oppositū sit ab amatoribus mūdi, mortē nō pensantibus. Si dicatur alicui, Mō quo uelles citius ire, ad domū luctus & c. Rūdet q̄ ad domū cōiuij. Sed attēde q̄ Sa homo q̄ est sapiētior dicit oppositū, q̄ melius est ire & c. Et assumpsit rōnem. In illa em finis cūctorū. s. paupertas & infirmitas, que trahūt hoīm ad dispositionē bone uite. Et ecōuerso in domo cōiuij uidet superbiā, luxuriā & c. que trahūt eū ad malā uitā. Iō dicit scriptura, In omnibus operibus tuis memo. no. tua, & in eter. nō pec. Eccl. vij. Nota nouissima. xij cōcurrūt in die mortis, sex corporis, & sex anime, q̄ sunt memoranda. Primo cogita q̄ tūc perdes uitā corporalem, cū sup oia diligis, quam nunq̄ recuperabis pro isto mūdo. Iō despiciat ista uita, & tā tū nō diligit ut labores pro ea inutiliter. Secūdo cogita q̄ nud^{us} sepelietis, nō uestiet te de auro. Tertio oēs amici nos derelicti, solū nos sequentur usq̄ ad foueā. Iō nō ponas nimiam spem in amicis & c. Quarto cogita q̄ nō ponet corpus in foueā, & calcabitur pedibus. Iō noli superbire. Quinto quid erit de corpore tuo in foueā, & cogita quātr comedetur a uermibus. Sexto cogita quātus est dolor in

separatiōe aīe & corporis. Verbi gratia. Quādo scindit aliquod mēbrum, est magnus dolor. Rō est, quia anima habet dimittere illū locū, & restringere se, quāto igit maior erit dolor q̄ nō fiet separatio aīe a toto corpore, & a singulis eius partib^{us}. Septimo cogita q̄ anima est separata, statim ducitur ad iudiciū, & xps iudex licet oīa sciat, tamen interrogat, qs es tu? qd fecisti pro me & c. Octauo cogita quō ille diabolus, q̄ te fecit peccare, accusabit te in iudicio. Nono cogita de snia, que datur irreuocabiliter, que maxime timēda est. Decimo cogita, si sententia datur cōtra te, qualiter sit executio a demonibus. Vndecimo cogita de acerbissima pena, q̄ anima erit in porta inferni, tūmore concutiet inestimabili. Duodecimo cogita perpetuitatē penarū, q̄ in eternū durabit, quia incorruptibilis est anima, & impenitēs, obstinata in culpa, ordinat per penā. Cū ergo in uniuerso nihil debeat manere ordinatū, ergo durate culpa in dānatis in ppetuū, durabit iuste, & rōnabiliter pena in perpetuū. De hoc ē. s. in parte hyemali plures adducte sunt rōnes. Ecce quare scriptura dicit, In oībus operibus tuis memorare nouissima tua & c. Vnde dicit Hieron. & est snia oīmnū sapiētū, Vitam esse meditationem mortis. Idē Hiero. dicit ad Paulinū, Facile cōtēnit omnia, qui se semp cogitat esse moriturū. c. vij. Dico scdo & c. Quia si erit dies mortis facit uitā ordinare, ita cogitatio diei iudicij facit bonā uitā continuare, & pniām. Ratio est secūdum regulam lib. Topicorū, q̄ de duobus malis penalibus, scilicet minus malū est eligendū. Esset em homo sicut stultus, si aliquis ex aliquo crimine diffinitue esset sententiat^{us}. i. q̄ indueret camisiā uel tunicam ferreā. Vel si talis habēs libertatē eligendi illā uel illā uestem, eligeret tunicam ferreā, que magis est afflictiua, stultus esset. Ita de nobis est, quilibet nostrū pōt de aliquo crimine accusari. Et xps dat sniam de pena sub disunctione & c. Et ca missa est pnia huius mūdi, sed tunica ferrea est pena infernalis ignita. Ecce sentē

tio

tie clausula in processu facta. Dico uobis nisi penitentiā habueritis omnes simul peribitis. Lu. xij. Sicut illi decē & octo, super quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos. Nota historiā. Nota decē & octo sunt pētā, que dānant gentes, sup quas cecidit turris diuine iustitie. Decē sunt precepta legis, ad que oīa pētā reducūtur implicite uel explicite. Verbi gratia. Recurrere ad diuinus est unū pētū mortale, & sic de alijs. Et sic sunt decē pētā, que fiunt cōtra decem precepta. Itē pētā mortalia sunt septē, scilicet superbia, auaricia & c. sic sunt decē & septē, & nunq̄ homo dānaretur nisi ex decimo octauo. s. ex finali impenitentiā, & qui finaliter fuerit impenitēs, turre diuine iustitie opprimetur, minus malū, hoc est minus penale est facere pniām & c. De ista die iustitie dicit scriptura, Zelus & furor uiri non parcat in die uindictę, nec acquiescet cuiusquā adlfam est dies iudicij generalis. De isto die dicit scriptura, Magnus dies dñi, & terribilis ualde, & quis sustinebit eū? lohel. ij. Nota, magnus dicitur de magnis operibus que ibi fiēt. Quis sustinebit? Dico q̄ soli penitētes, & innocētes, qui tūc dicēt, O domine, istū diē expectauimus. Nunc ergo conuertimini ad me in toto corde uestro, dicit dñs, in ieiunio, & fletu, & in planctu, & scindite corda uestra, & nō uestimēta uestra, & conuertimini ad dñm deū uestrū, quia benignus & misericors est, patiens, & multe mīe, & prestabilis super malicia. Quis scit si cōuertatur, & ignoscat, & relinquat post se benedictionē ultimam, scilicet q̄ dicit, Venite benedicti patris mei & c. Iohef. ij. Dico tertio & c. Quia sicut cogitatio mortis ualet ad uite ordinationem, & dies iudicij ad penitentię cōtinuationē, sic cogitatio diei eterne glie ualet ad meritum cumulationē. Rō, quia regula philosophie dicit, In agentib^{us} per intellectū, qd est ultimū in executione, est primū in intentione. Verbi gratia. In preparando domum, primū quod exequitur dominicator, est fundamētū positio, & consequē

ter subsequēti structure superedificatio, & finaliter sequitur inhabitatio, siue quies in domo, & preseruatō, & licet hoc sit ultimū in executione, est tū primū in intentione. Ita etiam ultimus hōis noster est conquiscescere in domo paradisi. Et licet hoc sit ultimū in executiōe, est tū & esse debet primū in intentione. Iō auisō nos ut prouisionē faciatis de materia, & lapidibus preciosis & c. Hmōi sunt opa meritoria, uirtuosa, & pniālia, quia quāto opa meritoria sunt plura, & maiora, tāto dom^{us} glie est maior, & dies glorie melior. Dauid, Melior est dies una in atrijs tuis super milia & c. ps. lxxij. In hoc mundo sunt plures dies. Dies seculi qs dinumerari? Eccl. ij. In celo autē non est nisi una dies. Ex hoc sequitur q̄ nullus pōt stare in paradiso nisi per unū diē. Rō, quia ibi non est nox, hic uero sunt plures dies ex interuallo noctis. Aut. Erit dies una que nota est dño, nō dies, neq̄ nox, & in tempore uesteri erit lux. Zacha. xij. Istū diē debemus sperare gaudiose. Sicut miles pugnaturus precogitat coronam uel honorē a rege promissum, si triūphator extiterit. Sic etiā xps Iesus promittit nobis coronā uite eterne, si optime militādo habemus uictoriā de carne, mūdo, & diabolo. Ideo dicit scriptura, Militia est uita hominis sup terrā, & sicut dies mercenarij dies eius. Iob. vij. Ecce hic posita est una similitudo. Iō dicitur thema excitādo & demonstrādo, Ecce dies ueniūt & c.

De eadem dominica. xxv. post trinitatem. Sermo. iij.

Abens quinque panes hordeaceos, & duos pisces. lo. vi. Quilibet dñs si ue paterfamilias tenetur de iure naturali, diuinali, pontificali, & etiam imperiali, suis seruatoribus & domesticis sufficienter prouidere. Ti. v. Si quis suorum, & maxime domesticorum, curam non habet, fidem ne gant, & est infideli deterior. Summus itaque paterfamilias dominus Iesus, qui nō uenit legem soluere, sed adimplere, sufficientem, imo reuera abundantem

Q9 s fecit

fecit promissione in pro suis seruitoribus, & domesticis. Nā habuit quique panes hordeaceos, & duos pisces, qui sufficere abundantiissime. In euangelio hodierno mistice designatur quintuplex panis.

Primus est panis corporalis.

Secundus penitentialis.

Tertius sacramentalis.

Quartus doctrinalis.

Quintus celestialis.

De quibus dicit thema, Hīs quinque panibus. &c. Dico primo iuxta intellectū allegoricū de primo pane corporali, quod intelligit oīs humanus uictus, qui hordeaceus est propter asperitatem exteriorē in acquirēdo. Gen. iij. In sudore uultus tui uelceris pane tuo, donec reuertaris in terrā de qua sumptus es. Hūc meretur ueri seruitores dei, qui s. faciūt uolūtatem dei, obediētes mādatis eius. Iō petimus in oratione dominica, Fiat uoluntas tua sicut in celo & in terra. Panem nostrū quotidianum &c. Mat. vi. Dico secundo quod secundus panis dicitur penitentialis, quod ex uili materia. s. ex pīōis recordatione cōfiscit. Hordeaceus quidē & asper est, propter dolo rē contritiōis, de quo inquit ps. Fuerunt mihi lachryme mee panis die ac nocte. Et Ecce. iij. dicit, Quasi tuberculi & hordeaceū panē comedēs. Dico tertio quod tertius panis dicitur sacramentalis, qui de purissima materia cōfectus fuit in utero uirginali per spīntū, imo secundū Tho. In celo genitus, in utero uirginis fermētatus, in patibulo crucis excocatus, in mēla altaris appositus, in speciebus recordatus. Qui hordeaceus dicitur propter asperitatem passionis memoriā. i. ad Cor. xj. Quotiescūque manducabitis panē hūc, & calicē bibetis, mortē dñi annūciabitis do. ue. &c. lo. vi. Hic est panis qui de celo descendit &c. Dico quarto quod quartus panis dicitur doctrinalis, cōfectus ex autoritatibus sacre scripture. Qui hordeaceus est propter asperitatem correctionis, & dure reprehensionis in peccatoribus. Dicit scriptura Eccl. xxj. Verbum sapiens quodcumque audierit sciens laudabit, & ad se adiciet. Audiuit luxuriosus, & displicebit illi, & proijciat illud

post dorsum suū. Similiter de alijs uictibus, sed tamē dicit Mat. iij. Nō in solo pane uiuit homo &c. Dico quinto quod quintus panis dicitur celestialis, ex beatitudinibus & dotibus glorie cōfectus, qui hordeaceus dicitur propter tribulationes. Quia per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū celorum. Mat. xij. Sed tamē beatus qui manducabit panē in regno dei. Luce. xij. Duo pisces sunt exempli scilicet martyrum & confessorum, quibus quasi cōdimēto predicti panes hordeacei comestibiles redduntur. Ideo ad Heb. ult. Mementote prepositorum uestrorum, qui uobis locuti sunt uerbum dei, quorum intueres exitū, cōuersationis imitami fidē. Vnde Greg. Si exempla scilicet reuolimus, nihil graue est quod sustinemus.

Dominica. xxv. post trinitatem.

Sermo. iij.

Extollens uocem quedā mulier. Luce. xj. Ex isto uerbo recepi occasione predicti cādi de quadā materia pēgrina, sed animabus nostris erit multū necessaria, & utilis ad earum saluationem. Salutes uirgo Maria. Iuxta intellectum quem uolo nūc pertractare scilicet mī ecclia dicit mulier quedā extollens uocē. i. dei in altū. Pro cuius intellectu declaranda sunt duo puncta.

Primum quare ratione ecclia dicitur mulier.

Secundum quomodo extollit uocem in altum.

Et sic patebit uerbi intellectus. Quantum ad primū, scilicet mater ecclia dicitur mulier, quia habet officia mulierum principalia, & naturalia, & nō dico officia artificialia, uel accidentalia mulierum, que sunt fuere, nere, & huiusmodi. Sed officium principale mulierum & naturale est parere, & nutrire, ac regere infantes. Ista tria officia habet ecclia. Iō dicit mulier. Primū ergo officium mulieris est parere. Vnde ratio principalis, quare deus fecit mulierē, est, quia in mulieribus oēs creature humane initium uite habēt, exceptis Adā, quē deus formauit de limbo terre. Gen. ij. & Eua,

Eua, quā deus formauit de costa Ade. Isti duo nūq̄ fuerūt in utero matris. Istis ergo exceptis nūq̄ fuit nec erit aliqua persona humana quā fuerit in utero mulieris. Ecce primū officium mulierum. s. parere filios. Hoc officium habet scilicet mater ecclia, in cuius utero. s. fonte baptismi deus generat filios & filias, aliter enim nullus esset filius dei. Excellentius enim parit ecclia quā mulier. Mulier enim parit filios, pro isto mūdo, ecclia autem pro alio. Iō dicit ecclia, Filioli mei, quos iteque parturio donec forme xps in uobis. Gal. iij. Nota, Quos iteque parturio, quia nullus potest nasci de utero ecclie. s. fonte baptismi, nisi prius nascat de utero naturali matris, quia in utero matris nullus potest baptizari. De quo uide Tho. in. iij. di. vj. Rō. quia talis deo notus est, nō ecclie, nec subici potest operatiōi ministrorum ecclie. Vnde dicit Aug. Sicut qui nō uixerit, nō potest mori, ita qui natus nō fuerit, nō potest renasci. Iō quā aliquoties in partu morit mater, statim medici faciunt extrahi prole de utero matris, ut baptizet. Secundū officium naturale & principale mulieris est nutrire prole. Sicut enim uter mulieris est camera prolis, ita pectus est cellarium, propter hoc deus dedit ubera mulieri, nō ad ostendendum &c. Iō mulieres delicate uel gulse, quod nolūt filios lactare, faciūt contra officium naturale. Hoc officium ecclia habet excellenter. Nā postquam peperit proles, eos nutrit & lactat duobus uerbis. Primū est lex Moysaicalis. Secundū lex euangelicalis. Lac albi, & sine immundicia est doctrina scilicet, sine immundicia erroris, & falsae opinionis. Ecce secundū officium &c. Iō xps quā uoluit comedare Ioāne Baptista, dixit, Inter natos mulieris nō sur. ma. lo. Ba. uerūtū quod minor est in regno celorum, maior est illo. Mat. xj. ergo paruuli sunt xpiani. Iō ecclia nutrit eos lacte doctrine. Iō dicit, Tāquā paruulis in xpo lac uobis, supple uiatoribus, potū dedi, nō elcā. i. ghe, ut scilicet in celo. j. Cor. iij. Tertū officium mulieris est regere & gubernare proles. Quādiu enim pueri sunt paruuli, sub sunt regimini matris, quia patres tunc nō curāt, & tunc regēdi sunt a

matre, ne iurent, nec mentiātur, nec dicant malum de aliquo, nec iniuriā alicui inferāt, ut sciat se signare, & addiscere Patrem nostrum, Aue Maria, Credo &c. quādo sunt sex uel septē annorum cōfiteātur &c. Et hoc officium habet scilicet mater ecclia, quādiu enim sumus paruuli in hoc mundo, ut dixi, docet nos & instruit ne mētiāmur, nec furta faciamus, nec diffamemus proximū, nec iuremus deum, nisi pro necessitate uel utilitate, & tunc cum ueritate. Orare quolibet mane & sero, cōicare & cōfiteri in paschate. Et potest dicere populus xpianus, Ego filius fui patris mei tennellus, & unigenitus corā matre mea, & docebat me, atque dicebat, Suscipiat uerba mea cor tuū, custodi precepta mea, & uiues. Prou. iij. No. unigenitus matris ecclie est pp̄s xpianus, nūq̄ habuit nisi istū filiū &c. Custodi precepta mea, & uiues. s. uita gratie in hoc mūdo, & glorie in alio. Si ergo sancta mater ecclia habet mulieris officia principalia &c. bene potest dici mulier, & cōcordat scriptura sancta Gen. xxij. Not. trinitatē personarum in dicta autoritate. Ipsa. s. ecclia sancta est mulier, quā preparauit dñs. s. spūsanctus, filio. i. dñō Iesu xpo, dñi mei. s. dei patris. Secundum uidentū est quomodo extollit seu exaltat uocē in altū, hoc fit in collatione sepe sacramentorum. s. baptismi, confirmationis &c. tunc enim exaltat uocē dei, nam sacramenta per uocē uerbalē cōferuntur. Aug. Accedit uerbum ad elementū, & fit sacramentū. De hoc uide Tho. in. iij. parte, in materia de sacramentis. Rō. quia xps uerbum eterni patris unitum fuit rei. s. carni. Verbum enim caro factum est &c. De hoc dicit thema, Extollens uocē quedā mulier. s. ecclia. Ego quesiui quomodo ecclia eleuat uocē, & inueni in quadā autoritate seu prophetia David, ps. xxvij. dicentis, Vox domini super aquas, deus maiestatis intonuit &c. usque, in templo eius oēs dicent gloriam.

Vox domini super aquas, & hoc in baptismo.

Vox domini in uirtute, & hoc in confirmatione.

Vox

Vox dñi in magnificentia, & hoc in cōsecratione.

Vox dñi cōfrigentis cedros, & hoc in confessione.

Vox dñi intercedētis flāmam ignis, & hoc est in matrimonio.

Vox dñi concutientis desertū, & hoc in collatione ordinum.

Vox dñi preparātis ceruos, & hoc in extrema unctione.

Ecce quare dicit thema, Extollens uocē &c. Dico primo q̄ sancta mater ecclesia mulier benedicta extollit uocē in sacramento baptismi, cū dicitur, Vox dñi sup aquas. Ista uox dñi est forma baptismi, q̄ dicit sacerdos uel alius, quando in necessitate baptizat. Ego te baptizo in nomine patris, & filij, & spūs sancti, uel in idiomate materno &c. Cū autē dicit, super aquas, ostēdit materia ipsius baptismi, q̄a sine aqua nō pōt dari baptismus, oportet em̄ q̄ uerbū. i. forma iungatur materie. f. aque, simul dicēdo uerba, & infundēdo aquā. Nō etiā forma debet pcedere materiam, uel ecōtra, sed simul. Iō dicit, Vox dñi sup aquas, non dicit ante aquas, uel post aquas, sed sup materiā. Sed quare dicit aquas in plurali, cū baptism⁹ nō possit dari nisi in una tñ. f. naturalī? q̄a si aliq̄ uellet baptizare cū aqua rosacea, uel ardētī, uel alia quacūq; artificiali, nō esset baptismus. Quare ergo dicit sup aquas? nūq̄ ergo debuit dicere sup aquā in singulari? Rñdeo q̄ dicit sup aquas i pl̄i, ad innuēdū q̄ddā magnū secretū. In baptismō em̄ sunt duo baptizātes, & cōsequēter due aque. Primus & principalis baptizās est spūs sanctus. Scd's iustialis, & est sacerdos, q̄ aqua materiali pōt lauare corp⁹. Sed spūs sanctus alia aqua lauat i⁹ aīam. Iō dicit Aug. Que est tāta p̄t̄ aq̄, ut corp⁹ tāgat, & cor abluit? In eodē p̄cto in quo aqua infundit a sacerdotē, uel creaturā, hoc est, hō mittitur in fōtem baptismi qñ baptizatur, simul int⁹ infuit. xv. flumina spūs sancti. Primū est grā diuina, q̄ lauat & purificat aīam a peccato originali, & ab actualibus in infidelibus qui non sūte baptizantur. Scd'm flumē est fides habi-

tualis, licet em̄ creatura tunc nō habeat usum liberi arbitrij, tñ habitualiter iam habet fidē catholicā. Tertiū est spēs, q̄ habitualiter infunditur in baptismō. Quartū est charitas. f. amor dei & pximi, q̄ etiam habitualiter infunditur in baptismō. De mum simul etiam infundūt habitualiter quatuor uirtutes morales, q̄ sunt prudentia, iustitia, temperantia, & fortitudo. Et sic quintū flumē est prudentia, in quā subiectiue est uirtus intellectualis, quia subiectatur in ratione practica, sed tamē est aliquo mō moralis, unde & inter cardinales cōputatur. Sextū flumē est, iustitia, ad nō nocēdū pximo. Septimū temperantia in prosperis. Octauum fortitudo i aduersis proficiēdi, uel perseverādi in bona uita. Item septem dona spiritus sancti etiam simul infunduntur, & sic nō nam flumē est sapiētia. f. ad cognoscēdum diuinā. Decimū intellectus ad cognoscēdum scripturas. Vndecimū cōsiliū ad obseruandū diuinas admonitiones. Duodecimū fortitudo cōtra diaboli tentationes. Decimū tertiū sciētia perficiēs ad p̄prios actus siue personales gubernādū. Decimū quartum pietas. f. inclinas ad cōpāsiōnē ad proximos. Decimū quintū flumē est timor ad deū. De istis donis spiritus sancti uide. f. Tho. j. ij. q̄. lxxvii. in qua scidētaliter declarat. f. Tho. eorū quidditatē, necessitatē, numerū, cōnexionē, & dignitatē. Ista. xv. flumina pcedūt a fonte spiritus sancti. Iō dicit aquas in plurali. Et sequitur statim, Deus maie statis intonuit. i. intus in anima intonuit dominus super aquas multas. Sacerdos autē unā aquā solū. f. materialē applicat, sed dñs sup aquas multas. Iō Apoc. j. Vox illi⁹. f. dñi, sicut uox aquarū mltarū. Quātū ad secūdū. f. cū dicit, Vox dñi in p̄ture, loquitur de sacro cōfirmatiōis. Dicitur qd est, & q̄uo ab ep̄o, q̄a nō pōt ab alio hoc sacramētū cōferri. de cōf. di. v. Man⁹. & c. Nouissime. & c. Vt ieu. De isto dicit, Vox dñi & c. Vox ista est forma hui⁹ sacramēti quā extollit ecclesia p os ep̄i, qñ dicit, Cōsigno te signo crucis, & confirmo te chrismate saluus. Et sicut fides catholi-

ea infunditur in baptismō habitualiter, sic in cōfirmatiōe fides catholica radicata, intē q̄ si sint duo hōies, quorū unus sit cōfirmat⁹, alter nō. in p̄secutiōe anti xpī cōfirmatus erit fortis, & ali⁹ nō. Ecce bonū qd facit hoc sacm ad p̄sistēdū in fide. De isto sacro dicit Iō. Vidi quatuor angelos stātes sup quatuor angulos terre tenētes quatuor uentos terre, ne flaret sup terrā, neq; sup mare, neq; in ullā arbore. Et uidi alterū angelū ascēdētē ab ortu solis, habētē signū dei uini, & clauit uo. ma. quatuor ang. quib⁹ da. est nocere terre & mari di. Nolite nocere. & ma. neq; arbo. q̄adusq; signe. seruos dei in frō. eorū. Apo. vij. In ista aut. sunt multa sece. q̄ declarant a glo. ordi. Angeli em̄ ijdē sunt q̄ nūcij. Quatuor ergo angeli q̄ stāt sup quatuor angulos terre, signāt nūcios anti xpī tenētes. i. phibēter p̄dicationē euāgelicā. Qñ em̄ anti xpī manifestabitur, tor⁹ mūd⁹ eū timebit, & tūc ipse mittet nūcios suos ad quatuor p̄tes mūdi tenētes. f. phibendo doctrinā quatuor euāgelistarū, ne flēt. i. p̄dīcēt sup terrā. i. laicis terrā colētib⁹, neq; super mare. i. amaritudinē, & signat religionē, in q̄ debet esse amaritudo penitētie, neq; i ullā arbore. Arbores em̄ sunt sacerdotes, q̄ debēt dare flores odoris p bonā famā, & folijs deuotiōis in officio dei, & fructus meritorū sc̄a ministrādo libere absq; simonia. Sed dicit q̄ uidit alterū angelū. i. xp̄m, q̄ missus fuit a deo patre p mūdī redēptiōē, habētē signū dei uini. f. sanctā crucē, & clamauit uoce magna, quatuor angelis. f. nūcijis anti xpī. f. maliciā nūciōrū anti xpī refrenando, di. Nolite nocere terre. i. laicis, & mari. i. religiosis, neq; arborib⁹. i. clericis, quo ad uiq; signemus. f. p sacm cōfirmationis, seruos dei nostri in frontibus eorū, ut. f. sint fortiores in fide catholica. Ecce quare dicitur, Vox dñi in p̄ture. f. fortitudinis, in p̄lio certaminis anti xpī. Iō ut militibus dā alapa qñ cōfirmantur. Secūdū bonū qd sc̄m cōfirmatiōis facit, est in alio mūdō, q̄a cōfirmati in paradiso habent singulārē coronā glorie. In sacra-

mēto baptismi datur baptizatis q̄dam corona, q̄ uocatur a theologis character indelebilis. Et qñ hō intrat paradysum, statim cognoscitur q̄ fuerint baptizati, & qñ nō, q̄a q̄ fuerint baptizati, habēt specialē coronā, quam nō habēt nō baptizati, ut Abrahā, Isaac, & Iacob, & alij. Secūda corona datur in sacro cōfirmatiōis, qui uero nō est cōfirmatus, caret illa in paradiso. Ecce quātū lucratur ille qui cōfirmatur, & quātū p̄dit q̄ nō cōfirmatur. Propter hoc parētes dñt esse ualde diligētes, ut filij cōfirmētur, quia uox dñi in uirtute. Hic. f. in sacro cōfirmatiōis est uirt⁹ dei, q̄ uocatur magna. Tertiū. f. uerbū magnificētie. Nota sacm eucharistie, cū dicitur, Vox dñi. f. cōsecratiōis in magnificētia. Magnificētia. i. magna faciēs, quia in isto sacro sūt maiora quā in alijs sacris. Iā uulgariter de rege, q̄ fecit magnū cōuiuiū, & dedit fercula singularia, & p̄cio sa, & multa &c. dicitur, magnifice fecit. Quāto ergo magis de cōuiuio, quod fecit xp̄s filius dei, in quo de oibus creaturis spūalibus dat meliorē. f. aīam suā sanctissimā de corporib⁹, meli⁹. f. corp⁹ suū siue carnē unitā supposito diuino, di. Accipite, & mā. Dñe, & qd māducabimus? Panē albū. Nota q̄ p̄bis cōsecratiōis platis iā nō ē ibi panis. f. hoc est corp⁹ meū. j. Cor. xj. Ista est magnificētia. Sed aliqui fastidiosi nō curāt de isto cōuiuio, nec de isto cibo. Vnus di. Dñe nō sum di. &c. Ali⁹ dicit, Non sum bñ paratus. Dico q̄ nullus male paratus debet accedere ad hoc cōuiuī tā magnificū. Sed debetis uos parare per cōtitionē, cōfessionē, & satisfactionē, iniuriarū remissionē, ass nō estis excusati. Declaratur hoc de rege eūte ad uenationē &c. Ita dñs noster Iesus xp̄s uenit ad uenādū in nemore hui⁹ mūdi, & uenatur leones. i. superbos, qñ ex doctrina predicatoris humiliantur. Vulpes. i. p̄sonas auaras, qñ iustifaciunt. Porcos per luxuriā, qñ abstinere proponunt. Canes per iram, quando iniurias remittunt &c. Et in nocte huius uite uult xp̄s rex noster intrare in uillam suam. Quilibet persona Christiana est uilla

illa seu castru dei, qd ipse lucratus est in capto, in die ueneris scilicet. Et tangit ad portam, ut sibi aperiatur, qm predicator dicit, Tali die. In paschate debetis coicare, quia surrexit dñs tali die. O dicunt alii, Non est camera, nec lectus paratus ut sibi cōpetit &c. Sed negligenter tales faciūt. & peccāt, quia ipse est cōtentus intrare aliquibus paramētis p̄suppositis. scilicet cōfessionis, cōfessionis, satisfactionis, & corporalis afflictionis. Sed uere dñe nō intrabis, dicūt alii, effectuafr, & p̄mittūt intrare bestias. scilicet gallinas, pauones &c. ipso p̄nte. Cognoscitis quale p̄ntm est molle coicare, & dicūt, Dñe non sum di. &c. Verbū est sanctum, sed falsū uel inepte allegatū. Dignitate em̄ eparatie nullus est dignus, nec ista requiritur ad cōicadū, sed dignitas q̄ requiritur, quā ipse uult, & p̄cipit, est cōteri de p̄tis, & cōfiteri, satisfacere, & remittere &c. Alij dicūt, Dñe bene ueneritis, intrate dñe. Sed post & deinde ponūt eū in loco porcorū. Illi. scilicet qui quotidie celebrāt, uel sepe male parati cōicant, luxuriosi, simoniaci &c. in eorū dñationē. Remediū est ergo parte se bñ & coicare. Iō Moyses dicebat, Date magnificentiā deo nostro, dei p̄fecta sunt opa. Deu. xxxij. Nota, dei p̄fecta sunt opa. Vos scitis quā a principio diabolus uoluit destruere opa dei, & hominē ad imaginē dei faciū p̄cipit, & iustitia originali priuauit fructus uetiti cōfessionis. Sed ecce qualē magnificentia fecit dñs. Nā sicut diabolus illi fructus cōfessionis p̄curauit totū malū hu mane nature, ita deus cōfessione illius fructū, de quo dicit ygini Marie, Bñdīct fructū, p̄curauit totū bonū humane nature. Iō di. scriptura, Dei p̄fecta sunt opa. Et sequit, Et oēs uie ei iudicia. Quia q nōlūt coicare, habebūt iudiciū dñationis, & nūquā ueniēt in paradysum. Amē amen dico uobis, nisi m̄a. car. si. ho. & bi. ei san. nō habet. uī. in uo. Iō. vj. Qui autē cōicāt male parati, habebūt iudiciū essendi p̄petuo cū porcis inferni, quēdam modū ipsi miserāt ipm cū porcis p̄tōz. Qui em̄ māducat, & bibit indigne, iudi-

ciū. scilicet dñationis sibi m̄a. & bi. j. Cor. xj. Qui autē bñ parati cōicāt, habebūt iudiciū saluatiōis in uitā eternam. Qui m̄a. mēa car. & bi. mēū san. habet uitam eter. Iō. vj. Ecce dei magnificētia. Iō Dñi, Cōfessio. scilicet q̄ debet p̄cedere cōicationē, & magnificētia opus ei, & iustitia eius manet in seculū in hoc mūdo, & in seculū seculi in alio. Extollēs uocē quēdā &c. Quartū est sacm p̄ntie uel cōfessionis, cū dicit, Vox dñi cōfringētis cedros. Vox est forma absolutionis, Ego absoluo te &c. Cedri sunt arbores altissimi, q̄ crescūt & stāt circa mare, q̄ signāt p̄sonas sapbas, q̄ sunt alti cordis, q̄ potī uolūt uiuere seculū eorū uolūtate, & eorū inclinationes, q̄ seculū em̄ mādāt & ordinationē. De p̄cepit ut simus humiles, & ipsi sunt supbi, elati, p̄sumpti, uani, p̄positi &c. De p̄cepit q̄ sim misericordes, & ipsi sunt crudeles. Ipsi em̄ sunt auri, usurarij, fures. Idē de castitate, & de alijs. Sed isti cedri in sacro p̄ntie cōfringūt, & eorū corda rūpūt, qm̄ inspirādo dicūt, P̄ peccati in hoc, nisi supbi &c. Et tūc p̄tā cōminuunt. Sed hoc ipedī aliquoties p̄ cōfessores, q̄ capite discoopto uolūt audire cōfessionē. Tales cōfessores primo claudūt os cōfidentis, qui ex uerecūdia, quādo cogitat, iste respicit me, nō dicit oīa peccata. Iō capite cooperto debent audire cōfessiones, q̄ oculi nō audiūt cōfessiones, sed aures, animādo cōfiteres, dicēdo, Fili dicatis oīa p̄tā, quia nulli audit, nec uidet nos, nisi de. Qui licet sciat oīa, tñ ordinauit q̄ suis magistris rōnabilib, & ministris, & p̄curatoribus reddatis cōputū de factis &c. Secūdo, q̄ cōfessor accipiet occasionē peccādi. Qm̄ em̄ audit mulierem iuuenē, pulchrā, quā respicit, qd cogitabit? Quo est alba &c. Iō coopiat caput, ut p̄tōr liberi cōfiteat p̄tā sua. Ecce quare dicit, Vox dñi cōfringētis cedros. Et statim subdit, Et cōfringēt dñs cedros Libani. Libanus est mōs qdā altissimus in terra p̄missionis, serēs cedros altissimas, & signat p̄sonas in altitudine dignitatis, dñij, sen prelationis postas. Que

Que si sint p̄tōres, & male uite, dicuntur cedri Libani. De istis etiam dicit, Et cōfringēt dñs cedros Libani. scilicet dñij temporalis, seu p̄latiōis, papalis, seu ep̄alis &c. qd ad pedes simplicis confessoris stant genna, cōfidentes p̄tā sua. Quibus dicit cōfessor, Nō absolua uos nisi corrigatis uitā uestrā, uel em̄daueritis talem iniustitiam, & hmoi. Et si tales conteruntur, & penitent, tunc cōfringunt cedri Libani. Et cōminuet eos tanquā uitulū Libani. In monte Libani nutriebantur uituli, quorū caro erat ualde sapida, iō diuidebātur per partes minutim, ut oēs possent h̄re. Ita in cōfessionē cōminuuntur cedri Libani in diuersas ptes. Primo i corpe cōfessionē, & dei subiectionē. Secūdo in ore, petēdo ueniā si iniuriasti. scilicet patrē, uel matrē, uxore, seu fratrem, & cōuerso. Tertio in toto corpe p̄ p̄ntiā afflictionē. Quarto in bursa p̄ satisfactionē. Ecce quare dicit, Et cōminuet eos tāquā uitulū Libani. Et sic ille q̄ cōfiteretur sit dilectus deo, quēdam odū huius Vnicornij, qd inter aīalia alia plus diligit filiū. Ita deus diligit eū q̄ bene cōfiteretur. Quintū sacm est matrimonij, cū dicitur, Vox dñi intercidētis flāmam ignis. Quotquot sumus in hoc mūdo, nati sumus de utero matris cū una brasa, Gallia cū est, & signat titionē ignis, seu flāma, q̄ a sctis doctoribus uocatur igniculus, seu concupiscibilitas, uel fomes p̄tī, ita nascimur, & adeo est fortis, q̄ nō pōt extingui aqua baptismi, licet aqua baptismi extinguat ignē inferni & purgatorij in baptizato, q̄ si moreretur statim post baptismū, nō cōbureretur. Et tñ aqua baptismi nō extinguit illū igniculū, seu fomitē, uel flāma. Sed ista flāma nō flāmescit, quousq; homo est adultus, quia tūc diabolus sufflat ibi brasam, dādo tentatiōes carnales. Et tūc qm̄ hō cōcupiscit mulierē, uel ecōuerso, brasa flāmescit. In signū illi maxille efficiuntur rubee, q̄ habitus eius prunas ardere facit. Iob. xj. Omnes quotquot fuerūt, dēpta brā ygi ne Maria, & xpo, habuerūt, & quotquot sumus, habemus illū fomitē, & cōcupi-

scibilitatē. Nec obstat q̄ sumus baptizati, q̄ aqua baptismi licet remoueat culpā, remanet tamē pena. scilicet fomes, seu igniculus ille, & flāmescit in cōcupiscēdo, & ardet, & cōbūrit in actu illo. Sed qd facit sacramētū matrimonij? Dicendū, licet nō extinguat ignē carnis concupiscētie in homine seu muliere, tñ flāma intercidit, quia nō flāmescit nisi inter uirū & uxore, quia uir nō debet curare de alia muliere, nec uxor de alio uiro. Illi qui nō sunt de matrimonio, licet habeāt brasam illā, & fomitē, tamē debēt extinguere illā flāma, non concupiscēdo, nec curando de illo actu, ac si nihil esset. Iō p̄sone sancte & deuote cū aqua extinguit illam brasam comedēdo frequēter panem & aquā, dimittendo carnes & uinū, & multas delectationes, q̄ inflāmat brasam illā, & sic flāma licet non extinguitur, tamen per penitentiā mitigatur. Ista est ratio quare persone sc̄e faciūt penitentiā, & cauent oportunitatē, uirāt colloquia mulierū, quia statim brasa flāmescit sc̄e diabolo, & cōbūrit quicquid in domino est cōscientie, & p̄dit homo oīa merita q̄ unquā cōgregauit. Ignis est usque ad cōsumationē deuorās, & oīa eradicās genimina. Iob. xxxj. Canete ergo ab hac flamma. Brūs Iōānes Baptista nō bibebat uinū, sed aquā, nec cōdebat panē, sed locustas siccitas ad solē, & ita macer erat, q̄ nō habebat nisi pellē & ossa, tamē ex toto nō potuit extinguere brasam siue istū igniculū, tamē nō flāmescebat in eo. No. de. b. Hiero. & de illo sc̄o heremita antiquo, q̄ ut curaretur iuit ad ciuitatē, & sic dū curabatur in corpore, infirmabatur in aīa, q̄ nō bene cauebat ab oportunitate mulierū, intātū q̄ grauidabat duas puellas, que sibi seruiebāt ex deuotione, p̄pter famam sue sanctitatis. Qui autē custodit se, pōt dicere, Liberasti me a pressura flammę, que circumdedit me, & in medio ignis nō sum estuatus. Eccl. ij. Sextum sacm est sacramētū ordinum, cū dicitur, Vox dñi cōfidentis desertū. scilicet in collatione ordinū tūc eradicantur arbores mūdiales deserti, in quo

sunt multe bestie, leones per superbiam, vulpes per auariciam &c. Item desertum a gratia dei in multis, desertum a diuina consolatione, desertum a fructibus spiritualibus, hoc desertum concutitur in collatione ordinum. Sicut enim totum nemus concutitur, quando scinduntur uel eradicantur arbores, ita in collatione ordinum scindunt & eradicantur arbores a nemore laicorum, ut in iardino xpi. scilicet transplanti. Tunc totum nemus debet resonare per examē de uita, scia, & hmoi, ut sint apti ad fructificandū. Itē alia concusio maior in nemore seu deserto huius mundi, quā quā sumunt ordines, sunt. iij. tpa. & oēs xpiani tenent ieiunare, ut boni ordinent, quā totū bonum uel malū est a clericis. Dicit Chry. Scitis quod totū bonum arboris est a radice. Ita uita hominis est quasi arbor, cuius radix est stat⁹ clericorum, iō totū bonū uel malū populi est a radice clericorum. Propter hoc, quā transplanti, pp̄s ieiunant. Iō dicit, Vox dñi cōcu. &c. & subdit, Et commouebit dñs desertū Cades. Nota Cades, interpretat⁹ sancta, & significat ecclesiā sanctā, de qua dicit ap̄s, Xps dilexit ecclesiam, & se ipsum tradidit p̄ ea, ut illā sanctificaret, mundans eam lauacro aque in uerbo uite, ut exhiberet sibi gloriosā ecclesiā, nō hntē maculā, aut rugam, aut aliquid hmoi, sed ut sit sancta & immaculata. Ephe. v. Et commouebit dñs desertū Cades. i. populū xpianū ecclesie sancte, quā nō commouet desertū ludeorū, sed desertū Cades. i. ecclesie sc̄e. Septimū sacm est sacm extreme unctionis, qd̄ in dicta autoritate tangit cum dicit, Vox dñi preparatis ceruus. i. in sacro extreme unctionis, qd̄ datur sine uite quā aliq̄ debet mori morte. i. naturali. Secus de illis qui alit̄ moriunt in iati, uel alit̄, quia licet alia sacra possint eis dari, non tñ debet eis dari istud. Hoc sacm habet duas mirabiles uirtutes seu effect⁹. Primā ponit. f. Tho. in. iij. q. sanitas corporalis sit uti lis aīe, sine dubio ex hmoi sacri sumptione curabit infallibiliter. Hoc extrahit. f. Tho. ab illo tex. la. v. Infirmitas quis ex uo

bis, inducat presbyteros ecclesie, & orent sup̄ eū, unguentes eū oleo in nōie dñi, & oīo fidei saluabit infirmū, & alleuiabit eū dñs. Vox dñi est forma huius sacri, q̄ dicit a sacerdote quā ungit, di. Per istā sanctam unctionē, & suā p̄ssimam miam indulgeat tibi de⁹ quicqd̄ peccasti per uisum &c. & similē formā dicit unguēdo singulorū sensu in iati, p̄ que peccauit, ut patet &c. Secūd⁹ effect⁹ seu uirtus est maior. Aliquā ex obliuione sunt multa peccata mortalia dimissa in confessione, q̄ tales nō confitent, qui tñ sūt in proposito cōfiteendi ea si recordarentur, & tales in statu gratie sunt, sed restat pena i purgatorio, & etiā de p̄cis uenialibus restat pena in purgatorio. Sed hoc sc̄m sacm de mortalibus oblitis, & de uenialibus nō oblitis purificat aīam ab illorū colpis & penis, ita ut recte uadant ad paradysum sine aliqua pena. De mortalib⁹ oblitis la. v. Et si in p̄cis sit, remittent ei. Ecce quare dicit, Vox dñi preparatis ceruus. i. sp̄m, ad saltandū usq; ad paradysum. Iō David in sp̄u p̄phetie dicit, Diligite dñe, Qui perfecit pedes meos tanq̄ ceruorū &c. Iō qñ iirmi cōi cant, debent petere istud sacm, quā post quā appropinquāt morti, perdūt p̄bū, & nō possunt ipsum petere, & perdunt magnū bonū. Ideo dicit, Vox dñi prepa. ceruus. Et sequit statim, Et reuelabit cōden. f. i. secreta glorie, & in tēplo ei⁹ oēs dicent gloriā. Sed multi clerici ex auaricia seu simonia impediunt hoc sacm. Dicit unus, Lintamina in quibus ungit debent esse mea. Alius dicit, Toti sacerdotes sunt necessarij, & habetis dare tantū cuilibet &c. Dicat quō sacramenta sunt libere ministranda. Extollens uocem quedam mulier.

De eadem dominica Sermo. v.

Nolite esse prudentes apud uosmetipsos. Ro. xij. Pro cuius declaratione oportet primo declarare quid est prudentia, cū dicit prudentes. Secundo oportet declarare quid est hoc dictum, apud uosmetipsos.

ip̄os. Pro quo sciendum quod tres sunt uirtutes intellectuales. scilicet scientia, prudentia, & sapientia. Scientia est cognitio que habetur de creaturis. Prudentia est cognitio intellectualis de actibus humanis. Sapientia uero est cognitio speculatiua, quā habet de diuinis cum sapore deuotiōis. Licet aliquoties cōiter loquendo sapientia, & scia, & prudentia sumantur p̄ eadē uirtute, quā qui habet sapientiā. i. agnitiōē dei cum sapore deuotiōis, statim saltat ad prudentiā. Ordinādo actus suos erga deū & proximū. i. uirtuosa prudentia, quā mulier diligens. i. sapientiā, corona est uiro. Prouer. xij. Itē scientia potest dici prudentia, quā ille qui habet scientiam de creaturis, dicitur sciens. Et quā uidet quod creature irrationales gubernant se iuxta dei ordinationē, & in nullo faciunt cōtra, statim dicit, O quō ego, qui sum rationalis, deberem me gubernare secundū dei ordinationē &c. & sic scientia efficitur prudentia. Auto. Scientia sanctorū prudentia. i. est. p̄uer. ix. Patet ergo quod pro eodem sumuntur cōiter, licet stricte loquēdo differant, & sic non sumunt pro eodē. Cōiter pro eodē capiunt in themate cum dicit, Nolite esse prudentes. i. sapientes & sciētes. Sc̄o debet declarari hoc quod dicit, uosmetipsos, cū deus precipiat quod sumus sapientes. Pro quo sciendū quod scientia est duplex. Una que est corā nobis, alia que est supra nos. Corā nobis est scia, que intellectu & ingenio humano est inuenta, cuiusmodi est scientia septē artium liberaliū. Supra nos est scientia, que non intellectu humano, sed a deo est reuelata, ut est scientia noui & ueteris testamenti. Cum ergo dicit the. Nolite esse prudentes apud uosmetipsos. i. tñ uel nimium de scia, que est corā uobis, sed ne hīc sciam que est supra uos. i. illam quā deus reuelauit. Rō, quā scia, ars, & ingenio, seu intellectu hūano inuenta, modica est. Sed scia a deo reuelata, est alta & magna. Et hoc potestis uidere per quādam similitudinē, quam tangit Augu. de rustico seu pastore, intrante palatium & discente, illa est camera regis, & illa regi

ne, & illa filiorū, & ille fenestre &c. sed ipse nō intrat cameram regis, nec uidet regem, nec scit quid facit, sed hoc sciunt cubicularij, cōsiliarij, & barones, qui intrant cameram &c. Iō isti iudicantur sapientes, & non pastor seu rusticus. Iste mundus est palatium dei, quod ipse fabricauit & creauit. O istū quā magna est domus dei &c. Baruch. iij. Hoc palatium intrauerunt philosophi Pythagoras, & Anaxagoras, Plato, Arist. &c. & nihil sciuerunt, nisi quod in illa camera. i. in celo est prima intelligentia cū suis consiliarijs. i. angelis, disputabant de fenestris. Luna, sole, stellis, de motibus orbium, de aiabus &c. Sed ipi nō uiderūt regem deū, sed secretarij dei. scilicet patriarche, p̄phete, ap̄s, & doctores sc̄i, istihabuerunt sciam ex diuina reuelatione, scientes quō deus regit & gubernat mundū. Patet differētia inter antiquos philosophos, & sc̄os apostolos &c. quibus dixit sic, Iā non dicam uos seruos, ut philosophi fuisse, quā seru⁹ nescit quid faciat dñs eius. Vos autē dixi amicos, quā omnia quēcūq; audiui a patre meo nota feci uobis. Io. xv. Nolite ergo esse prudentes scia que est corā uobis apud uosmetipsos. i. tñ. f. de scia philosophorū. Et cōcordat sapiēs dicēs, Ne sis sapiēs apud te metipm. Prouer. iij. quā eade res in errorē apud theologos. Scia enim philosophorū nō debet recipi in dñam diuine scie, uel uxore, sed in ancillā uel captiuā. Et bonus theologus potest sibi sumere i obsequiū philosophiā, sed nō nimis cū ea stare debet. De illis quā stāt & se dant philosophie nimium, dicit scriptura, Ve quā sapiēs estis in oculis uis. Ela. v. Propter hoc dicit the. Nolite eē &c. Si dicat, Ergo frater quā sapiam debem⁹ hīc, & studere? Rñdeo & dico quod in p̄nti sermone ego uolo uobis ostendere septē artes liberales, quas mag⁹ n̄s xps ordinauit. Sicut enim philosophi in sua scia hnt septē artes liberales, ad quas studēdū requirūt multā iati, ita ego in dē schola xpi ostēdā uas septem artes liberales, que sunt apud uosmetipsos, quia scilicet supra nos. Prima scia Philosophorum est Grammatica.

que docet loqui cōgrue. sūt substantiū & adiectiū, nomē & ybū, relatiū & antecedēs cōueniāt. Ita in Grāmatica xpi substantiū est de^o cūcta sustinens. Adiectiua autē que in eo suppositant, seu sustētant, sūt oīa opera bona, siue mala penalia, q̄ omnia a deo sūt, sed mala culpe nō sūt a deo, p̄t̄m em̄ nō est a deo, nec deus cau sap̄t̄ est, sed quid entitatis est in peccato, est a deo. Vnde dicit br̄s Tho. j. ij. q̄ deus nō est cā p̄t̄i, sed bene actus qui est in p̄t̄o, deus causa est, quia actus p̄t̄i est quid positiuū, & est ens. Modo omne ens deriuat, & causat a primo ente, ut patet. ij. Metaphysice, nō tū ut dixi. De^o peccati siue mali culpe causa est, q̄a quo ad suū formale, mala culpe non sūt entia, nec quid positiuū, sed quid priuatiū, de formitas em̄ que est formale peccati, siue mali culpe, est quedā priuatio. Nra autē opera deo sūt attribuēda, q̄a ip̄e facit oīa, & sic substantiāt in deo. Et ista est bona cōgruitas attribuere deo illa q̄ sūt, & nō creaturis, q̄a incōgruū esset. ybi ḡa, de pluuia, si attribuitur deo, tūc est bona Grāmatica, sed si creaturis, tūc est incōgruitas, q̄a nature & constellatio nes solū sūt instrumenta. Bonitas l̄e nō attribuit calamo, sed notario. Ita pluuia, uel siccitas, abundantia, uel sterilitas, famēs, uel mortalitas, nō instrumentis, sed deo attribuenda sūt, quia instrumenta nihil p̄t̄, nisi q̄tum deus uult & permittit. Ideo sancti patres antiquit^o oīa attribuebāt deo. Dixit Isaac Iacob filio suo, Quo mō, inquit, tā cito inuenire potuisti fili mi? Gen. xxvij. Rūdit, Voluntas dei fuit & c. Itē q̄ Esau quesuit a Iacob, Quid sibi uolūt isti, & si ad te p̄t̄neāt? Gen. xxx. ij. Rūdit Iacob, Paruuli sūt quos donauit mihi deus seruo tuo. Ecce quātr attribuebāt deo nostro adiectiua, in quo oīa substantiantur. Idē de malis. Si habetis infirmitatē, dolorē, & aduersitatem, si perditis bona, uel filios, non dicatis, Hoc fecit mihi talis & c. sed deo attribuāt oīa. Ita fecit Iob, q̄ perdidit & c. Nota breuiter historiā, utque, Sit nomē dñi benedictum. Iob. j. ista est optima Grāmatica, &

congrua in schola xpi, quādo substantiū & adiectiū cōueniūt. De ista Grāmatica est regula de doctrina xpi, quam repetebat ap̄s ut baccalarius, Ex ip̄o originaliter, & per ipsum formaliter, & in ip̄o sūt oīa. s. substantiāliter. ad Ro. xj. Secundo debēt cōuenire nomē & uerbum in Grāmatica xpi. Nomen est fama, quādo persona ex aliquo est insignis, & famosa, digna noīe, sed pauca sūt. Habes pauca noīa in Sardis. Apo. iij. id est, pauca notabiles personas dignas noīari. Iō sapiēs, Curā habet de bono noīe. Eccl. xij. Verbū est sermo tu^o. Tunc nomē & ybū concordant, quādo tu non diffamas, nec mordes publicū p̄t̄m, nec secretū personē noīate, sed cū reuerētia & honore loqui uis de eis. Regula di. Autori. Omnis sermo malus ex ore uestro nō procedat, sed si quis bon^o ad edificationē fidei, ut det ḡam audientibus. Eph. iij. Tertio, Relatiū & antecedēs debēt cōuenire in Grāmatica xpi. Relatiū est ybū uestri, antecedēs est negociū de quo loquimini. Et conueniunt, q̄n homo dicit ytatē de illo facto uel negocio, quia ab eo q̄ res est, uel nō est, oratio uera uel falsa dicit. Omne mendaciū est cōtra Grāmaticā xpi, quia res extra nō cōueniunt. Ideo dicat ueritas, sicut res extra se habet. Regula dicit. Autori. Deponētes mēdaciū, loquimini ytatē uniusquisq̄ cū proximo suo, quia si sumus inuicē membra. ad Eph. iij. Ecce Grāmatica xpi cōsistit in tribus regulis. s. attribuere deo oīa adiectiua, nisi p̄t̄a. Secunda non diffamare aliquem. Tertia facere bonam relationē de re. Secunda scientia philosophorum est Logica, que docet diffinire, disputare, & rationes facere per syllogismos, uel consequentias, uel enthymemata, uel inductiones. Hanc inuenerunt philosophi ad disputandum. s. hō cum homine, sed non cum diabolo. Sed Logica xpi docet modū disputandi cōtra diabolum. Diabolus magnus sophista facit multa argumēta contra illud quod debemus credere, uel contra illa que debemus facere, uel cōtra ea que debemus sperare. Primo ergo

diabo-

diabolus tentando de fide arguit, uolens inducere illū quem tētat ad impossibile. Verbi gratia. Quādo tētat de trinitate dicens, Quō est possibile q̄ unus deus sit, tres persone? quia quot sūt supposita, tot sūt essentie. Ad hoc argumentū non possemus respondere p̄ Logicā philosophorū, sed per Logicā xpi. i. per unā regulā, quam xps, qui non potest mentiri, docuit di. Tres sūt qui testimonium & c. j. Iōā. v. Itē arguit de incarnatione xpi di. Quō potes tu credere q̄ deus inclusit se in utero unius puelle, & q̄ recepit humanitatē, quia finiti ad infinitū nulla est portio? Rūdes per Logicā xpi di. Ei autē q̄ potēs est deus oīa facere supabundanter quā petim^o aut intelligim^o & c. ad Eph. iij. Fundare se oportet in potētia dei, & tunc diabolus non pōt replicare. Itē contra hostiā cōsecratā di. Quō in tam parua hostia est totus xps, tā magnus hō, quā loc^o & locatū debēt proportionari? Item q̄n frāgitur hostia, quō nō frāgit xps? Responde per istā de potētia dei, q̄a potēs est deus & c. ubi. s. Et istā regulā allegauit Gabriel uirgini Marię querēti, Quō fiet istud & c. Nō est impossibile apud deū omne ybū & c. Lu. j. Si cū Logica philosophi uelletis rīdere, diabolus cōcluderet uos. Itē q̄n arguit contra uirginitatē Marię dicēs, Quō est possibile. Et responde per dictā regulā. Potens est & c. Et da exēplū de radio solis, trāseunte per fenestrā uitreā. Secundo arguit diabol^o cōtra ea que debem^o facere. Quilibet debet facere p̄niam de p̄t̄is, ne hō dñes. Et q̄n hō uult facere aliquā penitētiā, uel afflictionē, diabolus loquens imaginationi arguit di. Miser tu interficies te, deus non uult q̄ interficias te, sed caue a p̄t̄is, quia deus est misericors, qui nō uult mortem p̄t̄oris & c. Ezech. xviij. Rūde per regulā Christi dicētis, Nisi p̄niam egeritis omnes simul peribitis. Lu. xij. Fundare se oportet in dei uolūtate, quia si aliter uel les rīdere, habet infinitas replicas. Ideo Eua peccauit, quādo diabol^o disputauit cū ea, dicens, Cur precepit uobis deus, ut nō comederitis ex omni ligno paradisi?

Ecce prima questio. Gen. iij. debuit respondere, fundādo se i uolūtate dei, Quia ipse uoluit, & ita sibi placuit. Sed ipsa respondit aliter, di. Ne forte moriamur. Et diabolus replicauit, Nequaquā moriemini, sed eritis sicut dii, sciētes bonum & malū, & cōclūsit, quare accepit & c. Tercio arguit diabolus cōtra illa que debemus sperare di. Quomodo tu poteris celum ascendere, quia celum celi domino, terram autem dedit filiis hominum? Responde quod per gratiam & misericordiā ascendimus, quia dicit, Penitētiā agite, appropinquabit em̄ regnū celorum. Matth. iij. Tertia scientia est Rhetorica, que docet prudenter per rationes allegare ad obtinendū qd^o petitur. Ita Rhetorica xpi docet prudēter allegare, & petere, p̄prie coronā a xpo in oratione, in qua multi errāt male allegādo, Dñe faciatis uos mihi hanc gratiam quam peto, quia ego ieiuno, & ego facio ecclesias, & do eleemosynas pauperib^o, & do eis hospitium, & sic de alijs amore uestri. Hoc nihil ualet, imo provocatur ira dei. Ideo Rhetorica xpi docet proprie allegare, dicens, Dñe uos fecistis mihi gratias, s. in creatione ad imaginem & similitudinē uestram. Similiter in natiuitate, quia inter Christianos. Item quia baptizatus & c. Ideo domine compleatis & faciatis mihi hanc gratiam. Ecce ista est bona Rhetorica, allegādo ex parte dei, & nō tua. Ideo catechis ne accedat uobis ut phariseo. Luc. xviij. qui semper allegabat ex parte sua, dicens, Deus gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum & c. Et quia male allegabat, fuit a deo reprobatus. Nota hic etiā exēplum de illo fratre, de quo in uitisparū, qui petijt gratiam a deo, allegando ex parte sua, quia dimisit mundum, & seruabat religionem & c. Et umbra ipsum percussit. Dupliciter debetis allegare. Primo ex parte dei, suas excellentias allegando, uel ex parte uestra. diuina beneficia recepta recitādo, & dicendo, Vos domine fecistis mihi tantam gratiā & c. Ideo dñe faciatis mihi istam grām. Ap̄s,

Kr 2. 10

In omni oratione & obsecratione cū gratiarū actione pe. ne innotescat apud deū. Ph. iij. Nota differētia inter obsecratio nē, & orationē, & gratiarū actionē, & pe ritionē. Oratio est eleuatio mētis i deū, sicut qñ dicitur Pater noster &c. Obse cratio est, qñ dicitur per natiuitatē tuā, uel per passionē tuā &c. Gratiarū actio est, qñ hō recitat gratias a deo receptas, dicens, Dñe tot grās mihi fecistis &c. ad quā sequitur petitio. Ideo dñe facias mi hi etiā istā grām &c. Quarta sciētia phi losophorū est Musica, qñ ostēdit cōcordā tiā cātus. Ita etiā Musica xpī docet uocū cōcordatiā in penitentibus. In penitētia enim sunt tres uoces. s. tenor, pēctio pe ctoris, quinta. s. suspiria & gemitus, octa ua, dicendo, Dñe mīa &c. Ista cōsonātia uocū multū placet deo, di. penitēti, Su me tibi citharā, circui ciuitatē meretrix obliuioni tradita. Bene cane, frequēta cā ticū, ut memoria sit tui. Est. xxiij. Et loq tur aīe peccatrici. Ibi incipit cōstructio. O meretrix obliuioni tradita sume ci tharā &c. Meretrix est aīa peccatrix. Rō, quia sicut uxor regis filia rustici, quā du xit in uxorē, si dimisso rege uiro recede ret cum aliquo ribaldo ad lupanar, dice retur meretrix. Sic etiā aīa peccatoris, q regē xpī spōsauit in baptismo, qñ pec cat & recedit a xpō, & uadit cū ribaldis interni, dicitur meretrix obliuioni tradi ta, quia uidetur qñ deus non curet, eo qñ nō statim deus punit, sed eā expectat ad pñiam. Remediū qd habet est ut redeat ad regē. Iō dicit, Sume citharam, que est pñia. Rō, quia cithara est lignū aridū & uacū, als nō faceret sonum. Ita persona penitēs est arida per abstinentiā, & uacua, quia sine psumptione dē dei misericor dia, & nimis stulte cōfidēdo. Cithara pe nitētie habet octo chōrdas, faciētes acu tū sonū. Prima est peccatorū cognitio, & emēdādi ppositū, & sic de alijs. Circui ci uitatē. s. illā, de qua Dauid, Gloriosa di sta sunt de te ciuitas dei. Que circui de ber p uicos & plateas. s. ad deū & ad san ctos recurrēdo. Primo corā palatio trini tatis dicēdo, Dñe opus uestrū iūm, ideo

dñe parcatis mihi. Ecce una cantilena. Deinde corā uirgine Maria, dicēdo il lud, Nec abhorre peccatores, sine qbus nunquā fores, tāto digna filio. Deinde ad plateas patriarcharū, & pphetarū &c. Bñ cane, frequēta cāticū. Ista Musica pla cet deo, iō dicit, Que habitas in hortis, amici auscultāt, fac me audire uocē tuā. Cantic. viij. Horti dicūtur ecclesie. Ami ci sancti, q auscultāt quēadmodū de no cte hō auscultat cātus. Quinta sciētia est Arithmetica, q docet nūerare. Ita Arith metica xpī debet numerare pētā in con fessione, in qbus peccauit hō cōtra dei p cepta, cōtra opa mīe, in sensibus corpo ris. Multi ne ciūt numerare pētā, ppria in cōfessione, sed si cōfessor qrit de ui cino, uel uicina, nō solum numerabūt pētā mortalia, sed etiā uenialia. Ista est Arithmetica diaboli, iō mō nolo uobis ostendere, quō numerabūt pētā sua con fitētes, & penitentes. Et sicut est triplex cōfessio, ita est etiā triplex numeratio. Prima est cōfessio specialis, & est ista cō fessio iacramentalis, q specialis dicit, qā oportet dicere pētā specificē. Verbi grā. Superbia est quoddā genus pēti, nō suf ficit dicere, ego fui superbus, sed oportet descēdere ad speciē. Superbia habet multas species, que sunt despiciere pa trē, uel matrē, uel plātū, uel dñm, maio rē, uel minorē, uel equalē, uel despiciere scōs, uel deū. Itē aliqñ supbia cōsistit in corde. Et qñq; erūpit ad extra, ut patet in pōpa, & uanitatib⁹, qbus nōn quā pxi mi scandalizantur. Itē auaricia est aliud genus, & non sufficit dicere, ego fui aua rus, sed oportet dicere, ego feci simoniā isto mō, uel uisurā, uel rapinā, uel furtum secretū, uel deceptiōes, emēdo uel uen dēdo, uel calūniā, ut iudices, oportet spe cies dicere. Itē de luxuria oportet speci fice dicere, & specificare dicēdo, si fuit fornicatio, uel adulteriū, raptus, incest⁹, uel sacrilegiū, uel cōtra naturā, sed non oportet dicere indiuiduū. s. nōiāre pso nas, sed oportet dicere specificē, ut dicit gl. sup illo xpo D d, Per singulas noctes, i. per singula pētā mortalia. Secūda con fessio.

fessio est gñalis, ut illa que fit i introitu misse, uel in accusatiōe quā faciūt religi osi in capitulis de culpis, ibi sufficit nūe rare pētā in genere. Tertia est generalis sima. s. illa que fit deo dicēdo, Ego sum peccator. Et est bona, quia obtinet qñq; gratiā. No. histo. Lu. xviij. de publicano di. Deus pprius esto mihi pētōri, & nul lum pētū nominabat, nec in gñe, nec in specie, & tū descēdit iustificatus i domū suā. Nota, hic auscultat cōfidentes ne fa ciāt cōfessionē illius Italici, qui dicebat se solū habere tria pētā paruissima. s. uisurā, luxuriā, & nō credo in deum. Male numerabat pētā. Melius numerabat pec cata Manasses rex Iuda, dicens, Peccaui sup numerum arene maris. s. uenialiter. Pētā em uenialia innumerabilia sunt, ut arena maris, & multiplicata sūt iniquita tes mee, scilicet peccata mortalia, que sunt innumerabilia. i. j. Para. ult. Sexta sciē tia est Geometria de mēsuris. Et Geome tria xpī docet bene mēsurare uitam, p priā, bona temporalia, & seruitiū quod debemus facere deo. Si ista bñ mēsuramus, patebit qd totum est parum, & qua si nihil. Primo uita nra est parua & modi ca, que quasi nihil est, qā q preteritū est nihil est, quod futurū est nondum est. Vi ta nostra in puncto consistit, qā de tem pore non habemus nisi pēfens nunc, di cit Philosophus. Ideo Iacobus, qui opti me sciebat uitā mēsurare, dicebat, Que est uita uestra? uapor ad modicū parens, & deinceps exterminabitur. Iaco. iij. Cū ergo uita tam sit modica, humiliari me rito debemus. Secundo debemus mē surare bona tēporalia, honores, officia, dignitates, uel pēlationes. Videtur no bis esse magnum bonum, esse regē uel papam &c. Dico q nullum bonum est, si nō bene mēsuretur. Quod bonum est facere se fideiorem sub pena mortis p alio, hoc bonum est esse papam uel re gem, esse obligatum deo dare rationem de oibus sibi subditis, sub pena dannatio nis eterne, nisi det bonam rationem. Ec ce quod bonum est dare deo rationem de tot aīabus, cum de sua ppria habeant

satis facere, ut uix rationē reddere pos sint. Itē uidetur uobis, q habere multas diuitias sit magnum bonū, sed male mē suratis, quia alius potest esse auro oneratus, qñ nec potest ipsum deum portare, ita quilibet diues oneratus est bonis diuitiarū ipsius mundi, qui est do minus diuitiarum. Si uultis scire quis di uitiarum est dñs, uos an mundus. Nota similitudinem de cane, qui in biuio di missio alio sequitur dñm, tunc cognosci tur cui⁹ est. Ita uos & mundus uaditis p eandē uiam. Sed in biuio. i. in morte, di uitie non sequuntur uos, sed mundum. Ideo onerate uos ytutibus, & meritis, i. sta sequūtur hominem. Item uidetur uo bis qd perfecte, & pure, & transitorie, & momentanee uoluptates carnis sint ma gne delectationes, sed debemus mēsurā re seruitium dei. Tu religiose, clerice, uel laice quot anni sunt q seruis deo. i. uel. lx. anni magnum uobis uidetur, sed si bene mēsuretis, inuenies q de. l. an nis non seruiuistis deo pure per annum sine aliquo pētō mortali, uel ueniali. Idē de mēse. Idē de hebdomada, & de die, quia septies in die cadit iustus. Prouer. xxiiij. Ideo decipiuntur multi male mē surando. Ista est ratio, quare scōi humili abantur, & quanto erant sanctiores, tan to erant humiliores, iuxta illud, Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & co ram deo inuenies grām &c. Eccl. iij. Se ptima sciētia philosophorum est Astro logia, que ostendit de motibus celorū, de ordinatione planetarum, & influen tijs eorū. Ista Astrologia, que legitur in schola xpī, qā sicut non est nisi unus sol in celo, in quo sunt tria, substantia, radi us, & calor, ita non est nisi unus deus in toto mundo, qui est pater, & filius, & spi ritus sanctus. Aliqui uolentes contempla ri trinitatem, decipiuntur, sumentes pō nas in deo sicut in nobis. Ipse sol circuit mundum a principio anni usq; ad finē, circuit duodecim signa, & illuminat, ca lesfacit, & facit fructificare. Ita sol iusti cie xps circuit duodecim articulos fidei, in Credo in deum contentos, qā aliqui

DOMINICA XXV. POST FEST. TRINITATIS.

sunt de eius diuinitate, alij sunt de eius humanitate. Credo dicatur. Itē luna totam claritatem recipit a sole, ita ecclesia totam claritatem habet a deo. Nota septem conditiones lune, q̄ reperiuntur in ecclesia. Primo fuit noua tēpore xpi & apostolorum. Secundo fuit crescens tempore martyrum. Tertio fuit plena tempore doctorum. Quarto fuit minuta tempore confessorū. Quinto fuit girata. Nam totus mundus est giratus, & uersus ad uanitatem. Sexto eclypabitur cito, scilicet tempore antixpi. Septimo in die iudicii erit perfecta in eternum, & testis in celo fidelis. ps. lxxxviij. Vel aliter, Sol est de quo dicit ecclesia uirgini Marie, Felix nāq; es &c. Et sicut in sole sunt tria, scilicet substantia, radius, & calor, ita in xpo substantia corporis, & radius diuinitatis, & calor dilectionis. Luna est uirgo Maria, que fuit noua in natiuitate, crescens in templi habitatione, plena in filij dei conceptione, minuta secum portans dominum in Egypti fugatione, & girata in passione xpi, eclypata in corporis defunctione, & tandē perfecta in corporis & anime glorificatione. Sol & luna steterūt in habitaculo tuo. Abac. iijj. Lucifer, qui solem sequitur, fuit Ioannes Baptista. Hesperus ille, qui debet finem mundi publicare, fuit beatus Dominicus, & specialiter sanctus Vincentius, de quo Apoc. xiiij. Vidi al-

terum angelum uiolantem per medium celi, habentem euangelium eternum, ut euangelizaret sedentibus super terram, & super omnem gentē, & tribum, & linguam, & populum, dicens magna uoce, Timete dominū, & date illi honorem, quia uenit hora iudicii eius, & adorate eum qui fecit celum & terram. Item cōtemplari debemus planetas. scilicet angelos, qui influunt mundo custodiendo nos. Qui talia contēplantur, sunt boni Astrologi, & possunt dicere cum apostolo, Nōstra conuersatio in celis est. Vnde etiam saluatorem expectamus dñm nostrum Iesum xpm. ad Phil. iij. Ecce quare dicit thema, Nolite esse prudentes &c. Omni enim conamine, quo possumus, mundi & carnis uitemus prudentiam, q̄ potius stultitia q̄ prudentia estimanda est, ut ad diuinam & ueram pertingere in presenti ualeamus prudentiam, & in futuro sapiētie ingenite & increate clarā contemplationem, quam nobis cōcedat deus trinus, & unus, nūc & in euū benedictus. Amen.

Sermones sancti Vincentij, illuminatissimi, sacre theologie professoris acutissimi, fratris diuini ordinis Predicatorū, temporis estiuales finiunt feliciter.

